

MORTALITÉ PAR LA TUBERCULOSE

DANS LES PAYS DU ROYAUME DE HONGRIE

PENDANT LES ANNÉES 1901—1915.

RÉDIGÉ ET PUBLIÉ

PAR L'OFFICE CENTRAL ROYAL HONGROIS DE STATISTIQUE.

Prix 12 pengoes.

BUDAPEST.

SOCIÉTÉ ANONYME D'IMPRIMERIE DE PEST.

1925.

Préface.

La guerre mondiale battait encore son plein, lorsque l'Office Central Royal Hongrois de Statistique a envisagé de publier un rapport sommaire sur les trois impédiments les plus dangereux de l'accroissement de la population en Hongrie: sur la mortalité infantile, sur l'émigration et sur les ravages de la tuberculose. Il s'est proposé de rédiger son rapport sur la base des matières des 15 premières années du siècle. Quelle que fut la fin de l'épreuve épouvantable il était d'ores et déjà manifeste que les nations belligérentes quitteront l'arène de la lutte ayant subi une diminution sans précédent dans l'élite de leur population. La statistique alors, — fidèle à son devoir, — s'est efforcée de venir spontanément à l'aide et du gouvernement et des travaux scientifiques pour mettre en lumière les blessures de la population. Bien entendu le secours dépendait pour une large part de nous-mêmes. Les deux premiers volumes de la publication projetée furent publiés plus tôt. Celui de l'émigration en 1918 l'autre sur la mortalité infantile en 1921. Le présent volume est le dernier de la série et avec cet ouvrage les publications de l'Office de Statistique qui se rapportent à la Hongrie entière seront closes.

Dix ans ont déjà passés depuis le moment que les tableaux de cette publication se réfèrent aux données de la dernière année. Laps de temps bien long non seulement dans l'oeuvre de la statistique, mais surtout dans l'histoire de la Hongrie. Mais celui qui tourne les pages de cette publication donnera sans doute raison aux dirigeants de l'Office Statistique lorsqu'ils se tenaient à ce que, — malgré l'espace très long, — ils remplissent cette tâche que de publier quoique tardivement le compte-rendu sur la mortalité de la tuberculose. Il y avait d'innombrables circonstances qui ont empêché la publication de la matière à notre disposition. Mais aujourd'hui lorsque ce volume paraît au jour les données enduites d'une patine ancienne seront peut-être plus aptes à nous faire revivre la tragédie que la tuberculose a jouée d'année en année dans le développement de notre population.

La guerre mondiale terminée en 1918 avait pour la Hongrie des conséquences effrayantes. Le Traité de Trianon a brisé en morceau le corps de notre État millénaire. Au point de vue territorial nous sommes devenus tout petits; un pays triste, pauvre qui se débat dans une crise économique. Et fait remarquable c'est que l'accroissement de notre population presque toute hongroise se heurte à des obstacles bien plus sérieux que ceux rencontrés pendant l'ancien régime. La force de l'accroissement naturel de la population semble être paralysée presque complètement. En 1924 la proportion ne fut que 8,1 sur 1.000 âmes et c'est une grande question à savoir si le taux de natalité tombé si profondément remonte à un niveau où il pourra égaler dans les anciennes mesures la hauteur de celui de mortalité, obstinément immuable.

Une des conséquences tragiques des années d'après-guerre fut pour la Hongrie la baisse de l'indice de natalité, gage pourtant de l'expansion de la race magyare. Cet indice a baissé d'une manière considérable en comparaison même avec les États de l'Occident. Un taux bas de natalité avec celui de mortalité insignifiant ne provoque pas l'angoisse sur l'avenir d'une nation, bien qu'il soit sûr et certain que la prospérité des familles et par suite celle le bien-être de la race seront mieux assurés par le taux de natalité plus élevé, par les familles nombreuses. Par contre où l'indice de la natalité tombe de plus en plus et celui de la mortalité ne diminue guère, dans tel pays il y a lieu de craindre de la sombre perspective de l'accroissement de la population.

La politique hongroise de natalité aura dans le proche avenir un devoir vital dans deux directions. L'avenir hongrois, l'avenir de la race magyare en particulier dépendent de ce que, — après avoir traversé le malaise transitoire — notre taux de natalité s'approche du niveau lequel était jadis en soi-même une promesse certaine de l'expansion de notre race. L'amélioration de l'indice de natalité puis l'assistance de quelques couches de la population sont exigences éminemment importantes au point de vue de la vie continue de la race, sans lesquelles nous serions contraints de renoncer à ce que nous préparions un prospère avenir pour notre nation dans le cadre de la Hongrie contemporaine. Lorsque nous mettons au premier plan deux devoirs primordiaux

de la politique de natalité hongroise à savoir : la politique quantitative et qualitative de natalité nous sommes obligés d'exposer avec autant de ferveur les tâches qui nous incombent en quantité à propos de la diminution du taux de mortalité.

Il semble devoir être problématique de faire remonter d'un jour à l'autre le taux de natalité tombé si bas. Il ne faut pas croire que ce sont uniquement les ressorts économiques qui ont donné ce résultat. L'effet des facteurs économiques ne peut causer que des soubresauts éphémères. Les plaies profondes sont produites par les motifs moraux. Et qui est-ce qui pourrait affirmer le contraire qu'à la baisse de natalité ce sont d'abord les considérations d'ordre moral qui contribuent dans la plus large mesure ? Est-ce la décadence de la vocation sublime de la vie de famille ? Ou plutôt l'extinction du désir qu'il y ait un enfant qui en fondant une nouvelle famille, de la sorte constituera un nouveau pilier à la place de l'ancien pour étayer une génération qui est encore dans les limbes. Faut-il insister sur les doctrines dites néomalthusiennes pour faire comprendre toute l'envergure du problème ?

Pour faire disparaître ces préoccupations qui touchent plutôt à la morale il faut que la société anxieuse des problèmes de l'avenir s'organise. Il est un devoir urgent que l'État et la Société se mettent d'accord lorsqu'il s'agit de la préservation de vies d'hommes et de la prévention des cas de décès peut-être non évitables. En feuilletant les pages des statistiques des pays occidentaux nous sommes convaincus sur le champ, qu'avec l'enseignement et les sacrifices des différentes municipalités et avec ceux de l'État la Hongrie — elle aussi — serait en mesure d'abaisser son taux de mortalité. Et cela n'est certainement pas une utopie, mais chose qui est dans le domaine de la vraisemblance. Il nous semble que cela fait un des empêchements le plus insurmontable du développement de notre population serait déjà surmonté.

Nous rappelons une fois la vérité répétée et reportée jusqu'à l'outrance que l'abaissement du taux de mortalité tient en Hongrie à deux motifs : diminution de la mortalité infantile si exorbitante d'une part et localisation, même délimitation des ravages par la tuberculose de l'autre.

La lutte contre la tuberculose en Hongrie prenait un aspect déjà assez sérieux dans les années avant la guerre. Et celui qui suit avec l'attention l'exposé des motifs de la présente communication statistique sera convaincu au prime abord du fait que la mortalité par la tuberculose de la Hongrie prenait une tournure heureuse à la fin de la première décennie de notre siècle. Tout porte à croire qu'en conséquence d'un travail bien médité la tuberculose n'aurait pas été une maladie si répandue et si redoutable, qu'elle l'est en réalité parce que nous subissons toutes les misères de la guerre. Selon nos données récentes sa force s'accroît constamment. Pour un État qui a perdu une partie considérable de sa population mâle, et surtout de ces terriens il est inutile du souligner toute l'importance de cette perte d'autant plus que c'était précisément cette catégorie de citoyens qui a par sa constitution même infusé un nouveau sang dans la génération nouvelle, qui a pour ainsi dire ravivé la race.

La circonstance en elle-même que la tuberculose décime la population de la Hongrie actuelle dans presque la même mesure que jadis suffit pour se rendre compte de l'intérêt tout spécial des données se rapportant à la mortalité par la tuberculose de la Hongrie d'avant-guerre. La Hongrie du XXe était un des terrains les plus typiques de la tuberculose. Dès lors il est naturel que l'intérêt éminemment profond, et bien compris de ce problème a obligé l'Office de Statistique à publier la masse entière des données de 15 ans. Son action se trouve expliquée par le fait que les buts que nous avons poursuivis jadis, sont les nôtres encore aujourd'hui.

La partie tabulaire de la présente publication contient les matières hongroises concernant la mortalité par la tuberculose pendant les années 1901—15. A la rédaction de la matière à notre disposition l'Office Royal de Statistique a pris un soin tout à fait remarquable à ce que l'effet déterminant de la proportion des âges soit souligné dans toutes les combinaisons des professions et des groupes démographiques. L'introduction annexée à la publication donne beaucoup plus que ne donne la partie tabulaire. Depuis le recueil de la matière dix ans étant passés l'auteur de la présente publication aurait pris pour une faute de ne pas rendre compte de la mortalité par la tuberculose pendant et après la guerre. C'est pourquoi le texte de notre rapport prend ces données pour point de départ. Pareillement il a trouvé nécessaire de recueillir les données qui se réfèrent à l'époque antérieure de la publication pour se permettre de pouvoir mieux examiner l'aspect du problème de la tuberculose pendant un laps de temps plus considérable. Mais la tuberculose n'est point un danger d'une nation ou d'un État ; malgré que son intensité ait décliné dans les pays de l'Occident au courant de la seconde moitié du siècle passé, la lutte contre la mortalité a joué un rôle si prééminent dans les 75 ans écoulés que nous nous sommes trouvés devant l'inéluctable nécessité en recueillant nos statistiques de tuberculose de nous appuyer sur les données des principaux

pays étrangers aussi. L'avant-propos de la publication en question l'a fait maintes fois si bien, qu'en le lisant le lecteur peut se mettre au courant de la situation concernant des autres pays d'Europe. Le problème quasi fatal de la tuberculose a donné naissance à une vaste littérature. Nous n'avons pu omettre de mentionner les exemples les plus en vue de cette bibliographie en rédigeant le texte de notre rapport. Quoiqu'il soit en contradiction avec les traditions des publications statistiques de faire état des sources bibliographiques, nous nous sommes efforcés de satisfaire les exigences scientifiques.

Le succès des recherches statistiques dépend dans une grande mesure de ce que la méthode employée puisse subir l'épreuve de la critique. Le texte de notre compte rendu a tenu d'éclaircir le système dans tous les détails de sa synthèse qu'il a suivie dans les cas donnés. Des pondérations issues de cette méthode il résulte que le compte rendu ne publie presque jamais des données absolues mais des taux. Nous pouvons exprimer plus facilement toute la gravité de la mortalité par la tuberculose en Hongrie par des taux que si nous citions seulement des simples indices des cas de décès par la tuberculose. C'est le même cas si nous faisons la comparaison entre les pays étrangers, la Hongrie d'aujourd'hui et celle d'avant guerre. Le texte mentionne entre les deux taux tout d'abord ceux des grandes masses (de pays entier ou tout au plus ceux des régions) et il s'est efforcé de démontrer la régularité en divisant les masses selon la religion, la langue, le sexe et l'âge, (c'est à dire selon leurs variantes). Les recherches selon municipalité arrondissements et communes, étant donné l'importance nationale, ont été jugées secondaires, bien que le texte du rapport ait pris occasion de les commenter.

La principale tâche de l'auteur fut de faire ressortir les grandes conceptions, comme par exemple l'influence de la vie urbaine et campagnarde et lorsque l'ouvrage a laissé place aux recherches de détails ultérieures à la fois il peut s'approcher sans difficulté d'objectifs plus élevés. Il est essentiel d'attirer l'attention sur quelques intéressantes caractéristiques des publications. En première ligne sur la division des données de professions qui sont d'autant plus intéressantes que les entretenus sont séparés même selon les professions des travailleurs. Elles examinent la répartition des âges aussi. Il faut prêter attention à la partie du compte-rendu qui étudie la mortalité par la tuberculose selon les altitudes. Finalement aux chiffres où le texte met en face des indices brutes et indices-standard, (pour éliminer l'influence nocive de la proportion d'âge).

Le compte-rendu ne serait pas complet s'il ne s'efforçait pas de prouver selon les données des dernières années combien il est utile d'étudier de plus en plus et pour les cercles dirigeants et pour les experts d'étudier la matière mise en lumière par la publication. Il est fort douteux, en jugeant de la situation financière de la Hongrie actuelle que le Bureau Royal Hongrois de Statistique soit en mesure de publier un recueil de données pareil. *Les données se rapportant aux temps récents prouvent une fois de plus combien la Hongrie mutilée suit les traditions du Passé concernant la mortalité par la tuberculose.*

Sur le territoire de la Hongrie d'avant guerre pendant les années 1901—05 il y avait en moyenne 66.926 décès, pendant 1906—10 65.504, pendant 1911—15 61.118. L'indice calculé sur 1.000 âmes dans les trois périodes est 3,07, 3,73, 3,36. Sur le territoire de la Hongrie d'aujourd'hui le nombre des décès par la tuberculose et l'indice calculé sur 1.000 âmes est le suivant :

Année	Nombre des décès tuberculeux	L'indice sur 1.000 âmes	Année	Nombre des décès tuberculeux	L'indice sur 1.000 âmes	Année	Nombre des décès tuberculeux	L'indice sur 1.000 âmes
1920.....	25.082	3,0	1922.....	24.973	3,1	1924.....	25.758	3,2
1921.....	22.120	2,8	1923.....	25.215	3,1	Moyenne des années de 1920—24.	24.630	3,0

Il faut cependant ajouter que nous avons obtenu les indices annuels par les calculs basés sur la population accrue par l'accroissement naturel. Si dans les années précédant la guerre la base de comparaison eut été le résultat du recensement comme cela fut fait pour la matière de quinze ans de notre publication : il n'est pas douteux du tout que la tendance manifeste de hausse de nos chiffres aurait encore été plus accentuée. Nos calculs en main il saute aux yeux que la mortalité par la tuberculose s'est transitoirement affaiblie dans les années suivant la guerre, circonstance qui est uniquement la conséquence de ce que la population productrice fut décimée par les sacrifices de la guerre. Par conséquent avec la diminution de la classe des individus les plus exposés au danger par leur âge, l'indice de mortalité a dû également diminuer. Lorsque les classes d'âge productif se sont accrues par l'immigration des Hongrois domiciliés dans les régions occupées d'une part et par la génération adulte d'autre part, le tableau de la mortalité hongroise par la tuberculose s'est assombri. Si bien que dans les dernières années nous sommes dans le même état déplorable que pendant le temps précédant immédiatement la guerre.

Nous savons par exemple fort bien qu'en Hongrie l'indice de la mortalité générale a considérablement diminuée après la guerre : vis à vis de l'indice 240/00 dans l'année précédant la guerre nous voyons en 1920 21·3, en 1921 21·2, 1922 21·4, en 1923 19·6, 1924 20·0/00. Si nous citons les chiffres selon lesquels la mortalité tuberculeuse est entre 1901—05 en moyenne 14·9, dans les 5 années suivantes 14·70/0 ; entre 1911—15 13·70/0 de la mortalité totale, à partir de 1920 14·4, 13·0, 14·5, 15·8 c'est à dire 15·70/0 il est bien évident que la mortalité par la tuberculose est dans la Hongrie actuelle un phénomène bien autrement périlleux qu'il ne l'était dans la Hongrie ancienne.

Les travaux démographiques relatant les statistiques d'après-guerre ne sont pas encore à notre disposition. Nous ne sommes pas dans la situation de prendre égard aux particularités de la mortalité par la tuberculose de la Hongrie mutilée comme le fait la publication d'après la matière des années 1901—15. Puisque nous jugeons indispensable d'orienter l'opinion publique de ce côté, nous tentons cela d'après les moyennes des années 1920—21. D'après la méthode statistique très justement parce que de la sorte nous sommes en mesure de confronter la matière des deux années voisines de l'époque du recensement avec les chiffres bruts du recensement même.

Dans la moyenne des années 1920—21, le taux du décès en tuberculose selon les sexes est le suivant :

	Hommes	Femmes	En général		Hommes	Femmes	En général
En Hongrie	2·9	3·0	3·0	Les villes municipales	3·5	3·0	3·2
A Budapest.....	4·8	3·7	4·2	Dans la province	2·6	2·9	2·8

La tuberculose est restée même après la guerre mondiale une cause primordiale de décès des femmes bien que si nous examinons les indices des deux sexes nous nous apercevions de quelques déviations surtout si nous prenons en considération les groupements de migration dans le pays. A Budapest par exemple la mortalité par la tuberculose des deux sexes est montée dans une mesure beaucoup plus grande que dans les années d'avant-guerre, phénomène angoissant si nous voyons que dans les villes et dans la province la mortalité de la tuberculose a diminuée. Il n'est pas invraisemblable que les facteurs démographiques qui étaient en oeuvre partout dans le pays pour estomper l'indice de la mortalité en tuberculose se sont fait valoir à Budapest aussi, bien que dans une proportion plus restreinte.

D'autre part il est indubitable que l'état social de la population de Budapest a empiré dans les années suivant la guerre et ainsi l'objectif de la lutte contre la tuberculose en Hongrie plus que jadis fut la localisation de la mortalité par la tuberculose de Budapest même. Pour tracer les lignes caractéristiques de la situation il est important de mentionner qu'à Budapest la mortalité par la tuberculose des femmes s'est accrue par rapport aux indices des temps passés et si cette hausse fut surpassée par l'accroissement de l'indice des hommes, ce fait est un témoignage éclatant combien la tuberculose est devenue une maladie détruisant la population entière de Budapest.

Les indices calculés d'après l'état de famille se sont modifiés d'une manière tout à fait autre en 1920—21 qu'auparavant.

État de famille	Hongrie	Budapest	Villes mun.	Province	État de famille	Hongrie	Budapest	Villes mun.	Province
Célibataire.....	2·7	4·2	3·1	2·4	Veuf.....	3·7	4·8	3·9	3·6
Marié	3·2	4·3	3·1	3·0	Divorcé	3·4	2·6	4·3	3·7

Le contraste assez aigu existant entre les célibataires et les personnes ayant un état de famille différent va en disparaissant. Cela ne veut pourtant pas dire que la mortalité de la tuberculose des mariés, divorcés et veufs diminuant encore davantage que celle des célibataires, ait porté l'indice au même niveau. L'indice des mariés et des veufs s'est atténué et même d'une manière remarquable en comparaison avec les temps précédents. Mais celui des célibataires n'a point changé. Voilà la clef de voûte de la situation. La mortalité des célibataires (enfants, adultes et personnes d'un certain âge) est restée invariable en Hongrie faisant pressentir le danger imminent qui menace la population dans ce domaine. Alors que la mortalité totale a diminuée et que l'indice de la mortalité en tuberculose a diminué en fin de compte nous n'avons pas pu enrayer la mortalité dans une classe étendue de la population. Et ce fut précisément dans une classe dont il est manifeste que sa mortalité ira en augmentant.

La mortalité par la tuberculose de la population célibataire, mariée, veuve de Budapest a empiré énormément ; seulement les divorcés montrent une diminution insignifiante.

Les taux calculés sur la base de la langue maternelle en Hongrie évoquent moins d'intérêt. La Hongrie d'aujourd'hui est un État où les nationalités n'importent pas du tout. La répartition selon les religions est déjà plus intéressante.

Religions	Hongrie	Budapest	Villes municipales	Provinces	Religion	Hongrie	Budapest	Villes municipales	Provinces
Cath. romaines .	3·2	4·9	3·4	2·9	Orthodoxe	4·0	6·4	6·4	3·7
Cath. grecques .	3·1	6·2	6·0	2·8	Unitaire.....	3·7	3·6	2·8	4·1
Calvinistes.....	2·7	4·6	3·1	2·6	Israélite.....	1·8	2·2	1·8	1·6
Luthériens	2·8	4·8	2·7	2·6					

Dans ce qui suit il ne faut nous occuper que de quatre cultes des catholique romain, calviniste, luthérien, et des juifs. On peut dire en général que la mortalité par la tuberculose a avantageusement évolué dans ces catégories. La meilleure est celle des calvinistes ; celle des catholiques romains, des luthériens a diminué presque dans la même mesure. Il est cependant à noter que le taux des juifs était plus haut qu'il ne l'était dans les années précédant la guerre. L'explication la plus propre pour motiver ce fait réside dans la circonstance qu'une large part des juifs s'est agglomérée à Budapest en comparaison avec les autres cultes et que les juifs ne pouvaient pas s'émanciper non plus de la constitution désavantageuse de la mortalité par la tuberculose.

Il faut que nous examinons encore la répartition des décès par la tuberculose selon les âges, puisque nous ne pouvons pas encore faire face aux analyses des professions.

Age	Hommes	Femmes	Ensemble	Age	Hommes	Femmes	Ensemble
Au dessous de 7 ans..	2·4	2·8	2·6	30—34 ans	3·2	3·5	3·4
7—14 ans.....	1·0	1·6	1·3	35—39 »	3·3	3·2	3·2
15—19 »	2·0	3·0	3·1	40—49 »	3·8	2·9	3·1
20—24 »	4·2	4·1	4·1	50—59 »	4·3	3·8	3·8
25—29 »	3·6	4·0	3·8	Au dessus de 60 ans..	4·0	3·1	3·6

La mortalité par la tuberculose s'est atténuée dans tous les groupes d'âge excepté les enfants au dessous de 7 ans qui avaient un indice plus haut en 1920/21 que dans les années d'avant-guerre. Cela est un des plus tristes enseignements de nos données. La misère, un des résidus de la guerre, la nourriture insuffisante ont pour conséquence inéluctable la mortalité infantile de tuberculose aggrandie. Les enfants de 7—14 ans ont un indice de mortalité par la tuberculose meilleure aujourd'hui qu'avant la guerre mondiale et nous rencontrons dans les classes d'âge plus élevées les indices plus favorables qu'auparavant. Plus nous approchons des âges avancés, plus nous trouvons des indices avantageux. Avant la guerre mondiale bien qu'en prenant les chiffres au pied de la lettre — nous avons enregistré la mortalité la plus défavorable au-dessus de l'âge de 50 ans. Nous n'en trouvons pas le pareil et bien que la mortalité des âges entre 50—59 soit encore et toujours menaçante il n'en reste pas moins que le tableau le plus sombre est représenté par l'indice des classes 20—24. Bien que la tendance la plus prononcée de la lutte contre la mortalité par la tuberculose fût auparavant celle de la diminution de la mortalité des classes les plus productrices, quand même dans le plan de la lutte, il n'y a pas de changement sinon en tant qu'il est aujourd'hui de toute première nécessité plus que jamais de préserver la santé des premières années des âges productifs.

Il y avait des modifications de l'indice établi selon les sexes. Une de celles est que dans le jeune âge en opposition avec le développement de jadis la mortalité par la tuberculose des garçons fut plus grande que celle des filles ; et entre 7—14, 15—19 elle se rapprochait de celle des femmes dans une plus forte mesure que dans l'ancienne Hongrie. Il est à retenir encore qu'entre 1911—15 la mortalité des classes d'hommes 20—24 bien qu'elle fût la plus élevée entre celles des classes productrices — elle ne s'est pourtant pas accrue dans une proportion aussi énorme que depuis 1920 lorsque, inclusivement les âges 40—49, nous n'avons jamais pu observé une mortalité par la tuberculose aussi désastreuse. En général entre les âges 35—49 la mortalité en tuberculose des hommes s'est décrue, par conséquent il est à déplorer une fois de plus que dans les âges 20—29 nous ne pouvons noter aucune ou presque point d'amélioration. Chez les femmes, la mortalité entre 20—24 est restée la plus menaçante mais c'est une différence infinitésimale seulement qui la sépare de la mortalité des âges 25—29. Dans les groupes d'âge suivants la mortalité des femmes jusqu'à la limite de 50 ans diminue uniformément et ne se manifeste ensuite qu'une hausse transitoire.

Nous disons encore quelques mots sur l'indice des âges selon l'habitat de la population. Le plus désolant est le fait que dans la catégorie des enfants de Budapest au-dessous de 15 (3·0)

le taux s'est obstinément maintenu au-dessus de celui des villes municipales (1°) et de la province (1°). La cause de la différence consiste dans le fait que l'indice de mortalité des enfants de Budapest en bas âge est depuis 1920 aux environs de 50/00; la divergence est moindre dans les classes 7-14. La mortalité des âges 15-19 est plus grande à Budapest (4°) que dans les villes municipales (3°) et en province (2°). Dans les autres classes d'âge aussi, le rang des groupes de migration reste le même excepté la rubrique des âges au-dessus de 60 où la mortalité est la plus basse dans les villes municipales. La différence par rapport au passé consiste en ce que, entre 1911-15, la mortalité de 15-60 ans a incessamment augmenté à Budapest; le résultat était que la position des âges 20-29 fut la plus périlleuse, et cela d'autant plus que jusqu'à l'âge de 35 après la guerre nous sommes arrivés à des taux beaucoup plus élevés qu'auparavant. Dans les villes municipales à partir de 30 ans la mortalité diminue d'un trait en corroborant de la sorte les expériences anciennes. Nous pouvons dire la même chose des indices de la province, cependant la hausse récente après des âges à partir de 40 ans y fut moins prononcée que dans le temps.

Il reste encore à examiner la mortalité par la tuberculose de la Hongrie mutilée dans la combinaison des professions. Puisque les données du recensement de 1920 ne seront publiées que dans le proche avenir, nous ne sommes pas dans la situation d'effectuer les calculs nécessaires pour arriver à notre but. *Il est vraisemblable cependant que le développement propice dont le texte de la publication parle en relatant la situation de la mortalité par la tuberculose de la population occupée dans les transports et les industries, a été paralysé depuis la guerre.* Nous arrivons à ce résultat lorsque nous considérons le fait que la mortalité tuberculeuse de la province est plus éloignée de celle de Budapest et des villes qu'avant. Cet état de choses est à remarquer car dans la province c'est la population agricole qui prédomine. L'accroissement du taux de Budapest prouve le fait indiscuté parce qu'indiscutable que par dessus de la population agraire de Budapest c'est la population industrielle dont la situation concernant la mortalité par la tuberculose a tellement empiré dans ces dernières années. Cela seul suffit pour que nous nous attendions avec impatience au temps plus favorable où nous disposerons déjà des données positives s'y rapportantes.

*

Avant que ce volume prenne son vol s'occupant dans une longue série publiée par l'Office Central Royal Hongrois de Statistique pour la dernière fois des pays de l'ancien Royaume de Hongrie un devoir agréable m'incombe. Lorsque je donne les derniers coups de pinceau aux manuscrits, tout ému, je tiens en premier lieu à remercier Monsieur D. Laky, professeur de Statistique à l'Université-François Joseph de Szeged, ancien membre de notre Bureau, — pour son assiduité, son dévouement, sa diligence, sa grande expérience. Personne n'aurait mieux rempli la tâche de rédiger les données, avec des soins si minutieux et avec une si haute compétence. Nous n'exagérons point en disant, que le présent ouvrage sera à la fois par ses qualités un vrai monument de la littérature statistique hongroise.

Le volume publié malgré qu'il soit seulement extrait de l'hongrois semble devoir paraître long, surtout aujourd'hui dans les conditions financières déplorables. Mais l'importance capitale du sujet au point de vue du mouvement de notre population aussi bien que l'ambition inlassable de son auteur ont rendu inévitable la rédaction d'un ouvrage de longue haleine.

Budapest, juin 1925.

Aloise Kovács,
sous-secrétaire d'État,
directeur de l'Office Central Royal Hongrois
de Statistique.

CONTENU.

	Pages
Préface	III
Traduction française des en-têtes de tableau contenus dans la seconde partie (Tableaux détaillés)	XI
Traduction française des dénominations et des abréviations hongroises contenues dans les tableaux détaillés par comitats, villes municipales et arrondissements	XIV
I. Rapport général.	
I. Introduction	3*
a) Quelques données sur la mortalité par la tuberculose pendant et après la guerre	3*
b) Importance de la statistique des décès	4*
c) Statistique des maladies tuberculeuses	5*
d) Mortalité de l'Europe par la tuberculose pulmonaire dans la deuxième moitié du XIX ^e siècle	6*
e) Mortalité par la tuberculose de la Hongrie avant 1901	7*
II. Critique du recueil des données relatives à la mortalité par la tuberculose des années 1901 à 1915	7*
III. Résumé général de la mortalité par la tuberculose des années 1901 à 1915	8*
a) Données internationales	8*
b) Données relatives à la Hongrie pendant les années 1901 à 1915	11*
c) Le rôle des différentes régions du pays	13*
d) Développement territorial de la tuberculose dans quelques États étrangers	13*
e) Mortalité urbaine et mortalité rurale par la tuberculose	15*
f) Autres points de vue de l'agglomération de la population	19*
g) Rapport de la mortalité par la tuberculose à la mortalité générale	20*
h) Diverses espèces de la mortalité par la tuberculose en Hongrie	20*
i) Rôle des sexes dans la mortalité par la tuberculose	21*
j) Rapports entre la situation de famille et la mortalité par la tuberculose	23*
k) Rapports entre la langue maternelle et la mortalité par la tuberculose	24*
l) Rapports entre les cultes et la mortalité par la tuberculose	25*
IV. Recherche des conditions d'âge dans la mortalité par la tuberculose	27*
a) Comparaison de la mortalité générale et la mortalité par la tuberculose	27*
b) Répartition, suivant l'âge des décédés urbains et ruraux par la tuberculose	28*
c) Les indices des groupes d'âge de la mortalité par la tuberculose suivant les régions du pays	29*
d) Données des décédés par la tuberculose suivant les groupes d'âge et le sexe	30*
e) Données étrangères sur les conditions d'âge des décédés par la tuberculose	31*
f) La mortalité par la tuberculose dans la combinaison de la situation de famille et des groupes d'âge	35*
g) La mortalité par la tuberculose dans la combinaison de la langue maternelle et l'âge	36*
h) La mortalité par la tuberculose suivant la combinaison du culte et de l'âge	37*
V. Rapports entre les occupations et la mortalité par la tuberculose	37*
a) Remarques méthodiques	37*
b) La mortalité par la tuberculose suivant les groupes principaux des occupations	39*
c) Rôle des sexes en-dedans des groupes principaux d'occupation	43*
d) Rôle de la ville et de la province dans la mortalité par la tuberculose des groupes principaux d'occupations	44*
e) Proportion de la mortalité générale et la mortalité par la tuberculose	45*
f) Rôle des travailleurs et des nombres de famille	47*
g) La mortalité par la tuberculose suivant la répartition sociale de groupes principaux d'occupation	50*
h) Données autrichiennes sur les rapports de l'occupation et de la mortalité par la tuberculose	53*
i) Influence des conditions d'âge	54*
j) La mortalité par la tuberculose dans la répartition plus détaillée des occupations	58*

	Pages
VI. Développement territorial de la tuberculose.....	64*
VII. Les chiffres-standards de la mortalité par la tuberculose de la Hongrie.....	67*
VIII. Épilogue.....	72*

Tableaux détaillés.

1. Les décédés par la tuberculose selon sexe et âge dans les comitats, villes municipales des années 1901—1905.....	2
2. Les décédés en tuberculose en combinaison de leur état de famille, dans les années 1901—1905....	4
3. Sexe et âge des décédés en tuberculose dans les années 1901—1905 en combinaison de leur langue maternelle selon comitats et villes municipales.....	12
4. Sexe et âge des décédés en tuberculose en combinaison de leur religion selon les comitats et villes municipales dans les années 1901—1905.....	24
5. Sexe et âge des décédés en tuberculose dans les années 1906—1910 selon les comitats et villes municipales.....	38
6. Sexe et âge des décédés en tuberculose en combinaison de leur état de famille selon les comitats et villes municipales dans les années 1906—1910.....	40
7. Sexe et âge des décédés en tuberculose en combinaison de leur langue selon comitats et villes municipales dans les années 1906—1910.....	48
8. Sexe et âge des décédés par la tuberculose en combinaison de leur religion selon comitats et villes municipales dans les années 1906—1910.....	62
9. Sexe et âge des décédés par la tuberculose dans les années 1911—1915 selon comitats et villes municipales.....	76
10. Sexe et âge des décédés en tuberculose en combinaison de leur état de famille selon comitats et villes municipales dans les années 1911—1915.....	78
11. Sexe et âge des décédés par la tuberculose en combinaison de leur langue selon comitats et villes municipales dans les années 1911—1915.....	80
12. Sexe et âge des décédés par la tuberculose en combinaison de leur religion selon comitats et villes municipales dans les années 1911—1915.....	100
13. Sexe et âge des décédés par la tuberculose en combinaison de leur profession dans les années 1901—1905 par régions.....	114
14. Sexe et âge des décédés par la tuberculose en combinaison de leur profession dans les années 1911—1915 par régions.....	150
15. Sexe et âge des décédés en tuberculose en combinaison de leur profession dans les années 1911—1915 par régions.....	195
16. Nombre et proportion des décédés par la tuberculose par communes dans les années 1901—1915....	243

Traduction française des en-têtes de tableau contenus dans la seconde partie
(Tableaux détaillés.)1. Décédés par la tuberculose des années 1901—1905 selon sexe et âge dans les comitats et villes municipales.
(Pages 2 et 3.)

Parties constituantes du Royaume, régions, comitats et villes municipales	Hommes												Femmes												Hommes, femmes ensemble				
	au-dessous de 7 ans	ans										au-dessus de 60 ans	d'âge inconnu	au total	au-dessous de 7 ans	ans										au-dessus de 60 ans	d'âge inconnu	au total	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14	15-19					20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26				

2. Les décédés par la tuberculose selon sexe et âge dans les comitats et villes municipales des années 1901—1905.
(Pages 4—11.)*)a) Célibataire,
b) Marié.c) Veuf,
d) Divorcé.

*) Voir la traduction de l'en-tête de tableau au 1-er tableau.

3. Sexe et âge des décédés en tuberculose en combinaison de leur langue maternelle selon les comitats et villes municipales dans les années 1901—1905. (Pages 12—23.)*)

a) Hongrois,
b) Allemand,
c) Slovaque,
d) Roumain.e) Ruthène,
f) Croate,
g) Serbe,
h) Autres langues.

*) Voir la traduction de l'en-tête de tableau au 1-er tableau.

4. Sexe et âge des décédés en tuberculose en combinaison de leur religion selon les comitats et villes municipales dans les années 1901—1905. (Pages 24—37.)*)

a) Catholique-romain,
b) Catholique-grec,
c) Calviniste,
d) Luthérien.e) Grec-oriental,
f) Israélite,
g) Unitarien,
h) Autres confessions.

*) Voir la traduction de l'en-tête de tableau au 1-er tableau.

5. Sexe et âge des décédés en tuberculose dans les années 1906—1910 selon les comitats et villes municipales.
(Pages 38—39.)*)

*) Voir la traduction de l'en-tête de tableau au 1-er tableau.

6. Sexe et âge des décédés en tuberculose en combinaison de leur état de famille selon les comitats et villes municipales dans les années 1906—1910. (Pages 40—47.)*)

a) Célibataire,
b) Marié.c) Veuf,
d) Divorcé.

*) Voir la traduction de l'en-tête de tableau au 1-er tableau.

7. Sexe et âge des décédés en tuberculose en combinaison de leur langue selon comitats et villes municipales.
(Pages 48—61.)*)a) Hongrois,
b) Allemand,
c) Slovaque,
d) Roumain.e) Ruthène,
f) Croate,
g) Serbe,
h) Langues autres et inconnues.

*) Voir la traduction de l'en-tête de tableau au 1-er tableau.

8. Sexe et âge des décédés par la tuberculose en combinaison de leur religion selon comitats et villes municipales dans les années 1906—1910. (Pages 62—75.) *)

- a) Catholique-romain. e) Grec-oriental.
b) Catholique-grec. f) Israélites.
c) Calviniste. g) Unitaires.
d) Luthérien. h) Autres confessions.

*) Voir la traduction de l'en-tête de tableau au 1-er tableau.

9. Sexe et âge des décédés par la tuberculose dans la années 1911—1915 selon comitats et villes municipales. (Pages 76—77.) *)

*) Voir la traduction de l'en-tête de tableau au 1-er tableau.

10. Sexe et âge des décédés en tuberculose en combinaison de leur état de famille selon comitats et villes municipales dans les années 1911—1915. (Pages 78—85.) *)

- a) Célibataire. c) Veuve.
b) Marié. d) Divorcé.

*) Voir la traduction de l'en-tête de tableau au 1-er tableau.

11. Sexe et âge des décédés par la tuberculose en combinaison de leur langue maternelle selon comitats et villes municipales dans les années 1911—1915. (Pages 86—99.) *)

- a) Hongrois. c) Ruthène.
b) Allemand. f) Croate.
c) Slovaque. g) Serbe.
d) Roumain. h) Langues autres et inconnues.

*) Voir la traduction de l'en-tête de tableau au 1-er tableau.

12. Sexe et âge des décédés par la tuberculose en combinaison de leur religion selon comitats et villes municipales dans les années 1911—1915. (Pages 100—113.) *)

- a) Catholique romain. c) Catholique grec.
b) Catholique-grec. f) Israélite.
c) Calviniste. g) Unitaire.
d) Luthérien. h) Autres confessions.

*) Voir la traduction de l'en-tête de tableau au 1-er tableau.

13. Sexe et âge des décédés par la tuberculose en combinaison de leur profession dans les années 1901—1905 par régions. (Pages 114—149.)

a) Rive droite du Danube (sans villes municipales).

Désignation des professions *)	Hommes												Femmes												Hommes, femmes ensemble						
	au-dessous de 7 ans	ans											au-dessus de 60 ans	d'âge inconnu	au total	au-dessous de 7 ans	ans											au-dessus de 60 ans	d'âge inconnu	au total	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14	15-19	20-24					25-29	30-34	35-39	40-49	50-59										
		8	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13					14	15	16	17	18	19	20	21		22	23				24
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26						

- b) Rive gauche du Danube (sans villes municipales).
c) Région entre la Tisza et le Danube (sans villes municipales).
d) Rive droite de la Tisza (sans villes municipales).
e) Rive gauche de la Tisza (sans villes municipales).
f) Angle entre la Tisza et le Maros (sans villes municipales).

- g) Transylvanie (sans villes municipales).
h) Hongrie proprement dite (sans villes municipales).
i) Villes municipales.
j) Hongrie proprement dite.
k) Croatie-Slavonie.

Population active:

Eltartottak = Entretenus; — Keresők és eltartottak együtt = Entretenus et population active ensemble; — Magyarország, tj. városok nélkül = Royaume de Hongrie sans villes municipales; — Tj. városok Budapesttel együtt = Villes municipales avec Budapest.

*) Traduction des professions:

I. Exploitation du sol.

A) Agriculture et horticulture.

Grand propriétaire
Propriétaire moyen
Bailleur de terre
Petit propriétaire (bailleur)
Petit propriétaire journalier
M. tayer
Fermier, éleveur de moutons
Employé de ferme
Domestique de ferme
Ouvrier agricole
Jardinier indépendant
Jardinier ouvrier

B) Sylviculture.

Employé
Personnel auxiliaire

C) Autres branches de l'exploitation du sol.

Indépendant et membres auxiliaires de famille

Personnel auxiliaire

I. Au total....

II. Mines, industries et communications.

A) Mines.

Indépendant

Employé

Personnel auxiliaire

A) Au total....

B) Industrie.

Menuisier, charpentier etc.

Coiffeur

Cordonnier, bottier

Aubergiste

Forgeron, serrurier etc.

Maçon

Imprimerie lithographie

Boucher, charcutier

Meunier

Boulangier

Tailleur, pelletier

Tisserand

Autres branches de l'industrie

Employés

B) Au total....

C) Commerce.

Indépendant

Employé

Personnel auxiliaire

C) Au total....

D) Communications.

Indépendant

Employé de chemin de fer

des Postes, Télégraphes, Téléphones

Autres employés

Copiste

Cheminot, etc.

Portefaix de poste

Autre personnel auxiliaire

D) Au total....

II. Au total....

III. Service public.

a) Indépendant.

Employé de l'Etat

da comitat, de ville

de la commune

Avocat, — stagiaire

Médecin, pharmacien, sage-femme

Professeur d'enseignement secondaire

Instituteur d'école primaire

Prêtre, religieux

Autres services publics

b) copiste

c) domestique

III. Au total....

IV. Armée.

Officiers et employés

Sous-officiers

Soldats

IV. Au total....

V. Journaliers différents

VI. Domestiques de ménage

VII. Autres professions

14. Sexe et âge des décédés par la tuberculose en combinaison de leur profession dans les années 1906—1910 par régions. (Pages 150—194.) *)

*) La traduction de l'en-tête et du texte latéral du tableau voir au 13e tableau.

15. Sexe et âge des décédés par la tuberculose en combinaison de leur profession dans les années 1911—1915 par régions. (Pages 195—315.) *)

*) La traduction de l'en-tête et du texte latéral du tableau voir au 13e tableau.

16. Nombre et proportion des décédés par la tuberculose par communes dans les années 1901—1915. (Pages 246—322.)

Région, comitat, arrondissement, commune	Nombre des décédés en tuberculose			Sur 1000 âmes il y avait en 1901-15 en moyenne des décès en tuberculose	Région, comitat, arrondissement, commune	Nombre des décédés en tuberculose			Sur 1000 âmes il y avait en 1901-15 en moyenne des décès en tuberculose	Région, comitat, arrondissement, commune	Nombre des décédés en tuberculose			Sur 1000 âmes il y avait en 1901-15 en moyenne des décès en tuberculose
	1901- 1910	1911- 1915	au total 1901- 1915			1901- 1910	1911- 1915	au total 1901- 1915			1901- 1910	1911- 1915	au total 1901- 1915	
	années					années					années			
	1	2	3			4	5	1			2	3	4	

La traduction des remarques est que voici: Les données sur la commune: pour les années sont communiquées à la commune:

Traduction française

des dénominations et des abréviations hongroises contenues dans les tableaux détaillés par comitats, villes municipales et arrondissements.

Közigazgatási részek:	Parties constituantes du Royaume :
Magyarország (anyaország)	= Hongrie proprement dite (mère-patrie)
Horvát-Szlavonország	= Croatie-Slavonie
Magyarbirodalom	= Royaume de Hongrie

Országrészek	Régions :
Duna jobb partja	= Rive droite du Danube
Duna bal partja	= Rive gauche du Danube
Duna-Tisza köze	= Région entre le Danube et la Tisza
Tisza jobb partja	= Rive droite de la Tisza
Tisza bal partja	= Rive gauche de la Tisza
Tisza-Maros szöge	= Angle entre la Tisza et le Maros
Királyhágóntúl	= Région située au-delà du Királyhágó (Transylvanie)
Fiume város és kerülete	= Ville et district de Fiume

Vármegye (várm., vm.)	= Comitat
Járás (j.)	= Arrondissement
Székesfőváros (sz.-főv.)	= Capitale
Törvényhatósági jogú város (tjv.)	= Ville municipale
Rendezett tanácsú város (rtv.)	= Ville à conseil organisé

Összesen (Össz.)	= Total
Vármegyei összeg	= Total du comitat
Összesítés	= Sommatation
Ismétlés	= Récapitulation
Vármegyék összesen	= Comitats ensemble
Tj. városok együtt	= Villes municipales ensemble

I.

PARTIE ANALYTIQUE.

I. Introduction.

a) Quelques données sur la mortalité par la tuberculose pendant et après la guerre.

Au commencement du XIXe siècle, on appelait la tuberculose pulmonaire *mal de Londres*.¹⁾ La science médicale anglaise connaissait, à cette époque déjà, l'importance extraordinaire de cette maladie. Le «mal de Londres» a parcouru, depuis, une carrière redoutable, et de nos jours, à côté de la statistique des maladies contagieuses infantiles et des épidémies, la statistique des causes des décès ne saurait avoir une partie plus appréciée, que celle des décès par la tuberculose pulmonaire. Et non sans raison. Dans le sillage fait d'année en année par la mort dans le rang de la population, une quantité considérable appartenait — en Hongrie, comme à l'Étranger — à la dévastation de la tuberculose. Et si, avant la guerre, l'hygiène moderne parvint en apparence à réprimer le danger du fléau de la tuberculose, *ce développement favorable fut enrayé, ou du moins arrêté par le cataclysme épouvantable* qui, comme à la guerre franco-allemande de 1870/71²⁾ fit éclore de nouveau la tendance accroissante de la mortalité par la tuberculose pulmonaire, résultant de la décadence des conditions économiques et sociales. *On croyait, en effet, que le travail si pénible et si dispendieux couleux de l'hygiène publique n'avait, du moins transitoirement, aucun résultat.*

On trouvera quelques dates sur la situation empirée dans le **tableau 1** du texte hongrois, sous le titre: Mortalité par la tuberculose pulmonaire de quelques États européens de 1913 à 1921 calculée sur 1000 âmes.

Aucun des États y figurant n'a pu se soustraire à la destruction causée par la guerre. Qu'il eût participé à la guerre, ou qu'il fût resté neutre, la tension de la guerre se fit sentir dans les conditions économiques et sociales de la population, et la diminution des forces de la population avec la perspective élargie des possibilités de l'infection ont ouvert de nouveaux domaines à la propagation de la tuberculose, ou du moins, ont facilité le dénouement des cas déjà développés.³⁾ Et pourtant, la plupart des États belligérants n'ont pas songé à compléter le nombre des décès avec celui des morts succombés aux champs de bataille ou avec les nombres des soldats décédés pendant le service militaire, ou, si ce n'était point possible à mettre en rapport le nombre des morts civils avec le nombre de la population exempte du service militaire. Il en résulte naturellement que dans ces États les ravages de la tuberculose pulmonaire étaient *plus étendus* pendant la guerre qu'on ne le croirait.

Dans le cas de la Hongrie, dont on retrouve la mortalité par la tuberculose pulmonaire pendant la guerre, exprimée par millièmes dans le **tableau 2** du texte hongrois, il faut également prendre en considération la source d'erreur mentionnée. Et cela d'autant plus, que le service sous les drapeaux y ayant attiré une partie proportionnellement beaucoup plus considérable de la population, qu'en Angleterre pl., la divergence de l'indice de la mortalité par la tuberculose pulmonaire de l'état réel des choses y est plus accentuée. Il est vrai, qu'immédiatement après la guerre la mortalité par la tuberculose pulmonaire semblait diminuer. Les données provenant des années suivant la guerre, ont, en tous cas, donné lieu à cet espoir. Mais précisément les derniers résultats du mouvement de la population de la Hongrie, de la Hongrie démembrée cette fois, prouvent, que les conditions de l'hygiène publique y font entrevoir des dangers imminents. *On a compté en 1921 2.5 décès par 1000 âmes, par la tuberculose pulmonaire, 2.9 en 1922, 3.0 en 1923 et 3.2 en 1924.*

¹⁾ Voir de Dr. François Tauszk: Le mouvement contre la tuberculose pulmonaire par rapport spécial des conditions de l'Angleterre et de l'Allemagne. *Tuberkulosis* III année No 10 (1905).

²⁾ Voir l'avis du baron Dr. Alexander Korányi sur la conférence d'Aladár Fáy à la IIIe assemblée générale de la Société contre la tuberculose des médecins hongrois, à Rózsahegy en 1917. *Activité de la M. O. T. E.* Budapest 1917 pp. 46 à 47.

³⁾ Voir L. Effer: Der Krieg und die Tuberkulose. *Med. Reform*, 1915 No 7.

b) Importance de la statistique des décès.

La statistique prend sa part du travail animé de l'humanité pour la prolongation de la vie humaine en donnant d'année en année un tableau sur la formation de la mortalité et en cherchant à systématiser les causes évoquant la mort. On ne saurait point alléguer que le développement de la statistique sur l'enregistrement des causes du décès eût atteint sa stabilité. En effet, malgré l'utilité d'une statistique exacte des causes du décès pour la vie pratique dans plusieurs sens¹⁾ — non seulement la politique de l'accroissance de la population, mais la création du système du réseau prophylactique de l'hygiène publique, la question des assurances et la politique sociale également — il ne s'est point constitué, au cours du temps, un système uniforme international propre à fournir un tableau clair des différences et de la répartition de la mortalité des différents États.

Il va sans dire, que ce ne serait que par l'autopsie anatomique de chaque cadavre, que la recherche des causes du décès serait capable d'atteindre l'optimum, la détermination incontestable de la cause du décès. Or, si cette solution ne saurait être réalisée actuellement, c'est à dire, si la statistique de la mortalité est loin d'être chose aussi exacte,²⁾ que ne l'est p. ex. la simple statistique des décès, l'examen obligatoire des cadavres signifie en tous cas un progrès considérable pour la recherche de la vérité. L'institution de l'examen obligatoire des cadavres se répond de plus en plus dans l'administration des États de l'Europe, et fit de la statistique hongroise des causes du décès, depuis plus de vingt ans, un terrain fort apprécié de recherches dans le monde scientifique international.³⁾

Toutefois, la statistique des causes du décès de la statistique hongroise, n'est point une oeuvre parfaite, sans défauts. Fait d'autant moins vraisemblable, que depuis 1900, où le médecin des morts a constaté dans 61,1% des cas la cause du décès (ce fut à cette époque-là une proportion faisant preuve de conditions exceptionnellement favorables), nous n'avons pas pu élever cette proportion pas même au moins aux 2/3 des cas, même il fallait se résigner à une situation empirée pendant la guerre. Donc, en Hongrie le rôle du fonctionnaire non-médecin chargé de la vérification de la mort est assez important et durable. L'expérience a prouvé pourtant que les examens de ces inspecteurs non-médecins (bien que d'une nomenclature plus restreinte que celle des médecins) ont soutenu l'épreuve.

Dans les conditions données, la méthode de la statistique hongroise a gagné de l'importance par le fait, que dans les cas, où les autorités font enregistrer les décès sur le rapport d'un fonctionnaire non-médecin, et qu'elles sont informées que pendant sa maladie le défunt était soigné par un médecin, elles demandent au médecin des renseignements sur les causes réelles du décès, fait qui permet à l'office statistique la correction des rapports. On peut donc considérer, en général, la statistique hongroise des causes du décès, en effet, comme un recueil de données, dans laquelle la recherche scientifique ne court aucun risque d'être infructueuse.

Or, si nous arrêtons ce fait pour la statistique des causes du décès envisagée comme unité systématique, nous pouvons dire la même chose, et dans la même mesure sur les données des décès par la tuberculose, ou au moins sur les décès par la tuberculose pulmonaire. La tuberculose pulmonaire (dite phtisie ou maladie de poitrine aussi par le grand public) est sans doute une des maladies, qu'un fonctionnaire-vérificateur non-médecin peut plus facilement reconnaître, que n'importe quelle autre cause du décès plus compliquée exigeant un jugement de médecin. Aussi on ne peut qu'approuver, justement au point de vue de la statistique hongroise, la proposition,⁴⁾ qu'en envisageant les dévastations de la tuberculose pulmonaire, comme partie principale de la mortalité par la tuberculose, les recherches plus intensives se bornent à cette seule cause du décès.

C'est surtout pour le passé, que le statisticien serait garanti par ce procédé d'un grand nombre d'erreurs. Il est, en effet, généralement connu, que ce n'est que depuis 1870, que l'opinion — aujourd'hui générale — s'est répandue, que les symptômes de la tuberculose ne se localisent point exclusivement dans le poumon.⁵⁾ Le système autrichien p. ex. observé jusqu'en 1903, qui séparait la tuberculose des autres organes de la tuberculose pulmonaire et les jetait sans hésiter dans l'abîme commun des «autres causes», n'était pas conforme.

¹⁾ Voir le Dr. Fr. Prinzing: Handbuch der medizinischen Statistik. Jena 1906. p. 819.

²⁾ L. Seiler: Die Tuberkulose nach der Todesursachen-, Erkrankungs- und Versicherungsstatistik und ihre Bedeutung für die Volkswirtschaft insbesondere für das Versicherungswesen. Ergänzungshefte zum deutschen statistischen Zentralblatt. Fasc. 9. Leipzig, Berlin 1918 p. 4.

³⁾ Dr. Fr. Prinzing: Die Todesursachen in den europäischen Staaten.

⁴⁾ Voir la critique de Prinzing sur le 74 Annual Report of the Registrar General of births, deaths and marriages in England and Wales. London 1913. Deutsches Stat. Zentralblatt 1914. VI. Année No 5 p. 153. Le Dr. M. Bollag renvoie également au fait, que la tuberculose pulmonaire se fait plus facilement reconnaître, partant, que ses données sont plus authentiques. (Die Verbreitung der Lungentuberkulose in Kanton Basellandschaft, Zeitschrift für Schweizerische Statistik. 1907 I. pp. 137 et sv.)

⁵⁾ C'est par ce fait que la littérature sur la mortalité par la tuberculose explique l'exhaussement frappant du nombre de la tuberculose des autres organes par rapport au passé.

La statistique officielle reconnut la nécessité absolue de la création d'une convention internationale, pour offrir une base aux comparaisons. La preuve en est la proposition de l'Institut International de Statistique,¹⁾ exigeant, que la mortalité par la tuberculose soit examinée au moins en trois groupes: a) la tuberculose pulmonaire, b) la tuberculose se localisant prépondéramment dans les autres organes, c) la tuberculose miliaire. Malheureusement, ce projet ne trouva point partout un accueil favorable. Il dut être rejeté surtout dans les pays, où la vérification des décès ne se fait exclusivement par des médecins, et où, par conséquent, on a du simplifier la nomenclature de la mortalité pour les fonctionnaires non-médecins. La Hongrie était et continue à être un de ces pays, aussi l'état de la mortalité par la tuberculose de la Hongrie avant la guerre (c'est là le but principal de notre étude), doit également s'adapter à la contrainte de la situation. Il faut se résigner au fait, que ce n'est que la totalité de la mortalité par la tuberculose qui pourra servir de base à notre étude sur la mortalité par la tuberculose.

c) Statistique des maladies tuberculeuses.

C'était un désir depuis longtemps exprimé de la statistique de l'hygiène publique, que l'observation statistique ne se bornât point aux décès, mais qu'elle s'étendît au moins sur les maladies contagieuses et épidémiques les plus importantes. Il serait absurde de supposer, que la statistique de morbidité pût enregistrer tous les cas de la maladie tuberculeuse de l'un ou de l'autre organe de tous les individus de la population, d'autant moins, que les recherches ont rendu évident, ce que personne n'eût cru autrefois, que presque tous les individus ont passé, durant leur vie, par la tuberculose, même s'ils en sont guéris, ou qu'ils sont décédés par une autre cause.

Or même ne produisant qu'une observation statistique isolée, représentative sur les malades tuberculeux, en restreignant la sphère de nos recherches sur une ville, les communes d'un canton ou même sur les hôpitaux, nous pourrions enrichir nos connaissances d'un grand nombre de données utiles également à la statistique, la vie et la science.

L'essai de l'Office statistique hongrois p. ex. demandant au cours du recensement de 1920, si l'individu n'était pas soigné par un médecin par suite d'un catarrhe des lobes du poumon, bien qu'il eût rétréci à trois points²⁾ limites de la recherche au point de vue de la tuberculose, — était pourtant une des entreprises plus intéressantes et conscientes des exigences hygiéniques — sociales modernes, bien qu'il eût dû compter dès le commencement à des factuels prohibitifs.

Dans le programme du travail de la statistique hongroise, ce serait tout particulièrement la statistique des caisses ouvrières en cas d'accidents et de maladies, dont on pourrait faire développer d'une manière organique un système certain de la statistique des maladies. Il est vrai, que dans ce cas l'observation se bornerait à une partie relativement petite de la population, pourtant ce serait une partie qui attire l'intérêt par son habitation urbaine, la nature d'occupations et ses conditions sociales défavorables. Or quelque utile que soit la lecture des études intéressantes³⁾ se basant sur la statistique de morbidité des caisses d'assurances, elle ne nous fournit point les éclaircissements exigés par le problème. Le manque de la statistique spéciale des maladies, ou, au moins la nécessité de l'élargissement des cadres existants se font vivement sentir.

C'est un statisticien aussi renommé, que Lexis⁴⁾ qui s'est prononcé aussi, en 1909, pour l'étude statistique spéciale des cas de la tuberculose. Il n'est pas douteux, que les facteurs sociaux et hygiéniques sociaux facilitant la propagation de la tuberculose, et d'autres questions flottantes de la médecine, seraient plus faciles à résoudre, de la manière mentionnée, qu'en laissant les bases de la statistique de la tuberculose reposer sur les données de la statistique de mortalité. Et même si cette statistique de morbidité ne pouvant jamais atteindre le niveau de la perfection, elle n'en formerait pas moins une arme efficace dans la lutte contre la tuberculose.

Contre les projets de ce genre, la politique financière semble nourrir des appréhensions légitimes au point de vue des dépenses. Pourtant, celui qui voit dans l'amélioration des conditions hygiéniques de la population le moyen de l'augmentation des forces économiques du pays, se fera promptement le bilan du «doit et avoir» de cette question.

¹⁾ Voir ouvr. cit. de Seiler pp. 7 et 12. La session de l'Institut International de Statistique Londres déclara en 1906, qu'il faudra déléguer une commission spéciale pour l'étude de la question de la statistique de la tuberculose. La session à Copenhague, en 1907 arrêta, que cette statistique doit être séparée de la statistique générale des causes du décès; celle de Paris en 1909 esquissa les bases de cette statistique, en appuyant sur le fait, qu'elle devra s'occuper d'une manière plus approfondie, de la maladie elle-même.

²⁾ Le Dr. Ladislav Buday: Théorie et Histoire de la Statistique. Budapest 1922 pp. 79—80.

³⁾ Il y a un nombre infini d'études de ce genre. Pour la Hongrie c'est la Dr. Guillaume Friedrich, pour l'Autriche, le Dr. L. Teleky et le Dr. G. Rosenfeld, pour l'Allemagne Seiler, et en général Westergaard qui ont fait des études approfondies dans le domaine de la statistique de morbidité des caisses d'assurance.

⁴⁾ Voir: Seiler o. c. p. 5.

Au point de vue de l'économie sociale la statistique de mortalité par la tuberculose pulmonaire a le tort sensible, qu'elle ne donne aucun indice de la perte du travail social résultant des maladies tuberculeuses.¹⁾ L'observation de la durée de la maladie, et surtout celle du temps perdu de la production seraient des facteurs qui prêteraient à la statistique de morbidité une importance bien autrement capitale, que celle de la statistique de mortalité. Le lieu d'habitation du malade lors du commencement de la maladie, son occupation, les changements survenus à ces deux facteurs, sont autant de point de vue (avec la question de la disposition) qui ne sauraient trouver des réponses justes que dans la statistique de morbidité. Bref, la statistique des malades phthisiques devrait renfermer une sorte de tableau du milieu, caractéristique pour la statistique des ménages ouvrières.

d) Mortalité de l'Europe par la tuberculose pulmonaire dans la deuxième moitié du XIXe siècle.

Nous sommes partis dans nos développements des données de la mortalité par la tuberculose pulmonaire pendant la guerre.

Pour esquisser la mortalité par la tuberculose pulmonaire des temps précédents, du XIXe siècle, nous choisissons, — comme pour les années de la guerre — la mode la plus simple de l'appréciation de la mortalité par la tuberculose pulmonaire, en la faisant rapporter à 100 âmes. (Voir les données relatives dans le **tableau 3** du texte hongrois.)

Nous ne disposons que d'une quantité modeste de données relativement au passé. Ce travail de la statistique des causes du décès ne fut activé que depuis 1875 environ.

En outre les données ci-dessus mentionnées sont loin d'être irréprochables tout en étant insuffisantes car elles ne se rapportent pas, dans tous leurs détails à l'ensemble de la mortalité par la tuberculose pulmonaire, comme nous allons le développer plus loin.

Les statistiques de l'Angleterre (Pays de Galles), de l'Écosse, de l'Irlande et de la Belgique ne présentent point ces inconvénients, aussi ces deux (ou quatre) pays se prêtent par excellence à la recherche des tendances de la mortalité par la tuberculose pulmonaire par leurs données. En Angleterre le péril de la tuberculose pulmonaire a beaucoup perdu de sa force pendant les quarante années de l'observation, et le fait que la cause de l'amélioration résulte, en effet, de la force brisée de la tuberculose, est prouvé par l'observation, que la diminution du nombre proportionnel, enregistré jusqu'en 1900, fut continuée dans le développement des années suivantes, et même après la guerre. On pouvait considérer la tuberculose en Angleterre comme isolée en général depuis 1900 environ. En effet, la mortalité par la tuberculose pulmonaire y diminua dans une mesure bien plus grande (42e/100) dans les 40 dernières années, que le nombre proportionnel de la mortalité générale, qui n'y tomba que de 22e/100 à 17e/100, ce qui ne fait que 21e/100.²⁾ En Écosse, la mortalité par la tuberculose pulmonaire (observée par les moyennes de 5 ans) présente également une diminution presque constante, bien que la proportion de l'amélioration ne soit pas aussi favorable, qu'en Angleterre.

La mortalité par la tuberculose pulmonaire de l'Irlande a un développement tout différent de celui de l'Angleterre et de l'Écosse. La mortalité par la tuberculose pulmonaire y présente, d'une manière étonnante, une hausse incessante, fait d'autant plus redoutable, que la proportion de la fluxion de poitrine et de la bronchite s'y est également élevée depuis l'époque 1866—1870 de 1e à 2e/100.

En Belgique, l'amélioration des années après 1860 fut suivie par des dizaines d'années défavorables. Par contre l'amélioration survenue après 1880 parvint à se maintenir, même plus tard la mortalité par la tuberculose pulmonaire de cet État industriel moderne a tombé si rapidement, qu'elle occupe actuellement la première place en Europe à ce point de vue.

En Norvège la mortalité par la tuberculose avait un caractère de plus en plus menaçant et présentait une hausse en opposition inexplicable avec la décroissance suivie de la proportion de la mortalité générale (17e/100 dans la période 1871—75, 15e/100 dans celle de 1896—1900). Il est probable, que ce fut là la constatation plus authentique de la cause des décès qui y fit ressortir le rôle de la tuberculose.

Les données du second État Scandinave, la Danemark n'ont rapport qu'à la mortalité de la population urbaine (semblablement aux dates du **tableau 1**). Vu la disposition supérieure de la population urbaine, le nombre proportionnel y tomba, pendant 25 ans d'un niveau peu élevé, d'un tiers. Les données

¹⁾ Irving Fischer (voir l'o. c. de Seiler p. 83) évalue la diminution des recettes nationales des États-Unis résultant de la cessation ou de la diminution de la capacité du travail et causé par la tbc. à 4,4 milliards de marks par an.

²⁾ Combien nous devons mentionner avec respect l'administration hygiénique anglaise qui ordonna, malgré ces faits, en vertu du décret du Local Government Board de 1912 l'obligation générale de la déclaration de la tbc. à partir du 1er février 1913. Sont tenus à la déclaration suivant la „The Public Health (Tuberculosis) Regulation 1912“ : a) les médecins, b) les médecins des écoles, c) les instituteurs fonctionnant en vertu de la loi sur les pauvres (Poor Law Institution), d) les préposés des hôpitaux et sanatoria pour phthisiques. (Voir : Tuberkulosis. Année 1918 No 11 p. 175.)

de la Danemark font preuve de ce que la mortalité par la tuberculose est sujette d'être restreinte par des dispositions prophylactiques raisonnées, même dans la population urbaine la plus menacée.

Nous avons des données sur l'Autriche et la Suisse depuis 1876.¹⁾ En Autriche la mortalité par la tuberculose était excessive jusqu'en 1890. A partir de 1895 elle présente une amélioration plus favorable que ne la présentent les nombres bruts, vu que la statistique sur les causes du décès de l'Empire autrichien ne comprit, que depuis cette date au nombre des cas de tuberculose enregistrés, les maladies tuberculeuses des autres organes.

En Suisse, la modification de la méthode de la statistique des causes du décès qui ne désignait jusqu'en 1880 que la tuberculose pulmonaire sous le nom de tuberculose, se fit sentir d'une manière plus accentuée. Pourtant, le changement du nombre proportionnel des deux premières de l'observation est si frappant, qu'il permet de conclure à la propagation de la tuberculose aussi, outre la constatation plus exacte des causes du décès.

La mortalité par la tuberculose de l'Italie (depuis que nous en disposons de données statistiques) est une des plus favorables, bien qu'il soit incontestable, que la mortalité par la bronchite et la fluxion de poitrine observée pour compléter les recherches n'est nulle part aussi défavorable que dans ce pays (1886/90 : 4e/100, 1891/95 : 4e/100, 1896/1900 : 4e/100). Il n'est point impossible que la position presque exceptionnelle de l'Italie ou point de vue de la mortalité par la tuberculose soit due en partie à cette cause statistique.

e) Mortalité par la tuberculose de la Hongrie avant 1901.

En Hongrie on peut parler d'une statistique systématique des causes du décès, se prêtant à des appréciations sérieuses, depuis 1897. Nous ne disposons donc, avant 1901, que de données, authentiques en apparence, de 4 années. Les nombres-indices étaient : 3e/100 en 1897, 3e en 1898, 3e en 1899 et 3e en 1900.

La moyenne des 4 années, 3e/100 était donc si haute, qu'elle surpassait regrettablement même le nombre proportionnel de l'Autriche, mentionné comme le pire de tous. (Voir les données des années précédentes dans le **tableau 5** du texte hongrois.)

Des chiffres font un tableau inquiétant rien que de la mortalité par la tuberculose pulmonaire de la Hongrie, et pourtant, la mortalité de toutes les maladies tuberculeuses aurait produit un nombre encore plus élevé ! Pourtant, il y a quelque chose de rassurant dans nos données. Nous en voyons clairement, que la tendance générale, suivant laquelle la mortalité par la tuberculose des États européens a surpassé son apogée, s'est également fait valoir en Hongrie.

On ne saurait nier d'autre part, que la diminution de la mortalité par la tuberculose de la Hongrie n'a pas tenu le pas sur l'amélioration des autres pays de l'Europe. Le fait, que le nombre proportionnel de la mortalité en Hongrie a baissé dans la période de 1876/80 à 1891/1900 des 36e/100 aux 23e/100 est dû, en dernière ligne, à la répression de la tuberculose.

II. Critique du recueil des données relatives à la mortalité par la tuberculose des années 1901 à 1915.

La matière statistique, sur la base de laquelle nous nous proposons d'esquisser le développement de la mortalité par la tuberculose en Hongrie avant la guerre, conduit la recherche de la statistique hongroise dans des contrées peu connues jusqu'à présent.

L'histoire du recueil de la matière présente des moments fort intéressants.

Pour mettre sous lumière statistique la mortalité par la tuberculose, il n'aurait pas suffi de réunir, pour les quinze dernières années, les articles avarés en paroles des publications précédentes sur le mouvement de la population. Le dépouillement des causes du décès n'était, d'ailleurs, jusqu'en 1908, qu'une tâche secondaire de la sphère d'activité de la statistique hongroise sur la mortalité. La statistique des causes du décès n'entre dans ses droits qu'à partir de 1909, et les bases jetées par l'office de statistique dans sa publication traitant du mouvement de la population dans les années 1909 à 1912, marquent un

¹⁾ Le Dr. L. Teleky donne dans son ouvrage : Die Sterblichkeit an Tuberkulose in Österreich 1873—1904. Stat. Monatschrift 1906 v. XI. p. 198 des données par provinces, mais exclusivement sur la mortalité par la tuberculose pulmonaire.

pas important pour développer comme *but absolu* la statistique des causes du décès, ou, du moins *la statistique de certaines causes du décès*.

Pour examiner de plus près la mortalité par la tuberculose, l'office statistique était réduit à reprendre les anciennes feuilles des décès, et en partant du principe, que l'âge est le déterminant principal de la formation de la mortalité par la tuberculose, à faire de l'observation des conditions d'âge le centre de tous les autres caractères démographiques.

Comme nous l'avons mentionné plus haut, les données typiquement démographiques sont présentées par les tableaux réparties par municipalités, celles de la démographie des occupations, par contre, par régions réunissant plusieurs municipalités.

C'est également la recherche de la concision qui caractérisait le dépouillement des données des décès tuberculeux occupés par l'industrie. On y résumait les indépendants et le personnel auxiliaire. Pourtant nous sommes parvenus à mettre en lumière la question à ce point de vue aussi dans notre étude.

La publication répartit les données de la mortalité par la tuberculose en trois groupes d'années. De cette manière on peut observer séparément la mortalité des périodes 1901 à 1905, 1906 à 1910 et 1911 à 1915. Les conditions défavorables du travail pendant la guerre nous ont empêchés à dépouiller ces données par ans.

La publication se rapporte, dans toute son étendue, à tous les décès par la tuberculose, sans distinction de l'organe malade. Particularité qui s'explique par le fait, qu'en Hongrie également la détermination des causes du décès ne se fait, qu'en partie par des médecins, et la nomenclature prescrite pour les employés vérificateurs non-médecins étant beaucoup plus courte que celle des premiers, le dépouillement de la matière de quinze ans se conformait à la nomenclature des employés vérificateurs non-médecins. Cette nomenclature désigne la tuberculose en général, comme cause du décès, différemment à la nomenclature des médecins qui distingue a) la tuberculose pulmonaire, b) des intestins, c) de la méninge, d) du périoste, e) la scrofule et f) la tuberculose des autres organes, ce qui donne une perspective bien plus large. On devra avoir soin à l'avenir à ce que cette partie de la statistique hongroise sur la mortalité par la tuberculose soit dûment développée.

L'âge de l'enfance a une importance toute spéciale au point de vue de la tuberculose des autres organes. Aussi l'idée fut-elle l'objet d'une appréciation, si on ne devrait point spécifier les données sur l'âge de la statistique de mortalité par la tuberculose, plus dans les détails, dans le groupe usité des «enfants au-dessous de 7 ans». Au moins dans le sens, de relever séparément les morts au-dessous d'un an, ceux de 1 à 2, de 3 à 4 et de 5 à 6 ans. On ne saurait nier que nous aurions acquis par ce procédé des données fort précieuses, nous avons dû pourtant renoncer à ce surcroît de travail, vu que l'office était surchargé.

Nous savons très bien, que le dépouillement et la publication des données hongroises ne sont point parfaits et ne satisfont pas complètement les exigences scientifiques. Pourtant nous attestons de bonne conscience, qu'en rédigeant la partie des tableaux de la présente publication, l'office statistique hongrois ne s'est pas montré indigne de ses traditions respectables.

Or la statistique officielle (chez nous comme à l'Étranger) ne fait, pour ainsi dire, qu'effleurer cette branche de l'observation, fait qui prouve, que l'ensemble internationale de la statistique considère la mortalité par la tuberculose comme un domaine non encore exploré du travail statistique.

La statistique hongroise l'a essayé. Si ses travaux n'ont pas réussi dans une mesure complète, ce ne sera pas de sa faute. Elle s'est chargée, en effet, d'une tâche, où elle jouait vis-à-vis de la grande majorité des peuples civilisés le rôle du pionnier qui fraye un nouveau chemin.

III. Résumé général de la mortalité par la tuberculose des années 1901 à 1915.

a) Données internationales.

Nous avons dû constater, lors de l'avènement du XX-e siècle, que dans le triste concours pour le nombre proportionnel de la mortalité par la tuberculose, la Hongrie s'est acquise, fatalement la première place. La situation s'est-elle changée dans le XX-e siècle?

Les chiffres se rapportant sur la mortalité par la tuberculose de certains États de l'Europe, rapportée pour 1000 âmes, dans les années 1901 à 1915 (tableau 6 du texte hongrois), font preuve d'un

développement étonnant. Ainsi p. ex. la mortalité phthisique de la population (urbaine) de Danemark a baissé de près d'un tiers suivant les nombres-indices extrêmes de ces trois périodes de 5 ans. La mortalité de la Suisse a baissé de 24.6‰, celle de l'Écosse de 22‰, celle de l'Irlande de 22.1‰. L'amélioration était également considérable dans l'Empire Allemand (28.6‰), l'Autriche (15.6‰), et la Belgique (24.9‰), et il n'y a que la Serbie qui forme exception de la règle générale. Ici les données des deux périodes à notre disposition accusent une situation empirée. Fait qui ne nous doit point frapper vu les conditions économiques et politiques extrêmement défavorables du peuple serbe au commencement du siècle.

Il paraît en général, que la situation est la plus favorable, parmi les États du continent, en Belgique et en Danemark, où la mortalité par la tuberculose, très avantageuse, ne saurait être comparée qu'à celle de l'Angleterre proprement dite et celle des pays de la Méditerranée. C'est un fait extrêmement intéressant, que la population urbaine du Danemark, la population industrielle de la Belgique, et de l'Angleterre, où la répartition économique accuse également la prédominance des occupations ayant trait à l'industrie, et où la population s'est agglomérée dans les villes dans une mesure incomparablement plus grande que p. ex. en Hongrie, ont pu réprimer d'une manière qui saute aux yeux, les dévastations de la tuberculose. La mortalité par la tuberculose de l'Empire Allemand et des Pays-Bas, est également des plus favorables. S'ils n'ont pas pu atteindre les proportions belges et danoises, leur situation est à-peu-près celle de l'Espagne et de l'Italie. Parmi les pays septentrionaux la Finlande offre un tableau très sombre, bien que la situation ne soit guère plus rassurante en Norvège et en Suède. Elle ne l'est, non plus, ni en France, ni en Suisse, chose bien frappante, vu le progrès de la civilisation de ces pays. Parmi des États énumérés, la mortalité par la tuberculose a fait ses plus grands ravages en Autriche, bien qu'on y pût constater également une amélioration importante par rapport au passé.

En faisant l'examen de chaque année de cette période de 1901 à 1915 à part, on arrive à la conclusion, que bien que les données y soient en général conformes aux résultats fournis par les moyennes de 5 ans, il y a des fluctuations dignes de notre intérêt. Ainsi p. ex. en Angleterre, l'amélioration commençant après 1901 (1.80‰), fut remplacée en 1903 et 1904 (1.74 resp. 1.78‰) par une tendance opposée et le changement de 1905, non plus, ne s'est point montré durable. Par contre on peut établir, à partir de 1907 (1.60‰) jusqu'en 1910 (1.43‰) une période d'amélioration incessante. L'année suivante a retardé, il est vrai, la marche du progrès (1.46‰), mais les années suivantes de la paix (1.35‰ en 1913) ont rendu évident, que la grande diminution mentionnée de la mortalité par la tuberculose dans les années suivant la guerre serait survenue beaucoup plus tôt, si les effets désastreux de la guerre sur l'hygiène publique n'avaient point exhaussé le nombre-indice brut en 1914 déjà à 1.36‰, en 1915 à 1.53‰, pour élever l'indice de 1918 à un niveau qui ne trouve son pareil, que dans les premières années du siècle.

Le développement de la mortalité par la tuberculose de l'Écosse suit exactement la même ligne, que celle de l'Angleterre, bien que les fluctuations y soient plus estompées. Le maximum y est également atteint en 1901 (2.21‰), mais la diminution commençant après 1907 n'y éprouve aucune secousse jusqu'à la deuxième année de la guerre, nos données font même conclure à ce que la mortalité par la tuberculose de l'Écosse a subi les effets de la guerre dans une plus petite mesure. On peut dire la même chose sur l'Irlande, où la mortalité par la tuberculose a tombé, d'une hauteur effrayante par rapport aux conditions de l'Europe (3.0‰ en 1901), à 2.7‰ en 1914.

Les villes du Danemark ont parcouru la différence des années extrêmes de 1900 et de 1910 (2.6‰ et 1.43‰) d'un seul élan, presque entièrement après 1907 (1.87‰). Précédemment la proportion de la mortalité par la tuberculose semblait s'élever d'année en année.

En Norvège c'est également la période de cinq ans de 1903 à 1907, pendant laquelle la mortalité par la tuberculose était la plus grande. L'année 1905 se fait surtout remarquer (2.61‰), tandis que les années après 1908 accusent une amélioration suivie, mais très lente.

L'indice de la Suède (1911: 1.91‰, 1915: 2.04‰) n'accuse guère au commencement de la deuxième dizaine d'années une tendance de diminution.

En Finlande le développement observé dans les dizaines d'années précédentes, et qui fit depuis 1880 la mortalité par la tuberculose pulmonaire l'ennemi le plus menaçant de l'accroissement de la population, arriva après 1901 à son comble (2.99‰ en 1904, 2.94‰ en 1905), et permet de conclure, depuis 1909 à certaine amélioration.

La mortalité par la tuberculose de l'Autriche, comme celle de plusieurs États énumérés et qui vont suivre est caractéristiquement donnée par l'année 1905 (3.60‰).

En Suisse le haut nombre proportionnel de 1905 (1.89‰) est préposé par les indices presque aussi élevés des années précédentes, à partir de 1907 toutefois, l'amélioration y est ininterrompue.

L'Empire Allemand donne l'exemple classique de la lutte contre la tuberculose, couronnée de succès, où la proportion de 1901 ($1.33^0/00$), a baissé d'année en année jusqu'en 1914.

Dans les Pays-Bas la proportion était en 1901 de $1.24^0/00$. L'amélioration suit une marche presque entièrement uniforme jusqu'en 1914 ($1.40^0/00$). Toutefois la marche de l'amélioration de la mortalité par la tuberculose de ce pays ayant conservé sa neutralité, fut arrêtée dès la deuxième année de la guerre.

Le changement de la mortalité par la tuberculose de la Belgique est presque phénoménal. En 1901 et dans les années suivantes l'indice se tenait encore près de $2.30^0/00$. Il tombe en 1903 à 1.39 , pour retomber sans transition, d'un seul bond nerveux en 1912 à $1.18^0/00$. *Le développement est si prompt, manque tellement de transition, qu'on serait tenté de l'attribuer à une réforme du recensement des données.*

Les années se suivant ne semblent influencer d'aucune façon la mortalité par la tuberculose de la France. La moyenne de 1906—1910 se répète dans les années 1911 ($2.11^0/00$), 1912 ($2.11^0/00$) et 1913 ($2.16^0/00$), et la guerre non plus, ne paraît y avoir causé de maux considérables. Il est intéressant, qu'il y a des données relatives aux communes plus peuplées dès 1891¹⁾ qui prouvent, que le nombre proportionnel de la mortalité par la tuberculose de la population agglomérée dans les communes plus peuplées est beaucoup plus défavorable que celui de la population rurale.

Le diagramme de la mortalité par la tuberculose de l'Italie a atteint depuis 1901 ($1.70^0/00$) à 1911 ($1.72^0/00$) deux fois (en 1905 et en 1907) le chiffre 1.70 , puis retomba, mais n'accuse pas en général des fluctuations considérables. D'autre part l'amélioration survenue en 1912 ($1.49^0/00$) promettait de rester durable.

Nous n'avons que des données éparses sur la mortalité par la tuberculose des États situés en dehors de l'Europe. Elles se rapportent à l'Asie, au territoire du Japon²⁾ et partent depuis 1896. Dans les quatre périodes suivantes de 5 ans, l'indice du Japon était successivement de 1.76 , 1.33 , 2.02 et $2.13^0/00$, ce qui prouve, que la statistique établit dans un nombre plus en plus grand des cas la tuberculose comme cause du décès. Nous avons dit, la statistique, car il n'est pas impossible, que ce soit le développement méthodique, le travail plus distinct de la statistique qui ait contribué à produire cette tendance si opposée aux enseignements européens. Le fait que la tuberculose des autres organes se fait de plus en plus valoir dans la statistique, semble corroborer cette supposition. D'autre part il est très possible, que l'assiduité du peuple japonais de s'adapter aux progrès de la civilisation européenne, et surtout son industrialisation et ses rapports et relations intensifs avec les peuples de l'Europe y aient contribué à la propagation de la tuberculose. D'ailleurs la mortalité par la tuberculose y a atteint avant la guerre, son maximum en 1910 ($2.22^0/00$),³⁾ puis elle semblait s'arrêter à un niveau un peu plus bas. On a vu pendant les années de la guerre — et même après — des nombres encore plus élevés: en 1918 l'indice s'est exhaussé à $2.49^0/00$, ce qui signifie une décadence énorme par rapport aux temps précédents. Il est vrai que l'indice général de la mortalité s'est également fortement empiré au Japon ($17.9^0/00$ en 1876—80, $20.1^0/00$ en 1911—15), bien que se fait s'explique par l'exhaussement de la fréquence des naissances, extraordinaire par rapport aux conditions européennes ($25.1^0/00$ en 1876—80, $33.5^0/00$ en 1911—15), de sorte que le Japon a produit une accroissance bien plus considérable pendant l'époque de son essor économique, qu'au temps de son isolement.

Pour ce qui concerne l'Australie, nous connaissons la mortalité par la tuberculose de l'Océanie depuis 1905. D'après nos données, l'indice serait très bas et suivrait une tendance de décroissement. L'indice de 1905 se chiffrait par $1.01^0/00$, a tombé par une diminution constante à $0.73^0/00$, niveau si bas qui n'a pas son pareil en Europe.

L'indice des États-Unis de l'Amérique du Nord accuse également un décroissement. Depuis 1911 ($1.69^0/00$) jusqu'en 1914 ($1.47^0/00$) la mortalité par la tuberculose y présente une tendance décroissante, il paraît pourtant, que, bien que cette grande Union d'États ne soit pas trop menacée par ce genre du décès, elle n'a pas pu surpasser essentiellement les conditions de l'Europe. Parmi les États fédératifs du Canada, en Ontario la situation est bien meilleure et est en train de s'améliorer encore. L'indice s'élevant en 1901 à $1.48^0/00$ encore, s'est baissé dans 10 ans au-dessous de 1 ($0.93^0/00$), et cette diminution n'a pas cessé depuis ($0.86^0/00$ en 1914). Dans le Chili la mortalité par la tuberculose est également insignifiante.

Résumons en quelques mots les enseignements de la statistique internationale de la mortalité par la tuberculose. C'est tout d'abord, que la mortalité par la tuberculose semble être plus grande en Europe,

¹⁾ Voir: Annuaire Statistique, Vol. XXXII. 1912. p. 29.

²⁾ Voir l'annuaire français.

³⁾ Voir: Notizie statistiche sulla mortalità per tubercolosi negli anni dal 1887 al 1914. Roma, 1918. p. 81.

que dans les autres parties du monde. Il est vrai, que les données relatives aux territoires situés en dehors de l'Europe et se trouvant à la disposition des recherches statistiques ne méritent pas même la désignation d'être éparses. Cependant ces quelques données sont convaincantes. *L'accroissement de la mortalité par la tuberculose au degré de fatalité est un phénomène typiquement européen.*

Une autre conclusion à tirer est le fait, que la proportion de la mortalité par la tuberculose présente des fluctuations extraordinaires dans les différents États de l'Europe. Pendant les années de notre observation les chiffres généraux de la mortalité ne présentent de loin les mêmes divergences, que ceux de la mortalité par la tuberculose. Le maximum des divergences atteint presque les $300^0/00$. D'autre part il paraît incontestable, que malgré les fluctuations les dix années d'avant la guerre formaient l'époque de la lutte contre la tuberculose couronnée du plus grand succès. On retrouve le moyen qui a amené ce succès, dans la civilisation. Et tout particulièrement dans la civilisation hygiénique dont l'organisation a fait des pas géants dans ces derniers temps, non seulement au point de vue extensif (invention de nouvelles méthodes), mais en intensité également (exécution des actions de la bienfaisance). Donc, la civilisation forme d'une part le foyer de la mortalité par la tuberculose. Nombre de ses institutions — telles les excès de la production capitaliste les conditions de logement défavorables de la population agglomérée dans les villes, les inégalités criantes, de la répartition des revenus — sont propres à contribuer à la propagation de la tuberculose. D'autre part le niveau actuel de la vie sociale-économique possède un nombre infini des bienfaits de la civilisation, des soulagements et des remèdes.

b) Données relatives à la Hongrie pendant les années 1901 à 1915.

On trouvera les données relatives à la mortalité par la tuberculose de la Hongrie dans le tableau 7 du texte hongrois, relevant le nombre total des individus décédés par la tuberculose et l'indice rapporté à 1.000 âmes.

Pendant l'écoulement de 15 ans la Hongrie a perdu 967.738 individus, soit presque un million d'âmes par la tuberculose. Le nombre des victimes de la tuberculose en Espagne, ayant approximativement le même nombre d'habitants n'était pendant la même époque, que la moitié de ce chiffre. En Italie en Angleterre et dans les Pays de Galles, ayant chacun presque le double de la population de la Hongrie, le nombre des morts causées par la tuberculose n'a pas atteint celui de la Hongrie.

La Hongrie a par conséquent, gardé avec ténacité, pendant l'époque de notre observation sa fâcheuse position prédominante au point de vue de la mortalité par la tuberculose, et dans la même période où son peuple était tellement exposé aux ravages de la tuberculose, l'émigration vers l'Amérique survint à la décimer avec la plus grande véhémence.

On rapporte ordinairement, pour caractériser la melognite de la mortalité par la tuberculose de la Hongrie, le fait, que son indice s'est incessamment exhaussé au commencement du siècle. Ceci n'a pourtant, aucune importance. D'une part on a tout lieu d'exiger de la statistique des causes du décès, qui ne fut organisée qu'en 1897, qu'en approchant graduellement de l'optimum, qu'elle fasse entrer un grand nombre de causes du décès, désignées autrefois par d'autres noms, dans la rubrique compétente. D'autre part la Hongrie n'est pas seule pour ce qui concerne la hausse de la mortalité par la tuberculose au commencement du siècle: on peut constater une expansion durable de la mortalité par la tuberculose vers le milieu de la première dizaine d'années de notre siècle, se faisant valoir suivant une régularité commune dans les différents pays.

Après 1905 la mortalité par la tuberculose en Hongrie présente un aspect de plus en plus rassurant. Après 5 ans l'indice a tombé à un niveau plus bas, que celui dont il est parti il y a cinq ans. Et si, (semblablement aux autres États) l'année 1911 marque une réduite dans le développement général, les années 1913 et 1914 accusent des indices, qui ne sont pas trop favorables par rapport aux conditions de l'Étranger, mais qui, toutefois, ne se sont jamais vus auparavant en Hongrie. Nous n'acceptons l'indice de 1914 ($2.24^0/00$), qu'avec la plus grande précaution, bien qu'il ne surpasse point les indices de l'Angleterre et du Pays de Galles dans les années 1871 à 1875. C'était déjà, en effet, une année de guerre, et la statistique ne se trouvant pas en état d'observer numériquement la population appelée sous les drapeaux, négligea d'une part l'enregistrement des individus décédés par la tuberculose pendant leur service militaire, d'autre part, en rapportant le nombre des décédés civils à la soi-disant population moyenne — elle était contrainte d'élever sciemment le diviseur de l'opération au-dessus de la réalité. Ces deux sources d'erreurs rendent probable, que l'amélioration de l'indice de la mortalité par la tuberculose en Hongrie dans la première année de la guerre n'était qu'apparente.

Les facteurs que nous avons mentionnés, se faisaient naturellement valoir dans une plus forte mesure dans les années suivant la guerre. Il est évident, qu'alors, lorsque le nombre absolu des décédés par la tuberculose (bien que ces morts se fussent recrutés d'une population moins nombreuse, qu'auparavant) montait au lieu de diminuer pendant les années de la guerre, nous nous trouvons en face d'une propagation aussi générale de la tuberculose, que la statistique ne relève point dans son effrayante réalité. En 1915 rien que la population civile perdit par la tuberculose un nombre surpassant de 7916 âmes celui de 1914, et l'indice s'est relevé au-dessus de 30‰. Il se serait élevé encore plus haut si nous avions pu mettre en rapport des populations congruentes. Il est vrai cependant, que jusqu'à l'époque, où les belligérants, et dans leur nombre la Hongrie, se virent contraints d'attirer les générations plus chétives aussi sous les drapeaux, la méthode usitée du calcul de l'indice de mortalité a mieux soutenu l'épreuve, et la mise en rapport des décédés civils par la tuberculose à la population totale était mieux justifiée. Aussi les indices de 1914 et 1915 (donc ceux des dernières années de notre observation) présentent des divergences moins considérables avec les proportions réelles (inconnues) que ne le font certainement ceux mentionnés des années ultérieures de la guerre. Il y a pourtant des divergences.

L'indice moyen de la mortalité par la tuberculose en Hongrie était de 3,80‰ dans la période 1901 à 1905, de 3,67‰ dans celui de 1906 à 1910 et de 3,28 dans la période de 1911 à 1915. Ces chiffres furent calculés de manière à mettre en rapport la mortalité moyenne par la tuberculose de 5 à 5 années à la moyenne de la population — moyenne de ces mêmes années. Ainsi nous avons observé un procédé conforme dans la mesure du possible. Il serait fort utile si nous pouvions employer la même méthode pour tous les autres calculs. Or, d'une part, les évidences de la démographie ne sont ni aussi étendues, ni aussi souvent renouvelées pour se prêter à ces calculs, d'autre part, comme nous venons de le dire, la matière entière, dont nous nous sommes servis, donne la *statistique résumée* des périodes de 5 ans, qu'on ne saurait transformer, que sous certaines réserves, à l'aide des moyens, dont l'emploi paraît désirable. Les caractères démographiques de la population stable ne pouvant être examinés que dans les années des recensements, nous ne serions autorisés réellement que dans les deux années embrassant la date critique du recensement, — en 1900/1901 et en 1910/1911 — à mettre en rapport les données des décédés par la tuberculose relatives à ces années, à celles des recensements. Dans toute autre année il faut prendre en considération certaines sources de fautes.

Pourtant nous aurions considéré comme fort regrettable, si nous n'avions pas pu relier ensemble la matière statistique très riche à notre disposition, relative à trois périodes de 5 ans de la mortalité par la tuberculose, et la matière également riche, et même plus riche des recensements.

Nous nous sommes servis de la méthode suivante. Nous avons commencé par calculer la moyenne des données de chaque période (1901 à 1905, 1906 à 1910, 1911 à 1915), nous avons confronté ces moyennes, à savoir celles de 1901 à 1905 aux résultats du recensement de 1900, les moyennes de 1911 à 1915 à ceux du recensement de 1911, enfin les données sur la mortalité par la tuberculose de 1906 à 1910 à la moyenne des résultats des recensements de 1900 et 1910. *La méthode n'est pas sans défaut, pourtant — faute de mieux — nous avons dû l'employer dans la majeure partie de nos études.*

Passant en revue les trois bases de comparaison, dont nous nous sommes servis, le recensement de 1900 nous paraît le plus authentique. Il offre la plus grande vraisemblance, que ses données — ceteris paribus — fournissent une base réelle pour les conclusions servant à apprécier la mortalité moyenne par la tuberculose des cinq années suivantes. D'autre part il ne faut pas perdre de vue le mouvement de l'émigration, qui sévissait de plus en plus vers la fin du période 1901 à 1905 et qui, décimant en première ligne les nombres de l'âge des travailleurs, la mortalité phthisique de ces derniers était probablement plus grande que ne le démontreront nos calculs. De l'autre côté le fait, que nous avons réduit les nombres absolus des 5 ans de la mortalité par la tuberculose aux moyennes de ces périodes, a sans doute estompé la faute intrinsèque mentionnée de notre méthode.

Ce qu'était, à l'oeil du statisticien, après 1900 l'émigration, c'était après 1911, à côté de l'émigration, puis au lieu de l'émigration la guerre, qui bouleversait également la population des groupes d'âges productifs, et cela d'une manière d'autant plus violente, qu'elle n'en arrachait que la population masculine. Nous croyons pourtant en général, qu'on peut mettre en rapport les nombres moyens de la mortalité par la tuberculose de 1911 à 1915 aux données du recensement précédent avec le même droit, (surtout, pour ce qui concerne la population féminine; moins pour la population masculine), que ceux des années 1901 à 1905 au recensement de 1900. Les appréhensions semblent plus justifiées pour les données démographiques supposées pour le 31 décembre 1905, la moyenne des deux recensements. Il y a pourtant un point de vue qui fait supposer, que notre population ne présentait pas, dans les années 1906 à 1910 (au moins

pour ce qui concerne la répartition démographique) la même fluctuation, qu'auparavant. En effet, à partir du IIe semestre de l'an 1907 et pendant toute l'année suivante on enregistrait en Hongrie un mouvement animé de rémigration, et l'émigration ne s'élevait plus à son maximum d'autrefois.

Toutefois — si fort que nous appuyions notre méthode sur des argumentations, — on ne doit pas oublier une chose. En comparant les données de recensement du commencement d'une période à la mortalité moyenne des années suivantes, nous avons, dans tous les cas, diminué sciemment le dénominateur, autrement dit, augmenté le numérateur. En effet, le vraisemblance prouve, que (abstraction faite des années de guerre) la population qui a fourni les morts phthisiques, a augmenté d'année en année en nombre, ce qui serait en lui-même une raison de constater pendant 5 ans une mortalité par la tuberculose plus grande, que si on se bornait à calculer les moyennes des deux années voisines du recensement.

Ce fait est clairement prouvé par la réduction de la mortalité par la tuberculose en Hongrie sur 1000 âmes, mise en rapport aux résultats du recensement. L'indice ainsi obtenu était de 3,97‰ entre 1901 et 1905, 3,73 dans la période 1906 à 1910 et 3,28 dans celui de 1911 à 1915. En comparant ces indices à ceux, calculés ci-dessus par rapport à la population moyenne, nous voyons une différence respectivement de 0,08, 0,06 et 0,05‰, soit traduit en pourcent: 2,0, 1,6 et 1,5‰. Les divergences ne sont pas considérables. Pourtant c'est une faute à constater. Heureusement elle est presque identique dans les trois périodes de l'observation.

c) Le rôle des différentes régions du pays.

On retrouve la mortalité par la tuberculose des différentes régions de la Hongrie par rapport aux moyennes des années 1901 à 1905, 1906 à 1910 et 1911 à 1915 dans le **tableau 9** du texte hongrois.¹⁾

Il en appert, que la région entre le Danube et la Tisza semble être la plus infectée par la tuberculose de toutes les régions. Ce n'est que la deuxième période, dans laquelle cette région cède la première place à la région comprise entre la Tisza et le Maros. La rive gauche du Danube et la rive gauche de la Tisza sont les régions qui se rangent immédiatement après les premières, non pas toujours dans le même ordre, pourtant de manière, qu'on peut considérer les quatre régions mentionnées, (soit en général la région montagneuse du Nord-Ouest, la Haute-Hongrie et la Grande Plaine Hongroise) comme celles accusant la plus grande mortalité par la tuberculose suivant la statistique. La transition de 1901 à 1910 est représentée par la rive droite du Danube et par la rive droite de la Tisza et par les contreforts de la Transylvanie. Ces deux dernières appartiennent aux régions de la Hongrie, où la mortalité par la tuberculose est la plus favorable, et s'il n'y avait pas un comitat de la rive gauche de la Tisza, dans les Carpathes Boisées (comitat de Máramaros), le territoire protégé formé des parties nord-est et sud-est du pays pourrait être considérés comme un et sans interruption. Immédiatement avant la guerre les rôles furent tant soit peu changés. Les deux dernières régions ont continué de garder leur position plus favorable, que le centre du pays, par contre l'indice de la rive droite du Danube tomba si rapidement — on pourrait dire, d'un coup, — qu'après 1911 on pouvait en faire le modèle à suivre des autres régions. Les résultats du développement sont vraiment grandioses sur la rive droite du Danube.

Dans cette région la mortalité par la tuberculose diminuait, pendant 10 ans, presque d'un quart. La rive droite de la Tisza et la Transylvanie sont loin de présenter un changement aussi favorable, bien que la mesure y soit aussi incontestablement baissée. On a tout lieu de supposer, que dans la situation économique-sociale donnée de la Hongrie on n'aurait jamais pu espérer une diminution de la mortalité par la tuberculose, rapprochant les indices de la Hongrie à ceux de l'Europe occidentale, sans intervention de mouvements énergiques, réitérés contre la tuberculose.

Une des directions principales des recherches géographiques de la statistique hongroise, celle des recherches suivant les régions réunissant les municipalités de civilisation, de passé et de développement économique différents est par là-même impropre à relever les phénomènes résultant justement de la situation géographique spéciale ou en rapport par ces données géographiques. Malgré cela, les recherches suivant les régions ont suffisamment prouvé, que la mortalité par la tuberculose n'ayant pas grevé, de la même mesure le mouvement de la population des différentes parties du pays, il faut employer des remèdes de nature différentes pour arriver au but.

d) Développement territorial de la tuberculose dans quelques États étrangers.

Si nous passons en revue les données conformes de quelques autres États, nous voyons une fluctuation encore plus forte des indices, ce qui prouve, que la tuberculose n'a, nulle part au monde un déve-

¹⁾ Désignation française des régions: Duna jobb partja = Rive droite du Danube. — Duna bal partja = Rive gauche du Danube. — Duna-Tisza köze = Région entre le Danube et la Tisza. — Tisza jobb partja = Rive droite de la Tisza. — Tisza bal partja = Rive gauche de la Tisza. — Tisza-Maros szöge = Région comprise entre la Tisza et le Maros. — Királyhágón túl = Transylvanie.

loppement analogue, mais qu'elle est le résultat d'une évolution historique. Évolution qu'on ne saurait approfondir dans tous ses détails, qu'en poussant les investigations jusqu'aux dernières unités d'agglomération de l'État, jusqu'aux communes, pour nous rendre compte de la source et du développement de cette maladie.¹⁾

Prenons pour exemple la statistique de l'Italie²⁾ dans la période 1908 à 1914. La moyenne de la mortalité par la tuberculose du pays entier y était de 1.50‰ à l'époque. Le foyer du mal est représenté sans contredit par la Ligurie située au bord du Golfe de Gênes (2.11‰), par la Sardaigne (2.11‰), par deux provinces voisines de la Haute-Italie (la Lombardie: 1.93 et Veneto: 1.39‰) enfin par la Toscane formant, pour ainsi dire, la continuation de la Ligurie le long de la Mer Tyrrhénienne (1.92‰). Il y en a, d'autre part, des provinces en Italie, où les indices restent, jusqu'à la moitié, au-dessous du maximum. Ce sont surtout la Calabrie (0.97‰), la Sicile (1.10‰) et la Basilicate (1.01‰), et il est intéressant, que plus nous nous approchons de ces contrées vers les foyers de la tuberculose, plus le tableau de la mortalité par la tuberculose s'assombrit. L'exemple de l'Italie nous donne deux enseignements. Il prouve, d'une part l'importance des recherches des détails dans cette branche de l'observation statistique. Étant donné, que c'est la population des régions les plus civilisées de l'Italie qui ont le plus à souffrir par le fléau de la tuberculose, la situation du pays ne paraît pas aussi favorable, que comme si nous ne considérions que la moyenne générale. Nous voyons d'autre part, que même dans les pays possédant les indices les plus favorables de la mortalité par la tuberculose, par rapport aux autres pays de l'Europe, la situation exceptionnelle de certaines régions devra inviter l'État et la société à généraliser l'exemple donné dans les autres régions.

Parmi les 26 États alliés de l'Empire Allemand³⁾, Bade accusait la plus grande mortalité par la tuberculose (1.85‰), nombre qui ne fut approché que par celui de Brême (1.80‰), de la Bavière (1.77‰) et de l'Alsace-Lorraine (1.75‰). Contre ces régions méridionales (à l'exception de Brême), la situation de la Prusse (1.37‰) et de Württemberg (1.43‰) est de beaucoup plus avantageuse. La transition entre les deux groupes d'États plus étendus est formé par la Hesse (1.64‰) et Hambourg (1.43‰). L'indice de la plupart des États surpasse la moyenne de l'Empire (1.43‰), à l'exception de la Prusse et de la Saxe, dont la mortalité favorable a avantageusement influencé la moyenne générale.

Le cas de la Prusse⁴⁾ mérite d'être approfondi. S'agissant d'un État ayant la population double de la Hongrie d'avant-guerre, nous pouvons passer en revue les données de ses provinces. La première place y appartient à Berlin (1.83‰), la Silésie (1.60‰), les provinces rhénanes (1.47‰), le Hesse-Nassau (1.60‰) et la Westphalie (1.41‰). Il n'est pas difficile de reconnaître dans cette région cohérente même au point de vue territorial, les contrées les plus riches et ayant les forces économiques les plus considérables de la Prusse.

Il est, en outre, intéressant d'observer le déplacement des maxima dans les provinces de la Prusse. Dans les moyennes des années 1892 à 1901 les indices de la Westphalie⁵⁾ (2.82‰) et des provinces rhénanes (2.71‰) ont considérablement surpassé ceux de Berlin (2.54‰) et de la Silésie (2.32‰). Vingt ans plus tard l'ordre a essentiellement changé. Dans la Prusse également, la mortalité par la tuberculose a diminué aux endroits, où elle a sévi auparavant avec la plus grande véhémence.

Pour ce qui concerne les provinces héréditaires de l'Autriche, nous nous sommes servis des données des années 1901 à 1910, soit le résumé de 10 années pour établir la répartition territoriale de la mortalité par la tuberculose.⁶⁾ L'indice de l'Empire était alors de 3.2‰. La mortalité faisait ses plus grands ravages dans la région des Sudètes, où l'indice de la Silésie est de 4.3‰, à celui de la Moravie de 3.8 et celui de la Bohême de 3.3‰. Cette région formait le territoire par excellence industriel de l'Autriche. Dans la région du Karst et au Littoral l'indice s'élevait également au-dessus de la moyenne de l'Europe (Carniole 3.5‰, Goertz et Gradisca 3.4‰) et atteignait même à Trieste le maximum (4.7‰). Dans les Alpes il n'y avait que le Vorarlberg (3.4‰) et la Basse-Autriche (3.3‰) où l'indice eût été considérable. Dans la Carinthie, au Tirol, en Styrie, en Salzbourg et dans la Haute-Autriche l'indice était de 2.6‰, ou un peu plus haut. Dans la Galicie (3.2‰), la Dalmatie (2.7‰) et la Bukovine (2.2‰) on a constaté une mortalité par la tuberculose en général modérée, fait d'autant plus intéressant, que ces provinces forment les

¹⁾ Les recherches par communes forment naturellement tâche difficile. Hürliemann (Die Schweizerische Mortalitätsstatistik und die Beziehungen zum Kampfe gegen die Tuberkulose. Zeitschr. für Schweizer. Stat. 38. Jahrgang. 1902. S. 362-377.) propose p. ex., qu'en cas de tuberculose pulmonaire on vérifie, en remontant à deux ans, l'habitation du défunt. Il renvoie au fait, que relativement aux communes trop petites, on ne peut conclure à la tendance de la tuberculose, qu'après un espace de temps plus long. Il faut prendre soin, à son avis, qu'aux endroits possédant des établissements pour les publiques, les morts soient répartis suivant leur origine. Il est quand-même fort douteux, si le lieu de l'infection peut être vérifié.

²⁾ V. Notizie statistiche sulla mortalità per tubercolosi negli anni dal 1887 al 1914. Rome, 1918 pp. 2 et suiv.

³⁾ V. Ergebnisse der Todesursachenstatistik im Deutschen Reich für das Jahr 1913. Berlin, pp. 38 à 100.

⁴⁾ V. l'ouvrage cité ci-dessus.

⁵⁾ V. le Dr. Fr. Prinzing: Handbuch der medizinischen Statistik. Jena, 1908 p. 373.

⁶⁾ V. Bewegung der Bevölkerung der im Reichsrat vertretenen Königreichen und Länder. Österr. Statistik. 1910. Fasc. I. p. XVII.

territoires de l'Autriche présentant la plus grande mortalité générale, tandis que la Bohême avait la mortalité la plus avantageuse (1.80‰). On peut clairement reconnaître dans le territoire de l'Autriche la situation favorable caractérisant l'Autriche actuelle (le centre de l'Autriche d'avant-guerre) vis-à-vis des autres provinces.

Nous mentionnons relativement à l'Angleterre et aux Pays de Galles, comme à l'Autriche, des données provenant des premières 10 années du siècle, quoiqu'elles doivent être envisagées à un autre point de vue que celles mentionnées plus haut. La source¹⁾ dont nous nous servons, relève, en effet, déjà les indices corrigés, les soi-disant indices-standard. L'indice-standard de la mortalité par la tuberculose de l'Angleterre et des Pays de Galles était dans la période de 1901 à 1910 de 1.66‰. Or, les déplacements territoriaux y éveillent également notre attention. Les régions sud-est, est-centre, sud-centre et est de l'Angleterre forment des territoires exceptionnels au point de vue de la mortalité par la tuberculose. Au centre de ces régions, dans le comté de Londres, l'indice s'élève, il est vrai, un peu au-dessus de la moyenne de l'État, mais abstraction faite de ce cas, le territoire mentionné ne contient aucun comté dont l'indice l'atteindrait. La mortalité par la tuberculose de comtés du sud-ouest et de l'ouest-centre est également favorable, toutefois chacune de ces régions possède un comté à indice plus élevé (Cornwall: 1.13. Warwickshire: 1.66‰). La transition aux régions moins favorables est formée par la partie nord-centre et, encore davantage, par les comtés du nord-ouest (Lancashire: 1.81‰) et York. Pourtant la mortalité par la tuberculose des comtés de ce dernier n'est pas excessive. Elle l'est d'autant plus dans les comtés du Nord. On trouve pourtant les indices les plus hauts dans le Pays de Galles (Cardiganshire: 2.87‰, Carnarvonshire: 2.28‰, Merionethshire: 2.18‰), bien qu'il y ait dans le territoire des Pays de Galles des endroits produisant des indices très favorables (Monmouthshire: 1.20‰) etc.

La mortalité par la tuberculose de la France mérite une attention toute spéciale, étant donné, que la progrès économique-social du pays est en contradiction avec les indices de mortalité relativement hauts. Nous avons calculé sur la base de l'annuaire français de 1912²⁾, relevant par départements les nombres absolus de la mortalité par la tuberculose, les indices de mortalité de ces mêmes unités territoriales. Les extrêmes: Seine (4.12‰) avec Paris, dans le cœur de la France, et Var (0.89‰) sur la côte de la Méditerranée, sont assez loin l'un de l'autre. Il paraît en général, qu'il faut considérer les territoires nord-ouest de la France (Finistère: 3.10, Côtes du Nord: 3.00, Ile et Vilaine: 2.57, Calvados: 2.28, Manche: 2.67, Mayenne: 2.31‰) comme catégoriquement redoutables au point de vue de la mortalité par la tuberculose, et il n'y a que Lorraine-Inférieure (2.98‰) à l'Ouest et Alpes-Maritimes (2.31‰) et Hérault (1.79‰) au Sud-Est qui les égalent. Les parties sud-ouest et sud-est de la France sont, pourtant, plus résistantes à la tuberculose, que les parties septentrionales.

Une publication de l'Institut International de Statistique ayant reproduit les indices de la mortalité par la tuberculose de plusieurs États des États Unis de l'Amérique du Nord, datant des années 1911 à 1917³⁾, nous avons mis en rapport, sur la base de cette publication, les chiffres moyens de mortalité des années 1911 à 1915 aux résultats du recensement de 1910.⁴⁾ Nous disposons des données sur la mortalité par la tuberculose de 26 États, ce qui représente, considéré la densité de leur population, les 63.92‰ de la population entière de l'Union. D'après ces données, l'indice général de la mortalité par la tuberculose des territoires envisagés aurait été de 1.46‰. Les maxima sont fournis par la Colombie (2.43‰), la Californie (2.24‰), la Colorado (2.11‰), Kentucky (2.14‰), Maryland (2.20‰), et la Virginie (1.88‰). Ils sont situés approximativement sur une ligne traversant au milieu les États Unis. Il y a pourtant parmi les États de l'Est qui méritent d'être mentionnés parmi les premiers à cause de leurs indices élevés (New-York: 1.80‰, New-Yersey: 1.71‰, Rhode-Island: 1.78‰). Il y a, par contre, des régions, où on ne constate qu'une mortalité minimale par la tuberculose. Telles sont, à l'Ouest: Washington (1.09‰), au centre: Utah (0.50‰) et Kansas (0.59‰), à l'Est: Caroline du Sud (0.46‰). Pays heureux, où la mortalité par la tuberculose est inconnue dans l'acception européenne du mot et ne forme pas un problème?

e) Mortalité urbaine et mortalité rurale par la tuberculose.

Nos développements ont prouvé, que la mortalité par la tuberculose n'est, nulle part, analogue. Ils ont eu, en outre, la conclusion importante, que les régions ayant accusé autrefois une mortalité excessive par la tuberculose, sont les plus propres à diminuer leur indice.

¹⁾ V. Supplement to the seventy-fifth annual report of the registrar general of births, deaths and marriages in England and Wales. Part. III. London 1919 pp. CXCVI à CC.

²⁾ Annuaire Statistique. 1912. Paris, 44 à 45.

³⁾ V. Annuaire International de Statistique. IV. Mouvement de la population (Amérique). La Haye 1920. pp. 104 à 118.

⁴⁾ V. Annuaire International de Statistique. III. État de la population. La Haye 1919. pp. 11 à 19.

Cependant outre la répartition géographique (ou politique), la recherche des phénomènes démographiques d'un pays possède encore une autre méthode, celle de l'agglomération de la population. Et quoique la confrontation de la population urbaine et rurale se heurte à des difficultés incommensurables au point de vue de la comparaison internationale, nous aurons le premier but, dans les limites du possible et à côté de l'observation du déterminant résultant de la répartition des âges, de faire ressortir les divergences entre la mortalité par la tuberculose de la population urbaine et celle de la population rurale.

La statistique hongroise n'offrait jusqu'ici, même pour la population stable, que certaines possibilités à démontrer les règles des particularités démographiques¹⁾ du vrai élément urbain et surtout du développement de la population urbaine, nous n'avons pu faire, malheureusement, jusqu'ici, des recherches de ce genre dans le domaine du mouvement de la population. Et pourtant la recherche de ces détails fournirait des renseignements extrêmement pratiques relativement à l'évolution de la population urbaine. Nous sommes réduits, à l'heure qu'il est, à la distinction, considérant uniquement sur la base de la répartition administrative un établissement comme ville, un autre comme village. L'établissement du caractère de ville n'est aucunement congruent avec les procédés usités à l'étranger. Il est, sans doute, l'avantage du système hongrois, que les conditions de la désignation des villes étant fixées par la loi, on considère depuis longtemps, la population des mêmes villes comme urbaine, ce qui possède l'avantage, qu'à ce point de vue il n'y a pas de déplacements dans la base de la comparaison.

On trouve la mortalité par la tuberculose de la population urbaine et rurale de la Hongrie, recrutée à 1000 âmes, dans la moyenne des périodes 1901 à 1905, 1906 à 1910 et 1911 à 1915 et mise en rapport a) à la population moyenne annuelle, b) aux données du recensement, dans le tableau 11 du texte hongrois.²⁾

La mortalité par la tuberculose excessive de Budapest attire, de bon droit, l'attention. Elle est tellement défavorable, qu'il n'y a que très peu de grandes villes de l'Europe (Saint-Petersbourg, Prague, Paris, Bucaresti et Lemberg) qui aient eu, en 1910 un indice plus élevé. Les données mentionnées prouvent cependant, que la mortalité par la tuberculose de Budapest est graduellement diminuée. Le développement est pourtant loin d'être satisfaisant. Il est vrai que la lutte contre la mortalité par la tuberculose y avait un chemin difficile à parcourir.

Nous possédons, relativement à la mortalité par la tuberculose pulmonaire de Budapest, sinon pour la mortalité par la tuberculose en général, des données remontant jusqu'à 1874. En considérant ces dates, que la tuberculose des organes monterait d'au moins 12 à 14% (voir le tableau 12 du texte hongrois), on conviendra de ce que — particulièrement jusque vers 1890, — la mortalité par la tuberculose de Budapest a essentiellement diminué.

La mortalité par la tuberculose des villes municipales — du moins pendant la période de notre étude — a diminué dans une mesure beaucoup plus considérable, que celle de Budapest. Au début du siècle la mortalité par la tuberculose des villes municipales surpassait celle de Budapest, au commencement de la deuxième dizaine d'années ces divergences des indices de la capitale et des autres villes se sont estompées. D'autre part on ne saurait trop appuyer sur le fait si important au point de vue du maintien des forces vitales de la race, que la population rurale qui pourtant ne vivait pas en Hongrie dans des conditions économiques favorables, qui se trouvait moins protégée par les mesures d'hygiène publique, et dont les conditions de culture intellectuelle restaient également en arrière de celles des villes, non seulement qu'elle fit preuve d'une résistance plus vigoureuse contre la tuberculose que les villes, mais elle put apparemment augmenter ces forces résistantes. Il n'est pas invraisemblable d'ailleurs, que la mortalité par la tuberculose de la province soit inférieure, que ne la montrent nos données. On renvoie, en effet en Prusse p. ex., de bon droit aux recherches minutieuses ayant prouvé, que près d'un tiers des morts de la province, désigné comme victime de la tuberculose, est succombé dans une autre maladie.

Les dates de l'Italie appuient, à plusieurs points de vue sur l'assertion, qu'il faudrait tirer une ligne de démarcation beaucoup plus large entre la mortalité par la tuberculose de la province et des villes, qu'on ne l'a fait en Hongrie. Les données de cet État relatives aux années 1908 à 1914 se trouvent dans le tableau 13 du texte hongrois.³⁾

La mortalité par la tuberculose des villes italiennes est supérieure, de 50 à 60% en général, à celle de la population rurale, ce qui fait ressortir d'une manière plus palpable la supériorité de la province vis-à-vis des villes, que ne le font les chiffres de la Hongrie. De plus si nous rétrécissons l'étendue

¹⁾ V. les études du Dr. Loup Heller et du Dr. François Kovács dans le *Közgazdasági Szemle*. Années 1904—1905. Vol. XXVIII—XXIX.
²⁾ Texte latéral du tableau: Törvényhatósági jogú városok = Villes municipales. — Vidék = Province. — (Vármegyék) = (Comitats).
³⁾ Városok = villes, vidék = province.

due de nos recherches à la tuberculose pulmonaire, genre le plus dangereux de la tuberculose, la situation avantageuse de la province par rapport aux villes devient encore plus évidente.

Pour ce qui concerne l'Autriche, nous avons trouvé dans un passage des publications officielles⁴⁾ des calculs relatifs à la population urbaine rurale. Bien que la publication ne soit pas complète (ainsi p. ex. les villes de Vienne et de Prague y manquent) et qu'elle ne se borne qu'à l'an 1913, elle est assez caractéristique pour mériter notre attention. Dans le territoire des villes autonomes (19) la mortalité par la tuberculose était de 4.46‰, tandis que dans les territoires ruraux appartenant aux villes elle ne chiffrait que par 2.63‰. L'indice s'élevait à un niveau excessivement haut à Troppau (6.41‰), à Linz (5.85‰) et à Klagenfurt (4.97‰), fait d'autant plus intéressant que parmi les banlieues de ces villes, celles de Linz (1.98‰) et de Klagenfurt (1.47‰) présentent des indices des plus bas. L'indice des villes surpasse en général essentiellement ceux de la province. Nous ne trouvons qu'une seule exception, la ville d'Olmütz, où l'indice de la ville n'est que de 1.88‰ en présence des 4.17‰ de la banlieue. La proportion de Vienne fut calculée pour cette année par 2.83‰⁵⁾, chiffre surpassant à peine l'indice des autres parties de la Basse-Autriche (2.53‰). La mortalité par la tuberculose de la ville de Vienne parvint, par conséquent, à descendre presque au niveau bas de la banlieue plus éloignée. Dans les autres villes par contre — semblablement aux conditions de l'Italie — les grandes divergences de la mortalité par la tuberculose de la population urbaine et rurale se font sentir d'autant plus nettement. La mortalité par la tuberculose relativement favorable de la ville de Vienne est d'origine toute récente. Entre 1876 et 1880 l'indice⁶⁾ se tenait près de 7‰ (6.47‰), et surpassait considérablement, même dans les premières années de notre siècle la proportion de Budapest (4.39‰).

Relativement à l'Angleterre et aux Pays de Galles le tableau 14 du texte hongrois contient des données sur les années 1891 à 1900 et 1901 à 1910.⁴⁾

La mortalité par la tuberculose des comtés ruraux est évidemment inférieure à celle des villes. Il est très probable toutefois, que dans les grandes villes de l'Angleterre, les villes proprement dites, la mortalité par la tuberculose soit en réalité inférieure à celle des provinces, réalisant par là un idéal de l'évolution sociale dans les limites des villes. Ainsi p. ex. ce nombre proportionnel de la mortalité par la tuberculose de Sheffield est de 1.0‰ (1910), celui de Bristol le même, de Birmingham 1.1, de Londres 1.3 et de Manchester 1.6‰ seulement. Ces chiffres prouvent aux mêmes le fait, que l'habitation des grandes villes en elle-même n'est pas le foyer de la mortalité par la tuberculose, pourvu qu'il y aient les institutions sociales et hygiéniques conformes au bien-être économique.

Nous ne disposons point d'un résumé complet de l'Empire Allemand. Les rapports de l'office impérial allemand de l'hygiène publique, excellents d'ailleurs, sur les résultats de la statistique des causes du décès, ne vouent point une attention régulière à cette question, et bien que la possibilité des calculs nécessaires sur la bases des données publiées dans les détails soit donnée, ceci nous imposerait un travail par trop onéreux. Seiler publie⁵⁾ des données sur la mortalité par la tuberculose de la population urbaine et rurale de la Bavière, suivant lesquelles l'indice des villes aurait été dans les années 1908 à 1910 de 2.76, 2.58, resp. 2.44‰, celui de la province de 2.39, 2.26, resp. 2.15‰. On peut en conclure, que la différence constamment diminuante de la mortalité par la tuberculose urbaine et rurale de la Bavière était de 14 à 12%, ce qui correspond, et est même inférieur aux chiffres de la Hongrie. Conscients de l'importance de la question, nous avons essayé de calculer au moins pour les villes allemandes plus importantes l'indice de la période de notre étude, et d'établir d'autre part l'indice de la mortalité par la tuberculose de la province, en prenant tout le reste de la population de l'Empire pour une population homogène rurale. Les données de la mortalité par la tuberculose des villes (84) furent publiées par l'annuaire des villes allemandes, tandis que nous avons près les données de la province des publications de la statistique sur les causes du décès (défalcation faite des données des villes). Suivant les résultats de nos calculs l'indice de la mortalité par la tuberculose des villes allemandes de 1908 à 1912 aurait été en moyenne, de 1.88‰, celui de la province de 1.52‰.

La différence des deux indices est de 20.4‰, ce qui n'est pas exagéré si nous prenons en considération, que parmi les villes entrant dans nos calculs il y avait à peine quelquesunes ayant moins de 50.000 habitants, par contre 39 ayant une population de plus de 100.000 âmes.

⁴⁾ V. Bewegung der Bevölkerung Österreichs im Jahre 1913. Österreichische Stat. 14. Nouvelle Série. Vol. 14. Vienne 1913. p. 73.

⁵⁾ V. ibid. p. 73.

⁶⁾ V. le Dr. Teleky: Die Sterblichkeit an Tuberkulose in Österreich 1878—1904. Stat. Monatschrift 1906. Année XI. pp. 145 à 218.

⁷⁾ Supplement to the seventy-fifth annual report of the registrar-general of births, deaths and marriages in England and Wales. Part III. Londres 1919. pp. CCXVI—CCXVII. Városi körzet = comté urbain. — Vidéki körzet = comté rural.

⁸⁾ V. le Dr. Seiler: Die Tuberkulose nach der Todesursachen, Erkrankungs- und Versicherungsstatistik und die Bedeutung für die Volkswirtschaft, insbesondere für das Versicherungswesen. Leipzig 1916. p. 19.

Gümöskör 1901—1915.

Le fait, que la vie des grandes villes n'est pas en elle-même catégoriquement le foyer de la tuberculose, est évidemment prouvé par les exemples instructifs de quelques villes allemandes. Ainsi p. ex. l'indice de Charlottenburg, ville-soeur de Berlin était si favorable vers 1910 (1.30/00), qu'il doit être mentionné comme fait rare. L'exemple de Dortmund, Hannover, Kiel, etc. prouve également, que les grandes villes n'ayant pas encore atteint les proportions des capitales, sont fort propres à dompter la tuberculose dans leur territoire. En face des exemples énumérés ce sont surtout les villes de la Bavière, où la tuberculose continue à sévir d'une manière frappante. Les indices d'Augsbourg, Fürth, Freiburg, Nürnberg, Munich, etc. surpassent vers 1910 les 2.00/00, l'indice le plus élevé de toutes, pourtant, est celui de Berlin (plus de 30/00).

Bien que la comparaison se heurte à un nombre infini d'obstacles, il paraît, que c'est une règle européenne, que la mortalité par la tuberculose les villes surpasse celle de la province. Nous croyons pourtant vraisemblable, que, parallèlement au progrès de la civilisation (lorsque la ville urbaine développée fait contrebalancer par ses soins sociaux les désavantages résultant de l'agglomération dans les villes et grevant la population) l'importance si souvent répétée de l'établissement de la population dans les villes par rapport à la mortalité par la tuberculose deviendra moins considérable. Même si les moyens simples et naturels de la protection contre la tuberculose et tout spécialement la tuberculose pulmonaire qui offre les plus grands succès dans la lutte contre cette maladie, à savoir l'eau, l'air et la lumière, n'ont pas eu, jusqu'à présent le même rôle dans les villes que dans la province par suite du caractère spécial des constructions urbaines, nous croyons pouvoir adhérer à l'opinion de Prinzing, s'opposant à la manière de voir outrée, comme si la tuberculose était une maladie par excellence urbaine, caractérisant la population des villes.

En suivant p. ex. l'ordre d'idées de Merz¹⁾ sur les possibilités de l'infection par la tuberculose (a) parents, frères et soeurs, b) mariage, c) enfants, d) autres individus, e) nourriture, f) habitation, g) occupation, h) autres moyens (école, chemin de fer, hôtel, etc.), nous voyons à côté de causes retrouvées également dans les villes et en province, d'autres en grand nombre que l'habitant des villes rencontre bien plus souvent que celui de la province. La qualité et la provenance de la nourriture particulièrement, et la question, si l'individu est producteur ou consommateur²⁾ offrent beaucoup plus de chances à devenir phthisique à la population urbaine qu'à celle de la province. La nature de l'occupation de l'habitant de la ville, le travail fatigant dans les bureaux, les ateliers et les fabriques, suivi souvent de longs voyages sur des véhicules malpropres, pour retourner au logement, sont autant de facteurs qui poussent les milliers de la population urbaine dans l'abîme d'une des espèces de la tuberculose, dans une mesure bien autrement formidable, que ne le fait p. ex. l'activité agricole en plein air.

L'autre observation, que la tuberculose est plus étendue dans la population immigrée, que dans la population autochtone des villes, et par conséquent, dans celle de la province, n'est qu'un résultat de la vie urbaine, car si l'on ne saurait considérer le changement de l'occupation comme nuisible à la santé, on peut le dire de l'espèce de changement, quand l'individu de la province cherche à s'établir dans la ville. Les immigrants des villes cherchent probablement³⁾ un travail plus léger et le bien être, d'autres y sont attirés peut être par les actions philanthropiques plus fréquentes dans les villes. Quoiqu'il en soit nous y reconnaissons deux nouvelles causes de la mortalité par la tuberculose supérieure des villes. Il est, en effet, généralement connu, que (pour les foules) la ville est loin d'être le lieu des existences faciles, et l'immigré y rencontre bientôt une désillusion décevante —, d'autre part les individus attirés par les actions de charité appartiennent, pour la plupart aux couches les plus pauvres de la société, ce qui signifie en soi-même l'inclinaison à la tuberculose.

Nous ne faisons point ressortir, que les conditions de logement des villes sont en générales pires que celles de la province, par le fait même qu'il revient à une maison un nombre de beaucoup supérieur d'habitants dans les villes qu'en province (bien que p. ex. en Hongrie il revienne un plus grand nombre d'habitants à une chambre d'habitation en moyenne dans la province, que dans les villes), d'autant moins, que les meilleures habitations sont sujettes à devenir dangereuses et propres à propager la tuberculose si elles ne sont point maintenues dans la propreté. Nous appuyons plutôt sur le fait, que justement la population la plus pauvre des villes habite le plus souvent des logements en masse ou des maisons comprenant des logements en masse qui forment vraiment les foyers de la tuberculose. Le système si répandu dans les villes

¹⁾ V. le Dr. Merz: Über die Notwendigkeit einer Enquête zur Erforschung der Ursachen der Tuberkulosehäufigkeit, etc. ou. c. Zeitschrift für Schweizerische Stat. 1902 pp. 878 et suiv.

²⁾ Voir relativement à cet alinéa: Tuberkulosis. Année II No 13 (Critique de l'étude de Hueppe sur l'hygiène sociale de la tuberculose.)

³⁾ V. le Dr. A. Käppeli: Die Tuberkulose in der Schweiz, deren Verbreitung und bisherige Bekämpfung dans le Zeitschrift für Schweizerische Statistik 1920. Vol. III. pp. 257 à 281.

des chambres à louer (caractère typique de la vie urbaine) est également un des moyens de la propagation de la tuberculose. Le chômage fréquent, les cessations du travail et les lock-out résultant des luttes pour les salaires sont autant de possibilités ouvrant la porte à la propagation de la tuberculose, et si nous voulons résumer brièvement l'essence des facteurs facilitant dans les villes le progrès de la tuberculose, nous renvoyons aux conditions sociales, dont l'insuffisance plus ou moins grande est la cause principale de la mortalité par la tuberculose.

On ne saurait contester, que dans la province les conditions sociales sont en général plus avantageuses, que dans les villes. L'existence physique elle-même y est mieux garantie à l'individu. Et si ce facteur est appuyé par le système protecteur naturel contre la tuberculose, il est facile à comprendre, que la province est mieux protégée contre la mortalité par la tuberculose, que la ville. Plus les espèces de la production industrielle, dangereuses à la santé (p. ex. la grande industrie exercée comme industrie domestique) se propagent dans la province, et moins cette population rurale est sujette à se servir (éventuellement faute d'enseignement nécessaire) des moyens naturels de la protection qui s'y offrent abondamment, plus la mortalité par la tuberculose de la contrée respective s'approchera de celle des villes. Et d'autre part, plus l'hygiène sociale des villes présentera des résultats — surtout en propageant le système cottage des habitations — plus on aura soin à protéger la santé des ouvriers agglomérés dans les usines ou ateliers des villes, plus il sera vraisemblable, que la mortalité par la tuberculose de la population urbaine ne s'élèvera point au-dessus du niveau normal de la mortalité par la tuberculose d'un pays. Le vrai idéal, qu'on doit suivre, est l'exemple des grandes villes anglaises. C'est vers cet optimum, présenté par leurs chiffres, que devront tendre les efforts de la population des autres villes de l'Europe.¹⁾

f) Autres points de vue de l'agglomération de la population.

La statistique française du mouvement de la population ne facilite guère notre travail avec ses données sur la statistique des causes du décès.²⁾ Toutefois, le tableau 15 du texte hongrois du présent rapport, contient, sur la base du l'annuaire 1912³⁾ des données⁴⁾ qui méritent la plus grande attention pour la mise en lumière de notre problème.

En France, la règle paraît se faire valoir avec une précision absolue, que plus la commune est petite, plus le danger de la mortalité par la tuberculose diminue. Le fait n'est-il pas digne d'une étude spéciale, que la mortalité par la tuberculose des provinces françaises est tellement favorable, que si elle se faisait valoir dans le territoire entier du pays, l'indice de la France serait égal à celui des autres pays? Il n'y a rien de plus triste, qu'à Paris, capitale intellectuelle du monde entier, l'indice de la mortalité par la tuberculose soit si élevé, qu'on ne trouve son pareil dans aucune des grandes villes du monde.

La situation en Hongrie est loin d'être aussi favorable, que nous l'avons vu plus haut. Voir le tableau 16 du texte hongrois.⁵⁾

Il est fort intéressant combien l'indice de la mortalité par la tuberculose des établissements de caractère rural de la Hongrie (en résumant les villes et les communes) est supérieure à celle de Budapest dans la moyenne des 15 années, par rapport aux proportions de la France. La différence des deux indices n'est que de 5.10/0, nombre écrasé par les 87.00/0 de la différence de Paris et les petites communes françaises. Donc, en France, bien que la capitale présente un mauvais exemple, c'est la province embrassant l'élément des petits-bourgeois, les paysans en général les cultivateurs et les petites existences de l'industrie qui répare, par sa mortalité favorable le crime de la capitale contre le développement de la force nationale. En Hongrie les communes continuent à suivre le mauvais exemple, sans se soucier du fait, que l'indice de Budapest a baissé d'une hauteur extraordinaire à son niveau actuel, et que nos petites communes représentant en 1910 les 33.80/0 de la population du pays, auraient pu fait leur devoir relativement à l'amélioration de l'hygiène publique.

A mesure que nous approchons des groupes de population plus nombreux, jusque à 20.000 âmes, mais surtout dans les communes ayant une population entre 19.001 et 20.000 âmes l'indice s'exhausse visiblement, et il est excessivement caractéristique pour les conditions de la Hongrie, que c'est cette dernière catégorie qui accuse le plus grand indice de mortalité par la tuberculose. Fait facile à expliquer. Qu'il

¹⁾ Prinzing développe d'un manière attrayante les causes de la mortalité par la tuberculose favorable de l'Angleterre dans son étude „Vergleich der Sterblichkeit in England und Deutschland nach den neuen Sterbetafeln". Soziale Medizin und Hygiene. Vol. IV. p. 414.

²⁾ Le vol. III. de la nouvelle série de la publication „Statistique du mouvement de la population" (Année 1914 à 1919. Paris 1922) néglige complètement cette question.

³⁾ pp. 46 à 47.

⁴⁾ La première rubrique indique le nombre des communes, la seconde les catégories des nombres d'âmes, la troisième la population totale de chaque groupe, la quatrième l'indice de la mortalité par la tuberculose.

⁵⁾ La première rubrique contient les catégories des nombres d'âmes: la deuxième et troisième le nombre, respectivement l'indice des communes, la quatrième et cinquième ceux des villes et les deux dernières ceux réunis des communes et des villes.

s'agisse d'une commune ou d'une ville, ces établissements méritent le nom d'établissements à moitié-faits. Ils ont surpassé les limites de la vie communale proprement dite, mais n'ont pas les forces suffisantes pour se transformer en villes. Et s'ils jouent le rôle de villes, la vie urbaine leur impose des exigences, auxquelles la plupart d'entre eux ne peuvent satisfaire qu'en négligeant les autres buts de la communauté. Les résultats palpables en est — malheureusement — le plus souvent la protection moins consciencieuse de l'hygiène publique.¹⁾

g) Rapport de la mortalité par la tuberculose à la mortalité générale.

On rencontre souvent, dans les statistiques étrangères des caculs démontrant d'année en année l'importance de chacune des causes du décès parmi le nombre total des décès.²⁾ Dans les années où il n'y a pas moyen de mettre en rapport l'ensemble des morts où les victimes d'une cause du décès à la base idéale, le nombre des vivants, cette méthode peut, en effet, donner certains renseignements sur le rôle des causes des décès. Pourtant, c'est un fait parfois très embarrassant, que le hasard fait augmenter dans une année ou l'autre les nombres absolus des victimes de certaines maladies, ce qui renverse d'un coup les conclusions tirées de cette méthode de la statistique des causes du décès. Si nous nous rappelons la formidable épidémie de la grippe espagnole dévastant de l'été 1918 jusqu'au printemps 1919 les peuples exténués par la guerre de l'Europe, si nous nous rappelons, qu'il y a des années, où les épidémies de l'âge enfantin font des ravages extraordinaires, ou les années, où le choléra ou d'autres causes de mort non moins menaçantes renversent l'équilibre normal de la statistique de mortalité de certaines nations, nous nous trouvons en présence des causes de décès qui empêchent dans la plus forte mesure l'appréciation suivant la méthode en question de la cause de mort qui nous intéresse dans notre étude.

Ces obstacles s'affaiblissent pourtant, si nous rédigeons un tableau des indices de plusieurs groupes d'années sur les changements de la proportion de la mortalité par rapport à la mortalité générale, comme le fait le **tableau 17** du texte hongrois 1. pour la Hongrie, 2. pour Budapest, 3. les autres villes municipales, 4. la province, dans les moyennes des groupes d'années 1901 à 1905, 1906 à 1910 et 1911 à 1915.

En Hongrie, dans la première moitié de la première dizaine d'années du siècle la mortalité par la tuberculose à peine diminué en proportion de la mortalité générale, même l'indice de la province est resté pour ainsi dire immobile. Toutefois, même envisagé à ce point de vue, la mortalité par la tuberculose de la province était beaucoup plus favorable, que celle des villes, et surtout de Budapest. C'était la période de 1904 à 1907, dans laquelle le nombre proportionnel de la mortalité par la tuberculose a atteint son plus haut degré par rapport à la mortalité générale. Comme si elle voulait former le pendant de l'émigration surpassant à la même époque en véhémence toutes les années précédentes, elle montre dans les indices surpassant les moyennes, la force dangereuse de la mortalité par la tuberculose. (Maximum de 1905 en Hongrie: 15.80/0, à Budapest 22.30/0, dans les autres villes municipales: 17.30/0, dans la province: 15.40/0.)

Les données du dernier groupe de 5 ans font preuve d'une amélioration importante. Pourtant, notre satisfaction sera moins grande en prenant en considération, que le changement heureux n'est dû, pour la plupart, qu'à l'indice extrêmement bas de 1914 (en Hongrie: 12.60/0). En effet, dans cette année un grand nombre des phthisiques décédés rendant leur service militaire, ne figurent pas dans la statistique civile. D'autre part c'est dans cette même année, que commence dans la répartition de notre statistique des causes du décès (surtout parmi les causes constatées par les employés non-médecins chargés de la vérification des décès) la fluctuation considérable de la fluxion de poitrine, surpassant celle des années précédentes. Il n'est pas impossible qu'on ait commis, au commencement de la guerre des fautes qui sont en partie causes de l'amélioration mentionnée.

h) Diverses espèces de la mortalité par la tuberculose en Hongrie.

Dans notre étude le mouvement de la population désigné par le nom commun de mortalité par la tuberculose, comprend le résultat de plusieurs causes différentes (quoique apparentées). Aussi les statistiques de plusieurs États européens ont-ils rejeté depuis longtemps le relevé résumé de la mortalité par la tuberculose. La statistique hongroise y offre également la possibilité, et quoique incomplète, (ou qu'on ne peut le faire que pour les cas vérifiés par des médecins), elle mérite notre attention.

¹⁾ Le Dr. L. Teleky a fait dans son ouvrage: „Die Sterblichkeit an Tuberculose in Österreich etc.“ (p. 151) également des calculs sur les rapports de l'agglomération de la population et la mortalité par la tuberculose. L'indice des communes ayant 500 ou moins de 500 habitants est de 2.71, de ceux de 501 à 2.000 hab. 3.81, de 2.001 à 5.000 hab. 3.41, de 5.000 à 10.000 hab. 4.13, de 10.000 à 20.000 hab. 4.40, dans les communes de plus de 20.000 habitants 4.480/0. Bien que les données proviennent des années 1889 à 1894 elles n'e sont pas moins intéressantes.

²⁾ Voir relativement à ces calculs la remarque *) de la page 14.

L'office statistique hongrois observe ordinairement le procédé d'attribuer la totalité des cas de décès par la tuberculose, constatés par des employés non-médecins, à la tuberculose pulmonaire. Tout en suivant cette méthode, le **tableau 18** du texte hongrois s'occupe plus amplement aussi des autres cas de la tuberculose.¹⁾

Suivant la statistique hongroise les autres espèces de la tuberculose n'ont guère de l'importance à côté de la tuberculose pulmonaire. La tuberculose pulmonaire ne se produit pas dans les autres États d'une manière aussi typique. Il est fort probable, que l'état réel en Hongrie soit également autre, ou que parmi les cas des décès par la tuberculose vérifiés par des médecins, le nombre descend au niveau environ, correspondant aux tendances constatées ailleurs.

D'après notre statistique c'est, à côté de la tuberculose pulmonaire, celle de la méninge qui fait les plus grands ravages. La tuberculose des intestins, du périoste, la scrofule et la tuberculose des autres organes ne comptent, en apparence, que des cas peu nombreux, ce qui nous permet de les négliger.

La tuberculose de la méninge par contre (comme la plus maligne de toutes les tuberculoses des autres organes) est digne de notre attention spéciale.

En Italie dans les années 1906 à 1910, l'indice de la mortalité par la tuberculose était de 1.670/00, dont 1.230/00 revenaient à la mortalité par la tuberculose pulmonaire, dans les années 1911 à 1914 l'indice de la mortalité par la tuberculose des 1.140/00 comprenait 1.100/00 de mortalité par la tuberculose pulmonaire. Donc, en Italie où, comme nous l'avons mentionné plus haut, la vérification de la cause du décès se fait, presque exclusivement par les médecins, la tuberculose des autres organes a un rôle beaucoup plus prédominant par rapport à la tuberculose pulmonaire, que chez nous par exemple. L'Italie parvint bien à dompter la mortalité par la tuberculose pulmonaire dans une mesure plus grande qu'on ne l'aurait supposé, mais, d'autre part, c'est la tuberculose des autres organes, dont le nombre proportionnel devrait être considérablement diminué.

En Angleterre également,²⁾ le rôle de la tuberculose pulmonaire est beaucoup moins considérable, qu'en Hongrie. Des 1.660/00 des années 1901 à 1910 1.160/00 revenaient à la tuberculose du péritoine et du mésentère ensemble, et 0.30/00 aux autres sortes de la tuberculose (y comprise celle de la méninge et la soi-disant tuberculose générale). C'est fait prouvent une fois de plus, que la tuberculose des autres organes n'est point un facteur aussi négligeable au point de vu du mouvement de la population, qu'on serait disposé de le croire d'après la statistique hongroise.

Ces enseignements sont corroborés par les dates de l'Empire Allemand³⁾ aussi. Dans les 24 États de l'Empire et suivant les moyennes des années 1906 à 1910 nous trouvons, en présence de 1.520/00 pour la tuberculose pulmonaire, 0.220/00 pour celles des autres organes et 0.020/00 pour la tuberculose générale. Dans les États de l'Empire connus par leur mortalité excessive par la tuberculose. (Bavière, Bade, Alsace-Lorraine), la tuberculose des autres organes joue également un rôle important.⁴⁾

Le **tableau 19** du texte hongrois cite les données de quelques autres États, relativement a) à la tuberculose pulmonaire, b) à celle des autres organes.

Les chiffres publiés forment autant d'exemples pour prouver, que la lutte contre la tuberculose ne doit pas se borner à celle contre la tuberculose pulmonaire.

i) Rôle des sexes dans la mortalité par la tuberculose.

Un des axes des recherches démographiques est formé par les divergences se présentant dans les conditions des deux sexes, hommes et femmes.

Le **tableau 21** du texte hongrois relève l'indice de la mortalité par la tuberculose des hommes (férfiak) et des femmes (nők) en Hongrie, à Budapest, dans les villes et dans la province. Les deux indices présentent une différence essentielle, et, suivant nos données, la tuberculose est une maladie qui décime en Hongrie prépondéramment le sexe féminin. Ce fait est prouvé rien que par les nombres absolus. En effet, pendant 15 ans 457.445 hommes et 510.293 femmes furent victimes de cette maladie. Il est incontestable, d'autre part, que la mortalité par la tuberculose du sexe féminin a diminué bien plus rapidement, que celles des hommes. Le fait que la mortalité par la tuberculose de la Hongrie a sensiblement diminué dans les années précédant la guerre est dû en grande partie à la force de résistance croissante du sexe féminin.⁵⁾

¹⁾ Les deux premières rubriques contiennent les cas de la tuberculose pulmonaire constatés et non constatés par des médecins, la troisième, tous les cas tuberculeux, la 4e à 8e la tuberculose des intestins, de la méninge, du périoste, de la scrofule et de la tuberculose des autres organes.

²⁾ Voir la publication sur le mouvement de la population en Angleterre. pp. CCXVI—CCXVII.

³⁾ Voir la statistique de mortalité allemande mentionnée. Vol. XIX. p. 108.

⁴⁾ Voir la statistique de mortalité allemande mentionnée. Vol. XIX. pp. 82 à 86.

⁵⁾ Par conséquent, la supposition de Seiler (o. c. p. 27), comme si le sexe féminin prendrait part, dans une mesure inférieure, et d'une manière irrégulière dans la diminution de la mortalité par la tuberculose, n'est pas justifiée à ce point de vue.

Les détails de nos données présentent des observations fort curieuses. Qu'on contemple n'importe quelle période, la mortalité des hommes à Budapest et même dans les autres villes municipales, surpasse considérablement les indices de la province.

Le tableau est bien différent du côté des femmes. La population féminine de Budapest paraissait être de tous temps plus protégée contre la tuberculose, que celle des autres villes ou de la province, et, ce qui est le plus frappant, les indices de mortalité par la tuberculose de la population féminine rurale sont presque identiques à ceux des villes municipales. Les données de Budapest sont intéressantes à deux points de vue. *La mortalité par la tuberculose des femmes de Budapest a produit des proportions essentiellement inférieures à la moyenne du pays.* D'autre part, non seulement leur indice était meilleur, que celui des hommes, mais dans les 5 dernières années cette différence devint catastrophale au désavantage des hommes.

On peut enregistrer quelques avantages pour les femmes aussi dans les villes municipales, la situation dans la province, par contre, est d'autant plus grave. Ici, la tuberculose ravageant dans une mesure beaucoup plus considérable les rangs des femmes, ce fait influence la moyenne du pays entier au désavantage des femmes. Il est incontestable, que la mortalité par la tuberculose infiniment supérieure des femmes appartenant à la population des comitats forme le facteur décisif qui élève, dans la moyenne du pays l'indice des femmes au-dessus de celui des hommes. Nous renvoyons au travail des femmes si général dans la population agricole de la province. Ce fait a certainement contribué à empirer la situation. D'autre part, ce fait semble corroborer une fois de plus notre manière de voir, qui s'oppose à la supposition, comme si la tuberculose était une maladie typiquement urbaine. C'est surtout l'exemple de Budapest qui prouve, combien la vie plus développée des villes et des grandes villes offre de la protection au point de vue de la mortalité par la tuberculose au sexe féminin. La mortalité par la tuberculose de la population féminine des villes municipales serait également inférieure aux nombres ci-dessus, s'il n'y avait pas nombre des villes hongroises, où des grandes masses de la population habitant les territoires extérieurs des villes, de manière rurale.

Les données de la Hongrie semblent donc corroborer l'assertion, que la tuberculose menace dans une plus forte mesure la vie des femmes, que celui des hommes. Quelques données étrangères aboutissent à la même conclusion. En Italie, dans les années 1908 à 1914 la mortalité par la tuberculose des hommes était de 1.82/00, celle des femmes de 1.66/00¹⁾. Toutefois, la situation de l'Italie à ce point de vue diffère tant soit peu de celle de la Hongrie.

Le territoire de l'Empire Allemand présente, par contre une situation opposée au développement hongrois et italien. Dans les 24 États de l'Empire, en 1913, l'indice de mortalité par la tuberculose des hommes était de 1.48, celui des femmes de 1.30/00, dans l'année précédente de 1.59, respectivement de 1.47/00. Par conséquent, la tuberculose décime dans l'Empire Allemand plutôt les hommes, que les femmes, quoique les indices des deux sexes se fussent rapprochés.²⁾ D'après nos recherches, se sont surtout les États méridionaux de l'Empire Allemand qu'on peut considérer, comme les foyers de la tuberculose. Il paraît, qu'en Bavière les indices de chacun des deux sexes surpassent considérablement la moyenne de l'Empire, quoiqu'il ne faille pas perdre de vue, que dans cet État également, l'indice des hommes (1.84/00) surpassait en 1913 fortement celui des femmes (1.70/00). Dans les autres États, par contre, comme dans la Bade (1.70 resp. 1.66/00), en Hesse (1.60, resp. 1.60/00) et en Alsace-Lorraine (1.64, resp. 1.66/00) l'indice des femmes prédomine dans une si forte mesure celui des hommes, que ce fait constitue en lui-même une des causes de la grande mortalité par la tuberculose de ces États.

Le tableau 24 du texte hongrois publie, suivant le Dr. S. Rosenfeld des données sur certaines provinces de l'Autriche, remontant au passé aussi.³⁾ Qu'on considère n'importe quelle époque, la mortalité par la tuberculose des hommes était, dans toute l'Autriche, à l'exception du Vorarlberg, supérieure à celle des femmes. La divergence la plus considérable est enregistrée à Vienne, elle n'était guère moins sensible dans la Haute-Autriche. En Styrie, par contre, la différence est plus petite. La population du Vorarlberg fait une partie si insignifiante de la population des territoires énumérés (l'Autriche actuelle en général) qu'on peut parler d'une régularité générale.

En Angleterre et dans les Pays de Galles⁴⁾ l'indice de la mortalité par la tuberculose des hommes était, dans la période de 1891 à 1900, de 2.28/00, celui des femmes de 1.78/00, dans les 10 années suivantes la proportion est de 1.88/00 pour les hommes et 1.42/00 pour les femmes. Si, pour voir plus

distinctement, nous prenons l'indice des hommes pour 100, celui des femmes sera 78, respectivement 75. Ces nombres prouvent le grand avantage du sexe féminin. Ils prouvent en outre, que dans les conditions spéciales de l'Angleterre, et grâce au développement des conditions sociales-économiques anglaises, et leur niveau surpassant la moyenne européenne et surtout le niveau hongrois, on parvint à diminuer la mortalité par la tuberculose des femmes à un degré, où l'on ne pourrait point faire baisser l'indice des hommes, tant que ce seront eux qui supporteront de plus lourd fardeau de l'existence. Sur la question de l'importance probable du rôle de la charge du travail dans la formation de l'indice des sexes, on peut trouver des indications en observant à part la mortalité par la tuberculose des comtés de caractère urbain et de caractère rural. (Voir le tableau 25 du texte hongrois, relevant, suivant les comtés urbains (városi) et ruraux (vidéki) l'indice de tbc. des hommes (férfiak) et des femmes (nők). Dans les comtés urbains de l'Angleterre et des Pays de Galles le sexe féminin prend une part beaucoup plus considérable dans le travail productif et surtout industriel, que le nombre des femmes attirées par leur conditions de famille, au travail de l'agriculture dans les comtés ruraux. Et si nous voyons, qu'il y a, après 1901, dans les territoires, urbains une divergence de près de 30/0 à l'avantage des femmes, dans la province par contre 20/0 seulement, nous en tirons un nouvel enseignement contraire à nos expériences en Hongrie. En Hongrie la mortalité par la tuberculose des femmes était considérable dans les villes; elle devint catastrophale dans la province. En Angleterre la mortalité par la tuberculose des femmes de la province est beaucoup inférieure à celle des femmes vivant dans les villes.

5) Rapports entre la situation de famille et la mortalité par la tuberculose.

En passant en revue le tableau 26 du texte hongrois, faisant le relevé, de la mortalité par la tuberculose des hommes célibataires (nőtelen) et filles (hajadonok), de la population mariée (házasok), veuve (özvegyek) et légalement divorcée (törvényesen elváltak), on arrivera vite à la conclusion, que la mortalité par la tuberculose de la population célibataire est essentiellement inférieure à celle des individus vivant dans une autre situation de famille. Ce n'est pourtant que par suite du fait, que la plupart des personnes non mariées se recrute de la population âgée de moins de 20 ans, où pourtant la mortalité par la tuberculose est de beaucoup moins élevée, que dans les groupes d'âge suivants. Ce n'est point la qualité de la situation de famille, mais l'âge plus jeune, la force vitale supérieure, et la force de résistance non encore usée le travail et les labeurs du corps et de l'esprit qui se font valoir dans la mortalité par la tuberculose inférieure des personnes non-mariées.

Parmi les autres groupes de la situation de famille nous sommes frappés par la position favorable des individus mariés vis-à-vis des veufs et des divorcés. L'indice des personnes mariées était de tous temps essentiellement inférieur à celui des veufs et des divorcés. Ces deux derniers ont changé de rôle récemment, car tandis que jusqu'en 1910 la mortalité par la tuberculose des divorcés légalement était inférieure à celle des veufs, après 1911 l'indice des veufs tomba au-dessous de celui des divorcés.

Les hommes célibataires de Budapest sont loin de jouir — dans leur masse considérée homogène — de la même protection, que ceux de la Hongrie en général, probablement par suite du fait, qu'à Budapest ce n'est qu'une quote part — bien inférieure de la population (et surtout de la population de l'âge de la capacité de mariage) qui vit en mariage, en comparaison avec celle dans la province, aussi la population célibataire de la capitale ayant atteint l'âge des adultes, ne possède plus la protection de la force résistante de la jeunesse mentionnée plus haut.

Dans les années précédant immédiatement la guerre mondiale et dans les premières années de la guerre il n'y avait à Budapest presque aucune différence entre la mortalité par la tuberculose des célibataires et des personnes mariées ce qui ne flatte pas trop les premiers.

Au commencement — qu'on considère n'importe quel groupe de la situation de famille — la proportion de la mortalité par la tuberculose était plus grande dans les villes municipales, qu'à Budapest (et, naturellement, dans la province). Cependant le progrès de l'amélioration était plus rapide dans ces villes, que dans la capitale.

Les divergences se présentant entre la mortalité par la tuberculose des personnes mariées et des célibataires se font surtout valoir dans la province. Ici la proportion de la mortalité par la tuberculose des personnes mariées, et surtout des personnes ayant vécu dans le mariage surpasse, d'une manière anormale, l'indice des célibataires. En confrontant l'indice des personnes mariées de la province à celui de la capitale, nous trouvons, que l'indice de mortalité par la tuberculose des personnes mariées était toujours plus élevé dans la province, qu'à Budapest, de sorte, que la moyenne définitive plus favorable de la province n'est que le résultat de l'indice considérablement plus bas de l'élément célibataire.

¹⁾ Voir les pages 16 à 17 de la statistique italienne mentionnée sur la tuberculose.

²⁾ Voir les pages 88 à 89 de la statistique allemande mentionnée à plusieurs reprises sur les causes du décès.

³⁾ Voir p. 5 de l'ouvrage cité: Bécs = Vienne. — Ausztria = Autriche. — Salzburg = Salzbourg. — Stájerország = Styrie. — Karinthia = Carniole. — Férfi = hommes. — Nő = femmes. — Alsó-Ausztria Bécs nélküli = Basse-Autriche sans Vienne. — Felső-Ausztria = Haute-Autriche.

⁴⁾ Voir les pages CCXVI. à CCXVII. de la publication anglaise sur le mouvement de la population.

Le tableau 27 du texte hongrois représente la formation de la mortalité par la tuberculose des hommes et des femmes. (Voir les titres des rubriques au tableau 26 (férfi = hommes; nő = femmes.)

Le fait, qu'au commencement du siècle la mortalité par la tuberculose des femmes surpasse si considérablement celle des hommes, et dû sans doute aux indices très élevés des femmes non-mariées et mariées vis-à-vis de l'indice des hommes des mêmes catégories. De même que c'est grâce à la disposition graduelle des divergences des indices mentionnés, qu'après 1911 la proportion de la mortalité par la tuberculose des deux sexes était à peu près identique. Parmi les veufs et les divorcés l'indice des hommes était supérieur de 56 à 60% (et même davantage) à celui des hommes.

Pour prouver combien la mortalité par la tuberculose dépend d'une toute autre façon de la situation de famille, que la mortalité générale, nous avons dressé le tableau de cette dernière combinée avec la situation de famille. (Voir le tableau 28 du texte hongrois. Traduction du texte hongrois dans les tableaux 26 et 27.)

Nous y trouvons des divergences importantes par rapport aux données de la mortalité par la tuberculose. On se rappelle, que l'indice tbc. des célibataires de la province était également inférieur à la moyenne du pays, celui des deux autres groupes, par contre, se tenait à un niveau plus élevé. D'autre part la proportion de la mortalité générale est diminuée tant soit peu en Hongrie par l'indice favorable de Budapest, et, en partie, des villes municipales, car nous avons mentionné, que l'indice général de mortalité des célibataires de la province surpasse considérablement les premières. *Fait qu'on peut formuler de façon, que la mortalité par la tuberculose fait des ravages beaucoup plus cruels parmi les célibataires des villes, que dans la province.* On peut constater la même chose (au moins dans les villes municipales) relativement aux personnes mariées, dont pourtant l'indice de mortalité générale est également la plus haute dans les villes municipales (vis-à-vis de Budapest et de la province). Il est, d'autre part très intéressant, que, tandis que la mortalité générale des personnes mariées de Budapest est moins favorable, que celle des mariés de la province — la situation est la contraire au point de vue de la mortalité par la tuberculose. L'influence bienfaisante de la vie de famille — ou, au moins, de la vie de famille d'autrefois — sur la mortalité par la tuberculose s'est fait valoir dans les villes dans les données des personnes veuves également. Pour les divergences de la proportion des deux sexes nous renvoyons au tableau.

Les sources étrangères ne s'occupent guère des rapports que nous avons découverts entre la mortalité par la tuberculose en Hongrie et la situation de famille. Ce n'est qu'en Autriche¹⁾ que nous retrouvons les traces de données semblables. L'Autriche a publié pour les causes de décès plus importantes (entre autres pour la tuberculose) de 1913, la situation de famille des décédés, en comparant les données de cette année au recensement de 1910. (Voir le tableau 30 du texte hongrois. Désignation des contrées géographiques: 1. Alpesi tartományok (Krajna nélkül) = Provinces alpines à l'exception de la Carniole; 2. Karsztvidék (Krajnával) = Région du Carst et Carniole; 3. Szudéták vidéke = Région des Sudètes; 4. Kárpátok vidéke = Région des Carpathes; 5. Ausztria egészében = Autriche entière).

En fin de compte nous y voyons les mêmes régularités, qu'en Hongrie. La mortalité par la tuberculose des célibataires y est également beaucoup plus inférieure, que celle des autres situations de familles, et l'indice des veufs et des divorcés surpasse la proportion des personnes mariées. Et même si nous avons certaines réserves pour tirer les lois d'une régularité des données d'une seule année, nous pouvons nous passer, sans doute, d'elles dans le cas en question.

k) Rapports entre la langue maternelle et la mortalité par la tuberculose.

Une des parties les plus intéressantes des recherches démographiques hongroises étaient, de tous temps les études de l'office statistique hongrois relatives à la langue maternelle. Il est incontestable, que la force réunissant les masses liées par l'identité de la langue est le résultant des forces raciales, intellectuelles, sociales et économiques les plus différentes et d'autres facteurs moraux. Tous ces facteurs se font valoir dans la mortalité des différentes nationalités et spécialement dans la mortalité par la tuberculose, ayant par excellence des rapports sociaux et d'autre nature. Il faut commencer par la mortalité générale des nationalités. Les données relatives se trouvent dans le tableau 31 du texte hongrois. (Magyar = Hongrois; német = Allemand; tót = Slovaque; oláh = Roumain; ruthén = Ruthène; horvát = Croate; szerb = Serbe).

Un coup d'oeil rapide permet de tirer la conclusion, qu'on peut constater sans contredit pour la population de langue serbe et roumaine arriérée dans la civilisation, que c'est surtout la mortalité générale du pays qui a paralysé les forces actives de l'accroissement de leur population. D'autre part, la

¹⁾ Voir la page 79 de la publication sur le mouvement de la population en Autriche 1913.

population allemande et hongroise, si l'accroissement favorable ou défavorable de la population ne dépendait que de la mortalité, auraient un avantage incontestable sur les autres nationalités. Fait qu'on ne doit pas oublier, car on verra tout à l'heure, qu'au point de vue de la mortalité par la tuberculose ce tableau si favorable pour la population hongroise change complètement. Voir les données relatives a) à la Hongrie, b) à Budapest, c) aux autres villes municipales de d) à la province dans le tableau 32 du texte hongrois. (Explication des expressions hongroises dans les têtes de rubriques dans les remarques du tableau 31).

Les Serbes occupent la première place dans la mortalité par la tuberculose aussi, et leur indice vraiment affligeant surpasse de beaucoup même celui des Croates, race parente la plus proche des Serbes. Mais jusqu'en 1910, c'était la population magyare qui présentait, après les Serbes et les Croates la moindre force résistante contre la tuberculose. Même les Roumains et les Slovaques ont pu se vanter d'un résultat plus favorable, sans parler des Ruthènes et des Allemands, ces derniers ayant la mortalité par la tuberculose la plus favorable. Après 1910 l'indice des Magyars s'est sensiblement amélioré, et a surpassé celui des Slovaques et des Roumains, toutefois il reste toujours au-dessus de celui des Ruthènes.

L'indice de mortalité par la tuberculose était également fort mauvais dans les villes et en province, même, si c'est possible, pire dans les villes, que dans le territoire des comitats. D'autre part il est avéré que la population serbe de nombre restreint, établie dans la capitale, jouit d'une mortalité par la tuberculose très avantageuse.

Après les Serbes il faut mentionner les Magyars, dont la mortalité par la tuberculose a atteint son maximum à Budapest, proportion qui n'y diminue guère plus tard. Elle se baissait plutôt dans la province et dans les villes municipales, de sorte que avant 1905 la mortalité par la tuberculose de la population magyare de Budapest ne présentait point des divergences considérables en comparaison de celle des autres villes, après 1911 cependant on constate des différences essentielles. La marche du développement prouve incontestablement, que le changement survenu dans la mortalité par la tuberculose de la race magyare et dû presque exclusivement à la population de la province. En effet, la diminution de la mortalité par la tuberculose de la population magyare de la province (20.90/00) surpasse celle de tout autre groupe de langue maternelle, même celle des Allemands et des Croates.

Les indices de mortalité par la tuberculose des Slovaques et des Roumains sont à-peu-près identiques. L'indice des deux groupes est fort bas à Budapest, par contre très élevé dans les autres villes municipales. Si élevé, que c'est justement le facteur qui élève les moyennes du pays au-dessus des proportions de la province. L'indice de la mortalité par la tuberculose des Ruthènes, par contre, était passablement bas, (par rapport aux conditions hongroises), dans la première période des nos recherches, il s'est pourtant accru avec le temps, et a égalé presque l'indice des Magyars en 1911. Les Ruthènes forment la seule nationalité hongroise, où la mortalité par la tuberculose montait au lieu de baisser.

Le chiffre proportionnel de la mortalité par la tuberculose des Allemands a rapidement baissé après 1906. La diminution était si forte après 1911, qu'il ne fallait plus qu'une amélioration insignifiante, pour élever l'indice à un niveau favorable européen. Il est frappant cependant, que dans les villes la tuberculose est répandue même parmi cette nationalité très civilisée et vivant dans le bien-être.

l) Rapports entre les cultes et la mortalité par la tuberculose.

Les cultes ne forment pas généralement le terrain des recherches sur la mortalité par la tuberculose. Et pourtant on rencontre souvent, dans la littérature de la mortalité par la tuberculose des passages s'occupant des questions des cultes, et surtout de celle de l'indice trop bas des juifs.

Ainsi p. ex. le Dr. H. L. Eisenstadt mentionne, suivant des données de Vienne des années 1899 à 1903¹⁾, que l'inclinaison des juifs à la tuberculose pulmonaire, — et à d'autres espèces de la tuberculose — est le tiers de celle des catholiques-romains, et un peu plus que la moitié de celle des luthériens. Le Dr. S. Rosenfeld expose la même thèse,²⁾ et trouve, qu'outre l'instinct hygiénique excellent des juifs, la nature de leurs occupations y joue un rôle décisif (le fait p. ex. qu'ils choisissent plutôt la carrière du marchand, que celui de l'ouvrier). Il nie l'influence du caractère racial sur ce phénomène.³⁾ Le Dr. Macris a rapporté au congrès de tuberculose de Rome, que la diminution générale de la tuberculose se fait valoir, en première ligne, parmi les juifs, fait qu'il explique par la grande propreté des juifs concernant les aliments et les ustensiles de cuisine.

¹⁾ Voir l'ouvrage du susdit: „Die Socialpathologie der Juden und ihre Lehren“ Sociale Medizin und Hygiene. Vol. V. pp. 309 et s.
²⁾ „Die Sterblichkeit der Juden in Wien und die Ursachen der jüdischen Mindersterblichkeit.“ Archiv für Rassenhygiene und Gesellschaftsbiologie, 1907 pp. 51 à 58.

³⁾ ibid. pp. 183 à 185.

Dans la littérature hongroise c'est le Dr. Aladár Fáy qui consacra une attention particulière à cette question¹⁾, bien que nous n'adhérions pas à son point de départ, suivant lequel, plus les conditions d'hygiène publique sont bonnes, plus la mortalité par la tuberculose va en augmentant. Cette assertion ne serait, en effet, acceptable que tout au plus au point de vue de la proportion mutuelle des causes des décès, mais non pas dans la mise en rapport de la mortalité par la tuberculose à la mortalité générale de la population. Fáy, comme Sokolovsky, rejette la conception, comme si la mortalité par la tuberculose favorable des juifs était due à leur antialcoolisme supposé, à leur mariage prématuré (leur vie plus ordonnée) et à certaines rites de leur église (qui rend les infections luétiques plus rares). Il cherche plus loin la cause essentielle de ce phénomène. En s'appuyant sur Reibmeyer, Biegansky et Fischhof il expose, que dans le cas des juifs nous trouvons en présence d'une longue évolution d'immunitisation ayant pour résultat la répression de la tuberculose parmi les juifs. *Il y a des siècles dit-il, où la tuberculose décimait terriblement les juifs, surtout par suite de la vie du ghetto et des mariages contractés toujours entre eux-mêmes. Il ne serait pas extraordinaire, par conséquent, si les juifs n'avaient gardé que les souches les plus résistantes, disposant des forces nécessaires pour laisser en hérité leur immunité acquise aux générations futures.*²⁾ On peut voir, que le point de vue adopté par Fáy diffère essentiellement de celui de Rosenfeld. En effet, ce dernier ne mentionne que des raisons sociales sans reconnaître les causes raciales, tandis que Fáy y attire principalement l'attention.

Nous ne saurions pas trancher la question, sur la base de notre statistique, laquelle des deux conceptions est la vraie, ou si elles ont raison tous les deux à un certain point de vue. *On aurait besoin de recherches sociales suivies pendant des générations et basées sur des observations biologiques pour élucider cette question.* Or c'est justement le fait, que le problème des rapports entre les cultes et la mortalité par la tuberculose a, dans une si grande mesure, attiré l'intérêt de la science, qui nous oblige à lui consacrer notre attention spéciale. Il est évident, qu'il serait faux de vouloir tirer des règles générales des indices de mortalité par la tuberculose des cultes réunissant les classes et couches sociales les plus différentes. (Comme il serait faux de le faire dans le cas des nationalités.) Pourtant ils sont propres à nous fournir certains enseignements qui nous invitent à réfléchir. Le tableau 34 du texte hongrois se base également sur la mortalité générale.³⁾

Il ne faut pas nous nous occuper longtemps du fait, que la mortalité des deux églises à rite grec surpassait fortement celle des autres cultes en Hongrie, d'autant moins que dans ce cas le culte et la langue matérielle se font également valoir. L'indice des calvinistes de race pure magyare et celui des catholiques-romains de langue mixte étaient à-peu-près identiques, quoique l'indice des derniers eût baissé dans une mesure plus considérable pendant 15 ans, que celui des calvinistes. Le nombre proportionnel des unitaires comptant également exclusivement des fidèles magyars, ne diminuait que fort lentement et en fluctuant; la diminution de l'indice du culte luthérien d'une population mixte hongroise, allemande et slovaque était plus sensible. *La diminution la plus grande, cependant, est celle des juifs.*

Le tableau de la mortalité par la tuberculose est essentiellement différent. Les données relatives (calculées pour 1000 âmes) se trouvent dans le tableau 35 du texte hongrois. *L'immunité relative de l'élément juif pour la tuberculose en saute aux yeux dès le premier coup-d'oeil.* En effet, qu'on considère n'importe laquelle des périodes de cinq ans, l'indice des juifs est partout presque exactement la moitié de celui des catholiques-romains p. ex. *D'ailleurs, au point de vue de la mortalité par la tuberculose, les églises greco-orientale et catholique-romaine occupant le même rang, comme les églises accusant les indices les plus élevés. C'est incontestablement un enseignement fort douloureux pour les nationalités dirigeantes du pays, que jusqu'en 1910, inclusivement, la mortalité par la tuberculose des fidèles de l'église catholique-romaine surpassait considérablement même celle des grecs-orientaux.* L'autre fait, non plus rassurant, c'est, que la mortalité par la tuberculose sévissait avec la même véhémence (pendant 10 ans observées) parmi les rangs des calvinistes, que parmi les catholiques-grecs. Pour tout résumer on peut contribuer la même fatalité qu'à la mortalité par la tuberculose des quatre cultes énumérés quoique pendant

¹⁾ Voir l'article: „La tuberculose parmi les juifs.“ Tuberkulózis. Année 1913. No 2. pp. 19 à 21.

²⁾ Giuseppe Sanarelli se montre également partisan de la théorie raciale dans son ouvrage: „Tuberculosis nel Evoluzione Sociale. Milano 1913. (Critique par P. Cattani dans l'Arch. f. Rassenhygiene u. Gesellschaftsbiologie 1914. No 2 p. 215. D'après lui, les juifs n'ont point de force résistante extraordinaire pour d'autres maladies contagieuses, mais ils résistent mieux à la tuberculose, que les autres races. Dans le Whitechapel, quartier juif de Londres, la mortalité tbc. des juifs n'atteint que la moitié de celle des chrétiens. Ce phénomène serait universel et prouvé dans la Tunisie comme en Russie L'auteur l'explique par le fait, que les juifs ont habité, pendant des siècles, les quartiers densément peuplés des villes, et ont hérité par là un certain degré de l'immunité. Là, où cette immunité n'existe pas, les ravages de la tbc. sont terribles. Il rappelle les exemples de l'Amérique du Nord, du Pérou, d'Algérie, de l'Indo-Chine, du Taïti, de Hawaï, etc. où les races primitives ont succombé en masses à la première infection. Même les immigrants de la Calabrie et la Sicile, donc ceux venant d'un territoire où la dévastation de la tbc. est moins forte, sont morts par l'infection dans la même mesure, que les peaux-rouges.

³⁾ Voici l'ordre des têtes de rubriques: rom. kath. = catholiques romains; görög kath. = catholiques grecs; református = calvinistes; ág. evangélikus = luthériens; görög keleti = grecs orientaux; unitárius = unitaires; izraelita = israélites).

les 15 ans en question, certaines divergences s'y soient de plus en plus accentuées. *L'indice des luthériens et des unitaires par contre, restait de tous temps au-dessous de la moyenne du pays. Or, qu'on considère leur indice dans la dernière période, la plus favorable, la différence entre l'indice relativement favorable (au point de vue hongrois) de ces deux cultes et celui des juifs se fera toujours nettement valoir.*¹⁾

D'ailleurs nous pouvons, en possession de la matière de 15 ans de la statistique hongroise, réfuter le plus catégoriquement la supposition, comme si la proportion de la mortalité générale serait en raison inverse à l'indice de la mortalité par la tuberculose. Il paraît incontestable, que l'indice de la mortalité par la tuberculose des juifs, mis en rapport aux indices des autres cultes, se montre encore plus favorable, qu'en faisant la recherche relativement à la mortalité générale. Et si d'autre part on constate par hasard chez les catholiques-romains un indice de la mortalité par la tuberculose très considérable en présence d'un indice moyen de mortalité générale, d'autre part l'exemple des calvinistes et surtout des luthériens fournit la preuve absolue de ce que la lutte contre la mortalité par la tuberculose est une des étapes principales des efforts qui sont en oeuvre à la diminution de la mortalité générale.

En considérant les données de Budapest, on serait tenté d'y opposer, que l'exemple de Budapest est une preuve classique du fait, que l'accroissement de la mortalité par la tuberculose est quasi un phénomène accessoire de l'indice bas de la mortalité générale. En effet, sans parler du fait que les indices de mortalité générale de Budapest sont, chez tous les cultes, sans exception, plus favorables, que dans les autres villes municipales et la province; la mortalité par la tuberculose de la capitale est dans beaucoup de cas, et non seulement parmi les fidèles d'un seul culte, plus élevée, que celle des villes et de la province. *Toutefois, les facteurs économiques-sociaux spéciaux déterminant la mortalité par la tuberculose réelle de Budapest ne varient point suivant les cultes.* Ce sont peut être les mauvaises conditions de logement qui se rapportent également à l'élément juif habitant en masses dans certains quartiers intérieurs de la capitale, qui poussent l'indice de Budapest dans tous les cas, sans exception au-delà de l'indice des villes. L'indice des fidèles unitaires habitant la capitale semble réfuter cette thèse. Pourtant ce n'est qu'une exception qui corrobore la règle, vue que la population de la capitale ne compte qu'un nombre absolument insignifiant d'unitaires.

Il faut mentionner dans la province le grand développement causé par la diminution de l'indice des juifs. *En effet, après 1911, l'indice des juifs habitant la province était si bas (1.570/00) qu'il a atteint le niveau de la soi-disant civilisation occidentale.* Pourtant l'indice des catholiques-romains, des luthériens et des calvinistes diminuait également considérablement dans la province. On ne pourrait guère dire la même chose des grecs-orientaux et surtout des catholiques-grecs.

IV. Recherche des conditions d'âge dans la mortalité par la tuberculose.

a) Comparaison de la mortalité générale et la mortalité par la tuberculose.

Si l'observation des groupes d'âges est devenue, depuis longtemps un des axes principaux des recherches démographiques (dans l'examen de la population stable, comme dans ses mouvements), la question de l'âge est d'autant plus le centre de la statistique de mortalité, vers lequel tendent tous les fils enchevêtrés du problème. *Mais son importance devient encore plus capitale, si c'est possible, dans la statistique des décès par la tuberculose, vu que la mortalité générale et la mortalité par la tuberculose des différents groupes d'âge accuse des divergences criantes.* Le tableau 37 du texte hongrois, intitulé: „La mortalité générale (általános halandóság) et par la tuberculose (tbc. halandóság) de la Hongrie dans les années 1901 à 1915 (calculées pour 1000 âmes) le fait suffisamment ressortir.²⁾

Dans la mortalité générale, ce sont l'âge infantile et l'âge sénile qui forment les deux extrêmes embrassant les indices moins élevés des autres groupes d'âge, bien qu'il soit évident, suivant les règles de la nature, que les groupes de jeune-âge présentent une résistance plus forte à la mort, que les années de la décadence.

La formation de la mortalité par la tuberculose suivant l'âge donne un tableau essentiellement différent. La tuberculose ne paraît pas avoir trop d'importance au point de vue de la mortalité infantile.

¹⁾ Nous nous servons du passage de l'ouvrage cité du Dr. S. Rosenfeld, constatant, que l'indice de luthériens accuse moins de différences comparé à celui des juifs, qu'à celui des cath. romains p. ex., pour prouver, que les causes qui ont amené chez les premiers la mortalité favorable, ne diffèrent qu'en quantité et non point en qualité. L'examen de l'indice des luthériens par comitats, qui permettrait l'observation spéciale des luthériens de langue maternelle allemande, hongroise et slovaques pourrait contribuer probablement à l'élucidation de cette question.

²⁾ Dans les groupes d'âge la première rubrique contient l'indice de mortalité générale, la seconde l'indice de la mortalité par la tuberculose, la troisième le pourcentage de la dernière par rapport à la première.

Pourtant, on n'arrive à ce résultat, qu'en résumant, à l'inslar de la statistique hongroise, dans un même groupe tous les décédés de moins de 7 ans. Les États, dont la statistique permet d'observer les données de la mortalité infantile par années, ou, au moins séparément les groupes d'âge de 1 à 3, du 4 à 5 et de 6 à 7 ans, prouvent, que spécialement les maladies tuberculeuses des autres organes (non celles des poumons) y ont eu un nombre infini de victimes, de sorte qu'on peut parler de bon droit du péril de la tuberculose des nourrissons.

Il est certain, qu'après l'âge de nourrisson, dans les six années infantiles suivantes, la mortalité par la tuberculose suit, chez nous aussi, une tendance décroissante¹⁾ et cette décroissance continue dans l'âge infantile plus mûr. Ce fait appert clairement de l'indice du groupe d'âge de 7 à 14 ans, où la dévastation de cette cause du décès est si insignifiante, qu'elle serait désirable pour les autres groupes d'âge.

Dans le groupe d'âge de 15 à 19 ans l'indice de la mortalité par la tuberculose monte beaucoup plus rapidement, qu'on ne l'a vu dans la mortalité générale, de même dans le groupe d'âge de 20 à 24 ans, bien que dans les deux groupes d'âge suivants (de 25 à 29, resp. de 30 à 34 ans) la force de la mortalité semble diminuer même pour cette cause du décès. La mortalité par la tuberculose s'empare de plus-en-plus des personnes entre 35 à 39 et 40 à 49 ans, quoique non pas dans la même mesure que de l'âge représentant les pleines forces de la vie (20 à 29 ans). Enfin, la tuberculose sévit dans l'âge au-dessus de 50 ans, parmi les organismes affaiblis avec une véhémence qui ne trouve sa pareille dans aucun groupe précédent.

Le tableau que nous venons d'esquisser en grandes lignes sur la formation de la mortalité par la tuberculose en Hongrie, a à peine changé pendant 15 ans. On peut constater en résumé, que suivant la statistique de la mortalité par la tuberculose de la Hongrie, les indices lbc. des différents groupes d'âge n'accusent, de loin des divergences aussi considérables, que ceux de la mortalité générale.

Il serait, toutefois, faux d'en tirer des conséquences plus étendues au point de vue hygiénique, sociale ou de la politique de mouvement de la population. En confrontant en dedans des différents groupes d'âge les indices de la mortalité générale et la mortalité par la tuberculose, c'est à dire, en cherchant la quote-part de la tuberculose dans la mortalité générale du groupe en question, on verra clairement, qu'en Hongrie comme à l'Étranger ce sont les groupes d'âge les plus précieux au point de vue de l'économie politique et de la race qui comptent le plus grand nombre de tuberculotiques parmi leurs morts. C'est de cette manière seulement, qu'on peut voir les vraies proportions de la mortalité infantile hongroise. En effet, il y a à peine 30% de tuberculotiques parmi les morts de l'âge infantile, bien que nous ayons mentionné, que la tuberculose n'est pas la dernière dans le rang des maladies infantiles. Nous en apprenons également, que dans le groupe 7 à 14 ans le quart et même davantage des morts périssent par la tuberculose, pour rencontrer dans les groupes suivant des pourcents aussi horribles qui découvrent toute l'importance effrayante de la mortalité par la tuberculose. Dans le groupe de 15 à 19 ans la moitié des décédés, dans le groupe de 20 à 24 ans les deux tiers autrefois, puis plus de la moitié, dans le groupe de 25 à 29 ans la majorité absolue autrefois, et même dans l'âge de 30 à 34 ans autrefois la majorité absolue, puis la majorité relative des décédés sont morts par la tuberculose. Ce sont les quatre groupes d'âge (de 15 à 35 ans) qui sont le mieux exposés à la tuberculose à ce point de vue de la statistique.

b) Répartition, suivant l'âge des décédés urbains et ruraux par la tuberculose.

La répartition suivant les villes et la province de notre statistique de mortalité par la tuberculose d'après les âges met nos recherches sous une nouvelle lumière, comme il appert du tableau 38 du texte hongrois, donnant les indices des décédés par la tuberculose répartis entre a) Budapest, b) les autres villes municipales et c) la province.

A Budapest, la mortalité par la tuberculose des enfants au-dessous de 7 ans était toujours excessivement haute. Elle surpassait plus de deux fois la moyenne du pays. Après 1901 nous trouvons dans les autres groupes à peine un indice aussi élevé, et plus tard nous n'en trouvons point du tout. La formation des indices des autres groupes est également différente, comme nous l'avons vu ci-dessus. Après la deuxième catégorie de l'âge infantile la mortalité par la tuberculose gagne de plus en plus du terrain, pour atteindre

¹⁾ On a rencontré l'opinion (Dietrich: Tub. und Säuglingssterblichkeit. Tuberkulosis. Année (1907), suivant laquelle la tuberculose de l'âge infantile est en train d'accroître en présence de la diminution des autres âges. Cette assertion est en contradiction avec les données hongroises (et avec les données étrangères, comme nous allons le voir). On ne saurait en parler que dans le sens, que dans le pourcentage du nombre total des décédés, les représentants de l'âge infantile ont occupé le premier rang. C'est une donnée faisant ressortir le rôle des médecins des écoles dans la lutte contre la tbc. Ici, l'auteur de l'ouvrage mentionné renvoie également au fait, que la mortalité par la tuberculose de l'âge infantile est incontestable, mais qu'on ne s'en est point aperçu dès le commencement, ou que certaines causes du décès s'étant présentées de manières les plus différentes dans les différents groupes d'âge, l'importance d'autres causes fait tellement monter la mortalité de l'âge infantile, que la proportion de la tbc. y semble perdre son importance.

son maximum d'abord (1901 à 1905) dans le groupe de 35 à 39 ans, puis (1906 à 1910) dans celui de 40 à 49 ans, enfin (1911 à 1915) dans le groupe de 50 à 59 ans (pour diminuer tant soit peu après). Le fait, que l'époque la plus dangereuse de la mortalité par la tuberculose s'est déplacée vers les régions les plus éloignées de l'âge humain, est sans doute de signe de l'amélioration de la situation de Budapest.

Dans les autres villes municipales la situation était toute différente. Dans le premier âge infantile leur indice était bien inférieur à celui de Budapest, mais surpassait celui de la province. Ce dernier fait éveiller le soupçon, que dans la province, où la vérification de la mort par un médecin est plus rare, que dans les villes, la constatation des causes du décès accuse des défauts qui remettent le rôle de la tuberculose des autres organes, si fréquente dans l'âge, infantile, au second plan. Ce que les autres villes ont gagné, par rapport à Budapest, pour les enfants âgés de moins de 7 ans, elles le perdent dans les autres groupes d'âge, et jusqu'en 1910 inclusivement l'indice des villes municipales est en général plus élevé dans ces groupes d'âge, que celui de la capitale. On ne voit le contraire, qu'après 1911, et cela dans le groupe au-dessus de 50 ans. Après l'âge de 15 ans, l'indice de la mortalité par la tuberculose prend, dans les villes municipales également, son essor, mais il atteint son maximum dans le groupe d'âge de 25 à 29 ans déjà, donc un peu plus tôt que dans la capitale, dans toutes les trois périodes de notre observation. Dans la province, comme dans la moyenne du pays, ce sont les groupes des âges les plus avancés dont la tuberculose décime les lignes avec la plus grande véhémence. Parmi les autres groupes d'âges, celui de 20 à 24 ans, méritant l'attention toute particulière rien que par le grand nombre de ses individus, qui semblent être gravement menacés par la tuberculose. C'est ce groupe qui marque le premier maximum dans toutes les trois périodes de la matière de notre statistique, c'est celui dant l'indice surpasse de beaucoup ceux de groupes voisins de 15 à 19 et de 25 à 29 ans. En tournant donc le miroir de notre enquête de Budapest aux autres villes municipales, et de là vers la province, ce sont toujours des générations de plus en plus jeunes que nous voyons apparaître dans le foyer de la mortalité par la tuberculose, et tandis qu'à Budapest la tuberculose sévit le plus fortement parmi les hommes âgés de 35 à 39 ans, apogée de l'âge humain, dans les autres villes municipales parmi ceux de 25 à 29 ans, dans la province c'est le groupe de 20 à 24 ans, âge des grands élans de la vie, où elle prend le plus grand nombre de ses victimes.

c) Les indices des groupes d'âge de la mortalité par la tuberculose suivant les régions du pays.

Nous étendons notre étude (en nous basant sur les données des années 1911 à 1915) sur les conditions des différentes régions du pays. (Voir le tableau 39 du texte hongrois.)¹⁾ Il ne paraît pas nécessaire d'expliquer plus amplement les enseignements du tableau, nous désirons pourtant ajouter, que là, où la mortalité par la tuberculose a fait sa riche récolte dans les années précédentes, la couche, où elle peut sévir plus tard, devient, automatiquement de plus en plus mince. Fait extrêmement triste, mais qui n'en est pas moins vrai. Là, où la tuberculose est grand ennemi de la jeunesse, elle s'adoucit dans les années ultérieures. La sélection s'y est faite plus tôt. Là pourtant, où la tuberculose fait moins de dévastations dans le jeune âge, elle cherche à attraper plus tard ce qu'elle a manqué.

Il va sans dire que cette dernière formation est plus avantageuse au point de vue de l'hygiène publique, que la première, car dans ce cas nous voyons un résultat positif de la lutte humaine systématique contre la tuberculose. L'infection, première étape de la maladie, a eu lieu sans doute bien plus auparavant, il y a plusieurs années, même dans le cas, où la tuberculose n'a éteint la vie humaine qu'à la fin de l'âge productif ou dans sa vieillesse.

En suivant cette manière de voir nous devons considérer la mortalité par la tuberculose de Budapest plus favorable, que ne le représente l'indice brut, et d'autre part nous devons réduire à sa valeur réelle l'appréciation faite à la hâte de la mortalité par la tuberculose de la province. Il est, en effet, évident, que les groupes d'âge productifs de Budapest ont fait preuve d'une force résistante bien plus considérable contre la tuberculose, que ceux de la province, et l'indice plus favorable en apparence de la province n'est dû qu'au fait, que la mortalité par la tuberculose y faisait sa récolte dès l'âge de 20 à 24 ans.

On ne saurait l'appuyer de données, pourtant la question se pose, si les indices de la mortalité par la tuberculose des âges plus avancés de la province plus favorables à ceux de la capitale ne s'ex-

¹⁾ Désignation des régions du pays: Duna jobb partja = Rive droite du Danube; Duna bal partja = Rive gauche du Danube; Duna-Tisza köze = Région entre le Danube et la Tisza; Tisza jobb partja = Rive droite de la Tisza; Tisza bal partja = Rive gauche de la Tisza; Tisza-Maros szöge = Région comprise entre la Tisza et la Maros; Királyhágón túl = Transylvanie; Fiume város = Ville de Fiume.

pliquent point par le fait, que les éléments immigrés de la province à Budapest dans l'âge capable au travail y deviennent les victimes de la tuberculose. Dans les conditions industrielles de la capitale le fait est d'autant plus possible, que les individus arrachés de leur milieu naturel plus sain et jetés dans les ateliers des grandes villes, y sont plus facilement infectés, ou que leur maladie y devient plus rapidement mortelle que s'ils fussent restés chez eux.

Dans notre système de vie économique-sociale, où la loi se fait généralement valoir, que l'excédent se présentant constamment de la population agricole se voit réduit à chercher les marchés de travail des grandes villes, nous sommes impuissants vis-à-vis de ce péril menaçant de la vie des immigrés. Pourtant, comme les observations étrangères renvoient également au fait, que la tuberculose est moins répandue dans la population autochtone des villes (et dont on peut supposer, qu'elle vit dans des conditions sociales plus favorable), que dans celle récemment immigrée, nous attirons l'attention d'une part à une partie de l'observation statistique négligée en Hongrie, de l'autre nous élevons la voix, (dans l'intérêt de la population immigrée de la province aussi), pour mettre en relief l'importance de la diminution de la mortalité par la tuberculose dans les villes, où l'assistance médicale est plus développée, que dans les villages, où la population est plus civilisée et instruite, que dans la province.

d) Données des décédés par la tuberculose suivant les groupes d'âge et le sexe.

En faisant l'examen de la mortalité par la tuberculose indépendamment de l'âge, nous rencontrons des divergences si essentielles entre *hommes et femmes* que nos recherches doivent de nouveau s'étendre à la question, quelle est l'influence de l'âge sur les divergences de la mortalité des deux sexes. Nous renvoyons au **tableau 40** du texte hongrois donnant a) l'indice de la mortalité générale, b) l'indice de la mortalité par la tuberculose, c) le rapport des deux mortalités traduit en % suivant les hommes et les femmes.

Dans toutes les périodes des observations, dans le groupe des individus âgés de moins de 7 ans, la mortalité générale du sexe masculin est supérieure de 1/2 environ à celle du sexe féminin. Vu que les morts décédés dans l'âge infantile forment une quote-part très considérable de tous les décédés, c'est la mortalité beaucoup plus favorable des femmes, que les hommes qui rend comme cause finale (malgré le fait, qu'entre 7 et 39 ans inclusivement la mortalité des hommes est toujours meilleure, que celle des femmes, et que la ténacité des femmes ne reparait qu'à partir du 40e an) la mortalité des femmes si favorable. *La mortalité par la tuberculose accuse des proportions en partie identiques, en partie essentiellement différentes.* La différence fondamentale des deux indices consiste en ce, que dans les 15 premières années du siècle la mortalité des femmes (filles) au-dessous de 7 ans surpassent l'indice du sexe masculin, et si l'indice des femmes était plus haut dans les groupes de 7 à 39 ans (à l'exception des années 1911 à 1915, où le changement des rôles commença dès l'âge de 35 à 39 ans), la différence des deux indices est si criante surtout dans les groupes de 7 à 14, de 15 à 19 et même dans ceux de 20 à 24 et 25 à 29 ans, que nous pouvons considérer la mortalité par la tuberculose comme un péril menaçant beaucoup mieux le jeune-âge des femmes, que celui des hommes. Après la 40e année (dans la période 1911 à 1915 après la 35e année) l'indice des hommes est supérieur à celui des femmes, cependant nous ne trouvons de différence essentielle, qu'après l'âge de 60 ans.

En comparant les indices de la mortalité générale et de la mortalité par la tuberculose, nous trouvons, que la mortalité par la tuberculose des individus âgés de moins de 7 ans par rapport à la mortalité générale, bien que favorable pour les deux sexes, paraît plus élevée chez les femmes. Nous pouvons mieux voir la divergence des deux indices dans le groupe d'âge de 7 à 14 ans, et si nous considérons, que chaque cinquième des décédés, et chaque 3e des décédés de ce groupe est mort par la tuberculose nous avons effleuré un des enseignements les plus frappants de la statistique de la tuberculose. Les décédés des trois groupes suivants étaient dans une forte majorité les victimes de la tuberculose. Chez les hommes, le nombre des décédés par la tuberculose n'a atteint, que dans le groupe de 20 à 24 ans régulièrement, la majorité, jamais dans le groupe de 15 à 19 ans, et pas toujours dans le groupe de 25 à 29 ans. La tuberculose ne forme pas une quote part excessive pas même dans le groupe masculin de 30 à 34 ans, ni dans celui de 35 à 39 ans, bien qu'il y ait eu une période, où l'indice des femmes de ces deux périodes était plus favorable, que celui des hommes. Avec la 39e année la tuberculose cesse, pour les deux sexes, de jouer un rôle prédominant dans la mortalité générale, bien qu'elle garde son importance comme cause du décès même dans les groupes entre 40 et 60 ans, surtout pour ce qui concerne les hommes.

e) Données étrangères sur les conditions d'âge des décédés par la tuberculose.

Avant d'aller plus loin pour examiner les enseignements de la statistique sur la mortalité par la tuberculose qui, dans la combinaison avec l'âge ne sauraient guère être élucidés que par la statistique hongroise, nous désirons passer en revue les données sur les groupes d'âge de la mortalité par la tuberculose de certains États de l'Europe, se trouvant à notre disposition. Nous commençons par l'Autriche, les anciennes provinces héréditaires. (Voir le **tableau 42** du texte hongrois contenant les indices des années 1910 et 1913 a) de Vienne, b) des provinces alpines y compris Vienne, mais sans la Carniole, c) des provinces du littoral avec la Carniole, d) des provinces des Sudètes, e) des provinces carpathiennes, f) de l'Autriche entière).

Les données de l'Autriche ont ceci d'extraordinairement intéressant, que l'indice de l'âge des nourrissons y paraît plus élevé que celui de tout autre groupe d'âge. Au point de vue hongrois c'est un enseignement fort instructif, comme nous l'avons vu dans le cas de l'Autriche. Le fait que la tuberculose continue de mériter une attention toute particulière dans les années suivantes de la première enfance est prouvé par l'indice du groupe de 1 à 4 ans qui est beaucoup plus élevé que ceux du groupe de 5 à 9, respectivement de 10 à 14 ans. Il est cependant fort probable, que relativement à ces derniers groupes l'Autriche se trouve dans une situation plus favorable, que la Hongrie; bien que le groupement suivant l'âge ne soit pas tout-à-fait identique, on peut y conclure avec sûreté.

D'ailleurs, contrairement à la situation en Hongrie de 20 à 70 ans les indices des intervalles de 10 ans ne présentent pas dans les provinces héréditaires des changements aussi brusques, qu'en Hongrie et bien que le degré de fatalité de la troisième dizaine d'années ait été plus élevé, que celui des autres groupes productifs, les fluctuations sont moins grandes, qu'en Hongrie. Le phénomène constaté régulièrement en Hongrie, à savoir, que la mortalité des groupes des personnes âgées est plus grande que celle des groupes plus jeunes, s'est présenté en Autriche en 1913. Il y avait à cette époque un nombre un peu plus élevé de morts par la tuberculose dans le groupe de 50 à 60 ans (pourtant beaucoup moins, qu'en Hongrie). Par contre la mortalité par la tuberculose des groupes d'âge productifs était moins grande en Autriche, qu'en Hongrie.

La mortalité par la tuberculose de Vienne est caractérisée, comme celle de Budapest, outre les indices excessifs des nourrissons et de la première enfance, par l'immunité relative de la population âgée de 10 à 29 ans. D'ailleurs pourtant, le nombre des individus décédés par la tuberculose va en accroissant à partir de la 10e année (jusqu'à l'âge de 49 ans inclusivement) de groupe en groupe, on en compte même un grand nombre au-dessus de 50 ans; le maximum est atteint par les personnes au-dessus de 60 ans ne jouant plus un rôle important au point de vue de la production sociale.

La statistique de l'Italie offre des vues plus étendues aux recherches, que celle de l'Autriche, le **tableau 45** du texte hongrois, relève l'indice tbc. A) des hommes, B) des femmes calculé pour 1.000 âmes, a) l'indice des hommes, b) des femmes traduit par le % de la mortalité générale, par rapport a) à la tuberculose pulmonaire, b) à celle des autres organes, c) à celle des deux tuberculoses ensemble.

Nous trouvons quantité de faits intéressants dans les chiffres italiens. C'est d'abord, que dans l'âge des nourrissons la mortalité des garçons est beaucoup plus grande, que celle des filles, mais le nivellement s'accomplit presque entièrement jusqu'à la 4e année accomplie; de sorte, qu'à partir du 5e jusqu'au 39 ans la mortalité par la tuberculose des femmes est plus rare, elle l'est beaucoup plus dans le groupe de 10 à 19 ans, que celle des hommes, et ce n'est qu'après le 40e année qu'elle se change à l'avantage des femmes. Un autre phénomène caractéristique est l'isolement de l'indice du groupe des hommes et femmes de 20 à 39 ans vis-à-vis des autres groupes. Pour les hommes on y trouve une divergence frappante par rapport à l'âge adulte, pour les femmes par rapport à l'âge plus avancé. Il est vraisemblable, que la formation de la mortalité par la tuberculose en Italie est déterminée par l'indice relativement très élevé de la population entre 20 et 39 ans, et vu que contrairement à l'exemple de la Hongrie et de l'Autriche les indices des âges plus avancés diminuent catégoriquement dans cet État la répression de la mortalité par la tuberculose de la population de 20 à 39 ans (la plus importante par la quantité seule de ses individus) semble être un heureux précédent pour la diminution ultérieure de l'indice de mortalité par la tuberculose.

La comparaison de l'indice de la mortalité par la tuberculose à la mortalité générale ne corrobore, qu'en partie, notre conclusion. Il est vrai que le % résultant de la comparaison des deux indices atteint chez les hommes son maximum dans le groupe d'âge de 20 à 39 ans (plus d'un tiers de la totalité des cas de décès), et que l'indice des femmes de ce groupe surpasse même tant soit peu celui des hommes, le premier rang chez les femmes appartient pourtant au groupe d'âge de 10 à 19 ans, où la participation de la tuberculose dans le nombre total des morts se traduit par la proportion 2 à 5. Parmi les décédés

du sexe masculin de 10 à 19 ans il n'y avait qu'environ chaque 4e qui eût été victime de la tuberculose. Nos données trahissent clairement la tendance constatée en Hongrie, que la tuberculose est plus mortelle pour les femmes, par opposition cependant il faut supposer que la situation des toutes jeunes femmes en Italie est plus menaçante que chez nous; elle est — toutes choses égales d'ailleurs — moins grave pour les hommes. Chez nous l'immunité s'accroissant des âges plus avancés vis-à-vis de la tuberculose ressort clairement sous cette lumière de notre statistique.

Au point de vue de l'âge infantile, la tuberculose des autres organes joue un rôle beaucoup plus important que la tuberculose pulmonaire. Qu'on considère les garçons ou les filles, il y a chez les nourrissons 4 fois, dans le groupe de 1 à 4 ans environ 3 fois, dans celui de 5 à 9 ans approximativement deux fois plus de morts causées par la tuberculose des autres organes, que par la tuberculose pulmonaire. Les morts de la population entre 10 et 19 ans comptent encore toujours un grand nombre de décédés par la tuberculose d'autres organes. Les hommes y forment la moitié, les femmes un tiers du nombre des victimes de la tuberculose pulmonaire. Au-dessus de vingt ans la tuberculose des autres organes n'a plus d'importance, particulièrement par rapport à la tuberculose pulmonaire.

On peut donc conclure, que la tuberculose pulmonaire est, en Italie, la maladie des groupes d'âge les plus productifs et, d'autre part, que la tuberculose des autres organes sévit plutôt dans l'âge infantile. En rapportant les indices de mortalité par la tuberculose des deux sexes à la mortalité générale, nous n'arrivons pas au même résultat, et il devient évident, que jusqu'à l'âge de 19 ans inclusivement, la dévastation de la tuberculose trouve une alliée efficace dans la tuberculose des autres organes.

La statistique de l'Empire allemand de 1913 se sert d'un groupement d'âge tout différent de ce que nous avons vu jusqu'ici. (Voir le tableau 46 du texte hongrois).¹⁾ La statistique de l'Empire Allemand met en rapport le nombre des décédés par la tuberculose au-dessous de 1 an au nombre des nés-vivants, de la même année. Malgré cela il est évident, que la tuberculose des nourrissons n'est pas aussi inquiétante dans l'Empire Allemand, qu'en Italie. Il faut, pourtant, prendre en considération l'état peu développé de la statistique allemande des causes du décès. La méthode moins parfaite de l'observation peut constituer une autre cause de ce que la statistique considère les nourrissons allemands mieux protégés contre la tuberculose, que les italiens p. ex. Dans l'âge infantile et de puberté le péril de la tuberculose diminue fortement dans l'Empire Allemand aussi, elle reprend pourtant de force à partir de 16 ans et s'accroît avec véhémence, bien qu'elle n'atteigne le maximum que dans le groupe de 30 à 60 et au-dessus de 60 ans. Les chiffres de la statistique allemande ne font pas voir clairement ils ne permettent qu'entrevoir, qu'on peut considérer dans l'Empire Allemand (comme dans l'Italie) comme groupe d'âge le plus menacé (en résumant les hommes et les femmes dans un même groupe) celui de 30 ans, ce qui fait croire, qu'en Allemagne aussi on a pu diminuer la mortalité générale par la tuberculose en réprimant la mortalité par la tuberculose des groupes d'âge plus jeunes. Il appert clairement p. ex. de quelques données du Wurtemberg, que la mortalité par la tuberculose de la population âgée de 30 ans environ y baissait, en effet, d'une mesure extraordinaire. (Voir le tableau 47 du texte hongrois). Parmi les différents États la mortalité par la tuberculose des nourrissons était la plus grande en Hesse et en Bavière, celle de l'âge infantile et de puberté en Hesse et en Alsace-Lorraine, celle du groupe de 15 à 30 ans en Bade et en Alsace, celle de 30 à 60 ans en Bavière et en Bade, enfin le premier rang de la mortalité des personnes âgées de 60 et de plus de 60 ans fut arraché à la Bavière et à la Bade par la Hesse.

Si nous considérons séparément les types principaux de la tuberculose, les indices de la tuberculose pulmonaire se rangent par groupes d'âge dans le même ordre, que ceux de la tuberculose en général. D'autre part les forces de la tuberculose des autres organes renaissent, outre l'âge des nourrissons, dans la vieillesse. En Hesse, (et semblablement en Saxe et en Bade) il y avait deux fois plus de nourrissons décédés par la tuberculose des autres organes, que dans la tuberculose pulmonaire. Et si les données de la Prusse prouvent, que la tuberculose pulmonaire y arrache le double des enfants décédés par la tuberculose des autres organes, il est possible, que cette exception n'est due qu'au système de statistique des causes du décès de cet État.

En faisant l'examen séparé des deux sexes, on trouve, que chez les nourrissons la mortalité par la tuberculose des garçons est supérieure à celle des filles. La situation est la contraire dans le groupe d'âge de 1 à 15 ans. Le fait que les femmes présentent, dans le jeune âge moins de force résistante à la tuberculose, est clairement prouvé par les indices du groupe de 15 à 30 ans de l'Empire Allemand. On voit par les indices des âges suivants, combien le sexe masculin éprouvé par les labeurs de la vie est moins résistant contre la tuberculose, que le sexe féminin.

¹⁾ Explications nécessaires au tableau: Les têtes de rubriques marquent les groupes d'âge, férfiak = hommes; nők = femmes; tüdőgümőkór = tuberculose pulmonaire; egyéb szervek gümőkőre = tuberculose des autres organes; összes gümőkőr = tuberculose au total; Németbirodalom = Empire Allemand; Poroszország = Prusse; Bajorország = Bavière; Szászország = Saxe; Württemberg = Wurtemberg; Baden = Bade; Hessen = Hesse; Elsass-Lotharingia = Alsace-Lorraine.

Le tableau 45 du texte hongrois a puisé de source allemande, des données intéressantes pour démontrer, au cours d'une longue période, de 1892 à 1908 les changements de la mortalité par la tuberculose dans les différents groupes d'âges.

Le fait, que la mortalité par la tuberculose des 10 États allemands fournissant la matière fondamentale des données ci-dessus a tombé pendant 17 ans d'un quart, n'est point dû à l'amélioration de l'indice de l'âge des nourrissons ni de l'âge infantile. En effet, l'indice des nourrissons s'est même exhaussé au commencement du siècle.¹⁾ Dans la population âgée de plus de 60 ans l'indice a diminué de près de 50%. L'amélioration réelle, pourtant s'est produite dans l'âge de 15 à 60 ans, dans le groupe le plus précieux et le plus nombreux de la population. Il est incontestable, que la dernière formation du problème est due à l'amélioration de 30% de la mortalité par la tuberculose de l'âge productif et de l'âge se trouvant au seuil de l'âge productif.

La statistique de l'Angleterre et des Pays de Galles surpasse celle de tout autre État pour ce qui concerne la richesse des données par groupes d'âge et le long passé où remontent ses observations. Le tableau 53 du texte hongrois en a pu tirer une statistique exacte remontant à 60 ans. (Le tableau contient la mortalité par la tuberculose des hommes des femmes, ensuite celle des deux sexes ensemble. Il relève enfin la diminution des indices suivant les sexes pendant 60 ans.)

La ligne de fluctuation de la mortalité par la tuberculose suit une direction bien différente de celle de la Hongrie. Bien qu'il soit vraisemblable, que dans la première dizaine d'années du siècle la mortalité par la tuberculose des enfants au-dessus de 5 ans ait été en Angleterre approximativement la même, qu'en Hongrie, dans le groupe de 7 à 14 ans la tuberculose était certainement plus fréquente en Hongrie (comme on peut en conclure des données anglaises), qu'en Angleterre. La différence tranchante des conditions anglaises et hongroises ressort clairement de l'indice du groupe de 15 à 19 ans, dans lequel le chiffre anglais en fait pas même un tiers de l'indice hongrois dans la période de 1901 à 1910. La divergence du groupe de 20 à 25 ans est également extraordinaire, elle surpasse même celle des groupes précédents. En effet, l'indice anglais ne fait pas les 30% de l'indice hongrois. Après l'âge de 25 ans la comparaison des données des deux États devient tant soit peu plus difficile. Ce qui est sûr, c'est que dans cet âge le pourcentage de la mortalité par la tuberculose de l'Angleterre est proportionnellement plus grand par rapport à celui de la Hongrie. La mortalité par la tuberculose de l'Angleterre a ceci de particulier, que malgré l'accroissement ininterrompu des indices des groupes plus jeunes la tuberculose ne devient facteur important de la statistique des causes du décès qu'après l'âge de 25, ou mieux de 35 ans. Cette importance s'accroît jusqu'à l'âge de 55 ans, puis elle retombe. La cause de ce phénomène ressort clairement des données de notre tableau relatives à la diminution des indices. Il ressort, qu'après un travail de 60 ans l'Angleterre parvint à réprimer, dans la plus grande mesure l'indice de la mortalité par la tuberculose, justement dans les groupes, dans lesquels il était le plus élevé et, d'autre part qui méritent la plus grande attention au point de vue de la production nationale. L'indice tomba dans les groupes de 15 à 19 et de 20 à 24 ans à son tiers à-peu-près, dans le groupe de 25 à 34 ans de plus de la moitié, dans celui de 35 à 44 ans de près de la moitié, et il est très vraisemblable, que l'amélioration extraordinaire de la mortalité par la tuberculose de l'Angleterre s'explique par la diminution des indices des groupes mentionnés, surpassant, d'une manière essentielle les moyennes.

Rien ne pousse mieux, peut être, la supériorité des conditions de l'Angleterre par rapport à la Hongrie, que l'examen de l'âge des décédés par la tuberculose suivant les sexes. En effet, en Angleterre ce n'est que la période de 15 ans, de l'âge de 5 à 19 ans, où l'indice des femmes soit plus grand, que celui des hommes, et les divergences n'y sont pas excessives. D'autre part, à partir de 20 ans jusqu'à l'extrême vieillesse, l'indice de la mortalité par la tuberculose des femmes est plus bas, et les divergences s'accroissent de plus en plus, en proportion de l'avancement de l'âge. Et si dans le groupe de 20 à 25 ans l'avantage frappant des femmes se présentant dans la comparaison des indices des deux sexes n'est dû qu'au fait, que dans le même groupe d'âge l'indice des femmes s'élève en Hongrie d'une manière menaçante au-dessus de celui des hommes, le groupe de 35 à 44 ans (où l'indice des femmes ne fait que les deux tiers de celui des hommes) et de 45 à 54 ans (où l'indice des femmes ne fait par la moitié de celui des hommes) prouvent clairement l'état favorable de la mortalité par la tuberculose des femmes anglaises par rapport à l'indice hongrois. Et pourtant, à l'époque où la statistique anglaise commença le recueil des données des groupes d'âge de la mortalité par la tuberculose, la situation n'était pas autre, en général, en Angleterre, que chez nous. Jusqu'à l'âge de 44 ans inclusivement, la mortalité par la tuberculose du sexe féminin y était également plus grande, que celle des hommes. La digue jetée en Angleterre contre les dévastations de la tuberculose protégea principalement les femmes contre les ravages de cette maladie.

¹⁾ Surtout en Prusse, en Bavière et en Saxe.

Gümőkőr 1901—1915.

Résultat qui est conforme à la possibilité, car les moyens pour la diminution de la tuberculose s'offrent, naturellement, plus facilement chez les femmes moins gravées par les travaux que chez les hommes exténués plus tôt par la besogne incessante.

La diminution de la mortalité par la tuberculose des femmes surpassant celle des hommes est prouvée par les pourcentages de notre tableau. De l'âge de 10 ans jusqu'à 74 ans inclusivement l'indice de mortalité par la tuberculose des femmes tombait, dans tous les groupes d'âge, sans exception, à un tiers, ou au moins à la moitié. Donc, l'amélioration y était également générale. On ne saurait dire la même chose aussi catégoriquement sur les hommes, et si dans le groupe de 15 à 24 ans la mortalité par la tuberculose diminuait dans une mesure approchant celle des femmes, c'est justement le résultat de la situation économique sociale des hommes anglais, que dans les groupes plus avancés de l'âge l'amélioration ne gagnait de terrain que très lentement. *Ou bien, n'est-ce pas la vraie cause de ce fait, que, bien que l'Angleterre ne soit pas parvenue à diminuer la mortalité par la tuberculose des hommes dans la même mesure, que celle des femmes, ce soit par suite de la prolongation de la durée de la maladie, ou, au moins de la durée de la capacité de travail, qu'un nombre de plus en plus grand d'hommes ne succombaient que dans un âge très avancé?* Celui qui cherche les rapports mutuels des chiffres ne reculera point devant cette supposition. Il serait superflu d'exposer longuement les avantages que la production de l'Angleterre doit à la prolongation de la vie et de la durée de capacité de travail qui en résulte.

D'autres données font ressortir le nombre des tuberculotiques dans le nombre total des décédés des différents groupes. (Voir le **tableau 56** du texte hongrois. Tüdögümőkör = tuberculose pulmonaire; agyhártyagümőkör = tuberculose de la méninge; hashártyagümőkör és bélfodormirigysorvadás = tuberculose du péritoine et du mésentère; összes gümőkör = tuberculose au total.)

Par rapport à la mortalité générale, la mortalité par la tuberculose en Angleterre et au Pays de Galles n'est, de loin, aussi dangereuse, qu'en Hongrie. En effet, la proportion la plus élevée (que nous rencontrons dans le groupe d'âge de 15 à 19 ans des femmes) reste fortement au-dessus de la majorité absolue. *C'est un fait incontestable que ce sont en Angleterre également les groupes du jeune-âge (de 10 à 34 ans inclusivement) dans lesquels la tuberculose est la cause du plus grand nombre des décès, on pourrait ajouter pourtant, que la tuberculose anglaise est une maladie civilisée, sujette au système de protection de l'hygiène publique.* Il n'est pas douteux, toutefois, que même en Angleterre, la tuberculose est sujette d'être diminuée encore. En effet, en Angleterre ce n'est pas dans le jeune-âge (dont nous venons d'examiner les indices), mais dans l'âge avancé que l'indice de la mortalité par la tuberculose — rapporté aux vivants — est le plus élevé, où d'autre part le rôle de la mortalité par la tuberculose devient insignifiant par rapport à la mortalité générale (comme il appert des données ci-dessus). *Si l'Angleterre parvenait à diminuer la mortalité par la tuberculose par rapport à la mortalité générale du jeune âge dans la mesure relevée dans les âges plus avancés, on pourrait y enregistrer une amélioration extraordinaire.*

Nous désirons parler enfin (sur la base du **tableau 57** du texte hongrois) des divergences qui se présentent entre les décédés par la tuberculose de la population urbaine et rurale de l'Angleterre suivant les différents groupes d'âge.¹⁾

On se rappelle²⁾ qu'en Angleterre l'indice de la mortalité par la tuberculose de la population urbaine est sensiblement plus élevé, que celui de la population rurale. L'indice de la population urbaine au-dessous de 5 ans est le double environ de celle de la province. A ce point de vue l'Angleterre reflète les conditions de la Hongrie. L'indice des enfants urbains à l'âge de 5 à 9 ans est toujours sensiblement plus élevé en Angleterre, que celui des enfants ruraux, et bien que la tendance change dans le groupe de 10 à 14 ans, les indices urbain et rural se tiennent dans ce groupe approximativement au même niveau. Par contre, en Hongrie dans le groupe d'âge qui s'offre à la comparaison (9 à 14 ans), l'indice de la province est beaucoup plus bas que celui de la ville. *L'indice de la mortalité par la tuberculose des villes suit, par conséquent, en Hongrie exactement l'exemple anglais, lorsqu'il s'agit de mauvais exemple. Mais il ne le suit point dans le cas du bon exemple.* Il est vraiment étonnant, comment les indices de mortalité par la tuberculose des villes de l'Angleterre restent en arrière de ceux de la province pour les âges de 15 à 39 ans, groupes considérés en Hongrie comme les plus dangereux. En Hongrie dans la même période (et principalement dans les groupes de 15 à 19 et de 25 à 29 ans) la situation est réellement affligeante pour la population urbaine. Il n'est rien de plus facile que de tirer des données de l'Angleterre la conclusion, que le tableau favorable de la mortalité par la tuberculose de l'Angleterre, suivant lequel les groupes de jeune-âge sont mieux protégés que ceux de l'âge plus avancé peut être ramené, en première

¹⁾ Város = ville; vidék = province; férfiak = hommes; nők = femmes; a két nem = les deux sexes ensemble.
²⁾ Voir 25* p. de la présente étude.

ligne, aux conditions de la population urbaine, dont l'occupation industrielle et commerciale, fournirait pourtant assez d'occasion à la propagation plus active de la tuberculose. Donc, l'administration des villes — secondée évidemment par l'assistance sociale plus active partant de la société — parvint dans une plus grande mesure à déconstruire en Angleterre les remèdes de la mortalité par la tuberculose, que la vie rurale. Et bien qu'il serait faux de vouloir comparer le développement des villes municipales de la Hongrie aux régions urbaines de l'Angleterre, il est certain, que la vie des villes hongroises fournirait également assez d'occasions pour protéger la population se trouvant dans l'âge de la capacité de production, contre la tuberculose.

En Angleterre ce n'est que la mortalité par la tuberculose de la population au-dessus de 35 ans qui soit plus élevée dans les villes que dans la province. En Hongrie elle l'est ininterrompue, de l'âge infantile jusqu'à l'âge de 50 ans (à l'exception du groupe de 20 à 24 ans).

Un autre trait qui caractérise la situation favorable de l'Angleterre, c'est que dans les groupes de 20 à 44 ans (3 groupes) l'indice urbain diminue dans une plus grande mesure, que l'indice rural, donc, même dans le groupe, (35 à 44 ans) où la situation de la province était meilleure que celle des villes. Voilà le résultat le plus excellent du travail tenace de l'Angleterre contre la mortalité par la tuberculose.

f) La mortalité par la tuberculose dans la combinaison de la situation de famille et des groupes d'âge.

Il faut que nous revenions aux données hongroises, dont nous mentionnons quelques groupes combinés avec les groupes d'âge, essayi dont nous ne trouvons guère de parallèle dans la statistique étrangère.

C'est d'abord la combinaison de la situation de famille avec l'âge. (Voir le **tableau 58** du texte hongrois.)¹⁾

Dans la population âgée de moins de 20 ans, l'indice des célibataires est le plus petit, celui des mariées est plus grand, et l'indice des veufs est le plus élevé. L'indice des divorcés (leur nombre absolu n'est pas considérable) est parfois très élevé, parfois inférieur à celui des veufs. En outre, la mortalité par la tuberculose de la population jeune célibataire et mariée est en train de diminuer, tandis que celle des veufs accuse un développement rapide. L'explication de l'évolution esquissée est très simple. La mortalité par la tuberculose des femmes étant plus grande dans l'âge de puberté que celle des hommes, surtout pour les femmes exposées aux dangers de l'accouchement, l'état marié et même la situation mariée passée influencent, d'une manière défavorable, la mortalité par la tuberculose de ce groupe d'âge.

Le mariage est, un certain état d'apaisement une fois survenu, sans contredit un contre-poids de la tuberculose, comme nous l'avons vu, et comme il sera démontré plus amplement.²⁾ Pourtant ce n'est pas le cas du mariage prématuré qui n'apporte souvent pas même le nivellement des conditions sociales individuelles. L'indice favorable des hommes mariés âgés de moins de 20 ans, enregistré une fois semble s'opposer à notre argumentation. Or nous renvoyons d'une part au nombre insignifiant des cas, d'autre part à la sélection physique, — car il est évident que la constitution physique des hommes contractant un mariage presque dans l'âge d'enfance ne peut rien laisser à désirer, — enfin au fait, qu'après 1910 la situation favorable a cessé même pour ce groupe. Dans la partie la plus précieuse de la population, celle de 20 à 39 ans, les indices se forment d'une manière essentiellement différente dans les variétés différentes de la situation de famille, que dans le groupe de jeune âge. *L'effet mitigé du mariage se fait complètement valoir, en effet, à la fin la proportion des individus mariés et célibataires était de 100 à 60, à l'avantage bien entendu, de l'indice des mariés.* L'indice des mariés ne formait à cette époque pas même les deux tiers des célibataires, et au commencement du siècle cette proportion n'était surpassée que de très peu. Le fait, que cette formation est due pour la plus grande part à l'institution du mariage et non seulement à l'état de santé plus favorable des mariés, — est prouvé par l'indice des veufs, qui est beaucoup plus favorable, que celui des mariés et des hommes et femmes célibataires, et dans le groupe desquels l'indice de la mortalité par la tuberculose ne s'élève que probablement à cause du changement des conditions sociales accoutumées (de la part de l'homme: la cessation de l'état d'apaisement, chez les femmes: l'accumulation fréquente des soucis). L'indice des divorcés est si bas, qu'il dépasse toute attente. N'oublions pas pourtant, que le fait en lui-même, qu'un des époux est tuberculotique, c'est-à-dire malade, empêche moralement, à un certain degré, le divorce légal. D'ailleurs, à la fin des nos observations on enregistre une mortalité par la tuberculose plus forte chez les divorcés. Qu'on considère n'importe quelle parmi les trois autres espèces de la situation de famille, l'indice de chacune a continué à diminuer au cours des 15 ans.

¹⁾ Nőtlen-hajadon = Population célibataire; házas = marié; özvegy = veuf; elvált = divorcé.

²⁾ Le Dr K. Bille-Topp démontre dans son article „Untersuchungen über den Einfluss des Alters und des Geschlechtes auf die Morbilität u. s. w.“ (Soziale Medizin u. Hygiene. Vol. VI. p. 68) que les nouvelles infections de la tbc. sont plus rares chez les femmes mariées, que chez les célibataires et les veuves.

La mortalité par la tuberculose des filles non-mariées de 20 à 29 ans (comme celle des femmes en général) était plus haute que l'indice des femmes célibataires du même âge. Elle était plus élevée que celle des hommes mariés, et surpassait, dans une mesure encore plus grande, l'indice des femmes vivant avec leurs mariés. *Approximativement, l'indice des hommes de vingt à trente ans vivant dans le mariage ne fait que les deux tiers de celui des femmes mariées, et cette différence essentielle prouve, qu'à cet âge le mariage conserve plutôt la santé des hommes.* La vérité de cette assertion devient encore plus évidente, si l'on compare les indices des hommes et femmes veufs ou divorcés de 20 à 39 ans. Ici, dans toutes les périodes, l'indice est plus favorable de 40 à 50%, que celui des hommes.

La nature préventive du mariage se dessine d'une manière encore plus convainquante dans la comparaison des conditions des villes et de la province, surtout pour ce qui concerne la province. *L'individu rural ne peut se passer, dans l'âge productif, du mariage, et s'il se trouve réduit, malgré lui à la vie célibataire son indice de mortalité par la tuberculose est le double de celui des célibataires en général.* D'autre part l'indice des hommes mariés est plus bas dans la province, que dans la capitale ou les autres villes, malgré le fait, qu'au cours de nos observations c'est dans la capitale que l'indice des hommes mariés (du total des hommes mariés) est devenu le plus bas, plus bas même, que l'indice de la province. *Par conséquent, le mariage est un refuge contre la mortalité par la tuberculose encore plus sûr dans la province, que dans les villes.*

La présence ou le manque de l'intimité de la vie de famille, de ses soins multiples, de l'assistance cordiale se font valoir d'une manière plus prononcée dans l'âge de 40 à 59 ans, âge où les forces vitales commencent à s'affaiblir et où l'on est de plus en plus réduit à l'appui de son époux. Voilà le fait qui explique l'indice favorable des hommes mariés de cet âge par rapport à celui des veufs et tout particulièrement à celui des célibataires. Pendant les années 1911 à 1915 p. ex. les indices de mortalité par la tuberculose des trois situations de famille se traduisent par les chiffres 100 : 145 : 200, ce qui parle pour lui-même, surtout si nous nous rappelons, qu'au commencement du siècle la proportion des indices se chiffrait par 100 : 144 : 176. On peut donc établir l'effet mitigé du mariage sur la tuberculose même dans cet âge avancé. Pour ce qui concerne l'indice bas de divorcés, le nombre insignifiant des cas nous recommande la plus grande précaution. *Parmi les deux sexes la mortalité par la tuberculose des hommes célibataires de 40 à 59 ans (ne présentant guère de changements pendant les quinze ans), a surpassé à la fin, dans une mesure considérable, l'indice des femmes non mariées; la différence est (en prenant pour base l'indice des femmes), de plus de 50%.* Au nombre des individus mariés la mortalité par la tuberculose des hommes est également plus haute, que celle des femmes, la différence n'égale, pourtant, de loin pas celle mentionnée plus haut.

Au-dessus de 60 ans (où, toutefois, l'importance de la tuberculose devient insignifiante) l'indice des divorcés est le plus bas; il est suivi par celui des veufs. L'indice des mariés est monis favorable, et celui des célibataires occupe le dernier rang. Bien que l'influence déterminante du mariage se fasse valoir même dans cet âge, la mortalité dans les liens conjugaux cessés est beaucoup plus petite, que dans l'état de mariages existants. *Pourtant, la question, si c'est la situation mariée, veuve ou divorcée qui est la plus désirable au point de vue de la diminution de la mortalité par la tuberculose, a été tranchée depuis longtemps par les indices précédents en faveur du mariage.*

g) La mortalité par la tuberculose dans la combinaison de la langue maternelle et l'âge.

Nous voilà arrivés à une nouvelle étape de la statistique hongroise de mortalité par la tuberculose: la combinaison de la langue maternelle et de l'âge. (Voir le **tableau 59** du texte hongrois).¹⁾

La mortalité par la tuberculose des individus de langue maternelle magyare est constamment plus élevée dans l'âge infantile, l'âge de puberté et le groupe plus jeune de l'âge productif, que la moyenne du pays; elle est meilleure dans le groupe de 40 à 59 ans et au dessus de 60 ans (après 1906). Les indices des Allemands, qu'on considère n'importe quel des groupes d'âge, sont considérablement plus favorables, que les moyennes du pays; ils le sont surtout dans le groupe de 7 à 19 ans et après l'âge de 40 ans. La situation est également favorable chez les Slovaques (principalement dans l'âge de 20 à 39 ans), par contre on y enregistre après l'âge de 40 ans une situation diamétralement opposée. Dans le groupe des Roumains la mortalité par la tuberculose très basse des enfants est si frappante. Or l'indice des groupes de 7 à 19 et de 20 à 39 ans reste également au-dessous de la moyenne du pays²⁾; celui de

¹⁾ Magyar = Magyars; Német = Allemands; Tót = Slovaques; Oláh = Roumains; Ruthén = Ruthènes; Horvát = Croates; Szerb = Serbes.

²⁾ Le résultat favorable est dû en partie au fait, qu'une grande partie de la population de langue maternelle roumaine habite les régions de la Hongrie appartenant aux territoires les plus favorables au point de vue de la mortalité par la tuberculose.

40 à 59 ans, et de l'âge d'au-dessus de 60 ans par contre, la surpassent ordinairement. La mortalité par la tuberculose des Ruthènes était incomparablement avantageuse jusqu'à l'âge de 39 ans; en effet, l'indice des enfants ne faisait que le tiers, celui de l'âge de puberté que la moitié, et l'indice du groupe de 20 à 39 ans que les 40% de la moyenne du pays. Ce n'est que dans l'âge de la décadence et de la vieillesse que la tuberculose gagne du terrain chez les Ruthènes. Les indices des Croates sont intéressants à un autre point de vue. De 1901 à 1910, — donc, pendant les deux tiers de nos observations — la mortalité par la tuberculose de chaque groupe d'âge y était beaucoup plus haute, que la moyenne générale, situation déplorable qui ne changea dans les 5 dernières années qu'en tant, que l'indice du groupe de 7 à 19 ans tomba tant soit peu au-dessous de la moyenne du pays. *Pourtant, s'il y avait concours pour le pire rang de la mortalité par la tuberculose, la couronne devrait être adjugée, sans hésitation, à la population de langue maternelle serbe. Il est vrai que la population ayant accompli l'âge de 60 ans y paraît plus protégée contre la tuberculose, que dans toute autre nationalité, mais d'autre part la mortalité par la tuberculose des groupes de 7 à 19 et de 20 à 39 ans est affligeante: elle fait le double, et même dans les années plus favorables, les 150 à 160% de la moyenne du pays. Pour les autres questions nous renvoyons à la matière de notre tableau.*

h) La mortalité par la tuberculose suivant la combinaison du culte et de l'âge.

Nous allons examiner, avec la méthode employée pour la langue maternelle, la combinaison du culte et de l'âge dans la mortalité par la tuberculose de la Hongrie. (Voir le **tableau 60** du texte hongrois).¹⁾

La mortalité par la tuberculose des catholiques-romains était, en 1901 à 1910, dans tous les groupes d'âge, mais surtout dans l'enfance, supérieure à la moyenne du pays; après 1911 on enregistre une certaine amélioration, et l'indice des catholiques-romains de 7 à 19 et de 40 à 59 ans retomba à la moyenne du pays. L'indice des catholiques-grecs âgés de plus de 40 ans était pire, que celui du reste de la population du pays; d'autre part, l'indice de groupes plus jeunes était plus favorable, même dans le groupe de 20 à 39 ans, que celui du reste de la population. Les changements des indices des calvinistes sont justement les opposés de ceux des catholiques grecs. Leur indice, dans l'âge au-dessus de 40 ans était plus favorable que la moyenne du pays, il l'égalait à-peu près dans le groupe de 20 à 39 ans, et la surpassait dans les deux groupes plus jeunes. Aucun autre culte de la Hongrie ne fait ressortir, d'une manière plus caractéristique, la mortalité par la tuberculose prédominante du groupe de 7 à 19 ans, que la statistique des calvinistes. Les indices des luthériens sont inférieurs, dans tous les groupes d'âge, à la moyenne du pays. Et si nous y considérons les rapports des groupes entre-eux, nous voyons en Hongrie chez les fidèles de cette église se réaliser le tableau favorable de la mortalité par la tuberculose, dans lequel, en présence d'une immunité relative des groupes plus jeunes, la tuberculose gagne du terrain mais point dans une mesure excessive, dans les groupes des âges plus avancés.

La mortalité par la tuberculose des grecs-orientaux est caractérisée par l'indice très élevé des groupes d'âge de 7 à 59 ans; dans l'âge infantile leur indice est inférieur à la moyenne du pays, et affaiblit après l'âge de 60 ans également. Parmi les juifs la mortalité par la tuberculose est excessivement petite dans tous les groupes d'âge. Dans les groupes de 7 à 19 et de 40 à 59 ans elle atteint à peine la moitié de la moyenne du pays. *L'indice de mortalité par la tuberculose des juifs n'a, peut être, qu'un seul point vulnérable, de groupe d'âge de 20 à 39 ans. Si l'indice pouvait diminuer même dans cet âge — amélioration que le développement laissait espérer — la mortalité par la tuberculose des juifs de la Hongrie pourrait être classée au nombre des plus avantageuses, même au point de vue international.* La mortalité par la tuberculose des unitaires est, dans tous les groupes d'âge meilleure, que la moyenne du pays.

La situation exceptionnelle des juifs se reflète dans la diminution des indices aussi: leur indice s'abaissait dans l'âge infantile de 17%, dans le groupe de 7 à 19 ans de 27%, dans celui de 20 à 39 ans de 23%, dans celui de 40 à 59 ans de 21%, et dans le groupe au-dessus de 60 ans de 20%. Chiffres qui parlent pour eux-mêmes. Les enseignements ultérieurs sont fournis par la matière de notre tableau.

V. Rapports entre les occupations et la mortalité par la tuberculose.

a) Remarques méthodiques.

On ne trouve dans la littérature de la mortalité par la tuberculose aucune partie du problème qui serait aussi riche en apparence en documentation, que celle des occupations. En effet, l'étude des rapports entre les conditions des occupations et la mortalité par la tuberculose promet des résultats favorables

¹⁾ Róm. kath. = catholiques-romains; Görög kath. = catholiques-grecs; Református = calvinistes; Ág. evangélikus = luthériens; Görögkeleti = grecs orientaux; Izraelita = Israélites; Unitárius = unitaires.

à l'observateur, n'est, pourtant, de loin aussi simple¹⁾ d'en conclure des enseignements impartiaux, qu'on le supposerait au premier moment.

Il est évident, que les données sur l'occupation des décédés par la tuberculose ne sauraient suffire, en elles mêmes, à trancher la question, si l'une ou l'autre des occupations prédispose à la tuberculose, ou qu'elle raccourcit au moins l'écoulement de la maladie.²⁾ Il faut, par conséquent, mettre en rapport les données des occupations à d'autres masses, pour reconnaître leur valeur réelle. Ici, comme dans les autres branches de la statistique de mortalité, on peut choisir entre deux possibilités; d'une part celle de mettre en rapport les décédés par la tuberculose d'une certaine occupation au nombre total des décédés de la même occupation, d'autre part calculer le nombre des décédés par la tuberculose revenant à 1000 âmes vivantes de chaque occupation.

Bien que le second procédé semble plus méthodique, le premier a également de nombreux partisans. La raison en est bien simple et logique. Les données sur le nombre d'âmes des différentes occupations ne sont à disposition dans la plupart des États, que dans des intervalles de dix — rarement de cinq ans, aussi l'on ne saurait comparer la mortalité par la tuberculose des années entre deux recensements, ni la mortalité en général, aux données des occupations, si ce n'est au prix de calculs fort compliqués. Même les recherches se rapportant à la mortalité par la tuberculose de certaines masses sélectionnées, restent indécises le plus souvent s'il s'agit de la répartition suivant les occupations, de la masse entière. L'importance sociale réelle de la tuberculose ne sera mise en relief que par la méthode s'efforçant à exprimer par nombres d'indice l'état menacé des individus des différentes occupations par la tuberculose.

Nous nous sommes servis, dans notre étude de cette méthode. Vu qu'il ne s'agit que d'une période de 15 ans, nous ne prétendons pas avoir obtenu un succès complet, bien qu'à un certain point de vue cette appréhension ne soit pas justifiée, à savoir, pour ce qui concerne l'établissement de la mortalité par la tuberculose des groupes principaux des occupations. Nous pouvons établir avec une exactitude approximative la mortalité par la tuberculose des agriculteurs, des industriels, des commerçants, des classes intellectuelles, etc. en la mettant en rapport au nombre d'âmes des occupations respectives. Il ne faut pas perdre de vue, toutefois, que les données de recensement datent d'une opération exécutée à une époque donnée, tandis que les nombres des décès suivant les occupations résultent du dépouillement des résultats d'observations statistiques courantes. Il n'est pas impossible du tout — vu qu'il s'agit de mortalité par la tuberculose — que l'individu, enregistré dans la matricule des décédés comme mort par tuberculose, appartenait peu de temps avant sa mort (à la date du recensement) à un autre groupe principal d'occupations, d'autant moins que ces sortes de changements sont très fréquentes chez les tuberculeux. La fréquence de cas semblables formerait certainement un facteur troublant de la recherche des régularités statistiques, difficile à surmonter.

La tuberculose est abstraction faite de la soi-disant tuberculose générale — ordinairement une maladie de longue durée qui n'arrache pas d'un coup ses victimes du nombre des vivants. Elle fait languir pendant des années la vie humaine avant de l'éteindre. L'expérience de tous les jours nous démontre, comment la maladie gagnant du terrain réduit les phthisiques à changer le lourd travail industriel contre une occupation plus facile, et comment l'affaiblissement des forces entraîne l'immigré des villes dans la province, pour reprendre l'occupation agricole des ancêtres, ou, du moins une industrie qui peut être suivie dans le village. Ce fait a naturellement d'autres suites au point de vue de la mortalité par la tuberculose. Ainsi p. ex. la statistique de la mortalité présente un tableau inexact d'une certaine façon le rôle des occupations dans la mortalité par la tuberculose, où qu'en effet, la statistique ne peut relever l'occupation du défunt qu'à la dernière étape de sa maladie. Ou, dans l'espèce, la mortalité de certaines branches d'occupation plus faciles (p. ex. l'agriculture) paraît plus défavorable dans le miroir de la statistique, par la seule raison, que plusieurs ont recherché cette occupation, comme dernier refuge, et qu'ils ont été enregistrés comme tels dans le registre des décès. La formation de la mortalité par la tuberculose presque illogiquement élevé de la province mise en relief à plusieurs reprises est due peut-être en partie à la migration au sens inverse des personnes atteintes de cette maladie. Ce sont autant de raisons pour en pas laisser la statistique de la tuberculose se borner au moment du décès, mais chercher les rapports entre la tubercu-

¹⁾ Seiler renvoie de bon droit, dans son ouvrage mentionné ci-dessus à plusieurs reprises, (41, 1) à la valeur incertaine des ouvrages traitant des rapports entre la tuberculose et les occupations, vu qu'ils se rapportent exclusivement à des cas en masses traités par des médecins. Nous ferons ressortir d'autres points de vue.

²⁾ D'autant moins, qu'entre autres Prinzig fait ressortir, (Handbuch etc. pp 125 et 478) que la constitution faible ou vigoureuse détermine, dans une certaine mesure l'occupation de l'individu. (Voilà pourquoi Seiler nous prévient de ne point nous attendre à des résultats exagérés de la statistique). D'autre part il paraît superflu de renvoyer aux rapports étroits existant entre l'occupation et la situation sociale-économique, la nourriture et le standard de vie, en un mot le milieu social de l'individu, pour reconnaître l'importance extraordinaire de la question.

lose et le travail, les occupations, l'activité formant le gagne-pain de l'individu, sur la base d'une époque antérieure de la maladie.¹⁾

On doit s'étendre également sur la question, si (dans la recherche de l'influence des occupations sur la mortalité par la tuberculose) il est opportun de tenir en évidence les personnes n'ayant point de gain personnel, les soi-disant membres de famille dans les mêmes catégories, que les travailleurs. Au point de vue des recensements on ne saurait point suivre une méthode plus conforme, que de grouper les membres de famille sans gain personnel autour de l'occupation du chef de famille. La dépendance des membres de famille vis-à-vis du chef, leur situation économique subordonnée sautent tellement aux yeux, qu'on ne saurait mettre en relief la répartition économique-sociale de la population qu'en suivant la méthode mentionnée.²⁾

Il n'est pas douteux, que la question est une des plus difficiles. Car enfin, si on n'a d'autre but que se chercher l'influence de l'occupation, et du milieu inséparable de l'occupation sur la formation de la mortalité par la tuberculose, on ne devrait point s'étendre sur les membres de famille envisagés suivant l'occupation du chef de famille. Par contre, si nous voyons un problème social dans les rapports de la mortalité par la tuberculose et les occupations, si nous examinons, dans quelle mesure la situation sociale représentée par l'occupation, fait monter ou diminuer la mortalité par la tuberculose; si nous désirons nous convaincre du rôle de la tuberculose dans la mortalité des différents groupes sur la base au moins esquissée de la répartition par classes sociales: la grande envergure du problème nous prescrit catégoriquement de calculer la mortalité par la tuberculose de la totalité des différentes masses d'occupations (celle des chefs de famille, et non seulement celle des travailleurs).⁴⁾

Nous avons mentionné plus haut le défaut de notre méthode, à savoir, que les données de recensement, prises pour base des calculs, présentent des déplacements par rapport à l'état réel, justement relativement à la répartition de la population suivant les occupations. Pourtant, nous ne disposons point des moyens pour éviter cet inconvénient, et il fallait s'y résigner, faute de mieux dans la recherche des régularités des chiffres statistiques.

Avant de passer à l'exposition de nos données, nous devons mentionner encore un fait important. La matière brute de notre étude (les tableaux statistiques) n'ont pas séparé, dans certaines occupations industrielles les maîtres et le personnel auxiliaire, aussi il nous fut impossible de relever dans ces branches d'occupation (menuiseries et charpentiers, cordonniers et fabricants de chaussures, etc.) cette répartition sociale si importante de la population industrielle. Ayant attribué une importance exceptionnelle à l'élucidation de cette question, et désirant établir finalement l'indice de mortalité par la tuberculose des personnes indépendantes, des employés et du personnel auxiliaire non seulement de la classe ouvrière, mais de toute la population, nous avons recouru à une méthode auxiliaire. Nous avons calculé, en nous basant sur les publications détaillées du mouvement de la population dans les années 1909 à 1912, le rapport de la mortalité des industriels indépendants à celle du personnel auxiliaire industriel, et nous avons appliqué cette proportion à chacune des périodes 1901 à 1905, 1906 à 1910 et 1911 à 1915. Sans doute, nous avons commis sciemment une faute, et c'est justement le relevé des changements qui se perd par là dans nos résultats. Or, nous n'avons point trouvé d'autre procédé pour atteindre nos buts.

b) La mortalité par la tuberculose suivant les groupes principaux des occupations.

La mortalité par la tuberculose de la Hongrie suivant des groupes principaux des occupations et réunissant la population des travailleurs et des membres de famille est représentée par le tableau 61 du texte hongrois.⁵⁾

¹⁾ Si la statistique de morbidité — ou, au moins de la morbidité tuberculeuse pouvait être réalisée, on pourrait se former, sur la base des données plus sérieuses, une opinion sur la question contestée si la diminution de la morbidité a tenu le pas sur la diminution de la mortalité par la tuberculose. Les opinions sont les plus contradictoires relativement à ce problème.

²⁾ Elben y renvoie également, en attirant l'attention sur le fait, que la plupart des hommes décédés par la tuberculose ont une occupation spéciale, tandis que la situation des femmes est influencée d'une manière décisive par l'occupation du chef de famille.

³⁾ Combien la constatation du dr. Roume est motivée, disant, que dans notre société l'infection tuberculeuse est un résultat des conditions sociales de l'individu! Voir dans l'année 1913 du „Tuberkulosis“. Nos 2, 4 et 6 l'article de Landoury sur „Le rôle des facteurs sociaux dans la causalité de la tuberculose“. — Voir: L. Katzenstein: „Die Tuberculose und ihre Beziehung zur sozialen Frage, eine statistische Besichtigung (Soziale Medizin und Hygiene. Vol. II. P. 29). Il expose dans cette étude, que trois facteurs forment de la tuberculose une question sociale: a) la nourriture, respectivement les conditions des salaires des personnes vivant dans une situation pécuniaire moins avantageuse, b) la question du logement, c) le travail usinier. — Relativement à cette question nous trouvons des données fort intéressantes dans l'étude du dr. Joseph Parassin aussi, intitulée: „Données relatives à la statistique de tuberculose de Budapest“ (Tuberkulosis. Année X. No 1.) Les ouvrages de Seiler et de Bollag contiennent également plusieurs renvois aux rapports du bien-être et la mortalité par la tuberculose. La statistique médicale de Hambourg compare, en 1910 la mortalité par la tuberculose avec la proportion des revenus et trouve, que tandis que le groupe des personnes ayant moins de 1200 marks de revenu ont un indice de 5.09‰, celui des personnes disposant de plus de 50.000 marks n'est plus que de 0.55‰. (Il relève la gradation entre ces deux extrêmes.)

⁴⁾ Schneider rétrécit la sphère des recherches, en tant, qu'il néglige les individus au-dessous de 15 ans, vivant et se nourrissant chez leurs parents et dont l'habillement et la nourriture sont identiques à ceux du chef de la famille. La question se pose, si cette méthode est bonne?

⁵⁾ I. Östermelis = Agriculture; II. Bányászat, ipar, forgalom = Mines, industrie, commerce et communications; III. Községi szolgálat — Services publics; IV. Véderő = armée. V. K. m. n. napszámok = journaliers; VI. Házi-cseléd = Domestiques; VII. Egyéb = Autres.

A) Mezőgazdaság és kertészet = agriculture et horticulture; B) Erdészet = économie forestière; C) Egyéb östermelés = agriculture d'autre nature; D) Összesen = au total. Les autres expressions du tableau ont été expliquées ailleurs.

Ces tableaux ne sont pas propres — nous y insistons — à observer *exactement* l'influence des occupations, comme telles, sur la mesure plus ou moins grande de la mortalité par la tuberculose. Pourtant, s'il est caractéristique pour la totalité de la population, la manière dont elle s'agglomère autour d'une occupation, l'étude de la question, dans qu'elle mesure chacun de ses groupes est décimé par la tuberculose n'en offre pas moins d'enseignements instructifs.

La mortalité par la tuberculose prédominante des journaliers nous frappe au premier coup d'oeil. Qu'on considère n'importe quelle période de nos données, l'indice de l'élément journalier s'accroît considérablement. L'incertitude de l'existence, la vie traînée du jour au lendemain, le chômage fréquent et le manque de prévoyance économique qui en résulte, le caractère rude du travail entrepris consommant prématurément les forces physiques, la nourriture insuffisante, les mauvaises conditions de logement le degré de civilisation inférieur même peut-être aux possibilités matérielles, la consommation souvent outrée de l'alcool, et avec tout cela l'hygiène publique généralement défavorable, etc. sont autant de facteurs nocifs qui contribuent à exposer cette malheureuse classe presque désarmée aux ravages de la tuberculose. On ne peut pas espérer dans l'organisation actuelle de l'économie sociale, que cette couche des prolétaires proprement dits vont disparaître de notre société. Il est d'autant plus enjoint à la politique administrative hongroise d'améliorer l'hygiène publique de cet élément du peuple vivant dans les conditions les plus misérables, par la création de travail assurant l'existence, et à la politique de la prévoyance sociale de la faire par l'amélioration des conditions de logement et l'instruction de la population.¹⁾

Le progrès économique-social, l'affermissement des forces matérielles du pays, et l'accroissement du nombre de la population prêtait un rôle de plus en plus important à la soi-disant population *industrielle et commerciale*. En 1910 les individus de ces occupations (et leurs membres de famille) ne formaient que $\frac{1}{5}$ environ (20·70/o) de la population de la Hongrie, en 1910 un quart déjà (25·19/o), de sorte que nous nous trouvons en présence d'une masse imposante rien que par le nombre, d'une partie la plus précieuse des forces actives du pays. Il est d'autant plus affligeant, que dans la première période de nos observations la mortalité par la tuberculose de la population industrielle et commerciale était à peine inférieure à celle des journaliers, même, si nous répartissons la population, l'indice de la population industrielle l'atteint presque (4·70/o).

La grande mortalité par la tuberculose de la population industrielle n'est point une spécialité hongroise, non plus que celle de l'élément journalier. La concentration se faisant partout valoir dans la vie économique-sociale et surtout dans les entreprises industrielles, restreinte de plus en plus l'activité industrielle et crée la production usinière, dégradant l'individu au niveau du simple ouvrier, bien que celui-ci (ou son père) aient pris part autrefois indépendamment dans la production nationale, et qui se voit de plus en plus empêché par le développement économique de se rendre indépendant. Nous ne citons que les dernières données à notre disposition: Dans la première dizaine d'années du siècle l'élément indépendant (maîtres) représentant 11·60/o de la population industrielle de Hongrie, les ouvriers employés, par contre 44·80/o, ce qui prouve incontestablement, que *le développement industriel se fait au prix du classement des couches de plus en plus grandes de la population parmi les ouvriers industriels*. Les conditions sociales de l'ouvrier industriel astreint à la production en masse, la solution souvent insuffisante des questions de salaire, l'état des lieux de travail nuisibles souvent à la santé (localités bondées, sans air, fumeuses, pleines de poussière)²⁾ les mauvaises conditions de logement dans les quartiers des ouvriers (surtout les logements en masses, les chambres et lits loués des grandes villes), les inconvénients du travail difficile eux-mêmes, empêchant souvent le mouvement libre du corps, sont autant de facteurs qui rendent l'occupation industrielle vrai foyer de la tuberculose. Il est évident, d'autre part, que les occasions ne manquent point de contrebalancer ces influences désastreuses, et nous ne constatons pas sans une certaine fierté, que nous trouvons en Hongrie, parallèlement au développement de l'industrie, un autre développement très favorable, celui de la diminution rapide de la mortalité de la tuberculose de la population industrielle. Dans les années 1901 à 1905 l'indice de mortalité par la tuberculose de la population industrielle était encore de 4·70/o, il tomba 10 ans plus tard (dans la période 1911 à 1915) à 3·60/o, amélioration si considérable (23·40/o), qu'on ne saurait point passer sous silence.

La difficulté méthodique mentionnée ci-dessus nous empêche de constater exactement la part de la diminution de la mortalité par la tuberculose du personnel auxiliaire industriel dans cette amélioration,

¹⁾ Ce n'est point une besogne facile, si l'on prend en considération, que le moyen le plus important de la lutte contre la tuberculose est l'éducation qui doit suivre deux directions: a) créer une mentalité hygiénique protégeant contre les infections évitables, b) propager la conviction, qu'on peut éviter et guérir la tuberculose. (Voir L. Landouzy: Rôle des facteurs sociaux dans la causalité de la tuberculose. Tub. rkolózis 1913. No. 7 et 8. p. 114). Pourtant, c'est justement l'effort d'atteindre ces buts qui se heurte aux plus grandes difficultés chez les journaliers.

²⁾ Voir relativement à cette question l'article de M. Weinberg dans le vol. V. de la „Soziale Medizin u. Hygiene“ intitulé: „Die Schwindsuchtssterblichkeit in staubigen Betrieben nach neuen amerikanischen und englischen Statistiken.“

mais elle y contribuait certainement; l'amélioration est due, d'autre part, en grande partie à la loi XIX de 1907 jetant de nouvelles bases à l'assistance des ouvriers en cas d'accidents et de maladies. Si les stipulations des lois et la conscience de la société permettent l'amélioration du niveau d'existence de l'ouvrier, et en même temps du milieu dans lequel il travaille, il n'est pas douteux, que le changement avantageux survenu dans la mortalité par la tuberculose de la population industrielle puisse être accentuée encore.¹⁾ Nous disposons, sans doute, de la condition primordiale pour atteindre ce but: l'intelligence de la population industrielle (surtout celle de la population urbaine).

Il paraît, que relativement aux mines, la situation est plus compliquée. Il est vrai qu'on y constate également quelque amélioration par rapport au passé, mais bien inférieure à celle de l'industrie (4·3 à 3·90/o), ce qui est d'autant moins rassurant, qu'entretiens (dans la période de 1906 à 1910) l'indice était retombé plus bas, que nous l'avons enregistré à la fin de nos observations. Après 1911 la mortalité par la tuberculose des mineurs était sensiblement plus grande, que celle des industriels, bien qu'au commencement du siècle la situation eût été la contraire. Les causes de la mortalité par la tuberculose excessive des mineurs (en Hongrie les deux tiers en sont employés dans les mines de charbon) s'offrent d'elles-mêmes. *Le fait lui-même, que par la nature de l'exploitation des mines les mineurs indépendants ne font qu'une fraction insignifiante de la population occupée dans les mines, et qu'à côté d'un élément d'employés peu nombreux le gros de la population se recrute de personnel auxiliaire, d'ouvriers et de journaliers, est un facteur décisif pour donner un tableau défavorable de la mortalité par la tuberculose de la population occupée dans les mines.* Ce fait explique en soi-même, que la situation sociale de la totalité des mineurs n'est point favorable, ne saurait même pas l'être, vu que les conditions et la possibilité de se rendre indépendant y sont entièrement exclues. Les conditions de travail du mineur sont également préjudiciables. Ce sont les conditions données par la nature difficiles à changer qui causent, qu'il reste beaucoup plus à faire pour la protection de l'ouvrier industriel travaillant dans l'exploitation minière, que pour les ouvriers industriels, bien que la législation ait été menée justement par les intérêts de cette classe sociale en criant la loi sur la protection ouvrière. On conçoit dans ces conditions la mortalité par la tuberculose élevée des mineurs, et il est probable, qu'on trouvera toujours plus de moyens à abaisser l'indice des ouvriers que celui des mineurs. *L'époque dans laquelle la population industrielle se faisait remarquer par la mortalité par la tuberculose excessive, était celle du développement rapide de l'industrie hongroise, pendant lequel l'ardeur fiévreuse a souvent fait oublier l'assurance des moyens spirituels et matériels de l'amélioration du bien-être des ouvriers. Le développement ultérieur accuse une grande transformation qui n'arrive pas dans l'industrie minière.*

La mortalité par la tuberculose des deux autres groupes de la population industrielle et commerciale, celle des employés des communications et surtout du commerce est beaucoup plus basse, que l'indice des industriels, des mineurs et même (comme nous allons le voir) des agriculteurs. La diminution des indices suit une tendance de baisse, et ils sont rassurants au point de vue des conditions hongroises. L'indice du commerce tomba de 2·80/o à 2·70/o, celui des communications de 3·4 à 2·80/o,

L'indice favorable du commerce qui ne trouve guère son pareil dans aucune des occupations dites productives, exige des éclaircissements. Il est généralement connu, que l'indice de mortalité générale de la population vivant de commerce est également si basse, qu'on ne trouve de l'indice moins élevé que dans l'armée et chez les membres de famille de l'armée. En Hongrie aussi, l'indice de mortalité générale de ce groupe était, dans la première période du siècle, si modéré (17·80/o en 1901 à 1905, 16·10/o en 1906 à 1910 et 15·80/o en 1911 à 1915) qu'il eût été fort désirable de réprimer à ce niveau la moyenne du pays. Il est certain que cet indice favorable était dû en partie aux combinaisons d'âge heureuses de ce groupe principal d'occupations et au fait surtout, que le commerce présente une prédominance si forte de l'élément indépendant contre le personnel auxiliaire qui ne trouve sa pareille dans l'industrie et encore moins dans l'exploitation minière. La proportion des membres de famille des employés commerciaux est également très basse (100 à 61), ce qui prouve également que les conditions sociales de ce groupe sont, en général, meilleures, et que l'existence y est plus facile. On peut, en tous cas, considérer la population s'occupant de commerce, comme un élément mieux situé et d'une civilisation plus avancée, sans parler du fait que le commerce est caractérisé par une espèce de mouvement libre (quoique ce ne soit pas dans le même sens, que dans l'agriculture).

C'est d'une certaine façon, la nature de l'occupation et la synthèse intérieure du groupe principal d'occupation qui fait la mortalité par la tuberculose passablement bonne de la population occupée aux

¹⁾ Par là nous croyons avoir réfuté l'assertion du dr. S. Rosenfeld (Die Änderungen etc. ouvr. cit. PP. 11 à 18) suivant laquelle l'industrialisation considérable signifierait l'exhaussement de la mortalité par la tuberculose. L'exemple de l'Angleterre et de l'Empire Allemand se prêtent également à la réfutation.

communications, qui pourtant n'égale pas celle des employés du commerce. On n'y trouve que très peu d'individus indépendants (pour la plupart de voituriers sur les chemins); l'effectif du personnel auxiliaire est prépondérant, et le nombre des indépendants est surpassé même par celui des employés. Fait qui contribue presque automatiquement à la hausse de mortalité de la population employée aux communications. D'autre part c'est justement le caractère du personnel auxiliaire, la nature de son occupation et la qualité de son emploi qui forment quasi une protection contre la tuberculose. L'administration des routes, le service des ports et des fleuves, la navigation et le transport sur radeaux sont tous des services, où l'activité en plein air n'est pas une possibilité, mais ordinairement une nécessité inévitable. Dans le service des chemins de fer à vapeur et électriques, la nature définitive de l'emploi et les avantages sociaux qui en résultent pour l'individu et sa famille, sont également des facteurs qu'on ne doit pas oublier. La mortalité par la tuberculose favorable de la population employée aux communications, est un phénomène d'autant plus précieux, que des masses considérables et même la plupart de cette population étant employée de l'État hongrois, leur niveau d'existence étant déterminé par le budget de l'État, et étant donné que, dans la plupart des cas, c'est l'État lui-même, qui soigne leur santé et leur fournit souvent même le logement, *les effets de la politique sociale de l'État se faisant valoir vis-à-vis de cette population au point de vue de la mortalité par la tuberculose, ne sauraient être niés.*

Dans des conditions normales la population agricole devrait opposer une résistance bien plus forte à la mortalité par la tuberculose, que celle ayant d'autres occupations. En effet, cette population habite presque exclusivement la province, les communes (ou des villes de caractère rural), relativement auxquelles nous avons mentionné plus haut, qu'étant donnée leur situation avantageuse naturelle, elles seraient à même de jouer un rôle plus efficace dans la lutte contre la mortalité par la tuberculose,¹⁾ qu'elles ne le font en réalité. *L'agriculteur passant la plus grande partie du temps de son travail en plein air — même si c'est un travail fatigant qui dure pendant la récolte de l'aube à la nuit — devrait être protégé, dans une mesure plus forte, contre la tuberculose, qu'il ne l'est en réalité.* Et pourtant il y a nombre d'occupations, autre celles mentionnées du commerce et des communications, (p. ex. le service public, les domestiques, etc.) qui ont un indice de mortalité par la tuberculose inférieur à celui des agriculteurs. La population agricole faisait en 1910 les 62,4% de la population de la Hongrie (en 1900 les 66,6%), il est donc d'une importance capitale, que la mortalité par la tuberculose de cette masse imposante se tienne constamment près de la moyenne du pays, et qu'elle l'a dépassée même après 1911. Nous croyons, que le bien-être matériel y joue un rôle moins important; étant donné, que le petit propriétaire et même le journalier agricole se trouvent à même d'entretenir leurs familles (même si ce n'est que dans les conditions les plus modestes). Il est beaucoup plus vraisemblable que c'est plutôt le progrès intellectuel de la population agricole qui laisse beaucoup à désirer à ce point de vue, comme aussi au point de vue de la mortalité générale trop élevée. Le caractère psychique fondamental du peuple se faisant valoir le plus nettement dans la population agricole le fatalisme se résignant à tout, y exerce, sans doute, également une influence et ne permet pas à l'agriculteur de se convaincre, qu'il existe des moyens pour se protéger contre la tuberculose, ou, au moins pour la réprimer. L'état de l'hygiène publique du village, objet si souvent d'une critique méritée, l'assistance médicale incomplète à beaucoup d'endroits de la province (qui aurait pu penser en Hongrie à établir en masse des institutions sociales contre la tuberculose?) ne sont que de nouveaux facteurs pour faire monter la mortalité par la tuberculose de la population agricole (ou plutôt de certaines catégories de cette population).

Il est vrai, que l'indice élevé de la mortalité par la tuberculose des agriculteurs peut être ramené, en outre au fait, qu'ils se sont détachés constamment de leurs lignes des éléments forts et robustes se livrant à des occupations industrielles, et qu'ils en sont retournés d'autres, fatigués ou invalides, incapables déjà au travail. Toutefois cette considération ne saurait qu'estomper la critique ci-dessus, sans l'adoucir.

On ne saurait nier un certain développement favorable pas même dans la formation de la mortalité par la tuberculose des agriculteurs. L'indice y tomba également, pendant 15 ans des 3% aux 3,4% (13% environ). Or, cette diminution et beaucoup plus inférieure à celle enregistrée pour l'industrie p. ex. et il y restent encore des possibilités à réaliser.

Qu'on considère n'importe quelle des autres occupations, on rencontre ordinairement des indices n'atteignant pas la moyenne du pays et accusant une diminution rapide. *On trouve l'indice le plus favorable dans l'armée; il atteint presque et égale même quelquefois les indices des États de l'Europe occidentale.* Chose facile à comprendre! Les soldats étant enrôlés pour deux ou pour trois ans (les conscrits de la deuxième portion pour deux mois seulement) autrefois, la mesure sévère militaire empêcha d'avancer, que

la tuberculose se propageât parmi les soldats. Les cas survenus s'expliquent probablement de manière, que c'est le service dur qui fit éclater la tuberculose latente dans le soldat décédé. On peut dire la même chose, et peut-être d'une façon encore plus générale sur les sous-officiers, étant donné que le choix des sous-officiers se fait avec le plus grand soin. Le corps des officiers — rien que par son nombre inférieur — ne pouvait guère baisser le nombre proportionnel de la mortalité par la tuberculose, vu qu'il fut également recruté suivant une sélection où c'est l'exigence de l'hygiène qui l'emporte. Pour ce qui concerne leurs membres de famille, la caution obligatoire des mariages était d'un effet bienfaisant, en tant qu'elle facilitait l'existence de la famille.

L'indice des domestiques est également un des plus favorables. Leur mortalité par la tuberculose est modérée, d'une certaine façon, par le milieu, dans lequel ils vivent. Ce sont ordinairement des gens vivant dans le bien-être qui engagent des domestiques. En outre, le plus souvent, l'emploi de servante n'est pas une carrière définitive. La servante ne le considère, que comme une occupation transitoire, qu'elle quitte, en effet, plus tard. C'est grâce à cet état de transition, que nombreux décédés de cette occupation ne figurent point dans la statistique de la mortalité par la tuberculose, ou que la mort les trouva dans une autre carrière, ou en état de membre de famille.

L'indice de mortalité par la tuberculose des services publics et de la population occupée à des carrières libres (pour la plupart fonctionnaires et élément indépendant, en partie seulement personnel auxiliaire) est un peu plus grand que celui du groupe principal sus-mentionné, et se tient à-peu-près au niveau de l'indice des communications. L'opinion publique les tient pour la classe intellectuelle du pays, la soi-disant classe moyenne. Il est certain *qu'une partie considérable de l'élément intellectuel du pays s'enlance dans ce groupe principal. Et l'intelligence l'instruction et la civilisation forment les armes les plus efficaces dans la lutte contre la tuberculose.* Le groupe d'occupation en question est complètement muni de ces armes. Si nous voyons pourtant, que malgré cela, la tuberculose les décime avec véhémence, il faut en conclure, *que les conditions sociales de cette classe si précieuse de la société, et spécialement le standard de vie des fonctionnaires laissent tant soit peu à désirer,* fait qui sera prouvé plus amplement.

Le dernier des groupes principaux, celui des «autres occupations» se compose d'éléments les plus hétérogènes. Vue cette hétérogénéité de la population y comprise, l'étude approfondie des indices de ce groupe ne semble point justifiée.

c) Rôle des sexes en-dedans des groupes principaux d'occupation.

Nous désirons nous occuper de la deuxième direction principale de nos données fondamentales, celle de la question des sexes. Comment le sexe masculin et féminin réagissent-ils en dedans des différents groupes d'occupations à la tuberculose mortelle? L'influence directe de l'occupation (si elle peut être réellement démontrée) se présentera plus visiblement chez les hommes, où la plupart des décédés sont travailleurs directes, et où une partie moins grande se compose de membres de famille (et parmi ceux, d'enfants ayant un indice de mortalité par la tuberculose plus bas), que chez les femmes, où l'occupation réelle est plus rare, et qui se trouvent enrôlées (dans ce rapport) pour la plupart suivant l'occupation du chef de famille dans l'une ou l'autre des rubriques du tableau statistique des occupations. Pour les femmes ce sont toujours les soi-disant points de vue sociaux qui prédominent.

Nous exécuterons nos enquêtes dans plusieurs sens.

Dans le domaine de l'agriculture, l'indice des femmes est supérieur à celui des hommes, mais la divergence des deux sexes s'est nivelée plus tard (en 1901 à 1905 22,7%, en 1911 à 1915 16,2%). Parmi les différentes branches de l'agriculture, ce sont l'économie rurale et l'horticulture, où la mortalité par la tuberculose des femmes est excessive; dans la culture forestière et les autres branches de l'agriculture, la situation des femmes était meilleure dès le commencement, et s'est même améliorée plus tard. Il est probable, que l'indice des femmes appartenant à l'économie rurale est monté par le fait, que cette classe ne contient pas seulement en grand nombre les membres de famille des journaliers vivant dans des conditions très modestes et même misérables (dans les années de mauvaise récolte), mais quantité de femmes aussi réduites à se charger elles-mêmes de travail journalier pour assurer leur existence. *Le travail de femmes n'influence guère avantageusement la mortalité par la tuberculose des femmes y astreintes.* Outre l'agriculture ce ne sont que l'armée et les communications, où la mortalité par la tuberculose des femmes qui aient surpassé constamment (dans l'armée, de 200%) ou transitoirement (dans les communications, et dans une mesure moins importante) celle des hommes.

¹⁾ Voir page 16 et suivant — de notre article.

Dans toutes les autres occupations l'indice des hommes surpasse ceux des femmes. A savoir de 1901 à 1905 de 3'33⁰/0 chez les mineurs, de 29'0⁰/0 dans l'industrie, de 20'8⁰/0 dans les services publics, de 12'1⁰/0 chez les journaliers sans dénomination spéciale, de 59'0⁰/0 chez les domestiques, et de 20'8⁰/0 dans les autres occupations.

L'indice élevé des domestiques du sexe masculin par rapport aux femmes est le plus caractéristique. Il est probable, qu'il serait faux d'en conclure à la mortalité par la tuberculose aussi supérieure des hommes de cette occupation. On peut supposer plutôt que l'indice défavorable des garçons nés des servantes n'a pas pu être contrebalancé par celui des hommes travailleurs dans la même mesure que l'indice des filles, membres de famille par l'indice des femmes. D'autre part l'indice des hommes si élevé dans l'industrie et dans l'exploitation minière est dû en partie à la nature du travail. En effet, la femme ne travaille que très rarement dans l'exploitation minière, et l'industrie ne les emploie guère, non plus, pour des travaux plus difficiles et nuisibles à la santé. On peut constater d'ailleurs, que l'indice des femmes accusait une tendance plus prompte de diminution, que celui des hommes. D'autre part, la diminution de la mortalité par la tuberculose des femmes dépend, en première ligne de la baisse de l'indice des femmes appartenant à l'agriculture, vu que les plus grandes masses des femmes appartiennent à ce groupe principal d'occupations.

d) Rôle de la ville et de la province dans la mortalité par la tuberculose des groupes principaux d'occupations.

Nous avons esquissé plus haut un tableau triste sur la mortalité par la tuberculose des journaliers, qui n'ont pas une dénomination proprement dite. A Budapest, l'indice des journaliers est effrayant: 11'3⁰/0 au commencement, et 21'8⁰/0 à la fin de nos observations. Par conséquent, après 1911, la tuberculose a décimé les journaliers de la capitale hongroise dans la même mesure, que toutes les causes de décès la moyenne du pays.¹⁾ L'indice des journaliers travaillant dans les autres villes était également beaucoup plus haut, que la mortalité de ceux de la province, et accusait une tendance de hausse en fin de compte, bien qu'on ait enregistré le maximum dans les années 1906 à 1910 aussi. La mortalité par la tuberculose de la province était toujours inférieure à la moyenne du pays, bien qu'elle eût accusé également une tendance croissante. Nous pouvons attribuer cet avantage sans doute à l'existence relativement moins dure des journaliers de la province, aux conditions de logement plus favorables, enfin au fait, que la population des journaliers de la province a un caractère éminemment agricole, celle de la ville par contre est prédominamment occupée à l'industrie. Les journaliers de Budapest vivent presque exclusivement des travaux d'occasion de l'industrie et du trafic. Leur existence est des plus misérables, comme l'indique la mortalité par la tuberculose. La tuberculose est, en effet, la compagne de la misère.

Les indices de l'industrie sont de tous temps les pires dans les villes municipales et les meilleures dans la province. De plus, l'indice de la province tombait pendant 15 ans de 26'6⁰/0, celui des villes de 24'6⁰/0, et celui de Budapest de 16'0⁰/0 seulement. Donc, dans la province, à côté des avantages de la vie rurale l'effet de la production de la petite-industrie sur la diminution de la mortalité par la tuberculose se fait de plus en plus valoir. Il est probable, que la diminution rapide de la mortalité par la tuberculose de la population industrielle des villes soit due au même facteur. L'exemple de Budapest ayant une population industrielle formée, pour la plupart de personnel auxiliaire et travaillant dans des établissements usiniers, prouve, par contre, que si la politique sociale faisait preuve d'une intelligence plus étendue vis-à-vis des conditions sociales et spécialement des conditions de logement de l'élément industriel de la capitale, la production industrielle de grande envergure n'empêcherait d'aucune façon la restriction de la mortalité par la tuberculose des travailleurs et de leurs membres de famille dans des limites plus normales.²⁾

En faisant l'examen de la mortalité par la tuberculose de la population occupée aux mines, on peut complètement négliger la capitale. L'indice de la province accuse, en général, une tendance décroissante, l'indice plus élevé en lui-même des villes est monté encore au cours du temps. Les conditions des mineurs urbains se sont essentiellement empirées par rapport à celles de la province.

Parmi les autres branches de l'exploitation minière, du commerce et des communications, l'indice du commerce était moins élevé dans la province, que dans les villes. Les différences des extrêmes se chiffrent

¹⁾ Cette donnée est tellement frappante qu'il fait songer à l'influence éventuelle du fait, que le dépouillement de la statistique du mouvement de la population compte (par suite de l'inexactitude des déclarations) un nombre de journaliers supérieur à la réalité.
²⁾ Il nous faut, par conséquent, faire face contre l'opinion du Dr. Guillaume Friedrich et du Dr. Émile Jurkiny. (Stat. Beitr. zur Frage der Tuberkulose in Grosstädten und bei Arbeitern. Soz. Medizin und Hygiene. (Vol. II., pp 352 à 354) qui, bien qu'ils n'aient pas considéré la tuberculose, comme maladie industrielle (d'exploitation), l'ont déclarée sujette à l'influence des occupations anti-hygiéniques. Le fait est, que la mortalité politique-sociale des industriels laisse beaucoup à désirer.

se font pendant la première période de 5 ans par 23'1, dans la dernière période par 47'4⁰/0. L'effet immunisant contre la tuberculose de la vie de province se fait, par conséquent, valoir dans une plus grande mesure dans cette occupation typiquement urbaine, que dans l'agriculture p. ex. Ou peut dire à-peu-près la même chose sur les communications.

L'indice de l'agriculture n'accuse, de loin, un avantage aussi important en faveur de la province, qu'on serait tenté de supposer. La capitale n'entre pas dans ces calculs, l'indice des villes n'était inférieur que de 20'4, respectivement (dans la dernière période) de 20'8⁰/0 à celui de la province, ce qui prouve, que même les nombreux avantages de la vie rurale disponibles pour la lutte contre la tuberculose ne suffisent point à protéger la population agricole vivant en-dehors de l'enceinte des villes dans la mesure désirable et réalisable. Le fait, que la mortalité par la tuberculose des agriculteurs établis dans les villes surpasse l'indice de ceux restés dans leurs villages, n'y change rien, vu que la population agricole des villes vit dans des conditions moins favorables, au point de vue du logement p. ex, que celle de la province. (De 100 ouvriers agricoles de la Hongrie 13'4 possédait une maison dans la province et 7'0 dans les villes.)

Pour ce qui concerne les conditions des autres occupations, nous renvoyons à la matière du tableau.

Notre étude s'étend également sur la mortalité par la tuberculose des deux sexes dans les villes et dans la province. Parmi les hommes de Budapest ce sont les journaliers, qui ont été décimés dans la plus grande mesure par la tuberculose. Malgré la précaution employée dans l'usage de nos données relatives, nous en tirons la conclusion caractéristique, que dans la période 1911 à 1915 les journaliers y moururent dans un si grand nombre par la tuberculose, que la proportion (24'6⁰/00) atteignit presque l'indice de mortalité générale du pays (29'7⁰/00), et égalait complètement, l'indice de mortalité général du sexe masculin. Élevé pendant dix ans de 14'0⁰/00 au niveau actuel, l'indice de mortalité par la tuberculose des hommes journaliers a fait un saut de plus de 70⁰/0.¹⁾ La mortalité des hommes occupés à l'agriculture et des domestiques était excessivement élevée à Budapest, tandis qu'on constate dans les occupations de l'industrie et du trafic un certain nivellement. L'industrie usinière, caractéristique de Budapest n'était pas aussi préjudiciable à la mortalité par la tuberculose de l'élément industriel, que la vie de la capitale — paraît-il — à la population employée dans le commerce et les communications. Dans les villes municipales l'indice des journaliers n'est pas aussi prédominant; il y avait une époque (1911 à 1915) où celui des mineurs l'a surpassé, et la mortalité des domestiques se tenait constamment près de son niveau. D'ailleurs les indices de la population occupée à l'industrie et au trafic sont constamment assez mauvais dans les villes. Dans la province la mortalité par la tuberculose des hommes journaliers est encore plus modérée, que dans les villes, et conformément à ce fait, l'indice des mineurs et des industriels était également plus élevé au commencement; plus tard il y avait un déplacement également au désavantage des journaliers. Dans les comitats l'attention est attirée par l'indice modéré du commerce et des communications.

Chez les femmes de Budapest l'accroissement de l'indice des journalières (pendant 15 ans) surpasse même celui enregistré pour les hommes; il monte à plus de 100⁰/0. La mortalité par la tuberculose des femmes appartenant à l'agriculture accuse — semblablement à celle des hommes — une tendance croissante, et devint, avec le temps, excessive. Dans les villes municipales la mortalité par la tuberculose des femmes journalières et de celles appartenant à l'industrie et à l'agriculture était à-peu-près égale, et la faiblesse de l'élément journalier ne s'y fit sentir également que plus tard. D'autre part l'indice de mortalité par la tuberculose des servantes était toujours très favorable dans les villes et même à Budapest. Parmi les indices généralement plus petits de la province celui des journalières est le pire. C'est une régularité aussi conséquente, que l'autre, suivant la quelle l'indice des femmes appartenant aux occupations industrielles est toujours plus bas, que celui des agriculteurs.

e) Proportion de la mortalité générale et la mortalité par la tuberculose.

Après avoir esquissé, suivant la méthode jugée la plus conforme la propagation de la mortalité par la tuberculose parmi les représentants des différentes occupations, nous renvoyons, pour compléter nos données, aux calculs (voir le tableau 63 du texte hongrois) relevant la mortalité générale des différents groupes principaux (A), et les mettant en rapport à la mortalité par la tuberculose (B).²⁾

Le groupement de nos données fait également ressortir le péril énorme menaçant le mouvement de la population minière-industrielle par la tuberculose. Presque chaque 5e de leurs décédés est mort par la

¹⁾ Même en réduisant cet exhaussement, en supposant une erreur de dépouillement, le tableau n'e serait pas moins flagrant.
²⁾ Voir, relativement à la traduction française des titres de rubriques la page 86* de notre publication.

tuberculose, les décédés des mineurs sont fournis dans une mesure beaucoup moins considérable par la tuberculose. L'indice de mortalité générale des mineurs est tellement excessif, que la formation des chiffres n'a rien de surprenant. Elle l'est d'autant plus dans l'industrie, où, au commencement de la deuxième dizaine d'années la mortalité générale devint — il est vrai — plus favorable, toutefois la véhémence relative de la tuberculose y comprise ne s'affaiblissait guère. A côté de l'industrie et du trafic c'est le groupe principal des services publics et des carrières libres, où la tuberculose joue un rôle prépondérant dans la mortalité. Il paraît toutefois, que la dévastation de la tuberculose s'est calmée plus tard dans les groupes d'occupation mentionnés. En présence du niveau élevé étonnant de l'indice de tuberculose de l'élément journalier, sa comparaison à l'indice de la mortalité générale ne produit qu'un résultat insignifiant surprenant. De plus, les $\%$ continuent à diminuer. *Les différentes causes du décès ont sévi si brutalement parmi les rangs des journaliers, qu'à côté d'elles la tuberculose n'a que très rarement de l'importance.*¹⁾ La tuberculose a récemment, un rôle également moins important dans la mortalité de la population agricole, de sorte qu'on peut considérer, sans hésiter cet élément de la population comme la masse, dont les morts se recrutent dans la proportion la plus modeste des victimes de la tuberculose. Ce serait, en tous cas, un enseignement très rassurant ou d'étendue imposante de la couche agricole. Malheureusement ce n'est qu'apparence. En prenant en considération la mortalité générale si élevée et se diminuant à peine de la population agricole, il apparaît aussitôt le contraire de cet enseignement.

En examinant à part les deux sexes, on peut désigner l'industrie et le commerce, comme les occupations, où chez les hommes il revient une plus grande partie de la mortalité générale à la tuberculose, que chez les femmes. Au commencement la situation était la même chez les mineurs; elle s'est toutefois changée plus tard d'une manière diamétralement opposée. Dans l'agriculture, dans les communications et chez les journaliers la tuberculose augmente surtout la mortalité des femmes. La différence la plus grande est enregistrée chez les domestiques, ce qui s'explique par la mortalité générale énorme des hommes (pour la plupart enfants) insérés dans le groupe d'occupations des domestiques, qui écrase l'indice de la tuberculose. Dans la mortalité des femmes appartenant à l'agriculture la tuberculose joue certainement un rôle prédominant par rapport aux hommes. *En général pourtant, l'indice de mortalité générale affligeante des femmes appartenant à l'agriculture remet la tuberculose au second plan.* La statistique autrichienne de 1913 essayait également l'examen de la mortalité par la tuberculose mise en rapport aux occupations.²⁾

On peut comparer, sans difficulté, les conditions hongroises et autrichiennes, bien qu'on rencontre la difficulté dans le groupement des occupations, que l'Autriche comprend les journaliers sans exception parmi les journaliers des différentes branches économiques, tandis que dans la statistique hongroise un grand contingent en forme un groupe principal d'occupation à part. Il est pourtant vraisemblable, qu'un grand nombre des journaliers aient été enrôlés dans le groupe des soi-disant sans profession (leur indice est de $4.88/100$); ce qui permet d'y conclure, c'est que l'indice des individus formant ce groupe, tels que propriétaires de maisons, rentiers, etc. est très bas ($2.43/100$), et n'approche pas même celui des personnes réellement sans occupation ($6.4/100$), et parmi les rangs desquels nous supposons un grand nombre d'individus vivant de travail journalier d'occasion. D'ailleurs l'importance de l'exploitation minière et de l'industrie pour la mortalité par la tuberculose ($3.36/100$) ressort d'une manière plus accentuée en Autriche que chez nous. En effet, il y avait à peine quelque différence, en Hongrie, après 1911, entre les indices de la population agricole et industrielle, tandis qu'en Autriche la différence était importante. *En Autriche — trait très caractéristique — la mortalité par la tuberculose de la population agricole était inférieure ($2.50/100$) à la moyenne du pays ($2.86/100$), et même inférieure à l'indice du commerce et des communications ($2.55/100$), ce qui prouve, que la population rurale de l'Autriche parvint de tirer profit des avantages résultant de la vie de province et du travail en plein air, dans une plus grande mesure, que notre population hongroise.* Le groupement par sexes de la population employée à la culture du sol et à l'exploitation forestière prouve, qu'en Autriche, comme chez nous, les hommes se trouvent dans une situation plus favorable ($2.38/100$) au point de vue de la mortalité par la tuberculose, que les femmes ($2.61/100$). D'autre part la différence revenant dans les deux pays à la charge des hommes, est moins considérable en Autriche, même dans le groupe des mineurs et des industriels. On ne saurait dire la même chose sur le commerce et les communications. Les masses de ces occupations formées de femmes, sont mieux protégées en Autriche contre la tuberculose, qu'en Hongrie.

¹⁾ La mortalité rapidement accroissante des journaliers est donc un phénomène général. Il est presque évident, que l'indice de mortalité par la tuberculose des journaliers est montée, pendant 19 ans dans une mesure moins considérable, que leur indice général, aussi les appréhensions mentionnées à plusieurs reprises, perdent tant soit peu de leur importance.

²⁾ Voir: „Bewegung der Bevölkerung Österreichs im Jahre 1918, p. 77.

7) Rôle des travailleurs et des membres de famille.

Nous désirons examiner, si la qualité de travailleur a, suivant les occupations quelque influence sur la proportion de la mortalité par la tuberculose, et dans quelle mesure, ensuite nous désirons chercher les occupations, où les membres de famille sont moins exposés à la tuberculose. Le tableau 65 du texte hongrois fait la recherche, suivant les groupes principaux d'occupations des conditions des travailleurs (keresett) et membres de famille (eltartottak) de la Hongrie (Magyarország), de toutes les villes municipales (törvényh. jogú városok) et de la province (vidék) et séparément pour les deux sexes. *La mortalité par la tuberculose des travailleurs est plus élevée, que celle des membres de famille, et celle différence va en s'accroissant.* Au commencement du siècle l'indice des travailleurs surpassait de 25% celui des membres de famille; après 1911 cette différence était déjà de 42.8% , et les deux indices ayant eu une tendance diminuante, il est évident, que la restriction de la mortalité de la population entretenue avait plus de succès. Cette diminution de l'indice de la mortalité par la tuberculose se fait sentir particulièrement dans la province (dans les comitats). C'est un fait très intéressant, qu'au cours de nos observations l'indice des travailleurs diminuait dans les villes de 15.4% , dans la province de 10.0% seulement, celui des membres de famille urbaines de 18.0% , l'indice de ceux de la province d'un peu plus de 20% à peine, ce qui fait conclure, qu'il y a des facteurs de l'hygiène publique de la population des travailleurs de la province, dont l'observation aurait pu amener, dans le passé déjà, des résultats plus rassurants.

Parmi les travailleurs c'est l'indice de mortalité par la tuberculose des journaliers qui est le plus élevé, de plus, l'accroissement ininterrompu de leur indice est frappant: pendant les 15 ans en question la proportion s'est élevée de 24.3% . Dans tout autre groupe d'occupation l'indice a décliné en même temps. Parmi ces occupations, celles des mineurs et de l'industrie paraissent au commencement excessivement menacées par la tuberculose. Plus tard, toutefois, la diminution de l'indice industriel se chiffrait par 19.7% , l'a rendu bien plus favorable. Leur mortalité était suivie après 1901 de celle des fonctionnaires publics et des carrières libres. Elle surpassait l'indice des agriculteurs. Or tandis que, l'indice des premiers tomba plus tard au-dessous de la moyenne du pays, par suite de l'amélioration de 23.8% , l'indice des agriculteurs se baissait à peine au niveau de la moyenne du pays. L'indice des agriculteurs travailleurs ne s'améliorait au cours de nos observations, que de 4.8% , donc dans une mesure insignifiante sans pareille dans les autres occupations. *Voilà comment le phénomène typique de la mortalité par la tuberculose hongroise, la population des agriculteurs travailleurs menacée se dessine d'une manière encore plus palpable devant nos yeux. Pendant que nous avons pu diminuer la mortalité par la tuberculose trois, quatre fois dans les autres groupes d'occupation, et même huit fois dans celui des autres occupations, la stagnation (pour nous servir d'une expression forte) de la mortalité par la tuberculose de la population agricole si importante en Hongrie nous fait frémir.*

Dans les occupations soi-disant productives l'indice des travailleurs était, en général, plus haut dans les villes, que dans la province. L'indice de mortalité par la tuberculose de l'élément mineur et journalier de la ville était à peu près le double de celui de la province. Pour ce qui concerne les mines, la divergence des villes et de la province devint avec le temps de plus en plus évidente. Ici les indices de la ville et de la province sont éloignés l'un de l'autre par des tendances opposées. Par contre, chez les journaliers, le contraste de la ville et de la province semble se niveler. *Ce n'est pourtant, malheureusement que grâce à l'empirement plus considérable de l'indice des journaliers de province, que de ceux de la ville.* Le commerce, l'industrie et les communications fournissent des enseignements plus rassurants. C'est en tout cas un phénomène qui fait réfléchir, qu'au commencement l'indice de la population industrielle urbaine était à peine supérieur à celui de la province (ce qui veut dire, que l'indice de la population industrielle rurale était également excessif), d'autre part, la différence des deux indices s'est élevée (par rapport à celui de la province) suivant notre statistique des 6% aux 12.7% , c'est-à-dire l'amélioration s'est fait valoir dans une plus grande mesure dans la province. Nous avons pu constater dès le commencement la situation avantageuse de la province pour ce qui concerne le commerce (17.6%) et les communications (23.7%), et cet avantage se fit valoir plus tard d'une manière encore plus accentuée (la différence était alors de 29% , respectivement de 23.7%). Dans l'agriculture, le rapport entre l'indice urbain et rural fournit une donnée des plus frappantes: *l'indice urbain était supérieur à l'indice rural, d'abord de 33.3% , plus tard même de 43.5% de ce dernier.* Vu que dans les villes hongroises l'élément agriculteur n'est pas aussi rare, que dans les villes de l'étranger, il est certain, que cet état déplorable de l'hygiène de la population agricole urbaine est un des obstacles de l'amélioration de la mortalité par la tuberculose de la population agricole hongroise. Il est connu, que la population agricole urbaine habite chez nous des hameaux. L'amélioration moderne des conditions économiques-sociales de cette population est un des problèmes hongrois les plus brûlants, et

parmi ces problèmes la mortalité par la tuberculose de la population vivant dans des hameaux n'occupe pas le dernier rang.

Si nous examinons l'indice des travailleurs séparément pour les deux sexes, nous sommes frappés par la différence se présentant entre les agriculteurs et les journaliers. La mortalité par la tuberculose des femmes occupées à l'agriculture est plus élevée de 7·30/0, plus tard de 280/0, celle des journalières de 28·30/0 et plus tard de 19·80/0, que celle des hommes (par rapport à ces derniers), ce qui prouve incontestablement, que le travail productif des femmes n'est guère d'une influence favorable au développement de leur mortalité. Dans le groupe des domestiques l'indice des femmes surpassait également, considérablement, au commencement, celui des hommes, toutefois au cours des années les indices des deux sexes ont occupé le même niveau, vu que l'indice des hommes ne s'améliorait pas du tout. Dans les autres occupations l'indice plus favorable des femmes travailleuses par rapport aux hommes se fait surtout remarquer dans l'exploitation minière où la plupart des femmes se trouvant au nombre des employés. La situation des communications est également favorable, et même l'indice de mortalité par la tuberculose de la population féminine industrielle était inférieure de 10·7, puis de 21·30/0 à celle des hommes. Situation due en partie, probablement, au fait, que dans l'industrie etc. les femmes font ordinairement un travail plus léger, que les hommes. La situation est tout autre dans l'agriculture, où — surtout à la moisson — il n'y a guère de différence entre le travail des hommes et des femmes.

La mortalité par la tuberculose des femmes travaillant dans l'agriculture est plus élevée, dans les villes comme dans la province, que celle des hommes. *Pourtant, nous trouvons le foyer de la mortalité par la tuberculose de la population agricole avec une sûreté presque absolue dans l'indice élevé de la population féminine des travailleurs urbains.* Il est effrayant, que d'après notre statistique, la population travailleuse agricole des villes perd annuellement 8·10/0 de son effectif par suite de la tuberculose! Fait non moins terrible, que les hommes et les femmes des villes occupés à l'agriculture, ont péri par la tuberculose dans une mesure beaucoup plus élevée, que ceux de la province.

La mortalité par la tuberculose déprimante des femmes de l'élément journalier se faisait valoir dans les villes et dans la province également. Il n'y a que la différence, que dans les villes la tuberculose ravageait à-peu-près dans la même proportion les hommes et les femmes, tandis que dans la province la dévastation de la tuberculose était plus terrible dans les rangs des femmes, que chez les hommes, peut-être par suite du fait, que ce ne sont là que les femmes les plus misérables parmi les pauvres qui se trouvent réduites à gagner leur pain par le rude travail journalier. Dans la province les servantes ont également une mortalité par la tuberculose supérieure à celle des domestiques du sexe masculin. Dans les villes la situation est diamétralement opposée. *Dans le groupe des mineurs, l'indice de l'élément masculin urbain est environ le double de celui de la province.* Pour ce qui concerne l'industrie, bien que l'indice des hommes ne présente pas de fluctuations considérables entre ces villes et la province, la divergence y est pourtant plus accentuée, que chez les femmes. Ce fait peut être interprété de manière, que la mortalité par la tuberculose accompagne d'une mesure à peine plus considérable l'industrie urbaine, que celle établie dans la province; *la mortalité*, nous appuyons sur le mot, car il faut supposer, que vu les institutions hygiéniques plus développées des villes, un grand nombre des ouvriers industriels tuberculeux guérissent de leur maladie. *On peut l'interpréter de façon aussi, que les conditions des ouvriers de la province sont tellement défavorables, qu'elles permettent dans l'élément travailleur une mortalité par la tuberculose presque aussi considérable, que dans les villes.* Si nous adoptons ce dernier point de vue, nous abordons un nouveau problème de la question de la mortalité par la tuberculose qui exigera tôt ou tard des recherches approfondies.

Nous passons à la seconde partie principale de nos recherches, à savoir la question de la proportion de la mortalité par la tuberculose des membres de famille en dedans de différents groupes d'occupation dans le passé et dans le présent. Nous ne croyons pas devoir démontrer plus amplement, que l'indice des hommes entretenus, au moins pour ce qui concerne les soi-disant occupations productives, est en général plus bas, que celui des travailleurs. En effet, au degré actuel de l'évolution sociale le sexe masculin prend sa part dans le travail commun de la société par son travail direct intellectuel ou matériel — dès qu'il eût acquis les conditions physiques ou morales nécessaires — et ce ne sont ordinairement que les enfants et les vieillards qui appartiennent dans le groupe des entretenus. *Or la tuberculose de l'âge infantile n'étant point aussi fatale que celle des âges plus avancés et surtout des groupes d'âge productifs, la solution se présente d'elle-même, pourquoi l'indice des hommes entretenus ne saurait être, nécessairement, élevé.* Si, d'autre part l'indice des entretenus du sexe féminin est ordinairement moins favorable, que celui des hommes, ce phénomène a une explication opposée à la considération ci-dessus. En effet, la

masse des membres de famille féminins (défalcation faite du nombre peu élevé des travailleuses) est plus près de la totalité de la population féminine, que ne le sont les hommes. *Dans le rang des membres de famille du sexe féminin, par conséquent les groupes d'âge dangereux sont richement représentés, et c'est principalement grâce à ce fait que l'indice des membres de famille du sexe féminin surpasse celui des hommes.*

Les indices de mortalité par la tuberculose des membres de famille accusaient pendant nos observations, une tendance décroissante. Les 3·30/0 des années après 1900 sont retombés après 1910 à 2·80/0 (diminution de 22·30/0; atténuation de l'indice était moins considérable dans les villes (17·30/0), que dans la province (20·00/0). La différence n'est pas essentielle. Elle fait ressortir cependant, que *dans la province, la mortalité par la tuberculose, inférieure en elle-même laissait entrevoir un avenir plus favorable, que dans les villes.* Vu que les mères et les enfants eux-mêmes font partie du groupe des membres de famille, on ne saurait diminuer l'importance de ce fait.

Avant de passer en revue les indices des membres de famille des différents groupes principaux d'occupation, nous désirons remarquer, que chez les hommes, la plupart des indices (à très peu d'exceptions près) sont beaucoup plus convergents, que chez les travailleurs. Chez les femmes on fera à-peu-près la même observation. *On peut en tirer l'enseignement, que là, où l'influence de l'occupation sur l'individu exerçant cette occupation ne se fait valoir qu'indirectement aux membres de famille, elle perd une partie de son énergie, autrement dit, l'influence sociale indirecte n'est pas égale à l'influence de l'occupation exercée; toutefois il ne faut pas perdre des yeux l'effet de la répartition des âges.*

Le travail industriel amena, en effet, au point de vue de la mortalité par la tuberculose, une divergence considérable par rapport à l'agriculture. Nous en voyons à peine les traces chez les membres de famille. Bien au contraire. *L'indice des femmes de l'agriculture est plus élevé, que celui de l'industrie.* On peut en tirer certainement la conclusion, que *la production industrielle bien qu'elle soit préjudiciable à une certaine mesure au point de vue de la mortalité par la tuberculose des personnes y intéressées, ne fait pas valoir ce désavantage dans la même mesure par rapport à la mortalité des membres de famille et surtout à celle des femmes.*

En comparant les deux périodes extrêmes de nos observations, nous voyons que les indices des hommes et des femmes ont, en général, également baissé. Il n'y a d'exception que pour les membres de famille des journaliers. *Toutefois, l'indice des membres de famille des journaliers n'est pas aussi triste qu'on aurait été tenté de le supposer, et est, en général conforme à l'indice des occupations productives.* Les enfants des journaliers commencent bien tôt à travailler, leurs femmes figurent également souvent dans le groupe des travailleurs, l'indice des membres de famille de ce groupe principal d'occupation (pour la plupart des enfants), contradiction apparente avec nos argumentations précédentes, n'a rien d'extraordinaire.

Nous avons mentionné le niveau menaçant de la mortalité par la tuberculose des membres de famille des domestiques de ménage, surtout pour ce qui concerne les villes. L'indice des membres de famille du sexe masculin était, après 1901 2½ fois, celui des femmes 2 fois, après 1911 celui des hommes 5 fois, l'indice des femmes 3 fois plus grand dans les villes, que dans la province. L'hygiène des enfants illégitimes — car c'est d'eux qu'il s'agit — était de tous temps un problème important de l'hygiène sociale. Elle l'était surtout dans les villes, car ce seront toujours les conditions économiques et morales des villes qui feront naître ces malheureux guettés par la fatalité dès leur berceau. C'est un problème insoluble jusqu'à nos jours. *Or la conscience de la société doit concevoir la vérité effroyable, qu'après 1911 les membres de famille urbains des domestiques perdent 16·10/0 par an par la tuberculose.*

En continuant nos recherches par les traits caractéristiques des indices urbain et rural, l'examen des membres de famille des deux sexes attire notre attention à certaines données. L'indice des membres de famille mâles de l'agriculture est de plus en plus élevé dans les villes, que dans la province; à la fin, la province avait déjà un avantage de 41·30/0. Cet avantage de la province tomba, chez les femmes, de 25·0 à 20·00/0, proportion toujours fort considérable.

Chez les membres de famille de l'industrie la situation moins favorable se faisait constamment valoir pour les deux sexes, de plus, la différence des indices des villes et de la province accusait une tendance croissante. La situation est la même pour le commerce et, en général, pour les communications, bien que pour ces dernières la mortalité des membres de famille féminins eût été identique pour les deux sexes, et que la règle relative aux villes ne se fût fait valoir que plus tard. *Dans l'exploitation minière, dans l'industrie et le trafic l'avantage qu'on peut attribuer à la province, surpasse çà et là même les 500/0, et rend plus rassurant le tableau sombre que nous avons dû présenter sur la mortalité par la tuberculose des travailleurs de la province.* Toutefois il est douteux, si cette situation n'est pas due, en

partie, au fait, qu'en présence de la petite industrie et l'industrie ayant moins le caractère usinier de la province, plusieurs membres des familles industrielles et ouvrières sont réduits à chercher un gagne-pain par le travail comme apprentis, commis, ou membres auxiliaires, et se séparent de cette façon du nombre des membres de famille entretenus.

g) La mortalité par la tuberculose suivant la répartition sociale de groupes principaux d'occupation.

Nous avons passé en revue le résumé de la mortalité par la tuberculose des travailleurs et des membres de famille. Avant de relier cette partie du problème aux conditions d'âge, nous cherchons les moyens de mettre en lumière la répartition sociale des décédés par la tuberculose suivant les travailleurs et les membres de famille. Nous allons examiner la mesure de la mortalité par la tuberculose des individus indépendants, des fonctionnaires et du personnel auxiliaire en dedans des différents groupes principaux d'occupation (en séparant les travailleurs et les membres de famille). (Voir le tableau 66 du texte hongrois.)¹⁾

En résumant la mortalité par la tuberculose totale de la Hongrie, les indices du personnel auxiliaire étaient toujours les pires, et ceux des fonctionnaires étaient les meilleurs. La mortalité par la tuberculose des indépendants se tenait entre les deux extrêmes, mais toujours au-dessous de la moyenne. Il ne serait point motivé d'expliquer plus amplement les raisons qui ont assuré aux fonctionnaires une situation aussi avantageuse par rapport aux deux autres catégories. On peut les exprimer par un mot: c'est l'intelligence. Car il est certain, qu'au point de vue matériel, on trouve parmi les indépendants une facile assez nombreuse, dont la situation matérielle suffirait à réprimer leur mortalité par la tuberculose au-dessous de celle des fonctionnaires, et qui ne le fait pourtant pas.

Il faut nous arrêter cependant devant la grande différence que notre statistique fait ressortir entre les indépendants et le personnel auxiliaire. La mortalité par la tuberculose du personnel auxiliaire surpassait après 1901 de 25·0%, après 1906 de 33·8%, après 1911 de 37·8% celle des indépendants. Il est vrai, qu'au cours du développement, à la fin de la période de 15 ans le personnel auxiliaire était également moins décimé par la tuberculose, qu'autrefois, pourtant le fait, que la diminution de leur indice (11·7%) restait tellement au-dessous de celle des indépendants (19·4%), prouve clairement, que la question de la mortalité par la tuberculose n'est pas seulement une question médicale, mais plutôt un problème social. C'est l'élément de la population, plus pauvre, se débattant contre les soucis, moins bien nourri, vivant dans des conditions de logement défavorables, moins instruit et apathique contre le péril de l'infection, qu'on désigne avec le nom de personnel auxiliaire (ouvriers), et lorsque nous avons devant nos yeux les preuves numériques de la tuberculose décimant leurs rangs, toute une série de problèmes sociaux les plus urgents réclament d'être solutionnés. La possibilité est donnée — nos données le prouvent suffisamment — pour ébranler la tuberculose dans ses foyers les plus insignifiants, dans la population ayant embrassé la carrière des ouvriers. Il faut pourtant assister les classes plus pauvres, pour que la possibilité puisse devenir réalité.

Nous voulons, d'autre part, renvoyer au fait, que la mortalité par la tuberculose des indépendants est également défavorable, bien qu'ils disposent des forces intérieures considérables pour assurer l'amélioration. C'est tout d'abord le bien-être supérieur.²⁾ Si on pouvait exploiter ce bien-être supérieur au point de vue de l'hygiène publique et de la politique intellectuelle à l'avantage des indépendants, il est certain, que la tuberculose diminuerait en peu de temps parmi les couches mieux situées de notre société et dans une plus grande mesure, que ne l'ont enregistrée, nos observations. L'assistance mutuelle sociale et le travail instructif trouveraient dans ce domaine beaucoup à faire et un travail moins difficile.³⁾

Combien on en aurait besoin, on le voit encore plus clairement en n'étudiant que le groupe de nos données ayant rapport aux travailleurs. On trouve, en effet, que l'indice des indépendants est bien plus bas par rapport au personnel auxiliaire, qu'en observant la population entière. L'indice de l'élément ouvrier travaillant était supérieur après 1901 de 30·8%, après 1911 de 45·3% à celui des indépendants, de plus la mortalité par la tuberculose de ces derniers était plus favorable, que celle des fonctionnaires travailleurs.

¹⁾ A) Keresők = travailleurs. B) Eltartottak = membres de famille entretenus. C) Keresők és eltartottak = travailleurs et membres de famille ensemble. Voir la désignation française des groupes principaux d'occupation à la page. Önálló = indépendants. Tisztviselő = fonctionnaire. Segédszemélyzet = personnel auxiliaire. Le tableau contient les indices des hommes, des femmes et de la population totale.

²⁾ C'est probablement l'essentiel de la question, et Elben (voir ouvr. c.) a tort d'en chercher la raison dans le fait, que les fonctionnaires sont, en réalité, loin des occupations, qu'ils représentent.

³⁾ Les indépendants comprennent les propriétaires, entrepreneurs, patrons de maisons de commerce, etc; l'élément plus âgé est représenté par une quote part plus élevée dans le groupe des indépendants. (Voir: Elben ouvr. cit.)

⁴⁾ Bien qu'Elben ait eu raison de constater dans son ouvrage cité, que le groupe des indépendants n'est, de loin, une couche aussi homogène que le personnel auxiliaire en général, le fait lui-même, que ce groupe réunit les patrons n'exécutant aucun travail physique et les personnes travaillant à titre d'auxiliaires, rend difficile toute opinion générale. Comme nous l'avons mentionné, le travail instructif devrait être très partagé même pour ce qui concerne les indépendants.

Dans les rangs des travailleurs, par conséquent, la situation des indépendants est partout plus favorable, que celle des deux autres catégories. Ce n'est que naturel d'ailleurs. Or, cet équilibre naturel n'existant point dans la population entière il faut supposer, que les indépendants n'ont pas pu garantir les mêmes avantages à leurs membres de famille (entretenus) qui avaient pour résultat leur propre mortalité par la tuberculose plus favorable.

Si nous envisageons les indices calculés suivant la répartition sociale de la population au point de vue des rapports de la mortalité par la tuberculose des femmes relativement à celle des hommes: il paraît, que parmi les indépendants et le personnel auxiliaire ce soit l'indice des femmes, parmi les fonctionnaires celui des hommes qui est pire. Or, l'indice de la population féminine indépendante et auxiliaire s'est également amélioré dans une plus forte mesure, que celui des hommes. L'amélioration des indépendants était de 15·6% pour les hommes et de 21·0% chez les femmes; celle du personnel auxiliaire était de 9·8% chez les hommes et de 14·8% chez les femmes. Par conséquent, après 1911, dans le groupe des indépendants, l'indice de mortalité par la tuberculose des femmes n'était plus éloigné de celui des hommes, que de 11·7% (autre fois de 18·7%), et dans le groupe du personnel auxiliaire cette différence n'était plus que de 5·1% contre les 11·6% d'autrefois. Il est certain, à notre avis, qu'en général, mais surtout pour ce qui concerne les femmes, les chances de la diminution de la mortalité par la tuberculose dépendent particulièrement des conditions intellectuelles et économiques. Cette assertion est prouvée par notre statistique. Nous avons développé plus haut, qu'en envisageant la population entière, la mortalité par la tuberculose des femmes du groupe des indépendants comme de celui du personnel auxiliaire était pire en Hongrie, que celle des hommes.¹⁾ Si nous n'envisageons que les travailleurs, la situation n'est plus la même. Car, s'il est certain, que les indices des femmes du personnel, auxiliaire étaient, dès le commencement, plus élevés que ceux des hommes (après 1901 la différence était de 6·0%), ils l'étaient dans une plus grande mesure plus tard (12·7% après 1911), d'autre part l'indice des femmes indépendantes (par rapport à celui des hommes) était plus favorable de 14·6% au commencement, comme à la fin de nos observations. La situation sociale, c'est à dire l'état indépendant ou l'appartenance au groupe du personnel auxiliaire se fait mieux sentir chez les femmes travailleuses qu'en prenant en considération la population toute entière. Ce qui veut dire, que la mortalité par la tuberculose des femmes dépend, dans une plus grande mesure, des conditions économiques si elles sont réduites au travail, que dans le cas contraire. Elle en dépend dans une plus grande mesure, que la mortalité des hommes. En effet, dans les deux périodes extrêmes de nos observations, l'indice des hommes indépendants était plus favorable de 22·0, respectivement de 38·2%, que celui du personnel auxiliaire. Chez les femmes la différence s'élève à 51·4, respectivement à 82·7%.

Dans le groupe de l'agriculture en prenant en considération la population entière de cette occupation, la mortalité par la tuberculose de l'élément fonctionnaire est extraordinairement favorable. L'influence favorable de l'occupation liée à la terre sur la diminution de la mortalité par la tuberculose (de la famille entière) — si elle est secondée par une intelligence conforme et par un certain grade du bien-être — se montre ici d'une netteté la plus convainquante.²⁾ L'indice des employés des exploitations agricoles accuse même une diminution rapide; pourtant le % y est de 17·1, ici 4·4% seulement, ce qui prouve, que la mortalité du prolétariat agricole ne s'est améliorée que dans une mesure beaucoup moins forte, que celle des propriétaires vivant dans des conditions plus favorables. C'est ainsi que tandis qu'après 1901 la différence des indices des indépendants et du personnel auxiliaire n'était que de 28·6% (au désavantage du dernier), plus tard ce chiffre s'élève à 48·3%, ce qui veut dire, que le personnel auxiliaire perdait, par la tuberculose, un nombre supérieur de 50% à celui des décédés des indépendants. Dans le groupe des indépendants et du personnel auxiliaire la mortalité par la tuberculose des femmes diminue également dans une plus grande mesure que celle des hommes.

Si on a pu établir l'influence du standard de vie sur la population agricole entière, la chose devient plus simple, si nous bornons nos recherches aux travailleurs seulement. C'est à ce point de vue également l'élément des fonctionnaires qui a la mortalité par la tuberculose la plus favorable, mais la différence des indices des indépendants et du personnel auxiliaire en ressort d'une manière encore plus saillante. L'indice des ouvriers, était pire, après 1901 de 35·1%, après 1911 de 65·8%, que celui des patrons. Situation qui s'explique par le fait, que tandis que pendant nos observations, et dans la moyenne du pays, la mortalité par la tuberculose des ouvriers s'est améliorée (bien que lentement) parmi les travailleurs, l'agriculture accuse

¹⁾ Elben (ou. c.) trouve, qu'il n'y a guère de différence entre hommes et femmes pour ce qui concerne la mortalité par la tuberculose des indépendants. Nous avons vu le contraire.

²⁾ Ici même l'appréhension d'Elben s'évanouit, suivant laquelle les fonctionnaires se trouvent souvent loin de l'occupation, qu'ils représentent.

un accroissement incessant. L'amélioration de l'indice des propriétaires ruraux n'était pas excessive (13·80/0), par contre la décadence de 60/0 de l'indice du personnel auxiliaire est un phénomène inquiétant qui accuse douloureusement les conditions très insuffisantes de cette classe. *C'est une vérité terrible, qu'au commencement de la deuxième dizaine d'années du siècle la mortalité par la tuberculose de nos ouvriers agricoles était à peine plus favorable, que celle des mineurs.* Notre statistique en indique catégoriquement la cause. En effet, chez les indépendants les indices des hommes et des femmes ont également diminué, quoique celui des premiers dans une plus grande mesure. Or, tandis que l'indice des hommes travailleurs du personnel auxiliaire restait presque immobile, celui des femmes a empiré de 35·90/0.

La mortalité par la tuberculose des fonctionnaires de l'industrie est également plus favorable que celle des indépendants ou du personnel auxiliaire. Qu'ils exécutent un travail technique au commercial, l'intelligence incontestable des fonctionnaires industriels, leur situation protégée contre les soûdisant effets dangereux de la production industrielle à la santé, et leur standard de vie suffisamment bon forment les garanties de ce que la tuberculose ne se propage pas trop dans leurs rangs. Parmi les indépendants et le personnel auxiliaire, l'indice du dernier était, au commencement du siècle pire de 52·80/0 que celui des premiers, cette grande différence s'est pourtant, heureusement, de plus en plus effacée, et n'était plus, après 1911, que de 25·00/0. En effet, l'indice des indépendants diminuait, pendant les 15 ans de 15·80/0, celui du personnel auxiliaire, par contre, de 31·00/0, fait qui prouve une fois de plus l'influence bienfaisante de l'assurance ouvrière hongroise devenue plus moderne.

Parmi les indices de la population industrielle, ceux des hommes sont partout plus élevés, que l'indice des femmes, et la différence s'est accentuée encore avec le temps, chez les indépendants (par rapport à l'indice des femmes) de 11·1 à 24·10/0, chez les fonctionnaires de 19·1 à 46·80/0, chez les personnel auxiliaire de 11·1 à 29·40/0. La mortalité des deux sexes ayant accusé une tendance décroissante, il appert des chiffres ci-dessus, que *les femmes ont une plus grande part dans l'amélioration de l'indice de la population industrielle, que les hommes.*

Les indices des travailleurs de l'industrie sont probablement, plus inquiétants, que ceux de la population industrielle entière. S'il est prouvé par nos données, qu'après 1901 l'indice du personnel auxiliaire était plus élevé de 16·00/0, que celui des indépendants, il est fort douteux, qu'après 1911 l'indice des indépendants ait surpassé celui des ouvriers. Nous tirons, en tous cas, l'enseignement de nos données, que les indices des travailleurs industriels et du personnel auxiliaire ont également baissé. *Nous voyons en fin de compte, que dans le groupe des travailleurs industriels il n'a pu jamais exister de grande différence entre les indices des indépendants et des ouvriers, et même ce qui existait, a disparu au cours de nos observations.* Il est fort triste, que dans l'industrie l'indépendance elle-même n'a pas pu préserver les travailleurs des effets nuisibles de l'exploitation industrielle.

Dans le commerce nous voyons des rapports nouveaux dans les indices. Après 1911 c'était toujours l'indice des fonctionnaires qui y occupait le rang le plus favorable, et celui des indépendants y était également un peu plus élevé. Après 1911 cependant, l'indice des indépendants tombait très bas au-dessous de celui des fonctionnaires. L'indice des fonctionnaires occupait le milieu environ entre les indices du personnel auxiliaire et des indépendants. L'amélioration de l'indice des indépendants était frappante; elle s'élevait à 28·90/0, bien que l'amélioration du personnel auxiliaire eût été également de 21·10/0. Par contre, l'amélioration de l'indice des fonctionnaires (4·10/0) était insignifiante. *On ne voit, en réalité, que dans le commerce la régularité se faisant absolument valoir, que dans la diminution de la mortalité par la tuberculose les indépendants ont l'avantage sur les fonctionnaires, et d'avantage encore, sur l'élément prolétaire.* Cette régularité, se basant en dernière analyse sur les conditions matérielles, fut forcée çà et là (chez les fonctionnaires) par la supériorité de l'intelligence — cependant nous devons supposer dans le commerce — vu la nature du travail commercial — chez les indépendants du groupe principal une intelligence égale en générale à celle des fonctionnaires, aussi chez eux l'influence de la situation matérielle se fait mieux valoir. Au point de vue des sexes, l'indice des hommes est dans toutes les branches de la répartition sociale pire, que celui des femmes. L'amélioration de la mortalité par la tuberculose des indépendants du commerce se fait très bien remarquer chez les travailleurs également. Chez les fonctionnaires nous voyons un empirement de 3·00/0. Après 1911 la mortalité par la tuberculose des fonctionnaires commerciaux n'était de rien plus favorable, que celle des commis, des domestiques et des autres ouvriers, ce qui n'est guère trop rassurant. L'explication n'est pas difficile. *La raison en est la mortalité par la tuberculose excessive des femmes employées dans le commerce.* Elle était supérieure 2 1/2 fois à celle des commerçantes indépendantes et plus élevée de 21·80/0 à celle des ouvrières. L'activité travailleuse des femmes plus intelligentes se développe de préférence dans les bureaux des différentes maisons de commerce. Nos conditions sociales obligent

en outre les femmes, à se charger dès l'âge le plus jeune — la plupart d'entre elles dès l'âge de 15 à 16 ans — du travail de bureau. Les désavantages hygiéniques de cette circonstance sont démontrés par les tristes données ci-dessus.

Dans les communications se faisait également fortement valoir la tendance esquissée dans le commerce. De plus, l'indice des indépendants y occupe, dans toutes les périodes de nos observations, le rang le plus favorable des trois groupes. Les fonctionnaires y occupent également le milieu. D'autre part les indices de mortalité par la tuberculose des indépendants et du personnel auxiliaire ne sont pas aussi éloignés, que dans les groupes étudiés précédemment. Les rapports des indices des travailleurs des communications sont en partie d'une autre nature. Dans les premières années l'indice des fonctionnaires était, sans doute, le pire, fournissant à ce point de vue un enseignement sans pareil — après eux l'indice des indépendants et du personnel auxiliaire se tiennent au même niveau (à peine plus bas). Plus tard l'indice moins élevé des indépendants s'y fait également valoir, et après 1911 cet indice s'est montré tant soit peu plus favorable que ceux des deux autres catégories, à-peu-près égaux.

Dans la population appartenant aux *fonctionnaires publics et aux carrières libres* l'indice des indépendants restait invariable dans les deux périodes extrêmes de nos observations, tandis qu'en même temps l'indice des fonctionnaires s'améliorait de 25·70/0 et celui du personnel auxiliaire de 24·80/0. Fait, qu'on ne saurait considérer comme rassurant, d'autant moins, que les indépendants de ce groupe (avocats et avocats stagiaires, médecins, pharmaciens, ingénieurs, etc.) se recrutent des cercles dirigeants de la couche intellectuelle du pays, dont les conditions matérielles laissent ordinairement moins à désirer, que celles des autres groupes d'occupation. D'autre part, même si cette immobilité apparente évoque réellement la critique, l'enseignement final de nos données mérite d'autant plus l'attention, qu'il y a à peine quelque différence entre la mortalité par la tuberculose des indépendants, des fonctionnaires et du personnel auxiliaire. Si nous ne considérons que les travailleurs, la situation plus favorable mentionnée des indépendants ne se montre pas du tout, et quoique dans la dernière période de nos observations l'indice des travailleurs ait tombé plus bas, il était à peine meilleur, cette fois également, que celui du personnel auxiliaire, tandis que dans la période précédente de notre statistique il était certainement moins favorable. Ce fait donne beaucoup à réfléchir, de même que la question, pourquoi c'est justement la catégorie des fonctionnaires parmi les travailleurs du groupe des carrières libres, dont l'indice occupe une situation prédominante sur les autres. *Nous ne croyons pas tomber dans l'erreur en supposant, que la situation plus favorable en apparence du personnel auxiliaire est due, outre le travail intellectuel plus dur grevant les indépendants et les fonctionnaires, au fait, que ce travail s'exécute dans une plus forte mesure dans des localités closes, que celui du personnel auxiliaire, dont la nature exige souvent le mouvement en plein air.* En examinant les indices des travailleurs suivant les sexes nous désirons attirer l'attention une fois de plus à la situation inquiétante des fonctionnaires du sexe féminin. Tandis que la mortalité par la tuberculose des femmes indépendantes travailleuses tombait, pendant 15 ans de plus de 500/0, et celle du personnel auxiliaire également à la moitié environ, l'indice des fonctionnaires n'a produit qu'une diminution de 24·40/0, de sorte que dans la dernière période de notre statistique l'indice des femmes fonctionnaires était presque le double de celui des travailleuses indépendantes, et presque trois fois plus grand que l'indice du personnel auxiliaire. Les femmes de notre classe moyenne étant réduites dans une proportion accentuée depuis l'époque de nos observations à se charger d'un emploi, ce memento n'exige plus d'explications ultérieures.

b) Données autrichiennes sur les rapports de l'occupation et de la mortalité par la tuberculose.

Parmi les données statistiques étrangères nous nous servons, à nouvelle reprise de celles de l'Autriche car bien que son système ne soit pas entièrement conforme à la répartition sociale de la statistique hongroise, elle fournit des exemples fort intéressants. On ne peut faire, en étudiant les données autrichiennes, que plutôt la revue des indices des travailleurs, et moins ceux formés suivant la répartition sociale de la population entière, vu que les données résument dans le même groupe les membres de famille (entretenus).¹⁾

Dans l'agriculture nous rencontrons le fait surprenant, que la mortalité par la tuberculose du personnel auxiliaire travailleur est essentiellement meilleure (1·40), que celle des indépendantes (2·80) et que l'indice des femmes est particulièrement excellent (1·00), dans ce groupe dont nous étions obligé de tracer un tableau si sombre. La mortalité par la tuberculose des journalières agricoles travailleuses de l'Autriche est si basse, qu'on ne trouve en Hongrie sa pareille que dans l'indice des hommes de l'armée! Dans l'exploitation minière nous ne trouvons, non plus, une mortalité par la tuberculose aussi élevée (2·80), que nous

¹⁾ Voir: Die Bewegung der Bevölkerung in Österreich 1918. p.

l'avons supposée peut-être. En effet, l'indice du personnel auxiliaire des mines surpasse à peine la moyenne du pays (2.86). Il est, d'autre part, remarquable, combien la tuberculose est répandue parmi les femmes employées aux mines (surtout parmi les fonctionnaires). Dans l'industrie on constate en général la situation moins favorable des ouvriers par rapport aux indépendants, surtout dans l'industrie des vêtements et dans celle du blanchissage, où l'indice des indépendants (2.79) n'est que la moitié de celui des ouvriers (5.16), et dans une plus forte mesure encore, dans les « autres » industries, où la mortalité par la tuberculose de la population ouvrière (12.73) surpasse presque quatre fois celle des indépendants (3.43). Parmi les différentes branches d'industrie la mortalité par la tuberculose est très basse dans l'industrie textile et très élevée dans l'industrie des constructions. L'indice observé dans l'industrie des constructions est dû en partie à la mortalité par la tuberculose anormale (11.14) des femmes. Fait d'autant plus remarquable, qu'en Autriche, dans différentes branches énumérées de l'industrie (industrie textile, du bois, des comestibles) la mortalité des femmes était plus favorable. Toutes ces branches appartiennent, en tous cas, à l'industrie dite légère. Dans l'industrie lourde la comparaison a un résultat défavorable pour les femmes dans celles des machines et des métaux. Nous désirons faire ressortir parmi les données du commerce et des communications celle prouvant que dans le trafic proprement dit la mortalité par la tuberculose des fonctionnaires (3.62) surpasse énormément les autres catégories. C'est surtout chez les femmes, qu'on constate, combien la mortalité par la tuberculose des femmes y employées est pire (3.59), que celle des indépendants (1.81) ou du personnel auxiliaire (2.11). Dans l'industrie hôtelière nous sommes étonnés de voir, que l'indice des indépendants surpasse plusieurs fois celui de l'élément ouvrier, et que, de plus, l'indice bas des ouvriers est dû à la proportion insignifiante des ouvrières. Parmi les travailleurs du groupe des fonctionnaires publics et des carrières libres, c'est encore la mortalité par la tuberculose favorable du personnel auxiliaire qui nous frappe. L'indice des indépendants et davantage encore celui des fonctionnaires la surpassant considérablement. La mortalité par la tuberculose élevée des fonctionnaires est due en grande partie à l'indice défavorable des femmes.

Il paraît suffisant de citer les dates ci-dessus de la statistique autrichienne. Cette esquisse fait ressortir le fait important, que la mortalité par la tuberculose de la population ouvrière de l'Autriche n'est pas aussi défavorable, que celle de la Hongrie. Pour faire des comparaisons plus exactes il serait nécessaire a) d'avoir à notre disposition les données autrichiennes d'une période plus longue, b) d'adapter leur système au nôtre, c) de répartir les données hongroises relatives à l'industrie suivant les branches : d'industrie, — malgré cela il est évident, que la population ouvrière de l'Autriche profita dans une mesure exceptionnelle de la mentalité sociale plus développée et remontant à un passé plus éloigné de l'ancien Empire Autrichien.

1) Influence des conditions d'âge.

Nous allons passer à la question a) de la mortalité par la tuberculose dans les groupes principaux d'occupation suivant les groupes d'âge ; b) des différences qui se présentent à ce point de vue entre les groupes principaux d'occupation, c) de l'enseignement des indices des travailleurs et des entretenus, respectivement de la population entière calculé suivant les groupes d'âge, d) de la comparaison des données des hommes et des femmes. Notre point de départ est le tableau 68 du texte hongrois, dont on trouve la traduction française dans les remarques du tableau 67. Le texte latéral contient la désignation des groupes d'âge.

La mortalité par la tuberculose de la population agricole (en prenant en considération la population entière) a une tendance croissante en proportion que nous passons aux groupes d'âge de plus en plus avancés. Il est caractéristique sans doute pour la population agricole, que l'âge n'y affaiblit point du tout le péril de la tuberculose. La comparaison des groupes d'âge de 20 à 39 et de 40 à 59 a un résultat si affligeant pour le groupe d'âge plus vieux, qu'on peut y voir le point le plus vulnérable de la mortalité par la tuberculose de notre population agricole. En effet dans l'industrie (et en général dans le trafic minier-industriel) l'indice de ce groupe d'âge ne diffère en rien de celui du groupe précédent, il est même plus favorable dans le commerce, les communications, les services publics et chez les domestiques, et ce n'est que chez les mineurs et les journaliers, qu'il est moins favorable. Par conséquent, envisagé à ce point de vue, l'agriculture se trouve au même niveau, que l'exploitation minière et le groupe des journaliers, bien que la divergence de l'indice des deux groupes d'âge n'y soit pas aussi criante, que dans les deux derniers groupes d'occupation. Parmi les indices des deux sexes celui des femmes était tant soit peu plus élevé dans l'âge infantile. Dans le groupe d'âge de 7 à 19 ans l'indice des femmes était plus élevé auparavant de 125.00/o (!) plus tard de 93.80/o, que celui des hommes, dans le groupe de

20 à 39 ans il le surpassait d'abord de 57.80/o, et plus tard encore de 41.20/o, ce qui prouve, que c'est principalement la mortalité par la tuberculose des femmes du jeune âge et de l'âge productif (capable à la maternité) qui rend l'indice de la population agricole aussi défavorable.

Les données des travailleurs et des membres de famille des agriculteurs présentent également un tableau intéressant. Au-dessous de 7 ans les enfants des agriculteurs sont protégés dans une plus forte mesure que ceux de n'importe quel autre groupe d'occupation, contre le danger de la tuberculose. Cependant les membres de famille payent un cher prix pour cet avantage apparent. Dans les groupes d'âge plus avancés, en effet, la mortalité par la tuberculose des membres de famille est si élevée, que nous voyons la seconde cause de la mortalité par la tuberculose excessive des agriculteurs sans hésitation dans les indices déplorables de ces groupes d'âge. Tandis que au commencement de nos observations la mortalité par la tuberculose des travailleurs de l'agriculture était dans tous les groupes d'âge, sans exception, visiblement meilleure, que celle de la population du trafic minier-industriel ou des journaliers du même groupe d'âge, la situation était diamétralement opposée chez les membres de famille. On peut donc caractériser la mortalité par la tuberculose menaçant notre population agricole au commencement du siècle, comme ayant pour période la plus sombre la mortalité excessive des membres de famille de l'âge productif et parmi ceux particulièrement celle des femmes.

La situation subit un changement après 1911 qui n'était guère avantageux. En effet, le progrès ressortant des chiffres s'est produit de façon, que la diminution naturelle de l'indice des travailleurs n'a pas eu lieu, et les indices de mortalité par la tuberculose des travailleurs et des membres de famille de l'agriculture ne se sont rapprochés que par suite du fait, que l'indice des travailleurs s'est accru même dans le groupe d'âge le plus menacé (de 20 à 39 ans), tandis qu'il diminuait à peine dans les autres groupes d'âge (surtout dans celui de 40 à 59 ans). Il est certain que nous trouvons ici en présence d'un enchaînement si intéressant des facteurs sociaux, dont l'étude surpasse les limites exactement tracées de nos recherches.

Un des traits caractéristiques de la mortalité par la tuberculose des mineurs est la mortalité infantile très fréquente. Parmi les occupations productives ce n'est que l'industrie, où l'on voit semblablement mourir un plus grand nombre d'enfants que d'adolescents par la tuberculose. Voilà un premier memento attirant, parmi nos données, l'attention de la politique sociale, d'autant plus qu'il n'est survenu aucun changement plus tard dans la situation. La mortalité par la tuberculose du groupe de 7 à 19 ans est moins favorable d'une nuance, que celle des agriculteurs, dans le groupe de 20 à 39 ans cependant les indices présentent des fluctuations. Par contre dans l'âge de 40 à 59 et au-dessus de 60 ans l'indice des mineurs est décidément pire que celui des agriculteurs, de sorte que les indices calculés pour cet âge font ressortir en général, l'état défavorable de la mortalité par la tuberculose des enfants et des personnes de l'âge avancé. La mortalité par la tuberculose supérieure de l'âge avancé ne serait pas inquiétante en elle-même. Toutefois l'indice pourtant trop élevé en définitive des mineurs nous avertit, que cet élément de la population apporta, dès l'âge infantile, des sacrifices énormes à la tuberculose, et que les suites des infections de l'âge plus avancé le déciment également avec une très grande véhémence.

Le trait caractéristique des indices des travailleurs et des membres de famille est, que la tuberculose sévit dans une plus forte mesure parmi les travailleurs, que parmi les membres de famille des mineurs d'un âge plus avancé. L'indice des travailleurs de 40 et 50 ans est deux fois, et plus tard presque trois fois plus grand, que celui des mineurs travailleurs au-dessus de 70 ans est 5 à 6 fois plus grand, que l'indice des membres de famille. En général, dans l'âge ayant passé les 40 ans la mortalité par la tuberculose devient prédominante chez la population occupée dans les mines, qu'elle soit travailleuse ou membre de famille. Nous ne voyons des indices approximativement pareils que chez les journaliers et (dans le groupe des membres de famille de 40 à 59 ans) dans l'agriculture. Or, chez les hommes travailleurs âgés de plus de 40 ans, la mortalité par la tuberculose monte d'une manière si effroyable, qu'on ne voit nulle part dans les autres parties de notre statistique.¹⁾

La mortalité par la tuberculose de la population industrielle est également plus élevée dans l'enfance, que dans le groupe suivant jusqu'à 20 ans inclusivement. La mortalité par la tuberculose de la population industrielle atteint d'un seul jet son maximum dans le groupe de 20 à 39 ans ; l'indice y est plus du double de celui du groupe d'âge précédent. Dans ce groupe d'âge la mortalité par la tuberculose de la population industrielle surpasse après 1901 l'indice enregistré dans n'importe quel autre groupe principal d'occupation, et même après 1911 on ne trouve que chez les journaliers un indice surpassant celui de

¹⁾ Cette situation anormale s'explique, peut-être par le fait, que les mineurs en retraite (ceux-ci sont en grand nombre) ne sont point compris dans le nombre des mineurs. Ils figurent donc, dans le mouvement de la population parmi les morts, ce qui produit le nombre proportionnel anormal.

l'industrie. Il faut pourtant mentionner, que l'indice de la population de l'âge productif accuse une amélioration importante (19.7%). La diminution s'accroît dans le groupe d'âge suivant de 40 à 59 ans (26.9%), mais son maximum (36.2%) se voit chez la population industrielle âgée de plus de 60 ans, de sorte qu'on peut établir avec sûreté, que dans la population industrielle d'importance secondaire au point de vue de la production le péril de la tuberculose a diminué.

Parmi les indices des deux sexes, ce n'est que dans le premier groupe d'âge que celui des femmes ait surpassé l'indice des hommes. Dans tous les autres groupes la mortalité par la tuberculose des femmes était plus favorable, que celle des hommes. La différence des deux indices (c'est à dire, la proportion dans laquelle la mortalité par la tuberculose des hommes surpassait celle des femmes) était, dans le groupe de 20 à 39 ans de 14.0%, plus tard de 25.6%, dans le groupe de 40 à 59 ans de 83.3, respectivement de 129.6%, dans l'âge au-dessus de 60 ans de 118.2%, respectivement de 133.3%, fait qui prouve, que les changements récents survenus dans les conditions économiques-sociales et hygiéniques de la Hongrie ont réussi dans une plus forte mesure à pousser dans une voie plus favorable la mortalité par la tuberculose des femmes, que celle des hommes.

Qu'on examine n'importe quel des groupes d'âge de l'industrie, l'indice des travailleurs est toujours plus élevé, que celui des membres de famille. Nos recherches n'ont point fourni jusqu'à présent de phénomène semblable. L'indice des travailleurs surpassait, après 1901 celui des membres de famille de 61.1% dans le groupe d'âge de 7 à 19 ans, de 22.2, respectivement de 35.0% dans celui de 20 à 39 ans, de 71.4, respectivement de 123.1% dans le groupe de 40 à 59 ans, et de 145.0, respectivement de 170.8 chez les personnes âgées de plus de 60 ans, ce qui permet de conclure d'une part à ce, que les conditions matérielles des entretenus des entretenus de jeune âge ne suffisent point, peut-être pour protéger leurs membres de famille contre la mortalité par la tuberculose, d'autre part à un péril de l'infection plus menaçant dans les groupes plus jeunes.

D'ailleurs les rapports mutuels des indices des travailleurs et des membres de famille laissent entrevoir l'enseignement, que tandis que l'indice de la population industrielle des travailleurs accuse un accroissement incessant à mesure que nous nous rapprochons des âges plus avancées, on trouve chez les membres de famille (après la culmination dans le groupe de 20 à 39 ans) une diminution graduelle. L'élévation de l'indice des travailleurs n'est pourtant point aussi rhapsodique, que celle de l'indice des mineurs elle ne pourrait pas même l'être, vu que les travailleurs de la population sont décimés, dès l'âge de 20 à 39 ans par une mortalité par la tuberculose aussi véhémente, qu'il est bien triste, qu'on puisse parler après cet âge encore d'un accroissement de l'indice. Parmi les indices des deux sexes, celui des femmes est considérablement plus défavorable (de 62.1, respectivement de 29.6%) dans l'âge de 7 à 19 ans, que celui des hommes. L'indice des femmes âgées de 20 à 39 ans était, au commencement, également moins favorable, que celui des hommes (de 6.2%), et ne tombait, plus tard non plus, sous le niveau du dernier. On peut donc constater pour ces groupes d'âge si importants au point de vue du développement physique des femmes et de la maternité, que la tuberculose décime dans une plus forte mesure les femmes travailleuses de l'industrie, que les hommes. Il est vrai, que plus tard, la situation des femmes est meilleure, que celle des hommes, cette circonstance peut, pourtant, être due au fait, que les femmes quittant graduellement le travail du gagne-pain — en partie par suite de leur organisme affaibli, en partie à cause des soins du ménage — l'élément restant de la population n'a plus la même inclinaison pour l'infection par la tuberculose, ou qu'il dispose de forces plus résistantes pour la repousser, ce qui a pour suite, que leur indice baisse en présence de celui des hommes triturés par le travail incessant.

L'indice de la population occupée du commerce est, depuis l'enfance jusqu'à l'âge de 39 ans plus bas, que celui de n'importe quelle autre occupation (à l'exception, toutefois, de l'armée) et accuse partout une tendance décroissante. Le tableau favorable de la mortalité par la tuberculose des groupes d'âge productifs est complété par le fait, qu'on enregistre justement dans le groupe d'âge le plus important, celui de 20 à 39 ans, une amélioration très considérable (21.1%). Certainement, le commerce ne fait, non plus, exception de la règle générale, suivant laquelle la mortalité par la tuberculose s'accroît dans le groupe d'âge mentionné. Il faut paraître il, s'y résigner. Pourtant, dans les groupes d'âge plus avancés (à la différence des autres occupations productives) les indices y étaient dès 1901 plus bas, qu'ailleurs.

Dans les masses occupées dans le commerce, la mortalité par la tuberculose était, presque partout plus favorable, que celle des hommes, et il n'y a que l'âge de 7 à 19 ans, où elle l'ait surpassé. Nous savons pourtant, que dans cet âge le sexe féminin est en général beaucoup plus menacé par la tuberculose, que les hommes. La meilleure situation des femmes par rapport aux hommes se manifeste le mieux dans l'âge de 40 à 59 ans, leur indice n'y est que la moitié de celui des hommes. La mortalité par la tuberculose

des travailleurs est, dans tous les groupes d'âge plus élevée, que celle des membres de famille. C'est une régularité se faisant constamment valoir. Cet autre fait ne l'est pas moins, que l'indice des membres de famille de l'âge productif tombait, pendant nos observations, de plus en plus au-dessous de celui des travailleurs. Ce fait semble prouver, que même dans cette occupation ayant sans doute les moindres rapports avec la propagation de la tuberculose, le travail du gagne-pain facilite, dans une certaine mesure la propagation de la tuberculose, ou au moins, qu'il lui oppose moins d'obstacles, que le groupe des membres de famille qui jouissent, avec les travailleurs du bien-être relatif ou absolu résultant du commerce.

Nous n'avons que très peu à dire relativement aux communications. Après une diminution transitoire enregistrée dans le groupe de 7 à 19 ans, la mortalité par la tuberculose monte rapidement dès la 20e année dans tous les groupes au commencement de nos observations, à la fin pourtant avec une interruption (dans le groupe de 40 à 59 ans). Si nous considérons la population entière, l'indice des femmes est supérieur, jusqu'à l'âge de 40 ans inclusivement, à celui des hommes. En-delà de cet âge, toutefois, il est bien plus favorable, que le dernier. Parmi les travailleurs, le maximum des indices est plus éloigné du minimum, que chez les membres de famille. La mortalité par la tuberculose expansive des travailleurs a ceci de caractéristique, qu'elle s'élève par jets dans chaque groupe, pourtant avec une certaine régularité. On ne saurait considérer chez les membres de famille — en vérité — que l'âge de 20 à 39 ans comme menacé, surtout dans la dernière période de nos observations.

Le groupe de l'âge infantile des fonctionnaires publics et des carrières libres est aussi bien protégé contre la tuberculose, que celui du commerce p. ex. C'est sans doute le résultat de l'instruction et des soins des parents. L'indice de l'âge de 7 à 19 ans de ce groupe de 20 à 39 ans on constate une tendance de hausse, nous sommes heureux de pouvoir enregistrer dix ans plus tard une diminution de 26.9%. Au-delà de 20 ans la mortalité par la tuberculose des hommes ne cesse pas d'être supérieure à celle des femmes. La différence n'est pas considérable, toutefois, jusqu'à l'âge de 39 ans. Par contre l'indice des femmes du groupe de 7 à 19 ans surpasse considérablement celui des hommes.

On ne saurait prétendre, que chez les fonctionnaires publics et dans les carrières libres le travail se ferait valoir dans l'indice de la mortalité par la tuberculose. En effet, dans le groupe d'âge principal des dévastations de la tuberculose il y a à peine divergence entre les indices des travailleurs et des membres de famille. Il est triste de constater, que cette situation cesse avec l'âge avancé, et qu'après l'âge de 40 ans — lorsque les travailleurs de ce groupe d'occupation se trouvent généralement déjà dans une situation plus aisée — ils payent de leur propre mortalité par la tuberculose plus étendue la diminution de la mortalité de leurs membres de famille. L'infection avait lieu sans doute dans un âge reculé, mais l'usage fréquent de l'assistance médicale, les soins apportés à la santé — traits caractéristiques innés ou inculqués de ce groupe d'occupation, parvinrent à remettre la limite d'âge de cette contagion.

Parmi les travailleurs (après 1911) l'indice des femmes était partout plus favorable, particulièrement au delà de l'âge de 40 ans. Or, dans le groupe de 20 à 39 ans, époque, où la maternité se combine souvent avec l'activité professionnelle, nous ne voyons pas, à la fin de nos observations, de différences essentielles entre les indices des hommes et des femmes. Même, la petite divergence existante n'était que le résultat d'un développement plus récent, où qu'après 1901 l'indice des femmes de ce groupe d'âge surpassait celui des hommes, prouvant clairement les désavantages hygiéniques du travail de bureau des femmes.

Les particularités des indices de l'armée sont présentées d'une façon claire par le tableau mentionné.

La mortalité par la tuberculose de l'élément journalier est caractérisée, dans la formation par groupes d'âge également — comme en général — par un empirement conséquent. Nos données prouvent évidemment, qu'après l'âge de 20 ans jeunes gens et vieillards de ce groupe sont décimés sans distinction et dans une mesure de plus en plus forte par la tuberculose.

Depuis l'enfance jusqu'à la limite de l'âge capable du travail (60 ans) l'indice des hommes et femmes journaliers s'est incessamment empiré dans les 15 premières années du siècle. C'est grâce à ce fait, que la situation des indices des deux sexes n'a subi aucun changement considérable. Dans l'âge infantile et dans celui de la puberté l'indice des femmes était moins favorable que celui des hommes au commencement et à la fin de nos observations. Au-delà de 40 ans, par contre, c'étaient les hommes, que la tuberculose menaçait dans une plus forte mesure. Dans le groupe d'âge de 20 à 39 ans, la mortalité par la tuberculose des femmes surpassait d'abord celle des hommes, après 1911 pourtant, elle tomba au-dessous de la dernière, ce qui prouve, que l'empirement de la mortalité par la tuberculose des femmes était tant soit peu plus lent, que celui des hommes.

La mortalité par la tuberculose est caractérisé par excellence par les indices anormalement élevés des travailleurs. Ces indices étaient très hauts dès le commencement de nos observations, surtout après les

40 ans passés. Après 1911 cependant la situation des journaliers travailleurs s'est tellement empirée même dans les groupes d'âge plus jeunes, que même l'indice du groupe de 7 à 19 ans devint le double de l'indice industriel le plus proche, et la mortalité par la tuberculose du groupe de 20 à 39 ans s'est éloignée dans la même proportion de l'indice des travailleurs industriels du même âge, bien que dans les années après 1901 ces deux indices se fussent maintenus au même niveau. La mortalité par la tuberculose des membres de famille (non compris ceux de moins de 7 ans et ceux de 7 à 19 ans) paraît en général modérée suivant notre statistique. Cette situation est due, pourtant, en partie au fait, qu'il n'existe que très peu de familles journalières, ayant des membres qui sont réduits exclusivement au gain du chef de famille; les membres de famille devenus travailleurs — en première ligne, les femmes — ont contribué d'autre part à faire monter les indices de la mortalité par la tuberculose dans les différents groupes d'âge.

C'est une formation toute particulière qu'on observe chez les *domestiques de ménage*, si l'on répartit la mortalité par la tuberculose selon les groupes d'âge. Dans la population âgée de moins de 7 ans la tuberculose y est une cause de décès dévastante, ravageante, ayant un indice trois fois supérieur à celui des enfants des industriels p. ex. Dans le groupe d'âge de 7 à 19 ans par contre, la tuberculose joue un rôle insignifiant; l'indice est aussi favorable, que dans le commerce. Nous retrouvons cet indice exceptionnellement favorable, des domestiques de ménage dans les groupes d'âge plus avancés également, de sorte, qu'au delà de l'âge de sept ans (surtout dans la dernière période de nos observations) la mortalité par la tuberculose des personnes formant le groupe des domestiques de ménage ne saurait point être considérée comme défavorable par rapport aux conditions hongroises.

L'enseignement de nos données, que la mortalité par la tuberculose de ce groupe est tellement défavorable, laisse entrevoir, que la mortalité par la tuberculose élevée des domestiques de ménage est due en première ligne à l'élément entretenu menacé outre-mesure. C'est, en effet, la réalité, car dans le groupe des membres de famille on ne saurait comparer la mortalité par la tuberculose des enfants d'aucun groupe principal d'occupation à celle des enfants des domestiques, et l'on ne saurait dire autre chose pas même sur les membres de famille de 7 à 19 ans. Or, ces deux groupes comprennent la presque totalité du nombre des membres de famille des domestiques de ménage. Ce qu'il y en a outre ces groupes, est une quantité négligeable même au point de vue des nombres absolus, bien que la mortalité de cette partie ne saurait être considérée, non plus, comme excellente.

Par contre, on a tout droit de le dire relativement à l'indice des domestiques de ménage. Abstraction faite des domestiques de 20 à 39 ans — bien qu'on ne saurait en général rien reprocher à ce groupe d'âge — la mortalité par la tuberculose des domestiques employés dans l'intérieur des ménages est tellement favorable, qu'on ne saurait l'expliquer que par le fait, que ce sont, pour la plupart les familles plus aisées qui engagent des domestiques, et que leur niveau de vie plus favorable se fait valoir dans la mortalité par la tuberculose de leurs domestiques.

1) La mortalité par la tuberculose dans la répartition plus détaillée des occupations.

En cherchant les rapports existant entre les occupations et la mortalité par la tuberculose, nous voilà arrivés à la dernière étape de nos recherches: la mortalité par la tuberculose des différents groupes d'occupations.

Nous renvoyons au **tableau 69** du texte hongrois. Les entêtes des rubriques font l'énumération des indices a) des travailleurs et des membres de famille (entretenus), b) des travailleurs, c) des entretenus, suivant l'âge et en indiquant l'indice total. Voilà la désignation française des occupations:

I. Agriculture.		II. Mines, industrie et commerce.	
A) Culture du sol- et horticulture.		A) Mines.	
Grands propriétaires.....	Jardiniers indépendants.....	Indépendants.....	
Propriétaires-moyens.....	Jardiniers engagés.....	Fonctionnaires.....	
Fermiers.....	B) Économie forestière.	Personnel auxiliaire.....	
Petits-propriétaires (petits-fermiers).....	Fonctionnaires.....		
Petits-propriétaires (journaliers).....	Personnel auxiliaire.....		
Métayers.....	C) Agriculture d'autre nature.	A) Au total.....	
Fermiers éleveurs de moutons.....	Indépendants et membres de famille		
Fonctionnaires agricoles.....	comme ouvriers auxiliaires.....	B) Industrie.	
Domestiques agricoles.....	Personnel auxiliaire.....	Menuisiers, charpentiers, etc.....	
Ouvriers agricoles.....	1. Au total.....	Friseurs.....	

C) Commerce.		III. Service public.	
Indépendants.....	Indépendants et fonctionnaires.....	Indépendants et fonctionnaires.....	
Fonctionnaires.....	Domestiques et personnel auxiliaire d'autre	Domestiques et personnel auxiliaire d'autre	
Personnel auxiliaire.....	nature.....	nature.....	
	C) Au total.....		III. Au total.....
D) Communications.		IV. Année.	
Indépendants.....	Indépendants et fonctionnaires.....	Officiers et fonctionnaires.....	
Fonctionnaires et copistes des chemins	de fer.....	Sous-officiers.....	
Fonctionnaires des postes et télégraphes		Soldats.....	
Autres fonctionnaires.....			IV. Au total.....
Cheminots.....			
Postier etc.....			
Personnel auxiliaire d'autre nature.....			
	D) Au total.....		V. Journaliers sans désignation spéciale.....
	II. Au total.....		VI. Domestiques de ménage.....
			VII. Autres occupations.....

En passant en revue la matière entière à notre disposition, nous voyons, que ce sont principalement les groupes principaux ayant un rôle important dans la vie économique: l'agriculture, les mines, l'industrie, le commerce et les communications qui s'offrent pour des recherches plus approfondies. Dans les autres occupations, où nous n'avons plus réparti que tout au plus les données des indépendants, des fonctionnaires et du personnel auxiliaire, ou dans les groupes, comme celui des journaliers s. d. sp. p. ex. qui ne sont pas de nature à être répartis, le champ des recherches se rétrécit, et on doit se borner à relever les indices caractéristiques des groupes d'âge.

Le fait que l'indice des personnes appartenant au groupe des grands-propriétaires est bas et suit une forte tendance décroissante, n'a rien d'étonnant. Ce groupe se compose, en effet, de personnes vivant dans les meilleures conditions matérielles, et formant une couche civilisée de la société. La mortalité par la tuberculose particulièrement défavorable des *propriétaires-moyens* au commencement de nos observations est plus étonnante (4.56%). On a donc tout lieu de supposer qu'ils prennent part directement à la gestion de leur économie, ce qui diminue le péril de la tuberculose selon l'opinion publique. Nos autres dates méritent une attention plus particulière au point de vue des masses, de la totalité de la population.

Voici d'abord le fait, que tandis que la mortalité par la tuberculose des *petits propriétaires (petits-fermiers)* présente, par rapport aux indices des autres éléments de la population agricole, une proportion effrayante — elle se tient constamment au-dessus de 40% et n'est surpassée que par l'indice des ouvriers — la mortalité par la tuberculose des *petits-propriétaires journaliers incontestablement plus pauvre et vivant dans des conditions bien plus modestes est extrêmement favorable et suit une tendance d'amélioration, ce qui est vraiment frappant*. Nous ne croyons pas impossible, toutefois, que cette formation des données soit due, en partie, à quelque défaut de la méthode, (ou plutôt du dépouillement). La statistique de recensement établissant — comme il est généralement connu, suivant des critères beaucoup plus exactes l'occupation de la population, et, d'autre part, la statistique du mouvement de la population manquant de cette exactitude particulière, il n'est pas impossible, que la statistique du mouvement de la population ait inséré dans le groupe des petits-propriétaires un grand nombre d'individus appartenant aux petits-propriétaires journaliers.

La mortalité par la tuberculose des *métayers* bien qu'elle fût montée suivant nos observations, est la meilleure qu'on ait enregistrée en Hongrie. Les indices, d'abord 0.31, à la fin 0.76%, marquent, en effet, le niveau le plus bas dans la lutte de l'humanité contre la tuberculose. *Les laboureurs travaillant à mi-partie sont les exemples des agriculteurs économes, bien payés, et leur cas nous prouve une fois de plus le fait que l'agriculture exerce une influence indiscutable sur la formation avantageuse des indices.*

L'importance décisive des conditions sociales dans la formation de la mortalité par la tuberculose se fait sentir de la manière la plus caractéristique, si nous comparons les deux groupes les plus nombreux et les plus délimités du personnel auxiliaire agricole, ceux des *domestiques agricoles* et des ouvriers proprement dits, les journaliers. L'indice des domestiques n'a jamais atteint les 30%, et s'est fortement rapproché, après 1911, de l'indice de 20%, comme résultat de son amélioration constante. Celui des ouvriers se tenait constamment au-dessus de 50%, et se trouvait même plus près de 60% à la fin de nos observations. Il est connu, que les conditions de mortalité générale des domestiques agricoles sont également meilleures, que celles des ouvriers. En voyant, que cette différence s'accroît dans la mortalité par la tuberculose de manière, que l'indice des journaliers ayant été le double, de celui des domestiques, a fini par le tripler

il faut reconnaître le fait que le contrat qui les lie leur vaut, au point de vue de la mortalité par la tuberculose, des avantages, dont ne jouissent point les ouvriers agricoles.¹⁾

Dans l'industrie, la mortalité par la tuberculose des coiffeurs paraît être la plus désavantageuse. Bien que leur indice eût tombé d'après notre statistique de 708 à 561⁰/₀₀, leur situation n'en continuait pas moins de rester peu rassurant. Après 1901 on ne trouve de pareille à la mortalité par la tuberculose de ce groupe d'occupation, pas même chez les journaliers travaillant dans les différentes branches, et après 1911 il n'y avait de changement, qu'en tant, que l'indice des journaliers a surpassé celui des coiffeurs, et que ce dernier retomba au second rang. Quand même on ne saurait point dire, que les 15 ans passés n'y aient laissé aucune trace. Elles ne sont pourtant visibles, qu'indirectement, (en comparant leur indice avec le développement des conditions des ouvriers p. ex.).

Les imprimeurs et les lithographes²⁾ avec les tailleurs et les couturières forment les deux autres groupes, dont la mortalité par la tuberculose se fait également remarquer. Les indices de 610⁰/₀₀ calculés dans ces groupes après 1901 ont également surpassé celui des journaliers des branches mixtes. Les deux occupations sont considérées comme les exemples classiques des rapports entre l'occupation et la mortalité par la tuberculose. On attribue la propagation de la tuberculose chez les imprimeurs aux conditions accessoires du travail, à la manipulation avec du plomb, chez les tailleurs au travail fait dans une position courbée, accroupie. Le fait ressort, en effet, des données hongroises également, il faut pourtant mentionner, que l'indice des imprimeurs tombait, pendant 15 ans, de 336⁰/₀, celui des tailleurs, etc. de 293⁰/₀. La diminution des premiers surtout est importante, et on doit l'attribuer en partie à l'intelligence généralement connue des imprimeurs et à leur organisation qui leur assura, au commencement du siècle, une existence plus aisée.

Parmi les autres groupes d'occupation il faut relever en première ligne la mortalité par la tuberculose des cordonniers et fabricants de chaussures, des pelletiers, des tisserands et fabricants de draps.³⁾ La mortalité par la tuberculose des quatre groupes énumérés présente des traits fort ressemblant pendant la période de nos observations, même si ce n'est pas dans la même mesure, et l'ordre de leurs indices enregistré au commencement du siècle (et suivant lesquels nous avons énumérés ces groupes) n'a point changé plus tard. Il est certain, d'autre part, que l'indice des maçons et des pelletiers a tombé plus rapidement (de 278, respectivement de 316⁰/₀) que celui des cordonniers ou des tisserands (de 289, respectivement de 206⁰/₀), fait très intéressant, vu que l'industrie des constructions n'appartenait point en général, et surtout dans les années précédant la guerre aux occupations assurant en Hongrie une existence facile et sûre.

Les groupes des forgerons et des serruriers, des menuisiers et des charpentiers appartiennent également à ceux présentant une mortalité par la tuberculose plus élevée; l'indice de ces derniers accusait, toutefois, une tendance fortement décroissante. D'autre part nous voyons, sans exception, des chiffres très bas dans l'industrie des comestibles, chez les hôteliers, les bouchers et charcutiers, les meuniers et les boulangers, bien que les conditions accessoires de ce dernier groupe d'occupation soient fort propres à faire éclater la tuberculose latente. Chez les boulangers, la diminution de l'indice (238⁰/₀) mérite une attention particulière, quoiqu'elle soit plus grande chez les meuniers (289⁰/₀). La diminution de l'indice des hôteliers et des bouchers est bien moins importante, ce qui ne saurait être autrement, vu que leurs indices se trouvaient à un niveau très bas antérieurement déjà. On ne saurait interpréter l'enseignement de nos données d'une autre façon, qu'en supposant que l'alimentation plus satisfaisante de l'individu étant assurée dans ces industries, les facteurs propres à l'extension de la tuberculose (celle p. ex. l'exploitation des moulins produisant une poussière très fine) n'ont pas pu se faire valoir.

Relativement aux indices des soi-disant «autres industries» qui n'ont jamais atteint la mortalité de l'ensemble de l'industrie, il faut remarquer, qu'il faut selon toute vraisemblance attribuer à ce groupe le plus grand nombre des décès des ouvriers usiniers (ou de leurs membres de famille). Aussi insistons-nous d'appuyer sur le fait, que la mortalité par la tuberculose de ce groupe, non seulement qu'elle était favorable dans la période entière, mais s'améliorait tellement avec le temps qu'elle ne fut surpassée dans l'industrie que dans ces groupes de la soi-disant industrie des comestibles. Nous ne sommes pas en état, malheureusement (faute

¹⁾ Il serait extrêmement important d'établir le bien-être et le bien-être relatif, et de le mettre au service de la statistique de la mortalité par la tuberculose. Il est douteux cependant, jusqu'à quelle limite on pourrait se hasarder dans la recherche réelle de la question, étant donné le système actuel de l'observation. Il est évident p. ex., que le calcul de la mortalité par la tuberculose suivant la répartition sociale n'est pas suffisant à ce point de vue. Quelle différence y a-t-il, en effet entre un menuisier et un fabricant de meubles, entre un petit-employé et un haut-fonctionnaire, etc. quand pourtant la statistique les mentionne dans le même groupe des indépendants, respectivement des fonctionnaires.

²⁾ La mortalité par la tuberculose élevée des imprimeurs est un phénomène assez général. Westergaard renvoie à des données américaines, hollandaises, suédoises, danoises et françaises (parisiennes). Voir ouvr. c. p. 593.

³⁾ Suivant Westergaard (ouvr. cité p. 592) la mortalité par la tuberculose dans l'industrie textile se tient en général au niveau de la moyenne. Elle n'est plus élevée que chez les teinturiers.

de données) de nous occuper plus amplement de cette question, or cette donnée fournit en elle-même la réfutation tranchante de l'assertion outrée, comme si la mortalité par la tuberculose de la population industrielle serait un résultat de la production usinière. Réfutation incontestable, car il est avéré, que les conditions ouvrières sont souvent bien meilleures dans les fabriques (localité, air, éclairage, installations hygiéniques, etc.), que dans les ateliers de la petite-industrie.

Dans l'observation détaillée de l'agriculture et de l'industrie nous avons épuisé les enseignements fournis par cette partie de notre statistique.

Il nous reste de présenter, dans les différents groupes d'occupation la mortalité par la tuberculose suivant les groupes d'âge, ou plutôt, la question, si l'indice excessivement haut au bas des groupes d'âge menacés est propre à motiver les divergences de la mortalité par la tuberculose des différents groupes d'occupations.

Les deux groupes principaux de l'agriculture sont (au point de vue du nombre absolu des décès) ceux des petits propriétaires (petits-fermiers) et des ouvriers agricoles. Le tableau 70 du texte hongrois rend compte des proportions, dans laquelle les indices de ces deux groupes d'occupation, calculés suivant les groupes d'âge, étaient supérieurs (inférieurs) à ceux de l'agriculture au total.

On constate une décadence, ou au moins une décadence relative générale. Et ce qui est le plus triste: on démontre la malignité relativement la plus grande de la mortalité par la tuberculose des deux groupes justement là, où l'on se serait attendu d'un développement opposé au point de vue social.

En faisant le même calcul pour les deux autres groupes d'occupations (petits propriétaires journaliers, respectivement domestiques agricoles) caractérisés par une mortalité par la tuberculose basse, nous obtenons les données comprises dans le tableau 71 du texte hongrois.

Ici, la situation est toute différente. La position exceptionnelle des petits-propriétaires journaliers au point de vue de la mortalité par la tuberculose est vivement mise en relief par le fait, qu'elle reste (dans toutes les périodes de nos observations) très en arrière de l'indice des agriculteurs calculé pour n'importe quel groupe d'âge. Dans les années 1901 à 1905 leur indice était, à-peu-près, la moitié ou encore moins de celui de la population agricole entière, et dans les années 1911 à 1915 moins d'un quart. Il serait fort intéressant de faire des recherches relativement aux facteurs décisifs de ce phénomène. Peut-être la législation ouvrière y trouverait des ressorts qui insérés dans la vie d'autres groupes d'occupation, n'y tarderaient pas d'influencer favorablement la lutte contre la tuberculose.

Il est intéressant de mentionner chez les mineurs, que la mortalité par la tuberculose des mineurs ouvriers accuse une diminution à la fin de nos observations, qu'on considère n'importe quel des groupes d'âge. La diminution la plus considérable s'enregistre dans l'âge infantile, donc, dans le groupe des membres de famille (191⁰/₀) et dans la vieillesse, chez les mineurs âgés de plus de 60 ans (241⁰/₀), tandis que on n'a calculé pour la population réellement productive qu'une diminution beaucoup plus inférieure.

Le tableau 72 du texte hongrois examine les changements des indices des groupes principaux d'occupation de l'industrie suivant la méthode simple, d'observer, après avoir établi et numéroté les rangs des indices des différents groupes des années 1901 à 1905, la formation d'ordre des indices des différents groupes d'âge dans les années 1911 à 1915 en général, et dans les deux périodes de 5 ans.

Les deux premières lignes d'indice du tableau (représentant l'ordre consécutif des indices de la population entière) prouvent, qu'on peut considérer comme régulier en général l'ordre, dans lequel les indices des différentes occupations industrielles se suivent. Les indices des coiffeurs, des typographes et des cordonniers étaient toujours à la tête de la liste, ceux des groupes d'occupation de l'industrie alimentaire aux rangs les plus favorables.

Si nous examinons, par contre, la mortalité par la tuberculose suivant les groupes d'âge, le développement n'est, de loin, aussi suivi. La mortalité par la tuberculose de l'âge infantile était, dans les deux périodes, la plus élevée chez les imprimeurs. Elle était suivie d'abord par les indices des maçons, coiffeurs et cordonniers, plus tard par ceux des coiffeurs, tisserands et tailleurs.

Dans le groupe d'âge de 7 à 19 ans, l'indice des tisserands est le pire, et ceux des tailleurs et des imprimeurs sont également extrêmement défavorables. 10 ans plus tard, ces deux derniers ont changé de rang, et l'indice des coiffeurs vient s'intercaler entre les premiers.

Le groupe d'âge de 20 à 39 ans, décisif pour l'indice de la population entière de ce groupe compte les coiffeurs au premier rang. Après eux l'ordre des imprimeurs, tailleurs et cordonniers n'a subi de changement après 1911, qu'en tant, qu'on observe une amélioration incontestable relativement aux imprimeurs. La situation des tisserands et des maçons y est beaucoup plus favorable, que dans les groupes plus jeunes.

La mortalité par la tuberculose des maçons de l'âge de 40 à 59 ans se fait remarquer parmi les autres groupes industriels de cet âge, bien qu'elle ait du dernièrement partager le premier rang avec celle des coiffeurs. L'ordre accoutumé — à l'exception des cordonniers — y est complété par les forgerons et les menuisiers, tandis que la mortalité par la tuberculose des imprimeurs et des tailleurs devient plus favorable dans cet âge. La situation avantageuse des industries alimentaires s'est également changée dans la dernière période : la mortalité des boulangers et des meuniers s'est élevée au-dessus de la moyenne. Dans l'extrême vieillesse également, la mortalité par la tuberculose des maçons occupe le premier rang. L'ordre des autres groupes qui la suivent, par contre, est inaccoutumé : les menuisiers, forgerons, tisserands, tandis que les indices redoutés des coiffeurs, tailleurs et imprimeurs se trouve dans la bonne catégorie, celui des imprimeurs même dans celle des meilleurs indices.

Les autres enseignements des indices des différents groupes d'occupation sont fournis par le **tableau 73** du texte hongrois.

Parmi les données de la statistique *détaillée* des occupations, nous dérisons esquisser les conditions de mortalité de la population entière, d'autant plus, que nous trouvant pour la plupart en face de masses moins considérables, leur répartition en travailleurs et en membres de famille fait ressortir davantage la possibilité des factures troublants en présence des causes durables. Aussi nous renvoyons, relativement aux conditions des entretenus, aux données des *travailleurs*.

Nous n'examinons dans les éléments travailleurs de la population agricole que les données des petits-propriétaires, de petits-propriétaires journaliers, des domestiques agricoles et des ouvriers agricoles. Les particularités frappantes caractérisant la mortalité par la tuberculose de ces quatre groupes d'occupation, se font encore mieux ressortir dans le **tableau 74** du texte hongrois, contenant (en %) les indices et le changement des indices de ces groupes d'occupation dans les périodes 1901 à 1905 et 1911 à 1915.

Au commencement du siècle la mortalité par la tuberculose des petits-propriétaires journaliers ne faisant par même la moitié (47.80%) de celle des petits-propriétaires (ou mieux, la mortalité par la tuberculose des petits-propriétaires était plus du double de celle des petits-propriétaires journaliers), et après 10 ans pas même une cinquième, (18.60%), soit, à cette époque la mortalité par la tuberculose des petits-propriétaires surpassait cinq fois et davantage encore celle des petits-propriétaires journaliers. *Il est probable, que cette régularité soit due en partie au fait, que le groupe des petits-propriétaires travailleurs comptant plus de femmes, que celui des petits-propriétaires journaliers, le travail de femme nuisible à la santé y joue un rôle décisif.* On peut, probablement, motiver avec le même argument la mortalité par la tuberculose des domestiques agricoles et des ouvriers agricoles. Il est, en effet, nécessaire de chercher les causes de ces contrastes criants, que l'indice des ouvriers surpassait d'abord 4 fois, plus tard presque 5 fois celui des domestiques agricoles. Nous savons très bien, nous les avons rappelées, qu'il existe des conditions importantes qui abaissent en général la mortalité des domestiques au-dessous de celle des ouvriers. Pourtant ce n'est pas une motivation suffisante pour des divergences aussi considérables. *Il est évident, que le milieu économique-social entier des ouvriers agricoles doit avoir des défauts, qui ont pour résultat, que les ouvriers agricoles succombent dans une plus forte mesure à la tuberculose, qu'il ne serait possible dans d'autres conditions.*

Le calcul des indices des quatre groupes d'occupation ci-dessus suivant les groupes d'âge fournit l'enseignement intéressant, que parallèlement à l'âge plus avancé, la mortalité par la tuberculose des travailleurs monte de plus en plus rapidement. Le **tableau 75** du texte hongrois démontre pour chaque groupe d'âge de ces occupations, la différence entre l'indice de chaque groupe et du groupe précédent.

Le fait, que la mortalité par la tuberculose de la population de 20 à 39 ans, surpasses, dans une si grande mesure celle des travailleurs de 7 à 19 ans, n'est point important en soi-même, car il est évident, que même dans le travail agricole — où pourtant la participation directe dans le travail commence ordinairement dans un âge très bas — le nombre de la population âgée de 7 à 19 ans exécutant réellement un travail, n'est pas considérable, et que les influences nuisibles éprouvées dans cet âge n'arrivent à leur dénouement que dans le groupe suivant. D'ailleurs la hausse du pourcentage, n'exige de réflexions sérieuses que chez les petits-propriétaires et les ouvriers agricoles, où nous avons rencontré, dès le premier groupe de l'âge capable du travail des indices assez hauts.

Les indices des groupes d'âge plus avancés, accusant une tendance croissante chez les petits-propriétaires et les domestiques agricoles, ne recèlent, non plus aucun danger. En effet, la base y servant au point de départ du calcul de l'indice de la mortalité par la tuberculose, est suffisamment basse pour ne suggérer aucune appréhension. *Par contre, dans les deux autres groupes d'occupation, le péril de la tuberculose se déchaîne si impétueusement dans les groupes d'âge plus avancés qu'il doit susciter la société hongroise de sa lueur pour faire disparaître cette tare de l'hygiène publique.*

Parmi les indices des travailleurs des *exploitations minières* ce n'est que le personnel auxiliaire qui mérite une attention particulière (par suite de la grande masse observée). La nature rude du travail des mineurs, exécuté dans les profondeurs de la terre fait comprendre, que ce n'est pas un refuge aux individus de cette occupation, d'avoir passé un certain âge. *Pourtant, il est caractéristique, que l'indice du groupe de 40 à 59 ans était supérieur plus de trois fois à celui du groupe de 20 à 39 ans et l'indice du groupe au-dessus de 60 ans a surpassé 2½ fois celui de l'âge de 40 à 59 ans.*

En passant en revue les occupations industrielles, les données les plus caractéristiques sont réunies dans le **tableau 76** du texte hongrois.

L'amélioration, qu'on considère les maxima ou les minima, est certainement générale. *L'enseignement de nos calculs démontrant la mesure insignifiante, dans laquelle la mortalité par la tuberculose des coiffeurs a tombé pendant 15 ans, mérite pourtant notre attention particulière.*

La mortalité par la tuberculose de tous les groupes industriels énumérés parmi les maxima était tellement élevée au commencement du siècle, qu'on s'attendait de bon droit à la plus grande diminution des % dans les groupes qui avaient les indices les plus élevés, qui avaient, par conséquent, le plus grand besoin à la diminution du nombre proportionnel. On a constaté, en effet, ce phénomène, excepté dans les groupes des coiffeurs et des cordonniers et fabricants de chaussures. Parmi les minima il paraît assez naturel, que l'indice des hôteliers ait diminué dans la moindre mesure, et que la régularité se soit fait valoir en général, puis dans la période 1901 à 1905 les indices plus élevés accusent une diminution plus considérable, que les indices bas. Les autres branches d'industrie font exception de cette régularité. *Si nous songeons pourtant au fait mentionné plus haut, à savoir, que les autres branches d'industrie comprennent les plus grandes masses d'ouvriers et que les ouvriers se trouvent exposés, à plusieurs points de vue, dans une plus forte mesure au danger de l'infection par la tuberculose, nous serons contents de la diminution de la mortalité par la tuberculose y constatée. L'influence défavorable de l'occupation travaillieuse sur la mortalité par la tuberculose est plus évidente dans l'industrie, que dans l'agriculture.* La chose nous est connue de la partie générale de notre étude. Il y a pourtant des détails énumérés dans le **tableau 77** du texte hongrois, qui font mieux ressortir cette loi.¹⁾

Les indices de la mortalité par la tuberculose de la population totale et des travailleurs des petits-propriétaires et des petits-propriétaires-journaliers se contre-balaencent presque exactement. On ne trouve les traces de différences positives, que relativement aux ouvriers agricoles, et de négatives que chez les domestiques agricoles.

Les exemples énumérés de l'industrie prouvent d'autre part, que l'occupation industrielle influence fortement la mortalité des travailleurs, même il est évident, qu'en comparant les indices des travailleurs avec ceux des entretenus on obtiendrait des différences encore plus considérables.

Ce *péril supérieur de mortalité par la tuberculose des occupations industrielles ne se fait pas sentir uniquement dans les occupations, où la tuberculose fait des ravages extraordinaires.* Ce fait est prouvé suffisamment par nos calculs se rapportant à la mortalité par la tuberculose des occupations industrielles ayant les moindres indices. Il en appert, que les travailleurs y sont exposés dans une mesure peut-être encore plus grande (par rapport à la population entière) à la tuberculose, que dans les autres occupations industrielles. Les tentatives pour diminuer l'indice de mortalité des entretenus ont mieux réussi dans ces groupes d'occupation où la mortalité était d'ores et déjà modérée. Il est certain, que le travail du gagne-pain a en général le désavantage pour l'individu, d'opposer un obstacle au mouvement tendant à la diminution de la mortalité par la tuberculose. Il paraît, cependant, que cet obstacle est particulièrement fort dans les occupations industrielles, *autrement il ne serait pas possible, que dans la dernière période de nos observations (par rapport à la première période) la comparaison des indices de la population entière et des travailleurs soit aussi défavorable pour ces derniers.*

Les principaux groupes d'occupation de l'agriculture nous ont fourni l'enseignement, que parallèlement à l'âge de plus en plus avancé, l'indice de la mortalité par la tuberculose monte de plus en plus rapidement. En faisant des calculs semblables relativement aux groupes d'occupation industriels (voir le **tableau 78** du texte hongrois) on obtient des résultats essentiellement différents.

Vu que parmi les groupes d'occupation, les indices qui se sont empirés dans une si forte mesure dans l'âge productif, nous retrouvons également ceux qui indiquent chez les travailleurs de moins de 20 ans une mortalité par la tuberculose plus faible (comme p. ex. les hôteliers, les meuniers, les boulangers), et ceux qui font preuve d'une mortalité par la tuberculose défavorable, (comme p. ex. les friseurs,

¹⁾ Le tableau relève d'abord les indices de la population totale, ensuite ceux des travailleurs. Les deux dernières colonnes présentant la proportion en % dans laquelle l'indice des travailleurs est supérieur (+) ou inférieur (-) à celui de la population totale.

cordonniers, fabricants de chaussures, etc.): il est évident, que le travail du gagne-pain industriel est un propagateur de la tuberculose se faisant valoir d'une manière plus accentuée dans le groupe d'âge le plus précieux au point de vue de l'exécution du travail. Le fait, que les tailleurs et les couturiers, les lissierands et les drapiers ne sont pas soumis à ce point de vue, dans la même mesure, à la règle générale, s'explique par la triste réalité, que dans ces occupations la tuberculose sévit avec une véhémence si effroyable parmi les ouvriers dès l'âge de puberté; cette dévastation effrayante ne saurait avoir autre chose pour conséquence logique qu'une diminution manifeste de la hausse des indices de mortalité par la tuberculose.

La mortalité par la tuberculose extraordinaire dans l'âge au-dessous de vingt ans des individus appartenant aux deux dernières occupations, mérite, sans doute une attention particulière. Et, bien que nous n'ayons point de données positives conformes à notre disposition, nous hasardons la supposition, que ce sont peut-être les conditions techniques et sociales particulières de ces deux industries — représentants typiques de l'industrie domestique dans le sens moderne du mot — qui exigent un nombre aussi élevé des victimes dans le jeune âge.

Dans la période de 1911 à 1915 les proportions mentionnées ci-dessus n'ont pas subi de modifications essentielles.

Dans les groupes d'occupation que nous avons fait ressortir dans la population agricole, les indices de la mortalité par la tuberculose ont continué, de monter même dans les groupes d'âge plus avancés, et cela dans des proportions, qui faisaient une quote part considérable de la hausse des indices des groupes d'âge précédents. Dans les occupations industrielles, comme il appert de nos données, on remonte un développement opposé à ce point de vue. Sans parler du fait, qu'on trouve avec le temps un nombre de plus en plus considérable de groupes d'occupation, où la mortalité par la tuberculose paraît diminuer à partir de la 40-e année, — même dans les cas, où la situation est la contraire (p. ex. dans l'industrie alimentaire) les % indiquant la hausse ne sont que très insignifiants. On peut dire, en général de la même chose sur la population industrielle au-dessus de 60 ans, ce qui s'explique probablement par le fait, que les ravages de la tuberculose dans l'âge mûr étant plus considérables dans l'industrie, que dans la population agricole, la réaction naturelle en est — après la disparition des faibles — la diminution des nombres proportionnels. Ce fait renvoie en même temps impérativement au devoir social, que c'est particulièrement le groupe d'âge de 20 à 39 ans, dans lequel il faut faire les plus grands efforts dans le but de la localisation de la mortalité par la tuberculose des travailleurs industriels.

VI. Développement territorial de la tuberculose.

Nous nous sommes occupés dans nos développements précédents principalement de la formation de la mortalité par la tuberculose dans le pays entier, et nous n'avons mentionné que par endroits les divergences se présentant suivant les différentes régions du pays. Il est certain, qu'il était plus facile d'observer des régularités générales, en nous occupant de masses plus considérables, où les facteurs actifs constants se font mieux valoir. Toutefois la recherche de la mortalité par la tuberculose suivant les régions du pays indiquait également les grandes différences qui se présentent dans certaines contrées du pays. Et, bien qu'il soit probable, que ces différences sont dues aux facteurs plus ou moins importantes déterminant la proportion de la mortalité par la tuberculose, nous désirons augmenter l'importance de notre statistique au point de vue de la vie pratique en nous étendant sur les détails des recherches des conditions territoriales, et en esquissant le résumé de la propagation de la mortalité par la tuberculose suivant les municipalités.

Le texte hongrois fournit un riche choix de la matière du recueil des données. En faire un extrait ne paraît pourtant trop intéressant pour l'Étranger, aussi avons-nous renoncé à le faire.

Cette partie de notre étude représente la mortalité par la tuberculose d'abord en général, puis selon les hommes et les femmes et par municipalités. Ensuite elle fait ressortir les données caractéristiques des villes à conseil organisé, des districts administratifs et des communes. Les chapitres suivants contiennent les indices tbc. des hommes et des femmes calculés suivant la religion et la langue maternelle.

Pour pouvoir résumer d'un coup d'oeil la formation territoriale de la mortalité par la tuberculose, il parut opportun de dresser sur la base des données de 1901 à 1915 (donc, d'une période de 15 ans)

la carte statistique de la mortalité par la tuberculose. La reproduction de cette carte se voit à la page 115 du texte hongrois. Elle fait très bien ressortir les territoires menacés et mieux protégés par la tuberculose.

La carte fut dressée exclusivement sur la base des données de la mère-patrie hongroise, vu que les données communales de la Croatie-Slavonie, qui, pourtant, forment les bases de la carte, n'étaient point à notre disposition pour la période 1901 à 1905. On retrouve le nom des comitats en cherchant dans la liste le chiffre imprimé sur les endroits respectifs de la carte. Le noms des villes municipales sont marqués sur la carte. L'indice des villes et des comitats se lit dans le texte latéral. L'échelle des couleurs est expliquée par la légende se trouvant au coin droit de la carte, et donne la proportion de la mortalité par la tuberculose calculée pour 1.000 âmes.

Il y a pourtant une partie des développements territoriaux, que nous désirons mentionner avec plus de détails, à savoir celle des rapports de la tuberculose et des conditions topographiques.

On rencontre ça et là dans les statistiques étrangères des essais mettant en rapport le développement territorial de la tuberculose à l'altitude du sol au-dessus du niveau de la mer.

Aussi Seiler mentionne les données de la Suisse pour les années 1904 à 1908. (Voir le tableau 99 du texte hongrois).¹⁾

En Suisse on peut établir la régularité assez générale qu'aux points situés à une altitude plus considérable le danger de la tuberculose est moins important.

Les données présentées ailleurs par Seiler sur la mortalité par la tuberculose des communes de l'Empire Allemand ayant plus de 15.000 habitants, sont, à un certain point de vue semblables à celles de la Suisse. (Voir le tableau 100 du texte hongrois).²⁾

Les données y reproduites sont intéressantes en tant qu'elles font à peine ressortir l'avantage des territoires montagneux et ondulés sur les plaines, bien qu'il soit vrai, qu'elles ne se rapportent qu'à une partie de la population.

Les données Käppeli ouvr.-cité sur les Suisse (période de 1881 à 1900) prouvent une fois de plus, que la haute altitude n'est pas sans influence sur la mortalité par la tuberculose (par suite, peut-être, de la prépondérance de l'agriculture et la population moins dense). Käppeli compara les indices de la Suisse entière à ceux de Lucerne et trouva, que dans la période de 1881 à 1885 l'indice de la Suisse était de 2,09%, celui de Lucerne de 1,9%; les nombres respectives étaient 2,13, respectivement 1,79 dans la période de 1886 à 1890, de 1,97, respectivement 1,68 de 1891 à 1905 et de 1,90, respectivement 1,52 dans la période de 1896 à 1900. Faits qui prouvent ses assertions.

Bollag s'occupait également de la question et n'y voit pas de régularité de sa part. Dans deux cantons de la Suisse (Sissach et Waldenbourg) situés à une altitude considérable, la mortalité est plus basse qu'à Arlesheim et à Liestal — cependant Liestal se trouve à une altitude plus élevée que les cantons mentionnés plus haut. Bollag renvoie au fait très intéressant, que depuis longtemps l'indice s'élève, justement aux altitudes plus considérables, dans une plus grande mesure, qu'aux lieux situés plus bas. (Ceci peut, à notre avis, s'expliquer par la circonstance qu'avec le temps les malades ayant de plus en plus fréquenté les lieux situés à des hautes altitudes étant donné des conditions climatiques de ces endroits, ce sont le nombre des décédés, en partie de ces malades, en partie de la population infectée qui ont fait monter l'indice.)

Bollag renvoie d'ailleurs à l'argumentation de S. E. Müller, démontrant, suivant les données de la période 1865 à 1869, que la mortalité par la tuberculose diminue en proportion de l'altitude, mais cette diminution n'est ni constante, ni régulière. Il cite encore les phrases de L. Schröter qui énonce la même opinion sur la base des données de 1876 à 1886. Rosenblatt qui est un des deux savants cités également par Bollag n'attribue pas une influence importante à l'altitude sur les maladies mortelles d'après les dates de 1876 à 89; par contre Schmid constate, que l'indice tombe d'une manière progressive, en proportion de l'altitude.

Indépendamment du problème, si ces calculs sont propres à trancher la question de l'influence de l'altitude de l'habitation au-dessus du niveau de la mesure la mortalité par la tuberculose nous désirons remarquer que ces sortes de calculs sont erronées d'une certaine façon. Il serait, en vérité, difficile d'étudier certains territoires, tels que, suivant les altitudes, au point de vue de la mortalité par la

¹⁾ La première rubrique indique l'altitude du lieu en mètres, la seconde l'indice de la tuberculose pulmonaire, la troisième celui de la tuberculose des autres organes, la dernière l'indice résumé de la tuberculose.

²⁾ Keleti tengeri partvidék = Littoral de la Mer Baltique. Északi tengeri partvidék = Littoral de la Mer du Nord. Felső rajnavidék = Plaine du Rhin supérieur. Odéra- és Wartha-vidék = Région de l'Oder et de la Warthe. Alsó rajnavidék = Plaine du Rhin inférieur. Szász alföld = Plaine saxonne. Középnémet hegyvidék = Massif Central allemand. Délnémet fennsík = Plateau méridional allemand.

tuberculose. Ils resleront toujours dans les données réunies dans le même groupe des différences de niveau qui ne se feront pas suffisamment valoir dans les moyennes. Aussi renouons-nous, de notre part, à ces sortes d'expériences, d'autant plus, qu'il nous aurait été extrêmement difficile de grouper les données communales suivant les altitudes au-dessus du niveau de la mer.

Nous avons essayé en récompense, de mettre sous une nouvelle lumière la recherche de la formation territoriale de la mortalité par la tuberculose, à l'aide d'une autre méthode, également géographique apparentée à la première; Jules Prinz donnant dans son oeuvre »Géographie de la Hongrie« (Budapest 1914) la discription du territoire de la Hongrie, y trace en même temps la carte de la configuration du sol. Vu qu'il ressort de la carte, au premier coup-d'oeil que les territoires cohérents relient — en général — des régions situées approximativement à la même altitude, l'idée se présente d'elle-même de calculer la mortalité par la tuberculose de la population de chaum des groupes territoriaux délimités sur la base des données communales des années 1901 à 1915 qui sont à notre disposition. Nous avons exécuté ces calculs, et nous y joignons la carte (voir la page 138 du texte hongrois¹⁾ dressée sur la mortalité par la tuberculose ainsi obtenue des différents territoires de la Hongrie. Les indices ont été calculés sur la base des moyennes des années 1901 à 1915, avec une précision s'étendant jusqu'aux communes. Les indices de la Croatie-Slavonie n'y furent pas, bien entendu, pris en considération, vu que les dates de ces provinces ne se trouvaient pas à notre disposition à partir de 1901.

1. *Alpes Transylvaines*. Comprend certaines parties des comitats de Krassó-Szörény, Temes, Hunyad, Szeben et Fogaras. Indice: 2⁵⁵.

2. *Massif Central de l'Est*. Comprend certaines parties des comitats de Szatmár, Szolnok-Doboka, Szilágy, Bihar, Kolozs, Arad, Temes, Krassó-Szörény, Hunyad, Torda-Aranyos et Alsó-Fehér. Indice: 3⁰⁷.

3. *Carpathes Orientales*. Comprend certaines parties des comitats de Fogaras, Maros-Torda et Besztercze-Naszód, et le territoire entier du comitat de Csik. Indice: 3⁰¹.

4. *Ceinture de grès des Carpathes*. Région étendue à partir des environs de Szakolca, dans le comitat de Nyitra jusqu'à la saillie sud-est du comitat de Máramaros, sur les lignes principales des Carpathes. Comprend les parties des comitats de Nyitra, Trencsén, Árva, Szepes, Sáros, Zemplén, Ung, Bereg et Máramaros. Indice: 3⁰⁷.

5. *Carpathes Occidentales*. Comprend certaines parties des comitats de Sopron, Moson, Pozsony et Nyitra. Indice 3⁵⁵.

6. *Carpathes Centrales*. Comprend les parties des comitats de Nyitra, Trencsén, Árva, Hont, Nógrád, Gömör, Abaúj-Torna, Borsod, Szepes et Sáros. C'est la partie principale de la soi-disant Slovaquie. Indice: 3⁵⁴.

7. *Les montagnes bordant la Grande Plaine (Alföld) du côté nord*. Comprend les parties des comitats de Hont, Nógrád, Gömör, Abaúj-Torna, Borsod, Esztergom, Pest, Zemplén, Sáros, Ung, Bereg, Máramaros, Ugocsa, Szatmár et Szolnok-Doboka. Indice: 3⁶⁷.

8. *Massif Central de l'Ouest*. La région du Bakony. Comprend les parties des comitats de Komárom, Esztergom, Pest, Fejér, Veszprém et Zala. Indice: 3⁶¹.

9. *Alpes Hongroises*. Comprend certaines parties des comitats de Vas et de Sopron. Indice: 3²¹.

10. *Groupe de la montagne Mecsek*. Comprend certaines parties des comitats de Baranya et Tolna. Indice: 3³⁷.

11. *Région montueuse transdanubienne*. Comprend certaines parties des comitats de Vas, Zala, Somogy, Baranya, Tolna, Fejér et Veszprém. Indice: 3⁴⁰.

12. *Bassin Transylvain*. Comprend le territoire carré délimité par a) la prolongation est des montagnes bordant la Grande Plaine au Nord, b) la limite orientale du Massif Central de l'Est, c) la limite ouest des Carpathes Orientales et d) la limite septentrionale des Alpes Transylvaines. Indice: 3⁵⁹.

13. *Bassin de Győr*. Il forme un territoire approximativement triangulaire, dont la base s'étend, dans la direction Sud-Est de Nagyszombat (par Léva) à Esztergom, et dont l'angle sud se trouve au-dessous de Szombathely. Ses limites sont formées par les Carpathes Centrales, la montagne de bordure nord, le Massif Central de l'Ouest, la région montueuse transdanubienne, les Alpes Occidentales et les Carpathes Occidentales. Indice: 3⁶⁶.

14. *Bassin Morave*. Comprend certaines parties des comitats de Nyitra et de Pozsony. Indice: 3¹⁵.

15. *Grande Plaine Hongroise (Alföld)*. Sa limite septentrionale est formée environ par une ligne tracée de Budapest à Sátorajauhely. Vers l'Est elle s'étend au-delà de Szatmárnémeti. Vers le Sud elle s'étend vers Nagyvárad, Arad, Temesvár et Versec, puis, à partir de Fehértemplom elle suit le cours du

¹⁾ Erdélyi havasok = Alpes Transylvaines. (Lásd tovább az aláhúzott címekeket!)

Danube. Le territoire compris entre le Danube et la Drave (rive droite du Danube) y appartient également. Indice: 3⁷¹.

Nous appuyons encore une fois sur le fait, que la carte fut dressée sur la base des données communales de la période 1901 à 1915. La carte a ceci de particulièrement intéressant, qu'elle fait ressortir, sur la base d'une matière embrassant 15 ans, les rapports existant entre la mortalité par la tuberculose et le site géographique. (Les rapports sont rendus évidents par la carte).

On enregistre, sans doute, la mortalité par la tuberculose la plus élevée dans la Grande Plaine Hongroise, et le Bassin de Győr prouve également, que la mortalité par la tuberculose de la population habitant les plaines est en général très haute, bien que l'indice du Bassin Morave s'oppose à cette assertion (à cause de l'infériorité des chiffres). La mortalité par la tuberculose des collines est certainement inférieure à celle des plaines. Les données de la région montueuse transdanubienne et celles du Bassin Transylvain peut-être aussi, prouvent la même chose. L'indice des montagnes devrait être encore plus bas. Nous le constatons en effet dans le groupe du Mecsek et dans la région des Alpes Hongroises. Cette régularité fait pourtant défaut dans quelques autres cas. Elle se fait valoir, par contre toujours, si nous considérons les minima de la mortalité par la tuberculose: les Alpes Transylvaines, le Massif Central de l'Est, les Alpes Orientales et les contrées de la Ceinture de grès des Carpathes comprennent les altitudes les plus élevées de la Hongrie.

Il est évident, que dans les territoires énumérés les facteurs ayant de l'influence sur la formation de la mortalité par la tuberculose (l'âge, l'occupation, la religion, la nationalité etc.) se sont faits valoir dans des pondérations différentes. Le fait en lui-même, ressortant surtout de la comparaison des données extrêmes, est digne de notre intérêt spécial.

VII. Les chiffres standards de la mortalité par la tuberculose de la Hongrie.

Une partie considérable de nos études avait pour but la recherche du développement de la mortalité par la tuberculose suivant l'âge dans les différents groupes de la population, obtenu par la répartition qualitative suivant les caractères démographiques (sexe, situation de famille, langue maternelle ou religion) ou les occupations. La mortalité par la tuberculose était différente pour chaque groupe. Elle était toute autre dans le jeune âge, différente de celle de l'âge productif, elle l'était davantage dans l'âge avancé. Étant donné d'autre part, que c'est une population à nombre bien différent dans tous les cas qui s'agglomère dans les groupes d'âge faisant objet de nos recherches (ainsi p. ex. le nombre des représentants de l'âge productif est plus grand chez les industriels, que dans l'agriculture), la statistique sait depuis longtemps, que la mise en rapport à la totalité de la population (le calcul de l'indice brut de la mortalité) est grevée d'une source de faute intrinsèque. Là p. ex., où le groupe d'âge productif est fort, la mortalité par la tuberculose produit — ceteris paribus — un indice final plus élevé, que dans les cas, où les couches de l'âge infantile et de l'âge plus avancé sont également faibles. La méthode propre à éliminer les erreurs résultant de cette situation est due au statisticien éminent hongrois, Kőrösy, et en désirant fixer les résultats de la statistique de mortalité par le calcul-standard créé par lui, nous désirons exposer, de quelle manière nous avons tâché d'utiliser dans notre matière, le procédé établi par la théorie.

Nous rappelons le fait, que les calculs relatifs à la mortalité par la tuberculose des différents groupes d'âge n'ont pas été exécutés, dans notre étude, avec la plus grande précision, vu que nous n'avons point disposé de données sur la répartition des décédés par la tuberculose suivant l'âge. Les dates conformes des années entre deux recensements au moins, nous faisaient surtout défaut. En effet, les données des groupes d'âge n'ont été dépouillées qu'en résumant les périodes de 5 à 5 ans. Nous rappelons en outre, que ce n'est que réduits par la contrainte, que nous avons employé la méthode, de mettre en rapport la moyenne des décédés par la tuberculose des périodes de 5 ans avec les données d'âge des différents recensements, c'est-à-dire avec la moyenne des données sur l'âge des recensements de 1901 et 1910.

Le point vulnérable de nos calculs qui en résulte nous suggérait la considération s'il était possible de standardiser, nos données sur la mortalité par la tuberculose suivant la répartition des âges de la Suède, au s'il fallait nous résigner à une demi solution du problème propre pourtant à nous orienter

sur l'influence des conditions de l'âge sur le changement de l'indice de la mortalité par la tuberculose. Nous avons choisi cette dernière méthode. Nous avons renoncé à prendre pour base les données suédoises, pour observer suivant le système les changements de l'évolution. Nous renonçons également à choisir pour point de départ le système donné de la répartition suivant les âges de la Hongrie (celle du recensement de 1900 ou de 1910). Nous avons préféré de transformer les chiffres de mortalité de 1901 à 1905 en chiffres-standard suivant les ‰ de la répartition des âges du recensement de 1900, ceux de 1911 à 1915 suivant les ‰ du recensement de 1910 (et ceux de 1901 à 1910 suivant la moyenne des recensements 1900 et 1910). Il s'ensuit, que nos calculs sont peu propres à mettre en lumière exacte la tendance croissante ou décroissante des indices-standard, bien qu'ils donnent certains renseignements même à ce point de vue. Leur importance essentielle consiste à indiquer la valeur réelle des indices se présentant dans les différents groupements de notre statistique. Ils indiquent la mesure, dans laquelle on peut considérer les divergences de la mortalité par la tuberculose mentionnées ci-dessus se présentant entre le sexe masculin et féminin, la population urbaine et rurale, les mariés et les célibataires, les membres des différentes nationalités et des cultes et les occupations différentes, comme caractères typiques, ou si elles doivent être attribuées à l'influence de l'âge.

Pour commencer, le **tableau 101** du texte hongrois compare les indices bruts et les indices-standard des régions du pays, tout en exprimant les différences des indices en ‰.¹⁾

Les indices bruts et les indices standard ne présentent point en général des différences essentielles. C'est bien naturel en partie, vu que, les différentes régions embrassant des unités territoriales plus étendues, les différences résultant des divergences de la répartition des âges ne sont pas aussi importantes, comme si l'on comparait deux communes, l'une présentant la répartition par les âges caractéristique de l'industrie, l'autre celle des communes agricoles. Il y avait, dans la première période de nos observations, deux régions, dans lesquelles l'indice-standard surpassait, dans une mesure considérable l'indice brut, à savoir, la rive gauche et surtout la rive droite de la Tisza. En effet, la mortalité par la tuberculose de la rive gauche de la Tisza, considérable en elle-même, s'est montée dans cette période à un rang plus élevé et se trouvait immédiatement après l'indice-standard de la région entre le Danube et la Tisza. Sur la rive droite du Danube par contre, la différence négative se présentant en faveur de l'indice standard était suffisamment grande, pour montrer la situation de cette région ayant une mortalité par la tuberculose favorable, encore plus avantageuse. D'ailleurs le calcul-standard nous offre dans toutes les régions, sur la rive gauche du Danube, dans la région entre le Danube et la Tisza et dans le territoire compris entre la Tisza et la Maros, des nombres proportionnels plus favorables, que celui des indices simples. Ce fait seul prouve, que la mortalité par la tuberculose si véhémente en apparence de ces régions est due d'une certaine façon, en partie à la répartition des âges. La mortalité par la tuberculose de la Transylvanie se reflète dans une plus grande mesure dans le miroir de la standardisation, que partout ailleurs.

A la fin de nos recherches nous trouvons de nouveau, que nos calculs antérieurs sur la mortalité par la tuberculose des deux rives de la Tisza nous trompent, en tant, que nous y avons établi, en réalité une mortalité par la tuberculose plus grande. La rive gauche du Danube et le territoire entre le Danube et la Tisza ont partagé ce sort (par rapport au développement du début du siècle), par contre dans les trois autres régions — comme ce fut le cas auparavant — les indices-standard sont inférieurs aux indices simples. C'est surtout dans le territoire compris entre la Tisza et le Maros que nous attirons l'attention à la différence des deux indices qui enrôle cette région au nombre de celles ayant une mortalité par la tuberculose plus favorable.

Ayant réparti notre matière suivant a) Budapest, b) les villes municipales et c) la province, les résultats obtenus se trouvent compris dans le **tableau 102** du texte hongrois.

Les indices de la capitale et des autres villes municipales sont tant soit peu inférieurs en cas du calcul-standard, celui de la province, par contre, est plus élevé. Ce fait s'explique par la différence bien connue de la répartition des âges des villes et de la province. Si les différences négatives des villes traduites en ‰ surpassent les différences positives de la province, c'est que la population de la province représente des masses plus considérables, que celle des villes.

Les données relatives à la langue maternelle sont comprises dans le **tableau 103** du texte hongrois.²⁾

La mortalité par la tuberculose de la population de langue maternelle hongroise est, dans les deux périodes de nos observations plus haute en cas de calcul-standard. Bien que la différence ne soit pas excessive, il est certain, que la race magyare est mieux exposée, rien que par la répartition des âges,

¹⁾ Voir la traduction des désignations des régions du pays à la page.
²⁾ Voir la désignation française des différentes langues maternelles à la page.

à la tuberculose et qu'elle exige un système de protection établi avec un soin tout spécial. Outre la population magyare ce ne sont que les Ruthènes, chez qui l'indice-standard surpasse l'indice simple. Ici pourtant la différence saute tellement aux yeux, qu'on peut en conclure avec sûreté, que les résultats si favorables en apparence de la mortalité par la tuberculose des Ruthènes sont dus principalement au fait, que l'âge infantile s'y trouve représenté par un très grand nombre d'individus.

Il faut mentionner parmi les autres nationalités les Allemands, dont les indices de mortalité par la tuberculose très favorables sont tombés encore plus bas par suite de nos calculs, bien que même ces conditions avantageuses de l'élément allemand de Hongrie restent en arrière en présence des résultats excellents caractéristiques à l'Empire Allemand. Les indices-standard des Roumains et des Croates sont également considérablement plus bas que les indices simples. Les différences sont moins importantes chez les Slovaques et les Serbes.

Le **tableau 104** du texte hongrois représente les deux variantes des indices calculés suivant les cultes.¹⁾

L'indice-standard des catholiques-grecs était considérablement plus haut, dans les deux périodes de nos observations, que l'indice brut. Le même sort échet d'abord aux israélites, plus tard aux catholiques romains. L'indice-standard de la mortalité par la tuberculose des israélites était, après 1911, absolument identique à l'indice calculé par le système normal; l'amélioration y est, par conséquent, évidente. La situation est la contraire chez les catholiques-romains, où la mortalité par la tuberculose plus favorable, ressortant des changements de l'indice brut est estompé tant soit peu par le fait, que l'amélioration apparente est due en partie aux particularités des conditions d'âge. Nous appuyons sur le fait, que le calcul-standard diminue dans les deux périodes la mortalité par la tuberculose défavorable des grecs-orientaux.

Il appert de ce que nous venons de dire, que le calcul-standard produit dans presque tous les cas des déviations positives ou négatives dans les résultats. La partie des recherches relative à la situation de famille, semble, au premier moment réfuter cette assertion. (Voir le **tableau 105** du texte hongrois.)²⁾

Ici nous voyons à peine quelque différence entre le niveau des deux indices. Ce serait naturel en soi-même, vu que la situation de famille élimine, elle-même les différences de la répartition des âges; pourtant, ce n'est qu'apparence. Nous rencontrons dans les indices calculés suivant la situation de famille des divergences plus essentielles, peut-être, parlout ailleurs, si nous nous donnons la peine, de calculer séparément les indices-standard pour a) Budapest, b) les autres villes municipales et la province. (Voir le **tableau 106** du texte hongrois.)

A Budapest, l'indice-standard des célibataires était inférieur de 11.25‰ à l'indice brut dans les années 1901 à 1905, ce qui fait une différence importante. A la fin de nos observations cette différence était à-peu-près la même elle s'élevait toujours à 10.40‰ prouvant, que la mortalité par la tuberculose élevée des célibataires (masculins et féminins) de Budapest est due prépondéramment au fait, que les possibilités du travail des grandes villes y attirent un grand nombre d'individus ne possédant point les moyens de se marier. La force attractive de la capitale se fait valoir particulièrement dans l'immigration des hommes. On en peut tirer d'ores et déjà la conclusion logique, que la différence de l'indice-standard et brut des hommes doit surpasser celle des femmes. C'est, en effet, la réalité. L'indice standard des hommes était inférieur de 15.05 respectivement de 13.65‰ à l'indice brut dans les deux périodes extrêmes de nos observations, chez les femmes la différence n'était que de 6.23, respectivement de 5.06‰. Dans les villes municipales l'indice de mortalité par la tuberculose des célibataires restait également considérablement au-dessous de l'indice calculé de la façon normale. La différence se chiffrait en 1901 à 1905 par 9.13‰, en 1911 à 1915 par 9.09. Les rapports mutuels des indices ressemblent d'autant plus à la formation de ceux de Budapest, que les indices-standards des hommes tombent plus bas par rapport aux indices bruts (de 11.36, respectivement de 10.86‰), que chez les femmes (la différence négative n'y est que de 6.76, respectivement 6.76‰). A proportion de l'accroissement de l'indice des célibataires de deux sexes de Budapest et des villes municipales par le nombre supérieur de l'élément se trouvant dans l'âge productif et manquant des moyens de se marier, l'indice-standard des célibataires de la province surpasse considérablement l'indice simple. La différence était de 2.98‰ dans la période de 1901 à 1905 et de 3.48‰ dans celle de 1911 à 1915. L'explication de ce fait se conçoit aisément vu que le groupe de la population célibataire de la province comprend une contingent supérieur de l'élément des enfants et des adultes, dont la mortalité par la tuberculose est bien inférieure à celle des autres groupes d'âge.

¹⁾ Voir la dénomination française des cultes à la page.

²⁾ Voir la désignation française de la situation de famille à la page.
Les indices se rapportent à la mortalité par la tuberculose a) des hommes, b) des femmes et c) de la population totale.

L'indice-standard des mariés de Budapest était au commencement du siècle (+ 0,87%) comme au commencement de la deuxième dizaine d'années (+ 0,51%) supérieur à l'indice brut; la différence, toutefois, n'est pas considérable. Celle des hommes (1,85%, respectivement 2,94%) est plus importante, ou qu'à Budapest les groupes d'âge plus jeunes représentant une quote-part inférieure dans la couche des hommes mariés. Les femmes présentant une formation opposée. Leur indice-standard est inférieur de 2,36%, respectivement de 1,92% à l'indice brut. A Budapest l'élément de l'âge plus avancé est plus nombreux dans le groupe des femmes mariées. Ce fait devrait avoir la conséquence, que l'indice-standard surpasse l'indice brut. Il paraît cependant, que la mortalité par la tuberculose accentuée des femmes mariées plus jeunes non seulement qu'elle contrebalance cette influence mitigante, mais elle est suffisamment forte pour produire un effet opposé. Les deux indices des personnes mariées des villes municipales n'accusent que des divergences minimes. Il est vrai, toutefois, que les indices-standards restent, dans tous les cas, au-dessous de l'indice brut. Dans la période de 1901 à 1905 les deux indices des hommes et des femmes étaient absolument identiques. Ce n'était plus le cas dans la période de 1911 à 1915, où l'indice-standard des hommes était supérieur de 0,61%, celui des femmes par contre inférieur de 1,06% à l'indice brut. Dans la province l'indice brut les mariés était, au commencement, plus élevé d'une nuance; plus tard les deux indices devinrent égaux, prouvant, que plus nous descendons vers les degrés inférieurs de la culture économique et intellectuelle, plus les excès de la mortalité par la tuberculose résultant de la vie économique-sociale s'estompent. Dans la province les indices des deux sexes sont également dans une harmonie presque complète.

L'indice-standard des veufs de Budapest était, dans les deux périodes extrêmes de nos observations supérieur de 0,59, respectivement de 0,91% à l'indice simple. De 1901 à 1905 les différences étaient également insignifiantes chez les hommes comme chez les femmes; de 1911 à 1915, par contre; nous voyons chez les femmes un excédent considérable (+ 12,80%) à l'avantage de l'indice-standard: la mortalité par la tuberculose des veufs est considérablement plus élevée en réalité qu'on ne l'aurait supposée. L'indice brut des veufs se distingue dans les villes municipales également (2,01%, respectivement 2,66%). La différence est de 3,41, respectivement de 3,84% pour les hommes et de 1,73, respectivement de 2,30 pour les femmes, les hommes ont, par conséquent une quote part plus considérable dans le résultat final. Dans la province les indices des deux sexes sont presque identiques chez les veufs également; une certaine différence s'y montre quand-même à l'avantage de l'indice-standard. L'invariabilité caractérise les indices des deux sexes aussi.

L'indice-standard des divorcés est moins élevé dans la capitale que l'indice-brut. La situation est la même dans les villes municipales, toutefois la différence y était dans la période 1911 à 1915 de 20,87%, ce qui constitue une proportion considérable. Dans la province c'est l'indice-standard qui était un peu plus élevé.

La dernière partie de nos calculs-standards, en laissant de côté les calculs suivant les municipalités, se rapportait au calcul des indices des occupations.¹⁾

La population avait trois groupes d'occupation principaux, dans lesquels l'indice-standard de la mortalité par la tuberculose surpassait l'indice brut. La différence la plus accentuée se présente dans l'armée. Ce fait n'a pourtant aucune importance, vu que l'indice-standard des individus appartenant à l'armée est si bas en lui-même, qu'on ne trouve de pareil dans les autres groupes principaux d'occupation. Le fait que la mortalité par la tuberculose de la population appartenant à l'armée calculée par la méthode normale est tellement favorable par rapport à l'indice-standard, s'explique par la sélection détaillée plus haute. L'indice-standard des domestiques surpasse également de plus de 50% l'indice brut; voilà un phénomène plus inquiétant, que celui signalé dans l'armée, vu qu'il range l'indice des domestiques à un niveau moins favorable.

Au point de vue de la vie économique-sociale et du travail productif, il est d'une importance bien autrement capitale, que la mortalité par la tuberculose de la population occupée dans les mines, élevée en elle-même, hausse davantage encore si nous considérons les chiffres-standards. Il est vrai, que l'indice-standard de la population de l'industrie et des communications s'élève également tant soit peu au-dessus de l'indice-brut, pourtant la différence positive fluctuant près le niveau de 15%, enregistrée chez les mineurs, accentue l'importance des représentants de cette branche de production dans la lutte contre la tuberculose. Dans les autres groupes principaux d'occupation c'est toujours l'indice-standard qui est moins élevé. Dans l'agriculture également, bien que la différence n'y soit qu'insignifiante. Parmi les autres groupes

¹⁾ Voir la dénomination française détaillée des occupations à la page —. Les têtes de rubrique du tableau relèvent dans les trois périodes, a) les indices-standard, b) les différences entre l'indice-standard en % suivant les, a) travailleurs et membres de famille, b) les travailleurs et c) les membres de familles.

principaux d'occupation, la différence négative des deux indices a continué à diminuer l'importance de la mortalité par la tuberculose dans le commerce, elle l'a diminué chez les fonctionnaires publics et dans les carrières libres, elle a même estompé tant soit peu le tableau triste que nous avons esquissé sur la mortalité par la tuberculose des journaliers sans distinction spéciale.

Si l'on ne considère que les indices des travailleurs, on remarquera aussitôt, que — à côté de l'armée, où l'indice-standard est le double du standard brut — l'indice standard des mineurs travailleurs est plus élevé de près de 50% à l'indice brut; il est de 8,81, respectivement de 7,73%, proportion si élevée, qu'elle attire l'attention du statisticien. L'indice-standard des travailleurs de la population industrielle surpasse également de 40% l'indice brut, donc, dans une proportion plus élevée que dans la population totale. Dans l'agriculture, par contre, — et dans les services publics — les indices-standard sont moins élevés chez les travailleurs, que dans la population entière.

Il est fort intéressant de passer en revue, en-dehors des groupes d'occupation, celles, dont les indices-standards et bruts présentent des divergences caractéristiques.

L'indice favorable en lui-même des grands-propriétaires tombe encore plus bas par suite du calcul-standard, surtout si l'on ne considère que les travailleurs. Dans la période 1901 à 1905 leur indice standard est inférieur d'un quart, et dans la période 1911 à 1915 de 2/3 à l'indice brut. Notre opinion sur les petits-propriétaires et les journaliers petit-propriétaires n'est point modifiée par le calcul-standard. L'indice-standard des deux groupes d'occupation est tant soit peu inférieur à l'indice brut, de sorte que les rapports frappants se présentant dans la mortalité par la tuberculose des représentants de ces groupes, ne changent en rien dans la dernière partie de nos recherches. On ne saurait dire la même chose sur les indices-standards des domestiques agricoles et des ouvriers agricoles, encore moins sur les domestiques agricoles. Les indices-standards de ces derniers, et en général des domestiques agricoles surpassent d'un % considérable les indices bruts, et si ce fait n'élimine point les limites marquantes séparant la mortalité par la tuberculose de ces deux catégories des ouvriers agricoles, il en appert toujours, que c'est en partie grâce aux particularités de la répartition suivant les âges, que la mortalité par la tuberculose des domestiques agricoles semble si favorable. Nous mentionnons encore, dans le groupe de l'agriculture le personnel auxiliaire de l'exploitation forestière. Leur mortalité-standard par la tuberculose s'élève, dans la dernière période, de 25%.

L'élément le plus important de l'exploitation minière est le personnel auxiliaire. L'indice-standard des travailleurs y est près de 50; or celui de la population entière était également supérieur de près de 17% à l'indice brut.

Dans l'industrie, la divergence des indices ne présente pas des écarts aussi considérables. On constate la plus grande différence chez les fonctionnaires, dont l'indice-standard resta dans les deux dernières périodes de l'observation de 70% au-dessous de l'indice brut. En outre, l'indice-standard des forgerons, serruriers, etc., des maçons, des menuisiers, des charpentiers, etc., des bouchers, des charcutiers, etc. étant ordinairement plus élevé, que l'indice simple, ceux des menuisiers également après 1911, mis on ne voit de différences considérables que chez ces derniers, les forgerons et les maçons. Dans les groupes d'occupation, où le calcul-standard produit un résultat moins élevé les friseurs et les tailleurs se font remarquer, cependant les différences négatives convergent plutôt vers l'unité.

L'indice-standard des indépendants et surtout des fonctionnaires du commerce était plus bas, celui du personnel auxiliaires plus élevé, que l'indice brut.

L'indice-standard des indépendants des communications surpassait d'abord, puis égalait exactement l'indice brut. On arrive chez les fonctionnaires des chemins de fer au même résultat après 1911, bien que, après 1901, l'indice-standard y ait été plus bas de 14,00%, que l'indice brut. L'indice-standard des fonctionnaires des postes et télégraphes restait constamment et dans une mesure considérable au-dessous de l'indice brut. Chez les sous-officiers et domestiques des chemins de fer le cas est diamétralement opposé, quoique dans une proportion moins importante.

Dans le groupe des fonctionnaires publics et des carrières libres, l'indice brut des indépendants, fonctionnaires et du personnel auxiliaire surpassait également l'indice-standard.

Dans l'armée nous faisons ressortir le développement des dernières années: l'indice-standard s'élevait dans les catégories des officiers, des sous-officiers et des soldats également et d'une forte mesure au-dessus de l'indice brut. Le fait est plus saillant, si l'on ne considère que l'armée proprement dite: l'indice-standard des officiers surpassait plus de deux fois, celui des sous-officiers près de 4 fois, celui des soldats près de deux fois l'indice brut.

VIII. Épilogue:

Les développements exposés au cours de notre étude sur la mortalité par la tuberculose de la Hongrie se rapportent à la Hongrie millénaire d'avant-guerre. Nos recherches ont des détails, qui ne sauraient plus être actuels, malheureusement, au point de vue de la Hongrie démembrée. Toutefois il sera nécessaire de tracer tôt ou tard le tableau détaillé de la mortalité par la tuberculose de la Hongrie actuelle, justement par suite des enseignements compris dans notre étude. Un des ennemis les plus atroces du progrès et du développement de l'humanité est la tuberculose, éteignent prématurément un nombre infini de vies humaines représentant des valeurs intellectuelles incommensurables, et causant des dommages irréparables à la civilisation matérielle également.

Nos recherches n'avaient rapport, pour la plupart, qu'à une fraction infiniment petite de l'humanité, aux conditions de la population de Hongrie, mais le problème lui-même est une plaie si vive, si brillante de la politique de l'hygiène publique universelle, embrassant tous les pays et toutes les nations, qu'il nous a semblé motivé de faire un examen plus détaillé du problème, qu'il n'est usuel dans les statistiques étrangères.

Texte hongrois

I. Bevezetés.

a) Néhány adat a háborús és a háborút követő évek gümőkórhalandóságáról.

A XIX. század elején »londoni betegségnek« neveztek¹⁾ a tuberkulózist. Az angol orvostudomány már ekkor érezte ennek a betegségnek roppant jelentőségét. A »londoni betegség« azután nagy karriert futott meg s ma a halálloki statisztikának a gyermekfertőző-betegségek és a járványok statisztikája mellett aligha lehet több figyelemre méltított része, mint a gümőkórban elhaltak adatai. Nem jogtalanul. Abban a rendben, melyet a halál vág évente az emberek sorai között, mindenkor széles sáv volt az — s nemcsak Magyarországon —, mely a gümőkór pusztításait jelezte. S ha a modern hygiéne látszólag fékezni is tudta a háborút megelőző években a tuberkulózis rémének veszedelmességét, a kedvező alakulást (akárcsak az 1870/71. évi német-francia összecsapás után)²⁾ megszüntette, vagy legalább is megakasztotta a szörnyű katalizma, mely az általános gazdasági és szociális viszonyok leromlásával kapcsolatban a gümőkórhalandóság emelkedő tendenciáját is újból kitenyészttette. A statisztika módszerével³⁾ meg lehet mérni: sokfelé évtizedekkel esett vissza a tuberkulózis ellen irányuló küzdelem a háború néhány éve alatt. S akkor, mikor a szociális nyomor csak kiéleződött Európaszerte; mikor a munkanélküliség korábban soha nem tapasztalt mértékben és tartósan ütötte fel a fejét; mikor a megélhetési viszonyok főládagra szorították az előbb sem bőséges kispolgári, tisztviselő- és munkaháztartásokat; mikor a lakásprobléma a szociálpolitikának egyik legnehezebben megoldható kérdésévé vált, — a felsorolást még soká lehetne folytatni —, szinte azt kellett hinni, hogy hiába volt (vagy legalább átmenetileg kárba veszett) a közegészségügy ápolásának oly fáradságos és költséges munkája.

Néhány adat a helyzet rosszabbodásáról:

1. tábla. Néhány európai állam gümőkórhalandósága az 1913–1921. években.⁴⁾

1000 lakóra esett gümőkórhalálozás									1000 lakóra esett gümőkórhalálozás								
Év	Anglia és Wales	Dánia (városai)	Svéd-ország	Ausztria ⁵⁾	Német-birodalom	Hollandia	Spanyol-ország	Svájc	Év	Anglia és Wales	Dánia (városai)	Svéd-ország	Ausztria ⁵⁾	Német-birodalom	Hollandia	Spanyol-ország	Svájc
1913..	1'35	1'26	1'85	—	1'42	1'42	1'52	2'00	1918..	1'74	1'28	1'76	4'03	2'28	2'12	1'81	1'96
1914..	1'26	1'31	1'98	2'66	1'39	1'40	1'50	1'94	1919..	1'26	1'14	—	3'58	2'09	1'74	1'80	1'81
1915..	1'64	1'25	2'04	3'22	1'48	1'44	1'80	1'89	1920..	1'13	1'13	—	2'83	1'62	1'47	1'68	1'80
1916..	1'60	1'38	2'00	3'87	1'56	1'67	1'72	1'88	1921..	1'13	1'20	—	—	—	1'28	—	—
1917..	1'68	1'58	1'95	4'33	2'03	1'82	2'04	2'02									

A háborús romlás alól a — felsoroltak közül — egyik állam sem tudta magát kivonni. Akár hadba-vonult népe, akár semleges maradt, a háborús feszültség érezte hatását a lakosság gazdaságtársadalmi viszonyaiban s a népesség erőbeli állapotának gyengülése,⁶⁾ a fertőződés lehetőségeinek⁷⁾ tágabb perspektívájával karöltve utat nyitott a tuberkulózis friss térfoglalásának vagy legalább is gyorsabb befejeződéshez segített a már kifejlődött eseteket. Pedig a háborúban résztvevő államok statisztikáját (talán a Német-birodalmat kivéve, ahol kísérlet történt a hiba kiküszöbölésére), némileg aggályosan is kell fogadni. A legtöbb állam statisztikájában nem történt gondoskodás arról, hogy az elhaltak számát a harcateren elesett

¹⁾ L. Dr. Tauszk Ferenc: A tudóvsz elleni mozgalom, különös tekintettel Angolország és Németország viszonyaira. Tuberkulózis. 1905. III. évf. 10. sz.

²⁾ Dr. dr. Korányi Sándor báró hozzászólását Fáy Aladár előadásához a magyar orvosok tuberkulózis egyesületének 1917. évi közgyűlésén. (A M. O. T. E. Munkálatai, Budapest, 1917. 46–47. l.)

³⁾ L. Siegfried Rosenfeld: Die Aenderungen der Tuberkulosehäufigkeit Oesterreichs durch den Krieg. Wien, 1920. 89. l. Ugyancsak idézett munka (15. l.) a gazdasági életnek a háborúval összefüggő industrializálódásának hatására mutat rá. Természetesen a háború hatásait a hadviselő államok halálloki statisztikái tárják fel leginkább, miről később beszélünk.

⁴⁾ L. a francia Statisztikai Évkönyv (Annuaire Statistique) 1923. évfolyamának (Páris, 1923.) 209. l.

⁵⁾ L. Die Bewegung der Bevölkerung in den Jahren 1914 bis 1921. (Bearbeitet und herausgegeben vom Bundesamte für Statistik. Wien, 1923.) c. kiadvány 37. lapját, a hol a mai Ausztria adatai közöltek.

⁶⁾ L. Györki Béla: Munkások tuberkulózisa a háború alatt. Tuberkulózis, 1916. XIV. évf. 9–10. sz.

⁷⁾ L. Effler: Der Krieg und die Tuberkulose, Med. Reform, 1916. 7. szám.

vagy általában a hadiszolgalatok alatt elhalálozott katonák adataival egészítsék ki, vagy ha az nem volna lehetséges, a polgári halottak számát a bevonulások által nem érintett polgári lakossághoz viszonyítsák. Ennek következménye persze az, hogy ezekben az államokban a világháború alatt valószínűleg a gümőkór pusztítása *kiterjedtebb* volt, mintsem egyébként gondolhatnók.)

Magyarországon, ahol a gümőkórhalandóság ezreléke:

2. tábla. Magyarország gümőkórhalandósága az 1913—18. években.

1913-ban.....	3.14	1915-ben.....	3.30	1917-ben.....	3.27
1914-ben.....	2.94	1916-ban.....	3.18	1918-ban.....	3.54

volt, szintén kell azzal a hibaforrással számolni, melyről az imént volt szó. Sőt annál inkább, mert a hadbevonulások népességünknek aránylagosan jóval nagyobb tömegeit szolgáltatók el otthonuk mellől, mint pl. Angliában, a gümőkórhalandósági számnak a valóságtól való eltérése is több baji leplező, mint amott. Bizonyos, hogy a közvetlen háborús válság elmúltával enyhülni látszott a gümőkórhalandóság fenyegetése. A háborút követő évek adatai mindenesetre reményt ébreszthettek a feltevésekre. De éppen Magyarország, most már a *megcsonkított* Magyarország népmozgalmának legutolsó eredményei azt mutatják, hogy ismét sötét felhők tornyosulnak itt a közegészségügyi állapotok fölött. 1921-ben csupán 2.5, 1922-ben már 2.9, 1923-ban 3.0, 1924-ben pedig immár 3.2 gümőkórban elhalt egyént tartottak nálunk²⁾ nyilván minden ezer lélek után.

A magyarországi gümőkórhalandóságnak ez ismét komoly fordulata, mely a legegyszerűbb, legdurvább számítási módból is kitűnik, egymagában is megindokolja, hogy kettőzött figyelemmel forduljunk szembe népszaporodásunk régi ellenségével. Számos külföldi példa szól a mellett — különösen Angliáé, Skóciáé, Dániáé és Belgiumé — hogy a gümőkórhalandóságot az öntudatos közegészségügyi politika ötven év leforgása alatt felére, sőt harmadára is le tudta szorítani.

Magyarország borzalmas gümőkórhalandósága, melynek kiáltó bizonyossága, hogy a statisztikai kutatások egyetlen európai államban sem jelezték (ahol a halálloki statisztikát művelték) a tuberkulózis halálatát olyan gazdagnak, mint nálunk, még inkább kötelességgé tenné, hogy minden akarat egyesüljön a nemzeti veszedelem megrendszabályozására. Népezzünk számbeli fejlődésén kiütőző kóros jelenségeket is hatásosan lehetne mérsékelni, elszigetelni így. Mégis: a tuberkulózis ellen irányuló küzdelem a háború előtti Magyarországnak egyik kifizetetlen adóssága, melynek — úgy látszik — kamallába is emelkedett. Hiába csökkent Magyarország összhalandósága az 1876—1880. évek alatt tapasztalt 36.0/00-ról a jelen század első évtizede végén 25.0/00-re, sőt a háborút közvetlenül megelőző években még ennél is alacsonyabbra, a tuberkulózis-halandóság mindegyre szinte elrettentő képét nyújtotta országunk e nem szűnő betegségének.

b) A halálozási statisztika jelentősége.

Abból a szívós munkából, melyet az emberiség folytat az elmúlás határidejének kitolása érdekében, a statisztika is kiveszi a részét, mikor évről-évre tájékoztatást nyújt a halálozások alakulásáról s rendszerbe igyekszik foglalni azokat az okokat, melyek a halált előidézik. Nem lehet azt mondani, hogy a statisztika fejlődése a halállokok feljegyzése körül már nyugvóponton jutott. Azokat a módszereket, melyek segítségével a különböző államok statisztikai hivatalai a halállokokról tudomást szereztek, ma még világszerte nem tekinthetjük olyanoknak, melyek feltétlen biztosítékot szolgáltatnának a halálloki statisztika realitására nézve. A közegészségügyi statisztika irodalma³⁾ nagyon behatóan foglalkozott ezzel a kérdéssel s körülbelül arra a meggyőződésre jutott, hogy ha egyes államok halálloki statisztikája alapján meg is van a lehetőség arra, hogy azok halandóságának összetételét akár hosszabb időn keresztül is megfigyelhessük, a nemzetközi mérlegelések könnyen átvészeltőbe bukkhatnak,⁴⁾ ha szem elől tévesztik a szélsőséges különbségeket, melyeket a halállokok megállapításának rendszere országonként mutat. Különös. Akkor, mikor a halálloki statisztika pontosságának a gyakorlati élet⁵⁾ is sok irányban vehetné hasznát — nemcsak a népesedéspolitikára, de a közegészségügy védőhalozatának kiépítésére, a biztosításügy és a szociálpolitika is — sehogy sem tudott az idők során kifejeznie egy nemzetközileg egységes rendszer, melynek segítségével a szemlélet zavartalanul alkothatna véleményt a különböző államok halandóságának tagozódásáról. Részben szinte legyőzhetetlen — legalább a társadalmi fejlődés mai fokán legyőzhetetlen — akadályai vannak ennek.

¹⁾ Alább majd bővebben kifejtjük, hogy ez a hiba a vizsgálatnak mennyiben zavaró tényezője.

²⁾ L. a Magyar Statisztikai Szemle 1924. évi 1. számának 1. l. Annak persze, hogy a gümőkórhalandósági arányszám a múlt század első felében statisztikai okai is lehetnek: különösen a körviszonyok változása.

³⁾ L. erre vonatkozólag különösen dr. Fr. Prinzing: Handbuch der medizinischen Statistik. Jena, 1906. 320. sk. 1.; dr. Fr. Prinzing: Die Todesursachen in den europäischen Staaten 1891—1900. Stat. Monatschrift 1903. 767—807.; dr. A. Käppeli: Die Tuberkulose in der Schweiz, deren Verbreitung und bisherige Bekämpfung. Zeitschrift für Schweizerische Statistik. 1902. III. 397—381. l.

⁴⁾ L. dr. Fr. Prinzing elől idézett m. 367. és köv. lap.

⁵⁾ L. u. o. 319. l.

Hiszen nyilvánvaló, hogy csupán minden hullának bonctani vizsgálata árán¹⁾ tudná a halálloki kutatás elérni az optimumot, a halállokok kétségtelen felderítését. De ha ez a megoldás ma kívül is esik a megvalósíthatás körén, azaz a halálloki statisztika korántsem olyan exakt²⁾ valami, mint pl. maga egyszerűen a halálozások statisztikája, mindenesetre nagy lépést jelentett az igazság megismerése felé a kötelező hullavizsgálat, mely mindjobban tért nyert Európa államainak közigazgatásában s mely a magyar halálloki statisztikát immár több mint két évtized óta világvizsgálatban is elismert becslé³⁾ kutatási területté avatta.

A magyar statisztika halálloki statisztikája mindamellett nem tökéletes, hibátlan munka. Ez már azért sem valószínű, mivel 1900 óta, mikor a halálokoknak 61.0/00-ában állapította meg orvos-halottkém a halál okát, (s akkoriban ez az arány is egy különösen kedvező viszonyokat mutató évé volt), azóta sem tudtuk ezt az arányt legalább az esetek kétharmadára felvinni, sőt a háború alatt természetesen még a helyzet rosszabbodására is bele kellett nyugodni. Magyarországon tehát a nem-orvos halottkémnek szerepe meglehetősen — és állandó jelleggel — nagy. A tapasztalat azonban igazolta, hogy a szakképzett nem-orvos halottkémek vizsgálatai is (ha persze sokkal primitívebb nomenclatura alapján is történnek, mint az orvosoké) eléggé kiállották a tűzpróbát. Ha Magyarország egyelőre — talán az orvoshiány miatt, de inkább valószínű, hogy az orvosi személyzetnek területileg nem egyenletes eloszlása miatt — nem is tudta közegészségügyi szervezetét olyan fokra fejleszteni, mint pl. Svájc, ahol már a múlt század utolsó negyedének kezdetén (1876—1880) a halálokoknak 81.2, jelen századunk elején⁴⁾ (1901—3) pedig már azok 96.0/00-ában orvosi szakértelem működött közre a halállokok megállapításánál, abban az időszakban, melyre vizsgálódásaink érdeme majd vonatkozni fog (az 1901—1915. évek alatt tehát) mégis alig valamivel maradt el a volt osztrák örökös tartományok átlaga mögött, bár ott az orvosok által megállapított halállokok⁵⁾ némileg túlhaladták a halálokok kétharmad részét.

Ha tehát Svájc példáját követve,⁶⁾ a magyar statisztika nincs is abban a helyzetben, hogy az orvosilag megállapított tuberkulózis-halálokok számának (t) birtokában tuberkulózisban elhaltak összes számát az egyszerű $T = t \frac{M}{m}$ képlet segítségével számítsa ki⁷⁾ (ahol M az összes halálokok számát, m pedig az orvosilag megállapított esetek számát jelenti), a tuberkulózis különböző neveinek kimutatása esetén pedig a $T = T_1 + T_2 + T_3 + \dots + T_n$ képlettel dolgozzék, halálloki statisztikája mindazonáltal sokkal értékesebb, mint pl. Dániáé, mely csupán a városi lakosság halandóságánál mutatja ki a halállokokat, vagy Franciaorszáé, mely az 5000 léleknél népesebb községekben vezette be a halálloki kutatást, vagy Poroszorszáé, mely éppenséggel meglepő mostohán kezelte ezt a nagyfontosságú kérdést.

A magyar statisztika módszerét — az adott viszonyok között — az is becsesebbé tette, hogy azokban az esetekben, mikor a hatóságok nem-orvos halottkémek jelentése alapján anyakönyvelték a halálokokat, de tudomást szereztek arról, hogy az elhunyt egyén betegsége alatt orvosi kezelés alatt állott: a kezelő orvostól kérnek felvilágosítást a valódi halállokok felől s ily módon a statisztikai hivatal az esetleg hibás bejelentéseket korrigálhatja. Nagyban és egészben tehát a magyar halálloki statisztikát tényleg olyan ósanyagnak lehet tekinteni, melynek tudományos megmunkálása nem jelenthet hiábavaló fáradozást.

De ha ez áll a halálloki statisztika egységnek tekintett tömegére nézve, ugyanolyan mértékben igaz a gümőkórban elhaltak adataira vonatkozólag is, legalább is a tüdőgümőkórban elpusztult emberekére. A tüdőgümőkór (nevezzük akár a közhasználat szerint tüdővésznek, vagy népies szólásmód nyomán sorvadásnak, hektikának) mindenesetre azok közé a halállokok közé tartozik, melyek felismerését inkább várhatjuk a nem-orvos halottkémektől, mint esetleg más — komplikáltabb s orvosi judiciumot igénylő — halállokokét. Éppen ezért a magyar statisztika szempontjából is csak helyeselni lehetne azt a javas-

¹⁾ Ámde hol állunk ettől, mikor számos állam az összes halálokok orvosi megállapítását sem tudta vagy akarta keresztülvinni?

²⁾ L. Seiler: Die Tuberkulose nach der Todesursachen-, Erkrankungs- und Versicherungsstatistik und ihre Bedeutung für die Volkswirtschaft insbesondere für das Versicherungswesen. Ergänzungshefte zum Deutschen Statistischen Zentralblatt. Heft 9. Leipzig. Berlin. 1918. 4. l.

³⁾ L. dr. Fr. Prinzing: Die Todesursachen in den europäischen Staaten. I. m. 778. l. Prinzing utal ugyan az orvoshiányra s arra, hogy a halottvizsgálatot Magyarországon részben nem-orvos halottkémek is végzik. Véleménye szerint mégis a tuberkulózis és a tüdőgyulladás megállapítása helyesen történik nálunk.

⁴⁾ L. dr. Fr. Prinzing i. m. 825. l. és Käppeli i. m.

⁵⁾ Prinzing i. m. Ausztriáról csak az 1898—1900. évi adatokat dolgozta fel ugyan, de az újabb adatok a szerinte fennforgó 68.0/00-os arányt teljesen fedik. Ausztria egyik-másik részében (Alsó- és Felső-Ausztria, Salzburg, Csehország, Morvország, Vorarlberg, Triest) ugyan csaknem valamennyi esetben orvosi vélemény alapján történtek a halálloki megállapítások, de némely területek, pl.: Kariathia (33.0/00), Tirol (33.0/00), Galícia (35.5/00), Bukovina (32.8/00), Dalmácia (29.1/00) annál inkább visszamaradtak.

⁶⁾ Svájcban előbb említett kedvező arányszám az 1910-es évek elején még javult (97.4—97.8/00). Bár Olaszország aránya (99.6) és Skóciáé az övével is jobb volt (98.4/00). Nagyon kedvező még Norvégiaé (94.5/00) s valószínűleg Hollandiaé is, hol 1910 után a halálokoknak közel 95/00-ában orvos kezelte a beteget. Rossz volt viszont (1911: 65.5/00) Svédországban. Szászországban az arány javulóban volt. (1903: 69.7, 1913: 74.8.) (Mindezeket az adatokat az Ergebnisse der Todesursachenstatistik im Deutschen Reich f. d. J. 1913. Berlin 1917. 148—150. lapjáról vettük.) Dr. A. Käppeli (i. m.) szerint a nem-orvosi esetek száma elég gyorsan fogyott. 1878—7-ben még ez az arány 21.4/00 volt, a kilencvenes évek elején is 8.2. Tudunk kell azonban, hogy a fbc. esetében az orvosi kezelés általában gyakoribb, mint más halállokoknál. Szászországban pl. 1913-ban (l. Seiler i. m. 46. l.) a tüdővészben elhaltak 98.7/00-ról volt ez megállapítható.

⁷⁾ L. Hülsmann: Die Schweizerische Mortalitätsstatistik und die Beziehungen zum Kampfe gegen die Tuberkulose. Zeitschr. für Schweizer. Stat. 38. Jahrg. 1902. 302—377. l.

latot,¹⁾ hogy a *gümőkórhalandóság vizsgálatának középpontjába a tüdőgümőkór pusztulásait helyezve, az intenzívebb kutatás területét csak erre a halálokra korlátozzuk.*

Különösen a multa vonatkozólag sok tévedéstől óvna meg a statisztikust ez az eljárás, mert hiszen köztudomás szerint csak a mult század hetvenes éveiben kezdett teret hódítani az a ma már általános érvényre jutott felfogás, hogy a *gümőkóros elváltozás nemcsak a tüdőben jelentkezik,*²⁾ s így helytelen volt pl. az osztrák rendszer, mely 1903-ig az egyéb szervek tuberkulózisát a tüdő gümős betegségétől elválasztva, menthetetlenül belesülyesztette az ú. n. egyéb halálokok közös tömegébe. Ausztria példája pedig nem is egyedül való volt.³⁾

A mai statisztika kétségtelenül több halálokot (vagy legalább több helyesen diagnosztált halálokot) sorol a gümőkór megnevezés alá, mint a korábbi idők statisztikái. S ezért, ha a századfordulót megelőző évek gümőkórhalandóságáról akarunk ítéletet alkotni a statisztika közlései nyomán, mindig gondolni kell arra, hogy azok esetleg *nem* egységes elvek szerint begyűjtött anyag alapján készültek. Csak a részletekbe hatoló kutatás az, mely tévedésektől ment véleménynyilvánításokkal bízhat.

A régebbi források a gümőkórhalandóságot többnyire egy összegben mutatják ki; az igaz, hogy jobbára csak tüdőgümőkórt kell érteni adataikon. De a korábbi évtizedek gümőkórhalandóságának szemlélete így mégis bizonyos belső hibaforrásban szenved, melyet nincs módunk kiküszöbölni. Felmerülhet ugyan (éppen az imént említett ok folytán) az a gondolat, hogy akkor, mikor az egyéb szervek gümőkórjánál még nem gyökerezett meg az orvosi tudományban a Koch-féle bacillus felfedezése után urolomra került új irány, mely az összes gümőkóros betegségeket ugyanarra az okra vezeti vissza: valamennyi, a gümőkór címén elkönyvelt, halálesetet tüdőgümőkór gyanánt kezeljük statisztikai mérlegeléseinkben. De mivel ez mégis túlzás volna, s viszont nem tudnók sehol sem azt a mértéket megadni, mely szerint az adatok előző összeállításai alkalmasával a gümőkórhalandóság adatain az egyéb szervek gümőkórja osztozkodott s még kevésbé azt, amely szerint a halálokok tisztább felismerése az általános gümőkórhalandóság számaait az egyéb szervek gümőkórjának eseteivel szaporította, mégis *ésszerűbbnek látszik, ha a multa vonatkozólag a gümőkórhalandóság számait olyan homogén tömegnek tekintjük, melybe az összes szervek halált okozó gümős betegségei beolvadtak.*

A hivatalos statisztika teljes mértékben átértékelte annak szükségét, hogy itt valami nemzetközileg érvényes megállapodásokat kellene létesíteni s így teremteni alapot az összehasonlítások végzésére. Bizonyossága ennek a Nemzetközi Statisztikai Intézet javaslata,⁴⁾ mely arra irányult, hogy a gümőkórhalandóság legalább hármas tagozással dolgoztassék fel: a) tüdőgümőkór, b) túlnyomólag egyéb szervek gümőkórja, c) miliáris tuberkulózis. Ámde, sajnos, ez a javaslat sem tudott mindenütt megszívlelésre találni. Különösen ott nem, ahol a hullavizsgálatot nem csupán orvosok végzik, ahol tehát a halálozási nomenclaturát a nem-orvos halottkének számára le kellett egyszerűsíteni. Magyarországon ez volt, mint már fentebb említettük, és ma is ez a helyzet, s ezért a magyarországi gümőkórhalandóság háború előtti állapotának (a mi munkánknak főcélja) is igazodnia kell a kényszer parancsához. *Bele kell nyugodnunk abba, hogy az összes gümőkór-halálozások lehetnek csupán az az alap, melyen a gümőkórhalandóságra vonatkozó fejtegetéseink elindulhatnak.*

c) Gümőkóros betegségi statisztika.

Egyébiránt a közegészségügyi statisztikának régtől hangoztatott kívánsága is volt az, hogy *ne csupán a halálesetek, hanem legalább a fontosabb (fertőző és járványszerűen fellépő) betegségek is a statisztikai megfigyelés területébe kapcsolassanak bele.* Józan észszel nem gondolhat senki arra, hogy ez a morbiditási statisztika az összes eseteket ki tudná nyomozni, amikor a népesség összes egyedeinek egyik vagy másik szerve gümőkórban megbetegedett. Nagyon sokan egyáltalán nem is szereznek arról tudomást, hogy gümőkóros fertőződésből eredő betegségen estek át s még többen nem veszik igénybe az orvosi segítséget betegségük leküzdésére. *Klinikai vizsgálatok⁵⁾ alapján szinte bizonyossággá lépett elő az a korábban nem sejtett való-*

színűség, hogy élete folyamán kivétel nélkül minden ember átesett a gümőkóron, ha abból utóbb ki is gyógyult, vagy halálára közvetlenül más is szolgáltatott okot. Ez csak azt mutatja, mennyire igaza volt Pasteurnak, az emberiség egyik legnagyobb jóltevőjének, mikor azt mondta¹⁾, hogy *az ember minden fertőző betegséget legyőzhet* s nem barátja az emberiségnek az, aki e tényeket tagadja, sőt másokat is az ő fatalisztikus vigasztalan álláspontjának akar megnyerni.

De ha csupán elszigetelt, *reprezentatív* jellegű statisztikai megfigyeléseket is tudnánk a gümőkórban megbetegedett egyénekre végezni — a kutatás körét pl. egy-egy városra vagy járás községeire szorítva — nyilvánvalóan sok olyan adalékkal gazdagíthatnók ismereteinket, melyeknek nemcsak a statisztika, hanem az élet és tudomány is hasznát venné.

A magyar statisztikai hivatalnak az a kísérlete, hogy az 1920. évi népszámlálás során azt is tudakolta, vajjon az összeírt egyén tüdőcsúcshurut miatt nem állt-e orvosi kezelés alatt — bár a gümőkór szempontjából a kutatás határait három ponton is²⁾ megszüktette, — mindenesetre az érdekesebb s a kor szociálhygiénei követelményeit megértő vállalkozások közül való volt, ha eleve számolni is kellett bizonyos gátló körülményekkel. Ezek egyike eredendő bűn számba megy: az, hogy már a nemzetközi statisztikai kongresszusok felismerték a testi fogatkozások statisztikai felvételének nehézségeit³⁾ s ezeknek a népszámlálás körébe való beillesztését — tartva attól, hogy az emberi álszemérem a legjobb szándékot is csődbe juttatja — csak a legnyilvánvalóbb esetekben vélték célravezetőnek. Készen áll a gyanú, hogy ez az akadály a tüdőcsúcshurutos betegek népszámlálási összeírásánál is fennállt. A másik gátló körülmény is figyelmet érdemlő. Az t. i., hogy a népszámlálás ily irányú kiegészítése bár tisztos tanulságokhoz juttat, a morbiditási statisztika szempontjából annyira fontos egyéb körülmények helyett a *betegségi esetek demografiai jellemző vonásait domborítja ki, holott ezek a betegségi statisztikánál — véleményünk szerint — csak másodrendű fontosságúak.*

A magyar statisztika munkaprogramjában igazában a munkás baleset- és betegséggyűjtő-pénztárak statisztikája volna az a terület, melyből organikusan lehetne kifejleszteni a betegségi statisztika bizonyos rendszerét. Igaz, hogy itt a kiválasztás az egész lakosságnak aránylag csekély részére korlátozódik, csak hogy éppen olyan részére, melynek túlnyomóan városi lakhelye, foglalkozásának természete és kedvezőtlen szociális viszonyai mindmegannyi rúgók, melyek az érdeklődést éppen e kategóriák felé fordíthatják. Ámde bármily haszonnal olvashatjuk azokat az érdekes tanulmányokat,⁴⁾ melyek a biztosító pénztárak betegségi statisztikáján épülnek fel, ezek még sem tudnak felvilágosítani oly mértékben bennünket, ahogy a probléma maga kívánná. Érezzük a speciális betegségi statisztika hiányát, vagy legalább a meglevő keretek bővítésének szükségét.

A statisztikának nem kisebb nevű művelője, mint Lexis⁵⁾ is lándzsát tört 1909-ben a mellett, hogy a tuberkulózis esetei különleges statisztikai vizsgálatnak vessenek alá. Nem kétséges, hogy azokat a társadalmi és szociálhygiéniai okokat, melyek a gümőkór kifejlődésére hatnak, s némely, az orvostudománynak érdekében álló függő kérdéseket is, sokkal inkább lehetne így tisztázni, mintha a gümőkór statisztikájának főpillérei változatlanul a halandósági statisztika adatai maradnak. S ha a statisztikának ez a neme teljessé ugyan sohasem válhatnék, a gümőkór elleni hathatós küzdelemnek egyik sokat érő fegyvere volna egy ilyen betegségi statisztika.

Jogosan ágaskodik látszólag e fajta tervekkel szemben a pénzügyi politikai aggály, a költségek szempontja. De aki a népegészségügy javulásában az ország gazdasági ereje fokozásának eszközt is meglátja, hamar elkészül itt a »követela és »tartozika« mérlegével s meg fogja érteni a gümőkór-betegség rendszeres statisztikai ellenőrzésének rendkívül nagy társadalomgazdasági horderejét is.

Néhány indok, melyekre íziben rátérünk, szinte követelésszerűen állítja eléink azt, hogy a betegségi statisztika szűrőjén át is rostáljuk meg azokat az eredményeket, melyeket a gümőkórra vonatkozólag a halandósági statisztikából szerzünk. A halandósági statisztika az elhunyt egyén viszonyait mintegy a halál pillanatára rögzítve ragadja meg, nem ügyelhetvén arra, hogy a gümőkór gyakran hosszú lejárátú, évekig — néha évtizedekig — elhúzódó betegség, melynek tartama alatt az elhunyt személyi viszonyai gyökeres változáson mehetek át. Örökké emlékeztetésekre maradnak Behring szavai,⁶⁾ aki a gümőkórt olyan szomorú dalhoz hasonlította, melynek első ütemei még a gyermekkorú bölcső fölött hangzottak el. A halandósági statisztika ebből a dalból csak az utolsó foszlányt tudja érzékelteni. A halandósági statisztika a mellett

¹⁾ L. Prinzing kritikáját a 74. Annual Report of the Registrar General of births, deaths and marriages in England and Wales, London 1918. kiadványairól. Deutsches Stat. Zentralblatt, 1914. VI. évf. 5. sz. 163. l. Dr. M. Bollag is utal arra (Die Verbreitung der Lungentuberkulose im Kanton Basellandschaft, Zeitschr. für Schweizerische Stat. 1907. I. 137. s. k. l.), hogy a tüdőgümőkór könnyebben felismerhető, s ezért adatai is megbízhatóbbak.

²⁾ A gümőkórhalandóság irodalma lépten-nyomon erre vezeti vissza azt, hogy a multtal szemben az egyéb szervek gümőkórja sokfelé olyan feltűnően emelkedett.

³⁾ Ez majd az európai gümőkórhalandóság multjának ismertetésénél fog kitűnni leginkább.

⁴⁾ L. Seiler i. m. 7. és 12. l. A Nemzetközi Statisztikai Intézet 1905. évi londoni ülése kimondta, hogy a tuberkulózis-statisztika kérdésének vizsgálatára egy különleges bizottságot kell alakítani; az 1907. évi kopenhágai ülés azt, hogy ez a statisztika elválasztandó az általános haláloki statisztikától; az 1909. évi párisi ülés körvonalazta feladatait, s azt, hogy a betegséggel is behatóbban kell foglalkozni.

⁵⁾ L. erre vonatkozólag A. Blum ismertetését az Archiv für Rassenhygiene und Gesellschaftsbiologie 1909. VI. 407. l. Dr. A. Schlossmann, dr. F. Hamburger és dr. R. Muntz vizsgálatáról. Káppeli (id. m.) hivatkozik dr. O. Naegeli-re, akinek kutatásai szerint (München. Med. Wochenschrift, 1900. No. 88.) 30 éves koron felül csaknem minden hullán találtak tuberkulotikus részeket, többnyire latens vagy gyógyult esetekből folyólag; dr. Szilárd A.: A leplezett gümőkór felismeréséhez és kezeléséhez c. tanulmányában (Gyógyászat, 1914.) szintén hivatkozik Naegeli-re. E vizsgálatoknak tagadhatatlanul gyengéjök, hogy aránylag kevés klinikai esetre vonatkoznak. De Hamburger és Muntz vizsgálatának az az eredménye, hogy a 0/0 a 2. évtől (9-0/0), a 18. és 14. évig 94/0-ra emelkedik, mégis a legnagyobb figyelemre méltó. Beitzke (Tuberkulosis, 1906. 4. sz. 165. l.) úgy találta, hogy Berlin népességéből az a rész, mely a kórházak anyagát szolgáltatja, 60/0-ában átment tbc. fertőzésen.

¹⁾ L. dr. Buró Péter: A tuberkulózis megelőzése. Temesvár, 1917. 5. o.

²⁾ L. dr. Buday László: A statisztika elmélete és története. Budapest, 1922. 79-80. l.

³⁾ dr. Láng Lajos: Magyarország statisztikája. Budapest, 1884. 41. l.

⁴⁾ Ezeknek a tanulmányoknak a száma légió. Magyarországot illetőleg dr. Friedrich Vilmos, Ausztriát illetőleg dr. L. Teleky és dr. V. Rosenfeld, Németországra nézve Seiler és általában Westergaard dolgozott fel sokat a biztosítási pénztárak betegségi statisztikai anyagából.

⁵⁾ L. Seiler i. m. 5. l.

⁶⁾ L. Holló Gyula: A tüdőgümőkór korai diagnózisára való túlzott törekvés okozta tévedésekről. Gyógyászat, 1917. 87. sz.

a közvetlen halálokokhoz tapad. Sok esetben fordulhat elő, hogy a tuberkulózis ugyan az alapbetegség, mely előbb-utóbb halállal járt volna, de a halált mégis más ok idézte elő s ez a primár halálok. Az ilyen esetek merőben elsikkadnak a gümőkórhalandóság statisztikája számára, holott nyilvánvaló, hogy a gümőkórban való általános fertőzés folytán igen sok gümőkóros s elgyengült ember életét oltja el hirtelen más halálok.

Társadalomgazdasági szempontból a gümőkórhalandósági statisztika egyik legérzékenyebb hiányának azt kell tartani, hogy *semminemű felvilágosítást sem nyújt a felől, hogy a társadalmi munkának mekkora vesztesége keletkezik a gümőkóros betegségekkel.*¹⁾ A betegség tartamának megfigyelése, s különösen a termelés munkaidejéből kiesett idő tartama olyan vizsgálati pontok volnának itt, melyek a betegségi statisztikát messze földre emelnék a halandósági statisztikának. A beteg tartózkodási helye a betegség keletkezése alkalmával, foglalkozása, — s mindkettőnek változása — mindmegannyi szempontok (a diszpozíció kérdésével együtt), melyekre helyes válaszokat csak a betegségi statisztikából nyerhetnénk. Röviden: a gümőkóros betegek statisztikájában valami olyan milieu-rajznak kellene elhelyezkednie, mint a minő a munkaházartási statisztikák sajátossága.

A gümőkóros betegek statisztikájának minél gyorsabb kiépítését tartjuk szükségesnek tehát akkor, mikor a gümőkórhalandóság statisztikájával kívánunk foglalkozni. Az összefüggés könnyen érthető. Hiszen átlagosan 7—10-szer annyira becsülik²⁾ a gümőkórban súlyosan beteg emberek számát, — s a súlyos betegek két-háromszorosára a könnyebb esetekét — mint amennyien közülük évente meghalnak. Irtózatossan nagy szám ez olyan országban — mint nálunk — ahol a gümőkórhalandóság maga oly riasztó. Hiszen körülbelül azt jelenti, hogy minden tizedik, tizenkettedik ember, aki társadalmunkban mozog, a gümőkórnak időlegesen, vagy — nem tudjuk — véglegesen áldozata. Hiszen azt jelenti, hogy Magyarországon, a hol a szanatóriumi kezelésnek — népünk anyagi viszonyain is múló — oly kevés lehetősége volt;³⁾ a hol a tüdőbeteg-gondozók, nyilvános rendelők, stb. is csak nagykésőn, e század eleje táján kezdték azt az áldásos szerepet betölteni, mely működésüket különösen Angliában és Franciaországban olyan maradandó emléküvé tette; Magyarországon, ahol a nép általános műveltségi viszonyainak is szerényebb foka kisebb erejű fékezője ennek a veszedelmes kórnak, — *szinte védtelenül van kitéve minden ember annak, hogy maga is állandóan gümőkórban szenvedő s bajának fertőző volta felől nem tájékozott embertársaival érintkezze.*⁴⁾

d) Európa gümőkórhalandósága a XIX. század második felében.

Fejtegetéseink kiindulási pontja a gümőkórhalandóság háborús adatai voltak. A legközelebbi múlt adatainak erejével tereltük rá a figyelmet a problémának változatlan fontosságára. A probléma ma is elevenen sajgó sebe Magyarországnak s ma is fájdalmas érdekesség erejével hatnak azok az adatok, melyek a háború előtti Magyarország gümőkórhalandóságának törvényszerűségeit foglalják össze. Ennek az anyagnak, Magyarország 1901—1915. évi gümőkórhalandóságának, ismertetésére alább térünk át. De előbb pár jellemző vonással meg kell még rajzolnunk azt a képet, melyet az európai gümőkórhalandóság addig nyújtott, míg az évek rendjében tulajdonképpen tárgyalásunk első évéhez elérkeztünk.

A korábbi idők, a XIX. század gümőkórhalandóságának ismertetésénél — akárcsak a háborús évekénél — a gümőkórhalandóság mérlegelésének legegyszerűbb módját választjuk, az 1000 lélekhez való viszonyítást.

3. tábla. A gümőkórhalandóság ‰-e néhány európai államban az 1861—1900 években.⁵⁾

Állam	1861-1865	1866-1870	1871-1875	1876-1880	1881-1885	1886-1890	1891-1895	1896-1900
Anglia és Wales	3.31	3.20	2.94	2.69	2.54	2.32	2.12	1.90
Skócia	3.58	3.09	2.56	2.30	2.07	2.08	2.41	2.34
Irország	—	2.46	2.58	2.66	2.66	2.69	2.76	2.83
Dánia (városai)	—	—	—	3.13	3.05	2.89	2.69	2.16
Norvégia	—	—	1.08	1.26	1.40	1.44	1.73	2.09
Ausztria	—	—	—	3.77	3.93	3.89	3.62	3.40
Svájc	—	—	—	2.00	2.71	2.70	2.54	2.46

¹⁾ Irving Fisher (I. Seiler i. m. 83. l.) az Egyesült Államok nemzeti jövedelmének csökkenését a munkaképesség megszűnése vagy csökkenése folytán, melyet a tbc. okoz, évente 4-4 milliárd márkára becsülte.

²⁾ L. többek között dr. A. Käppeli cikkét a Zeitschr. für Schweiz. Stat. 1902. III. kötetében. Érdekesek dr. O. v. Sehjerning (Sanitätstatistische Betrachtungen über Volk und Heer. Berlin, 1910) adatai (53. l.); szerinte az olasz hadseregben 1-6, a Németországban 1-9, az osztrák-magyar monarchiában 8-6, az orosz hadseregben 3-7, a franciában pedig 6-7‰-a a katonaságnak tuberkulotikus. Nagy számok ezek, ha arra gondolunk, hogy a sorozás csak a legalkalmasabb elemeket fogadta be a hadseregbe.

³⁾ Nem érdekes adatok-e (az egyes államok évkönyveiből) a következők: Norvégiában 1910-ban 73 tüdőbeteg-szanatórium és kórház állott fenn 1.709 ágygal, melyek betegforgalmából 12-7‰ halt meg. Az egészségügyi bizottság által ugyanakkor nyilvántartott 8.951 gümőkóros beteg közül 64-4‰ halt meg. Finnországban 1919-ben 22 tbc. kórház állott fenn s 2.315 beteg fordulván meg bennük, 400 gyógyultan távozott és csak 146 halt meg. Svédországban 1919-ben 62 tuberkulózis-kórház működött (5.184 ágygal), melyek 12.044 beteglétszámából 1.501 egyén halt meg. Adatgyűjtésünk idejében (a világháborút megelőzőleg) Magyarországon két tuberkulózis-kórház és kb. 20 tüdőbeteg-gondozó intézet volt.

⁴⁾ A gümőkóros betegségi stat. szükségességére vonatkozólag l. még: dr. Schneider: Ein Jahr Todesursachenstatistik in Regierungsbezirk Arnberg. Berlin, 1916. 4. l. Egy ilyen statisztika tervét l. dr. C. Metz: Über die Notwendigkeit einer Enquete zur Erforschung der Ursachen der Tuberkulosensterblichkeit in der Schweiz und die Art und Weise ihrer Durchführung. Zeitschr. für Schweiz. Stat. 38. Jahrgang, 1902. 375—408. l.

⁵⁾ L. Annuaire Statistique (Stat. Generale de la France) XXXII. vol. 178* l.

Meglepő, hogy Svédországról, melynek hivatalos statisztikai szervezete a kulturálmok közül a legrégibb, s melynek rendszeres demográfiai feljegyzései hova-tovább két évszázados multra tekinthetnek vissza, csak 1911-től kezdve tudta közölni forrásunk a halálteki statisztika adatait, s hogy Franciaországot illetőleg is, melyben a statisztika iránt mutakozó komoly érdeklődés szála szintén még az első császarság koráig nyúlnak vissza (az egész ország gümőkórhalandóságának megfigyelésében) csak alig 5 évvel előbből.

Adatgyűjteményünk a multra vonatkozólag különben is meglehetősen szegényes s a század derekán a brit Hármas-királyságon kívül mindössze Belgium volt az, melynek a tuberkulózishalandóságról áttekin-tése lehetett. *A halálteki statisztika munkája csak a helvenes évek közepe táján élénkült meg*, de még oly neves és a statisztika művelésében kiváló helyet elfoglalt is, államok mint Olaszország és a Németbirodalom, csak a század vége felé rendszeresítették statisztikájukban a halálokok feldolgozását.

A fentebb közölt adatok azonban még nagy hézagosságuk mellett sem kifogástalanok, minthogy — mint alább kifejtjük — nem minden részletükben vonatkoznak az összes gümőkórhalandóságokra.

Angliánál (Walesnél), Skóciánál és Irországnál nincs erről szó, valamint Belgiumnál sem, s így ez a két (vagy mondjuk: négy) ország kiváloan alkalmas arra, hogy adataiból a gümőkórhalandóság irányára következtessünk. *Angliában a gümőkór veszedelme a megfigyelt negyven év alatt erőjéből sokat vesztett*, s hogy a nagy javulás oka valóban a gümőkór erejének megtörésében rejlik, bizonyosság rá, hogy az arány-szám 1900-ig tapasztalt csökkenése csatlakozást talált a következő évek fejlődésében, sőt a háború után is. S hogy Angliában (és Walesben) a tuberkulózis-halandóság visszaesése nem csalóka jelenség, mely csak abból keletkezik, hogy (mint erre sok helyen találunk utalást) talán a halálokok pontosabb megállapítása a légzőszervek egyéb bántalmai (bronchitis, tüdőgyulladás, stb.) közé sorolta az előbb tuberkulózis gyanánt felfogott eseteket: e gyanút szétrombolja az angol halálteki statisztikának az a másik két adata, hogy míg 1861—65-ig 3.33, addig 1896—1900-ig már csak 2.77 bronchitisban és tüdőgyulladásban elhunyt ember esett ott ezer lélekre. Ez utóbbi halálokok jelentősége nem oly határozottan halványodik el s nem is oly egyenletes vonalban, mint a tuberkulózisé, de kétségtelennek látszik, hogy Angliát illetőleg ezt a zavaró tényezőt nyugodtan figyelmen kívül hagyhatjuk. *Angliában a tuberkulózist nagyjában izoláltnak mond-hatjuk már 1900 körül*; mert hiszen a gümőkórhalandóság ott negyven év alatt sokkal nagyobb mérték-ben (42.6‰-kal) megfogott, mintsem az általános halandósági szám, mely ugyanakkor 22.6‰-ról csak 17.0‰-re hanyatlott, úgy, hogy ezt csupán 21.7‰-kal sikerült leszorítani.¹⁾

Skóciában a tuberkulózis-halandóság (öt éves átlagait vizsgálva) *szintén csaknem állandóan kisebbbe-dett*, ha a javulás mértéke itt némileg mögötte is maradt az Angliában tapasztalténak. Skóciánál azonban nem lehet elsiklani a mellett, hogy a tüdőgyulladás és bronchitis-halálozás szemlénk ideje alatt megerősödött.

Irország gümőkórhalandósága teljesen elul fejlődésében Angliától és Skóciától. A gümőkórhalan-dóság csudálatos módon szakadatlanul emelkedett itt, ami annál megszívlelendőbb tanulság, mert a tüdő-gyulladás és bronchitis arányszáma is 1866—1870-től 1.77‰-ról 2.50‰-re lendült előre. Abban, hogy Irland nyers halandósági száma a most tárgyalt két időszak alatt 16.6‰-ról 18.9‰-re romlott, első pillan-tásra is rendkívül nagy része volt a tuberkulózis és a másik két halálok terjedésének.

Belgiumban a mult század hatvanas éveinek elején megindult jobb fordulatot a következő évtizedben rossz évek váltották fel. A nyolcvanas években jelentkezett kedvezőbb alakulás azonban állandónak bizonyult, sőt *később e modern ipari állam gümőkórhalandósága oly rohamosan csökkent, hogy jelenleg egész Európában legjobb helyzetben van.* Belgiumban a gümőkórhalandóság 1861—65-től 1896—1900-ig 26.1‰-kal csökkent; az általános halandósági szám (22.8, ill. 18.1‰) megközelítőleg ugyan-annyival (20.6‰-kal). Nem így a bronchitisban és tüdőgyulladásban elhaltaké, a kiknek halandósági ‰-e 2.00-ról 3.01-re emelkedett.

Norvégia gümőkórhalandósági statisztikája a század hatvanas éveig nyulik vissza. A gümőkórhalandóság képe itt egyre elsötétülőbb, s annyira terjedőben levőnek látszott, hogy szinte érthetetlenül ellentétben állott az általános halandósági szám egyenletes csökkenésével (1871—5 : 17.6, 1896—1900 : 15.6‰). *Valószínű, hogy a halálok helyesebb megállapítása volt az a mozgaló erő, mely itt a gümőkór szerepét kiélezte*, hiszen a megfigyelt harminc év alatt a tüdőgyulladás és bronchitis-halandóság arányszáma is megnőtt (1.11‰-ról 1.78‰-re).

A másik skandináv állam, *Dánia*, adatai csak a városi lakosság gümőkórhalandósága felől tájékoz-latnak. Tekintettel a városi népesség sokkal nagyobb diszpozíciójára, az arányszám nem túlságos magas-

¹⁾ Mennyivel inkább sokra kell becsülnünk az angol közegészségügyi igazgatást, mely ennek ellenére a Local Government Board 1912. évi rendelete alapján 1918. évi február hó 1-étől a tbc.-re vonatkozólag általános bejelentési kötelezettséget rendelt el. A „The Public Health (Tuberculosis) Regulations, 1912” szerint bejelentésre köteleztettek: a) a gyakorló orvosok, b) az iskolaorvosok, c) a szegényügyi törvény szellemében működő intézetek (Poor Law Institution), tüdőbeteg-kórházak és szanatóriumok vezetői. (L. Tuberkulózis. 1918. 11. sz. 175. l.)

ságból sülyedt itt le 25 év alatt egyharmad részével. Dániában a gümőkór-veszedelem csökkenésének nyilván nagy része van a halandósági viszonyok megjavulásában. *Dánia adatai annak a bizonyosága, hogy a gümőkórhalandóság a leginkább fenyegetett városi lakosságban is — okszerű védőintézkedésekkel korlátozható.*

Ausztriáról és Svájcra egyformán 1876-tól vannak adataink.¹⁾ Ausztriában a tuberkulózis-halandóság 1890-ig bezárólag rendkívül nagy volt — közben még emelkedni is látszott — s a kilencvenes évek óta is sokkal magasabb volt, mint akármelyik másik államban, mellyel eddig foglalkoztunk. 1895-től kezdve azonban a javulás mégis sokkalta nagyobb, mintsem a nyers arányszámok mutatják, mivel az osztrák császárság halálalki statisztikája csupán ekkor vonta feldolgozásában a gümőkór megnevezése alá a tüdőgümőkóron kívül egyéb szervek gümőkórját is.

Svájcban sokkalta erőteljesebben éreztette hatását a halálalki statisztika módszerének az a változása, hogy 1880-ig itt is csupán a tüdőgümőkórt mutatták ki a tuberkulózis elnevezés alatt. Annyira meglepő azonban az arányszámok a megfigyelés két első időszakában való módosulása, hogy a gümőkór terjedésére is gondolhatunk a halálalki tökéletesebb megállapításán kívül.

Olaszország tuberkulózis-halandósága (míóta statisztikai adatait ismerjük) egyike a legkedvezőbbeknek, ha ezzel szemben tény az is, hogy a vizsgálat kiegészítése céljából szemlélt bronchitis- és tüdőgyulladás-halandóság a századforduló előtt sehol sem volt rosszabb, mint ebben az országban (1886/90 : 4⁴⁶, 1891/95 : 4⁹⁷, 1896/1900 : 4^{330/00}). Nem lehetetlen, hogy Olaszország szinte kiváltságosan kedvező helyzete a gümőkórhalandóság terén részben erre a statisztikai okra vezethető vissza.

A Német Birodalom, Hollandia és Szerbia között adatai egyformán az 1891. évig nyúlnak vissza. Utóbbi két állam gümőkór-közlése azonban 1900-ig (Szerbiáé azután is) csonkák, mert csak a tüdőgümőkór vonatkoztak. Az arányszámok szerint egyik országban sem volt a tüdőgümőkór-halandóság mértéke aggasztó, bárha Szerbiában a bronchitis és tüdőgyulladás egyre emelkedő halandósági aránya erősen ellensúlyozta a gümőkórnak látszólag kisebb pusztításait.

e) Magyarország gümőkórhalandósága 1901 előtt.

Magyarországon rendszeres és komoly mérlegelések alapjául vehető halálalki statisztika 1897 óta áll fenn. 1901-et megelőzőleg tehát mindössze négy évre visszamenőleg rendelkezünk reálisnak látszó adatokkal. Ezek indexei:

4. tábla. Magyarország gümőkórhalandósága az 1897—1900. években, ezer lélekre számítva.

1897.....	3 ⁸⁹	1898.....	3 ⁸²	1899.....	3 ⁸⁰	1900.....	3 ⁸⁰
-----------	-----------------	-----------	-----------------	-----------	-----------------	-----------	-----------------

A négy év átlaga 3^{760/00} volt, olyan magas tehát, mely a legrosszabbnak jelzett ausztriai arányszámot is sajnálatosan felülmutatta. Korábbi évekre vonatkozó adatok tanulmányozása arra engedne következtetni, hogy a gümőkórhalandóság a múlt század legvégén kiterjedtebb lett volna Magyarországon, mint előbb. Több ízben idézett forrásmunkánk²⁾ ugyanis az 1891—95. években 2^{760/00}-ben jelöli meg Magyarország gümőkórhalandóságát. Azt kell hinnünk azonban, hogy ez arányszám kiszámításánál alapul vett halálesetek száma messze elmaradt a valóságtól,³⁾ s Magyarországon nem lehet beszélni arról, mintha itt a gümőkórhalandóság a közegészségügyi viszonyok leromlása következtében vett volna hirtelenül annyira kedvezőtlen fordulatot. Ezt látszanak igazolni azok az adatok, melyeket a Közgazdasági és Statisztikai Évkönyv 1891. évi kötete⁴⁾ az 1881—87. évek tüdőgümőkórhalandóságáról közöl. Ha — a magyar népmozgalmi statisztika múltját tekintve — e nagyon régi időkben a halálalki statisztika közléseit gyanúval is kell fogadnunk, s nem lehetetlen, hogy ez évek tüdőveszélyhalandóságát a szakértelem hiánya mutatta a valóságnál nagyobbak, mégis kétségtelen, hogy akkor, mikor az adatok:

5. tábla. Magyarország tüdőgümőkórhalandósága 1.000 lélekre számítva az 1881—1887. években.⁵⁾

1881.....	4 ⁸²	1883.....	4 ⁰⁰	1885.....	3 ⁹⁵	1886.....	4 ¹⁶
1882.....	4 ¹⁸	1884.....	4 ⁰⁴	1881—85....	4 ⁰⁹	1887.....	4 ²¹

Magyarországnak csupán a tüdőgümőkórhalandóságát ilyen fekete színben tüntetik fel, — az összes gümőkórhalandóság arányszámai nyilván még magasabbak lettek volna! — a magyar közegészségügy „énny”

¹⁾ A most használt forrásból. Dr. L. Teleky: Die Sterblichkeit an Tuberkulose in Oesterreich 1873—1904. Stat. Monatschrift 1906. XI. 188. l., már 1878-tól közöl adatokat tartományonként, de csak a tüdőveszélyhalandóságról.

²⁾ Annuaire statistique. 1912. (Páris) 178^a l.

³⁾ Az öt év átlagában 49.000 egység.

⁴⁾ Budapest, 1891. 74—75. l.

⁵⁾ Ezek az adatok valamelyest eltérnek az említett Évkönyvben közölt adatoktól. De jobbnak véltük ezeket felhasználni, mint hogy a tüdőgümőkórhalandósági eseteknek a m. kir. belügyminiszter által készített évi jelentésekből vett abszolút számokat magunk viszonyítva az egyes évek közép népességéhez, a fenti eredményeket nyertük.

leges viszonyai nem adhatnak tápot arra a föltevésre, mintha a múlt század kilencvenes éveinek kedvező hangulatát hirtelen torzította volna el valami depresszió. Ellenkezőleg. *Igazolva látjuk, hogy nálunk is érvényesült az általános irányzat, mely szerint az európai államokban a gümőkórhalandóság hullámvonala már túlment a magaslati ponton.* A gümőkórhalandóság a múlttal szemben nálunk is enyhült s ha utóbb (1900-at követőleg) még látunk is majd egy fellobbanást, a legveszedelmesebb időknek már megelőtte voltunk.

Másfelől azonban nem szabad tagadni, hogy a gümőkórhalandóság magyarországi korlátozódása a többi európai államban tapasztalt javulással egyáltalán nem tartott lépést. S ha másfelé rendre úgy láttuk, hogy a halandósági szám visszaszorításának hathatós segítője volt a gümőkórhalandóság megfékezése, Magyarországon abban, hogy a halandósági arányszám 1876/80-tól 1891/90-ig 36^{90/00}-ról 28^{10/00}-ra szállt alá, vajmi kevés része volt annak. Ugyanezen időszak alatt a tüdőgyulladás halottainak aránya is alig-alig változott nálunk úgy, hogy halandósági viszonyaink jobbraválásának főtényezőit nálunk elsősorban a gyermekfertőző betegségek elerőtlenedésében kell látnunk.¹⁾

II. Az 1901—1915. évek gümőkórhalandóságára vonatkozó anyaggyűjtemény kritikája.

a) A magyar anyag bírálata.

A statisztikai anyag, melynek alapján kísérletet teszünk arra, hogy a magyarországi gümőkórhalandóság alakulásáról a háborút megelőzőleg beszámoljunk, a magyar statisztika vizsgálódásait eddig eléggé ismeretlen területek felé vezeti el.

Az anyag összeállításának története sok hasonló vonást mutat a kivándorlási mozgalom statisztikai adatgyűjteményének egybefoglalásával. Régóta sorvasztotta már Magyarország népességének éppen legtermelőképesebb korosztályait a kivándorlás s különösen az amerikai kivándorlás, a míg a központi statisztikai hivatal az 1899—1913. évek ki- és visszavándorlási statisztikájának összefüggő képét elkészítette s a világháború utolsó évében erről a Magyarországon annyira fontos népmozgalmi jelenségről beszámolóját megtartotta.²⁾ A háború előtti Magyarország kivándorlásáról — sőt annak éppen legjellegzetesebb korszakáról — sajtó alá rendezett kiadvány a magyar népesedéstörténetnek is forrásmunkája.

Magyarország népmozgalmának természetes tényezői közül viszont a halandóság problémája s ennek részei közül a gyermekek halandóságán kívül a gümőkóros halandóság volt az, melynek a statisztikai módszerrel való behatóbb kutatása a statisztikai hivatalnak hova-tovább halaszthatatlan feladatát képezte. A kettős feladat egyikét (melyet szintén a háború alatt vállalt) a statisztikai hivatal már régebben megoldotta,³⁾ s a gümőkórhalandóság statisztikájának őanyagával is már évekkel ezelőtt elkészült, ha a rendkívüli viszonyok folytán csak most is jutott hozzá, hogy azt a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tegye. Ilyenformán a népesség fejlődésének akadályait képező e három jelenség statisztikai megvilágítása teljessé válik.

A statisztikai táblázatok tartalma azonban, melyekhez fejtegetéseink kapcsolódnak, már keletkezésében eltért a kivándorlás statisztikájától. A kivándorlási statisztika szerkesztése alkalmával a vezető elv csupán az volt, hogy az egymást követő évekről felhalmozódott feldolgozások kiemelkedő adatait tömörítsük sorokba. Új feldolgozások a kiadványhoz tervbe sem vettek, s ha a kivándorlási mozgalom topográfiájáról — a kivándorlás által leginkább fertőzött közsegekről — a kiadvány szöveges bevezetése közölt is adatokat, a kérdés e talán legérdekesebb részének kiaknázása a háborús idők szűlte nehézségek folytán elmaradt.

A gümőkórhalandóság statisztikai megvilágítására azonban korántsem lett volna elegendő másfél évtizedre visszamenőleg összeszedni azokat a szófukar közléseket, melyeket a korábbi évek népmozgalmi kiadványai magukban foglalnak. Ezekkel vajmi kevésre mentünk volna, ami elvégre érthető is, mert ha a halálalki statisztika valamennyi fontosabb részletéről speciális feldolgozásokat kívánnánk, a munka rendkívül eldarabolódnék. A halálalki feldolgozása a halandósági statisztika munkakörének 1908-ig különben is csak mellékes célja volt. A halálalki statisztika az 1909. évtől kezdődőleg lép nagyobb jogok birtokába s azok az alapok, melyeket a statisztikai hivatal az 1909—1912. évek népmozgalmánál tárgyaló kiadványában⁴⁾ lerakott, már nagy lépést jelentenek azon az úton, mely a halálalki statisztikának vagy legalább is

¹⁾ Dr. Kenéz Béla: Magyarország népességi statisztikája. Budapest, 1900. 140. l.

²⁾ L. Magyar Stat. Közl. Új sor. 67. köt. Budapest, 1918.

³⁾ L. Magyar Stat. Közl. Új sor. 68. köt. Budapest, 1922.

⁴⁾ L. Magyar Stat. Közl. Új sor. 50. köt. Budapest, 1916.

egyed halálának statisztikájának öncéllá való fejlesztése felé vezet. De minthogy az újítás felölelte az összes halálokat, már eleve lehetetlenné vált, hogy a kiadvány kimerítse az egyes halálokokra vonatkozólag kívánatos valamennyi szempont mérlegelését.

A gümőkórhalandóság közelebbi megismerése végett tehát a statisztikai hivatal arra kényszerült, hogy az eredeti halálozási lapokat vegye ismét munkába s abból indulva ki, hogy a gümőkórhalandóság alakulásának legfőbb determinansa a kor, a körviszonyok szemléletét helyezze az összes többi demografiai jellemvonás központjába. Azok a táblázatok tehát, melyek a gümőkórban elhunyt egyének a) nemét, b) családi állapotát, c) anyanyelvét, d) vallását (mindezeket törvényhatóságok szerint való tagozással), továbbá e) foglalkozásukat (csupán országrészenként való összefoglalásban) mutatják ki; mindvégig friss feldolgozások eredményei. Horvát-Szlavonországra vonatkozólag a feldolgozásokhoz szükséges az az anyag az 1901—5. évekről már nem állott rendelkezésre, mikor a m. kir. központi statisztikai hivatal felkérésére a zágrábi statisztikai hivatal ehhez a munkához hozzáfogott. A Társországok gümőkórhalandósági adatait a kiadvány tehát csak az 1906. évtől kezdődőleg közli. Részben ez oka s ezzel összefüggően az, hogy így nem volna módunk a magyar szent korona ezeknek az országainak területén gondolatfűzésünket az 1901. évig visszavezetni, hogy tanulmányainkban csak a szűkebb értelemben vett Magyarország gümőkórhalandóságát vizsgáljuk meg.

A tipikusan demografiai adatokat — mint említettük — az ismertetés alapját képező táblázatok törvényhatóságoktól nyújtják; a foglalkozási demografiát azonban csak a több törvényhatóságot összefogó országrészek szerint. A kutatásnak ebből bizonyos akadályai támad, minthogy közismertek azok a nehézségek, melyek a magyar demografiai vizsgálatoknak a különböző országrészek szerint való végzése elé torlódnak.

Szó volt arról, hogy — bár csak tömörebb felsorolással — a foglalkozási viszonyokról is kapjunk törvényhatóságok szerint tagolt adatokat, de a háborúval kapcsolatos sok körülmény megakadályozta, s a jövő feladatának tartotta fenn azt. A jó szándék mégis megvolt arra, hogy a foglalkozási adatok összevont közlése mellett is a gümőkórhalandósági statisztika vizsgálatainak legalább egyik legérdekesebbje — a városi és vidéki halandóság szembeállítása — itt is lehetővé váljék. Ezért az országrészek szerint való adatok közül kiemelték és külön dolgozták fel a városok adatait. Ha azonban a városoknál is le kellett ugyan mondani a földrajzi csoportosításról és még Budapest adatait sem tudjuk a keresők és eltartottak adatai közül külön-külön kihámozni, hanem csupán az egy-egy foglalkozási ág, stb. összes adataiból, — az adott nehéz viszonyok között örülnünk kell anyagunknak ezen a minőségi szétválasztásán is.

A tömörségre való törekvés jellemezte az ipari foglalkozású gümőkóros halottak adatainak feldolgozását is. Itt az önállókat és a segédszemélyzetet vonta össze a feldolgozás. De találtunk módot arra, hogy a kérdést erről az oldaláról tanulmányainkban szintén megvilágítsuk.

A gümőkóros halandóság adatait a közlemény három évcsoportba osztotta szét. Az 1901—5., az 1906—10. és 1911—15. évek halandóságát így külön szemlélhetjük. A háborúszülte rossz munkaviszonyok miatt le kellett mondanunk arról, hogy ez adatokat egyes évek szerint dolgoztassuk fel. Jobb időben ismételve meg a magyar statisztikai hivatal hasonló vállalkozását, bizonyára nem fog szűkölködni munkánk az évek szerint való közlés elvének érvényesítése nélkül. A pontos gümőkórhalandósági arányszámok kiszámítása akkor mindenesetre könnyebben fog menni, mint a jelen esetben.

A kiadvány mindvégig az összes gümőkórhalalozások számadatait közli, tekintet nélkül arra, hogy a gümőkórhalalozást milyen szerv megbetegedése okozta. Oka ennek az, hogy a halálokok megállapítása Magyarországon is csak részben történik orvos-halottképek által, s a nem-orvos halottképek számára előírt nomenklatura sokkal kurtább lévén, mint amazoké, — a tizenöt év anyagát felölelő feldolgozás a nem-orvos halottképek nomenklaturájához simul. Ez a gümőkórt általánosságban jelöli meg halálokok gyanánt, nem úgy, mint az orvosi nomenklatura, mely különbséget tesz a) tüdő-, b) bél-, c) agyhártya-, d) csontgümőkór, e) görvélykór és végül f) egyéb szervek gümőkórja között, s ezáltal sokkal messzebbmenő perspektívára nyújt alkalmat. Igaz viszont, hogy a gümőkórhalandóság szempontjából a tüdőgümőkór pusztításai szinte minden más szerv gümőkórját elsöprő jelentőséggel bírnak, nemcsak nálunk, hanem külföldön is. Mégis, tudva azt, hogy az egyéb szervek (nem a tüdő) gümőkórja a fiatalabb korú egyének között mennyivel inkább pusztít, mint az öregebbek sorában, nagyon valószínű, hogy jövőben tekintettel kell lenni arra, hogy a magyar gümőkórhalalozási statisztikának ez a része fejlesztessék.

A gyermekkor az egyéb szervek gümőkórjánál különös fontossággal bír. Ezért mérlegelés tárgya volt az a gondolat, hogy a gümőkórhalalozás statisztikájának koradatait nem kellene-e a szokásos »7 éven aluliak« csoporton belül még tovább részletezni. Legalább olyan értelemben, hogy az egy éven aluli, az 1—2, 3—4 éves és az 5—6 éves halottakat külön kimutassunk. Tagadhatatlanul értékes adatokat nyertünk volna

így; de a munkatorlódás végett erről a munkatöbbletről le kellett mondanunk. A kérdésnek ez a része mégis olyan, melyet a magyar statisztikai hivatal tovább is nyilvántart. Fontos módszertani oka is van ennek. Ha a 7 éven aluliak halandóságát ki akarjuk számítani, tudvalevőleg az ugyanolyan korú népesség egész tömegét kell alapul vennünk. Ámde az egy éven aluli népesség, melyet a népszámlálás mint ilyen összegez, korántsem annyira megbízható számítási alap, mint a többi korosztályokba csoportosult lakosság. Mobil, állandóan erős mozgásban levő tömeg az. Kíváncsinos volna, hogy ezt a zavaró tényezőt valahogyan ki tudjuk küszöbölni, mint ahogy a statisztika a csecsemőhalandóság mérésénél is teszi. Ennek egyik módja volna esetleg az a javaslat, mely szerint a csecsemőhalalozások (esetünkben tehát a gümőkórban elhunyt csecsemők) számát esetleg azzal a különbséggel lehetne arányba állítani, mely az élvészültek számának és az egy éven aluliak $\frac{2}{3}$ -ának különbségéből adódik.¹⁾ Ennek azonban feltétele az volna, hogy a vonatkozó abszolút számokat ismerjük.

Bármennyire óvatosak vagyunk is a magyar gümőkórhalandósági statisztika értékelésében, — mert tudjuk, hogy a magyar feldolgozás és adatközlés sem tökéletes és nem elégítheti ki teljesen a tudományos igényeket — s bármennyire érezzük is azt, hogy az emberiség e nagy ellenségének leküzdésére a magyar statisztika módszerét még nagyon kell fejlesztenünk, mégis nyugodt lelkiismerettel állíthatjuk, hogy e közlemény táblázatos részének szerkesztésével a magyar statisztikai hivatal nem lett hűtlen érdemes tradícióhoz.

b) Külföldi közlések ismertetése.

Ha nézzük azt a különben szintén rendkívül érdekes kiadványt, melyet az olasz statisztikai hivatal adott ki,²⁾ az 1887—1914. évek tuberkulózis-halandóságáról, annak anyaga a kutatásnak jóval kisebb körét teszi lehetővé, mint a magyar kiadvány. Tartományok szerint való tagozással (és évenként) kimutatja a gümőkór (és egyes változatainak) áldozatait abszolútszámokban és 10.000 lélekre is számítva. Ez mindenesetre figyelemreméltó teljesítmény. A kor adatait azonban már csak az 1908—1914. évekről (hét évről összevonva) dolgozta fel az olasz kiadvány, s itt csak a tüdővészhalandóságot állítja szembe az egyéb szervek gümőkórja miatt történt halandósággal. A foglalkozási adatok csak a 15 éven felüli népességre vonatkoznak, ami alighanem szintén vitatható, minthogy a fiatalabb korú népesség gümőkórhalandósága (ha a keresőket és eltartottakat szétválasztjuk) éppen a milieu megfigyelése végett érdekes. A foglalkozásnak a korral való kombinációjáról tehát nincs szó az olasz statisztikában, ha másfelől fel kell jegyezni a korcsoportosításnak azt az érdekességét, hogy az olaszok külön dolgozták fel az 1 évnél fiatalabb, az 1—4 és az 5—9 éves korban elhunytak adatait, ami a halandósági viszonyok vizsgálatánál a magyar rendszernél helyesebbnek látszik. Nem mondhatjuk el ugyanazt arról a módszerről, melyet az olasz statisztika követ a gümőkóros halottak foglalkozási viszonyának behatóbb kutatásánál. A módszer alapelve itt az, hogy kiszámítandó a hányados, mely a 15 éven felüli s az egyes foglalkozási csoportokba tagolt férfinepesség halottainak s az ugyanilyen korú és foglalkozású gümőkóros halottak abszolútszámának egybevetéséből származik. A halandósági statisztika igazi tanulságait csak az élőknek és halottaknak összehasonlításától várhatjuk. Az olasz statisztika módszerét tehát nem ismerhetjük el kifogástalannak s különösen nem a másik jól bevált módszert helyettesítőnek. Az olasz statisztika anyagát még a tuberkulózis-halandóság évszakok szerint való feldolgozása egészíti ki s itt találkozunk első ízben a két nem szerepének időmendorításával. Egészen véve kétségtelen, hogy az olasz gümőkórhalandósági statisztikát az évről-évre keletkező gümőkórhalandósági statisztika szakszerű, s emyiben fontos, összefoglaló gyűjteményének tekinthetjük.

A német halálloki statisztikának kiváló teljesítménye volt az a kiadvány, mely évről-évre a császári egészségügyi hivatal sorozatában jelent meg.³⁾ Az 1913. évi kötet pl. nagyjában arra az időszakra nézve, melyre közleményünk is vonatkozik, hasznos útbaigazításokkal szolgál a Németbirodalom tuberkulózis-halandóságáról is. A kötet táblázatos része az egyes halálokok statisztikáját nyújtja, az anyagot nemek szerint is részletezve az egyes szövetséges államok kerületeiben. A bevezető jelentés sokkal többet ad ennél. Megtaláljuk benne az 1906—1913. évekről a tüdő- és egyéb gümőkórhalalozás nyers indexeit államonként, illetőleg a porosz királyság tartományai szerint; az 1913. évről pedig a férfiak és nők tuberkulózis-halandóságának (0—1, 1—15, 16—30, 31—60 éves) kor szerint kiszámított indexeit. A kiadvány bennünket érdeklő közlései azonban ezzel ki is merülnek, amiből megállapíthatjuk, hogy a német hivatalos statisztikának a tuberkulózis-halandóság feldolgozása körül még akadnak teendői.

Angliának az 1901—10. évekre vonatkozó népmozgalmi közleményében⁴⁾ olvasunk a tuberkulózis-halandóságról olyan adatokat, melyek a figyelmet a legnagyobb mértékben maguk felé terelik. E statisztika

¹⁾ L. Prinzing: Handbuch d. med. Stat. i. m. 279. s. k. 1.

²⁾ Notizie statistiche sulla mortalità per tubercolosi negli anni dal 1887 al 1914 (Con confronti internazionali). Ufficio centrale di Statistica, Roma 1918.

³⁾ Ergebnisse der Todesursachenstatistik im Deutschen Reiche für das Jahr 1913. etc.

⁴⁾ Supplement to the seventy-fifth annual report of the registrar-general of births, deaths and marriages in England and Wales. Part III. (1901—10.). London 1919.

koradatai az 1861. évig nyulnak vissza, benne gondos standard-számítások igyekeznek elsimítani azokat az eltéréseket, melyek a különböző idők tuberkulózis-halandóságában a korviszonyok változása következtében jelentkeznek. Az angol statisztika korcsoportosítása a 25. évig 5 éves összefoglalásban történik, (de a csecsemők halandóságáról is bőséges adatokat találunk benne), azután (a 75. évig) 10 évenként. A nemek szerepe, a legújabb időkben a városi és vidéki lakosság halandóságának különbözősége, s a tuberkulózis különböző változatainak eltérő szerepe szintén világos kifejezésre jutnak az angol statisztikában, mely szigorúan demografiai vonatkozásaiban szinte tökéletes alkotás. Egyetlen hiánya a foglalkozási szempontok teljes mellőzése.

A háborús évek népmozgalmát feldolgozó osztrák népmozgalmi kiadványban¹⁾ (anyaga a mai osztrák köztársaságra vonatkozik), a halálóki statisztika merőben jelentéktelen szerephez jut s a tuberkulózis-halandóság még inkább, úgy, hogy azokat a célokat, melyeket a gümőkórhalandósági statisztika maga elé tűz, nem is kereshetjük benne. Érdeme inkább a gyors adatközlésben rejlik.

A szemlét nem kell tovább folytatnunk.²⁾ Feltártuk a magyar statisztikai anyag hiányait, azét az anyagét, mellyel a továbbiakban foglalkozunk. De a hivatalos statisztika általában szörmentén bánt a megfigyelésnek ezzel az ágával, ami azt bizonyítja, hogy a statisztika nemzetközi egyeteme a gümőkórhalandóságot a statisztikai munka olyan területének tudja, melyet még nem tudott teljesen meghódítani.

A magyar statisztika megkísérelte ezt. S ha nem is sikerült neki ez teljes mértékben, korántsem válik szégyenére, hiszen olyan feladatot vállalt, ahol a kultúr népek nagy többségével szemben félig-meddig az úttörő munka terhét vette magára. Valószínű, ha más államok statisztikái is inkább felkarolják majd ezt a speciális halandósági statisztikát s a statisztika kiforrottabb rendszere fogja a szempontokat kijelölni, melyeket itt — és hogyan — vizsgálni kell, a gümőkórhalandóság vizsgálatánál is kevesebb akadályról kell beszámolni.

III. Az 1901—1915. évek gümőkórhalandóságának főáttekintése.

a) Nemzetközi adatok.

A nyers halandósági szám világánál figyelemmel kísértük Európa főbb államainak gümőkórhalandóságát a XIX. század második felében, s különösen annak utolsó évtizedeiben, mikor az előbb szórványos adatközlések mind általánosabbakká váltak. A XX. századba való fordulás idején meg kellett állapítanunk, hogy Magyarország abban a szomorú versenyben, mely a gümőkór-halandósági szám nagysága körül kialakult, sajnálatraméltó módon az első helyet vívta ki. Változott-e ez a helyzet a XX. században? Ismét a nemzetközi adatokból indulunk ki.

6. tábla. Európa néhány államának gümőkórhalandósága 1.000 lélekre számítva az 1901—1915. években.³⁾

Állam megnevezése	1901/5	1906/10	1911/15	Állam megnevezése	1901/5	1906/10	1911/15
Anglia és Wales.....	1.74	1.57	1.42	Svájc.....	2.65	2.47	2.00
Skócia.....	2.16	2.02	1.68	Németbirodalom.....	2.07	1.75	1.49
Irország.....	2.70	2.53	2.15	Hollandia.....	1.87	1.66	1.45
Dánia.....	1.93	1.62	1.20	Belgium.....	1.68	1.29	1.27
Norvégia.....	2.55	2.40	2.21	Franciaország.....	—	2.21	2.15
Svédország.....	—	—	1.94	Spanyolország.....	1.99	1.76	1.52
Finnország.....	2.91	2.72	2.62	Olaszország.....	1.66	1.67	1.49
Ausztria.....	3.41	3.05	2.88	Szerbia.....	2.80	3.12	—

Csodálatraméltó fejlődésről tanuskodnak ezek a számok. Dánia (városi) lakosságának gümőkóros halandósága pl. közel egyharmadrészével fogyott meg a két szélső ötéves időszak arányszámai szerint. Svájc 24.9/0-kal, Skóciáé 22.2, Irországaé 22.1/0-kal. A javulás mértéke a Németbirodalomban (28.0/0), Ausztriában (15.5/0) és Belgiumban (24.4/0) is nagy volt s csupán Szerbia kivétel az általános szabály alól; itt a rendelkezésre álló két időszak adatai a helyzet rosszabbodására mutatnak. Ami nem is meglepő, ha azokra a feszült gazdasági és politikai viszonyokra gondolunk, melyek között Szerbia népe a század eleje után élt.

Egészen vége úgy látszik, hogy a legkedvezőbb kép a kontinens államai között Belgiumban és Dániában alakult ki, melyek nagyon jóindulatúnak vehető gümőkórhalandóságának párját csak a sziget-

ország törzsében s a déleuropai államokban fedezhetjük fel. Mindenesetre érdekes, hogy Dánia városi lakossága, az iparos jellegű Belgium népe és Anglia, melynek gazdaságlársadalmi tagozása szintén az iparforgalmi foglalkozások túlsúlyát mutatja, s melynek népessége is sokkalta inkább lőmörül városokba, mint pl. hazánk népessége: milyen szembevethető módon gálját tudták velni a gümőkórhalandóság pusztulásának. A Németbirodalom és Hollandia gümőkórhalandósága szintén a legkedvezőbbek közül való. Ha a belga és dán arányokat nem is tudták elérni, viszont helyzetük Spanyol- és Olaszországgal körülbelül egyforma. Az északi államok közül Finnországban nagyon sötét volt a kép, bár Norvégiában és Svédországban sem különösen biztató. Aminthogy Franciaországban és Svájcban sem az, ami — mindezeknek az államoknak a kultúra terén való előhaladását tekintve — némileg meglepő. A felsorolásban szereplő államok sorában kimagaslóan leginkább áll a gümőkórhalandóság Ausztriában. A multtal szemben itt is nagy volt a javulás, de Ausztria a világháborút megelőző években (a birodalom összességét) tekintve még mindig⁴⁾ messze állt attól az optimumtól, amikor a gümőkór-halandóság elleni küzdelem a fegyvert lábához teheti.

Ha az 1901-től 1915-ig lefolyt időszak egyes éveinek lefolyását nézzük; ezek adatai bár általánosságban fedik azokat a tanulságokat, melyeket az 5 éves átlagok nyújtanak, közben azonban figyelemre-méltó hullámzásokat is észlelhetünk. Angliában pl. az 1901-ik év után (1.80/00) megindult javulást 1903-ban és 1904-ben (1.74, illetőleg 1.78/00) ellentétes irányú fejlődés váltotta fel, s az 1905-ik évi változás sem bizonyult azonnal tartósnak. 1907-től kezdve (1.80/00) 1910-ig (1.43/00) azonban megszakítás nélküli javulási periódust állapíthatunk meg. Ennek a menetébe ugyan a következő év (1.40/00) éket vert, de a további békeesztendők (1913 : 1.35/00) nyilvánvalóvá tették, hogy a gümőkórhalandóságnak a háború után sorakozó években már jelzett nagyarányú csökkenése előbb bekövetkezett volna itt, ha a háborúnak a közegészségügyet is romboló hatásai már 1914-ben 1.30/00, 1915-ben pedig 1.25/00-re nem szűnnek ismét fel a nyers indexszámot, hogy azután az index 1918-ban olyan magasságban kulmináljon, melynek párját csupán a század legelső éveiben találjuk meg.

Skócia gümőkórhalandóságának menete szinte pontosan ugyanazon a vonalon halad, melyet Angliánál leírtunk, ha a kilengések valamivel tompábbak is, mint amott. Maximumot itt is az 1901-ik év (2.21/00) mutat, de az 1907-ik év után meginduló csökkenés a háborúnak a második évéig alig szenved zökkenést, sőt Skócia gümőkórhalandósága (adatainkból kivehetőleg) a háború hatásait is kevésbé érezte meg. Ugyanezt mondhatjuk Irországról, melynek gümőkórhalandósága európai viszonylatban riasztó magasságból (1901 : 3.00/00) sülyedt, teljesen Skócia példáját követve, fokról-fokra lejjebb úgy, hogy 1914-ben mindössze 2.07/00 volt itt az arányszám.

Dánia városai azt az utat, mely az 1901-ik és 1910-ik évek arányszámai (2.06/00, illetőleg 1.43/00) közé esik, gyors lendülettel csaknem egészében 1907 után (1.87/00) tették meg. Korábban a gümőkórhalandóság aránya újra meg újra emelkedni látszott. Az 1911 után tapasztalt javulás is emelkedésekkel tarkított. 1915-ben (1.25/00) e semleges államban a háborúnak semmi hatása nem látszik, de a következő években Dánia sem tudta elvonni gümőkórhalandóságának alakulása felől a háborús felhőt.

Norvégiában szintén az 1903-tól 1907-ig terjedő 5 esztendő időszak az, melyben a gümőkórhalandóság legnagyobb mértékű volt. Különösen az 1905-ik év (2.61/00) emelkedik ki, melynek arányszáma mögött az 1908-ra jövő esztendők egyenletes, de nagyon lassú javulást hoznak, — sőt 1909-től 1915-ig e halandósági index csaknem megmerevedettnek látszik 2.20/00 körül.

Svédország indexe (1911 : 1.91, 1915 : 2.04/00) sem mutatott a második évtized elején nagy hajlandóságot arra, hogy magasságából engedjen.

Finnországban az a korábbi évtizedekben észlelt fejlődés, mely a nyolcvanas évek eleje óta a tüdővészhalandóságot a népszaporodás mindjobban fenyegető ellenségévé tette, az 1901-ik év után érte el magaslati pontját (1904 : 2.99, 1905 : 2.94/00) de 1909-től itt is valamelyes javulás állott be. Ez ugyan ingadozó volt, de hozzávetőlegesen a 20 évvel előbbi idők nivóján tartotta az ország gümőkórhalandóságát.

Ausztria gümőkórhalandóságát, mint az eddig tárgyalt országok közül s a később sorrajövők közül is többet, jellegzetesen uralja az 1905-ik év (3.60/00); tőle visszafelé s előre az arányszámok mintegy lejtő oldalán helyezkednek el.

Svájc gümőkórhalandóságában az 1905-ik évi magas arányszámot (1.89/00) az előző években is csaknem ugyanakkora arányok alapozták meg. 1907-től kezdve azonban szakadatlan javulásról számolhatunk itt be.

¹⁾ Die Bewegung der Bevölkerung in den Jahren 1914—1921. (Beiträge zur Statistik der Republik Österreich, 8. Heft.) Wien, 1923. A régi Ausztria népmozgalmi statisztikája (Bewegung der Bevölkerung Österreichs) a halálóki mindenestire terjedelmesebb köteteket nyújtott, de az sem merítette ki mindazokat a lehetőségeket, melyek a statisztika számára itt kínálkoznak.

²⁾ Túlnyomólag korábbi évekre vonatkoznak a svájci statisztikai hivatal és a württembergi statisztikai hivatal tanulmányai (Előbbiek a Zeitschrift für Schweiz. Stat., utóbbiak a Württ. Jahrbücher évfolyamaiban).

³⁾ L. Annuaire Statistique. 1922. Vol. 38. 208*. I.

⁴⁾ Felmerült a kérdés (L. dr. Geszt József: Védő és Tuberkulózis. Tuberkulózis 1913. 11. sz.), hogy a tbc. mortalitás csökkenésével lépést tartott-e a tbc. morbiditás is. Leube tanár ezt — szerinte — tagadja, igazolását a német hadsereg példáját hozva fel. Kirchner ennek ellenkezőjét vallja (s talán igaza is van, mert Leube példája arra vonatkozhatik, hogy a hadsereg katonáinak egészségügyi ellenőrzése javult). Ritter szerint a tbc. betegség emelkedett, ha a morbiditás fogalmát úgy magyarázzuk, hogy minden ember, aki fertőzött, egyáltalán beteg is.

A gümőkór ellen való küzdelem eredményességének klasszikus példáját mutatja a *Németbirodalom*, ahol az 1901-ik évi 1:33⁰/00 évről-évre csökkent 1914-ig. Ennek az évről már igen alacsony (1:33⁰/00) indexét csupán a háborús 1915-ik esztendő (1:48⁰/00) torzítja el.

Hollandiában, hol 1901-ben még 1:34⁰/00 a gümőkórhalandóság arányszáma, a javulás vonala 1914-ig (1:40⁰/00) szintén csaknem egyenletesen előretörő. A viszonyoknak 1911-ben történt rosszabbodását a következő évek teljesen jóvá tették. A semlegességét őrző ország gümőkórhalandóságának javulása azonban a háború második évével már megtorpant.

Szinte tüneményes az a változás, melyet Belgium gümőkórhalandósága mutat. 1901-ben és a következő évben az index még 2:30⁰/00 körül járt, 1903-ban leesett 1:39-re, hogy azután ideges, egyenetlen mozgással 1912-ben már 1:18⁰/00-re csökkenjék le. *Oly hirtelen, átmenet nélkül volt itt a helyzet átalakulása, hogy joggal merül fel a gyanú, nem az adatgyűjtési módszer reformja rejlik-e mögötte.*

Franciaország népének gümőkórhalandóságában alig tett különbséget, hogy a fejlődésben egyik év a másikat váltja fel. Az 1906—10. évek átlagához teljesen hozzásimultak az 1911. év 2:11, az 1912. év 2:11, az 1913. év 2:16⁰/00-es indexei s látszólag a háború sem tudott itt nagyobb bajokat okozni, ha nyilvánvaló is, hogy a nyers halandósági index számításánál a polgári népesség hadbavonulása által keletkező hiba talán éppen Franciaországban érezte legjobban hatását. Figyelemreméltó, hogy Franciaországban 5000 léleknél népesebb községekre vonatkozóan már az 1891. évtől vannak közlések¹⁾ s ezek mutatják, hogy a nagyobb községekbe tömörült lakosság gümőkórhalandósági arányszáma mennyire nyomasztóbb, mint a kistelepüléseké. Hiszen az index 1891—95-ig 3:36, 1896—1900-ig 3:24⁰/00 volt s bár az 1901—5. évek alatt le is szállt 3:18⁰/00-re, a század első évtizedének második felében — dacolva minden törvényszerűséggel, melyet eddig adataiból ki tudunk olvasni — újra emelkedőben volt (3:33⁰/00).

Spanyolország gümőkórhalandósága pl. ugyanekkor szemmel láthatólag gyöngült, ha előbb szinte mozdulatlan is bizonyult. S az arányszám gyöngülése a második évtized elején is folytatódott, habár a háború kitörése és elhúzódása után fokról-fokra jobban előtérbe kerültek ebben az országban is a 10—15 évvel korábbi arányok.

Itália gümőkórhalandóságának hullámvonala 1901-től (1:70⁰/00) 1911-ig (1:72⁰/00) két ízben (1905, 1907) is újra elérte az 1:70-es indexet, majd megint e mögé hanyatlott, de egészében nem látszott nagyobb mértékben ingadozónak. Viszont az 1912. évvel beköszöntött nagy javulás (1:49⁰/00) maradandónak ígérkezett.

Szerbiában — akárcsak Franciaország nagyobb községeinél láttuk — az 1906—1910. évek sorozata volt az, mely a gümőkórhalandóságot annyira kiélezte. Előbb csak az 1905-ben jegyezhetjük fel a 3-at meghaladó (3:32) ezreléket, 1907 után egyre-másra következtek azok. Szerbiát illetőleg ez annál inkább figyelmet érdemlő, mivel a szerb statisztika a gümőkór megnevezés alatt mindvégig csak a tüdőgümőkórt mutatta ki.

Európán kívül fekvő államok gümőkórhalandóságáról csak szórványosan vannak adataink, Ázsiából *Japán* területéről²⁾ állanak ezek már az 1896. évtől rendelkezésre. Az ez évet követő négy quinquenniumban az index Japánban 1:66, 1:83, 2:02, illetőleg 2:13 volt, ami azt mutatja, hogy Japánban a statisztika egyre több esetben állapítja meg a halálokok között a gümőkór érvényesülését. A statisztikát mondtuk, mert nem lehetetlen, hogy a statisztikai módszer fejlődése, finomodása is közrejátszott ebben az európai tanulságokkal annyira ellentétes irányzatban. Erre vall, hogy különösen az egyéb szervek gümőkórja az, melynek pusztítása egyre erőteljesebben tűnik ki a statisztikából. *Bár nagyon lehetséges, hogy Japán népének az európai kultúra vívmányait rohamosan magáévá tevő szorgalma és különösen industrializálódása s általában az európai népekkel való intenzívebb összeköttetései és érintkezése szintén elősegítellék ott a gümőkórhalandóság terjedését.* Egyébként a háború előtt a gümőkórhalandóság Japánban 1910-ben érte el maximumát (2:22⁰/00),³⁾ azután — valamivel alacsonyabb szinten — stagnálni látszott. A háborús évek folyamán — s utánuk is — még magasabb számokat láttunk: 1918-ban az index 2:49⁰/00-re nőtt meg, ami a korábbi időkkel szemben enormis rosszabbodást jelent. Igaz, hogy a multhoz képest Japán általános halandósági száma is (1876—80: 17:9⁰/00, 1911—5: 20:1⁰/00) figyelmet érdemlően romlott, ha erre nézve felvilágosítással szolgál viszont a születési gyakoriságnak az európai viszonyokhoz mérten szokatlan megerősödése is (1876—80: 25:1⁰/00, 1911—5: 33:5⁰/00), úgy, hogy *Japán gazdasági fellendülése idején jóval nagyobb népszaporodást produkált, mint az elzárkózás idején.*

Ausztrália területéről *Oceánia* az, melynek gümőkórhalandóságát 1905-től ismerjük. Adataink szerint rendkívül alacsony az s a mellett még folyton csökkenő is. Az 1905. évi 1:71⁰/00 index szinte állandó eséssel 0:73⁰/00-re sülyedt, *olyan alacsonyra, melyhez foghatóról Európában nem tudunk.*

¹⁾ L. Annuaire Statistique. Vol. XXXII. 1912. 29* I.

²⁾ Forrásunk szintén az i. francia évkönyv.

³⁾ L. Notizie statistiche sulla mortalità per tubercolosi negli anni dal 1887 al 1914. Roma 1918. 31. I.

Az Észak-Amerikai Egyesült Államok indexe szintén hanyalló. 1911-től (1:59⁰/00), 1914-re (1:47⁰/00) szakadatlanul mérsékeltebb lett itt a gümőkórhalandóság, de úgy látszik, hogy e nagy államszövetségnek bár nem okoz akkora gondot a halálozásnak ez a neme, mint sok európai államnak, az átlagos európai viszonyokat mégsem tudja jelentékenyen maga mögött hagyni. *Canada* szövetséges államai közül Ontarióban a viszonyok sokkal jobbak s szemléltetően javulóban is vannak. Az 1901-ben még 1:48⁰/00-es index tíz évvel utóbb már 1 alá hanyatlott (0:93⁰/00) s az esés azután sem állott meg (1914: 0:88⁰/00). *Chilében* a gümőkórhalandóság szintén jelentéktelen.

Foglaljuk össze pár szóval a gümőkórhalandóság nemzetközi statisztikájának tanulságait. Ezek elseje az, hogy Európában a gümőkórhalandóság nagyobbak látszik, mint a világ egyéb részeiben. Igaz ugyan, hogy az Európán kívül eső területekről még csak szórványosan sem mondható adatok kínálóznak a kutató számára. Ámde e néhány adat is meggyőző. S hogy az európai kultúrától messze eső vidékeken a gümőkórhalandóság sokáig csaknem merőben ismeretlen is volt, arról értékes megfigyelések bizonykodnak, azt is igazolva, hogy e vidékek elegendő ellenálló képességet nem szerzett népe milyen rohamosan pusztult, mikor a gümőkórhalandóság soraiban felütötte a fejét.¹⁾ *A gümőkórhalandóságnak a veszélyesség fokára való emelkedése ezért mégis tipikusan európai jelenség.*

További tanulság az, hogy a gümőkórhalandóság mértéke az egyes európai államok között rendkívül fluktuáló. Az általános halandósági számot tekintve nincs akkora különbség megfigyelésünk ideje alatt az országok között, mint a gümőkórhalandóság terén. A kilengések maximuma itt a 300⁰/00-t megközelíti. Másrészt azonban az is kétségtelennek látszik, hogy *a háborút megelőző évtized (minden ingadozás ellenére) a gümőkór elleni küzdelem legeredményesebb korszaka volt.* Talán az az Európászerte — s különösen a nyugati államokban — tapasztalt nagy ijedelem, mely a lelkeket elfogta a születések számának nagy csökkenése miatt,²⁾ s amely ugyanott nagyrésztben oka volt annak, hogy az ú. n. fajegészségtani mozgalom³⁾ is mind szélesebb hullámokat vett, volt az elindítója és állandó élesítője annak az erőlködésnek, mely tilalomfát akart ültetni a gümőkórhalandóság útja elé. De bármint is történt, a gümőkórhalandóság megfékezése körül a statisztika adataiból kivehetőleg, ez az időszak maradandó érdemeket szerzett. Az eszközt, mely a kedvező változást előidézte, a kultúrában lehetjük meg csak. A kultúrában s különösen a közegészségügyi kultúrában, melynek berendezése nemcsak extenzívításban, (új meg új módszerek elgondolásában), hanem intenzívításában (a gyakorlati cselekvések keresztülvitelében) is nagyot nőtt szinte szemünk láttára. *A kultúra tehát egyfelől a gümőkórhalandóság melegágya.* Számos intézménye alkalmas arra, — s főképp a kapitalisztikus termelési rend kinövésai s a városokba agglomerált lakosság mostoha lakásviszonyai s a jövedelemelosztás kirívó egyenlőtlenségei —, hogy széthintsék a gümőkór mértékét. *De másfelől a társadalomgazdasági élet mai fejlődési fokán a kultúra jólétmennyel-nek, enyhítő, gyógyítószereinek sora is szinte áttekinthetetlen.*

b) A magyarországi adatok az 1901—1915. évek alatt.

Magyarország gümőkórhalandósága felől a következő adatok tájékoztatnak:

7. tábla. Magyarország gümőkórhalandósága az 1901—1915. években.

Év	Összesen	%	Év	Összesen	%	Év	Összesen	%
1901.....	61.134	3.83	1906.....	67.297	3.83	1911.....	65.528	3.68
1902.....	61.364	3.77	1907.....	68.125	3.84	1912.....	62.799	3.40
1903.....	65.724	3.82	1908.....	65.694	3.08	1913.....	58.627	3.14
1904.....	66.515	3.83	1909.....	64.807	3.00	1914.....	55.359	2.94
1905.....	76.545	4.38	1910.....	61.595	3.39	1915.....	63.276	3.38
Átlag			Átlag			Átlag		
1901—5....	66.026	3.89	1906—10....	65.504	3.07	1911—15....	61.118	3.28

Tizenöt esztendő leforgása alatt Magyarországon összesen 967.738 ember, kevés híján tehát 1 millió ember halt meg gümőkórban. Rettenetes nagy véradó volt ez, melynek borzalmasságát legjobban mutatja,

¹⁾ Westergaard „Die Lehre von der Mortalität und Morbilität.” (Jena 1901) munkája 414. lapján figyeltet arra, hogy Ausztráliában addig, amíg a betegek sűrűn nem keresték fel, milyen ritka eset volt a tuberkulózis. Ugyanő (439. l.) utal arra, hogy az indiai borszult lakosság the. halandósága általában kisebb, mint az európai bevándoroltaké. Dr. Külz: Beiträge zum Bevölkerungsproblem tropischer Kolonien c. tanulmányában (Arch. für Rassenhygiene u. Gesellschaftsbiologie. 1910. VII. 555. sk.) kimutatja, hogy a the. kultúra kiserője, mely nemcsak az egyént, hanem a fajt is fenyegeti. Már Kamerum sem ment tőle, s a francia és angol gyarmatokat a képező Nyugat-Afrikában erősen emelkedik. Dr. Ph. Kuhn: Die Verbreitung der Tuberkulose in der Kapkolonie und die Lehre für Südwestafrika c. munkájában (ismereti A. Blum: az Arch. f. Rassenh. und Ges.-biol. 1909. VI. 408. l.) arról ír, hogy korábban ezt a vidéket klimatikus gyógyhelynek tekintették. Egy 1906-ból eredő jelentés szerint azonban, ahová betegek mentek, a gümőkór a ben-szultok között is megdöbbentően emelkedett. Okok: rossz lakás, piszok, tisztátalan orkölcsök, hiányos táplálkozás, ivás, stb.

²⁾ Az idevágó irodalom legértékesebb munkái közül való dr. M. v. Gruber: Ursachen und Bekämpfung des Geburtenrückgangs im Deutschen Reich. München, 1914 és dr. J. Wolff: Der Geburtenrückgang. Jena, 1912.

³⁾ Legkiválóbb termékei mindenesetre dr. W. Schallmayer: Vererbung und Auslese in ihrer soziologischen und politischen Bedeutung. Jena, 1910 és az Archiv für Rassenhygiene und Gesellschaftsbiologie évfolyamai.

hogy a hozzávetőlegesen ugyanakkora népességű Spanyolországban a gümőkór áldozatainak száma ugyanakkor csak körülbelül fele akkora volt. Olaszországban s Angliában és Walesben pedig — amelyek népessége közel kétszerre felülmúlja Magyarországot — nem érte el a gümőkóros halottak száma a magyarországit.

Magyarország tehát szívósan tartotta megfigyelésünk tartama alatt is a gümőkórhalandóság terén szomorú elsőségét, pedig ugyanakkor, mikor népe emyre ki volt szolgáltatva a gümőkór pusztításainak, rikkoltotta sorait az amerikai kivándorlás is a legnagyobb vehemenciával. Nyugat számos példája világosan bizonyítja, hogy ugyanazon idő alatt, amíg Magyarország 20 esztendő után sem tudta számbavehetően a gümőkóros halandóság arányszámát letompítani, ott (ellenére annak, hogy a lakosság száma egyre jobban megduzzadt) a gümőkóros halottak abszolút száma is jelentősen csökkent. Angliában és Walesben, Belgiumban, Németbirodalomban stb. így történt. Magyarországon nem. Sőt a minden idők legmagasabb gümőkórhalálózását is éppen a tárgyalt időszakban (1905-ben) tarthattuk nyilván.

Rendszerint a magyarországi gümőkórhalandóság rosszindulatú voltának jellemzésére szokták felhozni azt, hogy indexe a század elején szakadatlanul emelkedett. Nemcsak az abszolút számok, az indexek is emelkedtek tehát. Felfogásunk szerint ennek nincsen különösebb jelentősége. Egyrészt azért, mert a csak az 1897. évvel megszervezett halálloki statisztikától joggal lehetett azt várni, hogy fokról-fokra jobban megközelítve az optimumot, az előbbi időkben más halálloki megnevezés alá takart halálokok közül többet fog majd átvonni az azokat megillető helyre. De azért sem, mert hiszen ha a gümőkórhalálózás nemzetközi tükrébe pillantunk, az a balhít is megtörik, mintha Magyarország egyedül állott volna a gümőkórhalandóság századeleji erősödésében.

Mintha az utolsó békeesztendőkből — amikor még a háború alakjában nem kapott friss segítő-társat — még egyszer utoljára meg akarta volna mutatni Európa népével szemben erejét: *meglehetősen közös törvényesség hatalmával érvényesült századunk első évtizedének közepe táján a gümőkórhalálózásnak egy szívós fellobbanása.* Magyarország gümőkórhalandósága a többé-kevésbé általános szabálynak hódolt, mikor indexei az 1901. évi csökkenés után egyre meredekebben kapaszkodtak ismét felfelé. A baj csak az volt, hogy túlon túl is hódolt: az 1901 és az 1905. évi indexek eltérése $\frac{0}{0}$ -ban kifejezve $+ 20\frac{7}{10}$, amelyhez fogható Európában sehol, csupán Japánban találunk $(+ 26\frac{9}{10})$.

1905 után a magyarországi gümőkórhalandóságnak egyre vigasztalóbb a képe; öt év elmúltával mélyebbre esett vissza az index, mint ahonnan ugyanannyival előbb elindult. S ha az 1911. év (a többi államok példájához híven) újból akadályt is jelentett az egységes fejlődésben, az 1913. és 1914. évek már olyan arányszámokat hoztak, melyek ugyan a külföldi viszonyokat nézve, egyáltalán nem mondhatók felette örvendeteseknek, de amelyekhez foghatók Magyarországon addig sohasem fordultak elő. Az 1914. évi $2\frac{94}{100}$ indexet különben óvatosan kell fogadnunk, bárha ez is csak akkora volt, mint Anglia és Wales indexe az 1871—75. évek között. Ez az év már a háború éve volt s a statisztika nem tudván megbirkózni a hadbavonulások számszerű megfigyelésével, egyfelől a katonai szolgálatok alatt gümőkórban elhalt egyének megszámlálását elmulasztotta, másfelől pedig a polgári halottaknak az ú. n. évi köznépességhez való viszonyításával az osztási művelet osztóját kénytelen-kelletlen tudatosan magasabbra vette fel a valóságosnál. E két hibaforrás teszi valószínűvé azt, hogy a világháború első évében a magyarországi gümőkórhalandóság arányszáma csak látszólag javult oly örvendetesen. Sőt nem feledhetjük, hogy a háború — az erőszakos halálokok páratlanul nagy előtérbelölésével — tulajdonképpen olyan zavaró tényező a gümőkórhalandóság alakulásában, melynek hatását akkor sem volna módunk tisztán, pontosan megítélni, ha birtokunkban volna a halál háborús aratásának tökéletes listája. Ki tudná azt megállapítani, hogy a hősi halottak között (és a hadi szolgálatok alatt járványokban vagy fáradalmaik miatt elhunyt katonák közül) mennyien pusztultak volna el normális körülmények között gümőkórban? Vagy viszont mennyien menekedtek volna meg akár a bevonulásuk tartama alatt, akár azt követően a halálnak ettől a nemétől, ha az előbb lappangó, vagy legalább jóindulatú tuberkulózisukat a háborús szenvedések és nélkülözések nem fejlesztették volna nyíltá vagy rosszabb indulatúvá? A családtagok fertőződése, a végig otthonmaradt lakosságnak a lecsökkent életstandardból eredő fokozottabb diszpozíciója, az óvintézkedések úgy, ahogy megszervezett rendszerének elporladása stb. mindmegannyi körülmény itt, mely serkentő hatást gyakorolt a gümőkórhalandóságra, ha a statisztika kutató karja nem is ér el ezek vizsgálatához.

Mindezek a hatóokok, melyekről beszéltünk, a háború további tartama alatt természetesen inkább munkáltak, mint az első esztendőben. Nyilvánvaló, hogy akkor, mikor a háború éveiben a gümőkóros halottak abszolút száma (holott e halottak sokkal kisebb népességi tömegből szelektálódtak, mintsem előbb) nem csökkent, sőt emelkedett, a gümőkórnak olyan általános terjedésével állottunk szemben, melyet statisztikánk nem fed fel a maga meztelen valóságában. 1915-ben (1914-gyel szemben) most már csupán a polgári

lakosságból) 7.916-tal, többen haltak el gümőkórban és az index is újra $3\frac{0}{100}$ fölé szökött. De bizonyára még sokkal magasabbra ugrott volna, ha kongruens tömegeket tudtunk volna egymáshoz viszonyítani. Igaz ugyan, hogy ennek az emelkedésnek valószínűségét kissé csorbítja az a feltevés, hogy a gümőkóros betegek nagyobb mértékben maradtak meg polgári foglalkozásuk mellett, mint az egészséges, vagy legalább is látszatra egészséges emberek. Addig, míg a háború vaskényszere nem vitte rá a hadviselő államokat s köztük Magyarországot is arra, hogy a satnyább nemzedékeket is igénybe vegyék a zászló alatti szolgálatra, a halálózási indexszámításnak a megszokott módszere inkább állta ki a próbát s több joggal bírt a polgári gümőkóros halottaknak az összes népességhez való viszonyítása. Éppen ezért 1914-ben és 1915-ben (közleményünk adatközlésének végén tehát) az arányszámok aligha térnek el annyira negatív irányban a tényleges (de nem ismert) arányoktól, mint ahogy eltérnek minden bizonnyal a későbbi háborús évek arányai, melyeket már előbb idéztünk. Amde mégis eltérnek, — s ez elegendő alap nekünk arra, hogy a háború felelősségét jóval nagyobb mértékben állapítsuk meg a magyarországi gümőkórhalandóság körül, semmint a nyers indexek képzése sejtetné.

A gümőkórhalandóság 1901—5. évi átlaga $3\frac{89}{100}$, az 1906—10. évi $3\frac{67}{100}$, az 1911—15. évi pedig $3\frac{25}{100}$ volt Magyarországon. Ezek a számok úgy jöttek létre, hogy az öt-öt évi időszak átlagos gümőkórhalandóságát arányítottuk ugyanazon évek közép népességének átlagához s így a lehetőség határán belül helyes eljárást követtünk. Mindenesetre leghelyesebb volna, ha az összes többi számításokban is ragaszkodni tudnánk ehhez a módszerhez, (bár, mint alább látni fogjuk, ez a módszer sem ment minden kifogástól), mint amely a gümőkórhalandóság mértéke felől normális körülmények között a legmegbízhatóbban tájékoztat. Ámde egyfelől a demografia nyilvántartásai nem oly széles terjedelműek és gyorsan felújuló, hogy erre alkalmat nyujtanának, s másfelől, mint korábban kifejtettük, az egész anyag, mellyel dolgoztunk, 5—5 év összefoglalt statisztikáját nyújtja, melyet csak bizonyos rezervációkkal lehet a megvilágításnak mindazokkal az eszközeivel átgúrní, amelyeket kívánatos itt felhasználni. Az álló népesség demografiai jellemvonásait is pontosan csak a népszámlálások éveiben mérhetvén meg, csupán a népszámlálások kritikus időpontját körülöfő két-két évben — 1900/1-ben és 1910/11-ben — volna igazában jogunk arra, hogy a gümőkóros halottaknak ezekre az évekre vonatkozó adatait a népszámlálásokéival egybeveessük. Minden más évben már számolni kell bizonyos hibaforrásokkal: a kor, családi állapot, nemek arányának, a foglalkozási viszonyoknak, stb. eltolódásából származó ingadozásokkal.

Vannak esetek azonban, amikor a statisztikában a magasabb cél érdekében túl kell tenni magunkat a rideg okoskodáson s a megszokott sablonok helyett másokkal kísérletezni, hogy célunkat megközelítsük. Ezt tettük a gümőkórhalandósági adatgyűjtemény esetében mi. Végtelen nagy kárnak tartottuk volna, ha birtokában annak a sokféle szétágazó statisztikai anyagnak, mely a gümőkórhalandóság háromszor ötévi időszakáról rendelkezésünkre állt, a népszámlálási anyagnak szintén gazdag (sőt gazdagabb) feldolgozásával nem tudtuk volna megteremteni a kapcsolatot.

A következő módszert alkalmaztuk tehát. Kiszámítottuk mindenekelőtt az egy-egy időszak (1901—5., 1906—10., 1911—15. évek) adatainak átlagát, s ezeket az átlagokat azután összehasonlítottuk (az 1901—5. évekre vonatkozólag) az 1900. évi, (az 1911—15. évekre vonatkozólag) az 1911. évi népszámlálás eredményeivel, az 1906—10. évek gümőkórhalálózási adatait pedig az 1900. és 1910. évi népszámlálások felhasznált eredményeinek átlagával. *Ez a módszer nem hibátlan; mégis — jobb híján — tanulmányaink lényegében kénytelenek voltunk hozzá ragaszkodni.* Hiszen kétségtelen, — említettük is — hogy a népesség gazdaságtársadalmi és demografiai összetétele egy pillanatig sem maradt a lefolyt 15 év alatt változatlan. S még ha valóban is vennők azt a különben abszurd feltevést, hogy a két népszámlálás számai között mutatkozó különbségek időbelileg egyenlően elosztva jöttek létre, s ilyenformán az 1900. és 1910. évek között pontosan ki tudnók számítani az egy-egy esztendőre érvényes demografiai, stb. adatokat, az 1911—15. évekre vonatkozólag erre semmiképpen sem volna mód, mivel az 1920. évben Magyarországon végrehajtott népszámlálás már nem a Nagy-, hanem Csonka-Magyarországa volt.¹⁾

Sorra véve a 3 viszonyítási alapot, mellyel kutatásunkban dolgoztunk, legmegbízhatóbbnak köztük az 1900. évi népszámlálás látszik. Itt a legtöbb valószínűség arra, hogy ennek adatai — ceteris paribus — reális következtetési alapul fognak szolgálni az utána jövő öt év átlagos gümőkórhalandóságának megítélésére. Bár nem szabad megelégedezni a kivándorlási mozgalmról, mely az 1901—5. évi időszak végefelé mind vehemensebben szedvén áldozatait, s mely különösen a keresőképes korosztály képviselőit fogyaszt-

¹⁾ Dr. R. Elben (Die Tuberkulose in Württemberg nach Alter und Beruf in den Jahren 1899—1901. Württembergische Jahrbücher. 1908.) szépen fejti ki, hogy mennyivel helyesebb a gümőkórhalandóságot úgy számítani, hogy a halálokokat az előzők viszonyítjuk korcsoportonként. Így szilárd számítási alapot nyerünk, míg a meghaltak összes száma hullámzó, az egyes korosztályokban függ a halálokok gyakoriságától. A gümőkóros halottak száma változatlan maradhat, s az összhalandóság csökkenhet: a tényekkel ellenkezők akkor, ha eredményül azt hoznók fel, hogy a gümőkór pusztítása emelkedik. Ez az oka annak, hogy statisztikánkban mi is általában ragaszkodni voltunk kénytelenek az előzők viszonyítás módszeréhez.

ván, ezek *gümőkórhalandósága valószínűleg nagyobb volt, mint ahogy számításainkból majd ki fog látni*. Viszont az a körülmény, hogy a gümőkórhalandóság 5 évi abszolút számai ezek átlagára redukáltak, tagadhatatlanul enyhítette módszerünknek most kifejtett belső hibáját. Ami a statisztikus szemében az 1900. évet követő időkben a kivándorlás: az volt az 1911. év után a kivándorlás mellett, majd azt szinte kizárólag helyettesítőleg: a háború, mely szintén a produktív korosztályok benépesültségét bontotta meg, — annyiival is erőszakosabban, hogy csak a férfinepességet emelte ki azokból. Nagyban és egészben azonban azt kell hinnünk, hogy az 1911—5. évek gümőkórhalandóságának átlagos számai csaknem olyan joggal (különösen ami a női népességet illeti; az egész népességre s különösen a férfinepességre vonatkozóan már valamivel kevésbé) viszonyíthatjuk az előző népszámlálás adataihoz, mint az 1901—5. éveket az 1900. évi népszámláláshoz. Látszólag legtöbb aggály kísérheti az 1905. év december hó 31-ére vonatkozólag feltételezett demografiai adatokat, a két népszámlálás átlagát. Van azonban egy szempont, mely azt gyaníttatja, hogy népességünk az 1906—10. évek alatt (legalább ami a demografiai tagozódási illeti) nem volt akkora hullámlásban, mint előbb, hiszen az 1907. év második felétől kezdve az egész 1908. éven át Magyarországra nagy visszavándorlási mozgalom bonyolódott le, s a kivándorlás utóbb sem érte el korábbi tetőzését.

Egy körülményről, — ha módszerünket alá is tudjuk okoskodásunkkal támasztani — még sem szabad megfeledkezni. Olyan körülmény ez, mely bizonyos mértékben látszólag kedvezőtlenül hat arra a képre, melyet módszerünk alapján majd festeni fogunk gümőkórhalandóságunkról. Egy-egy időszak *elejéről* való népszámlálási adatokat hasonlítva össze a *következő* évek átlagos halálozásával, valójában a nevezőt minden esetben tudatosan csökkentettük vagy más szóval a hányadost megnöveltük. Hiszen a valószínűség a mellett szól, hogy évről-évre szaporodott (a háborús éveket kivéve) az a népesség, melynek elői közül a gümőkóros halottak kiváltak, s ez magában véve is okot szolgáltatna arra, hogy öt év alatt nagyobb gümőkórhalandósági átlag alakuljon ki, mintha csupán a népszámlálás körüli két év átlagát számítanók ki.

Világosan igazolják ezt az alábbi számok:

8. tábla. Magyarország gümőkórhalandósága 1.000 lélekre számítva a népszámlálási eredményekhez való viszonyítással			
1901—5.....	3·97	1906—10.....	3·73
1911—15.....	3·36		

Ha ezeket az indexeket a fentebb az évi közép népességhez való viszonyítással nyert indexekhez hasonlítjuk, a különbség 0·08, 0·06, illetőleg 0·05^{0/100}, vagyis 0/100-ban kifejezve + 2·0, 1·6, illetőleg 1·5, tehát semmi esetre sem jelentős, de mégis csak hiba, ha annyiban szerencsésen alakul is, hogy a megfigyelés három időszakában nem nagyon eltérő. Valószínű, hogy az igazság a középhelyen van: a két index átlaga körül tehát, ami azután már se nem oszt, se nem szoroz Magyarország gümőkórhalandóságának megítélésénél.

c) Az országrészek szerepe.

Ha nem elégszünk meg az országos eredményekkel, hanem a részletek után kutatunk, az eltérések a kétféle számítási mód között jobban észrevehetővé válnak, ámbár sohasem annyira kirívókká, hogy vizsgálatunk eredményességét veszélyeztetnék. Ha országrészenként nézzük pl. a három időszak gümőkórhalandóságát:

9. tábla. Magyarország országrészeinek gümőkórhalandósága az 1901—5., 1906—10. és 1911—15 évek átlagában						
a) a közép népességhez, b) a népszámlálási eredményekhez viszonyítva ‰-ekben.						
Országrész	1901—5	1906—10	1911—15	Országrész	1901—5	1906—10
a) b)	a) b)	a) b)	a) b)	a) b)	a) b)	a) b)
Duna jobb partja ..	3·95 3·99	3·62 3·66	3·05 3·08	Tisza bal partja ...	3·96 4·06	3·71 3·79
Duna bal partja....	3·98 4·04	3·07 3·71	3·42 3·51	Tisza-Maros szöge .	3·90 4·10	4·07 4·12
Duna-Tisza köze...	4·13 4·29	3·87 3·99	3·45 3·57	Királyhágóntúl....	3·86 3·43	3·25 3·30
Tisza jobb partja..	3·61 3·66	3·33 3·36	3·20 3·24	Fiume.....	6·89 7·41	6·98 7·34

kivétel nélkül minden esetben magasabb a közleményünkben alkalmazott módszerrel számított gümőkórhalandósági index, mint a közép népesség számaihoz simuló. Az ingadozások persze nem egyöntetűek, de zavart aligha okoznak, s ha (pl. az első időszakban) az egyes országrészek egymásutánjában bizonyos eltolódásokat okoznak is, a másodikban erről egyáltalán nincs szó, s a harmadik évcsoportban is csupán a Duna bal partjának és a Tisza-Maros szögének sorrendi száma cserélődik fel.

Akarmelyik számsort figyeljük meg, nyilvánvalóvá válik, hogy a Duna-Tisza köze mutatkozik a gümőkórhalandóság veszedelmétől leginkább megfertőzöttnek. Csúsz a második időszak az, melyben erről a vezető helyről a Tisza-Maros szöge leszorítja. A Duna bal partja és a Tisza bal partja azok az ország

részek, melyek a már említettek mögé elhelyezkednek, nem mindig azonos rendben, de annyiban mégis megegyezően, hogy a *felső-ről négy országrész (nagyjában tehát az északnyugati felföldet, az ú. n. Felföldet és a Nagy-Magyar-Alföldet) tekinthetjük annak a területcsoportnak, melynek gümőkórhalandósága legnagyobb volt a statisztika szerint*. Az átmenetet 1901-től 1910-ig a Duna jobb partja szolgáltatta a jelentékenyen jobb viszonyokat mutató Tisza jobb partja és a királyhágóntúli részek felé. Ez utóbbiak állandóan a legkedvezőbb gümőkórhalandóságot produkáló vidékek közé tartoztak Magyarországon, s ha az Erdős-Kárpátokban a Tisza bal partjának egy vármegyéje (Máramaros) közibük nem akaszkodnék, szinte egységesnek lett volna mondható a gümőkórhalandóságnak az ország északkeleti és délkeleti részeiből alakult védterülete. A háborút közvetlenül megelőzőleg némileg kicserélődtek a szerepek. A két legutóbb említett országrész ugyan továbbra is sokkal jobb helyzetben maradt, mint az ország középső része, de viszont a Duna jobb partján olyan rohamosan — szinte zuhanásszerűen — esett vissza az index, hogy 1911 után immár ezt az országrészt lehetett a többi elé mintául odaállítani. A Dunán túl valóban grandiózus volt a fejlődés eredménye.

10. tábla. A gümőkórhalandóság 1.000 lélekre számított indexének változása az 1901—5., ill. 1911—15. évek között ‰-ban kifejezve, ha a) az indexeket a közép népesség után, b) a népszámlálási adatai után számítjuk.

Országrész	a)	b)	Országrész	a)	b)
Duna jobb partja	22·59	22·81	Duna bal partja	14·07	13·11
Tisza bal partja	17·47	17·48	Tisza jobb partja	11·36	11·47
Tisza-Maros szöge	12·06	17·06	Fiume	9·57	11·84
Duna-Tisza köze	16·26	16·78	Királyhágóntúl	8·92	8·47

A Dunán túl tehát 10 esztendő múltán a gümőkórhalandóság közel egy negyedréssnyivel csökkent, s ez a rendkívüli fejlődés segítette az országrészt ahhoz, hogy a háború kitörése előtt a gümőkórhalandóság szempontjából a legegészségesebbnek látszott valamennyi között. A Tisza jobb partján és a Királyhágón túl korántsem észlelhetünk ennyire kedvező változást, bár a gümőkórhalandóság mértéke itt is tagadhatatlanul enyhült. Azt kell hinnünk, hogy Magyarország adott gazdaságtársadalmi helyzetében — újabb erőteljes, lökésszerű gümőkórrelleses mozgalmak nélkül — nem is remélhetjük volna a gümőkórhalandóságnak valami olyan arányú mérséklődését, ami a magyarországi indexeket közelebb hozta volna a nyugat-európai indexekhez.

Azt viszont meg kell állapítani, hogy bizonyos nivellálódási folyamat — a különböző országrészek szét húzó indexeinek egyenlősítése felé mutató — mégis történt Magyarországon. Hiszen (a Duna jobb partját nem számítva) éppen abban a négy országrészben lanyhult el leginkább a gümőkórhalandóság, amelyekben előbb a legtöbb aggodalmat keltő volt. Fiume városa és kerülete, (melynek gümőkórhalandóságáról eddig nem is beszéltünk, minthogy nem akartuk a várost és vidékét egyaránt összefoglaló országrészekkel szemben ennek a kikötővárosnak adatait kiéleznii, de most mégis meg kell tennünk azt, minthogy a statisztikai felsorolás sohasem osztotta be azt, mint corpus separatumot, egyik országrész területébe sem), ebben a tekintetben kivétel. Amennyire páratlanul magas volt — szinte kétszerese az országos átlagnak — Fiume gümőkórhalandósága megfigyelésünk egész tartama folyamán, annyira szomorú az a jellemvonása, hogy az idő is szinte észrevétlenül múlt el fölötté.

A magyar statisztika földrajzi vizsgálódásainak egyik főiránya: az országrészek szerint való kutatás, a különböző kultúrájú, történeti múltú és gazdasági fejlettségű törvényhatóságokat egybekapcsoló természeténél fogva nem nagyon alkalmas arra, hogy éppen a földrajzi helyzet sajátosságaiból fakadó vagy azokkal bármiképpen összefüggő jelenségeket világosan feltárja. Alább majd kísérletet is fogunk arra vonatkozólag tenni, hogy a tisztán földrajzi szempontok szerint kialakított területrészek gümőkórhalandóságát kiszámítsuk. Ám az országrészek szerint való vizsgálódás is elegendő bizonyossággal szolgált arra (s még többel szolgál a törvényhatóságok részletezése), hogy a gümőkórhalandóság nem egyenlő súllyal nehezedvén rá az ország különböző részeinek népmozgalmára, a gyógyító-eszközöket is különböző kulccsal kellett volna s kell ma is alkalmazni annak, aki eredményes munkára törekszik.

d) A gümőkórhalandóság területi alakulása néhány külföldi államban.

Aligha kell bővebben kifejteni azt, — bár mégis nagy érdekességgel bír — hogy az országok területén belül, nemcsak Magyarországon látszanak a nagyobb területi egységekre vonatkozólag a gümőkórhalandóságban feltűnő eltérések. Ha néhány más állam vonatkozó adatait áttekinthetjük, tulajdonképpen még erősebb hullámlást látunk az arányszámok között, ami arra vall, hogy a gümőkórhalandóság sehol a világon nem egyformán szövődik, hanem adott történelmi fejlődés eredménye. Olyan fejlődése, melynek minden részle-

tében való kibogozása tulajdonképpen azt tenné szükségessé, hogy a legkisebb állami közületi egység — a községig — lenyúlva ismerkedjünk meg a kór életkezdésével és lefolyásával.¹⁾

Vegyük pl. Olaszország²⁾ statisztikáját az 1908—14. évekről: a gümőkórhalandóság országos átlaga ekkor 1:500/00 volt. A baj csomópontját itt határozottan a genovai öböl mellett fekvő Liguria (2:110/00), szigetvilághoz tartozó Sardegnia (2:110/00), Észak-Olaszország két egymással határos tartománya (Lombardia: 1:93, Veneto: 1:80/00), továbbá a tyrhenei tenger partján mintegy Liguria folytatását képező Toscana földje (1:920/00), fedezhetjük fel, sőt Itália északi felének — méltán jellegzetes gümőkórhalandóságú terület-blokkjának — még fel nem említett részén Piemonte (1:630/00) s az Adriai tenger felé Emilia arányai (1:600/00) is jól beleilleszkednek ebbe az együttesbe. Viszont vannak Itáliának olyan tartományai, melyek arányszámai a maximum mögött, annak felére is lemaradnak. Különösen Calabriadra áll ez (0:970/00), de Siciliának (1:100/00) és Basilicatara (1:010/00) is csaknem ugyanolyan mértékben, s érdekes, hogy minél inkább közeledünk e vidékek felől a tuberkulózis területi gócpontjához, (az egyik irányban Campania: 1:240/00, Lazio: 1:770/00, a másik irányban: Abruzzi e Molise: 1:24, Umbria: 1:300/00), mindinkább elhomályosul a gümőkórhalandóság statisztikai képe. Olaszország példája két dologra tanít meg bennünket. Egyfelől arra, hogy tényleg milyen fontossággal bír a statisztikai megfigyelésnek ebben az ágában is a részletekig menő vizsgálódás; Olaszország helyzete, — minthogy lakossága éppen a legkultúraltabb vidékeken szenved inkább a gümőkórhalandóság miatt — korántsem látszik annyira kedvezőnek, mintha csak az országos átlagot nézzük. De arra is tanít, hogy még ott is, ahol a gümőkórhalandóság mértéke európai viszonylatban a legjobbak közül való, számos országrésznek kiváltságos helyzete az államnak és társadalomnak egyre frissebb ösztönzésül szolgálhat arra, hogy az adott példát másutt is általánosítsák. Olaszországban pl. a múlt század nyolcvanas éveinek végén határozottan a keleti tengerpart közepén elhúzódó Lazio népe volt leginkább a gümőkórhalandósággal terhelt. Az arányszám az 1887—1890. évek átlagában 2:630/00 volt, nem sokkal kevesebb, mint pl. Magyarországon a Dunán túl az 1911—15. évek alatt. S íme Olaszországban sikerült ezen a veszedelmes vidéken a gümőkór pusztításai elé olyan korlátokat (1:770/00) emelni, hogy a háború kitörése előtt az már kiesett a legfenyegetettebb vidékek közül. Az átalakulás annyira egyenlítő volt itt, hogy Lazio esetében világos példáját észlelhetjük a gümőkórhalandóság ellen indított nagy küzdelem pozitívizmusának.

A Németbirodalom 26 szövetséges állama közül a világháborút megelőző utolsó békeesztendőben Baden gümőkórhalandósága volt a legnagyobb (1:820/00), mellyel Bréma (1:800/00), Bajorország (1:770/00) és Elzász-Lotharingia (1:700/00) vetekedhettek csupán. E (Brémát kivéve) déli részekkel szemben jóval kedvezőbb Poroszország tuberkulózishalandósága (1:370/00), vagy akár Szászországé (1:300/00), illetőleg Württembergé (1:430/00), míg az átmenetet a nagyobb államok két csoportja között Hessen (1:640/00) és Hamburg (1:430/00) közvetítették. Az államok javarésznének az indexe felülmulta a birodalmi átlagot (1:430/00), Porosz és Szászországot kivéve, melyek kedvező gümőkórhalandósága nyomta rá a birodalom végső képére az előnyös bélyeget. Igaz, hogy a birodalom kisebb államai között, melyek lakossága nem éri el az 1 millió főt, nem egyet találunk (Schwarzburg-Rudolstadt: 0:92, Schaumburg-Lippe: 0:980/00), melyek gümőkórhalandósága az egy ezreléket sem éri el s a viszonylag népesebb Oldenburg és Braunschweig arányszámaira (1:18, ill. 1:280/00) irigykedve tekinthet fel a magyar szem, — ezek szerepe azonban az országos eredményképződése körül már alárendeltebb.

Poroszország³⁾ esetében nem érdektelen tovább is menni, s minthogy benne magában is Nagy-Magyarországnál kétszeresre népesebb államról van szó, tartományainak adatait is áttekinthetjük. Berlin (1:880/00), Szilézia (1:600/00), továbbá a rajnai (1:470/00), Hessen-Nassau (1:430/00) és Westfália (1:410/00) tartományoké itt a vezető szerep, s nem nehéz felismerni a területileg is bizonyos összefüggést mutató vidékekben Poroszország gazdaságilag legerősebb, leggazdagabb vidékeit. Nem kétséges, hogy Schleswig-Holstein (1:060/00), Kelet-Poroszország (1:020/00) és Hohenzollern (1:100/00) ebben a megítélésben mögött maradnak a poroszországi gümőkórhalandóság központjának. Ez utóbbi tartományok közül Keleti Poroszország (Nyugati Poroszországgal együtt), a kilencvenes évek folyamán⁴⁾ már a legkedvezőbb gümőkórhalandóságú tartományok közé tartozott (1892—1901. évi indexe: 1:460/00), viszont Hohenzollern (2:600/00) a legkedvezőtlenebbek közé. Hogy a háború előtt mégis mindkettőnek arányszámai egyenlő nivóra süllyedtek egyfelől a német erélyt dicséri, mely Hohenzollernben 20 év alatt 2/5-ére szorította le a gümőkórhalandóságot, másfelől (Keleti Poroszország példájával) arra mutat, hogy a gümőkórhalandóság arányszámának ennél kisebb, annál fáradságosabb a javulás további útjainak egyengetése, ami különben természetes is. Különben érdekes Poroszország tartományainak vizsgálatánál az is, hogy a maximumok mint fölődnak el. Az 1892—1901. évek átlagában Westfália⁵⁾ (2:820/00), a Rajnai tartomány (2:71) arányszámai erősen felülmúlták Berlinét (2:640/00) és Sziléziát (2:320/00). Húsz évvel később a sorrend jelentékenyen megváltozott. Mintha e hatalmas népnek vezetőit gyors cselekvésre készítette volna a veszedelem nagysága: Poroszországban is ott esett vissza a gümőkórhalandóság, ahol előbb legtöbbet pusztult.

A törekvést arra, hogy a gümőkórhalandóságnak elejét vegyék, a Németbirodalom egyéb államainak adatai is igazolják. Korábban⁶⁾ határozottan Bajorország látszott a legfertőzöttebb államnak itt (3:000/00), Baden arányszámánál (2:660/00) sokkal rosszabb gümőkórhalandósággal, — s századunk második évtizedének elején már maga mögött hagyta azt. Ami talán némi részben azzal is függ össze, hogy *ludvateľově Bajorország a központja a már fentebb említett fajegészségügyi mozgalomnak, melynek nagyvonalú célkitűzései között nem utolsó helyen szerepel éppen a gümőkórhalandóság, sőt ennél több: a gümőkóros betegségek ellen való küzdelem.*

Az osztrák örökös tartományok gümőkórhalandóságának területi elhelyezkedéséről az 1901—10. évekről — tehát 10 évről összefoglaltan — használunk fel adatokat.⁷⁾ A császárság indexe akkor 3:20/00 volt. Legveszedelmesebben érvényesült a gümőkórhalandóság a Szudéták vidékén, ahol Szilézia indexe 4:3, Morvaországé 3:8, Csehországé pedig 3:30/00 volt. Ez a vidék Ausztria jellegzetes ipari területének számított, a Karszt-vidéki és a tengerparti tartományokban az index szintén a birodalmi átlag fölé emelkedett (Krajna: 3:80/00, Görz és Gradiska: 3:40/00), sőt Triesztben éppen a magaslati pontját (4:70/00) érte el. Az Alpok körzetébe eső vidékeken az index csak Vorarlbergben (3:40/00) és Alsó-Ausztriában (3:30/00) volt jelentékenyebb, — Karinthiában, Tirolban, Stájerországban, Salzburgban és Felső-Ausztriában 2:60/00 volt, vagy azt csak éppen valamivel lépte túl — Galiciában (3:20/00), Dalmáciában (2:70/00) és Bukovinában (2:20/00) a gümőkórhalandóság általában mérsékelte, ami annál több figyelmet érdemlő, mert ezek a tartományok különben Ausztria legnagyobb halandóságú területei közül valók. (Galicia: 26%, Bukovina: 26:70/00), míg Csehország (21:80/00) a legjobb halandóságú országok egyike volt. Ausztria földjén mindenestre tisztán felismerhetjük azt a kedvező helyzetet, mely a mai Ausztriának (a régi Ausztria centrumának tehát) kiváltsága volt a többi országrésszel szemben, s Alsó-Ausztria gümőkórhalandóságára is csak az a körülmény vetett rossz fényt, hogy a birodalmi főváros: Bécs halandósága ennek a tartománynak indexét rontotta. Az előző évtizeddel szemben⁸⁾ úgy látszik, hogy a Kárpátok vidéke és az alpesi tartományok gümőkórhalandósága vesztett legtöbb tért, s szinte önként kínálkozik itt a kapcsolat keresése, mely a magyarországi és az ausztriai gümőkórhalandóság területi kifejlődése között mutatkozik. A Karszt-vidék és a szudétai tartományok indexe viszont csak alig csökkent s az utóbbiak változatlanul nagy gümőkórhalandósága emlékeztet a határos magyar Felvidék magas indexére.

Angliára és Walesre vonatkozólag is — akár csak Ausztriáról — a század első évtizedéről idézünk adatokat, ha ezek bizonyos tekintetben más elbírálás alá is tartoznak, mint amelyeket eddig előhoztunk. A forrás,⁹⁾ melyre támaszkodunk, ugyanis már a javított gümőkórhalandósági számokat adja, az ú. n. standard-számokat, amikor tehát az egyes területek lakosságának kormegoszlásából folyó okszerű eltérések kiküszöböltek. Angliának és Walesnek az 1901—10. évek folyamán gümőkórhalandósági standard-száma 1:66 volt, de a területi változások itt is méltán felkeltik a figyelmet. Angliának délkeleti, északi és déli középső, keleti részei a gümőkórhalandóság szempontjából kivételes területeknek számítanak. E részek középpontjában, a London-grófságban ugyan az index kissé az országos átlag fölé emelkedik, de egyébként egyetlen egy countyjuk sincs, melynek indexe azt elérné. A délnyugati és a nyugati középső countyk gümőkórhalandósága is kedvező, de mindegyikben volt egy-egy grófság, (Cornwall: 1:63, Warwickshire: 1:680/00), ahol az index már rosszabb. Az átmenetet Anglia kedvezőtlenebb gümőkórhalandóságú vidékeihez az északi középső részek s még inkább az észak-nyugati grófságok (Lancashire: 1:910/00) és York alkotják, de az utóbbi grófságainak gümőkórhalandósága sem túl magas. Annál inkább magas az északi grófságok gümőkórhalandósága. Durham (1:800/00) és Northumberland (2:090/00) indexei már akkorak, hogy más grófságok (Rutlandshire: 1:01, Buckinghamshire 1:090/00, mindkettő Anglia középső részeiben) indexeit több mint kétszeresen felülmúlják. A legmagasabb arányokat még sem Angliában, hanem Walesben találjuk

¹⁾ A községi kutatások persze nem könnyű munka. Hürlmann (i. m.) pl. javasolja, hogy tüdőgümőkórát két évre visszamenőleg mutattassék ki az a hely, ahonnan a halott való. Utal arra, hogy túlkis községeknél csak hosszú idő után lehet arra következtetni, hogy a gümőkór tendenciája ott milyen. Úgy kell szerinte arra, hogy ott, ahol tüdőbetegintézetek vannak, a halottakat lehetőleg kell osztani származási helyek szerint. S kérdés, hogy a legfontosabb szempont, a fertőzés helye, kideríthető-e.

²⁾ L. Notizie statistiche sulla mortalità per tubercolosi negli anni dal 1887 al 1914. Roma, 1918. 2. s. k. 1.

³⁾ L. Ergebnisse der Todesursachenstatistik im Deutschen Reich für das Jahr 1913. Berlin 1917, 93—100. l.

⁴⁾ L. a f. i. forrásunkat.

⁵⁾ L. dr. Fr. Prinzing: Handbuch der medizinischen Statistik. Jena, 1906. 372. lap.

⁶⁾ L. U. o.

⁷⁾ L. U. o. 373. l.

⁸⁾ L. Bewegung der Bevölkerung der im Reichsrat vertretenen Königreiche und Länder. Österr. Statistik. 1910. év I. füzet XVII. l.

⁹⁾ L. Prinzing i. m. 375. l.

¹⁰⁾ L. Supplement to the seventy-fifth annual report of the registrar general of births, deaths and marriages in England and Wales. Part. III. London 1919. CXCVI—CC.

(Cardiganshire: 2.87⁰/00, Carnarvonshire: 2.26⁰/00, Merionethshire: 2.18⁰/00), habár Wales földjén vannak nagyon kedvező indexet produkáló helyek is (Monmouthshire: 1.20⁰/00) stb.

Franciaország gümőkórhalandósága különös figyelmet érdemel, minthogy ez állam gazdaságtársadalmi fejlettségével meglehetősen erős ellentétben áll az elég magas halandósági index. Az 1912. évi francia évkönyv¹⁾ alapján, mely közölte departementonként a gümőkórhalandóság abszolút számait, számítottuk ugyanezen területi egységeken belül a halandósági arányszámokat. A végletek: Seine (4.12⁰/00; Franciaország szívében, Párisal együtt) és Var: (0.89⁰/00, a délkeleti partvidéken) elég messze esnek egymástól. Általában úgy látszik, hogy Franciaország északnyugati fekvésű területeit (Finistère: 3.10, Côtes du Nord: 3.00, Ille et Vilaine: 2.57, Calvados: 2.29, Manche: 2.67, Mayenne: 2.31⁰/00), a gümőkórhalandóság szempontjából kifejezetten rossz hírűeknek kell minősíteni, melyekkel nyugaton Loir-Inferieure (2.08⁰/00), Morbihan (2.01⁰/00), északkeleten: Marne (2.12⁰/00), Pas de Calais (2.35⁰/00), Nord (2.40⁰/00), Oise (2.28⁰/00), délkeleten Alpes-Maritimes (2.31⁰/00) és Hérault (1.75⁰/00) tartanak lépést. Franciaország délnyugati és délkeleti része azonban észrevétően ellenállóképesebbek a gümőkórral szemben, mint az északibb részek. Hautes-Alpes (1.14⁰/00), Ariège (1.21⁰/00), Aveyron (1.22⁰/00), Lozère (0.92⁰/00), Haute-Loire (0.90⁰/00), Tarn et Garonne (1.06⁰/00) mind ezeken a részeken terülnek el, ami megerősíti feltevésünket.

A nemzetközi statisztikai Intézet egyik kiadványa közölvén az Észak-Amerikai Egyesült-Államok számos államának gümőkórhalandósági számait az 1911—17. évekről,²⁾ ezen az alapon az 1911—15. évi átlagos halandósági számokat az 1910. évi népszámlálási eredményekhez³⁾ viszonyítottuk. Összesen 26 államra népségüket tekintve az Unió lakosságának 63.92⁰/0-át képviselő néptömegről állanak rendelkezésünkre gümőkórhalandóságok adatai, s ezek szerint az ismert területeken az Unió gümőkórhalandósági indexe 1.48⁰/00 lett volna. A maximumokat Colombie (2.43⁰/00), California (2.24⁰/00), Colorado (2.11⁰/00), Kentucky (2.14⁰/00), Maryland (2.02⁰/00), Virginie (1.88⁰/00) mutatják, hozzávetőlegesen az Unió derekát átszelő vonal irányában, — bár a keleti államok sorában van még néhány, melynek arányszámai (New-York: 1.80⁰/00, New-Jersey: 1.71⁰/00, Rhode-Island: 1.73⁰/00) elég magasak arra, hogy nevüket itt felemlítsük. Vannak viszont az Uniónak olyan vidékei, melyekben a gümőkórhalandóság egyenesen minimális. Nyugaton Washington (1.09⁰/00), középen Utah (0.60⁰/00) és Kansas (0.75⁰/00), keleten Dél-Karoline (0.46⁰/00) azok a boldog államok, melyek európai fogalmak szerint nem ismerik a gümőkórhalandóságot, mint problémát.

e) Városi és vidéki gümőkórhalandóság.

Mindazok a fejtegetések, melyeket eddig Magyarországon és némely európai államban a gümőkórhalandóságnak területileg változó fellépéséről nyújtottunk, bizonyos földrajzi összefoglalásokon alapultak. De bár kitűnt belőlük, hogy a gümőkórhalandóság szintje seholsen egységes: ezen a tanulságon kívül — és a területi ismeretek megszerzésén kívül — még csak a fontos eredménnyel jártak, hogy a valaha nagy gümőkórhalandóságú vidékek leginkább képesek indexük csökkentésére. (Valószínű, hogy ebben része van az akcióra természetszerűen következő reakciónak, de alighanem egyéb okok hatnak itt közre.)

A földrajzi (vagy politikai) tagozódás mellett van azonban egy-egy állam területén kialakult demográfiai jelenségek kutatásának egy másik módja is, a lakosság tömörülését figyelembe véve, s ha az a megkülönböztetés, melyre most célunk: a városi és vidéki népességnek a szembeállítását t. i., a nemzetközi összehasonlítás szempontjából rengeteg nehézséggel is jár (a legnagyobb problémák egyike az ú. n. igazi városi lakosság kiválasztása egy állam területén is, s szinte a lehetetlenséggel határos azonos elvek szerint összeválogatott városi tömegek képzése a nemzetközi statisztikában), a lehetőség határában belül a körmegfigyelésben rejlő determináns megfigyelésen kívül egyik legelső célunk lesz a városi és vidéki népesség ellen gümőkórhalandóságának kidomborítása.

A magyar statisztikában mindeddig az álló népességet illetően is csak bizonyos lehetőségek kínálkoztak arra, hogy (az ú. n. külterületi népesség kikapcsolásával s a körmegfigyelésüket és foglalkozásukat tekintve tipikusan városi jellegű községek adatainak egymás mellé sorakoztatásával) az igazi városi demográfiai sajátosságait⁴⁾ s különösen e városi népesség fejlődésének szabályait kideríthessük. De az álló népességre vonatkozóan ilyen irányú számításokra immár három népszámlálás eredményei is megnyújtanak; hasonló tartalmú kutatásokat a népmozgalom terén sajnos mindeddig nem végezhetünk. E részletfeldolgozás felkarolása bizonyára végtelenül hasznos útbaigazításokkal szolgálna a városi népesség

¹⁾ L. Annuaire Statistique. 1912. Páris, 44—45. l.

²⁾ L. Annuaire international de statistique. IV. Mouvement de la population (Amérique). La Haye 1920. 104—118.

³⁾ L. Annuaire international de statistique. III. Etat de la population. La Haye 1919. 11—19. l.

⁴⁾ L. dr. Heller Farkas és dr. Kovács Ferenc tanulmányait a Közgazdasági Szemle 1904—5. XXVIII—XXIX. évfolyamaiban.

evolúciója felől, de egyelőre még mindig arra a megkülönböztetésre vagyunk utalva, mely pusztán a közigazgatási beosztás merev sémája alapján tekinti az egyik települést városnak, a másikat községnek. A városi jellegnek a megállapítása semmiesetre sem kongruens a külföldön szokásos eljárásokkal, melyek sokszor az egyhelyűvé tömörült népesség kisebb vagy nagyobb lélekszáma szerint disztigálnak város és község között vagy egy-egy vidék lakosságát (ha az túlnyomóan iparforgalmi jellegű) veszik városi lakoságnak, s ritkábban teszik azt függővé bizonyos közigazgatási pozíció betöltésétől, némely jogosítványok birtoklásától, vagy a történeti fejlődéstől. Mindenesetre előnye a magyar rendszernek, hogy a városi minősítés feltételei a törvényhozás által lévén megszabva, hosszabb idő folyamán is többnyire azonos városok lakosságát tekintik városinak, s így az összehasonlítás alapja e részben nem ingadozik.

11. tábla. Magyarország városi és vidéki népességének 1.000 lélekre számított gümőkórhalandósága az 1901—5., 1906—10. és 1911—15. évek átlagában a) az évi közép népességéhez, b) a népszámlálási adatokhoz viszonyítva.

	1901—5		1906—10		1911—15	
	a)	b)	a)	b)	a)	b)
Budapest	4.09	4.32	3.87	4.06	3.08	3.82
A törvényhatósági jogú városok	4.26	4.09	4.08	4.32	3.67	3.80
Vidék (vármegyék)	3.85	3.91	3.62	3.67	3.23	3.28

Budapest székesfőváros gazdaságtársadalmi túlsúlya annyira egyéni mérlegelést kíván e város mindenemű viszonyait, s így a gümőkórhalandóságot illetően is, hogy szükségesnek véltük adatait külön kiszámítani. Egyébként, mint a táblázat tárgyi megnevezéséből kitűnik, közleményünk ösanyaga alapján korántsem tudtuk kimeríteni mindazokat a köz-ékkategóriákat, melyeket a magyar közigazgatás rendszere városoknak mond. Felsorolásunk egyrészt megszükiti a városi lakosság kereteit azzal, hogy az ú. n. rendezett tanácsú városokat, melyek gümőkórhalandósága a feldolgozásban a vármegyék adatait duzzasztotta meg, — a vidék adatai között szerepelteti, másfelől ez által a vidék gümőkórhalandóságának tiszta áttekintését is megzavarja.¹⁾

Budapest rendkívül nagy tuberkulózishalandósága mélián ragadja meg a figyelmet. Hiszen Budapest gümőkórhalandósága annyira rossz, hogy Európa városai között csupán néhány (Szent-Pétervár, Prága, Páris, Bukarest és Lemberg) találkozik, mely rosszabb bizonyítványt állított ki 1910 körül gümőkórhalandóságáról, mint a magyar főváros.²⁾ A fenti adatokból kiválglik azonban, hogy Budapest gümőkórhalandósága fokozatosan csökkent, s ha a csökkenés tempója nem is volt olyan gyors, mint akár Magyarország többi törvényhatósági városainak összeségében, vagy a vidék egészében, az index enyhülésében mégis állandó fejlődés eredményét kell látnunk. Ámde a fejlődés korántsem kielégítő. Igaz, hogy nagy utat kellett megtenni itt a gümőkórhalandóság elleni küzdelemnek.

Ha nem is az összes gümőkórhalandóságra, de a tüdővészhalandóságra vonatkozólag birtokunkban vannak Budapest adatai 1874-ig visszamenőleg. S ha ezeket az adatokat nézzük, melyeket az egyéb szervek gümőkórja átlagosan legalább 12—14⁰/0-kal növelne még:

12. tábla. Budapest tüdővészhalandósága 1.000 lélekre számítva 1874—1915-ig.³⁾

1874—1875.....	7.87	1886—1890.....	5.92	1901—1905.....	3.87
1876—1880.....	8.21	1891—1895.....	4.84	1906—1910.....	3.41
1881—1885.....	7.14	1896—1900.....	3.78	1911—1915.....	3.19 ⁴⁾

be kell ismernünk, hogy — különösen a múlt század kilencvenes éveinek elejéig — Budapesten a gümőkórhalandóság valóban jelentékenyen korlátozódott, bár utóbb nem sikerült olyan mértékben tovább örölni a halálok erejét, mint ahogy az előző 20 év eredményei után remélhettük volna.

A törvényhatósági jogú városok gümőkórhalandósága — legalább közleményünk időszaka alatt — sokkal jobban csökkent, mint Budapesté. A két szélső időszak arányszámainak különbsége (a közép népesség alapján számított indexeknél) 13.9⁰/0-ot tesz, s így részben megközelíti, ha nem is éri el a vidék indexének esését (16.1⁰/0). Figyelemreméltó tanulság, hogy míg a század elején a törvényhatósági városok gümőkórhalandósága Budapesténél nagyobb volt, a második évtized kezdetén Budapest és a többi városok indexe között immár elmosódtak a különbségek. Sőt a városok indexe kissé a főváros alá billent. Viszont a néperő fenntartása szempontjából nem lehet eléggé hangsúlyozni annak a jelentőségét, hogy a vidéki népesség, az a népesség tehát, mely Magyarországon tudvalevőleg nem élt virágzó gazdasági körülmények között; melynek közegészségügyi ellátottsága is gyengébb volt, mint a városi lakosoké, s melynek kultu-

¹⁾ Tanulmányaink egy későbbi szakaszában, ahol a magyarországi gümőkórhalandóság községi adatait dolgoztuk fel, azért sorjázunk a rendezett tanácsú városok néhány adatának is.

²⁾ Budapest halandósága 1908. és 1909-ben (az 1910—1913. évi fűadatokkal) Budapest szfv. stat. hiv. Budapest, 1916. XXXVIII. l.

³⁾ L. u. o. XXXIV. l.

⁴⁾ Az 1914. és 1915. évekre vonatkozólag az arányszámok Budapest szfv. Statisztikai Évkönyve XII. évfolyamának 51. és 75. l. közölt számok alapján számítottak ki, a másik három év adatait az előbbi jegyzetben közölt forrásból merítettük.

rális viszonyai is azoké mögött maradtak, — nemcsak kezdettől fogva ellenállóképesebbnek bizonyult a gümőkórral szemben, mint a városoké, hanem jobb ellenállóképességét látszólag még növelni is tudta. Pedig a vidék magára hagyatottságát bizonyítani lehet azzal, hogy a férfi- (termelő) kor éppen a vidéken kevésbé vértézett a gümőkórhalandósággal szemben, mint a városokban. Intő jel ez arra, hogy a vidék közegészségügyének felkarolása által hatalmas és sikeres önvédelmi harcot lehetne még Magyarországon (s bizonyára másutt is) folytatni a gümőkórhalandóság ellen. Nem lehetetlen különben, hogy vidéken a gümőkórhalandóság még kisebb is, semmint adatainkból látszik. Poroszországot illetőleg pl. helyesen utalnak¹⁾ pontos vizsgálatokra, melyek kiderítették, hogy a vidéken gümőkórosnak jelzett halottaknak közel egyharmadrésze tulajdonképpen más haláluk számlájára lett volna irandó. Nem lehetetlen, hogy Magyarország vidéki községeiben is (ahol a halottkémlést nem orvosok végzik) szintén meglepő eredményekre vezetne az orvosi halottkémlés bevezetése, s ily módon a vidék gümőkórhalandósága még kedvezőbb színben tűnnék fel, mint egyébként.

Olaszországi adatok sok tekintetben alátámasztják azt a megállapítást, hogy a vidék és a városok gümőkórhalandósága között sokkal szélesebb választóvonalat kell még húzni, mintsem Magyarországon tapasztaltuk. Olaszország 69 provinciális székhelyének gümőkórhalandóságát állítja szembe a provinciák egyéb községeinek gümőkórhalandóságával.²⁾

13. tábla. Olaszország városi és vidéki népességének gümőkórhalandósága az 1908—1914. években 1.000 lélekre számítva.

Év	Városok	Vidék	Év	Városok	Vidék	Év	Városok	Vidék	Év	Városok	Vidék
1908.....	2.45	1.45	1910.....	2.52	1.46	1912.....	2.18	1.84	1914.....	2.00	1.81
1909.....	2.45	1.51	1911.....	2.46	1.56	1913.....	2.10	1.86			

Az olasz városok gümőkórhalandósága tehát átlagosan 50—60%-kal nagyobb, mint a vidéki községé, a falusi lakossagé, ami sokkal plasztikusabban domborítja ki a vidék fölényét a városokkal szemben, mint a magyarországi számok. Sőt, ha a megfigyelés körét a gümőkór legveszedelmesebb fajára, a tüdővészre szűkítjük, még jobban előtűnik a városok rovására a vidék kedvezőbb helyzete. A tüdővészhalandóság terén a két községcsoport-index egyes években 75—80%-os különbséget is mutat.

Ausztriát illetőleg a hivatalos kiadványok közlései között egy helyen³⁾ találtunk számításokat a városi és vidéki népességre nézve. A közlés ugyan nem teljes (a felsorolásából hiányzik pl. Bécs és Prága) s csak az 1913. évre vonatkozik, de mégis elég jellemző arra, hogy foglalkozzunk vele. A saját közigazgatású (19) városok területén a gümőkórhalandóság 4.46‰-et tett ki, a városokhoz tartozó vidéki területekben pedig csupán 2.53‰-et. Troppauban (6.41), Linzben (5.85) és Klagenfurtban (4.97) az index rendkívüli magasságra emelkedett, ami annál érdekesebb, mert e városok vidéki körzetei közül a linzi (1.98‰) és klagenfurti (1.47‰) kerületekben a gümőkórhalandóság aránya a legalacsonyabbak közül való. A városok indexe általában jelentékenyen felülmúlja a vidékét. Csapán egy kivételt látunk: Olmützöt, ahol a városi 1.86‰ indexszel szemben a vidéken 4.17-et mutat a statisztika. Bécs városának arányát ebben az évben 2.88‰-ben számították ki.⁴⁾ Ez alig nagyobb, mint Alsó-Ausztria egyéb részei (2.63‰). Bécs városának gümőkórhalandósága tehát megközelítően le tudott arra a nívóra szállni, ahova a lávólabbi környéké. A többi városokban azonban — akárcsak Olaszországban — annál élesebben jelentkezett az a nagy különbség, mely a városi és vidéki népesség gümőkórhalandósága között fennáll. Bécs városának viszonylag kedvező gümőkórhalandósága egészen friss keletű, 1876—80 között az index⁵⁾ a 70‰ felé járt (6.87) s századunk első éveiben is jóval felülmúlta (4.39‰) a budapesti arányt. Ausztria másik nagyvárosában, Prágában viszont, ahol a hetvenes évek végén⁶⁾ az arányszám 8.39‰ volt, már a kilencvenes évek folyamán, s különösen azoknak második felében (3.80‰) nagy javulást tapasztaltak — az 1898. évi arányszám mindössze 3.37‰ volt — a későbbi fejlődés azonban nem tudta ezt a kedvező utat folytatni.

Angliára és Walesre vonatkozólag az 1891—1900. és 1901—1910. évekről idézünk adatokat.⁷⁾

14. tábla. A városi és vidéki jellegű grófságok standard-gümőkórhalandósága Angliában és Walesben.

Megnevezés	1891—1900	1901—1910	Megnevezés	1891—1900	1901—1910	Megnevezés	1891—1900	1901—1910
Anglia és Wales....	2.02	1.05	Városi grófságok..	2.18	1.70	Vidéki grófságok..	1.70	1.49

¹⁾ L. dr. H. Seiler, Die Tuberkulose etc. Leipzig u. Berlin, 1916 i. munkájának 18. l. E. Roesle a német halálügyi statisztika 1912. évi kötetét bírálva (Deutsches Stat. Zentralblatt 1915. VII. évf. 13. l.) hivatkozik arra, hogy Poroszországban a család bejelentési halálakat s többet mit sem törődnek vele. Dr. L. Teleky i. m. (151. l.) figyelmeztet arra, hogy ahol az orvosi kezelés házagosabb, s a halálesetek regisztrálásánál a laikus elem szerepe nagyobb, ott a tüdővészhalandóság nagyobbak látszanak, mint a minő a valóságban.

²⁾ L. Notizie statistiche sulla mortalità per tubercolosi negli anni dal 1887 al 1914. Roma 1918. 28. l.

³⁾ L. Bewegung der Bevölkerung Österreichs im Jahre 1913. Österreichische Stat. Neue Folge. 14. Band. Wien, 1918. 78. l.

⁴⁾ L. U. o. 72. l.

⁵⁾ L. Dr. Teleky: Die Sterblichkeit an Tuberkulose in Österreich 1873—1904. Stat. Monatschrift 1906. XI. évf. 145—218. l.

⁶⁾ L. U. o. 205. l.

⁷⁾ Supplement to the seventy-fifth annual report of the registrar-general of births, deaths and marriages in England and Wales. Part III. London, 1919. CCXVI—CCXVII. l.

A vidéki grófságok lakosságának gümőkórhalandósága szemmel láthatólag kisebb, mint a városoké, s ha a kettő között nem is olyan nagy az eltérés, mint Ausztriában és Olaszországban tapasztaltuk, ennek oka részben az, hogy Anglia sajátos viszonyai folytán a városi jellegű vidékeknek a vidékiektől való különválasztása nem úgy történik, mint a kontinentális statisztikában, (ahol a tényleges városokat emelik ki), hanem egy-egy terület népessége (a terület gazdasági jellege szerint) egészében vétetik városi vagy vidéki grófságnak. Nagyon valószínű azonban, hogy Anglia nagyvárosaiban, a tulajdonképpeni városokban a gümőkórhalandóság valóban még kisebb is, mint a vidéken, ily módon a modern társadalmi fejlődésnek egyik ideálját honosítva meg a városok határain belül. Sheffield tüdővészhalandósági arányszáma pl. (1910-ben) 1.0, Bristolé ugyanannyi, Birminghamé 1.1, Londoné 1.3, Manchesteré 1.6‰ volt csupán,¹⁾ élesen dokumentálva a tényt, hogy a nagyvárosi lét magában, ha megfelelő szociális és közegészségügyi berendezésekkel és gazdasági jóléttel társul, még nem tenyésztője a gümőkórhalandóságnak. Anglia fővárosában, Londonban különben már régóta enyhe volt a gümőkórhalandóság indexe. A múlt század második felének évtizedeiben (1851/60—1891/1900) a tüdővészhalandósági arányszám 2.88, 2.84, 2.81, 2.09, illetőleg 1.84‰ volt itt, a századforduló előtt tehát már annyira mérsékelte, ami méltán dicsősége volt az országnak is beillő ez óriási város halandósági viszonyainak.²⁾

Londont illetőleg tehát ma már a halálügyi statisztika közel 75 évi adatokra tekinthet vissza. E messzi perspektíva azonban nem áll versenyfárs nélkül, sőt Hamburg városa már az 1821. év óta nyilvántartotta a tüdővészben elhunyt lakosok számát.³⁾ Hamburg adatai szerint a fejlődés a jelenkori kedvező arányok felé nem volt akadályoktól mentes. A harmadik évtized 6.44‰-es indexét 5.88, majd ismét 6.11‰ követte. 1851-től 1900-ig (4.76, 3.90, 3.22, 3.08, 2.18) szakadatlan volt a fejlődés, sőt a jelen század elején talán még rohamosabb, de úgy látszott, hogy a háború előtt 6—8 évvel az arányszám megállapodott 1.40‰ körül.

Egyébként a Németbirodalmat illetőleg nincs teljes áttekintésünk. A német császári egészségügyi hivatalnak különben kitűnő jelentései — halálügyi statisztika eredményeiről — nem méltatják rendszeresen figyelemre ezt a kérdést, s bár a lehetőség megvolna a részletesen közölt adatok alapján a szükséges számítások elvégzésére, ez túlnagy feladatot róna reánk. Seiler közöl⁴⁾ Bajorország városi és vidéki népességének gümőkórhalandóságáról adatokat s ezek szerint az 1908—1910. években a városi index 2.70, 2.58, ill. 2.44, a vidéki pedig 2.89, 2.26, ill. 2.16 volt. Ezek szerint Bajorországban a városi és vidéki gümőkórhalandóság egyre csökkenő különbsége 14—12‰ lett volna, hozzávetőlegesen akkora, sőt még kisebb, mint Magyarországon. Ugyancsak ez a forrás Szászország városi népének tüdővészhalandóságát 1910-ben 1.41, a vidékiét pedig 1.00‰-ben jelöli meg, a különbséget tehát itt jóval nagyobb volna. Úgy látszik, hogy korábban Bajorországban is nagyobb volt az eltérés a városi és vidéki gümőkórhalandóság között. Prinzing legalább Bajorország egyes részeinek gümőkórhalandóságát vizsgálva,⁵⁾ úgy találta, hogy Oberbayernben a városi index az 1899—1902. évek átlagában 3.87, a vidéki 2.66‰, Mittelfrankenben pedig 3.12, ill. 2.38‰ volt, ami a későbbi adatokkal való összehasonlításban arra vall, hogy a városi népesség gümőkórhalandóságát sokkal radikálisabban lehetett megjavítani, mint a vidékét. Tudatában a kérdés fontosságának, kísérletet tettünk arra, hogy legalább a nagyobb német városokra vonatkozólag megfigyelésünk egyik időszakában kiszámítsuk ezek indexét s velük szemben a birodalom összes többi lakosságát homogén módon vidékinek véve, állapítsuk meg a vidék gümőkórhalandósági indexét. A városok gümőkórhalandósági adatait (84 város adatait) a német városok évkönyve közölte, a vidék adatait (a városiak levonásával) a halálügyi statisztikai kiadvány közléseiből vettük. Számításaink eredménye szerint a német városok gümőkórhalandósági indexe az 1908—12. évek átlagában 1.83‰ volt, a vidéké pedig 1.82‰.

A két index különbsége 20.4‰, ami nem volna sok, ha gondolunk arra, hogy a figyelembe vett városok közül alig néhány akadt olyan, melynek lakossága az 50.000 lélekszámon alul maradt, s viszont 39 olyan, amelynek lakossága 100.000 főnél is nagyobb volt. S hogy a nagyvárosi élet magában mennyire nem feltétlenül melegágya a gümőkórhalandóságnak, arra egyes német városok valóban szép példákkal szolgálnak. Berlin testvérvárosának, Charlottenburgnak pl. oly előnyös volt 1910 körül az indexe (1.30‰), ami már ritkaságszámba megy, ha Berlin másik elővárosának, Schönebergnek indexét (1.20‰) kénytelen is volt maga elé engedni. Dortmund, Hannover, Kiel, stb. példája szintén mind azt erősíti meg, hogy a világvárosi nívót még el nem ért nagyvárosok nagyon alkalmasak arra, hogy a gümőkórhalandóság területükön megrendszabályoztassék. A felsorolt példákkal ellentétben különösen a bajor városok azok, ahol a gümőkórhalandóság még mindig feltűnően sok áldozatot szed. Augsburg, Fürth, Freiburg, Nürnberg,

¹⁾ L. Budapest halandósága 1908 és 1909-ben i. m. XXXVIII. l.

²⁾ L. dr. Fr. Prinzing: Handbuch der medizinischen Statistik. 394. l.

³⁾ L. u. o.

⁴⁾ L. dr. H. Seiler: Die Tuberkulose nach den Todesursachen, Erkrankungs- und Versicherungsstatistik und die Bedeutung für die Volkswirtschaft, insbesondere für das Versicherungswesen. Leipzig, 1916. 19. l.

⁵⁾ L. i. m. 459. l.

München, stb. arányai mind meghaladták 1910. körül a 2‰-ot, de a legkiemelkedőbb index valamennyi város között (30‰-nál is több) mégis Berliné volt.

Az előadottak alapján körülbelül arra az eredményre jutunk, hogy — bár az összehasonlításnak tengernyi akadálya van, — mégis *európai szabálynak látszik a vidékekkel szemben a városok nagyobb gümőkórhalandósága*. Általános szabályt ugyan nem lehetne felállítani a két index egymáshoz való viszonyára nézve, s ez részben talán felesleges is, mert valószínűnek kell tartanunk, hogy a fejlettebb kultúrával (amikor a városi élet már nemcsak kialakul, de szociális gondoskodásával ellensúlyozni is tudja a városba való tömörüléssel a lakosságra háruló hátrányokat) párhuzamosan csökken a városi településeknek a gümőkórhalandóság szempontjából annyszor hangoztatott jelentősége. Ha a gümőkór s különösen a tüdővész ellen való védekezésnek azok az egyszerű, természetes eszközei, melyek a legtöbb sikert ígérnek a kór leküzdésében; a víz, levegő és világosság t. i., a városi építkezések sajátos voltánál fogva eddigéig nem is játszhattak a városokban akkora szerepet, mint a vidéken, kétségtelennek tartjuk, hogy igaz van Prinzingnek akkor, mikor szembehelyezkedik azzal a túlzott felfogással, mintha a tuberkulózis tipikusan városi betegség volna, mely a városok halandóságát karakterizálja. Viszont keveseljük azt, hogy ez a jeles statisztikus csupán a lakáskérdést állítja oda, mint a városi tuberkulózis legfőbb okát. Bizonyára igaz van neki abban, hogy a városok lakásvizonyai a gümőkór alakulására nagy hatással vannak, s különösen az, hogy a szegényebb néposztály s a munkásság és napszámoselem (talán a lakbérnehézségek miatt is?) nagyon sűrűn cserélte lakását, s így a beteg családtag egyik lakást a másik után inficiálta. A kérdés érdeme azonban ezzel aligha mérhető ki, hiszen Prinzing célja arra, hogy némely városokban kedvezőbb a gümőkórhalandóság, mint a környező vidékeken. Nyilvánvaló, hogy az igazság mélyebben fekszik.¹⁾

Ha pl. Merz okoskodását²⁾ gondoljuk át arról, hogy a gümőkóros fertőzést milyen úton-módon szerzi meg az egyén, felsorolásából (a) szülők és testvérek, b) házasság, c) gyermek, d) egyéb egyének, e) táplálkozás, f) lakás, g) foglalkozás, h) más módok: iskola, vasút, hotel stb.) néhány ok mellett, melyek a városokban és vidéken egyformán fordulhatnak elő, — bőségesen találunk olyanokat, melyek a városi embert sokkal több ízben környékezik meg, mint a vidékét. A táplálkozás mineműsége és eredete s különösen az, hogy az egyén termelő-e vagy csupán fogyasztó,³⁾ sokkal inkább ad a városi lakosnak alkalmat arra, hogy gümőkórossá váljék, mint a vidékinek. A foglalkozás természete, melyet a városi ember űz, az irodákban s műhelyekben és gyárakban való fárasztó munka, mely után gyakran sokáig kell tisztátalan közlekedési eszközökön utaznia, hogy otthonába érjen, szintén olyan erő, mely sokat inkább a városi lakosság ezreit kergeti bele a gümőkór valamelyik válfájába, mint a vidéki népet pl. a szabad levegőn folytatott mezőgazdasági tevékenysége.

A fertőzés magában még nem jelent pozitív gümőkórt. A fertőzés csak úgy alakul át gümőkórrá, ha diszpozíció is járul hozzá, azaz kedvező egyéni feltételek, a szervezet csökkent ellenálló képessége. De maga az a körülmény, hogy az ú. n. vegyes fertőzés, a több oldalról történő, veszedelmesebb, mint az egyszerű infekció: a városi lakosnak sokkalta több esélyt kínál megbetegedésre, mint a vidékinek, akinek kevesebb alkalmat van a baktériumok felvételére.⁴⁾

Az a megfigyelés pedig, hogy a gümőkór a városba bevándorlók között nagyobb, mint az őslakosság sorában, — s természetesen még nagyobb, mint a vidéken, — szintén a városi életből folyik, mert hiszen ha a foglalkozáscseréről nem is mondhatjuk, hogy káros az egészségre, bizonyára mondhatnók ezt a foglalkozáscseréről arról a válfajáról, mikor a vidéki ember a város falai között keresi a boldogulást. Valószínű, hogy⁵⁾ a városba tódulásnál az emberek könnyebb munkát és jobb megélhetést remélnek, s némelyek előtt talán a városokban inkább divó jótékonyági akciók képezik a vonzóerőt. Bármiképpen is áll azonban a dolog, a városok nagyobb gümőkórhalandóságának ismét két forrásával ismerkedtünk meg, mert hiszen tudvalevő, hogy a város (a tömegek számára) egyáltalán nem a kényelmes kenyérkeresetek hazája, — s a bevándorlót alapos csalódások érhetik ott a valóságban, — másfelől pedig a városi jótékonyosságra számító bevándorlók maguk többnyire a szegényebb sorból kerülnek ki, ami magában is a gümőkórra való hajlandóságot jelent.

A városi lakásvizonyokat illetőleg nem azt emeljük ki, hogy azok általánosságban rosszabbak, mint a vidékiek — már csak azért sem, mert egy-egy lakóházra a városokban sokkal több lakos esik, mint

¹⁾ L. Prinzing: Handbuch etc. I. m. 465. l.

²⁾ L. dr. C. Merz: Über die Notwendigkeit einer Enquete zur Erforschung der Ursachen der Tuberkulosehäufigkeit, etc. I. m. Zeitschr. für Schweizerische Stat. 1902. 378. sk. l.

³⁾ L. Rosenfeld: Die Änderungen der Tuberkulosehäufigkeit Österreichs durch den Krieg I. m. 81. l.

⁴⁾ L. e. bekezdésre vonatkozólag: Tuberkulózis. II. évf. 12. sz. (Haeppel: A tuberkulózis szociális egészségügyéhez c. tanulmányának ismeretése.)

⁵⁾ Dr. A. Käppeli: Die Tuberkulose in der Schweiz, deren Verbreitung und bisherige Bekämpfung. I. m. Zeitschrift für Schweizerische Statistik. 1902. III. 257—301. l.

vidéken (ha viszont pl. Magyarországon egy-egy lakószobára több lakos is esik átlagosan a vidéken, mint a városokban), mert hiszen a legjobb lakás is rosszá válhatik s a gümőkór fészkevé, ha nem kezelik, — hanem azt, hogy a városokban éppen a szegényebb népelem gyakran tömeglakásokban vagy tömeglakásokat magukban foglaló épületekben él, melyek a gümőkórnak valóban gyűjtőhelyei. A városokban annyira szokásos bútorozott-szoba rendszer (a városi életnek egyik tipikus jellemvonása) szintén nagyon alkalmas arra, hogy a gümőkórt terjessze. Hiszen ezek egymást felváltó lakóit alig valaki veti alá akár futólag is egészségügyi szemlének, de meg rendszerint nehezebb életkörülmények között élő emberek szánják rá magukat arra, hogy lakásukat így értékesítsék. A városokban gyakori munkanélküliség vagy a bérharcokból folyó kényszerű munkaszünetelések s a munkáskizárások mindmennyi olyan más lehetőségek, melyek a kapukat kitarják és a gümőkór terjedését elősegítik, s ha röviden akarnók kifejezni az okok lényegét, melyek leginkább egyengetik a városokban a gümőkór útját, a szociális viszonyokra kell utalnunk, mint amelyek többé-kevésbé ki nem elégítő volta a gümőkórhalandóság legerősebb serkentője.

Nem kétséges, hogy vidéken a szociális viszonyok általánosságban kedvezőbbek, mint a városokban. A fizikai lét maga, az élet inkább biztosítatik ott az egyén számára. S ha e döntő körülményhez még segítő társként járul hozzá a gümőkórveszedelem természetes védőrendszere, könnyű megérteni, hogy a vidék inkább van vértézve a gümőkórhalandósággal szemben, mint a város. Minél inkább hódítanak teret a vidéken az ipari termelésnek bizonyos, az egészségre káros fajtái (pl. a házilag űzött nagyipar) s minél kevésbé fogékony ott a nép arra, hogy a természetes védekezésnek azokat az eszközeit, melyek bőven kínálkoznak (ha esetleg a szükséges felvilágosító munka híján is) felhasználja, annál inkább fog közeledni a vidék gümőkórhalandósága a városokéhoz. S viszont minél becsebb hajtásokat fog termelni a városi szociálhygiéne, — különösen a kertes-lakás rendszer terjesztésével — s minél inkább több gondoskodás történik a gyárakba vagy más városi műhelyekbe zsúfolt munkásság egészségügyének védelméről, annál több a valószínűsége annak, hogy a városi lakosság gümőkórhalandósága nem fogja túllépni a normális kereteket, melyet egy-egy ország gümőkórhalandósága mutat. Az igazi ideált, mely felé tulajdonképpen törekedni kell, az angol nagyvárosok példája mutatja, melyekben a gümőkórhalandóságot sikerült olyan alacsony fokra leszorítani, amely Európában egyelőre a minimum. Ha elismerjük is, hogy ehhez elsősorban az angol munkásvizonyoknak az a fejlettsége szükséges, mely a munkásság széles tömegeinek nyújt tisztességes megélhetést, s az angol gyári törvényhozás intézkedésének hosszú évtizedek óta a gyakorlatban is érvényesült hatása, egy okkal több arra, hogy az optimum felé Európa többi városainak lakossága is törekedjék.¹⁾

f) A néptömörülés egyéb szempontjai.

Franciaország népmozgalmi statisztikája éppen nem kényeztet el bennünket a halálstatisztika felkarolásával.²⁾ Az 1912. évre vonatkozó évkönyve³⁾ alapján azonban közölhetünk olyan adatokat, melyeket problémánk megvilágítása körül a legnagyobb figyelemre kell méltatni.

15. tábla. Franciaország községeinek gümőkórhalandósága 1.000 lélekre számítva 1912-ben a községek lélekszám-kategóriái szerint.

száma	Községek megnevezése	lakosainak száma	Gümőkórhalandósági index	száma	Községek megnevezése	lakosainak száma	Gümőkórhalandósági index
1.	Páris	2,847.000	4.06	103.	10.001—20.000 lakossal	2,297.000	2.87
14.	100.001—551.000	2,889.000	3.10	373.	5.001—10.000	2,559.000	2.80
65.	30.001—100.000	3,276.000	3.20	35.570.	5.000-nél kevesebb	24,350.000	1.54
55.	20.001—30.000	1,345.000	3.02	36.241	Mindössze	29,563.000	2.16

Franciaországban szinte párhuzamos szabályossággal érvényesül az az igazság, hogy minél kisebb a község, annál inkább csökken a gümőkórhalandóság veszélye. Vagy nem érdemel-e külön vizsgáldásokat az a tény, hogy Franciaország vidéki népének gümőkórhalandósága olyan kedvező, hogy annak az egész ország területén való érvényesülése ennek az országnak gümőkórhalandósági indexét a többi latin államok mellé állítaná. S talán mindennél elszomorítóbb, hogy Párisban, a világ szellemi életének ebben a központjában, a gümőkórhalandósági index olyan magas, melyhez hasonló arányokat az egész földkerekségének nagyvárosaiban alig találunk.

¹⁾ Anglia kedvező gümőkórhalandóságának okait szépen fejti ki Prinzing a „Vergleich der Sterblichkeit in England und Deutschland nach den neuen Sterbetafeln“ c. tanulmányában. Soziale Medizin und Hygiene B. IV. 414. l.

²⁾ A „Statistique du mouvement de la population“ c. kiadvány új sorozatának 3. kötete pl. (Années 1914 à 1919 Páris 1922.) ezt a kérdést teljesen figyelmen kívül hagyja.

³⁾ A 46—47. lapokon.

Közleményünk részletes adatai Magyarország minden egyes községének 1901—15. évi gümőkór-halandóságát is kimutatván, módunk volt a franciaországihoz hasonló számításokat ezekről is végezni. *Magyarországon a helyzet korántsem olyan kedvező, mint az imént láttuk.*

16. tábla. Magyarország községeinek és városainak gümőkórhalandósága az 1901—15. években azok népességi kategóriái szerint.

	Községek		Városok		Községek és városok együttes			Községek		Városok		Községek és városok együttes	
Lélekszám	száma	indexe	száma	indexe	száma	indexe	Lélekszáma	száma	indexe	száma	indexe	száma	indexe
Budapest	—	—	1	3·71	1	3·71	10.001—20.000	52	3·84	34	4·16	86	3·97
40.000-nél több	1	4·21	17	3·92	18	3·08	5.001—10.000	244	3·48	28	3·85	272	3·52
30.001—40.000	2	3·65	12	3·65	14	3·64	5.000-nél kevesebb	12.113	3·43	26	3·58	12.139	3·43
20.001—30.000	6	3·81	21	3·71	27	3·62	Mindössze	12.418	3·46	130	3·81	12.557	3·58

Figyelemreméltó jelenség, hogy Franciaországgal szemben Magyarország falusi jellegű településeinek (ha várost és községet egyaránt összefoglalunk) gümőkórhalandósági indexe — a tizenöt év átlagában — Budapestéhez képest mennyire magas. A két arányszám különbsége mindössze 5·10/0, ami Páris és a francia kistaluk arányszámának 87·80-os különbözetéhez képest eltörpül. Franciaországban tehát — bár a főváros nagyon rossz példával jár elől, — a kispolgári elemet, a gazdaközönseget, s általában az őstermelőket, valamint a kisipar embereit magában foglaló vidék kedvező gümőkórhalandósága igyekszik jóvátenni a fővárosnak a nemzeti erő fejlődésével szemben elkövetett bűnét. Magyarországon a falusi községek ragaszkodnak a rossz példához, mitsem törődve azzal, hogy Budapest indexe rendkívüli magasságból szállt le mai nivójára, s hogy az ország népességének 1910-ben 33·80/0-át képező apróbb községeink nyilván sokat tehettek volna a közegészségügy javítása körül.

Amint a magasabb népességi csoportok felé haladunk, a 20.000 lélekszámig bezárólag, s különösen a 10.001—20.000 főnyi lakosságú községeknél az index egyre emelkedik, s *Magyarország viszonyaira rendkívül jellemző, hogy az utóbbi kategória az, melynek legnagyobb a gümőkórhalandósági arányszáma.* A magyarázat elég kézenfekvő. Akár községekre, akár városokra gondolunk, az ilyen lakosságú települések azok, melyeket — hogy úgy mondjuk — *félíg-kész településeknek* nevezhetünk. *E települések már kinőttek a szigorúan vett községi életről, de nincs elég erejük hozzá, hogy várossá átalakuljanak.* S ha már városként szerepelnek, a városi élet mivolta olyan követelményeket támaszt velük szemben, hogy azok egyik-másikának csak a többi közületi cél elhanyagolása árán tudnak megfelelni. *A megfogható eredmény — sajnos — löbbszínre a közegészségügyi célok gyengébb felkarolása.¹⁾*

A tulajdonképpeni községek indexei — számításaink szerint — ugyanazokat a tanulságokat nyújtják, mint a községek és városok összefoglalásából származók, de érdekes, hogy közöttük a 20.001—30.000 lélekszámú községek (ha mindössze csak 6 ilyen is volt) azok, melyekben a gümőkórhalandósági indexe a legmélyebbre szorult le.

A városoknál a helyzet annyiban feltűnő, hogy ha a legkisebb városokat (azonnal megmondjuk miért) elkülönítjük a többtől, a sor két szélsőségének differenciája egészen jelentéktelen marad. A legkisebb népességű városok Magyarországon tudvalevőleg azok közül a rendszerint vagyonos s nagy történelmi múlttal is bíró városok sorából rekrutálódtak (a Szepességben, stb.), amelyeknél a közületnek és a lakosságnak is jobbmódú volta a gümőkórhalandóságot fékezi, de meg maguk e városok földrajzilag is olyan körzetben fekszenek, melyet a gümőkórhalandóság szempontjából mint kedvező területeket jelöltünk meg már előbb (Tisza jobb partja, Királyhágóntúl).

g) A gümőkórhalandóság viszonya az összhalandósághoz.

Külföldi statisztikákban gyakran találkozunk olyan számításokkal, melyek évről-évre kimutatják azt, hogy az összes halálesetek közül mekkora az egyes halálokok jelentősége.²⁾ Százalékos viszonyítások formájában teszik ezt. Olyan években, amikor a halottak tömegét avagy az egyes halálokok áldozatainak számát nincsen mód a legideálisabb alaphoz: az előkhöz viszonyítani, tényleg ez a módszer is bizonyos felvilágosításokkal szolgálhat a halálokok szerepére vonatkozólag. Mégis mindenkor erősen zavaró körülmény az, hogy a némelyik évben különös véletlen folytán hirtelen megnövekedő halálokok abszolút számai halomra dönthetnek azokat a következtetéseket, melyek a halálteki statisztikának ebből a módszeréből fakadhatnak.

¹⁾ Dr. L. Teleky: Die Sterblichkeit an Tuberkulose in Österreich etc. i. m. (151. l.) szintén számításokat végzett a néptömről és a gümőkórhalandóság összefüggéséről. 500 vagy annál kisebb lélekszámú községekben az index 2·71, 501—2.000 lélekszámú községekben 3·81, 2.001—5.000 lélekszámú községekben 4·41, 5.000—10.000 lélekszámúakban 4·13, 10.000—20.000 lélekszámúakban 4·40, 20.000 lélekszámúakban 4·48/0 volt. Az adatok ugyan az 1880—81. évekből valók, mégis végtelenül érdekesek.

²⁾ L. s. számításokra vonatkozólag a 65. l. 8. sz. jegyzetét is.

Ha gondolunk pl. arra, hogy 1918. nyaratól kezdve 1919. tavaszáig milyen fergetegként száguldott át Európa háborúban meggyötört népe fölött a spanyol influenza; ha eszünkbe jut, hogy vannak évek, amikor a gyermekek során más időknél jobban pusztítanak a gyermekort sujtó járványok; ha felidézünk azoknak a nagy epidemiáknak emlékét, melyek kolera vagy más, de éppen oly fenyegető halálok neve alatt bontják meg egy-egy nemzet normális elhalálozási rendjét, — *liszlában kell lennünk azzal, hogy mindmennyi olyan halálokkal állunk szembe, amelyek a bennünket speciálisan érdeklő egy-egy halálok szerepének a most tárgyalt módszer szerinti való pontos megítélését nagyban hátráltatják.*

Az említett akadályok azonban kisebbek lesznek, ha több évcsoport viszonyaszámából alkotunk képet a gümőkórhalandóságnak az összes halandósággal szemben való pozícióváltásairól.

17. tábla. Magyarország gümőkórhalandósága az összes halandóság %-ában kifejezve az 1901—15. években.

	1901—5	1906—10	1911—15		1901—5	1906—10	1911—15
	évek átlaga				évek átlaga		
Magyarország.....	14·9	14·7	13·7	Többi t.j.v.....	16·9	16·5	15·5
Budapest.....	21·1	20·6	19·8	Vidék.....	14·5	14·4	13·3

Magyarországon a század első évtizedének két felében a gümőkórhalandóság az összhalandósággal szemben alig veszített valamit erejéből, a vidék arányszáma pedig érdekes módon éppenséggel csaknem mozdulatlan maradt. A vidéki gümőkórhalandóság szerepe azonban ebben a megvilágításban is mélyen alatta marad annak az aránynak, melyet a városok s főképp Budapest népmozgalmának alakulásában látunk. Ha a vidéken körülbelül minden hetedik elhaltat anyakönyveltek gümőkóros halott gyanánt, a fővárosban minden ötödik halottat juttatott a tuberkulózis sirba. Különben, ha a halálteki statisztikának ezt a módszerét használjuk, határozottan ki fog tűnni az, hogy az 1904-től 1907-ig terjedő időszak volt az, melyben a gümőkórhalandóságnak az összhalandósághoz viszonyított arányszáma a legmagasabbra kúszott fel. *Mintha csak az ugyanezen időben minden korábbi fellebbbát felülmúló vehemenciával dúló kivándorlás pendantját akarta volna megadni, messze az átlagot meghaladó arányszámokban* (Magyarországon az 1905. évi maximum 15·8, Budapesten 22·3, a többi t.j.v. városban 17·3, a vidéken 15·40/0) *mutatta meg ekkor veszedelmes erejét a tuberkulózis-halandóság.*

Az utolsó 5 év adatai a korábbi évekhez képest nagyon jelentékeny fejlődésről tanuskodnak, hiszen úgy Magyarországon, mint a részletekben is, az arányszám legalább 10/0-kal csökkent. Ámde ha felfigyelünk arra, hogy az örvendetes változás túlnyomó részben az 1914. év igen alacsony arányszámának (Magyarországon: 12·80/0) köszönhető, örömrünk alábbhagy. Ebben az évben a tuberkulózis halottai közül számosan már katonasorban esvén el, kihullottak a polgári statisztika anyagából, s az is gyanút keltő, hogy ebben az évben vette kezdetét halálteki statisztikánk tagozódásában (kiváltképpen a nem-orvos halottkének által megállapított halálokok között) a tüdőgyulladásnak a korábbi éveket erősen meghaladó hulláma. Egyáltalában nem lehetetlen, hogy a halálokok megítélésében is történtek a világháború folyamán eléinte olyan hibák, melyek részben előidézői az említett fejlődésnek.

A gümőkórhalandóságnak az összhalandósággal való szembeállítására országgrészenként is mutat érdekes vonásokat. A tétel ugyan így is érvényesül, hogy a gümőkórhalandóság szempontjából a Királyhágóntúl és a Tisza jobb partja a leginkább védett terület; de annál inkább meglepő, hogy a Duna-Tisza közének vezető szerepét nem a Tisza-Maros szöge, hanem a Duna jobb partja veszélyezteti. *Ha a Dunán túl sikerült is a tuberkulózishalandóságot századunk elején (a lakosság számához képest) szűkebb korlátok közé szorítani, a tuberkulózis elleni küzdelemnek még ott is sok tennivalója akad.*

h) A magyarországi gümőkórhalandóság változatai.

Több ízben említést tettünk már arról, hogy közleményünkben a gümőkórhalandóság közös megnevezése alá foglalt népmozgalmi jelenség valójában több (bár rokon) halálok pusztítását takarja. Számos európai állam statisztikája már elég hosszú idő óta el is vetette a gümőkórhalandóság együttes kimutatását. A magyar statisztikában is megvan rá a mód (legalább 1906-tól), hogy a gümőkórhalandóság összevont számait egy szétbontsuk s ha e lehetőség (tekintettel arra, hogy csak az orvosok által megállapított halálokok eseteiben nyílik rá alkalom) csonka is csupán, mégis érdemes vele foglalkozni. E részben persze hiába akarnánk olyan beható kutatásokat végezni, mint a minőket majd a gümőkór összes eseteiben végezhetünk, — valamennyi demografiai és foglalkozás-statisztikai jellemvonást sorra véve, — de bizonyos nemzetközi összehasonlításokat akkor is meg tudunk ejteni, ha csupán a legvégső eredmények fekszenek előttünk.

A magyar statisztikai hivatal rendszerint úgy jár el a gümőkór részletes feldolgozásánál, hogy a nem-orvosok által megállapított gümőkórhalandóságot egészében a tüdőgümőkór számlájára írja át.

Erre — mint már korábban¹⁾ kifejtettük — van is jogcíme. Mikor ezt a módszert követjük, szükségesnek tartjuk kifejezetten megjelölni azt a számadatot, mellyel ily módon duzzasztjuk meg a tüdővészhalandóság nagyságát.

18. tábla. Magyarország gümőkórhalandósága a gümőkór egyes nemei szerint az 1906–15. években.

Év	Tüdőgümőkór			Bél-	Agyhártya- gümőkór	Csont-	Görvély- kór	Egyéb szorvek- gümőkórja
	orvosilag megállapítva	nem-orvos által	összesen					
a) abszolút számokban.								
1906-10.....	36.935	(23.657)	60.593	778	1.969	567	833	705
1911-15.....	31.221	(22.582)	56.803	581	1.989	625	590	530
b) ‰-ban.								
1906-10.....	88·2	(100·0)	92·5	1·2	3·0	0·8	1·3	1·2
1911-15.....	88·8	(100·0)	92·9	0·9	3·3	1·0	1·0	0·9
c) 1.000 lélekre számítva.								
1906-10.....	2·10	(1·36)	3·45	0·04	0·11	0·08	0·06	0·04
1911-15.....	1·87	(1·24)	3·11	0·03	0·11	0·08	0·08	0·03

A magyarországi statisztika szerint a tüdőgümőkór mellett a gümőkórnak egyéb nemei nem igen jönnek számításba. Akár azt nézzük, hogy az összes gümőkórhalálozásban mennyiben részesedtek a gümőkór többi típusai, akár a lélekszámhoz való arányításhoz folyamodunk, törpe kisebbség az csupán, mely a tüdőgümőkór kivül az egyéb szervek gümőkórjára esik. Alább látni fogjuk, hogy hasonló jellegzetességgel a tüdőgümőkór más államokban nem igen lép fel. *Nagyon valószínű, hogy a tényleges helyzet Magyarországon is más, minthogy a gümőkórhalálozás orvosi esetei között a tüdőgümőkór esetei körülbelül arra a nívóra hanyatlának vissza, mely megfelel a múltat tapasztalt tendenciáknak.* Ebből két dolog is következhetik. Vagy az, hogy a nem-orvos halottkének által megállapított gümőkóros halálozások is ugyanolyan kulcs szerint kellene a gümőkór egyes nemei szerint szétosztanunk, mint a minő az orvosi esetek között kitudnak. Vagy pedig fogadjuk el helyesnek azt a feltevést, hogy a nem-orvosok csak a tüdőgümőkórt tudják pontosan felismerni. *Amide ebben az esetben meg kell barátkoznunk azzal a gondolattal, hogy gümőkórhalandóságunk még nagyobb volt, mint a mekkorának statisztikánk alapján gondolhatnók, mivel az egyéb halálokok útvesztőjében levednek el azok a gümőkóros halálozások, melyek a nem-orvos halottkéneknek orvosokkal való helyettesítése esetén a gümőkóros halottak listáját szaporítanák.*

Statisztikánk szerint a tüdővész mellett az agyhártyagümőkór az, melynek pusztulását nagyobb számok jelzik. A bélrendszer, a csontok gümőkórja, a görvélykór, valamint a gümőkór összes egyéb fajai látszólag jóval ritkábban fordulnak elő, semhogy velük hosszadalmasabban kellene foglalkoznunk.

Az agyhártyagümőkór azonban (mint az egyéb szervek gümőkórjának a halandóság szempontjából a legveszedelmesebbike) mégis méltó arra, hogy róla még pár szót ejtsünk. Annál inkább, mivel ellenében a tüdőgümőkórral, melynek indexe szemmel láthatóan alább szállt 1911 után, az agyhártyagümőkór 0/00-e ekkor is mozdulatlan maradt. Az országrészek közül itt is a Duna-Tisza közének kiváltságos szerepe ötlök fel: 0·18 halálozást tartottak itt nyilván 1911 után is minden 1000 lélekre, háromszor annyit, mint a Királyhágón túl (0·06/00); a többi országrész arányszámai (0·08–0·10/00 között mozogva) rendre szinte egyenlők. A legmegrágóbb szám azonban itt is Fiuméé. Itt az agyhártyagümőkór halottainak arányszáma az 1906–10. évek alatt 1·10/00, az 1911–5. évek alatt pedig 0·33/00 volt, nyolcszor-tízszer akkora tehát, mint az ország átlagában. Vajon ennek a megdöbbentő ténynek az volt-e az oka, hogy a halálokokat itt természetesen kizárólag orvosok állapították meg, vagy az, hogy talán e város a gümőkórhalandóságnak amugy is kiválasztott helye lévén: ez szöktette fel oly magasra az agyhártyagümőkór áldozatainak számát is, — nem tudjuk.

Olaszország viszonyait vizsgálva,²⁾ arra az eredményre jutunk, hogy az 1906–10. évek folyamán a gümőkórhalandóság 1·67/00 indexéből 1·23/00 volt a tüdővészhalandóságé, az 1911–4. évek alatt pedig a gümőkórhalandóság 1·54/00-es indexéhez a tüdővész 1·10/00-kel járult hozzá. *Olaszországban tehát, ahol mint korábban³⁾ érintettük, a halálokok megállapítását csaknem kizárólag orvosok végzik, a tüdőgümőkór szemből az egyéb szervek gümőkórja sokkal inkább előlérbe kerül, mint pl. nálunk.* Ha a tüdőgümőkór indexét 100-zal tesszük egyenlővé: előbb 35·8, utóbb pedig 40·0 lesz az egyéb gümőkóros esetek aránya, az előbbinek több mint harmadrésze tehát. Ez arra vall, hogy *Olaszországban ugyan sikerült a tüdővészhalandóságot még jobban megfékezni, minthogy az eddig kifejtettek után hihetők; de viszont ott az*

¹⁾ L. közleményünk 4. l.

²⁾ L. az i. olasz tuberkulózis-statisztikai kiadvány 3–5. l.

³⁾ L. e. közlemény 3. l.

egyéb szervek gümőkórja az, melynek arányszámát még nagyon is csökkenteni lehetne. Az olasz statisztika szerint a gümös agyhártyagyulladás halálozási indexe 0·17/00, a tabes mesentericae (bélfodormirigy-sorvadás) ugyanannyi, a többi szervek gümőkórja pedig 0·10/00 volt az 1911–4. években. E viszonzszámok eleget mondanak e halálokok jelentőségéről.

Angliában¹⁾ a tüdőgümőkór szerepe szintén sokkal kisebb, mint nálunk. Az 1901–10. évek 1·66/00-éből a tüdőgümőkóra 1·15/00 jutott, a hashártyagümőkóra (tbc. peritonitis) és a bélfodormirigy-sorvadásra együttesen 0·15, a többi gümőkóros halálozatra pedig (beleértve az agyhártyagümőkórt és az u. n. általános tuberkulózist is) 0·36/00. *Újból a mellett szól ez, hogy az egyéb szervek gümőkórja a népmozgalom szempontjából korántsem olyan ártatlan valami, mint ahogy talán a magyar statisztika ulán gondolhatnók.*

Ezt a tanulságot erősítik meg a Németbirodalom adatai is.²⁾ A birodalom 24 államában az 1906–10. évek átlagában a tüdőgümőkór 1·32/00-es indexe mellett az egyéb szervek gümőkórja 0·22, az általános tuberkulózis pedig 0·02/00-et ért el. A Németbirodalomnak azokban az államaiban (Bajorország, Baden, Elzász-Lotharingia), melyek magas gümőkórhalandóságukról voltak ismeretesek, nagy része volt ebben az egyéb szervek gümőkórjának is.³⁾

Néhány más állam adatait szintén német forrásból idézzük.⁴⁾

19. tábla. Néhány európai állam gümőkórhalandóságának alakulása tüdő- és egyéb gümőkórhalandóság szerint az 1911. és 1912. években.

Állam	Tüdőgümőkór-halandóság		Egyéb szervek gümőkórhalandóságának indexe		Állam	Tüdőgümőkór-halandóság		Egyéb szervek gümőkórhalandóságának indexe	
	1911	1912	1911	1912		1911	1912	1911	1912
Belgium.....	1·02	0·94	0·27	0·25	Írország.....	1·73	1·70	0·47	0·46
Hollandia.....	1·10	1·10	0·38	0·34	Norvégia.....	1·78	1·79	0·43	0·43
Spanyolország....	1·26	1·20	0·35	0·32	Franciaország....	1·80	—	0·37	—
Svájc.....	1·65	1·43	0·63	0·62	Skócia.....	1·17	—	0·59	—
Svédország.....	1·69	—	0·32	—					

Mindmennyi példa e számok arra, hogy a gümőkórellenes küzdelemnek nem elegendő a tüdővész elleni harcban kimerülnie. Az egyéb szervek gümőkórja is elég veszedelmes halálokok arra, hogy a figyelem arra is kiterjesztessék.

Úgy látszik, hogy e részben általában mulasztások történtek. Pedig a baj nem friss keletű:

20. tábla. A Németbirodalom gümőkórhalandósága a gümőkór neme szerint az 1897–1910. években.

Év	Tüdő- gümőkór indexe	Egyéb gümőkór indexe	Általános gümőkór indexe	Év	Tüdő- gümőkór indexe	Egyéb gümőkór indexe	Általános gümőkór indexe	Év	Tüdő- gümőkór indexe	Egyéb gümőkór indexe	Általános gümőkór indexe
1897—1903.	1·84	0·23	0·02	1900.....	1·45	0·24	0·03	1910.....	1·41	0·23	0·02

A gümőkór egyéb neveinek indexei nem csökkentek, sőt emelkedtek.

2) A nemek szerepe a gümőkórhalandóság körül.

A demografia vizsgálatainak egyik forgópontja az a különbség, mely a két nem, a férfiak és nők viszonyaiban mutatkozik. A férfiak és nők gümőkóros halandóságának legjellemzőbb vonásait ugyan csak a korviszonyok tárgyalásánál tudjuk megállapítani, de egyet-mást addig is el kell mondanunk e kérdésről.

21. tábla. Férfiak és nők gümőkórhalandósági indexe Magyarországon város és vidék szerint 1.000 lélekre számítva az 1901–15. években.

	Férfiak			Nők				Férfiak			Nők		
	1901–5	1906–10	1911–15	1901–5	1906–10	1911–15		1901–5	1906–10	1911–15	1901–5	1906–10	1911–15
Magyarország	3·7	3·5	3·3	4·2	3·9	3·4	Egyéb t.j.v.....	4·8	4·4	4·0	4·0	4·2	3·8
Budapest.....	4·8	4·6	4·5	3·9	3·6	3·1	Vidék.....	3·6	3·4	3·1	4·2	3·9	3·4

A két nem gümőkórhalandósági arányszáma lényegesen eltér egymástól, s noha az eltérés a század elején jóval nagyobb volt, mint a későbbi években, a különbség mindvégig észlelhető volt. Adataink tanúsága szerint a gümőkór Magyarországon sokkal inkább a női nemet pusztító betegség volt. Ennek bizonyosságát az abszolút számok is nyújtják, hiszen 15 év leforgása alatt a férfiak között 457.445-en, a nők közül pedig 510.293-an haltak meg ebben a betegségben. *Viszont kétségtelen, hogy a női nem*

¹⁾ L. az i. angol népmozgalmi kiadvány CCXVI–CCXVII. l.

²⁾ L. az i. német haláloki statisztika XIX. köt. 108. l.

³⁾ L. u. o. 62–66. l.

⁴⁾ L. u. o. 108. l.

gümőkórhalandósága sokkal gyorsabban vesztett erejéből, mint a férfiaké. A másfél évtized alatt a nőknél tapasztalt 20%-os javulás annál inkább igazolja itt a helyzet jobbrafordulását, mert a nők gümőkórhalandóságára már a háború első éveit is aktív hatást gyakorolhattak volna; ennek ellenére éppen az 1911–15. évek jelzik a legszembetűnőbb javulást. *Abban tehát, hogy Magyarország gümőkórhalandósága a háború megelőző években észrevehető módon csökkent, a női nem fokozódó ellenállóképességének nagy része van.*¹⁾

Adataink részletei sok érdekességet tárnak fel. A férfiak halandósága — bármelyik időszakot is vesszük — Budapesten és a többi törvényhatósági jogú városban is messze följebb kerekedik a vidéki arányszámokhoz. Már a század elején is a budapesti férfiak gümőkórhalandósága 1/3-résznyivel volt rosszabb, mint a vidéken lakóké. Tíz év múltán az arányok oda módosultak, hogy a budapesti férfiak gümőkórhalandósága felével több volt, mint a vidéken. Budapesten a férfiak gümőkórhalandósága alig is csökkent, a törvényhatósági jogú városokban körülbelül úgy, mint a vidéken.

Teljesen más a kép a nőknél. Budapest női lakossága mindenkor sokkal védettebbnek látszott a gümőkórral szemben, mint a többi városoké vagy a vidéké, s ami különösen meglepő, a vidéki nők gümőkórhalandóságának arányszámai alig különböztek a törvényhatósági jogú városokétól. Budapest adatai kettős szempontból is érdekesek. A budapesti nők gümőkórhalandósága az országos átlagnál lényegesen alacsonyabb arányokat produkált; másfelől pedig indexük a férfiakénál nemcsak állandóan jobb volt, hanem az utolsó 5 évben a férfiak indexe már szinte katasztrofálisan nagyobb volt, mint a nőké.

Valami előnyt a nők javára különben a törvényhatósági városokban is ki lehet mutatni, de annál súlyosabb a helyzet vidéken, ahol a nők között a tuberkulózis sokkal inkább dúlván, mint a férfiak sorában, a kérdés országos vonatkozásban is eldőlt a nők hátrányára. Kétségtelen, hogy a vármegyék népességéhez tartozó nők sokkal nagyobb gümőkórhalandósága az a döntő tényező, mely az országos átlagban a nők indexét a férfiakénál följebb emeli. Utalunk vidéken a mezőgazdasági népesség körében annyira szokásos női munkára; ez bizonyára hozzájárult a helyzet kiéleződéséhez. De másfelől újból igazolva látjuk azt a felfogásunkat, mely tagadta azt, mintha a gümőkór tipikusan városokat jellemző betegség volna. Különösen Budapest példája mutatja, hogy a fejlettebb városi, nagyvárosi élet a nők gümőkórhalandósága szempontjából mekkora védelmet jelent, s a törvényhatósági városok női népességének gümőkórhalandósága is kisebb volna a fentebb adott számoknál, ha Magyarország városai között nem volna feles számmal olyan, melyek lakosságából nagy tömegek a külterületeken, falusi módra élnek.²⁾

22. tábla. Férfiak és nők gümőkórhalandósági indexe Magyarországon 1.000 lélekre számítva országrészek szerint az 1901–15. években.

Országrész	Férfiak			Nők			Országrész	Férfiak			Nők		
	1901—1905	1906—1910	1911—1915	1901—1905	1906—1910	1911—1915		1901—1905	1906—1910	1911—1915	1901—1905	1906—1910	1911—1915
Duna jobb partja..	3·6	3·5	2·0	4·4	4·0	3·8	Tisza bal partja ..	3·5	3·8	3·0	4·6	4·3	3·7
Duna bal partja....	4·1	3·8	3·6	4·0	3·7	3·4	Tisza-Maros szöge.	3·9	3·9	3·4	4·5	4·3	3·5
Duna-Tisza köze...	4·0	3·8	3·6	4·8	4·1	3·5	Királyhágóntól	3·2	3·1	3·0	3·7	3·5	3·8
Tisza jobb partja..	3·6	3·4	3·3	3·7	3·4	3·2	Fiume város és ker.	7·6	8·0	7·3	7·3	6·7	5·8

A férfiak gümőkórhalandóságában az eddigi tárgyalásainkban mindenkor első helyen említett Duna-Tisza közével a Duna bal partja versenyre kel. Ez a két országrész, — valamint a Tisza-Maros szöge, — alkotják a férfiakra a legveszedelmesebb területet. A legkedvezőbb országrészek viszont a Királyhágóntól és a Tisza bal partja, majd utóbb ezeket is felülmúlta a rendkívül gyors javulást mutató Dunántúl. A Tisza jobb partján a férfiak gümőkórhalandósága állandóan az országos átlag körül mozgó volt. Teljesen más a helyzet a nőknél. Első helyre itt a Tisza bal partja került; ebben az országrészben a nők gümőkórhalandósága a Duna-Tisza közén és a Tisza-Maros szögén észlelt arányoknál is nagyobb volt. Eleinte veszedelmesnek látszott a Dunántúl női népességének indexe is, ha viszont itt később rendkívüli csökkenésnek is lehettünk tanui. Az érem másik oldalán: legkedvezőbbben az országrészek közül a Tisza jobb partja női lakosságának gümőkórhalandósága alakult, a Királyhágóntól tapasztalt arányoknak is mögötte maradó indexekkel. De míg a Királyhágón túl a nők indexe 1911 után is nagyobb maradt, mint a férfiaké (a Tisza-Maros szögén a különbség még sokkal kiáltóbb), a Tisza jobb partján s néhány más országrészben a nők indexét sikerült a férfiaké alá szorítani.

¹⁾ E részben tehát, — a magyarországi viszonyok szerint — nem áll meg Seilernek (i. m. 27. l.) az a felterése, mintha a nem a gümőkórhalandóság csökkenésében kevésbé s nem szabályosan vevő részt.

²⁾ Elben i. m. szépen fejti ki, hogy a városi életnek kettős hatása van a tüdővészre; a gümőkórhalandóság a városokban a férfiaknál nagyobb, a nőknél kisebb, mint a vidéken. A munka és a foglalkozási arány különbsége nagyobb a városban, mint a vidéken. A városi életnek orvosi szempontból a férfiakra, a higiéné előnyeinek a nőkre nevez. A férfi kénytelen teljes erejével dolgozni a városban, s a gyárak egészségügyi viszonyai rosszabbak, mint a vidéki munkaadóknaké. A levegő tisztább volt a városban, s a világosság hiánya elsősorban a férfiakra ártalmas a városokban. A nő viszont itt jobban él, mert nincs kényszerítve úgy a munkára, mint a vidéken, ahol sok a dolgozó nő, a földművesnő 60 éves koráig is dolgozik. A városokból sok öreg nő, kinak életéből már nincs is sok vissza- vidékre távozik s így javítja a városi nők indexét, a vidékiekét pedig rontja.

Ha a gümőkórban elhalt férfiak és nők számát a két nem összes halottaihoz viszonyítjuk:

23. tábla. A férfiak és nők gümőkórhalandósági indexe az összhalandóság %-ában Magyarországon az 1901–15. években.

	Férfiak			Nők				Férfiak			Nők		
	1901—1905	1906—1910	1911—1915	1901—1905	1906—1910	1911—1915		1901—1905	1906—1910	1911—1915	1901—1905	1906—1910	1911—1915
Magyarország	13·5	13·5	12·9	16·2	16·0	14·6	Többi ltv....	16·5	16·2	15·7	17·4	16·8	15·4
Budapest....	21·7	21·6	20·7	20·3	19·6	17·7	Vidék.....	13·0	12·9	12·4	16·0	15·8	14·8

némileg még kiéleződik ez a kedvezőtlen kép. A nők halandóságában a gümőkór még jobban érvényesül, így, mintha a lélekszámhoz való viszonyítást használjuk. *Sőt Budapest női népességének gümőkórhalandósága sem tűnik többé fel a férfiakéval szemben annyira kedvezőnek, mint fentebb kifejtettük.* Budapesten különben — bár csak igen csekély mértékben s csupán 1911 után észrevehetőbben — a nőknek ez az arányszám alatta maradt a férfiakénak. Nem úgy a törvényhatósági jogú városokban, ahol a lélekszámhoz való viszonyítás tapasztalataival párhuzamos fejlődést eleinte nem, csupán a legutóbbi 5 évben láttunk. *A vidéken azonban a nők közül mind a három időszakban sokkal több áldozatot kívánt a gümőkór, mint a férfiak közül.*

Magyarországi adatok szerint tehát beigazoltunk látszik az a tény, hogy a gümőkór sokkal inkább veszélyezteteti a nők életét, mint a férfiakét. Néhány külföldi adat hasonlóképpen fest. Olaszországban az 1908–14. évek folyamán a férfiak gümőkórhalandósága 1·52‰ volt, a nőké viszont 1·66‰.¹⁾ Olaszország helyzete azonban ebben a tekintetben némileg mégis más, mint aminőről Magyarország esetében beszámoltunk. Nagyobb területi egységeket, országrészeket nézve, Magyarországon — a Duna bal partját kivéve — mindenütt megnyilvánult a női nemnek nagyobb gümőkórhalandósága. Nem így Olaszországban. Itáliának számos olyan vidéke akad, különösen Lazio, Calabria, Campania, Umbria, Marche, stb., ahol a férfiak gümőkórhalandósági indexe lényegesen meghaladta a nőkéét. Viszont Szardézia viszonyai, ahol a férfiak 1·60‰-os indexével szemben a nőké 2·61‰ volt, Szicíliaé, ahol az arányszámok 0·91, illetőleg 1·20‰ voltak, vagy Emíliaé, melynek területén a férfiak indexe 1·63 volt, a nőké pedig 1·82, — bőséges kiegyenlítési anyagot szolgáltatott arra, hogy végső eredményben a női nem gümőkórhalandósága a férfiakénál mégis sötétebb színben tűnjék föl.

A Németbirodalom területén azonban a magyarországi és olaszországi fejlődéssel szembenálló alakulást látunk. A birodalom 24 államában 1913-ban a férfiak gümőkórhalandósági indexe 1·48, s a nőké 1·39‰ volt, az előző évben pedig a két nem indexe 1·53, illetőleg 1·47‰-es szám alakjában jelentkezett. A Németbirodalomban tehát a gümőkórhalandóság a férfiak sorait sokkal inkább ritkította, mint a nőkéet, habár a két nem indexe egymás felé közeledett is.²⁾ Vizsgálataink szerint a Németbirodalomban különösen a déli tartományok, valamint Hamburg voltak azok a területek, melyeket a gümőkór gócpontjainak tekinthettünk. Közülük Bajorországban — úgy látszik — a baj magva mindkét nemnek a birodalmi átlagot messze meghaladó gümőkórhalandóságában rejlik, bár itt is figyelemreméltó, hogy (1913-ban) a férfiak indexe (1·84‰) a nőké (1·70‰) erősen meghaladta. A többi államban azonban, így Badenben (1·70, ill. 1·95‰), Hessenben (1·60, ill. 1·80‰) és Elzász-Lotharingiában (1·64, ill. 1·86‰) annyira előtérbe jut a nők indexe a férfiakéval szemben, hogy nyilván ez a körülmény az egyik oka ez államok nagy gümőkórhalandóságának. Hamburg ellentétes képet mutat. Itt a férfiak 1·71‰-es indexe erősen ellensúlyozta azt a kedvező helyzetet, mely a női nemek rendkívül alacsony (1·16‰) indexéből állott volna elő.

Ausztria egyes részeiről dr. S. Rosenfeld nyomán közlünk a múltba is visszanyúló adatokat:³⁾

24. tábla. Ausztria egyes tartományainak gümőkórhalandósága nemek szerint az 1895–1913. években.

Nem	1895-1900 1901-1905 1906-1910 1911-1913				Nem	1895-1900 1901-1905 1906-1910 1911-1913			
	férfi	nő	férfi	nő		férfi	nő	férfi	nő
Bécs.....	5·10	3·88	4·54	3·01	Stájerország...	2·90	2·84	2·68	2·64
Alsó-Ausztria	3·41	3·28	3·10	2·71	Karinthia.....	2·97	2·80	2·68	2·49
Bécs nélkül	3·03	2·61	2·90	2·61	Tirol	2·49	2·34	2·54	2·40
Felső-Ausztria	2·61	2·81	2·61	2·52	Vorarlberg ...	3·78	3·25	2·92	2·85
Salzburg	2·62	2·66	2·31	2·34		4·18	3·89	3·87	3·34

Bármelyik időszakot is nézzük, Vorarlberg kivételével, mindenütt nagyobb volt a férfiak, mint a nők gümőkórhalandósága. A különbség Bécsben volt a legnagyobb arányú, bár Felső-Ausztriában is elég tekin-

¹⁾ L. az idézett olasz tuberkulózis-statisztika 10–17. lapját.

²⁾ L. a többször idézett német halálügyi statisztika 98–99. lapját.

³⁾ L. i. m. 5. l.

télyes; Stájerországban viszont jóval kisebb. Vorarlberg népessége oly csekély részét tette a felsorolt területek (lényegében a mai Ausztria) lakosságának, hogy a szabályszerűséget szinte általánosíthatjuk.

*Angliában és Walesben*¹⁾ 1891-től 1900-ig a férfiak gümőkórhalandósági indexe 2280/00 volt, a nőké 178; a következő 10 évben az arányszám a férfiaknál 139, a nőknél 1420/00-re tompult. Ha könnyebb áttekinthetőség céljából a férfiak indexét 100-zal tesszük egyenlővé: a nők indexe 78, illetőleg 75 lesz. Ezek az arányszámok egyfelől a női nem oldalán mutatkozó nagy előnyt érzékeltetik. De mutatják azt is, hogy Anglia sajátos viszonyai mellett, s az angol gazdaságtársadalmi viszonyok fejlettségének az általános európai mértékét s különösen a magyar mértékét messze felülmúló foka folytán sikerült a női nem gümőkórhalandóságát már századunk első évtizedében olyan mélyre lenyomni, a hová a férfiak indexét mindaddig, amíg az életfenntartás nagyobb gondjai az ő vállakon nyugszanak, nem is tudhatnók leszo-ritani. Hogy a *munka terhe* viselésének mekkora szerepe van, minden valószínűség szerint, a két nem gümőkórhalandósági indexének felépítésében, erre vonatkozólag érdekes tájékozódást szerezhetünk akkor is, ha Anglia városi és falusi jellegű grófságaiban külön-külön vesszük szemügyre a két nem gümőkórhalandóságát.

25. tábla. A két nem gümőkórhalandósági indexe 1.000 lélekre számítva Angliában és Walesben 1891–1910-ig.

Időszak	Városi grófságok		Vidéki grófságok		Időszak	Városi grófságok		Vidéki grófságok	
	férfiak	nők	férfiak	nők		férfiak	nők	férfiak	nők
1891–1900. évek átl.,...	228	178	139	78	1901–1910. évek átl.,...	207	148	160	78

E számok önmaguk beszélnek. Hiszen nyilvánvaló, hogy Anglia és Wales városi jellegű grófságaiban a női nem sokkal inkább kiveszi a részét a termelő s különösen az iparforgalmi munkából, mint amennyi nőt családi körülményei a termelés körébe bevonnak a vidéki grófságokban. S ha úgy látjuk, hogy a városi területeken 1901 után közel 300/0-os eltérés mutatkozott a nők javára, a vidéki területeken pedig mindössze 200/0-nyi, ezzel újabb tanulságot is tudunk a magyarországi tapasztalással ellentétben szerezni: *Magyarországon nemcsak a városokban volt nagy a nők gümőkórhalandósága, hanem vidéken vált egyenesen aggasztóvá; Angliában a vidéki női népesség gümőkórhalandósága messze mögötte maradt a városban élőének.*

f) A családi állapot és a gümőkórhalandóság összefüggése.

A demografia szokásos lépcsőzetén egy fokkal ismét tovább haladva, röviden foglalkoznunk kell a családi állapottal a gümőkórhalandósággal való összefüggésével, habár problémánk e részének igazi érdekességei is csak később, akkor bontakoznak ki, midőn a gümőkóros halottak családi állapotát a korviszonyokkal kapcsolatban vizsgáljuk.

26. tábla. A magyarországi gümőkórhalandósági arányszámok (1.000 lélekre számítva) családi állapot szerint az 1901–15. években.

	Nőtlen, hajadon	Házass	Özvegy	Törvényesen elvált		Nőtlen, hajadon	Házass	Özvegy	Törvényesen elvált
1901–5.					Többi t.j.v.....	3.89	4.78	5.49	5.05
Magyarország..	3.10	4.08	6.62	5.64	Vidék.....	2.92	4.30	5.99	5.67
Budapest.....	4.09	4.61	5.09	1.56					
Többi t.j.v.....	4.16	5.27	5.96	7.73	1911–15.				
Vidék.....	3.02	4.05	6.64	5.94	Magyarország..	2.73	3.89	5.07	5.49
					Budapest.....	3.75	3.87	4.87	2.70
1906–10.					Többi t.j.v.....	3.62	4.08	4.58	5.03
Magyarország..	3.04	4.32	5.90	4.93	Vidék.....	2.60	3.88	5.10	6.09
Budapest.....	3.90	4.19	4.84	1.93					

Bármelyik évcsoportot is nézzük, a nőtlen és hajadon lakosság gümőkórhalandósága jelentősen kisebb, mint a más családi állapotú egyéneké. Lesz még módunk bővebben igazolni, hogy teljesen elhárított dolog volna ebből a tényből bármi következtetést levonni arra vonatkozólag, mintha a nőtlenség s a hajadoni mivolt valami különleges immunitást jelentene a tuberkulózissal szemben. A tény maga egyszerűen csak annak következménye, hogy nőtlenek és hajadonok nagyobb részben a 20 évesnél fiatalabb lakosságból kerülnek ki, amelynek gümőkórhalandósága sokkal kisebb, mint a következő korcsoportoké. *Nem a családi állapot minősége, ismételjük, hanem a fiatalabb kor, a több életérő, a munkában és más fáradságokban el nem ernyedő test és szellem az a visszatartó erő, melynek hatása a nőtlenek és hajadonok kisebb gümőkórhalandóságában megnyilvánul.*

¹⁾ L. a többször idézett angol népmozgalmi kiadvány CCXVI–CCXVII. L.

A családi állapot egyéb változatai közül rögtön szembetűnik az a kedvező helyzet, melyben a házasság egyének vannak az özvegyekkel és elváltakkal szemben. A házasság egyének indexe mindenkor lényegesen kisebb volt, mint az özvegyeké, vagy az elváltaké. Ez utóbbiak között a szerepek újabban felcserélődtek, s míg 1910-ig a törvényesen elváltak jóval ritkábban haltak el gümőkórban, mint az özvegyek, 1911 után az özvegyek indexe az elváltaké alá került.

Budapesten azok a meglehetősen éles különbségek, melyeket az országos eredményekben észleltünk, csaknem elmosódnak. Ha Magyarország nőtlen (vagy hajadon) népességének indexét 100-nak véve, a házasság indexe (az 1901–05. évek alatt) 149, az özvegyeké pedig 207 volt, — Budapest az így alakított sor a 100 : 112 : 124 képet mutatott, más szóval *a budapesti nőtlen férfiak korántsem élveznek olyan védelmet homogennek tekintett tömegükben sem, mint Magyarországon általában*; alighanem annak következtében, hogy Budapest a lakosságnak (s különösen a házasságra képes korban élő lakosságnak) jóval kisebb része élve házassági kötelékben, mint vidéken, a felnőtt kort elérte (és nőtlen vagy hajadon) fővárosi népességre nézve a fiatalokban rejlő ellenálló erő nem képez olyan oltalmat, mint amelyről fentebb szóltunk.

A budapesti házasságok gümőkórhalandósági indexe a 15 év két szélső átlaga szerint körülbelül 180/0-kal csökkent, a nőtleneké (hajadonoké) mindössze 80/0-kal, úgy hogy a két index az 1911–15. évek folyamán (100 : 103) teljesen egymás mellé került. *Budapesten a háborút közvetlenül megelőzőleg s a háború első éveiben tehát nőtlen (hajadon) és házasságok között szinte semmi különbség sem volt a tuberkulózishalandóság szempontjából, ami az előbbiekre nézve szomorú szegénységi bizonyítvány.* A törvényesen elvált emberek indexe Budapestén rendkívül alacsony volt. S habár ez az index az évek során emelkedő volt, mégis messze mögötte maradt a többi kategóriáknak.

A törvényhatósági jogú városokban kezdetben — nézzük bár a családi állapottal bármelyik változatát — a gümőkórhalandóság aránya nagyobb volt, mint Budapestén (s természetesen a vidéken). A javulás menete azonban a városokban a fővárosinál gyorsabbnak mutatkozott; 1911 után a nőtlenek (hajadonok) indexe kedvezőbb lett itt, mint Budapestén s az egyéb családi állapotúak indexei tekintetében is alig volt már különbség Budapestén és a városokban.

Az eltérések, melyek a házassági kötelékben vagy azon kívül élő egyének gümőkórhalandóságában adódtak, vidéken táultak ki leginkább. 1901–5-ig a különböző családi állapotúak indexének aránya (a felsorolást ezúttal is a nőtleneken és hajadonokon kezdve) 100 : 154 : 220 : 197, tíz évvel utóbb pedig 100 : 149 : 198 : 234 volt, ami azt mutatja, hogy *vidéken a házasság s még inkább házassági kötelékben élők emberek gümőkórhalandósága abnormálisan nagy a nőtlenekével (hajadonokéval) szemben.* Ha a vidék házasság lakóinak indexét a fővároséval vetjük egybe: a vidéken minden időben magasabb volt a házasság emberek gümőkórhalandósági indexe, mint Budapestén, úgy, hogy *a vidéknek a fővárosnál kialakult kedvezőbb végső állaga a nőtlen (hajadon) elem jóval kisebb indexén épül fel.* A házasság emberekkel tapasztalható ez a tanulság még fokozottabban érvényesül az özvegyeknél és elváltaknál. Ezeknek vidéki gümőkórhalandósági indexei mögött eltörpülnek a fővárosi (s az özvegyeknél is a többi városi) arányok.

A családi állapot kérdése eléggé fontos arra, hogy a szerint is szemügyre vegyük, vajon az így vizsgált gümőkórhalandóság a férfiak és a nők sorában miképpen alakul.

27. tábla. A magyarországi gümőkórhalandósági arányszámok (1.000 lélekre számítva) családi állapot és nemek szerint az 1901–15. években.

	Nőtlen, hajadon		Házass		Özvegy		Törvényesen elvált			Nőtlen, hajadon		Házass		Özvegy		Törvényesen elvált	
	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő		férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő
1901–5 :																	
Magyarország..	2.85	3.48	4.50	4.80	8.92	5.72	7.70	4.24	Többi t.j.v.....	3.77	4.08	5.07	4.49	11.74	3.90	9.62	3.11
Budapest.....	4.82	3.85	5.41	3.81	10.49	3.88	3.48	0.69	Vidék.....	2.08	3.24	4.10	4.49	8.20	5.27	7.07	4.78
Többi t.j.v.....	3.96	4.98	5.50	5.03	13.16	4.11	12.46	5.83									
Vidék.....	2.68	3.89	4.40	4.89	8.01	5.95	7.82	4.95	1911–15 :								
									Magyarország..	2.59	2.87	3.92	3.87	7.26	4.82	7.72	4.19
1906–10 :									Budapest.....	4.11	3.26	4.76	2.96	11.06	2.80	5.86	1.94
Magyarország..	2.79	3.31	4.20	4.44	8.24	5.07	6.78	3.96	Többi t.j.v.....	3.50	3.55	4.48	3.67	9.88	3.18	8.80	3.33
Budapest.....	4.13	3.66	5.07	3.29	11.34	3.40	3.16	1.85	Vidék.....	2.42	2.79	3.83	3.93	6.96	4.61	7.92	5.06

Azt, hogy századunk elején a nők gümőkórhalandósága annyira felülmúlta a férfiakét, kétségtelenül hajadon és a házasság nőknek a hasonló családi állapotú férfiakéhoz képest oly magas indexei okozták. Amint hogy viszont a most említett indexek között levő különbségek felmorzsolódásának köszönhető az, hogy 1911 után a két nem gümőkórhalandósági aránya már majdnem egy szinten mozgott. Az özvegyek és elváltak sorában a férfiak indexe 56–60 (sőt néha ennél is több) 0/0-kal volt nagyobb, mint a nőké.

Budapesten a férfiak gümőkórhalandósága a családi állapotnak bármelyik változatában is mindenkor nagyobb volt, mint a nőké. Ugyanitt természetesen a hajadonok és a házasság indexe az országos átlagnál is kisebb volt. Nem úgy a nőtlen és házasság férfiaké, akiknek rendkívüli magas indexe (karöltve az özvegy férfiak még kirívóbb arányszámával) főoka annak, hogy Budapest gümőkórhalandóságát általában olyan kedvezőtlenül kellett megítélnünk.

A törvényhatósági jogú városokban (akár csak Budapesten) a hajadon és házasság nők gümőkórhalandósági indexe kisebb volt, az özvegyeké és elváltaké pedig sokkalta kisebb a hasonló családi állapotú férfiakénál.

Az özvegyeknél és elváltaknál ezt az előnyt a nők javára a vidéken is kiszámíthattuk, a hajadonoknál és házasság nőknél már nem. Ezek indexe mindvégig rosszabb volt, mint a férfiaké, ha a különbség éle itt később le is tompult. Ez utóbbi megállapítás annál fontosabb, mert hiszen vidéken a nőknél 80–90%-a vagy hajadon, vagy házasság.

Annak igazolására, hogy a gümőkórhalandóság mennyire másképpen reagál a családi állapotra mint az *összhalandóság*, az 1911–15. évekre vonatkozólag elkészítettük az utóbbinak a családi állapotra kombinált adatait.

28. tábla. Magyarország *összhalandósági arányszámai* (1.000 lélekre számítva) a családi állapot és nemek szerint az 1911–15. évek átlagában.

	Összesen	Nőtlen, hajadon	Házasság	Özvegy	Törvényesen elvált		Összesen	Nőtlen, hajadon	Házasság	Özvegy	Törvényesen elvált
Magyarország:						Többi t.j.:					
férfi.....	25.8	26.4	18.3	92.7	32.2	férfi.....	25.8	24.2	22.1	108.6	42.6
nő.....	23.6	25.7	13.3	56.7	15.9	nő.....	23.1	23.4	14.2	53.4	15.3
együtt....	24.4	26.0	15.7	65.9	21.6	együtt....	24.6	23.9	18.2	64.6	23.7
Budapest:						Vidék:					
férfi.....	21.8	18.8	22.5	82.7	26.8	férfi.....	25.6	27.0	17.8	92.1	31.7
nő.....	17.8	16.8	13.4	41.0	9.6	nő.....	23.8	26.4	13.2	58.0	17.0
együtt....	19.8	17.6	18.0	48.0	14.0	együtt....	24.6	26.8	15.6	67.0	22.7

Ha futólag is hasonlítjuk össze ezeket a számokat fentebb a gümőkórhalandóságról közölték nagyon figyelemreméltó különbségeket vehetünk észre. Ezek legfontosabbika nem az, hogy az *összhalandóságnál* a vidék aránya az országos átlag fölött, a törvényhatósági városoké is ugyanúgy, Budapest indexe pedig lényegesen az országos átlag alatt helyezkedett el, holott a gümőkórhalandóságnál Budapest és a többi városok magas ezreléke tolt fel az országos átlagot a vidéki arányszám fölé. Sokkal fontosabbak azok a különbségek, melyeket a családi állapot egy-egy változata szerint láthatunk.

A nőtleneknél és hajadonoknál a vidék arányszáma — emlékeztetünk — szintén kisebb volt az országos átlagnál, a másik két csoportban viszont sokkalta nagyobb. Ezzel szemben az *összhalandósági arányszámát* Magyarországon különösen Budapest, s részben azonban a tj. városok kedvező arányszámát tompítják le annyira, a mennyire, mert hiszen a vidék általános halandósági indexe a nőtlenek és hajadonok között az övéket messze meghaladja. *Amint másképp úgy is ki lehetne fejezni, hogy a nőtlen hajadon egyénenként a gümőkórhalandóság sokkalta irgalmatlanabban behatja a városokban a magadóját, semmint a vidéken.* Ugyanezt lehet mondani (legalább a tj. városokban) a házasság egyénenként kiknek azonban az összes halandósági arányszáma Budapesttel és vidékkel szemben szintén a törvényhatósági városokban a legmagasabb. Viszont érdekes tény, hogy míg a házasság általános halandósága Budapesten rosszabb, mint a vidéken, — a gümőkórhalandóságnál ezek a szerepek kicserélődnek. A családi életnek — vagy legalább az egykori családi életnek — a gümőkórhalandóságot szelídítő hatása a városokban az özvegyi sorban lévők között is megnyilvánult.

A nőtlen férfiak között az *összhalandósági arányszám* Magyarországon nagyobb, a gümőkórhalandóság indexe viszont lényegesen kisebb, mint a hajadon nők között. Budapesten és a többi városban az *összhalandóságnál* érzékelt különbség ismétlődik meg a gümőkórhalandóság alakulásában is, a vidéken azonban az *összhalandóságnál* jelentkező összefüggéseknek éppen ellenkezője mutatkozik emitt. A házasság között az *összhalandóságban*, bárhol is nézzük, rendkívül jelentékeny eltérés mutatkozik a nők javára a férfiakkal szemben. Ennek mását a gümőkórhalandóságnál csupán a városokban s kiváltképpen Budapesten találjuk meg. A vidéken erről beszélni sem lehet. Amint a házasság körében, úgy az özvegyi sorban is az *összhalandósági statisztika* sokkal kedvezőbb arányszámokat tart nyilván a nőkre, mint a férfiakra vonatkozólag. A gümőkórhalandóságnál sincs ez másképp, csak hogy az igazi különbségek a városokban bontakoznak ki. A törvényesen elváltak gümőkórhalandóságának arányszámait nagyjában ugyan azokat a tanulságokat nyújtják, mint az *összhalandósági*.

Nem búcsúzhatunk el addig ideiglenesen sem a családi állapot és gümőkórhalandóság összefüggésének kutatásától, amíg szót nem ejtünk arról, hogy az ország különböző részeiben miként alakult a házassági kötelékben élő vagy azon kívül eső férfi és női népesség tuberkulózishalandósága. Ha a rövidegért ezúttal is megelégszünk csupán az 1911–15. évekre vonatkozó számokkal:

9. tábla. Magyarország országrészeinek gümőkórhalandósági indexei (1.000 lélekre számítva) a nemek és a családi állapot kombinációjával az 1911–15. években.

	Férfiak				Nők					Férfiak				Nők			
Országrész	nőtlen	házasság	özvegy	törvényesen elvált	nőtlen	házasság	özvegy	törvényesen elvált	Országrész	nőtlen	házasság	özvegy	törvényesen elvált	nőtlen	házasság	özvegy	törvényesen elvált
Duna jobb partja	2.80	3.39	5.98	6.30	2.70	3.77	3.89	3.87	Tisza bal partja	2.42	3.62	7.88	9.00	2.88	4.30	5.44	4.71
Duna bal partja	2.67	4.77	9.84	8.23	2.73	3.76	5.09	2.93	Tisza-Maros szöge	2.66	3.97	6.72	10.48	2.95	3.92	4.04	7.80
Duna-Tisza köze	3.26	3.86	7.19	7.12	3.30	3.82	3.43	2.95	Királyhágóntúl...	2.31	3.64	6.61	7.85	2.69	3.78	4.04	4.68
Tisza jobb partja	2.18	4.78	8.92	3.75	2.34	3.80	5.01	3.90	Fiume.....	7.10	6.84	20.00	—	6.82	5.11	5.61	4.20

látszik, hogy a hajadonok indexe kivétel nélkül minden országrészben (Fiumét ebből a szempontból figyelmen kívül hagyjuk) *magasabb, mint a nőtlen férfiaké.* A különbség különösen a Duna jobb partján és a Tisza bal partján szembeszökő a férfiak javára. Különben úgy a nőtlenek, mint a hajadonok gümőkórhalandósági indexe a Duna-Tisza közén és a Tisza-Maros szögén a legkiemelkedőbb, s viszont a Tisza jobb partján s a Királyhágón túl legenyhébb. *A házasságok között nem figyelhetünk meg országrészek szerint ilyen, az országos átlaggal pontosan egyező alakulást.* A Tisza bal partján, valamint a Duna jobb partján a házasság nők indexe messzire kiugrik a házasság férfiaké fölé. De csaknem ugyanakkora erő mozgatja a mérséklődés irányában a házasság nők indexét a férfiakéval szemben a Duna bal partján, valamint a Tisza jobb partján. Egyébiránt a házasság férfiak gümőkórhalandóságának minimumát a Duna jobb partján, maximumát pedig a Tisza jobb partján számítottuk ki, a házasság nők között pedig a pozitív kilengések csúcspontján a Tisza bal partját, a negatív lehajlások mélypontján pedig a Királyhágóntúl látjuk. *Az özvegyeknél az országos szabályszerűség ismét hiba nélkül érvényesül.* Az özvegy nők gümőkórhalandósági indexe minden országrészben lényegesen kisebb, mint az özvegy férfiaké. Szintúgy a törvényesen elváltaké is, a Tisza jobb partját kivéve. Különösen nagy az özvegy férfiak indexe a Duna bal partján, az özvegy nőké a Tisza bal partján s viszont csekély a Dunán túl, illetőleg a Duna-Tisza közén. A törvényesen elvált férfiak sorában az index a Tisza-Maros szögén emelkedik legmagasabbra, s a minimum a Tisza jobb partján mutatkozik, míg az elvált nők indexe szintén a Tisza-Maros szögén hág a legmagasabbra, s messzire elmarad tőle az ebből a szempontból legjobb helyzetben levő Duna jobb partjának indexe.

Külföldi források nem igen utalnak arra az összefüggésre, melyet a magyarországi gümőkórhalandóság és a családi állapot között felderítettünk. Csúpn a volt Ausztriában¹⁾ bukkantunk nyomára hasonló adatoknak. Ausztria a fontosabb halálokoknál (s így a gümőkórhalandóságnál is) 1913-ra vonatkozólag kimutatta az elhaltak családi állapotát s ennek az évről adatait az 1910. évi népszámlálás adataival állította szembe:

30. tábla. Ausztria országrészeinek gümőkórhalandósági arányszámai (1913-ban) a családi állapottal kombinálva.

	Nőtlen, hajadon	Házasság	Özvegy	Elvált	Összesen		Nőtlen, hajadon	Házasság	Özvegy	Elvált	Összesen
Alpesi tartományok						Sudéták vidéke.....	2.58	3.34	3.81	3.99	2.98
Krajna (Krajna nélkül) ..	2.41	2.89	3.64	4.90	2.66	Kárpátok vidéke.....	2.05	3.16	4.61	0.04	2.92
Karsztvidék						Ausztria egészében..	2.57	3.18	3.98	4.45	2.80
(Krajnával)	2.72	3.48	3.29	0.98	3.00						

Végső eredményben ugyanazok a törvényszerűségek érvényesülnek, mint Magyarországon. A nőtlenek (hajadonok) gümőkórhalandósága Ausztriában is jóval kisebb, mint az egyéb családi állapotúaké, az özvegyeké és elváltaké pedig nagyobb, mint a házasságoké. S ha egy év adataival szemben (a törvényszerűségek levezetése szempontjából) táplálhatunk is némi aggályt, kétségtelen, hogy a jelen esetben azon túltehetjük magunkat.

k) Az anyanyelv és a gümőkórhalandóság összefüggése.

A magyar demográfiai kutatásnak mindenkor egyik legérdekesebb részlete voltak azok a vizsgálatok, melyeket a magyar statisztikai hivatal az anyanyelvre vonatkozólag ejtett meg. Kétségtelen, hogy a nyelv közössége által egybekapcsolt tömegeket összetartó erőben a legkülönbözőbb faji, kulturális, gazdaságtársadalmi, valamint erkölcsi ható okoknak az eredőjét láthatjuk. Mind e körülményeknek, illetőleg hatásuknak az egyes nemzetiségek halandóságában, — s gümőkórhalandóságában, melynek különösképpen számos társadalmi s egyéb vonatkozása van, — szintén jelentkezniük kell.

¹⁾ L. az osztrák népmozgalmi közlemény 1913. kötetének 79. lapját.

Bár a statisztikai hivatal egyéb közleményeiből eléggé ismeretesek, mégsem tartjuk feleslegesnek kiindulópontul idézni azokat a számokat, melyek kutatásaink időszaka alatt az egyes nemzetiségek összhalandóságára vonatkoznak:

31. tábla. Magyarország népességének összhalandósági indexei (1.000 lélekre számítva) anyanyelv szerint az 1901–15. években.

	Magyar	Német	Tót	Oláh	Ruthén	Horvát	Szerb		Magyar	Német	Tót	Oláh	Ruthén	Horvát	Szerb
	anyanyelvűek indexe								anyanyelvűek indexe						
1901–5:								Tjv.	33.7	23.8	30.8	39.2	11.7	43.0	32.5
Magyarország	26.3	28.6	28.4	27.8	27.4	27.4	33.0	Vidék	34.9	22.9	26.1	28.1	26.8	25.2	34.5
Budapest	21.9	13.5	15.2	12.8	5.7	7.8	11.0	1911–15:							
Tjv.	24.1	24.7	32.7	30.6	8.4	41.0	30.9	Magyarország	23.4	21.2	25.0	28.0	27.0	24.0	30.0
Vidék	26.8	24.1	28.4	28.4	27.9	26.7	33.4	Budapest	21.4	8.6	7.2	6.1	1.7	5.9	8.1
1906–10:								Tjv.	23.4	21.5	26.9	39.1	0.6	37.6	30.0
Magyarország	24.6	22.5	26.0	28.8	26.8	26.8	33.9	Vidék	23.0	21.7	25.8	27.9	27.0	24.0	30.0
Budapest	20.9	11.6	11.7	12.1	13.4	11.3	13.8								

Magyarország összes népességéből mindenkor legrosszabbnak látszott a szerb anyanyelvűek halandósága: mellettük az oláhoké. A németeké és a magyaroké viszont a legkedvezőbbnek. Közöttük, a két végleten álló nyelvi csoport között, helyezkednek el a ruthének, tótok és horvátok, annyiban is egyező vonást mutatva, hogy halandósági arányszámuk az országos átlagnál állandóan magasabb volt.

Budapesten a helyzet lényegesen más. A magyar ajkúak halandósági indexe jelentékenyen több, olyannyira több volt itt az egyéb ajkúakénál, hogy a németek indexe például kétharmada, sőt később fele sem volt a magyar anyanyelvűek halandóságának. Semmi esetre sem szabad azonban itt figyelmen kívül hagyni az abszolút számok csekélységét s Budapesten azt, hogy anyanyelvi bevallás a népmozgalomnál itt kedvez a magyarságnak, ami persze azt jelenti, hogy a halottak között is nem egy idegen ajkú a magyar halottak számát szaporítja. A többi tj. városban a helyzet megint más. Ezekben a horvátok halandósága szinte abnormálisan nagy s az oláhoké velük vetekvő. A tótok és szerbek indexe szintén magas. A magyaroké és németeké (a nem városlakó ruthéneket figyelmen kívül hagyva) viszont az országos átlag alá eső. Figyelemre méltó, hogy 1901–10-ig a városokban a németajkú lakosság inkább pusztult, mint a magyar. Itt is meg kell jegyezni, hogy a számok alakulására különleges ok is hat: a vidéki városok idegen ajkú halottai között mindig sok volt a falusi (kórházi) halott. A vidéken végül a kép körülbelül egyező azzal, melyet Magyarország egészéről szereztünk. A szerbek és oláhok igen rossz indexeitől lényegesen elütnek a magyarok és németek arányszámai.

A futólagos szemle eredménye e szerint az, hogy az általános kultúrában elmaradt szerb és oláh nyelvű lakosságról minden kétséget kizáró módon meg tudjuk állapítani, hogy népszaporodásuk aktív erőt leginkább semlegesítette összhalandóságuk. Viszont a német és magyar ajkú lakosság, ha a szaporodás kedvező vagy kedvezőtlen volta csupán a halandóságon dőlne el, tagadhatatlanul tekintélyes előnnyel kell volna versenyeznie a többi nemzetiséggel. Jól meg kell magunknak ezt a tényt jegyeznünk, mert hiszen azonnal ki fog tűnni, hogy a gümőkórhalandóságot tekintve ez a magyar anyanyelvűekre nézve annyira hízogató kép eltorzul.

32. tábla. A magyarországi gümőkórhalandóság indexei (1.000 lélekre számítva) anyanyelv szerint az 1901–15. években.

	Magyar	Német	Tót	Oláh	Ruthén	Horvát	Szerb		Magyar	Német	Tót	Oláh	Ruthén	Horvát	Szerb
	anyanyelvűek indexe								anyanyelvűek indexe						
1901–5:								Tjv.	3.82	3.05	5.23	7.50	4.41	11.80	6.12
Magyarország	4.16	3.23	3.96	3.72	2.96	4.89	5.98	Vidék	3.76	3.06	3.64	3.00	3.11	4.05	5.91
Budapest	4.09	2.81	3.35	2.03	1.14	3.07	3.50	1911–15:							
Tjv.	4.17	4.05	5.74	5.85	0.70	11.16	6.14	Magyarország	3.84	2.08	3.60	3.48	3.20	3.85	4.98
Vidék	4.11	3.22	3.94	3.71	2.96	4.12	5.92	Budapest	4.20	1.12	1.58	1.01	—	1.22	2.83
1906–10:								Tjv.	3.47	3.35	4.89	6.76	2.61	10.34	5.29
Magyarország	3.81	3.07	3.60	3.71	3.12	4.00	5.94	Vidék	3.26	2.09	3.60	3.48	3.29	3.28	4.97
Budapest	4.35	1.93	3.09	2.65	4.78	3.16	3.34								

A gümőkórhalandóságban is a szerb nemzetiségűek kerültek első helyre s a hozzájuk legközelebb álló horvátok is messze megelőzve indexük valóban elszomorító volt. Magyar szempontból azonban különösen fájdalmas volt az, hogy 1910-ig a szerbek és horvátok után a magyar ajkú lakosság mutatta a legkisebb ellenállóképességet a tuberkulózissal szemben. Még az oláhok és tótok is jelentékenyen jobb eredményt tudtak elérni, — a ruthénekről, valamint az általában legkisebb gümőkórhalandóságú németekről nem is szólva. 1910 után ugyan a magyarok indexe jelentékenyen megjavult s a tótok és oláhok indexe most már a magyar ajkúaké mögé került, de a ruthéneké akkor is jobb maradt.

A szerbek gümőkórhalandósági indexe a városokban és a vidéken egyformán rossz volt, sőt az előbbieken — ha lehet — még pusztítóbb is, mint a vármegyék területén. Ezzel szemben tény, hogy a fővárosban megtelepült csekélyebb számú szerbség gümőkórhalandósága nagyon alacsony. De ha ebben annak valószínű következményét is látjuk, hogy a fővárosban tudvalevőleg foglalkozásánál fogva kedvezőbb gazdasági viszonyok között élő (konyhakészítő) szerb ajkú lakosság több védelmet élvez a gümőkórral szemben, ez aligha változtat a szomorú véleményen, melyet a szerb lakosság gümőkórhalandósága felől táplálnunk kell. A törvényhatósági jogú városokban fajrokonaitól elszakítva élő horvátok gümőkórhalandósága is rendkívül sötét képet mutat s ez a döntő ok abban az irányban, hogy a horvátok gümőkórhalandósága a nyelvi csoportok sorrendjében előre került. A vidéken a horvátok indexe sokkal jobb, s még inkább az (akárcsak a szerbeknél) Budapesten, de mindez kevésnek bizonyult ahhoz, hogy az indexüket a szokatlan magasságból lejjebb segítse.

A szerbek és horvátok után a magyarokról kell megemlékezni, kiknek a gümőkórhalandósága Budapesten volt a legnagyobb s ott később is alig csökkent. A vidéken és a törvényhatósági jogú városokban már sokkal inkább, úgy hogy, míg 1905 előtt a budapesti magyar lakosság tuberkulózishalandósága a többi városokétól nem sokban különbözött, — 1911 után már igen. A fejlődés világosan igazolja azt, hogy *szinte kizárólagosan a vidék lakosságának köszönhetjük a magyarság gümőkórhalandóságában beállott kedvező változást, hiszen a vidéki magyarság gümőkórhalandóságának csökkenése (20%) minden más anyanyelvi csoporttét, még a németekét és horvátokét is meghaladja.* S ha fentebb azt a meggyőződésünket hangoztattuk, hogy a vidék közegészségügyének felkarolása a gümőkórhalandóság terén általában kedvezőbb atmoszférát tud teremteni, íme most arra az eredményre jutottunk, hogy *az öntudatos közegészségügyi politikának leghálásabb talaja éppen a magyar anyanyelvűek lettek volna.* Világosan bizonyítja ezt az is, hogy 1911 után a vidéken csupán a németiség gümőkórhalandósági indexe volt jobb, mint a magyaroké. *A magyar nép tehát érdemes arra, hogy a gümőkórhalandóságnak soraiban való csökkenése érdekében áldozatokat hozzon az állam és társadalom. S ha ez az igazság kivillanik a Nagy-Magyarország statisztikájából, mennyivel inkább megszívlelendő ma, Csonka-Magyarországunkon, a nyelviileg szinte egységes Magyarországon, mikor minden lépés a gümőkórhalandóság leküzdése terén a magyar lakosság erősítésére szolgál.*

A tótok és oláhok gümőkórhalandósági indexei nagyjában egyeznek egymással. Mindkét anyanyelvi csoport indexe Budapesten nagyon alacsony, a többi törvényhatósági jogú városban viszont magas. Annyira az, hogy országos átlagukat is éppen ez a körülmény tolja a vidéken észlelhető arány fölé. A ruthének gümőkórhalandósága viszont szemlénk első időszakában (magyar szemmel nézve) meglehetősen alacsony volt, utóbb azonban egyre erősödött, úgy, hogy 1911 után már alig volt kisebb, mint a magyaroké. *A ruthének voltak egyellen nemzetiségünk, melynek sorában a gümőkórhalandóság a helyett hogy enyhült volna, még fokozódott.* Annyira szemetszúró dolog ez, hogy közel áll a gyanú: a friss alakulás nem azzal függ-e össze, hogy talán a halálokok megállapítása körül történt a ruthének között valami olyan változás, mely az említett fejlődést létrehozta. Ez azért sem lehetetlen, mert hiszen azokban a vármegyékben, ahol a ruthének tömegesen laknak, közismerten az eseteknek csak nagyon kis hányadában állapítják meg orvosok a halálokokat.

A németek gümőkórhalandósági arányszáma 1906 után rohamosan esett; 1911-et követően már olyan alacsonyra, hogy még némi javulással hova-tovább európai értelemben is elfogadhatónak látszott volna. Meglepő azonban, hogy még e művelt és jómódú nemzetiségünk sorai között is a gümőkór a törvényhatósági jogú városokban mennyire honos.

Az országrészek szerint való vizsgálatot ezúttal is az 1911–1915 évekre korlátozzuk.

33. tábla. Magyarország országrészeinek anyanyelv szerint való gümőkórhalandósági indexei az 1911–15. években (1.000 lélekre számítva).

Országrész	Magyar	Német	Tót	Oláh	Ruthén	Horvát	Szerb	Országrész	Magyar	Német	Tót	Oláh	Ruthén	Horvát	Szerb
	anyanyelvűek indexe								anyanyelvűek indexe						
Duna jobb partja .	3.16	2.78	3.82	13.21	2.59	3.25	4.55	Tisza bal partja...	3.35	2.08	3.84	3.71	3.56	0.61	7.43
Duna bal partja...	3.51	3.28	3.57	9.87	0.61	4.27	13.00	Tisza-Maros szöge	3.07	2.88	3.07	3.59	3.68	3.72	4.87
Duna-Tisza köze...	3.60	3.03	2.89	2.58	2.84	2.30	5.22	Királyhágóntól	3.23	2.24	2.38	3.28	0.34	2.29	0.95
Tisza jobb partja .	3.26	2.42	3.49	2.09	3.13	2.85	3.24	Fiume	3.70	5.18	3.18	—	—	12.38	6.59

A magyarok indexe kivétel nélkül minden országrészben elég magas, még Dunán túl és a Királyhágón túl is, de leginkább a Duna-Tisza közén, a Duna bal partján és a Tisza bal partján, ahol a magyarság tudvalevőleg vagy tömören egymás mellett, vagy nagyobb foltokban települt meg. Látszatra meglepő az a kedvező arány, mely Fiumében mutatkozik. A németek indexe a felvidéki németiség és a délvidéki svábság körében legnagyobb; az erdélyi szászok között s a Tisza bal partján annál jobb. (Itt a németek zömét zsidók teszik.) A tótoknál a Duna jobb partjának arányszáma ugrik ki leginkább, (ahol a tótság tehát inkább csak szóróvándorlásokat alkot), a nagy tót nyelvi területet magában foglaló Duna bal partján és a Tisza jobb partján

mérsékeltőbb. A tótoknak a Királyhágón túl nagyon kedvező, s az oláhoknak a Duna jobb és bal partján felette rossz indexeit figyelmen kívül hagyhatjuk, mert hiszen itt csak nagyon kevés esetről van szó. Annál inkább jellemző az oláhokra a Tisza-Maros szöge és a Tisza bal parti arányszám, ahol az oláh nyelvterületek egymásba fonódnak. A ruthének gümőkórhalandósági indexe is ott (a Tisza bal partján) nőtt meg nagyon izmosra, ahol a nép összefüggően lakik. S ha a Dunántúl déli részére vagy Fiuméra gondolunk a horvátoknál, avagy a szerbeknél Duna-Tisza közére és a Tisza-Maros szögére: szintén ugyanerre az eredményre kell jutnunk.

1) A vallás és a gümőkórhalandóság összefüggése.

Ha a gümőkórhalandóságnak az anyanyelvvel való összefüggéséről kétségtelenül megállapíthatjuk, hogy hasonló kapcsolatok kutatására a magyar statisztikán kívül egyetlen más állam statisztikája sem alkalmas, a másik fontos demográfiai jellemvonásról, vallásról, bár általában ugyanezt mondhatjuk, mégis: a gümőkórhalandóság irodalmában itt is, ott is találunk olyan nyomokat, melyek a vallás kérdését feszegetik s különösen azzal a kérdéssel foglalkoznak, hogy a zsidóság indexe mennyire alacsony.

Dr. H. L. Eisenstadt például bécsi 1899–1903. évi adatok alapján¹⁾ megemlékezik arról, hogy a zsidók tüdővész — vagy egyéb gümőkóros — halandósága egyharmadrésznél akkora, mint a római katolikusoké s valamivel több, mint fele akkora, mint az evangélikusoké. Dr. S. Rosenfeld ugyanezt fejt ki²⁾ s úgy találja, hogy ebben a zsidóság helyes közegészségügyi érzéken kívül foglalkozásuk természetének is döntő befolyása van, (pl. annak folytán, hogy közöttük sokkal több a kereskedő, mint az ipari munkás), tagadva azt, mintha ebben a tekintetben a faji jellegnek bármiféle befolyása volna.³⁾ Dr. Macris a római tuberkulózis kongresszuson beszámolt⁴⁾ arról, hogy a gümőkór általános csökkenése leginkább a zsidóság között észlelhető s ezt a zsidóságnak evőeszközei és élelmiszerei körül tapasztalható nagy tisztaságára vezette vissza.

Hazai irodalmunkban dr. Fáy Aladár szentelt kiváló figyelmet ennek a kérdésnek,⁵⁾ habár kiindulási pontját: azt, hogy minél jobbak a közegészségügyi viszonyok, annál több a tuberkulózis-halálozás, nem fogadhatjuk el, mert hiszen ez legfeljebb a halálokok egymásközi szerepét illetőleg állhat meg, de nem akkor, ha a gümőkórhalandóságot, akárcsak az összhalandóságot, a lakossághoz viszonyítjuk. Fáy — Sokolowskyval egyetértve — elveti azt a felfogást, mintha a zsidók gümőkórhalandóságának oka az ő feltételezett antialkoholizmusukban, korai nősülésükben (rendesebb életükben), vagy bizonyos különleges vallási szokásaikban (minél fogva ritkább köztük a luetikus fertőzés) rejlenék. Az okok lényegét mélyebben keresi. Reibmeyerre, Bieganskyra és Fischofra hivatkozva kifejti azt, hogy a zsidók esetében hosszú immunizálási folyamattal állunk szembe, mely a zsidók között az idők során a gümőkórhalandóságot megfékezte. Századokkal előbb — úgy mond — a tuberkulózis a zsidóságot is rettenetesen pusztította, különösen a ghettó-élet és az egymás között való házasságok folytán. Nem volna így csoda, hogy a zsidók közül csak a legerősebb családi törzsek maradtak meg, melyek elegendő képességgel bírtak arra is, hogy szerzett immunizálást utódaikra átörökítsék.⁶⁾ Látnivaló, hogy a Fáy által képviselt álláspont lényegesen eltér Rosenfeldétől, hiszen utóbbi csak társadalmi okokról tesz említést, a faji okok fennforgását nem ismeri el, holott Fáy gondolatmenete az utóbbiakra is felhívja, sőt elsősorban ezekre a figyelmet.

Hogy a két felfogás közül melyiknek van igaza — vagy esetleg mind a kettőnek bizonyos tekintetben — ezt statisztikánk anyaga alapján meg sem kísérelhetnők eldönteni. Szociális és nemzedékeken át történő búvárkodások (biológiai vizsgálatokon felépülve) tudnának e kérdésben világosságot nyújtani. De éppen az a körülmény, hogy a tudomány figyelmét ennyire felébresztette a vallás és gümőkórhalandóság között fennállható kapcsolat problémája, kötelességünkkel teszi, hogy mi is érdeklődéssel forduljunk feléje. Nyilvánvaló, hogy abszolút szabályokat itt is (akár a nemzetiség esetében) hiba volna tőlünk a legkülönbözőbb társadalmi osztályokat és rétegeket egybefonó vallásfelekezetek gümőkórhalandósági indexeiből levonni.

¹⁾ Lásd nevezetnek „Die Sozialpathologie der Juden und ihre Lehren“ c. cikkét. Soziale Medizin und Hygiene. V. Band. 269. s. k. l. Archiv für Rassenhygiene u. Gesellschaftsbiologie 1907. 51–53. lapjait.

²⁾ Lásd ugyanott 192–195. l.

³⁾ Lásd Tuberkulózis 1913. 1. szám, 10. l.

⁴⁾ Lásd „Tuberkulózis a zsidók között“ c. cikket a Tuberkulózis 1913. 2. szám, 19–21. l.

⁵⁾ Sanarelli Giuseppe, Tuberculosis ed Evoluzione Sociale. Milano, 1913. című munkájában, (ism. P. Cattani az Arch. f. Rassenhygiene u. Gesellschaftsbiologie. 1914. 2. sz. 215. l.) szintén a faji elméletnek hódol. Szerinte a zsidóknak más fertőző betegségekkel szemben nincs különösebb ellenálló képességük, a tuberkulózisnak azonban jobban ellenállnak, mint más fajok. London zsidónegyedében White Chapelben, a zsidók tbc. halandósága csak félakkora, mint a keresztényeké. A tanulság szerinte általános; még Tuniszban is Oroszországban is megáll. Szerző ezt szintén azzal magyarázza, hogy a zsidók századokon át laktak a városok zsúfolt negyedei s így mentesség bizonyos fokát örökölték. Ahol ez a mentesség nincs meg, a tbc. pusztítása borzalmas. Hivatkozik Északamerika, Perz, Algír, Indo-China, Tahiti, Hawaii stb. példájára, ahol a primitív fajok az első fertőzés folytán tömegesen estek áldozatul. Még a Calabriából és Siciliából, tehát oly területekről érkező amerikai bevándorlók is, ahol a tbc. pusztítása enyhébb, éppen úgy haltak meg a fertőzés folytán, mint a vörösbőrűek.

Viszont akadhat egy és más tanulság, mely további gondolkozásra készíthet bennünket. Ezúttal is az összhalandóság adataiból indulunk ki.

34. tábla. A magyarországi vallásfelekezetek összhalandósági indexei (1.000 lélekre számítva) az 1901–15. években.

	Római katolikus	Görög mátus	Refor. evang.	Ág. evang.	Görög keleti	Unitárius	Israelita		Római katolikus	Görög mátus	Refor. evang.	Ág. evang.	Görög keleti	Unitárius	Israelita
1901–5:								vallásuk indexe							
Magyarország.	26.9	29.2	20.2	24.7	29.0	24.4	17.8	Tjv.....	26.8	33.2	25.4	22.4	29.2	23.4	16.1
Budapest.....	22.7	22.7	19.6	21.9	23.5	15.6	14.8	Vidék.....	25.4	27.7	24.9	22.9	29.0	23.8	16.2
Tjv.....	26.8	33.7	26.4	23.1	30.0	26.4	16.6	1911–15:							
Vidék.....	27.8	20.1	26.4	24.8	29.1	24.4	18.8	Magyarország.	24.0	23.2	24.1	21.8	27.7	23.2	15.2
1906–10:								Budapest.....	21.3	23.6	21.4	19.7	22.5	16.5	14.6
Magyarország.	25.8	27.7	24.7	22.8	29.1	23.1	15.7	Tjv.....	25.7	35.1	25.6	22.4	31.8	22.4	16.9
Budapest.....	21.5	21.2	20.1	20.2	21.4	15.4	13.8	Vidék.....	24.1	28.1	24.0	21.8	27.5	23.5	15.2

A magyar statisztikai kutatás jól ismert tanulságait feleslegesen ismételnők, ha sokáig akarnánk foglalkozni azzal, hogy a két görög szertartású egyház híveinek halandósága Magyarországon a többi vallás követőit erősen meghaladó volt, — annál inkább, mert ezen a ponton a vallás és anyanyelv színező hatása egyformán érvényesül. A színmagyar reformátusok és a nyelvileg vegyes róm. katolikusok indexe hozzávetőlegesen azonos volt, ha az utóbbiak arányszáma jobban is csökkent 15 év alatt, mint a reformátusoké. A szintén csakis magyar ajkú híveket magának mondó unitárius vallás indexe csak lassan és ingadozva szállt alá; a magyar, német és tót lakosság között elterjedt lutheránus egyház híveit már inkább. De legjobban a zsidóságé.

Miként az anyanyelvi viszonyok szemlélésénél, a vallási viszonyokénál is az összhalandósággal szemben lényegesen más kép bontakozik ki a gümőkórhalandóságról:

35. tábla. A magyarországi vallásfelekezetek gümőkórhalandósági indexei (1.000 lélekre számítva) az 1901–15. években.

	Római katolikus	Görög mátus	Refor. evang.	Ág. evang.	Görög keleti	Unitárius	Israelita		Római katolikus	Görög mátus	Refor. evang.	Ág. evang.	Görög keleti	Unitárius	Israelita
1901–5:								vallásuk indexe							
Magyarország.	4.21	3.87	3.92	3.67	4.11	3.46	2.21	Tjv.....	4.22	3.69	3.91	3.04	3.60	3.00	1.74
Budapest.....	5.03	5.44	4.04	4.75	5.07	2.84	2.41	Vidék.....	3.78	3.65	3.59	3.54	4.04	3.27	1.85
Tjv.....	4.70	5.67	4.61	3.72	6.10	3.92	2.88	1911–15:							
Vidék.....	4.10	3.88	3.86	3.64	4.04	3.44	2.13	Magyarország.	3.46	3.06	3.21	3.04	3.60	3.00	1.74
1906–10:								Budapest.....	4.88	5.60	4.03	3.81	6.18	3.11	2.13
Magyarország.	3.90	3.69	3.65	3.88	4.12	3.39	1.93	Tjv.....	4.11	5.08	3.65	3.85	5.65	3.83	1.99
Budapest.....	4.75	4.90	4.07	4.22	5.52	2.59	2.11	Vidék.....	3.38	3.02	3.14	2.99	3.62	3.04	1.87

A zsidóságnak a gümőkórral szemben való viszonylagos immunitása a magyar adatokból is első pillantásra kitűnik, hiszen bármelyik időszakot nézzük a három öt-éves évcsoport közül, a zsidóság indexe szinte pontosan fele-akkora, mint például a róm. katolikusoké. A róm. katolikusokat választottuk az összehasonlítás alapjául, mint Magyarország uralkodó vallásfelekezetét, melyhez az ország lakosságának nagyobbik fele tartozott. De éppen olyan joggal, sőt később már többel is, említhettük volna a görög keletieket, mint akiknek gümőkórhalandósági indexe eleinte közel kétszer, utóbb pedig több mint kétszer akkora, mint a zsidóságé. A gümőkórhalandóságnál tehát a görög keleti, valamint a római katolikus egyház hívei közel egymás mellé kerülnek, mint a legrosszabb indexet mutató egyházak s az ország intelligenciájában vezetett nemzetiségekre nézve tagadhatatlanul fájdalmas tanulság az, hogy a római katolikus vallás híveinek gümőkórhalandósága 1910-ig bezárólag a görög katolikusokénál is jóval nagyobb volt. Nemkülönben az a körülmény is, hogy a református hitű lakosság körében (10 év tanulsága szerint) szintén pusztított, vagy épp oly pusztító volt a gümőkórhalandóság, mint a görög katolikusok között. Hogy 1911 után már úgy a reformátusság, mint a római katolikus vallású lakosság indexe a görög katolikusoké mögé esett vissza, ezt csupán az tette lehetővé, hogy utóbbi 1906-ot követően egyáltalán semmi hajlamot sem mutatott újabb csökkenésre. Nagyban és egészben a négy eddig tárgyalt vallásfelekezet híveinek gümőkórhalandóságát egyformán veszélyesnek tarthatjuk, habár a másfél évtized folyamán mindjobban kiéleződtek közöttük bizonyos nuance-különbségek. Az ágostai evangélikusok és unitáriusok indexe viszont mindenkor lényegesen az országos átlag alatt maradt. De nézzük bár indexeiket a legutolsó, a legkedvezőbb, évcsoportban, akkor is teljes nagyságában kidomborodik az a különbség, mely a magyar viszonyok szerint kedvező gümőkórhalandóságú e két vallásfelekezet indexét a zsidóságtól elválasztotta.¹⁾

¹⁾ Dr. S. Rosenfeld imént idézett tanulmányában azt, hogy a lutheránusok indexe nem különbözik annyira a zsidóságtól, mint például a római katolikusoké, annak igazolására használja fel, hogy azok az okok, melyek amott a kedvezőbb halandóságot előidézik, csak mennyiségileg különböznek, minőségileg nem. A lutheránusok indexeinek törvényhatóságokint való vizsgálata, mikor módunk volna a német, magyar és tót ajkú lutheránusok halandóságát külön vizsgálni, erre a kérdésre esetleg bizonyos felvilágosítással szolgálna.

A magyar statisztika 15 évi anyagának birtokában teljes határozottsággal megcáfolhatjuk azt a fellejtést, mintha az összhalandóság arányszámának nagysága fordított arányban állana a gümőkórhalandóság indexével. Hiszen kétségtelennek látszik, hogy a zsidóság gümőkórhalandóságának indexe a többi vallásfelekezeti híveinek indexéhez viszonyítva még sokkalta kedvezőbb színben tűnik fel, mintha a kutatást az összhalandóságra vonatkozólag ejtjük meg. S ha másfelől történetesen úgy is adódott, hogy a római katolikusoknál a közepes összhalandósági arányszámmal szemben igen jelentékeny gümőkórhalandósági index áll, viszont a reformátusok s különösen a lutheránusok példája teljes garancia arra, hogy az összhalandóság csökkentésére irányuló munkának egyik fontos állomása a gümőkórhalandóság ellen indított hadjárat.

Ha valaki Budapest adatait nézné, ezzel szemben azt vethetné fel, hogy íme Budapest esete föltétlen bizonyoság arra, hogy az alacsonyabb általános halandósági számnak a gümőkórhalandóság megélékülése mintegy tartozéka. Hiszen ellentétben azzal, hogy Budapest összhalandósági arányszámait kivétel nélkül minden vallásfelekezetenél kedvezőbbek, mint a többi törvényhatósági jogú városoké, valamint a vidéké: a főváros gümőkórhalandósága számos esetben és nem csupán egy vallásfelekezeti híveinél magasabb, mint a városoké és a vidéké. Azok a speciális gazdaságtársadalmi hatások azonban, melyeknek eredője gyanánt jelentkezik Budapest székesfőváros lényeges gümőkórhalandósága, nem igen lesznek különbségei vallásfelekezeti szerint. Részben talán a lakásviszonyok mostohasága is, ami a főváros egyes belső kerületeiben nagyobb tömegben lakó zsidóságra vonatkozólag is megáll, lehet az a rúgó, amely a gümőkórhalandóság indexét Budapesten kivétel nélkül minden esetben a vidék s legtöbbször a városok indexe fölé is kergeti. Az unitárius vallás híveinek fővárosi indexe ezt a tételt látszólag megcáfolná. Ez a kivétel azonban csak megerősíti a szabályt, minthogy a főváros lakosságában unitáriusok csak elenyésző csekély szám-ban fordulnak elő.

A törvényhatósági jogú városokban és a vidéken már eléggé pontosan érvényesül az egyes vallásfelekezeteken belül az a tételünk, hogy az összhalandósággal összefügg a gümőkórhalandósági index.

Vizsgálunk kell még azt is, hogy Budapesten, illetőleg a városokban — valamint a vidéken — nem bomlik-e meg észrevehetően az a sorrend, mely Magyarországon az egyes vallásfelekezetek követőinek gümőkórhalandóságában képződött. Budapesten a római katolikus vallásúak indexe kezdetől fogva eltért, — utóbb már jelentékenyen — a két görög szertartású egyház híveinek indexétől. Bár az utóbbiak a főváros lakosságának szintén igen csekély része, kiknél esetleg feltűnőbb ugrások is könnyebben előfordulhatnak, mint a lakosság nagyobb tömegét alkotó más vallásfelekezeteknél. A reformátusok gümőkórhalandósági indexe Budapesten állandóan távol állt a római katolikusokétól, viszont a lutheránusoké ahhoz közelebb járt, ami az összhalandósági számok alakulásának is megfelel. S viszont az is, hogy az 1911 után a lutheránusok jobb helyzetbe kerültek a testvér-protestáns felekezetnél.

A törvényhatósági városoknál az egyes vallásfelekezetek indexeinek elhelyezkedése a fővárossal azonos, azzal az eltéréssel, hogy e városokban a lutheránus lakosság indexe mindenkor jóval kedvezőbb, mint a reformátusoké.

A vidéken főleg az a nagy fejlődés kívánczik előtérbe, melyet a zsidóság arányszámának csökkenésében érzékelhetünk. Hiszen a vidéken lakó zsidók indexe 1911 után 1.57, tehát olyan alacsony 0/00-nyí volt, mely már teljes mértékben megülte az ú. n. nyugati kultúrnívót. A vidéken azonban az index a róm. katolikus vallásúaknál is igen figyelemreméltó módon csökkent, úgyszintén a két protestáns vallásfelekezetenél is. Ugyanezt aligha mondhatnók el a görög keletiekéről, s különösen a görög katolikusokról.

Vizsgálataink kiegészítésül a vallásfelekezetekre vonatkozólag is szükségesnek látszik közölni ország-részek szerint az 1911—15. évek gümőkórhalandósági indexeit.

36. tábla. Magyarország gümőkórhalandósági indexei vallásfelekezetek szerint és országrészenként az 1911—15. években (1.000 lélekre számítva).

Országrész	Római Görög katholikus						Országrész	Római Görög katholikus							
	Refor- mátus	Ag. evan- gélus	Görög keleti	Unitárius	Evangelia	Refor- mátus		Ag. evan- gélus	Görög keleti	Unitárius	Evangelia				
Duna jobb partja...	3.21	5.07	2.99	2.60	4.30	1.30	1.24	Tisza bal partja	3.47	3.83	3.24	3.37	3.29	2.36	1.84
Duna bal partja	3.62	4.64	3.48	3.46	2.41	1.50	1.30	Tisza-Maros szöge..	3.60	3.70	2.71	2.99	3.01	0.51	1.64
Duna-Tisza köze....	3.78	4.19	3.17	3.96	3.50	3.25	2.01	Királyhágóntúl.....	3.28	3.37	3.95	2.40	2.90	3.13	1.58
Tisza jobb partja ...	3.33	3.49	3.30	3.30	2.10	1.01	1.74	Püme.....	6.78	1.71	3.38	2.67	10.85	—	2.85

A róm. katolikusok indexe a Duna-Tisza közén, valamint a Duna bal partján volt a legnagyobb, de a Tisza bal partján is elég jelentékeny; viszont a Tisza-Maros szögén és a Tisza jobb partján, valamint a Királyhágón túl, (amely országrészekben a róm. katolikus vallásúak aránya nem annyira túlnyomó, mint a Tisza bal partját kivéve a fentebb-említett többi országrészben) sokkalta enyhébb. A görög kato-

likusok gümőkórhalandósági indexe a Duna két partján és a Duna-Tisza közén látszik legnagyobbak. Ezekben az országrészekben azonban a görög katolikus lakosság szerepe elenyésző a többi vallásfelekezetek híveihez képest. Ahol a görög katolikusok nagyobb tömegei élnek — a Királyhágón túl és a Tisza jobb partján — indexük jobb, ha a tiszabalparti igen magas index megcáfolni is látszik ezt a kedvező véleményt. A református vallású lakosság indexeinél figyelemreméltó, hogy ezek mennyire egymás felé tartanak, hiszen a két véglet (Tisza-Maros szöge 2.71 és a Duna bal partja 3.48) sem esik messze egymástól. A reformátusság tiszabalparti elég magas arányszámát külön azért említjük fel, mert ebben az országrészben e vallás hívei az összlakosságnak országszerte legnagyobb hányadát alkotják, bár kétségtelen, hogy ugyanezen a vidéken a szintén túlnyomó részben magyar ajkú róm. katolikusok gümőkóros indexe sem valami jó. A lutheránusoknál — akárcsak a reformátusoknál — a Tisza bal partján a helyzet nem biztató. Ennek a vidéknek a magyarsága (akár katolikus, akár protestáns) a gümőkór által egységesen fertőzöttnek látszik. A dunabalparti ág. evangélikusok gümőkórhalandósága azonban még nagyobb. A királyhágóntúli részekben tapasztalt nagyon alacsony indexben minden bizonnyal része van az erdélyi szárszág magasabb kultúrájának, mint ahogy nagyon közel áll a feltevés, hogy egyéb országrészekben a Duna jobb partján s a Tisza-Maros szögén szintén a németiség befolyása az oka annak, hogy ott a lutheránusok gümőkórhalandósági aránya enyhébb. A görög keleti vallás híveinek indexénél tulajdonképpen csak három országrészrel kell foglalkoznunk: a Tisza bal partjával, a Tisza-Maros szögével és a Királyhágóntúllal. Közülük a Tisza-Maros szögén torzított fel leginkább az index, ahol a görög keletiek tudvalevőleg abszolút többséget is értek el. A másik két országrész közül a görög keletiek nagyobb számban csak Biharban élnek s indexük ennek megfelelően is elég magas volt, viszont a Királyhágón túl, ahol egyéb vallásfelekezetekkel is inkább keverednek, az indexük jóval szerényebb. Az az érdekes szabályszerűség, melyről a vallás problémájánál s korábban már a nyelvi kérdésnél is több ízben megemlékeztünk, következetes hűséggel érvényesül az izraelitáknál is, kiknek gümőkórhalandósági indexe a Duna-Tisza közén, a Tisza bal partján és a Tisza jobb partján emelkedik ki leginkább; ott ahol a lakosságból is a legnagyobb arányszámot foglalják le. A másik négy országrészben s különösen a Duna két partján a zsidóság gümőkóros indexe sokkal kisebb. Az unitáriusok indexének nagyságára vonatkozólag a királyhágóntúli arányszám az irányadó. Minden más országrészben számuk oly lényegtelen, hogy hiba volna a rájuk vonatkozó számításoknak különösebb értéket tulajdonítani.

IV. A korviszonyok kutatása a gümőkórhalandóságnál.

a) Az általános és a gümőkórhalandóság összehasonlítása.

Ha a demográfia kutatásainak egyik sarkpontjává hosszú idők óta a korviszonyok szemlélete épült ki (úgy az álló, mint a mozgó népesség vizsgálatánál), a halandósági statisztikában a kor kérdése még inkább az a központ, mely felé a probléma szétágazó szárai mind törekednek. De fokozott mértékben az — ha egyáltalán lehetséges — a gümőkóros halottak statisztikájában, mert egy-egy korosztály általános és gümőkóros halandósága ríktó eltéréseket mutat.

37. tábla. Magyarország általános és gümőkóros halandósága (1.000 lélekre számítva) kor szerint az 1901—15. években.

Kor	1901—1905			1906—1910			1911—1915		
	Általános halandósági index	Gümőkór-előbbi %ában	Utóbbi %ában	Általános halandósági index	Gümőkór-előbbi %ában	Utóbbi %ában	Általános halandósági index	Gümőkór-előbbi %ában	Utóbbi %ában
7 éven alul.....	70.96	2.51	3.57	68.60	2.41	3.05	60.97	2.01	3.80
7—14 éves.....	7.53	1.80	25.78	6.42	1.78	27.41	5.97	1.47	24.62
15—19 ».....	7.47	3.79	50.74	7.06	3.03	51.42	7.11	3.52	49.51
20—24 ».....	9.70	5.29	54.64	9.43	5.16	49.62	8.48	4.68	55.19
25—29 ».....	9.18	4.85	52.88	8.77	4.07	53.25	7.83	4.13	52.76
30—34 ».....	8.89	3.88	45.65	8.89	3.99	47.66	8.31	3.81	46.41
35—39 ».....	10.21	4.12	40.35	9.43	3.78	40.08	9.64	3.73	38.09
40—44 ».....	12.82	4.53	35.26	12.46	4.21	33.79	11.08	3.76	31.52
45—49 ».....	22.78	6.05	29.19	21.97	6.05	27.64	21.39	5.24	24.61
50 éven felül....	78.13	6.04	8.50	75.25	5.66	7.52	78.09	4.01	6.24

Az általános halandósági szám jól ismert tulajdonságát, a 7 éven aluli gyermekek rendkívüli nagy halandóságát megfigyelésünk mindhárom időszakában jól észlelhetjük, valamint azt is, hogy a serdülő kor csökkent halandósága után mint emelkedik az index — a 25—34 éves korcsoport némileg csökkenő hullámvonalát kivéve — egyenesen ismét a legmagasabb régiók felé. Az általános halandósági számmal a gyermek-

kor, valamint az öregkor az a két véglet, melyek közrefogják a többi korosztályok kisebb arányszámait, ha egészben a természet törvényeiből folyólag érthető is az, hogy a fiatalabb korcsoportok több ellenállást tanúsítanak a halállal szemben, mint a hanyatló korévek. Különben, ha az általános halandósági számnak a 15 év leforgása alatt való változásait nézzük, akkor is észrevehetjük, hogy a fiatalabb korévek fenyegetettsége nagyobb mértékben csökkent, mint amit a hajlottabb koréveknél feljegyezhetünk.

A gümőkórhalandóság korszerinti való alakulása lényegében teljesen más képet mutat, mint az általában halandóság. A gümőkór a gyermekhalálozás szempontjából egészében nem látszik jelenléte. De csak akkor, ha — mint a magyar statisztikában — a 7 éven aluli halottakat mind együtvé foglaljuk. Azok az államok, melyek statisztikája alkalmat nyújt arra, hogy a gyermekhalandóság adatait korévenként vagy legalább az 1 éven aluliak s az 1—3, 4—5, 6—7 évesek adatait külön nézzük, igazolják, hogy különösen az egyéb szervek (nem a tüdő) gümőkóros bántalmait feles számmal kívánják áldozatokat, olyan számban, hogy a csecsemőkór gümőkór-veszedelméről¹⁾ is jogosan beszélhetünk. Ezzel korántsem akarjuk érinteni az öröklés kérdését, mert hiszen az orvostudomány körülbelül végérvényesen eldöntötte, hogy a gümőkór nem öröklődik s csupán egyéni, szerzett fertőződés után terjed. Minthogy azonban a magával tehetetlen csecsemőkre talán még több oldalról ólálkodik a veszély, mint a felnőttekre, a gyermekeknek most érintett gümőkórhalandósága elegendő okul szolgál arra, hogy a kérdésnek erre a részére több figyelmet szenteljünk, mint ahogy általában történt.²⁾ Hogy a gyermekkor szempontjából a gümőkórhalandóság tényleg sokkal felémesebb, semmint Magyarországon gyanítják, annak némi bizonyossága, hogy a 7 éven aluliak gümőkórhalandósági indexe hozzávetőlegesen kétfoldrésze, sőt a fele azon korosztályok indexeinek, melyekben a gümőkórhalandóságnak állítólag legdúsabb az aránya.

Kétségtelen, hogy a csecsemőkór után, a hozzá kapcsolódó első gyermekévek folyamán, a gümőkórhalandóság nálunk is csökken,³⁾ és ez a csökkenés tovább folytatódik a már érettebb gyermekkorban is. Világosan kitűnik ez a 7—14 éves gyermekek indexéből, amely (akárcsak az általános halandóságnál) legkisebb valamennyi korosztály indexe közül. Sőt fel kell jegyezni azt, hogy míg az általános halandóságnál ugyanezen korosztály indexe korántsem törpül el a többi korosztályoké mögött, a gümőkórhalandóság statisztikája határozottan azzal a tanulsággal biztat, hogy a gyermekkor második felében a halandóság a nemének pusztítása oly csekély, melynek mását joggal kívánhatnók egyéb korosztályokban is.

A 15—19 évesek korosztályában a gümőkórhalandósági index sokkal hirtelenebbül emelkedik,⁴⁾ mintsem az általános halandósági arányszámmal láttuk, szintűgy 20—24 évig, noha a következő két (25—29, illetőleg 30—34 éves) korcsoportban a halandóság ereje ennél a haláloknál is enyhülni látszik. A 35—39 és 40—49 éves korban levő emberek fölött már ismét fokként inkább úrrá lesz a gümőkórhalandóság, — bár nem oly mértékben, mint az erejük teljében levő (20—29 éves) lakosság fölött, — hogy azután az 50 éven felül a már különben is gyengülő szervezetekkel a gümőkór olyan nagy mértékben végezzen, mint korábban egyellen más korcsoportban sem.

Az a kép, melyet imént nagy vonásokban rajzoltunk meg a magyarországi gümőkórhalandóság alakulásáról, a 15 év folyamán alig változott; hacsak annyiban nem, hogy 30 éven felüli lakosság indexe (bezárólag a 49-ik életévig) mind jobban és határozottabban mutatta az enyhülés jeleit. Egészében megállapíthatjuk, hogy Magyarország gümőkórhalandóságának statisztikája szerint egy-egy korosztály gümőkóros indexe közül megközelítőleg sines akkora különbség, mint aminőkről az általános halandóságnál számolhattunk be s másfelől azt, hogy a 15-ik életév után egyformán nagyon veszélyesnek látszó index az öregkorban emelkedik legmagasabbra. Az 50—60 év közötti és 60 éven felüli lakosságnál sokkal többen halnak meg gümőkórban, ha a gümőkórt elszigetelten nézzük, mint bármely más korcsoportban.

Népességpolitikai, közegészségügyi, szociális stb. szempontból azonban hiba volna ehhez a tanuláshoz messzemenő következtetéseket fűzni. Ha az egyes korosztályokon belül szembeállítjuk egymással az általános

¹⁾ Prinzing (Handbuch etc. i. m. 285. l.) számokat közül a csecsemőkór gümőkórhalandóságáról. Bajorországban (1899—1902) 1000 újszülött fiúra 5·6, 1000 újszülött leányra 5·0 the. halálozás esett. Angliában (1900—01) a számítás a fiúknál 7·3, a leányoknál 6·1 the-ol Frankfurt a. M.-ban 3·5, illetve 4·0 the-ot (1898—1902), s Budapesten 6·1, illetve 5·6 the-ot jelzett (1898—1900).

²⁾ Dr. P. Hansen: Diphtherie, etc. und Tuberkulose als soziale und Wohnungskrankheiten i. m. 15. l. utal arra, hogy a tuberkulózisban meghalt gyermekekre nézve tipikusan társadalmi betegséggel állunk szemben. Alig egy-két esetben láthatunk ezeknél jobb életviszonyokat, H. szerint érdekes, hogy feltűnően kevés köztük a törvénytelen szülők. Ennek azonban, szerintünk, alighanem az az oka, hogy a törvénytelen gyermekeket (a megfigyelt anyagban) más gyermekfertőző betegségek annál inkább pusztíthatják.

³⁾ Elhangzott olyan vélemény is (Dietrich, Tub. und Säuglingssterblichkeit, Tuberkulosis, 1907), hogy a gyermekkor tuberkulózisának emelkedik, sajnos ellentétben az egyébként tapasztalható csökkenéssel. Ez a magyar adatok tanulságaival (s a külföldiekével is, mint majd látjuk), ellenkezik. Legfeljebb abban az értelemben lehetne erről szó, hogy az összes halottak között — százalékszerűen — a gyermekek képviselői előtérbe jutottak. Ez csak az iskolaorvosok szerepét élezi ki a the. elleni mozgalomban. Elben is hivatkozik arra i. m., hogy a gyermekkor gümőkórhalandósága kétségtelen, csakhogy ezt eleinte azért nem vették észre, mert egyes halálokok rendkívül különbözőképpen lépve fel a különböző korcsoportokban, egyéb halálokok nagysága annyira felduzzasztja a halandóságot a gyermekkorban, hogy a the. aránya így elhomályosul.

⁴⁾ Dr. Bokay János (A gyermekkor tuberkulózis. Tuberkulosis XII., 5. sz. 58—62 l.) hivatkozik Schlossmann kutatásaira, melyek szerint a the. bacillus fölvétele a szervezetbe az esetek zömében esetleg már a legsebzőbb gyermekkorban történik meg, ha káros hatást a szervezetbe a későbbi gyermekkorban vagy a serdülő korban is fejt ki. Nyilvánvaló ennek következtetése: az, hogy a gyermekkorban jóval nagyobb figyelmet kell fordítani a the.-ra, mint általában teszük.

és a gümőkórhalandósági indexeket, vagyis azt nézzük, hogy a korcsoportokra eső halálozási rátából mekkora résznek volt előidézője a gümőkór, azonnal meg fog világosodni az a tény, hogy Magyarországon, akár csak a külföldön is, a közgazdaság és a felfenntartás szempontjából legértékesebb korcsoportok azok, melyeknek halottai között legsűrűbben fordulnak elő gümőkórosok.¹⁾

Most látszik csak meg igazán, hogy a magyar gyermekhalandóság mekkora, hiszen alig valamivel több, mint 30% a gyermekkorban elhaltak között a gümőkóros halottak száma, holott ez utóbbról is felémítettük, hogy a gyermekkorban nem utolsó betegsége. Kitűnik az is, hogy a 7—14 éves korcsoportban a halottaknak legalább negyedrésze, de gyakran többjük is, vész el gümőkórban,²⁾ hogy azután a következő korcsoportokban olyan sötét 0/0-számokkal találkozunk, amelyek egész borzalmasságában fedik fel a gümőkórhalandóság jelentőségét. A 15—19 éves halottaknak állandóan fele, a 20—24 éves halottaknak korábban 2/3-a s legutóbb is felénél többje, a 25—29 évesek között előbb határozott abszolút többség, sőt a 30—34 éves korcsoportban is a halottaknak előbb kiélezett abszolút s utóbb relatív többsége halt el gümőkórban. Ez a négy korcsoport (a 15-évl a 35. évig terjedő korok képviselői) azok, akik statisztikáinknak ebből a szempontból nézve leginkább ki vannak téve a gümőkór pusztításának. A magasabb életkort elért emberek között a gümőkór ez a riasztó veszélyességi foka lassankint csökken, de még az 50—59 éves korcsoport halottai közül is 4 eset közül egynél többször van szó gümőkórról. Csupán a 60 évnél idősebb kor az, melyben a gümőkór ereje eltompul. Az ilyen korú emberek oly tömegesen halnak meg, hogy a kialakulni készülő élet egyéb halálokaival szemben a gümőkór jelentősége elgyengül.

b) A városi és a vidéki gümőkóros halottak kormegoszlása.

Gümőkórhalandósági statisztikánk kor szerinti anyagának város és vidék szerint való elkülönítése a kutatásnak új szint kölcsönöz.

38. tábla. A magyarországi gümőkóros halottak korindexei a városok és a vidék megkülönböztetésével az 1901—15. években.

Kor	1901—5			1906—10			1911—15		
	Budapest	Többi t.jv.	Vidék	Budapest	Többi t.jv.	Vidék	Budapest	Többi t.jv.	Vidék
7 éven alul.....	5·28	3·35	2·87	5·38	3·33	2·26	5·10	3·00	1·84
7—14 éves.....	1·38	2·01	1·00	1·38	1·96	1·78	1·27	1·51	1·27
15—19 ».....	3·00	4·76	3·75	2·86	4·26	3·62	3·16	3·98	3·51
20—24 ».....	3·90	5·40	5·40	3·78	5·18	5·29	3·63	4·70	4·77
25—29 ».....	4·68	6·96	4·70	4·19	5·98	4·69	3·98	5·08	4·06
30—34 ».....	5·00	5·44	3·03	4·07	5·41	3·71	4·06	4·81	3·09
35—39 ».....	5·05	5·86	3·91	4·96	5·14	3·69	4·60	4·60	3·69
40—49 ».....	5·49	5·86	4·99	5·16	5·20	4·08	4·60	4·00	3·04
50—59 ».....	5·38	6·11	6·78	4·98	5·61	5·12	4·89	4·66	5·80
60 éven felül.....	5·81	4·97	6·80	4·62	4·36	5·72	4·58	3·68	5·02

Budapestben mindenkor rendkívül magas volt a 7 éven aluli gyermekek gümőkórhalandósága, az országos átlagot több mint kétszeresen meghaladó. A többi korosztályokban eleinte (1901 után) alig, később pedig egyáltalán nem találunk akkora indexet, mint a kis gyermekek között.³⁾ A többi korcsoportok indexének alakulása is más, mint fentebb láttuk. A gyermekek második kategóriája után a gümőkórhalandóság fokról-fokra teret nyerve előbb (1901—5) a 35—39 éves, majd (1906—10) a 40—49 éves, végül pedig (1911—15) az 50—59 éves korcsoportban érte el maximumát (s azután ismét némileg lehajlott). Budapest népessége egyáltalán nem biztathatja ugyan magát azzal a hittal, hogy ha bizonyos kort már elért, inkább ki tudja kerülni a gümőkóros halált; amint az évek múlnak s fogy egy-egy korosztály élőinek a száma, közöttük egyre sűrűbben fordulnak elő a gümőkór áldozatai. Viszont maga a tény, hogy a gümőkórhalandóság legveszélyesebb korszaka az emberi kornak mind lávalabbi régiói felé toldott ki, alapján véve a helyzet javulásának is jele Budapestben.

A többi törvényhatósági jogú városokban a helyzet merőben más volt. A kezdő gyermekkorban indexük Budapesténél jóval kisebb volt, ha a vidékénél viszont nagyobb. Az utóbbi körülmény különben

¹⁾ Fentebb már említettük, hogy az öröklés problémájának vizsgálata nem tartozhatik vizsgálataink sorába. Mégis utalunk dr. Weinberg „Die Sterblichkeit der Kinder der Tuberkulosen insbesondere nach Geburtszeit“ (Arch. f. Soc. Hygiene. Band VI. 44. s. k. l. 1911.) című tanulmányára, melyet szerző családi regiszterek alapján 5.282 elhalt egyén 18.023 gyermekére vonatkozólag dolgozott ki. Tanulmányainak lényege, hogy a tuberkulotikus szülők gyermekeinek halandósága tényleg rendkívül s hogy közöttük a tuberkulózis is inkább pusztít. Különösen akkor, ha az anya halt el tuberkulózisban (nagyobb érintkezés, szoptatás, anya hiánya) s minél közelebb van a születés időpontja a szülő halálához.

²⁾ Dr. Friedrich V. és dr. Jurkiny E., a budapesti kerületi munkáspénztár vezető orvosi „Stat. Beitrag zur Frage der Tuberkulose in Grossstädten und bei Arbeitern“ c. cikkükben (Soziale Medizin und Hygiene. II. Band 865. l.) kimutatták, hogy a kezelésre járó betegek közül a 12—19 éves korban 70, a 20—29 éves korban 65, a 30—39 éves korban 57, a 40—49 éves korban 38, az 50—59 éves korban 24, a 60—69 éves korban 21, 70 éven felüli korban pedig 11% volt tuberkulotikus. A produktív korosztályok veszélyeztetettségét ezek a számok is pregnánsan mutatják.

³⁾ Budapestben évente átlag 500, 7 éven aluli gyermek halt meg tuberkulózisban.

joggal éleszti fel a gyanút, hogy a vidéken, ahol az orvosi halottkémlés sokkal ritkább, mint a városokban, a halálok megállapítása körül is lehetnek olyan hiányok, melyek tompítják az egyéb szerveknél a gyermekkorban oly gyakori gümőkór szerepét. Amit — a fővárossal szemben. — a 7 éven aluliaknál a többi városok nyernek, azt elvesztik a következő korcsoportokban s 1910-ig bezárólag e korcsoportokban általában nagyobb a tj. városok indexe, mint a fővárosé. Csupán 1911 után látjuk — 50 éven felül — ennek ellenkezőjét. A 15. életév után a törvényhatósági városokban is nyílegyenesen tört előre a gümőkórhalandóság indexe, maximumál azonban már a 25—29 éves népesség sorában, tehát valamivel előbb érte el, mint a fővárosban, megfigyelésünknek egyaránt mind három időszakában. 1901—1910-ig ennek a korcsoportnak indexe ijesztő módon ugrik ki a többiek közül s hogy a háborút megelőzőleg a városok végső indexe jelentékenyen csökkent, legnagyobb részben úgy állott elő, hogy ebben az annyira érzékeny korban a gümőkórhalandóság aránya mintegy 30%-ot esett. A többi korosztályok körül (1901—1905-ig) az előbb említett kulmináció után némi hullámmás mellett is az 59-ik életévig bezárólag egyformán magas számokat látunk. Szintúgy a következő 5 év időszaka alatt; viszont 1911 után a 30 évet meghaladó korok gümőkórhalandósági indexei fokozatosan csökkenő irányzatot mutattak.

Úgy a fővárosban, mint a többi városokban észlelt képtől erősen eltérő az, melyet a vidék gümőkórhalandóságának kor szerint való alakulásáról rajzolhatunk meg. *A vidéken, akárcsak országos átlagban, a legöregebb korok azok, melyek képviselői között a gümőkór legszélesebb rendeket vág.* A többi korcsoportot szemlélve, a benépesültségénél fogva is kiváló figyelmet érdemlő 20—24 éves korcsoport látszik vidéken a gümőkór által nagyon fenyegetettnek, s az első maximumot statisztikánk anyagának mind három szakában ez a korcsoport jelzi, melynek indexe messze kiemelkedik a határos 15—19, illetőleg a 25—29 éves korcsoportok indexei közül. *Amint tehát vizsgálataink tükröl Budapest felől a többi törvényhatósági városra, majd a vidék felé fordítjuk, mindinkább fiatalabb korok azok, melyeket a gümőkórhalandóság fókuszában látunk, s míg Budapesten az emberi kor delelő pontját jelenlő 35—39 éves, a többi városokban a 25—29 éves, a vidéken pedig az életnek teljes lendülettel nekiinduló 20—24 éves kor az, melynek képviselői között a gümőkór legtöbb egyént kiemel.* Ha gondolunk arra, hogy vidéken a gümőkórral szemben való védekezésnek mennyi természetadta feltétele van, fájdalommal kell azt észlelnünk, hogy a vidéki lakosság élete mennyire nem vártezt e szörnyű népbetegséggel szemben abban a korban sem, mikor a fiatal erő rugalmassága, párosulva sok más körülménnyel, gátat építhetne a gümőkór pusztításaival szemben.¹⁾

A 7 éven aluli gyermekek gümőkórhalandósága Budapesten, valamint a városokban 15 év leforgása alatt alig csökkent. A vidéken már sokkalta inkább, de még inkább a 7—14 éves gyermekek gümőkóros halandósága, ami különben (szemben a Budapesten tapasztalt csaknem teljes mozdulatlansággal) a többi városban is lényegesen enyhült. A 15—19 éves ifjak gümőkóros halandósága Budapesten az utóbbi években emelkedni látszott, a városokban jelentékenyen esett s némileg a vidéken is. A 20—24 éves korosztály gümőkórhalandóságát a multhoz képest a főváros kevésbé tudta megfékezni, mint a többi városok vagy a vidék, s ugyanez a helyzet a 25—29 évesek között, ahol azonban a főváros közegészségügyének javulása már inkább éreztette hatását. Ez utóbbi körülmény (teljes mértékben) domborodik ki azután a 30 évet meghaladó korcsoportokban, amelyekben a budapesti indexek gyengülése általában szemmel látható volt.

c) A gümőkórhalandóság korindexei országreszenként.

Szemlénket ez alkalommal is kiterjesztjük az országreszek viszonyaira.

39. tábla. Magyarország országreszeinek gümőkórhalandósági indexei kor szerint az 1911—1915. évek átlagában.

Országresz	7 éven aluliak	7—14	15—19	20—24	25—29	30—34	35—39	40—49	50—59	60 éven felüliek
	évesek									
Duna jobb partja	1'86	1'41	3'27	4'48	4'00	3'66	3'38	3'19	4'32	4'23
Duna bal partja	2'17	1'46	3'11	4'40	3'82	3'72	3'08	4'40	5'97	6'59
Duna-Tisza köze	2'87	1'60	4'15	5'16	4'62	4'28	4'16	3'75	4'09	3'89
Tisza jobb partja	1'59	1'27	2'89	4'14	3'89	3'57	3'56	4'04	6'60	6'14
Tisza bal partja	1'76	1'67	3'48	4'82	4'08	3'56	3'62	3'73	6'24	5'67
Tisza-Maros szöge	1'83	1'47	4'06	5'12	4'59	4'24	4'26	3'82	4'99	3'91
Királyhágóntól	1'47	1'46	3'28	4'10	3'75	3'83	3'88	3'62	5'02	4'64
Fiume város és kerülete	10'28	2'46	4'50	7'26	6'28	6'77	6'76	7'55	7'12	7'81

¹⁾ Elben i. m. adatokat közöl Württemberg városi és vidéki népességének 1890—1901. évi tudóvészhalandóságáról. Tanulságai, hogy a) az egy évnél fiatalabb korban a városi index jóval kisebb, mint a vidéki; b) hogy a 14. évig bezárólag a városi index nagyobb, mint a vidéki; c) hogy különösen a 15—24 éves korban, de még a 25—34 éves korban is a városi lakosok tudóvészhalandósága alatta marad a vidékiekének; d) hogy az 50 éven felül a városi indexek ismét jobbak: nagyjában állanak Magyarországon Budapest és a vidék viszonylatára. Indokolása, hogy a) a csecsemőkori a városban jobb a gondozás; b) a 15—34 éves korban a betódlás révén fizikailag erősebb elemek jutnak a városokba, kiknek itt jobb az életfentartása; c) hogy a 34. év után a városi öldéklő munka érezteti hatását, később azonban a létfontartásért vívott harc enyhül, — sok tekintetben helytálló, de csak a férfinemre vonatkozólag. A nő nemre vonatkozólag Elben adatai is bizonyítják a városi életnek a nők tudóvészhalandóságára gyakorolt kedvező hatását. Csupán az 1—14 éves korban nagyobb, más korban mindenütt kisebb a városi nők tudógümőkóros halandósága, mint a vidékieké.

A 7 éven aluliak indexe — Fiumét nem számítva, ahol ez az index borzalmasan megnő — a Duna-Tisza közén (nyilván Budapest hatásaképen) magaslik ki leginkább; mellette a Duna két partján feltűnően nagy még a kis gyermekek gümőkóros halandósága, — a Királyhágón túl és a Tisza jobb partján sokkal mérsékeltebb. A 7—14 éves gyermekek gümőkórhalandóságát tekintve a Tisza jobb partja van a legkedvezőbb helyzetben. Egyébként azonban e korcsoportban az indexek nagyon egymásfelé hajlók, s a maximumon álló Tisza bal partja és a Duna-Tisza köze nem múlják különösebb módon felül a tiszajobbparti — minimális — arányt. A 15—19 éves korcsoportban immár a Duna-Tisza köze kerül előtérbe (a Tisza-Maros szögét valamivel még túlszárnyalva), legjobb helyzetben viszont a Tisza jobb és a Duna bal partja volt; minimumaik messze mögötte maradtak a Duna-Tisza köze átlagának. A Duna-Tisza közének és a Tisza-Maros szögének ez a jellegzetesen rossz megvilágítása a következő, 20—24 éves korcsoportban is szembe-tűnik, hiszen — a királyhágóntúli legkedvezőbb arányszámot elérendő — még hosszú utat kellett volna itt megtenni a fejlődésnek. A Tisza bal partjának átlaga is magasba kúszott ebben a korcsoportban, s a kiegyenlítés nehéz munkája a Tisza jobb partján kívül a Duna bal partjára hárult. A 25—29 éves korcsoportban változatlanul a Duna-Tisza közének és a Tisza-Maros szögének indexei voltak a legkomorabbak; legmelyebbre az index a Királyhágón túl és a Duna bal partján csúszott. A 30—34 éves korú emberekre nézve ismét már a Duna-Tisza közén és a Tisza-Maros szögén volt leginkább aggályos a gümőkórhalandóság, s legkevésbé a Királyhágón túl. Szintúgy a 35—39 évesek sorában, ahol a maximumok és minimumok ugyanazokban az országreszekben fordulnak elő, mint az előbbi korcsoportnál. A 40—49 éves lakosságnál más a helyzet; a Tisza-Maros szögét itt a Duna bal partja, valamint az eddig annyira védettnek mondható Tisza jobb partja is megelőzi, s a sokszor emlegetett Duna-Tisza közén is alig rosszabb a helyzet, mint Tisza bal partján. A minimumot a Duna jobb partja mutatja. Az 50—59 éves korcsoportban a legfelső szinten a Tisza jobb partjának arányszáma látszik, s közel hozzá — a Tisza-Maros szöge és a Duna bal partja után — olyan országresz (a Királyhágón túl), melynek gümőkórhalandósága különben egyáltalán nem volt aggodalmat keltő. A legalacsonyabb arányszámot a Duna-Tisza köze vívta ki magának; öregjei a dunajobbpartiakkal együtt sokkal kevésbé haltak el gümőkórosan, mint más országreszek lakói. A Duna-Tisza közének ez a sajátossága a 60 éven felüli lakosság körében is (talán még jobban) érvényesült, de a Tisza-Maros szögi arányszám is nagyon mérsékelt volt.

Az ok, mely ezt az alakulást előidézi, elvégre egyszerű: ott, ahol a gümőkórhalandóság már a korábbi években is bőségesen megszédle a maga ványját, a későbbi korokban automatikusan vékonyabbá válik az a réteg, melyben a gümőkór még pusztítani tud. Bármennyire szomorú, de így van. Ott, ahol a gümőkór a fiatalabb éveknek nagy ellensége, megszédlődni kénytelen a későbbi években. A kiválasztódás ott már korábban megtörtént. Ahol viszont a fiatalabb években a gümőkórhalandóság csekélyebb, a későbbi években iparkodik az elvesztett terület behozni.

Kétség nem fér hozzá, hogy a közegészségügy szempontjából az utóbbi alakulás sokkal kedvezőbb, mint az előbbi, mert ebben az esetben a gümőkór ellen való szisztematikus emberi harcnak egyik pozitív eredményét láthatjuk. A fertőzés, a betegség első stádiuma nyilván már akkor is régen — sok évvel hamarabb — megtörtént, amikor a gümőkór csak a produktív kor vége felé vagy éppen az öreg korban oltotta ki az ember életét. De ha az emberi észnek, az orvosi tudománynak s a közegészségügyi berendezkedéseknek, vagy egyszerűen a közművelődés terjedésének sikerül a betegség végső stádiumának időpontját kitolni, a közgazdaság, valamint a társadalmi élet érdekeit tekintve, már nagy eredményt tudunk elérni.

Ebben a gondolatkörben maradv Budapest székesfővárosunk gümőkórhalandóságát is kedvezőbbnek kell tartanunk, mint az a nyers indexből kitűnik, s viszont még inkább értékére kell leszállítanunk azt a megítélést, melyet a futólagos szemlélet után a vidék gümőkórhalandósága felől alkothatna valaki. Hiszen nyilvánvaló, hogy Budapest produktív korosztályai a vidékénél jóval nagyobb visszalökő erőt tanúsítottak a gümőkórral szemben, s a vidék szemre kedvezőbb arányszáma abban gyökerezik, hogy ott a gümőkórhalandóság igazi mérgét már a 20—24 éves korcsoportban kiadja.

Adatokkal nem lehetne igazolni, de mégis előtör a gondolat, hogy a vidéken a magasabb korosztályoknak a fővárossal szemben kisebb gümőkórhalandósági indexei részben nem abból erednek-e, hogy a vidékről munkaképes korokban a fővárosba behízdódó népelemek esnek ott áldozatul a gümőkórnak. A fővárosi munkaviszonyok mellett ez talán azért is lehetséges, mert a természetadta egészségesebb milieuból a nagyvárosi munkahelyekre sodródott ember sokkal könnyebben szerezheti meg a gümőkórt, vagy hamarabb lesz az rá halált hozó, mintha a vidéken maradna.

Gazdaságtársadalmi életünk mai rendszere mellett, mikor világszerte érvényesül az a törvény, hogy a mezőgazdaságnak újra meg újra jelentkező népfeleslege mellett ez a felesleg kénytelen-kelletlen a városi munkapiacok mellé húzódik, mit sem tudunk tenni az ebben a beáramlásban a bevándorlók életét fenyegető

veszély ellen. Mivel azonban külföldi megfigyelések szintén utalnak arra, hogy a városi őslakosság soraiban (melyről föltehető, hogy szociális viszonyai is jobbak) a gümőkórhalandóság kevésbé honos, mint a frissen bevándoroltak között, egyfelől a statisztikai megfigyelésnek egy nálunk nem méltatott részére hívjuk fel a figyelmet, másfelől ismét (a vidékről származott lakosság érdekében is) fölemeljük szavunkat amellett, hogy a városokban, — melyek orvosi ellátottsága sokkal kiválóbb, mint a falvaké, s amelyekben a nép inkább kultúralt, iskolázott, mint a vidéken, — mennyire nemzeti érdek volna a gümőkórhalandóság csökkentése.

d) A gümőkóros halottak koradatai nemek szerint.

A gümőkórhalandóságnak a kortól független bírálatánál oly mélyreható különbségeket észleltünk a férfiak és nők között, hogy kutatásainkat ismét ki kell terjesztenünk arra nézve, vajjon a két nem gümőkórhalandósága a kor hatása folytán minő eltéréseket mutat.

40. tábla. A nemek általános és gümőkórhalandósági indexei Magyarországon (1.000 lélekre számítva) az 1901—15. években.

Nem	7 éven aluliak	7—14	15—19	20—24	25—29	30—34	35—39	40—49	50—59	60 éven felüliek
A) 1901—5.										
a) Általános halandósági index.										
Férfi	75.3	6.7	6.3	9.0	8.0	7.6	9.8	13.4	24.2	78.1
Nő	65.4	7.9	8.0	10.4	10.3	9.3	11.1	12.2	21.4	78.1
b) Gümőkórhalandósági index.										
Férfi	2.49	1.28	2.65	4.66	4.08	3.34	3.79	4.09	7.19	7.43
Nő	2.68	2.49	4.88	6.00	5.65	4.31	4.46	4.35	6.10	5.89
c) A két index egymás %-ában.										
Férfi	3.2	19.1	42.1	50.7	50.4	44.5	40.8	35.0	29.7	9.6
Nő	3.9	31.6	56.7	57.7	54.9	46.3	40.2	35.7	28.5	7.6
B) 1906—10.										
a) Általános halandósági index.										
Férfi	70.4	5.0	6.0	9.0	7.9	7.7	9.0	13.4	24.1	75.9
Nő	61.6	6.9	8.1	9.9	9.6	9.1	9.8	11.6	19.9	74.6
b) Gümőkórhalandósági index.										
Férfi	2.89	1.28	2.67	4.66	3.94	3.48	3.61	4.05	6.09	6.37
Nő	2.48	2.29	4.66	5.74	5.88	4.38	3.94	3.86	5.30	4.99
c) A két index egymás %-ában.										
Férfi	3.4	20.8	42.8	50.7	49.9	44.6	40.1	34.0	27.8	8.4
Nő	3.9	32.2	57.5	58.0	56.0	47.6	40.2	33.6	27.1	6.7
C) 1911—15.										
a) Általános halandósági index.										
Férfi	65.0	5.6	6.5	8.1	7.0	7.0	9.6	13.0	23.6	80.2
Nő	57.0	6.4	7.7	8.8	8.7	8.8	9.8	10.8	19.0	77.2
b) Gümőkórhalandósági index.										
Férfi	1.99	1.07	2.79	4.83	3.60	3.62	3.74	4.21	5.96	5.67
Nő	2.03	1.86	4.28	5.00	4.64	4.07	3.71	3.81	4.61	4.19
c) A két index egymás %-ában.										
Férfi	3.1	19.1	42.9	53.6	51.4	46.8	39.4	32.4	25.4	7.1
Nő	3.6	30.1	54.9	56.8	53.3	46.2	37.9	30.6	23.7	5.4

Megfigyelésünknek kivétel nélkül minden időszakában a 7 éven aluliak között a férfiak általános halandósági száma megközelítőleg $\frac{1}{6}$ részével nagyobb, mint a nőké. Tekintettel arra, hogy az összes halottaknak nagyon tekintélyes része az, mely rendszerint a gyermekek sorából kerül ki, a nőknek a férfiakénál jóval kedvezőbb halandósága az az ok, mely (annak ellenére, hogy a 7—39. évig bezárólag a férfiak halandósága mindig jobb, mint a nőké, s csupán a 40-ik életévtől kezd ismét mutatkozni a nők szívóssága) végső eredményben a nők halandóságát oly előnyössé teszi. A gümőkórhalandóságnál részben azonos, részben azonban lényegesen eltérő helyzettel is állunk szemben. Alapvető különbség a két index között az, hogy századunk első 15 évében a 7 éven aluli nők (leányok) gümőkórhalandósági indexe a férfiak indexénél nagyobb volt, s ha a 7—39 éves korcsoportokban (az 1911—15. éveket kivéve, amikor a szerepek kicserélődése már a 35—39 éves korcsoportban megindult) a nők indexe magasabb is volt, mint a férfiaké: a két index között mutatkozó különbség különösen a 7—14., 15—19., de még a 20—24. és 25—29. években is annyira kirívó, hogy a gümőkórhalandóságot a nők között sokkal inkább tarthatjuk

az egészen fiatal korévek veszedelmének, mintsem a férfiak között.¹⁾ Ebben a helyzetben alig volt változás statisztikánk 15 éve alatt. A 40-ik (az 1911—15. években a 35-ik) életév után a férfiak indexe nagyobb, mint a nőké, igazán feltűnő különbséget azonban csak a 60-ik életév után tapasztaltunk közöttük.

Ha az általános és gümőkórhalandósági indexeket összehasonlítjuk, a 7 éven aluliak gümőkóros halandósága az összhalandósághoz képest bár mind a két nemnél enyhének, mégis a nők között nagyobb-nak látszik. A 7—14 éves korú gyermekek között a két nem arányszámának eltérését még jobban észlelhetjük, sőt akkor, ha tudjuk, hogy e korosztály férfi halottai közül minden 5-ik, női halottai közül pedig körülbelül minden 3-ik gümőkórban pusztult el, a gümőkóros statisztika egyik legfrappánsabb tanulságát érintettük. A következő három korcsoport női halottai erős többségükben voltak a gümőkór kiválasztottjai; ámde a férfiaknál az abszolút többséget csupán a 20—24 évesek között érte el következetesen a gümőkóros halottak száma, — a 15—19 évesek között sohasem, s a 25—29 évesek között sem mindig. A 30—34 éves korú férfi halottak sorában is rendszerint kevesebb részt foglal le magának a gümőkór; szintúgy a 35—39 éves korcsoportban, bár e két utóbbi korosztály mindegyikénél volt egy-egy időszak, amikor a nők indexe ért el valamivel kedvezőbb arányt, mint a férfiaké. A 39. életévvél mindkét nemre vonatkozólag lezárul az a korszak, amikor a gümőkórhalandóság az összhalandósággal szemben predomináló szerepet játszik, noha különösen a férfiakra nézve még a negyvenes és ötvenes években is eléggé komoly e halálok jelentősége.

A korstatisztika mérlegén tesszük most latra azokat az okokat, melyek a század elejétől számítva a második évtized kezdetéig a nők gümőkórhalandóságában nagyobb fokú esést idéztek elő, mint a férfiakban. A férfiak indexe nemcsak a 15—19 éves, hanem 30—34 éves korcsoportban is megnőtt a három időszak utolsójában az elsőhöz képest, s ami csaknem ugyanannyit mondó: a 20—24, 25—29 és 35—39 éves korcsoportban is csak kevésbé javult. A női korosztályoknak mindegyikében a javulás kétségtelen jeleit állapíthatjuk meg. Igaz, hogy ez a javulás lekeletánsabbul a 35. évnél magasabb korban nyilvánult meg, de az azt megelőző korok gümőkórhalandósági indexeinek változása is némi tápot szolgáltatott a reménységre, hogy azokban a korcsoportokban, melyeknek fenyegetettsége tette Magyarországon nemzeti veszedelemmé a gümőkórhalandóságot, legalább részben útját lehet vágni néperőben a gümőkórhalandóság által okozott vesztésnek.

e) A 7 éven aluliak és 7 éven felüliek indexei a gümőkórhalandóság nemei szerint.

Az 1911—5. évi adatok alapján külön feldolgozást készítettünk arról, hogy a 7 éven aluliak és a 7 éven felüliek sorában a gümőkórhalandóság miképpen alakult Magyarországon a tüdőgümőkór és a gümőkór egyéb nemei szerint.

41. tábla. A tüdőgümőkór és a gümőkór egyéb nemeinek indexei Magyarországon az 1911—15. évek átlagában országgrészenként kor és nemek szerint.

Országgrész	Tüdőgümőkór						Egyéb szervek gümőkórja					
	7 éven aluliak			7 éven felüliek			7 éven aluliak			7 éven felüliek		
	fiú	leány	együtt	fiú	nő	együtt	fiú	leány	együtt	fiú	nő	együtt
Duna jobb partja	1.28	1.43	1.30	2.99	3.45	3.20	2.88	0.49	0.49	0.13	0.16	0.20
Duna bal partja	1.60	1.69	1.69	3.86	3.50	3.67	3.29	0.80	0.80	0.16	0.13	0.22
Duna-Tisza köze	1.81	1.83	1.82	3.56	3.44	3.50	3.22	1.09	1.01	0.20	0.21	0.21
Tisza jobb partja	1.16	1.11	1.14	3.69	3.40	3.49	3.04	0.47	0.46	0.14	0.14	0.20
Tisza bal partja	1.19	1.22	1.20	3.19	3.98	3.66	3.11	0.68	0.61	0.14	0.17	0.24
Tisza-Maros szöge	1.16	1.17	1.16	3.69	3.03	3.36	3.23	0.70	0.64	0.19	0.14	0.23
Királyhágóntúl	1.12	1.18	1.15	3.22	3.50	3.36	2.97	0.21	0.33	0.12	0.12	0.12
Fiume	6.22	5.14	5.68	0.23	4.92	5.59	5.80	4.78	4.44	0.29	0.29	0.27
Mindössze	1.86	1.42	1.39	3.41	3.66	3.48	3.11	0.68	0.80	0.16	0.16	0.24

Akár az országos eredményt, akár az egyes országgrészek indexeit nézzük, a 7 éven aluliak sorában a tüdőgümőkór mellett a gümőkór egyéb nemei sem látszanak jelentéktelen halálokoknak. Az egyéb szervek gümőkórja a gyermekek között különösen a Duna-Tisza és a Tisza-Maros szögén terjedt el, viszont a Királyhágóntúl ebben a tekintetben is nagyon szerencsés helyzetben volt. Megfigyelésünk ideje alatt az egyéb szervek gümőkórja nagyjában egyformán sújtotta mindkét nemhez tartozókat, a férfiakat valamivel mégis inkább, ellentétben a tüdőgümőkórral, melynél a nők arányszáma a rosszabb. Általában a 7 éven

¹⁾ Dr. A. Káppeli is foglalkozott már ezzel a kérdéssel i. m., s felveti a kérdést, mi az oka a törvényszerűségnek. Hiszen a nő más korban is gyengébb, mint a férfi, s az indexekben mégisincs akkora különbség. Utal a nemi átalakulásra, a menstruáció hatásaira, a sápkórra, s mindenekelőtt a társadalmi fejlődésre, mely mellett a nők körében is nagyon elterjedt az ülő- és az éjjeli munka. Káppeli azonban jóval előbbre jelezhetné svájci adatai alapján a nők gümőkórhalandóságának háttérbeszorulását, mint mi tehetjük a magyar adatok alapján. Elben is azt mondja (i. m.), hogy már a 25. évtől kezdve mindjobban visszamarad a nők tbc.-halandósága a férfiaké mögött, az 5—19 éves korban azonban a nők indexe jóval nagyobb, mint a férfiaké. Ezt ő azszal magyarázza, hogy ha a fogékonyság emelkedése (bizonyos korig) egyformán meg is áll mindkét nemre, az igazi dispozició a férfiaknál később (a 20. életév körül) kezdődik, mint a nőknél (a 10. életév után). Elben hivatkozik arra, hogy az infekció rendszerint néhány évvel hamarabb történik, mint a megbetegedés, s idézi Cornet-t, aki szerint a leány 6—10 éves korában sokkal inkább ki van téve a fertőzésnek, mint a szabadban csatangoló fiú. Véleménye szerint a nemi fejlődés eltérő idejének mindenesetre része van abban, hogy a gümőkór veszedelmese korszaka a férfiaknál később lép fel, mint a nőknél.

aluli népesség halandóságában az egyéb szervek gümőkórja Magyarországon is nagyobb szerepet játszik, mintha az egész lakosság indexét számítjuk ki. De jelentősége még ebben a megvilágításban is távol áll attól, melyet majd egyéb államok statisztikájából tudunk megállapítani.

f) Külföldi adatok a gümőkóros halottak korviszonyairól.

Mielőtt tovább mennénk a magyar gümőkórhalandósági statisztikának azokat a tanulságait vizsgálók, amelyek a korral való kombinációkban jobbra csak a magyar statisztikából deríthetők föl, néhány európai állam gümőkórhalandóságának rendelkezésre álló koradatait is szemügyre vesszük. Elsőnek Ausztriát, a régi osztrák örökös tartományokét.

42. tábla. Ausztria gümőkórhalandósági indexei kor szerint az 1910. és 1913. években.¹⁾

Tartomány	1 éven alulak	1—4	5—9	10—19	20—29	30—39	40—49	50—59	60—69	70 éven felüliek
Bécs.....	1910 6.90 1913 6.88	4.80 2.89	1.40 1.07	1.56 1.56	3.12 2.75	3.84 3.60	3.84 3.65	3.72 3.61	4.08 3.95	3.61 3.84
Alpesi tartom. Bécsel, Krajna nélkül.....	1910 5.16 1913 5.46	2.58 2.08	1.00 0.94	1.62 1.58	3.29 3.09	3.40 3.24	3.30 3.12	3.12 3.28	3.16 3.27	2.96 2.60
Karsztvidék tartományai Krajnával...	1910 4.49 1913 4.32	3.15 2.54	1.11 1.12	1.89 1.98	4.38 3.92	4.37 4.30	4.10 3.45	4.06 3.55	3.86 3.53	1.88 1.67
Sudeta-tartományok...	1910 5.29 1913 5.07	2.64 2.18	1.01 1.00	1.98 1.85	4.25 4.04	3.98 3.87	3.73 3.60	3.74 3.56	3.74 3.73	2.14 1.94
Kárpáti tartományok...	1910 6.76 1913 7.16	2.94 3.08	1.21 1.35	1.83 1.86	3.11 3.29	2.86 3.10	3.15 3.12	3.71 4.14	3.87 4.21	2.88 2.86
Ausztria egészében....	1910 5.73 1913 5.85	2.77 2.61	1.09 1.13	1.84 1.80	3.65 3.52	3.52 3.42	3.46 3.31	3.58 3.64	3.61 3.72	2.33 2.32

Ausztria adatainak végtelenül fontos érdekessége az, hogy a csecsemőkori gümőkórhalandóság indexe olyan magasnak látszik, mint egyetlen más korcsoportban sem. Magyar szempontból ez rendkívül fontos tanulság, minthogy minden valószínűség szerint Magyarországon a csecsemők sorait épp oly siralmasan bontja meg a gümőkórhalandóság, mint azt Ausztria esetében észleltük.²⁾ Hogy a későbbi zsenge gyermekkorban a gümőkór még mindig nagy figyelmet érdemel, ennek jele az 1—4 éves korú gyermekek indexe, mely sokkal magasabb, mint az 5—9, illetőleg a 10—19 éves korúaké. Nagyon valószínű azonban, hogy az utóbb említett korcsoportokban a gümőkórhalandóságot tekintve Ausztria sokkal jobb helyzetben volt, mint Magyarország, ha a korcsoportosítás a két államban nem is egészen kongruens, erre minden bizonnyal következtethetünk.

Az osztrák örökös tartományokban különben Magyarországtól eltérőleg a 20. évet meghaladó korban egészen a 7. évtized végéig az indexek 10 évenként nem mutattak akkora ugrásokat, mint nálunk s ha igaz is, hogy a 3. évtized veszélyeztetettségi foka nagyobb volt, mint a többi produktív korosztályé, a kilengések kisebbek, mint aminőkről Magyarországon tudunk. A Magyarországon állandóan tapasztalt jelenség, hogy i. e. az öregek korosztályaiban a gümőkórhalandóság nagyobb, mint a fiatalabb korévekben. Ausztriában 1913-ban szintén jelentkezett. Az 50—60 éves korú emberek közül akkor már valamivel (de korántsem annyival, mint Magyarországon), több halt meg gümőkórban. (Csak hogy Ausztriában a produktív korú emberek tuberkulózis-halandósága nem volt olyan rendkívül erős, mint Magyarországon.)

Bécs város gümőkórhalandóságát a csecsemő- és első gyermekkor magas indexei mellett, akár csak Budapestenél, a 10—29 éves korú népesség viszonylagos értelemben vett mentessége jellemzi. Egyébként azonban a 10-ik életév után (bezárólag a 49. évig) minden korcsoportban több és több a gümőkóros halott, sőt 50 éven felül is sok: a legtöbb éppen a társadalmi termelés szempontjából mindenestre már csak alárendeltes szerepet játszó 60 évesek sorában. Rosenfeld Bécs város gümőkórhalandóságát 5 éves korcsoportokban közli külön a férfiakról és nőkről.³⁾

43. tábla. Bécs város férfi és női népességének gümőkórhalandósága az 1909—13. években.

Kor	Tüdővész-halandóság	Összes tub. halandóság	Kor	Tüdővész-halandóság	Összes tub. halandóság
	férfi	nő		férfi	nő
0—5 éves....	2.25	2.18	25—30 éves....	3.14	2.82
5—10 »	0.45	0.61	30—35 »	3.01	2.77
10—15 »	0.29	0.93	35—40 »	4.66	2.48
15—20 »	1.93	2.30	40—45 »	4.72	2.07
20—25 »	2.63	2.72	45—50 »	5.29	1.87
			50—55 »	5.86	2.22
			55—60 »	4.87	2.11
			60—65 »	4.73	2.25
			65—70 »	4.99	2.48
			70 éven felül..	3.80	2.41

¹⁾ Lásd a Die Bewegung der Bevölkerung Österreichs im Jahre 1913. c. kiadvány 75. lapját.

²⁾ L. a 46. l. 1.) sz. jegyzetét, ahol Budapest adatait idéztük.

³⁾ L. Dr. S. Rosenfeld: „Die Änderungen etc.“ i. m. 51. l.

A két nem viszonyait külön vizsgálva, a helyzet tehát némileg más. A férfiaknál az arányszámok hullámzása körülbelül megfelel annak az iránynak, melyet fentebb jellemeztünk, a nőknél azonban az arányszámok emelkedése már a 30. évnél megszűnik s csak a hetvenes évek felé látunk újabb emelkedést. Az 5—25 éves korban a bécsi nők gümőkórhalandósága felülmúlta a férfiakét, különösebben azonban csak a 10—15 éves korban.

Az alpesi tartományok kor szerint való indexeinek alakulása pontosan a Bécsnél látható hullámvonalhoz igazodik, csak hogy a gyermekkorban az index kevésbé magas kezd és az öreg korban is alacsonyabban végzi, mint ahogy Bécs városánál látszik. Az alpesi tartományokról közelebbi adatokat is közlünk:¹⁾

44. tábla. Ausztria alpesi tartományainak gümőkórhalandósága kor és nemek szerint az 1907., 1910. és 1913. évek átlagában.

Kor	Alsó-Ausztria Bécs nélkül		Felső- Ausztria		Salzburg		Stájerország		Karinthia		Tirol		Vorarlberg	
	fi	nő	fi	nő	fi	nő	fi	nő	fi	nő	fi	nő	fi	nő
0-5 évig.....	4.95	4.43	3.60	3.32	2.01	1.73	2.54	2.33	2.34	2.45	2.17	2.03	2.61	2.60
5-10 »	0.77	1.00	0.97	1.39	1.04	1.19	0.76	0.94	0.53	0.65	0.80	0.91	1.37	1.29
10-15 »	1.35	2.70	0.88	1.87	1.13	1.28	0.73	1.34	0.64	1.10	0.74	1.15	0.83	2.06
15-20 »	3.36	5.19	2.06	2.44	1.77	2.22	1.73	2.73	1.16	2.23	1.40	2.50	2.75	4.97
20-30 »	5.04	6.70	3.08	3.23	2.50	3.74	3.24	3.54	2.08	3.61	2.85	3.62	2.90	4.35
30-40 »	5.19	5.54	3.08	3.16	3.23	3.20	3.19	3.19	3.08	2.81	3.52	3.38	2.60	3.75
40-50 »	5.75	4.01	3.28	2.36	3.67	2.73	3.22	2.52	4.15	1.99	3.79	2.87	3.43	3.05
50-60 »	6.61	3.64	3.83	1.96	4.80	1.49	3.89	2.42	4.17	1.99	3.88	1.93	4.95	4.42
60-70 »	6.26	4.13	3.85	2.24	3.65	1.75	3.57	3.17	4.91	1.89	3.07	1.85	6.57	5.41
70 éven felül.....	4.50	3.46	2.67	1.98	1.40	1.38	2.78	2.00	2.22	2.04	1.33	1.05	3.17	3.27

Alsó-Ausztria férfi-lakosságának gümőkórhalandósága (az 5—15 éves lakosságot nem számítva) minden korcsoportban rendkívül magas s a 60. évig bezárólag szakadatlanul emelkedő is. A nők indexe is nagyon rossz volt itt, — a 20—30 éves korú nők körében olyan abnormálisan magas, melynek párját a férfiaknál nem látjuk. Legtalálhatóbban talán úgy jellemezhetjük e tartomány gümőkórhalandóságát, hogy hasonló rossz viszonyokat Magyarország egy részében sem észlelhetünk ugyanakkor. Még a Duna-Tisza közén sem, melynek arányszámait pedig ugyancsak rontották Budapest számai. A többi alpesi tartomány gümőkórhalandósága jóval enyhébb volt, mint Alsó-Ausztriáé, különösen Felső-Ausztriáé és Stájerorszáé. A korindexek hullámzásának vonala csak Vorarlbergben mutat eltérést az általánosan megfigyelhető irányzattól. Itt a 30—40 éves férfiak indexe kisebb, mint az előző korcsoporté s a nőknél már a 20. év után következtek a csökkenő indexek.

A Karsztvidék csecsemőinek gümőkóros halandósága jóval kisebb, mint Ausztria bármely más részében, ha viszont 1—4 éves gyermekek között szemmel láthatóan nagyobb is. Jellemző vonása a Karsztvidék gümőkórhalandóságának a 30—39 éves korcsoport igen magas indexe. A Sudeta-tartományokban talán legtipikusabban tűnik elő a 20—29 éves korú népesség nagy gümőkórhalandósága, éppen ellentétben a Kárpátok körzetével, ahol e korban a gümőkórhalandóság mértéke az országos átlagnál jóval kisebb. Valószínűleg ez a körülmény segíti hozzá ezt a területet aránylag kedvező végső arányszámához, mert a csecsemő- és gyermekkorú népesség gümőkórhalandósága ugyanitt kimagasló s az 50 évet meghaladott korú népességtől kezdve felfelé szintén az országos átlag fölött mozgó.

Az olaszországi statisztika²⁾ sok tekintetben bővebb irányú vizsgálatokra nyújt alkalmat, mint Ausztriáé.

45. tábla. Olaszország gümőkórhalandósági indexei kor szerint, a nemek és gümőkór főbb típusainak megkülönböztetésével az 1908—14. évek átlagában.

Gümőkór megnevezése	1 éven alulak	1—4	5—9	10—19	20—29	30—39	40—49	50—59	60—69	70 éven felüliek
A) Férfiak indexe 1.000 lélekre számítva.										
Tüdő- Egyéb Összes	0.65 2.59 3.24	0.38 1.26 1.63	0.18 0.47 0.65	0.62 0.29 0.91	2.08 0.27 2.35	1.36 0.18 1.54	0.88 0.19 1.07	0.95 0.14 0.49		
C) Férfiak indexe az összhalandóság %-ában.										
Tüdő- Egyéb Összes	0.37 1.42 1.79	1.24 4.06 5.29	3.62 9.64 13.26	13.12 8.51 25.63	32.40 4.28 36.77	10.60 1.41 12.01	1.57 0.33 1.90	0.16 0.06 0.21		
B) Nők indexe 1.000 lélekre számítva.										
Tüdő- Egyéb Összes	0.58 2.07 2.65	0.40 1.20 1.60	0.27 0.50 0.77	1.17 0.39 1.56	2.21 0.31 2.52	1.07 0.21 1.28	0.68 0.23 0.90	0.37 0.18 0.55		
D) Nők indexe az összhalandóság %-ában.										
Tüdő- Egyéb Összes	0.37 1.31 1.68	1.28 3.85 5.13	5.17 9.48 14.65	23.46 4.79 37.21	32.09 4.62 37.71	10.03 1.94 11.96	1.20 0.40 1.60	0.16 0.08 0.24		

¹⁾ L. Dr. S. Rosenfeld: „Die Änderungen etc.“ i. m. 48—49. l.

²⁾ L. a többször idézett olasz tuberkulózis statisztikai kiadvány 12—17. lapját.

Az olasz statisztika a koradatokat jobban összefogja, mint Ausztriáé, noha kétségtelen, hogy a korviszonyoknak minél kisebb részletekig lenyúló vizsgálata az, mely a gümőkórhalandósági statisztikában a legtöbb tanulságot nyújtja. Az olasz számokból mégis sok érdekeset olvashatunk ki. Mindenekelőtt azt, hogy a csecsemőkori a fiúk gümőkóros halandósága sokkal nagyobb, mint a leányoké, a kiegyenlítődés már a 4. évig bezárólag csaknem teljesen megtörténik, úgy, hogy az 5. évtől kezdve a 39. évig a nők gümőkóros halandósága ritkább, a 10—19 éves korban sokkal inkább az, mint a férfiaké s csupán a 40. életév után billenik ismét a mérleg a nők javára. Olaszországban az is jellemző tünet, hogy a 20—39 éves korcsoport indexe úgy a férfiaknál, mint a nőknél mennyire kiszakad a többi korosztály közül, — a férfiaknál a serdülő korral, a nőknél élemedettebb, s az öreg korral szemben mutatva feltűnő eltérést. Igen valószínű, hogy a gümőkórhalandóság alakulását Olaszországban 20—39 éves korú lakosság viszonylag magas indexe dönti el s mivel ebben az államban a magyarországi és ausztriai példákkel ellentétben a későbbi korok gümőkórhalandósági indexei halálosan csökkennek, az olaszországi gümőkórhalandósági index további leszorításának útja gyanánt önként adódik a 20—39 éves korú (s lömegeinél fogva is rendkívül jelenlő) népesség gümőkórhalandóságának csökkentése.

A gümőkórhalandóság indexének az összhalandósághoz való összehasonlítása csak részben igazolja ezt a megállapításunkat. Igaz ugyan, hogy a két index egybevetése után mutatkozó $\frac{1}{10}$ a férfiaknál az imént tárgyalt 20—39 éves korcsoportban emelkedik legmagasabbra, (az összes haláleseteknek több, mint $\frac{1}{3}$ részére), — sőt a férfiaknál ebben a korosztályban talált indexet a nőké még valamivel fölül is mülja, — de az elsőség a nőknél mégis a 10—19 éves korosztályé, melynek halottai közül a gümőkór részesedését a 2:5 arány fejezhetné ki. A férfiak 10—19 éves halottai közül csak körülbelül minden negyedik esett gümőkórnak áldozatul. Adatainkból világosan kitűnik az a Magyarországon is érvényesülő irányzat, hogy a nők szervezetét hamarabb támadja meg a gümőkór halált hozóan, viszont azonban azt kell hinnünk, hogy az egészen fiatal nők fenyegetettsége Olaszországban még nagyobb, mint nálunk s viszont a férfiaké kisebb. Az idősebb korosztályoknak fokozódó védettsége a gümőkórral szemben statisztikáinknak ebben a megvilágításában is kitűnik s szinte meglepő az, hogy a 60 éven felüli korban elhaltak sorában Olaszországban alig valakit tartanak nyilván, mint gümőkóros halottat, amit pedig hiteles adatnak kell elfogadnunk, hiszen az olasz halálloki statisztika jóformán kizárólag orvosi halottkémlésen épül fel.

Korábbi fejtegetéseinkben láttuk azt, hogy Itália gümőkóros halandóságában milyen nagy szerepet játszik az egyéb szervek (nem a tüdő) gümőkórja.¹⁾ Érdemes tehát a gümőkór e két főtípusának indexeit az elhaltak korcsoportjain belül is vizsgálni. A gyermekkor szempontjából az egyéb szervek gümőkórja sokkal nagyobb fontossággal bír, mint a tüdőé.²⁾ Hiszen akár a fiúkat, akár a leányokat nézzük, a csecsemőkori halottai között mintegy négyszer, az 1—4 évesek sorában körülbelül háromszor, az 5—9 évesek sorában pedig hozzávetőlegesen kétszer annyi az egyéb szerveket megtámadott gümőkóros haláleset fordult elő, mint tüdőgümőkórból eredő. Ismét újabb intőjele ez arra, hogy a gyermekkor tuberkulózisának igen veszedelmét hol keressük s nincs kizárva, hogy ha Magyarország a halálloki orvosi megállapítását illetően az olaszországi nívót elérte volna, Magyarországon is a gyermekkor tuberkulózisát nagyobb indexekben kellett megjelölni, minisem azt tényleg megtehettük. A 10—19 éves népesség halottai között még mindig elég sokan fordulnak elő az egyéb szervek gümőkórja miatt elhalt egyének. A férfiak sorában fele, a nők sorában harmadrész annyian, mint a tüdőgümőkór áldozatai. 20 éven felül az egyéb szervek gümőkórja, különösen a tüdőgümőkórral szemben, jelentőségét elveszti.

Egészen véve tehát megállapítható, hogy a tüdőgümőkór Olaszországban a legproduktívabb korosztályok betegsége, viszont az egyéb szervek gümőkórja inkább a gyermekkorban pusztul. Ha a két gümőkórhalandósági indexeit az összhalandósághoz viszonyítjuk, nem egészen ilyen eredményre jutunk s kitűnik, hogy a tuberkulózis pusztításának a 19. évig bezárólag hathatós segítője az egyéb szervek gümőkórja is. A férfiaknál $\frac{1}{3}$ rész, s a nőknél is $\frac{1}{3}$ rész akkora még a 10—19 éves korban is az egyéb szervek gümőkórjának ez az aránya, mint a tüdőgümőkóré.

A Németbirodalom statisztikája ismét más korcsoportosítást használ, mint a minőkkel eddig dolgoztunk. Mégis érdemesnek látszik ennek főbb adatait is közölni.

¹⁾ Hasonló következtetésekre jutott Svájcot illetően dr. A. Käppeli is i. m. Szerinte az 5. évig bezárólag az egyéb szervek gümőkórját illetően az index majdnem kétszer akkora, mint a tüdőgümőkóré s a férfiak és nők között alig van különbség. Ebben az értekezésben arra figyelmeztet, hogy az egyéb szervek gümőkórja városokban fontos a gyermekkorban.
²⁾ Schneider i. m. 19. l. felelmiti, hogy tbc-t a csecsemőkori csak az egyéb szerveken találtak 2 hónapos korig. Az esetek gyakoribbá váltak a 4. hónappal, míg a tüdőgümőkór csak az élet 9—10 hónapja után.

46. tábla. A Németbirodalom és néhány főbb államának gümőkórhalandósági indexei 1913-ban kor szerint 1.000 élveszülöttre, illetve 1.000 élőre számítva.¹⁾

Állam, gümőkór neve	1 éven aluliak	1—15 évesek	15—30 évesek	30—60 évesek	60—70 évesek	70-nél több	Állam, gümőkór neve	1 éven aluliak	1—15 évesek	15—30 évesek	30—60 évesek	60—70 évesek	70-nél több
A) Férfiak.							B) Nők.						
a) 1913.							a) 1913.						
Németbirodalom.							Németbirodalom.						
a) tüdőgümőkór.....	1.02	0.26	1.44	2.08	2.52	1.43	a) tüdőgümőkór.....	0.86	0.88	1.71	1.57	1.57	1.08
b) egyéb szervek güm.	0.91	0.26	0.18	0.18	0.20	0.18	b) egyéb szervek güm.	0.91	0.26	0.18	0.18	0.20	0.18
c) összes gümőkór....	1.93	0.51	1.62	2.26	2.72	1.60	c) összes gümőkór....	1.76	0.64	1.84	1.70	1.77	1.21
b) 1910.							b) 1910.						
a) tüdőgümőkór.....	1.56	0.29	1.50	2.39	2.58	—	a) tüdőgümőkór.....	1.30	0.48	1.84	1.85	1.67	—
b) egyéb szervek güm.	1.39	0.32	0.16	0.15	0.22	—	b) egyéb szervek güm.	1.17	0.81	0.15	0.14	0.20	—
c) összes gümőkór....	2.95	0.61	1.66	2.54	2.80	—	c) összes gümőkór....	2.47	0.74	1.99	1.99	1.87	—
c) Férfiak és nők együtt.							c) Férfiak és nők együtt.						
a) 1913.							a) 1913.						
Németbirodalom.							Németbirodalom.						
a) tüdőgümőkór.....	0.98	0.32	1.57	1.79	2.00	1.20	a) tüdőgümőkór.....	0.98	0.32	1.57	1.79	2.00	1.20
b) egyéb szervek güm.	0.83	0.26	0.18	0.18	0.20	0.18	b) egyéb szervek güm.	0.83	0.26	0.18	0.18	0.20	0.18
c) összes gümőkór....	1.76	0.58	1.70	1.91	2.20	1.38	c) összes gümőkór....	1.76	0.58	1.70	1.91	2.20	1.38
b) 1910.							b) 1910.						
a) tüdőgümőkór.....	1.48	0.56	1.87	2.11	1.99	—	a) tüdőgümőkór.....	1.48	0.56	1.87	2.11	1.99	—
b) egyéb szervek güm.	1.29	0.82	0.16	0.15	0.21	—	b) egyéb szervek güm.	1.29	0.82	0.16	0.15	0.21	—
c) összes gümőkór....	2.72	0.68	1.83	2.26	2.20	—	c) összes gümőkór....	2.72	0.68	1.83	2.26	2.20	—
d) Férfiak és nők együtt.							d) Férfiak és nők együtt.						
a) 1913.							a) 1913.						
Németbirodalom.							Németbirodalom.						
a) tüdőgümőkór.....	0.97	0.53	1.53	1.78	1.98	1.30	a) tüdőgümőkór.....	0.97	0.53	1.53	1.78	1.98	1.30
b) egyéb szervek güm.	0.89	0.28	0.11	0.09	0.14	0.12	b) egyéb szervek güm.	0.89	0.28	0.11	0.09	0.14	0.12
c) összes gümőkór....	1.66	0.58	1.64	1.82	2.12	1.42	c) összes gümőkór....	1.66	0.58	1.64	1.82	2.12	1.42
b) 1910.							b) 1910.						
a) tüdőgümőkór.....	1.24	0.86	1.82	2.32	2.35	1.24	a) tüdőgümőkór.....	1.24	0.86	1.82	2.32	2.35	1.24
b) egyéb szervek güm.	1.17	0.29	0.15	0.30	0.38	0.84	b) egyéb szervek güm.	1.17	0.29	0.15	0.30	0.38	0.84
c) összes gümőkór....	2.41	0.64	1.97	2.62	2.68	1.58	c) összes gümőkór....	2.41	0.64	1.97	2.62	2.68	1.58
c) Férfiak és nők együtt.							c) Férfiak és nők együtt.						
a) 1913.							a) 1913.						
Németbirodalom.							Németbirodalom.						
a) tüdőgümőkór.....	0.51	0.18	1.40	1.66	2.17	1.04	a) tüdőgümőkór.....	0.51	0.18	1.40	1.66	2.17	1.04
b) egyéb szervek güm.	1.13	0.28	0.10	0.11	0.15	0.19	b) egyéb szervek güm.	1.13	0.28	0.10	0.11	0.15	0.19
c) összes gümőkór....	1.64	0.41	1.50	1.78	2.32	1.23	c) összes gümőkór....	1.64	0.41	1.50	1.78	2.32	1.23
b) 1910.							b) 1910.						
a) tüdőgümőkór.....	0.57	0.26	1.87	1.70	1.31	0.71	a) tüdőgümőkór.....	0.57	0.26	1.87	1.70	1.31	0.71
b) egyéb szervek güm.	0.60	0.50	0.28	0.18	0.19	0.19	b) egyéb szervek güm.	0.60	0.50	0.28	0.18	0.19	0.19
c) összes gümőkór....	1.17	0.55	2.10	1.88	1.50	0.90	c) összes gümőkór....	1.17	0.55	2.10	1.88	1.50	0.90
c) Férfiak és nők együtt.							c) Férfiak és nők együtt.						
a) 1913.							a) 1913.						
Németbirodalom.							Németbirodalom.						
a) tüdőgümőkór.....	0.57	0.29	1.99	2.22	2.22	1.13	a) tüdőgümőkór.....	0.57	0.29	1.99	2.22	2.22	1.13
b) egyéb szervek güm.	1.06	0.43	0.26	0.24	0.44	0.65	b) egyéb szervek güm.	1.06	0.43	0.26	0.24	0.44	0.65
c) összes gümőkór....	1.63	0.72	2.24	2.46	2.66	1.78	c) összes gümőkór....	1.63	0.72	2.24	2.46	2.66	1.78
b) 1910.							b) 1910.						
a) tüdőgümőkór.....	0.50	0.33	1.50	1.82	2.49	1.46	a) tüdőgümőkór.....	0.50	0.33	1.50	1.82	2.49	1.46
b) egyéb szervek güm.	1.70	0.45	0.19	0.24	0.82	0.41	b) egyéb szervek güm.	1.70	0.45	0.19	0.24	0.82	0.41
c) összes gümőkór....	2.60	0.78	1.78	2.06	3.31	1.87	c) összes gümőkór....	2.60	0.78	1.78	2.06	3.31	1.87
c) Férfiak és nők együtt.							c) Férfiak és nők együtt.						
a) 1913.							a) 1913.						
Németbirodalom.							Németbirodalom.						
a) tüdőgümőkór.....	0.88	0.39	1.88	2.02	1.92	0.98	a) tüdőgümőkór.....	0.88	0.39	1.88	2.02	1.92	0.98
b) egyéb szervek güm.	0.86	0.38	0.22	0.24	0.38	0.41	b) egyéb szervek güm.	0.86	0.38	0.22	0.24	0.38	0.41
c) összes gümőkór....	1.72	0.77	2.10	2.26	2.30	1.39	c) összes gümőkór....	1.72	0.77	2.10	2.26	2.30	1.39

A Németbirodalom statisztikája az 1 éven aluli korban gümőkórban elhaltak számát, más módszerrel, az ugyanazon évi szülöttek számához viszonyítja. De bár ennek folytán a gümőkórban elpusztult német csecsemők arányszáma más, mint a lélekszámhoz való viszonyítás szerint lenne, adatainkból nyilvánvaló, hogy a Németbirodalomban korántsem olyan aggasztó jelenség a csecsemőkori gümőkórja, mint Itáliában. Gondolnunk kell azonban a német halálloki statisztika fejlettségére. A megfigyelési módszer kevésbé tökéletes volta is lehet oka annak, hogy a statisztika a német csecsemőket jobban védetteknek jelzi a gümőkórral szemben, mint pl. az olaszországiakat. A gyermek- és serdülő-korban a Németbirodalomban is rendkívül csökken a gümőkór veszélyessége, a 16-ik évtől kezdődően azonban ismét hatalmasan fokozódik, habár a legmagasabb arányokat a 30—60 éves korcsoportban, valamint a 60 évesek között éri el. A német statisztikában közölt számokból nem lehet világosan megállapítani, csak sejteni lehet azt, hogy a Németbirodalomban is (akárcsak Olaszországban) a legfenyegetettebb korosztálynak (ha a férfiakat és nőket együvé vesszük) a 30 éveseket kell tekinteni, ami ismét azt gyaníthatja, hogy a Németbirodalomban is a fiatalabb korosztályok gümőkórhalandóságának leszorítása volt az az eszköz, melynek segítségével a birodalom államai gümőkórhalandóságukat általában csökkenteni tudták. Württemberg néhány adatával igazolni tudjuk ezt.²⁾

47. tábla. A gümőkórhalandóság Württembergben az 1899—1912. években.

Év	a) 15—25 évesek		b) 26—35 évesek		Év	a) 15—25 évesek		b) 26—35 évesek	
	férfi	nő	férfi	nő		férfi	nő	férfi	nő
1899—1900.....	2.25	2.58	2.92	2.82	1911.....	1.85	2.59	2.09	2.88
1901—1905.....	2.23	2.62	2.81	2.97	1912.....	1.84	2.40	1.92	2.37
1906—1910.....	1.92	2.73	2.21	2.88					

Ezekből az adatokból világosan kitűnik, hogy a harminc év körüli lakosság gümőkórhalandósága lényeg rendkívüli módon csökkent. Az egyes államok közül a csecsemők gümőkórhalandósága Hessenben

¹⁾ L. Med.-Stat. Mitteilungen aus d. Kais. Gesundheitsamt megfelelő kötetek.

²⁾ Dr. H. Losch: »Die Bewegung der Bevölkerung 1910., 1911. und 1912.« (Württembergische Jahrbücher, 1913. 8. H. 473—485.) tanulmányának 680. l. a fentebbi 47. táblázatban kimutatott adatokat közli.

és Bajorországban; a gyermek- és serdülő-koré Hessenen kívül Elzász-Lotharingiában; a 15—30 éves korúaké Badenben és Elzászban; a 30—60 éveseké Bajorországban és Badenben volt legnagyobb, míg a 60 évesek és idősebbek között az elsőseget Bajorországtól és Badentől ismét Hessen vitatta el.

Ha a gümőkór főbb típusait külön nézzük, a tüdőgümőkór arányszámait korcsoportonként ugyanabban a sorrendben helyezkednek el, mint az összes gümőkór. Viszont az egyéb szervek gümőkórjának ereje a csecsemőkortól kezdve az öregkorban is föléled. Hessenben a csecsemőkortól kezdve kétszer annyi (Szászországban, valamint Badenben nemkülönben) csecsemő halt el az egyéb szervek gümőkórjában, mint tüdőgümőkórban, s ha Poroszország adatai azt is mutatják, mintha ott a tüdőgümőkór több gyermeket szüljön el az élet sorából, mint az egyéb szervek gümőkórja, nem valószínű, hogy ennek ez állam halálstatisztikájának rendszere adja magyarázatát.

A két nem indexeit külön vizsgálva, a csecsemőkortól kezdve a fiúk gümőkórhalandósága nagyobb, mint a leányoké. Az 1—15 éves korcsoportban a kocka már fordul. Azt, hogy a nők fiatal korban kevésbé tudnak megküzdeni a gümőkórral, a 15—30 éves korcsoport németbirodalmi indexei is világosan feltárik. A következő korcsoportok indexei még inkább azt, hogy az élet fáradalmaiban próbára tett férfi-nem mennyivel kevésbé ellenállóképes a gümőkórral szemben, mint a női nem. A most tárgyalt adatok hiánya, hogy a korcsoportokat nagyon összevonják. Ha Poroszország statisztikáját forgatjuk, megfigyelésünknek körülbelül a közepére eső 1906. és 1907. évekről sokkal tagozottabb adatokat is idézhetünk.¹⁾

48. tábla. Poroszország gümőkórhalandósága az 1906. és 1907. években a kor, nemek és a gümőkór különböző nemeinek megkülönböztetésével.

	0—1	1—2	2—3	3—5	5—10	10—15	15—20	20—25	25—30	30—40	40—50	50—60	60—70	70—80	80-nál több
a) 1906.															
Tüdőgümőkór. fi	1.96	1.16	0.60	0.88	0.24	0.23	1.17	1.09	2.00	2.12	2.71	3.46	3.45	2.18	0.82
nő	1.09	1.13	0.60	0.89	0.85	0.66	1.62	2.06	2.22	2.12	1.80	1.82	2.16	1.66	0.78
Egyéb szervek gümőkórja. fi	1.03	0.71	0.46	0.84	0.15	0.09	0.11	0.11	0.09	0.08	0.10	0.13	0.12	0.10	0.09
nő	0.85	0.67	0.42	0.82	0.15	0.11	0.10	0.10	0.09	0.08	0.09	0.09	0.13	0.09	0.09
Összes gümőkór. fi	3.04	1.87	0.99	0.68	0.40	0.42	1.99	2.12	2.11	2.91	2.89	3.61	3.58	2.25	0.91
nő	2.57	1.88	0.96	0.74	0.61	0.78	1.64	2.17	2.32	2.22	1.89	1.91	2.29	1.65	0.87
b) 1907.															
Tüdőgümőkór. fi	1.98	1.11	0.62	0.26	0.28	0.31	1.16	2.02	1.96	2.11	2.74	3.47	3.40	2.33	1.22
nő	1.55	1.03	0.45	0.85	0.31	0.62	1.50	2.06	2.15	2.12	1.78	1.85	2.15	1.73	0.84
Egyéb szervek gümőkórja. fi	1.02	0.82	0.48	0.83	0.17	0.11	0.14	0.13	0.09	0.09	0.09	0.12	0.15	0.12	0.04
nő	0.90	0.68	0.45	0.83	0.18	0.14	0.12	0.11	0.10	0.09	0.08	0.10	0.14	0.12	0.03
Összes gümőkór. fi	3.00	1.93	1.00	0.60	0.40	0.42	1.25	2.15	2.06	2.20	2.84	3.59	3.55	2.45	1.26
nő	2.46	1.71	0.90	0.68	0.40	0.76	1.63	2.17	2.25	2.21	1.83	1.95	2.29	1.85	0.77

Ezek az adatok különösen a gyermekkori tuberkulózis megítélése szempontjából fontosak. Ha — mint alább is érintjük — feltűnő az, hogy szerintük a kezdő gyermekkorban a tuberkulózis nemi közül a tüdőgümőkór veszedelmesebb volna, mint az egyéb szervek gümőkórja, adataink mégis nagyon szépen igazolják azt, hogy bezárólag a harmadik, sőt az ötödik életévig az egyéb szervek gümőkórja is milyen nagy ellensége a zsenge szervezeteknek. További tanulságuk, hogy a két nem közül a női nem nagyobb fenyegetettsége a férfinnal szemben már a harmadik életévvel kezdődik, s tart a harmincas évekig, de sohasem ölt abnormális méreteket. A férfiakra nézve valóban veszedelmes időszak a negyvenes évektől számítódik, ami (mint többször említettük) kedvező jelnek is vehető. Ha ezeket az adatokat a Prinzing által (Handbuch, etc. 346—7 l.) közöltekkel összehasonlítjuk, kitűnik, hogy az 1896—1900. évekkel szemben a 20—25 éves férfiak indexe 18%, a nők 1%, a 25—30 éves férfiak indexe 18%, a nők 8%, a 30—40 éves férfiak indexe 24%, a nők 15%, a 40—50 éves férfiak indexe 28%, a nők 25%-kal esett, ami ismét azt mutatja, hogy a produktív korú népesség gümőkórhalandósága (amely a gümőkórhalandóság végső átlagának kialakulásánál leginkább számít) erőteljesen csökkent.

Német forrásból érdekes adatokat²⁾ tudunk meríteni arra vonatkozólag is, hogy hosszabb időm keresztül az egyes korosztályok gümőkórhalandósága milyen változásokon ment keresztül.

49. tábla. A Németbirodalom, 10. halálstatisztikát művelő államának gümőkórhalandósági indexei 1892—1908-ig 1.000 születésre, illetőleg 1.000 élőre számítva.

Év	1 éven aluliak	1—15 évesek	15—60 évesek	60 évnél idősebbek	Össze- sen	Év	1 éven aluliak	1—15 évesek	15—60 évesek	60 évnél idősebbek	Össze- sen
1892—1895.....	2.40	0.90	3.23	4.47	2.55	1901—1905.....	2.62	0.84	2.58	3.14	2.08
1896—1900.....	2.34	0.82	2.86	3.78	2.28	1906—1908.....	2.53	0.72	2.30	2.56	1.88

¹⁾ Források: Preussische Statistik (1906., 1907.) 208. és 214. sz. kbt.

²⁾ A Medizinalstatistische Mitteilungen aus dem Kaiserlichen Gesundheitsamte. 14. kötet. 2. füzet. Berlin 1911. 164. l. közzétett adatok átlagait idézzük.

Abban, hogy a fenti adatok ósanyagát szolgáltató német államok gümőkórhalandósága 17 év alatt mintegy negyedrésszel mecsökkent, vajmi kevés része van a csecsemőkortól kezdve a gyermekkor arányszámának javulásának, hiszen a csecsemőkortól kezdve az index még emelkedett is a századforduló után.¹⁾ A 60 évnél idősebb lakosság körében az index csaknem felére esett. Az igazi javulás azonban a 15—60 éves korban mutatkozott, a lakosság legértékesebb és legtöbb embert is számláló korcsoportjában. Semmi kétség sem fér hozzá, hogy a német államokban a produktív korú vagy a produktív kor meggyején álló lakosság gümőkórhalandóságának mintegy 30%-kal való megszelídülésén múltott a probléma újabb alakulása. Bajorország adatai is pontosan igazolják ezt.²⁾

50. tábla. Bajorország gümőkórhalandósági indexei az 1895., 1900., 1905. és 1910. években kor szerint.

Kor	1910	1905	1900	1895	Kor	1910	1905	1900	1895	Kor	1910	1905	1900	1895
0—1 éves....	4.43	5.70	5.49	5.23	16—20 éves....	1.07	1.98	1.84	2.24	61—70 éves....	3.65	4.60	5.15	5.01
1—2 »	2.94	3.61	5.16	5.49	21—30 »	2.09	3.35	3.57	3.63	70 éven felül..	2.45	2.86	2.67	2.66
3—5 »	1.17	1.51	1.74	1.06	31—40 »	2.91	4.02	3.98	4.05	Mindössze...	2.33	2.84	2.99	3.10
6—10 »	0.62	0.82	0.80	0.83	41—50 »	2.84	3.64	3.85	4.30					
11—15 »	0.74	0.91	0.83	1.01	51—60 »	3.33	3.87	4.27	4.48					

A németbirodalmi statisztikából némi tájékozódást szereztünk a felől is, hogy a tuberkulózishalandóság a nagyvárosokban (41 illet tartottak 1906-ban nyilván a Németbirodalomban), a községekben (számuk ugyanakkor 60 volt), s a birodalom többi községeiben az összhalandósághoz képest az egyes korosztályokon belül mekkora volt. Az adatok nem egészen frissek, s nem is a leghelyesebb módszerrel alapulnak, mégis tanulságosak.³⁾

51. tábla. A gümőkórhalandósági index az összhalandóság indexének %-ában a Németbirodalomban az 1905—6. évek átlagában korosztályok szerint.

Község- csoportok	1 éven aluliak- nál	1—15 éveseknél	15—60 éveseknél	60 éven felüliek- nél	Község- csoportok	1 éven aluliak- nál	1—15 éveseknél	15—60 éveseknél	60 éven felüliek- nél
Nagyvárosok	1.76	14.8	20.8	5.48	Községek...	1.44	9.7	30.4	6.59

A csecsemőkortól kezdve a vidéken kisebb szerepe van a halálstatisztikának, mint a község- és különösen a nagyvárosokban, s a különbség még kiéleződik a későbbi gyermekkorban. A nagyvárosokban 1—15 éves halottak közül minden hetedik gyermek halt meg gümőkórban, a vidéken a tizedik sem. A 15—60 évesek sorában a helyzet más. Bár nagy eltérések nincsenek a három község-csoport arányszámában, mégis nyilvánvaló, hogy a nagyvárosok halálstatisztikájában a gümőkór jelentősége ebben a korban kisebb, sőt a községekben is az, mint a vidéken. A városi életnek a vidékkel szemben mutatkozó előnye — ebben a megvilágításban — az öregkorban fokozottan jelentkezik.⁴⁾

A legnagyobb német város, a birodalmi főváros — Berlin gümőkórhalandóságának 1913. évi adatait mutatjuk be végül, mielőtt tovább mennénk:

52. tábla. Berlin város gümőkórhalandósága kor és nemek szerint az 1913. évben.⁵⁾

Kor	Férfi	Nő	Kor	Férfi	Nő	Kor	Férfi	Nő	Kor	Férfi	Nő
0—5.....	0.8	0.7	20—25.....	2.8	2.6	40—45.....	3.2	1.5	60—65.....	3.3	1.4
6—10.....	0.1	0.3	25—30.....	2.3	2.1	45—50.....	3.2	1.1	65—70.....	3.8	1.8
11—15.....	0.9	0.5	30—35.....	2.8	2.3	50—55.....	3.7	1.8	70—75.....	2.1	1.3
16—20.....	1.3	1.5	35—40.....	3.0	1.9	55—60.....	3.9	1.8	75—80.....	2.8	0.9

Az adatok érdekessége, hogy a férfiak indexe (egyetlen megszakítással, a 10—15 éves korban) egészen a 70. évig emelkedik. A nők viszont előbb a 35. évig, majd az 50. évtől a 70. évig ismét. A nők indexe különben csak a 20. évig nagyobb, mint a férfiaké, azontúl mindig kevesebb, — különösen a 30. év után.

¹⁾ Különösen Porosz-, Bajor- és Szászországokban.

²⁾ L. Seiler i. m. 32. l.

³⁾ L. a 18bb i. idézett német halálstatisztikai kiadvány 12. kötetének (Berlin 1909.) 93. sk. 1.

⁴⁾ Rögök azok a számok, melyeket Prinzing: Handbuch etc. i. m. 464. l. találunk Poroszország városi és vidéki gümőkórhalandóságának koridőseiről. De egyfelől az a tanulságuk, hogy a) a férfiak indexe az 1894—97. években a vidéken 2.17, a városokban 2.93, a nagyvárosokban 3.23, Berlinben 3.23, a nők pedig, — ugyanilyen sorrendben: 2.03, 2.13, 2.11, 1.99/100 volt, nagyon jellegzetes; másfelől az, hogy b) a férfiak indexe a vidéken a 20—25 éves és a 60 éven felüli korban, a nők pedig a 10—20 éves és a 40 éves korban nagyobb, mint a városokban, s végül az, hogy c) a nagyvárosokban (és Berlinben) a férfiak indexe az 60 éven felüli korban, a nők pedig a 10 éven felüli korban kisebb, mint a többi városokban, — ma is értékes újmutatásul szolgál.

⁵⁾ L. Berlin város évkönyvének 1913. évi köt.

A koradatok gazdagságát és az adatoknak a múltba visszanyúlását tekintve minden más állam statisztikáját messze fölülmúlja Angliáé és Walesé. 60 évre visszamenő pontos statisztikát tudunk belőle közölni:

53. tábla. Anglia és Wales gümőkórhalandósága kor és nemek szerint az 1851-től 1910-ig eltelt 6 évtized alatt.¹⁾

Évtized, nem	0—5	5—10	10—15	15—20	20—25	25—35	35—45	45—55	55—65	65—75	75 éven felüliek
Férfiak:											
1851—1860.....	6'32	1'22	1'10	2'64	4'24	4'16	4'12	3'96	3'48	2'57	1'06
1861—1870.....	6'02	1'03	0'90	2'38	4'03	4'21	4'24	3'97	3'43	2'17	0'74
1871—1880.....	5'89	0'90	0'75	1'86	3'22	3'78	4'20	3'93	3'28	2'02	0'65
1881—1890.....	5'00	0'82	0'63	1'51	2'52	3'16	3'08	3'61	3'05	1'01	0'75
1891—1900.....	4'85	0'70	0'52	1'23	2'10	2'54	3'25	3'80	2'77	1'71	0'69
1901—1910.....	3'13	0'64	0'46	1'00	1'74	2'16	3'63	2'95	2'57	1'69	0'67
Nők:											
1851—1860.....	5'28	1'20	1'59	3'78	4'48	4'69	4'29	3'24	2'62	1'78	0'83
1861—1870.....	4'92	0'94	1'30	3'50	4'09	4'48	3'99	2'95	2'18	1'35	0'53
1871—1880.....	4'06	0'88	1'10	2'58	3'25	3'63	3'47	2'63	1'87	1'19	0'45
1881—1890.....	3'99	0'87	1'03	2'05	2'49	2'93	2'85	2'15	1'60	1'08	0'45
1891—1900.....	3'52	0'74	0'82	1'65	1'79	2'09	2'36	1'75	1'34	0'91	0'43
1901—1910.....	2'64	0'70	0'71	1'25	1'42	1'65	1'71	1'45	1'19	0'80	0'49
Férfiak és nők együtt:											
1851—1860.....	5'78	1'21	1'35	3'19	4'34	4'44	4'21	3'59	2'98	2'15	0'93
1861—1870.....	5'47	0'98	1'10	2'84	4'06	4'35	4'11	3'45	2'78	1'73	0'62
1871—1880.....	5'23	0'86	0'92	2'22	3'24	3'70	3'82	3'20	2'54	1'68	0'54
1881—1890.....	4'49	0'85	0'83	1'78	2'50	3'04	3'25	2'84	2'27	1'45	0'67
1891—1900.....	3'98	0'72	0'67	1'40	1'94	2'30	2'74	2'40	2'01	1'26	0'61
1901—1910.....	2'88	0'67	0'59	1'12	1'58	1'89	2'15	2'16	1'84	1'26	0'56
Az index csökkenése 6 évtized alatt.²⁾											
Férfiak.....	50'5	48'1	58'0	62'2	58'9	48'2	36'3	25'9	26'0	34'6	37'6
Nők.....	49'6	41'9	55'5	66'5	67'8	64'8	60'2	55'2	53'0	49'2	40'8
Együtt.....	50'1	45'0	56'5	64'7	63'7	57'4	48'9	39'7	38'4	42'0	39'4

Anglia gümőkórhalandóságának hullámvonala is egészen más irányt követ, mint Magyarországé. Valószínű ugyan, hogy a gümőkórhalandóság az 5 éven aluli gyermekek sorában századunk első évtizedében Angliában is hozzávetőlegesen akkora volt, mint nálunk, a 7—14 évesek között azonban (amint erre az angol adatokból következtetni lehet) már minden bizonnyal Magyarországon volt gyakoribb a tuberkulózis, mint amott. Az angol és magyar viszonyok kiálló ellentétét mutatja a 15—19 éves korosztály indexe, mely Angliában a magyarországinak 1901—1910-ig egyharmadrésze sem volt. A 20—25 éves korosztályban a különbség szintén rendkívüli, — még nagyobb, mint az előbbi korcsoportban, hiszen itt az angolországi index a magyarországinak 30%-át sem éri el. A 25-ik életéven túl a két állam adatainak összehasonlítása némileg nehezebbé válik. Mégis kétségtelen, hogy ebben a korban Angliában a gümőkórhalandóság rátája a magyarországihoz viszonyítva már nagyobb %-hányadost ad. *Anglia gümőkórhalandóságának éppen az a sajátossága, hogy a fiatalabb korosztályok indexeinek szakadailan emelkedése mellett is csupán a 25-ik, még inkább azonban 35-ik életév után lesz a halálotti statisztikában a gümőkór nagyobb jelentőségű s ez a jelentőség a 55-ik életévig állandóan fokozódván, azután ismét csökken.* Hogy ennek mi az oka, táblázatunknak az indexek csökkenésére vonatkozó közléseiből azonnal kitűnik. Kitűnik az, hogy a 6 évtized munkájának gyümölcse gyanánt Angliának éppen azokban a korosztályokban sikerült legjobban mérsékelni a gümőkórhalandósági indexet, amelyekben egyfelől az korábban a legmagasabb volt, másfelől pedig a nemzeti termelés szempontjából a legtöbb figyelmet érdemlők. A 15—19 évesek és a 20—24 évesek sorában az index közel egyharmadára, a 25—34 évesek sorában több mint felével, a 35—44 évesek között is közel felével csökkent, s nagyon valószínű, hogy Anglia gümőkórhalandóságának nagy mértékű javulása éppen a most említett korosztályok indexeinek az átlagot lényegesen meghaladó mérséklődésében leli magyarázatát. Anglia, ha öregebb korú öntudattal tekinthet vissza 6 évtized egyszerű munkájára. *Magyarország rettentően lával volt még attól az állapotól, mikor fiatalabb korú népessége annyira megedződött a gümőkórral szemben, hogy inkább éllesebb korban álló népe essék áldozatul a gümőkór veszedelmének.³⁾*

¹⁾ L. az i. angol népmozgalmi kiadvány (Supplement to the seventy-fifth annual report, etc.) CCVIII. .

²⁾ L. u. o. a LXVII. l.

³⁾ Bizonyára nem kell külön figyelemztetni arra, hogy a népmozgalmi szempontjából (nem szólva a nagy közgazdasági hasznorról) azért előnyösebb, ha csak az öregebb korokban ütköznek elő magasabb indexek, mert a korosztályok benépesültsége jóval kisebb, mint az előzőké.

Talán minden másnál jobban mutatja Anglia viszonyainak előrehaladott voltát a magyarországiakhoz képest az, ha a nemek szerint külön-külön vizsgáljuk a gümőkóros halottak korstatisztikáját. Hiszen Angliában csupán az 5—19 évig terjedő 15 évnyi korcsoportban nagyobb a nők indexe, mint a férfiaké s az eltérések akkor sem hűzöltek. Viszont a 20-ik életévtől kezdve mindvégig és pedig egyre elmélyülő különbséggel kevesebb a nők gümőkórhalandósági indexe. S ha a 20—25 évesek sorában a két nem indexében a nők javára mutatkozó előnyt inkább csak az a körülmény élezi ki, hogy ugyabban a korcsoportban Magyarországon a nők indexe feketén tornyosul fel a férfiaké fölé, a 35—44 éves népesség körében, (ahol a nők indexe csak kétharmadrész-annyi) s a 45—54 évesek között (ahol a nők indexe fele annyi sincs, mint a férfiaké), már világosan kitűnik az angol nők gümőkórhalandóságának a miénknél sokkal kedvezőbb volta. *Pedig akkor, midőn az angol statisztika a gümőkórhalandóság koradatait kezdte gyűjteni, nagyban és egészben Angliában sem volt más a helyzet, mint nálunk.* Angliában is a 44-ik életévig bezárólag nagyobb volt a női nem gümőkórhalandósága, mint a férfiaké. *Anglia területén a gümőkór elé emelt gál különösen a női népességet óvta meg annak a pusztításaitól.* Ez a lehetőségeknek is inkább megfelel, mert a társadalmi munkában tényleges részt annyira ki nem vevő női nemnél természetesen inkább megvan a mód a gümőkór csökkentésére, mint a folytonos munkában hamarabb kimerülő férfinemnél.

A női nemnek a férfi neménél inkább csökkent gümőkórhalandóságát táblánk százalékszámításai bizonyítják. A 10.-től a 74. életévig bezárólag kivétel nélkül minden korcsoportban egyharmadára vagy legalább is a felére szállt alá a nők gümőkórhalandósági indexe. A javulás tehát itt általános volt. A férfiaknál ezt nem lehet ugyanilyen határozottsággal állítani s ha a 15—24 éves korosztályokban a férfiak gümőkórhalandósága a nőkéhez megközelítő mértékben is csökkent, nyilván az angol férfiak társadalomgazdasági helyzetéből folyt az, hogy az emelkedő korosztályokban mind lassúbb ütemben tudott a javulás teret nyerni. *De nem az-e az igazi indok, hogy bár Anglia a férfiak gümőkórhalandóságát nem tudta a nőkével azonos módon enyhíteni, a betegség haláridejének, vagy legalább is a betegség munkaképtelenséget jelentő haláridejének kitolásával mind többen és többen: már magasabb kort élve kerültek a gümőkór áldozatai közé?* Aki a számok összefüggését kutatja, nagyon valószínűnek tarthatja ezt a feltevést. Nem kell hosszasan fejtegetnünk azt, hogy az élettartam növekedésének s a munkaképesség ebből folyó huzamosabb voltának Anglia munkája mennyiben látta a hasznát.

Az angliai gümőkórhalandóság korszerinti alakulását a gümőkór főbb típusai szerint vizsgálva, megelégszünk a legújabb időkre vonatkozó, 1901—10. évi adatokkal.

54. tábla. Anglia és Wales gümőkórhalandósági indexei kor szerint a tuberkulózis főbb típusainak megkülönböztetésével az 1901—1910. években.¹⁾

	0—5	5—10	10—15	15—20	20—25	25—35	35—45	45—55	55—65	65—75	75 éven felüliek
A) Tüdőgümőkór.											
Férfiak.....	0'35	0'14	0'17	0'76	1'62	1'97	2'45	2'75	2'38	1'52	0'67
Nők.....	0'30	0'19	0'46	0'76	1'23	1'47	1'55	1'51	1'65	0'70	0'36
Együtt.....	0'33	0'17	0'28	0'87	1'37	1'71	1'98	2'60	1'67	1'10	0'44
B) Agyhártagygümőkór.											
Férfiak.....	1'13	0'27	0'11	0'06	0'04	0'03	0'02	0'01	0'01	0'00	0'00
Nők.....	0'99	0'27	0'12	0'07	0'04	0'02	0'02	0'01	0'01	0'00	0'00
Együtt.....	1'06	0'27	0'12	0'07	0'04	0'02	0'02	0'01	0'01	0'00	0'00
C) Hashártagygümőkór és befödormirigygyulladás.											
Férfiak.....	1'03	0'10	0'07	0'05	0'04	0'03	0'03	0'03	0'04	0'03	0'01
Nők.....	0'88	0'11	0'07	0'07	0'05	0'05	0'04	0'03	0'03	0'02	0'01
Együtt.....	0'93	0'10	0'07	0'06	0'05	0'04	0'04	0'03	0'03	0'02	0'01
D) Egyéb szervek gümőkórja.											
Férfiak.....	0'61	0'13	0'11	0'13	0'14	0'13	0'12	0'13	0'15	0'13	0'09
Nők.....	0'51	0'13	0'11	0'13	0'10	0'10	0'10	0'09	0'10	0'11	0'12
Együtt.....	0'56	0'13	0'11	0'13	0'12	0'12	0'11	0'11	0'12	0'12	0'11

A tüdőgümőkór a gyermekkorban Angliában merőben jelentéktelennek látszik s csupán a 15-ik életév után mutat olyan arányszámot, mely a később bekövetkező állandó fejlődés első állomásául tekinthető. Angliában a tüdőgümőkór legnagyobb volt a 45—54 éves korú népesség körében. A két nem viszonyait tekintve ugyanazokat a törvényszerűségeket fedezhetjük fel, melyekről az összes gümőkórál már beszámoltunk. Az agyhártagygümőkór speciálisan az 5. évig terjedő gyermekkor betegségének látszik s ott is inkább a férfinemének. Az 5—10 éves korban már sokkal ritkábban, a 10—14 éves korban szórványosan, a magasabb korban pedig csak elvétve fordult elő ez a halálok. A hashártagygümőkór és a befödormirigygyulladás

¹⁾ L. az i. angol népmozgalmi kiadvány CCVII. l.

szintén a kezdő gyermekkor betegsége, de — bár nagyon redukált arányban — a későbbi korban is szerepet játszik. Ugyanezt mondhatjuk el, némileg kiélezett alakban, a gümőkór egyéb változatairól, melyek legsűrűbben ugyan a gyermekkorban, de nem tagadható állandósággal később is előfordulnak.

A csecsemő- és gyermekhalandóságot az angol statisztika különös figyelemben részesíti s a halálokok széles skálája szerint mutatja ki az 1 napot, az 1, 2, 3 hetet élt halottakat s az egy éven aluliakat is a hónapok sorrendjében. A bennünket érdeklő adatok ezek:

55. tábla. Anglia és Wales csecsemő- és gyermekgümőkórhalandósága életkor szerint az 1906–1910. években.¹⁾

Halálok	1.000 élveszülötthez esett gümőkóros halott		1.000 élve esett gümőkóros halott				Általában 5 éven aluli
	1 hónapnál ifjabb	1 évnél	1—2	2—3	3—4	4—5	
Agyhártagygümőkór:							
Törvényes szülöttek	0·01	1·40	1·36	0·84	0·69	0·44	1·01
Törvénytelen „	0·02	1·09					
Összes „	0·01	1·41					
Hashártagygümőkór és belfodormirigy-sorvadás:							
Törvényes szülöttek	0·03	1·65	0·98	0·39	0·22	0·17	0·79
Törvénytelen „	0·05	4·13					
Összes „	0·03	1·75					
Egyéb gümőkór:							
Törvényes szülöttek	0·02	1·19	1·13	0·59	0·40	0·23	0·81
Törvénytelen „	0·07	2·08					
Összes „	0·03	1·26					

Az adatok első érdekessége, hogy az angol statisztika a tüdőgümőkört a gyermekkori tuberkulózis részletes tárgyalásainál nem is említi külön fel. Az egyéb szervek gümőkórjának szereplése ebben a korban tényleg nagyobb.

Az egy éven aluli halottaknál teljes mértékben *kidomborodik az a kedvezőellen helyzet, melyben a törvénytelen szülöttek a törvényesekkel szemben vannak.* Kétszer, sőt háromszor olyan sűrűn váltak meg az élettől az előbbiek, mint az utóbbiak. Nem volt terünk részletesen közölni az angol statisztikának a hónapokra vonatkozó adatait. Pedig tanulságos arról is tudomást szerezni, hogy az agyhártagygümőkór esetei az élet 6–8. hónapjaiban a legveszedelmesebbek; a belfodormitigysorvadásnál a 2–5. hónapok. A csecsemőkór egyéb tuberkulózisa (közte a tüdőgümőkór) az első életév minden hónapjában egyformán elég súlyos. A gyermekkor további szakában a gümőkór bármelyik változata is rohamosan esik.

Ismét más adatok arról tájékoztatnak, hogy egy-egy korosztály halottai között mennyi volt a gümőkóros.

56. tábla. Anglia és Wales gümőkórhalandósága az összhalandóság %-ában az 1901–1910. évek alatt.²⁾

Halálok, nem	0–5	5–10	10–15	15–20	20–25	25–35	35–45	45–55	55–65	65–75	75–85	85 éven felüliek
Tüdőgümőkór:												
Férfi	0·70	5·92	8·32	24·47	36·88	35·34	26·74	16·98	7·48	2·84	0·44	0·09
Nő	0·73	5·36	18·29	34·17	35·25	31·08	20·58	10·48	4·23	1·40	0·82	0·06
Együtt	0·71	4·66	13·42	29·23	35·88	33·32	23·65	14·08	5·95	1·87	0·87	0·07
Agyhártagygümőkór:												
Férfi	2·28	7·64	5·52	2·08	0·98	0·48	0·23	0·09	0·03	0·01	—	—
Nő	2·37	7·86	5·76	2·35	1·08	0·43	0·22	0·09	0·02	—	—	—
Együtt	2·31	7·50	5·64	2·21	1·00	0·48	0·22	0·09	0·02	0·01	—	—
Hashártagygümőkór és belfodormitigysorvadás:												
Férfi	2·03	2·89	3·21	1·56	0·98	0·60	0·36	0·21	0·12	0·04	0·01	—
Nő	1·98	3·04	3·47	2·30	1·43	1·08	0·58	0·29	0·12	0·04	0·01	—
Együtt	2·02	2·97	3·36	1·92	1·20	0·88	0·46	0·25	0·13	0·04	0·01	—
Összes gümőkór:												
Férfi	6·25	18·15	22·54	32·29	41·73	38·81	28·66	18·10	8·10	2·59	0·51	0·11
Nő	6·31	19·31	32·78	43·22	40·08	34·79	22·70	11·60	5·78	1·65	0·44	0·10
Együtt	6·26	18·74	27·79	37·65	41·27	36·90	25·80	15·14	6·55	2·14	0·47	0·10

Angliában és Walesben az összhalandósághoz képest a gümőkór halandóság megközelítőleg sem annyira veszélyes, mint Magyarországon, hiszen a legmagasabb arány is, (mellyel a nők 15–19 éves korcsoportjában

¹⁾ L. az i. angol népmozgalmi kiadvány CCXXII–CCXXIII.

²⁾ L. az i. angol népmozgalmi kiadvány CLXXVIII. l.

találkozunk), erősen mögötte marad az abszolút többségnek. Mindenesetre tény az, hogy Angliában is a fiatalabb korosztályok (a 10. életévtől a 34.-ig bezárólag) azok, melyekben a gümőkór a halálesetek legfőbbjét okozza, csak hogy mintegy azt mondhatnók, hogy ez az angol tuberkulózis kultúráll, a közegészségügy védelmi rendszerének inkább engedelmessé tevése. Kétségtelen azonban, hogy a gümőkört még Angliában is lehetne mérsékelni. Hiszen Angliában — az élőkhoz arányítva — nem a fiatalabb korban, melyek arányszámait az imént vizsgáltuk, hanem a későbbi években legmagasabb a gümőkórhalandósági index, ahol viszont (a fenti adatokból látható) a gümőkórhalandóság szerepe az összhalandósághoz képest elfakul. Ha az általános halandósághoz képest a fiatalabb korévekben sikerülne Angliának gümőkórhalandóságát az öregebb korban észlelt mértékben csökkenteni: még rendkívül javulásról számolhatnának ott be.

A női nem nagyobb halandósága ebben a megvilágításban a 19. évig tart, ezt követően a férfiak arányszámai mindig rosszabbak. A gümőkór egyes változatainál tapasztalható különbségek felől táblázatunk eléggé tájékoztat.

Szólnunk kell végül azokról az eltérésekről, melyek a városi és vidéki népességet illetően Angliában a gümőkóros halottak között a kor különböző fokozatai szerint jelentkeznek.

57. tábla. Anglia és Wales városi és vidéki lakosságának gümőkórhalandósága az 1891–1910. évek alatt 1.000 lélekre számítva.¹⁾

	0–5	5–10	10–15	15–20	20–25	25–35	35–45	45–55	55–65	65–75	75 éven felüliek
évesek											
A) 1891–1900.											
Férfiak:											
Város	5·02	0·76	0·53	1·24	2·01	2·61	3·74	3·95	3·80	2·04	0·77
Vidék	2·80	0·59	0·49	1·32	2·48	2·48	2·48	2·26	2·14	1·46	0·47
Nők:											
Város	4·03	0·77	0·78	1·46	1·87	2·07	2·46	1·90	1·41	0·95	0·49
Vidék	2·80	0·60	0·91	1·93	2·26	2·38	2·03	1·54	1·26	0·93	0·39
A két nem:											
Város	4·53	0·77	0·66	1·35	1·85	2·38	3·08	3·89	3·29	1·42	0·60
Vidék	2·56	0·62	0·70	1·62	2·35	2·40	2·22	1·87	1·67	1·17	0·42
B) 1901–1910.											
Férfiak:											
Város	3·59	0·70	0·48	0·99	1·68	2·13	2·02	3·51	3·12	2·00	0·84
Vidék	1·97	0·53	0·45	1·03	2·09	2·30	2·10	2·04	1·84	1·53	0·52
Nők:											
Város	3·02	0·76	0·70	1·18	1·32	1·60	1·81	1·60	1·28	0·94	0·57
Vidék	1·68	0·58	0·78	1·54	1·89	1·98	1·59	1·25	1·12	0·89	0·46
A két nem:											
Város	3·31	0·73	0·59	1·09	1·47	1·85	2·35	2·52	2·15	1·44	0·67
Vidék	1·80	0·55	0·61	1·28	1·98	2·11	1·83	1·63	1·46	1·09	0·49

Emlékezhettünk arra,²⁾ hogy Angliában a városi népesség gümőkórhalandósági indexe észrevehetően nagyobb, mint a vidéki népességé. Az egyes korcsoportok városi és vidéki indexeinek jellemző sajátosságai sok tekintetben ellenkeznek a magyarországiakkal, miből következik, hogy tekintettel Angliának a Magyarországnál sokkal kedvezőbb viszonyaira, fokozott mértékben kell megszívnunk azokat. Az 5 évnél fiatalabb korú lakosság indexe a városokban megközelítően kétszer akkora, mint a vidéken. Ennyiben Angliában is a magyar viszonyok mását láthatjuk. Az 5–9 éves városi gyermekek indexe Angliában még mindig szembetűnően magasabb, mint a vidéken, s a 10–14 éves gyermekek sorában bár az irányzat már megfordul, nagyjában ebben a korcsoportban egyforma szinten mozgó a városi és vidéki index. Magyarországon ezzel szemben az összehasonlításnál alapul vehető (7–14 éves) korcsoportban a vidék indexe jóval kisebb, mint a városoké. *Magyarország városi gümőkórhalandóságának indexe tehát pontosan követi az angol példát, mikor a rossz példának átvételéről van szó. De nem követi akkor, amikor a jó példa utánzásáról lenne szó.* Hiszen a legnagyobb mértékben bámolatot érdemlő az, hogy Anglia városi népességének gümőkórhalandósági indexei a 15–39 éves, Magyarországon legveszedelmesebbnek tekinthető korban mennyire a vidéké mögött maradnak; ugyanakkor, mikor Magyarországon (kivált a 15–19 éves s a 25–29 éves korcsoportokban) a helyzet a városi lakosság hátrányára egyenesen elszomorító. Mi sem könnyebb, mint Anglia adataiból azt a következtetést levonnunk, hogy a szigetállam gümőkórhalandóságának az a kedvező képe, mely szerint a fiatalabb produktív korosztályok védettsége az öregebb korosztályokénál nagyobb, elsősorban a városokban lakó népesség viszonyaira vezethető vissza, melynek iparfor-

¹⁾ L. az i. angol népmozgalmi közl. CCXVI. és CCXVII. l., melynek adatait összehasonlítottuk.

²⁾ L. közleményünk 24–25. l.

galmi foglalkozása pedig elegendő tápanyagot szolgálhatna a gümőkórhalandóság nagyobb kiterjedésére. A városi igazgatás tehát — nyilvánvalóan kapcsolatban a társadalom részéről kiinduló fokozottabb szociális gondoskodással — Angliában inkább meg tudta találni a gümőkórhalandóság ellenszereit, mint az a falusi életben sikerült. S habár Magyarország törvényhatósági városainak gazdasági fejlettségét nagy hiba volna Anglia városi vidékeiéhez hasonlítani, mégis kétségtelen, hogy a magyar városi életben is bőségesen tér kiindulnának a termelőképes korban lévő népesség élélének a gümőkórral szemben való megvédelmezésére.

Angliában csupán a 35 évnél idősebb lakosság gümőkórhalandósága nagyobb a városokban, mint a vidéken, amint hogy nálunk (a 20—24 éves népességet nem számítva) a gyermekkortól az 50. évig szakadatlanul. Amikor azonban az index e produktív kor végén a vidék hátrányára hajlik el, itt már igazán szomorú arányszámokat látunk, amint hogy az előző korcsoportok indexei sem vallanak arra, mintha Magyarország a vidéki életben rejlő természetes erőket is úgy ki tudta volna használni, mint Anglia.

Az angol viszonyok kiváló voltának jellemzéséhez tartozik még az, hogy a 20—44 éves (3) korcsoportban a városi index sokkal mélyebben sülyedt le, mint a vidéki, tehát még abban a (35—44 éves) korcsoportban is, ahol különben a vidék jobban állt, mint a városok. Annak a szívós munkának, melyet Anglia a gümőkórhalandósággal szemben sikeresen folytat, egyik legpompásabb eredménye ez.

A két nem város és vidék szerint való gümőkórhalandóságának iránya pontosan megfelel annak a hullámvonalnak, melyet a városokban és vidéken a két nem közös indexénél jelöltünk meg. Akkor sem találunk a két nemnél fentebb megállapított szabályszerűségektől eltérést, ha a város és vidék szerint nézzük az indexek egymásra következését.

9) A gümőkórhalandóság a családi állapot és a kor kombinációjában.

De vissza kell ismét térnünk a magyar adatokhoz, melyeknek néhány olyan csoportjáról lesz módunk még a korral kapcsolatban megemlékezni, melyek mását a külföldi statisztikákban nem igen találjuk.

A családi állapotnak a korral való kombinációja is ilyen:

58. tábla. A gümőkórhalandóság indexei Magyarországon a kor, a nemek és a családi állapot kombinációjában az 1901—1915. években.

	Nőtlen, hajadon				Házass.				Özvegy				Elvált			
	0—19	20—39	40—59	60-nál több	0—19	20—39	40—59	60-nál több	0—19	20—39	40—59	60-nál több	0—19	20—39	40—59	60-nál több
A) 1901—1905.																
Magyar-ország	2.1	5.6	9.9	8.6	0.8	3.0	5.2	7.3	—	9.2	11.3	7.6	—	6.4	8.8	7.5
Férfi . . .	2.1	5.6	9.9	8.6	0.8	3.0	5.2	7.3	—	9.2	11.3	7.6	—	6.4	8.8	7.5
Nő . . .	3.0	6.0	7.7	7.8	3.9	4.8	4.7	6.7	4.7	6.4	6.1	5.8	16.3	4.8	4.0	3.9
Együtt . .	2.5	5.9	8.8	8.1	3.7	4.0	5.0	7.1	4.3	7.0	7.2	6.0	16.0	5.2	5.9	4.9
Budapest .	3.3	4.0	8.8	8.3	3.8	4.4	4.9	5.1	9.8	5.9	4.8	5.0	—	0.8	2.3	1.6
Tjv.	3.2	6.8	10.8	5.3	4.7	5.4	5.1	5.6	—	9.7	7.2	4.2	12.6	6.1	8.1	4.1
Vidék . . .	2.5	6.0	8.6	8.3	3.7	3.9	4.9	7.2	4.3	6.8	7.3	6.1	18.7	5.9	6.4	5.8
B) 1906—1910.																
Magyar-ország	2.0	5.6	10.0	9.1	1.2	2.9	4.0	6.1	2.9	9.4	11.3	6.7	—	6.4	7.5	5.8
Férfi . . .	2.0	5.6	10.0	9.1	1.2	2.9	4.0	6.1	2.9	9.4	11.3	6.7	—	6.4	7.5	5.8
Nő . . .	2.8	6.4	7.2	6.4	3.6	4.6	4.1	5.6	5.0	6.0	5.6	4.6	5.6	4.4	5.2	3.6
Együtt . .	2.4	5.9	8.6	7.7	3.6	3.8	4.6	5.9	5.4	6.7	6.7	5.2	5.4	4.9	5.0	4.4
Budapest .	3.2	4.6	8.8	6.7	3.6	4.0	4.6	4.8	15.4	5.4	4.9	4.6	—	0.9	2.6	6.9
Tjv.	3.0	6.0	9.3	7.1	4.1	4.9	4.8	4.2	10.2	8.4	6.4	4.1	11.1	4.0	6.7	2.9
Vidék . . .	2.3	6.1	8.6	7.9	3.6	3.7	4.6	6.3	4.8	6.6	6.9	5.8	5.8	5.9	5.3	4.3
C) 1911—1915.																
Magyar-ország	1.8	5.3	9.8	9.4	3.0	2.8	4.4	5.6	5.4	8.2	9.9	5.8	20.0	7.1	9.0	5.1
Férfi . . .	1.8	5.3	9.8	9.4	3.0	2.8	4.4	5.6	5.4	8.2	9.9	5.8	20.0	7.1	9.0	5.1
Nő . . .	2.4	5.7	6.2	6.7	3.1	4.0	3.6	4.6	8.0	5.8	4.7	3.8	4.4	4.8	3.2	3.8
Együtt . .	2.1	5.6	8.0	7.9	3.1	3.6	4.0	5.1	7.9	6.3	5.8	4.4	4.8	5.6	5.6	4.3
Budapest .	3.1	4.3	8.2	8.0	3.3	3.6	4.2	4.4	5.4	4.4	4.6	4.2	—	2.2	3.6	2.4
Tjv.	2.7	5.6	8.3	6.8	3.4	4.2	4.0	3.7	19.7	7.1	5.4	3.8	—	4.5	4.3	2.8
Vidék . . .	2.0	5.6	7.9	8.1	3.1	3.6	4.0	5.3	7.2	6.6	5.9	4.6	5.2	6.3	6.1	4.7

A családi állapot és a kor összefüggésének vizsgálatánál a korcsoportoknak csupán a legfontosabbjait idéztük. A 20 évnél fiatalabb népesség sorában a nőtlenek és hajadonok indexe a legkisebb; a házasság jóval nagyobb, s az özvegyeké még több. Az elváltaké (abszolút számuk csekély) hol nagyon magas, hol az özvegyekénél kevesebb. A nőtlen vagy hajadon és a házasság fiatalok közötti népesség gümőkórhalandósága a mellett csökkenőben van, az özvegyeké viszont gyors fejlődést mutat. A magyarázat, mely a körvonalazott alakulást létrehozta, egyszerű. A serdülő korban a nők gümőkórhalandósága a férfiakénál nagyobb lévén, s különösen nagy a szülés veszedelmeinek kitett nőknél, a házasság mivolt vagy akár már a megszünt házasság, mindenesetre hátrányosan befolyásolja e korosztály gümőkórhalandóságát.

Ha csak kissé megy is tovább gondolatszövésünk, nem látunk-e érvet a jóformán gyermekkorban kötött házasságokkal szemben is statisztikánk adataiban? A házasság — már előbb is igazolva láttuk, s még inkább ezután — egy bizonyos nyugalmi állapot létrejöttével a gümőkórnak tagadhatatlanul egyik ellensúlyozója.¹⁾ De nem a korai házasság, mely gyakran az egyéni szociális viszonyok kiegyensúlyozottságát sem hozza meg. Látszólag ellentmond indokolásunknak a 20 évnél fiatalabb férfi házasságok egy ízben észlelt kedvező indexe. De egyfelől utalnunk kell itt ez eseteknek kis számára, másfelől a fizikai kiválasztódásra, — mert nyilvánvaló, hogy a szinte gyermekfővel házassági kötelékbe lépő férfiak testi épsége kevesebb kívánni valót hagyhat maga után, — s végül arra, hogy 1910 után ezeknél is megszűnt a kiváltságos helyzet.

A 20 évnél fiatalabb népesség városi és vidéki csoportjai a családi állapot szerint nagyon eltérő gümőkórhalandósági indexeket produkáltak. A nőtlenek és hajadonok indexe s a házasságé is, nagyjában megegyezik azzal a viszonylattal, melyre a családi állapot általános indexeinek kutatásából emlékezhetünk, — azaz a nőtlenek tbc.-halandósága a fővárosban volt a legrosszabb, a többi törvényhatósági városban jobb, s legkedvezőbb a vidéken; a házasság gümőkóros halandóságának sorrendjében Budapest és a többi városok helyet cserélnek, — de az özvegyen maradt egyének gümőkórhalandósági indexe (s az elváltaké nemkülönben) időnkint annyira feltornyosul a városokban, hogy önkéntelenül ismét a szociális szempontokra is tereli a figyelmet, a megszaporodott gondokra, a megnehezült megélhetésre.

A lakosság legértékesebb rétegénél, a 20—39 éves korú népességnél a családi állapot különféle változataiban az indexek merőben másképpen képződtek, mint a fiatalokéknál. Teljes mértékben kidomabolódik a házasság hatása, hiszen legutóbb már a házasság és nőtlenek (hajadonok) indexe úgy aránylott egymáshoz, mint 100:60, természetesen a házasság indexének javára. A házasság kétharmad-része sem volt ekkor a nőtlenekénél s a század elején is csak valamivel több. S hogy ebben az alakulásban legnagyobb része tényleg a házasság intézményének van, s nem csupán a házasságra lépők egészsége volt, — ennek ismét az özvegyek indexe a bizonyossága, mely úgy a házasságénál, mint a nőtlenekénél és hajadonokénál is sokkal jobb s kiknél bizonyára a megszokott társadalmi viszonyok elváltozásain (a férfi részéről a megszokott nyugalmi állapot megszűnésén; a nő részéről a sokszor jelentkező fokozott gondokon) múlik az, hogy a gümőkórhalandósági index emelkedik. Az elváltak indexe meglepően alacsony. Ne feledjük el azonban, hogy maga az a körülmény, hogy valamelyik a házasságban élők közül gümőkóros, tehát beteg, bizonyos mértékben erkölcsileg hátráltatója a törvényes úton történő válásnak s különben is megfigyelésünk végén az elváltak gümőkórhalandósága határozottan megelégnék. Bármelyiket nézzük a másik háromfajta családi állapot közül, azok indexei a 15 év során mind lejjebb estek.

A 20—39 éves hajadonok gümőkórhalandósága (akárcsak a nőké általában) nagyobb volt, mint a hasonló korú nőtlen embereké. A házasság férfiaké is — sőt még inkább — mint a férjük mellett élő nőké. Hozzávetőlegesen a házassági kötelékben élő husz- és harmincéves férfiak indexe csupán kétharmad-része akkora, mint a házasság nélküli férfiaké, ami már jelentékeny különbség s azt mutatja, hogy kiváltságosan a férfiak egészségét mennyire konzerválja ebben a korban a házasság. E tény igazságát a 20—39 éves özvegy vagy elvált férfiak és nők indexének szembeállítása még inkább kiélezi. Hiszen itt minden időben a nők indexe jobb a férfiakénál mintegy 40—50%-kal.

A város és vidék viszonyainak szemléleténél még fokozottabban előtérbe lép — különösen a vidéken — e korban a házasság preventív jellege. A produktív korban a vidéki ember a házassági kötelékkel nem igen nélkülözheti s bármi okból mégis erre kényszerül, gümőkórhalandósága kétszer akkora, mint a nőtlenek között általában. Viszont vidéken a házasság indexe állandóan kisebb, mint a fővárosban vagy a többi városokban, annak ellenére, hogy megfigyelésünk folyamán a házasság indexe (ha valamennyi házasság embert nézzük) hovatovább a fővárosban lett legalacsonyabb, a vidéki indexnél is alacsonyabb. A vidéken tehát a házasság még biztosabb menedék a gümőkórral szemben, mint a városokban. Az özvegyek sorában e korosztályban az index a városokban a legmagasabb, Budapestén legcsekélyebb; a vidék indexe középhelyen fekszik, holott az özvegyek összességének gümőkórhalandósága a vidéken a legkedvezőtlenebb. Az egykori házasság tartama alatt az özvegyek tehát a vidéken akkora erőtartalmat tudtak gyűjteni, mely elegendő volt soraikban a gümőkór bizonyos fokú lokalizálására. Az elváltak gümőkórhalandósága feltűnően nagy vidéken. Talán azért, mert az elvált ember gazdaságtársadalmi helyzete vidéken (különösen a nőké) sokkal kritikusabb, mint a városokban.

A családi élet melegségének, sok irányú gondoskodásának s a szerető ápolásnak fennforgása vagy annak hiánya fokozódó mértékben érvényesül a 40—59 éves életkorban, mikor az életerő hanyatlani kezd,

¹⁾ Dr. K. Bille-Topp: „Untersuchungen über den Einfluss des Alters und des Geschlechtes auf die Morbidität u. s. w.“ c. tanulmányában (Soziale Medizin u. Hygiene. Bd. VI. 66. l.) kimutatja, hogy a házasság nők között kevesebb az új tbc. eset, mint a hajadon vagy özvegy nők között.

s mikor az ember mindinkább rászorul osztályos társának támogatására. Ez a körülmény magyarázza meg, hogy a negyvenes és ötvenes években járó házasságok indexe az özvegyekéhez, de kivált a nőtlenséghez képest annyira kedvező. Az 1911–15. évek alatt pl. a háromféle családi állapot gumókórhalandósági indexe úgy aránylott egymáshoz, mint 100:145:200, ami mindennél többet mond, különösen ha arra gondolunk, hogy a század elején az indexek viszonylatát még a 100:144:176 arány fejezte ki. A házasság életnek a gumókórt megfékező hatása tehát ebben a korban is diadalmasan tört előre. Az elváltak alacsony indexénél a felmerült esetek csekély száma int óvatosságra. A két nem közül a 40–59 éves nőtlen férfiak gumókórhalandósága (alig változva 15 év alatt) legutóbb már a hajadonok indexét messze meghaladta; a különbség (a nők indexét véve alapul) az 50%-ot is meghaladta. A házasságok sorában is rosszabb a férfiak gumókórhalandósága, mint a nőké, de a különbség korántsem akkora, mint az imént láttuk. Az özvegy férfiak kétszer olyan sűrűn haltak el gumókórban, mint a nők s az elváltak még gyakrabban. A produktív kor után, melyen át a férfiak közül sokat keresztülsegített a gumókór veszedelmén a házasság köteléke, ez felbomolván, a férfiak gumókórja sokkal érzékenyebb a bekövetkezett változással szemben, mint a nőké. A vidéken a nőtlen és házasságban élő férfiak gumókórhalandósága ebben a korosztályban rendszerint alacsonyabb, mint Budapesten vagy a többi városokban; az özvegyeké és elváltaké többnyire magasabb. A nőtlenség és hajadonok, valamint a házasság soraiban vidéken a gumókórban már a fiatalabb korban is oly dús aratása volt, hogy az irányzatnak magától értetődőleg meg kellett fordulni, bár az is igaz, hogy nem annyira a vidék arányszáma esett, mint inkább Budapesté emelkedett ebben a korosztályban a nők felé.

A 60. évet meghaladó korban (mikor azonban a gumókór jelentősége jóval kisebb) az elváltak indexe a legkisebb s melléje az özvegyeké sorakozik; a házasságoké már rosszabb s még inkább a nőtlenség és hajadonoké. A házasság determináló hatása nőtlen (hajadon) állapottal szemben bár ebben a korban is érvényesül, a megszünt házassági kötelék mellett a gumókórhalandóság jóval kisebb, mint az érvényben állónál. Csak hogy azt a kérdést, hogy a gumókórhalandóság csökkenése szempontjából mi a kívánatosabb, a házasság, az özvegy vagy az elvált házastársi állapot, az előző korosztályok indexei már rég eldöntötték a házasság javára. Bármelyik családi állapotot nézzük, a nők gumókórhalandósága a férfiakénál kisebb, főként a hajadonoké a nőtlensévé szemben. S viszont a vidéken is majd minden alkalommal nagyobb indexeket látunk, mint a városokban.

h) A gumókórhalandóság az anyanyelv és a kor kombinációjában.

Magyarország gumókórhalandósági statisztikájának újabb állomásához értünk: az anyanyelv és kor kombinációjához.

59. tábla. A magyarországi gumókórhalandósági indexek (1.000 lélekre számítva) az anyanyelv és a kor kombinációjában az 1901–1915. években.

Időszak, kor	Magyar	Német	Tót	Oláh	Ruthén	Horvát	Szerb	Időszak, kor	Magyar	Német	Tót	Oláh	Ruthén	Horvát	Szerb
1901–1905:								20–39 éves							
7 éven al.	2.88	2.27	2.44	1.05	0.76	3.11	3.47	40–59	4.02	3.82	3.72	4.26	2.99	4.90	8.68
7–19 éves	2.91	1.76	2.18	2.37	1.23	2.83	4.67	60–nál több	4.00	3.81	5.88	5.79	7.15	6.04	6.30
20–39	4.89	3.94	3.81	4.12	2.30	5.14	8.03	1911–1915:							
40–59	5.18	4.18	6.29	6.00	6.88	6.85	6.67	7 éven al.	2.21	1.79	1.97	1.47	0.92	2.08	3.32
60–nál több	6.74	4.99	8.79	5.91	9.22	9.50	4.74	7–19 éves	2.31	1.60	1.95	2.30	1.85	2.20	4.10
1906–1910:								20–39	4.27	3.42	3.78	4.04	3.19	4.61	6.76
7 éven al.	2.74	2.19	2.23	1.70	0.74	3.01	3.91	40–59	4.06	3.26	5.46	5.25	7.40	4.88	5.88
7–19 éves	2.69	1.77	1.98	2.35	1.28	2.69	4.56	60–nál több	4.02	3.63	6.88	4.99	9.94	6.24	3.90

A magyar anyanyelvűek gumókórhalandósága a gyermek, a serdült és a fiatalabb produktív korcsoportban állandóan nagyobb, mint az országos átlag; a 40–59 éves és a 60 éven felüli korcsoportnál (1906 után) jobb annál. A németek indexei, bármelyik időszakot vagy korosztályt nézzük is, jóval kedvezőbbek az országos eredményeknél, de különösen azok a 7–19. és a 40. évet meghaladó korban. Ez a kedvező helyzet (főként a 20–39. életévek alatt) a tótoknál is megvan, viszont a 40. éven túl már az ellenkezője áll fenn. Az oláh anyanyelvűek között a gyermekek alacsony gumókórhalandósága szinte meglepő, de a 7–19 és a 20–39 évesek indexe is mindig alatta maradt az országos átlagnak; a 40–59 éveseké viszont s a 60 éven felülieké rendszerint felülmúlta azt. A 39. évig bezárólag a ruthének gumókórhalandósága páratlanul kedvező volt, hiszen a gyermekek indexe mintegy harmadrésze, a serdült korú nyelvtestvéreiké fele, s a 20–39 éves népességüké is körülbelül csak 40%-a az országos átlagnak. Csupán a hanyatló és kivált

¹⁾ Részben van ebben annak, hogy az oláh anyanyelvűek nagy része Magyarországnak azokon a területein lakott, melyek általában a legkedvezőbb gumókórhalandóságú területek közé tartoztak.

az öregkor az, melyben a gumókór a ruthének között hirtelen teret nyert. A horvát anyanyelvűek indexei ismét más szempontból nevezetesebbek. 1901–10-ig — tehát megfigyelésünk kétharmadrész ideje alatt — mindegyik korosztályban jóval magasabb volt a horvátok gumókórhalandósága, mint az országos halandóság s ez a szomorú állapot az utolsó 5 évben is csupán annyiban változott, hogy a 7–19 éves korcsoportban valamivel alája került a horvát index az országosnak. Ha azonban a gumókórhalandóság rosszabb volt, láért velekedni lehet, az elsősegél minden habozás nélkül a szerb anyanyelvűeknek ítélték oda, akiknek 60 esztendő meghaladott rélegét ugyan a gumókórral szemben megóvottabbnak látjuk minden más nemzetiségnél, viszont azonban a fiatalabb korosztályok s különösen a 7–19 éves és a 20–39 éves korosztályok gumókórhalandósága egyenesen lesújtó; csaknem kétszerese és jobb években is 150–160%-a az országos átlagnak.

Ismeretes előttünk, hogy Magyarország mindegyik nemzetiségénél a század első évei folyamán csökkent a gumókórhalandóság. Ha a csökkenés komponenseit kutatjuk anyanyelvek szerint, (habár nyilvánvaló, hogy döntő súllyal esik latba egyik vagy másik korosztálynak a különböző nemzetiségeknél eltérő telítettsége), néhány figyelemreméltó tanulságot szerezhetünk. A magyar anyanyelvűek sorában az index leginkább a 40–59 és a 7 éven aluli lakosság között fogyott meg, melyeket azért helyezünk a százalékszerűen még jóval nagyobb csökkenést mutató 60 éven felüli lakosság elé, mivel ez utóbbi korosztály jelentősége a népesség összetétele szempontjából már csekély. A németek arányszámának javulását tekintve, nem vitatható a gyermekkor elsősege, de az öregebb korosztályokon kívül a magyar fejlődést lényegesen fölmúlító módon lejjebb szorult a 20–39 éves német gumókóros halottak indexe is. A tótok indexének javulásában a vezérszerep szintén a 7 éven aluli korosztályt illeti meg, annál szomorúbb volt az, hogy a 20–39 éves korcsoport indexe némi enyhülés után ismét csaknem a régi magasságba szökkent. Az oláhoknál e tekintetben megfigyelésünk közepén jelentékeny romlásról is számolhatunk be, ha egyébként indexeik alakulása azt a benyomást is kelti, hogy a fiatal és produktív korú oláh népesség sorában a gumókórhalandóság változatlan erővel lép fel, s csupán az idősebb korévek azok, melyekben az ellanyhult. Azzal a fejlődéssel párhuzamosan, hogy a ruthének gumókórhalandósági indexe a század elején emelkedett, kor szerint kiszámított részindexeik mindegyike szintén magasabb számban kulminált 1910, mint 1900 után. Különösen nagynak látszik az index növekedése a 7 éven aluli és a 20–39 éves korban. A horvátok felette rossz indexei közül leginkább a 40 éven felüli korban látunk enyhülést, a fiatalabb korosztályok közül pedig a 7–19 éves korcsoportban akkorát, amely felemlítést érdemel. Adatgyűjtésünk folyamán a szerb anyanyelvűek indexe is némileg feljebb emelkedett abból a mélységből, melyben korábban volt; leginkább a 20–39 éves korosztály indexének nagyobb arányú javulása segítette elő ezt. Azok a kisebb indexek azonban, melyek legutóbb már nem annyira fekete színben tüntették fel a szerbajkú lakosság gumókórhalandóságát, jóformán máról holnapra (1911–1915-ig) jöttek létre. A közvetlenül megelőző ötévi időszak folyamán a később bekövetkező hirtelen javulásnak nyoma sem volt.

Az egyes korosztályokon belül is nézhetjük a különféle anyanyelvű csoportok magasabb vagy kisebb indexeit. A 7 éven aluliak sorában meg nem közelíthető módon alacsony volt a ruthének indexe, s az oláhokénak sem igen akadt párja; a horvátoké s különösen a szerbeké annál rosszabb volt. A 7–19 éves korú népesség sorában a legkedvezőbb arányszámot újból a ruthéneké látjuk, de ezek indexétől immár nem esett annyira távol a németeké, sőt alapjában a magyaroké sem, mely viszont messze mögötte kullog a másik, az igazi maximumnak, a szerbek indexének. A 20–39 éves korosztályban körülbelül hasonló jelenségekkel találkoztunk; a ruthének és a németek egymáshoz közel hajló minimumaival szemben kiálló ellentét volt a szerbek indexe; a horvátoké bár a magyarokéval együtt szintén elég magas, de nem volt annyira nyomasztó. A 40–59 éves korosztályban hirtelen megváltozik a kép. Hiszen itt a németek mellett a magyarok gumókórhalandósága a legkedvezőbb, s viszont a ruthéneké és tótoké a legrosszabb. Ezen nem is kellene sokat sajnálkoznunk, ha az angol példa nyomán azt hihetnők, hogy ennek a két nemzetiségnek indexei szintén organikus fejlődés következtében tettek szert arra a lépcsőzetes emelkedésre, mely statisztikáinkból kitűnik, s nem esetleg a halálloki megállapítás tökéletlen voltából folyólag. A 60. esztendőt meghaladó korú népesség sorában a gumókórhalandóság ismét a németek s rajta kívül a szerbség között volt legkritikább; a ruthének és tótok között viszont leggyakoribb. A szerbség rendkívül alacsony, az országos átlagnak mélyen alatta járó, indexe sovány vigasz e nemzetiség produktív korosztályaiban oly rettenetesen dúló gumókórhalandóságért.

i) A gumókórhalandóság a vallás és a kor kombinációja szerint.

Ugyanolyan módszerrel, mint az anyanyelvnél tettük, kell vizsgálat alá vonnunk Magyarország gumókórhalandóságában a vallás és kor kombinációját.

60. tábla. A magyarországi gümőkórhalandóság indexei (1.000 lélekre számítva) a vallás és a kor kombinációjában az 1901–1915. években.

Időszak, kor	Róm. kath.	Görög kath.	Református vallású népesség	Ágost. ev. keleti	Görög keleti	Iszraelita	Unitárius	Időszak, kor	Róm. kath.	Görög kath.	Református vallású népesség	Ágost. ev. keleti	Görög keleti	Iszraelita	Unitárius
1901–1905:								20–39 éves	4.03	3.88	4.42	3.93	5.22	2.55	4.14
7 éven al.	2.01	1.06	2.59	2.54	2.00	1.44	1.88	40–59 »	5.14	6.68	4.14	4.41	5.02	2.25	4.18
7–19 éves	2.03	2.22	3.12	2.41	2.80	1.84	2.84	60-nál több	6.31	7.82	4.50	4.37	4.74	2.85	4.48
20–39 »	4.32	3.86	4.55	4.17	5.10	2.93	3.08	1911–1915:							
40–59 »	5.60	6.98	4.58	4.78	5.80	2.70	4.01	7 éven al.	2.31	1.46	1.90	1.88	1.82	1.19	1.95
60-nál több	7.85	8.65	5.40	5.52	5.07	3.42	6.18	7–19 éves	2.20	2.18	2.52	1.97	2.56	0.98	1.93
1906–1910:								20–39 »	4.32	4.00	4.11	3.67	4.57	2.26	4.01
7 éven al.	2.74	1.49	2.50	2.27	2.23	1.38	1.89	40–59 »	4.43	6.34	3.71	3.98	4.83	2.18	3.75
7–19 éves	2.45	2.11	2.93	2.31	2.83	1.18	2.12	60-nál több	5.35	7.32	3.84	4.28	4.15	2.73	4.27

A róm. katolikusok gümőkórhalandósága 1901–1910-ig minden korosztályban, de főként a gyermekkorban nagyobb volt az országos átlagnál; 1911 után némi javulás mutatkozott, s a róm. katolikusok indexe a 7–19 és a 40–59 évesek között immár az országos átlagra süllyedt. A görög katolikusok indexe a 40 éven felüli korban rosszabb volt, mint az ország egyéb népességé; viszont a fiatalabb korokban jobb azénál, — még a 20–39 éves korban is észrevehetően. A reformátusok indexének változatai éppen ellentétesek a görög szertartású katolikusokéval. Indexük a 40 évet meghaladott korban sokkal kedvezőbb volt, mint az országos eredmény szerint, a 20–39 éves korban körülbelül egyező azzal, a két legfiatalabb korosztályban azonban kedvezőtlenebb. Más vallásfelekezetünk hívei alig mutatják jellegzetesebben a reformátusoknál a 7–19 éves korosztály erősen kiemelkedő gümőkórhalandóságát. Az ágostai evangélikusok indexei az országos átlagnál minden korosztályban alacsonyabbak. S ha nézzük azok egymás közti viszonyát, — Magyarországon a vallás követői között látjuk megvalósulni a gümőkórhalandóságnak azt a kedvező képét, melynél a fiatalabb korosztályok viszonylagos mentesülése mellett az öregebbekben lép fel nagyobb, de nem túlságosan nagy erővel a gümőkórhalandóság. A görög keletiek gümőkórhalandóságát a 7–59 évesek magas indexei karakterizálják; a gyermekkorban indexük kisebb az országos átlagnál, s a 60 éven túl is ellanyhul. A zsidóság körében a gümőkórhalandóság az élet bármely szakában egyformán rendkívül csekély. Különösen az a 7–19 éves és a 40–59 éves korban, mikor az országos átlag felét alig, vagy nem is éri el. Talán egyetlen sébezhető pontja a zsidóság gümőkórhalandóságának a 20–39 évesek indexe. Ha e korban is lejjebb szorulna még az index, — amivel a fejlődés biztaltól is — a magyarországi zsidóság gümőkórhalandósága már világviszonylatban is a legjobbak közé kerülhetne. Az unitáriusok gümőkórhalandósága minden fokon jobb az országos átlagnál.

Tizenöt év alatt a római katolikus népesség körében a 60 éven felüliek indexe fogyott meg leginkább, — mintegy harmadrészével, a 7 éven aluliaké és a 40–59 éveseké csak körülbelül ötödrészével. Az értékeesebb korosztályok indexének fogyása nem volt ennyire jelentős. A görög katolikusok indexének mérséklődése a római katolikusoknál kiemelt korosztályokban is nagyon csekély volt, a 20–39 éves korban éppenséggel emelkedésről kell beszámolnunk, ami ugyan elszomorító, de alighanem a ruthén népesség növekvő gümőkórhalandóságával függ össze. A reformátusok indexének minden vonalon tapasztalható csökkenését ellensúlyozza, hogy míg az öregkorban a javulás 30, a gyermekkorban pedig 25% mozog, a 20–39 éves korosztály indexének javulását 10% ig sem tudta vinni. Az ágostai evangélikusok indexének enyhülése is általános volt, még a 20–39 éves korban is 12% os s minden más korban a 20% körül járó, sőt a gyermekkorban 28% os. A görög keletiek indexei a gyermek- és serdülő korban alig változtak, s a 20–39 éves korban természetesen szintén kevésbé; az utóbbi korosztályban a gümőkórhalandóság átmenetileg erősödött is. A javulás jeleit a görög keletiekénél is inkább csak a 40 éven túl észlelhetjük. A zsidóság kivételes helyzete ebben a megvilágításban is élesen visszatükröződik: a gyermekkorban 17, a 7–19 éves korban 27, a 20–39 éves korban 23, a 40–59 éves korban 21, a 60 éven felüli korban pedig 20%-kal enyhült az indexük, ami mindennél többet mond. Az unitáriusoknál a 40 éven felül tapasztalható kedvező fejlődést teljesen lerontotta az a körülmény, hogy gümőkórhalandóságuk a 20–39 éves korban megnőtt.

A 7 éven aluliak sorában mindvégig a zsidók indexei voltak a legkedvezőbbek s mellettük a görög katolikusoké; a legkedvezőtlenebbek a római katolikusoké és a reformátusoké. A 7–19 éves korosztályban a zsidók minimumát előbb a görög katolikusok, utóbb az unitáriusok indexei követték nyomon; a maximum tekintetében a reformátusok 1911 év után átengedte vezetőhelyét a görög keletieknek. A 20–39 éves korú hívők gümőkórhalandósága a zsidóság mellett 1900 után az unitáriusok, 1911 után pedig az ágostai evangélikusok között volt legkisebb; a görög keletiek és a római katolikusok rossz pozíciójukon

mitsem változtattak. A 40–59 éves korú népességnél a zsidóság mellett a sok rossz index közül szinte nehéz kiválasztani másodsorban a jót, a reformátusok indexét. A görög katolikusok és görög keletiek rossz számai annál könnyebben szembetűnnek. 60 éven felül a zsidóság minimumához előbb a görög keletiek, utóbb a reformátusok indexei csatlakoztak. A maximumot a két katolikus egyház képviselte, elsősorban a görög szertartású.

V. A foglalkozás összefüggése a gümőkórhalandósággal.

a) Módszertani megjegyzések.

A gümőkórhalandóság irodalmában a kérdésnek egyetlen részletéről sem találunk látszólag annyira gazdag anyagot, mint a foglalkozásról. A foglalkozási viszonyok és a gümőkórhalandóság kapcsolatának vizsgálata valóban hálás talaja a szemlélődésnek s könnyű szerrel lehet (különösen, ha csupán egyes kiválasztott néprétegekre terjed ki a munkánk) érveket kovácsolni egyik vagy másik foglalkozás veszélyes vagy éppen egészséges volta mellett. Pedig a dolog korántsem olyan egyszerű,¹⁾ mint első pillanatra látszik, s a módszeres statisztikai munka egész készenlétével résen kell itt lenni, hogy objektív ítéletet mondhassunk.

Nyilvánvaló, hogy a gümőkórban elhaltak foglalkozásának adatai egymagukban nem lehetnek irányadók annak elbírálására, hogy valamelyik foglalkozást a gümőkórra hajlamosítanak, vagy legalább az esetek gyorsabb lefolyását elősegítiknek tartjuk.²⁾ A foglalkozási adatokat tehát viszonyítanunk kell más tömegekhez, hogy valódi értéküket megismerjük. E részben itt is, mint a halandósági statisztika más változataiban, főleg két lehetőség kínálkozik. Egyfelől a bizonyos foglalkozást hűző gümőkóros halottak viszonyítása az ugyanazon foglalkozású összes halottak számához, másfelől egy-egy foglalkozási csoport 1.000 élőjére eső gümőkóros halottak száma.

Bármennyire módszeresebbnek is látszik az utóbbi eljárás, a gyakorlatban az előbbinek is sok a híve. Az ok egyszerű s részben logikus is.³⁾ A foglalkozási csoportok benépesültségének adatai a legtöbb államban tízévenként, — s csak ritka helyen ötévenként — állanak rendelkezésre s ezért a népszámlálások közé eső évek gümőkórhalandóságát vagy általában halandóságát nem lehet a foglalkozások adataihoz hasonlítani vagy csak komplikált számítások után. Azok a kutatások is, amelyek egyes szelektált tömegek gümőkórhalandóságára vonatkoznak, legtöbbször tanácstalanul állanak az egész tömeg foglalkozási megoszlását illetőleg. Pl. azok, melyek egy-egy biztosítási társaság anyaga alapján készültek. Hiába tudjuk azt, hogy a kifizetett biztosítási díjak milyen foglalkozású egyének után járnak, ha nem ismerjük azt, hogy adott időpontban mennyien voltak a hasonló foglalkozású és biztosított egyének. A célszerűség úgy kívánja tehát, hogy itt is megelégedjünk a gümőkóros halottaknak az összes halottakhoz való viszonyításával. Bizonyos előnye van is e számítási módnak. Hiszen minden olyan statisztikai vizsgálódásnál, hol az eszméileg legkívánatosabb hányadosnak számlálóját ismernők pontosan csupán, az okos megalkuvás is azt ajánlja, hogy legalább e számláló részeinek egymáshoz való arányát felderítsük.⁴⁾

De ha ezért nem is tarthatjuk teljes mértékben elhibázottnak, — csak legfeljebb egyoldalúnak — a halandósági statisztikának azt az eljárását, mely az egyes halálokok fontosságát az összes halálokokhoz való viszonyukkal jellemzi, végső eredményben mégsem elégtételt ki kíváncsiságunkat, ha — országos tömegekről lévén szó — minden erővel nem törekednénk az egy-egy foglalkozási ág folytatóinak a gümőkórral való fenyegetettségét magát arányszámokban kifejezni. A gümőkór igazi társadalmi jelentőségét csak a módszer fogja kidomborítani.

Közleményünkben is ezt a módszert használtuk.⁵⁾ Nem mondhatjuk — 15 évről lévén szó — hogy tökéletes sikerrel. Bár nagyon valószínű, hogy bizonyos tekintetben ez az aggály letempul. Akkor t. i.,

¹⁾ Seiler többször i. munkájában helyesen figyelmeztet arra (41. l.), hogy a gümőkór és foglalkozás összefüggését megvilágító munkák értéke bizonyos mértékben kétes, mert nem kizárólag orvosilag kezelt tömegesetre vonatkoznak. Mi majd egyéb szempontokat említhetünk ki.

²⁾ Már csak azért sem, mert mások mellett Prinzing is (Handbuch etc. c. m. 125. és 473. l.) helyesen mutat arra, hogy az erős vagy gyenge konstitúció bizonyos mértékben már eleve determinálja az egyén foglalkozását. (Seiler is ezért óv attól, hogy túlsókat várjunk a statisztikától.) De viszont aligha kell utalni arra a szoros összefüggésre, mely egyfelől a foglalkozás, másfelől az egyén társadalomgazdasági helyzete, táplálkozása, lakásvizonyai s életstandardja, szóval szociális milieje között fennáll, hogy a kérdés nagy fontosságát elismerjük.

³⁾ Elben többször i. tanulmányában is azt számítja ki, hogy 100 ugyanazon foglalkozású halott közül mennyi volt gümőkóros. Szerinte az általános halandósági összehasonlításra (a foglalkozás tekintetében) ez a módszer ugyan helytelen volna az egyes foglalkozásokhoz tartozó tömegek különböző korösszetételű folytán, — ám, ha arról van szó, hogy egy foglalkozás körén belül nézzük a betegeskedés pusztítását, az aggály elcsúsz. Alább kifejítjük, hogy ezt az eljárást miért nem véljük tökéletesnek.

⁴⁾ Schneider i. m. utal arra — s helyesen utal rá — hogy az emberi gyengeségből fakad az, hogy két ember sohasem jut ugyanarra az eredményre kombinációban. Ez legtöbbször igaz, s mégis ez az örökös kutatás a jobb után viszi előre a tudományt.

⁵⁾ Bizonyos tekintetben közel áll módszerünkhöz Hecko eljárása, aki kiszámítja, a) hogy az egész népességet 10.000-rel töve egyenlővé, mennyi az egyes foglalkozások részesedése, s mennyi azoké a gümőkórban elhaltak között is, b) hasonló számításokat végez a kereső népességről és a gümőkórban elhalt kereső foglalkozású egyénekéről.

mikor a foglalkozási főcsoportok gümőkórhalandóságának megállapításáról van szó. Az östermelők és iparosok, a kereskedők, az értelmiség, stb. gümőkórhalandóságának kiszámítását bizonyára megközelítő pontossággal tudjuk érzékeltetni az ugyanazon foglalkozású egyének lélekszámahoz való viszonyítással, noha itt sem lehet szem előtt tévesztetni, hogy a népszámlálási adatok egy adott időpontban végrehajtott műveletből származnak, a halálozások foglalkozási számai pedig folyamatos statisztikai megfigyelések eredményeinek feldolgozásából. Éppenséggel nem lehetetlen, hogy — gümőkórhalandóságról lévén szó — az az egyén, akit a halotti anyakönyvek mint tuberkulózisban meghalt egyént jegyeztek fel, a gümőkóros betegeknek oly gyakori foglalkozáscsere következtében halála előtt nem sokkal (a népszámlálás idejében) még más foglalkozási főcsoport körébe tartozott, s a sűrűbben előforduló ilyen esetek a törvényszerűségeket kutató statisztikára nézve már mindenesetre nehezen kiküszöbölhető zavaró tényezőként jelennek meg. Nagyon könnyen megeshetik, hogy az ipari munkában megrokkant beteg életének utolsó szakában a mezőgazdasághoz menekült vissza; a katona ismét polgári foglalkozást űzött, a munkahelyét elveszített egyén különböző ágakban dolgozó napszámossá vált. S ha szükségesnek látszik ezt hangsúlyozni a foglalkozási főcsoportokkal szemben, melyek szélesebb keretei mellett mégis inkább feltehetjük, hogy hasonló változások ritkábban fordulnak elő, még inkább kötelességünkké válik az, ha a foglalkozási statisztika lépcsőjén egy fokkal lejjebb szállunk, s foglalkozási alcsoportok, vagy egyes foglalkozási ágak szerint akarjuk megemlíteni a gümőkórhalandóságnak a lélekszámmal való viszonyításán felépülő kiszámítását.

Egyébként ismételt gondolkodásra késztethet bennünket az a tény, hogy a gümőkór — rendszert, az ú. n. általános tuberkulózis eseteit kivéve — nem rövid lejárati betegség, mely áldozatait (egyéb betegségekhez vagy más halálokokhoz hasonlóan) hirtelenül, avagy legalább is olyan gyorsan ragadja ki az élők sorából, hogy az elhalt egyén foglalkozása minden valószínűség szerint megfelel annak a foglalkozásnak, melyet az észlelés egysége a halálközeli kór megszerzésekor űzött. A gümőkór esztendőközönként szokta az emberi életet sorvasztani, mielőtt véglegesen megörlötte volna azt. *A mindennapi élet számításán tapasztalása mutatja azt, mint kényszeríti az elhalaltasodó kór a gümőkóros beteget arra, hogy a nehéz, megerőltető ipari munkákról könnyebbekre térjen át, s mint sodorja gyakran az erők gyengülése a városba került bevándorlót ki a vidékre, vissza az ősök mezőgazdasági foglalkozásához vagy legalább is a falun is folytatható iparhoz.* Ennek persze újból sok logikus következménye van a gümőkórhalandóság szempontjából. Pl. az, hogy a halandósági statisztika némileg elferdítve mutatja be a foglalkozás szerepét a gümőkórhalalozás körül, mert hiszen a statisztika a betegség utolsó stádiumában tudja az elhalt egyén foglalkozását megfogni. Vagy in concreto az, hogy bizonyos könnyebb foglalkozási ágak gümőkórhalandósága a statisztika tükrén erősebbnek látszik csupán azért, mert számosan menekültek ezekhez a foglalkozásokhoz, mintegy utolsó menedékhelyként, s mint ilyen foglalkozásaik jegyeztettek be a halotti anyakönyvekbe. A mezőgazdasági foglalkozások egyikéről-másikáról, így különösen a mezőgazdasági napszámoselemlről (melynek indexe — majd látni fogjuk — észrevehetően nagy) éppenséggel feltehetjük, hogy e fajta átváltozások révén is emelkedik gümőkórhalandósága. *Aminthogy a vidéknek sok esetben megvilágított s alapjában szinte ésszerűtlenül magas gümőkórhalandóságának kialakulásában is talán része van a gümőkóros betegek megfordított irányú vándormozgalmának.* Statisztikánk jelenlegi fegyvertárában nem tudunk eszközt találni arra, hogy a felsorolt néhány (s még mennyi lehet más!) hibaforrás hatását ki tudjuk küszöbölni. De intő jel mindmennyi arra, hogy a gümőkóros statisztikának nem volna szabad pusztán a halálozás pillanatánál megmerevedni, hanem az élőkhez, a betegség korábbi időszakához tapadva kellene keresnie a gümőkór és az emberi munka, a foglalkozás, a kereső tevékenység között levő összeköttetést.¹⁾

Arra a kérdésre is ki kell terjeszkednünk, vajjon (a foglalkozásnak a gümőkórhalalozásra való hatását vizsgálva) helyes-e az a módszer, hogy az önálló keresettel nem bíró, ú. n. eltartott egyéneket a gümőkórhalalozás szempontjából is az eltartók foglalkozása szerint tartjuk nyilván. A népszámlálások szempontjából aligha lehetne helyesebb eljárást választani, mint hogy az eltartott családtagokat a családfő foglalkozása köré csoportosítjuk. A családtagoknak a családfőtől való függése, s vele szemben való gazdasági alárendeltségük annyira nyilvánvaló, hogy az egész népesség gazdaságtársadalmi tagozódását csak az említett módon tudjuk szemléltetni.²⁾ A cél és eszköz itt teljesen fedik egymást. De így van-e a gümőkórhalandóságnál? Szabad-e itt is egybekevernünk — ha a foglalkozás befolyását nézzük — a népesség egyetemét, keresőket és eltartottakat egyaránt? Szabad-e az egyes foglalkozásoknak a gümőkórra való hajlamosságát

¹⁾ Ha valóra válnék a morbiditási — legalább a gümőkór-morbiditási statisztika — komolyabb adatok alapján szólhatnánk hozzá ahhoz a sokat vitatott kérdéshez, hogy a gümőkór-mortalitás csökkenésével lépést tartott-e a morbiditás csökkenése. E tekintetben a felfogások homlokegyenest ellenkezők. L. a Tuberkulózis c. folyóirat 1913. évi 11. sz. 166. l., dr. Goszti József i. cikkét. A véderő és a tuberkulózis. — Érdekes adatokat tartalmaz dr. S. Rosenfeld „Die Gesundheitsverhältnisse der Wiener Arbeiterschaft” c. tanulmánya (Stat. Monatschrift 1905. 725 s. k. l.), mely kimutatja, hogy különösen az ékszer-, litográfia- és takácsmunkások között nagy a munkaképzetlenséggel járó tuberkulózis megbetegedés.

²⁾ Elben is hivatkozik erre, s figyelmeztet, hogy a gümőkóros elhalt férfiak túlnyomó része amúgy is külön foglalkozással bír, s viszont a nők helyzetére az eltartó férfi állása döntő hatással bír.

vagy attól védő, visszatartó voltát abból megítélnünk, hogy egy-egy foglalkozási főcsoport összes képviselőinek gümőkórhalandóságát boncolgatjuk s nem csupán a foglalkozást tényleg folytatókat, mint akik a foglalkozással esetleg kapcsolatos veszedelmeknek valóban részesei?

Kétségtelen, hogy a kérdésnek foga van. Mert hiszen, ha csupán a foglalkozásnak, s a munkától el nem választható milieunek a gümőkórhalandóság alakulására gyakorolt hatását igyekeznénk kibogozni, nem volna szabad kiterjeszkednünk a családfő foglalkozása szerint elbíralt családtagokra. Ebből a szempontból nagyon helyesnek kell tartani azt az eljárást, melyet a magyar statisztikai hivatal az 1909—12. évi népmozgalmi anyag feldolgozásánál használt, mikor világviszonylatban első ízben számolt be a halálokoknak a foglalkozással való kombinációjáról s különös gondossággal mutatta ki a kereső egyének halandóságát. *De ha a gümőkórhalandóság és a foglalkozás összefüggésében társadalmi problémát látunk,¹⁾ ha tudni akarjuk azt, hogy az a társadalmi helyzet, mely a foglalkozás tükrében tűnik elibénk, mennyiben erősíti vagy gyengíti a gümőkórhalalozást; ha az osztálytagozódásnak bár csak bizonyos körvonalai alapján kívánunk meggyőződni a gümőkórnak az egyes osztályok halandóságban elfoglalt szerepe felől: a probléma nagybvonalúsága azonnal parancsoló szükségké teszi azt, hogy az egyes foglalkozási tömegek egészének (az eltartóknak, — és nem csak a keresőknek) gümőkórhalandóságát számítsuk ki.²⁾*

Fejtegetéseink nagyon valószínűvé teszik, hogy kutatásaink célja tulajdonképpen kellős főirányban ágazik széjjel. Nem lesz elegendő csupán a foglalkozási viszonyokkal kapcsolatban vizsgálni a gümőkórhalandóságot, hanem figyelmet kell fordítanunk az egyes foglalkozási csoportok keresők és eltartottak szerint való tagozódására is.

Fentebb már beszámoltunk módszerünknek arról a hiányáról, hogy a számítások alapjául elfogadott népszámlálási adatok éppen a népesség foglalkozási megoszlása tekintetében milyen eltolódásokat mutatnak szemben a tényleges állapottal. Ámde nem volt módunk e hibát kiküszöbölni s a »jobb nincs« elve alapján kísérelhetjük meg így kutatni a statisztikai sorok törvényszerűségeit. Bizonyára hasonló aggályokat, — sőt talán még különbekezt — kell táplálnunk arra nézve, hogy népszámlálási forrásaink mennyiben fedik megfigyelésünk egyes időszakaiban a népességnek keresők és eltartottak szerint való csoportosulását, hiszen a gazdaságtársadalmi körülmények egyre gyorsuló mozgással emelték ki a korábban eltartottakat a keresők közé. Mégis túl kell magunkat tenni ezen a tudaton, minthogy hiába kísérelteznénk olyan eszközökkel, melyekkel az itt mutatózkodó szakadékokat áthidalhatnánk.³⁾

Még néhány figyelemreméltó körülményt kell megemlítenünk, mielőtt adataink ismertetésére térnénk át. Ezek egyike az, hogy a foglalkozási statisztikánál le kell mondanunk arról, hogy a gümőkór és a foglalkozás kapcsolatát országgrészenként is vizsgáljuk. A rendelkezésre álló adatok ugyan kimutatják az egyes ország-részekben is a foglalkozások tagozódását a gümőkórhalalozások eseteit, de az országgrészek adatai is csupán a vármegyékét foglalják magukban, — a törvényhatósági városokét (Budapesten kívül) elkülönítve vonják együvé. Minthogy minden más esetben, ahol hasonló kutatásokat végeztünk, a feldolgozás módszere más volt s az országgrészek valódi, teljes területi összefoglalásokat jelentettek, vizsgálatainknak ebben a részében inkább nem erőszakoljuk a területi adatokat, semhogy merőben más tömegekkel kelljen operálnunk. Úgy véljük, hogy némi részben kárpótol bennünket az a lehetőség, hogy a városok és a vidék szempontjait itt is meg tudjuk világítani. A másik hiányt, melyről szólni akarunk, már másutt⁴⁾ érintettük. Azt tudniillik, hogy közleményünk nyersanyaga (a táblázatos kimutatások) az egyes ipari foglalkozások felsorolásánál az önállókat és a segédszemélyzetet nem különítették el egymástól s ezért a foglalkozási ágaknál (az asztalosoknál és ácsoknál, a cipészeknél és csizmadiáknál, stb.) nem tudjuk pontosan keresztülvinni az iparos népességnek ezt a fontos társadalmi tagozódását. Rendkívül fontosnak véelve, hogy ebben a tekintetben mégis szerezzünk némi felvilágosítást s végeredményben nemcsak az iparos, hanem az egész népességről is meg tudjuk állapítani az önállókat, a tisztviselőket és a segédszemélyzet gümőkórhalandósági indexeit, itt is kisegítő módszerhez folyamodtunk. Az 1909—12. évek népmozgalmát tárgyaló népmozgalmi közlemény részletes közlései alapján kiszámítottuk, hogy e négy év folyamán az önálló iparosok gümőkórhalalozása miképpen aránylott

¹⁾ Mennyire helyes dr. L. Romme megállapítása, hogy társadalmunkban a gümős fertőzés az egyén gazdasági viszonyainak függvénye? L. Tuberkulózis, 1913. évi 2. 4—8. sz. Landouzy cikkét: A szociális tényezők szerepe a tuberkulózis oktatában. — L. Katzenstein, Die Tuberkulose und ihre Beziehung zur sozialen Frage, eine statistische Besichtigung (Soziale Medizin und Hygiene. Bd. II. 291. l.) c. tanulmányában kifejti, hogy három tényező teszi a tuberkulózist társadalmi kérdéssé: a) az élelmiszeri, ill. a háztartási viszonyok a kevésbé tehetőseknél; b) a lakáskérdés; c) a gyári munka. — Erre vonatkozólag érdekes adatokat közöl dr. Parassin József „Adatok Budapest tuberkulózis statisztikájához” c. tanulmánya is (Tuberkulózis. X. évf. 1. sz.) Seiler és Bollag i. munkájában is számos utalás van a jómód és a tuberkulózis-halandóság összefüggéséről. — Hamburg város 1910. évi orvosi statisztikája a tüdővészhalandóságot a jövedelem nagyságával veti egybe s úgy találja, hogy míg az 1.200 márkan aluli jövedelemmel bírók csoportjában az index 5.09, az 50.000 márkanál több jövedelműek között (fokozatos esés után) már csak 0.55.

²⁾ Schneider i. m. 61. l. a kutatást annyiban szűkíti, hogy a 15 éven aluliakat, akik otthon élnek és táplálkoznak s ruházódásuk és egyéb élelmiszerük megfelel a családfőének, nem veszi figyelembe. Nagy kérdés, helyesen teszi-e?

³⁾ Az osztály népmozgalmi statisztika 1913. évi kötete a tuberkulózisban elhaltak foglalkozási indexeit az 1910. évi népszámlálás foglalkozási adatai alapján számítja ki.

⁴⁾ Lásd közleményünk 10. lapján.

az ipari segédszemélyzetéhez. Az így nyert arányt alkalmaztuk most már az egész időszakra, az 1901—5, 1906—10. és az 1911—15. évekre egyaránt. Kétségtelen, hogy így módon tudatosan hibát követtünk el s különösen egy dolog sikkad ezáltal el eredményeinkben: a változások hű kimutatása. Ámde egyéb útát nem találtunk annak a célnak megközelítésére, mely felé pedig okvetlenül törekednünk kell.

b) A gümőkórhalandóság foglalkozási főcsoportok szerint.

Foglalkozási főcsoportok szerint s a keresők és eltartott népességet összevonva, a magyarországi gümőkórhalandóság a következő képet nyújtja.

61. tábla. A magyarországi gümőkórhalandósági indexek foglalkozási főcsoportok szerint a nemek, továbbá a városi és vidéki lakosság megkülönböztetésével az 1901—1915. években.

	I. Östermelés				II. Bányászat, ipar, forgalom				III.		IV.	V.	VI.	VII.
Nem	A) Mezőgazd. és kertészet	B) Erdészet	C) Egyéb östermelés	Összesen	A) Bányászat	B) Ipar	C) Kereskedelem	D) Közlekedés	Összesen	Közszolgálat	Védőerő	K.m.n. napszám	Házi cseléd	Egyéb
A) 1901—1905.														
a) Magyarország:														
Férfi.....	3.4	2.4	3.1	3.4	4.9	5.1	3.1	3.2	4.0	3.7	1.1	5.1	3.7	4.4
Nő.....	4.4	2.7	3.7	4.4	3.7	4.4	2.6	3.6	4.0	3.2	3.4	5.2	3.1	4.0
Együtt.....	3.9	2.6	3.3	3.9	4.3	4.7	2.8	3.4	4.3	3.6	1.3	5.1	3.2	4.2
b) Budapest:														
Férfi.....	4.8	0.2	10.6	4.9	10.2	5.3	3.4	3.9	4.7	3.1	0.9	14.0	6.6	4.8
Nő.....	3.9	—	—	3.8	4.6	4.7	2.6	3.3	4.0	3.0	2.4	3.9	2.3	3.1
Együtt.....	4.3	0.4	—	4.4	8.2	5.0	3.0	3.6	4.4	3.1	1.0	11.3	2.6	3.6
c) Többi tje.:														
Férfi.....	4.4	3.9	4.9	4.4	6.6	6.2	3.8	4.0	5.4	4.6	1.0	7.3	5.3	4.1
Nő.....	5.0	2.2	2.6	5.6	1.6	6.0	2.6	3.4	4.6	3.4	3.0	6.1	2.9	3.6
Együtt.....	4.9	3.9	—	4.9	5.6	5.7	3.2	3.9	4.9	3.9	1.2	6.6	3.1	3.7
d) Vidék:														
Férfi.....	3.4	2.4	2.7	3.4	4.7	4.8	2.8	2.9	4.4	3.7	1.3	4.0	3.3	4.6
Nő.....	4.4	2.7	2.6	4.4	4.2	4.1	2.4	3.6	3.8	3.2	4.0	4.8	3.3	4.3
Együtt.....	3.9	2.6	—	3.9	4.2	4.5	2.6	3.2	4.1	3.4	1.4	4.4	3.3	4.4
B) 1906—1910.														
a) Magyarország:														
Férfi.....	3.3	2.3	2.4	3.3	4.1	4.5	2.8	3.0	4.0	3.3	1.0	5.9	3.7	3.6
Nő.....	4.3	2.3	2.0	4.3	3.4	3.7	2.1	3.1	3.3	2.8	3.3	5.6	2.8	2.7
Együtt.....	3.8	2.3	2.3	3.8	3.8	4.1	2.4	3.0	3.7	3.0	1.2	5.7	2.9	3.0
b) Budapest:														
Férfi.....	6.9	12.1	6.2	6.9	4.9	5.0	3.2	3.9	4.6	3.0	1.3	17.1	6.1	3.3
Nő.....	6.1	6.7	—	6.0	1.6	4.2	2.2	3.2	3.0	2.7	3.0	11.1	1.9	2.9
Együtt.....	6.6	6.9	—	6.6	3.6	4.6	2.8	3.6	4.0	2.8	1.6	14.1	2.1	3.1
c) Többi tje.:														
Férfi.....	4.2	1.9	6.6	4.3	5.8	5.5	3.2	4.3	4.9	3.7	0.7	8.3	7.1	4.1
Nő.....	5.4	1.4	4.2	5.4	1.9	4.7	2.3	3.6	4.0	3.2	2.4	6.7	2.7	3.2
Együtt.....	4.8	1.9	4.2	4.8	4.9	4.9	2.8	4.0	4.4	3.4	0.8	7.4	3.0	3.6
d) Vidék:														
Férfi.....	3.3	2.3	1.9	3.3	4.0	4.2	2.6	2.4	3.8	3.2	1.1	4.7	3.2	3.3
Nő.....	4.3	2.3	1.4	4.2	3.0	3.4	2.0	3.0	3.2	2.8	4.0	5.0	3.0	2.6
Együtt.....	3.8	2.3	1.4	3.8	3.7	2.9	2.2	2.7	3.4	3.0	1.4	4.9	3.0	2.9
C) 1911—1915.														
a) Magyarország:														
Férfi.....	3.1	2.2	2.6	3.1	4.4	4.0	2.6	2.8	3.7	2.9	0.9	6.5	3.5	2.9
Nő.....	3.7	2.1	1.7	3.7	3.3	3.1	1.9	2.7	2.9	2.4	2.7	5.8	2.3	2.4
Együtt.....	3.4	2.1	2.2	3.4	3.9	3.6	2.3	2.8	3.3	2.6	1.1	6.1	2.4	2.8
b) Budapest:														
Férfi.....	8.0	13.6	10.2	8.1	4.4	4.8	3.1	3.8	4.3	2.8	1.1	25.6	7.6	3.3
Nő.....	6.9	2.5	2.6	6.8	2.7	3.6	2.3	3.0	3.2	2.4	1.8	18.4	1.71	3.0
Együtt.....	7.6	7.6	—	7.6	3.7	4.2	2.8	3.6	3.8	2.6	1.2	21.8	1.9	3.3
c) Többi tje.:														
Férfi.....	4.1	3.3	7.1	4.1	5.2	4.8	3.1	3.1	4.3	3.6	0.7	7.4	6.4	4.0
Nő.....	4.6	1.6	1.1	4.6	3.3	3.8	2.2	2.9	3.4	2.6	1.9	6.4	2.1	3.2
Együtt.....	4.3	2.8	—	4.3	6.6	4.3	2.7	3.0	3.8	3.0	0.9	6.9	2.4	3.6
d) Vidék:														
Férfi.....	3.1	2.2	1.8	3.0	4.2	3.7	2.2	2.5	3.4	2.8	1.1	5.5	2.0	2.6
Nő.....	3.7	2.1	1.8	3.7	3.3	2.9	1.7	2.7	2.7	2.3	3.5	5.3	2.4	2.1
Együtt.....	3.4	2.1	1.8	3.4	3.8	3.3	1.9	2.6	3.1	2.5	1.4	5.4	2.6	2.3

E számok — ismétlők — nem alkalmasak arra, hogy azokból a foglalkozásoknak, mint olyanoknak a gümőkórhalandóság kisebb vagy nagyobb voltára gyakorolt hatását pontosan megfigyelhessük. A viszony-számoknak a kialakításánál a keresőket és eltartottakat egyaránt alapul vettük s az egyes foglalkozások úzóinak háromfelé való társadalmi tagozottságára sem vagyunk tekintettel. Abból, hogy az eltartottak indexe — mint majd látni fogjuk — lényegesen más, mint a keresőké (s a segédszemélyzet is erősen elütő az önállóktól), önként következik, hogy az össznépessegre vonatkozólag kiszámított arányszámok tulajdonképpen attól függenek, hogy a népesség egyes foglalkozási csoportjai mennyiben telítettek keresőkkel s másrészt, milyen szerepet játszott bennük a segédszemélyzet tömege. Ámde, amint a népesség egészére rendkívül jellemző, hogy a népesség miként tömörül egy-egy foglalkozás köré, épp úgy jellegzetes tanulságokat nyújthat mégis annak ismerete, hogy e csoportok mindegyike milyen mértékben adózik a tuberkulózisnak.

Azonnal szembeötlő a k. m. n. napszámok kiemelkedő gümőkórhalandósága. Adatainknak bármely időbeli csoportját is nézzük, a napszámoselem indexe messze kimagaslik. A lét bizonytalansága; a máról-holnapra való élés; a gyakori munkanélküliség s a gazdasági előrelátásnak ebből eredő kisebb volta; az esetlegesen vállalt munkáknak durva s a fizikai erő idő előtt megőrlő volta; a hiányos táplálkozás; a lakásviszonyok mostohasága; a szellemi kultúrának talán még az anyagi lehetőségeknél is alacsonyabb foka; az alkoholnak gyakran túlzott élvezete,¹⁾ s mindezzel összefüggően az amúgy is általában rosszabb közegészségügy, stb., mindmennyi gonosz hatású tényezők, melyek azon munkálnak, hogy ez a szerencsétlen társadalmi osztály szinte védtelenül ki legyen téve a gümőkór veszedelmének. A társadalom-gazdaság mai berendezkedése mellett nem remélhetjük, hogy társadalmunkból ez a szó szoros értelmében vett proletár réteg eltűnik. A magyar közgazdasági politikának állandó megélhetést nyújtó munkaalkalmak teremtetésével, a népjóléti politikának pedig különösen a lakásviszonyok javításával, s a lakosság felvilágosításával annál elevebb kötelessége a legszűkebb körülmények között élő e népelem egészségügyét javítani.²⁾

A gazdaságtársadalmi haladás, az országnak tökébben való gazdagodása, s a népesség számbeli gyarapodása Magyarországon is egyre számottevőbb jelentőséghez juttatta az ú. n. iparforgalmi népességet. 1900-ban Magyarország lakosságának még csak körülbelül ötödrésze (20.7/0-a) volt iparforgalmi foglalkozású (vagy ilyen egyén eltartottja), 1910-ben azonban már negyedrésze (25.1/0-a), úgy, hogy itt már számszerűleg is hatalmas tömeggel állunk szemben, s az ország munkaerejének nagyon értékes részével. Annál elszomorítóbban hat ránk, hogy megfigyelésünk első időszakában az iparforgalmi népesség gümőkórhalandósága nem sokkal maradt el a napszámoselemé mögött, sőt ha a népességet részekre bontjuk, az ipari népesség indexe (4.7/00) alig valamivel kisebb. Az iparforgalmi népesség gümőkórhalandóságát tehát az iparral foglalkozók magas arányszáma tette annyira sötétte, noha a bányászat körében dolgozóké is alig volt alacsonyabb, s csupán a közlekedés és a kereskedelem körébe tartozó foglalkozások jóval kisebb indexei hatottak itt fékező erőként.

Az iparosnépesség nagy gümőkórhalandósága bizonyára nem magyar specialitás, aminthogy a k. m. n. napszámoselemé sem. A gazdaságtársadalmi életben világszerte s kiváltképpen az ipari vállalkozásokban jelentkező koncentráció mindinkább szűkebb térre szorítja az önálló ipari tevékenységet s szüli meg a gyári termelést, mely egyszerű munkássá minősíti le az egyént, aki esetleg maga is (vagy legalább szülője) előbb mint önálló vette ki részét a nemzeti termelésből vagy akinek a gazdasági fejlődés következtében mind kevésbé lehet kilátása arra, hogy magát önállósítsa. Csak a rendelkezésre álló legutóbbi adatokat idézve: az önálló elem Magyarország iparosságában a század első évtizedében 11.6/0-kal, a munkásnép ellenben 44.5/0-kal izmosodott meg, ami világosan mutatja, hogy az ipari fejlődésnek egyik árá a lakosság mind nagyobb rétegeinek az ipari munkásság közé való sorozódása. A tömegtermelés szolgálatába állított ipari munkás szociális viszonyai; a bérkérdésnek sokszor ki nem elégítő megoldása; a munkahelyeknek gyakran az egészségre káros (túlzsúfoltság, levegőtlen, füstös, poros)³⁾ volta; a munkásnegyedekben különösen sok kifogás alá eső lakásviszonyok (melyeket a nagyvárosi tömeglakások, albérletek és ágyrajárások még csak kiéleznek), s egymagában a foglalkozásnak nehézsége, a szabad tevékenységet gyakran akadályozó természete is: mindmennyi körülmények, melyek a gümőkórhalandóságnak

¹⁾ Dr. Hollós József: Az alkohol és a tüdővész c. tanulmányában (Tuberkulózis. X. évf. 1912. 11. sz.) adatokat közöl az alkoholfogyasztás és a tüdővészhalandóság összefüggéséről. 12 liter fejenkénti alkoholfogyasztás mellett az index 3.0—4.0/00, 18 liternél 4.0—5.0/00, 14 liternél 5.0—6.0/00, 16 liternél 7.0—8.0/00, 17 liternél 8.0—9.0/00, 18 liternél pedig 9.0/00-nél is több volt a gümőkórhalandóság indexe. — Bertillon (L. Seiler i. m. 83. l.) az 1899. évi párisi statisztikai kongresszuson annyira ment, hogy a tuberkulózis okozatát az alkoholfogyasztásból látta. — Prinzing Handbuch etc.* c. idézett művének 218. l. közölt adatok világosan jelzik azt a különbséget, mely a sörözők és pincérek, s másfelől általában a lakosság gümőkórhalandósága között fennáll.

²⁾ Nem könnyű munka ez, ha gondolunk arra, hogy a gümőkór elleni küzdelemben a legelső védőeszköz a nevelés, melynek két irányt kell követnie: a) meg kell teremteni a higiénikus gondolkodást, mely megvédi az elkerülhető fertőzések ellen, b) oly fel fogást kell terjesztetni, hogy a tuberkulózist elkerülhetjük és gyógyíthatjuk. (L. Landouzy: A szociális tényezők szerepe a tuberkulózis okában; Tuberkulózis, 1913. 7—8. sz. 114. l.). Csak hogy éppen e célok elérése a napszámoselemnél legtöbb nehézséggel jár.

³⁾ L. erre vonatkozólag pl. M. Weinberg cikkét a Soziale Medizin u. Hygiene V. kötetében: Die Schwindsuchtsterblichkeit in städtischen Betrieben nach neuen amerikanischen und englischen Statistiken.

az ipari foglalkozások körében szinte megegyezően szolgálnak. Nem szenved azonban kétséget, hogy a hatá- soknak ellensúlyozására bőven nyílik alkalom s e részben bizonyos büszkeséggel kell megállapítanunk, hogy Magyarországon az ipar fejlődésével szinte párhuzamosan másik, nagyon kedvező fejlődést is látunk: az iparosnépesség gumókórhalandóságának szinte rohamos esését. Az 1901—5. évek alatt az ipari népesség gumókórhalandósági indexe még 4·70/00 volt s tíz évvel utóbb (az 1911—15. évek folyamán) már csak 3·60/00: oly nagyarányú ez a 23·40/00-os javulás, mely fölött nem lehet szó nélkül napirendre térni. A fentebb kifejtett módszertani akadály folytán nem tudjuk pontosan kideríteni, hogy a javulásban mekkora része van az ipari segédnyelvezet puszta gumókórhalandóság csökkenésének, de bizonyára nagy része van benne; s mindenesetre nagy része van ebben a munkások baleset- és betegségyezését új alapokra fektető 1907. évi XIX. törvényeknek is. Ha a törvényes rendszabályok s a társadalom lelkiismerete lehetővé teszik, hogy az ipari munkásságnak életnívója javuljon, s egyúttal a milieu is, melyben dolgozik, nem kétséges, hogy az iparosnép gumókórhalandóságában jelentkező e kedvező fordulatot még ki lehetne mélyíteni.¹⁾ A legfontosabb kellék, az iparosnép intelligenciája, (különösen a városokban lakóké) minden- esetre meg van ehhez a célhoz.

A bányászattól — úgy látszik — nehezebb a helyzet. A multtal szemben, igaz, itt is jelentkezett némi javulás, de sokkal kisebb (4·3—3·20/00), mint az iparnál s annyiban is kevésbé kielégítő, hogy köz- ben már (az 1906—10. évek alatt) lejjebb csúszott az index, mint a mekkorának megfigyelésünk végén tapasztaltuk. 1911 után a bányász népsége gumókórhalandósága észrevehetően nagyobb volt, mint az iparosoké, holott a század kezdetén ennek az ellenkezője állt. A bányászattal foglalkozó lakosság (Magyar- országon csaknem kétharmadrészben szénbányászok) magas gumókórhalandóságának önként adódó magya- rázatai vannak. Maga az a körülmény, hogy a bányaművelés természeténél fogva az önállók elenyésző csekély részét teszik a bányászat körébe sorolt népességnek s a szintén nem nagy számú tisztviselő-elem mellett a népesség zöme tulajdonképpen segédnyelvezetből, munkásokból és napszámosokból áll, döntő körülmény arra nézve, hogy a bányászathoz tartozó népesség gumókórhalandósága ennyire rossz képet mutat. Hiszen ez a tény maga után vonja azt, hogy szinte a bányászok egyetemének társadalmi helyzete nem valami rózsás, s nem is lehet az, mivel az önállóságban, az önállósíthatásban az egyénre nézve meglehető- kedvezőbb feltételek itt eleve elzáródnak előle. A munkaviszonyok, melyek között a bányász dolgozik, szintén nem voltak a legjobbak. A természetszerű körülmények, melyeken csak nehezen lehet segíteni, okozták, hogy a bányászati termelésben dolgozó munkás védelmében — noha a munkásvédelmi törvény- hozás valaha éppen e társadalmi osztály érdekeiben kelt életre — még mindig sokkal több a tennivaló, mint akár az ipari munkásokéban is. Érthető ilyenformán a bányász nép magas tuberkulózishalandósága, sőt valószínű, hogy az ipari népességnél a jövőben mindig inkább mód lesz az indexeket tovább tompítani, mint emítt. Az a korszak, mely az iparos lakosság olyan fellépő gumókórhalandóságával excellált, a magyar ipar rohamos fejlődésének korszaka volt, melynek lázas bizalmában a munkásjólét belső és külső eszközei- nek biztosításáról gyakran megfeledkeztek. A későbbi fejlődés igazolta, hogy itt nagy átalakulás történt. A bányászattól ez nem következett be.

Az iparforgalmi népesség két másik csoportjának, a közlekedés s különösen a kereskedelem körében foglalkozó népességnek gumókórhalandósága sokkal alacsonyabb, mint az ipari és bányász s (amint majd látni fogjuk) az őstermelő lakosságé. Az arányszámok csökkenése is folyamatos s a magyar viszonyokhoz képest kielégítő. A kereskedelem arányszáma 2·80/00-ről 2·20/00-re, a közlekedésé 3·40/00-ről 2·80/00-re szállott alá.

A kereskedelem kedvező arányszáma (melyhez fogható az úgynevezett termelő foglalkozások sorában alig fordul elő) némi indokolást kíván. Köztudomású, hogy a kereskedelemről élő lakosság általános halandósági arányszáma is annyira alacsony, hogy csak a véderőt képező népesség s azok eltartottjait képezi. Magyarországon is a század első szakában a foglalkozási csoport összhalandósági indexe (1901—5. 17·8, 1906—10: 16·1, 1911—15: 15·60/00) oly mérsékelt volt, hogy vágyva vágyhattunk volna az után, vajha tudnók erre a nívóra lenyomni az országos átlagot. Bizonyos, hogy a kedvező index kialakításában része volt a foglalkozási főcsoport szerencsés korösszetételének, de még inkább annak, hogy a kereskedelem az önálló elem olyan nagy hatalmas túlsúlyát mutatja a segédnyelvezettel szemben, melynek alig találni a párját az iparnál vagy éppenséggel a bányászattól. Feltűnően kevés a kereskedelmi személyzet eltartottjainak aránya is (100:61), ami szintén annak bizonyossága, hogy a társadalmi osztály szociális viszonyai általános- ságban jobbak s megélhetése könnyebb. A kereskedelmi foglalkozó lakosságot mindenesetre a lakosság jobban szituált s kulturáltságát tekintve is előbbrevaló elemei közé sorolhatjuk, s mindehhez még hozzá-

¹⁾ Ezzel körülbelül azt is elmondottuk, hogy nem oszthatjuk dr. S. Rosenfeldnek (Die Änderungen etc. I. m. 11—13. l. kifejtett) az a felfogását, hogy a nagyfokú iparosodás egyúttal magas gumókórhalandóságot is jelent. Ennek Anglia és a Német Birodalom példája is alapos cáfolatát adja.

tehetjük, hogy a kereskedelemnek bizonyos fokig sajátossága a szabad mozgás (ha nem is mindig olyan értelemben, mint az őstermelésnél).

Bizonyos tekintetben a foglalkozás természete s a foglalkozási főcsoport belső összetétele adja indokát a közlekedés körében munkálkodó népesség elég jónak mondható, bár a kereskedelemnél mégis rosszabb gumókórhalandóságának. Önállót (leginkább közúti fuvarosokat) elég kis számmal találunk itt; a segéd- személyzet létszáma túlteng s az önállók számát még a tisztviselők is felülmúlja. Ez a körülmény kétségtelenül olyan, mely a közlekedéssel foglalkozó lakosság gumókórhalandóságát szinte automatikusan emeli. Viszont éppen a segédnyelvezet jellege, foglalkozásának természete és alkalmaztatásának minősége: mintegy védőoltást képez a tuberkulózissal szemben. A közúti igazgatás, valamint kikötő- és folyam- szolgálat, a hajózás és tutajozás jobbra mind olyan szolgálatokat kívánnak az egyéntől, mely mellett a szabadban való foglalkozás nemcsak lehetőség, hanem legtöbbször elkerülhetetlen szükség. A gőzerejű és villamosvasutaknál az alkalmaztatásnak állandó jellege s a kereső egyénre és családjára ebből fakadó szociális előnyök szinte olyan mozzanatok, melyekről nem lehet megfeledkezni. A közlekedés főcsoportjához tartozó népesség ily módon kedvezően kialakuló gumókórhalandósága annál értékesebb tünet, mert hiszen e népesség jelentékeny, sőt nyilván túlnyomó tömegei a magyar állammal állván alkalmaztatási viszonyban, legtöbbjüknek egész életnívóját a magyar állam költségvetése szabván meg, s egészségügyükről, nagyon sok helyen lakásukról is a magyar állam gondoskodik, — a gumókórhalandóság szempontjából a velük szemben érvényesülő állami szociálpolitikának hatásai nem tagadhatók.

Normális viszonyok mellett úgy kellene lennie, hogy az őstermelő lakosság sokkal szilárdabban állja a gumókórhalandóság ostromát, mint az egyéb foglalkozású. Hiszen ez a lakosság szinte kizáróan a vidéken, a falusi községekben (vagy a falusi jellegű városokban)¹⁾ lakik, melyekről már kifejtettük más helyütt, hogy a természetadta előnyös helyzetüknél fogva jobb szerepet játszhatnak a gumókórhalandóság leküzdésében, mint a valóságban. Az őstermelő, aki munkaidejének legnagyobb részét a szabad levegőn tölti, — ha e munka fárasztó s a nagy nyári munkaidőben a hajnaltól késő estig tartó is — a gumókórral szemben mindenesetre védettebb lehetne, mintsem tényleg. Nem egy olyan foglalkozás van mégis a már említett keres- kedelmén és közlekedésen kívül is, (mint pl. a közszolgálat, a házi cselédi szolgálat stb.), ahol a gumókór- halandóság indexe kisebb, mint az őstermelőknél. Az őstermelő népesség 1910-ben Magyarország lakos- ságának 62·40/00-át tette (10 évvel előbb az 66·60/00 volt), tehát már ezért is nagyfontosságú körülmény, hogy e hatalmas tömeg gumókórhalandósága állandóan az átlag körül mozgott, 1911. év után pedig éppen afféle is emelkedett. Az anyagi jólét kérdése itt talán kisebb jelentőségű, mert hiszen a kisebb birtokos s a mezőgazdasági napszámos is (ha szűkösen is), de valahogyan mégis csak el tudja tartani házanépét. Sokkal valószínűbb, hogy az őstermelő népesség kulturális képzettsége hogy maga után ezen a téren sok kívánni valót, mint ahogy az őstermelő nép nagyon magas általános halandósági arányszáma is minden bizonnyal összefügg ezzel. Az őstermelő nép jellemében leginkább kiütőző néppszichének, a mindenbe beletörődő fatalizmusnak is bizonyára nagy befolyása van, ami sehogysem engedi a földművelőt annak ludatára ébredni, hogy a fertőző betegségek ellen van mód védekezni vagy legalább az útjukba gátat vetni. A falu közegészségügyének annyiszor jogosan kifogásolt volta, a vidéken sokfelé hiányos orvosi ellátás (ki gondolhatott volna Magyarországon még a tüdővész ellen irányuló szociális intézmények tömeges felállí- tására?) csak további mozgató erők, melyek az őstermelő népesség gumókórhalandóságát (vagy helyesebben mondva, bizonyos kategóriáit) fokozzák.

Igaz, hogy az őstermelők gumókórhalandósági indexének magasságára az a körülmény is hatással lehet, hogy soraikból egyre-másra váltak ki azok az erős, egészséges elemek, amelyek ipari foglalkozások üzésére tértek át s jöttek vissza viszont az ipari munkát már nem bíró fáradt vagy megrokkant egyének. De ez a megfontolás csak tompíthatja az itt gyakorolható bírálatot. Élet nem veheti el.

Bizonyos egészségesebb fejlődés nem vitatható el az őstermelők gumókórhalandóságának alakulásában sem. Az index 15 év alatt itt is lecsökkent 3·80/00-ről 3·40/00-re (kb. 130/00-kal tehát), de a csökkenés jóval kisebb, mint a minőt pl. az iparnál láttunk, s nyilván vannak itt még olyan lehetőségek, melyeket ki kell majd használnunk.

Adataink az őstermelés egyes ágazatai közül külön mutatják ki; a) a mezőgazdaság és kertészet, b) az erdészet és c) az egyéb őstermelési ágak gumókórhalandóságát. Legkedvezőbb az erdészeti indexe, leg- rosszabb a mezőgazdaságé. Az arányszám mérséklődése az egyéb őstermelési ágaknál a legfigyelemreméltóbb.

A többi foglalkozások bármelyikét is nézzük, rendszerint az országos átlagot el nem érő indexeket észlelhetünk náluk s még hozzá gyorsan csökkenőket is. Legkedvezőbb az arányszám a véderőnél, a nyugat-

¹⁾ Lásd közleményünk 26—27. l.

európai államok indexeit megközelítő vagy azokkal egyenértékű. A dolog könnyen érthető. A legénységi állomány katonái csak két, illetőleg három évre (vagy mint póttartalékosok csupán két hónapra) soroztatván be — annak idején — a hadseregbe, a szigorú katonai mérték eleve bizonyos gátat szabott annak, hogy a legénység sorai között a gümőkór elhatalmasodjék. Valószínű, hogy az előfordult kevés eset is csak úgy jött létre, hogy az erős katonai szolgálat lappangó tuberkulózist fejlesztett ki az elhalt katonában. Nagyjában talán ugyanez áll az altisztai karra — talán még különbül is, mivel a továbbszolgáló altisztek kiválogatása gondosan történik. A tisztikar — amúgy is kisebb száma mellett — szintén nem ronthatta a gümőkórhalandóság arányszámát, minthogy az is mindenkor bizonyos egészséges szelekció révén tevődött össze, családtagjaik gümőkórhalandóságára pedig jótékony hatással volt a házassági óvadék, mely a tisztai család megélhetését megkönnyítette.

A házi cselédek indexe is a legkedvezőbbek közül való. Ezek gümőkórhalandóságát bizonyos mértékben mérsékli a milieu, melyben élnek. Rendszerint a jobbmodú emberek tartanak házi cselédet. A házi cselédi alkalmaztatás e mellett legtöbbször nem is jelent állandó, hivatásszerű foglalkozást. A házi cseléd csak átmeneti állapotnak tekinti foglalkozását, melyet utóbb valóban elbagy. Ez az ideiglenesség okozza azt, hogy sok esetben ki fog esni a házi cselédek sorából az a gümőkóros halott, akit betegsége más foglalkozásban, vagy mint eltartottat ölt meg.

A közszolgálat után vagy szabad foglalkozásból élő népesség (a legnagyobb részben tisztviselő, és önálló elem, s csak részben segédszemélyzet) gümőkórhalandósága valamivel nagyobb, mint az imént említett főcsoporté s körülbelül a közlekedésével mozog egy nívón. A közfelfogás ezt az elemet tartja az ország intelligenciájának, az úgynevezett középosztály derékhadának. Kétségtelen, hogy az ország intelligenciájának jelentékeny része zsúfolódik össze ebben a foglalkozási főcsoportban. Az intelligencia, a tanultság és felvilágosodottság pedig a legmegbízhatóbb fegyverek a gümőkór elleni küzdelemben. A most tárgyalt foglalkozási főcsoport teljes mértékben fel van szerelve ezekkel a fegyverekkel. S ha mégis azt látjuk, hogy a gümőkór, mely köztük áldozatait szedi, korántsem a legszelídebb indulatú, arra a gondolatra kell jutnunk, hogy ez értékes társadalmi osztály szociális viszonyai s különösen a közhivatalnokai személyzet életstandárja hagy maga után bizonyos kívánni valót, aminek esetleg utóbb még beszédesebb bizonyosságait kapjuk.

A foglalkozási főcsoportok utolsója az úgynevezett »egyéb« foglalkozásúak tömege tarka egyvelegből kerül össze. A nyudijasokon, tőkepenzeseiken, életjáradékosokon, házbirtokosokon és magánzókon kívül sok más az előbbi foglalkozási főcsoportba be nem sorolható vagy ismeretlen foglalkozású vagy foglalkozás nélküli egyén kerül itt együvé, akiknek gümőkórhalandósága ugyan a multhoz képest figyelembevehetően csökkent, de éppen az ide foglalt népesség rendkívül vegyes összetételénél fogva ennek bővebb megvilágítása feleslegesnek látszik.

c) A nemek szerepe a foglalkozási főcsoportokon belül.

Alapvetésként közölt adatainknak második fontos irányával kell foglalkoznunk. A nemek kérdésével. Az egyes foglalkozásokon belül miképpen reagál a férfi vagy a női nem a haláltokozó gümőkóra? Előre kell bocsátanunk, hogy a tiszta kép alakulását itt egy kézenfekvő körülmény akadályozza. Az tudniillik, hogy a kereső vagy eltartottsági viszony nagyon egyenlőtlenül oszlik meg a két nem gümőkórban elhalt képviselőinek tömegében. Nem szorul bizonyításra, hogy a foglalkozás direkt hatása (ha ez a szó szoros értelmében kimutatható) sokkal inkább fog jelentkezni a férfiaknál, akik halottjainak túlnyomó része közvetlenül kereső, s csak kisebb részük eltartott (s akkor is nagy részben gyermek, akik között a gümőkórhalandóság kisebb), mintsem a nőknél, akik körében jóval ritkább a tényleges kereset, s akik jobbára családfenntartójuk után kerültek (ebben a viszonyításban) a foglalkozási statisztika táblázatának egyik vagy másik kockájára. A míg tehát a férfiaknál itt már valamivel tágabb tér nyílik arra, hogy a siker reményével bolygassuk meg a foglalkozás és gümőkórhalandóság összefüggésének kérdését, a nőknél még mindig csak az úgynevezett társadalmi szempontok azok, melyek előtérben lehetnek.

A vizsgálatot azért itt több irányban megejthetjük.

Az őstermelés körében a nők indexe jóval nagyobb, mint a férfiaké, de a két nem indexének különbsége (1901—5 : +22·7%, 1911—15 : +16·2%) utóbb enyhült. Az őstermelés ágai közül főként a mezőgazdaság és kertészet az, ahol nyomasztó a nők magasabb gümőkórhalandósága; az erdészetnél és az egyéb őstermelési ágazatoknál a helyzet kezdettől fogva nem volt a nők számára annyira rossz, később pedig egyenesen a javukra változott meg. Valószínű, hogy a mezőgazdasághoz tartozó nők indexét az a körülmény növeli úgy meg, hogy a foglalkozás képviselői között nemcsak az amúgy is szerényebb, sőt gyakran (rosszabb termésű években) nyomorúságos életviszonyok között élő napszámoselem családtagjai fordulnak elő nagy számmal, de olyan nők is, akik maguk is kénytelenek napszámosmunka vállalásával

a keresetükről gondoskodni. A női munka a mezőgazdaságban aligha hat előnyösen az arra utalt nők gümőkórhalandóságára. Az őstermelésen kívül mindössze a véderő és a közlekedés azok a foglalkozási csoportok, ahol a nők gümőkórhalandósága állandóan (a véderőnél mintegy háromszorosan) vagy időlegesen (a közlekedésnél 1901—10-ig, de az eltérés csekélyebb mértékű volt) felülmúlta a férfiakét. A véderőnél a dolog természetszerű, bár a (csaknem kizárólag eltartott) nők gümőkórhalandósága még így sem túl nagy. A közlekedésnél a két nem indexe nagyjában (kis ingadozásokkal) egyensúlyban volt, ami — tekintettel arra, hogy kereső nő itt is csak kevés fordul elő — azt is jelentő, hogy a közlekedéssel foglalkozó népesség szociális viszonyai mellett a gümőkórhalandóságnak végső eredményben egyforma képe alakult ki a jobbára kereső férfiak és a többnyire eltartott nők között.

A többi foglalkozások mindegyikében a férfiak indexe van előbbre, mint a nőké.

62. tábla. A különbség %-a, mellyel a férfiak indexe némely foglalkozási főcsoportban a nőknél több.

	1901—5	1911—15		1901—5	1911—15		1901—5	1911—15
Bányászat.....	32·4	33·8	Közszolgálat.....	15·6	20·8	Házi cselédek.....	19·3	59·1
Ipar.....	15·9	29·0	K. m. n. napszámosek	—	12·1	Egyéb foglalkozásúak.	10·0	20·8

Legjellegzetesebb a férfi házi cselédekénél a nőkéhez képest rendkívül nagy indexe, nagyon valószínű azonban, hogy ebből nem következtethetünk arra, hogy a férficselédek gümőkórhalandósága ennyivel felülmúlja a nőkéét; sokkal inkább arra, hogy a házi cselédektől származó fiú-eltartottak kedvezőtlen indexét kevésbé tudta fékezni a kereső férfiak indexe, mint a leány-eltartottakét a nők indexe. Viszont abban, hogy az iparban és a bányászatban a férfiak indexe oly jelentékenyen a nőké fölé emelkedik, legnagyobb részben a munkának is hatását láthatjuk, hiszen a bányászati termelésben a nő mint dolgozó egyáltalán ritka s az ipari termelésnél sem igen alkalmaztatnak a nők nehezebb és az egészségre veszélyesebb posztokon. Lám, a k. m. n. napszámosek között is, — ahol pedig sok nő keresi meg a kenyerét — a foglalkozás hasonlóbb természete folytán a férfiak és a nők indexe közelebb esik egymáshoz. Egyébként feltűnő, hogy azokban a foglalkozásokban, ahol a férfiak gümőkórhalandósága nagyobb, a két nem indexe között észlelhető eltérés a másfél évtized alatt még megnőtt. Vagy más szóval — minthogy az indexek általában csökkenő tendenciájúak — a nők indexe inkább hajlott a csökkenésre, mint a férfiaké.

Bizonyos eltéréseket a két nem indexének alakulásában akkor is észreveszünk, ha egymástól függetlenül vizsgáljuk azokat. Az első maximumot ugyan úgy a férfiaknál, mint a nőknél a k. m. n. napszámoseknál látjuk, de a második maximum a nőknél mindig (az 1901—5. években az iparral közösen, utóbb azonban kizárólagosan) a mezőgazdaságban és kertészetben, a férfiaknál pedig (1901—10-ig) az iparban és (1911 után) a bányászatban jelentkezett. A nők gümőkórhalandóságának csökkenése felé tehát első sorban a mezőgazdasághoz tartozó nők indexének leszállítása vezet, hiszen a nők legnagyobb tömegei ehhez a foglalkozási főcsoportokhoz tartoznak. A legkisebb gümőkórhalandóságot a férfiaknál (a véderőn kívül) az erdészetnél, s a kereskedelemnél és a közlekedésnél jegyezhetjük fel; a nőknél a kereskedelemben, az erdészetben és a házi cselédek sorában.

d) A város és vidék jelentősége a foglalkozási főcsoportok gümőkórhalandóságában.

A férfiak és nők indexei akkor is bizonyos sajátosságokat mutatnak, ha a gümőkóros halottak tömegét — közleményünk módszeréhez híven — a Budapesten, a városokban és vidéken elhaltakra bontjuk. Itt azonban előbb az egész anyagot kell vizsgálat alá vonnunk.

A k. m. n. napszámosek gümőkórhalandóságáról fentebb nagyon szomorú képet kellett odavetnünk. Mostani kutatásunknál a különféle napszámunkából élő lakosság gümőkórhalandósága még élesebb megvilágítást nyer. Budapesten szinte megdöbbentő a napszámosek indexe; megfigyelésünk elején 11·3, végén pedig 21·8%. Magyarország fővárosában tehát 1911 után a napszámosek közül csaknem annyian haltak meg évenként tuberkulózisban, mint az ország átlagában ugyanakkor az összes halálokok folytán.¹⁾ S a fejlődés egyenes vonalú és gyorsuló volt. A többi városban dolgozó napszámosság indexe a vidékenél szintén jóval magasabb volt, s a 15 év alatt végeredményben is emelkedő, ha a csúcspontot itt az 1906—10. évek alatt is észleltük. A vidéki napszámosság gümőkórhalandósága mindvégig kisebb volt az országos átlagnál, bár szintén hajlott az emelkedés felé. Az indexek feltűnő alakulásában határozottan felismerhetjük a városi és vidéki élet különbözőségének hatását a napszámosek gümőkóros halandóságára. Szinte bizonyosra vehetjük, hogy a vidéken élő napszámosek viszonylag könnyebb megélhetésének s a városi társaikénál mindenesetre valamivel jobb lakásviszonyoknak van ebben a tekintetben döntő hatásuk, s annak,

¹⁾ Az adat annyira frappáns, hogy gondolnunk kell arra a befolyásra, melyet esetleg az okoz, hogy a népmozgalmi statisztika feldolgozásában (a bejelentések pontatlansága miatt) a valóságosnál nagyobb számban szerepelnek a napszámosek.

hogy a vidéki napszámosság inkább mezőgazdasági jellegű, a városi viszont ipari. A törvényhatósági jogú városok napszámosságának gumókórhalandóságát is alighanem az a körülmény tartja aránylag alacsonyabb szinten, hogy sokuk agrár jellegénél fogva ezek napszámosságából számosan vannak túlnyomóan mezőgazdasági munkára utalva. *Budapest napszámosságát csaknem kizárólag az ipar és forgalom eselleges munkaalkalmából él. De nyomorúságosan él, amint gumókórhalandósága mutatja, hiszen a tuberkulózis elsősorban a szegénység kísérője.*

A bányászat és az iparforgalom arányszámait véve sorra, város és vidék szerint az indexek itt nem annyira szétválóak. Ha a foglalkozásokat együttesen szemléljük, a két véglet között sehol sincsen a 250/0-ol lényegesen meghaladó különbség, holott a napszámosságoknál 4000/0-osat is láttunk. Legkisebb az index a vidéken, legmagasabb a törvényhatósági városokban, bár legutóbb a városok indexe a fővárossal egyenlő nivóra süllyedt. Az indexek csökkenését mindhárom helyen észlelhettük, leginkább mégis vidéken (244/0); Budapesten az esés 13%, a többi városokban 224/0 volt.

Az ipar indexei mindenkor a törvényhatósági jogú városokban képződtek legrosszabbul, a vidéken legjobban. Sőt a vidék indexe is 15 év alatt 264/0-kal szállt lejjebb, a városoké csak 24% s Budapesté 164/0-kal. *A vidéken tehát a vidéki élet előnyei mellett mind erősebben kezdett kibontakozni a kisipari termelő munkának a gumókórhalandóság lesoványítására gyakorolt hatása.* Eklátánsan nyilvánult meg az abban is, hogy míg az 1901—5. évek között a vidéki iparosnép indexe a mezőgazdasággal foglalkozókéval erősen meghaladta, a század második évtizedében mögéje esett. Valószínű, hogy ugyanannak a körülménynek volt része a törvényhatósági városok iparosnépe gumókórhalandóságának gyorsütemű hanyatlásában. *Budapest példája azonban, melynek iparosnépe nagyobbik felében segédszemélyzet s jobbra nagyipari telepeken dolgozó, azt bizonyítja, hogy ha a szociálpolitika több megértést tanúsítana a fővárosi iparos-
elem szociális viszonyaival s különösen lakásvizsgálataival szemben, a fejlett nagyipari termelés sem lehet akadály a vidéki életnek, hogy mellette a dolgozók és családtagjaik gumókórhalandósága normálisabb keretek közé szorítlassék.¹⁾*

A bányászattal foglalkozó népesség gumókórhalandóságának vizsgálatánál Budapestet bátran figyelmen kívül hagyhatjuk. A vidék indexe nagyjában csökkenő tendenciájú, a városok amúgy is magasabb arányszámúak az idők során még feljebb emelkedett. Eleinte a két arányszám között csak mintegy 330/0-os különbség látszott s a megfigyelésünk végén már 734/0-os, ami azt mutatja, hogy a városi bányászati munkásság viszonyai a vidékiekével szemben nagyon megromlottak. Tudvalevően csupán három város, Pécs, Sopron és Selmecbánya városok gazdasági életében játszik szerepet mint termelési ág, a bányászat.

A bányászat és iparforgalom többi ágazatai közül a kereskedelem indexe korábban a vidék, Budapest és a többi városok sorrendjében helyezkedett el s a sorrend utóbb is csak annyiban változott, hogy Budapest és a városok helyet cseréltek. Vidéken a kereskedelemhez tartozók gumókórhalandósága jóval kisebb volt, mint a városokban. A végletek között való különbségeket az első 5 év folyamán 234, az utolsó 5 év alatt pedig 474/0-os arányszámok jelzik. *Ennél a tipikusan városi jellegű foglalkozásnál tehát a vidéki életnek a gumókórral szemben mentesítő hatása sokkal inkább jelentkezik, mint pl. az őstermelésnél.*

Szinte ugyanezt mondhatjuk a közlekedésről is. A közlekedéssel foglalkozók gumókórhalandósága is a vidéken volt a legalacsonyabb. A fővárosban észrevehetően magasabb s a mellett stagnált is. A többi városokban az index előbb emelkedett, azután oly hirtelenül csökkent, hogy szinte kételkednünk kell adataink megbízhatóságában.

Az őstermelés indexe korántsem mutatott a vidék javára akkora előnyt, minisem várhatnók. Budapestet, melynek lakosságában az őstermelő elem elenyészően csekély, — bár ennek gumókórhalandósága meglepően magas és fokról-fokra növekvő is — (a kórházi halottak miatt) itt mindenesetre számításra kívül hagyhatjuk. Ámde a városok indexénél is csupán 204, illetőleg (legutóbb) 204/0-kal volt kisebb a vidéké, ami azt bizonyítja, hogy a falusi életnek éppen a tuberkulózishalandóság leküzdése szempontjából kéznél levő sok előnye sem tudja a városok falain kívül élő földművesnépet úgy a gumókórtól megóvni, mint az kívánatos és keresztülvihető is volna. Az, hogy a városokban letelepült őstermelők gumókórhalandósága nagyobb, mint a falun maradottaké, ezen az igazságon keveset változtat, mert hiszen a városi földművesség pl. lakásvizsgálatait tekintve is sanyarúbb viszonyok között él, mint a vidéki (100 mezőgazdasági munkás közül a vidéken 134-nek, a városokban 70-nak volt Magyarországon háza). Amit az őstermelés egészére elmondottunk, a mezőgazdaságra és kertészetre is áll. Az őstermelés egyéb ágazataival itt nem kell foglalkoznunk.

¹⁾ E részben tehát szembe kell helyezkednünk dr. Friedrich Vilmos és dr. Jurkiny Emil véleményével (Stat. Beitrag zur Frage der Tuberkulose in Grosstädten und bei Arbeitern. Soz. Medizin und Hygiene, Bd. II, 352—354. l.), akik ha a tuberkulózist nem is tekintették ipari (üzemi) betegségnek, mégis olyannak mondták, melyet az antihigiénikus foglalkozások hatásaikban befolyásolhatnak. A lényeg azon van, hogy az iparosság szociálpolitikai gondozása sok kívánni valót hagy maga után.

A közszolgálatban élő vagy szabad foglalkozást űző népesség gumókórhalandósága századunk elején Budapesten volt a legjobb, a vidéken és a többi városokban rosszabb. Budapest indexe később még alacsonyabbra szállt, de a vidéké (1911 után) valamivel még lejjebb. A városoké végig a legkedvezőtlenebb maradt.

A véderőhöz tartozó egyének tuberkulózishalandósága a vidéken leggyakoribb s állandónak is látszott, bár végső eredményben ott sem magas. Budapest és a városok közül hol egyik, hol a másik van jobb helyzetben. A vidéken a foglalkozási főcsoport indexe stagnáló; Budapesten mintha emelkedett volna; a városokban csökkent. A házi cselédek indexe Budapesten a legalacsonyabb, a többi városban és a vármegyékben észrevehetően nagyobb, de egyformán mindhárom helyen esett. Az »Egyéb« foglalkozásúaknál a sorrend eleinte ugyanaz volt, de utóbb a vidéken érvényesült hatalmas javulás a vidék indexét tolta legmélyebbre.

A nemek indexének elhajlásai is érdekesek. Az őstermelésnél a férfiak tuberkulózishalandósága Budapesten nagyobb, mint a nőké. E tanulság megfigyelésünk egész ideje alatt észlelhető. A bányászatnál az országos szabály (a férfiak erősebb gumókórhalandósága) Budapesten, vidéken és a városokban egyaránt jelentkezett, de meglepő az, hogy a városok bányászlatosságában a férfiak mennyire sűrűbben esnek áldozatul a kórnak; az 1901—5. években négyszerre, s az 1911—15. évek alatt is majdnem háromszorosa. Vidéken a különbség csak újabban határozottabb a női nem javára. Ne feledjük, hogy a városok bányász-népe túlnyomórészt kőszénbányákban foglalkozik.

Az iparnál a nőknél kiszámítható előny szintén általános s ha előbb a városokban az országos átlagnál jóval mérsékeltebb is volt, később a helyzet ott is az országos átlaghoz simult. A kereskedelemnél is a nők indexe mind a három területcsoportban jobb a férfiakénál, ámde a vidéken a nők halandósága inkább megközelítette a férfiakét, mint egyebütt. A közlekedésnél a nők indexe egyenesen fölébe kerül a férfiakénak, éles ellentétben a Budapesten és a városokban állandóan tapasztalt alakulással. A közszolgálatnál és szabad foglalkozásoknál a férfiak nagyobb veszedelme ismét minden vonalon kitűnik. Az viszont természetes, hogy a véderő kötelékébe tartozó férfiak (és férfi családtagjaik) indexe messze alatta marad a női családtagokénak.

A házi cselédekénél a számok ismét másképp alakulnak. Országos átlagban a férfiak hátránya a nőkével szemben folytonos s egyre kimélyülő is. A vidéken azonban kezdetben a két nem gumókórhalandósága a férfi és női házi cselédek sorában egyenlő volt s csak lassan alakult ki a nők szerencsésebb helyzete. Budapesten szakadatlanul rendkívül éles volt a különbség a két nem indexe között s a mellett növekvő is; legutóbb a férfiak indexe négyszeresen felülmúlta a nőkéét. A városokban majdnem hasonló helyzettel találkozunk.

A két nem gumókórhalandóságát elszigetelten, egymástól függetlenül is vizsgálhatjuk. A férfiak között Budapesten a napszámosság sorában dúlt leginkább a gumókórhalandóság. Bármily óvatosan is kezeljük idevágó adatainkat, jellegzetes az a tanulságuk, hogy az 1911—15. években oly tömegben hunytak itt el a napszámosságok csak tuberkulózisban, hogy az arányszám (244/00) csaknem az országos halandósági számot (254/00) is elérte, a férfiak általános halandósági indexével pedig éppenséggel egyenlő értékű volt. A napszámosság férfiak gumókórhalandósági indexe 10 év alatt 144/00-ról ennyire felemelkedve, több mint 704/0-os ugrásra tekinthet vissza.¹⁾ Feltűnően magas volt Budapesten az őstermelő férfiak gumókórhalandósága és a házi cselédeké, míg az iparforgalmi foglalkozások körében bizonyos kiegyenlítő tendenciát tapasztalhattunk, s Budapest jellegzetes gyáripára nem ront annyit az iparosnép gumókórhalandóságán, mint amennyit — úgy látszik — a fővárosi élet a kereskedelem és közlekedés körében elhelyezkedettekén. A törvényhatósági jogú városokban a napszámosság indexe nem annyira domináns; volt idő, amikor (1911—15) a bányásznép indexe fölébe is kerekedett, s a házi cselédeké pedig mindig közelébe járt. Az iparforgalmi népesség indexei különben állandóan elég rosszak a városokban. Vidéken a férfianapszámosság gumókórhalandósága még enyhébb, mint a városokban, s ennek megfelelően eleinte a bányászoké és iparosoké is nagyobb; később a helyzet itt is a napszámosság kárára tolódott el. A vármegyékben figyelmet érdemlő a kereskedelem és a közlekedés férfianak mérsékelt indexe.

A nők között Budapesten a napszámosság indexének felduzzadása még a férfiaknál tapasztalt mértéknél is nagyobb, az emelkedés 9/0-a itt a 100-at is erősen meghaladja. Az őstermelés körébe tartozó nők gumókórhalandósága is — a férfiakéhoz hasonlóan — fokozódó s hova-tovább rendkívül nagyra vált. A törvényhatósági jogú városokban a napszámosság, s az iparhoz és az őstermeléshez tartozó nők gumókórhalandósága csaknem egyenlő volt s csak utóbb alakult ki itt is a napszámosság gyengesége. Viszont

¹⁾ Ha ezt az emelkedést — feldolgozási hibára gondolva — esetleg tompítanók is, még mindig megrázó maradna a kép, mely előtérbe kerül.

a városokban — mint Budapesten is — mindenkor nagyon jónak mondhattuk a házi cselédek gümőkór-halandósági indexét. A vidék általában kisebb indexei közül a napszámosnők arányszáma a legrosszabb. Ez éppen olyan szabályszerűség, mint ahogy az ipari foglalkozásokhoz sorolt nők indexe mindegyre alacsonyabb volt, mint az őstermelőké.

e) Az általános halandóság és a gümőkórhalandóság aránya.

A gümőkórhalandóságnak az egyes foglalkozások képviselői között való elterjedtségét a legjobbnak vélt módszerrel vizsgálva, kiegészítésként közöljük még azokat a számításainkat, melyek egy-egy foglalkozási főcsoport általános és gümőkórhalandóságának viszonyára vonatkoznak.

63. tábla. A magyarországi összes halálozás indexei foglalkozás és nemek szerint 1.000 élre számítva, továbbá az általános és gümőkórhalandósági indexek %-os viszonya az 1901–1915. években.

Nem	I. Öster- melés	II. Bányászat, ipar, forgalom				III. Közzol- gálát	IV. Véderő	V. Külön m. n. nap- számos	VI. Házi cselédek	VII. Egyéb foglal- kozások	
		A) Bányá- szat	B) Ipar	C) Kereske- delem	D) Közle- kedés						Össze- sen
A) Általános halandósági indexek.											
a) 1901—1905.											
Férfi.....	27.8	28.9	25.6	18.6	22.9	24.4	19.9	6.0	31.3	26.3	46.9
Nő.....	27.6	25.4	23.7	16.9	20.4	22.3	17.0	19.3	29.5	16.2	36.0
Együtt.....	27.8	27.3	24.7	17.8	21.6	23.4	18.4	7.2	30.3	22.9	40.4
b) 1906—1910.											
Férfi.....	27.4	30.3	22.6	16.9	21.3	21.9	20.0	6.8	36.5	22.3	30.8
Nő.....	26.6	24.8	19.9	15.1	18.0	19.2	14.9	16.8	33.3	14.1	27.4
Együtt.....	27.1	27.2	21.3	16.1	19.7	20.6	17.4	7.8	34.7	20.1	29.7
c) 1911—1915.											
Férfi.....	27.2	27.0	20.6	16.3	21.5	20.4	19.3	6.8	44.3	26.9	24.5
Nő.....	26.2	23.8	17.8	14.5	17.7	17.6	13.8	18.5	30.8	12.3	26.5
Együtt.....	26.7	25.3	19.2	15.6	19.6	19.0	16.5	8.1	41.7	17.5	25.7
B) A gümőkórhalandósági indexek az általános halandósági indexek %-ában.											
a) 1901—1905.											
Férfi.....	12.2	17.0	19.9	16.7	14.0	18.8	18.6	18.3	16.3	4.8	9.4
Nő.....	15.9	14.6	18.6	14.8	17.2	17.9	18.8	17.6	17.6	19.1	11.1
Együtt.....	14.0	15.8	19.0	15.7	15.7	18.4	19.0	18.1	16.8	14.0	10.4
b) 1906—1910.											
Férfi.....	12.0	14.0	19.9	16.6	14.1	18.8	16.5	14.7	16.2	5.1	11.4
Nő.....	16.2	13.7	18.6	13.9	17.2	17.2	19.1	19.6	16.6	19.9	9.8
Együtt.....	14.0	14.0	19.2	14.9	15.2	18.0	17.2	15.4	16.4	14.4	10.1
c) 1911—1915.											
Férfi.....	11.4	16.3	19.4	15.9	13.0	18.1	15.0	13.2	14.7	5.2	11.8
Nő.....	14.1	14.2	17.4	13.1	15.2	16.6	17.4	14.6	14.8	17.9	9.1
Együtt.....	12.7	15.4	18.7	13.7	14.3	17.4	15.8	13.6	14.6	13.7	10.1

Számításaink nem azt mutatják, hogy az összes gümőkóros halottak mily mértékben tartoztak egyik vagy másik foglalkozás körébe, hanem azt, hogy minő arányban idézte elő a gümőkór az egyes foglalkozási főcsoportok összes halandóságát. Adatainknak ebben a csoportosításában is kidomborodik az a nagy veszély, melyet a bányászat-iparforgalmi népesség népmozgalmára nézve jelent a gümőkór. Az ilyen foglalkozással bírt halottak közül csaknem minden ötödik gümőkórban hunyt el, s az arányszám megfigyelésünk alatt csak lassan engedett magasságából. Az iparos népesség halandóságának különösen nagy részét foglalja le magának a gümőkór, s e rész szinte alig is változott. A bányásznép halottait jóval kisebb mértékben szolgáltatja a tuberkulózis, — csak legutóbb nagyobb mértékben, mint a kereskedelemét és közlekedését; máskor az utóbbiaknál nagyobb, vagy legalább is egyenértékű arányokat láttunk. A bányászok átlagos halandósági indexe magában olyan kiugró, hogy a számoknak ez az alakulása cseppet sem meglepő. Annál inkább az: az iparban, ahol századunk második évtizedének elején az általános halandóság ugyan jóval kedvezőbbé vált, ámde benne a gümőkór viszonylagos ereje alig gyengült.

Az ipar-forgalom mellett a közzolgáltat és szabad foglalkozások az a foglalkozási főcsoport, melynek halandóságában a gümőkór kiemelkedő szerepet játszott. Úgy látszik azonban, hogy az idesorolt foglalkozási ágakban a gümőkór pusztítása utóbb ellanyhult, mert a gümőkórhalandóságnak az összhalandósághoz való aránya jóval mélyebbre süllyedt, mint a milyen mérvben az általános halandósági index 10 év alatt csökkent. Ahhoz képest, hogy a napszámosok gümőkóros indexe mennyire kimagasló volt, csodálatraméltóan csekély

eredményt szül annak az általános halandósági indexhez való viszonyítása. Sőt a %-ok mindegyre esnek is. A napszámosok soraiban az elhalálozás különböző nemei olyan kiméltelenül nagy rendeket vágatnak, hogy mellettük még a gümőkór is csak ritkábban juthatott szóhoz.¹⁾ A véderőnél a két index aránya nagyon gyorsan csökkent; a házi cselédeké némi hullámzást mutatott. Az őstermelő nép halandóságában is újabban kisebb szerepet játszott a gümőkór, annyira, hogy most már nyugodtan ezt a népelemet tekinthetjük annak a tömegnek, melyek halottai legszerezhetőbb részben csoportosulnak össze a gümőkór áldozataitól. Ez minden esetre kellemes tanulság, tekintettel az őstermelő réteg nagy kiterjedésére. De — sajnos — csak látszat. Ha nézzük azt, hogy az őstermelő lakosság összes halandósága minő magas s alig enyhül, azonnal kitűnik a tanulság ellenkezője.

A két nemet külön szemlélve, az ipart és kereskedelmet jelölhetjük meg azoknak a foglalkozásoknak, ahol a férfiak összhalandóságának nagyobb része gümőkóros eredetű, mint a nőkének. A bányászatnál eleinte ugyanez volt a helyzet, később ellenkező. Az iparnál és a kereskedelemnél az ad különös nyomatékot ennek a ténynek, hogy mindkét foglalkozásnál a férfiak összhalandósága amúgy is jóval meghaladja a nőkéét. Az őstermelésnél, a közlekedésnél, a napszámosoknál a gümőkór a nők halandóságát segíti elő nagyobb mértékben. A különbség a házi cselédeké kulminál, minek oka bizonyára a házi cseléd foglalkozáshoz sorolt férfiak (nagy számban gyermekek) rendkívül nagy általános halandósága, mely mellett eltörpül a gümőkórhalandóság indexe. Az őstermelő női népesség halandóságában a gümőkór mindenestre kiemelkedő szerepet játszott, — a férfiakéhoz képest. Egyébként azonban az őstermelő nők szomorúan előkelő összhalandósági indexe nem engedi döntő szóhoz juttatni itt a gümőkórt, újra meg újra eszünkbe juttatva a valóságot, hogy a gümőkór kivül még a halálozásnak bizonyára számos neme volna, melynek megfékezése körül a magyar közegészségügyi politikára még sok leendő vár, úgy az ország őstermelő, mint egyéb rétegeinek megvédelmezésénél.

Említettük, hogy az osztrák statisztika 1913-ról szintén megkísérelte a tuberkulózis-halálozásnak a foglalkozással kapcsolatos vizsgálatát.²⁾ Az osztrák adatokra még visszatérünk. De legfontosabbjaikat már most felhasználjuk.

64. tábla. Ausztria gümőkórhalandósága foglalkozás szerint 1913-ban.

Foglalkozási főcsoport	1.000 lélekre esett gümőkóros halálozás a(z)			Foglalkozási főcsoport	1.000 lélekre esett gümőkóros halálozás a(z)		
	férfiak között	nők között	egész népességben		férfiak között	nők között	egész népességben
Mező- és erdőgazdaság.....	2.38	2.01	2.50	Foglalkozás nélküli önálló.....	4.75	4.96	4.88
Bányászat és ipar.....	3.66	3.01	3.36	Házi cselédek.....	11.34	2.03	2.34
Kereskedelem, közlekedés.....	2.99	2.10	2.55	Általában.....	2.98	2.86	2.86
Közzolgáltat és szabad foglalkozások	1.01	2.03	1.98				

Amint a felsorolásból kitűnik,³⁾ nagyjában minden nehézség nélkül meg tudjuk ejteni az összehasonlítást a magyarországi és ausztriai viszonyok között, bár különbséget okoz a foglalkozások csoportosításában, hogy Ausztria a napszámosokat kivétel nélkül az egyes gazdasági ágak napszámosai között osztja szét, míg a magyar statisztikában ezek egy nagy kontingense külön foglalkozási főcsoportot alkot. Valószínű azonban, hogy a napszámosok közül sokan kerültek be mégis az ú. n. foglalkozás nélküli egyének közé; erre vall legalább, hogy az ide sorolt háztulajdonosok, tőkésék, stb. között az index alacsony (2.43), közel sem akkora, mint a kifejezetten foglalkozás nélküliek között (8.11), akik tömegében részünkről sok, esetlegesen vállalt napszámmunkából élő egyént gyanítunk. Egyébként a bányászatnak és iparnak a gümőkórhalandóság körül való jelentősége sokkal inkább előtűnt Ausztriában, mint nálunk. Hiszen Magyarországon 1911 után alig volt már különbség az őstermelő és az iparos nép indexe között, amott pedig ugyancsak tekintélyes. Ausztriában — ez nagyon jellegzetes körülmény — az őstermelő lakosság gümőkórhalandósága kisebb volt, mint az országos átlag s kisebb volt, mint a kereskedelemmel és közlekedéssel foglalkozó népességé is, ami arra mutat, hogy Ausztria falusi népe inkább tudta maga számára a vidéki élettel s a szabad természetben való munkával járó előnyöket a maga javára kamatoztatni, mint magyar népünk. A mező- és erdőgazdaságban elhelyezkedő lakosság nemek szerint való csoportosítása azt jelzi, hogy Ausztriában is (akárcsak nálunk) a férfiak kedvezőbb helyzetben vannak a gümőkórhalandóság tekintetében, mint a nők. Az eltérés a két nem indexe között mégis kisebb, mint nálunk. Viszont Ausztriában a bányászat és ipar

¹⁾ A napszámosok rohamosan növekvő halandósága tehát általános jelenség. Szinte nyilvánvaló, hogy a napszámosok gümőkórhalandósági indexe kisebb mértékben emelkedett 10 év alatt, mint általános indexük s ezért azok az agályok, melyeknek több ízben kifejezést adtunk, némileg veszítenek erejükből.

²⁾ L. Bewegung der Bevölkerung Österreichs im Jahre 1913, 77* 1.

³⁾ Dr. E. Teleky i. m. 101. I. szerint a mező- és erdőgazdaság indexe 1895–1901-ig: 3.01, 2.88, 2.78, 2.77, 2.70, 2.95, 2.68; az iparé 4.20, 4.00, 3.93, 3.83, 3.63, 3.95, 4.06, 3.94; a kereskedelem és közlekedésé 2.29, 2.14, 2.05, 1.98, 1.95, 2.10, 2.27% volt.

körében is kisebb a most már mindkét országban a férfiak hátrányára írható különbség. A kereskedelemnél és közlekedésnél már nem mondhatjuk ugyanezt. E foglalkozások nőkből álló tömege jóval inkább védett Ausztriában a gümőkórral szemben, mint Magyarországon. A közszolgálat és szabad foglalkozások körében a kép a mienkkel ellentétes. Ausztriában a nők gümőkórhalandósága nagyobb, Magyarországon a férfiaké. Ámde alighanem az okozza ezt, hogy az aktív katonaság férfainak 10-es indexe is részese e foglalkozási főcsoport átlagának, míg Magyarországon nem. A házi cselédek közt a férfiak gümőkóros indexe csaknem hatszor akkora, mint a nőké. A számok felsorolása szinte olyan képet nyújt, mint nálunk Budapesten. De bár a használt forrásmunka nem említi, fel kell tennünk, hogy a férfiakra nézve rendkívül rossz e viszonyok létrejöttében annak is része van, hogy a házi cselédek gyermekeinek halandóságában a gümőkór túlsúlyos nagy szerepet játszik.

f) A keresők és eltartottak szerepe.

Mindazok az adatok, melyeket eddig sorra vettünk, egy-egy foglalkozáshoz tartozó egész népesség viszonyára vonatkoztak. De meg kell immár ejtenünk az adatok szétválasztását is s kutatni azt, van-e valami befolyása a gümőkórhalandóság nagyságára, s mekkora, foglalkozásonként az ú. n. keresői minőségnek s mely foglalkozások azok, melyek eltartottjai között kisebb a tuberkulózis aratása. Nem kétséges, hogy ebben az irányban pontosabb tájékozódást majd csak alább szerezhethetünk, akkor, mikor a kereseti tevékenységet a kor adataival is összekapcsoljuk. Hiszen a keresők egész tömegének gümőkórhalandósága némileg azért is különbözik az eltartottakétól, mert belőle teljesen hiányoznak a hét éven aluli gyermekek, akiknek kisebb gümőkórhalandósága halaványabbá tehetné az egész népességi csoport indexét. De számításaink mégis meggyőző erővel hatnak:

65. tábla. A magyarországi gümőkórhalandósági indexek foglalkozási főcsoportok s a keresők és eltartottak szerint, a nemek és a városi és vidéki népesség megkülönböztetésével az 1901–1915. években.

Nem	Östermelés				Bányászat, ipar, forgalom				Közszolga- lat	Védorő	Különb. m. n. napszá- mos	Házi cseléd	Egyéb foglal- kozások	Össze- sen		
	A) Mező- gazd. és kerté- szet	B) Erdé- szet	C) Egyéb öster- melés	Össze- sen	A) Bányá- szat	B) Ipar	C) Keres- kede- lem	D) Közle- kedés							Össze- sen	
A) 1901—1905.																
a) Magyarország:																
Kereső:	férfi...	4.2	3.1	4.0	4.1	6.1	6.2	3.8	4.2	5.7	4.8	1.0	6.7	2.0	4.4	4.5
	nő	4.4	1.5	3.5	4.4	5.0	5.0	2.9	3.5	5.1	4.1	—	8.0	2.8	3.0	4.4
	együtt.	4.2	3.0	4.0	4.2	6.1	6.1	3.8	4.1	5.6	4.6	1.0	7.4	2.7	3.7	4.5
Eltartott:	férfi...	2.0	1.4	1.3	2.0	2.7	2.0	1.7	2.0	2.4	2.0	2.5	2.4	7.8	4.5	2.3
	nő	4.4	2.8	2.4	4.4	4.1	4.1	2.4	3.0	3.8	3.0	3.4	3.6	0.8	4.5	4.2
	együtt.	3.7	2.3	2.0	3.6	3.7	3.6	2.3	3.1	3.8	2.7	3.1	3.2	7.2	4.6	3.6
b) Összes tje.:																
Kereső:	férfi...	5.8	6.6	8.1	5.8	10.0	6.0	4.2	4.8	6.0	4.7	0.9	12.6	3.0	4.5	6.8
	nő	5.7	—	—	5.7	5.1	5.8	2.7	3.5	5.3	4.8	—	13.6	2.8	2.8	4.4
	együtt.	5.8	6.4	7.7	5.8	9.9	6.4	4.0	4.7	5.8	4.6	0.9	12.9	2.4	3.6	5.2
Eltartott:	férfi...	2.3	1.4	1.1	2.3	2.2	3.0	2.1	2.6	3.0	2.3	2.5	3.9	15.2	3.9	3.0
	nő	5.6	5.4	2.3	5.5	3.9	4.7	2.6	3.6	4.1	3.0	2.8	4.1	11.8	3.7	4.2
	együtt.	4.6	4.0	1.9	4.6	3.3	4.4	2.6	3.8	3.8	2.8	2.7	4.0	13.0	3.8	3.9
c) Vidék:																
Kereső:	férfi...	4.1	3.0	3.4	4.1	5.8	6.1	3.6	3.8	5.0	4.8	1.1	5.2	1.7	4.3	4.4
	nő	4.4	1.6	3.9	4.4	5.0	5.4	3.0	3.6	4.9	4.0	—	7.0	3.0	3.1	4.4
	együtt.	4.2	3.0	3.4	4.2	5.8	6.0	3.4	3.8	5.6	4.7	1.1	6.1	2.9	3.7	4.4
Eltartott:	férfi...	2.0	1.4	1.3	2.0	2.8	2.4	1.6	1.7	2.2	1.9	2.5	2.1	0.8	4.7	2.1
	nő	4.4	2.7	2.4	4.4	4.2	3.9	2.3	3.0	3.7	3.1	4.0	3.4	6.2	4.8	4.2
	együtt.	3.6	2.3	2.1	3.6	3.7	3.4	2.1	3.0	3.2	2.7	3.6	3.0	6.4	4.8	3.6
B) 1906—1910.																
a) Magyarország:																
Kereső:	férfi...	4.0	3.0	3.1	4.0	5.2	5.6	3.4	3.9	5.1	4.2	0.9	7.7	1.9	2.9	4.3
	nő	4.6	1.3	—	4.6	3.4	4.6	2.1	3.0	4.1	3.3	—	9.6	2.6	2.2	4.2
	együtt.	4.1	3.0	3.0	4.1	5.2	5.4	3.2	3.8	4.9	4.0	0.9	8.4	2.5	2.6	4.2
Eltartott:	férfi...	2.1	1.2	1.0	2.1	2.3	2.2	1.0	1.7	2.1	1.6	2.0	2.3	7.6	3.9	2.2
	nő	4.2	2.3	1.7	4.2	3.6	3.6	2.1	3.1	3.2	2.8	3.3	3.7	5.7	3.0	3.9
	együtt.	3.6	2.0	1.5	3.6	3.2	3.1	1.9	2.7	2.9	2.4	2.9	3.4	6.3	3.8	3.8
b) Összes tje.:																
Kereső:	férfi...	5.6	3.4	7.8	5.6	7.8	6.1	3.8	5.1	5.5	4.2	0.8	13.6	2.4	3.2	5.2
	nő	7.2	—	—	7.2	1.6	5.3	2.7	2.9	4.8	3.4	—	14.9	2.0	2.7	4.1
	együtt.	5.7	3.3	7.4	5.7	7.8	5.9	3.0	5.0	5.4	4.0	0.8	14.1	2.1	2.9	4.8
Eltartott:	férfi...	2.4	1.8	3.7	2.4	2.8	3.1	1.8	2.4	2.7	1.8	1.7	5.2	20.7	4.2	2.9
	nő	5.1	2.7	3.7	5.1	3.4	4.0	2.2	3.5	3.5	2.8	2.7	4.7	11.0	3.8	3.8
	együtt.	4.8	2.4	3.7	4.8	3.1	3.7	2.1	3.2	3.3	2.6	2.4	4.9	14.9	3.6	3.6

Nem		Östermelés				Bányászat, ipar, forgalom						Közszolga- lat	Védőerő	Különb. m. n. napszá- mos	Házi cseléd	Egyéb foglalko- zasok	Össze- sen
		A) Mező- gazd. és kerté- szet	B) Erdé- szet	C) Egyéb öster- melés	Össze- sen	A) Bányá- szat	B) Ipar	C) Keres- kede- lem	D) Közle- kedés	Össze- sen							
c) Vidék:																	
Kereső:	férfi...	4.0	3.0	2.4	3.9	5.1	5.8	3.2	3.3	4.9	4.2	1.0	6.2	1.8	2.8	4.1	
	nő	4.4	1.3	—	4.4	3.6	4.0	1.7	3.0	3.6	3.2	—	8.6	2.8	1.9	4.2	
	együti.	4.1	3.0	2.3	4.1	5.0	5.1	2.9	3.2	4.7	4.0	1.0	6.7	2.7	2.3	4.1	
Eltartott:	férfi...	2.1	1.2	0.7	2.0	2.3	2.0	1.4	1.4	1.9	1.6	2.3	2.4	5.9	3.8	2.1	
	nő	4.2	2.3	1.4	4.2	3.6	3.3	2.0	3.0	3.1	2.7	4.0	2.4	4.9	2.9	3.9	
	együti.	3.6	2.0	1.2	3.5	3.2	2.9	1.8	2.5	2.7	2.4	3.5	3.1	5.3	3.2	3.8	

C) 1911–1915.

a) Magyarország:															
Kereső:	férfi...	3.8	2.8	3.2	3.8	5.0	5.0	3.2	3.7	4.7	3.7	0.9	8.6	2.0	4.0
	nő	4.8	4.6	—	4.8	4.0	4.1	2.5	2.7	3.8	2.8	—	10.3	2.0	4.0
	együtt.	4.0	2.8	3.2	4.0	5.6	4.9	3.1	3.6	4.6	3.5	0.9	9.2	2.0	4.0
Eltartott:	férfi...	1.8	1.2	1.0	1.7	2.3	1.8	1.3	1.5	1.7	1.6	2.3	3.9	3.3	1.9
	nő	3.5	2.1	1.7	3.5	3.3	2.9	1.7	2.7	2.7	2.3	4.0	5.2	2.7	3.2
	együtt.	3.0	1.8	1.5	3.0	3.0	2.6	1.6	2.3	2.4	2.0	2.6	3.7	5.6	2.8
b) Összes tje.:															
Kereső:	férfi...	5.2	6.4	9.3	5.2	11.5	6.0	3.7	4.2	5.1	3.8	0.8	13.8	2.0	4.8
	nő	8.1	—	—	8.1	3.0	4.3	2.8	2.9	4.0	2.7	—	14.1	1.0	3.4
	együtt.	5.8	6.2	8.9	5.0	11.1	5.3	3.6	4.1	4.9	3.6	0.8	13.9	1.0	4.4
Eltartott:	férfi...	2.4	0.9	4.2	2.4	2.0	2.0	1.7	2.0	2.3	1.7	1.8	6.3	2.8	2.7
	nő	4.2	1.6	1.4	4.2	3.8	3.6	2.1	2.9	3.1	2.4	1.9	6.3	13.4	3.4
	együtt.	3.7	1.3	2.1	3.7	2.9	3.2	2.0	2.6	2.8	2.2	1.8	6.3	16.7	3.2
c) Vidék:															
Kereső:	férfi...	3.8	2.7	2.4	3.7	5.3	4.8	2.9	3.4	4.5	3.7	1.0	7.3	2.0	3.9
	nő	4.8	4.7	—	4.8	4.1	4.0	2.2	2.6	3.7	2.6	—	9.6	2.2	4.2
	együtt.	4.0	2.8	2.4	3.9	5.3	4.7	2.7	3.4	4.4	3.4	1.0	8.1	2.2	4.0
Eltartott:	férfi...	1.7	1.3	0.0	1.7	2.3	1.6	1.1	1.3	1.0	1.4	2.8	2.6	4.4	1.8
	nő	3.6	—	1.9	3.6	3.3	2.7	1.6	2.7	2.6	2.3	3.5	3.7	4.2	3.2
	együtt.	3.0	1.8	1.5	3.0	3.0	2.4	1.4	2.2	2.3	2.0	3.3	3.3	4.3	2.8

Adataink közül ebben a csoportosításban (a megfelelő abszolút számok híján) hiányzanak Budapest indexei; de a városok és a vidék között mutatkozó eltéréseket azok mégis feltárják.

Az első tanulság, melyről meg kell emlékeznünk, a különböző foglalkozások összes keresőinek és összes eltartottjainak indexeiből szűrődik le. A keresők gümőkórhalandósága nagyobb, mint az eltartottaké s egyre inkább az: a keresők indexe a század elején az eltartottakét csupán 25, 1911 után azonban már 42-80/o-kal haladta meg, s mivel egyébként mindkét index csökkenő tendenciájú volt, nyilvánvaló, hogy az eltartott népesség gümőkórhalandóságát jobban tudtuk korlátozni. Az eltartottaknak ez az enyhülő gümőkórhalandósága főképpen a vidéken (a vármegyékben) volt észlelhető, de a városokban is tagadhatatlanul megvolt, hiszen a két index itt előbb 33-s, utóbb pedig már 37-80/o-nívőkülönbséget mutatott. Ha már most a városok és vidék arányszámait állítjuk egymással szembe, megállapíthatjuk, hogy a városokban úgy a keresők, mint az eltartottak között fokozottabb a gümőkórhalandóság, mint a vidéken. Ámde figyelemre-méltó tény, hogy a keresők indexe megfigyelésünk tartama alatt a városokban 15%, a vidéken csupán 10%, az eltartottaké pedig a városokban 18%, a vidéken pedig alig valamivel több, 20-80/o-kal hanyatlott, ami arra enged következtetni, hogy a vidéki kereső népesség közegészségügyének ápolása körül még bőven lehetne találni olyan pontokat, melyek felkarolása révén már a múltban is szebb eredményeket tudtunk volna elérni.

A keresők közül a napszámosok gümőkórhalandósági indexe a legmagasabb, sőt indexük állandó emelkedése is szembevetendő: a 15 év leforgása alatt ez az arány 24-80/o-kal nőtt meg. Minden más foglalkozási főcsoportban az index ugyanakkor csökkent. E foglalkozások közül eleinte a bányászat és ipar keresői egyaránt nagyon fenyegetettnek látszottak a gümőkór által; utóbb azonban az ipari indexet 19-80/o-os fogyása jóval mérsékeltebbé tette. Mögöttük 1901 után a közszolgálatban alkalmazottak és a szabad foglalkozásúak gümőkórhalandósága volt legnagyobb, nagyobb mint az östermelőké. De míg az előbbie indexe a produkált 23-80/o-os javulás folytán később az országos átlag alá süllyedt, az östermelőké éppen csak hogy az országos átlag nívjára tudott leereszkedni. A kereső östermelők indexe megfigyelésünk alatt mindössze 4-80/o-kal vált jobbra, oly csekély mértékben tehát, minek mását hiába keresnők a többi foglalkozásoknál. Így, tehát, most még világosabban rajzolódik ki előttünk a magyarországi gümőkórhalandóság tipikus jelensége, az östermelő dolgozó nép veszélyeztetettsége. Akkor, mikor minden más foglalkozás körében háromszor, négyszer, sőt (az »egyéb« foglalkozásoknál) nyolcszor nagyobb mértékben tudtuk a gümőkórhalandóságot

csökkeneni, a Magyarországon annyira fontos agrárnépesség gumókórhalandóságának (mondhatnók) stagnálásán szinte meg kell döbbernünk. A kereskedelem és a közlekedés keresőinek indexei már a jobbak közé tartoztak; javulásuk is körülbelül egyező volt. De még jobbak voltak a házi cselédek és az »egyéb« foglalkozásuké, melyek közül a cselédség indexének alábbszállása (26·0%) szintén felemlítésre méltó. Legkedvezőbb az index a véderőnél, olyannyira az, hogy a javulásnak itt természetesen már csak kisebb lehetősége volt (10·0%).

A városokban az ú. n. termelő foglalkozások körében a keresők indexe általában magasabb volt, mint vidéken. Nagyjában kétszer akkora volt a városi bányász- és napszámosok gumókórhalandósága, mint a vidéken. A bányászatnál a város és vidék különbsége idővel még egyre inkább nyilvánvalóvá lett; a város és vidék indexeit itt ellentétes irányú mozgás távolítja el egymástól. A napszámosok között azonban a város — vidék ellentéte mintha kiegyenlítődne; *sajnos csak azon az áron, hogy a vidéki napszámosok indexe erőteljesebben romlott még, mint a városié.* Az iparban, a kereskedelemnél és közlekedésnél megnyugtatóbb tapasztalataink vannak. Az mindenestre gondolkodásra késztet, hogy a városokban dolgozó iparos nép indexe kezdetben alig volt rosszabb a vidékinél (ami más szóval azt jelenti, hogy a vidéki iparosság indexe is aggodalmat keltő), viszont a két index különbsége (a vidékére vonatkoztatva) statisztikánk szerint 6·0%-ról 12·7%-ra növekedett, azaz a vidéken a javulás erősebben érvényesült. A kereskedelemnél (17·0%) és a közlekedésnél (23·7%) a vidék előnyös helyzetét már eleitől fogva észlelhettük s később még inkább (a különbségek 0%-a ekkor 29·6, ill. 20·6 volt). Az őstermelésnél rendkívül frappáns adat az, mely a városi és vidéki index egymáshoz való viszonyát mutatja; *a városi index a vidékihez képest az utóbbinak előbb 33·3, utóbb pedig már éppen 43·5%-ával volt magasabb.* Tekintettel arra, hogy a magyar városokban az őstermelő elem korántsem olyan ritka, mint a külföld városaiban, *kétségtelen, hogy a városi földművelő népességnek ez a szomorú egészségügyi bizonyítványa is egyik kerékkötője a magyar őstermelő nép gumókórhalandósága javulásának.* A városi őstermelő nép köztudomás szerint nálunk tanyalakó nép. E népesség gazdaságtársadalmi viszonyainak korszerű javítása a legégetőbb magyar problémák egyike, és e problémák közt jelentőségben korántsem utolsó a tanyákon élő népesség gumókórhalandósága. A közszolgálatban alkalmazottak és a szabad foglalkozásúak gumókórhalandósága városban és vidéken alig mutat eltérést; ami kevés mégis látszik, az előbb a városok, utóbb azonban már a vidék javára esett. A szerepek kicserélődtek az »egyéb« foglalkozásoknál is, ámde itt 1911 után a vidék indexe messze mögötte maradt a városokénak. A véderőnél a vidéki katonaság gumókórhalandósága mindenkor valamivel nagyobb volt, mint a városban állomásozóké; a házi cselédeké is így alakulnak az arányok, — csak hogy itt a vidék sokkal hátrányosabb helyzetben van, mint a városok.

Ha a két nem keresőinél külön vizsgáljuk az indexeket, megkapó az a különbség, melyet az őstermelésnél és a napszámosoknál látunk. *Az őstermelő nők gumókórhalandósága a férfiakénál (az utóbbiakéhoz viszonyítva) 7·3, majd 26·3%-kal, a napszámosoké pedig 28·3, majd 19·8%-kal nagyobb,* eleven bizonyosságnak, hogy e nők kereső tevékenysége aligha van jó hatással azok gumókórhalandóságának fejlődésére. A házi cselédek sorában eleinte a nők indexe szintén sokkal felülmúlta a férfiakét, de az évek során a két nem indexe itt egy szintre helyezkedett, mivel a férfiak indexe mitsem javult. A többi foglalkozások közül feltűnően jó a kereső nők indexe a férfiakéhoz képest a bányászatban, ahol a kereső nők többnyire tisztviselők; a nők előnye (a viszonyítást rájuk vonatkoztatva) ott 20, majd 40% volt. De a kereskedelemre (31·0, ill. 28·0%) és közlekedésre (20·0, ill. 37·0%) sem panaszkodhatunk, sőt az ipart űző női népesség gumókórhalandósága is 10·7, majd 21·0%-kal volt jobb, mint a férfiaké. Valószínű, hogy ebben annak is van része, hogy a nők az iparban, stb. a férfiakhoz képest rendszerint könnyebb munkát végeznek, mint a férfiak. Nem úgy, mint a mezőgazdaságban, ahol — különösen aratás idején — a férfi és női munka nehézsége között alig van különbség.

Az őstermelő kereső nők gumókórhalandósága úgy a városokban, mint a vidéken nagyobb, mint a férfiaké. A két nem indexének különbsége 1900 után (a férfiakéhoz képest) 6·3, 1911 után pedig 29·7% volt, tehát elegendő nagy arra, hogy cselekvésre késztesse. Ámde a városokban 1901 után még csaknem egyforma volt a két nem gumókórhalandósága, 1911-et követően azonban már a nőké 55·7%-kal magasabb. *A gumókórhalandóság a melegágyát az őstermelő nép körében szinte tökéletes biztonsággal a városokban élő női kereső népesség magas indexében lelhetjük meg.* Ijesztő dolog az, hogy a magyar városok női őstermelő kereső lakosságából évente 8·1%-nak kellett statisztikánk szerint gumókórban elhalni! Amint hogy az is az, hogy a magyar városokban úgy az őstermelő férfiak, mint a nők sokkal sűrűbben pusztultak el tuberkulózisban, mint vidéken.

A nők nyomasztó gumókórhalandósága a napszámosoknál a városokban és vidéken egyaránt érvényesült. Csak hogy városokban a napszámos-férfiak és nők közel egyenlő mértékben adóztak a halál

nemének. Vidéken azonban — talán annak következtében, hogy itt a szegények között is csak a leg-szegényebb nők kényszerülnek arra, hogy kenyerüket a durva napszámosmunkával keressék meg, — a gumókór képében jelentkező halál aratása sokkal dúsabb a nők, mint a férfiak között. Vidéken a női házi cselédek is gyakrabban haltak el tuberkulózisban, mint a férfiak; városokban ennek ellenkezője áll.

A többi foglalkozások közül — melyek mindegyikében s a városokban úgy, mint a vidéken a nők indexe kisebb, mint a férfiaké (a kivétel ritka) — elsőnek a bányászatot említjük fel. *A bányászatnál a városi férfiak indexe körülbelül kétszer akkora, mint a vidéki férfi bányászoké.* S ha lehet is ebben része a városokban túlnyomó szénbányászat kísérő körülményeinek, oly tanulság ez, mely mellett nem lehet szó nélkül elmenni. Ami az ipart illeti, város és vidék tekintetében a férfiak indexe körül nincs ugyan nagy ingadozás (a különbségek 0%-a — a vidék javára — 1900 után: 8·2, 1911 után: 16·7 volt), de mégis nagyobb, mint a nőknél, ahol a városi és vidéki indexek különbözetének kiszámítása 7·4, s utóbb is csak ugyanannyi 0%-ot eredményez. Ezt értelmezhetnők úgy, hogy a városi iparnak alig valamivel gyakoribb kísérője a gumókórhalalozás, mint a vidéken megtelepedettnek; a halálozás, ismétljük, mert hiszen fel kell tennünk, hogy a városok fejlettebb közegészségügyi berendezései mellett a gumókórossá vált ipari munkások közül sokan szabadulni is tudnak betegségeiktől. *De értelmezhetjük úgy is, hogy a vidéki iparosnépesség viszonyai oly rosszak, melyek utat nyitnak a dolgozó elembe csaknem ugyanakkora fokú gumókórhalalozásnak, mint a városokban. Ha az utóbbi álláspontra helyezkedünk, újból oly részletet pillantjuk át a gumókórhalandóság kérdésének, melynek beható tanulmányozására előbb-utóbb szükség lesz.*

A kereskedelem férfi-keresőinél is nagy erővel jelentkezik a városi elem kedvezőtlenebb helyzete; ennek gumókórhalandósága a vidékénél 20·0, majd utóbb 27·0%-kal volt rosszabb. A kereskedelem női keresőinél nem azonnal alakult így a helyzet, de 1911 után 27·0%-kal több gumókóros halott esett 1.000 városi nőre, mint ugyanannyi vidékire. Valószínű, hogy ebben része van a vidéken folytatott kereskedelem rendszerint kisebbszerűségének. De úgy érezzük, hogy a vidéki élet egyéb jó oldalai is szerepet játszanak abban, hogy itt végre a vidék határozott előnyéről számolhatunk be. Ugyanezt tehetjük, ha valamivel kisebb mértékben is, a közlekedésnél. A közlekedés körében dolgozó férfiak indexe vidéken előbb 26·3 s utóbb is 23·0%-kal, a nőké pedig 1911 után 11·0%-kal volt kedvezőbb, mint a városokban, amiben — tekintettel arra, hogy a közlekedés nagy tömegét adó vasutas- és postásnépesség körülbelül egyenlő anyagi feltételek mellett él: akár vidéken, akár városban teljesít szolgálatot —, a magyar városi életnek bizonyos káros hatását nem tagadhatjuk meg a gumókórhalandóság képződésénél. A közszolgálatban levő és szabad foglalkozású egyének városban és vidéken a férfiaknál körülbelül egyenlő, a nőknél pedig a valamivel jobb vidéki indexeket is részben a vidéki élet előnyeire kell visszavezetni.

Kutatásunk anyagának most már második főbb részére térhetünk át, arra, hogy az *eltartottak* gumókórhalandósága mekkora volt s mekkora az egyes foglalkozási főcsoportokon belül. Nem szorul bővebb magyarázatra az a tény, hogy az eltartott férfiak indexe, az ú. n. produktív foglalkozásokban legalább, általánosságban kisebb, mint a keresőké. Hiszen a férfinem a társadalmi élet mai fejlődési fokán közvetlen szellemi vagy fizikai munkával veszi ki részét a társadalom közös munkájából, — mihelyt a szükséges testi vagy szellemi feltételeket eléri — s többnyire csak a gyermekek és öregek azok, akik — képviselői közül — nem a keresők, hanem az eltartottak közé kerülnek. *Minthogy viszont a gyermekkor tuberkulózisa nem olyan veszélyes, mint a későbbi s különösen a termelő korosztályoké, önként megfejlődik az ok, mely miatt a férfi eltartottak indexe szükségképpen nem lehet magas.* Hogy viszont a női eltartottaké — rendszerint — kedvezőtlenebb, mint a férfiaké, annak az imént vázolt gondolatmenettel körülbelül ellenkező oka van. Hiszen a női eltartottak tömege (a hozzá képest csekély keresők levonásával) sokkal inkább közelébe esik a női népesség egészének, mintsem ezt a férfiakról elmondhatnók. *A női eltartottak sorában tehát bőven vannak képviselve az ú. n. veszélyes korosztályok s elsősorban ennek következménye, hogy a női eltartottak indexe többnyire felülmúlja a férfiakét.*

Ámde annak, amit most elmondtunk, egyéb tanulsága is van. Mindenekelőtt az, hogy hiba volna tőlünk sorra azokat a különbségeket vizsgálni, amelyek az egyes foglalkozási főcsoportok férfi és női indexei között mutatkoznak, mert hiszen ezeknek legfőbb indoka a férfi- és nőeltartottak gyökeresen eltérő kormegoszlásában rejlik. Továbbá az, hogy nem volna sok értelme annak, hogy az egyes foglalkozási főcsoportokon belül azt tekintsük végig, hogy a keresők indexében kifejezve, mekkora az eltartottaké. Ennek ismét az az akadálya, hogy az eltartottak kormegoszlása is merőben más, mint a keresőké. Meg kell tehát elégednünk azzal, hogy azt kutassuk végig, hogy az eltartottak sorában általában mely foglalkozások eltartottjai azok, akik a gumókórhalandóság szempontjából szerencsés vagy kevésbé szerencsés helyzetben vannak. Itt megvan az összehasonlítás lehetősége, minthogy a kormegoszlás különbözősége bizonyára kisebb mérvű zavaró tényező ebben az esetben, mint a fentebb említettekben.

Az eltartottak gümőkórhalandósági indexe megfigyelésünk alatt csökkenő irányzatú volt. Az 1900-as évek elején 3-as ezrelék 22-20/0-os fogyással 1910 után 2-3/00-re gyengült; az index enyhülése a városokban (17-20/0) kisebb volt, mint a vidéken (20-30/0). A különbség nem nagy, mégis jelzi azt, hogy vidéken az eltartottaknak annál is csekélyebb fokú gümőkórhalandósága a jövőt illetően valamivel jobb kilátásokat nyújtott, mint a városokban. Mivel az eltartottak sorában szerepelnek a gyermekek szülő anyák s maga a fiatal gyermekesereg, e tény jelentőségét nem szabad lebecsülni. Úgy a férfiertartottak indexe, mint a női eltartottaké, statisztikánk szerint visszaesett; a férfiaké 13-8, a nőké éppenséggel 23-20/0-kal. Amiből, ismételjük, nem szabad arra következtetni, mintha valami különös körülmények hatottak volna közre a nők arányszámainak erősebb összezsugorításában. A férfiertartottak indexe valóban (magyar viszonyokat véve) elég alacsony volt arra, hogy javulásában már meg kelljen elégednünk mérsékeltbb tényezővel is. Ez az index egyébként a városokban jóval nagyobb, mint vidéken; a különbségek (a vidéki indexre vonatkoztatva) a két szélső ötévi időszakban 42-9, illetőleg 50/0-ra mentek fel. Ennek a városi gyermekek egészségügye szempontjából van nagy jelentősége. A női eltartottak városi indexe 1900 után a vidékét fedte, s 1911 után is csak alig valamivel volt jobb a vidéki index, mint a városoké.

Az egyes foglalkozási főcsoportok eltartottjainak indexeit véve sorra, előre kívánczik az a megjegyzés, hogy a férfiaknál (alig valamelyes kivétellel) az arányszámok többségükben sokkal inkább egymásfelé hajlók, mint a keresőkénél. A nőknél is csaknem ugyanezt vehetjük észre. A férfiaknál pozitív irányban a házi cselédek eltartottjainak gümőkórhalandósága ugrik ki, az ú. n. egyéb foglalkozásúakéval együtt; negatív irányban — az átlagtól lefelé — a kereskedelem alacsony indexe öltik szembe. A nőknél a helyzet körülbelül ugyanaz, talán azzal a különbséggel, hogy az évek során a nőknél az »egyéb« foglalkozásúak indexének rangszámát a napszámosok eltartottjai foglalták el. A végletek között azonban szemmel láthatóan egymáshoz simulnak úgy a kifejezetten termelő, mint a szellemi munkát jelentő foglalkozásúak eltartottjainak gümőkórhalandósági arányszámai. Ez a tanulság mintha azt jelezné, hogy ott, ahol a foglalkozásnak az azt folytató egyénre gyakorolt hatása (a családtagokra) csak másodlagosan, közvetve érvényesül, a halás veszté erejéből, azaz a társadalmi lovábbhatás nem egyenlő értékű a foglalkozás végzésének hatásával, noha sohasem szabad megfeledkezni a kormegoszlás hatásáról sem.

Az ipari munka a gümőkórhalandóság szempontjából az őstermeléshez képest valóban elég feltűnő eltérést okozott a gümőkórhalandóságban. Ennek az eltartottaknál alig látjuk nyomát. Sőt éppen ellenkezőleg. Az őstermelés női eltartottjainak indexe nagyobb, mint az iparé. Amiből azt a következtetést mindenesetre levonhatjuk, hogy az ipari termelés bár a benne résztvevők gümőkórhalandósága szempontjából bizonyos mértékig hátrányos, a hátrány nem érezhető ugyanolyan határozottan az eltartottak, különösen a női eltartottak gümőkórhalandóságában. Viszont az őstermeléssel foglalkozó népesség gümőkórhalandósága egyfelől maga szintén sok kívánni valót hagy maga után, de ugyanakkor különösen női eltartottjainak (akik a munka terhéből nem veszik ki részüket) gümőkórhalandósága is aggodalmat keltő.

A megfigyelés két szélső időszakát hasonlítva össze, az indexek úgy a férfiaknál, mint a nőknél általában estek. Kivétel csak a napszámosok eltartottjainál fordult elő. Ámde a napszámosok eltartottjainak indexe nem annyira szomorú, mint talán fellehettük, s nagyjában a termelő foglalkozások indexei közé beleillő. Alighanem az az oka ennek, hogy a különböző napszámosok családja általában kis létszámú, pontosabban fejezve ki magunkat, az eltartott családtagok száma a napszámosfamiáliákban csekély. A napszámosok gyermekei hamar kereső sorba kerülnek, feleségeik is gyakran mint keresők szerepelnek, s így érthető a foglalkozási főcsoport eltartottjainak (akik nagy részükben gyermekek) eddigi fejlegeléseinkkel látszólag ellenkező indexe. Ugyanez a körülmény magyarázza meg azt a tényt, hogy a napszámosok eltartottjainak általános halandósági indexe is csak kis hányada a keresőkének.

Említettük, hogy a házi cselédek eltartottjainak gümőkórhalandósága mennyire fenyegető. De különösen az a városokban. A férfi eltartottak indexe 1901 után 2 1/2-szer, a nőké kétszer, 1911 után a férfiaké ötször, a nőké pedig háromszor akkora volt a városokban, mint a vidéken. A szociálhigiénének mindenkor egyik fontos problémája volt a törvénytelen gyermekek egészségügye, mert hisz valójában arról van itt szó. S kiváltképpen az volt a városokban, melyek gazdasági és erkölcsi viszonyai kifogyhatatlanul fogják okozni a jövőben is azt, hogy a világra jöjjenek ezek a szerencsétlenek, kikre már a megszületésükkor is a kíméletlen végzet leselkedik. A kérdés jórésztben ma is megoldatlan. De a társadalom lelkiismeretéhez oda kell férközni annak a szörnyű igazságnak, hogy a házi cselédek eltartottjai közül az 1911. évet követően legkevésbé 16-20/00-nek kellett a városokban gümőkórban elhalnia.

Ha a most felvett fonalat a városi és vidéki indexek jellemzésével vezetjük tovább, az eltartott férfiak és nők adatainak vizsgálatánál még néhány adatra kell a figyelmet felhívunk. Az őstermelésnél a férfiertartottak indexe a városokban egyre nagyobb, mint a vidéken; legutóbb a vidék már 41-20/0-kal volt

előnyösebb helyzetben. A női eltartottaknál a vidéknek ez az előnye 25-20/0-ról 20-20/0-ra gyengült, de még mindig elég jelentős maradt. A bányászatnál megszokott módszerünk alapján ellenkezőt tapasztalunk. A férfiaknál — bár a városok kedvezőbb aránya megfakult — még 1910 után is 15-20/0-kal volt rosszabb a vidéki index; a nőknél pedig a városok javára mutatkozott 7-7/0 plus utóbb teljesen eltűnt. Fel lehet tenni, hogy a vidéki bányász népe megélhetési viszonyai inkább javultak, mint a városi, mit támogat az a körülmény, hogy a vidék nem annyira szénbányász népe tartózkodási helyének állandóbb volta s az ebből folyó nyugalmi állapot révén is lassan-lassan be tudta hozni azt a hátrányt, mely előbb itt mutatkozott.

Az ipar eltartottjainál a városok rosszabb helyzete mindkét nemnél szakadatlan volt s hozzá még növekvő is a város és vidék indexeinek különbözete. Ugyanez áll a kereskedelemre és nagyjában a közlekedésre is, bár utóbbinál a női eltartottak gümőkórhalandósága 1901 után a két nemnél még egyező volt s csak később jutott előtérbe a városokra nézve érvényesülő szabály. A bányászat, ipar és forgalomnál a vidék javára kiszámítható előny itt-ott 50/0-ot is meghaladja s mindenesetre némileg jóváteszi azt a sötét képet, melyet korábban a vidéki ipari keresők gümőkórhalandóságáról festenünk kellett. Nem tudjuk azonban, hogy ennek részben nem az-e az oka, hogy a vidéki kis- vagy kevésbé gyárszerű ipar mellett — iparos vagy ipari munkáscsaládok családtagjai közül — mint tanonc, segéd vagy segítő családtag — könnyebben kényserülnek kereső leélenységet folytatni s így a család eltartottjai közül kiválnak. A közszolgálat és a szabad foglalkozások eltartottjai közül a férfiak gümőkórhalandósága mindig, a nőké pedig rendszerint, jobb a vidéken, mint a városokban. A véderő kötelékébe tartozók eltartottjai viszont vidéken sokkal sűrűbben haltak el gümőkórban, mint a városokban.

g) A gümőkórhalandóság a foglalkozási főcsoportok társadalmi tagozódása szerint.

A keresők és eltartottak gümőkórhalandóságának vázlatos áttekintését ezekben nyújtottuk. Mielőtt azonban a problémának ezt a részét összekapcsolnók a korviszonyokkal, a keresők és eltartottak megkülönböztetésével módját kell ejtenünk annak, hogy a gümőkórban elhaltak társadalmi tagozódását is megvizsgáljuk. Azaz megvizsgáljuk azt, hogy az egyes foglalkozási főcsoportokon belül (a keresőket és eltartottakat szétválasztva) az önálló, a tisztviselőelem és a segéd személyzet milyen mértékben volt kitéve a gümőkórhalandóságnak?

E helyütt ismét hangsúlyozzuk, hogy e részben munkánk nem tökéletes. Az iparosnépesség társadalmi tagozódás szerint kiszámított gümőkórhalandósága nem egészen pontos s éppen ezért az egész népesség sem lehet az, minthogy annak gümőkóros halálózását az iparosnépességnél feltételezett megoszlás figyelembevételével bontottuk szét társadalmi tagozódás szerint. Az 1909—12. évekről ismervén azt, hogy ez évek gümőkóros s ipari foglalkozású halottai közül mennyien voltak az önálló s mennyien voltak a segéd személyzethez tartozók, — mindezt: keresők és eltartottak szerint, — a már fentebb jelzett arányokat nyertük. Ez arányok segítségével szakítottuk most már ketté az 1901—5., 1906—10. és 1911—15. évek ipari foglalkozású gümőkóros halottainak közös tömegét s viszonyítottuk az így nyert adatokat az élőkhoz.

66. tábla. A magyarországi gümőkórhalandósági indexek foglalkozási főcsoportok és társadalmi tagozódás szerint, a nemek megkülönböztetésével az 1901—1915. években.

Foglalkozás, társ. tagozódás	1901—1905		1906—1910		1911—1915		Foglalkozás, társ. tagozódás	1901—1905		1906—1910		1911—1915	
	férfi	nő együtt	férfi	nő együtt	férfi	nő együtt		férfi	nő együtt	férfi	nő együtt	férfi	nő együtt
A) Keresők.													
Östermelés:													
Önálló.....	3.9	3.4	3.7	3.5	3.1	3.4	3.2	3.0	3.2	4.2	3.8	4.1	3.8
Tisztviselő.....	2.4	—	2.4	2.6	—	2.6	1.9	—	1.9	4.1	3.8	4.3	4.5
Segéd személyzet..	4.8	6.4	5.0	4.7	7.4	5.2	4.7	8.7	5.3	4.1	3.9	3.9	3.8
Bányászat:													
Önálló.....	3.9	5.7	4.9	5.5	—	5.2	1.1	7.4	1.6	4.9	4.6	4.8	4.8
Tisztviselő.....	4.7	—	4.5	2.1	—	2.0	4.2	—	4.0	4.1	3.8	4.1	3.8
Segéd személyzet..	6.2	5.0	6.2	5.3	3.6	5.3	5.7	4.1	5.7	4.4	3.4	4.2	3.8
Ipar:													
Önálló.....	5.7	5.2	5.0	5.4	4.6	5.4	5.2	4.3	5.0	4.9	4.6	4.8	4.8
Tisztviselő.....	3.1	1.3	2.9	2.4	1.4	2.2	2.0	1.6	2.4	4.9	4.6	4.8	4.8
Segéd személyzet..	0.6	5.9	6.6	5.7	4.7	5.5	5.0	4.2	4.9	4.4	3.0	3.7	3.9
Kereskedelem:													
Önálló.....	3.8	2.5	3.5	3.3	2.0	3.1	2.9	1.6	2.0	4.1	3.6	3.9	3.7
Tisztviselő.....	3.3	4.2	3.3	3.2	2.7	3.1	3.5	3.9	3.4	4.2	4.1	4.2	3.8
Segéd személyzet..	4.1	3.8	3.9	3.7	2.1	3.4	3.6	3.2	3.4	5.0	5.3	5.1	4.8
Közlekedés:													
Önálló.....	4.2	3.3	4.1	3.8	3.2	3.3	3.2	0.7	3.1	4.2	3.8	4.3	4.5
Tisztviselő.....	4.4	2.3	4.1	3.9	3.9	3.9	3.8	2.2	3.7	4.1	3.8	4.1	3.8
Segéd személyzet..	4.1	2.3	4.1	3.9	3.9	3.9	3.8	2.2	3.7	4.1	3.8	4.1	3.8
Közszolgálat:													
Önálló.....	5.2	4.1	4.8	4.9	3.0	3.9	4.8	1.9	3.2	4.9	4.6	4.8	4.8
Tisztviselő.....	4.9	4.6	4.8	4.8	3.9	4.8	3.6	3.4	3.6	4.4	3.4	4.2	3.8
Segéd személyzet..	4.4	3.4	4.2	3.8	1.6	3.5	3.7	1.4	3.3	4.4	3.0	3.7	3.9
Véderő:													
Tisztek és tisztvis..	1.9	—	1.9	1.6	—	1.6	1.6	—	1.6	1.9	1.6	—	1.6
Altisztek és legénys.	0.3	—	0.9	0.9	—	0.9	0.8	—	0.8	0.9	0.8	—	0.8
Kmb. napszámos (segéd személyzet):													
Önálló.....	6.7	8.6	7.4	7.7	9.6	8.4	8.0	10.3	9.2	6.7	8.6	7.4	7.7
Házicseleg segéd..	2.0	2.8	2.7	1.9	2.6	2.5	2.0	2.0	2.0	2.0	2.8	2.7	2.7
Egyéb fogl. önálló	4.4	3.0	3.7	2.9	2.2	2.5	2.5	1.9	2.2	4.4	3.0	3.7	2.9
Összes népesség:													
Önálló.....	4.1	3.6	3.9	3.7	3.1	3.5	3.4	2.9	3.3	4.1	3.6	3.9	3.7
Tisztviselő.....	4.2	4.1	4.2	3.8	3.3	3.7	3.8	3.2	3.8	4.2	4.1	4.2	3.8
Segéd személyzet..	5.0	5.3	5.1	4.8	5.4	5.0	4.7	5.3	4.8	4.4	3.0	3.7	3.9

Foglalkozás, társ. tagozódás	1901—1905	1906—1910	1911—1915	Foglalkozás, társ. tagozódás	1901—1905	1906—1910	1911—1915
	férfi nő együtt	férfi nő együtt	férfi nő együtt		férfi nő együtt	férfi nő együtt	férfi nő együtt
B) Eltartottak.				C) Keresők és eltartottak.			
Östermelés:				Östermelés:			
Önálló.....	1.7 4.2 3.4	1.7 3.0 3.2	1.5 3.2 2.7	Önálló.....	3.1 4.0 3.6	2.9 3.7 3.3	2.6 3.2 2.9
Tisztviselő.....	1.5 2.2 2.0	1.3 2.1 1.9	1.1 1.5 1.4	Tisztviselő.....	2.0 2.2 2.1	2.1 2.1 2.1	1.6 1.5 1.5
Segédzemélyzet..	2.6 4.8 4.1	2.0 4.7 4.0	2.2 4.1 3.5	Segédzemélyzet..	3.9 5.1 4.6	4.0 5.2 4.6	3.8 4.7 4.5
Bányászat:				Bányászat:			
Önálló.....	1.8 3.9 3.2	0.7 3.3 2.5	1.8 2.2 2.1	Önálló.....	3.1 4.0 3.6	3.7 3.1 3.4	1.4 2.6 1.9
Tisztviselő.....	2.5 3.1 2.8	1.6 1.8 1.7	1.8 2.0 1.8	Tisztviselő.....	3.2 3.0 3.6	1.9 1.7 1.8	3.1 2.0 2.8
Segédzemélyzet..	2.7 4.2 3.7	2.3 3.7 3.2	2.3 3.4 3.0	Segédzemélyzet..	4.9 4.2 4.6	4.2 3.7 3.9	4.4 3.4 3.9
Ipar:				Ipar:			
Önálló.....	1.9 3.4 2.9	1.7 3.1 2.7	1.5 2.7 2.4	Önálló.....	4.0 3.6 3.8	3.8 3.8 3.6	3.6 2.9 3.9
Tisztviselő.....	1.2 2.2 1.9	1.1 1.8 1.6	1.2 1.5 1.4	Tisztviselő.....	2.5 2.1 2.3	2.0 1.7 1.9	2.2 1.6 1.8
Segédzemélyzet..	3.9 5.3 4.9	3.0 4.1 3.7	2.2 3.2 2.9	Segédzemélyzet..	6.0 5.4 5.8	5.1 4.2 4.7	4.4 3.4 4.0
Kereskedelem:				Kereskedelem:			
Önálló.....	1.6 2.3 2.0	1.4 2.0 1.8	1.2 1.0 1.5	Önálló.....	2.7 2.3 2.5	2.4 2.0 2.2	2.1 1.0 1.8
Tisztviselő.....	1.5 2.0 1.8	1.5 1.8 1.7	1.3 1.4 1.4	Tisztviselő.....	2.7 2.1 2.4	2.7 2.0 2.3	2.7 1.8 2.3
Segédzemélyzet..	2.9 3.8 3.5	2.4 2.8 2.6	1.9 2.6 2.4	Segédzemélyzet..	3.9 3.6 3.8	3.4 2.6 3.1	3.2 2.8 3.0
Közlekedés:				Közlekedés:			
Önálló.....	1.4 2.8 2.4	1.1 2.0 1.7	1.0 1.9 1.6	Önálló.....	2.9 2.8 2.8	2.2 2.0 2.2	2.2 1.8 2.0
Tisztviselő.....	1.8 2.7 2.4	1.1 2.7 2.2	1.2 2.4 2.0	Tisztviselő.....	3.4 2.9 3.2	3.3 2.7 3.0	2.9 2.6 2.7
Segédzemélyzet..	2.1 4.0 3.4	1.9 3.4 3.0	1.0 3.0 2.6	Segédzemélyzet..	3.3 3.9 3.6	3.1 3.4 3.2	2.9 2.9 2.9
Közfoglalkozás:				Közfoglalkozás:			
Önálló.....	1.8 — 0.6	1.1 2.0 1.7	1.0 1.8 1.0	Önálló.....	3.7 1.6 2.4	3.3 2.4 2.8	3.2 1.9 2.4
Tisztviselő.....	1.8 3.0 2.7	1.6 2.5 1.8	1.4 2.1 1.9	Tisztviselő.....	3.7 3.2 3.5	3.4 2.7 3.0	2.8 2.8 2.6
Segédzemélyzet..	2.5 3.8 3.4	1.8 3.4 2.9	1.6 2.8 2.6	Segédzemélyzet..	3.6 3.7 3.7	3.0 3.2 3.1	2.9 2.7 2.8
Védő:				Védő:			
Tisztvis. és tisztvis..	2.0 1.9 1.9	1.0 2.3 1.9	1.0 1.4 1.2	Tisztvis. és tisztvis..	1.9 1.9 1.9	1.5 2.3 1.8	1.5 1.3 1.4
Altisztvis. és legénys.	2.9 4.5 4.0	2.0 4.0 3.6	3.1 3.6 3.4	Altisztvis. és legénys.	1.0 4.6 1.2	0.9 4.0 1.1	0.9 3.5 1.1
Kmb. napszámos (segédzemélyzet)	2.4 3.6 3.2	2.8 3.7 4.3	3.0 4.0 3.7	Kmb. napszámos (segédzemélyzet)	5.1 5.2 5.1	5.9 5.5 5.7	6.5 5.8 6.1
Házicseleg segédz.	7.8 6.8 7.2	7.6 5.7 6.3	6.6 5.2 5.0	Házicseleg segédz.	3.7 3.1 3.2	3.7 2.8 2.9	3.5 2.2 2.3
Egyéb fogl. önálló	4.5 4.6 4.5	3.9 3.0 3.3	3.3 2.7 2.9	Egyéb fogl. önálló	4.4 4.0 4.2	3.4 2.7 3.0	2.9 2.4 2.0
Összes népesség:				Összes népesség:			
Önálló.....	1.9 4.0 3.8	1.8 3.0 3.1	1.0 3.0 2.6	Önálló.....	3.2 3.8 3.8	3.0 3.6 3.3	2.7 3.0 2.9
Tisztviselő.....	1.7 2.7 2.4	1.6 2.8 2.1	1.4 1.9 1.7	Tisztviselő.....	3.8 2.9 3.1	3.0 2.6 2.7	2.6 2.1 2.4
Segédzemélyzet..	2.8 4.7 4.1	2.7 4.8 3.7	2.3 3.7 3.3	Segédzemélyzet..	4.3 4.8 4.6	4.2 4.0 4.4	3.9 4.1 4.0

Az adatok magyarázatában bizonyos sorrendet kell tartanunk s egyben mértéket is. Különösen két probléma megvilágítására kell a főszólyt helyezni. Először arra, hogy a különféle foglalkozásokba tömörült népesség egészének társadalmi tagozódásában a gümőkórhalandóságnak vannak-e jellemző vonásai, s másodsor arra, hogy a kereső tevékenység milyen hatásokat vált ki e tekintetben. Az eltartottak indexeinek vizsgálatát — már csak közleményünk terjedelmével való gazdaságosság okából is — csak másod-sorban méltatjuk figyelemre. Akit a kérdésnek ez a része érdekel, táblázatunkban sok okulni valóra talál.

Számításainknak első, legmeggyőzőbb tanulsága az, hogy Magyarország egész gümőkórhalandósága egybefoglalva, legrosszabbak voltak mindenkor a segédzemélyzet indexei s legjobbak a tisztviselőindexei. Az önálló gümőkórhalandósága a két véglet között helyezkedett el, de mindig az átlag alatt. Nem volna értelme, hogy hosszasan magyarázgassuk az okokat, melyek azt eredményezik, hogy a tisztviselő-elem annyira kiváltságos helyzetbe került a másik két kategóriával szemben. Egy szóval kifejezhetjük az igaz indokot: az *intelligencia* szóval,¹⁾ mert hiszen kétségtelen, hogy az anyagiak tekintetében az önálló közölt feles számmal fordulnak elő olyanok, akiknek anyagi felkészültsége bőven elegendő volna arra, hogy gümőkórhalandóságukat a tisztviselő-osztály alá szorítsák és mégsem teszik azt.

De meg kell állapodnunk annál a nagy különbségnél, melyet statisztikánk feltár az önálló és a segédzemélyzet között. 1901. után 25%, 1906. után 33%, 1911. után pedig 37%-kal volt nagyobb a segédzemélyzet gümőkórhalandósága, mint az önállóké. Igaz, hogy a fejlődés vonalában a 15 év végén a segédzemélyzetet is kevésbé pusztította a tuberkulózis, mint előbb, de hogy indexük csökkenése (11.1%) annyira elmaradt az önállóké (19.4%) mögött, világosan bizonyítja, hogy a tuberkulózishalandóság kérdése mennyire nemcsak orvosi, hanem sokkal inkább társadalmi kérdés. A szegényebb, sok gondokkal küzdő, a kevésbé jól táplálkozó, a rosszabb lakásviszonyok között élő, a csekélyebb tanultsággal bíró s a fertőzés

¹⁾ A lényeg alighanem ezen nyugszik. S nem, mint Elben (i. m.) kifejti, azon, hogy a tisztviselők tulajdonképpen távol vannak attól a foglalkozástól, melyet képviselnek.

veszélye iránt eltompult népelem az, amelyet a segédzemélyzet (munkásság) néven szoktunk megjelölni s midőn az annak sorait ritkító gümőkórának számszerű bizonyítékát látjuk, elénk gyűlemlik az égető szociális problémáknak egész sora. Megvan a lehetőség — éppen adataink igazolják — arra, hogy a gümőkór legerősebb fészkeiben, a munkássorban elhelyezkedett népesség soraiban is megingatlanság. De segítségére kell az érdekelt szegényebb osztályoknak sietni, hogy a lehetőség valóra váljék.

Ha azonban intő szavunkat itt felemeljük a segédzemélyzet érdekében, mint ahol a segítségnek nagyobb részében külső helyről kell érkeznie, ugyanígy rá kell mutatnunk arra, hogy az önálló gümőkórhalandósága is kedvezőtlen, ahol pedig a javulásnak hatalmas belső erői is állanak rendelkezésre. A nagyobb anyagi jólét formájában elsősorban.¹⁾ Ha ez a fokozott jólét az önálló javára közegészségügyi és kulturális szempontból is kihasználtnak, nem kétséges, hogy rövidesen inkább csökkennék társadalmunk tehetősebb elemei között a tuberkulózis, semmint arról eddig jelentést tudtunk tenni. A társadalmi összefogásnak, tanító munkának témérdek sok, de aránylag könnyebb munkája akadna ezen a téren.²⁾

Hogy mennyire volna erre szükség, talán még jobban kitűnik, ha adatainknak csupán a keresőkre vonatkozó csoportját vizsgáljuk meg. Hiszen akkor azt tapasztaljuk, hogy az önálló indexe a segédzemélyzetéhez képest sokkal enyhébb, mint az egész népesség szemlélésénél. A kereső munkáselem indexe 1901. után 30%, 1911. után pedig 45%-kal volt rosszabb az önállókéénál, sőt az utóbbiak gümőkórhalandósága kedvezőbb volt, mint a kereső tisztviselőké. A keresők sorában tehát minden vonalon jobb az önálló helyzete, mint a másik két kategóriáé. Ez természetes is. De mivel viszont az egész népességben ez a természetes egyensúly megbomlik, azt kell hinnünk, hogy az önálló nem tudák ugyanazokat az előnyöket biztosítani családtagjaik (eltartottjaik) egészségügye számára, melyek a maguk jobb gümőkórhalandóságának voltak alapjai. Csak egy pillantást kell vetni az eltartottak indexére, hogy ezt az igazságot átlássuk. Az eltartottak indexei közül messze a legjobbnak látszik a tisztviselőké s az önállóké, csak (a két szélső időszakban) 24%, ill. 26%-kal alacsonyabb a segédzemélyzeténél. Holott tudvalevő, hogy az önálló körében inkább van a fiatalabb családtagoknak chance-uk arra, hogy a kereső munka alól mentesüljenek, semmint a segédzemélyzetnél (Magyarországon 1910-ben az önállóknál 231, a segédzemélyzetnél pedig 842 eltartott jutott 100 keresőre).

Ha a népesség társadalmi tagozódása szerint számított indexeket abból a szempontból figyeljük meg, hogy a nők gümőkórhalandósága miképpen aránylott a férfiakéhoz: az önálló és a segédzemélyzet körében a nők, a tisztviselőelemnél azonban a férfiak indexe látszik rosszabbnak. Ugy az önálló, mint a segédzemélyzetbe tartozó női lakosság indexe azonban erősebben javult, mint a férfiaké, — az önálló férfiaknál a javulás 15%, a nőknél 21%; a segédzemélyzetből a férfiaknál 9%, a nőknél 14% — s ennek következtében az önállóknál 1911. után már csak 11.1% választotta el a nők gümőkórhalandósági arányát a férfiakétól, (holott előbb 18.7%), a segédzemélyzetnél pedig 5.1% az előbbi 11.1% helyett. A nők gümőkórhalandóságának a férfiakénál jelentősebb csökkenése tehát statisztikáinknak ebben a részében is megnyilvánult s magát a tényt csak alátámasztják a tisztviselőelem adatai. A férfiak indexe itt 21%, a nőké 27%-kal esett 15 év lefolyása alatt. Itt már azt sem mondhatjuk, hogy a nők gümőkórhalandósága azért csökkent gyorsabban (amint talán a másik két társadalmi osztálynál mondhatnók), hogy az arányokat magasabb nívóról kellett lehozni s így a bizonyos átlagos szint elérése könnyebb. Hiszen ennek ellentmond az a körülmény is, hogy a nők gümőkórhalandóságának magasságával fordított arányban állott az index mérséklésének gyorsasága. Szerintünk kétségtelen, hogy általában is, de kiváltképpen a nőknél a gümőkórhalandóság csökkentésének reménye jórészen a kulturális és gazdasági viszonyok függvénye. Statisztikánk igazolja ezt.

Az imént azt fejtegettük, hogy a nők gümőkórhalandósága — az egész népességet tekintve — úgy az önállóknál, mint a segédzemélyzetnél rosszabb volt Magyarországon, mint a férfiaké.³⁾ Ha csupán a keresőket nézzük, a helyzet nem ugyanez. Mert ha tény is az, hogy a segédzemélyzetbe tartozó nők indexe kezdettől fogva magasabb volt a férfiakénál (1901 után a különbség 6.0%) s később még inkább azzá vált (1911 után a 12.7%), viszont az önálló kereső nők indexe (a férfiakéhoz viszonyítva) 14.0%-kal volt jobb, megfigyelésüknek akár kezdetét, akár végső időszakát is nézzük. A kereső nőknél tehát a szociális helyzet, az önállóság vagy másfelől a segédzemélyzet körébe való tartozás sokkal inkább érzeteli hatását, mintha az egész népességet szemléljük. Ami másszóval azt jelenti, hogy a nők gümőkórhalandósága

¹⁾ Az önálló között vannak a birtokosok, a vállalkozók, tüzeltulajdonosok; az önálló között több az idősebb elem is. (L. Elben i. m.)

²⁾ Bár Elben i. m. helyesen utal arra, hogy az önálló korántsem olyan homogén réteg, mint a minőnek nagyjában a segédzemélyzetet vehetjük. Maga az a körülmény, hogy a fizikai munkától teljesen távolálló tulajdonosok s maguk a legalább mellékfoglalkozás formájában dolgozók keverednek össze ebben a csoportban, sok tekintetben nehézzé tenné az egységes véleményalkotást. Amint említettük, a tanító munkának nagyon széttagozottnak kellene lenni az önállókkal szemben is.

³⁾ Elben i. m. úgy találta, hogy az önálló gümőkórhalandóságát tekintve nem igen van különbség férfiak és nők között. Mi ennek ellenkezőjét láttuk.

— ha a nők munkára kényszerülnek — nagyobb mértékben függ a gazdasági körülményektől, mint egyéb, ként. Sőt inkább függ, mint a férfiak gümőkórhalandósága. Hiszen a férfiaknál statisztikánk két szélső 5 éve alatt 22%, ill. 38%^o-kal volt jobb az önállók indexe, mint a segédszemélyzeté. A nőknél a különbségek 51%, ill. 82%^o-ra emelkednek fel, ami világosan bizonyítja, hogy a női nem által vállalt alacsonyabbrendű, nehezebb és kevésbé megfizetett munka milyen messzeható jelentőséggel bír annak gümőkórhalandóságára nézve.

Feldolgozásunknak eddig csak összegező sorait magyaráztuk meg. Pedig minden bizonnyal érdeklődésre tarthatnak számot azok is, amelyek az egyes foglalkozási főcsoportok társadalmi tagozódására vonatkozólag számolnak be a gümőkórhalandóság alakulásáról. A vizsgálódást itt sok irányban lehetne végezni, de a sokféle szétválasztó kutatás helyett célszerűbbnek látjuk, ha a fősúlyt arra helyezzük, hogy az egyes foglalkozási főcsoportokon belül az önállók, stb. gümőkórhalandósága hogy viszonylik egymáshoz, s milyen irányzatú. Azt, hogy a különböző foglalkozási főcsoportok önállóinak, stb. indexe milyen arányban van egymással, kevésbé fogjuk kifejteni, részben a célkitűzés korlátozása végett, részben pedig azért, mert hiszen ez nagyjában attól függ, hogy az egyes foglalkozási főcsoportok egész népességének indexei milyen sorrendben következnek egymás után.

Az őstermelésnél (az egész ilyen foglalkozású népet nézve) szinte párhuzamosul jó a tisztviselő-elem gümőkórhalandósága. Az, hogy a földdel való foglalkozás (az egész családra nézve) milyen kedvező a gümőkórhalandóság mérséklődésére, — ha megfelelő intelligenciával és bizonyos jómóddal párosul — legszembetűnőbbül itt nyilvánul meg.¹⁾ Hiszen az őstermelés körében alkalmazott tisztviselők indexe jóval kisebb, mint bármely más termelő foglalkozáshoz tartozóké, — a közszolgálati tisztviselőkről nem is szólva — s hajsza! híján azon a nívón mozog, ahol a véderőhöz tartozó tiszteké és tisztviselőké, akiknek foglalkozásánál pedig a kiválasztás oly erősen érvényesül. Az őstermelő üzemek tisztviselőinek indexe a mellett rohamosan esett is; 15 év alatt 28%^o-kal csökkent. Csökkenést jelenthetünk az önállóknál és a segédszemélyzetnél is; ámde amott a % 17,1, emitt pedig csupán 4,4, azaz az őstermelő proletárság gümőkórhalandósága sokkal kevésbé javult meg, mint a jobban szituált gazdáké. Így történt, hogy míg 1901 után az önállók és a segédszemélyzet indexének különbsége (az utóbbi rovására) csak 28%^o volt, később már 48%^o-ot találunk, ami más szóval azt jelenti, hogy az őstermelő-segédszemélyzetből fele annyival többet haltak el gümőkórban, mint az önállók közül. Az önállók és segédszemélyzetbeliek körében a nők indexe mindenkor rosszabb volt, mint a férfiaké. Ám a differenciák egyre összezsugorodnak; az önállóknál 29%^o-ról 23%^o-ra, a segédszemélyzetnél 30%^o-ról 23%^o-ra. A nők gümőkórhalandósága tehát itt is inkább csökken, mint a férfiaké. A tisztviselőelemnél ez még inkább észrevehető. Hiszen 1901 után a nők indexe itt nagyobb volt, mint a férfiaké, 1911 után azonban ennek ellenkezője következett be.

Ha az életstandard befolyását az egész őstermelőnépességnél meg lehetett állapítani, inkább van erre mód, ha a kutatást csak a dolgozó népre, a keresőkre korlátozzuk. A tisztviselőelem gümőkórhalandósága ebben a megvilágításban is legjobb, de az önállók és segédszemélyzet között még élesebben jelentkezik az indexek nívókülönbsége. 1901 után 35%^o-kal, 1911 után azonban már 65%^o-kal volt rosszabb a munkáselem indexe a gazdákénál. Az oka ennek az, hogy míg országos átlagban a munkásnép gümőkórhalandósága megfigyelésünk tartama alatt (bár lassan) a keresők között javult, az őstermelésnél ezzel ellentétben állandóan emelkedésről kell beszámolnunk. A gazdaközönség indexének a javulása sem volt különösebben jó (13%^o), de a segédszemélyzetnél észlelt 6%^o-os romlás aggodalmat keltő tünet, mely fájdalmasan mutat rá az itt egyáltalában ki nem elégítő viszonyokra. Rettenetes igazság az, hogy őstermelő munkásságunk gümőkórhalandósága a század második évtizedének elején alig volt valamivel kedvezőbb, mint a bányász-munkásságé. Hogy mi ennek az oka, statisztikánk határozottan megmutatja. Hiszen az önállóknál úgy a férfiak, mint a nők indexe esett, ha előbbieké erősebben is. De míg a segédszemélyzetbeli férfi keresők indexe szinte mozdulatlan maradt, a nőké 35%^o-kal romlott.

A bányászatonál az önállók indexe hirtelen esést mutatott; a tisztviselőké folyton hullámzó. Ámde az előfordult ily esetek száma oly csekély, hogy elegendő volna helyettük kizárólag a segédszemélyzettel foglalkoznunk. Viszont ezt is mellőzhetjük, hiszen a megszerezhető tanulságok körülbelül azonosak azokkal, melyeket már akkor előadtunk, mikor a bányász nép gümőkórhalandóságát egységes szempontból taglaltuk.

Inkább tehát az iparosnépesség társadalmi tagozódás szerint számított indexeit vesszük sorra, noha most is hangsúlyozzuk, hogy ezek kissé mesterséges úton jöttek létre s csak annyiban volnának feltétlenül hitelt érdemlők, ha az 1908. évet megelőzőleg és az 1912. évet követőleg is ugyanolyan arányban lettek volna az iparos halottak között önállók és munkások (ill. családtagjaik), mint az 1909—1912. évek alatt. De ha

¹⁾ Itt az az aggály sem áll meg, melyre Elben utal, hogy t. i. a tisztviselők gyakran tulajdonképpen távol állanak attól a foglalkozástól, amelyet képviselnek.

kisebb hibaforrást adatainkban valószínűleg okoz is alkalmazott módszerünk, azok eredményei számos érdekességet tagadhatatlanul feltárnak.

Így mindenekelőtt azt, hogy a tisztviselőelem gümőkórhalandósága az iparban is sokkal kedvezőbb, mint az önállóké vagy a segédszemélyzetbelieké. Akár műszaki, akár kereskedelmi munkát végeznek az ipari tisztviselők, kétségtelen intelligenciájuk, az ipari termelésnek az egészségre ú. n. veszélyes hatásaitól való mentességük s elég jó életstandardjuk a garancia arra, hogy soraikban a gümőkór nem annyira honos. Az önállók és segédszemélyzet közül az utóbbiak indexe a század elején 52%^o-kal volt rosszabb amazokénál, de ez a nagy különbség — szerencsére — mindinkább elenyészett, s 1911 után mindössze már csak 25%^o volt. Az önállók indexe ugyanis a 15 év alatt 15%^o-kal, a segédszemélyzeté pedig 31%^o-kal fogyott meg, amiben ismét minden kétséget kizáróan felismerhetjük a modernebbé változott magyar munkásbiztosítás jótékony hatását. Egy pillanatig sem ringattatjuk magunkat abban a tévedésben, mintha akár az ipari munkásságnál is elértük volna azt az alsó határt, melyre a gümőkórhalandóságot leszoríthatjuk. De nem kell-e mégis bizonyos megnyugvással fogadnunk adataink igazságát? S nem kell-e különösen azon csodálkoznunk, hogy az agrár Magyarországon az ipari munkásság gümőkórhalandóságát alacsonyabb szintre tudtuk leszorítani, mint a mezőgazdasági munkásságét?!

Az iparosnépesség indexei közül a férfiak indexei minden vonalon magasabbak, mint a nőké, s az eltérés viszonyszáma egyre nagyobbodott. Az önállóknál (a nők arányszámaihoz viszonyítva) 11%^o-ról 24%^o-ra, a tisztviselőknél 19%^o-ról 46%^o-ra, a segédszemélyzetnél 11%^o-ról 29%^o-ra. Mivel mindkét nem gümőkórhalandósága csökkenő irányzatú volt, a számokból is kitűnik, hogy az iparosnépesség indexének javulásához nagyobb mértékben járultak hozzá a nők, mint a férfiak. S mivel másfelől a nők kereseti tevékenysége az ipari téren — mint általában is — csak másodlagos jelentőségű, ismét arra következtethetünk, hogy a jobbára mégis családi körben dolgozó nők szociális helyzete (különösen a munkáselem nőié) lett az idők során annyival jobbá, hogy a változást előkészíthette.

Az ipari keresők indexei minden valószínűség szerint inkább aggályosak, mint az egész iparosnépességéi. Amilyen mértékben elfogadható adatainkból az, hogy az önállók indexénél a segédszemélyzeté 1901 után 16%^o-kal volt magasabb, annyira kétséges, hogy 1911 után az önállók indexe haladta volna meg a munkásnépét. Adatainkból mindenesetre valóságnak fogadhatjuk el azt a tényt, hogy az ipari keresők és segédszemélyzet indexei egyaránt csökkentek. Ám ha el is ismerjük, hogy az önállók indexe lassúbb visszafejlődést mutatott, mint a segédszemélyzeté, mégsem tehetjük magunkévá a táblázatunkból kitűnő nagy eltérést (10%^o-ról, ill. 24%^o-ra). Tudvalevő, hogy a század eleje óta az ipari munkásság — az üzemek egyre fokozódó koncentrálódásával kapcsolatban — erősebben szaporodott, mint az önálló iparosok. Ennek az a következménye, hogy a gümőkóros halottak közül az 1900-as évek elején kevesebb, 1911 után pedig több lehetett munkásember, mint ahogy az 1909—12. évi adatok nyomán felvettük. Ennek folytán az önállók indexe — a valóságban — 1900 után valamivel magasabb, 1911 után azonban valamivel alacsonyabb volt annál, mint amit táblázatunkban közöltünk; viszont a segédszemélyzeté előbb alacsonyabb, utóbb pedig magasabb. Végeredményben tehát azt kell látnunk, hogy az ipari keresők sorában az önállók és munkások indexe között nem lehetett sohasem túl nagy nívókülönbség, s ami volt, az is nagyjában elenyészett megfigyelésünk alatt. Mindenesetre szomorú, hogy az iparnál az önállóság ténye sem tudta a keresőket megóvni az iparűzés bizonyos káros hatásaitól.

A kereskedelemnél új változatát látjuk indexeinknek. 1901-et követőleg ugyan itt is a tisztviselők gümőkórhalandósága volt a legjobb, de az önállóké akkor is valamivel volt rosszabb. 1911 után azonban az önállók indexe már mélyen a tisztviselőké alá csúszott, s a tisztviselőké körülbelül a középhegyet foglalta el a segédszemélyzet és az önállók indexe között. Az önállók indexének javulása mindenesetre szembeszökő volt: 28%^o-ról, bár a segédszemélyzeté is 21%^o-ra; a tisztviselőelemé (4%^o) egészen jelentéktelen. Az önállók indexe előbb 52%, utóbb 66%^o-kal volt jobb, mint a segédszemélyzeté (s 27%^o-kal jobb, mint a tisztviselőké), úgy, hogy igazában csak a kereskedelemnél látjuk annak a szabálynak az érvényesülését, mely a gümőkórhalandóság csökkenése tekintetében önkéntelenül előnyt nyújt az önállóknak a tisztviselőelem s még inkább a proletárelem fölött. Ezt a szabályszerűséget, melynek gyökere végső fokon az anyagi viszonyokban nyugszik, itt-ott áttörte (a tisztviselőknél) az intelligencia ereje, — a kereskedelemnél azonban a kereskedelmi munka természeténél fogva a foglalkozási főcsoport önállóinál is fel kell tételeznünk a tisztviselőkével nagyjában egyenlő értékű értelmiségi fokot, s ezért van az, hogy náluk az anyagi helyzet hatása tisztábban érvényesül. A nemek közül a férfiak indexe mindegyik társadalmi elágazásban rosszabb a nőknél, s a különbség egyre kirívóbbá válik, minthogy a nők indexe inkább hajlik a csökkenés felé, mint a férfiaké. Az indexek mérséklődésének aránya: az önálló férfiaknál 22%, a nőknél 30%^o, a férfi tisztviselőknél 0%^o, a nőknél 14%^o, a segédszemélyzetbeli férfiaknál 17%, a

nőknél 22,2‰. A kereskedelem önállóinak javuló gümőkórhalandósága a keresőkénél is jól megfigyelhető. Az index itt 15 év alatt 25,7‰-kal enyhült; a segédszemélyzet keresőinél csupán 12,8‰-kal. A tisztviselőknél éppenséggel 3,0‰-os romlás jelentkezett. 1911 után a kereskedelmi tisztviselők gümőkórhalandósága semmivel sem volt jobb, mint a segédeké, szolgálóké s egyéb munkásoké, ami nem biztató tünet. Az okát könnyű megmagyarázni. Az ok a kereskedelmi tisztviselőknél rendkívül magas gümőkórhalandósága, két és félszer akkora, mint az önálló kereskedőké, s 21,8‰-kal magasabb, mint a munkásoké. Az intelligensebb nők kereső tevékenységének egyik kedvelt iránya tudvalevőleg az, mely a különféle cégek irodáiba vezet. Társadalmi viszonyaink hozzá még arra kényszerítik e nőket, hogy teljesen fiatal korban, — legtöbb nő a 15—16. életévvel kezdődőleg — vállaljanak irodai munkát. Hogy egészségügyi szempontból ez mennyire hátrányos, annak az előbb kifejtett szomorú adatok a bizonyosságai.

A közlekedésnél is erőteljesen nyilvánult meg az az irányzat, melynek képét a kereskedelemnél megrajzoltuk. Sőt az idetartozó önálló indexe a megfigyelésnek minden szakában a harmas rangsor legjobb helyére került. A tisztviselő indexének itt is középső fekvése volt. Viszont az önálló és a segédszemélyzethez tartozók gümőkórhalandósága nem esik oly messze egymástól, mint eddigi tanulmányainkban oly gyakran tapasztaltuk. A segédszemélyzet indexe statisztikánk két szélső szakában mégis 28,5, ill. 45,0‰-kal volt rosszabb, mint az önállóké, ami arra vall, hogy az önálló szabadabb gazdasági helyzete idővel érvényesíteni kezdte hatását. Arra vonatkozólag, hogy a közlekedés tisztviselőinek és segédszemélyzetének indexei annyira közeledtek egymáshoz, elég valószínű magyarázatnak kínálkozik, hogy mindkét branche túlnyomó részeiben az államasúti s posta és távirdai üzemek közszolgáltatásban állván, viszonyaik nem különböznek annyira egymástól, mint pl. a mezőgazdasági tisztviselőké és munkásoké. A két nem közül az önállóknál — ha nem is sokkal — a férfiak indexe mindig magasabb volt, mint a nőké; a tisztviselőknél ez a különbség érezhetőbb. A segédszemélyzethez tartozó nők gümőkórhalandósága viszont előbb jóval (18,2‰-kal) kedvezőtlenebb volt, mint a férfiaké, s csak a háború előtti és az első háborús években ereszkedett le annak nivójára. A közlekedés körébe tartozó kereskedők indexeinek viszonya némileg más színezetű. Az első években határozottan a tisztviselő indexe volt a legrosszabb — ebben az irányban eddig páratlan tanulságot nyújtva — de mögötte (s alig valamivel lejjebb) az önálló és a segédszemélyzet indexe egyforma magasságban sorakozott fel. Később itt is kialakult az önálló alacsonyabb indexe s 1911 után (ha nem is sokkal) ez az index jobbnak mutatkozott a másik két kategória közel egyforma indexénél. A két nem indexének különbségeit vizsgálva, a férfiak indexe minden vonalon rosszabb, mint a nőké. Ez a különbség leginkább a segédszemélyzetnél mutatkozik.

A közszolgálat és szabad foglalkozások körébe tartozó népesség indexei közül az önálló indexe megfigyelésünk két szélső időszakában ugyan változatlan maradt, — holott ugyanakkor a tisztviselő indexe 25,7, a segédszemélyzethez tartozóké pedig 24,8‰-kal javult, — de ennek ellenére még az 1911. évet követően is teljesen lépcsőzetszerűen látjuk egymásmellett az önálló, a tisztviselő és a segédszemélyzethez tartozó népesség gümőkórhalandósági arányszámaikat. Nem mondhatnók, hogy valami kedvező tünet az a körülmény, hogy 15 év leforgása alatt a foglalkozási főcsoport önálló népességének indexe mitsem csökkent, sőt közbevetőleg átmenetileg emelkedést is mutatott. Annál inkább nem, mert hiszen az idesorolt önálló (üggyvédek és ügyvédjelöltek, orvosok, gyógyszerészek, mérnökök stb.) tulajdonképpen az ország intelligenciájának vezető elemei közül valók, akiknek anyagi viszonyai szintén kevesebb kívánni való hagynak rendszerint maguk után, mint más foglalkozási csoportoké. Viszont, ha ez a látszólagos megmerevültség tényleg kifogás tárgyává is tehető, annál inkább megszívlelésre méltó adatainknak végső tanulsága, melyek szerint az önálló, a tisztviselő és a segédszemélyzetbeliek gümőkórhalandóságában csak alig-alig van valami különbség. A nők indexe az önállóknál mindenkor sokkal jobb volt, mint a férfiaké; a tisztviselőknél már csak kevésbé, a segédszemélyzetnél pedig a nők indexe csak legutóbb javult annyira, hogy a férfiaké mögé került, korábban annál nagyobb volt. Érdekes, hogy az önálló nők (ill. az önálló női eltartottjai) milyen jelentékeny mértékben járultak hozzá az önálló végső indexének kialakításához. A férfiaknál határozottan az önálló indexe volt 1911 után is a legmagasabb, s a kiegyenlítés szerepét a nők vitték. Ha csupán a keresőket nézzük, az önálló kedvezőbb helyzete, melyről említést tettünk, egyáltalán nem jelentkezik, s ha a megfigyelés utolsó időszakában a keresők indexe alább is került, ez alkalommal is csak alig valamivel volt jobb a segédszemélyzethez tartozókénál, — statisztikánk korábbi időszakában pedig annál határozottan rosszabb volt. Ezen a tényen sokat lehetne gondolkodni, s talán azon is, hogy a közszolgálathoz és szabad foglalkozások körébe tartozó keresők közül miért éppen a tisztviselői kategória az, melynek indexe állandóan kiemelkedik a többi közül. Aligha tévedünk, ha azt hisszük, hogy a segédszemélyzet látszólag előnyösebb helyzetében része van az önállókat és tisztviselőket egyaránt őrölő nehezebb szellemi munkán kívül annak is, hogy ez a munka sokkal inkább zártabb helyisé-

gekben végzik, mint a segédszemélyzeté, melynek munkájával gyakran automatikusan vele jár a szabadban való mozgás is. A keresők indexeinek nemek szerint való vizsgálatánál ismét fel kell a figyelmet hívunk arra a sötét helyzetre, mely a tisztviselőknél oszlályrészre. Akkor, amikor az önálló kereső nők gümőkórhalandósága több mint felénire apadt le 15 év alatt, s a segédszemélyzetnél is csaknem felére — a tisztviselőknél indexe mindössze 24,4‰-os csökkenést produkált, úgy, hogy statisztikánk utolsó időszakában a tisztviselőknél indexe közel kétszer akkora volt, mint az önálló kereső nőké, s majd háromszor akkora, mint a segédszemélyzetbelié. Minthogy középosztályunk nőtagjai statisztikánk időtartama óta is köztudomás szerint még fokozott mértékben kényszerültek hivatali vállalni: adataink ez intő mementójához nem kell külön kommentár.

A véderő tisztjeinek és tisztviselőinek (ill. családtagjaiknak) a gümőkórhalandósága elég észrevehetően rosszabb volt, mint az altiszteké és legénységi állománybelié. Fokozott mértékben megnyilvánul ez a keresőkénél, azaz a tulajdonképeni katonáknál, azonban magyarázata az altisztek s különösen a legénységhez tartozó katonák nagyon is körülírt korhatárában s kiválasztódásában önként adódik.

A napszámosok és házi cselédek mind segédszemélyzethez tartozók; az egyéb foglalkozásúak statisztikánk szerint mind önállóknak tekintetnek. Itt tehát az adatoknak társadalmi tagozódás szerint való szétválasztásáról nem lehet szó.

b) Ausztriai adatok a foglalkozás és a gümőkórhalandóság összefüggéséről.

A külföldi adatok közül ismét felhasználjuk az osztrák statisztika anyagát, melynek ugyan rendszere nem egyezik teljesen a magyar statisztika társadalmi tagozásával, de mégis érdekes felvilágosításokkal szolgál. Az osztrák adatokból, mint azonnal látni fogjuk, inkább csak a keresők indexeit tekinthetjük át, az egész népesség társadalmi tagozódás szerint képzett indexeit nem, minthogy az eltartottakat az adatok teljesen együvé foglalják.¹⁾

67. tábla. Ausztria gümőkórhalandósága foglalkozás és társadalmi tagozódás szerint az 1913. évben.

Foglalkozás	1.000 lélekre esett gümőkóros halott			Foglalkozás	1.000 lélekre esett gümőkóros halott			Foglalkozás	1.000 lélekre esett gümőkóros halott		
	férfi	nő	együtt		férfi	nő	együtt		férfi	nő	együtt
Östermelés.....	2,88	2,61	2,50	Élelmiszeripar:				Bérmunkások:			
Önálló.....	2,62	2,52	2,50	Önálló.....	3,02	2,97	3,01	Keresők.....	5,63	2,31	4,01
Tisztviselők.....	2,06	4,02	2,69	Munkások.....	3,03	1,08	2,48	Családtagok.....	7,13	6,86	6,96
Segédszemélyzet.....	2,22	1,00	1,46	Családtagok.....	1,19	1,79	1,52	Közszolgálat és szabad foglalkozások.....	1,01	2,03	1,06
Családtagok.....	2,82	4,71	3,60	Ruházati és tisztítóipar:				Tényleges katonaság	1,02	—	1,02
Ipar és bányászat.....	3,66	3,01	3,36	Önálló.....	3,71	1,40	2,79	Egyéb foglalkozás:			
Bányászat:				Munkások.....	5,88	4,42	5,15	Önálló.....	3,70	2,20	3,04
Vállalkozók.....	3,89	—	3,84	Családtagok.....	1,80	2,49	2,25	Tisztviselők.....	3,05	5,30	3,64
Tisztviselők.....	0,73	40,37	2,36	Egyéb ipar:				Munkások.....	2,42	3,34	2,56
Segédszemélyzet.....	2,78	7,10	2,89	Önálló.....	3,65	1,71	3,45	Családtagok.....	1,11	1,39	1,30
Családtagok.....	1,80	2,64	2,28	Tisztviselők.....	1,39	0,83	1,31	Foglalk. nélk. önálló	4,76	4,06	4,88
Fém és gépipar:				Munkások.....	10,66	18,59	12,73	Tökekek, háztulajd.,			
Önálló.....	3,33	8,53	3,47	Családtagok.....	5,27	5,03	5,11	nyugdíjasok.....	3,27	1,68	2,43
Munkások.....	3,78	4,37	3,51	Keresk. és közlekedés	2,99	2,10	2,55	Koldusok stb.....	4,64	2,80	3,46
Családtagok.....	1,43	1,90	1,78	Keresk. és közl. szoros értelemben:				Egyéb:			
Építőipar:				Önálló.....	2,69	1,81	2,45	Önálló.....	4,66	7,13	6,06
Önálló.....	3,84	8,41	3,01	Tisztviselők.....	3,02	3,59	3,62	Családtagok.....	6,81	5,81	6,11
Munkások.....	4,35	11,14	4,52	Munkások.....	3,00	2,11	2,82	Cselédek.....	11,84	2,03	2,34
Családtagok.....	1,87	2,41	2,22	Családtagok.....	1,34	13,02	3,80	Összefoglalás:			
Textilipar:				Vendéglős és szállodás üzem:				Foglalkozással bírók	3,17	1,82	2,63
Önálló.....	1,72	0,29	1,08	Önálló.....	4,45	2,70	4,03	Fogl. nélk. önálló	4,81	4,65	4,51
Munkások.....	2,00	0,92	1,43	Munkások.....	3,48	0,68	1,70	Családtagok.....	2,69	3,39	2,96
Családtagok.....	0,85	1,10	1,01	Családtagok.....	1,09	2,35	2,32	Cselédek.....	11,84	2,02	2,34
Faipar:								Mindössze.....	2,93	2,80	2,86
Önálló.....	3,68	2,73	3,02								
Munkások.....	3,93	3,03	3,38								
Családtagok.....	1,81	2,05	1,97								

A magyarországi viszonyokkal szemben számos eltérést fedezhetünk fel. Az östermelésnél meglepő jelenség, hogy a kereső segédszemélyzet gümőkórhalandósága mennyivel jobb, mint az önállóké s különösen milyen jó a nőké, akikről nálunk oly sötét képet kellett megfestenünk. Az ausztriai kereső mezőgazdasági napszámosnők gümőkórhalandósága oly alacsony, hogy annak párját Magyarországon csakis a véderő férfainál leljük meg! A bányászatnál sem találkoztunk a munkáselemek olyan nagyarányú gümőkórhalandóságával, mint

¹⁾ L. Die Bewegung der Bevölkerung im Jahre 1913. 77* 1.

talán várható; hiszen a bányászati segédszemélyzet indexe alig valamivel magasabb, mint az országos átlag. Ámde figyelemreméltó, hogy a bányászatban alkalmazott nők (különösen a tisztviselőnők) között a gümőkórhalandóság mennyire elharapódzott. Az ipar körében általában jelentkezik a munkáselem kedvezőtlenebb helyzete az önállókéval szemben, főképpen a ruházati és tisztítóiparban, ahol az önállók indexe a munkásokénak éppen csak hogy fele s még inkább az »egyéb« iparokban, ahol a munkásnép gümőkórhalandósága majdnem négyszerese az önállókéval. Az egyes iparágak közül feltűnően alacsony a textiliparban dolgozók gümőkórhalandósága, viszont magas az építőiparban elhelyezkedetteké. Az építőiparnál észlelt indexek oka részben az itt kereső nők abnormális gümőkórhalandóságában rejlik. Ez annál inkább megjegyzendő, mert Ausztriában a külön felsorolt iparágak közül számos iparágban (textil-, fa- és élelmiszeripar) a nők gümőkórhalandósága jobb volt. Ezek mindenesetre az ú. n. könnyebb iparokhoz tartoznak. A nehéziparok közül a gép- és fémiparban is a nők hátrányára üt ki az összehasonlítás. A kereskedelem és közlekedés adatai közül kiemelkedőnek látszik mindenekelőtt az, hogy a tulajdonképpeni forgalomban a tisztviselők gümőkórhalandósága messze felülmúlja a többi kategóriáét. Főleg a nőknél tűnik ki, hogy az itt alkalmazott tisztviselőnők gümőkórhalandósága mennyivel pusztítóbb, mint az önállóké és a segédszemélyzeté. A vendéglős- és szállodásüzemeknél némileg csodálkozásra késztet, hogy az önállók indexe többszörösen meghaladja a munkáselemét, s még inkább az, hogy a munkások alacsony indexét a női munkások rendkívül csekély indexe idézi elő. A közszolgálati és szabadfoglalkozású keresők között ismét a segédszemélyzethez tartozó egyének kedvező gümőkórhalandósága az, ami szemet szúr. Indexüknél az önállók s még inkább a tisztviselők indexe jóval magasabb. A tisztviselőelem magas gümőkórhalandóságát pedig jó részben a női tisztviselők rossz arányszáma idézi elő.

Az osztrák statisztika anyagából elegendőnek látszik ennyinek kommentálása. Ebből a vázlatból is kiviláglik az a fontos tény, hogy *Ausztria munkásnépének gümőkórhalandósága nem oly kedvezőtlen, mint Magyarorszáé*. Pontosabb összehasonlítások végeztetése céljából mindenesetre szükség volna arra, hogy a) az osztrák adatok is hosszabb időről álljanak rendelkezésünkre, b) rendszerükben inkább simuljanak a miénkhöz, c) a magyar adatok közül az ipari adatok iparáganként tagoltassanak, — de mégis nyilvánvaló, hogy a volt osztrák császárság messzibb múltba visszanyúló és fejlettebb szociális gondolkodásának a munkásnép különösen hasznát látta.

i) A korviszonyok hatása.

Ha fejtegetéseink általános részében a legfontosabb problémák egyikének jeleztük annak vizsgálatát, hogy a gümőkórhalandóság az egyes korosztályokban milyen mértékben pusztít (nem a gümőkórban elhaltak kormegoszlását!), úgy most már arra kell rátérnünk, hogy a) az egyes foglalkozási főcsoportokon belül mekkora volt az egyes korosztályok gümőkórhalandósága, b) vannak-e e tekintetben a különféle foglalkozási főcsoportok között különbségek, c) mik a keresők és eltartottak, illetőleg az egész népesség kor szerint kiszámított indexeinek tanulságai, d) a férfiak és nők adatai mennyiben fedik egymást. Csak ennek a négy főiránynak a felsorolása is sejteti már, hogy közleményünknek ismét oly részletéhez érkeztünk, melynek következtetéseit (a rendelkezésre álló hely szűk volta miatt) nem tudjuk teljességükben levonni. Aki számításaink eredményeit gondosan átnézi, itt bizonyára még inkább fog bennük találni olyan érdekességeket, melyeknek előadására nem volt terünk.

68. tábla. A magyarországi gümőkórhalandósági indexek foglalkozási főcsoportok, keresők és eltartottak szerint a kor és nemek megkülönböztetésével az 1901–1915. években.

Nem, kor	I. Öster- molés	II. Bányászat, ipar, forgalom				III. Közzsol- gálat	IV. Véderő	V. Különb. nap- szamos	VI. Házi cselédek	VII. Egyéb foglal- kozások		
		A) Bányá- szat	B) Ipar	C) Kereske- delem	D) Közle- kedés							
A) 1901—1905.												
a) Keresők:												
7—19 évesek	férfi	1.5	2.7	2.9	2.2	1.7	2.8	2.6	0.4	2.9	1.1	4.1
	nő	2.7	3.8	4.7	2.3	3.8	4.6	2.1	—	5.7	1.8	2.0
	együtt	1.9	2.7	3.3	2.2	1.9	3.1	2.5	0.4	4.0	1.7	3.4
20—39 évesek	férfi	3.2	4.2	6.5	4.0	3.5	5.7	4.7	0.9	5.4	2.2	6.9
	nő	4.0	6.9	6.0	4.0	3.5	6.3	5.0	—	9.4	4.4	4.3
	együtt	3.4	4.2	6.6	4.0	3.5	5.8	4.8	0.9	6.7	4.1	5.8
40—59 évesek	férfi	5.3	10.6	7.7	4.1	5.1	6.9	4.8	3.9	9.0	2.2	5.8
	nő	5.4	4.8	4.6	2.3	3.5	4.6	2.9	—	8.6	3.7	2.8
	együtt	5.3	10.6	7.2	3.7	5.0	6.6	4.5	3.9	8.8	3.4	4.1
60 éven felüliek	férfi	8.6	36.3	11.1	5.0	8.3	10.1	5.9	5.6	9.9	2.6	2.2
	nő	7.8	7.7	4.3	2.3	1.1	3.6	4.5	—	10.2	3.3	2.7
	együtt	8.8	35.1	9.8	4.2	8.1	8.8	5.6	5.6	10.1	3.8	3.5

Nem, kor		I. Öster- melés	II. Bányászat, ipar, forgalom				III. Közzol- gálat	IV. Véderő	V. Különb. nap- számos	VI. Házi cselédek	VII. Egyéb foglalkozások	
			A) Bányá- szat	B) Ipar	C) Kereske- delem	D) Közlo- kodés						Össze- sen
b) Eltartottak:												
7 éven aluliak	férfi	2.2	3.1	3.2	2.1	2.8	2.9	2.1	2.8	2.8	10.9	5.2
	nő	2.3	3.3	3.3	1.8	3.4	3.0	2.0	2.0	2.9	10.4	5.1
	együtt.....	2.2	3.2	3.5	1.9	2.8	3.0	2.0	2.4	2.9	10.6	5.1
7-19 évesek	férfi	1.7	2.0	1.7	1.1	1.4	1.6	1.6	1.0	2.0	3.4	1.6
	nő	3.9	3.4	3.2	1.9	2.9	2.9	2.7	2.1	3.0	6.4	3.2
	együtt.....	3.0	3.8	2.5	1.5	2.8	2.4	2.2	1.7	3.1	5.1	2.6
20-39 évesek	férfi	6.6	8.8	7.9	6.4	8.6	7.5	8.0	38.3	4.3	5.0	5.3
	nő	5.8	4.7	5.4	3.3	4.9	5.0	4.1	4.6	3.6	4.3	5.3
	együtt.....	5.8	4.7	5.4	3.4	5.0	5.0	4.3	4.9	3.6	4.3	5.3
40-59 évesek	férfi	2.8	4.0	5.9	4.3	5.6	5.4	2.6	—	2.4	9.8	9.3
	nő	5.6	5.2	4.1	2.5	3.8	3.9	2.8	2.4	3.6	4.4	5.3
	együtt.....	5.6	5.2	4.2	2.5	3.8	3.9	2.8	2.4	3.6	4.5	6.1
60 éven felüliek	férfi	1.3	2.3	1.6	1.4	2.1	1.6	1.1	—	1.0	2.2	7.2
	nő	6.3	6.2	4.4	3.0	4.0	4.2	3.1	5.7	4.9	4.6	4.1
	együtt.....	5.6	5.7	4.0	2.7	3.7	3.8	2.8	5.1	3.6	4.1	4.9
c) Keresők és eltartottak:												
7 éven aluliak	férfi	2.2	3.1	3.2	2.1	2.8	2.9	2.1	2.8	2.8	10.9	5.2
	nő	2.3	3.3	3.3	1.8	3.4	3.0	2.0	2.0	2.9	10.4	5.1
	együtt.....	2.2	3.2	3.5	1.9	2.8	3.0	2.0	2.4	2.9	10.6	5.1
7-19 évesek	férfi	1.6	2.3	2.3	1.5	1.5	2.1	1.7	0.6	2.3	1.9	2.1
	nő	3.6	3.4	3.5	1.9	2.9	3.2	2.7	2.1	4.3	1.9	3.1
	együtt.....	2.6	2.8	2.8	1.7	2.2	2.6	2.2	1.2	3.3	1.9	2.6
20-39 évesek	férfi	3.3	4.2	6.5	4.1	3.6	5.7	4.9	0.9	5.4	2.3	6.2
	nő	5.2	4.7	5.7	3.4	4.8	5.2	4.3	4.0	5.9	4.4	5.0
	együtt.....	4.3	4.4	6.1	3.8	4.2	5.6	4.6	1.1	5.7	4.2	5.9
40-59 évesek	férfi	5.3	10.5	7.7	4.1	5.1	6.9	4.8	3.8	8.9	2.2	6.8
	nő	5.6	5.2	4.2	2.4	3.7	3.9	2.8	2.4	6.1	3.8	4.1
	együtt.....	5.4	8.5	6.1	3.3	4.5	5.5	3.9	3.4	7.3	3.5	4.9
60 éven felüliek	férfi	7.7	28.4	9.6	4.4	7.0	8.7	5.3	4.9	9.0	3.3	3.5
	nő	6.8	6.2	4.4	2.8	3.9	4.1	3.3	5.7	7.2	3.5	3.3
	együtt.....	7.2	14.4	6.9	3.5	5.3	6.3	4.3	5.3	8.0	3.5	3.4

B) 1906–1910.

a) Keresők:										
7–19 évesek	férfi 1.3	2.3	2.5	1.8	2.3	2.4	2.8	0.3	3.3	1.1
	nő 2.4	2.5	3.8	1.3	1.1	3.6	1.7	—	6.3	1.6
	együtt 1.6	2.4	2.8	1.7	2.2	2.6	2.3	0.3	4.4	1.6
20–39 évesek	férfi 3.3	3.8	5.9	3.9	3.9	5.2	3.9	0.8	6.5	1.9
	nő 4.4	4.0	5.8	2.8	3.0	5.3	3.9	—	11.1	4.0
	együtt 3.6	3.8	5.9	3.7	3.3	5.2	3.9	0.8	7.9	3.8
40–59 évesek	férfi 5.1	10.1	7.0	3.6	4.8	6.3	4.5	3.4	10.4	2.8
	nő 5.6	4.9	3.5	1.9	3.9	3.1	2.7	—	9.3	3.5
	együtt 5.2	10.0	6.5	3.3	4.8	5.9	4.2	3.4	10.0	3.4
60 éven felüliek	férfi 7.5	25.0	8.6	4.3	8.0	8.0	5.3	15.4	10.4	3.4
	nő 7.6	4.6	3.6	2.0	1.3	3.0	2.9	—	10.5	3.2
	együtt 7.6	24.3	7.7	3.6	7.7	7.0	4.9	15.4	10.4	3.2
b) Eltartottak:										
7 éven aluliak	férfi 2.2	2.6	2.0	1.8	2.1	2.6	1.6	2.2	3.4	10.5
	nő 2.2	2.8	2.8	1.6	2.4	2.6	1.8	1.8	3.3	9.5
	együtt 2.2	2.7	2.9	1.7	2.3	2.6	1.7	2.0	3.3	10.0
7–19 évesek	férfi 1.9	1.9	1.3	1.1	1.1	1.3	1.3	1.6	2.3	3.7
	nő 3.9	2.9	2.6	1.7	2.6	2.5	2.5	2.2	3.9	5.1
	együtt 3.0	2.5	2.1	1.5	1.9	2.0	2.0	1.9	3.2	4.5
20–39 évesek	férfi 8.5	3.6	7.0	5.7	7.1	6.5	6.3	3.4	3.2	5.7
	nő 5.6	4.3	4.8	2.8	4.3	4.4	3.7	4.7	3.8	3.3
	együtt 5.6	4.3	4.8	2.9	4.3	4.4	3.8	4.7	3.8	3.9
40–59 évesek	férfi 1.9	4.5	2.3	2.8	0.7	2.3	4.6	—	0.8	7.5
	nő 5.0	4.5	3.2	1.9	3.0	3.1	2.5	2.3	3.8	2.8
	együtt 4.9	4.5	3.2	2.0	3.0	3.0	2.5	2.3	3.8	2.9
60 éven felüliek	férfi 0.7	0.5	0.4	1.2	1.0	0.6	0.8	—	0.4	0.7
	nő 5.4	4.8	3.4	2.5	2.8	3.2	2.6	3.5	3.4	4.2
	együtt 4.8	4.2	3.0	2.3	2.5	2.8	2.8	3.0	3.0	3.6
c) Keresők és eltartottak:										
7 éven aluliak	férfi 2.2	2.6	2.9	1.8	2.1	2.6	1.6	2.2	3.4	10.5
	nő 2.2	2.8	2.8	1.6	2.4	2.6	1.8	1.8	3.3	9.5
	együtt 2.2	2.7	2.9	1.7	2.3	2.6	1.7	2.0	3.3	10.0

Nem, kor		I. Öster- melés	II. Bányászat, ipar, forgalom					III. Közzol- gálat	IV. Védorő	V. Különb. nap- szám	VI. Házi cseléd	VII. Egyéb foglal- kozások
			A) Bányá- szat	B) Ipar	C) Kereske- delem	D) Közle- kedés	Össze- sen					
7—19 évesek	férfi.....	1.6	2.1	1.9	1.4	1.3	1.8	1.5	0.9	2.6	2.1	1.8
	nő.....	3.6	2.9	2.8	1.6	2.5	2.6	2.4	2.2	4.4	1.7	2.3
	együtt.....	2.6	2.5	2.3	1.5	1.9	2.2	2.0	1.3	3.5	1.7	2.0
20—39 évesek	férfi.....	3.4	3.8	5.9	3.9	3.2	5.2	4.0	0.8	6.4	1.9	5.9
	nő.....	5.2	4.3	5.0	2.8	4.2	4.5	3.8	4.7	6.5	4.0	3.4
	együtt.....	4.3	3.8	5.5	3.3	3.7	4.9	3.9	1.0	6.5	3.8	4.3
40—59 évesek	férfi.....	5.1	10.0	7.0	3.6	4.8	6.3	4.5	3.4	10.4	2.8	4.8
	nő.....	5.1	4.5	3.3	1.9	3.0	3.1	2.6	2.3	6.5	3.5	2.6
	együtt.....	5.1	7.0	5.3	2.8	4.1	4.8	3.6	3.1	8.2	3.4	3.3
60 éven felüliek	férfi.....	6.8	10.4	7.3	3.8	6.5	6.8	4.8	12.5	9.3	2.9	2.1
	nő.....	6.0	4.8	3.4	2.3	2.8	3.2	2.6	3.5	7.0	3.3	2.1
	együtt.....	6.4	10.3	5.3	3.0	4.4	4.9	3.7	7.5	8.0	3.3	2.1

C) 1911—1915.

a) Keresők:												
7—19 évesek	férfi.....	1.4	2.8	2.7	1.8	2.1	2.6	2.7	0.4	4.2	1.1	3.5
	nő.....	2.2	2.0	3.5	2.2	2.6	3.3	2.0	—	7.9	1.3	1.8
	együtt.....	1.6	2.8	2.9	1.9	2.1	2.7	2.4	0.4	5.3	1.2	2.8
20—39 évesek	férfi.....	3.3	3.7	5.4	3.6	3.2	4.8	3.5	0.8	7.5	2.0	6.0
	nő.....	5.3	6.4	5.4	3.4	3.1	5.0	3.1	—	13.3	3.8	4.0
	együtt.....	3.7	3.7	5.4	3.5	3.2	4.8	3.4	0.8	9.1	3.1	4.7
40—59 évesek	férfi.....	4.7	10.5	6.2	3.3	4.3	5.7	3.8	2.8	11.3	2.4	3.1
	nő.....	6.1	5.0	3.1	2.1	1.6	2.8	1.7	—	9.2	2.5	2.0
	együtt.....	5.0	10.5	5.8	3.1	4.2	5.3	3.5	2.8	10.4	2.5	2.4
60 éven felüliek	férfi.....	6.7	24.6	7.3	3.8	8.1	7.0	5.6	28.9	10.9	4.9	0.8
	nő.....	7.2	11.4	2.8	1.7	3.9	2.4	2.4	—	9.4	1.9	1.6
	együtt.....	6.8	24.2	6.5	3.1	7.9	6.1	4.6	26.9	10.3	2.8	1.2
b) Eltartottak:												
7 éven aluliak	férfi.....	1.7	2.6	2.4	1.5	1.8	2.2	1.4	2.2	3.7	0.6	3.8
	nő.....	1.8	2.6	2.4	1.4	1.9	2.2	1.5	1.7	4.0	0.3	3.2
	együtt.....	1.8	2.6	2.4	1.4	1.9	2.2	1.5	2.0	3.9	0.9	3.5
7—19 évesek	férfi.....	1.7	1.9	1.2	1.0	1.0	1.2	1.2	1.2	2.2	2.5	1.7
	nő.....	3.8	2.6	2.2	1.4	2.1	2.1	2.0	2.1	4.1	5.2	2.2
	együtt.....	2.6	2.5	1.8	1.2	1.6	1.7	1.6	1.7	3.3	4.0	2.0
20—39 évesek	férfi.....	8.7	7.8	6.1	4.7	6.6	5.8	5.4	48.6	5.8	4.4	5.2
	nő.....	4.6	4.0	4.0	2.3	4.0	3.8	3.2	3.7	4.3	3.4	3.5
	együtt.....	4.7	4.0	4.0	2.4	4.0	3.8	3.3	4.1	4.3	3.4	3.8
40—59 évesek	férfi.....	1.5	2.7	1.4	2.7	2.8	1.8	1.6	—	1.1	—	7.9
	nő.....	4.0	3.8	2.6	1.6	2.4	2.5	1.9	1.4	3.8	2.9	2.6
	együtt.....	3.9	3.8	2.6	1.6	2.4	2.5	1.9	1.3	3.7	2.9	3.3
60 éven felüliek	férfi.....	0.3	0.6	0.4	0.9	0.7	0.5	0.7	—	0.4	—	4.3
	nő.....	4.5	5.3	2.7	2.3	2.6	2.7	2.3	0.9	3.7	2.1	2.1
	együtt.....	4.0	4.8	2.4	2.0	2.3	2.4	2.1	0.8	3.3	1.7	2.6
c) Keresők és eltartottak:												
7 éven aluliak	férfi.....	1.7	2.6	2.4	1.5	1.8	2.2	1.4	2.2	3.7	0.6	3.8
	nő.....	1.8	2.6	2.4	1.4	1.9	2.2	1.5	1.7	4.0	0.3	3.2
	együtt.....	1.8	2.6	2.4	1.5	1.9	2.2	1.5	2.0	3.8	0.9	3.5
7—19 évesek	férfi.....	1.6	2.3	2.0	1.4	1.3	1.8	1.4	0.7	3.0	1.7	1.9
	nő.....	3.1	2.6	2.5	1.5	2.1	2.3	2.0	2.1	4.7	1.3	2.2
	együtt.....	2.5	2.4	2.3	1.4	1.7	2.0	1.7	1.2	3.8	1.4	2.1
20—39 évesek	férfi.....	3.4	3.7	5.4	3.6	3.2	4.8	3.5	0.8	7.5	2.0	5.7
	nő.....	4.6	4.0	4.3	2.5	3.9	4.0	3.2	3.7	7.3	3.3	3.4
	együtt.....	4.1	3.8	4.9	3.0	3.6	4.4	3.4	1.0	7.3	3.2	4.2
40—59 évesek	férfi.....	4.7	10.5	6.2	3.3	4.3	5.6	3.8	2.8	11.3	2.4	4.0
	nő.....	4.4	3.8	2.7	1.7	2.3	2.5	1.9	1.4	6.3	2.6	2.3
	együtt.....	4.6	7.0	4.5	2.6	3.5	4.2	2.9	2.4	8.4	2.6	2.8
60 éven felüliek	férfi.....	6.1	19.1	6.3	3.8	6.5	6.0	4.5	19.0	9.9	3.9	1.5
	nő.....	5.2	5.4	2.7	2.0	2.6	2.7	2.3	0.9	6.5	2.0	1.7
	együtt.....	5.7	10.5	4.4	2.6	4.4	4.2	3.4	5.1	8.0	2.2	1.6

Az őstermelő népesség gumókórhalandósága (ha az egész népességet nézzük) korosztályról-korosz-
tályra feljebb menve folytonos emelkedést mutat, melynek egyenletességén a 20—39 évesek indexe út
először csorbát. Az indexeknek ebben a sorrendi elhelyezésében megfigyelésünk kezdetéhez képest, végén sem
történt változás, s az őstermelő lakosság gumókórveszedelmét kétségkívül úgy jellemezhetjük, mint amelyet a
kor korántsem enyhít. A 20—39 és a 40—59 éves korcsoportok gumókórhalandóságának összehasonlítása
olyan nagy mértékben az idősebb korcsoport rovására út ki, hogy őstermelő népünk gumókórhalandó-
sága

sának legérzékenyebb pontját itt véljük felfedezhetni. Hiszen az iparban (valamint általában a bányász-
iparforgalomban) e korcsoport indexe miben sem különbözik az előzőtől, — a kereskedelemnél, közleke-
désnél, közszolgáltatnál és a házi cselédeknel egyenesen jobb is amannál, s csupán a bányászatnál s a
napszámosságnál rosszabb. Az őstermelés tehát ebben a tekintetben egy pontra kerül a bányászatnál és
napszámossággal, ha nála a két korosztály indexének különbsége nem is annyira káró, mint az utóbbi
foglalkozási főcsoportoknál. A két nem indexe közül gyermekkorban a nőké volt magasabb, de alig vala-
mivel. A 7—19 éves korban a nők indexe előbb 125.0/0-kal (!), később 93.8/0-kal volt nagyobb a fér-
fiakénál, a 20—39 éves korban pedig eleinte 57.6, s utóbb is 41.2/0-kal, ami azt bizonyítja, hogy leg-
főképpen a fiatalabb s produktív (szülőképes) korban álló nők abnormális gumókórhalandósága az, mely
az őstermelő lakosság indexét olyan kedvezőtlené teszi. A magasabb korosztályokban (a 40—59 évese-
kben csak 1911 után) a nők indexe a férfiaké alá süllyed.

Az őstermelő népesség keresőinek és eltartottjainak adatai is érdekesen alakulnak. Az összehason-
lítás szempontjából a 7 éven aluliakat figyelmen kívül hagyhatjuk, — ha csak azt nem említjük meg
róluk, hogy az őstermelők gyermekei csaknem minden más foglalkozási főcsoport gyermekeinel jobban
meg vannak ova a gumókór veszedelmétől. 2.0/00-es indexnél jobbat csak a kereskedelemnél, ugyanolyan
pedig a közszolgáltatnál számítottunk ki. Csakhogy ezért a látszólagos előnyért az őstermelők eltartottjai
busásan fizetnek. Az eltartottak magasabb korosztályaiban ugyanis a gumókórhalandóság olyan magas
fokon áll, hogy az őstermelők magas gumókórhalandóságának sorrendben második okozóját minden kél-
séget kizáróan e korosztályok sajnálatosan rossz indexeiben láthatjuk. Ha azt az elvet, hogy a fizikai
munka, mellyel a kereső munka jár, hajlamosabbá teszi az egyént a gumókórra, bizonyos mértékben
ellensúlyozza is a mezőgazdasági termelésnek az egészségre — többször idéztük — kedvező hatása, mégis
meggondolásra késztet adataink hullámlása. A 7—19 éves korosztályban 57.6, a 20—29 éves korosz-
tályban 70.6, sőt még a 40—59 éves korosztályban is 5.7/0-kal volt 1901 után kedvezőtlenebb az index
az eltartottak, mint a keresők sorában, s csupán az idősök között billent 48.2/0-kal a keresők javára.
Hogy milyen súlyos jelenség volt ez, azt legjobban az mutatja, hogy míg adaigyűjtésünk kezdetén a kereső
őstermelők gumókórhalandósága kivétel nélkül minden korosztályban szemmelláthatóan jobb volt, mint a
hasonló korú bányászlat-iparforgalmi vagy napszámossalakosságé, addig az eltartottaknál homlokegyenest
ellenkező volt a helyzet; a bányászlat-iparforgalomnál rendre s a napszámoselem eltartottjainál is egy esetet
kivéve jóval kisebb arányszámokat látunk, mint az őstermelők családtagjainál. A századfordulót követő
években őstermelő népünket fenyegető gumókórhalandóságot tehát nyugodtan jellemezhetjük úgy, mint
amelynek egyik legsötétebb foltja a produktív korú eltartottaknak, s közöttük is kiváltképpen a nőknek
rendkívüli halandósága.

Ebben a helyzetben 1911 után mégis történt változás, ha sok köszönet nem is volt benne. A 7—19
éves korosztályban most már ugyan 62.8/0-kal emelkedett az eltartottak indexe a keresőké fölé, de a
20—39 éves korcsoportban az előbb oly éles különbség 27.0/0-ra csökkent, a 40 évtől fölfelé pedig most
már a gumókór sokkal inkább szedte a keresők, mint az eltartottak között áldozatait. Ámde ez a fejlődés
csak úgy közelített be, hogy a keresők indexében a normális visszafejlődés elmaradt, s a kereső és eltar-
tott őstermelő nép gumókórhalandósága azért simult inkább egymáshoz, mert a keresők indexe éppen a
legveszélyeztetetlebb korosztályban (a 20—39 évesek között) emelkedett is, s a többi korcsoportban is (külö-
nösen a 40—59 évesek között) csak alig-alig lejtett lefelé. Nehéz elfogadható magyarázatát adni annak,
miért kellett az őstermelők gumókórhalandóságában ennek a belső átalakulásnak történni. Bizonyos, hogy
a társadalmi erők hatásainak oly érdekes láncolatával állunk itt szemben, melynek vizsgálata már kívül
esik tanulmányunk szorosán vett körén.

A bányászlat-iparforgalmi népesség tagozatából elsőnek a bányászatot vesszük sorra. Az egész bányász-
népesség gumókórhalandóságának egyik jellemző vonása a gyermekhalálozások gyakorisága: a termelő
foglalkozások közül csupán az iparban látjuk még azt, hogy az iparosnépesség gyermekei gyakrabban halnak
meg tuberkulózisban, mint a serdülőbb ifjak. A szociálpolitika művelői számára tehát adataink közül már
itt kiválik egy figyelmeztető jel; annál inkább, mert ebben a helyzetben később sem történt változás.
A 7—19 éves korú népesség gumókórhalandósága árnyalatnyival rosszabb, mint az őstermelőké, a 20—39
éves korúaknál azonban már ide-oda ingadoznak az arányszámok. Viszont határozottan rosszabb az őster-
melőkének a 40—59 éves s a 60 évet meghaladott bányászalakosság indexe, úgy, hogy az itt kiszámított
indexek általában a gyermek és az idősebb korú népesség gumókórhalandóságát tüntetik fel kedvezőtlenebb szín-
ben. Az idősebb korú népesség nagyobb gumókórhalandósága azonban alapjában nem volna riasztó jelenség.
Hiszen ennek az lehetne a magyarázata, hogy bányásznépünk fiatalabb éveiben több ellenállóképességet
mutatott a tuberkulózissal szemben. Csakhogy a bányásznépnek végső eredményben mégis magas indexe

arra int bennünket, hogy ez a népelem egyfelől már gyermekkorban is nagy áldozatot hoz a gümőkórnak, s a későbbi korban is sűrűn előforduló fertőzések fejleményei szintén sokat elszólítanak közülük az élők sorából. A nemek arányszámait vizsgálva: a negyvenedik életévig bezárólag a nők gümőkórhalandósága mind a három korcsoportban valamivel meghaladta a férfiakét. A különbség azonban csak az 1901 után következő években emelkedett (a 7—19 évesek körében) nagyobb jelentőségűvé. A 40—59 éves korú népesség sorában a férfiak indexe egyszerre torzysodik fel, a nőké kétszer, sőt két és félszer meghaladva, az öregek között pedig a férfiak hátrányára még ennél több (körülbelül négyszeres) eltérés is jelentkezik. Okát majd alább látjuk.

A keresők és eltartottak indexei élesen eltérnek egymástól s attól a viszonytól is, melyet az östermelésnél rögzítettünk meg. A 7—19 éves kereső bányászok gümőkórhalandósága 1901 után (40°/o-kal) ritkább, 1911 után azonban már (17°/o-kal) gyakoribb volt, mint az eltartottaké. A 20—39 éves keresők indexe előbb 11°/o-kal, utóbb pedig 8°/o-kal kisebb, mint az eltartottaké. Itt tehát elég nagy eltéréssel állunk szemben, aminek oka az, hogy megfigyelésünk tartama alatt a 7—19 éves kereső és a 20—29 éves eltartott bányászok gümőkórhalandósága fokozódott. *A magasabb korú bányásznépesség keresői között azután a gümőkór sokkal inkább pusztít, mint az eltartottak között.* A negyven és ötven éves keresők indexe kétszer, sőt később majdnem háromszor, a hetven éven felülieké pedig ötször-hatszor akkora, mint az eltartottaké. *Egyáltalán, a negyven évet meghaladott korban a bányásznép gümőkórhalandósága — úgy a keresőké, mint az eltartottaké — egyeduralkodónak látszik.* Megközelítő arányszámokat csak a napszamosoknál s (a 40—59 éves eltartottak sorában) az östermelésnél látunk.

Ezt az elsőseget a bányásznép gümőkórhalandóságának a keresőknél a 40 évnél idősebb férfiak, az eltartottaknál a nők kiemelkedő indexei biztosítják. S ez a körülmény okolja meg a fentebb említett körülményt is, hogy t. i. a korosabb bányásznép gümőkórhalandósága oly bántóan magas. *A kereső férfiaknál oly iríázatosan magasra tör a 40 évet meghaladott korban a gümőkórhalandóság mértéke, melyhez hasonló indexeket statisztikánk más részleteiben nem jegyezhetünk fel.*¹⁾ A két nem indexének egymáshoz való viszonyából leginkább az eltartottak indexei kíváncsognak eltérbe. Itt ugyanis — legalább az egyes korosztályokon belül — megközelítően egyformán erős férfi és női tömegek állanak egymással szemben. Ezért figyelemreméltó az, hogy (a 20—39 éves korosztályt kivéve) *az eltartott bányásznép gümőkórhalandósága nagyobb, mint a férfiaké.* A különbség különösen a 7—19 éves, illetőleg a 40 évet meghaladott korban tűnik szembe, ha viszont igaz is, hogy a 20—39 éves férfi eltartottak indexe a hasonló korú nők amúgy is magas indexét megduplázza.

Az *ipari* népesség gümőkórhalandósága a gyermekkorban szintén nagyobb, mint az azt követő időben a 20. évig bezárólag. Ez utóbbi kor indexét — akárcsak a bányászatnál — egyáltalán nem is mondhatjuk magasnak. Mert hiszen, ha az arányszám az östermelését felül is múlja, egészben véve nem emelkedik ki nagyon a szokványból s a korcsoportba tartozó napszamosok indexénél pl. jóval alacsonyabb. *Az ipari népesség gümőkórhalandósága a 20—39 éves korban éri el hirtelenül maximumát; az index itt az előző korosztályénak több mint kétszerese. Ebben a korcsoportban az ipari foglalkozású népesség gümőkórhalandósága 1901 után bármely foglalkozási főcsoportban észlelt indexnél nagyobb s 1911 után is csupán a napszamosokénál bukkanunk olyan arányszámra, mely az iparét meghaladja.* Az ipari népességnek tehát kiváltképpen a produktív része az, mely a gümőkór veszedelmének ki van téve; hiszen a 20—39 éves korosztály indexe több mint kétszer magasabb, mint a 7—19 éveseké. A két indexnek ez az egymáshoz való viszonya a 15 év leforgása alatt is nagyjában változatlan maradt, bár koncedálnunk kell, hogy a termelőképes korú népesség indexe jelentékeny (19°/o) javulást ért el. A csökkenés mértéke a következő (40—59 éves) korosztályban még inkább kimélyült (26°/o), legjobban azonban (36°/o) a 60 évet meghaladott korú ipari népességnél, úgy, hogy a *termelés szempontjából másodlagos fontossággal bíró ipari lakosság-nál kétségtelenül megállapítható, hogy soraiban a gümőkór veszedelme enyhült. Ha módot lehnék arra, hogy a legértékesebb produktív korban élő népesség gümőkórhalandóságát is kedvezőbb irányba tereljük, a gümőkór elszigetelésének még széles útja nyílnék meg ill. előttünk.*

A két nem indexei közül a nőké csak a két legifjabb korosztályban hágtak kezdetben is feljebb, mint a férfiaké; ámde a nők gümőkórhalandósága még e korban is fokozódott annyira jobb indulatúvá vált, hogy 1911 után a gyermekkorban a két arányszám már egy szintre került s a serdülő és a felnőtt korba való átmenetet jelző korévekben is alig volt már valamivel rosszabb, mint a férfiaké. A többi korosztályban a nők indexe mindvégig kedvezőbb volt a férfiakénál, s a mérleg is mindinkább a nők felé hajolt. A két index különbsége (amennyivel a férfiak gümőkórhalandósága nagyobb volt, mint a nőké) a 20—39 éves

korban előbb 14°/o, utóbb 25°/o, a 40—59 éves korban 33°, ill. 129°/o, a 60 éven felüli korban pedig 118°, ill. 133°/o volt, ami azt bizonyítja, hogy *az iparos népesség női részének gümőkórhalandóságát inkább ludták egészségesebb irányba terelni a Magyarország gazdaságlársadalmi és egészségügyi helyzetében történt újabb változások, mint a férfiakét.* Ami elvégre érthető is, minthogy a férfiak jelentékeny része maga közvetlenül termelő munkát végezve, az ipari termelés szükségszerűen káros hatásaitól nem tudta úgy magát mentesíteni, mint az inkább az eltartottak táborába tartozó nők.

A keresők és eltartottak indexei bizonyos korcsoportban szembetűnő, másokban viszont nem annyira kirívó eltéréseket mutatnak. Mindenesetre jellemző, hogy az ipari népesség bármelyik korcsoportját is vizsgáljuk, a keresők indexe mindig nagyobb, mint az eltartottaké. Erre eddig tanulmányainkban nem találtunk példát. A 7—19 éves korban a keresők indexe az eltartottakét (1901 után) 32°, ill. (1911 után) 61°/o-kal, a 20—39 éves korban 22°, ill. 35°/o-kal, a 40—59 éves korban 71°, ill. 123°/o-kal, a 60 éven túl pedig 145°, ill. 170°/o-kal haladta meg, ami egyfelől arra enged következtetni, hogy *a fiatalabb korú eltartottak eltartóinak lalán anyagi viszonyai nem olyanok, hogy azok védőbástyát tudnának emelni családtagjaik gümőkórhalandósága elé, másfelől pedig a fertőzés veszedelmét is élénken állítja be a fiatalabb korban.*

A keresők és eltartottak indexének egymáshoz való viszonya különben sejteti adatainknak azt a tanulságát is, hogy míg a kereső ipari lakosság indexe állandó emelkedésben van, amint a felsőbb korhatárok felé haladunk, addig az eltartottaknál (20—39 évesek kulminációja után) fokozatos esés következik be. A keresők indexének emelkedése azonban nem oly rapszodikus, mint aminőről a bányászatnál beszámoltunk, — nem is lehet az, hiszen az ipari népesség keresőit már a 20—39 éves korban is akkora gümőkórhalandóság ritkítja, hogy nagyon szomorú, hogy utána még az index emelkedéséről egyáltalán szó lehet. A két nem indexe közül a 7—19 éves korban a nőké jóval (62°, illetőleg 29°/o) kedvezőtlenebb, mint a férfiaké; a 20—39 éves korú nők indexe is előbb valamivel (6°/o) rosszabb volt a férfiakénál és később sem süllyedt az alá. *A női nem fizikai fejlődése és az anyaság szempontjából annyira fontos e korévekben tehát kétségtelenül megállapítható, hogy a gümőkór az ipari keresettel bíró nőket jobban pusztítja, mint a férfiakat.* Igaz ugyan, hogy a későbbi korokban a nők állnak jobban, mint a férfiak, ennek azonban az is lehet az oka, hogy a nők fokozatosan kivonulván a kereső tevékenység köréből, — részben éppen meggyöngyült szervezetük, — részben a háztartás gondjai miatt: a megmaradt népelem már kevesebb diszpozícióval bír a gümőkór megszerzésére vagy több ellenállással annak leküzdésére, s így indexük lejjebb száll a szakadatlan munkában egyre inkább felörlődő férfiaké mellett. Ha azonban feltevésünk igaz, az t. i., hogy az ipari női keresők közül sokan vannak olyanok, akik az idők során az eltartottak tartalékába kerülnek át — s érdemes volna (legalább valamely jól megválasztott szűkebb körben) erre nézve statisztikai vizsgálódásokat folytatni — nem lehetetlen, hogy az ipari népesség eltartottjainak indexe valamivel lejjebb tolnék, ha ki tudnók emelni közülök a tiszta, mindig eltartott elemet. Noha az eltartott női ipari népesség gümőkórhalandósága amúgy sem túl nagy; csupán a 20—39 éves korban nagyobb, mint a fontosabb termelési ágak közül a bányászaté, míg a többi korosztályban az östermelés és bányászat női eltartottjai általában sokkal rosszabb helyzetben vannak, mint a most tárgyaltuk népesség.

A *kereskedelemtől* tudjuk már azt, hogy egyike a gümőkórhalandóság által legkevésbé fenyegetett foglalkozási főcsoportoknak. Ez a tény fokozott jelentőséget nyer akkor, ha a kereskedelem körébe tartozó népesség indexének alakulását kor szerint vizsgáljuk. A gyermekkortól kezdve a 39. évig bezárólag minden más foglalkozásénál (a véderőt kivéve) alacsonyabb a kereskedelemmel foglalkozók indexe s minden vonalon csökkenő is. A produktív korosztályok gümőkórhalandóságának a kedvező képét kiegészíti az a körülmény, hogy éppen legfontosabb korcsoportban (a 20—39 évesek között) észleltünk nagyon jelentékeny (21°/o) javulást. Az általános szabály alól — hogy t. i. a most említett korban a gümőkórhalandóság kiélezett — mindenesetre a kereskedelmi foglalkozás sem kivétel. Ebbe — úgy látszik — bele kell nyugodnunk. Ámde a magasabb korévekben (a legtöbb más termelő foglalkozástól eltérően) már az 1901-et követő években kisebb volt itt az index, mint egyebütt.

A kereskedelemmel foglalkozók tömegéből a nők gümőkórhalandósága csaknem minden vonalon jobb volt, mint a férfiaké, s csupán a 7—19 éves korban volt valamivel rosszabb azokénál. Csakhogy e korban tudvalevőleg a női nemet általában sokkal inkább fenyegeti a gümőkór, mint a férfiakat. Legjobb helyzetben van a női nem a férfakkal szemben a 40—59 éves korban; indexe ekkor mintegy fele a férfiakénak. A keresők gümőkórhalandósága mindegyik korosztályban nagyobb, mint az eltartottaké. Ez állandóan érvényesülő törvényszerűség. De még inkább az, hogy a produktív korú eltartottak indexe megfigyelésünk tartama alatt egyre mélyebben bukkott a keresőké alá. A két index különbsége a keresők hátrányára a 7—19

¹⁾ Ennek oka talán az, hogy a népszámlálásnál a nyugdíjas bányászok (ilyen pedig aránylag sok van) nincsenek a bányászok közt, a népmozgalomnál, tehát a halottak közt, ott szerepelnek a ez okozza az abnormis magas arányszámot.

éves korban előbb (1901 után) 46%, utóbb (1911 után) 58,9%, a 20—39 éves korban 17%, ill. 45,8%, a 40—59 éves korban 48%, ill. 93,8%, a 60 éven felüli korban pedig 55%, ill. szintén 55%. Ez azt látszik igazolni, hogy még ennél a foglalkozásnál is, melynek pedig a gümőkór terjedésével nyilván a legkevesebb kapcsolata van, a kereső tevékenység bizonyos mértékben látható a tuberkulózis továbbvitelének, vagy legalább kevesebb akadályt gördít eléje, mint az eltartottaknál, kik a kereskedelemről fakadó relatív vagy abszolút jómódúak a keresőkkel együtt élve. A 7—19 éves korú keresők között a nők indexe mindig magasabb volt, mint a férfiaké. Ennek azonban a fentebb említett általános szabály az oka s nem maga a kereső munka; hiszen az eltartottak között a nők nagyobb hátrányban vannak a férfakkal szemben, mint a keresők között. Inkább a munkában keresetjük az okát annak, hogy a 20—39 éves kereső nők indexe eleinte mivel sem volt jobb a férfiakénál s 10 év múltán is csak szerény differenciával, mivel ugyanakkor az eltartottak indexe fele volt a férfiakénak.

A közlekedésnél nincs sok mondánivalónk. A 7—19 éves korúaknál tapasztalható átmeneti egyenlőség után a 20. évvel itt is hirtelenül emelkedik a gümőkórhalandóság, megfigyelésünk elején minden korosztályban, a végén azonban (a 40—59 éveseknél) némi megszakítással. Az egész népességet tekintve a 40. évig bezárólag a nők indexe rosszabb a férfiakénál; azon felül azonban sokkal jobb. A keresők között az indexek maximuma jóval messzebb esik a minimumtól, mint az eltartottaknál. A keresők expanzív gümőkórhalandóságának az is jellemvonása, hogy az minden korosztályban ugrásszerűen, de mégis bizonyos egyenletességgel emelkedik. Az eltartottaknál — valójában — csupán a 20—39 éves kort mondhatjuk veszélyeztetettnek; különösen a megfigyelés utolsó időszakában. A nők indexe a keresők között a 7—19 éves korban jóval a férfiaké fölé szökik; a 20—39 éves korban egyívású azzal, magasabb korban azonban mélyen az alá bukik. Az eltartottak között a 19. évig bezárólag, de a 60 évnél idősebb népesség sorában is rosszabb a nők gümőkórhalandósága, — a fiatalabb években azonban nagyobb differenciáról nincs szó; a középső korokban a férfiak indexe magasabb, főképp a 40. életév előtt.

A közszolgálati és szabad foglalkozású népesség gyermekrétege a gümőkórral szemben éppen olyan védett, mint akár a kereskedelemé. A tanultságnak, s a szülői gondosságnak kétségtelen eredménye ez. Az idetartozó 7—19 éves korú egyének indexe is nagyon kedvező, s ha a 20—39 éves kor felé az irányzat itt is emelkedő volt, örömmel regisztrálhatjuk e korosztály indexének — 10 év múltán — 26,9%-os csökkenését. A férfiak gümőkórhalandósága a 20. éven felül állandóan felülmúlta a nőké; ám a 39. évig bezárólag csak kevéssel, viszont a 7—19 éveseknél a nők indexe a férfiakénak erősen elébe lendült.

Nem mondhatnók, hogy a közszolgálatnál és a szabadfoglalkozásoknál a kereset erősen rányomja bélyegét a gümőkórhalandóság indexére, a gümőkór pusztulásának főkorakában ugyanis alig volt eltérés a keresők és eltartottak indexe között. Bizonyos mértékben szomorú, hogy a kor előbbrehaladásával ez a helyzet megszűnik, s negyven éven felül — mikor e foglalkozási főcsoport keresői általában már jobb viszonyok közé szoktak jutni, — a maguk kiterjedtebb gümőkórhalálózásával kénytelenek megfizetni eltartottaik csökkent halandóságának árát. A szervezetet bizonyára már korábbi években kezdte ki a kór, de az orvosi kezelés gyakoribb és gyorsabb igénybevétele, s az egészséggel való több törődés, — ami e foglalkozási főcsoport képviselőinek magukkal született vagy beléjük nevelt tulajdonsága — ki tudta a pusztítás határidejét tolni.

A keresők között (1911 után) a nők indexe minden vonalon kisebb volt, kiváltképpen a 40. életévén túl. E korban már többnyire házassági köteléken kívül álló nők szoktak ilyenmű kereső tevékenységet folytatni s ez mindenesetre elfogadható oknak látszik gümőkórhalandóságuk csekélyebb voltára. A 20—39 éves korban, mikor a kereseti tevékenység az anyasággal sűrűbben kombinálódik, adatgyűjtésünk végén nem sok különbség volt a férfiak és nők indexe között. Sőt ez a kis különbség is csak az újabb fejlődés eredménye volt, minthogy az 1901. évet követően ebben a korban a nők indexe fölébe is nőtt a férfiakénak élesen mutatva rá a nők hivatalviselésének egészségügyi hátrányaira. Az eltartottak között — a 20—39 éveseket kivéve — a nők indexe jobb volt, mint a férfiaké.

A véderőhöz tartozó lakosság indexének sajátossága az, hogy a 7—19, ill. 20—39 éves kor egyének gümőkórhalandósága alig tesz számot, s a 60. évig bezárólag minden más foglalkozásnál tapasztalt aránynál különb. Ezt persze a férfiak rendkívül kedvező indexe teszi lehetővé. A 7—19 éves korban egy harmada, a 20—39 évesek között pedig egyötöde sincs a férfiak indexe a nőkének. De bármennyire indokolt itt a férfiak előnye, a szülőképes korban álló nők indexét a foglalkozási főcsoport körében kis aggályosnak kell tartanunk. A keresők indexe a 40. életévén alul szintén minimális, s noha a 40. évi váratlanul felemelkedik, ennek ellenében e korcsoport indexe megfigyelésünk végén 28,9%-kal alább szállott. Viszont figyelemreméltó, hogy az öreg katonák indexe az idők során mennyire felfelé tört. Ha

számbajövő esetek száma nem is nagy, a 60. éven felüli katonák indexének 5%-ról 26%-ra való fokozatos emelkedése nagyon figyelemreméltó tény.

A napszámosnép gümőkórhalandóságát kor szerint való alakulásában is — akárcsak általánosságban — következetes romlás jellemzi. A gyermekkorhoz tartozó, 7 éven aluli, népesség indexe pl. megfigyelésünk elején nem volt a legrosszabbak közül való; a házi cselédséget nem tekintve, a bányász- és iparosok indexe is magasabb volt nála. De míg a többi foglalkozásban kivétel nélkül úgy láttuk, hogy egy évtized múltán e korban az index csökkent: a napszámosoknál 31,0%-kal emelkedett. A 7—19 éves korú napszámosnép gümőkórhalandósága már 1900 után is a legkedvezőtlenebb volt. Csakhogy ekkor még nem sokkal volt mögötte az imént említett két foglalkozási főcsoport indexe; 1911-et követően az index már a bányásznapét is több, mint 50%-kal meghaladta. Ez a rosszindulatú fejlődés a 20—39 és a 40—59 éves korosztályban is jól észlelhető. A huszas és harmincas évű népességben különösen jól. Az ilyen korú napszámosok gümőkórhalandósága — bár előbb is nagyon magas volt — 28,1%-kal még tovább romlott, s míg korábban az ipar indexe rosszabb volt nála, 1911 után ez már messze mögötte maradt. A 40—59 éves korban a napszámosok gümőkórhalandóságának szintje a bányászokéval csak vetekedett: 1911 után már itt is biztos elsősege volt. A 60 éven felüli népességben a napszámosok gümőkórhalandósága változatlanul erős, ami tekintettel a fiatalabb korosztályok nagy veszélyeztetettségére, rendkívüli jellemző tünet. Hiszen az látszik belőle, hogy a 20. életév után egyre-másra — fiatalokat és öregeket egyformán — pusztítja a napszámosnép a tuberkulózis.

A gyermekkortól kezdve, fel egészen a munkaképes kor határáig (a 60. évig) a férfiak és nők indexe egyaránt rosszabbodott a napszámosok között századunk első 15 évében. Ennek köszönhető, hogy ebben az elhelyezkedésben, melyet a két nem indexei egymás közti viszonyukban mutatnak, sem történt nagyobb változás. A gyermekkorban — és a serdülő korban is — adatgyűjtésünk elején és végén a nők indexe rosszabb volt, mint a férfiaké. A 40. éven túl viszont a férfiakat fenyegette a gümőkór nagyobb veszedelem, mint a nőket; itt a nők indexe alig valamivel emelkedett. A 20—39 éves korcsoportban a nők gümőkórhalandósága előbb a férfiakét meghaladta, 1911. után azonban már mögéje csúszott annak, ami arra vall, hogy a nők gümőkórhalandóságának romlása valamivel gyengébb iramú volt a férfiakénál.

A napszámosnép gümőkórhalandóságát eminenter a keresők szinte abnormálisan magas indexei jellemzik. Ezek az indexek már adatgyűjtésünk kezdetén is felette nagyok voltak, különösen a 40 éven felüli korban. 1911. után azonban a helyzet a kereső napszámosok között a fiatalabb korosztályokban is annyira kiéleződött, hogy ekkor a 7—19 éves keresők indexe is körülbelül kétszerese lett a hozzá legközelebb eső ipari indexnek s ugyanilyen mértékben távolodott el a 20—39 éves keresők gümőkórhalandósága is a hasonló korú ipari keresőkéktől, holott 1901-et követően ez a két index még egy színvonalon mozgott. Az eltartottak gümőkórhalandósága (a 7 éven alúkat és a 7—19-es éveket nem számítva) általában mérsékeltnak látszik statisztikánk szerint. Ez azonban részben azzal magyarázható meg, hogy csak aránylag kevés napszámoscsaládnak vannak olyan családtagjai, akik kizárólag a családfő keresetére vannak utalva; a keresők közé átkerült családtagok viszont, mint a két nem indexének összehasonlításából azonnal látni fogjuk, ugyancsak azon buzgólkodtak, hogy a gümőkórhalandóság indexeit az egyes korcsoportokban minél magasabbra rugtassák.

Elsősorban a nőkről lehet e tekintetben szó. A nők indexe a kereső napszámosok soraiban úgy a 7—19, mint a 20—39 éves korcsoportban majdnem kétszer akkora volt megfigyelésünk mindkét szélső időszakában, mint a férfiaké; a 40—59 éves napszámosnépességben is vajmi kevés különbség mutatkozott a férfiak javára s ha ugyanezt láttuk a 60 évnél idősebb napszámosok vizsgálata során is, itt mindössze annyiban történt az idők során változás, hogy kezdetben a nők indexe volt rosszabb a férfiakénál.

Egészen különleges alakulás az, melyet a házi cselédeknel figyelhetünk meg, ha a gümőkórhalandóságot kor szerint részletezzük. A 7 éven aluli népességben a gümőkór pusztító, romboló halálok itt, melynek indexe több, mint háromszor akkora, mint pl. az iparosok gyermekeinél. A 7—19 éves korú népességben viszont a gümőkórhalandóság egészen jelentéktelen szerepet játszik; az arányszám épp oly kedvező, akár csak a kereskedelemnél. A magasabb korosztályokban a házi cselédeknel ezt a kivételesen jó indexet változatlanul megtaláltuk úgy, hogy a *heledik életévén felül* (különösen adatgyűjtésünk utolsó szakában) a házi cselédséghez tartozó egyének gümőkórhalandóságát a magyarországi viszonyok között nem tarthatjuk rossznak. A nők indexe a 20—59 éves korosztályokban a férfiakénál magasabb volt, a többi korosztályokban alacsonyabb.

Adatainknak az a tanulsága, hogy a házi cselédségnél a gyermekkor gümőkórhalandósága annyira szembeszökő, sejteti velünk azt is, hogy a házi cselédség gümőkórhalandóságában elsősorban az eltartott elem fenyegetettsége a bűnös. Valóban úgy van, hiszen az eltartottak sorában egyetlen más foglalkozási főcsoport gyermekeinek tuberkulózishalandósága sem fogható a házi cselédek gyermekeiéhez s a 7—19 éves

eltartottakról sem mondhatunk mást. Ez a két korcsoport pedig nagyjában kimeríti a házi cselédek eltartottainak tömegét. Ami rajtuk kívül van még, az abszolút számok szempontjából már csak kevésbé jön tekintetbe, noha ennek a résznek gümőkórhalandóságáról sem mondhatnók, hogy az a legjobbak közül való.

A kereső házi cselédek indexéről — éppen ellenkezőleg — ezt állíthatjuk. A 20—39 éves korú cselédséget nem számítva — bár általánosságban ebben a korcsoportban sem lehet különösebb kifogást emelni — a belső háztartásokban alkalmazott cselédek gumőrkórhalandósága minden más korosztályban oly előnyös, amit csak az tesz érthetővé, hogy cselédet többnyire csak a jobb anyagi viszonyok között levő családok szoktak tartani, melyeknek kedvezőbb életmódja a náluk alkalmazott cselédek gumőrkórhalandóságában is érezteti hatását.

f) A gümőkórhalandóság a foglalkozások közelebbi tagozásában.

A foglalkozás és a gümőkórhalandóság összefüggését nyomozva, kutatásainknak utolsó állomásához értünk. A gümőkórban elhalt egyének foglalkozását foglalkozási csoportonként ismerve, számításokat végeztünk arra vonatkozólag is, hogy e foglalkozási csoportok gümőkórhalandósága megfigyelésünk három időszakában miképen alakult. Számításainkban nemcsak az egyes csoportok összes népességét vettük figyelembe, hanem a keresőket és eltartottakat is külön választottuk s nem sajnáltuk a fáradságot arra, hogy a fontosabb korosztályok indexeit külön is kimutassuk.

69. tábla. A magyarországi gümőkórhalandósági indexek a foglalkozások részletes kimutatásával az 1901—1915. években.

Foglalkozás	Keresők és eltartottak :						Keresők :						Eltartottak :					
	7 éven alulak	7-19 évesek	20-39 évesek	40-59 évesek	60 éven felülök	Összes index	7-19 évesek	20-39 évesek	40-59 évesek	60 éven felülök	Összes index	7 éven alulak	7-19 évesek	20-39 évesek	40-59 évesek	60 éven felülök	Összes index	
a) 1901—1905.																		
I. Őstermelés.																		
A) Mezőgazd. és kertészeti.																		
Nagybirtokos.....	0'94	2'09	2'51	2'18	2'37	2'11	—	2'36	2'14	3'90	2'03	0'94	2'14	2'59	2'12	—	1'87	
Középbirtokos.....	2'71	4'07	5'03	4'62	5'14	4'50	2'20	4'76	4'97	5'12	4'56	2'72	4'48	7'05	4'12	5'19	4'57	
Haszonbérlo.....	1'12	1'20	2'48	2'26	3'33	1'86	1'01	1'35	2'20	3'23	1'87	1'12	1'28	3'42	2'19	3'44	1'85	
Kisbirtokos (kisbérlo)....	2'02	2'76	4'71	5'74	7'26	4'16	1'95	3'47	5'41	7'98	4'33	2'92	3'17	7'10	6'39	6'14	3'90	
Kisbirtokos (napszámos)...	0'90	1'22	1'92	2'78	3'77	1'87	0'88	1'47	2'08	4'05	2'05	0'90	1'89	2'79	3'15	3'88	1'74	
Részes földműves.....	0'10	0'25	0'32	0'43	0'89	0'31	0'14	0'16	0'34	0'69	0'51	0'10	0'31	0'65	0'64	1'14	0'36	
Majoros, juhtenyésztő....	1'42	0'94	3'28	2'01	1'80	1'84	0'81	1'73	2'48	2'71	1'87	1'42	1'12	5'06	1'12	0'60	1'89	
Gazdasági tisztviselő.....	1'25	1'85	2'52	3'87	3'08	2'11	1'95	2'00	2'30	4'56	2'23	1'25	1'85	3'05	2'46	4'51	2'01	
Gazdasági cseléd.....	2'45	1'07	2'69	3'40	5'34	2'63	0'65	1'57	2'85	5'47	1'79	2'45	3'89	3'97	4'48	5'20	3'02	
Mezőgazdasági munkás....	3'34	3'67	5'00	7'86	9'94	5'33	3'13	5'09	7'85	12'20	6'20	3'34	3'97	6'82	6'23	6'08	4'68	
Őnálló kertész.....	3'50	2'40	4'21	4'86	5'44	3'81	—	2'95	4'14	6'04	3'35	3'50	3'47	5'84	4'78	4'51	4'14	
Kertészsegéd.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
B) Erdészet.																		
Tisztviselő.....	1'60	0'94	2'90	2'81	3'35	2'17	2'83	2'24	2'96	5'33	2'82	1'09	0'88	3'43	2'58	1'57	1'92	
Segédszemélyzet.....	1'39	1'51	2'57	4'15	7'77	2'59	0'69	2'11	3'77	9'33	3'04	1'39	1'69	3'12	4'78	6'04	2'86	
C) Egyéb őstermelés.																		
Őnálló és segítő családtag	0'58	1'14	2'10	3'52	3'27	1'99	—	1'09	4'38	5'46	3'28	0'58	1'33	2'02	1'81	—	1'35	
Segédszemélyzet.....	1'99	3'07	7'52	3'52	4'57	4'47	2'44	8'03	3'89	6'59	5'28	1'99	4'74	6'73	2'06	2'38	3'82	
I. Összesen....	2'25	2'61	4'28	5'41	7'24	3'90	1'91	3'44	5'32	8'81	4'22	3'25	2'97	5'84	5'69	5'60	3'64	
II. Bányászat, ipar és forgalom.																		
A) Bányászat.																		
Őnálló.....	2'10	4'47	3'68	3'36	3'93	3'51	33'33	3'82	2'93	5'69	4'05	2'10	3'98	3'55	4'17	—	3'21	
Tisztviselő.....	1'29	2'65	4'02	2'14	17'65	3'47	2'74	3'76	2'44	10'90	4'04	1'29	2'04	5'58	1'66	—	2'85	
Segédszemélyzet.....	3'25	2'78	4'43	8'69	14'74	4'57	2'69	4'20	10'96	37'82	6'16	3'25	2'81	4'72	5'33	5'91	3'72	
A) Összesen....	3'21	2'79	4'43	8'30	14'40	4'58	2'71	4'19	10'51	35'00	6'10	3'21	2'82	4'73	5'32	5'70	3'69	
B) Ipar.																		
Asztalos, ács, stb.....	3'21	2'97	6'68	6'72	8'67	5'07	2'82	6'28	8'38	13'18	6'88	3'21	3'04	6'06	4'46	4'35	3'96	
Borbély és fodrász.....	3'88	3'75	11'03	6'06	6'33	7'08	4'80	13'43	9'17	15'44	9'50	3'88	2'10	8'42	3'75	2'90	4'67	
Cipész és eszmadia.....	3'64	3'69	7'46	7'74	8'08	5'84	4'00	8'89	9'64	12'07	7'94	3'64	3'34	6'86	4'99	4'46	4'89	
Koreszmáros, stb.....	2'07	1'40	3'62	4'34	3'77	2'87	1'19	3'99	5'46	5'19	3'77	2'07	1'64	2'87	1'95	1'84	2'01	
Kovács, lakatos, stb.....	2'92	2'84	6'71	6'99	8'84	4'91	2'62	7'80	8'28	14'30	6'86	2'92	2'99	5'89	5'20	4'08	3'90	
Kőműves.....	4'25	2'78	6'38	7'82	9'37	5'39	1'86	6'25	9'94	16'38	6'03	4'25	3'17	6'69	4'76	5'07	4'54	
Könyv- és könyvnyomdász..	4'73	3'91	9'33	6'52	6'91	6'80	4'06	11'48	7'68	17'26	8'39	4'73	1'88	6'60	4'77	3'04	4'41	
Mészáros és hentes.....	2'63	1'86	4'49	5'62	4'77	3'57	1'34	4'68	7'01	6'76	4'52	2'63	2'14	4'36	3'12	2'75	2'86	
Molnár.....	2'32	2'00	4'32	5'29	4'01	3'68	1'75	3'30	6'07	12'64	4'83	2'32	2'07	4'73	4'07	5'01	3'04	
Pék.....	3'04	2'10	5'38	5'16	5'94	4'03	1'84	4'99	6'03	8'02	4'51	3'04	2'84	6'17	3'38	3'23	3'66	
Szabó, varrónő, stb.....	3'62	4'09	8'34	6'10	7'04	6'10	5'39	9'88	6'98	9'70	7'01	3'62	2'63	6'66	4'48	4'54	4'04	
Szűcs.....	3'24	2'97	7'30	6'48	7'14	5'26	1'96	7'84	8'19	8'00	6'71	3'24	3'43	6'62	4'04	5'96	4'25	
Takács, posztolászövyő....	3'25	4'52	6'36	6'26	7'84	5'41	6'82	6'82	7'45	9'09	7'26	3'26	2'76	5'16	4'13	5'67	3'69	
Egyéb iparágak.....	3'45	2'06	5'19	5'47	5'83	4'26	3'46	5'46	6'20	7'73	5'41	3'45	2'26	4'69	3'85	3'04	3'32	
Tisztviselők.....	1'51	1'28	3'03	2'07	2'51	2'34	2'55	2'91	3'07	2'92	2'89	1'51	0'98	3'25	1'94	2'88	1'91	
B) Összesen....	3'27	2'84	6'14	6'09	6'92	4'71	3'31	6'56	7'22	9'84	6'12	3'27	2'55	5'44	4'16	4'00	3'66	

Foglalkozás	7 éven alattak	Keresők és eltartottak					Keresők					Eltartottak					
		7-19 é v e s e k	20-39	40-59	60 éven felül	Összes index	7-19 é v e s e k	20-39	40-59	60 éven felül	Összes index	7 éven alattak	7-19	20-39	40-59	60 éven felül	Összes index
Korcsmáros, stb.....	1'88	1'13	3'88	3'89	2'76	2'47	0'90	4'01	4'70	3'41	3'43	1'88	1'35	2'62	0'95	1'88	1'63
Kovács, lakatos, stb.....	2'48	2'59	5'75	5'44	5'88	4'18	3'07	6'25	0'78	0'70	5'47	2'48	2'23	5'05	3'64	3'07	3'16
Kőműves.....	2'49	2'11	4'84	6'36	6'35	3'89	2'17	5'10	8'00	10'90	5'48	2'49	2'00	4'50	3'40	3'52	2'98
Könyv- és könyvnyomdász.....	3'91	2'62	0'62	4'15	2'35	4'87	3'78	7'04	5'41	5'56	5'80	3'91	1'26	3'78	2'26	1'09	2'85
Mészáros és bentes.....	1'90	1'42	4'02	4'00	3'77	2'88	1'03	4'32	5'70	5'78	3'84	1'90	1'66	3'59	1'58	1'65	2'16
Molnár.....	1'39	1'40	2'84	5'04	5'06	2'63	1'31	3'18	5'17	8'13	3'95	1'39	1'42	2'54	4'09	2'04	1'95
Pék.....	2'18	1'50	4'04	4'82	2'85	3'07	1'49	4'16	5'67	4'15	3'74	2'18	1'51	3'82	3'38	1'82	2'43
Szabó, varrónő, stb.....	2'60	2'76	6'03	4'39	3'97	4'80	3'86	7'41	5'25	5'93	5'47	2'60	1'78	4'57	2'73	2'28	2'76
Szűcs.....	1'43	2'28	5'21	4'05	5'31	3'59	2'29	6'18	5'05	7'72	5'09	1'43	2'26	4'07	2'79	2'08	2'51
Takács, posztószövő.....	3'40	3'80	5'06	4'43	4'75	4'30	5'22	5'70	5'77	5'03	5'54	3'40	2'00	3'56	2'10	3'25	2'82
Egyéb iparágak.....	2'53	2'16	4'12	4'33	3'87	3'27	3'15	4'55	5'32	5'64	4'40	2'53	1'61	3'43	2'43	2'01	2'40
Tisztviselők.....	1'48	0'96	2'47	1'81	2'01	1'85	1'82	2'68	2'18	3'09	2'80	1'48	0'83	2'07	1'21	1'36	1'40
B) Összesen....	2'87	2'21	4'87	4'55	4'44	3'58	2'88	5'41	5'70	6'55	4'88	2'87	1'77	4'04	2'60	2'41	2'58
C) Kereskedelem.																	
Önálló.....	1'20	1'18	2'59	2'10	2'68	1'85	2'43	2'57	2'57	3'06	2'65	1'20	1'17	2'24	1'53	2'03	1'49
Tisztviselő.....	1'17	1'55	3'04	2'49	2'16	2'31	2'73	3'63	3'26	2'83	3'38	1'17	1'08	1'95	1'33	1'08	1'39
Segédszemélyzet.....	2'51	1'72	4'15	4'20	3'08	3'04	1'78	4'47	5'24	4'08	3'44	2'51	1'57	3'38	2'48	2'05	2'39
C) Összesen....	1'45	1'41	3'05	2'56	2'84	2'23	1'93	3'55	3'10	3'14	3'07	1'48	1'21	2'37	1'64	1'93	1'63
D) Közlekedés.																	
Önálló.....	1'29	1'24	2'48	2'71	3'05	2'01	1'03	2'17	3'66	4'87	3'10	1'29	1'24	2'73	1'47	1'78	1'59
Vasúti tisztviselő és díjnok.....	1'49	1'60	3'30	3'29	6'10	2'76	3'70	6'26	3'84	13'47	3'73	1'49	1'53	3'55	2'83	3'06	2'17
Posta- és távirat tisztviselő.....	1'40	1'68	3'63	2'71	3'06	2'78	3'14	3'01	2'97	7'35	3'55	1'40	1'16	3'69	2'14	1'51	1'97
Egyéb tisztviselő.....	1'90	1'37	2'40	2'46	2'72	2'11	7'33	2'24	3'05	4'27	2'88	1'90	1'10	2'68	1'46	1'64	1'60
Vasúti szolga, stb.....	1'88	1'78	3'78	3'55	4'66	2'84	2'13	3'11	4'08	11'25	3'49	1'88	1'74	4'49	2'79	2'50	2'66
Posta-, stb. szolga.....	2'21	2'23	3'80	3'69	3'42	3'05	2'12	3'33	4'47	5'59	3'72	2'21	2'25	4'31	2'47	1'97	2'74
Egyéb segédszemélyzet.....	2'34	1'56	3'70	4'62	5'74	3'18	1'51	3'80	5'99	9'48	4'57	2'34	1'57	3'67	2'42	2'59	2'87
D) Összesen....	1'86	1'68	3'58	3'49	4'86	2'77	2'11	3'19	4'23	7'88	3'65	1'86	1'68	4'03	2'87	2'28	2'35
II. Összesen....	2'19	2'05	4'40	4'19	4'22	3'23	2'74	4'82	5'28	6'12	4'53	2'19	1'69	3'79	2'47	2'46	2'43
III. Községi szolgálat.																	
Önálló és tisztviselő.....	1'19	1'05	3'39	2'66	3'41	2'55	3'88	3'64	3'15	4'58	3'54	1'20	1'50	2'98	1'69	2'16	1'84
Szolga és egyéb segédszem.....	1'01	1'82	3'37	3'51	3'49	2'78	1'00	2'71	4'21	4'59	3'82	1'01	1'98	4'17	2'39	2'08	2'47
III. Összesen....	1'40	1'70	3'39	2'99	3'44	2'62	2'41	3'42	3'47	4'58	3'48	1'46	1'63	3'38	1'94	2'13	2'05
IV. Véderő.																	
Tiszt és tisztviselő.....	0'67	1'13	1'86	1'41	10'29	1'41	1'82	1'20	1'55	35'90	1'59	0'67	1'05	1'78	0'97	1'72	1'19
Altiszt.....	2'40	1'86	1'83	4'01	6'92	2'07	—	1'06	4'92	41'60	1'38	2'39	2'04	5'56	1'85	—	3'32
Legénység.....	1'63	0'49	0'68	4'35	3'13	0'60	0'88	0'68	4'55	3'28	0'67	1'62	1'82	12'50	—	—	14'44
IV. Összesen....	1'96	1'23	0'99	2'44	8'08	1'14	0'41	0'78	2'81	26'84	0'89	1'96	1'67	4'12	1'85	0'80	2'66
V. Különb. napszámos.....	3'85	3'85	7'55	8'44	7'08	6'18	5'34	3'13	10'38	10'28	9'16	3'86	3'27	3'31	3'78	3'32	3'70
VI. Házil család.....	8'98	1'87	3'17	2'56	2'19	2'85	1'21	3'14	2'53	2'36	2'01	8'98	3'29	3'40	4'87	1'76	5'62
VII. Egyéb foglalkozású.....	3'51	2'00	4'20	2'81	1'04	2'62	2'32	4'74	2'45	1'17	2'21	3'51	1'99	3'85	3'34	2'60	2'89

Az adatok bősége, melyet közlésünk tartalmaz, szinte lehetetlenné teszi, hogy a tanulások összességét akár meg is kíséreljük áttekinteni. Meg kell elégednünk csupán a legfontosabbak kifejtésével, a súlyt az egyes foglalkozási csoportok végső indexeire helyezve s a korosztályoknál kiszámított indexeket inkább csak indokolásul használva fel. De bármennyire is szűkre szabjuk vizsgálataink körét, mindenesetre helyet kell adnunk tárgyalásainkban annak a kérdésnek, hogy a keresők és eltartottak indexei az összes népességével mennyiben egyezők vagy attól mennyiben eltérők.

Nem könnyű elfogulatlan s határozott véleményt nyilvánítani arról a képről, mely adatainkból elétkbe tűnik. Ha végső eredményben örvendés tényként is kell megállapítanunk, hogy egy-két kivétellel (de sajnos, a kivételek közé tartozik a mezőgazdasági munkásság is) a gümőkórhalandóság a foglalkozási csoportok szinte mindegyikében csökkenő irányzatú volt, viszont a részletek érintése olyan különbségeket tár fel, melyek ugyancsak magyarázat után kíváncsoknak.

Azon, hogy (a mezőgazdasági és kertészeti foglalkozásokat összekapcsoló főcsoportnál maradvá) a *nagybirtokossághoz* tartozó egyének indexe alacsony s emellett erősen hanyatló is volt, elvégre nem volna mit csodálkoznunk, hiszen itt kiválóan jó vagyoni viszonyok között élő, művelt társadalmi réteggel állunk szemben. Azon, hogy a *középbirtokossághoz* gümőkórhalandósága megfigyelésünk elején feltűnően rossz volt (450/0), már inkább. Ha fel is tesszük, hogy ez az arányszám talán rendkívüli körülmények között jött létre, a középbirtokossághoz gümőkórhalandósága más időkben is rosszabbnak bizonyult a nagybirtokosokénál, holott náluk inkább gondolhatunk arra, hogy a gazdaságuk ügyében közvetlenül vesznek részt, ami az általános felfogás szerint a gümőkór veszedelmét enyhíti. Mindkét vezető birtokos-elem indexe azonban nagyobb, mint a haszonbérletké, akiknek gümőkórhalandósága 1911 után a század elejének felére csökkenve, a legjobbak közül való volt, aminőt csak Magyarországon nyilvántarthatunk.

A lakosság egyeteme, tömegei szempontjából sokkal több figyelmet érdemelnek a többi adataink.

Igy mindenekelőtt az, hogy míg a *kisbirtokos (kisbirtokos)* elem gümőkórhalandósága a mezőgazdasági népesség egyéb elemeinek indexeihez hasonlítva, ugyancsak aggodalmat keltő — állandóan 40/00 fölött mozogva, csupán a munkásnép volt rosszabb nála — *vele ellentétben a mindenestre szegényebb s szerényebb viszonyok között élő kisbirtokos-napszámosnép gümőkórhalandósága annyira kedvező s folyton javuló is, ami egyenesen bámulatot kellő.* De bármennyire is szívesen beszélne arról — ha feltétlenül igaz volna — hogy íme a mezőgazdasági népességnek van egy alkotó eleme, mely példát mutat arra, milyen alacsony nívóra lehetne leszorítani ebben a foglalkozásban a gümőkór pusztítását, még sem merjük adataink szavát fenntartás nélkül elhinni.

Nem tartjuk lehetetlennek, hogy az adatok ilyképpen alakulásában valami módszertani (vagy jobban mondva feldolgozási) hiba is közrejátszik. A népszámlálási statisztika tudvalevőleg sokkal pontosabb kritériumok szerint állapítván meg a lakosság foglalkozását, s viszont a népmozgalmi statisztika ezt a különös pontosságot nélkülözvén, nagyon valószínűnek tartjuk, hogy a kisbirtokossághoz tömegébe a népmozgalmi statisztika anyagába olyanok is sűrűn átkerültek, akik valójában a kisbirtokos-napszámoselemhez tartoztak volna. Részben ennek következménye lehetett azután, hogy a kisbirtokossághoz indexe olyan magas s a kisbirtokos-napszámosoké olyan alacsony.

A *részes földművesek* gümőkórhalandósága, ha megfigyelésünk szerint emelkedett is, egyenesen legjobb volt, amit csak Magyarországon feljegyezhetünk. Az előbb a 0-ai, s legutóbb is csak 0-70/00 indexek tényleg már a mélypontot jelezhetik abban a harcban, melyet az emberiség a gümőkórhalandóság ellen folytat. Bizonyos, hogy a foglalkozás megnevezése és helyes feldolgozása között itt is lehetnek tévedések, s megfontolást érdemel ez a körülmény különösen itt, ahol aránylag kis számú földműveskategoriaról van szó, — *ámde a részes földművesek a szerző, jól kereső földművesnép példái is, s itt inkább elhiszük, mint előbb, hogy a földdel való okos foglalkozásnak is van hatása a kedvező arányszámra.*

Hogy a szociális helyzet milyen döntő súllyal esik latba a gümőkórhalandóság képződésénél, azt talán legjellemzőbben akkor látjuk, ha a mezőgazdasági segédszemélyzet két legnépesebb s egymástól jól elválasztható csoportját, a *gazdasági cselédeket* és a szoros értelemben vett munkásnépet, a *napszámoságot* hasonlíttjuk össze. A cselédek indexe a 30/00-et sohasem érte el s 1911 után már a 20/00 felé közelített állandó javulása során. A munkásoké mindig 5-ön felül volt s legutóbb már inkább a 60/00-hez esett közelebb. Ismeretes, hogy a gazdasági cselédek általános halandósági viszonyai is sokkal jobbak, mint a munkásnépé. De mikor most azt látjuk, hogy a gümőkórhalandóságban ez a különbség annyira megerősödik, hogy míg előbb a napszámos-elem indexe csupán kétszerese volt, utóbb már háromszorosa lett a gazdasági cselédekének, *be kell ismernünk, hogy a gazdasági cselédek szerződéses viszonya és helyhez kötöttsége számukra a gümőkórhalandóság szempontjából is olyan előnyöket rejteget, melyeket a napszámosból élő mezőgazdasági munkások nem élveznek.*¹⁾

Az őstermeléshez tartozó *erdész* körében a tisztviselők és a segédszemélyzet indexeit tartjuk külön nyilván. Egyik sem magas, csak hogy a tisztviselőké 15 év alatti 19-30/00-kal emelkedett s a segédszemély-

¹⁾ A jómód, a viszonylagos jómód megítélése s annak a gümőkórhalandóság statisztikájának szolgálatába való beállítása általában rendkívüli fontossággal bír. Kétséges azonban, hogy a megfigyelés mai rendszere mellett milyen határig mehetünk el a kérdés reális vizsgálatában. Nyilvánvaló pl., hogy a gümőkórhalandóságnak társadalmi tagozódás szerint való kiszámítása e részben nem kielégítő. Mekkora különbség van pl. egy asztalos és bútorgyáros vagy egy kistisztviselő és magasabb rangú között, stb., holott a statisztikában mindkettőt mint önálló, ill. tisztviselőket szerepelnek.

zeté pedig csaknem ugyanannyival (17-s) csökkent. Az indexek szinte pontosan kicserélődtek. Az őstermelés *egyéb* ágainál körülbelül hasonló jelenséggel állunk szemben, ha valamivel jobban kiéleződve is. Az önálló gümőkórhalandósága itt 20-30/00-kal fokozódott, a segédszemélyzetbelieké 58-60/00-kal csökkent.

Az *iparnál* legrosszabbnak látszik a borbélyok és fodrászok gümőkórhalandósága. Indexük ugyan statisztikánk szerint 7-08-ról 5-07-re esett, de helyzetük még mindig nagyon vigasztalan volt. Az 1901. évet követően a foglalkozási csoport *tuberkulózishalandóságához fogható még a különböző ágakban dolgozó napszámosok között sem találtunk*, 1911 után is csak annyiban történt változás, hogy immár a napszámosok indexe a borbélyokénak és fodrászokénak fölébe emelkedett, s az utóbbi a sorrendben a második helyre szorult. Mégsem mondhatjuk, hogy a másfél évtized itt nem hagyott jelentékenyebb nyomokat hátra. Ezek azonban inkább csak közvetve észlelhetők. Pl. úgy, ha azt nézzük, hogy a mezőgazdasági munkássághoz indexe, mely adatösszefoglalásunk kezdeti idejében sokkal kedvezőbb volt, mint a most tárgyalt foglalkozási csoporté, az újabb időkben már alig valamivel volt jobb ennél; s ha másfelől gondolunk arra, hogy a borbélyok foglalkozása olyan, melynek üzöi tényleg lépten-nyomon ki vannak téve a fertőződés veszedelmének, érezzük, hogy javulás itt is történt, — de még inkább azt a szomorú valóságot, mely a mezőgazdasági munkássághoz gümőkórhalandóságának adataiból felénk kiált.

A *kő- és könyvnyomdászattal* foglalkozó népesség,¹⁾ továbbá a *szabók és varrónők* az a másik két foglalkozási csoport, melynek gümőkórhalandósága az előtérbe kíváncsok. A 6-60, illetőleg 6-100/00-nyi indexek, melyeket náluk 1901 után kiszámítottunk, a vegyes napszámmunkából élőkét akkor szintén meghaladták. Mindkét foglalkozás olyan, melyet a foglalkozás és a gümőkórhalandóság összefüggésének megvilágítására iskolapéldaként szoktak emlegetni. A nyomdászoknál az üzem kísérő körülményeit, az ólomanyaggal való foglalkozást, a szabóknál a fűrészt, görnyedt testtartásban végzett munkát szokták okul megjelölni arra, hogy e foglalkozások képviselői között a gümőkór annyira otthonos. A tény maga a magyar adatokból is kétségtelenül kitűnik, ha viszont az is igaz, hogy a nyomdászok indexe 15 év alatt 33-s, a szabóké stb. pedig 29-30/00-kal csökkent, különösen az előbbieké figyelemreméltó módon, ami talán részben a nyomdászok közismerten fejlett intelligenciájának számlájára írható s a nyomdászok szervezetségének tulajdonítható, melynek segítségével a század elején bizonyos nyugodtabb existenciát tudott magának teremteni.

A többi foglalkozási főcsoport közül a cipészek és csizmadiák, a kőművesek, a szűcsök, a takácsok és posztoszővők²⁾ gümőkórhalandóságáról kell elsősorban beszélnünk. Mind a négy, most említett, foglalkozási csoportban a gümőkórhalandóság megfigyelésünk tartama alatt, ha nem is egyenlő mértékben, annyiban mégis közös vonásokat mutatott, hogy az a sorrend, mely indexeik között a század elején kialakult (s amelyhez híven neveztük előbb meg a foglalkozási csoportokat), azután sem változott meg. Habár kétségtelennek látszik, hogy a kőművesek és a szűcsipart üzők indexe hirtelenebbül (27-s, ill. 31-30/00-kal) fogyott meg, mint a cipészeké vagy a takácsoké (26-30/00, ill. 20-30/00-kal), *ami azért érdekes, mert hiszen a kőművesipar általában, de különösen a háborút megelőző években aligha tartozott Magyarországon azok közé az iparok közé, amelyek a szakmabelieknek könnyű, vagy akár biztos megélhetést is biztosítottak volna.*

A magasabb gümőkórhalandóságot mutató foglalkozási csoportok közé tartoznak a kovácsok és lakatosok, valamint az asztalosok és ácsok csoportjai; az utóbbiakéban azonban az index erősen enyhülő volt. Viszont kivétel nélkül nagyon alacsony számokat kaptunk az élelmezési iparok közé tartozó kormárosoknál, a molnároknál, mészárosoknál és henteseknél s még a pékekénél is, pedig az utójára említett foglalkozás kísérő körülményei nagyon alkalmasak arra, hogy a lappangó tuberkulózist kifejlesszék. A pékekénél az index hanyatlása (23-30/00) is figyelemreméltó, bár a molnároknál még nagyobb (28-30/00); a kormárosoknál és mészárosoknál a csökkenés 0/0-a már jóval kisebb, de alig is lehet másképpen, mert indexeik már előbb is elég alacsonyan feküdtek. Aligha lehet adatainknak most érintett tanulságát másképp értelmezni, minthogy *ezek mellett az iparok mellett az egyének jobb táplálkozása biztosítva lévén, a gümőkór élesztésére ható tényezők (mint pl. a malom finom port termelő üzeme, stb.) ezzel szemben alul kerülnek.*

Az ú. n. *egyéb* iparok indexeiről, melyek sohasem érték el az egész ipari népesség gümőkórhalandóságát, meg kell említeni, hogy minden valószínűség szerint *ebbe a foglalkozási csoportba szorultak nagyobb számmal azok az elhaltak (vagy azok ellátottjai), akik gyári munkát végeztek.* Éppen ezért külön ki kell emelnünk, hogy a csoport gümőkórhalandóságát nemcsak mindenkor kedvezőnek mondhattuk, de idővel

¹⁾ A nyomdászok nagy gümőkórhalandósága eléggé általános jelenség. Westergaard amerikai, holland, svéd, dán és francia (párisi) adatokra hivatkozik. I. m. 593. l.

²⁾ Westergaard szerint (i. m. 592. l.) a textiliparban a gümőkórhalandóság körülbelül az átlag körül mozog. Csapán a *felcsúsz* foglalkozó munkásoknál nagyobb.

annyira kedvezőnek, melynél jobbat az ipar körében csak az ú. n. élelmezési iparoknál találtunk. Sajnos, nincs módunk (adatok híján) ezzel a kérdéssel behatóbban foglalkozni, de ez az adat *egymagában is kész cáfolat olyan túlzásokkal szemben, melyek az ipari népesség gumókórhalandóságát mintegy a gyári leremelés függvényének tartják.* Tényleg így kell lenni, hiszen kétségtelen, hogy a gyárakban sokszor jobbak a munkaviszonyok (helyiség, levegő, világítás, egészségügyi intézmények stb.), mint a kisipari műhelyekben.

Az őstermelés és az ipar behatóbb szemléleténél nagyjában kimerítettük azokat a tanulságokat, melyeket statisztikánknak ez a részlete nyújt. Még csak a közlekedés körébe sorolt foglalkozási csoportokról szólhatunk egyetmást. Az önálló kérdés itt is kikapcsolhatjuk, minthogy ezekre vonatkozólag észrevételeinket már a gumókórhalandóságnak a lakosság társadalmi elhelyezkedése szerint való vizsgálatánál előadtuk. A közlekedésnél leginkább az öltik szembe, hogy a *posta- és távirat-üzem alkalmazottainak (akár tisztviselőkről, akár segédszemélyzeletről van szó) gumókórhalandósága nagyobb, mint a vasúti személyzeté,* viszont az indexnek a mindkét csoportot egyaránt jellemző csökkenése inkább jut kifejezésre a postánál, mint a vasútnál.

Némi áttekintést kell nyújtanunk arról, hogy az egyes foglalkozási csoportokban *korosztályonként* mekkora a gumókórhalandóság, vagy jobban mondva arról, hogy a veszélyes korosztályok feltűnően magas vagy alacsony indexe adhatja-e magyarázatát a foglalkozási csoportok eltérő gumókórhalandóságának. E részben kutatásainkat egyfelől szűkebb keretek közé szorítjuk, mint fentebb tettük s csak azokra a foglalkozási csoportokra terjeszkedünk ki, amelyek a gumókóros halottak abszolút számában is számottevők; másfelől azonban egyéb foglalkozásokat, a bányászatot, a kereskedelmet stb. is bevonunk itt tárgyalásunk körébe, minthogy a korviszonyok megvizsgálására ezek különféle kategóriáinál előbb nem volt módunk.

Az *őstermelésnél* a legfontosabb két csoport (a halálozások abszolút száma tekintetében) a kisbirtokosok (kisbirtokosok) és a mezőgazdasági munkások. Ha azt nézzük, hogy a két foglalkozási csoport indexei mennyivel voltak nagyobbak (avagy kisebbek) az őstermelés indexeinél, a következő számokat nyerjük:

70. tábla. Néhány, az őstermelés körébe tartozó foglalkozási csoport indexének eltérése az őstermelési főcsoport indexétől az 1901–1905. és 1911–1915. években %-okban kifejezve.

Foglalkozás	7 éven aluliak	7–19 évesek	20–39 évesek	40–59 évesek	60 éven felüliek	Foglalkozás	7 éven aluliak	7–19 évesek	20–39 évesek	40–59 évesek	60 éven felüliek
Kisbirtokosok:						Mezőgazd.munkások:					
1901–1905	– 10.2	+ 5.7	+ 10.0	+ 6.1	+ 0.0	1901–1905	+ 48.4	+ 40.0	+ 32.2	+ 35.8	+ 37.5
1911–1915	+ 8.4	+ 15.6	+ 20.0	+ 23.2	+ 21.6	1911–1915	+ 70.2	+ 70.0	+ 58.0	+ 60.1	+ 54.5

A romlás — legalább a viszonylagos romlás — minden vonalon megállapítható. A kisbirtokosoknál pl. az adatgyűjtés elején az indexek nem nagyon különböztek azoktól, amelyeket az őstermelés egésze mutatott, sőt a gyermekkor indexe jobb is volt azénál. Viszont 1911 után a gyermekkor indexének a javulása annyira elmaradt az egész őstermelésétől, a 20–39 éves korú kisbirtokosoké pedig még emelkedett is, hogy jórészt a két korosztály (a gyermekek és a munkaképes korú egyének) számlájára írhatjuk azt, hogy a kisbirtokosok indexének csökkenése nem tartott lépést az őstermelők népével. A mezőgazdasági munkások indexei kezdettől fogva rosszabbak voltak, mint a foglalkozási főcsoporté, melyhez tartoznak s ez a helyzet az évek múltán még sötétebbé vált. Leginkább itt is a munkaképes korú lakosság indexének nagyarányú romlása folytán, amiben azonban 7–19 éves korú munkásnépesség indexe is követte a példát. *Mindkét foglalkozási csoportban ott válik a gumókórhalandóság — aránylag — rosszabb indulatúvá, ahol leginkább kellett volna — társadalmi szempontokból — az ellenkező fejlődést várnunk.*

A másik két foglalkozási csoportnál, amelyeket alacsony gumókórhalandóságúnak jellemeztünk, hasonló számításokat végezve, a következő adatokat nyerjük:

71. tábla. Néhány, az őstermelés körébe tartozó foglalkozási csoport indexének eltérése az őstermelési főcsoport indexétől az 1901–1905. és 1911–1915. években. (Folytatás.)

Foglalkozás	7 éven aluliak	7–19 évesek	20–39 évesek	40–59 évesek	60 éven felüliek	Foglalkozás	7 éven aluliak	7–19 évesek	20–39 évesek	40–59 évesek	60 éven felüliek
Kisbirt.-napszámos:						Gazdasági cseléd:					
1901–1905	– 60.0	– 53.2	– 55.1	– 48.6	– 47.9	1901–1905	+ 8.9	– 36.0	– 39.5	– 36.0	– 26.2
1911–1915	– 79.2	– 76.6	– 78.2	– 76.8	– 77.9	1911–1915	– 15.2	– 45.2	– 48.4	– 44.6	– 38.8

Minő más kép ez, mint amely fentebb elénk tárult. A *kisbirtokos-napszámoság kivételes helyzetét a gumókórhalandóság terén élesen mutatja, hogy az (adatgyűjtésünk mindkét időszakában) messze mögötte marad az őstermelők bármely korosztályban kiszámított indexének.* Az 1901–5. években nagyjában fele, vagy annyi sem volt az indexük az egész őstermelő népességének, az 1911–15. években pedig egynegyedrészre sem. Az egyöntetűség, mely az indexek eltéréseinek %-ait jellemzi, s az az egyirányú fejlődés, mely

a %-okban utóbb is megnyilvánult, aligha volna lehetséges, ha — bár mint említettük, bizonyára voltak hibák a földmívelő foglalkozásának megítélésében is — ezek a hibák döntően befolyásolhatnák azt a véleményt, melyet nyilvánítanunk kell a kisbirtokos-napszámoság alacsony gumókórhalandóságáról. Hogy ennek mi az igazi oka, annak kutatása kívül esik a statisztikai tanulmányok körén. *De mindenesetre érdekes volna nyomozásokat végezni az ok kiderítésére, hátha olyan ritkát találna meg társadalmi politikánk, melyek beiktatása más foglalkozású csoportok élelfolyásába előnyére válnék ott is a gumókórhalandóság elleni küzdelemnek.*

Nem olyan nagy mértékben bár, mint a kisbirtokos-napszámosoknál, a gazdasági cselédnél is a serdülő kortól kezdve végig a többi korosztályon sokkal jobb a gumókórhalandóság indexe, mint az őstermelő népesség egyetemében. A gyermekkor azonban itt eleinte kivétel volt az általános szabály alól, s csak a század második évtizedében érvényesült a törvényszerűség a gazdasági cselédek gyermekeinél is. A javulás itt szembetűnőbb volt, mint a magasabb korosztályokban, ami azt mutatja, hogy a cselédség jobb gazdasági helyzete most már itt is inkább érezteti hatását.

A bányászatnál az önálló és tisztviselő indexével nem sokat kell bajlódunk. Oly minimális számú egyénről van itt szó, hogy az abszolút számoknak néhány egységre menő változása is nagy eltolódásokat okozhat az indexekben. Viszont a segédszemélyzet gumókórhalandóságáról érdemes feljegyezni, hogy a *bányász-munkásság gumókórhalandósága, bármelyik korcsoportot is nézzük, adatgyűjtésünk végén csökkenést mutatott, e csökkenés azonban legnagyobb a gyermekkorban: tehát nyilván az ellátottaknál volt (19.0%), valamint az öregkorban, a 60 éven felüli bányászmunkásság körében (24.2%), míg a tulajdonképpen produktív korú népességnél az indexeknek csak sokkal kisebb arányú lemorzsolódását számíthatunk ki.*

Az ipar körébe sorolt foglalkozási csoportok indexének változását, minthogy itt érdemesnek látszik a foglalkozási csoportok indexeinek egymáshoz való viszonyát futólag áttekinteni, azzal az egyszerű módszerrel vizsgáljuk, hogy az egyes csoportokat az 1901–5. évek indexének sorrendjében elhelyezve és rangszámozva, vizsgáljuk azt, hogy az 1911–15. évek alatt általában, valamint a két 5 éves időszakban korosztályonként milyen sorrendben kerülnek egymás mellé az egyes korosztályok indexei. Hogy az indexeknek az átlaghoz való viszonyát is jelezzük, azokat a rangszámokat, melyek az átlag alá esnek, dőlt betűvel szedettük:

72. tábla. Az ipari foglalkozások indexeinek egymás közötti sorrendje az 1901–5. és 1911–15. években.

Foglalkozási csoport megnevezése	Összes népesség		7 éven aluliak		7–19 évesek		20–39 évesek		40–59 évesek		60 éven felüliek	
	1901–1905	1911–1915	1901–1905	1911–1915	1901–1905	1911–1915	1901–1905	1911–1915	1901–1905	1911–1915	1901–1905	1911–1915
	1905	1915	1905	1915	1905	1915	1905	1915	1905	1915	1905	1915
Borbély és fodrász.....	1	1	3	3	4	2	1	1	1	1	9	10
Könyv- és nyomdász.....	2	2	1	1	3	5	2	4	6	11	8	14
Szabó- és varrónő.....	3	3	5	4	2	3	3	2	9	9	7	8
Cipész és csizmadia.....	4	5	4	2	5	4	4	3	2	4	4	5
Takács és posztószövő.....	5	4	7	2	1	1	9	8	8	8	5	7
Kőműves.....	6	7	2	6	9	9	8	9	1	1	1	1
Szűcs.....	7	9	8	13	6	7	5	7	7	13	6	8
Asztalos, ács, stb.....	8	8	9	8	6	10	7	6	5	6	2	4
Kovács, lakatos, stb.....	9	6	11	7	8	6	6	5	3	3	8	2
Egyéb iparok.....	10	10	6	5	10	8	11	10	11	10	11	9
Pék.....	11	11	10	10	11	11	10	11	13	7	10	12
Molnár.....	12	13	13	14	12	13	13	14	12	5	13	6
Mészáros és hentes.....	13	12	12	11	13	12	12	12	10	12	12	11
Koreszmáros.....	14	14	14	12	14	14	14	13	14	14	14	13

Összeállításunknak első két számsora azt bizonyítja, hogy meglehetősen szabályosnak tekinthetjük azt a sorrendet, mely szerint az egyes ipari foglalkozások indexei egymás után következnek. A borbélyok, nyomdászok és cipészek indexe mindig az élén volt látható, az élelmezési iparhoz tartozó foglalkozási csoportoké következetesen a legjobb helyeken. A többi foglalkozások közül is csupán a kovácsok és lakatosok rangszámának változása érdemel figyelmet.

Ha azonban a gumókórhalandóságot korosztályonként nézzük, a fejlődés korántsem volt annyira egységes. A gyermekkorú népesség gumókórhalandósága mindkét időszak folyamán a nyomdászoknál volt a legnagyobb, de mögöttük előbb a kőművesek, borbélyok és cipészek, utóbb azonban a borbélyok mellett a takácsok és szabók gyermekeinek indexe sorakozott fel, a kőműveseké és cipészeké sokkal hátrább került. Az egyéb iparhoz tartozó gyermekkorú lakosság gumókórhalandósága is eléggé előtérbe lendült, az élelmezési iparoké azonban itt is jó pozícióban maradt.

A 7–19 éves korosztályban a takácsok indexe volt a legrosszabb, s a szabóké és a nyomdászoké szintén nagyon kedvezőtlen. 10 év múltán a másodsorban tekintetbe jövő indexek között csak sorrendi

változások történtek, de közbük furakodott a borbélyok indexe is. Az élelmezési iparok indexei ebben a korosztályban is legalul maradtak, de felemlítésre méltó a kőművesek nagyon jó indexe is.

A 20—39 éves korcsoportban — s ez dönti el az egész odatarozó népesség indexének helyzetét — a borbélyok kerültek az első helyre. Mögöttük a nyomdászok, szabók és cipészek sorrendje is csak annyiban módosult (1911 után), hogy a nyomdászoknál kétségtelen javulást észlelhetünk. A takácsok és kőművesek helyzete itt sokkal külön, mint a fiatalabb korosztályokban, viszont a kovácsoké és szűcsöké nem oly előnyös.

A 40—59 éves korú kőművesnépesség gümőkórhalandósága a hasonló korú ipari népességénél inkább maga felé tereli a figyelmet, bár legutóbb a vezető helyet a borbélyokkal volt kénytelen megosztani. A megszokott névsort azonban — a cipészeket kívül — itt a kovácsok és asztalosok egészítik ki, míg a nyomdászok és szabók gümőkórhalandósága ebben a korban már a jobbak közül valók. De változás történt — legutóbb — az élelmezési iparok kedvező helyzetében is: a pékek és molnárok gümőkórhalandóságáról — mely az átlag fölé emelkedett — csak rosszabb bizonyítványt állíthatunk ki. Az öreg-korban is a kőművesek gümőkórhalandósága a legnagyobb, de mögötte egészen szokatlan a névsor: asztalosok, kovácsok, szűcsök, meg a jól ismert borbélyok, szabók és nyomdászok indexe a jó, sőt — a nyomdászoké — a legjobb kategóriába kerül.

A maximumok és minimumok egymáshoz való viszonya is érdekes. A gyermekkorban és a produktív korban (különösen itt!) a két véglet közelebb esett egymáshoz 1911 után, mint az 1901-et követő 5 évben, — a többi korcsoportokban távolabbra. De a 20—39 éves korú népességben a szélsőségek annyira igyekeztek legutóbb egymáshoz símulni, s a maximum itt olyan mértékben süllyedt, hogy az ipari népesség javuló gümőkórhalandóságának a magja itt észlelhető. Érdemesnek tartjuk ezért nagy adathalmazunkból a maximumok és minimumok adatait külön is idézni:

73. tábla. Az ipari foglalkozások gümőkórhalandósági indexeinek maximumai és minimumai s egymásközi viszonyuk.

Év	Maximum	Minimum	A maximum minimum %-os esése	A maximum nagyobb a minimumnál %	Év	Maximum	Minimum	A maximum minimum %-os esése	A maximum nagyobb a minimumnál %
a) Összes népesség:					d) 20—39 évesek:				
1901—1905..	7.08	2.87	—	146.7	1901—1905..	11.08	3.02	—	231.9
1911—1915..	5.07	2.47	10.9	129.5	1911—1915..	8.40	2.84	27.8	21.5
b) 7 éven aluliak:					e) 40—59 évesek:				
1901—1905..	4.78	2.07	—	128.6	1901—1905..	7.82	4.34	—	80.2
1911—1915..	3.01	1.39	17.8	181.8	1911—1915..	6.30	3.39	18.6	21.9
c) 7—19 évesek:					f) 60 éven felültek:				
1901—1905..	4.62	1.40	—	222.8	1901—1905..	9.37	3.77	—	148.5
1911—1915..	3.89	1.18	18.9	243.4	1911—1915..	6.36	2.86	32.2	37.4

Az ipar után a kereskedelmet véve sorra, e foglalkozási főcsoport önállóinak gümőkórhalandósága kor szerint annyiban jellemző, hogy a gyermek- és serdülőkor indexei (különösen az 1911-et követő években) nagyjában egyenlően alacsonyaknak látszottak. A produktív korú és az öreg önálló kereskedők gümőkórhalandósága is megközelítően egyforma volt, de elég magas; viszont a 40—59 éveseké mérsékeltebb. A tisztviselőknél a 15 év folyamán szembetűnő változásokat észleltünk. Előbb a gyermekkor indexe felülmúlta a serdült korú népességét, utóbb megfordítva történt, sőt a 7—19 éves kereskedelmi tisztviselők (illetőleg az ilyenkorú eltartottak) gümőkórhalandósága az idők során fokozódott is. A munkaképes és öreg-korú tisztviselőelem indexei kezdetben ugyanazt a képet mutatták, mint az önállóké, később azonban a 20—39 éves kulmináció után fokozatos esést láttunk a magasabb korú népesség indexeiben. A kereskedelmi segédszemélyzet gümőkórhalandóságában legmegkapóbb volt a gyermekkor rendkívül nagy indexe; ha a 15 év alatt jelentős javulás is következett itt be. A 20 éven felüli segédszemélyzetnél eleinte a magasabb korosztályokban a gümőkórhalandóság skálája egyre alacsonyabb fokra került; nem úgy 1911 után, ekkor a legrosszabb indexet a 40—59 éves korú népességnél jegyezhetjük fel.

A közlekedési foglalkozások körébe tartozó önálló gümőkórhalandóságának jellegzetes vonása — a másutt tapasztaltaknak ellentéte — az, hogy az emelkedő korévekkel a gümőkórhalandóság veszélye is egyre élesebbé válik s maximumát a 60 éven felül éri el. A vasúti tisztviselők indexének képe nem ilyen egységes s annyiban is eltérő, hogy bár az öreg-kor elsőbbsége itt is kétségtelen, az adatösszefoglalásunk utolsó időszakában az index hirtelen rohammal olyan magasra ugrott fel, melynek a közlekedésnél sehol sem találjuk párját.

A posta- és távirdai tisztviselők korosztályok szerint kiszámított indexei közül 1901 után a legmagasabb ponton a 20—39 éves korú népesség indexe fekszik; a fiatalabb korban az indexek jóval kisebbek,

az idősebb korban mérsékelten esnek. 1911 után merőben más a kép. Az első két korcsoport alig különbözö indexe után a 20—39 éves korban erőteljesen fellendül ugyan a gümőkórhalandóság, ámde azután csak átmenetileg ereszkedik le, s a 60 éven felüli postatisztviselők gümőkórhalandósága minden más korosztályt felülmúlja. A postai tisztviselőknél világosan arra lehet következtetni, hogy bár a munkaképes korú rétegek sorában a gümőkór veszélye mérséklődött, itt tulajdonképpen a betegség lefolyási idejének kitolódásáról volt szó. A vasúti altisztek, szolgák és munkások gümőkórhalandósága a felnőtt kor elérésénél egyre rosszabb képet mutatott. A 60 éven felüli kor legmagasabb indexe mindkét időszakban kétségtelen; a 40—59 éves munkások indexe azonban 1911 után a 20—39 éveseké alá esett. A posta- és távirdai segédszemélyzetnél előbb a 40—59 éves népesség gümőkórhalandósága volt a legrosszabb, később az idősebb korban az index inkább enyhült s 1911 után már a 20—39 éves népesség indexe látszott a legelső helyen.

A közszolgálatokhoz tartozó és szabadfoglalkozási népesség indexének vizsgálata figyelemreméltóbb tanulságot nem nyújt. A véderő inkább. A tisztek körében a 40. életévig a gümőkórhalandóság (különösen 1911 óta) minimális volt; a 60. évig számítva is csekély, s viszont nagyon magas az öreg-korban. Az altisztek (és eltartottjaik) kedvező gümőkórhalandósága (melynek bizonyossága az, hogy a gyermekkor indexe magasabb, mint a 20—39 éves altiszteké), a 40. évnél megszűnik, azután az arányszámok magasba hágának. A legénységi állománybeli katonák (és hozzátartozóik) gümőkórhalandósága 1901—5. évi adataink szerint végig páratlanul alacsony, ami nem is csoda, hiszen túlnyomó részben egészséges és a férfikor elején lévő emberekről van itt szó; az 1911—15. években a 40 éven felülieknél az arányszámok ugyan nem kedvezők, de a dolog természeténél fogva kevés számú esethez nem lehet messzemenő kombinációkat fűznünk.

A részletes foglalkozási statisztika adatai közül a gümőkórhalandóság tárgyalásánál a főszólyt az összes népesség halandósági viszonyának ismertetésére fektettük. Már csak azért is, mert többnyire kisebb tömegekkel állván szemközt, ezeknek keresőkre és eltartottakra való szétbontása az állandó okok mellett ható zavaró tényezők esélyét még inkább előtérbe tolja. Az eltartottak viszonyait illetőleg ezért utalunk előljáróban közölt táblázatunk anyagára s a keresők adatai közül is csak a legfontosabbakkal foglalkozunk.

Az őstermelő népesség kereső elemei közül pl. a kisbirtokosság, a kisbirtokos-napszámosság, a gazdasági cselédség és a mezőgazdasági munkásság adatait vizsgáljuk meg csupán. Azok a feltűnő sajátosságok, melyeket a négy foglalkozási csoport gümőkórhalandóságának jellemvonásaiul láttunk, még élesebben mutatkoznak itt:

74. tábla. Néhány, az őstermeléshez tartozó foglalkozási csoport keresőinek indexe az 1901—5. és 1911—15. években.

Foglalkozási csoport	Index		Az index változása % -ban	Foglalkozási csoport	Index		Az index változása % -ban
	1901—1905	1911—1915			1901—1905	1911—1915	
Kisbirtokos	4.83	4.45	+ 2.8	Gazdasági cseléd	1.79	1.47	— 17.9
Kisbirtokos-napszámos ...	2.05	0.83	— 59.5	Mezőgazdasági munkás ...	6.20	7.08	+ 14.2

Ez a néhány adat a maga egyszerűségében megvilágítja ismét azt a részben különös, részben szomorú helyzetet, melyet őstermelő népünk közelebbi rétegződésének gümőkórhalandósága mutat. A kisbirtokos-napszámosság gümőkórhalandósága a század elején fele (47.3%) sem volt a kisbirtokosságnak (vagy, hogy szinte helyesebben fejezzük ki magunkat, a kisbirtokosoké több mint kétszeresé nagyobb volt a kisbirtokos-napszámosokénak) — s 10 év leforgása után már egyötöde (18.0%) sem — azaz ekkor a kisbirtokos osztály gümőkórhalandósága ötszörte, sőt ennél is többszörösen magasabb volt, mint a kisbirtokos-napszámosoké. Nem lehet hivatkozni arra, hogy az előforduló esetek csekély száma miatt itt talán tartózkodnunk kell az összehasonlítástól, hiszen általában a gümőkórhalandóság legnagyobb tömegű csoportjaival állunk szemben. Elfogadható okát aligha is tudjuk adni a feltűnő jelenségnek. Csak annyi valószínű, hogy része lehet a szabályszerűség létrejöttében annak, hogy a kereső kisbirtokosok között jóval előbb, mint a kereső kisbirtokos-napszámosok között, a női munka egészségrengató hatása is közrejátsszik itt. Alighanem ugyanez áll a gazdasági cseléd és a mezőgazdasági munkásság gümőkórhalandóságának indoklására is. Hiszen okot itt is bőven kell keresni arra a kiáltó ellentétre nézve, melynek eredményeképpen a munkásélet indexe előbb közel négyszer, utóbb pedig csaknem ötször volt nagyobb, mint a gazdasági cselédké. Jól tudjuk s hivatkoztunk is már arra, hogy vannak figyelemre érdemlő körülmények, melyek folytán a cselédség halandósága általában mögötte marad a munkásnépének. De ekkora különbséget azok mégsem magyarázhatnak meg. Még akkor sem, ha hozzájuk vesszük azt is, hogy a nők sokkalta sűrűbben kényszerülnek mezőgazdasági napszámunkára, mintsem tudnak gazdasági cselédneként elhelyezkedni. Nyilvánvaló, hogy a mezőgazdasági munkásság egész gazdasági társadalmi milie-jében kell

fennforogni olyan mélységes hiányoknak, melyek közelkézlében e munkásság sokkal nagyobb mértékben pusztul el gümőkórban, minsem egyébként lehetséges volna.

Mind a négy most tárgyalt foglalkozási csoport indexeinek korosztályonként való kiszámítása azzal az érdekes tanulsággal jár, hogy a keresők gümőkórhalandósága a korrall együtt párhuzamosan rohamosan nő. Ez a tanulság ugyan az östermelő népesség egyetemére nézve áll. De míg egyfelől bizonyos, hogy a törvényszerűséget főképp az említett négy csoport indexei hozzák létre, másfelől mégis megdöbbentők adataink:

75. tábla. Néhány östermelő kereső foglalkozás indexének emelkedése a különböző korosztályokban, a keresők között az 1901—5. és 1911—15. években.

Foglalkozási csoport	20—39	40—59	60	Foglalkozási csoport	20—39	40—59	60
	é v e s				é v e s		
	éven felüli				éven felüli		
	korcsoport indexe nagyobb mint a				korcsoport indexe nagyobb mint a		
	7—19	20—39	40—59		7—19	20—39	40—59
	éves korcsoportlé %-kal				éves korcsoportlé %-kal		
a) 1901—1905.				b) 1911—1915.			
Kisbirtokos	77.9	55.9	47.5	Kisbirtokos	173.7	55.7	37.1
Kisbirtokos-napszámos ...	77.1	78.9	53.9	Kisbirtokos-napszámos ...	162.8	50.7	28.8
Gazdasági cseléd	141.5	81.5	91.9	Gazdasági cseléd	131.6	69.4	60.8
Mezőgazdasági munkás...	62.6	54.2	55.4	Mezőgazdasági munkás...	90.8	30.8	28.6

Az, hogy a 20—39 éves korú népesség gümőkórhalandósága a 7—19 éves keresőkénél annyira nagyobb, magában véve nem sokat mondó tény, mert hiszen nyilvánvaló, hogy még a mezőgazdasági munka mellett is, — ahol pedig a munkában való közvetlen részvétel rendszerint nagyon korán veszi kezdetét — aránylag kisebb számú az a 7—19 éves néptömeg, amely kereső munkát ténylegesen végez s valószínű az is, hogy az e korban szerzett káros hatások végkifejülésükhöz már a következő korcsoportban érnek el; többnyire akkor tehát, amikor az érdekeltek már a 20. életévet túlélték. S különben is a százalékos emelkedés (mely az 1901—5. években a gazdasági cselédéknél volt legnagyobb, az utolsó 5 évben pedig a kisbirtokosoknál és a kisbirtokos-napszámosoknál), valóban komoly megfontolást csupán a kisbirtokosoknál, valamint a mezőgazdasági munkásoknál kíván. Ezeknél már a munkaképes kor első csoportjában is eléggé nagy indexeket látnunk, semhogy meg nem elégedhettünk volna sokkal kisebb méretű emelkedésükkel, mintsem az táblázatunkból kitűnik.

A magasabb korosztályok emelkedő indexei a kisbirtokos-napszámosoknál és a gazdasági cselédéknél szintén nem jelentenek bajt. Hiszen ott az alap, melyből a gümőkórhalandóság indexe kiindul, elég alacsony arra, hogy bizonyos fokozatos emelkedése miatt sem aggódjunk. Am a másik két foglalkozási csoportnál a magasabb korosztályban olyan elemek találhatók, amelyekről már az östermelő veszedelme, ami meg kell hogy mozgassa a magyar lársadalmat egészségügyünk e feleke foltjának ellátása érdekében. Nem könnyű eldönteni, melyik esetben állunk nehezebb helyzetben: ha a kisbirtokosok, vagy a mezőgazdasági munkások gümőkórhalandóságának leszorításáról van szó. A gazdasági viszonyok különbsége mindenesetre azt teszi valószínűvé, hogy a kisbirtokosoknál. De éppen ezért megdöbbentő, hogy megfigyelésünk tartama alatt a kisbirtokosok gümőkórhalandósági indexe is csak a 7—19 éves keresők között csökkent az 1901—5. évektől az 1911—15. évekig. Minden más korosztályban emelkedett. A gazdasági önállósághoz fűződő sok szép remény elhalványulását jelenti ez a tény.

A bányászattal foglalkozó keresők indexei közül (az észlelés tömegére való tekintettel) csak a segédszemélyzet érdemel figyelmet. A bányász munka terhes, s a föld mélyén végzendő mivolta érthetővé teszi, hogy e foglalkozás üzőinek nem jelent menedéket az, hogy bizonyos kort már meghaladtak. A bányászok körében a gümőkór általánosan elterjedt betegség, mely a korrall párhuzamosan egyre több áldozatot kíván. Igaz, hogy (a 7—19 éveseket kivéve) a bányászok gümőkórhalandósága is enyhült az újabb időkben. De még mindig jellemző vonása annak, hogy a 40—59 évesek indexe több mint háromszorosan nagyobb volt, mint a 20—39 éveseké s a 60 éves felülieké két és félszer akkora, mint a 40—59 éveseké.

Ha az ipari foglalkozásokat vesszük sorra, a legjellemzőbb adatok a következők:

76. tábla. Az ipari keresők legjellemzőbb indexei az 1901—5. és 1911—15. években.

Foglalkozási csoport	I n d e x		Az index változása %/ban	Foglalkozási csoport	I n d e x		Az index változása %/ban
	1901—1905	1911—1915			1901—1905	1911—1915	
Maximumok:				Minimumok:			
Borbély és fodrász.....	9.50	8.07	— 15.1	Korcsmáros stb.	3.77	3.48	— 9.0
Könyv- és könyvnyomdász ..	8.89	5.80	— 30.9	Pék	4.51	3.74	— 17.1
Cipész és csizmadiák.....	7.94	6.00	— 23.7	Mészáros és hentes.....	4.52	3.84	— 15.0
Szabó, varrónő.....	7.91	5.47	— 30.8	Molnár.....	4.88	3.95	— 18.9
Takács, posztószövő.....	7.26	5.84	— 23.6	Egyéb iparágak.....	5.41	4.40	— 17.6

A javulás akár a maximumokat, akár a minimumokat nézzük, mindenesetre általános. Mégis figyelmet érdemlő számításainknak az a tanulsága, hogy a borbélyok és fodrászok gümőkórhalandósága milyen csekély mértékben csökkent a lefolyt másfél évtized alatt. A maximumok között felsorolt ipari foglalkozási csoportok mindegyikének gümőkórhalandósága annyira magas volt a század elején, hogy jogosan várhattuk volna azt, hogy a csökkenés %-a azoknál a foglalkozási csoportoknál fog legnagyobb lenni, amelyeknek indexe legmagasabb volt, amelyeknél tehát leginkább lett volna szükség az arányszám mérséklődésére. A borbélyokat és fodrászokat, továbbá a cipészeket és csizmadiákat kivéve, tényleg ezt is tapasztalhattuk. Az utóbb említett két ipari csoportot, s különösen borbélyoságot, tehát olyan foglalkozásoknak tekinthetjük, melyek leginkább mutatkoztak ellenállóképeseeknek minden a gümőkórhalandóság csökkenésére irányuló kísérlettel szemben. A minimumok körében eléggé természetesnek látszik, hogy a korcsmárosok indexe legcsekélyebb mértékben morzsolódott le, s hogy az a szabályosság is általánosságban érvényesült, hogy az 1901—5. évek során magasabb indexek inkább estek vissza, mint az alacsonyabbak. E szabályszerűség alól az egyéb iparágak kivételt jelentenek. Ha azonban arra gondolunk, amit már fentebb említettünk, hogy i. e. az egyéb iparágak foglalják magukban az ún. n. gyári munkásság legnagyobb tömegeit, s arra, hogy a gyári munkásság sok tekintetben inkább van kitéve a gümőkórral való fertőződés veszedelmének, tulajdonképpen meglehetünk elégedve azzal a visszafejlődéssel, melyet a gümőkórhalandóságból itt is tapasztalunk.

A kereső foglalkozásnak a gümőkórhalandóság emelésére gyakorolt hatása az ipari foglalkozásoknál sokkal inkább szembevetendő, mint a mezőgazdaságiaknál. Ezt ugyan már általános tárgyalásainkból is tudjuk, viszont azonban a részletek, melyeket alább felsorolunk, ezt az igazságot élesebben juttatják érvényre:

77. tábla. Az összes népesség és a keresők indexének összehasonlítása néhány östermelő és ipari foglalkozásban az 1901—5. és 1911—15. években.

Foglalkozási csoport	Összes népesség indexe		Kereső népesség indexe		A keresők indexe több vagy kevesebb %-kal		Foglalkozási csoport	Összes népesség indexe		Kereső népesség indexe		A keresők indexe több vagy kevesebb %-kal	
	1901-1905	1911-1915	1901-1905	1911-1915	1901-1905	1911-1915		1901-1905	1911-1915	1901-1905	1911-1915	1901-1905	1911-1915
	1901-1905	1911-1915	1901-1905	1911-1915	1901-1905	1911-1915		1901-1905	1911-1915	1901-1905	1911-1915	1901-1905	1911-1915
Kisbirtokos	4.15	4.10	4.33	4.46	+ 4.8	+ 8.5	Cipész és csizmadiák ..	5.84	4.27	7.94	6.00	+ 35.9	+ 41.9
Kisbirt.-napszámos ...	1.87	0.78	2.06	0.88	+ 9.6	+ 6.4	Szabó és varrónő	6.10	4.30	7.91	5.47	+ 29.7	+ 27.2
Gazdasági cseléd	2.52	1.85	1.79	1.47	— 23.9	— 20.5	Korcsmáros stb.	2.87	3.47	3.77	3.43	+ 31.8	+ 38.9
Mezőgazd. munkás ...	5.38	5.49	6.20	7.08	+ 16.8	+ 23.9	Pék	4.08	3.07	4.51	3.74	+ 11.9	+ 21.8
Borbély és fodrász ...	7.08	5.07	9.69	8.07	+ 34.2	+ 42.9	Mészáros és hentes ...	3.57	2.88	4.62	3.84	+ 26.6	+ 33.8
Könyv- és könyvnyomdász	6.09	4.37	8.39	5.80	+ 27.1	+ 22.7	Molnár	3.68	2.63	4.88	3.95	+ 31.2	+ 50.2
							Egyéb iparágak	4.26	3.27	5.41	4.46	+ 27.0	+ 30.3

Ha azt az igazán csodálatos alakulást, hogy a gazdasági cselédség kereső elemeinek gümőkórhalandósága ötödrésznivel, sőt több mint negyedrésznivel is kevesebb, mint a gazdasági cselédséghez tartozó összes népességé, figyelmen kívül is hagyjuk — mégis kétségtelennek látszik, hogy a mezőgazdasági népesség kisbirtokos és kisbirtokos-napszámos elemeinél az összes népesség és a keresők gümőkórhalandósági indexei csaknem egyensúlyban vannak. Nagyobb különbségnek nyomait csupán a mezőgazdasági munkásságnál, s itt is a legutóbbi évek folyamán látnunk, ami valószínűvé teszi, hogy a mezőgazdasági munkásság indexe romlásának fő oka a keresők gümőkórhalandósági viszonyainak rosszindulatú elváltozása volt.

Az ipari foglalkozások felsorolt példái viszont mind azt bizonyítják, hogy az ipari kereső foglalkozás sokkal inkább rányomja bélyegét a keresők halandóságára, mint a mezőgazdaságnál tapasztaltuk, hiszen általánosságban (a felsorolt ipari csoportokban) a keresők gümőkórhalandósági indexe a foglalkozási csoporthoz tartozó egész népességénél harmadrésszel, sőt kétötödrésszel is nagyobb. Ez már valóban tekintélyes különbség, mely azt is jelenti, hogy ha a keresők indexeit az eltartottak indexeivel vetjük szembe, még jelentékenyebb különbségekről tehetnénk említést. Bárki meg is győződhetik erről, ha mostani fejtegetéseink alapjául szolgáló fő-táblázat¹⁾ erre vonatkozó adatait vizsgálat alá veszi.

Az ipari kereső foglalkozásoknak ez a nagyobb gümőkórveszedelme nemcsak azokban a foglalkozásokban észlelhető, melyekben a gümőkórhalandóság különös pusztításokat végez. Ennek bizonyításáról bőszesen gondoskodnak azok a számításaink, melyek a legkisebb indexű ipari foglalkozásoknak gümőkórhalandóságára vonatkoznak. Kiténik ezekből, hogy a keresők itt talán még nagyobb mértékben vannak kitéve fokozott mértékű gümőkórhalandóságnak (az összes népességhez képest), mint a többi ipari foglalkozásban. Ezekben a mérsékelt gümőkórhalandósági foglalkozási csoportokban tehát inkább sikerült az eltartottak indexét mérsékelni. Kétségtelen, hogy a kereső munkának általában meg van az a hátránya

¹⁾ L. e. m. 98—101. l.

az egyénekre nézve, hogy gátat szab a gümőkórhalandóság csökkentésére irányuló mozgalmaknak. De úgy látszik, hogy ez a gát éppen az ipari foglalkozásoknál különösen szilárd, mert *különben nem történhetné meg az, hogy megfigyelésünk végső időszakában (az első 5 évvel szemben) az összes népesség és kereső népesség indexének összehasonlítása annyival rosszabbul álljon ki a keresők rovására.*

A mezőgazdaság legfőbb foglalkozási csoportjainál azt a tanulságot nyertük, hogy a növekvő korral párhuzamosan egyúttal gyorsan emelkedik a gümőkórhalandóság indexe is. Ha hasonló számításokat végzünk az ipari foglalkozási csoportokról is, lényegesen más eredményekre jutunk:

78. tábla. Az ipari keresők indexének változása korosztályonként az 1901–5. és 1911–15. években.

	20–39	40–59	60		20–39	40–59	60
	éves				éves		
	éven felüli				éven felüli		
Foglalkozási csoport	korcsoport indexe nagyobb (+) vagy kisebb (–), mint a			Foglalkozási csoport	korcsoport indexe nagyobb (+) vagy kisebb (–), mint a		
	7–19	20–39	40–59		7–19	20–39	40–59
	éves korcsoporté %-kal				éves korcsoporté %-kal		
a) 1901–1905.				b) 1911–1915.			
Asztalos, ács stb.....	+ 147.5	+ 20.6	+ 57.3	Asztalos, ács stb.....	+ 163.6	+ 12.0	+ 22.7
Borbély, fodrász.....	+ 179.8	– 31.7	+ 68.4	Borbély, fodrász.....	+ 120.0	– 13.4	– 1.2
Cipész és csizmadia..	+ 122.2	+ 8.4	+ 25.3	Cipész és csizmadia ..	+ 105.7	– 4.8	+ 6.4
Korcsmáros stb.....	+ 235.3	+ 36.6	– 4.8	Korcsmáros stb.....	+ 345.5	+ 18.7	– 28.4
Kovács, lakatos stb..	+ 178.6	+ 12.7	+ 79.8	Kovács, lakatos stb..	+ 103.6	+ 8.4	+ 44.0
Kőműves.....	+ 230.0	+ 59.0	+ 64.8	Kőműves.....	+ 135.0	+ 68.0	+ 27.4
Könyv- és könyvnyomdász	+ 131.4	– 33.1	+ 124.7	Könyv- és könyvnyomdász	+ 80.3	– 23.1	+ 2.8
Mészáros és hentes...	+ 241.6	+ 53.0	– 3.7	Mészáros és hentes...	+ 319.4	+ 31.0	+ 1.4
Molnár.....	+ 117.1	+ 59.7	+ 106.6	Molnár.....	+ 142.7	+ 62.0	+ 57.2
Pék.....	+ 171.2	+ 20.6	+ 33.8	Pék.....	+ 179.1	+ 33.0	– 25.6
Szabó, varrónő stb. ..	+ 83.3	– 29.3	+ 33.9	Szabó, varrónő stb. ..	+ 120.6	– 29.1	+ 12.9
Szűcs.....	+ 301.0	+ 4.3	– 2.3	Szűcs.....	+ 169.8	– 18.8	+ 52.8
Takács, posztószövő..	–	+ 9.2	+ 22.0	Takács, posztószövő..	+ 9.2	+ 1.2	– 2.4
Egyéb iparágak.....	+ 57.8	+ 14.6	+ 23.3	Egyéb iparágak.....	+ 44.4	+ 14.7	+ 8.0

A 20–39 éves ipari keresők gümőkórhalandósága a foglalkozási csoportok túlnyomó részében legalább kétszer, sőt háromszor és négyszer is akkora volt, mint a 20 éven aluli keresőké s az általános szabály alól csupán három foglalkozási csoport indexei képeztek az 1901–5. években kivételt. Ám az utóbbiak közül is a szabók gümőkórhalandósága a produktív korban eléggé megnőtt s csupán a takácsok és posztószövők azok, akiknél a két korosztály indexe között különbséget nem látunk. Tekintettel arra, hogy azok között a foglalkozási csoportok között, melyeknek indexei a termelőképes korban oly jelentékenyen rosszabbá váltak, egyformán megtaláljuk azokat, amelyek gümőkórhalandósága a 20 éven aluli keresők sorában gyengébb volt (mint pl. a korcsmárosokat, molnárokat, pékeket), valamint azokat is, amelyek gümőkórhalandósága rosszabbnak mutatkozott (mint pl. a borbélyokat, fodrászokat, cipészeket és csizmadiaikat stb.): nyilvánvaló, hogy az *ipari kereső munka a gümőkórhalandóságnak olyan élesítője, amely a munka végzése szempontjából legértékesebb korosztályban fokozott mértékben érezheti halálát. Hogy a szabók és varrónők, valamint takácsok és posztószövők ebben a tekintetben nem hódolnak annyira az általános szabálynak, ennek oka az a szomorú tény, hogy ezekben a foglalkozásokban már a serdült korba tartozó munkások sorában is oly irtózatosan nagymértvű gümőkórhalandóság dúl, melynek logikus következménye nem lehet más, minthogy a gümőkórhalandóság emelkedésének iramában valami lassúbbodás áll be.*

A két utóbb említett foglalkozás űzőinek a 20 éven aluli korban megállapított rendkívüli gümőkórhalandósága mindenesetre különleges figyelmet érdemel s habár ebben az irányban nem állanak pozitív adatok rendelkezésünkre, mégis megkockáztatjuk azt a feltevést, hogy e két iparágnál — mint a modernebb értelemben vett háziiparnak tipikus képviselőjénél — talán a hozzájuk tapadó különleges technikai és társadalmi körülményeknél fogva, annyi fiatalok ipari munkaerő hált meg.

Külön meg kell emlékeznünk ez alkalommal is az »egyéb« iparágak néven összefoglalt népességről, a tulajdonképpen gyári munkásságról, melynek gümőkórhalandósága a termelőképes korban nem sokkal nagyobb, mint azt közvetlenül megelőzőleg. Ha gondolunk arra, hogy az ipari gyári munkásság gümőkórhalandósága a 20 éven aluliak körében sem túl nagy, bizonyos megnyugvással állapíthatjuk meg azt, hogy a munkásság, sok egyéb más körülmény mellett bizonyára saját nagyobb intelligenciájára is támaszkodva inkább tudta magától távoltartani az életére nézve legfontosabb korévekben a gümőkórhalandóságot, mint sok más ipari foglalkozás képviselői.

Az 1911–15. években különösebb változás nem sok adódott a most tárgyalt arányszámokban. Most is kétségtelenül bebizonyult, hogy a 20-as és 30-as években a gümőkór inkább fenyegeti az ipari keresők életét, mint a megelőző esztendőkből. A takácsoknál és posztószövőkénél és az egyéb iparágaknál is az összehasonlítás továbbra is kedvező képet nyújt, viszont azonban amilyen mértékben megjavult ezúttal a 20,

illetőleg 30 éves nyomdászok gümőkórhalandósága, olyan mértékben látszik elromlottnak a szabóké és varrónóké. Az ok, mely ezt a változást előidézte, a nyomdászoknál volt nagyobb jelentőségű; itt a munkások nagyobb rétegeit magában foglaló 20–39 éves korcsoport indexe zuhan le erősen — a szabónoknál az index esése a fiatalabb korokban érvényesült inkább.

Azoknál a foglalkozási csoportoknál, melyeket a mezőgazdasági népességben kiemeltünk, a gümőkórhalandóság indexei a magasabb korévekben is szakadatlanul emelkedtek, még pedig többnyire olyan %-okkal, melyek tekintélyes hányadát tették az előbbi korosztályok index gyarapodásának is. Az *ipari foglalkozásoknál*, amint adatainkból kitűnik, ebben a tekintetben *ellentétes alakulással állunk szemben.* Nem szólva arról, hogy nem egy — és pedig az idők során mind több és több — olyan foglalkozási csoporttal találkozunk, amelyben a 40-ik évvel a gümőkórhalandóság mértéke mérséklődni látszik — ott is, ahol ennek az ellenkezője áll, pl. az élelmezési iparoknál, a növekedést jelző %-ok csak igen csekély magassági pontot érnek el. Nagyjában ugyanezt mondhatjuk a 60 éven felüli ipari népességről is, ami persze minden valószínűség szerint azzal függ össze, hogy a gümőkórhalandóság a férfikorban erősebben pusztítván az ipari népességben, mint a mezőgazdasággal foglalkozó lakosságban, ennek természetes reakciója — a gyengék elhullásával — az arányszámok csökkenése, de ez a körülmény egyúttal *fokozott mértékben mutat rá arra a társadalmi külevezetiségre, hogy különösen a 20–39 éves korcsoport az, melyben minden lehelől el kell követnünk arra, hogy az ipari keresők gümőkórhalandóságát lokalizálni tudjuk.*

A többi foglalkozások keresőinek kor szerint számított gümőkórhalandóságáról kevesebb mondani valónk van, — már csak azért is, mert adataink itt alig tagoltak.

A kereskedelemnél mégis feljegyezhetjük, hogy a gümőkórhalandóság aránya általában a korral párhuzamosan nő. A kereskedelmi tisztviselőknél a gümőkórhalandóság a leggyakoribb a 20–39 éves korban, a többi korokban az arányszámok csaknem egyenlők. A segédszemélyzetnél a most említett korosztályban a gümőkórhalandóság nagyon pusztító, de a negyvenes és ötvenes korévú munkásoknál van még ereje hozzá, hogy emelkedjék.

A közlekedési foglalkozások önállóinak indexképződése a kereskedeleméhez hasonló alakulást mutat. A vasúti tisztviselőknél feltűnő (különösen az 1911–15. években), az öregek nagy gümőkórhalandósága: 134.7/100, egyike a legnagyobbaknak, melyekkel csak találkozunk adatgyűjtésünk során. Ugyanakkor a posta- és távirtdai tisztviselők indexe is magas volt (ha fele is a most említettnek), de itt örömmel kell beszámolni arról a kedvező fejlődésről, mely a 20–39 éves tisztviselők indexét letompította. A hajlottkorú munkások rendkívüli gümőkórhalandósága jellemezte mindenkor a vasúti munkásság gümőkórhalandóságát is. Nem úgy a postai és távirtdai segédszemélyzetét, ahol a kulminációt eleinte a 40–59 éves korban jegyezhetjük fel.

A közszolgálati és szabadfoglalkozású keresők sorában feltűnően magas a 20–39 éves önállók és tisztviselők indexe. Annál inkább, mert a hajlottkorú segédszemélyzet gümőkórhalandósága az önállókéhoz képest nagyon alacsony. A segédszemélyzetnél az öregkorban hág legelső fokára fel a gümőkórhalandóság.

VI. A gümőkórhalandóság területi alakulása.

Eddigi tárgyalásunk folyamán legtöbbnyire a gümőkórhalandóság alakulásának országos adataival foglalkoztunk, s csak itt-ott tértünk ki az országrészek szerint való eltérésekre. Bizonyos, hogy az általános érvényű szabályszerűségekre megfigyelésére — nagyobb tömegekkel dolgozván, ahol az állandóan ható okok jutnak felszínre — inkább volt módunk. Ámde már a gümőkórhalandóságnak országrészek szerint való kutatása is jelezte azokat a nagy különbségeket, melyeket az ország egyes vidékei mutatnak. S habár elég valószínű, hogy azok előidézője az egyes helyeken a gümőkórhalandóságra hatással bíró okoknak kisebb vagy nagyobb volta, statisztikánkban a *praktikus élet* szempontjából való jelentőségét akarjuk fokozni akkor, midőn a területi viszonyok vizsgálatánál lejjebb szállva, összefoglaló rajzát igyekszünk adni a gümőkórhalandóság *törvényhatóságok* szerint való elterjedésének.

A módszer, a mellyel eljárunk, itt sem lehet más, mint amelyet eddig követtünk. A népesség számához való viszonyítás segítségével nevezzük meg azokat a vármegyét vagy városokat, ahol a gümőkórhalandóság erős, vagy ellenkezőleg csekély, — *nagyjában mindazokat a demografiai szempontokat is mérlegelve, melyekre eddig is mindig súlyt helyeztünk.* A foglalkozási viszonyok hatásának nyomonjárásáról mindenesetre le kell majd itt mondanunk. Erre kiadványunk anyaga sem nyújt módot. De nyilvánvaló, hogy — egyéb forrásmunka híján — e közlemény táblázatos része még sokáig lesz egyedüli segéd-

eszköz arra, hogy valaki a gümőkórhalandóság területi eloszlásának behatóbb kifejtésére vállalkozhassék, mintsem ismertetésünk korlátozott terjedelme megengedi.

Területi fejtegetéseink nem lesznek kimerítőek. Csak a kiváltképpen jellemző vonásokat ragadjuk ki anyagunk halmazából.

a) Az összes népesség gümőkórhalandósága.

Vizsgálódásaink kiindulási pontja, hogy a vármegyék, illetőleg a törvényhatósági városok indexei összességükben milyen módon mozogtak.

79. tábla. A gümőkórhalandóság törvényhatósági indexeinek összefoglalása az 1901–1905. és 1911–1915. évekről.

A törvényhatóságok száma és % a ahol a gümőkórhalandósági index								A törvényhatóságok száma és % a ahol a gümőkórhalandósági index								
Törvényhatóságok csoportjai	2-50 r. annál kevesebb	25-1 3-00	30-1 8-50	35-1 4-00	40-1 4-50	45-1 5-00	5-01 r. annál több	Törvényhatóságok csoportjai	2-50 r. annál kevesebb	25-1 3-00	30-1 8-50	35-1 4-00	40-1 4-50	45-1 5-00	5-01 r. annál több	
a) 1901—1905.								b) 1911—1915.								
Vármegyék	szám	—	5	7	25	20	6	—	Vármegyék	szám	3	13	29	15	3	—
	%	—	7.04	11.11	39.68	31.75	9.52	—		%	4.76	20.64	46.03	23.81	4.76	—
Városok	szám	—	—	3	5	7	8	4	Városok	szám	1	2	9	5	7	2
	%	—	—	11.11	18.62	25.00	29.03	14.81		%	3.70	7.41	33.33	18.63	25.93	7.71

Az 1900-at követő években a vármegyék többségében a gümőkórhalandóság arányszáma 3.51–4.50/100 között mozgott; 3-nál kisebb vagy 4-től nagyobb index csak ritkán fordult elő. Bizonyos tekintetben még jellegzetesebbek az 1911–15. évek arányszámai: a 3.01–3.50/100-es indexek dominálják a sort, s az eltérések (akár pozitív, akár negatív irányban) szinte teljesen kiegyenlítik egymást. A vármegyék gümőkórhalandósága tehát — mondhatjuk — eléggé egységes képet nyújt, s ha csupán a vármegyék lakosságát nézzük, ennek gümőkórhalandóságában bizonyos állandó okok hatása tükröződik vissza; a városokban nem ezt látjuk. Különösen két körülmény az, amely ebben a tekintetben nagy figyelmet érdemel: a vármegyék foglalkozási viszonyainak egyöntetű alakulása, s a korviszonyoké is, minél fogva a vármegyékben a produktív (a gümőkórhalandóság szempontjából annyira fontos) korosztályok szerepe kevésbé hullámzó.

A városokban éppen ez a két fontos tényező korántsem működik hasonló erővel, s talán ez az oka annak, hogy a városok indexeiből képezett sorban nem láttunk olyan összhangot, mint a vármegyéknél. Az 1901–5. években még eléggé érvényesült a szabályszerűség, hogy a városok gümőkórhalandósági indexei több, mint felerészükben 4.01–5.00/100 között mozogtak, — noha a sor szétszóródottsága akkor is jóval szűkebb volt, mint a vármegyéknél. Az utolsó 5 év folyamán azonban, — bár a legtöbb esetben itt is 3.01–3.50/100-es arányszámokkal találkozunk (akárcsak a vármegyékben), magasabb 3.51–4.00-sőt a 4.01–4.50/100 indexű városoknak szintén bőséges képviselőjük volt.

A törvényhatósági indexek részletei ezek:

80. tábla. A gümőkórhalandósági indexek az 1901–1905. és 1911–1915. években törvényhatóságunkint részletezve. (Összes népesség.)

Törvényhatóság			Törvényhatóság			Törvényhatóság		
1901-1905	1911-1915		1901-1905	1911-1915		1901-1905	1911-1915	
Duna jobb partja.			Tisza jobb partja.			Tisza bal partja.		
Baranya vármegye....	3.60	3.14	Liptó vármegye.....	4.53	3.64	Abauj-Torna várm....	3.74	2.93
Pécs t.jv.....	4.19	3.95	Nógrád ».....	4.49	4.03	Kassa t.jv.....	3.79	3.10
Fejér vármegye.....	3.98	2.88	Nyitra ».....	3.60	2.99	Bereg vármegye.....	3.67	3.02
Székesfehérvár t.jv....	4.01	3.17	Pozsony ».....	3.72	3.33	Borsod ».....	3.98	3.31
Győr vármegye.....	4.64	3.12	Pozsony t.jv.....	4.52	4.28	Miskolc t.jv.....	—	3.85
Győr t.jv.....	4.13	3.27	Trencsén vármegye...	4.19	3.68	Gömör és K.-Hont vm.	4.33	3.69
Komárom vármegye...	4.21	3.39	Turóc ».....	4.39	4.02	Sáros vármegye.....	2.90	2.32
Komáromi t.jv.....	3.38	2.41	Zólyom ».....	4.39	4.22	Szepes ».....	3.44	3.16
Moson vármegye.....	4.81	2.64	Duna-Tisza köze.			Ung ».....	3.63	3.03
Somogy ».....	4.38	3.34	Bács-Bodrog vármegye	3.92	3.40	Zemplén ».....	3.66	3.25
Sopron ».....	3.94	3.00	Baja t.jv.....	4.45	4.07	Tisza bal partja.		
Sopron t.jv.....	3.61	2.77	Szabadka t.jv.....	5.97	3.96	Békés vármegye.....	4.81	3.44
Tolna vármegye.....	3.66	2.75	Újvidék t.jv.....	4.81	4.63	Bihar ».....	3.76	2.97
Vas ».....	3.84	3.03	Zombor t.jv.....	4.34	4.11	Nagyvárad t.jv.....	4.49	4.23
Veszprém ».....	4.06	3.10	Csongrád vármegye..	4.36	3.10	Hajdu vármegye.....	3.98	2.97
Zala ».....	4.07	3.09	H.-Vásárhely t.jv....	3.78	2.66	Debrecen t.jv.....	4.78	3.89
Duna bal partja.			Szeged t.jv.....	3.34	3.29	Máramaros várm....	3.61	3.33
Arva vármegye.....	3.31	3.27	Heves vármegye.....	4.87	3.60	Szabolcs ».....	4.22	3.27
Bars ».....	3.94	3.36	Jász-Nagyk.-Sz. vm...	4.23	3.11	Szatmár ».....	4.10	3.79
Esztergom vármegye..	4.16	3.59	Pest-P.-S.-Kisk. »...	4.34	3.70	Szatmárnémeti t.jv...	4.09	3.19
Hont vármegye.....	4.07	3.13	Budapest sz.-főv....	4.32	3.32	Szilágy vármegye....	3.79	3.66
Selmecbánya t.jv....	5.99	5.33	Kecskemét t.jv.....	3.70	3.33	Ugocsa ».....	4.31	3.60

Törvényhatóság	1901-1905	1911-1915	Törvényhatóság	1901-1905	1911-1915	Törvényhatóság	1901-1905	1911-1915
Tisza-Maros szöge.			Királyhágón túl.			Kolozsvár t.jv.		
Arad vármegye.....	4.40	3.43	Alsó-Fehér várm.....	3.01	2.98	Maros-Torda várm.....	4.11	3.97
Arad t.jv.	4.75	4.48	Beszterce-Naszód vm..	2.79	2.68	Marosvásárhely t.jv. ..	3.94	3.16
Csanád vármegye.....	4.62	3.87	Brassó vármegye.....	3.44	2.63	Nagy-Küküllő várm....	3.61	3.27
Krassó-Szörény vm....	3.44	3.25	Csik »	3.70	3.19	Szeben vármegye.....	2.09	2.32
Temes vármegye.....	3.84	2.88	Fogarás »	2.77	2.06	Szolnok-Doboka vm..	3.82	3.77
Temesvár t.jv.	5.16	4.27	Háromszék »	3.40	2.69	Torda-Aranyos »	3.51	3.06
Versec t.jv.	4.66	3.31	Hunyad »	2.80	2.76	Udvarhely »	3.65	3.42
Torontál vármegye....	4.49	3.77	Kis-Küküllő »	3.81	3.81	Flume város.....	7.41	6.57
Pancsova t.jv.	4.74	4.36	Kolozs »	3.99	3.63	Magyarország.....	3.97	3.35

Anélkül, hogy anyagunk bírálatába mélyebben belebocsátkoznánk, elegendőnek látszik a maximumok és minimumok csoportosítása.

81. tábla. A gümőkórhalandóság maximális arányszámait mutató törvényhatóságok az 1901–1905. és 1911–1915. években.

Törvényhatóság	1901-1905	Törvényhatóság	1901-1905	Törvényhatóság	1911-1915	Törvényhatóság	1911-1915
Heves vm.....	4.87	Nógrád és Torontál vm.	4.49	Zólyom vm.....	4.22	Torontál, Szolnok-	
Moson ».....	4.81	Fiume sz. v.....	7.41	Nógrád ».....	4.02	Doboka vm.....	3.77
Békés ».....	4.81	Selmecbánya t.jv....	5.99	Turóc ».....	4.02	Fiume sz. v.....	6.57
Csanád ».....	4.63	Szabadka ».....	5.97	Maros-Torda ».....	3.97	Selmecbánya t.jv....	5.83
Győr ».....	4.64	Temesvár ».....	5.16	Kis-Küküllő ».....	3.81	Újvidék ».....	4.63
Liptó ».....	4.63	Újvidék ».....	4.81	Szatmár ».....	3.79	Atad ».....	4.48

A vármegyék között könnyű bizonyos területi összefüggéseket felismerni. Heves vármegye Nógráddal hosszú sávon határos. Csanád Békés szomszédságában fekszik; az utóbbitól közvetlenül délre terül el Torontál. Moson és Győr határai is érintkeznek. Ha Torontál vármegyét légvonalban Mosonnal, ezt Nógráddal, Nógrádot Békéssel köljük össze, s a négyszöget Békés és Torontál határainak összefogásával zárjuk, olyan szabálytalan idomot kapunk, melyen belül nagyjában azt a területet vontuk együvé, ahol a vármegyék gümőkórhalandósága 1900 után a legnagyobb volt. Ami a határokon belül esik: Veszprém, Komárom, Esztergom, Hont, Jász, Pest, Csongrád vármegyék mind a gümőkórhalandóság erős fészkei voltak az 1900-at követő években, s a többi még említésre méltó vármegye (Zólyom, Turóc, Liptó, továbbá Arad) szintén közvetlenül összefügg velük. A nagyobb indexű vármegyék közül mindössze Somogy, Szabolcs, Szatmár és Maros-Torda maradtak kívül ezen a szoros összefüggésen. Körülbelül a mai Magyarország földje volt az, mely a gümőkórhalandóság szempontjából leginkább fertőzöttnek látszott.

Az 1911–15. években a helyzet jelentékenyen más képet mutatott. Csak Nógrádban maradt meg a gümőkórhalandóság fenyegető, — igaz, hogy leginkább fenyegető — a vezető szerep azonban inkább azokra a vármegyékre terelődött át, melyek Magyarországtól azóta (a békeszerződés szerint) elszakítottak. A felsorolásunkban megnevezett vármegyék mindegyike ilyen. Azokban a vármegyékben, melyek előbb a gümőkórhalandóságnak jellegzetes vidékei voltak, Mosonban és Győrben pl. (a Dunán túl tehát) a gümőkórveszedelme tetemesen alábbhagyott, s Hevesben, Csanádban, Békésben szintén jóval erősebb mértékben, mintha csak az országos átlagot nézzük.

A városi maximumok közül sohasem volt kétséges Fiume elsősege. Mellette az ősi bányaváros Selmecbánya, s néhány délvidéki volt városunk voltak azok, melyek híven őrizték meg e tekintetben szomorú tradícióikat.

A minimumok adatai ezek:

82. tábla. A gümőkórhalandóság minimális arányszámait mutató törvényhatóságok az 1901–1905. és 1911–1915. években.

Törvényhatóság	1901-1905	Törvényhatóság	1901-1905	Törvényhatóság	1911-1915	Törvényhatóság	1911-1915
Szeben vm.....	2.69	Árva vm.....	3.31	Fogarás vm.....	2.06	Beszterce-Naszód vm.	2.68
Fogarás ».....	2.77	Szeged t.jv.....	3.34	Sáros ».....	2.32	Komárom t.jv.....	2.41
Beszterce-Naszód vm.	2.79	Komárom ».....	3.28	Szeben ».....	2.32	Hódmezővásárhely t.jv.	2.66
Hunyad vm.....	2.80	Sopron ».....	3.61	Brassó ».....	2.63	Sopron t.jv.....	2.77
Sáros ».....	2.80	Kecskemét ».....	3.70	Moson ».....	2.64	Kassa ».....	3.10
Alsó-Fehér ».....	3.01	Hódmezővásárhely t.jv.	3.78	Háromszék ».....	2.69	Székesfehérvár t.jv....	3.17

Az ország periferiáin kellett tehát járnunk, s különösen az északi határszéleken és a Királyhágónál, hogy azokat a vármegyéket találjuk, ahol a gümőkórhalandóság a legszűkebb határok közé szorult. Ebben a tekintetben 1911 után sem nagyon történt változás, s csupán Moson vármegye ütközik szembe, mely egy évtized alatt a maximumok közül a minimumok közé került át.¹⁾ A városoknál figyelemreméltó

¹⁾ Moson vármegye gümőkórhalandóságának javulása különben egyenesen bámulatra méltó. Bizonyára nagy része volt abban azoknak a céltudatos akcióknak (különösen helyszíni vizsgálatoknak), melyeket éppen e vármegyében a magyar belügyminisztérium a tuberkulózis leküzdésére folyamatba tett.

Törvényhatóság	1901-1905	1911-1915	Törvényhatóság	1901-1905	1911-1915	Törvényhatóság	1901-1905	1911-1915		
Nagyvárad t.jv.	4.48	4.46	Krassó-Szörény vm. ...	3.44	3.42	Hunyad vm.	2.02	2.74		
Hajdu vármegye.	3.02	2.42	Temes vármegye.	3.66	2.91	Kis-Küküllő »	3.28	3.70		
Debrecen t.jv.	4.46	3.51	Temesvár t.jv.	6.18	4.61	Kolozs »	3.48	3.28		
Máramaros várm.	3.24	3.09	Versec t.jv.	4.27	3.76	Kolozsvár t.jv.	4.80	4.20		
Szabolcs »	3.79	3.08	Torontál vármegye.	3.91	3.61	Maros-Torda várm. ...	3.65	3.78		
Szatmár »	3.73	3.58	Pancsova t.jv.	5.25	4.89	Marosvásárhely t.jv. ..	4.18	3.63		
Szatmárnémeti t.jv. ...	4.43	3.07	Királyhágóntúl.			Nagy-Küküllő várm. ...	3.24	3.19		
Szilágy vármegye.	3.36	3.18	Alsó-Fehér várm.	2.89	2.89	Szeben vármegye.	2.78	2.44		
Ugocsa »	3.84	3.86	Beszterce-Naszód	2.45	2.65	Szolnok-Doboka vm. ...	3.19	3.18		
Tisza-Maros szöge.			Brassó vármegye.	3.67	2.59	Torda-Aranyos »	3.23	2.86		
Arad vármegye.	3.95	3.15	Csik »	3.42	3.01	Udvarhely »	3.37	3.37		
Arad t.jv.	5.04	5.08	Fogarás »	2.75	2.21	Flume város.			7.55	7.29
Csanád vármegye.	3.87	3.07	Háromszék »	3.12	2.48	Magyarország.			3.70	3.28

Ha azokat a vármegyét nézzük végig, ahol az 1901—5. években a férfiak gümőkórhalandósága a legnagyobb volt (Nógrád, Gömör, Turóc, Liptó, Trencsén, Zólyom, Heves) egy-két vármegye kivételével olyanokra akadunk, amelyekkel előbb — az össznépeség legmagasabb indexeinek vizsgálatánál — nem találkoztunk. A veszélyes területek a férfiaknál az ott körülírt mezőn kívül estek, s különösen figyelemreméltó volt a Trencsén, Turóc, Zólyom és Liptó vármegyék által szorosan zárt vidék, melyet a férfiakat sújtó gümőkórhalandóság legjellegzetesebb területének mondhatunk. Ezzel szemben Békés, Arad, Csanád, Csongrád, Bács és Torontál vármegyékben, melyekben pedig az össznépeség gümőkórhalandósága magas volt, a férfiak indexe mindenütt alacsony maradt. A felvidéki gócponttól — eleinte — jobbra és balra egyaránt, nem fertőzött vidékeket láttunk. A gümőkórhalandóság további veszélyes területeit *délebbre* kellett keresnünk. Bars, Nógrád és Gömör és Kishont vármegyéken keresztül tényleg megvolt a kapcsolat Heves és Pest vármegyékhez, a Dunántúl felé pedig Győr és Esztergom vármegyékhez. Az 1911—15. években sokkal sűrűbben fordultak elő olyan, a férfiak maximális gümőkórhalandóságát is jelző vármegyék, melyeket már az összhalandóság leírásából ismerünk. Minthogy azonban mind e neveket az imént soroltuk fel — az egy Maros-Torda kivételével — nyilvánvaló, hogy a mily mértékben a vármegyék maximumának kialakítására eleinte nem a férfiak gümőkórhalandóságának nagysága adta meg a döntő lökést: később a legnagyobb gümőkórhalandóságú vármegyék indexének felépítéséhez a férfiak gümőkórhalandósága is ugyancsak hozzájárult.

A minimumoknál fordított a helyzet. 1901—5-ig szinte minden olyan vármegye, melynek feltűnően csekély volt az indexe (Hajdu kivételével, mely Árva helyébe került), az össznépeségnél is a legkisebb gümőkórhalandóságot mutatta. 1911 után már csak Fogaras, Sáros, Szeben és Háromszék vármegyékre állott ez a szabály — Hajdu, Fejér és Bihar vármegyékre nem, s nyilvánvaló, hogy a legkisebb indexek létrehozásában most már tevékenyebb rész jutott a nők gümőkórhalandóságának is.

A városok gümőkórhalandóságát tekintve, megfigyelésünknek mind a két szakában ugyanazok a városok voltak a vezetőhelyen, melyeket az össznépeség gümőkórhalandóságáról már felemlítettünk. A minimumok között eleinte szintén, viszont azonban az 1911—15. években Szatmárnémeti és Kecskemét nevét láttuk itt felhúzódní, az össznépeségnél észlelt Kassa és Székesfehérvár helyébe.

c) A nők gümőkórhalandósága.

A nőkre vonatkozólag végzett vizsgálatunk eredménye ez:

85. tábla. A nők törvényhatóságokint számított gümőkórhalandósági indexeinek összefoglalása az 1901—1905. és 1911—1915. években.

A törvényhatóságok száma és %-a, amelyekben a gümőkórhalandósági index							A törvényhatóságok száma és %-a, amelyekben a gümőkórhalandósági index						
Törvényhatóságok csoportjai	2-50 v. annál kevésbé	2-51- 3-00	3-01- 3-50	3-51- 4-00	4-01- 4-50	4-51- 5-00	Törvényhatóságok csoportjai	2-50 v. annál kevésbé	2-51- 3-00	3-01- 3-50	3-51- 4-00	4-01- 4-50	4-51- 5-00
a) 1901—1905.							b) 1911—1915.						
Vármegyék. { szám	—	4	7	15	16	13	Vármegyék. { szám	4	9	26	21	3	—
{ %	—	6.36	11.12	23.81	25.49	20.63	{ %	6.35	14.28	41.27	33.34	4.70	—
Városok. { szám	—	—	3	7	9	4	Városok. { szám	1	8	9	2	—	1
{ %	—	—	11.54	28.92	34.62	11.54	{ %	3.70	22.22	29.63	33.34	7.41	3.70

A nők gümőkórhalandóságának képe a vármegyékben jóval sötétebb, a mint akár a férfiaknál, akár az össznépeségnél láttuk. Az 1901—05. években körülbelül egyformán fordultak elő olyan vármegyék, melyekben indexük 3.51—4.00, 4.01—4.50, illetőleg 4.51—5.00/00 volt, — olyan magas tehát, aminővel eddig nem igen találkoztunk, — sőt az 5.01/00-et meghaladó indexű vármegyék is elég sűrűn voltak képviselve.

A nők rosszabb indulatú gümőkórhalandósága ekkor országsszerűen elterjedt jelenség volt. A javulás annál meglepőbb. Az 1911—15. években a 3.01—3.50/00 indexű vármegyék már a nők gümőkórhalandóságában is relatív többségre jutottak, 4.00-nél nagyobb indexű vármegyék csak elvétve fordultak elő, s a helyzet alig volt rosszabb a nőknél, mint az összes népességnél. Nem kétséges, hogy a javulásnak itt még az 1911—15. évek után is tág tere nyílt.

A városokban a nők gümőkórhalandósága már századunk elején is sokkal kedvezőbb volt, mint az egész népességé, s még inkább, mint a férfiaké. Az ú. n. veszélyes zóna a nőknél a 4.50-es határig terjedt, — az összes népességnél a 4.51—5.00/00-es indexig, a férfiaknál meg éppenséggel még azon is felül. A javulás különösen jellegzetes volt. 1911 után már a városok negyedrésében a gümőkórban elhalt nők indexe legfeljebb a 3.00-es határig ért fel, 4.00/00-en felül már csak elvétve emelkedett. A városok zöme a 3.01—4.00/00 indexek körül helyezkedett el, ezzel is mutatva, hogy a városi élet a női gümőkórhalandóság fokozatos javulásának sem ellensége.

A nők gümőkórhalandóságának törvényhatóságok szerint való alakulása ilyen volt:

86. tábla. A nők gümőkórhalandósági indexei törvényhatóságokint részletezve az 1901—1905. és 1911—1915. években.

Törvényhatóság	1901-1905	1911-1915	Törvényhatóság	1901-1905	1911-1915	Törvényhatóság	1901-1905	1911-1915
Duna jobb partja.			Szabadka t.jv.....	6.32	3.97	Szilágy vármegye....	4.23	3.92
Baranya vármegye....	3.73	3.25	Újvidék t.jv.	4.15	3.89	Ugocsa »	4.77	3.84
Pécs t.jv.	3.43	3.63	Zombor t.jv.	4.19	4.25	Tisza-Maros szöge.		
Fejér vármegye.....	4.39	3.28	Csongrád vármegye ..	5.21	3.27	Arad vármegye	4.85	3.71
Székesfehérvár t.jv....	3.68	2.83	H.-Vásárhely t.jv....	4.62	3.04	Arad t.jv.	4.48	3.93
Győr vármegye.....	5.01	3.62	Szeged t.jv.	3.37	3.16	Csanád vármegye	5.40	3.67
Győr t.jv.	4.14	2.94	Heves vármegye.....	5.34	3.69	Krassó-Szörény vm....	3.44	3.09
Komárom vármegye..	4.67	3.47	Jász-Nagyk.-Sz. vm...	5.04	3.45	Temes vármegye	4.01	2.85
Komárom t.jv.....	3.37	2.28	Pest-P.-S.-Kisk. » ...	4.74	3.81	Temesvár t.jv.	4.20	3.97
Moson vármegye.....	5.28	3.79	Budapest sz.-föv.	3.86	3.16	Versec t.jv.....	5.04	2.87
Somogy »	4.96	3.57	Kecskemét t.jv.	3.99	3.50	Torontál vármegye ...	5.08	3.98
Sopron »	4.32	3.38	Tisza jobb partja.			Pancsova t.jv.....	4.13	3.82
Sopron t.jv.....	3.63	2.65	Abauj-Torna várm....	3.85	2.78	Királyhágóntúl.		
Tolna vármegye	3.72	2.76	Kassa t.jv.	3.74	2.75	Alsó-Fehér várm....	3.14	2.96
Vas »	4.30	3.32	Bereg vármegye	3.92	3.36	Beszterce-Naszód	3.15	2.72
Veszprém »	4.64	3.33	Borsod »	4.20	3.52	Brassó vármegye....	3.22	2.47
Zala »	4.62	3.38	Miskolc t.jv.	—	3.88	Csik »	4.00	3.40
Duna bal partja.			Gömör és K.-Hont vm.	4.48	3.46	Fogarás »	2.79	1.91
Árva vármegye.....	3.40	3.29	Sáros vármegye.....	2.85	2.29	Háromszék »	3.68	2.71
Bars »	3.68	3.20	Szepes »	3.34	3.01	Hunyad »	2.99	2.77
Esztergom vármegye..	4.33	3.48	Ung »	3.47	3.63	Kis-Küküllő »	4.34	3.90
Hont vármegye	4.17	3.15	Zemplén »	3.64	3.19	Kolozs »	4.51	4.04
Selmecbánya t.jv....	4.97	3.69	Tisza bal partja.			Kolozsvár t.jv.....	4.21	3.55
Liptó vármegye.....	4.52	3.80	Békés vármegye.....	5.69	3.85	Maros-Torda várm....	4.58	4.19
Nógrád »	4.67	3.97	Bihar »	4.32	3.39	Marosvásárhely t.jv. .	3.68	2.65
Nyitra »	3.64	2.91	Nagyvárad t.jv.....	4.56	4.12	Nagy-Küküllő várm...	3.78	3.36
Pozsony »	3.96	3.40	Hajdu vármegye.....	4.89	3.62	Szeben vármegye.....	2.66	2.21
Pozsony t.jv.....	4.06	3.93	Debrecen t.jv.....	5.11	3.27	Szolnok-Doboka vm....	4.47	4.38
Trencsén vármegye...	3.90	3.25	Máramaros várm.....	3.97	3.57	Torda-Aranyos »	3.86	3.26
Turóc »	4.20	3.76	Szabolcs »	4.63	3.51	Udvarhely »	3.95	3.48
Zólyom »	4.38	3.99	Szatmár »	4.48	3.99	Flume város.....	7.20	5.83
Duna-Tisza köze.			Szatmárnémeti t.jv. ...	3.75	3.81	Magyarország.....	4.24	3.41
Bács-Bodrog vármegye	4.43	3.55						
Baja t.jv.	4.19	3.39						

A legmagasabb indexet mutató vármegyék (Békés, Csanád, Heves, Moson, stb.) az 1901—5. években mind olyanok voltak, melyekre az összes népesség után számított maximumok felsorolásából emlékeztünk. Csongrád, Torontál és Jász is szervesen beletartoztak abba a magba, melyet a magyarországi gümőkórhalandóság központjául jelöltünk meg. Az Alföld magas gümőkórhalandósága tehát kétségtelenül a legbensőbb összefüggésben volt e területek női népességének rendkívüli veszélyeztetettségével. Azok a vármegyék, melyek még ebbe a körzetbe sorozhatók, — így Arad, Hajdu, Szabolcs, Pest és Bács, — mind a nők nagy gümőkórhalandóságáról voltak nevezeteseek. A Dunán túl Moson mellett Győr, Komárom, s lejjebb délre Somogy és Zala vármegyék női lakosságának gümőkórhalandósága volt nagy. A Királyhágón túl Kolozs, Maros-Torda, Kis-Küküllő, Szolnok-Doboka és Csik vármegyékben alakult eléggé veszélyes terület, annál figyelemreméltóbb módon, mert e területek össznépeségének gümőkórhalandósága általában mérsékeltebb volt. A férfiak nagy gümőkórhalandóságáról annyira híres felvidéki vármegye-blokkban (Liptó, Turóc, Trencsén, Zólyom, stb. vármegyékben) a nők indexe nem emelkedett magas régiókig. Az 1911—15. években a vármegyék átlagos gümőkórhalandóságának képződése körül a nők indexe elveszítette döntő jelentőségét. Az ekkor észlelt magas női arányszámok képviselői közül csupán Maros-Torda és Zólyom nevei

fordulnak elő az összes gümőkórhalandóság maximumai között is. Szolnok-Doboka, Kolozs, Szatmár, Torontál, Szilágy mind más, s előbb részben a nők gümőkórhalandóságánál sem annyira előtérbe kerülnek. Ez mindenesetre szintén az itt már többször feljegyzett javulásnak a jele. De világosan rámutat erre az is, hogy éppen azokban a vármegyékben, ahol a nők gümőkórhalandósága felettebb nagy volt (Békés, Heves, Csanád), az index 10 év alatt mintegy 30—33%-kal fogyott meg, — Mosonban csaknem 50%-kal.

A nők minimális gümőkórhalandósága (Szeben, Fogaras, Sáros, Hunyad, Alsó-Fehér, Beszterce-Naszód) az 1901—5. években általában ott volt észlelhető, ahol az össznépeességénél is legkisebb volt az index. Csupán Brassó került még itt előre, az amott talált Hajduval szemben. *Közelebbi szemlélés azt mutatja, hogy a Királyhágón túl eső vármegyékben a nők gümőkórhalandóságának alakulásában két homlokegyenest ellenkező területi csoportosulás történt.* Egy rossz és egy kedvező gümőkórhalandósági csoportosulás. A vármegyék egy részében (Fogaras, Szeben, Brassó, Háromszék és Beszterce-Naszód) a nők kedvező gümőkórhalandósága később is megmaradt s csupán Sáros és Tolna vármegyék azok — az ország teljesen más vidékeiről, — amelyek ezek kedvező arányszámaival a versenyt fel tudták venni. Egyébként érdekes, hogy a nők gümőkórhalandóságát nézzük bár az 1911—15. években, a minimumon álló vármegyék (Tolna kivételével) egyeznek az összeggümőkórhalandóságnál feljegyzett vármegyékkel. *Ahol tehát a nők gümőkórhalandósága csekély, az elhatározó befolyással bírt a gümőkórhalandóság befolyására.* Egy okkal több arra, hogy különösen a nők indexének csökkentésére mindent elkövessünk.

A városok között eleinte Fiumében, Szabadkán, Debrecenben, Versecen és Selmechányán számítottunk ki a nők számára magas gümőkórhalandóságot. Közülük Debrecen és Versec nevei újak; viszont figyelemre méltó, hogy Selmechányán a nők arányszáma mennyire (4%) hátrébe szorult az össznépeesség indexével szemben. Az 1911—15. években az össznépeességénél elől szereplő városok közül a nők gümőkórhalandóságánál csak Fiume és Szabadka jeleznek maximumot; Zombor, Nagyvárad és Temesvár merőben frissen elének lépett maximumok. A minimumok között Komárom és Szeged mellett az 1901—5. években Pécs, Székesfehérvár és Marosvásárhely szintén csak a nőkre nézve jelentettek bizonyos mentességet. Utóbb ez a kivételes helyzet csak Marosvásárhelyt állott fenn, — Komáromban, Sopronban, Kassán és Székesfehérváron a minimum áldásában az egész lakosság osztozkodott.

d) A rendezett tanácsú városok gümőkórhalandósága.

A közigazgatási beosztás lépcsőzetén egy fokkal lejjebb haladva, számításokat végeztünk arról is, hogy a gümőkórhalandóság nagysága szerint miképpen csoportosíthatjuk az ú. n. rendezett tanácsú városokat, a közigazgatási egységet képező járásokat és a járasok alkotó elemeit képező községeket. Kiadványunk csupán az 1901—15. évek indexeit közölve, azokhoz ragaszkodtunk. Ez részben hátrányt jelent ránk nézve, mert elesünk annak lehetőségétől, hogy a változásokat megfigyelhessük. Viszont azonban a 15 év egybefoglalt anyaga módot nyújt nekünk arra, hogy hosszabb idő kifejeződött alakulása alapján alkossunk véleményt az itt található szabályszerűségekről.

87. tábla. A rendezett tanácsú városok, a közigazgatási járasok és a községek indexeinek megoszlása az 1901—1915. években.

A gümőkórhalandóság indexe	Rendezett tanácsú városok		Járasok		Községek		A gümőkórhalandóság indexe	Rendezett tanácsú városok		Járasok		Községek	
	száma	%-a	száma	%-a	száma	%-a		száma	%-a	száma	%-a	száma	%-a
Bezárolag 1-ig ..	—	—	—	—	328	2.65	6.1—7.0	—	—	—	—	202	2.34
1.1—2.0	1	0.89	7	1.58	1.047	13.81	7.1—8.0	2	1.79	—	—	110	0.89
2.1—3.0	27	24.11	111	25.11	3.473	28.07	8.1—9.0	—	—	—	—	29	0.23
3.1—4.0	45	40.18	256	57.93	8.613	29.19	9.1—10.0	—	—	—	—	14	0.11
4.1—5.0	28	25.00	68	15.38	2.039	16.47	10.0 vagy több..	—	—	—	—	8	0.06
5.1—6.0	9	8.08	—	—	325	6.66							

A rendezett tanácsú városok gümőkórhalandósági indexei meglehetősen szabályosan helyezkedtek el. Relatív többségüknek indexe 3.1—4.0 között mozgott, míg a 2.1—3.0, ill. 4.1—5.0 indexű városok száma teljesen egyforma volt. Nagyon kicsiny (Zsolna 1%) és nagyon magas (Rimaszombat 7%) egyaránt elvétve fordult elő közöttük. Olyan városokat, melyekben az index aránylag mérsékelt, leginkább a Királyhágón túl találtunk. Ezek legtöbbje kisváros volt: pl. Vízakna (3.0), s csupán egyikük volt ipari és kereskedelmi gócpont (Brassó (3.0)). Ha a 3.1%-os en alul maradó városokat másutt is nézzük, a Duna bal partján: Korpona, Mór, Szentgyörgy, a Tisza jobb partján: Kiszteben, Leibic, Poprad, Igló, Szepesbela, stb., általában tehát kisszerű városok lépnek elének, vagy néhány alföldi falusi jellegű város (Nagykörös, Karcag, Kisújszállás, Kiskunhalas és a hajdusági városok), míg a szó reális értelmében városnak mondható települések közé legfeljebb csak Pápát lehet közülük még sorolni.

Ami a másik végletet illeti, a rendezett tanácsú városok közül Rimaszombaton kívül még Trencsénben (7.2), Felsőbányán (5.9), Nagykikindán (5.7), Gyulán (5.8), Zilahon (5.3), Segesvárott (5.3), Nagyszombaton (5.6) állapítottak meg magas gümőkórhalandóságot. Közöttük területi összefüggést nem tudtunk észrevenni, hacsak azt nem, hogy rendszerint oly vármegyék területén fekvő városok gümőkórhalandósága nagy, ahol a vármegye átlaga is az. Bár ennek is ellentmond pl. az, hogy a két legelől említett város — Rimaszombat és Trencsén — körül elfekvő járasok gümőkórhalandósága korántsem akkora, sőt sokkal kisebb, semhogy abból arra következtethetnénk, hogy e városok gümőkórhalandósága a környék speciális viszonyaiban leli magyarázatát.

e) A közigazgatási járasok gümőkórhalandósága.

A járasok arányszámainak alakulása nagyjában ugyanazzal a tanulsággal jár, melyet a rendezett tanácsú városoknál vettünk észre, mégis azzal a különbséggel, hogy a 3.1—4.0%-os indexű járasok arányszáma annyira domináns, hogy 4.0%-nál magasabb gümőkórhalandóságú járasok általában már elég ritkán fordulnak elő. *Ha tehát a vármegyék indexeit a rendezett tanácsú városokéra és járasokéra bontjuk szét — csupán ezek abszolút számai véve figyelembe — nem kétséges, hogy a városok gümőkórhalandósága rosszabbul alakult, mint a járasokba foglalt községek.*

Megtudandó, hogy Magyarország mely részei azok — a járási adatok figyelembevételével — ahol a gümőkórhalandóság legfenyegetőbb, összefoglaltuk a legnagyobb járási indexek területeit. A kép, amelyet így nyerünk, rendkívül érdekes. Magyarországnak a gümőkórhalandóság szempontjából legjellegzetesebb területe¹⁾ — két egymásra fordított csonka kúp formájában — nagyjában átló irányában helyezkedik el, úgy, hogy az egyik kúp alapja fent északon Trencsén, Turóc és Liptó vármegyék vonala, a másiké pedig lent délen, Bács-Bodrog vármegyének Duna-Tisza szögleti háromszöge, valamint Torontál vármegye déli részei. E terület részletes adatai:

88. tábla. Járási maximumok az 1901—15. években.

Vármegye, járás	Index	Vármegye, járás	Index	Vármegye, járás	Index	Vármegye, járás	Index
Trencsén vármegye.		Bars vármegye.		Jász-Nagyk.-Sz. vm.		Torontál vármegye.	
Zsolnai j.	4.5	Garamszentkereszt j.	4.3	Tiszai alsó j.	4.1	Törökkanizsai j.	4.2
Kiszúcsújhegyi j.	4.1	Nógrád vármegye.		Békés vármegye.		Nagykikindai j.	4.4
Csacai j.	4.8	Kékői j.	4.4	Gyomai j.	4.2	Törökbecsei j.	4.7
Turóc vármegye.		Szécsényi j.	4.8	Békéscsabai j.	4.3	Nagybecskereki j.	4.3
Slubnyafürdői j.	4.0	Sziráki j.	4.7	Óroszázi j.	4.1	Módosi j.	4.2
Turócszentmártoni j.	4.0	Hont vármegye.		Szeghalmi j.	4.2	Antalfalvi j.	4.8
Liptó vármegye.		Szobi j.	4.0	Arad vármegye.		Alibunári j.	4.5
Rózahegyi j.	4.8	Heves vármegye.		Kisjenői j.	4.5	Pancsovai j.	4.2
Árva vármegye.		Pétervársári j.	3.9	Eleki j.	4.6	Bács-Bodrog vm.	
Alsókubini j.	3.9	Gyöngyösi j.	4.0	Borosjenői j.	5.0	Óbecsei j.	4.8
Vári j.	4.2	Egri j.	4.0	Boroshebesi j.	4.6	Zsablai j.	4.9
Zólyom vármegye.		Pest vármegye.		Csanád vármegye.		Titeli j.	4.8
Besztercebányai j. ..	4.1	Aszód j.	4.3	Battonyai j.	4.4	Temes vármegye.	
Breznóbányai j.	4.4	Nagykátai j.	4.4	Mezőkovácsházi j. ..	4.8	Kevevárai j.	4.0
Nagyszaltnai j.	4.6	Abonyi j.	4.4				

Ellől a centrumtól függetlenül az ország különböző részeiben találunk még olyan kisebb gócpontokat, ahol a gümőkórhalandóság feltűnően magas. A Dunán túl pl. három is. A mosonvármegyei magyaróvári (4.1), a győrvármegyei pusztai (4.1) és tószigetcsilizközi j. (4.0), a komáromvármegyei csallóközi (3.9) járasok veszélyes területe a Dunán is átnyúlva Pozsony vármegyében a dunaszerdahelyi (4.3), galántai (4.6) és a somorjai (4.1) járasokkal együtt zárt területet alkot (a). Zala vármegye keszthelyi (4.1), pacsai (4.4), zalaezerségi (4.0), zalaszentgróti (4.3) járasa, a vas megyei celledömölki (3.9) és a vasvári (4.0) járással együtt alkot egy tömör blokkot (b). Somogy vármegyéet haránt szántja át a marcali (4.4), nagyatádi (4.1) és szigetvári (4.1) járas magas indexű vidéke (c). Az ország másik részében Ugocsa vármegye tiszántúli járásának (4.0) földje, Szatmár vármegye avasi (5.0), nagybányai (4.3) és nagysomkúti (4.1) járásának területével kapcsolódik egybe (d). Valamivel odább lejjük meg a szolnokdobokavármegyei dési (4.0), kékesi (4.4), szamosújvári (4.1), kolozsmegyei kolozsvári (4.1), moesi (4.4) s a tordaaranyosvármegyei alsó-járai (4.2) járásból álló területcsoportot, melynek a marostordai marosi felső (4.0), mezőbándi (4.0), nyárádszeredai (4.2), régeni felső (4.0) s az udvarhelyvármegyei parajdi (4.1) járas felé való összeköttetését a kolozsmegyei mezőörményesi (3.7), nagysármási (3.8) és tenkei (4.0) járas közvetíti (e).

A járási minimumok a Dunán túl Vas megye muraszombati (2.9) és Zala vármegye alsólendvai (2.8) és csaktornyai (2.9) járásában alkotnak kis szögletet (a). Nagyobb az az északról dél felé húzódó keskeny

¹⁾ A korábban előadottakkal szemben talán nem kell figyelmeztetnünk arra, hogy mostani fejtegetéseink az 1901—15. évek összefoglalt adatain épülnek fel.

sáv, melyet szintén a Dunán túl alkotnak Fejér vármegye székesfehérvári (2°) és sárbogárdi (3°), Veszprémmegye enyingi (2°), Tolna vármegye simontornyai (2°), központi (2°), dunaföldvári (3°) és völgysegi (2°), s végül Baranya vármegye pécsváradi (2°), mohácsi (3°), siklósi (2°) és baranyavári járása (2°) (b). A Duna bal partján Pozsony vármegye malackai (3°), nagyszombati (2°) és szenci (2°), Nyitra vármegye szakolcai (2°), szenicei (2°), pöstyéni (2°), vágújhegyi (2°) és nagytapolcsányi (2°) és Trencsén vármegye trencsényi (2°) járásából tevődik össze egy kedvező gümőkórhalandósági index (c). Az ország északi és északkeleti határszélein a Szepes vármegyei szepesófalu (1°!), késmárki (2°) és szepesváraljai (2°), Sáros vármegye héthársi (2°), bártfai (2°), felsővízközi (2°), kisszebeni (2°), giráltyi (2°), eperjesi (2°) és lemesai (2°), *tehát valamennyi*, Zemplén vármegye sztrópokói (3°), mezőlaborci (2°), homonnai (2°) és szinnai (2°), Ung vármegye nagybereznai (3°) és perecsényi (3°) s végül Bereg vármegye alsóvercei (2°), munkácsi (2°) és felvidéki (2°) járásából kapcsolódott egy *elég nagy s homogén módon alacsony gümőkórhalandósági terület*, melynek zavartalan összefüggését csupán egy helyütt szakítja meg Bereg vármegye szolvai járása (d). Az északkeleti Erdős-Kárpátok vonalán végig húzódó terület folytatása Máramaros vármegyénél eleinte akadályokba ütközik, de ugyancsak Máramaros vármegyében látjuk előőrseit (visó járás 2°, izavölgyi járás 3°), annak a Magyarország délkeleti részeit félkaréban körülvevő, s közül a belső vidékekre is erősen benyúló területi csoportosulásnak, mely Magyarország földjéből nagy területeket kapcsolt egybe a kedvező gümőkórhalandóság címen. Máramaros vármegye itt érdekelt járásait már említettük. Beszterce-Naszód vármegyéből a naszód (2°), óradnai (2°) és jádi (2°) járás tartozik ide; Csík vármegyéből a gyergyótölgyesi (2°), kászonalsíki (2°) és szépvízi (1°) járás; Udvarhely vármegye homoródi (2°) járása, Háromszék vármegye egész területe a miklósvári járás kivételével, Brassó vármegye alvidéki (2°) és felvidéki (2°) járása; Fogaras vármegyének mind a négy járása; Nagyküküllőből a kőhalmi járás (3°) alkotja a könyököt. Odább Szécheny vármegye egész földje kelt nagyon jó benyomást, s Hunyadé, melynek 10 járása közül csupán a marosillyei mutatott nagyobb (3°) indexet, a többi járás csaknem mind 2° körül helyezkedett el. A hunyadmegyei kedvező terület felfele északnak csatlakozást talált Torda-Aranyos vármegye topánfalvi (1°), a legkisebb járási index!), Arad vármegye nagyhalmgyi (2°) és máriaradnai (2°) és Bihar vármegye vaskóhi (2°), belényesi (2°) és élesdi járásához (2°). De a csatlakozás megvan a másik, a déli irányban is. Krassó-Szörény vármegye karánsebesi (2°), teregovai (2°), orsovai (2°) és újmoldovai (2°) járása gondoskodott erről (e).

Ha átgondoljuk azokat az eredményeket, melyek a gümőkórhalandóságnak a járások szerint való alakulásából adódnak, a gümőkórhalandóság elleni harc szempontjából nagyon fontos tanulságot szerzünk. *Könnyebb ott küzdeni, ahol a bajok fészke közös, vagy legalább nagyjában közös, mint ahol teljes összességben fordulnak elő az előnyös vagy hátrányos szimptómák.* Erről nálunk nem volt szó. Sőt Magyarországon nagyon is élesen szét tudtuk választani azokat a területeket, ahol a gümőkórhalandóság fenyegető volt, azoktól, ahol azt csak mérsékeltnek mondhattuk. *Nagyobb baj az, hogy a mai Magyarország területén aránylag kevés olyan vidék maradt, hol a tuberkulózis elleni küzdelemnek a munkája — a háborút megelőző évek adatai szerint — könnyebb volna.*

f) A községek gümőkórhalandósága.

A járásokat alkotó községek adatai között a leggyakoribbak a 3°—4°/100-es indexek, bár sok olyan község is volt, ahol a gümőkórhalandóság a 4° és 5°/100 határán túl egészen a magasabb régiók felé tört. Az a körülmény, hogy százával találtunk olyan községeket, ahol az index az 5°/100-et is meghaladta, elegendő bizonyosság arra, hogy a falusi községek számos egységében olyan speciális körülmények hatnak a gümőkórhalandóság alakulására, melyek kiderítése körül a helyi hatóságoknak sok tennivalója volna. Hogy az érdeklődést oda tereljük e kérdés vizsgálatára, feldolgoztuk a községi anyagnak ezt a részét, s kimutatjuk mindenekelőtt vármegyénként azoknak a községeknek számát, ahol a gümőkórhalandóság indexe az 5°/100-et meghaladta:

89. tábla. Azoknak a községeknek száma (a fontosabb törvényhatóságok kiemelésével), ahol az 1901—1915. években a gümőkórhalandósági index 5°/100-nél magasabb volt.

Országgrész, vármegye	Községek száma, ahol az index						E községek összes száma	A vármegye községeinek összes száma	Országgrész, vármegye	Községek száma, ahol az index						E községek összes száma	A vármegye községeinek összes száma
	5-1-6-7	6-1-7-8	7-1-8-9	8-1-9-10	9-1-10-nél nagyobb	v o l t				5-1-6-7	6-1-7-8	7-1-8-9	8-1-9-10	9-1-10-nél nagyobb	v o l t		
Duna jobb partja.																	
Baranya vármegye ...	22	10	3	1	—	—	36	368	Veszprém vármegye..	16	3	1	—	—	—	20	182
Somogy » ...	30	8	7	—	1	1	47	311	Zala » ..	57	13	6	1	—	—	77	557
Sopron » ...	16	3	2	—	—	1	22	230	Egyéb » ..	24	7	2	—	—	1	34	458
Vas » ...	45	12	5	3	1	1	67	609	Összesen...	210	56	26	5	2	4	303	2.705

Községek száma, ahol az index									Községek száma, ahol az index								
Országgrész, vármegye	5-1-6	6-1-7	7-1-8	8-1-9	9-1-10-nél nagyobb	E községek összes száma	A vármegye községeinek összes száma		Országgrész, vármegye	5-1-6	6-1-7	7-1-8	8-1-9	9-1-10-nél nagyobb	E községek összes száma	A vármegye községeinek összes száma	
Duna bal partja.									Tisza bal partja.								
Bars vármegye ...	13	8	3	1	1	—	26	306	Bihar vármegye...	24	6	3	2	1	2	38	430
Nógrád » ...	23	16	4	2	2	—	47	261	Szatmár » ...	20	15	2	1	—	—	38	302
Nyitra » ...	15	6	3	—	—	—	24	414	Szilágy » ...	20	5	2	—	—	—	29	239
Pozsony » ...	25	10	6	2	—	—	43	293	Egyéb » ...	24	2	1	—	—	—	27	308
Trencsén » ...	30	12	3	1	—	1	47	370	Összesen...	88	23	8	5	1	2	132	1.419
Turóc » ...	13	6	3	—	—	—	22	94	Tisza-Maros szöge.								
Zólyom » ...	17	6	3	3	—	—	29	124	Arad vármegye.....	25	10	6	2	1	—	44	216
Egyéb » ...	20	12	7	1	—	—	40	431	Csanád »	7	—	—	—	—	—	7	23
Összesen...	165	76	32	10	3	1	287	2.193	Krassó-Szörény vm. ..	15	5	—	—	—	—	20	350
Duna-Tisza köze.									Temes vm.....	13	3	1	—	—	—	16	223
Bács-Bodrog vm....	12	3	—	1	—	—	16	126	Torontál ».....	33	9	3	1	—	—	46	207
Pest-P.-S.-Kisk. » ...	8	4	2	1	1	—	16	217	Egyéb »	—	—	—	—	—	—	—	—
Egyéb » ...	9	3	2	—	—	—	14	180	Összesen...	92	27	10	3	1	—	133	1.036
Összesen ...	29	10	4	2	1	—	46	523	Királyhágóntól.								
Tisza jobb partja.									Hunyad vármegye...	17	9	1	—	1	—	28	419
Abauj-Torna vm.....	12	4	2	—	—	—	18	261	Kisküküllő » ...	12	6	3	1	—	—	22	116
Gömör és K.-Hont vm.	18	9	2	1	2	—	32	274	Kolozs » ...	19	14	—	—	1	—	34	233
Sáros vármegye....	13	3	1	—	—	1	18	376	Maros-Torda » ...	19	9	3	1	—	—	33	204
Szepes »	13	6	1	—	—	—	20	204	Szolnok-Doboka vm...	37	10	6	—	1	—	54	316
Zemplén vármegye...	14	8	1	—	—	—	23	449	Torda-Aranyos » ..	11	3	3	—	—	—	17	139
Egyéb » ...	19	4	1	1	1	—	26	624	Udvarhely » ...	11	4	1	—	—	—	16	135
Összesen...	89	34	8	2	3	1	137	2.188	Egyéb » ...	26	6	5	—	—	—	37	752
									Összesen...	152	61	22	2	3	—	240	2.314
									Mindössze...	825	202	110	29	14	8	1.278	12.378

Baranya vármegyében kiváltképpen a hegyháti és a pécsi, Somogyban a marcali és a szigetvári, Sopron vármegyében a kaposvári, Vas vármegyében a szentgotthárdi, szombathelyi és vasvári, Zala vármegyében a keszthelyi, pacsai, sümegi és zalaegerszegi, Bars vármegyében a garamszentkereszt, Nógrádban a szécsényi és sziráki, Pozsonyban a dunaszerdahelyi, galántai és somorjai, Trencsénben a kiszuczájhegyi, puhói és zsolnai, Turócban a turócszentmártoni, Zólyomban a besztercebányai, Szatmárban az avasi és nagysomkúti, Szilágyban a szilágycsehi és tasnádi, Aradban a borossebesi és kisjenői, Hunyadban a marosillyei, Kis-Küküllőben a radnóti, Maros-Tordában a nyárádszeredai, Szolnok-Dobokában a csákgörbői, dési és kékési, Udvarhelyben pedig a székelykeresztúri és udvarhelyi járások azok, melyek területén nagyobb számmal fordulnak elő magas indexű községek.

Közülük a legkiáltóbb példákat idézzük is:

90. tábla. A gümőkórhalandóság községi maximumai az 1901—1915. években.									
Község	Vármegye	Járas	Index	Község	Vármegye	Járas	Index		
Magyaralmás...	Fejér	vm. móri járás	8 ^o	Sztapár	Bács-Bodrog	vm. apatini j.	8 ^o		
Szögye	Győr	» tótszigetcsilizközi j.	11 ^o	Tápióbicske	Pest	» nagykátai j.	9 ^o		
Tikos	Somogy	» marcali j.	9 ^o	Tápióság	»	»	10 ^o		
Varjaskér	»	»	8 ^o	Nádaspatak	Bereg	» latorcai j.	9 ^o		
Révfüle	»	» szigetvári j.	10 ^o	Gömörérpés	Gömör és Kis-	»			
Szabadhegy	»	» tabi j.	8 ^o	»	hont	»			
Nemestelek	Sopron	» felsőpulyai j.	13 ^o	Tóthegymeg	»	» rimaszombati j.	8 ^o		
Oláhcsiklány	Vas	» felsőőri j.	8 ^o	Pelsőc	»	» rozsnói j.	9 ^o		
Terestyénfa	»	» sárvári j.	9 ^o	Szulina	Sáros vm.	» héthársi j.	12 ^o		
Jakabháza	»	» szentgotthárdi j.	8 ^o	Mokesakérés	Ung	» nagykaposi j.	9 ^o		
Orfalu	»	»	10 ^o	Ókrös	Bihar	» béli j.	8 ^o		
Alsószilágy	»	» szombathelyi j.	8 ^o	Pusztaszuszág	»	»	8 ^o		
Dénestlak	»	» vasvári j.	8 ^o	Alsótótfalu	»	» szalárdi j.	10 ^o		
Bazsi	Zala	» sümegi j.	8 ^o	Szalárdalmás	»	»	9 ^o		
Irtványos	Bars	» garamszentkereszt j.	8 ^o	Szarkó	»	»	11 ^o		
Zarnócaokohó	»	»	9 ^o	Szilágykorond	Szilágy	» szilágycsehi j.	8 ^o		
Órhalom	Nógrád	» balassagyarmati j.	9 ^o	Krasznamihályfalva	»	» tasnádi j.	8 ^o		
Gácsprága	»	» gácsai j.	9 ^o	Apáti	Arad	» borosjenői j.	9 ^o		
Dívenyhuta	»	» kékkői j.	8 ^o	Décse	»	» borossebesi j.	8 ^o		
Királyfia	Pozsony	» somorjai j.	8 ^o	Honcér	»	»	8 ^o		
Kislég	»	»	8 ^o	Ignafalva	»	»	8 ^o		
Magasi	Trencsén	» puhói j.	10 ^o	Dumesd	Hunyad	» marosillyei j.	9 ^o		
Facsó	»	» zsolnai j.	8 ^o	Köröd	»	» erzsébetvárosi j.	8 ^o		
Sutó	Turóc	» turócszentmártoni j.	8 ^o	Kerelőszentpál	»	» radnóti j.	8 ^o		
Zólyomnémeti	Zólyom	» besztercebányai j.	8 ^o	Nemeszsuk	Kolozs	» kolozsvári j.	9 ^o		
Kisszaltna	»	» nagyszaltnai j.	8 ^o	Marosbárdos	Maros-Torda	» marosi felső j.	8 ^o		
Bábaszék	»	» zólyomi j.	8 ^o	Szentkatolna-dorna	Szolnok-Doboka	» csákgörbői j.	9 ^o		

Hogy az érem másik oldalát is nézzük, minimális (10/00-en alul maradó) indexű községet Sáros vármegyében 36-ot, Hunyadon 36-ot találtunk. Nagyobb számmal fordulnak elő még Vasban (10), Nyitrában (13), Trencsénben (12), Biharban (11), Temesben (8) és Alsó-Fehérben (8). Alig számottevő (0-s-öt sem elérő) indexe volt ezeknek a községeknek:

91. tábla. A gümőkórhalandóság községi minimumai az 1901–1915. években.

Község	Vármegye	Járás	Index	Község	Vármegye	Járás	Index		
Nagypécsely ..	Zala	vm....	balatonfüredi j. ...	0-2	Porócs	Sáros	vm....	girálldi j.	0-3
Kisvaskő	Bars	»	aranyosmaróti j....	0-4	Havaspoklos ..	Bihar	»	béli j.	0-4
Kisecsalomja...	Hont	»	ipolyi j.	0-4	Saroltavár....	Temes	»	lippi j.	0-4
Erdőréti.....	Nyitra	»	privigyei j.	0-2	Havaspoklos ..	Alsó-Fehér	»	tóvisi j.	0-4
Kissándori	Trencsén	»	báni j.	0-4	Csikménaság..	Csik	»	kászonalcsiki j....	0-4
Kisjecszenec ...	»	»	vágbesztercei j....	0-3	Bakonya	Hunyad	»	alggyői j.	0-2
Borókás	Sáros	»	bártfai j.	0-4	Bukuresd	»	»	bródi j.	0-4
Cigla	»	»	felsővízközi j....	0-4	Alsókajanel ...	»	»	dévai j.	0-4
Kismedves	»	»	»	0-4	Fehérvíz	»	»	puji j.	0-2
Csalfalva	»	»	girálldi j.	0-4	Korojesd	»	»	»	0-2
Hankvágása...	»	»	»	0-3	Gredistye	»	»	szászvárosi j....	0-4

g) A férfiak és nők kor szerint kiszámított gümőkórhalandóságának indexei törvényhatóságok szerint.

Tanulmányaink egyéb részeiben bőven kifejtettük, hogy a korviszonyoknak milyen rendkívül fontos szerepük van a gümőkórhalandóság alakulásánál; különösen, ha a gümőkóros halottak statisztikai anyagát nemek szerint is szétválasztjuk. A probléma fontossága s az a körülmény, hogy lehetőséget akarunk nyújtani arra, hogy az ország területének kisebb egységein is e fajta vizsgálatokat lehessen végezni, készítettük bennünket arra, hogy a gümőkórhalandóság kor szerint való indexeit törvényhatóságok szerint is kiszámítsuk.

92. tábla. A törvényhatóságok gümőkórhalandósági indexei kor és nemek szerint az 1901–5, 1911–15. években.

Törvényhatóság	7 éven aluli	7–14	15–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 éven felül
	fiú leány	fiú leány	fi	nő	fi	nő	fi	nő	fi	nő
a) 1901–1905.										
Duna jobb partja.										
Baranya vármegye...	1-01	1-70	1-15	1-70	1-92	3-64	3-70	4-52	3-44	4-58
Pécs t.jv.	1-60	1-16	1-46	1-98	4-24	4-63	5-39	5-97	6-90	4-96
Fejér vármegye....	3-77	3-62	1-47	2-83	2-74	6-15	4-09	6-47	3-64	6-32
Székesfehérvár t.jv...	3-20	2-72	1-38	2-30	4-04	4-20	3-70	5-78	5-82	5-38
Győr vármegye....	3-22	2-79	2-06	3-70	2-79	5-95	4-97	7-42	4-58	6-80
Győr t.jv.	3-64	3-05	1-36	2-08	3-44	3-68	2-67	4-78	3-87	9-11
Komárom vármegye...	3-07	3-32	1-63	3-36	2-57	4-78	4-68	7-10	3-43	6-28
Komárom t.jv.	1-38	0-80	0-81	2-09	3-44	3-05	1-50	4-40	4-82	8-10
Moson vármegye...	5-97	5-50	1-70	3-67	3-26	5-40	4-28	6-81	3-41	7-00
Somogy »	2-41	2-48	1-42	3-16	2-64	4-36	4-39	6-58	3-68	5-95
Sopron »	3-07	3-27	1-01	2-66	2-60	4-98	4-77	6-11	4-28	6-76
Sopron t.jv.	4-62	4-98	0-81	0-95	2-88	3-08	2-48	5-00	5-07	5-77
Tolna vármegye...	2-21	2-13	1-08	2-43	2-64	4-00	5-47	4-67	3-18	4-35
Vas »	2-65	2-55	0-98	1-99	1-97	3-78	3-87	5-70	3-81	6-11
Veszprém »	3-88	3-25	1-14	2-95	2-18	4-81	3-87	6-65	3-24	5-05
Zala »	2-05	2-54	1-35	2-95	2-25	4-46	4-04	6-00	3-40	5-82
Duna bal partja.										
Árva vármegye....	1-14	1-87	0-77	1-35	1-47	2-08	2-91	3-19	2-89	3-07
Bars »	2-62	2-20	1-32	2-02	2-77	2-80	4-05	3-67	3-12	3-42
Észtergom vármegye...	2-47	2-89	2-01	2-58	2-23	4-59	4-45	5-33	4-19	6-10
Hont vármegye....	2-74	2-20	1-19	2-61	2-65	4-88	5-37	5-17	4-28	5-94
Selmecbánya t.jv...	3-82	5-76	2-58	3-03	3-88	4-76	7-04	5-28	4-11	5-41
Liptó vármegye....	2-69	3-91	1-54	2-95	2-20	4-59	3-89	4-79	4-06	3-19
Nógrád »	3-00	3-05	1-64	3-38	3-09	4-90	4-80	5-85	4-07	5-80
Nyitra »	3-29	3-88	1-81	2-87	2-28	3-17	4-02	4-23	3-09	3-48
Pozsony »	3-07	3-17	1-41	2-75	2-11	4-17	3-99	4-79	3-10	5-08
Pozsony t.jv.	4-09	4-41	1-15	3-07	3-05	3-28	2-50	4-85	5-89	5-05
Trencsén vármegye...	1-05	1-73	1-25	1-83	2-77	3-00	3-94	5-08	4-01	3-26
Turóc »	3-28	3-55	1-07	3-33	3-16	3-18	3-78	4-85	4-57	3-36
Zólyom »	2-63	2-61	1-24	2-14	2-62	3-94	3-45	4-46	3-49	4-68
Duna-Tisza köze.										
Bács-Bodrog várm...	1-89	1-93	1-16	2-37	2-86	6-10	6-14	8-06	4-98	8-35
Baja t.jv.	1-85	2-25	0-85	2-00	2-88	4-01	6-46	6-28	9-66	8-35
Szabadka t.jv....	1-39	1-38	1-33	3-09	4-98	9-05	10-15	13-97	11-14	11-21
Újvidék t.jv.	4-40	2-67	0-61	1-42	2-96	6-98	6-50	7-59	7-70	6-15
Zombor t.jv.	2-21	3-09	1-55	3-87	4-14	6-80	6-68	6-40	6-26	5-92
Csongrád vármegye...	1-95	2-24	1-84	3-49	2-75	8-70	7-11	8-62	8-94	7-84

Törvényhatóság	7 éven aluli		7—14		15—19		20—24		25—29		30—34		35—39		40—49		50—59		60 éven felüli	
	fiú	leány	fiú	leány	fi	nő	fi	nő	fi	nő	fi	nő	fi	nő	fi	nő	fi	nő	fi	nő
Hódmezővásárhely..	3'05	3'09	1'38	3'29	2'06	7'14	4'40	7'52	3'85	9'76	3'20	4'24	3'40	4'48	2'53	3'61	3'51	2'39	4'39	3'92
Szeged t.jv.	1'68	1'50	1'15	2'08	3'01	4'97	3'89	7'07	4'93	4'97	4'42	3'41	4'55	3'80	3'76	3'09	6'25	2'87	5'24	2'77
Heves vármegye....	2'57	2'44	2'08	3'23	3'11	6'07	5'70	7'99	4'69	7'50	3'85	5'95	4'32	5'53	5'68	5'33	8'55	8'49	9'43	7'98
Jász-Nagyk.-Sz. vm.	2'66	2'78	1'82	2'72	4'35	7'49	6'10	9'39	4'48	7'72	3'26	6'15	3'01	5'68	3'54	4'80	4'69	4'68	4'16	3'80
Pest-P.-S.-Kisk. »	3'74	3'78	1'44	2'94	2'86	6'15	5'75	7'47	4'10	8'74	3'67	4'99	3'39	5'25	4'87	4'10	6'05	4'96	6'77	5'05
Budapest sz.-főv. ...	5'14	5'32	0'98	1'76	2'89	3'23	3'82	3'99	4'62	4'83	5'59	4'88	6'05	4'59	7'44	3'67	8'01	2'94	7'16	3'97
Kecskemét t.jv.	1'64	1'57	1'21	2'75	3'59	7'40	4'78	6'70	2'73	6'66	2'78	4'39	4'85	4'06	4'10	3'35	6'59	3'14	6'61	3'63
Tisza jobb partja.																				
Abauj-Torna várm..	1'88	2'14	0'99	2'22	2'47	3'41	5'05	4'39	3'72	4'68	3'15	3'23	4'18	4'03	5'22	4'13	7'57	7'33	8'75	6'71
Kassa t.jv.	3'10	3'29	1'26	2'58	2'59	4'00	2'21	4'00	3'76	5'82	5'84	4'68	6'88	4'56	7'73	4'53	8'36	2'98	7'22	2'13
Bereg vármegye....	1'46	1'27	1'10	2'05	2'05	3'91	3'86	5'30	3'85	4'99	2'90	3'67	3'09	4'55	5'14	5'80	9'95	9'34	10'24	8'16
Borsod »	2'90	2'80	1'51	2'58	2'98	4'94	4'18	0'03	3'90	5'92	3'85	4'84	4'04	4'29	5'03	3'81	7'55	5'39	6'01	5'30
Miskolc t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gömör és K.-Hont vm.	2'86	2'94	1'05	2'71	3'10	4'89	5'37	6'34	3'04	5'40	3'43	4'63	4'52	4'19	5'67	4'54	8'68	6'12	7'25	6'61
Sáros vármegye....	1'26	1'08	0'83	1'46	1'64	2'34	2'91	2'74	3'36	2'43	2'24	2'07	3'46	2'72	4'71	3'63	7'03	6'55	8'49	7'57
Szepes »	2'62	2'10	1'04	1'70	2'02	2'90	3'19	3'35	3'08	3'68	2'33	3'37	4'54	3'70	5'55	3'71	8'38	6'37	8'15	5'62
Ung »	1'07	1'05	0'80	1'23	1'92	2'79	4'18	4'11	3'16	3'83	3'68	3'20	3'83	3'87	5'88	5'40	10'18	8'67	13'94	9'67
Zemplén »	1'62	1'57	1'05	1'73	1'74	3'49	3'90	4'33	3'20	3'45	3'64	3'05	3'79	4'12	5'12	4'58	9'01	7'57	11'41	8'90

Törvényhatóság	7 éven aluli		7-14		15-19		20-24		25-29		30-34		35-39		40-49		50-59		60 éven felüli	
	fiú	leány	fiú	leány	fi	nő	fi	nő	fi	nő	fi	nő	fi	nő	fi	nő	fi	nő	fi	nő
Moson vármegye ...	1'00	1'03	0'87	1'79	1'78	4'05	4'18	3'61	3'28	4'04	2'26	3'68	2'88	5'21	2'66	2'08	3'18	2'86	3'72	2'58
Somogy >	1'73	1'77	1'39	2'09	2'06	3'71	4'71	4'02	3'49	4'39	2'07	4'17	2'70	3'78	3'11	3'15	4'04	2'88	6'59	5'71
Sopron >	1'76	2'10	0'95	1'87	2'01	4'09	4'29	5'39	3'88	6'12	3'06	4'09	2'55	4'56	3'12	3'76	4'11	2'87	4'49	2'76
Sopron t.jv.	3'18	2'73	0'43	1'28	2'50	2'71	3'60	3'80	3'83	4'20	3'00	4'43	3'86	1'91	4'03	3'09	3'87	2'18	3'15	1'97
Tolna vármegye....	1'67	1'43	1'00	1'63	2'57	3'09	4'49	4'32	2'75	3'66	2'82	3'29	2'64	2'61	2'83	2'20	3'82	3'07	6'83	4'31
Vas >	1'71	1'86	0'76	1'46	2'43	3'09	4'55	4'61	3'66	5'11	3'65	4'52	2'93	2'20	3'20	3'38	4'49	4'56	5'79	4'11
Veszprém >	2'31	2'39	1'03	1'72	2'20	3'07	3'58	4'88	3'22	4'78	3'04	3'99	2'82	3'72	3'13	3'36	5'70	4'19	5'59	4'32
Zala >	1'59	1'87	1'01	2'02	2'35	3'01	3'78	4'52	3'25	4'51	2'90	3'94	2'63	3'66	3'15	3'48	5'12	5'06	5'09	4'48

Duna bal partja.

Arva vármegye	1'00	1'38	0'77	1'31	1'90	2'02	3'84	3'41	3'28	3'44	2'76	2'41	3'66	3'43	4'87	3'74	7'76	5'40	8'71	9'34
Bars >	1'59	1'81	1'15	1'66	2'20	3'96	4'49	3'79	3'09	2'88	2'01	3'03	3'76	2'40	5'51	3'47	7'30	5'39	9'39	6'31
Esztergom vármegye	2'41	2'58	1'46	2'04	3'94	4'27	5'07	5'52	4'30	5'73	4'41	4'31	3'82	2'87	5'17	3'16	4'80	3'05	6'13	4'15
Hont vármegye	1'65	1'76	0'88	1'41	2'60	3'74	5'00	6'37	3'84	3'81	2'00	3'05	2'90	2'48	3'79	3'16	5'26	3'85	6'95	4'52
Selmecbánya t.jv. ...	1'68	3'68	1'31	2'35	2'39	1'88	4'43	4'33	7'06	7'02	7'21	4'71	11'24	6'36	15'01	3'39	13'82	4'22	2'05	2'27
Liptó vármegye....	2'00	2'88	0'90	1'51	2'24	3'29	4'31	4'41	3'68	2'82	3'71	3'51	4'20	2'85	6'79	4'11	8'65	5'05	8'09	6'56
Nógrád >	2'44	2'61	1'55	2'17	4'30	4'38	5'11	5'58	4'04	4'92	3'22	4'69	4'98	4'16	5'80	3'99	6'79	5'65	7'01	5'48
Nyitra >	1'97	2'27	1'03	1'88	2'09	2'77	4'60	3'50	3'23	3'68	2'90	3'47	3'28	2'09	4'18	2'88	5'99	3'72	6'50	4'73
Pozsony >	2'58	2'67	1'09	2'00	2'68	4'58	4'60	5'01	4'13	4'68	3'72	4'18	2'97	3'60	3'93	3'33	5'17	3'08	5'77	3'72
Pozsony t.jv.	4'26	5'26	1'26	1'77	2'57	4'15	3'07	4'42	4'79	6'06	5'70	5'03	6'26	4'02	7'66	3'84	9'41	2'65	8'33	4'22
Trencsén vármegye.	1'44	1'69	1'05	1'56	2'59	3'06	4'23	3'72	3'43	3'20	4'25	3'32	4'26	3'39	6'74	3'71	10'08	6'32	11'43	8'01
Turóc >	3'07	2'96	0'98	2'44	3'30	2'87	3'44	3'81	3'13	3'73	3'44	5'15	4'39	4'23	7'38	3'49	8'94	5'96	9'42	6'15
Zólyom >	2'15	2'29	1'02	1'49	2'36	3'78	4'25	3'80	3'05	4'31	4'28	5'40	6'37	4'91	8'03	5'18	11'43	8'30	10'71	6'19

Duna-Tisza köze.

Bács-Bodrog várm..	2'29	2'29	1'08	1'94	3'31	5'45	6'38	6'84	3'74	5'22	3'91	4'66	4'60	3'97	3'88	2'68	4'52	3'01	4'45	3'15
Baja t.jv.	1'64	0'69	0'77	1'18	3'34	3'47	7'82	7'40	5'43	6'63	5'48	4'06	6'86	8'16	9'81	3'70	5'62	2'92	5'94	2'94
Szabadka t.jv.	1'85	1'78	1'18	1'62	4'73	6'94	5'85	6'54	4'97	7'36	5'78	5'51	6'79	5'58	5'36	3'86	5'65	3'07	4'07	2'68
Újvidék t.jv.	3'06	3'24	1'41	1'93	4'74	6'12	7'78	6'68	6'35	6'48	6'48	5'37	7'88	3'80	7'66	2'76	7'92	2'35	6'21	2'02
Zombor t.jv.	3'16	3'59	1'11	2'43	5'55	5'40	5'30	8'44	4'91	6'55	4'00	6'20	5'59	5'10	5'41	2'94	4'48	2'36	3'23	2'21
Csongrád vármegye.	1'70	1'81	1'08	1'94	3'76	4'80	5'51	6'28	3'08	5'05	4'27	4'85	2'85	3'27	2'35	2'06	4'17	2'98	4'05	3'85
Hódmezővásárhely..	1'71	1'44	1'15	0'93	2'08	4'52	5'74	7'77	3'19	5'31	2'25	4'03	2'68	3'75	1'98	1'79	2'59	2'21	2'32	3'01
Szeged t.jv.	2'59	2'24	0'94	1'71	2'70	4'85	5'70	6'05	4'83	4'98	5'05	3'46	3'74	2'95	5'47	2'99	4'19	4'45	5'31	2'09
Heves vármegye....	1'87	2'02	1'45	2'21	3'20	5'28	4'63	6'09	3'05	5'58	4'00	4'64	3'97	4'19	3'78	3'30	6'06	4'55	4'99	3'33
Jász-Nagyk.-Sz. vm.	1'98	1'93	1'39	2'14	3'99	5'69	5'48	6'27	3'99	5'82	3'04	4'83	3'11	4'12	2'48	2'06	3'15	2'73	2'08	3'84
Pest-P.-S.-Kisk. >	3'16	3'11	1'18	1'19	3'48	5'81	5'86	6'33	3'94	5'51	3'97	4'32	4'04	3'96	4'41	3'04	5'08	3'19	5'06	3'62
Budapest sz.-föv. ...	5'12	5'07	0'97	1'56	3'32	3'02	3'75	3'60	4'86	4'86	4'06	3'46	5'65	3'41	6'56	3'68	7'65	4'49	6'41	3'22
Kecskemét t.jv.	2'72	2'26	1'30	2'31	3'88	6'38	4'64	7'38	4'21	4'86	4'10	4'50	3'07	2'81	3'92	3'23	3'42	2'13	2'53	1'38

Tisza jobb partja.

Abauj-Torna várm..	1'40	1'32	0'59	1'53	2'45	2'09	4'09	4'38	3'65	3'78	3'29	3'23	2'53	2'85	4'78	2'68	7'10	4'75	7'24	4'12
Kassa t.jv.	1'35	1'90	1'03	1'71	2'31	3'62	2'32	4'19	4'92	2'97	5'79	2'49	5'58	3'38	6'98	3'03	8'20	2'94	4'57	2'30
Bereg vármegye....	1'48	1'39	1'08	1'55	2'13	3'12	3'42	3'81	4'47	3'82	3'33	3'05	3'37	3'84	3'04	4'17	9'07	8'10	9'35	7'45
Borsod >	1'98	1'95	1'24	2'12	3'03	4'33	4'66	5'98	2'97	4'90	2'95	4'68	3'57	4'13	4'17	3'27	5'79	4'37	5'11	3'74
Miskolc t.jv.	2'07	2'06	1'23	2'07	4'62	4'24	3'70	5'51	4'38	5'34	4'94	3'80	0'87	4'17	3'61	3'03	7'74	2'59	5'11	2'56
Gömör és K.-Hont vm.	2'66	2'53	1'47	1'89	2'89	4'43	6'00	5'24	3'41	4'47	3'97	3'93	4'90	3'84	5'42	3'49	7'03	4'47	5'85	3'22
Sáros vármegye....	0'81	0'70	0'65	0'89	1'62	2'07	2'40	2'96	3'02	2'48	2'87	2'80	2'31	3'13	2'55	6'06	5'01	6'46	4'80	
Szepes >	2'15	2'05	0'92	1'58	2'12	2'89	3'42	3'56	3'65	3'85	4'37	3'16	3'86	2'79	5'44	3'48	7'54	4'94	6'30	4'78
Üng >	1'20	1'17	1'08	1'30	2'53	3'41	4'17	3'91	4'37	4'05	4'31	3'46	4'11	3'39	5'11	4'55	10'92	9'37	9'90	9'06
Zemplén >	1'48	1'37	0'94	1'45	2'04	3'22	4'06	3'95	3'08	4'45	3'31	2'88	4'21	3'14	4'34	3'97	7'90	6'16	8'45	6'43

Tisza bal partja.

Békés vármegye....	2'77	2'58	1'41	2'68	3'59	6'42	6'55	7'19	3'68	5'86	3'27	5'47	3'05	3'77	2'98	3'26	2'55	2'39	3'49	2'39
Bihar >	1'43	1'44	0'85	1'91	2'25	4'10	4'18	4'80	2'81	4'68	2'21	3'04	2'29	3'01	2'77	3'54	5'32	5'60	5'14	4'89
Nagyvárad t.jv.	6'71	6'48	1'00	2'06	3'54	3'06	3'83	6'25	5'04	5'37	5'21	3'15	6'38	3'71	5'90	3'42	5'17	3'84	4'88	2'97
Hajdu vármegye....	1'81	1'71	1'17	2'73	3'20	6'12	4'70	5'54	2'85	5'88	2'43	5'06	2'19	3'90	2'25	2'86	3'21	2'90	3'02	2'89
Debrecen t.jv.	2'84	2'54	1'18	2'01	3'65	3'91	3'41	5'13	3'52	4'60	4'42	4'98	3'78	2'92	5'15	2'95	5'56	2'89	4'80	2'08
Máramaros várm....	0'96	0'96	0'69	1'18	1'92	2'66	3'04	3'96	3'07	3'73	2'65	3'41	3'31	4'05	3'95	5'59	9'67	6'24	9'39	11'22
Szabolcs >	2'15	1'99	1'31	2'16	2'71	4'86	4'71	5'36	3'09	5'01	3'07	3'80	3'11	4'94	3'38	3'15	6'12	4'71	5'61	4'83
Szatmár >	1'49	1'48	1'10	2'07	2'72	3'63	4'32	5'34	3'85	5'20	2'93	4'59	3'48	4'03	4'72	4'55	9'32	8'37	8'00	7'19
Szatmárnémeti t.jv...	2'24	2'33	1'24	1'64	2'47	3'42	2'79	6'10	5'13	4'84	4'40	5'01	4'47	4'21	4'10	3'30	5'52	3'36	2'61	0'97
Szilágy vármegye ..	1'38	1'63	1'27	2'59	2'69	4'78	4'98	5'01	2'91	4'85	2'47	4'04	3'15	4'23	3'49	3'79	7'07	7'10	7'00	5'19
Ugocsa >	1'32	1'66	1'46	1'43	2'29	3'35	4'49	4'11	2'95	5'41	2'58	4'19	3'32	3'00	4'11	6'13	9'17	11'29	8'13	7'05

Tisza-Maros köze.

Arad vármegye	1'87	1'89	1'09	2'01	2'70	4'54	3'79	5'00	2'92	4'54	2'88	3'89	3'78	4'42	3'90	4'19	6'83	6'48	5'93	4'54
Arad t.jv.....	5'03	4'87	1'05	2'16	4'50	4'19	4'09	5'41	5'84	5'06	6'02	4'38	7'12	4'11	6'71	3'31	8'27	3'32	5'20	3'05
Csanád vármegye...	2'04	2'07	1'35	2'20	3'06	6'19	5'11	7'24	3'86	5'64	3'83	4'78	3'35	4'81	2'78	2'79	4'00	2'99	5'87	2'69
Krassó-Szörény vm.	1'29	1'17	0'97	1'47	2'77	4'03	4'03	4'39	3'89	4'41	3'91	3'99	4'59	3'77	4'61	3'10	6'81	3'80	3'89	3'65
Temes vármegye ...	1'39	1'26	0'84	1'52	2'95	4'37	4'51	4'74	3'26	4'33	3'80	3'62	3'94	3'47	3'88	2'42	4'68	3'13	3'36	3'68
Temesvár t.jv.....	4'04	3'39	0'98	2'04	3'30	4'32	2'45	5'99	4'52	5'35	0'25	3'72	5'46	4'10	0'81	3'55	9'29	3'64	0'12	4'71
Versec t.jv.....	1'52	1'99	1'26	1'88	3'33	5'06	5'09	6'02	4'13	4'09	4'79	4'82	5'30	2'74	6'33	3'28	0'95	1'77	2'11	1'80
Torontál vármegye...	2'00	2'03	1'24	2'06	3'42	6'19	4'98	7'46	3'91	6'30	4'64	4'38	4'68	4'58	4'74	3'19	5'69	3'50	5'15	3'28
Pancsova t.jv.....	2'15	2'38	1'04	2'08	3'36	5'40	3'30	7'57	5'86	6'53	6'67	4'30	6'13	4'78	10'10	2'36	4'41	2'67	5'71	3'50

nok-Doboka, Kis-Küküllő, Kolozs, Komárom, Maros-Torda). A városok közül korábban Debrecen (3⁸³) és Nagyvárad (3⁸³), majd Selmecbánya (2³⁵) és Zombor (2⁴³) mutatkoztak elől, itt tehát élénk mozgással állunk szemben. A legkisebb indexet mindkét időszakban az Erdős-Kárpátok táján és Erdély hegyvidékein vettük észre. A városok közül előbb Sopron, utóbb Hódmezővásárhely volt legkedvezőbb helyzetben.

A 15—19 éves korban a serdült leányok között szinte kizárólag a Nagy-Alföldön láttunk eleinte rendkívül magas indexeket. Csongrád és Békés vármegye indexe 8-on, Jász és Torontál vármegyék 7-en, Hajdu, Pest, Bács és Heves vármegyéké 6-on felül járt az. Tíz év múltán Csongrád eltűnik a legveszélyeztetettebb területek közül s helyét immár Békés veszi át. A helyzet komolyságára jellemző, hogy ekkor is 6 vármegyében ugrott fölé az index a 60/00 határnak, de közöttük immár egy királyhágóntúli vármegye is — Szolnok-Doboka — helyet foglalt. A városok között Szabadka látszott mindenkor legrosszabb helyzetben levőnek, mögötte azonban Fiumét nem számítva szintén kivétel nélkül alföldi városokat (Kecskemét, Újvidék, stb.) láttunk. A legkisebb gümőkórhalandóságot ezúttal is az ismert vidéken számítottuk ki, de Trencsénben, Turócbán és Nyitrában az index szintén elég jóindulatú volt.

A hasonló korú fiúk gümőkórhalandósága kezdetben szintén az alföldi vármegyékben volt legnagyobb s közülük is legfenyegetőbb Jász-Nagykun-Szolnokban (4³³). De már akkor láttunk föltűnedezni az ország egyéb részeiben is vármegyéket, ahol az index szintén nem volt nagyon kedvező. Fokozott mértékben nyilvánult meg ez a háborút megelőző években, amikor Nógrád 4³⁰ és Esztergom 3⁹⁴ indexe az alföldi vármegyékét is megelőzte. A földrajzi fekvés hatása (úgy tetszik) a törvényhatósági városok e korú férfinepességére kiszámított indexekben is érvényesül: legutóbb már kivétel nélkül csupa alföldi város indexét kellett legrosszabbnak mondanunk s különösen Zomborét (5⁵⁶). A legkedvezőbb index mindkét időszakban Árvában fordult elő (1⁴⁷, 1²⁰). Később azonban néhány dunántúli vármegye (Moson, Győr, Sopron) területén is nagy javulás mutatkozott.

A 20—24 éves népesség gümőkórhalandóságának ismertetésénél szintén a nőkkel kell a sort megkezdünk, minthogy ezek indexe Békésben (10¹⁸) és Torontálban (10³⁸) valóban elszomorító volt. Alig láttunk jobb viszonyokat Csanádban és Jászban, de Bácsban, Hevesben, Pestben és Hajduban szintén bőséges tere lett volna a szociálhigiénének. Torontál, Csanád és Békés vármegyék indexe megfigyelésünk utolsó időszakában is a 70/00-en felül mozgott s a legtöbb alföldi vármegyében is 60/00-et meghaladta. A városok közül az első időszakban Szabadka indexe (13⁹⁷) magaslott ki, míg később az alföldi városok vezetőhelyét Zombor (8⁴⁴) vette át. A legkisebb indexű vármegyék adatainak szemlélése azzal a tanulsággal jár, hogy e részben a fejlődés félig-meddig megállt. Sáros helyét (2⁷⁴) ugyan utóbb Fogaras hódította el (2⁷¹), de a legkisebb indexek is jobbára meghaladták a 30/00-et.

A 20—24 éves férfiak gümőkórhalandósága eleinte csaknem kivétel nélkül ismét az alföldi vármegyékben volt legrosszabb. Főképp Csongrádban, Békésben és Bácsban. 1901 után 6 vármegye indexe haladta itt meg a 60/00-et. Ez a szám utóbb 2-re olvadt le s Békés mellett Gömör és Kishont vármegyékben (6⁰⁰) is nagyon sötétnek látszott a kép. Ugyanakkor azonban számos más vidékről való vármegyékben (Kis-Küküllő, Győr, Nógrád, Esztergom, Hont) szintén 50/00-nél magasabb volt a gümőkórhalandóság aránya. A városok közül Szabadka mellett (10¹⁶) előbb Selmecbánya és Fiume álltak rosszul; utóbb Újvidék (7⁷⁸) mellett ismét csupa alföldi várost láttunk. A legkisebb indexű vármegyék ebben a korosztályban is a megszokott vidékekről kerültek ki, de közöttük rendkívül sűrűn fordultak elő az erdélyi vármegyék s a minimumot is mindkét időszakban itt fekvő vármegyék (Szeben, ill. Brassó) foglalták el.

A 25—29 éves korú nők indexe 1901 után Torontálban tornyosult fel leginkább s rajta kívül számos alföldi vármegyében, de már ekkor erősen kivehetők voltak a dunántúli Moson, Győr és Sopron vármegyék kedvező viszonyai. 1911 után határozottan Győr (6²⁴), került az élre és Sopron indexe is meghaladta a 60/00-et, noha az alföldi vármegyék indexei sem igen maradtak el a 60/00-es határtól. A városok között korábban elsősorban ismét Szabadka tűnt szembe (11²¹), bár Fiume és Versec sem voltak sokkal mögötte. Később Selmecbánya indexe (7⁶²) volt a legkevésbé jó, Szabadka indexénél (7³⁶) is valamivel rosszabb. A legkedvezőbb indexű vármegyék sorában Sáros mögött (2⁴³) már eleinte is ott látjuk Árva, Liptó, Trencsén és Bars vármegyéket, utóbb pedig határozottan ezen a területcsoporton (Liptó 2³²) volt legkedvezőbb a 25—29 éves nők indexe. A városokat illetőleg feljegyzésre méltó, hogy megfigyelésünk első szakában Budapest indexe volt a legkisebb s később is a legjobbak közé tartozott, noha ekkor már Kassa és Komárom viszonyai jobbakk voltak.

A 25—29 éves férfiak maximális gümőkórhalandósága ugyan Torontálban (5²⁶) fordult elő eleinte, de már ekkor is számos erdélyi vármegyét (így Brassót, Maros-Tordát és Szebent) vettünk észre a maximumok között, 1911 után a legmagasabb arányszámokat Kis-Küküllőben (4⁶⁴), Esztergomban, Pozsonyban,

Nógrádban, Ungban számítottuk ki s csak utánuk következtek az alföldi vármegyék. A városok között azonban az alföldi települések szomorú hegemoniája ekkor is biztosítottak látszott, habár az első helyre később Szabadka helyébe Baja jutott fel. A minimumot előbb Árva (2³⁰), utóbb Ugocsa (2²⁶) mutatta s érdekes, hogy Hajdu vármegye indexe mindkét időszakban a legjobbak közé számított. A városok között előbb Kecskemét (2⁷⁸), utóbb Marosvásárhely (2⁹⁶) indexe volt a legjobb, de az alföldi Hódmezővásárhely is a kedvezőbbek közé számított.

A 30—34 éves nők legmagasabb indexét Moson vármegyében (7⁰⁷) jegyezhetjük fel s mellette Csongrádban és Hajduban. A század első éveiből azonban néhány más alföldi vármegyén kívül a Dunán túl is láttunk nagyobb arányszámokat. Az adatgyűjtésünk végén az alföldi vármegyék nyomászó elsősege itt is már eltűnt s Fejér vármegye 5⁷⁴, Győr 5⁰⁸ indexe mögött elsősorban Maros-Torda és Zólyom neve állt szembe, melyeken kívül az Alföldön csupán Torontál és Hajdu vármegyék indexe haladta meg az 50/00-et. A városok között eleinte Szabadka 8⁰⁷ indexével csupán Selmecbányáé és Fiuméé vetekedhetett, utóbb azonban már csupán Zombor előzte meg (6²⁰) Fiume indexét. A legkisebb arányszámokat 1901 után Sárosban (2⁰⁷) és néhány erdélyi és dunabalti vármegyében láttuk, 1911 után azonban a legjobb indexek túlnyomórésztben a Királyhágón túl fordultak elő, az érdekelt vármegyék közül Fogarassal (1⁷⁸) az élükön.

A 30—34 éves férfiaknál egészen más a helyzet. Itt korábban a Duna balparti vármegyék közül számos (Liptó, Nógrád, Zólyom, Esztergom) indexei határozottan felülmúlták az alföldi vármegyékét, 1911 után azonban már ismét Torontál 4⁰⁴ indexe vívta ki az elsőséget s a legmagasabb indexű vármegyék között általában sűrűbben fordulnak elő az alföldi törvényhatóságok, nem is szólván a tiszajobparti Szepesről és Ungról, amelyek indexei a maximum felé közeledtek. A városok közül a megfigyelés elején Selmecbánya 7⁸⁸ indexén kívül számos másik városé emelkedett 70/00-en felül, utóbb azonban már csupán kettő, de közülük az elsőség most már Fiuméé volt (7⁴⁹). A legkisebb indexeket 1901 után Beszterce-Naszódban (1⁶⁴) és Pozsonyban (2⁰¹) láttuk s mellettük feltűnő volt néhány tiszabalti vármegyében (Szilágyban, Biharban, Szabolcsban) az index alacsonyága. A század második évtizedének elején a minimumok általában emelkedni látszottak s csupán Hont vármegye 2⁰⁰ indexét mondhattuk valóban alacsonynak. A tiszabalti vármegyék egyike-másika ekkor is nagyon jól tartotta magát, de az alföldi Hajdu vármegye 2⁴³ indexét is fel kell jegyeznünk.

A 35—39 éves korú férfinepesség gümőkórhalandósága kiváltképpen a szoros területi egységet alkotó Liptó (8⁶¹), Turóc, Trencsén és Zólyom vármegyékben volt a legnagyobb, sőt a területi összefüggést a szintén rossz arányszámokat mutató Szepes, Bereg és Gömör és Kishont vármegyékkel kapcsolatban is észrevehettük. Zólyom vármegye indexe (6³⁷) később is kedvezőtlen maradt, sőt még rosszabbodott, ámde a többi maximumként említett dunabalti vármegyét immár ugyanonnan Nógrád, az alföldi Torontál és Bács-Bodrog, továbbá Gömör és Krassó-Szörény is megelőzték. A városokban e korosztály férfinepességének gümőkórhalandósága egyformán rossz volt s Marosvásárhely 8⁸³ indexével csaknem egyenértékű volt Selmecbányáé, Bajáé, Temesváráé és Fiuméé is. 1911 után Selmecbánya indexe éppenséggel 11²⁴-re emelkedett s rajta kívül Fiume, Újvidék és Aradé is rendkívül baljóslatú volt. A minimumokat képviselő vármegyék tarkán szóródtak szét az ország területén s a Tisza jobb partját és Tisza-Maros szögét kivéve minden más országrészről valók — leginkább azonban erdélyieket és dunántúliakat — láttunk közöttük. A legkisebb index 1901 után Beszterce-Naszódé (1⁶⁴) és Baranyáé (2¹¹) volt; 1911 után Hajdu 2¹⁹ indexe mellett Szebené és Biharé (mindkettő 2²⁰) volt a legalacsonyabb s most talán még inkább észrevehető volt a dunántúli vármegyék kedvező helyzete.

A 35—39 éves női népesség legmagasabb fokú gümőkórhalandóságának az igazi fészke a statisztikai adatgyűjtés elején ismét az alföldi vármegyék voltak Békés (6²⁰), Hajdu (6⁰²), amelyek arányszámai különösen a férfiak alacsonyabb indexével szemben meglepő ellentétet képeznek, továbbá Csanád, Csongrád stb., noha valamennyit megelőzte Moson 6⁰⁶ indexe. Moson vezetőhelye később is megmaradt, mellette azonban meglepő számban láttunk rossz indexeket Győrben, Sopronban, Komáromban, a dunántúli vármegyékben tehát. A városokban lakó nők indexe bár jelentékeny mértékben kisebb volt, mint a férfiaké, mégis eléggé kedvezőtlen benyomást kelt. Selmecbánya 7¹⁷ indexe mellett Győré, Pancsováé, Pozsonyé és Versecé volt különösen rossz, mindegyiké 60/00-en felül. 1911 után Baján éppenséggel 8¹⁰-os indexet észleltünk, mögötte azonban Selmecbányán kívül új városnevek (Marosvásárhely, Szabadka és Zombor) vonultak fel. A legkisebb indexeket 1901 után általában újból királyhágóntúli vármegyékben jegyeztük fel (Szeben 2³⁷). Tíz évvel később a dunabalti, tiszajobparti és dunántúli vármegyékből kerültek ki a minimumok. A városok között a megfigyelés elején Sopron (2⁷³) mellett Szegedet 3⁰⁰ kell kiemelni, később azonban Sopron indexe bár jelentékenyen javult, Komárom (1⁰²) és Székesfehérvár indexe mögé esett.

A 40—49 éves korosztályban a férfiaknál fokozott mértékben érvényesül annak a hatása, hogy az alföldi vármegyékben ekkorra a gümőkór már elvégezvén rombolását, kevesebb anyag maradt, melyet még pusztítani tud. Az alföldi vármegyék közül csak Ugocsa (6³⁹) és Heves szerepelnek nagyobb indexszel, de Trencsén (7⁸⁸), Turóc, Zólyom és más *dunabalti vármegyék magas indexei határozottan az utóbbi országrésznek biztosítják az elsőséget.* A dunabalti vármegyéknek ebben a monopolisztikus helyzetében később nem történik változás, hacsak annyiban nem, hogy immár Zólyom (8⁰⁸) vármegye került fel az első helyre. A városok között Selmecbányán a század elején is már 12⁸¹ volt az index, hogy 10 évvel később 15⁶¹-re emelkedjék. Pancsova indexe is a 10-es határ mögött afféle húzódozott. Az 1901 után, valamint később is az e korú férfinepesség gümőkórhalandósága Hajdu vármegyében volt a legalacsonyabb, de míg a század elején a többi kedvező indexet jobbra a Dunán túl és a Királyhágón túl láthattuk, addig 1911 után egész sereg alföldi vármegyében (Jászban, Csongrádban, Békésben stb.) szintén már mélyre süllyedt az index.

A 40—49 éves nők gümőkórhalandóságának maximumait határozottan néhány tiszajobbparti vármegyében (Ugocsa 7⁸⁸, Szatmár, Máramaros, Bereg, Ung) vehettük kezdetben észre. Ezek sorozatába azonban előbb is már egy-két erdélyi vármegye (Szolnok-Doboka, Maros-Torda) is beékelődött. A tiszajobbparti vármegyék elsősege (Ugocsa 6¹⁹) később sem volt kétséges, de a maximumok között ekkor már a dunabalti vármegyék (Zólyom, Liptó) is feltűnedeztek. A városok között Pancsova (9²⁴) és Szabadka (7⁰⁸) eleinte messze kiemelkedtek a többiek közül, később az első Fiume (5²⁸) nem annyira kiálló módon előzte meg az utána következő Pozsonyt. A minimumok terén nagy fejlődést látunk. Eleinte Brassón (2⁵⁸) és Baranyán (2⁸⁷) kívül nem volt más vármegye, ahol az index 3-nál kisebb lett volna, később azonban Fogaras gümőkórhalandósága (1⁶⁶) a 2⁰⁰ határ alá esett s nagyon sok vármegyénk volt még, ahol a korosztály női népességének indexe a 3⁰⁰-et sem érte el. A városi minimumok között is általában új nevek szerepelnek. Eleinte Pécs (2⁸⁷) és Székesfehérvár (2⁹⁶), utóbb pedig Marosvásárhely (1³⁷) és Hódmezővásárhely (1⁷⁹).

Az 50—59 éves korú férfinepesség gümőkórhalandóságának maximumai *szokottanul magas arányszámokat hoztak* 1901 után számos vármegyében. Leginkább a *Duna bal partján* Trencsén (12²⁶), Zólyom (11⁷⁶), továbbá a *Tisza két partján*. Ez a területi jellegzetesség a megfigyelés utolsó szakában is változatlanul fennállt: az említett vidékek korábban úgy, ahogy védett férfinepessége most már rohamosan esett áldozatul a tuberkulózisnak s csupán egy vármegyét (Maros-Tordát) vettünk észre az ország más részéből, mely a maximumok közé törekedett. A városok között mindkét időszakban Selmecbánya (20⁰⁰, 18⁸²) volt a legfigyelemreméltóbb, de Pozsony és Temesvár indexe is mindkét időszakban a legrosszabb indexek közé számított. A minimális gümőkórhalandóságú vármegyék sorában ebben a korcsoportban már a férfiaknál is mindinkább háttérbe szorítják az alföldi vármegyék a többiek, különösen az 1911-ik év után, amikor Békés (2⁵⁵), Jász, Hajdu, Csanád és Csongrád indexeivel csupán néhány dunántúli vármegye (Moson, Fejér, Tolna) vetekedhetett. A városok között mindkét időszakban Hódmezővásárhely indexe (3⁶¹, 2⁸⁹) volt a legalacsonyabb.

Az 50—59 éves korú női népesség gümőkórhalandóságánál vármegyeszerte egész megfigyelésünk alatt szintén igen magas arányszámokat látunk, de míg 1901 után a tiszabalti vármegyék (Máramaros 12⁰⁴, Ugocsa: 11⁹⁴, Szatmár: 10⁰⁷) határozottan ennek az országrésznek biztosították az elsőséget, utóbb Ugocsa mögött Ung, Szolnok-Doboka, Zólyom és Bereg vármegyét láttuk feltűnni, más országrészekből valókat tehát. A városok közül a legmagasabb indexek sorában Szabadka (6⁴⁰) mellett Debrecen (5⁶⁰) említhetjük fel, később azonban egész más városok (Selmecbánya 4²², Nagyvárad, Temesvár stb.) voltak előtérben. A minimumok sorában a vármegyékénél, noha a legkisebb arányszám előbb Szebené (3⁰⁸), utóbb Brassóé (2¹¹) volt, az 50—59 éves korú női népesség gümőkórhalandóságánál is tisztán felismerhető az az irányzat, mely az alföldi vármegyékben ennek a népességnek már bizonyos védelmet biztosít. A városok között is a legkisebb indexek határozottan az alföldi törvényhatóságokban fordultak elő (Pancsován és Versecen).

A 60 éven felüli népesség gümőkórhalandóságának ismertetése helyett utalunk táblánk anyagára.

h) A gümőkórhalandóság vallás szerint számított indexel törvényhatóságokint.

Törvényhatóságok szerint kiszámítottuk az egyes vallásfelekezeti és anyanyelvi csoportok indexeit. A vallásfelekezetek gümőkórhalandóságát közöljük elsőnek, megjegyezve, hogy úgy itt, mint az anyanyelvi indexeknél is *nagyon kell ügyelni arra, hogy a reális vizsgálatok alapjává csak azokat a vármegyéket és városokat tegyük, amelyek területén a kulatás tárgyát képező népességcsoport nem törpe kisebbség, hanem mindenestre legalább számottevő réteget alkot a lakosság más vallású vagy nyelvű elemeivel szemben.*

Azokban a törvényhatóságokban, ahol egyik vagy másik vallás kevés, illetőleg egyik vagy másik anyanyelvi közösség képviselői csak elenyésző csekély számban vannak jelen, könnyen megeshetik (és tényleg meg is esik), hogy a számítás rendkívüli eredményeket ad. Akár abban az irányban, hogy a gümőkórhalandóság nagyon alacsonynak, akár úgy, hogy nagyon magasnak látszik. Ott, ahol egy-egy nyelvi vagy vallási csoportnak csak kis szigetei, foltjai vannak, legtöbbször hiányzik a népességnek az a kor-, foglalkozás-, társadalmi tagozódás-, stb. szerint való összetétele, mely a csoport egészére jellemző. Pozitív vagy negatív irányban nagy eltulodásokról lehet ott szó. S minthogy a gümőkór bizonyos korosztályokat és bizonyos foglalkozásokat űzőit — mint más helyütt bőven kifejtettük — nem egyformán fenyeget, ebből folynak részben azok az abnormális kiugrások és elmaradások, melyeket táblázataink feltárnak.

93. tábla. A vallásfelekezetek gümőkórhalandósága törvényhatóságok szerint az 1901—1915. években.

Törvényhatóság	1901—1905										1906—1910										1911—1915									
	Római kuth.	Görög kuth.	Refor. mltus	Ág. hit. ev.	Görög keleti	Unitá- ríus	Iszra- lita	Római kuth.	Görög kuth.	Refor. mltus	Ág. hit. ev.	Görög keleti	Unitá- ríus	Iszra- lita	Római kuth.	Görög kuth.	Refor. mltus	Ág. hit. ev.	Görög keleti	Unitá- ríus	Iszra- lita									
Duna jobb partja.																														
Baranya vármegye...	3 ⁰²	3 ⁰¹	2 ⁷³	3 ⁰⁹	4 ⁹²	8 ⁶⁰	1 ⁴⁰	3 ⁴⁸	2 ⁹²	3 ⁰²	3 ⁰³	4 ⁴⁸	10 ⁵²	0 ⁷⁹	3 ²²	1 ⁴²	2 ⁷²	2 ⁶⁴	4 ²¹	—	1 ²⁶									
Pécs t.jv.....	4 ³⁹	5 ⁸⁸	4 ³⁸	4 ⁵⁸	6 ⁵⁶	16 ⁶⁶	1 ⁹⁶	4 ³⁶	—	4 ⁰⁴	2 ⁸⁸	6 ⁷⁰	—	1 ⁵⁵	4 ⁰³	2 ⁰⁴	5 ⁵²	3 ⁵⁸	11 ¹¹	—	1 ⁸⁹									
Fejér vármegye....	4 ⁰²	4 ⁹⁴	3 ⁹⁴	3 ²⁸	3 ²⁴	2 ³⁹	1 ⁹⁷	3 ⁴⁷	2 ¹⁰	3 ⁵⁰	3 ⁷⁷	0 ⁸⁰	0 ⁹⁰	1 ³¹	2 ⁹⁷	3 ⁷⁰	2 ⁷⁸	2 ⁷⁶	5 ⁹²	—	1 ¹⁶									
Székesfehérvár t.jv..	4 ²³	—	4 ¹⁷	3 ⁰⁹	4 ¹⁴	—	2 ⁰¹	3 ⁵²	—	5 ³⁸	3 ⁰⁶	4 ⁶⁴	—	1 ³¹	3 ²²	15 ⁰⁹	3 ⁰⁶	3 ³³	3 ⁹⁹	—	1 ⁷⁹									
Győr vármegye.....	5 ¹⁰	—	4 ⁴⁶	4 ⁵⁸	10 ⁰⁰	—	4 ⁹⁴	4 ⁰⁴	—	4 ²⁸	3 ⁵¹	—	—	0 ⁹⁰	3 ²⁸	—	3 ⁰⁸	2 ⁴⁸	—	—	0 ⁹⁶									
Győr t.jv.....	3 ⁴⁰	7 ¹⁴	3 ⁹⁶	3 ⁰⁰	8 ⁰⁰	—	1 ¹⁸	4 ⁰⁷	3 ²²	3 ⁷⁹	3 ⁴⁷	5 ⁰⁸	—	1 ⁷⁰	3 ⁷¹	2 ³⁰	3 ²⁸	2 ³³	8 ⁶¹	—	1 ⁵⁰									
Komárom vármegye	4 ²⁵	17 ⁸²	4 ¹⁸	5 ¹²	—	—	2 ³⁹	4 ⁰⁰	5 ⁹⁹	3 ⁷⁰	4 ³¹	6 ⁵²	—	1 ³³	3 ³²	0 ⁹²	3 ³⁸	3 ⁰⁶	3 ⁴⁹	—	1 ²²									
Komárom t.jv.....	3 ⁵³	2 ²⁷	3 ⁴⁸	2 ⁴⁷	—	100 ⁰⁰	2 ⁷⁰	2 ⁹⁶	—	3 ²⁸	3 ¹¹	4 ⁶⁵	—	2 ¹⁴	2 ⁷⁶	3 ¹⁷	2 ²¹	0 ⁹⁸	4 ⁵⁵	—	1 ¹⁸									
Moson vármegye....	5 ⁰⁶	10 ⁵²	2 ³⁴	3 ³¹	—	—	2 ²⁰	4 ¹⁴	7 ¹⁴	0 ⁶⁵	2 ⁸⁴	—	—	1 ³⁸	2 ⁶⁸	—	—	1 ³¹	33 ³³	—	0 ⁹²									
Somogy >	4 ⁵³	2 ⁶⁰	4 ²³	4 ⁰⁷	3 ⁰⁵	2 ⁴⁷	2 ²¹	4 ⁰⁶	—	3 ⁸⁰	3 ⁷³	2 ⁰⁶	—	2 ¹⁰	3 ⁴⁹	3 ⁷⁷	3 ¹⁶	2 ⁹⁴	—	—	1 ⁴¹									
Sopron >	4 ¹⁶	15 ³⁸	1 ⁸³	3 ⁰¹	—	—	1 ²³	3 ⁹⁶	12 ¹²	2 ⁹⁹	2 ⁹⁰	—	—	1 ³⁴	3 ¹⁴	—	1 ⁷⁶	2 ²⁷	—	100 ⁰⁰	1 ⁰⁸									
Sopron t.jv.....	3 ⁹⁹	5 ⁰⁰	3 ⁵³	3 ⁵⁰	—	—	0 ⁷⁴	3 ⁷³	—	5 ⁰⁴	3 ¹⁹	8 ⁰⁰	—	0 ⁶⁰	2 ⁸⁸	—	—	3 ⁰³	—	—	1 ²⁴									
Tolna vármegye....	3 ⁷⁸	3 ²⁶	3 ⁵⁸	2 ⁸⁶	6 ¹⁴	—	2 ²⁸	3 ³⁹	4 ⁸⁵	3 ²⁷	3 ⁶⁴	3 ⁶¹	—	1 ⁷⁶	2 ⁹¹	2 ⁸⁷	2 ⁸⁶	1 ⁹⁷	3 ⁴³	—	1 ⁸⁵									
Vas >	4 ⁰¹	4 ²⁶	3 ²⁴	3 ⁶⁴	2 ⁹⁷	—	1 ⁶³	3 ⁸⁷	10 ¹⁰	2 ⁹¹	3 ¹⁸	—	—	1 ⁵⁷	3 ²³	9 ²⁷	2 ⁹⁵	2 ⁷⁶	11 ²⁷	—	1 ²⁶									
Veszprém >	4 ¹⁷	5 ¹³	3 ⁹²	4 ⁴³	4 ⁰⁸	7 ⁰⁹	1 ⁸⁰	3 ⁷⁰	—	3 ³⁰	3 ⁸²	—	—	3 ⁶²	1 ⁸⁴	3 ²⁴	18 ⁸⁷	3 ¹⁴	3 ³⁶	9 ⁸⁴	0 ⁹⁹									
Zala >	4 ¹⁹	2 ⁹⁴	2 ⁷⁶	3 ⁶⁸	1 ⁸⁶	—	1 ⁹²	3 ⁸⁹	4 ³⁰	2 ⁹²	2 ⁹⁶	—	—	1 ⁴⁷	3 ²⁰	1 ⁷¹	2 ¹¹	2 ⁰²	7 ²⁷	—	0 ⁹⁹									
Duna bal partja.																														
Árva vármegye....	3 ³⁹	—	—	3 ¹⁷	—	—	1 ⁸⁶	3 ²⁵	21 ⁰⁵	12 ⁰⁰	3 ²⁶	—	—	1 ³²	3 ³⁵	—	3 ⁹²	3 ¹⁶	—	—	1 ⁰⁹									
Bars >	4 ¹⁵	4 ³⁵	3 ⁰⁴	3 ⁰⁶	—	—	1 ⁴⁶	3 ⁵⁶	—	2 ⁹⁰	3 ⁸⁹	9 ⁰⁹	—	1 ²²	3 ⁴⁸	8 ⁵⁷	3 ³⁵	3 ³⁸	—	—	1 ²⁶									
Esztergom vármegye	4 ²⁷	—	4 ²³	3 ²⁷	—	—	1 ⁶⁸	3 ⁸⁷	10 ³⁴	3 ⁶⁹	3 ¹²	—	—	2 ⁷⁴	3 ⁶⁴	12 ⁰⁰	3 ⁷⁰	3 ²³	—	—	1 ⁴⁷									
Hont vármegye....	4 ⁴⁴	5 ¹⁹	3 ⁶⁰	3 ²⁸	13 ⁰⁴	—	2 ⁸⁸	3 ⁷⁸	2 ⁶⁸	3 ¹⁸	2 ⁸¹	3 ⁷⁵	—	1 ⁷⁷	3 ⁸⁹	2 ⁵⁶	2 ⁵⁵	2 ⁶⁴	4 ⁸⁸	—	1 ⁸⁶									
Selmecbánya t.jv....	6 ³⁵	7 ¹⁴	—	5 ³⁷	—	—	0 ⁷⁶	5 ⁴⁸	—	1 ⁸²	4 ⁹²	—	—	0 ⁷⁶	5 ⁷⁰	—	—	4 ⁶⁶	—	—	1 ¹⁴									
Liptó vármegye....	5 ⁰⁴	4 ⁰⁸	2 ⁸²	4 ¹⁵	—	—	1 ³⁶	4 ⁰⁹	1 ²⁰	2 ²²	3 ²⁵	—	—	0 ⁹⁵	3 ⁸⁹	—	2 ⁷⁷	3 ³⁷	18 ¹⁸	—	0 ⁷⁴									
Nógrád >	4 ⁸⁸	3 ⁷⁷	3 ⁸⁸	3 ⁸⁷	3 ⁸⁸	—	2 ¹³	4 ³²	5 ⁹³	3 ⁵⁹	3 ⁹⁰	14 ¹⁰	—	1 ⁸⁸	4 ¹⁶	3 ⁰⁵	3 ⁵³	3 ⁹³	1 ⁶¹	—	1 ⁸⁵									
Nyitra >	3 ⁸³	12 ⁹⁰	4 ⁸⁵	3 ³¹	3 ⁵⁷	—	1 ⁷³	3 ⁴⁸	9 ⁰⁸	3 ⁵⁹	2 ⁹⁰	—	—	1 ⁷⁰	3 ⁰⁹	5 ¹³	4 ²³	2 ⁷⁶	30 ⁷⁶	—	1 ⁴³									
Pozsony >	3 ⁸²	11 ⁰³	5 ²⁶	3 ¹⁹	4 ⁰⁶	—	1 ⁶⁶	3 ⁹⁶	4 ⁴¹	5 ⁷¹	3 ¹⁹	8 ⁰⁰	—	1 ⁷⁶	3 ⁴¹	15 ³⁸	3 ⁹⁴	3 ³⁴	10 ⁷¹	—	1 ²⁵									
Pozsony t.jv.....	5 ¹⁰	6 ⁰⁰	3 ¹⁶	3 ⁸³	12 ²⁴	—	1 ⁴⁶	5 ²³	3 ³³	4 ³⁷	4 ⁴²	2 ⁰⁶	—	1 ⁵⁷	4 ⁸⁰	2 ⁸⁶	2 ⁷⁷	3 ⁶⁷	1 ⁹⁸	—	1 ⁵¹									
Trencsén vármegye.	4 ³¹	8 ⁵¹	8 ⁰⁵	4 ⁰⁵	13 ⁰⁰	—	1 ⁰¹	3 ⁸²	3 ⁷⁷	4 ⁶⁵	3 ⁷²	19 ⁷⁶	—	0 ⁹²	3 ⁷²	5 ⁶⁸	4 ⁴⁵	3 ¹⁴	19 ¹⁹	—	0 ⁸⁷									
Turóc >	4 ⁵¹	—	—	4 ⁵⁴	—	—	1 ²⁹	3 ⁷⁸	—	2 ⁶⁵	4 ³¹	—	—	2 ¹⁰	3 ⁷⁰	5 ⁰⁰	1 ³¹	4 ⁵⁹	6 ⁶⁶	25 ⁰⁰	0 ³⁰									
Zólyom >	4 ⁷²	2 ⁶⁸	2 ⁴⁵	3 ⁹⁴	—	—	1 ⁰¹	4 ⁴¹	3 ⁴³	0 ⁷⁴	3 ³⁸	4 ²⁶	—	1 ³⁵	4 ⁵⁶	3 ¹⁵	2 ⁶⁸	3 ⁷⁹	3 ³³	—	1 ¹⁰									
Duna-Tisza köze.																														
Bács-Bodrog várm.	3 ⁰³	2 ⁸¹	2 ⁷⁴	2 ⁷²	6 ²⁶	6 ²⁵	1 ⁶⁶	3 ⁵⁵	3 ¹⁸	2 ⁸⁵	2 ⁸⁵	6 ⁰⁷	—	1 ⁵⁷	3 ¹⁰	2 ⁹⁰	2 ²⁶	2 ⁶²	5 ²⁵	—	1 ³²									
Baja t.jv.....	4 ⁰⁸	—	5 ⁹⁸	1 ⁰⁰	6 ⁰⁴	—	2 ⁵³	4 ⁸⁴	8 ⁰⁰	2 ⁸⁰	4 ⁶⁵	9 ³⁶	40 ⁰⁰	1 ⁹⁵	4 ¹⁰	10 ⁵²	7 ⁴⁶	5 ¹⁷	6 ⁰²	—	2 ⁵⁸									
Szabadka t.jv.....	6 ⁰⁷	—	2 ⁵⁸	1 ⁰⁴	6 ⁵⁴	—	2 ¹¹	5 ⁶³	—	5 ⁵⁶	2 ²⁶	8 ³⁴	—	2 ⁵⁰	4 ⁰²	—	4 ⁶⁵	3 ¹⁵	5 ⁹⁴	—	1 ¹³									
Újvidék t.jv.....	4 ⁵³	3 ⁹¹	4 ⁰⁶	3 ⁰⁷	6 ⁵⁹	—	1 ³⁵	1 ¹⁶	4 ⁸⁹	3 ⁰⁵	3 ⁸⁶	6 ⁵⁵	—	2 ⁰⁰	4 ⁵³	4 ³⁷	4 ⁸⁷	2 ⁹⁸	5 ⁰⁹	—	1 ⁸⁹									
Zombor t.jv.....	3 ⁷⁰	13 ³⁸	3 ⁴¹	0 ⁸⁶	5 ¹⁶	—	1 ⁵⁹	4 ⁰²	—	2 ³⁷	2 ⁴⁶	4 ⁸⁹	—	1 ⁸⁹	3 ⁸¹	—	2 ⁶⁸	2 ³³	4 ⁸⁶	—	1 ⁹⁷									
Csongrád vármegye.	4 ⁶⁴	3 ⁰⁹	3 ²²	2 ⁸⁵	3 ⁰⁹	—	1 ⁸¹	4 ³²	1 ⁸⁹	2 ⁸⁴	2 ⁴³	7 ⁵⁵	—	0 ⁹⁷	3 ²⁵	0 ⁹⁷	2 ³⁴	1 ⁷⁸	8 ¹³	—	1 ²⁰									
Hódmezővásárhely..	4 ⁴⁷	—	3 ⁷⁶	1 ¹¹	4 ⁸¹	3 ⁶⁷	1 ⁹¹	3 ⁹⁰	1 ⁵⁸	3 ⁴⁵	1 ¹⁰	3 ⁸⁷	6 ¹⁴	1 ⁶³	3 ⁰¹	2 ⁴⁵	2 ⁶⁶	0 ⁶⁸	2 ⁶²	2 ⁹³	1 ³⁰									
Szeged t.jv.....	3 ³⁹	2 ⁷³	4 ⁰⁶	1 ⁷⁸	5 ⁴⁸	8 ³³	1 ⁹¹	3 ²⁵	2 ⁵⁶	2 ⁵⁰	3 ⁴⁹	4 ³⁶	6 ⁰⁶	1 ⁰³	3 ⁴⁵	2 ⁰⁴	2 ⁵⁰	2 ²⁴	3 ⁷³	4 ⁷⁶	1 ⁶³									
Heves vármegye....	4 ⁹⁹	9 ⁰⁵	4 ⁴³	6 ⁹⁸	13 ⁷⁹	—	2 ⁶⁰	4 ¹³	7 ³³	3 ⁷²	5 ³¹	10 ⁵²	—	2 ²²	3 ⁵³	5 ⁴²	3 ¹⁰	6 ⁴⁰	23 ⁸⁰	23 ⁵³	1 ⁵²									
Jász-Nagyk.-Sz. vm.	4 ⁵⁷	6 ⁵¹	4 ⁰¹	4 ³⁰	3 ¹⁷	9 ⁴⁶	2 ⁰⁷	4 ⁰¹	3 ⁸⁹	3 ⁶²	2 ⁴⁷	3 ⁰⁰	5 ²⁶	1 ⁶⁴	3 ⁵⁸	2 ⁰²	2 ⁸⁹	2 ⁵⁸	4 ⁶⁵	2 ⁶⁷	1 ⁴⁴									
Pest-P.-S.-Kisk. >	4 ⁶⁵	7 ⁸⁹	3 ⁰⁴	4 ²⁶	5 ⁷⁹	2 ⁷²	2 ⁶¹	4 ³⁸	4 ⁶⁶	3 ⁶⁸	4 ¹¹	5 ⁶⁴	7 ⁶⁰	2 ²²	3 ⁸⁸	5 ⁰⁷	3 ²⁸	4 ⁰⁰	5 ⁶⁴	4 ⁷⁵	1 ²⁰									
Budapest sz.-főv...	5 ⁰³	5 ⁴⁴	4 ⁰⁶	4 ⁷⁶	5 ⁰⁷	2 ⁸⁴	2 ⁴¹	4 ⁷⁵	4 ⁹³	5 ⁰⁷	4 ³²	5 ⁵²	2 ⁸⁰	2 ¹¹	4 ³⁸	5 ⁶⁰	4 ⁰³	3 ⁸¹	6 ¹⁸	3 ¹¹	2 ¹³									
Kecskemét t.jv.....	3 ⁹⁶	6 ⁰⁶	3 ¹⁶	3 ⁴⁴	5 ⁹⁷	—	2 ¹³	3 ⁸⁴	5 ³²	3 ⁹⁵	3 ²⁰	4 ⁰⁹	—	1 ¹⁰	3 ³⁴	4 ⁶⁶	3 ⁶¹	1 ²⁰	3 ⁶⁰	—	1 ⁵⁸									
Tisza jobb partja.																														
Abauj-Torna várm.	3 ⁹¹	4 ²¹	3 ⁵¹	3 ⁵⁰	—	—	2 ³⁷	3 ⁴⁹	3 ⁸¹	3 ¹⁰	3 ¹³	6 ¹⁵	—	1 ³⁵	3 ¹⁰	3 ¹²	2 ⁷⁶	2 ⁸⁰	—	—	1 ⁴¹									
Kassa t.jv.....	4 ²⁹	4 ⁰³	3 ¹⁴	2 ⁸⁵	4 ¹⁷	—	1 ⁹⁸	4 ³⁶	4 ⁰⁸	2 ¹¹	3 ¹⁸	3 ⁹⁴	—	1 ⁶⁰	3 ⁵⁰	3 ⁵¹	3 ⁰¹	3 ⁰²	—	—	1 ³⁷									
Bereg vármegye....	4 ⁴³	3 ⁶⁵	3 ⁹⁸	3 ⁸⁵	4 ⁵⁵	—	2 ⁶⁰	3 ⁷⁴	3 ⁵⁵	4 ⁰⁰	5 ⁶⁴	2 ⁰⁴	10 ⁰⁰	2 ⁴²	3 ⁵³	3 ⁶⁸	3 ⁴⁵	3 ⁰²	—	—	2 ²⁶									
Borsod >	3 ⁶²	3 ⁵⁶	3 ⁹⁷	3 ⁹³	—	—	2 ⁵⁰	3 ⁴⁹	3 ⁵⁸	3 ⁴⁸	3 ⁶¹	—	—	1 ⁶⁰	3 ⁵¹	3 ⁵⁶	3 ⁰⁹													

Törvényhatóság	1901—1905										1906—1910										1911—1915									
	Római kath.	Görög kath.	Refor- mátus	Ág. hit. ev.	Gö. ág. keleti	Ortodox	Iszlám	Római kath.	Görög kath.	Refor- mátus	Ág. hit. ev.	Gö. ág. keleti	Ortodox	Iszlám	Római kath.	Görög kath.	Refor- mátus	Ág. hit. ev.	Gö. ág. keleti	Ortodox	Iszlám									
Tisza bal partja.																														
Békés vármegye....	5'23	5'17	4'70	4'74	5'72	3'54	2'31	5'01	3'95	4'28	4'13	7'34	2'95	1'84	4'02	4'28	3'18	3'29	4'71	1'79	1'58									
Bihar ».....	3'80	4'39	3'95	3'92	3'54	—	2'09	3'37	3'84	3'61	2'54	3'59	1'71	1'73	3'03	3'30	2'80	2'07	3'19	1'84	1'20									
Nagyvárad tjt.....	5'02	6'21	4'05	4'55	7'26	5'70	2'44	4'19	8'23	5'08	2'31	7'92	7'84	2'41	4'24	7'38	4'84	3'78	7'27	4'00	2'11									
Hajdu vármegye....	4'71	4'98	3'84	2'84	9'45	—	2'12	4'08	5'36	3'74	2'37	5'03	—	1'72	2'92	4'02	2'95	0'68	2'58	—	1'54									
Debrecen tjt.....	4'48	6'08	5'04	3'57	1'17	4'05	3'10	3'71	7'10	4'18	2'63	0'72	—	1'88	3'07	6'03	3'37	2'98	3'11	3'70	2'00									
Máramaros várm....	3'82	3'71	3'95	2'58	3'02	10'00	3'09	3'84	3'64	3'60	2'07	3'87	—	2'61	3'03	3'62	4'11	4'31	2'37	—	2'24									
Szabolcs ».....	4'26	4'70	4'15	5'38	4'09	—	2'39	3'85	4'28	4'04	4'57	4'11	—	1'90	3'26	3'61	3'47	3'93	2'44	—	1'30									
Szatmár ».....	4'28	4'50	3'75	5'27	5'51	—	2'31	3'88	4'05	3'84	4'19	4'48	5'71	2'03	3'08	4'28	3'63	3'80	4'84	16'21	1'00									
Szatmárnémeti tjt..	5'20	4'78	4'16	4'32	—	—	2'23	3'87	4'04	3'67	2'13	—	—	1'79	3'14	4'16	3'47	5'08	7'27	—	1'70									
Szilágy vármegye...	3'44	3'95	4'11	4'96	1'70	—	2'05	2'85	3'85	3'41	4'62	2'17	2'67	2'16	3'06	3'90	3'33	4'58	2'37	2'60	2'19									
Ugocsa ».....	3'94	4'46	4'89	3'70	—	—	3'14	3'50	4'31	4'75	5'26	—	—	2'80	3'16	3'83	4'44	—	4'17	—	1'79									
Tisza-Maros szöge.																														
Arad vármegye....	4'36	4'33	4'14	3'67	4'53	—	1'90	3'85	4'43	3'12	4'37	4'71	—	1'13	2'82	4'12	2'59	2'95	3'74	—	1'58									
Arad tjt.....	4'53	4'50	4'39	4'18	6'00	12'90	2'83	4'61	4'80	3'93	5'31	6'72	—	2'18	4'37	4'39	3'95	5'51	6'27	3'51	1'81									
Csanád vármegye...	5'10	4'07	3'84	4'28	4'90	—	1'41	4'52	4'24	3'65	3'64	4'38	2'67	1'45	3'64	3'70	2'50	3'20	3'93	—	0'95									
Krassó-Szörény vm.	3'27	3'40	2'85	4'50	3'51	—	2'15	3'48	3'71	2'88	2'11	3'43	—	1'79	3'06	3'70	1'94	3'13	3'89	—	1'38									
Temes vármegye...	3'19	4'07	2'71	2'36	4'50	—	2'28	3'08	4'70	2'70	2'20	4'66	—	1'74	2'36	2'81	2'39	1'73	3'38	—	0'62									
Temesvár tjt.....	4'73	7'64	4'45	4'73	5'32	—	2'64	4'07	7'36	4'04	3'82	5'48	6'08	2'35	4'14	7'49	2'94	5'61	6'16	—	2'26									
Versec tjt.....	3'83	—	0'52	4'50	6'30	—	3'64	3'40	2'13	1'48	2'02	5'74	—	0'99	2'51	3'64	1'91	0'60	4'92	—	1'35									
Torontál vármegye.	3'43	2'87	3'52	2'86	5'85	3'17	1'53	3'21	5'10	3'32	3'59	6'00	—	1'68	2'87	3'77	3'18	3'10	4'79	—	1'74									
Pancsova tjt.....	3'58	—	3'21	3'02	6'61	—	2'13	3'91	1'64	5'58	3'03	7'41	—	—	3'73	0'89	3'33	2'73	5'51	—	2'55									
Királyhágóntúl.																														
Alsó-Fehér várm....	3'08	3'32	3'18	2'02	2'50	3'04	1'18	3'55	3'41	3'03	1'99	2'68	2'17	1'05	2'81	3'27	3'23	1'81	2'69	2'52	1'48									
Beszterce-Naszód....	3'25	2'85	3'53	3'27	1'99	—	1'05	2'24	2'49	3'09	2'95	2'43	2'05	1'61	3'58	2'55	3'54	2'91	2'79	4'00	1'86									
Brassó vármegye...	3'78	1'07	3'25	3'52	3'44	1'55	2'01	2'93	1'95	2'68	3'08	2'97	1'45	2'00	2'81	1'03	2'25	2'29	2'89	2'22	0'67									
Csik ».....	3'04	4'19	1'46	0'89	3'55	1'94	1'32	3'35	3'57	2'26	7'94	5'59	6'56	0'72	3'17	3'57	1'42	0'76	9'57	1'43	1'70									
Fogarasz ».....	2'77	2'80	2'97	2'92	2'77	0'93	1'00	2'92	2'63	1'97	3'41	2'36	2'61	1'80	2'98	2'33	3'20	2'31	1'86	2'90	1'55									
Háromszék ».....	3'90	4'71	3'38	2'19	2'65	3'80	1'33	3'56	3'91	3'13	4'26	2'91	3'29	0'75	2'64	2'10	2'05	1'57	2'61	2'83	0'49									
Hunyad ».....	2'82	2'72	2'96	2'94	2'84	3'80	1'18	2'83	2'86	2'44	2'38	2'90	2'04	1'19	2'71	2'67	2'75	2'00	2'84	3'15	1'02									
Kis-Küküllő ».....	3'09	4'44	3'11	3'38	4'15	3'49	2'10	4'17	3'89	3'37	3'07	3'67	3'51	2'83	5'06	4'28	3'60	2'59	4'14	3'74	2'15									
Kolozs ».....	4'12	4'22	3'83	5'04	3'71	3'65	1'25	4'00	4'31	3'66	3'87	3'57	3'67	1'85	2'98	3'93	3'26	3'22	3'80	2'41	1'12									
Kolozsvár tjt.....	4'66	6'06	4'39	3'14	3'72	3'76	2'16	3'08	0'26	3'92	3'43	5'33	3'75	2'68	3'46	6'62	3'62	3'08	5'30	4'37	2'33									
Maros-Torda várm..	4'98	4'17	3'80	3'33	4'87	3'44	1'26	4'41	3'96	3'09	2'02	4'49	4'12	2'02	4'04	4'06	3'94	2'57	4'49	3'98	1'50									
Marosvásárhely tjt..	4'23	3'85	4'08	2'52	4'45	4'08	2'05	3'58	4'36	3'70	2'76	6'47	4'22	1'81	3'74	3'87	2'91	2'98	4'20	1'80	2'18									
Nagy-Küküllő várm.	4'19	3'80	3'66	2'97	4'09	2'35	1'65	4'93	3'65	4'48	2'85	3'84	3'67	2'57	4'13	3'94	4'47	2'58	3'61	3'85	2'39									
Szeben vármegye...	3'04	3'29	2'86	2'62	2'80	1'99	2'53	2'87	3'13	3'12	2'39	2'91	1'76	1'35	1'93	2'34	2'72	1'92	2'55	3'17	0'77									
Szolnok-Doboka vm.	4'78	3'79	4'44	2'81	3'58	1'80	2'53	3'60	3'88	4'89	2'64	3'59	2'13	2'31	3'69	4'11	3'73	2'29	3'19	1'79	1'78									
Torda-Aranyos ».....	3'97	3'98	3'88	4'06	2'79	3'64	1'78	3'32	3'66	3'65	—	2'79	3'17	1'25	3'73	3'50	3'31	4'87	2'50	5'54	0'00									
Udvarhely ».....	3'94	5'05	3'46	1'98	4'10	3'69	1'49	4'00	3'18	3'48	2'61	3'64	3'20	1'43	3'78	3'98	3'39	1'81	3'78	3'09	1'37									
Fiume város és ker..	7'88	—	6'15	—	9'07	—	2'22	7'00	0'74	3'30	1'40	10'36	—	3'33	6'78	1'71	3'38	2'57	10'86	2'88	—									

A vármegyékben a róm. katolikus lakosság gümőkórhalandósága éppenséggel nem volt kedvező. Eleinte alig volt olyan vármegyénk, ahol e vallás híveinek arányszáma a 30/00-en alul maradt volna s később is alig több, mint a vármegyék negyedrésében. Sőt az 1901—5. években határozottan rossz véleményt kellett alkotnunk a vidéki katolikusok sorait pusztító gümőkórhalandóságról: a vármegyék fele részében indexük a 40/00-et felülmuta. Ebben a tekintetben mindenesetre nagy javulást hozott az utolsó 5 esztendő; de még mindig sokat lehetett várni a jövőtől. A városokban a helyzet még rosszabb volt. Adatgyűjtésünk kezdetén a városok közel háromnegyedében a róm. katolikus lakosság indexe 40/00-nél magasabb volt s még századunk második évtizedének első felében is a városok 37,0/00-ában.

Adatgyűjtésünk elején a róm. katolikus népesség gümőkórhalandósága az alföldi jól ismert Békés vármegyében (5'23) volt a legnagyobb, melynek népességében a róm. katolikus elem jelentékeny kisebbséget alkot. A szintén alföldi és rossz indexű Csanádban (5'10), a dunántúli Győrben (5'10) és Mosonban (5'06) s a dunabalszéli Liptóban, Nógrádban, Zólyomban stb. a katolikus lakosság abszolút többséget jelentett s a tiszajobbparti Gömörben is közel járt ahhoz; viszont Maros-Tordában, ahol a róm. katolikus népesség indexe 1901 után 4'03 volt, az egész lakosságból csak 12,2/00 esett rá. Érdekes, hogy az 1901—5. években szinte kivétel nélkül valamennyi most említett vármegyében az összes népesség gümőkórhalandósága is a maximum felé hajlott. Kivétel csak Maros-Torda vármegye volt, amde az index ott sem volt éppenséggel alacsony. Az 1911—15. években a számok nem voltak annyira hasonlatosak. Nem szólva arról, hogy a katolikusok magas gümőkórhalandósága szempontjából egy sereg új vármegye került előtérbe (Kis-Küküllő 5'06, mely 10 évvel előbb 3'09 indexével a minimumok között foglalt helyet; Zólyom 4'56, Borsod 4'62, Arad 4'37 stb.), számos olyan vármegye volt a maximumok között (Borsod,

Nagy-Küküllő, Békés, Arad, Pest, Liptó), ahol az össznépeesség gümőkórhalandósága jóval szerényebb volt, mint a róm. katolikusoké. De óvatosságra int bennünket az a tény, hogy közülük kevésben volt a róm. katolikus elem túlnyomó és így könnyen akadhattak olyan körülmények, melyek a népmozgalmi statisztikában kényszerűen duzzasztották meg e vallás követőinek számát. Általában azonban érdekes változása az adatoknak, hogy a század elejei alakulással ellentétben a második évtized kezdetén az alföldi vármegyékkel szemben a megfigyelés végén inkább a királyhágóntúli és a felvidéki vármegyékben láttuk a róm. katolikus vallás híveinek legnagyobb gümőkórhalandóságát. A városok között előbb Fiume (7'88), Selmecbánya és Szabadka (mindkettő tipikusan katolikus népességű város), utóbb Selmecbánya (5'70), Pozsony és Ujvidék váltak ki, mely utóbbiak lakosságában a katolikus elem csak relatív többségben volt.

A róm. katolikusok minimális gümőkórhalandóságát jelző vármegyék túlnyomórésztben úgy 1901, mint 1911 után a Királyhágón túlról kerültek ki. (1901—5: Fogarasz 2'77, Hunyad, Alsó-Fehér, Kis-Küküllő; 1911—15: Szeben 1'98, Háromszék, Brassó, Alsó-Fehér). Sáros azonban mindig szintén közibük tartozott s elég gyakran találkozunk közöttük a Tisza-Maros szögéről való vármegyékkel (Temes, Krassó-Szörény, Torontál). Az a körülmény, hogy erdélyi vármegyéket emeltünk ki (különösen kezdetben), ahol a róm. katolikus elem ritkább, bizonyos mértékben gyengíti az alacsony indexek értékét, noha Temes vármegye 3'19 indexét (1901 után) 39,0/00-os, Árva vármegye 3'30 indexét (1911 után) pedig 89,0/00-os róm. katolikusok élvezték. A megfigyelés végén a minimumok között a közvetlen Szeben után következő Temesben (2'36), Sárosban (2'47) és Mosonban már tekintélyes róm. katolikus népesség lakott. Temesben erős kisebbség, Sárosban abszolút, Mosonban pedig túlnyomó többség. A városi minimumok (Szeged, Győr, Komárom, Sopron, Hódmezővásárhely, Versec stb.) a Dunán túl és a nagy magyar alföldön jelentkeztek s közöttük a katolikus göcponok és egyéb helyek egyformán fordultak elő

kárára elhomályosítja; olyan város, ahol az index 50/00-nél magasabb volt, 1901 után még csak 2, 1911 után azonban már 4 volt. A vármegyék közül az ág. evangélikusok gümőkórhalandósága Heves vármegyében volt a legnagyobb (8⁹⁸, ill. 6⁴⁰). Mellette Szabolcs, Szatmár, Turóc (4⁵⁴, ill. 4⁵⁹), Békés (4⁷⁴, ill. 3²⁹), Nógrád, Zólyom és Pest a kiemelkedőbb nevek, *azt mulatva, hogy a lutheránus lakosság néhány fészékében annak gümőkórhalandósága nemcsak nagy, hanem állandóan is az. Különösen áll ez azokra a vármegyékre, ahol a vallás hívei főképp tót anyanyelvűek.* A városok közül Selmecbánya (5³⁷, ill. 4⁶⁶) ugyanezre példa; Miskolcon, Szatmárnémetin és Budapesten is figyelemreméltó kisebbség az a lutheránusság, melynek gümőkórhalandósága elég magas. Vegyük a jellegzetesebb minimumokat. Csík (0⁸³, ill. 0⁷⁶) s a másik két színmagyar erdélyi vármegye (Háromszék és Udvarhely) nem nyújtanak népességük vallási összetételénél fogva elegendő felvilágosítást. Szében (2⁶², ill. 1³²), Sáros, Bács, sőt Tolna már sokkal inkább, mert nyilvánvaló, *hogy ezek németajkú ág. evangélikus lakossága inkább mentes volt a gümőkór veszedelemétől, mint a felvidéken a tótajkú, hitben-testvérei.* A városok közül az alföldiek azok, ahol legkisebb indexeket látunk: Hódmezővásárhelyen (1¹¹, ill. 0⁶³), Szegeden, Versecen, Szabadkán, stb., de közülük a lutheránus lakosság csak Hódmezővásárhelyt jön számba.

A görög keleti vallású lakosság gümőkórhalandóságát rosszindulatúnak mutatta statisztikánknak ez a része is. Előbb az érdekelt vármegyék 55²⁰/00-ában, s utóbb is azok 45⁴⁰/00-ában indexük 40/00-en felül emelkedett. A javulás irama tehát csak nagyon gyenge volt. Ugyanez áll a városokra is. A görög keleti vallású népesség maximális gümőkórhalandósága Máramarosban (1901—5 között), Vasban, Hevesben, Trencsénben fordult elő, de nyilvánvaló, hogy az ezek területén tapasztalt félelmes arányszámok is olyan helyeken alakultak ki, melyeket a görög keleti egyház híveinek letelepülése szempontjából nem kell számba vennünk. A görög keleti vallás szempontjából jelentős vármegyék közül Bácsban, Torontálban, Temesben és Maros-Tordában magas a vallás követőinek gümőkórhalandósága. A városi maximumok általában az említett elbírálás alá tartoznak, Pancsova és Ujvidék kivételével, melyek szerbajkú görög keleti lakosságát erősen pusztította a gümőkór. A minimumok sorában feles számmal találunk olyan vármegyéket, a hol nagy görög keleti vallású csoportoknak kedvező a gümőkórhalandósága. Fogaras (2⁷⁷, ill. 1⁸⁶), Szében, Torda-Aranyos, Hunyad, Alsó-Fehér ilyen vármegyék, *bizonyosságul annak, hogy a környékben és a fekvésben rejő előnyök milyen mértékben bírnak döntő hatással az ezen a vidéken belüli (különben hajlamos) népesség gümőkórhalandóságának csökkentésére.* (A Királyhágón innen eső területen — Arad, Krassó-Szörény és Temes vármegyékben — lakó görög keletiek gümőkórhalandósága sokkal rosszabb volt, mint a Királyhágón túl). A városok között Kolozsvár arányszáma (3⁷², ill. 5³⁰) már a jobbak közé számított.

Az izraeliták kiváltságos helyzete ebben a viszonyításban is megnyilvánul. A vármegyék között 1901—5 között alig egy-kettő akad, melyek izraelita lakosságát 2⁶⁰/00-nél erősebb gümőkórhalandóság pusztította volna, — 1911 után már egy sem. A városokban majdnem ugyanolyan kedvező volt a kép, — ha árnyalatnyival mégis rosszabb — mint a vármegyékben. *A zsidóság előnyös viszonyaira jellemző, hogy legmagasabb indexei is jobbra nagyon alacsonyok.* 1901—5-ig Győrben, Ugocsában, Máramarosban, Hontban, Beregben, Szolnok-Dobokában jegyezték fel az izraeliták között (viszonylagosan) nagyobb gümőkórhalandóságot; 1911—15 között Nagyküküllőben s Bereg, Máramaros, Pest és Ugocsa vármegyékben. *Nem nehéz felismerni, hogy a bevándorolt, a maga gazdasági existenciáját még nem tökéletesen megalapozott zsidóság gümőkórhalandósága (ámogatva ennek az elemnek még nem eléggé fejlett közegészségügyi érzékétől) mennyire előtérbe kerül a területi vizsgálatoknál.* A városok közül 1901—5-ig Versecen, Debrecenben és Aradon; 1911—15 között pedig Baján, Fiumében és Kolozsvárott láttuk a legmagasabb indexeket. Az indexek másik végletét vizsgálva, egyre-másra találkozunk statisztikai sorunkban olyan indexekkel, melyek méltó példának szolgálhatnak arra, hogy a gazdasági helyzet és a kulturális viszonyok fejlettebb foka mellett milyen mélyre le lehet szorítani a gümőkór veszedelemét. 1901—5-ig Alsó-Fehér, Hunyad, Sopron, Kolozs, Maros-Torda stb., 1911—15-ig Turóc (0³⁰), Moson (0³²), Torda-Aranyos (0⁶⁰), Háromszék (0⁴⁹), Temes, Brassó stb. vármegyék szolgáltattak erre példát. A városok közül Sopronban, Selmecbányán, Komáromban, Győrött, Pozsonyban stb., főként tehát a nyugati városokban volt alacsony a zsidóság indexe. Budapesten (2⁴¹ és 2¹³) korántsem volt a zsidó elem gümőkórhalandósága olyan alacsony, mint az imént láttuk.

Az unitáriusok indexét felesleges volna másutt figyelemmel kísérni, mint néhány Királyhágón túli vármegyében. Udvarhelyben a 3⁶⁹-es index 3⁰⁹-ra esett. Kisküküllőben 3⁴⁹-ról 3⁷⁴-re emelkedett. Brassóban az arányszám (1⁵⁵, 2²³) végig alacsony volt. A városok közül előbb Marosvásárhelyt volt az index magasabb (4⁶⁸), mint Kolozsvárott (3⁷⁶), utóbb az index Kolozsvárott felszökött (4³⁷), Marosvásárhelyt azonban egészen ellanyhult (1⁸⁰).

i) Az anyanyelv szerint számított gümőkórhalandósági indexek törvényhatóságunkint.

Előljáróban itt is a vármegyék és városok részletes indexeit közöljük:

94. tábla. A gümőkórhalandóság az egyes törvényhatóságokban anyanyelv szerint az 1901—1915. években.

Törvényhatóság	1901—1905.										1906—1910.										1911—1915									
	magyar	német	tót	oláh	rubén	horvát	szlovák	magyar	német	tót	oláh	rubén	horvát	szlovák	magyar	német	tót	oláh	rubén	horvát	szlovák									
Duna jobb partja.																														
Baranya vármegye	3 ⁶¹	3 ⁰⁴	4 ¹⁹	—	—	6 ⁷⁹	4 ³⁰	3 ⁴⁸	2 ⁹¹	10 ⁴⁸	3 ⁶⁵	—	7 ⁵⁹	4 ⁴⁸	3 ⁰⁹	2 ⁷⁸	19 ¹⁸	108 ³²	—	5 ⁵³	4 ⁴⁶									
Pécs t.jv.	4 ⁰²	4 ⁹⁰	3 ⁷²	—	—	5 ²⁰	3 ⁸⁵	4 ⁰⁵	4 ⁵²	2 ¹³	—	—	3 ⁵⁷	15 ¹³	3 ⁸⁹	3 ⁷¹	6 ¹⁷	13 ³³	—	4 ³⁶	6 ⁴⁰									
Fejér vármegye	3 ⁹¹	4 ⁰⁴	4 ⁸⁵	2 ⁰³	—	—	1 ⁹¹	3 ⁸⁶	3 ⁵⁷	0 ⁰⁰	—	—	—	0 ²⁸	3 ⁸⁶	2 ⁷³	3 ⁸⁸	10 ⁰⁰	—	2 ¹⁸	5 ⁴⁰									
Székesfehérvár t.jv.	4 ¹²	2 ⁰⁶	7 ⁰²	—	—	1 ⁵³	—	3 ⁵⁴	3 ³⁸	2 ⁹⁰	—	—	1 ³⁰	1 ¹⁵	3 ²⁰	1 ¹³	4 ⁹⁴	—	—	—	—									
Győr vármegye	5 ⁰¹	2 ³⁶	—	—	—	15 ³⁸	—	3 ⁹⁸	2 ⁵⁹	—	—	—	14 ²⁸	—	3 ¹⁴	1 ¹⁷	6 ⁰⁶	—	—	—	—									
Győr t.jv.	3 ³⁶	1 ³⁷	2 ²¹	22 ²²	—	1 ⁶⁰	7 ⁶⁹	3 ⁸⁵	0 ⁰⁴	—	—	—	—	10 ⁰⁰	3 ⁸⁸	1 ⁵⁴	0 ³⁵	—	—	—	13 ³⁸									
Komárom várm.	4 ²¹	4 ¹⁶	3 ⁷⁸	9 ⁷⁵	22 ²⁰	2 ³⁸	—	3 ⁸³	4 ¹⁵	4 ³⁸	3 ²⁰	—	1 ⁴⁷	—	3 ²²	3 ⁷⁶	4 ³¹	5 ²³	3 ⁰³	2 ¹²	28 ⁵⁸									
Komárom t.jv.	3 ⁷⁰	1 ⁴⁵	1 ³¹	—	—	—	—	3 ²³	1 ²⁰	0 ¹⁹	—	—	—	—	2 ⁶¹	0 ⁴⁸	—	7 ⁴¹	—	—	18 ¹⁸									
Moson vármegye	4 ⁴⁸	4 ⁸⁵	7 ⁸¹	—	—	5 ⁴⁴	—	3 ⁶⁴	4 ⁰⁸	3 ⁰³	—	—	4 ¹¹	66 ⁰⁸	2 ³⁸	2 ⁰⁴	4 ⁰⁸	—	—	2 ⁵⁹	100 ⁰⁰									
Somogy	4 ⁴⁴	3 ³⁸	11 ⁰⁰	6 ⁸²	—	4 ³⁸	—	4 ⁰⁰	2 ³⁵	3 ⁰⁶	4 ⁵⁰	—	5 ⁰⁰	—	3 ³⁹	2 ³⁹	1 ⁶⁵	28 ⁵⁷	—	3 ⁶⁸	—									
Sopron	4 ²⁵	3 ⁸²	3 ⁵⁴	22 ²²	—	4 ⁶⁵	—	3 ⁹²	3 ³²	0 ³⁹	14 ²⁸	—	4 ⁷⁴	—	3 ⁰²	2 ⁷⁸	6 ⁵⁷	—	—	3 ⁶⁵	—									
Sopron t.jv.	3 ⁰⁰	4 ¹¹	1 ⁴³	—	—	4 ⁴⁴	—	2 ⁶⁸	4 ⁰²	2 ⁶⁰	30 ⁷⁶	—	2 ⁷⁸	—	2 ³³	3 ²¹	1 ⁰⁹	15 ³⁸	—	1 ⁷⁹	—									
Tolna vármegye	3 ⁷⁸	3 ¹²	2 ⁷²	—	—	3 ²⁵	6 ⁹²	3 ³⁶	2 ⁰⁷	1 ⁸⁴	20 ⁰⁰	—	—	6 ⁰³	2 ⁸⁰	2 ⁶⁹	1 ²⁷	10 ²⁶	—	2 ⁹²	3 ⁸¹									
Vas	4 ⁰¹	3 ⁷³	4 ⁹⁸	—	—	3 ⁰⁶	—	3 ³³	3 ³⁶	7 ⁰⁹	28 ⁴⁷	—	3 ⁷⁷	—	3 ³⁸	2 ⁹⁰	5 ⁵⁶	100 ⁰⁰	—	2 ⁹⁵	26 ⁰⁰									
Veszprém	4 ¹⁶	3 ⁶¹	3 ⁵³	1 ⁶⁵	—	—	50 ⁰⁰	3 ⁰³	3 ²⁵	1 ⁰⁵	4 ⁹⁴	—	—	—	3 ¹⁸	2 ⁹²	3 ⁴⁹	9 ⁷⁶	80 ⁰⁰	—	35 ²⁰									
Zala	4 ¹⁴	3 ⁴⁰	2 ⁷⁵	2 ⁵¹	—	4 ¹⁰	15 ³⁸	4 ⁰⁰	1 ⁸⁴	4 ⁴²	3 ⁹⁶	—	3 ⁸²	5 ⁸⁸	3 ¹⁹	1 ⁴⁴	1 ⁷²	22 ⁷³	—	2 ⁹⁷	10 ⁷¹									
Duna bal partja.																														
Árva vármegye	0 ⁰⁷	1 ⁵⁰	3 ⁴²	—	—	—	—	2 ⁰⁶	1 ⁰⁵	3 ⁶²	—	—	—	—	1 ⁸⁰	1 ⁰⁸	3 ⁸⁷	—	—	—	—									
Bars	3 ³⁰	4 ⁸⁰	4 ²⁸	—	—	—	—	3 ⁰⁹	3 ⁹⁰	3 ⁵⁶	—	—	—	14 ²⁸	3 ⁰⁵	4 ¹¹	3 ⁴⁵	18 ¹⁸	—	—	75 ⁰⁰									
Esztergom várm.	4 ⁴⁷	3 ¹⁴	2 ⁸⁰	57 ¹⁴	—	3 ²⁸	—	4 ⁰²	3 ³⁷	2 ⁴⁵	—	—	—	—	3 ⁷²	3 ²²	2 ⁰⁷	—	—	—	—									
Hont vármegye	4 ²⁴	5 ⁴⁵	3 ⁶⁹	4 ⁸²	33 ³⁸	13 ³⁸	18 ¹⁸	3 ⁷⁹	4 ³⁸	2 ⁹⁸	17 ⁹¹	—	—	83 ³²	3 ²¹	4 ²⁸	2 ⁸⁹	8 ⁰⁰	—	—	16 ⁰⁷									
Selmecbánya t.jv.	4 ⁰⁸	4 ⁸⁶	7 ⁰¹	—	—	—	—	1 ⁷⁵	2 ⁸²	6 ⁹⁶	—	—	—	—	2 ²⁷	3 ⁰⁹	7 ⁵²	—	—	—	—									
Liptó vármegye	1 ⁷⁰	2 ¹⁰	4 ⁷²	—	—	33 ³⁸	—	1 ¹⁸	1 ⁵⁰	3 ⁷⁷	—	—	—	—	0 ⁰⁹	1 ¹⁶	3 ⁸¹	1 ⁸⁰	—	—	18 ¹⁸									
Nógrád	4 ⁷⁴	2 ⁰⁸	4 ⁰⁰	4 ⁸²	—	6 ⁰⁶	—	4 ⁵⁶	2 ⁸¹	3 ⁰⁶	3 ⁴⁵	—	—	—	4 ¹⁴	2 ⁵⁵	3 ⁷⁴	18 ¹⁸	—	—	3 ⁸⁵									
Nyitra	3 ⁹⁸	3 ¹⁹	3 ⁶¹	10 ⁰⁰	—	—	—	3 ⁵²	3 ⁰⁰	3 ²⁸	—	13 ³⁸	4 ⁰⁸	—	3 ¹⁴	3 ⁰⁰	2 ⁹⁶	30 ⁷⁸	15 ³⁸	4 ⁹⁴	23 ⁰⁸									
Pozsony	4 ⁸¹	2 ⁷⁹	3 ⁴¹	—	—	2 ⁹⁰	3 ²¹	4 ⁴⁴	4 ⁴⁷	3 ¹⁸	3 ⁴⁵	—	—	4 ⁷⁸	25 ⁰⁰	2 ⁶¹	3 ⁹⁰	3 ¹⁰	4 ¹⁷	—	5 ¹⁸									
Pozsony t.jv.	4 ⁵⁵	3 ⁹⁵	5 ⁸⁰	6 ²⁵	—	—	8 ²⁴	7 ¹⁴	4 ⁹⁸	4 ²⁵	5 ⁹⁹	—	—	1 ⁹⁴	7 ⁰⁹	4 ³⁰	3 ⁹⁸	5 ⁴⁸	—	—	1 ¹⁴									
Trencsén várm.	2 ⁴⁴	1 ⁹⁴	4 ⁸³	22 ²⁵	—	—	6 ²⁵	10 ⁰⁰	1 ⁹²	1 ⁰⁸	3 ⁸⁸	20 ²⁹	—	—	2 ⁸²	7 ²⁷	1 ⁰²	1 ²⁸	3 ⁷⁶	19 ⁷⁷	—									
Turóc	1 ¹⁹	3 ⁷⁸	4 ⁷⁷	—	—	—	—	2 ⁰⁷	3 ⁷⁸	4 ²²	—	—	—	—	1 ⁵⁵	3 ⁸³	4 ⁵⁸	7 ⁴¹	—	—	66 ⁰⁶									
Zólyom	2 ⁵¹	1 ⁹⁰	4 ⁶⁴	—	—	—	—	1 ³⁸	2 ⁸⁴	4 ⁸⁴	—	—	—	—	1 ⁴⁷	1 ⁴¹	4 ⁷¹	—	—	—	14 ²⁸									
Duna-Tisza köze.																														
Bács-Bodrog várm.	3 ⁷²	2 ⁷⁴	3 ⁶⁰	1 ⁴²	2 ⁸⁷	1 ⁸⁸	6 ¹⁹	3 ⁶¹	2 ⁷⁹	3 ¹⁹	5 ¹¹	3 ⁴⁵	2 ⁸⁶	6 ⁰⁷	3 ⁰⁴	2 ⁴⁸	3 ³⁰	21 ¹⁶	2 ³⁷	2 ⁶⁹	5 ²⁴									
Baja t.jv.	4 ⁴⁸	3 ⁸²	13 ⁰⁴	—	—	—	8 ¹²	4 ⁰⁹	4 ⁴⁸	4 ⁴⁴	—	—	—	11 ⁴⁸	4 ²⁶	2 ⁴²	8 ⁵⁹	—	—	—	10 ⁰⁰									
Szabadka t.jv.	5 ⁷⁰	5 ⁷⁹	18 ⁰⁷	—	—	—	6 ²⁴	4 ⁸⁵	4 ⁹⁴	12 ⁰⁸	—	—	—	6 ⁰⁶	8 ²⁰	3 ⁴¹	2 ⁶¹	—	—	—	5 ²⁹									
Újvidék t.jv.	3 ⁹⁵	4 ⁸²	2 ⁷⁰	—	—	1 ⁵⁶	3 ²⁰	6 ⁵⁹	3 ⁸⁴	4 ⁴⁵	2 ⁸²	—	—	3 ²⁰	2 ⁰³	6 ⁵⁹	4 ²⁹	3 ⁰³	—	—	4 ²¹									
Zombor t.jv.	3 ¹⁸	4 ⁰⁶	4 ⁵⁵	—	—	100 ⁰⁰	4 ²¹	5 ⁸²	1 ²⁶	4 ⁷⁶	—	—	—	4 ⁷⁶	4 ⁸⁴	4 ⁰⁹	2 ⁶⁸	5 ²⁶	—	—	4 ⁸⁸									
Csongrád várm.	4 ³⁷	0 ⁸²	2 ¹⁴	3 ¹⁷	—	—	6 ⁰⁶	4 ⁰⁷	0 ⁹⁴	1 ⁴⁷	—	—	—	—	5 ⁴¹	3 ¹¹	3 ⁸¹	0 ⁷⁵	17 ¹⁴	—	9 ⁰⁹									
H.-Vásárhely t.jv.	3 ⁷⁷	—	—	—	—	—	—	3 ⁴⁷	—	—	—	—	—	—	—	2 ⁶⁸	1 ⁵⁷	—	—	—	5 ¹⁸									
Szeged t.jv.	3 ³⁸	1 ³⁹	5 ¹⁰	2 ⁰⁰	50 ⁰⁰	—	5 ⁷⁴	3 ¹⁶	0 ²¹	—	3 ⁴⁵	—	3 ²⁵	4 ³⁸	3 ⁵⁴	0 ⁷⁰	2 ⁹¹	2 ²⁶	—	7 ⁴¹	4 ⁶⁹									
Heves vármegye	4 ⁸⁹	3 ⁹¹	1 ²⁰	9 ³⁰	—	—	—	4 ⁰⁶	0 ⁷⁰	1 ³¹	17 ⁹¹	—	—	—	3 ⁶¹	2 ⁰⁰	1 ⁴⁴	2 ²⁰	—	—	60 ⁸⁰									
Jász-Nagyk.-Sz. vm.	4 ³⁰	—	0 ⁰⁵	—	—	—	3 ⁰⁹	—	3 ⁷⁷	—	—	—	—	—	3 ¹¹	0 ⁹⁴	1 ³³	—	—	—	4 ⁰⁵									
Pest-P.-S.-Kisk.	4 ⁴⁷	3 ⁶³	3 ⁸¹	5 ⁶⁰	—	—	3 ⁸⁴	5 ⁸⁵	4 ⁰⁴	4 ²³	4 ¹⁴	6 ⁵¹	6 ⁹⁰	3 ⁴⁶	5 ²³	3 ⁰⁷	4 ⁰⁸	3 ⁵⁶	6 ⁰⁸	6 ⁰⁶	3 ⁰⁹									
Budapest sz.-főv.	4 ⁰⁹	2 ³¹	3 ³⁵	2 ⁰²	1 ¹⁴	3 ⁰⁷	3 ³⁰	4 ²⁶	1 ⁹³	3 ⁰⁹	2 ⁵⁵	4 ⁷⁷	3 ¹⁶	3 ³⁴	4 ²⁶	1 ¹²	1 ⁵⁸	1 ⁰¹	—	1 ²²	2 ³²									
Kecskemét t.jv.	3 ⁷³	1 ⁰⁰	—	25 ⁰⁰	—	—	—	3 ⁸⁰	0 ⁴⁷	5 ³⁵	—	—	—	—	3 ²⁵	0 ⁴⁵	—	—	—	—	—									
Tisza jobb partja.																														
Abauj-Torna várm.	3 ⁷²	4 ⁴²	3 ⁶⁷	—	13 ²¹	—	—	3 ¹⁹	7 ⁰¹	3 ⁶⁶	16 ⁰⁸	3 ¹⁶	—	—	2 ⁷⁸	4 ³²	3 ⁴⁴	16 ⁰⁷	—	—	5 ⁷¹									
Kassa t.jv.	3 ¹¹	2 ⁸⁴	5 ⁰¹	4 ⁰⁸	—	7 ¹⁴	—	3 ¹⁵	2 ⁴¹	5 ²²	25 ⁷²	1 ¹¹	14 ²⁸	14 ²⁸	3 ¹⁵	1 ³²	3 ¹²	2 ²⁰	—	—	14 ²⁸									
Bereg vármegye	3 ⁸⁹	3 ⁷³	5 ²⁵	2 ⁷⁸	3 ⁴¹	20 ⁰⁰	—	3 ⁶¹	3 ¹⁴	4 ³²	1 ⁵⁹	3 ⁵³	5 ⁴¹	—	3 ¹⁹	2 ³⁹	4 ¹⁰	—	—	3 ⁶²	3 ⁷⁰									
Borsod	3 ⁹¹	1 ²⁰	1 ²⁴	—	—	—	—	3 ⁴⁵	1 ⁵¹	3 ⁴⁸	—	25 ⁰⁰	5 ⁴¹	—	3 ³²	0 ⁸⁴	4 ¹⁰	4 ⁰⁷	—	—	3 ²⁵									
Miskolc t.jv.	5 ¹²	1 ²¹	2 ³⁵	—	—	—	—	4 ⁰⁸	0 ⁹⁵	0 ⁴³	—	—	18 ¹⁸	—	3 ⁹⁹	—	0 ²⁷	2 ⁰⁶	—	—	—									
Gömör és K.-H. vm.	4 ³⁵	4 ⁷⁸	4 ²⁸	10 ⁰⁰	—	5 ⁴¹	—	3 ⁷⁷	5 ⁵⁵	3 ⁹²	8 ⁰⁰	—	—	6 ⁴⁵	80 ⁰⁰	3 ³¹	3 ⁷⁵	3 ⁸⁸	7 ⁵⁰	9 ⁵²	2 ²⁷									
Sáros vármegye	3 ⁸¹	1 ⁸⁰	3 ⁴⁷	—	1 ²⁸	—	40 ⁰⁰	2 ⁴¹	1 ³⁰	3 ⁰⁰	—	1 ⁷⁸	—	—	2 ¹⁸	1 ⁴⁰	2 ⁷⁷	—	1 ⁵³	—	—									
Szepes	2 ⁵¹	3 ⁵⁵	3 ⁹⁰	0 ⁶⁴	1 ⁵⁴	—	—	1 ⁸⁶	3 ⁵⁰	3 ⁴⁰	0 ⁹⁵	1 ²²	—	—	2 ⁰⁷	2 ¹⁶	2 ³⁸	3 ⁷⁰	1 ¹⁸	1 ⁶⁴	—									
Ung	3 ⁷²	2 ³⁹	4 ¹⁶	3 ⁰²	2 ⁹⁷	4 ¹⁷	68 ⁰⁶	3 ¹²	1 ²⁷																					

Törvényhatóság	1901—1905.										1906—1910.										1911—1915.									
	magyar német		tót	oláh	ruthén	horvát	zseb	magyar német		tót	oláh	ruthén	horvát	zseb	magyar német		tót	oláh	ruthén	horvát	zseb									
Szatmárnémeti t.j.v.	4'51	0'08	—	0'44	—	3'64	—	3'55	—	—	1'05	—	2'80	—	3'30	—	—	1'00	—	—	—									
Szilágy vármegye.	3'90	2'01	1'18	3'53	—	33'33	—	3'27	3'04	1'39	3'58	—	—	—	3'22	0'98	2'25	3'88	—	—	—									
Ugocsa	4'06	1'50	—	6'25	3'84	—	—	4'34	0'95	—	6'16	3'40	—	—	3'91	0'91	—	4'92	3'18	—	—									
Tisza-Maros szöge.																														
Arad vármegye...	4'54	3'51	3'84	4'54	—	—	4'15	3'08	3'46	5'00	4'78	—	—	3'93	2'87	2'48	3'13	3'80	1'49	—	2'48									
Arad t.j.v.....	4'71	3'12	3'84	5'80	—	—	4'30	3'01	4'76	—	—	—	6'06	3'08	4'69	1'01	1'44	5'37	—	—	3'52									
Csanád vármegye.	4'90	3'72	4'55	4'68	—	—	5'83	4'18	2'97	3'91	4'17	4'17	—	4'93	3'27	1'38	3'53	3'49	3'86	—	5'80									
Krassó-Szörény vm.	2'88	3'56	2'60	3'55	1'74	42'39	2'85	2'59	3'75	1'42	3'53	1'52	—	2'84	2'80	3'42	1'31	3'45	4'00	1'88	2'98									
Temes vármegye..	3'35	3'02	3'25	4'46	—	—	5'13	4'89	2'86	2'98	2'38	4'51	—	6'03	5'23	1'95	2'42	1'61	2'15	—	4'88	0'96								
Temesvár t.j.v.....	3'25	5'07	4'89	6'00	—	10'94	4'98	3'52	4'00	5'10	6'12	25'00	1'45	4'83	3'36	4'48	3'53	6'95	—	1'35	4'71									
Versec t.j.v.....	2'90	3'97	—	1'59	—	8'00	0'08	2'64	3'43	—	4'41	—	—	5'29	1'65	2'62	3'15	3'41	44'44	—	5'14									
Torontál vármegye	3'88	3'07	2'84	4'48	—	5'71	6'42	3'52	2'91	3'74	4'91	—	4'49	0'53	3'02	2'72	3'16	3'89	20'00	3'84	5'22									
Pancsova t.j.v.....	3'28	3'33	2'17	3'90	—	10'14	6'48	3'94	3'80	2'80	7'30	1200'00	—	7'31	3'80	3'84	2'48	4'16	—	—	8'89	5'44								
Királyhágtól.																														
Alsó-Fehér vm.	3'11	1'81	4'00	3'08	—	—	5'00	3'09	1'58	—	3'08	—	—	—	2'95	1'51	—	3'08	—	—	—									
Beszterce-Naszód	3'23	2'80	6'25	2'76	—	—	50'00	2'77	2'63	13'05	3'53	1'66	—	—	2'96	2'63	10'23	2'68	—	—	—									
Brassó vármegye.	3'94	3'00	6'31	3'87	—	—	6'06	3'17	2'64	3'94	3'02	—	25'00	—	2'62	2'09	4'84	2'84	—	—	—									
Csik	3'01	1'51	—	4'63	—	—	—	3'31	0'75	6'25	3'76	1'77	—	—	3'13	1'85	—	3'77	2'13	—	—									
Fogaraszék	3'55	0'55	5'71	2'55	2'04	—	—	2'36	2'04	0'97	2'67	—	—	—	2'66	—	2'97	2'30	—	—	—									
Háromszék	2'01	2'74	0'98	2'82	0'86	3'00	—	2'78	2'24	1'71	2'89	1'21	1'31	2'04	2'80	1'58	1'76	2'83	—	4'10	—									
Hunyad	2'01	2'74	0'98	2'82	0'86	3'00	—	2'78	2'24	1'71	2'89	1'21	1'31	2'04	2'80	1'58	1'76	2'83	—	4'10	—									
Kis-Küküllő	3'12	3'30	—	4'41	—	—	—	3'44	3'06	—	3'90	—	—	—	3'91	2'61	6'45	4'83	—	—	—									
Kolozs	3'66	4'29	—	4'13	—	—	—	3'55	3'48	2'70	4'11	—	—	—	2'98	2'92	—	4'01	—	—	—									
Kolozsvár t.j.v....	4'89	1'01	2'41	4'47	—	10'60	—	3'83	2'31	—	7'12	—	—	—	3'50	1'80	—	7'42	—	—	—									
Maros-Torda vm..	3'98	2'99	—	4'49	—	—	—	3'90	1'71	—	4'27	—	—	3'99	—	3'92	2'00	4'25	4'44	—	—									
Marosvásárh. t.j.v.	4'16	1'46	—	3'43	—	—	—	3'70	0'93	—	4'86	—	—	—	3'05	1'65	—	5'71	—	—	—									
Nagy-Küküllő vm.	3'57	2'95	—	4'08	—	3'89	—	4'15	2'85	5'80	4'02	—	—	—	3'94	2'61	6'35	3'94	—	—	—									
Szeben vármegye.	2'72	2'70	—	2'73	—	—	—	2'76	2'40	—	2'98	—	—	4'44	3'08	1'95	1'94	3'00	2'56	0'98	2'38	2'11								
Szolnok-Doboka vm.	4'38	2'21	1'08	3'77	4'88	—	—	4'12	1'22	1'85	3'86	—	—	—	3'56	1'22	—	3'97	—	—	28'57									
Torda-Aranyos	3'77	1'23	2'27	3'49	—	—	—	3'88	0'65	—	3'27	—	—	33'35	—	3'04	1'74	3'28	3'11	—	20'00	—								
Udvarhely	3'67	1'44	10'62	4'51	—	—	—	3'88	1'73	7'69	3'74	—	—	50'00	—	3'49	1'09	—	3'24	—	—	—								
Fiume város és ker.	4'15	4'32	—	8'09	—	—	—	14'51	14'75	4'08	4'28	5'45	2'50	—	15'18	9'17	3'70	5'18	3'15	—	—	12'98	6'06							

Vármegyeszerte és a városokban is legkedvezőbbben a német elem gümőkórhalandósága alakult. Megfigyelésünk első szakaszában a vármegyék felerészében a németiség indexe a 30/00-en alul maradt; a második időszakban több mint négyötödrésükben. Csak néhány vármegyénk volt, ahol a németiség indexe a 40/00-et meghaladta; közülük azonban a németiség letelepülése szempontjából csupán Moson (1901—5-ig 4'88), Pest (1911—15-ig 4'38) és Fejér (1901—5-ig 4'04) fontosak. Ám Bars vármegyében (4'30, ill. 4'11) is elég magas volt a németiség indexe. Szintúgy Vasban, Veszprémben, Szepesben, Kisküküllőben és Sopronban. Feltűnő a dunántúli vármegyék aránylag magasabb indexei. Némely vármegyében viszont — ahol a németiség szórva lakik — egyenesen csodálatraméltó módon csekély volt a gümőkórhalandósága; Szabolcs, Borsod, Jász, Ugocsa és Szilágy vármegyékben pl. az 1911—15. években az 10/00-et sem érte el. A német elem területi elhelyezkedése szempontjából jellegzetes a vármegyék közül Bács (2'74, 2'46), Beszterce-Naszód, Brassó, Szeben indexei szintén nagyon alacsonyak. A törvényhatósági városok közül elég magas volt a németiség gümőkórhalandósága Temesvárott (5'07, 4'48), Pozsonyban és Sopronban, melyek mind német vonatkozásúak. Budapesten a németiség indexe 2'31, ill. 1'12 volt, nagyon alacsony tehát.

A németiség mellett a ruthének gümőkórhalandósága volt a legkedvezőbb vármegyeszerte. Ámbár az a határozott romlás, melyet korábbi tárgyalásainkban a ruthének gümőkórhalandóságánál szóvá tettünk, ebben a megvilágításban is érvényre jutott. Azoknak a vármegyéknek magas indexeit, ahol a ruthének csak elszórtan laknak, nyugodtan figyelmen kívül hagyhatjuk. A ruthénség nagyobb tömegeit magukban foglaló vármegyékben az index mindig a 40/00-en alul maradt, ha általában emelkedőnek is mutatkozott. (Ung 2'97, 3'86, Máramaros 3'15, 3'64, Bereg 3'41, 3'62). Sárosban és Zemplénben a ruthénség indexe rendkívül jó volt.

A tótság indexe mindvégig jobb volt a vármegyékben, mint a magyarságé s azoknak a vármegyéknek egyharmadában, melyekben tót anyanyelvű gümőkóros halottat tartanak nyilván, az index a 30/00-en nem lépett túl. A numerikusan legmagasabb indexeket jelző vármegyék legtöbbjét figyelmen kívül hagyhatjuk, minthogy területükön a tót elem minimális. Békés vármegye s még inkább Turóc, Liptó, Zólyom, Trencsén és Bars vármegyék indexe már sokkal inkább jellemző, mert ezekben a tótajkú népesség tömegesen lakik. A tótság tipikus nyugati vidékein tehát gümőkórhalandóságuk mindvégig magas volt; kelet felé Ung mellett csak Gömörben jegyeztünk fel erősebb gümőkórhalandóságot köztük. Ha a minimumokat

nézzük, ismét csupán olyan vármegyét látunk, ahol a tótság elenyésző kisebbséget kepez. A többi vármegyék közül Esztergom, Hont, Nyitra (nyugat felé) és Sáros (kelet felé) voltak azok, ahol a tótok indexe az 1911—15. években a 30/00 alá esett. A városi törvényhatóságok közül, ahol a tótok indexe elég magas volt, ki kell emelnünk Selmecbányát.

A magyarság indexe 1911 után már 29 vármegye területén alakult enyhén. A javulás talán még szembevetőbb, ha rámutatunk arra, hogy míg adatgyűjtésünk első időszakában 23 vármegyében a magyarság indexe 4'1-től 50/00-ig terjedt, az utolsó időszakban csak egy ilyen vármegyénk akadt.

A magyarság legmagasabb indexeit ezek a vármegyék jelezték:

95. tábla. A magyar anyanyelvűek legmagasabb gümőkórhalandósági indexeit mutató vármegyék az 1901—1905. és 1911—1915. években.

1901—1905.				1911—1915.			
Győr vm.	5'01	Arad vm.	4'54	Nógrád vm.	4'14	Esztergom vm.	3'72
Heves	4'69	Pest	4'47	Szeben	3'94	Pest	3'67
Békés	4'75	Esztergom	4'47	Gömör	3'91	Pozsony	3'61
Ugocsa	4'66	Moson	4'46	Kisküküllő	3'91	Szatmár	3'60
Csanád	4'60	Somogy	4'44	Ugocsa	3'91	Torda-Aranyos	3'56

Eleinte a színmagyar vagy az erős magyar többségű vármegyékben állt gyenge lábón a magyarság gümőkórhalandósága; utóbb egyre-másra úgynevezett nemzetiségi vármegyék kerültek előtérbe. Az ebbe a kategóriába tartozó vármegyék többségében a magyarság mégis számbavethető kisebbséget alkotott. Azokban a vármegyékben viszont, ahol a magyarság számaránya egészen összezsugorodott, a magyar lakosság gümőkórhalandósága sokszor nagyon alacsony volt. A minimumok felsorolása mutatja ezt:

96. tábla. A magyar anyanyelvűek legkisebb gümőkórhalandósági indexeit jelző vármegyék az 1901—1905. és 1911—1915. években.

1901—1905.				1911—1915.			
Árva vm.	0'67	Szepes vm.	2'51	Liptó vm.	0'69	Temes vm.	1'95
Turóc	1'19	Fogaraszék	2'56	Árva	1'30	Szeben	1'95
Liptó	1'70	Szeben	2'72	Zólyom	1'47	Sáros	2'18
Zólyom	2'31	Krassó-Szörény	2'88	Turóc	1'55	Szepes	2'16
Trencsén	2'44	Hunyad	2'91	Trencsén	1'62	Krassó-Szörény	2'30

A névsor nagyjában változatlan maradt, annyiban is, hogy kivétel nélkül olyan vármegyékkel állottunk szemben, ahol a magyarság képviselője sehol sem lépte át az össznépeség 10—120/0-át.

A városokban a magyar lakosság gümőkórhalandósága éppenséggel nem volt kedvező. A maximumot jelző városok között:

97. tábla. A magyar anyanyelvűek legmagasabb gümőkórhalandósági indexeit jelző városok az 1901—1905. és 1911—1915. években.

1901—1905.				1911—1915.			
Szabadka t.j.v.	5'70	Budapest sz.-főv.	4'09	Arad t.j.v.	4'99	Baja t.j.v.	4'20
Miskolc	5'12	Arad t.j.v.	4'71	Pozsony	4'30	Miskolc	3'99
Debrecen	4'85			Ujvidék	4'30		

egyformán találunk színmagyar és (főként újabban) vegyes lakosságú városokat s ipari és agrár jellegű törvényhatóságokat. Ugyanezt állíthatjuk azonban a minimumokról is:

98. tábla. A magyar anyanyelvűek legkisebb gümőkórhalandósági indexeit jelző városok az 1901—1905. és 1911—1915. években.

1901

Az *oláh* lakosság gümőkórhalandóságát a vármegyékben legfeljebb stagnálónak mondhatjuk s a városokban is csak gyér javulást jelzőnek. Ugy a vármegyék, mint a városok között mindenkor sok olyan törvényhatóság volt, ahol az oláh lakosság indexe nagyon magas volt. A vármegyékben levő oláhság szempontjából ennek általában nincs különösebb jelentősége, mert ahol az indexek abnormálisan kiugranak, alapjában vajmi keveset mondanak a minimális abszolút számok miatt. Ugocsa vármegye 1901—5. évi 6²⁵-ös indexe már valamivel többet, minthogy e vármegyének népéből mégis egytizedrésnyi oláh anyanyelvű volt. A városok között hasonló a helyzet s csak Nagyvárád a kivétel, melynek tekintélyes számú oláh lakossága látszólag roppant erős mértékben adózott a gümőkórhalandóságnak, de itt is ügyelnünk kell a kórházi halottakra. Azok között a vármegyék között, melyekben az oláh lakosság gümőkórhalandósága csekély, néhány olyant is láttunk, ahol az oláhság abszolút többségben volt (Szében, Beszterce-Naszód, Hunyad, Fogaras) vagy figyelemreméltó kisebbséget alkotott (Háromszék). A Királyhágón túli magyar vármegyék közül ezt mégis csak Háromszékre lehet mondanunk. Csíkban, Maros-Tordában és Udvarhelyben az oláhok gümőkórhalandósága rosszabb volt. A városok közül Szatmárnémetiben, Marosvásárhelyen és Versecen volt alacsony az ott élő oláh ajkú népesség indexe.

A *szerb* lakosság gümőkórhalandóságának arányszáma úgy a vármegyékben, mint a városokban nagyon rossz viszonyokról tanuskodnak. Itéletünkben itt is mérsékleire int azonban bennünket az a körülmény, hogy a rikitó indexeket azokban a vármegyékben látjuk, ahol a szerb ajkú lakosság csak sporadikus. A városok közül Versecről és Ujvidékről már egyáltalán nem mondhatjuk ezt. Ám a szerbek letelepedése szempontjából legfontosabb Torontál és Bács vármegyékben, magas volt az index. Amott 6⁴², ill. 5²², emitt 6¹², ill. 5²⁴/100. A legkisebb indexek közül kiemeljük Temes vármegyét, a városok között pedig Budapesten kívül Aradét és Temesvárárt. Azután az utóbbiak minimális indexeit is alapjában magának kell tekintenünk.

A *horvát* anyanyelvű népesség gümőkórhalandósága a vármegyékben általában nagyon rossz volt, de később valamelyest javult; a városokban mindvégig elég kedvezőtlen maradt.

j) A gümőkór és a domborzati viszonyok összefüggése.

Külföldi statisztikákban itt-ott olyan kísérletekkel is találkozunk, melyek a tuberkulózis területi alakulását összefüggésbe hozzák a területnek a tengerszín felett való magasságával.

Seiler¹⁾ idézi pl. Svájce adatait az 1904—8. évekről:

99. tábla. Svájce gümőkórhalandósági indexei a fekvés magassága szerint az 1904—8. években.

Magasság	Tüdő-gümőkór	Egyéb szervek gümőkórja	Együtt	Magasság	Tüdő-gümőkór	Egyéb szervek gümőkórja	Együtt
200—400 m.....	2 ¹²	0 ⁷⁶	2 ⁸⁸	901—1200 m.....	1 ⁶⁴	0 ⁶⁹	2 ³³
401—700 »	1 ⁷³	0 ⁷⁴	2 ⁴⁷	1200 m-nél több	1 ⁶⁵	0 ⁶⁹	2 ¹⁴
701—900 »	1 ⁶³	0 ⁷²	2 ³⁵				

Eléggé szabályosnak látszik az az alakulás, hogy a magasabb fekvésű helyeken a gümőkór veszedelme kisebb.

Bizonyos mértékben hasonló természetűek azok az adatok, melyeket Seiler más helyütt²⁾ közöl a 15.000 léleknél népesebb németbírdomalmi községek gümőkórhalandóságáról.

100. tábla. A 15.000 léleknél népesebb községek gümőkórhalandósága a Németbírdomalomban az 1910—1913. években.

	1910	1912	1913		1910	1912	1913		1910	1912	1913
Keleti tengeri partvidék	1 ⁶⁸	1 ⁶⁹	1 ⁵¹	Északi tengeri partvidék	1 ⁶⁸	1 ⁴⁸	1 ⁵⁸	Felső rajnavideki síkság	2 ⁰²	1 ⁸²	1 ⁷⁷
Odera- és Wartha-vidék	2 ²¹	2 ²⁵	2 ⁰⁷	Alsó rajnavideki síkság	1 ⁶⁵	1 ⁸⁷	1 ⁸¹	Délnémet fensík	2 ²⁷	2 ⁰⁸	1 ⁹⁵
Szász alföld.....	1 ⁷²	1 ⁶⁴	1 ⁵⁵	Középnémet hegyvidék.	1 ⁷¹	1 ⁵³	1 ⁴⁸				

Ezek az adatok annyiban érdekesek, hogy a hegy- és dombvidék előnyét az alfölddel szemben alig mutatják, bár igaz, hogy csak a népesség egy részére vonatkoznak.

Käppeli adatai, melyeket Svájcról (i. m.) közöl az 1881—1900. évekről, ismét azt igazolnák, hogy a magasabb fekvésnek (talán az inkább túlnyomó őstermelő foglalkozás és a kevésbé sűrű népesség folytán) mégis van hatása a gümőkórhalandóságra. Käppeli az egész Svájce és Luzern indexeit állította szembe s úgy találta, hogy 1881—5-ig Svájce indexe 2⁰⁹, Luzerné 1⁰⁵; 1886—90-ig 2¹³, ill. 1⁷⁹; 1901—5-ig 1⁹⁷, ill. 1⁶⁸; 1896—1900-ig pedig 1⁹⁰, ill. 1⁷² volt, ami állításait megerősíteni látszik.

¹⁾ I. m. 23. l.

²⁾ I. m. 15. l.

Bollag is¹⁾ foglalkozott ezzel a kérdéssel s maga részéről nem lát szabályosságot. Svájce két magas fekvésű kantonjában (Sissachban és Waldenburgban) alacsonyabb a halandóság, mint Arlesheimban és Liestalban, — de Liestal magasabban fekszik, mint az előbb említett kantonok. Bollag rámutat arra az érdekes körülményre is, hogy régiebb idők óta az index éppen a magasabb helyeken inkább emelkedett, mint az alacsonyabb fekvésűeken. (Aminek oka azonban az is lehet szerintünk, hogy a magasabb fekvésű helyeket klimatikus viszonyaik miatt betegek az idők során sűrűbben keresvén fel, részben a közülük elhaltak, részben az általuk megfertőzött lakosság halandósága növelte az indexet.)

Bollag különben idézi S. E. Müller fejtegetéseit, melyek az 1865—69. évek adatai szerint azt mutatták, hogy a gümőkórhalandóság a magassággal csökkenik, de a csökkenés sem nem állandó, sem nem szabályos, — s L. Schröter szavait, aki ugyanezt mondta az 1876—86. évek anyaga alapján. A szintén Bollag által idézett két másik kutató közül Rosenblatt szerint az 1876—89. években a halálos megbetegedéseknél csekély volt a fekvés magasságának hatása; nem így Schmid szerint, aki úgy vette észre, hogy a magassággal együtt progresszíve esik az index.

Függetlenül attól, hogy e számítások érvényesen eldönthetik-e azt a kérdést, hogy az emberi lakhelyek tengerszín fölötti magasságának a gümőkórhalandóságra minő hatásuk van, meg kell jegyeznünk, hogy az e fajta számításoknak bizonyos hibájuk is van. Alapjában bajos volna bizonyos területrészeket egészükben a fekvés magassága szerint feldolgozni a gümőkórhalandóság szempontjából. Kétségtelenül mindig lesznek egy csoportba foglalt adatok között bizonyos nívókülönbségek, s ezek az állapotokban nem eléggé hűnek szembe. Részünkről le is mondtunk az e fajta kísérletezésekről, annál inkább, mert nem is tudtuk volna könnyűszerrel a tengerszín fölött való magasság szerint a községi adatokat sem csoportosítani.

E helyett azonban egy más, a most említett módszerrel rokon, szintén földrajzi módszer szerint igyekeztünk a gümőkórhalandóság területi alakulásának megfigyeltetésébe új színt belevinni. Prinz Gyula »Magyarország földrajza« c. (Budapest, 1914) könyvében Magyarország földjét leírva, egyben megrajzolja annak morfológiai térképét is. Tekintettel arra, hogy a térképből első pillanatra is kitűnik, hogy az együtvé tartozó területek — nagyjában — megközelítően egyforma nívó-felületű vidékeket kapcsoltak egybe, önként adódott a gondolat, hogy a rendelkezésre álló 1901—15. évi községi adatok segítségével számítsuk ki egy-egy zárt területcsoport népességének gümőkórhalandóságát. E számításokat el is végeztük s amikor eredményeiket közreadjuk, közöljük azt a térképet is, melyet Magyarország így kialakult egyéb területrészeinek gümőkórhalandóságáról készítettünk. Az indexeket az 1901—15. évi adatok átlaga alapján számítottuk ki, községekig menő pontossággal. Horvát-Szlavonországok indexeit természetesen itt is figyelmen kívül kellett hagynunk, mert a Társországok községi adatai 1901-től még nem állottak volna rendelkezésünkre.

1. *Erdélyi havasok.* Magában foglalja körülbelül Krassó-Szörény, Temes, Hunyad, Szében és Fogaras vármegyék bizonyos részeit. Indexe: 2⁸⁸.

2. *Keleti középhegység.* Magában foglalja Szatmár, Szolnok-Doboka, Szilágy, Bihar, Kolozs, Arad, Temes, Krassó-Szörény, Hunyad, Torda-Aranyos és Alsó-Fehér vármegyék bizonyos részeit. Indexe: 3⁰⁷.

3. *Keleti Kárpátok.* Magában foglalja Fogaras, Maros-Torda és Beszterce-Naszód vármegyék némely részeit és Csík vármegyét teljesen. Indexe: 3⁰¹.

4. *Kárpátok homokkő-övezete.* A nyitra vármegyei Szokolca vidékétől Máramaros délkeleti kiszögelléséig a Kárpátok hegygerince táján elterülő vidék. Magában foglalja Nyitra, Trencsén, Árva, Szepes, Sáros, Zemplén, Ung, Bereg és Máramaros vármegyék részeit. Indexe: 3⁰⁷.

5. *Nyugati Kárpátok.* Magában foglalja Sopron, Moson, Pozsony és Nyitra vármegyék egyes részeit. Indexe: 3⁶⁶.

6. *Középső Kárpátok.* Magában foglalja Nyitra, Trencsén, Árva, Hont, Nógrád, Gömör, Abauj-Torna, Borsod, Szepes és Sáros vármegyék részeit. Az ú. n. Tótföld zöme ez a területcsoport. Indexe: 3⁶⁴.

7. *Az Alföld északi peremhegysége.* Magában foglalja Hont, Nógrád, Gömör, Abauj-Torna, Borsod, Esztergom, Pest, Zemplén, Sáros, Ung, Bereg, Máramaros, Ugocsa, Szatmár és Szolnok-Doboka vármegyék részeit. Indexe: 3⁶⁷.

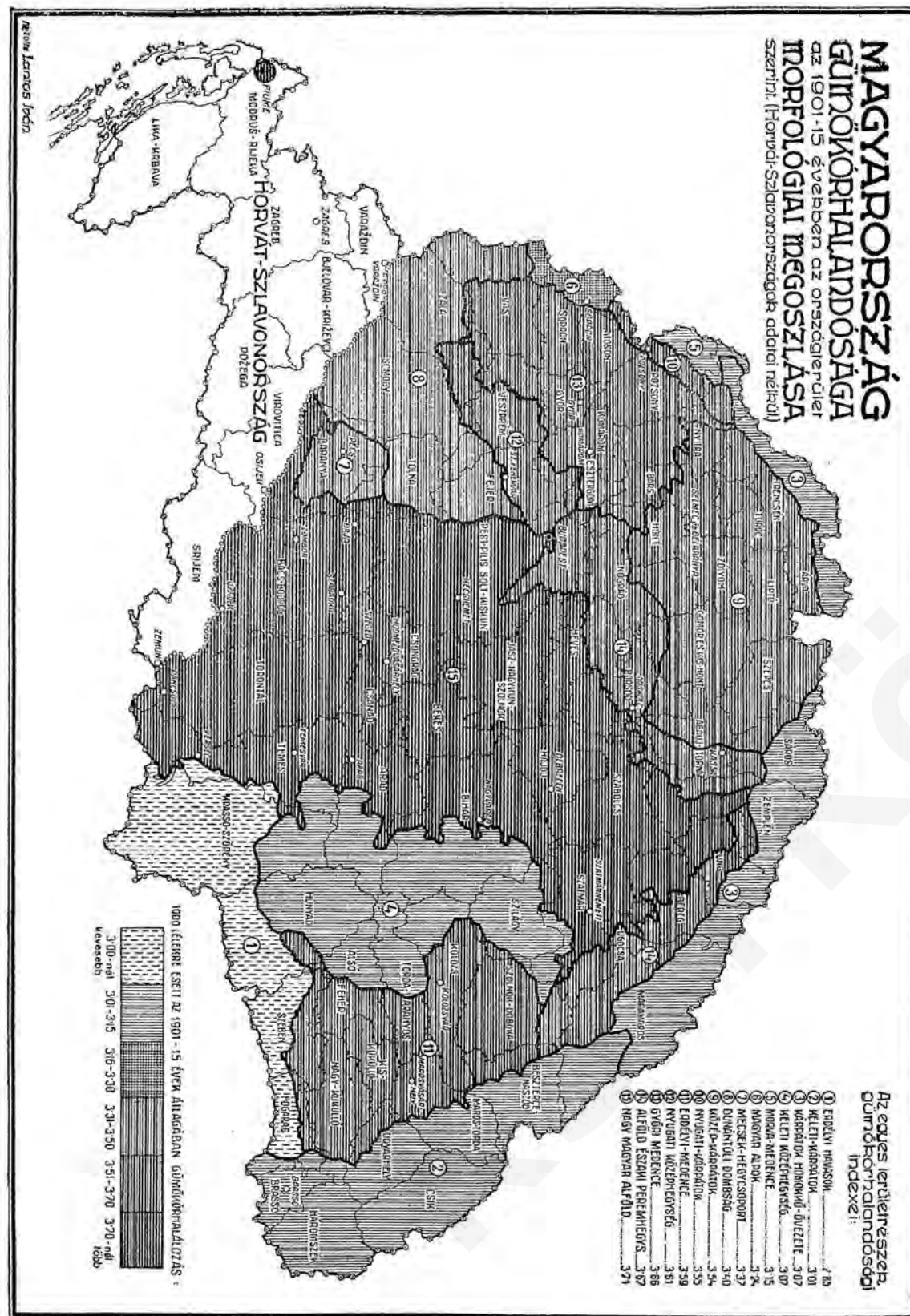
8. *Nyugati középhegység.* A Bakony vidéke. Magában foglalja Komárom, Esztergom, Pest, Fejér, Veszprém és Zala vármegyék részeit. Indexe: 3⁶¹.

9. *Magyar Alpok.* Magában foglalja Sopron és Vas vármegyék némely részeit. Indexe: 3²¹.

10. *Mezők hegycsoport.* Magában foglalja Baranya és Tolna vármegyék egyes részeit. Indexe: 3³⁷.

11. *Dunántúli dombság.* Magában foglalja Vas, Zala, Somogy, Baranya, Tolna, Fejér és Veszprém vármegyék egyes részeit. Indexe: 3⁴⁰.

¹⁾ I. m. 140. s. k. l.

12. Erdélyi medence. Magában foglalja a) az Alföld északi peremhegységének keleti nyulványa, b) a keleti középhegység-vidék keleti határa, c) a Keleti Kárpátok nyugati határvonala és d) az erdélyi havasok északi határvonala által zárt négyszög területét. Indexe: 3,69.

13. Győri medence. Nagyjában háromszög alakú terület, melynek alapja délkeleti irányban Nagyszombattól (Léván át) Esztergomig húzódik; déli csúcsa Szombathely alatt található. Határait a középső Kárpátok, az északi peremhegység, a nyugati középhegység, a dunántúli domboság, a nyugati alpok és a nyugati kárpátok vidékének vonalai adják. Indexe: 3,66.

14. Morva medence. Magában foglalja a Nyitra és Pozsony vármegyék bizonyos részeit. Indexe: 3,16.

15. A nagy magyar Alföld. Északi határa nagyjában Budapest és Sátoraljaúj hely vonala. Kelet felé Szatmárnémetin túl nyúlik. Dél felé Nagyvárad, Arad, Temesvár és Versec irányában halad határa, majd Fehértemplomtól a Duna mentén. A Duna-Dráva háromszög (a Dunántúlról) s a Bajával szemközt eső rész szintén ide tartozik. Indexe: 3,71.

Ismét hangsúlyoznunk kell, hogy a térkép az 1901—15. évi közlési adatok alapján készült. A három 5—5 éves időszak adatai, tehát egybefonódnak munkánkban, s az egy-egy területcsoportokhoz tartozó községek számai alapján jutottunk a végső indexekhez. Ez az oka annak, hogy a területi jellegzetességek látszólag nem ugyanazok, melyeket akkor láttunk, mikor megfigyelésünket törvényhatóságoknál végeztük. A térképnek éppen az az érdekessége, hogy másfélévtizedes anyaga alapján határozottan rámutat azokra a földrajzi összefüggésekre, melyeken a gumókórhalandóság és a fontos hibák fennállanak. Az összefüggéseket a térkép nagyon szépen föltárja.

Foglaljuk össze röviden e csoportosítás tanulságait. Legmagasabb kétségtelenül a nagy magyar Alföld gumókórhalandósága s hogy a sík vidéken lakó lakosság gumókórhalandósága általában magas, erre a győri medence is jó példa, ha a Morva medence (kis számokból létrejövő) indexe mást is mond. A dombos vidéken élő népesség gumókórhalandósága mindenesetre kisebb, mint az alföldi. A dunántúli dombvidék és talán az erdélyi medence adatai is ezt igazolják. A hegyes vidéken az indexnek tulajdonképpen még alacsonyabbnak kellene lenni. A magyar Alpok vidékén és a Mecsek hegycsoport környékén tényleg úgy is tapasztaljuk. Néhány más esetben azonban ez a szabályszerűség megtörik. Viszont teljes mértékben érvényesül akkor, ha a gumókórhalandóság minimumait nézzük: az Erdélyi Havasok, a Keleti Középhegység, a Keleti Kárpátok és a Kárpátok homokközépvetének vidékei mind Magyarország legmagasabb fekvésű vidékei közül valók. Nyilvánvaló, hogy a felsorolt területeken a gumókórhalandóság alakulására befolyással bíró tényezők (a kor, foglalkozás, vallás, nemzetiség, stb.) különféle nyomatékkaal érvényesülnek. A tény maga azonban, mely különösen a végletek összehasonlításából kitűnik, mégis nagyon figyelemreméltó.

VII. A magyarországi gumókórhalandóság standardszámai.

Tanulmányainknak jelentékeny része akkörüli forgott, hogy akár a népesség különböző demográfiai sajátosságait (a nemzet, a családi állapotot, az anyanyelvet vagy a vallást), akár a foglalkozást nézzük, az így a minőségi szétválasztás alapján nyert csoportok gumókórhalandósága miképpen alakult kor szerint. Minden korosztály gumókórhalandósága más volt. A fiatal koré más, mint a produktív vagy éppen a legkülönbözőbb számerősségű népesség tömörül (az iparosoknál pl. nagyobb a termelőkor képviselőinek száma, mint a mezőgazdaságban), a statisztika már régtől fogva tisztában van azzal, hogy a népesség egészéhez való viszonyítás (a nyers halandósági index kiszámítása) tulajdonképpen belső hibaforrással terhelt. Ott, ahol pl. a produktív korosztály erős, a gumókórhalandóságnak már csak ebből folyólag is — ceteris paribus — magasabb végső indexet kell eredményeznie, mint ahol a gyermekkor és az öregebb korévek rétegei is gyöngébbek. A kiváló magyar statisztikus, Kőrösy nevéhez fűződik az a módszer, mellyel az ebből származó tévedések kiküszöbölhetők s mikor az általa kifejtett standard-számítás segítségével igyekezzünk a magyar gumókórhalandósági statisztika eredményeit is standardizálni, el kell mondanunk egyet-mást arról, hogy a magunk anyagánál miképpen igyekeztünk az elmélet által lezúrt eljárásokat hasznosítani.

Emlékeztetnünk kell arra, hogy a tanulmányainknak az egyes korosztályok gumókórhalandóságára vonatkozó számítások nem történtek teljes precizitással, minthogy a gumókórhaltak kor szerint tagolt adatai nem állottak rendelkezésünkre, s különösen hiányt éreztünk legalább a népszámlálások közé eső évek hasonló adatainak. A koradatok t. i. csak 5—5 éves összefoglalással dolgoztattak fel. Emlékeztetnünk

kell az olvasót arra is, hogy csak a kényszer szüksége alapján dolgoztunk azzal a módszerrel, hogy az 5 éves időszakok gumókóros halottainak átlagát az egyes népszámlálások koradataihoz, illetőleg az 1901. és 1910. évi népszámlálások koradatainak átlagához viszonyítottuk.

Számításainknak ebből folyó sebezhető pontja meggondolásra intett bennünket abban a tekintetben, vajjon meg lehet-e azt tennünk, hogy a gumókórhalandóságra vonatkozó adatainkat végül Svédország kormegoszlása alapján standardizáljuk, vagy pedig be kell érniünk az élénk lüzött cél bizonyos félmegoldásával, amely azonban mégis tájékoztatni fog a felől, hogy a korviszonyoknak valóban mekkora hatásuk van a gumókórhalandóság indexének megváltoztatására. Az utóbbit választottuk. *Lerondtunk arról, hogy a svéd adatokat vegyük alapul, s hogy ezek segítségével figyeljük meg a fejlődés változatait. Sőt lemondunk arról is, hogy Magyarország kormegoszlásának bizonyos adott sémáját* (akár az 1900. évi, akár az 1910. évi népszámlálásban adottát) *vegyük kiindulási pontul.* Ehelyett az 1901—5. évi gumókórhalandóság számaait az 1900. évi, az 1911—15. évek gumókórhalandósági indexeit az 1910. évi népszámlálásnál (az 1901—10. évek arányszámait pedig az 1900. és 1910. évi népszámlálások átlagában) jelentkező kormegoszlási %-ok alapján alakítottuk át standard-számokká. Ebből következik, hogy számításaink arra kevésbé alkalmasak, hogy a standard-indexek felfelé vagy lefelé menő vonalát pontosan megvilágítsák, noha természetesen ebben az irányban is bizonyos felvilágosítást nyújtanak. *Igazi jelentőségük abban rejlik, hogy a statisztikánk különféle csoportosításaiban felbukkanó indexek valóságos értékét megmutatják. Megmutatják, hogy azok az eltérések, melyeket a férfiak és nők, házasságok és nőtlenség, a városi és vidéki népesség, különféle nemzetiségek és vallásfelekezetek hűveinek, egyes foglalkozások tűzőinek gumókórhalandóságában korábban jeleztlünk, milyen mértékben fogadhatók el jellemző vonásokként, s mennyiben irándók a kor befolyásának számítására.*

Elsőnek az országrészek nyers és standard indexeit hasonlítjuk össze:

101. tábla. Magyarország országrészeinek nyers és standard gumókórhalandósági indexei az 1901—1905. és 1911—1915. években.

Országrészek	Index	1901—1905		Index	1911—1915	
		Standard index	A két index különbsége %ban		Standard index	A két index különbsége %ban
Duna jobb partja.....	3·99	3·91	— 2·00	3·08	3·06	— 0·85
Duna bal partja.....	4·04	4·08	— 0·24	3·61	3·64	+ 0·85
Duna-Tisza köze.....	4·29	4·26	— 0·70	3·67	3·58	+ 0·28
Tisza jobb partja.....	3·06	3·74	+ 2·10	3·24	3·84	+ 3·09
Tisza bal partja.....	4·06	4·18	+ 2·96	3·35	3·43	+ 2·89
Tisza-Maros szöge.....	4·16	4·12	— 0·98	3·46	3·89	+ 1·74
Királyhágón túl.....	3·43	3·38	— 1·17	3·15	3·09	— 1·28

Adatainknak első tanulsága, hogy a nyers és a standard-indexek között általában nincsenek nagy különbségek. Ez részben érthető is, mivel az országrészek nagyobb területi egységeket foglalván egybe, a kormegoszlás eltérő voltából eredő különbségek nem eshetnek olyan mértékben latba, mintha esetleg két községet hasonlítanánk össze, amelyek egyike az iparosjellegű, másika pedig földművesjellegű községek kormegoszlásával bír. Megfigyelésünk első idejében két országrész volt, ahol a standard-index figyelemreméltó módon felülmuta a nyers indexet, a Tisza jobb partja és bal partja, különösen az utóbbi. A Tisza bal partjának amúgy is elég nagy gumókórhalandósága tehát ebben az időszakban sorrendben még előbbre került, s közvetlenül a Duna-Tisza közének standard-indexe mögé helyezkedett el. *A Duna jobb partján viszont elég nagy volt a standard-index javára mutató negatív különbség, minek folytán ennek az amúgy is kedvező gumókórhalandóságú országrésznek helyzete még jobbnak látszott.* Egyébként valamennyi országrészben: a Duna bal partján, a Duna-Tisza közén és a Tisza-Maros szögén a standard-számítás végig kedvezőbb arányszámokhoz juttatott bennünket, mint az egyszerű indexek kiszámítása; *jelölve annak, hogy bizonyos mértékben a kormegoszlásnak is van része abban, hogy a területek népét a gumókórhalandóság látszólag annyira pusztítja.* A királyhágóntúli részeknek gumókórhalandóságát a standardizálás tükrében még jobbnak láttuk, mint egyébként.

Adatgyűjtésünk végén ismét úgy tapasztaltuk, hogy a Tisza két partján elterülő országrészek gumókórhalandóságáról korábban végzett számításaink annyiban csalókéak, hogy itt a valóságban a gumókórhalandóság nagyobb fokáról szerezhettünk tudomást. Ebben a sorsban osztozkodtak (a század eleji fejlődéssel ellentétben) a Duna bal partja és a Duna-Tisza köze is, viszont a többi három országrészben — akárcsak előbb — a standard-indexek alacsonyabbak, mint az egyszerű indexek. *Különösen a Tisza-Maros szögénél kell a figyelmet felhívni a két index különbségére, minek folytán ez országrész teljesen beleilleszkedett a kedvezőbb gumókórhalandóságú területek csoportjába.*

Ha anyagunkat Budapest, a törvényhatósági városok, valamint a vidék szerint bontjuk szét, a következő eredményhez jutunk:

102. tábla. A városi és vidéki gumókórhalandóság nyers és standard-indexei az 1901—1905. és 1911—1915. években.

Megnevezés	Index	1901—1905		Index	1911—1915	
		Standard index	A két index különbsége %ban		Standard index	A két index különbsége %ban
Budapest.....	4·92	4·26	— 1·62	3·82	3·70	— 1·57
Többi t.j.v.....	4·69	4·61	— 1·70	3·80	3·71	— 2·37
Vidék.....	3·91	3·91	— 0·00	3·28	3·30	+ 0·61

Úgy a székesfőváros, mint a többi törvényhatósági jogú városok indexe tehát valamivel kisebb számot mutat a standard-számítás mellett, s viszont a vidéké nagyobb, minek magyarázata a város és vidék kormegoszlásának jól ismert különbsége. Hogy a városokban a negatív különbségek %-okban kifejezve nagyobbak, mint a vidéken a pozitív, annak oka az, hogy a vidék népessége sokkal nagyobb tömeget reprezentál, mint a városoké.

Az anyanyelvre vonatkozólag a következő adatokból indulunk ki:

103. tábla. Az anyanyelv szerint számított nyers és standard gumókórhalandósági indexek az 1901—1905. és 1911—1915. években.

Anyanyelv	Index	1901—1905		Index	1911—1915	
		Standard index	A két index különbsége %ban		Standard index	A két index különbsége %ban
Magyar.....	4·16	4·18	+ 0·48	3·34	3·36	+ 0·60
Német.....	3·28	3·16	— 2·17	2·08	2·63	— 2·24
Tót.....	3·97	3·96	— 0·26	3·60	3·63	+ 0·86
Oláh.....	3·73	3·68	— 1·34	3·46	3·41	— 1·44
Ruthén.....	2·96	3·28	+ 10·81	3·29	3·68	+ 10·23
Horvát.....	4·89	4·80	— 1·84	3·85	3·79	— 1·58
Szerb.....	5·93	5·89	— 0·07	4·98	4·93	— 1·00

A magyar anyanyelvűek gumókórhalandósága megfigyelésünk mindkét időszakában nagyobb a standard-számítás szerint. Ha a különbség nem is túlságosan jelentős, mégis különösen Magyarország mai adott helyzetében intő jel ez arra, hogy a magyar faj kormegoszlásánál fogva is inkább van kitéve a gumókórveszedelmének és soraiban a védő rendszerrel is nagyobb körültekintéssel kell kiépíteni. A magyar anyanyelvűeken kívül csupán a ruthénség még az, ahol a standard-index meghaladja az egyszerű indexet. Itt azonban a különbség annyira kirívó, hogy nyugodtan megállapíthatjuk azt a tényt, hogy a ruthén lakosság gumókórhalandóságát kiváltképpen az a körülmény segítette látszatra kitűnő eredményekhez, hogy körében a gyermekkor nagyon erősen van képviselve. A többi nemzetiség közül meg kell emlékezni a némelekről, akiknek amúgy is nagyon kedvező gumókórhalandósági indexei még lejjebb csúsztak mostani kutatásaink szerint, habár a magyarországi német elem gumókórhalandósága még így is messze maradt azok mögött a kitűnő eredmények mögött, melyek a németbirodalmi németek sajátjai. Az oláhság és a horvát lakosság standard-indexei szintén figyelemreméltó módon alacsonyabbak az egyszerű indexeknél. A tótoknál és a szerbeknél a különbségek kisebbek.

A vallásfelekezetek szerint számított indexek két változata így alakult:

104. tábla. A gumókórhalandóság nyers és standard-indexei vallásfelekezetek szerint az 1901—1905. és 1911—1915. években.

Vallás	Index	1901—1905		Index	1911—1915	
		Standard index	A két index különbsége %ban		Standard index	A két index különbsége %ban
Röm. katolikus.....	4·30	4·28	— 1·63	3·46	3·49	+ 0·87
Görög.....	3·87	3·97	+ 2·58	3·60	3·76	+ 2·73
Református.....	3·92	3·87	— 1·27	3·22	3·18	— 1·24
Ág. evangélikus.....	3·67	3·61	— 1·63	3·08	2·99	— 1·93
Görög keleti.....	4·11	4·05	— 1·46	3·60	3·56	— 1·39
Izraelita.....	2·21	2·23	+ 0·90	1·74	1·74	—
Unitárius.....	3·45	3·36	— 2·90	3·06	0·05	— 0·33

A görög katolikusok standard-indexe a megfigyelés mindkét időszakában jóval nagyobb volt, mint a nyers index. Ebben a sorsban velük előbb az izraeliták, utóbb a röm. katolikusok osztozkodtak. Az izraeliták standard gumókórhalandósága az 1911. év után teljesen fedte a rendes úton számított indexet; itt tehát nyilvánvaló javulással állunk szemben. Nem úgy a röm. katolikusoknál, akiknek a nyers index változásából kitűnő sokkal kedvezőbb gumókórhalandóságát némileg letompítja az a körülmény, hogy

a látszólagos javulás részben a korviszonyok sajátosságaira vezethető vissza. *Ki kell emelnünk azt, hogy a görög keleliek rossz gümőkórhalandóságát mindkét időszakban kisebbnek mutatja a standard-számítás.*

Eddigi előadásunkból az tűnik ki, hogy a standard-számítás csaknem minden esetben pozitív vagy negatív irányban eltérő eredményeket hoz létre. Ezt a tanulságot első pillanatban megcáfolni látszik vizsgálódásunknak az a része, mely a családi állapotra vonatkozik.

105. tábla. A gümőkórhalandóság nyers és standard-indexei a családi állapot szerint az 1901–1905. és 1911–1915. években.

Családi állapot	Index			Standard index			Index			Standard index		
	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt
	1901–1905						1911–1915					
Nőtlen (hajadon).....	2·85	3·48	3·15	2·85	3·48	3·15	2·59	2·87	2·78	2·59	2·87	2·73
Házass.....	4·50	4·90	4·68	4·50	4·90	4·67	3·92	3·87	3·89	3·91	3·97	3·90
Özvegy.....	8·92	5·72	6·52	8·92	5·72	6·52	7·26	4·32	5·07	7·26	4·33	5·07
Elvált.....	7·70	4·44	5·54	7·70	4·46	5·54	7·72	4·19	5·42	7·73	4·21	5·43

Valóban, a kétféle index magassága között alig látunk különbséget. Ez természetes volna is, mert a családi állapot már maga is legnagyobb részben kiküszöböli a kormegoszlás különbségeit; de mégis csak látszat. *A családi állapot szerint számított indexeknél talán még az eddig tapasztalatoknál is mélyrehatóbb elléréseket észlelhetünk, ha nem sajnálva a fáradságot, a standard-indexeket Budapestre, a többi törvényhatósági jogú városra és a vidékre vonatkozóan külön is kiszámítjuk.* A részletkimutatás — mint a statisztikában általában — itt is értékes eredményekkel jár.

106. tábla. A gümőkórhalandóság nyers és standard-indexei a családi állapot és város és vidék szerint számítva az 1901–1905. és 1911–1915. években.

Családi állapot	Index			Standard index			Index			Standard index		
	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt
a) Budapest.												
Nőtlen (hajadon).....	4·82	3·85	4·09	3·67	3·61	3·63	4·11	3·36	3·75	3·55	3·19	3·36
Házass.....	5·41	3·81	4·61	5·51	3·72	4·65	4·76	2·96	3·87	4·90	2·92	3·89
Özvegy.....	10·49	3·88	5·08	10·21	3·87	5·05	11·05	2·89	4·37	10·94	3·26	4·38
Elvált.....	3·48	0·62	1·56	3·28	0·59	1·51	5·86	1·84	2·78	5·78	1·38	2·71
b) Törvényhatósági jogú városok.												
Nőtlen (hajadon).....	3·96	4·39	4·16	3·51	4·10	3·78	3·50	3·55	3·52	3·12	3·81	3·20
Házass.....	5·60	5·03	5·27	5·50	5·02	5·26	4·48	3·67	4·08	4·51	3·28	4·07
Özvegy.....	13·18	4·11	5·90	12·71	4·04	5·84	9·88	3·18	4·53	9·50	3·11	4·41
Elvált.....	12·46	4·67	6·81	12·65	4·49	6·75	8·80	3·33	5·03	8·73	3·22	3·98
c) Vidék.												
Nőtlen (hajadon).....	2·88	3·89	3·02	2·77	3·48	3·11	2·42	2·79	2·59	2·52	2·87	2·68
Házass.....	4·40	4·89	4·65	4·39	4·87	4·64	3·88	3·93	3·88	3·82	3·88	3·88
Özvegy.....	8·01	5·95	6·04	8·02	5·98	6·05	6·95	4·51	5·16	6·97	4·52	5·18
Elvált.....	7·82	5·20	6·11	7·87	5·22	6·12	7·92	5·05	6·09	7·94	5·03	6·10

Budapest a nőtlenek standard indexe az 1901–1905. évek folyamán 11·25%-kal volt kisebb, mint a nyers index, ami már jelentékeny különbség. Megfigyelésünk végén ez a különbség alig változott (ekkor is még 10·40%-ot volt), annak a bizonyosságául, hogy a fővárosi nőtlen férfiak (illetőleg hajadon nők) elég magas gümőkórhalandóságát jórészen arra a körülményre vezethetjük vissza, hogy a nagyváros munkaalkalmait igen sok olyan emberrel csalogatnak oda, akiknek nincsen módjuk a családalapításra. A főváros vonzóereje különösen a férfi munkaerőknek betódulásában nyilvánul meg. Ebből logikusan már eleve azt a következtetést lehet levonnunk, hogy a férfiak nyers és standard-indexe között mutatkozó különbségnek nagyobbak kell lenni, mint a mekkorát a nőknél számíthatunk ki. Valóban így van. A férfiak standard indexe 15·06, ill. 13·63%-kal volt kisebb adatgyűjtésünk két szélső időszakában, mint a nyers index; a nőknél a különbség mindössze 6·29, ill. 5·00%. A törvényhatósági jogú városokban a nőtlenek gümőkórhalandósági indexe szintén elég jelentős módon mögötte maradt a szokásos módon számított indexnek. A különbség 1901–1905-ig 9·13, 1911–1915-ig pedig 9·00%-ot tett. Az arányszámok egymáshoz való viszonya annyiban is hasonlít a Budapestnél észlelt alakuláshoz, hogy a standard indexek a férfiaknál jóval erősebben (+11·36, ill. 10·86%-kal) esnek mögé a nyers indexeknek, mint a nőknél (itt a negatív eltérés 6·80, ill. 8·76%). Amilyen mértékben Budapest és a törvényhatósági városokban a produktív korú és házasságra lépni nem tudó elem nagyobb képviselője a nőtlenek és hajadonok indexét duzzasztja meg, ugyanúgy látjuk a vidéken azt, hogy a nőtlenek és hajadonok standard indexe az egyszerű indexet elég jelentékenyen felülmúlja. 1901–1905-ig 2·98, 1911–1915-ig 3·48%-kal. A magyarázat kézen fekvő,

hiszen a nőtlen és hajadon népesség sorában a vidéken sokkalta inkább szerepel a gyermek és serdülő elem, melynek gümőkórhalandósága tudvalevőleg jóval alacsonyabb, mint egyéb korosztályoké.

A házassok standard-indexe Budapestén úgy a század elején (+0·87%), mint a második évtized első felében (+0·61%) nagyobb volt, mint a nyers index; a különbség azonban nem jelentős. A férfiaknál (1·86, ill. 2·94%) már inkább az, ami annak a következménye, hogy a házass férfiak rétege Budapestén főképp fiatalabb korosztályokban ritkább. A nőknél ellentétes alakulást látunk; ezek standard indexe 2·36, ill. 1·02%-kal kisebb, mint a nyers index. Budapestén a házass nők között is gyakoribb az idősebb elem. Ez a körülmény abban az irányban hatna, hogy a standard index nagyobb legyen, mint a nyers index. Ugy látszik azonban, hogy a fiatalabb korú házass nők fokozott gümőkórhalandósága nemcsak kiegyenlíti ezt a hatást, de elég ereje van ellenkező irányban is érvényesülni. A törvényhatósági jogú városokban a házassok kétféle indexében csak hajszálnyi eltérések látszanak. Igaz, hogy mindkét esetben úgy, hogy a standard index valamivel mögötte marad a nyers indexnek. Az 1901–5. években a férfiak és nők kétféle indexe is tökéletesen fedte egymást; 1911–15 között azonban már nem: ekkor a férfiak standard indexe 0·61%-kal nagyobb, a nőké ellenben 1·02%-kal kisebb volt, mint a nyers indexük. Vidéken előbb a házassok nyers indexe árnyalatnyival magasabb volt; utóbb a két index teljesen egyenlő lett, *jelentve azt, hogy a gazdasági és szellemi kultúra minél alacsonyabb fokozatai felé haladunk, annál inkább elismünk a gümőkórhalandóságnak a modern gazdaságtársadalmi életből táplálkozó torzításai.* Vidéken a két nem arány-számai között is szinte tökéletes az összhang.

Az özvegyek standard-indexe Budapestén megfigyelésünk két szélső időszakában 0·59, ill. 0·91%-kal volt kisebb, mint a másik. 1901–5-ig a férfiaknál és nőknél egyaránt hasonlóan csekélyek voltak az eltérések; 1911–15-ig azonban a nőknél nagy pluszt (+12·80%) látunk a standard index javára: az özvegy nők gümőkórhalandósága a valóságban jóval nagyobb, mintsem egyébként sejtenők. A törvényhatósági jogú városokban is kiugrik (2·01, ill. 2·86%-kal) az özvegyek nyers indexe. A férfiaknál a különbség 3·41, ill. 3·84%-ot, a nőknél 1·73, ill. 2·20%-ot tesz ki, a végső eredményben tehát nagyobb része van a férfiak indexeinek. A vidéken a két index az özvegyeknek is csaknem teljesen egyezik; valami kis eltérés mégis a standard-index javára mutatkozik. A változatlanág jellemzi a két nem indexeit is.

Az elváltak standard-indexe a fővárosban kisebb, mint a nyers index. A törvényhatósági jogú városokban szintén, ámde ott a különbség 1911–15 között 20·87%, tehát nagyon jelentős. Vidéken valamivel a standard-index volt magasabb.

Standard-számításainknak utolsóelőtti része a törvényhatóságok szerint számított indexek. Vármegyék és városok szerint kiszámítottuk a kormegoszlás zavaró tényezőjének kiküszöbölésével a helyes indexeket s a következő eredményekhez jutottunk:

107. tábla. A férfiak és nők törvényhatóságok szerint számított standard-indexei és azoknak a nyers indexektől való eltérései %-ban az 1901–1905. és 1911–1915. években.

Ország- törvényhatóság	Férfiak				Nők				Ország- törvényhatóság	Férfiak				Nők			
	1901-1905	1911-1915	1901-1905	1911-1915	1901-1905	1911-1915	1901-1905	1911-1915		1901-1905	1911-1915	1901-1905	1911-1915	1901-1905	1911-1915	1901-1905	1911-1915
	Stan- dard index	Nyers index + r. - o/o-ban	Stan- dard index	Nyers index + r. - o/o-ban	Stan- dard index	Nyers index + r. - o/o-ban	Stan- dard index	Nyers index + r. - o/o-ban		Stan- dard index	Nyers index + r. - o/o-ban	Stan- dard index	Nyers index + r. - o/o-ban	Stan- dard index	Nyers index + r. - o/o-ban	Stan- dard index	Nyers index + r. - o/o-ban
Duna jobb partja.									Liptó vármegye...	4·67	+ 0·9	3·97	+ 4·2	4·49	- 0·7	5·81	+ 0·3
Baranya vármegye...	2·98	- 0·6	2·70	- 7·9	3·46	- 7·2	3·12	- 4·0	Nógrád	4·90	- 0·2	4·08	+ 0·5	4·67	-	3·97	-
Pécs t.jv.....	4·05	- 6·4	3·98	- 6·6	3·21	- 0·4	3·55	- 2·2	Nyitra	3·71	+ 0·8	3·19	+ 3·9	3·61	- 0·8	2·95	+ 1·4
Fejér vármegye...	3·42	- 1·4	2·48	- 0·4	4·47	+ 1·8	3·41	+ 4·0	Pozsony	3·40	- 2·8	3·31	+ 1·5	3·95	- 0·2	3·48	+ 2·4
Székesfehérvár t.jv.	4·35	+ 0·5	3·50	-	3·64	- 1·1	2·70	- 2·6	Pozsony t.jv.....	5·25	+ 5·2	4·83	+ 4·1	4·01	- 1·2	3·88	- 1·8
Győr vármegye...	3·95	- 2·9	2·68	+ 1·9	5·10	+ 1·8	3·80	+ 5·0	Trencsén várm....	4·94	+ 9·1	4·29	+ 11·1	4·05	+ 3·8	3·48	+ 3·9
Győr t.jv.....	4·83	+ 4·6	3·58	- 0·8	4·06	- 1·9	2·85	- 3·1	Turóc	4·58	- 0·7	4·52	+ 0·7	4·14	- 1·4	3·72	- 1·1
Komárom várm....	3·70	-	3·17	+ 1·9	4·71	+ 0·9	2·59	+ 3·5	Zólyom	4·67	+ 3·6	4·75	+ 6·8	4·40	+ 0·9	4·06	+ 1·8
Komárom t.jv.....	3·80	+ 13·9	2·64	+ 3·5	3·22	- 4·5	2·18	- 4·6									
Moson vármegye...	3·29	- 24·3	2·33	+ 1·8	5·34	+ 1·1	2·88	+ 8·2	Duna-Tisza köze.								
Somogy	3·04	- 4·0	3·01	- 2·9	4·76	- 4·0	3·81	- 7·5	Bács-Bodrog várm.	3·44	+ 0·9	3·29	+ 1·3	4·44	+ 0·2	3·50	+ 0·3
Sopron	3·62	- 1·1	2·65	- 21·8	4·30	+ 0·9	3·52	+ 4·1	Baja t.jv.....	4·84	- 1·9	4·70	- 2·3	4·04	- 3·6	3·28	- 3·2
Sopron t.jv.....	3·78	+ 6·8	2·92	+ 1·0	3·89	-	2·65	- 0·8	Szabadka t.jv.....	5·01	-	3·85	- 2·8	5·19	- 17·9	3·92	- 1·8
Tolna vármegye...	3·21	- 5·8	2·77	+ 1·5	3·62	- 3·7	2·74	- 0·7	Újvidék t.jv.....	5·71	+ 3·8	5·30	- 1·9	4·00	- 3·6	3·76	- 3·8
Vas	3·80	- 0·9	2·88	+ 1·1	4·31	+ 0·3	3·40	+ 2·4	Zombor t.jv.....	4·08	- 4·9	3·90	- 1·8	4·11	- 1·9	4·16	- 2·1
Veszprém	3·46	- 2·8	2·97	- 0·7	4·46	- 3·0	3·36	+ 1·2	Csongrád várm. ..	3·62	+ 2·3	2·98	+ 1·4	5·28	+ 1·3	3·84	+ 2·1
Zala	3·50	- 0·6	2·80	- 0·4	4·63	+ 0·2	3·41	+ 0·9	H.-Vásárhely t.jv..	2·98	- 1·0	2·29	+ 0·4	4·59	- 0·6	3·00	- 1·0
Duna bal partja.									Szeged t.jv.	3·35	+ 0·9	3·41	-	3·28	- 2·7	3·04	- 3·8
Arva vármegye...	3·10	- 3·1	3·21	- 1·2	3·38	- 2·1	3·28	- 1·8	Heves vármegye...	4·41	+ 0·5	3·86	+ 1·5	5·40	+ 1·1	3·71	+ 0·6
Bars	4·29	+ 1·9	3·65	+ 3·1	3·08	- 0·5	3·25	+ 1·6	Jász-Nagyk.-Sz. vm.	3·55	+ 0·9	2·81	+ 1·4	5·07	+ 0·6	3·50	+ 1·4
Esztergom várm....	4·15	+ 1·5	3·73	+ 1·1	4·25	+ 0·6	3·55	+ 2·0	Budapest sz.-főv...	3·98	+ 0·8	3·66	+ 1·9	4·70	+ 1·1	3·85	+ 1·1
Hont vármegye...	3·79	- 4·5	2·99	- 3·9	4·05	- 2·9	3·10	- 1·6	Pest-P.-S.-Kisk. >	4·83	- 0·2	4·50	- 0·2	3·75	- 2·8	2·77	- 12·8
Selmecbánya t.jv...	7·81	+ 5·4	6·18	- 15·5	4·98	- 0·2	3·74	+ 1·4	Kecskemét t.jv....	3·41	- 0·3	3·15	- 0·8	3·99	-	3·48	- 0·6

Országgrész, törvényhatóság	Férfiak				Nők			
	1901-1905	1911-1915	1901-1905	1911-1915	1901-1905	1911-1915	1901-1905	1911-1915
Stan- dard index	Nyers index + v. — o/o-ban	Stan- dard index	Nyers index + v. — o/o-ban	Stan- dard index	Nyers index + v. — o/o-ban	Stan- dard index	Nyers index + v. — o/o-ban	Stan- dard index
Tisza jobb partja.								
Abauj-Torna várm.	3.75	+ 3.0	3.23	+ 4.9	3.81	— 1.0	2.81	+ 1.1
Kassa t.jv.	4.38	+ 14.1	3.70	+ 7.2	3.46	— 7.8	2.09	— 3.3
Bereg vármegye.	3.77	+ 10.9	3.59	+ 0.5	4.29	+ 9.4	3.05	+ 8.6
Borsod vármegye.	3.79	+ 0.8	3.17	+ 2.2	4.20	—	3.58	+ 1.1
Miskolc t.jv.	—	—	4.32	+ 0.2	—	—	3.24	— 4.1
Gömör és K.-H. vm.	4.10	— 1.4	3.97	+ 0.8	4.41	— 1.0	3.46	—
Sáros vármegye.	3.11	+ 4.7	2.50	+ 5.9	2.88	+ 1.1	2.35	+ 2.6
Szepes	3.06	+ 3.1	3.49	+ 5.1	3.29	— 1.5	3.02	+ 0.7
Ung	4.04	+ 12.5	4.12	+ 10.2	3.79	+ 0.2	3.88	+ 0.9
Zemplén	3.76	+ 8.0	3.54	+ 7.8	3.79	+ 4.5	3.28	+ 2.8
Tisza bal partja.								
Békés vármegye.	3.92	— 0.2	3.08	+ 2.0	5.69	—	3.90	+ 1.8
Bihar	3.30	+ 3.1	2.60	+ 2.0	4.42	+ 2.8	3.47	+ 2.4
Nagyvárad t.jv.	4.49	+ 1.4	4.00	+ 3.4	4.45	— 2.2	4.12	—
Hajdu vármegye.	2.99	— 1.0	2.47	+ 2.1	4.97	+ 1.8	3.02	+ 2.8
Debrecen t.jv.	4.47	+ 0.4	3.51	—	5.01	— 2.0	3.17	— 3.1
Máramaros várm.	3.47	+ 7.1	3.35	+ 8.4	4.47	+ 12.6	3.09	+ 3.4
Szabolcs	4.14	+ 9.2	3.17	+ 4.0	4.85	+ 4.8	3.59	+ 2.8
Szatmár	3.98	+ 6.7	3.69	+ 3.1	4.08	+ 4.9	4.12	+ 3.8
Szatmárnémeti t.jv.	4.44	+ 0.2	3.12	+ 1.0	3.65	— 2.0	3.18	— 3.9
Szilágys vármegye.	3.45	+ 3.0	3.32	+ 1.3	4.33	+ 2.4	3.97	+ 1.8
Ugocsa	4.19	+ 9.1	3.58	+ 6.8	5.09	+ 6.7	4.18	+ 8.9
Tisza-Maros szöge.								
Arad vármegye.	4.07	+ 3.0	3.19	+ 1.3	5.00	+ 3.1	3.75	+ 1.1
Arad t.jv.	4.96	— 1.8	5.05	— 0.2	4.28	— 3.8	3.87	— 1.3
Csanád vármegye.	3.02	+ 1.3	3.12	+ 1.6	5.42	+ 0.4	3.07	+ 0.8
Krassó-Szörény vm.	3.26	— 5.2	3.22	— 5.8	3.37	— 2.0	2.99	— 3.2
Temes vármegye.	3.69	— 1.9	2.77	— 4.8	3.94	— 1.7	2.80	— 1.8
Temesvár t.jv.	6.15	+ 0.3	4.71	+ 2.2	3.99	— 5.0	3.80	— 4.8
Versec t.jv.	4.05	— 5.2	3.57	— 5.1	4.87	— 1.4	2.88	— 0.3
Torontál várm.	3.89	— 0.5	3.58	— 1.4	5.03	— 0.6	3.92	— 0.3
Pancsova t.jv.	5.09	— 4.9	4.89	— 4.1	4.07	— 1.5	3.78	— 1.0
Királyhágón túl.								
Alsó-Fehér vm.	2.84	— 1.7	2.84	— 1.7	3.15	+ 0.3	2.98	— 1.0
Beszterce-Naszód	2.92	— 4.9	2.64	— 14.1	3.10	— 1.6	2.68	— 1.5
Brassó vármegye.	3.69	+ 0.5	2.01	+ 0.8	3.24	+ 0.6	2.45	— 0.8
Csik	3.25	— 2.0	2.97	— 1.3	4.00	—	3.45	+ 1.6
Fogarás	2.68	— 2.5	2.23	+ 0.9	2.78	— 0.4	1.90	— 0.5
Háromszék	3.01	— 3.5	2.41	— 2.8	3.94	+ 7.1	2.72	+ 0.4
Hunyad	2.63	— 3.8	2.63	— 4.0	2.96	— 1.0	2.72	— 1.8
Kis-Küküllő	3.25	— 0.9	3.64	— 1.6	4.27	— 1.6	3.83	— 0.5
Kolozs	3.47	— 0.3	3.20	— 0.9	4.53	+ 0.4	4.06	+ 0.5
Kolozsvár t.jv.	4.78	— 0.4	4.16	— 1.0	3.99	— 5.2	3.36	— 4.8
Maros-Torda vm.	3.65	—	3.70	— 1.6	4.64	+ 1.3	4.24	+ 1.2
Marosvásárh. t.jv.	4.41	+ 5.5	3.70	+ 1.9	3.46	— 6.0	2.56	— 3.4
Nagy-Küküllő vm.	3.13	— 3.4	3.09	— 3.1	3.75	— 0.8	3.30	— 1.8
Szeben vármegye.	2.71	— 0.7	2.40	— 1.6	2.04	— 0.8	2.22	+ 0.4
Szolnok-Doboka vm.	3.25	+ 1.9	3.10	— 2.5	4.51	+ 0.9	4.24	— 0.9
Torda-Aranyos	3.26	+ 0.9	2.83	— 0.7	3.83	+ 0.8	3.27	+ 0.2
Udvarhely	3.28	— 2.7	3.26	— 3.8	3.95	—	3.46	— 0.6
Fiume város és ker.	7.64	— 0.1	7.45	+ 2.2	7.10	— 2.2	5.80	— 0.6

Széles skála az, melyben akár — a férfiakat, akár a nőket nézzük, — a nyers és standard indexek között észlelt különbségek elhelyezkednek.

Előbb a *férfiak* indexeit vesszük sorra.

Vannak ugyan elég nagy számmal törvényhatóságok, ahol az indexek eltérése nem nagy. A vármegyék között 1901—5. között Nógrád, Békés, Kolozs, Torontál, Zala, Túróc a negatív különbséget (0.2—0.7/o) jelző oldalon s a pozitívon: Brassó, Heves, Nyitra, Pest, Borsod és Liptó vármegyék (0.5—0.9/o) voltak ezek; Komáromban és Maros-Tordában a két index egyenlő volt. Az 1911—15. évek alatt e vármegyék helyett általában mások kerültek előtérbe, mint a nagyjában kiegyensúlyozott gümőkórhalandóság példái, Zala, Veszprém, Torda-Aranyos, Kolozs, Árva, Csík (— 0.4/o-tól — 1.3-ig), s másfelől Nógrád, Túróc, Gömör és Kishont, Brassó, Fogarás, Vas (+ 0.5/o-tól + 1.1-ig) példái azonban azt is jelzik, hogy *megfigyelésünk második felében a nyugalmi állapot nem volt olyan szilárd az indexek körül, mintsem előbb észleltük.*

Ez a tanulság a városoknál is tisztán kiülkőzik. Előbb a legkisebb különbségek: Fiume, Budapest, Kecskemét, Kolozsvár, Temesvár, Debrecen, Szatmárnémeti, Székesfehérvár városokéi valóban minimálisak (— 0.1/o-tól — 0.5-ig) voltak, — utóbb (1911-et követőleg) Budapest, Arad, Kecskemét, Győr (— 0.2/o-tól — 0.8-ig-ig), de még inkább a pozitív eltéréseket képviselő Miskolc, Szatmárnémeti, Marosvásárhely (+ 0.2/o-tól + 1.9-ig) mutatják ezt világosan.

A törvényhatóságoknak abban a tömegében, melyek gümőkórhalandóságánál, akár a nyers, akár a standard-indexeket nézzük, az indexek különbsége nem volt túlnagy, meglehetősen élénk volt a mozgalom. Nem így áll a dolog azoknál a törvényhatóságoknál, amelyeknek standard-indexe a lélekszámhoz való irányításból kiszámított indexekből nagyobb eltérést mutat;

108. tábla. A törvényhatóságok felsorolása, melyeknek standard indexe a nyers indexszel szemben a nagyobb eltéréseket mutatja. Férfi népesség.

Törvényhatóság	1901-1905	Törvényhatóság	1901-1905	Törvényhatóság	1911-1915	Törvényhatóság	1911-1915
Moson vm.	— 24.2	Ung vm.	+ 12.5	Sopron vm.	— 21.8	Trencsén vm.	+ 11.1
Baranya	— 9.5	Bereg	+ 10.9	Baranya	— 7.9	Ung	+ 10.3
Tolna	— 5.8	Szabolcs	+ 9.2	Krassó-Szörény vm.	— 5.8	Bereg	+ 9.6
Krassó-Szörény vm.	— 5.2	Trencsén	+ 9.1	Temes vm.	— 4.8	Máramaros	+ 8.4
Beszterce-Naszód	— 4.9	Zemplén	+ 8.0	Beszterce-Naszód vm.	— 4.1	Zemplén	+ 7.3
Hont vm.	— 4.6	Ugocsa	+ 9.1	Hunyad vm.	— 4.0	Zólyom	+ 6.8
Pécs t.jv.	— 6.4	Kassa t.jv.	+ 14.1	Selmecbánya t.jv.	— 15.7	Kassa t.jv.	+ 7.2
Versec	— 5.2	Komárom	+ 13.9	Pécs	— 6.6	Pozsony	+ 4.1
Pancsova	— 4.9	Sopron	+ 6.8	Versec	— 5.1	Komárom	+ 3.6
Zombor	— 4.9	Marosvásárhely t.jv.	+ 5.5	Pancsova	— 4.1	Nagyvárad	+ 3.4

A negatív eltéréseket mutató vármegyék között néhány dunántúli és királyhágóntúli vármegye adata arra vall, hogy e vidékeken a férfiak gümőkórhalandósága korántsem akkora (különösen Mosonban és Sopronban) mintsem korábbi számításaink után gondoltuk volna. Viszont néhány tiszavidéki vármegye indexe így kiemelkedik s különösen a ruthének-lakta vármegyék férfinepességének gümőkórhalandósága tűnik fel előttünk sötétebb színben, mintsem eddig hittük. Egy-két, tótok által lakott, vármegye példája viszont azt igazolja, hogy e vármegyék gümőkórhalandósága felől táplált rossz véleményünket még fokoznunk kell. Egyébiránt azt is fel kell jegyeznünk, hogy a standard-indexeknek a nyers indexektől való pozitív eltérései a vármegyéknél több alkalommal mutattak jelentékeny számokat, mint a negatív eltérések. Negatív eltérést számszerűen több vármegyében láttunk, de ezek természetesen szolidabbak voltak, mint a pozitívek. A városokról nem mondhatjuk ugyanazt; ezeknél hol a pozitív, hol a negatív oldalon voltak nagyobbak a maximális eltérések.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy szó lehetne már most a vármegyéknek és városoknak olyan irányú csoportosításáról, mely alapul a standard indexeket vesszük. Sajnos, nincs terünk ennek a kérdésnek vizsgálatára, s ezért a nők standard indexeinek jellemzésére térünk át.

A nőknél az ország legkülönbözőbb részeiből toborozódtak össze azok a vármegyék, ahol a standard-index a nyers indexszel körülbelül egyenlő. 1901—5-ig elég sok vármegyét találtunk (Nógrád, Borsod, Békés, Csík, Udvarhely), ahol a két index teljesen fedte egymást, s nagy számmal fordultak elő olyan vármegyék is, ahol az indexek 0/o-os eltérése alig volt számottevő. Pozsony, Fogarás, Csongrád, Bars, Liptó, Nagy-küküllő, Kolozs (— 0.2/o-tól — 0.8-ig) a példák erre. E vármegyék között alig egy-kettőt találunk, melyről már a férfiak gümőkórhalandóságának fentebbi ismertetésénél is megállapítottuk, hogy a kétféle index számítás egyforma eredményt ad. Nagyjában ugyanezt mondhatjuk az 1911—15. évek adatairól is, amikor különben a nőknél is (akárcsak a férfiaknál) új nevekre akadunk, ha a kétféle index egyensúlyának képviselői után kutatunk. Nógrádban és Gömör és Kishontban a két index nem különbözött. Torontál, Fogarás, Kisküküllő, Udvarhely, Tolna a minimális (0.3—0.7/o) negatív, Liptó, Bács-Bodrog, Torda-Aranyos, Háromszék, Szeben, Heves a minimális (0.3—0.8/o) pozitív eltéréseket jelezték. Adatgyűjtésünk végén főként a Királyhágón túl találkoztunk olyan vármegyékkel, ahol a standard index csaknem teljesen simult a nyers indexhez. A városok között (1901—5-ig) Selmecbányán, Székesfehérvárott, Pozsonyban és Pancsován a standard index valamivel kevesebb volt, mint a nyers index, Sopronban ugyanannyi volt. A megfigyelés végén Versec, Fiume, Szeged, Kecskemét standard indexei valamivel jobbak voltak, mint nyers indexeik, — Selmecbányáé kevéssel (+ 1.4/o) rosszabb, de ebben a szerepében az összes városok között egyedül is maradt.

Nézzük most azoknak a törvényhatóságoknak sorozatát, ahol a standard-indexek a nyers indexektől erősen eltérnek:

109. tábla. A törvényhatóságok felsorolása, melyeknek standard-indexei a nyers indexekkel szemben a legnagyobb eltéréseket mutatják. Női népesség.

Törvényhatóság	1901-1905	Törvényhatóság	1901-1905	Törvényhatóság	1911-1915	Törvényhatóság	1911-1915
Baranya vm.	— 7.2	Pécs t.jv.	— 6.4	Ugocsa vm.	— 8.9	Komárom t.jv.	— 4.5
Somogy	— 4.0	Marosvásárhely	— 0.0	Somogy	— 7.3	Temesvár	— 4.3
Hont	— 2.8	Máramaros vm.	+ 12.6	Baranya	— 4.0	Bereg vm.	+ 3.6
Tolna	— 2.7	Bereg	+ 9.4	Árva	— 1.8	Ung	+ 6.9
Árva	— 2.1	Ung	+ 3.9	Temes	— 1.8	Győr	+ 5.0
Veszprém	— 2.0	Háromszék	+ 7.1	Hont	— 1.8	Sopron	+ 4.1
Szabadka t.jv.	— 26.6	Ugocsa	+ 6.7	Bars	— 12.3	Fejér	+ 4.0
Kassa	— 7.8	Szatmár	+ 4.9	Kolozsvár t.jv.	— 4.8	Trencsén	+ 3.9

A vármegyék között elvéve akadt egy-egy, ahol a standard-index a gümőkórhalandóságot sokkal enyhébbnek mutatta volna, mint eddigi számításaink. A városoknál aránylag több ilyen eset fordult elő s különösen fel kell a figyelmet hívni Szabadka esetére, ahol a tuberkulózis pusztítása a század elején a valóságban hatodrésznyivel volt enyhébb, utóbb pedig Budapestre, ahol a nők gümőkórhalandósága szintén egytizedrésznyivel volt kisebb, mintsem egyébként hittük. A pozitív eltéréssű vármegyék között újból a ruthének-lakta vármegyékre esik elsősorban tekintetünk, ezek női népességének gümőkórhalandóságát is csak tompítva mutatta be a nyers index-számítás. Mellettük újabban néhány dunántúli vármegye tűnt fel, melyekben a női lakosság standard gümőkórhalandósági indexe elég szembetűnően magasabb volt, mint a másik index.

Adatgyűjtésünknek akár elejét, akár végét nézzük: egy olyan törvényhatósági jogú városunk sem volt, ahol a standard-index felülmulta volna a nyers indexet: ezért mindegyik város gümőkórhalandóságának képe csak javult azzal, ha számításainkban a korviszonyok ellenkező voltát közömbösítettük.

Standard-számításainknak utolsó része a foglalkozási indexek kiszámítására vonatkozott.

110. tábla. A foglalkozási csoportok és foglalkozási ágak standard gumókórhalandósági indexei s azoknak a nyers indexektől való %-os eltérései az 1901–1915. években.

Foglalkozás	Keresők és eltartottak						Keresők						Eltartottak					
	1901—1905		1906—1910		1911—1915		1901—1905		1906—1910		1911—1915		1901—1905		1906—1910		1911—1915	
	Stan-	Nyers és	Stan-	Nyers és	Stan-	Nyers és	Stan-	Nyers és	Stan-	Nyers és	Stan-	Nyers és	Stan-	Nyers és	Stan-	Nyers és	Stan-	Nyers és
	dard	index	dard	index	dard	index	dard	index	dard	index	dard	index	dard	index	dard	index	dard	index
	index	különb.	index	különb.	index	különb.	index	különb.	index	különb.	index	különb.	index	különb.	index	különb.	index	különb.
		0/o-ban		0/o-ban		0/o-ban		0/o-ban		0/o-ban		0/o-ban		0/o-ban		0/o-ban		0/o-ban
I. Östermelés.																		
A) Mezőgazdaság és kertészet.																		
Nagybirtokos	2'02	— 4'3	1'92	— 1'1	1'07	— 10'8	1'95	— 25'9	1'20	— 36'2	0'65	— 40'4	1'70	— 9'1	1'85	— 3'1	1'02	— 19'7
Középbirtokos	4'52	— 0'9	2'10	— 0'9	1'52	— 1'9	4'32	— 5'3	2'85	— 37'7	1'27	— 11'2	4'35	— 4'8	2'04	— 5'0	1'65	— 4'9
Haszonbérlet	1'90	— 2'2	0'93	— 0'80	— 4'8	1'74	— 7'0	0'81	— 12'0	0'55	— 49'3	1'82	— 1'8	0'88	— 0'4	0'89	— 2'2	—
Kisbirtokos(kisbérlet)	4'07	— 1'9	4'29	— 1'2	4'00	— 1'0	4'16	— 3'9	4'24	— 13'6	4'28	— 3'8	4'02	— 0'8	4'82	— 0'9	3'87	— 0'3
Kisbirtokos-napsz... ..	1'85	— 1'1	1'08	— 0'9	0'77	— 1'3	1'98	— 5'9	1'04	— 7'1	0'70	— 8'4	1'79	— 2'9	1'07	— 0'76	—	—
Részes földműves	0'82	— 3'2	0'62	— 5'1	0'79	— 5'5	0'26	— 89'6	0'47	— 2'3	0'88	— 6'4	0'39	— 8'3	0'75	— 10'3	0'75	— 2'7
Majoros, juhteny. ...	1'95	— 6'0	1'46	— 1'4	1'61	— 1'8	1'74	— 7'0	1'88	— 4'2	1'46	— 28'9	1'89	— 3'3	1'49	— 1'62	—	—
Gazdasági tisztviselő	2'11	— 1'99	— 0'5	1'35	— 0'7	2'34	— 0'9	2'04	— 14'6	1'68	— 0'6	1'92	— 4'6	1'76	— 2'2	1'18	— 5'0	—
Gazdasági cseléd ...	2'09	— 6'7	2'36	— 4'9	1'90	— 5'9	2'13	— 19'0	1'93	— 17'0	1'69	— 15'0	3'00	— 2'3	2'09	— 1'6	2'16	— 2'9
Mezőgazd., munkás.	5'84	— 0'2	5'64	— 0'4	5'60	— 0'2	6'18	— 0'3	6'87	— 0'7	7'08	— 0'3	4'66	— 1'6	4'82	— 0'4	4'27	— 0'7
Önálló kertész	3'76	— 1'3	3'69	— 1'1	2'76	— 0'4	2'97	— 10'8	2'42	— 14'5	2'81	— 11'8	4'11	— 0'7	4'18	— 0'7	2'87	—
Kertészsegéd	—	—	—	—	1'89	— 0'7	—	—	—	—	1'89	— 1'1	—	—	—	—	1'04	— 1'0
B) Erdészet.																		
Tisztviselő	2'16	— 0'6	2'71	— 0'4	2'62	— 1'2	2'89	— 2'6	3'19	— 8'3	2'96	— 0'3	1'84	— 4'2	2'16	— 1'4	2'20	— 23'6
Segédszemélyzet	2'76	— 6'8	2'44	— 6'6	2'60	— 24'9	3'01	— 1'0	2'99	— 0'8	2'89	— 2'8	2'44	— 3'4	2'01	— 2'6	1'86	— 2'2
C) Egyéb östermelés.																		
Önálló és s. családtag	1'90	— 4'5	1'93	— 3'5	2'27	— 5'0	2'46	— 23'8	1'89	— 27'8	2'76	— 20'6	1'29	— 4'4	1'77	— 2'7	1'87	— 3'6
Segédszemélyzet	4'47	— 2'27	— 2'3	1'89	— 0'5	5'62	— 4'5	4'35	— 14'6	2'64	—	3'84	— 0'6	0'94	— 2'1	1'26	— 2'3	—
I. Összesen	3'89	— 0'3	3'78	— 3'41	— 0'8	4'14	— 1'9	4'03	— 1'9	3'93	— 1'8	3'89	— 1'4	3'57	— 0'8	3'02	— 1'0	—
II. Bányászat, ipar és forgalom.																		
A) Bányászat.																		
Önálló	3'66	— 0'3	3'12	— 8'8	2'38	— 24'0	10'08	— 147'7	3'80	— 30'2	1'09	— 9'0	3'03	— 4'1	2'50	—	2'78	— 30'0
Tisztviselő	3'99	— 15'0	1'70	— 7'1	2'42	— 7'3	6'96	— 50'0	1'97	— 3'4	3'82	— 5'4	2'45	— 14'0	1'59	— 7'6	1'73	— 5'6
Segédszemélyzet	5'84	— 16'8	4'56	— 15'4	4'59	— 16'8	9'22	— 49'7	7'05	— 44'6	8'09	— 42'9	3'70	— 1'1	3'27	— 0'8	3'10	— 2'0
A) Összesen	5'26	— 15'9	4'47	— 14'6	4'49	— 15'4	8'81	— 44'4	7'25	— 38'9	7'73	— 33'0	3'78	— 1'1	3'23	— 0'6	3'06	— 1'7
B) Ipar.																		
Asztalos, ács, stb. ...	5'16	— 1'8	4'53	— 1'6	3'80	— 1'3	7'12	— 4'2	6'33	— 4'6	5'40	— 4'4	3'87	— 2'8	3'36	— 2'3	2'77	— 2'1
Borbély és fodrász. ...	6'76	— 4'5	6'28	— 4'6	5'35	— 5'6	10'69	— 11'5	9'48	— 8'2	8'44	— 4'6	4'05	— 11'4	4'01	— 8'7	3'08	— 7'3
Cipész és csizmadia.	5'82	— 0'8	5'03	— 1'2	4'32	— 1'2	8'39	— 5'7	7'16	— 5'4	6'36	— 4'8	4'38	— 2'6	3'57	— 2'7	2'88	— 2'0
Korcsmáros, stb.	2'88	— 0'3	2'59	— 4'0	2'45	— 0'8	3'93	— 4'2	3'24	— 3'2	3'46	— 0'9	3'02	— 0'6	2'09	— 0'5	1'68	— 3'1
Kovács, lakatos, stb.	5'14	— 4'7	4'85	— 4'3	4'26	— 2'9	7'32	— 15'3	6'62	— 15'1	6'09	— 11'81	3'8	— 2'3	3'46	— 2'6	3'08	— 2'2
Kőműves	5'60	— 2'0	4'73	— 3'1	4'09	— 5'1	7'39	— 11'5	6'59	— 11'9	6'07	— 11'8	4'48	— 2'4	3'65	— 3'4	2'94	— 1'8
Könyv- és könyvmd.	6'46	— 2'1	5'88	— 4'5	4'06	— 7'1	9'61	— 14'6	8'06	— 9'1	5'70	— 1'7	4'10	— 7'0	3'37	— 6'4	2'78	— 2'6
Mészáros és hentes.	3'08	— 1'7	3'25	— 1'9	2'92	— 1'4	4'30	— 6'2	4'43	— 8'8	4'18	— 7'6	2'81	— 1'7	2'47	— 0'8	2'11	— 2'3
Molnár	3'50	— 4'9	3'21	— 3'9	2'79	— 6'1	4'90	— 1'4	4'30	— 2'3	3'87	— 2'0	3'02	— 0'7	2'89	— 0'4	2'08	— 6'7
Pék	4'06	— 0'7	3'47	— 0'9	3'06	— 0'8	4'92	— 9'1	4'20	— 8'2	3'95	— 5'6	3'43	— 3'4	2'93	— 3'0	2'39	— 1'6
Szabó, varrónő, stb.	5'96	— 2'8	5'09	— 2'7	4'20	— 2'8	8'06	— 2'1	7'01	— 3'9	5'75	— 5'1	3'06	— 2'0	3'80	— 1'2	2'75	— 1'1
Szűcs	5'20	— 1'0	4'08	— 1'7	3'49	— 2'8	6'71	—	5'67	— 0'2	5'18	— 1'8	4'16	— 2'4	3'06	— 3'2	2'41	— 4'0
Takács, posztószövő	5'85	— 1'1	4'68	— 0'2	4'30	—	7'23	— 0'4	5'81	— 0'2	5'60	— 1'1	3'68	— 0'8	3'45	—	2'84	— 0'7
Egyéb iparágak	4'28	— 0'5	3'41	— 6'0	3'30	— 0'9	5'49	— 1'5	4'85	— 1'7	4'55	— 2'0	3'85	— 0'9	2'77	— 1'4	2'37	— 1'8
Tisztviselők	2'17	— 7'3	1'75	— 5'9	1'72	— 7'0	2'79	— 3'5	2'12	— 3'6	2'29	— 4'2	1'78	— 6'8	1'50	— 15'8	1'84	— 4'8
B) Összesen	4'76	— 1'1	4'11	— 0'7	3'60	— 0'6	6'39	— 4'4	5'60	— 4'5	5'08	— 4'1	3'57	— 1'9	3'04	— 1'9	2'58	— 1'9
C) Kereskedelem.																		
Önálló	2'43	— 2'0	2'18	— 0'6	1'88	— 1'1	3'48	— 0'6	2'60	— 14'5	2'59	— 2'3	2'08	— 1'0	1'80	— 0'8	1'48	— 0'7
Tisztviselő	2'29	— 6'1	2'17	— 7'8	2'12	— 8'2	3'24	— 3'8	2'80	— 7'4	3'24	— 4'1	1'72	— 5'0	1'67	— 4'6	1'84	— 3'6
Segédszemélyzet	3'90	— 2'9	3'28	— 3'2	3'18	— 3'0	4'49	— 14'8	4'01	— 18'3	4'04	— 17'4	3'40	— 4'0	2'64	— 4'2	2'32	— 2'9
C) Összesen	2'77	— 0'7	2'42	— 0'8	2'19	— 1'4	3'67	— 1'9	3'18	— 1'9	3'07	—	2'19	— 1'4	1'91	— 1'0	1'61	— 6'8
D) Közlekedés.																		
Önálló	2'89	— 5'9	2'19	— 0'9	2'01	—	4'08	— 1'5	2'50	— 23'1	2'57	— 17'1	2'36	— 0'4	1'75	— 0'8	1'60	— 0'6
Vasúti tisztv. és díjn.	2'69	— 14'0	2'30	— 2'4	2'76	—	3'89	—	5'14	— 20'4	4'08	— 25'5	1'94	— 6'7	1'86	— 9'8	2'00	— 7'8
Posta-, távirat-tisztv.	3'26	— 8'9	3'10	— 8'3	2'62	— 9'4	4'48	— 7'8	3'26	— 23'8	3'76	— 5'9	2'42	— 5'5	2'41	— 5'9	1'87	— 5'1
Egyéb tisztviselő	3'85	— 0'5	2'31	— 0'9	2'07	— 1'9	4'90	— 24'7	3'70	— 53'6	3'86	— 33'7	3'47	— 8'2	1'91	— 7'7	1'87	— 0'6
Vasúti szolga stb.	3'80	— 4'4	3'13	— 1'0	2'92	— 2'8	4'66	— 13'4	3'98	— 18'6	4'07	— 16'6	3'38	— 2'8	2'32	— 2'8	2'49	— 2'7
Posta- stb. szolga.	4'06	— 0'2	3'46	— 0'9	3'04	— 0'8	4'17	— 3'2	3'77	— 6'5	3'68	— 2'4	3'70	— 5'9	3'11	— 3'7	2'66	— 3'8
Egyéb segédszem. ...	3'37	— 1'2	3'84	— 0'3	3'21	— 0'9	3'94	— 5'0	3'03	— 4'0	4'53	— 0'8	2'92	— 1'4	3'01	— 1'0	2'86	— 0'4
D) Összesen	3'47	— 1'8	3'08	— 1'0	2'80	— 1'1	4'08	— 1'7	3'91	— 1'8	3'77	— 3'3	3'02	— 2'0	2'62	— 2'2	2'80	— 2'1
II. Összesen	4'84	— 1'6	3'78	— 0'5	3'30	— 0'8	5'78	— 2'5	5'02	— 2'5	4'68	— 2'4	3'29	— 1'8	2'83	— 1'7	2'39	— 1'6

Foglalkozás	Keresők és eltartottak						Keresők						Eltartottak					
	1901—1905		1906—1910		1911—1915		1901—1905		1906—1910		1911—1915		1901—1905		1906—1910		1911—1915	
	Nyers és standard index	Standard index	Nyers és standard index	Standard index	Nyers és standard index	Standard index	Nyers és standard index	Standard index	Nyers és standard index	Standard index	Nyers és standard index	Standard index	Nyers és standard index	Standard index	Nyers és standard index	Standard index	Nyers és standard index	Standard index
	0/o-ban	0/o-ban	0/o-ban	0/o-ban	0/o-ban	0/o-ban	0/o-ban	0/o-ban	0/o-ban	0/o-ban	0/o-ban	0/o-ban	0/o-ban	0/o-ban	0/o-ban	0/o-ban	0/o-ban	0/o-ban

III. Közfoglalkozás.

A) Önálló és tisztv. 3'17 — 7'8 2'78 —

A bányászatnál a segédszemélyzet a fontos. A keresők standard-indexe itt csaknem 50; de az egész népességé is közel 170%-kal volt nagyobb, mint a nyers index.

Az iparnál a két index eltérése általában szűkebb keretek között mozog. Legnagyobb az eltérés a tisztviselőknél, akiknek standard-indexe a megfigyelés két utolsó időszakában egyformán körülbelül 70%-kal maradt mögötte a nyers indexnek. Egyébként a kovácsok, lakatosok stb., a kőművesek, az asztalosok, ácsok stb., a mészárosok, hentesek stb., standard-indexe rendszerint magasabb volt, mint az egyszerű index s a molnároké is 1911. után, de nagyobb különbségeket csak éppen az utóbbiaknál, a kovácsoknál és kőműveseknél láttunk. Azok közül a foglalkozási csoportok közül, ahol a standard-számítás kisebb eredményt hozott, mindenkor a borbélyok és fodrászok s mellettük a szabók tűntek ki, a negatív eltérések azonban inkább az egység felé hajlottak.

A kereskedelem önállóinak és főképp a tisztviselőinek standard indexe alacsonyabb volt, a segédszemélyzeté viszont magasabb, mint a nyers index.

A közlekedés önállóinak standard-indexe előbb valamivel több volt, utóbb teljesen egyenlőnek mutatkozott a nyers indexszel. A vasúti tisztviselőknél ugyanerre az eredményre jutottunk 1911. után, holott ezeknél 1901. után a standard-index volt 140%-kal alacsonyabb, mint a nyers index. A posta- és távirat-tisztviselők standard-indexe már állandóan lényegesen mögötte maradt a nyers indexnek. A vasúti altisztekre és szolgákra, ha csekélyebb mértékben is, ennek az ellenkezője áll.

A közszolgálati alkalmazottak és szabad foglalkozású egyének közül úgy az önállók, tisztviselők, mint a segédszemélyzetnek nyers indexe volt magasabb, mint a standard index.

A véderőnél az utolsó évek fejlődését emeljük ki: a tisztek, az altisztek és a legénység kategóriájában egyaránt jóval fölibe ugrott a standard-index a másíknak. Különösen akkor látszik ez meg, ha csupán a tényleges katonaságot nézzük: a tisztek standard-indexe több, mint kétszer, az altiszteké közel négyszer, a legénységé közel kétszer akkora volt, mint a nyers index.

VIII. Befejezés.

Azok a fejtegetések, melyeket tanulmányunk során a magyarországi gümőkórhalandóságról eszközöltünk, a háborúelőtti ezeréves Magyarországra vonatkoztak. *Vizsgálódásainknak vannak részei, melyek a megcsontított Magyarország szempontjából — sajnos — ma nem lehetnek aktuálisak.* A mai Magyarország gümőkórhalandóságának tüzetes képét azonban — éppen a tanulmányunkban foglalt tapasztalatok miatt is — előbb-utóbb meg kell rajzolnunk. Az emberiség haladásának, fejlődésének egyik legnagyobb ellensége a gümőkór, mely végtelenül sok szellemi értéket jelentő emberi életet olt ki idő előtt s árt kifejezhetetlenül sokat az anyagi kultúrának is.

A tanulmányok, melyeket végeztünk, túlnyomó részt csak az emberiség egy kicsiny részének, Magyarország népének viszonyaira vonatkoznak ugyan, de a probléma maga oly eleven, sajnó sebe az egyetemes, az országokat és népeket egybefogó közegészségügyi politikának, hogy talán indokolt volt a problémát oly részletesen vizsgálni tárgyává lenni, mint ahogy külföldi statisztikákban nem igen szokásos.

II.

RÉSZLETES KIMUTATÁSOK.

1. Az 1901–1905. években gümőkórban elhaltak nem és kor szerint törvényhatóságokint.

Közigazgatási, országos, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves										60 éven felüli	ismeretlen kord	összesen	7 éven aluli	éves								60 éven felüli		ismeretlen kord	összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59							7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
Magyarország.																											
a) Duna jobb partja.																											
Baranya vármegye...	208	117	126	198	178	105	109	351	430	631	1	2.962	189	176	244	281	232	150	153	253	433	617	1	2.799	5.092		
Pécs t.jv.	22	23	40	76	54	43	44	83	69	81	1	542	17	30	55	63	46	35	34	37	35	28	1	380	922		
Fejér vármegye...	374	132	138	140	130	107	75	177	236	285	1	1.794	352	244	259	242	214	167	127	194	186	223	1	2.908	4.002		
Székesfehérvár t.jv.	41	17	39	43	38	30	21	41	42	35	1	358	36	30	40	41	33	24	23	24	22	19	1	202	643		
Győr vármegye...	155	89	62	78	81	48	35	103	102	173	1	986	137	159	120	130	115	93	70	129	143	125	1	1.221	2.207		
Győr t.jv.	37	14	32	32	25	27	20	54	34	30	1	303	25	22	37	37	51	24	27	30	18	13	1	204	599		
Komárom vármegye...	253	111	99	143	101	87	91	200	235	255	1	1.532	255	226	155	203	177	140	113	178	178	201	1	1.834	3.366		
Komárom t.jv.	9	2	17	25	21	15	8	32	36	24	1	189	2	14	10	18	25	20	10	18	12	12	1	149	338		
Moson vármegye...	253	66	69	72	55	42	45	106	132	142	1	982	237	139	102	113	115	96	81	116	90	86	1	1.176	2.137		
Somogy	348	103	223	302	232	168	189	391	519	720	1	3.277	358	437	438	493	565	244	241	415	601	688	1	4.283	7.660		
Sopron	300	109	143	194	180	118	99	274	347	559	1	2.183	333	287	261	231	285	194	176	249	264	295	1	2.676	4.853		
Sopron t.jv.	50	10	20	46	34	14	21	46	31	26	1	310	56	13	42	39	35	19	12	30	23	23	1	205	605		
Tolna vármegye...	236	103	154	255	138	115	101	230	339	456	1	2.127	231	237	245	245	196	157	144	224	291	300	1	2.369	4.496		
Vas	528	172	202	326	236	187	190	404	543	719	1	3.537	507	354	395	432	429	332	207	427	625	622	1	4.516	8.033		
Veszprém	238	103	117	135	120	109	116	218	344	402	1	1.977	328	275	220	251	193	143	144	221	336	369	1	2.520	4.497		
Zala	411	254	251	330	259	180	211	446	713	805	1	3.860	506	553	510	532	401	323	301	526	637	675	1	5.030	8.890		
Összesen...	3379	1520	1740	2420	1905	1395	1375	3056	4.211	5.113	1	26.312	3632	3206	3.145	3.456	2.919	2.166	1.953	3.144	3947	4398	1	31.970	58.287		
b) Duna bal partja.																											
Arva vármegye...	46	99	27	33	20	31	27	92	112	219	1	648	77	52	57	49	44	46	34	76	113	211	1	758	1.406		
Bars	207	92	110	115	98	88	124	245	347	284	1	1.710	176	139	112	118	108	103	70	203	269	241	1	1.544	3.254		
Esztergom vármegye...	107	72	49	83	66	54	53	134	156	124	1	898	126	94	92	86	94	72	47	95	116	104	1	920	1.824		
Hont vármegye	133	51	63	102	87	67	49	134	216	205	1	1.111	106	114	125	115	124	98	81	132	157	203	1	1.218	2.329		
Selmeczbánya t.jv.	27	17	15	22	12	21	19	51	52	34	1	270	42	21	21	20	18	22	19	20	13	23	1	221	401		
Liptó vármegye...	109	52	40	46	55	52	90	144	134	155	1	886	161	106	97	76	47	61	49	125	108	143	1	973	1.859		
Nógrád	326	161	181	222	174	170	162	307	425	339	1	2.550	332	234	201	290	247	149	170	292	291	313	1	2.810	5.370		
Nyitra	722	240	220	239	221	210	213	516	627	599	1	3.357	739	439	330	330	201	200	215	420	493	531	1	3.950	7.837		
Pozsony	449	133	152	218	171	95	131	283	400	541	1	2.636	458	352	293	255	210	158	260	337	301	301	1	3.950	5.610		
Pozsony t.jv.	103	25	53	70	86	80	67	110	103	64	1	812	98	58	62	77	74	52	65	63	65	50	1	670	1.488		
Trencsén vármegye...	247	159	132	183	133	161	223	517	581	595	1	3.017	262	242	225	192	192	165	137	436	564	579	1	3.014	6.031		
Turóc	78	37	20	31	36	25	43	97	102	98	1	573	85	73	42	48	43	31	34	65	64	51	1	567	1.140		
Zólyom	160	66	81	85	82	81	112	240	263	190	1	1.300	159	112	124	115	113	105	91	212	174	163	1	1.335	2.728		
Összesen...	2.719	1.184	1.183	1.514	1.305	1.141	1.327	2.990	3.523	3.437	1	20.332	2.821	2.136	1.871	1.790	1.621	1.298	1.190	2.416	2.865	3.025	1	22.103	41.367		
c) Duna-Tisza köze.																											
Bács-Bodrog várm.	548	209	443	698	497	315	318	742	603	639	1	5.155	549	422	1.000	1.079	809	431	459	670	477	559	1	6.715	11.870		
Baja t.jv.	14	7	17	25	27	11	25	35	36	32	1	232	16	16	23	30	25	18	12	25	20	29	1	221	453		
Szabadka t.jv.	51	47	109	182	147	98	83	185	161	103	1	1.146	49	103	231	239	151	115	71	150	106	61	1	1.304	2.450		
Újvidék t.jv.	48	8	27	44	37	35	27	73	52	44	1	307	29	18	64	55	31	10	22	23	26	19	1	308	705		
Zombor t.jv.	23	18	35	52	32	14	19	43	36	34	1	311	32	41	60	51	30	25	21	27	19	10	1	310	627		
Csongrád vármegye...	127	80	96	169	89	71	69	157	149	178	1	1.184	144	110	302	322	107	127	103	148	133	142	1	1.698	2.332		
Hódmezővásárhely.	74	32	44	52	41	32	23	43	51	61	1	438	77	81	110	109	98	39	61	31	51	1	692	1.150			
Szeged t.jv.	73	54	87	112	88	71	67	105	115	91	1	863	65	92	154	160	89	50	55	81	53	53	1	853	1.721		
Heves vármegye...	315	234	197	294	190	161	155	393	403	419	1	2.767	301	270	412	433	330	252	196	365	409	370	1	3.447	6.214		
Jász-Nagyk.-Sz. vm.	454	279	361	381	278	184	178	357	331	231	1	3.032	472	570	687	665	476	334	245	406	317	261	1	4.413	7.495		
Pest-P.-S.-Kisk.	1.560	515	577	634	609	490	477	1.003	1.018	1.036	1	8.144	1.574	1.053	1.230	1.230	909	639	615	896	773	803	1	9.793	17.939		
Budapest sz.-föv.	1.235	218	316	944	931	952	895	1.491	901	549	1	8.693	1.304	411	705	943	927	718	537	729	371	422	1	7.117	15.810		
Kecskemét t.jv.	43	31	55	69	27	23	38	61	74	73	1	497	41	72	113	81	65	38	33	49	35	44	1	574	1.071		
Összesen...	4.615	1.822	2.570	3.844	2.990	2.465	2.374	4.639	3.967	3.590	1	33.929	4.653	3.664	5.093	3.293	4.170	2.878	2.461	3.638	2.770	2.832	1	37.453	70.387		
d) Tisza jobb partja.																											
Abauj-Torna várm.	147	71	94	116	78	63	85	195	224	283	1	1.336	168	138	131	124	126	90	101	131	259	253	1	1.501	2.927		
Kassa t.jv.	43	18	23	56	34	42	37	65	43	32	1	307	49	36	45	42	36	28	45	30	16	1	363	760			
Bereg vármegye...	198	113	99	131	122	94	104	279	341	301	1	1.752	145	212	211	193	181	133	152	230	304	246	1	2.070	3.829		
Borsod	234	147	144	164	121	103	110	262	232	201	1	1.822	278	244	263	276	196	168	125	216	253	233	1	2.253	4.076		
Miskolc t.jv.	80	14	43	60	62	47	43	98	79	36	1	565	63	63	54	57	60	47	44	54	25	22	1	491	1.056		
Gömör és K.-Hont vm.	241	77	131	169	125	99	122	257	333	238	1	1.552	246	200	213	230	130	145	122	232	260	292	1	2.126	3.978		
Sáros vármegye...	112	56	67	81	63	42	67	175	248	295	1	1.212	91	130	110	83	74	60	76	171	250	274	1	1.320	2.532		
Szepes	173	82	83	97	80	63	119	215	270	275	1	1.400	178	132	119	105	111	96	109	174	255						

a) Nőtlen, hajadon.

Közigazgatási alkatrész, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli		ismeretlen korú	összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	15-19					20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
Magyarország.																											
a) Duna jobb partja.																											
Baranya vármegye...	208	117	125	147	61	15	8	13	25	22	—	—	741	180	176	193	88	26	18	8	22	20	20	—	755	1.406	
Pécs t.jv.	22	29	46	72	34	22	11	16	10	7	—	—	263	17	30	50	34	21	7	3	7	8	6	—	133	446	
Fejér vármegye...	374	132	133	134	63	15	3	11	11	7	—	—	883	352	244	234	86	33	14	13	12	6	6	—	1.005	1.893	
Székesfehérvár t.jv.	41	17	39	45	23	9	6	10	9	6	—	—	203	30	30	30	24	7	6	5	2	1	4	—	154	359	
Győr vármegye...	155	89	62	75	42	16	2	11	6	6	—	—	464	137	150	113	70	13	7	6	13	7	6	—	531	995	
Győr t.jv.	37	14	32	31	20	7	9	6	6	3	—	—	165	35	22	30	25	30	8	3	4	1	3	—	167	332	
Komárom vármegye...	253	111	93	133	61	18	12	24	5	2	—	—	712	253	226	142	90	19	12	7	9	9	5	—	777	1.489	
Komárom t.jv.	9	2	17	24	17	4	1	7	5	1	—	—	87	2	14	10	13	8	4	—	2	1	—	—	60	147	
Moson vármegye...	253	66	69	72	36	14	11	16	10	4	—	—	551	237	139	99	72	32	12	7	2	8	7	—	615	1.168	
Somogy t.jv.	348	193	224	266	77	36	23	34	43	33	—	—	1.277	358	437	334	156	47	20	20	39	45	18	—	1.524	2.801	
Sopron t.jv.	350	109	143	191	117	38	14	20	25	14	—	—	1.031	353	287	259	166	57	21	22	25	15	16	—	1.251	2.232	
Sopron t.jv.	56	10	26	44	26	8	9	10	6	1	—	—	196	56	13	41	32	17	8	1	4	2	4	—	178	374	
Tolna vármegye...	236	103	153	218	50	14	4	18	17	7	—	—	820	231	237	211	83	25	14	10	17	11	15	—	854	1.674	
Vas t.jv.	528	172	202	316	176	67	39	55	40	34	—	—	1.635	507	364	379	258	114	52	32	49	42	50	—	1.847	3.482	
Veszprém t.jv.	288	108	117	151	67	33	23	24	19	13	—	—	843	293	275	218	119	31	13	13	9	19	14	—	1.039	1.882	
Zala t.jv.	411	254	251	322	142	58	37	46	48	40	—	—	1.069	506	552	461	225	71	40	34	48	53	48	—	2.038	3.647	
Összesen...	3.579	1.520	1.737	2.241	1.012	374	212	321	291	200	—	—	11.487	3.632	3.205	2.875	1.536	556	256	184	264	248	222	—	12.978	24.465	
b) Duna bal partja.																											
Árva vármegye...	46	29	27	35	15	10	3	5	4	7	—	—	181	77	52	57	32	22	6	4	7	8	22	—	237	408	
Bars t.jv.	207	92	110	109	50	13	12	16	16	13	—	—	631	176	139	105	47	18	13	3	17	9	10	—	537	1.108	
Esztergom vármegye...	107	72	49	76	36	12	7	12	13	4	—	—	388	126	94	79	32	10	6	4	6	6	3	—	372	760	
Hont vármegye...	133	51	66	87	40	17	7	10	6	5	—	—	419	103	114	103	34	19	13	7	13	7	5	—	421	840	
Selmeczbánya t.jv.	27	17	15	22	4	3	1	5	1	—	—	—	99	42	21	20	11	3	3	4	3	1	3	—	111	210	
Liptó vármegye...	109	52	40	43	22	6	11	6	8	3	—	—	300	161	106	91	44	11	6	3	7	8	6	—	443	743	
Nógrád t.jv.	326	161	180	182	74	44	12	21	14	9	—	—	1.023	332	334	254	94	31	15	16	14	20	1	—	1.111	2.134	
Nyitra t.jv.	732	240	219	279	108	50	31	35	19	17	—	—	1.730	739	439	315	154	48	26	23	23	32	10	—	1.815	3.535	
Pozsony t.jv.	449	183	152	206	110	30	23	32	31	18	—	—	1.234	458	352	290	156	52	28	13	22	18	20	—	1.399	2.633	
Pozsony t.jv.	105	25	52	74	62	32	29	34	9	7	—	—	432	98	58	60	56	24	14	18	14	13	13	—	368	800	
Trencsén vármegye...	247	159	162	177	88	33	24	38	33	20	—	—	981	262	242	219	123	55	35	15	50	57	46	—	1.104	2.035	
Turóc t.jv.	78	37	20	29	22	10	4	6	5	4	—	—	221	85	73	41	25	9	3	1	3	3	3	—	246	467	
Zólyom t.jv.	160	66	51	75	29	11	12	17	6	9	—	—	466	159	112	114	45	22	13	7	8	4	4	—	488	954	
Összesen...	2.719	1.184	1.179	1.387	660	272	178	230	169	117	—	—	8.095	2.821	2.136	1.738	853	330	181	118	187	186	152	—	8.702	16.797	
c) Duna-Tisza köze.																											
Bács-Bodrog várm.	548	259	442	518	157	45	20	31	29	21	—	—	2.110	540	622	853	291	58	33	20	25	7	13	—	2.471	4.581	
Baja t.jv.	14	7	17	27	12	7	5	6	6	1	—	—	102	10	16	28	20	10	—	2	4	—	2	—	98	200	
Szabadka t.jv.	51	47	109	164	70	21	9	12	8	2	—	—	493	49	108	214	107	29	5	5	7	5	2	—	531	1.024	
Újvidék t.jv.	48	8	27	37	14	9	4	13	7	4	—	—	171	29	18	61	37	7	3	3	4	2	2	—	166	337	
Zombor t.jv.	23	18	35	42	11	1	3	6	2	2	—	—	143	32	41	57	16	5	4	3	3	—	—	—	161	304	
Csongrád vármegye...	127	80	96	160	41	16	5	9	9	1	—	—	544	144	210	280	77	21	8	5	8	9	9	—	771	1.315	
Hódmezővásárhely...	74	32	44	50	21	9	1	8	5	2	—	—	240	77	81	103	27	6	4	1	2	3	3	—	307	553	
Szeged t.jv.	73	54	37	106	48	21	13	20	13	1	—	—	436	65	92	146	77	17	7	7	11	5	2	—	429	865	
Heves vármegye...	315	234	197	252	63	35	26	36	27	11	—	—	1.201	301	370	363	126	50	29	17	22	32	12	—	1.322	2.523	
Jász-Nagyk.-Sz. vm.	454	279	361	361	107	43	17	23	24	7	—	—	1.676	472	570	590	188	54	26	17	28	16	15	—	1.970	3.652	
Pest-P.-S.-Kisk.	1.560	515	577	749	247	90	53	78	56	38	—	—	3.963	1.574	1.053	1.100	435	158	66	50	58	58	29	—	4.631	8.594	
Budapest sz.-főv.	1.285	218	516	913	637	435	303	393	173	72	—	—	4.945	1.304	411	609	646	402	231	150	139	77	58	—	4.087	9.032	
Kecskemét t.jv.	43	31	55	69	18	8	9	12	8	6	—	—	259	41	72	110	41	13	7	4	2	2	4	—	290	555	
Összesen...	4.615	1.822	2.563	3.448	1.451	740	468	647	367	168	—	—	16.289	4.653	3.664	4.574	2.138	830	423	284	313	216	151	—	17.246	33.535	
d) Tisza jobb partja.																											
Abauj-Torna várm.	147	71	94	110	32	13	4	8	8	1	—	—	488	168	158	118	40	25	14	7	20	16	11	—	577	1.065	
Kassa t.jv.	45	18	25	52	21	10	9	7	6	1	—	—	194	48	36	45	24	21	11	1	4	5	2	—	197	391	
Bereg vármegye...	168	113	99	123	63	29	10	23	16	12	—	—	654	145	912	195	79	23	16	9	27	25	8	—	739	1.393	
Borsod t.jv.	234	147	142	134	36	18	12	25	10	4	—	—	812	273	244	213	69	20	10	10	10	15	6	—	874	1.686	
Miskolc t.jv.	80	14	46	59	41	18	12	19	16	3	—	—	305	66	62	51	34	14	12	9	10	7	2	—	267	575	
Gömör és K.-Hont vm.	241	77	131	155	61	23	14	25	10	5	—	—	742	246	200	181	73	35	16	22	17	12	15	—	817	1.559	

b) Házass.

Közigazgatási, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
	7 éven aluli	éves											60 éven felüli	összesen	7 éven aluli	éves											60 éven felüli	összesen																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60-64	65-69	70-74				75-79	80-84	85-89	90-94	95-99	100-104	105-109	110-114	115-119		120-124			125-129	130-134	135-139	140-144	145-149	150-154	155-159	160-164	165-169	170-174	175-179	180-184	185-189	190-194	195-199	200-204	205-209	210-214	215-219	220-224	225-229	230-234	235-239	240-244	245-249	250-254	255-259	260-264	265-269	270-274	275-279	280-284	285-289	290-294	295-299	300-304	305-309	310-314	315-319	320-324	325-329	330-334	335-339	340-344	345-349	350-354	355-359	360-364	365-369	370-374	375-379	380-384	385-389	390-394	395-399	400-404	405-409	410-414	415-419	420-424	425-429	430-434	435-439	440-444	445-449	450-454	455-459	460-464	465-469	470-474	475-479	480-484	485-489	490-494	495-499	500-504	505-509	510-514	515-519	520-524	525-529	530-534	535-539	540-544	545-549	550-554	555-559	560-564	565-569	570-574	575-579	580-584	585-589	590-594	595-599	600-604	605-609	610-614	615-619	620-624	625-629	630-634	635-639	640-644	645-649	650-654	655-659	660-664	665-669	670-674	675-679	680-684	685-689	690-694	695-699	700-704	705-709	710-714	715-719	720-724	725-729	730-734	735-739	740-744	745-749	750-754	755-759	760-764	765-769	770-774	775-779	780-784	785-789	790-794	795-799	800-804	805-809	810-814	815-819	820-824	825-829	830-834	835-839	840-844	845-849	850-854	855-859	860-864	865-869	870-874	875-879	880-884	885-889	890-894	895-899	900-904	905-909	910-914	915-919	920-924	925-929	930-934	935-939	940-944	945-949	950-954	955-959	960-964	965-969	970-974	975-979	980-984	985-989	990-994	995-999	1000-1004	1005-1009	1010-1014	1015-1019	1020-1024	1025-1029	1030-1034	1035-1039	1040-1044	1045-1049	1050-1054	1055-1059	1060-1064	1065-1069	1070-1074	1075-1079	1080-1084	1085-1089	1090-1094	1095-1099	1100-1104	1105-1109	1110-1114	1115-1119	1120-1124	1125-1129	1130-1134	1135-1139	1140-1144	1145-1149	1150-1154	1155-1159	1160-1164	1165-1169	1170-1174	1175-1179	1180-1184	1185-1189	1190-1194	1195-1199	1200-1204	1205-1209	1210-1214	1215-1219	1220-1224	1225-1229	1230-1234	1235-1239	1240-1244	1245-1249	1250-1254	1255-1259	1260-1264	1265-1269	1270-1274	1275-1279	1280-1284	1285-1289	1290-1294	1295-1299	1300-1304	1305-1309	1310-1314	1315-1319	1320-1324	1325-1329	1330-1334	1335-1339	1340-1344	1345-1349	1350-1354	1355-1359	1360-1364	1365-1369	1370-1374	1375-1379	1380-1384	1385-1389	1390-1394	1395-1399	1400-1404	1405-1409	1410-1414	1415-1419	1420-1424	1425-1429	1430-1434	1435-1439	1440-1444	1445-1449	1450-1454	1455-1459	1460-1464	1465-1469	1470-1474	1475-1479	1480-1484	1485-1489	1490-1494	1495-1499	1500-1504	1505-1509	1510-1514	1515-1519	1520-1524	1525-1529	1530-1534	1535-1539	1540-1544	1545-1549	1550-1554	1555-1559	1560-1564	1565-1569	1570-1574	1575-1579	1580-1584	1585-1589	1590-1594	1595-1599	1600-1604	1605-1609	1610-1614	1615-1619	1620-1624	1625-1629	1630-1634	1635-1639	1640-1644	1645-1649	1650-1654	1655-1659	1660-1664	1665-1669	1670-1674	1675-1679	1680-1684	1685-1689	1690-1694	1695-1699	1700-1704	1705-1709	1710-1714	1715-1719	1720-1724	1725-1729	1730-1734	1735-1739	1740-1744	1745-1749	1750-1754	1755-1759	1760-1764	1765-1769	1770-1774	1775-1779	1780-1784	1785-1789	1790-1794	1795-1799	1800-1804	1805-1809	1810-1814	1815-1819	1820-1824	1825-1829	1830-1834	1835-1839	1840-1844	1845-1849	1850-1854	1855-1859	1860-1864	1865-1869	1870-1874	1875-1879	1880-1884	1885-1889	1890-1894	1895-1899	1900-1904	1905-1909	1910-1914	1915-1919	1920-1924	1925-1929	1930-1934	1935-1939	1940-1944	1945-1949	1950-1954	1955-1959	1960-1964	1965-1969	1970-1974	1975-1979	1980-1984	1985-1989	1990-1994	1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2024	2025-2029	2030-2034	2035-2039	2040-2044	2045-2049	2050-2054	2055-2059	2060-2064	2065-2069	2070-2074	2075-2079	2080-2084	2085-2089	2090-2094	2095-2099	2100-2104	2105-2109	2110-2114	2115-2119	2120-2124	2125-2129	2130-2134	2135-2139	2140-2144	2145-2149	2150-2154	2155-2159	2160-2164	2165-2169	2170-2174	2175-2179	2180-2184	2185-2189	2190-2194	2195-2199	2200-2204	2205-2209	2210-2214	2215-2219	2220-2224	2225-2229	2230-2234	2235-2239	2240-2244	2245-2249	2250-2254	2255-2259	2260-2264	2265-2269	2270-2274	2275-2279	2280-2284	2285-2289	2290-2294	2295-2299	2300-2304	2305-2309	2310-2314	2315-2319	2320-2324	2325-2329	2330-2334	2335-2339	2340-2344	2345-2349	2350-2354	2355-2359	2360-2364	2365-2369	2370-2374	2375-2379	2380-2384	2385-2389	2390-2394	2395-2399	2400-2404	2405-2409	2410-2414	2415-2419	2420-2424	2425-2429	2430-2434	2435-2439	2440-2444	2445-2449	2450-2454	2455-2459	2460-2464	2465-2469	2470-2474	2475-2479	2480-2484	2485-2489	2490-2494	2495-2499	2500-2504	2505-2509	2510-2514	2515-2519	2520-2524	2525-2529	2530-2534	2535-2539	2540-2544	2545-2549	2550-2554	2555-2559	2560-2564	2565-2569	2570-2574	2575-2579	2580-2584	2585-2589	2590-2594	2595-2599	2600-2604	2605-2609	2610-2614	2615-2619	2620-2624	2625-2629	2630-2634	2635-2639	2640-2644	2645-2649	2650-2654	2655-2659	2660-2664	2665-2669	2670-2674	2675-2679	2680-2684	2685-2689	2690-2694	2695-2699	2700-2704	2705-2709	2710-2714	2715-2719	2720-2724	2725-2729	2730-2734	2735-2739	2740-2744	2745-2749	2750-2754	2755-2759	2760-2764	2765-2769	2770-2774	2775-2779	2780-2784	2785-2789	2790-2794	2795-2799	2800-2804	2805-2809	2810-2814	2815-2819	2820-2824	2825-2829	2830-2834	2835-2839	2840-2844	2845-2849	2850-2854	2855-2859	2860-2864	2865-2869	2870-2874	2875-2879	2880-2884	2885-2889	2890-2894	2895-2899	2900-2904	2905-2909	2910-2914	2915-2919	2920-2924	2925-2929	2930-2934	2935-2939	2940-2944	2945-2949	2950-2954	2955-2959	2960-2964	2965-2969	2970-2974	2975-2979	2980-2984	2985-2989	2990-2994	2995-2999	3000-3004	3005-3009	3010-3014	3015-3019	3020-3024	3025-3029	3030-3034	3035-3039	3040-3044	3045-3049	3050-3054	3055-3059	3060-3064	3065-3069	3070-3074	3075-3079	3080-3084	3085-3089	3090-3094	3095-3099	3100-3104	3105-3109	3110-3114	3115-3119	3120-3124	3125-3129	3130-3134	3135-3139	3140-3144	3145-3149	3150-3154	3155-3159	3160-3164	3165-3169	3170-3174	3175-3179	3180-3184	3185-3189	3190-3194	3195-3199	3200-3204	3205-3209	3210-3214	3215-3219	3220-3224	3225-3229	3230-3234	3235-3239	3240-3244	3245-3249	3250-3254	3255-3259	3260-3264	3265-3269	3270-3274	3275-3279	3280-3284	3285-3289	3290-3294	3295-3299	3300-3304	3305-3309	3310-3314	3315-3319	3320-3324	3325-3329	3330-3334	3335-3339	3340-3344	3345-3349	3350-3354	3355-3359	3360-3364	3365-3369	3370-3374	3375-3379	3380-3384	3385-3389	3390-3394	3395-3399	3400-3404	3405-3409	3410-3414	3415-3419	3420-3424	3425-3429	3430-3434	3435-3439	3440-3444	3445-3449	3450-3454	3455-3459	3460-3464	3465-3469	3470-3474	3475-3479	3480-3484	3485-3489	3490-3494	3495-3499	3500-3504	3505-3509	3510-3514	3515-3519	3520-3524	3525-3529	3530-3534	3535-3539	3540-3544	3545-3549	3550-3554	3555-3559	3560-3564	3565-3569	3570-3574	3575-3579	3580-3584	3585-3589	3590-3594	3595-3599	3600-3604	3605-3609	3610-3614	3615-3619	3620-3624	3625-3629	3630-3634	3635-3639	3640-3644	3645-3649	3650-3654	3655-3659	3660-3664	3665-3669	3670-3674	3675-3679	3680-3684	3685-3689	3690-3694	3695-3699	3700-3704	3705-3709	3710-3714	3715-3719	3720-3724	3725-3729	3730-3734	3735-3739	3740-3744	3745-3749	3750-3754	3755-3759	3760-3764	3765-3769	3770-3774	3775-3779	3780-3784	3785-3789	3790-3794	3795-3799	3800-3804	3805-3809	3810-3814	3815-3819	3820-3824	3825-3829	3830-3834	3835-3839	3840-3844	3845-3849	3850-3854	3855-3859	3860-3864	3865-3869	3870-3874	3875-3879	3880-3884	3885-3889	3890-3894	3895-3899	3900-3904	3905-3909	3910-3914	3915-3919	3920-3924	3925-3929	3930-3934	3935-3939	3940-3944	3945-3949	3950-3954

Községi alkatrész, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves								60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves								60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen			
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
		2	3	4	5	6	7	8	9					10	11	12	13	14	15	16	17					18	19
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
Magyarország.																											
a) Duna jobb partja.																											
Baranya vármegye...	—	—	—	—	6	3	9	19	45	195	—	270	—	—	—	2	6	4	9	14	19	113	296	1	464	734	
Pécs t.jv.	—	—	—	—	—	2	2	12	14	30	—	60	—	—	—	—	2	3	4	8	6	12	—	35	95		
Fejér vármegye.....	—	—	—	—	1	1	—	11	26	66	—	107	—	—	—	—	11	10	10	30	45	97	—	203	310		
Székesfehérvárt.jv...	—	—	—	—	1	—	—	4	3	7	—	15	—	—	—	—	1	3	2	3	6	4	11	—	30	45	
Győr vármegye.....	—	—	—	—	—	3	—	5	17	28	—	53	—	—	—	—	—	5	3	4	19	43	68	—	142	195	
Győr t.jv.	—	—	—	—	1	2	1	5	6	5	—	20	—	—	—	—	—	2	—	3	3	7	8	—	23	43	
Komárom vármegye.	—	—	—	—	4	2	5	10	33	59	—	113	—	—	1	1	3	8	8	19	57	100	—	197	310		
Komárom t.jv.	—	—	—	—	—	1	—	3	8	7	—	19	—	—	—	—	—	3	—	3	2	7	1	10	35		
Moson vármegye.....	—	—	—	—	—	2	—	0	19	40	—	67	—	—	—	—	—	3	27	12	27	23	—	92	159		
Somogy »	—	—	—	—	7	4	5	19	47	209	—	291	—	—	1	7	10	13	16	43	174	352	—	622	913		
Sopron »	—	—	—	—	1	—	2	14	42	95	—	154	—	—	—	1	7	7	8	28	74	133	—	258	412		
Sopron t.jv.	—	—	—	—	1	—	1	3	3	9	—	17	—	—	—	—	—	3	—	5	3	11	—	22	39		
Tolna vármegye.....	—	—	—	—	1	2	3	2	9	27	133	177	—	—	—	—	1	6	5	14	30	79	90	—	325	502	
Vas »	—	—	—	—	3	2	7	20	62	179	—	273	—	—	—	—	5	12	13	21	53	170	300	—	574	847	
Veszprém »	—	—	—	—	1	3	1	15	37	86	—	143	—	—	—	3	9	9	12	27	92	201	—	353	496		
Zala »	—	—	—	—	2	6	9	23	72	191	—	303	—	—	—	3	6	10	17	68	203	347	1	655	958		
Összesen.....	—	—	—	—	1	30	34	39	178	461	1.339	2.082	—	—	—	4	30	78	101	161	379	1.099	2.156	3	4.011	6.093	
b) Duna bal partja.																											
Arva vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	13	68	82	—	—	—	—	1	2	3	3	7	38	110	—	164	246	
Bars »	—	—	—	—	1	2	4	9	37	77	—	130	—	—	—	—	51	4	4	4	32	108	144	—	347	477	
Esztergom vármegye.	—	—	—	—	—	3	1	12	22	29	—	67	—	—	—	—	2	4	6	2	15	34	67	—	130	197	
Hont vármegye.....	—	—	—	—	—	2	1	3	25	54	—	85	—	—	—	—	2	5	4	0	23	49	93	—	182	267	
Selmeczbánya t.jv...	—	—	—	—	—	—	—	1	9	5	—	15	—	—	—	—	—	2	—	3	4	10	17	—	36	51	
Liptó vármegye.....	—	—	—	—	1	1	3	5	13	40	—	63	—	—	—	—	3	—	8	4	26	36	77	—	154	217	
Nógrád »	—	—	—	—	3	5	4	23	57	94	—	186	—	—	—	—	5	14	8	16	47	126	169	—	353	571	
Nyitra »	—	—	—	—	2	4	9	33	50	128	—	226	—	—	—	—	5	5	11	12	62	162	232	—	549	778	
Pozsony »	—	—	—	—	3	2	3	16	48	110	1	189	—	—	—	—	2	8	6	4	25	79	220	—	344	538	
Pozsony t.jv.	—	—	—	—	1	2	4	19	11	19	—	55	—	—	—	—	2	1	3	2	0	24	27	—	68	124	
Trencsén vármegye..	—	—	—	—	1	2	3	8	20	60	152	246	—	—	—	—	1	3	5	16	33	207	346	—	601	907	
Turóc »	—	—	—	—	—	—	—	4	7	13	26	50	—	—	—	—	—	1	1	16	23	35	—	70	126		
Zólyom »	—	—	—	—	7	1	1	5	12	35	47	108	—	—	—	—	3	3	8	10	41	75	97	—	237	345	
Összesen.....	—	—	—	—	8	14	25	46	161	393	855	1.503	—	—	—	—	77	51	67	83	390	971	1.694	3	3.333	4.836	
c) Duna-Tisza köze.																											
Bács-Bodrog várm....	—	—	—	—	8	17	12	15	69	81	174	—	376	—	—	—	1	18	36	27	43	84	112	231	1	578	949
Baja t.jv.	—	—	—	—	—	1	—	5	6	8	—	20	—	—	—	—	1	1	3	3	4	9	18	—	39	59	
Szabadka t.jv.	—	—	—	—	—	11	8	25	37	44	—	125	—	—	—	—	6	10	12	7	31	30	34	—	190	253	
Újvidék t.jv.	—	—	—	—	—	—	2	4	11	17	—	35	—	—	—	—	—	2	2	4	5	11	8	—	32	67	
Zombor t.jv.	—	—	—	—	1	—	—	3	6	7	—	17	—	—	—	—	1	1	1	6	1	4	3	—	17	34	
Csongrád vármegye.	—	—	—	—	—	2	3	9	13	26	—	53	—	—	—	—	3	5	7	5	20	26	65	—	131	184	
Hódmezővásárhely...	—	—	—	—	2	1	—	2	4	18	—	27	—	—	—	—	3	5	2	2	5	6	27	—	49	70	
Szeged t.jv.	—	—	—	—	—	5	6	12	10	15	—	48	—	—	—	—	1	1	—	5	10	16	26	—	60	108	
Heves vármegye.....	—	—	—	—	1	3	6	4	20	50	102	136	—	—	—	—	5	17	12	13	52	126	205	—	431	617	
Jász-Nagyk.-Sz. vm...	—	—	—	—	1	5	2	9	24	30	60	137	—	—	—	—	17	20	19	15	39	80	129	—	325	468	
Pest-P.-S.-Kisk. » ..	—	—	—	—	4	7	17	20	78	115	271	512	—	—	—	—	1	10	31	33	46	110	209	355	—	825	1.337
Budapest sz.-főv.	—	—	—	—	4	21	25	111	109	164	—	434	—	—	—	—	2	12	29	46	64	134	143	239	—	724	1.158
Kecskemét t.jv.	—	—	—	—	—	1	2	6	8	15	—	32	—	—	—	—	—	2	3	1	6	9	21	—	42	74	
Összesen.....	—	—	—	—	15	39	79	94	368	486	921	2.002	—	—	—	5	76	160	167	214	501	792	1.462	1	3.378	5.380	
d) Tisza jobb partja.																											
Abauj-Torna várm....	—	—	—	—	—	—	—	4	16	56	—	76	—	—	—	—	4	5	3	11	25	84	143	—	275	351	
Kassa t.jv.	—	—	—	—	—	1	1	3	5	7	—	17	—	—	—	—	3	2	3	6	15	6	10	—	45	62	
Bereg vármegye.....	—	—	—	—	1	3	2	16	44	86	—	152	—	—	—	—	2	5	8	16	52	98	145	—	326	478	
Borsod »	—	—	—	—	1	5	5	5	11	23	34	84	—	—	—	—	1	6	6	12	8	28	84	137	—	292	366
Miskolc t.jv.....	—	—	—	—	—	1	2	14	16	10	—	43	—	—	—	—	1	2	4	7	14	9	13	—	50	93	
Gömör és K.-Hont vm.	—	—	—	—	—	1	1	7	22	40	80	151	—	—	—	—	5	15	13	9	44	108	169	—	363	514	
Sáros vármegye.....	—	—	—	—	2	—	—	2	8	12	50	74	—	—	—	—	1	—	—	5	28	87	143	—	264	338	
Szepes »	—	—	—	—	—	1	—	2	16	25	62	109	—	—	—	—	1	1	3	10	7	27	113	—	238	347	
Ung »	—	—	—	—	—	1	4	8	18	64	—	95	—	—	—	—	4	6	8	20	84	143	—	274	369		
Zemplén »	—	—	—	—	—	1	3	3	18	44	121	190	—	—	—	—	3	2	9	20	76	183	325	—	618	808	
Összesen.....	—	—	—	—	3	9	15	28	120	246	570	991	—	—	—	2	26	49	68	97	338	819	1.311	—	2.735	3.726	

Községi alkatrész, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt			
	7 éven aluli	éves								60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves								60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen				
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26			
e) Tisza bal partja.																												
Békás vármegye.....	—	—	—	—	—	5	8	10	30	28	57	—	140	—	—	—	7	14	8	12	45	50	80	—	216	356		
Bihar »	—	—	—	—	—	5	6	13	48	102	164	—	334	—	—	1	6	10	19	23	129	264	324	2	753	1.117		
Nagyvárad tjt.....	—	—	—	—	—	1	2	2	7	13	5	—	30	—	—	—	—	2	3	3	11	6	14	—	36	69		
Hajdu vármegye.....	—	—	—	—	—	1	2	8	10	32	—	—	55	—	—	—	3	6	7	17	34	47	—	121	176			
Debreczen tjt.....	—	—	—	—	—	3	3	6	10	16	20	—	58	—	—	—	2	2	3	7	17	30	33	—	94	152		
Máramaros várm.....	—	—	—	—	—	2	1	1	18	65	132	—	219	—	—	1	4	8	12	16	83	203	207	—	534	753		
Szabolcs »	—	—	—	—	—	3	4	5	17	51	97	—	177	—	—	1	2	10	8	10	45	123	210	—	415	592		
Szalmár »	—	—	—	—	—	3	1	8	44	94	158	—	308	—	—	1	8	8	10	27	99	196	269	—	618	920		
Szatmárnémeti tjt..	—	—	—	—	—	—	—	2	6	6	5	—	19	—	—	—	2	1	—	1	2	7	1	—	14	33		
Szilágy vármegye....	—	—	—	—	—	2	2	6	19	48	71	—	148	—	—	—	2	6	8	14	35	95	147	—	307	455		
Ugocsa »	—	—	—	—	—	—	1	1	10	25	29	—	60	—	—	—	1	1	5	2	27	76	55	—	165	231		
Összesen.....	—	—	—	—	2	24	29	56	215	458	770	—	1.554	—	—	4	37	68	83	133	510	1.084	1.385	2	3.306	4.860		
f) Tisza-Maros szöge.																												
Arad vármegye.....	—	—	—	—	—	3	10	17	38	113	187	—	318	—	—	—	9	23	19	27	101	218	188	—	585	903		
Arad tjt.....	—	—	—	—	—	2	3	6	12	15	13	—	51	—	—	—	3	3	4	7	15	19	23	—	74	125		
Csanád vármegye ...	—	—	—	—	—	1	7	9	9	12	32	—	65	—	—	1	7	8	4	8	23	29	77	—	137	220		
Krassó-Szörény vm..	—	—	—	—	3	9	13	13	67	114	148	—	367	—	—	1	9	22	23	39	88	186	202	—	570	937		
Temes vármegye	—	—	—	—	4	2	7	22	68	110	151	—	364	—	—	—	22	22	12	18	28	194	189	1	556	980		
Temesvár tjt.....	—	—	—	—	—	—	4	7	10	14	26	—	61	—	—	—	1	4	4	4	15	18	23	—	69	130		
Versecz tjt.....	—	—	—	—	—	—	1	2	8	8	8	—	27	—	—	—	1	1	2	5	10	4	13	—	36	63		
Torontál vármegye..	—	—	—	—	4	8	16	34	104	171	188	—	528	—	—	3	37	37	32	36	116	148	211	—	620	1.145		
Pancsova tjt.....	—	—	—	—	—	1	2	3	7	9	5	—	25	—	—	—	—	3	2	3	3	1	—	—	12	37		
Összesen.....	—	—	—	—	11	26	63	106	323	566	706	—	1.801	—	—	5	89	123	102	147	469	817	926	1	2.679	4.480		
g) Királyhágontúl.																												
Alsó-Fehér várm.....	—	—	—	—	—	2	2	1	7	36	76	—	125	—	—	—	—	5	7	8	18	60	86	—	184	309		
Besztercze-Naszód ...	—	—	—	—	—	3	3	6	14	43	—	—	69	—	—	—	1	1	1	5	20	31	59	—	118	187		
Brassó vármegye....	—	—	—	—	—	1	1	1	10	18	20	—	51	—	—	—	1	4	2	5	10	20	39	—	81	132		
Csik »	—	—	—	—	—	—	1	—	12	20	45	—	78	—	—	—	—	3	4	1	17	52	98	—	175	253		
Fogarás »	—	—	—	—	—	—	2	3	5	17	26	—	53	—	—	—	2	1	1	1	17	31	36	—	89	142		
Háromszék »	—	—	—	—	—	—	2	3	13	26	40	—	92	—	—	—	1	1	10	4	12	31	74	—	133	225		
Hunyad »	—	—	—	—	1	2	7	7	22	47	86	—	172	—	—	3	1	7	6	16	43	97	135	—	308	480		
Kis-Küküllő »	—	—	—	—	—	2	1	8	41	38	1	—	91	—	—	—	2	2	6	28	39	71	—	148	239			
Kolozs »	—	—	—	—	3	5	6	21	44	73	—	—	152	—	—	1	3	4	3	11	40	113	103	—	278	430		
Kolozsvár tjt.....	—	—	—	—	—	4	2	12	12	12	—	—	42	—	—	—	1	—	2	11	16	15	18	—	63	105		
Maros-Torda várm..	—	—	—	—	—	1	2	6	15	37	85	1	147	—	—	—	4	3	6	10	38	80	121	1	263	410		
Marosvásárhely tjt.	—	—	—	—	—	—	1	2	7	2	6	—	18	—	—	—	—	—	1	2	2	5	—	—	10	28		
Nagy-Küküllő várm..	—	—	—	—	—	—	4	2	11	23	66	—	106	—	—	1	2	2	4	10	10	51	99	1	180	280		
Szeben vármegye....	—	—	—	—	—	3	1	1	11	27	25	—	68	—	—	—	3	—	5	2	21	30	65	—	126	194		
Szolnok-Doboka vm..	—	—	—	—	—	3	1	5	28	65	77	—	179	—	—	—	4	1	4	12	51	93	121	—	286	465		
Torda-Aranyos » ..	—	—	—	—	—	2	1	17	24	46	—	—	90	—	—	—	3	2	4	7	17	62	90	—	183	275		
Udvarhely »	—	—	—	—	—	1	—	4	12	22	46	—	85	—	—	—	1	1	4	3	15	52	55	—	131	216		
Összesen.....	—	—	—	—	2	19	39	43	217	476	816	2	1.618	—	—	5	27	37	65	113	375	859	1.275	2	2.758	4.376		
h) Fiume v. és ker.																												
Magyarország össz..	—	—	—	—	42	163	280	420	1.590	3.096	5.389	3	11.582	—	—	25	382	563	658	932	2.967	6.447	10.256	9	22.239	33.331		
Ismétlés.																												
a) Duna jobb partja.	—	—	—	—	—	1	30	34	39	178	461	1.339	—	2.089	—	—	4	30	78	101	161	379	1.039	2.156	3	4.011	6.093	
b) Duna bal partja...	—	—	—	—	—	8	14	25	46	161	393	855	1	1.503	—	—	—	77	51	67	83	390	971	1.694	—	3.332	4.836	
c) Duna-Tisza köze...	—	—	—	—	—	15	59	79	94	368	486	921	—	2.002	—	—	5	76	160	167	214	501	792	1.462	1	3.378	5.880	
d) Tisza jobb partja.	—	—	—	—	—	3	9	15	28	120	246	570	—	991	—	—	—	2	26	44	68	97	338	819	1.341	—	2.735	3.726
e) Tisza bal partja ..	—	—	—	—	—	2	24	29	56	215	458	770	—	1.554	—	—	4	37	68	83	133	510	1.084	1.385	2	3.306	4.860	
f) Tisza-Marosszöge	—	—	—	—	—	11	26	63	106	323	566	706	—	1.801	—	—	5	89	123	102	147	469	817	926	1	2.679	4.480	
g) Királyhágontúl....	—	—	—	—	—	2	2	1	7	36	76	—	125	—	—	—	—	5	7	8	18	60	86	—	184	309		
h) Fiume v. és ker...	—	—	—	—	—	2	5	3	8	11	12	—	41	—	—	—	—	2	5	4	5	6	17	—	39	80		
Magyarország össz.	—	—	—	—	42	163	280	420	1.590	3.096	5.389	3	11.582	—	—	25	382	563	658	932	2.967	6.447	10.256	9	22.239	33.331		

Közigazgatási körzetrész, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Összesen	Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves								80 éven felüli	ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	éves								80 éven felüli	ismeretlen korú	Összesen		
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
Magyarország.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
a) Duna jobb partja.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Baranya vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pécs tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Fejér vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Székesfehérvár tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Győr vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Győr tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Komárom vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Komárom tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Moson vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Somogy >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Sopron >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Sopron tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tolna vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Vas >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Veszprém >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Zala >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Összesen....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
b) Duna bal partja.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Arva vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Bars >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Esztergom vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Hont vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Selmeczbánya tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Liptó vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Nógrád >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Nyitra >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pozsony >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pozsony tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Trencsén vármegye..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Turóc >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Zólyom >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Összesen....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
c) Duna-Tisza köze.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Bács-Bodrog várm...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Baja tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Szabadka tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Újvidék tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Zombor tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Csongrád vármegye..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Hódmezővásárhely.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Szeged tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Heves vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Jász-Nagyk.-Sz. vm..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pest-P.-S.-Kisk. >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Budapest sz.-főv...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kecskemét tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Összesen....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
d) Tisza jobb partja.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Abaúj-Torna várm...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kassa tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Bereg vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Borsod >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Miskolc tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Gömör és K.-Hontvm.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Sáros vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Szepes >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ung >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Zemplén >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Összesen....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

[illegible]

a) Magyar.

Közigazgatási, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					
	7 éven aluli	éves											80 éven feletti	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves											80 éven feletti	ismeretlen korú	összesen																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-89					90-99	100-109	110-119	120-129	130-139	140-149	150-159	160-169		170-179	180-189				190-199	200-209	210-219	220-229	230-239	240-249	250-259	260-269	270-279	280-289	290-299	300-309	310-319	320-329	330-339	340-349	350-359	360-369	370-379	380-389	390-399	400-409	410-419	420-429	430-439	440-449	450-459	460-469	470-479	480-489	490-499	500-509	510-519	520-529	530-539	540-549	550-559	560-569	570-579	580-589	590-599	600-609	610-619	620-629	630-639	640-649	650-659	660-669	670-679	680-689	690-699	700-709	710-719	720-729	730-739	740-749	750-759	760-769	770-779	780-789	790-799	800-809	810-819	820-829	830-839	840-849	850-859	860-869	870-879	880-889	890-899	900-909	910-919	920-929	930-939	940-949	950-959	960-969	970-979	980-989	990-999	1000-1009	1010-1019	1020-1029	1030-1039	1040-1049	1050-1059	1060-1069	1070-1079	1080-1089	1090-1099	1100-1109	1110-1119	1120-1129	1130-1139	1140-1149	1150-1159	1160-1169	1170-1179	1180-1189	1190-1199	1200-1209	1210-1219	1220-1229	1230-1239	1240-1249	1250-1259	1260-1269	1270-1279	1280-1289	1290-1299	1300-1309	1310-1319	1320-1329	1330-1339	1340-1349	1350-1359	1360-1369	1370-1379	1380-1389	1390-1399	1400-1409	1410-1419	1420-1429	1430-1439	1440-1449	1450-1459	1460-1469	1470-1479	1480-1489	1490-1499	1500-1509	1510-1519	1520-1529	1530-1539	1540-1549	1550-1559	1560-1569	1570-1579	1580-1589	1590-1599	1600-1609	1610-1619	1620-1629	1630-1639	1640-1649	1650-1659	1660-1669	1670-1679	1680-1689	1690-1699	1700-1709	1710-1719	1720-1729	1730-1739	1740-1749	1750-1759	1760-1769	1770-1779	1780-1789	1790-1799	1800-1809	1810-1819	1820-1829	1830-1839	1840-1849	1850-1859	1860-1869	1870-1879	1880-1889	1890-1899	1900-1909	1910-1919	1920-1929	1930-1939	1940-1949	1950-1959	1960-1969	1970-1979	1980-1989	1990-1999	2000-2009	2010-2019	2020-2029	2030-2039	2040-2049	2050-2059	2060-2069	2070-2079	2080-2089	2090-2099	2100-2109	2110-2119	2120-2129	2130-2139	2140-2149	2150-2159	2160-2169	2170-2179	2180-2189	2190-2199	2200-2209	2210-2219	2220-2229	2230-2239	2240-2249	2250-2259	2260-2269	2270-2279	2280-2289	2290-2299	2300-2309	2310-2319	2320-2329	2330-2339	2340-2349	2350-2359	2360-2369	2370-2379	2380-2389	2390-2399	2400-2409	2410-2419	2420-2429	2430-2439	2440-2449	2450-2459	2460-2469	2470-2479	2480-2489	2490-2499	2500-2509	2510-2519	2520-2529	2530-2539	2540-2549	2550-2559	2560-2569	2570-2579	2580-2589	2590-2599	2600-2609	2610-2619	2620-2629	2630-2639	2640-2649	2650-2659	2660-2669	2670-2679	2680-2689	2690-2699	2700-2709	2710-2719	2720-2729	2730-2739	2740-2749	2750-2759	2760-2769	2770-2779	2780-2789	2790-2799	2800-2809	2810-2819	2820-2829	2830-2839	2840-2849	2850-2859	2860-2869	2870-2879	2880-2889	2890-2899	2900-2909	2910-2919	2920-2929	2930-2939	2940-2949	2950-2959	2960-2969	2970-2979	2980-2989	2990-2999	3000-3009	3010-3019	3020-3029	3030-3039	3040-3049	3050-3059	3060-3069	3070-3079	3080-3089	3090-3099	3100-3109	3110-3119	3120-3129	3130-3139	3140-3149	3150-3159	3160-3169	3170-3179	3180-3189	3190-3199	3200-3209	3210-3219	3220-3229	3230-3239	3240-3249	3250-3259	3260-3269	3270-3279	3280-3289	3290-3299	3300-3309	3310-3319	3320-3329	3330-3339	3340-3349	3350-3359	3360-3369	3370-3379	3380-3389	3390-3399	3400-3409	3410-3419	3420-3429	3430-3439	3440-3449	3450-3459	3460-3469	3470-3479	3480-3489	3490-3499	3500-3509	3510-3519	3520-3529	3530-3539	3540-3549	3550-3559	3560-3569	3570-3579	3580-3589	3590-3599	3600-3609	3610-3619	3620-3629	3630-3639	3640-3649	3650-3659	3660-3669	3670-3679	3680-3689	3690-3699	3700-3709	3710-3719	3720-3729	3730-3739	3740-3749	3750-3759	3760-3769	3770-3779	3780-3789	3790-3799	3800-3809	3810-3819	3820-3829	3830-3839	3840-3849	3850-3859	3860-3869	3870-3879	3880-3889	3890-3899	3900-3909	3910-3919	3920-3929	3930-3939	3940-3949	3950-3959	3960-3969	3970-3979	3980-3989	3990-3999	4000-4009	4010-4019	4020-4029	4030-4039	4040-4049	4050-4059	4060-4069	4070-4079	4080-4089	4090-4099	4100-4109	4110-4119	4120-4129	4130-4139	4140-4149	4150-4159	4160-4169	4170-4179	4180-4189	4190-4199	4200-4209	4210-4219	4220-4229	4230-4239	4240-4249	4250-4259	4260-4269	4270-4279	4280-4289	4290-4299	4300-4309	4310-4319	4320-4329	4330-4339	4340-4349	4350-4359	4360-4369	4370-4379	4380-4389	4390-4399	4400-4409	4410-4419	4420-4429	4430-4439	4440-4449	4450-4459	4460-4469	4470-4479	4480-4489	4490-4499	4500-4509	4510-4519	4520-4529	4530-4539	4540-4549	4550-4559	4560-4569	4570-4579	4580-4589	4590-4599	4600-4609	4610-4619	4620-4629	4630-4639	4640-4649	4650-4659	4660-4669	4670-4679	4680-4689	4690-4699	4700-4709	4710-4719	4720-4729	4730-4739	4740-4749	4750-4759	4760-4769	4770-4779	4780-4789	4790-4799	4800-4809	4810-4819	4820-4829	4830-4839	4840-4849	4850-4859	4860-4869	4870-4879	4880-4889	4890-4899	4900-4909	4910-4919	4920-4929	4930-4939	4940-4949	4950-4959	4960-4969	4970-4979	4980-4989	4990-4999	5000-5009	5010-5019	5020-5029	5030-5039	5040-5049	5050-5059	5060-5069	5070-5079	5080-5089	5090-5099	5100-5109	5110-5119	5120-5129	5130-5139	5140-5149	5150-5159	5160-5169	5170-5179	5180-5189	5190-5199	5200-5209	5210-5219	5220-5229	5230-5239	5240-5249	5250-5259	5260-5269	5270-5279	5280-5289	5290-5299	5300-5309	5310-5319	5320-5329	5330-5339	5340-5349	5350-5359	5360-5369	5370-5379	5380-5389	5390-5399	5400-5409	5410-5419	5420-5429	5430-5439	5440-5449	5450-5459	5460-5469	5470-5479	5480-5489	5490-5499	5500-5509	5510-5519	5520-5529	5530-5539	5540-5549	5550-5559	5560-5569	5570-5579	5580-5589	5590-5599	5600-5609	5610-5619	5620-5629	5630-5639	5640-5649	5650-5659	5660-5669	5670-5679	5680-5689	5690-5699	5700-5709	5710-5719	5720-5729	5730-5739	5740-5749	5750-5759	5760-5769	5770-5779	5780-5789	5790-5799	5800-5809	5810-5819	5820-5829	5830-5839	5840-5849	5850-5859	5860-5869	5870-5879	5880-5889	5890-5899	5900-5909	5910-5919	5920-5929	5930-5939	5940-5949	5950-5959	5960-5969	5970-5979	5980-5989	5990-5999	6000-6009	6010-6019	6020-6029	6030-6039	6040-6049	6050-6059	6060-6069	6070-6079	6080-6089	6090-6099	6100-6109	6110-6119	6120-6129	6130-6139	6140-6149	6150-6159	6160-6169	6170-6179	6180-6189	6190-6199	6200-6209	6210-6219	6220-6229	6230-6239	6240-6249	6250-6259	6260-6269	6270-6279	6280-6289	6290-6299	6300-6309	6310-6319	6320-6329	6330-6339	6340-6349	6350-6359	6360-6369	6370-6379	6380-6389	6390-6399	6400-6409	6410-6419	6420-6429

Közigazgatási körzetrész, ország-rész, törvényhatóság	Fi												Nő												Összesen	Fi és nő együtt										
	7 éven aluli	éves									00 éven felüli	ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	éves									00 éven felüli			ismeretlen korú	Összesen								
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60-69					70-79	80-89	90-99	100+	7-14	15-19	20-24	25-29	30-34						35-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90-99	100+
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26											
Hagyország.																																				
a) Duna jobb partja.																																				
Baranya vármegye...	78	35	38	59	60	32	35	83	167	191	-	778	59	43	49	85	65	54	58	84	123	167	-	790	1.568											
Pécs t.jv.....	1	4	10	15	8	8	8	16	15	20	-	111	2	4	7	10	11	5	8	9	13	9	-	78	183											
Fejér vármegye.....	51	13	18	21	15	14	9	18	37	44	-	240	51	21	21	21	24	21	19	27	32	28	-	265	505											
Székesfehérvár t.jv..	-	-	-	-	1	1	-	-	-	2	-	4	1	-	-	1	-	-	-	-	1	1	-	2	7											
Győr vármegye.....	-	1	1	-	-	-	-	-	4	3	-	9	-	-	-	1	2	-	-	-	2	2	-	8	17											
Győr t.jv.....	-	-	-	-	-	-	-	3	2	1	-	6	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	3	9											
Komárom vármegye....	19	7	9	9	6	5	9	8	21	22	-	108	24	4	6	11	13	12	6	12	15	22	-	128	233											
Komárom t.jv.....	2	-	2	-	1	-	-	-	-	1	-	6	-	-	-	-	1	1	-	-	-	1	-	3	9											
Moson vármegye.....	161	37	47	42	32	27	28	72	80	95	-	821	141	71	63	62	69	60	52	68	60	50	-	702	1.323											
Somogy ».....	12	8	7	14	10	7	13	23	32	43	-	175	10	8	9	17	10	14	8	17	30	38	-	161	236											
Sopron ».....	160	28	35	60	50	43	41	83	121	107	-	734	136	54	70	74	95	50	51	60	85	79	-	750	1.520											
Sopron t.jv.....	40	4	9	21	15	7	13	30	18	20	-	177	38	10	25	25	22	10	5	21	16	19	-	191	338											
Tolna vármegye.....	52	24	40	68	42	32	24	80	114	148	-	625	39	47	52	64	50	38	47	57	80	101	-	531	1.206											
Vas ».....	165	44	50	60	68	53	63	127	161	232	-	1.057	132	73	108	144	135	91	83	138	167	212	-	1.235	2.342											
Veszprém ».....	26	16	8	17	9	11	15	34	50	63	-	200	28	20	23	25	22	12	13	20	59	72	-	310	570											
Zala ».....	2	-	2	1	2	1	6	4	10	17	-	45	5	6	7	3	4	1	1	2	2	9	-	40	85											
Összesen.....	763	221	280	419	328	242	264	581	838	1.020	-	4.956	636	367	446	546	523	369	355	532	691	815	1	5.331	10.287											
b) Duna bal partja.																																				
Arva vármegye.....	-	-	-	4	-	-	-	1	1	1	-	7	-	1	-	1	2	1	-	1	2	1	-	9	16											
Bars ».....	35	12	9	15	11	9	8	29	40	25	-	199	28	16	11	18	9	15	6	18	35	18	-	174	373											
Esztergom vármegye....	9	7	-	10	5	4	8	10	13	16	-	82	13	8	5	7	7	3	4	6	13	9	-	75	157											
Hont vármegye.....	18	5	3	10	7	3	3	12	11	15	-	90	16	2	9	8	5	8	6	8	5	10	-	77	167											
Selmeczbánya t.jv...	1	-	-	1	-	1	-	1	3	3	-	10	3	-	1	1	-	-	-	1	2	2	-	10	20											
Liptó vármegye.....	2	-	-	1	1	-	-	4	-	2	-	10	1	1	4	1	2	1	1	2	1	2	-	16	20											
Nágrád ».....	3	1	-	2	-	1	1	7	4	5	-	24	5	-	2	1	3	4	4	3	5	4	-	29	53											
Nyitra ».....	52	20	11	18	16	17	15	41	42	33	-	235	45	20	23	31	21	13	15	26	33	24	-	251	510											
Pozsony ».....	22	4	10	15	9	7	6	15	19	20	-	137	28	15	19	30	20	14	10	10	19	26	-	138	283											
Pozsony t.jv.....	51	8	24	29	24	38	20	66	49	32	-	347	57	20	28	38	29	24	29	32	34	27	-	202	456											
Trencsén vármegye....	1	3	4	5	7	4	3	9	7	8	-	51	7	1	-	3	8	7	4	5	6	8	-	48	95											
Túróc ».....	8	0	0	3	8	2	14	19	26	20	-	116	10	8	10	9	6	2	7	14	13	9	-	89	206											
Zólyom ».....	4	-	2	1	2	1	-	1	1	1	-	13	2	1	1	2	1	2	1	3	2	-	-	13	23											
Összesen.....	206	66	69	114	90	87	87	215	219	200	-	1.353	208	93	113	150	113	94	87	119	169	140	-	1.285	2.639											
c) Duna-Tisza köze.																																				
Bács-Bodrog várm... Baja t.jv.....	107	57	90	166	114	56	83	179	140	161	-	1.159	122	108	152	176	152	119	99	154	105	112	-	1.300	2.459											
Szabadka t.jv.....	1	-	-	1	-	1	-	2	7	4	-	16	-	-	2	3	1	-	-	2	4	2	-	14	30											
Újvidék t.jv.....	-	-	1	5	4	2	1	5	7	4	-	29	2	1	4	3	2	7	-	9	5	-	-	33	62											
Zombor t.jv.....	7	1	2	7	10	10	6	23	8	15	-	89	9	-	10	9	6	2	6	5	7	5	-	51	140											
Csongrád vármegye....	4	1	2	2	3	1	1	6	6	5	-	31	3	1	5	1	3	3	2	2	-	1	-	21	52											
Hódmezővásárhely....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1											
Szeged t.jv.....	-	-	2	3	3	-	1	1	4	-	-	14	-	-	-	-	2	2	1	-	1	1	-	8	23											
Heves vármegye.....	-	-	-	-	2	1	-	4	4	1	-	12	-	-	-	-	2	1	2	-	1	-	-	6	18											
Jász-Nagyk.-Sz. vm... Pest-P.-S.-Kisk. » Budapest sz.-főv....	178	50	53	84	70	54	34	100	122	87	-	841	165	75	89	119	102	72	67	93	66	57	-	907	1.748											
Kecskemét t.jv.....	48	8	15	43	49	59	86	151	113	120	-	694	57	21	30	43	53	59	38	52	73	-	-	511	1.205											
Összesen.....	345	117	121	313	255	184	212	487	412	397	-	2.837	352	209	293	356	323	265	215	349	241	249	-	2.852	5.739											
d) Tisza jobb partja.																																				
Abauj-Torna várm... Kassa t.jv.....	18	2	3	4	4	8	4	5	1	7	-	56	11	3	3	8	4	1	3	7	13	8	-	61	117											
Bereg vármegye.....	2	-	1	2	2	1	-	2	9	0	-	25	2	3	5	4	3	2	-	1	1	2	-	24	49											
Borsod ».....	21	9	11	19	10	8	13	14	19	29	-	153	24	21	17	14	19	18	13	17	29	19	-	191	344											
Miskolc t.jv.....	3	-	-	-	-	1	1	2	1	-	-	8	2	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	4	12											
Gömör és K.-Hont vm. Sáros vármegye.....	4	-	-	7	5	5	2	14	8	9	-	54	6	4	3	3	3	3	2	8	8	-	-	43	97											
Szepes ».....	4	6	3	5	3	7	1	7	5	10	-	51	5	3	6	4	2	7	2	7	5	6	-	47	98											
Ug ».....	44	19	22	35	23	19	38	62	72	54	1	330	55	40	33	32	24	29	25	41	44	49	1	373	762											
Zemplén ».....	5	-	3	8	3	-	2	7	6	10	-	44	3	1	1	4	7	4	6	4	5	-	-	41	95											
Összesen.....	4	2	5	5	6	3	-	4	9	10	-	48	1	3	5	8	4	3	3	5	8	12	-	52	100											

Közigazgatási körzetrész, országos rész, törvényhatóság	Fi													Nő													Együtt Fi és nő együtt
	7 éves alatti	éves									60 éves feletti ismertetlen korú	összesen	7 éves alatti	éves									60 éves feletti ismertetlen korú	összesen			
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-59				7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-59					
		2	3	4	5	6	7	8	9	10				11	12	13	14	15	16	17	18	19			20	21	
c) Tisza bal partja.																											
Békés vármegye.....	1	1	1	2	3	3	-	11	5	4	-	31	4	4	7	9	4	3	3	4	-	4	-	42	73		
Bihar »	2	-	-	2	3	2	2	5	1	5	-	22	2	1	9	-	3	2	3	3	-	2	-	18	40		
Nagyvárad tjt.....	1	-	-	-	3	-	1	2	-	-	-	7	3	-	-	-	3	-	-	2	-	3	-	11	18		
Hajdu vármegye.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Debreczen tjt.....	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	3		
Máramaros várm.....	40	30	32	29	32	17	17	33	39	50	-	319	44	20	41	43	47	33	32	46	61	32	408	737			
Szabolcs »	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	3	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	2	5			
Szatmár »	5	2	5	5	4	5	3	17	15	13	-	74	7	10	6	7	9	3	7	14	22	23	108	182			
Szatmárnémeti tjt..	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2		
Szilágy vármegye....	2	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	5	-	2	1	2	1	1	-	1	2	-	-	10	15		
Ugocea »	5	2	-	1	2	2	1	2	-	4	-	19	-	2	2	1	2	3	1	-	7	6	-	24	43		
Összesen.....	50	35	38	39	47	30	26	72	62	78	-	483	61	48	59	62	69	46	46	70	93	71	-	625	1.108		
d) Tisza-Maros szöge.																											
Arad vármegye.....	60	17	17	33	17	9	18	37	39	29	-	276	68	24	29	40	27	24	15	37	26	31	-	330	606		
Arad tjt.....	3	1	4	-	8	3	9	7	5	5	-	43	1	-	1	11	9	3	3	3	5	4	-	40	88		
Csanád vármegye....	1	-	-	1	4	2	1	3	2	-	-	14	-	1	2	-	-	1	-	1	1	-	-	3	22		
Krassó-Szörény vm...	37	17	34	51	46	38	55	97	77	57	-	509	47	24	67	71	58	58	31	40	41	33	-	476	985		
Temes vármegye.....	105	40	77	92	77	64	80	145	144	144	-	968	84	58	80	137	102	78	76	128	108	115	2	968	1.936		
Temesvár tjt.....	37	7	27	41	42	31	37	103	56	43	-	424	29	9	36	63	50	27	30	28	33	21	-	320	750		
Verecz tjt.....	4	3	10	10	10	13	13	16	16	16	-	111	9	5	19	31	24	7	14	16	14	-	155	266			
Torontál vármegye...	124	61	119	197	94	81	99	180	193	167	-	1.321	96	112	163	206	189	103	93	108	132	127	-	1.380	2.710		
Pancsova tjt.....	4	2	6	9	7	6	2	15	9	6	-	69	3	1	13	6	8	6	9	4	3	1	-	54	120		
Összesen.....	375	148	294	434	305	217	314	609	544	467	-	3.737	337	234	410	571	469	306	273	430	365	347	2	3.746	7.483		
g) Királyhágótúl																											
Alsó-Fehér várm.....	3	1	1	5	4	1	1	9	10	7	-	42	2	-	3	-	5	4	-	7	5	4	-	30	72		
Besztercze-Naszód ...	9	11	11	14	11	15	10	24	30	31	-	169	10	15	24	31	22	22	11	21	10	24	-	196	365		
Brassó vármegye	21	7	25	23	34	13	21	42	24	17	-	237	28	20	23	25	27	20	13	21	23	14	-	214	441		
Csik »	-	-	1	-	-	-	-	1	2	-	-	4	-	-	-	1	2	1	-	-	-	-	-	4	8		
Fogarás »	3	5	2	3	-	-	3	5	7	-	-	31	1	1	4	2	-	1	-	1	3	4	-	17	48		
Háromszék »	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	1		
Hunyad »	6	-	2	5	4	2	7	19	11	12	-	69	6	3	6	2	7	7	7	13	9	4	-	57	126		
Kis-Küküllő »	22	12	10	16	5	8	5	10	23	36	-	147	15	21	20	25	17	9	11	16	19	18	-	171	318		
Kolozs »	15	6	6	9	8	5	5	12	11	9	-	86	15	9	6	9	7	5	4	5	4	6	-	70	156		
Kolozsvár tjt.....	-	-	-	1	-	-	2	1	1	-	-	5	1	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	4	9		
Maros-Torda várm...	2	1	2	11	4	5	1	4	5	5	-	40	3	3	8	10	5	-	6	11	7	8	-	61	101		
Marosvásárhely tjt.	-	-	-	1	-	1	1	1	1	-	-	4	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	5		
Nagy-Küküllő várm..	40	25	25	51	38	25	24	52	51	37	-	421	53	47	54	54	48	45	33	43	53	60	1	491	912		
Szeben vármegye....	30	16	20	35	20	24	21	65	40	40	-	330	26	28	40	39	39	25	11	39	29	31	-	307	643		
Szolnok-Doboka vm.	2	3	4	3	2	1	2	9	7	8	-	41	2	4	-	12	4	1	3	5	3	-	-	39	80		
Torda-Aranyos » ..	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	2	4		
Udvarhely »	-	-	1	-	-	1	2	1	2	-	-	7	-	-	2	1	1	-	-	5	-	-	-	9	16		
Összesen.....	159	80	119	173	111	103	106	251	222	264	-	1.631	162	151	191	211	186	141	100	188	167	176	7	1.674	3.305		
h) Fiume v. és ker.	2	-	2	3	7	1	2	6	2	1	-	20	3	-	1	4	3	1	1	3	-	-	-	16	42		
Magyarország össz.	2.011	715	1.021	1.530	1.230	946	1.072	2.338	2.431	2.563	1	15.308	1.913	1.180	1.536	1.977	1.753	1.230	1.134	1.776	1.810	1.907	5	16.336	32.274		
Ismétlés.																											
a) Duna jobb partja.	763	221	280	419	328	242	261	581	838	1.020	-	4.956	686	367	446	546	523	369	355	552	691	815	1	5.931	10.237		
b) Duna bal partja...	206	66	69	114	90	87	87	215	219	200	-	1.353	208	93	113	150	113	94	87	119	169	140	-	1.236	2.639		
c) Duna-Tisza köze..	345	117	171	313	255	184	212	481	413	397	-	2.837	352	209	293	356	323	265	215	349	241	249	-	2.852	5.739		
d) Tisza jobb partja.	105	39	48	85	57	52	61	120	132	139	1	835	109	78	77	67	68	55	85	114	109	1	-	836	1.671		
e) Tisza bal partja ..	56	35	38	39	47	30	20	72	62	78	-	483	61	48	59	62	60	46	46	70	93	71	-	625	1.108		
f) Tisza M roszöge.	375	148	294	434	305	217	314	609	544	467	-	3.737	337	234	410	571	469	306	275	430	365	347	2	3.746	7.483		
g) Királyhágótúl ..	189	90	119	173	141	103	106	254	222	264	-	1.631	162	151	191	211	186	141	100	188	167	176	1	1.674	3.305		
h) Fiume v. és ker..	2	-	2	3	7	1	2	6	2	1	-	20	3	-	1	4	3	1	1	3	-	-	-	16	42		
Magyarország össz.	2.011	715	1.021	1.530	1.230	946	1.072	2.338	2.431	2.563	1	15.308	1.913	1.180	1.536	1.977	1.753	1.230	1.134	1.776	1.810	1.907	5	16.336	32.274		

Közfoglalkoztatás, országgyűlés, törvényhatóság	Fi													Nő													Összesen	Összesen	Összesen	Összesen
	7 éves alatti	éves									60 éves feletti ismeretlen korú	összesen	7 éves alatti	éves									60 éves feletti ismeretlen korú	összesen						
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9				10	11	12	13	14	15	16	17	18			19	20				
Magyarország.																														
a) Duna jobb partja.																														
Baranya vármegye ..	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	3	6			
Pécs tjt.....	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	2	4			
Fejér vármegye.....	3	2	4	3	5	3	3	4	10	9	-	-	46	9	5	4	4	6	0	5	5	6	-	54	100					
Székesfehérvár tjt..	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2				
Győr vármegye.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Győr tjt.....	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-			
Komárom vármegye..	12	11	5	7	9	1	4	17	9	10	-	-	75	8	7	8	6	9	3	4	9	13	15	82	161					
Komárom tjt.....	-	-	-	7	-	-	-	-	-	1	1	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-			
Moson vármegye	5	-	1	-	-	-	-	-	2	2	-	-	13	6	-	-	1	-	-	1	1	1	-	10	23					
Somogy » Sopron »	1 1	1 1	- -	1 -	- -	- -	1 -	1 -	1 -	2 -	- -	- -	8 4	2 -	- -	- -	1 -	- -	2 -	2 -	1 -	- -	- -	- -	8 -	4 -	2 -			
Sopron tjt.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-			
Tolna vármegye.....	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	2	-	4	1	-	-	-	-	1	-	-	4	-	-	-	10	-			
Vas » Veszprém »	1 -	- 2	- 1	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- 3	9 -	- -	2 15	- -	- -	2 1	2 -	1 1	2 -	2 -	3 1	1 0	- -	- -	16 -	31 -	7 -			
Zala »	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	3	3	-	-			
Összesen....	24	17	12	20	3	6	11	24	28	37	-	-	187	27	14	15	14	19	12	12	21	24	35	-	193	380				
b) Duna bal partja.																														
Árva vármegye.....	45	20	27	32	27	31	27	89	111	218	-	-	638	76	51	55	48	40	44	34	71	111	209	-	759	1,375				
Bars »	115	50	64	56	55	63	65	166	211	189	-	-	1,034	105	82	67	57	62	69	40	131	138	174	-	975	2,009				
Esztergom vármegye..	7	5	2	5	5	6	5	8	10	5	-	-	59	8	5	5	1	4	2	4	6	11	5	-	46	105				
Hont vármegye.....	39	18	22	36	24	17	21	48	86	78	-	-	389	37	47	36	41	50	23	32	47	53	80	-	446	335				
Selmeczbánya tjt... Liptó vármegye.....	26 104	13 51	12 38	13 43	16 52	17 50	16 97	17 134	16 131	29 152	- -	- -	237 852	30 159	20 100	17 92	16 74	14 45	16 53	17 45	18 122	13 107	21 139	- -	188 940	425 1,792				
Nógrád » Nyitra »	46 534	35 170	44 147	44 180	42 141	47 138	44 138	108 362	140 471	97 482	1 -	- -	638 2,758	54 312	48 214	41 218	51 166	64 148	33 152	46 162	83 300	130 379	99 439	- -	640 2,887	1,287 5,045				
Pozsony » Pozsony tjt.....	240 23	80 3	65 3	98 13	78 22	49 18	70 14	142 29	224 29	277 11	1 -	- -	1,324 100	339 19	137 14	199 14	95 17	115 12	83 5	54 22	112 24	155 15	192 9	- -	1,297 151	2,631 311				
Trencsén vármegye.. Turóc » Zólyom »	245 70 151	154 31 61	156 20 71	164 25 80	141 22 72	213 26 71	456 77 109	560 75 226	573 71 258	187 -	- -	- -	2,802 1,836	949 153	238 104	216 114	186 104	174 103	151 97	158 85	426 203	552 168	569 162	- -	2,914 1,299	5,776 2,579				
Összesen....	1,645	700	673	788	719	659	846	1,925	2,352	2,369	2	-	12,678	1,753	1,223	1,025	947	833	755	708	1,621	1,932	2,146	-	12,994	25,672				
c) Duna-Tisza köze.																														
Bács-Bodrog várm..	11	13	22	21	12	6	9	23	28	30	-	-	175	16	30	21	31	35	20	15	27	23	32	-	250	425				
Baja tjt.....	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2	3				
Szabadka tjt.....	-	-	-	3	-	2	1	-	1	-	-	-	7	1	-	-	2	-	1	-	-	2	1	-	8	15				
Újvidék tjt.....	1	3	-	1	-	2	1	1	1	2	-	-	12	3	-	1	3	1	-	-	-	-	-	-	8	20				
Zombor tjt.....	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Csongrád vármegye..	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	3				
Hódmezővásárhely..	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Szeged tjt.....	-	-	-	-	1	-	1	1	1	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-			
Heves vármegye	-	-	-	2	-	-	1	2	-	-	-	-	5	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	2	7	-			
Jász-Nagyk.-Sz. vm..	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Pest-P.-S.-Kisk. »	49	12	11	19	14	16	25	37	53	56	-	-	202	49	28	24	30	22	24	25	29	49	63	-	343	635				
Budapest sz.-főv....	41	4	2	9	10	18	30	50	21	15	-	-	200	64	3	5	8	21	19	25	35	23	19	-	222	422				
Kecskemét tjt.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Összesen....	102	32	36	56	37	44	68	116	106	103	-	-	700	134	61	51	75	80	65	65	93	98	115	-	837	1,537				
d) Tisza jobb partja.																														
Abauj-Torna várm..	25	17	13	18	11	9	21	56	67	62	-	-	299	27	34	28	18	24	26	20	39	69	76	-	359	658				
Kassa tjt.....	9	5	3	16	9	12	16	25	16	14	-	-	123	12	13	10	16	23	17	11	23	14	10	-	148	273				
Bereg vármegye.....	2	1	1	1	1	1	2	4	2	2	-	-	17	1	2	1	-	2	-	1	-	-	2	-	9	26				
Borsod » Miskolc tjt.....	2 -	2 -	3 -	2 -	- 1	- -	1 2	12 2	6 1	7 -	- -	- -	40 6	8 -	3 -	3 1	6 2	3 1	- 1	5 2	4 1	- 2	8 1	- 1	- 7	40 13	80 13			
Gömör és K.-Hont vm.	99	29	38	55	50	36	64	122	144	119	-	-	756	118	82	64	74	64	64	55	88	117	114	-	840	1,506				
Sáros vármegye.....	92	36	56	49	49	26	46	135	209	260	1	-	959	64	91	79	61	50	42	56	134	216	242	1	1,036	1,993				
Szepes » Ung » Zemplén »	108 27 82	59 20 63	51 16 43	45 25 55	48 15 39	36 17 35	67 18 44	127 81 106	192 94 193	212 145 251	- -	- -	943 441 916	102 31	82 22	64 33	74 28	62 17	62 31	57 26	68 71	120 90	188 97	167 -	997 452	1,940 803				
Összesen....	446	240	224	266	217	173	235	650	928	1,072	1	-	4,502	423	425	371	335	320	299	319	619	890	917	-	4,919	9,421				

Közigazgatási körzethatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves								60 éven felüli	ismertetlen korú	összesen	7 éven aluli	éves								60 éven felüli	ismertetlen korú	összesen			
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
e) Tisza bal partja.																											
Békés vármegye.....	108	58	73	93	42	48	38	73	65	49	—	—	619	115	151	157	178	136	85	73	52	68	44	—	1,034	1,733	
Bihar ».....	9	3	1	1	3	3	3	6	15	7	—	—	51	8	3	4	2	1	2	5	4	5	12	1	47	98	
Nagyvárad tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	
Hajdu vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Debreczen tjt.....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Máramaros várm.....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	
Szabolcs ».....	1	—	1	1	—	1	1	1	3	8	—	—	17	10	3	—	—	—	—	1	2	4	7	—	27	44	
Szatmár ».....	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	6	
Szatmárnémeti tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Szilágy vármegye.....	—	—	—	—	—	1	1	3	4	1	—	—	10	—	—	1	—	—	1	1	—	2	2	—	7	17	
Ugocea ».....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Összesen.....	118	62	76	95	46	53	43	87	88	66	—	—	734	133	159	163	175	137	88	80	88	80	66	1	1,170	1,904	
f) Tisza-Maros szöge.																											
Arad vármegye.....	7	1	4	10	2	2	1	4	5	8	—	—	44	6	10	8	8	6	3	2	8	2	5	—	58	102	
Arad tjt.....	1	—	—	—	—	—	1	1	2	—	—	—	5	—	—	1	2	1	2	—	1	—	1	—	8	13	
Csanád vármegye.....	21	17	20	12	14	6	9	16	22	22	—	—	150	20	32	42	32	21	9	17	22	17	22	—	234	393	
Krassó-Szörény vm.....	2	—	—	4	3	2	3	5	4	5	—	—	28	—	—	1	4	1	3	5	6	1	2	—	23	51	
Temes vármegye.....	1	—	—	1	1	3	2	4	4	7	—	—	23	—	3	3	4	2	1	—	4	2	—	—	19	42	
Temesvár tjt.....	—	—	—	1	1	1	—	—	1	1	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	7	
Versecz tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Torontál vármegye.....	9	4	11	9	10	6	6	14	8	5	—	—	87	8	18	17	22	15	15	13	16	4	1	—	128	210	
Pancsova tjt.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2	
Összesen.....	41	22	36	37	31	20	22	44	46	48	—	—	347	34	63	72	72	47	33	37	56	27	32	—	473	820	
g) Királyhágontúl.																											
Alsó-Fehér várm.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	
Besztercze-Naszód.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	4	
Brassó vármegye.....	—	—	1	1	—	—	1	2	—	—	—	—	5	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2	7	
Csik ».....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Fogarás ».....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Háromszék ».....	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	3	6	
Hunyad ».....	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	
Kis-Küküllő ».....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kolozs ».....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kolozsvár tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	
Maros-Torda várm.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Marosvásárhely tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Nagy-Küküllő várm.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Szeben vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Szolnok-Doboka vm.....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	2	
Torda-Aranyos ».....	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Udvarhely ».....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Összesen.....	3	—	1	3	2	—	2	4	—	—	—	—	15	2	—	3	2	—	—	2	1	1	—	—	12	27	
h) Fiume v. és ker.																											
Magyarország össz.....	2.373	1.073	1.068	1.285	1.060	955	1.277	2.350	3.548	3.655	3	—	19.163	2.506	1.945	1.700	1.620	1.486	1.252	1.223	2.498	3.052	3.312	3	20.598	39.761	
Ismétlés.																											
a) Duna jobb partja.....	21	17	12	20	8	6	11	24	26	37	—	—	187	27	14	15	14	19	12	12	21	24	35	—	198	380	
b) Duna bal partja.....	1.045	700	673	788	719	659	846	1.925	2.352	2.369	2	—	12.678	1.753	1.223	1.025	947	883	755	708	1.621	1.932	2.140	1	19.994	35.674	
c) Duna-Tisza köze.....	102	32	36	56	37	44	68	116	106	103	—	—	700	134	61	51	75	80	65	65	93	98	115	—	837	1.537	
d) Tisza jobb partja.....	446	240	224	266	217	178	235	650	923	1.072	1	—	4.502	423	425	371	335	320	299	319	619	890	917	1	4.919	9.421	
e) Tisza bal partja.....	118	62	76	95	46	53	43	87	88	66	—	—	734	133	159	163	175	137	88	80	88	80	66	1	1.170	1.904	
f) Tisza-Maros szöge.....	41	22	36	37	31	20	22	44	46	48	—	—	347	34	63	72	72	47	33	37	56	27	32	—	473	820	
g) Királyhágontúl.....	3	—	1	3	2	—	2	4	—	—	—	—	15	2	—	3	2	—	—	2	1	1	—	—	12	27	
h) Fiume v. és ker.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Magyarország össz.....	2.373	1.073	1.068	1.285	1.060	955	1.277	2.350	3.548	3.655	3	—	19.163	2.506	1.945	1.700	1.620	1.486	1.252	1.223	2.498	3.052	3.312	3	20.598	39.761	

Közigazgatási, országos, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves								60 éven felüli	ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	éves								60 éven felüli	ismeretlen korú	Összesen			
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
a) Román.																											
Magyarország.																											
a) Duna jobb partja.																											
Baranya vármegye	2	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	5	3	1	4	—	4	—	2	2	1	—	—	18	23	
Fejér	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Győr tjt.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	
Komárom vármegye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	8	—	2	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	13	
Somogy	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Sopron	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	
Tolna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Veszprém	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	
Zala	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Összesen	3	2	2	3	1	—	—	2	2	2	3	—	19	3	5	4	—	1	5	1	2	3	4	—	—	47	
b) Duna bal partja.																											
Esztergom vármegye	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	
Hont vármegye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	
Nógrád	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	
Nyitra	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Pozsony tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Trencsén vármegye	—	—	—	—	1	2	4	2	3	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	
Összesen	—	—	—	4	2	4	2	4	—	—	—	—	16	1	—	1	1	—	—	—	1	1	—	—	—	21	
c) Duna-Tisza köze.																											
Bács-Bodrog várm.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	
Csongrád	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Szeged tjt.	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	
Heves vármegye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	
Pest-P.-S.-Kisk. vm.	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	
Budapest sz.-föv.	—	—	—	—	—	5	4	1	4	—	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	
Kecskemét tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Összesen	1	—	1	2	2	5	4	5	5	—	—	—	28	—	2	2	—	1	2	1	1	—	—	—	—	37	
d) Tisza jobb partja.																											
Kassa tjt.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Bereg vármegye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Gömör és K.-Hont vm.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Szepes vármegye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	
Ung	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	
Összesen	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	
e) Tisza bal partja.																											
Békés vármegye	5	4	3	2	6	2	3	6	6	6	—	—	43	3	4	13	9	8	4	2	4	6	3	—	—	56	99
Bihar	207	133	119	168	112	90	123	358	335	234	2	1,957	187	230	261	240	160	154	175	331	345	210	1	9,344	4,331	13,675	
Nagyvárad tjt.	3	6	9	18	8	7	6	15	13	6	—	—	91	4	6	9	10	5	6	8	9	2	2	—	—	61	152
Máramaros várm.	47	35	32	50	27	26	27	104	108	149	—	—	605	51	57	55	60	47	48	62	124	167	110	—	—	700	1,395
Szabolcs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Szatmár	60	48	67	63	50	66	80	242	302	237	—	—	1,240	52	116	121	124	130	93	92	238	231	169	—	—	1,421	2,661
Szatmárnémeti tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	
Szilágy vármegye	101	80	87	76	68	40	53	161	226	186	—	—	1,078	81	162	179	125	80	78	78	178	213	154	—	—	1,328	2,406
Ugocsa	3	3	4	4	6	5	9	30	41	12	—	—	118	8	11	13	4	14	15	10	49	39	9	—	—	172	290
Összesen	426	309	321	386	277	242	301	918	1,082	901	2	5,163	389	586	651	573	444	403	427	933	1,053	637	1	6,172	11,337	17,509	
f) Tisza-Maros szöge.																											
Arad vármegye	216	122	145	171	161	100	174	354	476	291	—	—	2,210	212	250	274	288	238	174	192	376	425	232	—	—	2,661	4,871
Arad tjt.	16	4	11	18	21	8	12	10	24	15	—	—	148	16	12	19	25	18	7	10	12	11	6	—	—	129	277
Csanád vármegye	18	7	15	23	11	7	4	14	21	15	—	—	135	12	23	40	35	22	11	7	13	13	10	—	—	192	327
Krassó-Szörény vm.	152	122	182	338	271	232	231	509	550	347	—	—	2,934	152	209	329	343	279	209	223	378	452	309	—	—	3,838	5,832
Temes vármegye	127	85	112	173	135	119	132	293	230	202	1	1,709	109	150	243	255	192	107	138	236	276	161	1	—	—	1,870	3,579
Temesvár tjt.	3	1	9	11	10	11	12	24	10	16	—	—	107	6	7	17	14	4	5	7	9	4	—	—	—	2	6
Versecz tjt.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Torontál vármegye	68	60	74	109	66	49	53	121	131	102	—	—	833	65	108	135	191	121	86	70	126	117	62	—	—	1,131	1,964
Pancsova tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Összesen	600	401	543	844	676	527	621	1,341	1,546	988	1	8,093	572	759	1,102	1,150	875	600	647	1,151	1,303	790	1	8,959	17,052	25,991	

Közigazgatási, országos, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves								60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves								60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen			
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
		12	13	14	15	16	17	18	19					20	21	22	23	24	25	26							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
g) Királyhágóntúl.																											
Alsó-Fehér várm....	68	96	91	147	99	58	70	105	214	200	—	1.210	70	120	195	128	90	93	95	181	208	144	—	1.335	2.543		
B.-Naszód »	42	31	38	50	28	13	26	69	85	108	—	490	37	46	86	74	42	37	44	82	119	77	—	644	1.134		
Brassó vármegye....	42	32	20	59	16	14	17	31	42	31	—	284	50	43	48	34	30	7	14	15	24	22	—	287	571		
Csik »	14	11	12	16	14	10	14	32	53	19	—	195	11	18	15	9	9	10	5	52	49	8	—	166	361		
Fogarás »	22	39	40	57	46	41	33	82	110	80	—	565	23	59	77	56	54	34	37	93	111	58	—	602	1.167		
Háromszék várm....	7	7	9	16	10	3	7	21	19	26	—	123	13	17	17	11	15	8	4	13	14	11	—	123	248		
Hunyad »	82	84	102	139	130	113	114	279	302	321	—	1.080	104	167	215	177	155	140	148	271	306	258	—	1.936	3.622		
Kis-Küküllő »	67	55	25	45	31	21	19	76	111	77	—	527	79	71	76	58	57	26	28	106	113	77	1	692	1.219		
Kolozs »	174	85	87	119	92	55	50	168	200	195	—	1.204	162	189	226	172	103	75	106	226	287	141	1	1.690	2.894		
Kolozsvár tjt.....	3	1	2	10	4	9	9	16	12	5	—	71	3	6	5	8	7	10	5	13	5	9	—	64	135		
Maros-Torda várm....	54	37	47	51	39	28	33	106	140	125	1	661	58	64	110	78	56	39	54	132	126	92	1	810	1.471		
Marosvásárhely tjt.	1	2	2	1	1	—	3	0	1	2	—	15	—	5	4	1	1	—	1	9	1	—	—	19	32		
Nagy-Küküllő várm..	88	41	33	43	38	32	29	50	94	113	—	561	66	94	83	69	48	39	43	81	89	87	1	700	1.261		
Szeben vármegye....	69	62	64	76	66	39	28	92	140	86	—	722	81	87	90	90	56	50	40	90	77	88	—	755	1.480		
Szolnok-Doboka vm.	119	108	102	120	89	62	73	223	286	208	1	1.401	109	932	971	225	135	118	115	299	302	187	1	1.994	3.595		
Torda-Aranyos » ..	119	83	71	96	57	33	46	124	168	124	—	925	107	112	141	109	78	66	75	166	105	92	—	1.111	2.036		
Udvábely »	4	3	—	3	1	1	3	4	4	4	—	27	7	7	5	3	2	3	1	3	6	9	—	39	66		
Összesen....	975	777	745	1.058	731	532	580	1.554	1.981	1.736	4	10.673	980	1.344	1.664	1.302	940	755	815	1.814	2.002	1.341	3	12.962	23.635		
h) Fiume v. és ker.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1		
Magyarország össz...	2.065	1.488	1.612	2.236	1.695	1.310	1.511	3.824	4.615	3.823	8	24.000	1.945	2.697	3.424	3.040	2.262	1.765	1.891	3.932	4.362	2.732	7	23.137	52.137		
e) Ruthén.																											
Magyarország.																											
a) Duna jobb partja.														1										1	1		
Komárom vármegye.														1										1	1		
Összesen....														1										1	1		
b) Duna bal partja.																											
Hont vármegye																					1			1	1		
Pozsony »																											
Összesen....																											
c) Duna-Tisza köze.																											
Bács-Bodrog várm...	9	8	9	10	7	3	1	5	9	5	—	66	5	7	5	13	8	2	7	11	8	8	—	74	140		
Újvidék tjt.....	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9		
Szeged tjt.....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1		
Budapest sz.-föv...	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1		
Összesen....	10	8	9	10	8	4	1	6	9	5	—	70	5	7	5	13	8	2	7	11	8	8	—	74	144		
d) Tisza jobb partja.																											
Abauj-Torna várm....	—	1	1	1	—	—	—	1	1	1	—	6	2	1	2	—	—	—	1	—	2	—	—	8	14		
Bereg vármegye	44	44	33	38	41	44	47	137	163	154	—	755	30	64	72	50	70	55	65	151	168	127	—	570	1.625		
Sáros »	3	7	2	6	3	1	6	17	23	17	—	85	5	18	7	8	6	4	12	25	25	19	—	129	214		
Szepes »	6	4	1	5	1	1	7	15	4	2	—	49	10	4	5	5	1	4	—	5	20	12	—	64	110		
Ung »	14	18	24	34	3	19	24	73	80	94	—	383	12	28	22	36	32	30	33	72	88	92	—	445	828		
Zemplén »	15	8	6	6	6	1	15	31	48	54	—	190	20	12	19	19	9	22	17	31	52	40	—	243	423		
Összesen....	82	82	72	90	54	66	99	274	324	322	—	1.465	83	127	127	115	118	115	128	287	353	301	—	1.759	3.224		
e) Tisza bal partja.																											
Máramaros várm....	59	42	41	55	50	45	46	184	260	240	—	1.022	72	68	97	77	88	98	85	210	272	170	—	1.241	2.263		
Szabolcs »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2		
Szatmár »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1		
Ugocsa »	13	21	14	8	22	7	15	50	53	61	—	264	20	26	32	22	31	34	24	69	64	43	—	265	629		
Összesen....	72	63	55	63	72	52	61	234	314	301	—	1.287	92	89	129	100	119	132	109	280	336	222	—	1.606	2.895		
f) Tisza-Maros szöve.																											
Krassó-Szörény vm...	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	3	—	1	1	—	—	—	1	—	—	1	—	4	7		
Összesen....	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	3	—	1	1	—	—	—	1	—	—	1	—	4	7		
g) Királyhágóntúl.																											
Háromszék várm....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
Hunyad »	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	3		
Szolnok-Doboka vm...	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3		
Összesen....	—	—	—	—	1	1	—	2	—	1	—	5	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	7		
Magyarország össz..	194	153	136	163	135	122	163	517	648	629	—	2.331	187	224	262	228	245	250	245	579	697	532	—	3.449	6.230		

Közigazgatási körzetrész, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves									60 éven feletti ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven feletti ismeretlen korú	összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.
Magyarország.	18	14	14	15	19	4	6	27	42	52	—	211	24	21	35	24	21	13	12	26	52	50	—	937	493
a) Duna jobb partja.	—	—	1	3	1	1	3	2	2	4	—	17	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	3	20
Baranya vármegye...	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Pécs tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Székesfehérvár tjt.	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Győr vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Győr tjt.	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Komárom vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Moson vármegye	19	7	4	2	3	6	3	9	19	21	—	93	21	15	9	13	14	13	9	18	7	6	—	125	218
Somogy »	5	12	13	12	7	4	7	16	19	19	—	114	8	7	19	15	9	8	16	13	25	21	—	141	255
Sopron »	39	11	16	23	27	10	11	40	55	72	—	304	53	27	43	53	35	37	23	45	41	45	—	402	706
Sopron tjt.....	—	—	1	2	1	1	1	3	4	1	—	14	1	—	1	—	—	—	—	3	2	—	—	7	21
Tolna vármegye.....	2	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	4	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	2	6
Vas »	20	4	8	11	9	9	8	17	36	36	—	158	10	10	22	14	20	18	10	27	30	35	—	196	354
Zala »	72	42	48	64	61	28	46	107	169	169	—	806	97	104	77	97	66	47	53	120	145	128	1	935	1.741
Összesen....	175	90	106	135	128	63	85	224	347	375	—	1.728	214	184	206	216	167	137	124	250	303	296	1	2.098	3.826
b) Duna bal partja.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Esztergom vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Hont vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Liptó »	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Nógrád »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Pozsony »	3	—	1	—	3	3	1	4	2	2	—	19	3	3	1	—	1	1	1	2	—	4	—	16	35
Pozsony tjt.....	2	—	—	1	2	2	—	2	—	—	—	9	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	11
Trencsén vármegye..	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Összesen....	5	—	1	1	6	5	3	7	2	2	—	32	3	3	2	—	1	1	2	3	—	5	—	20	52
c) Duna-Tisza köze.	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	3
Bács-Bodrog várm..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Újvidék tjt.....	—	—	—	1	1	—	1	—	1	1	—	5	1	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	4	9
Zombor tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Jász-Nagyk.-Sz. vm..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Pest-P.-S.-Kisk. »	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4
Budapest sz.-főv...	2	—	3	4	4	2	4	1	2	—	—	23	—	—	1	3	2	1	1	2	—	—	—	10	33
Összesen....	2	—	3	5	5	5	5	1	4	1	—	31	2	2	1	4	3	1	3	3	1	—	—	20	51
d) Tisza jobb partja.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Kassa tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bereg vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	2
Gömör és K.-Hont vm.	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Ung vármegye.....	—	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Összesen....	—	—	—	—	1	2	2	—	—	2	—	7	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	8
e) Tisza bal partja.	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Szatmárnémeti tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szilágy vármegye....	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Összesen....	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
f) Tisza-Maros szöge.	—	1	2	4	1	—	3	2	4	12	—	29	3	—	1	2	2	3	4	4	9	—	30	59	
Krassó-Szörény vm..	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	3	6	
Temes vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Temesvár tjt.....	—	—	—	1	—	2	—	1	—	—	—	4	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	3	7	
Versecz tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Torontál vármegye ..	11	4	4	8	5	2	4	8	11	5	—	62	4	1	5	10	8	2	9	7	4	1	—	51	113
Pancsova tjt.	—	1	—	—	1	—	—	2	1	—	—	5	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	2	17
Összesen....	11	6	3	13	7	5	7	13	16	18	—	104	8	2	7	12	11	5	13	12	9	10	—	39	193
g) Királyhágóntúl.	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Hunyad vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Kolozsvár tjt.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Nagy-Küküllő várm..	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	3
Összesen....	—	—	—	—	1	—	—	3	1	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	6
h) Fiume v. és ker.	44	13	11	39	20	22	33	31	21	16	—	256	62	12	27	31	38	29	20	31	14	24	—	288	544
Magyarország össz.	237	169	130	194	174	102	136	279	391	414	—	2.166	289	203	243	263	221	173	162	300	327	335	1	2.517	4.433

Közlégi alkaterész, országterész, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves								60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves								60 éven felüli ismeretlen korú	összesen			
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59				7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Magyarország.																									
a) Duna jobb partja.																									
Baranya vármegye...	11	4	8	99	13	10	6	10	19	22	—	132	9	15	17	25	21	9	14	21	24	19	—	174	300
Pécs tjt.	—	—	—	2	1	1	—	1	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Fejér vármegye...	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	3	1	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	5
Győr tjt.	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
Tolna vármegye...	—	3	2	1	1	—	—	3	3	3	—	16	1	5	4	—	4	1	1	—	2	1	—	19	35
Veszprém »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Zala »	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Összesen...	11	8	10	32	15	12	7	14	24	25	—	158	12	20	22	26	25	11	15	21	26	21	—	199	357
b) Duna bal partja.																									
Hont vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1
Pozsony »	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	9
Pozsony tjt.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Trencsén vármegye...	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Összesen...	—	—	—	—	2	1	—	2	—	—	—	5	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	2	7
c) Duna-Tisza köze.																									
Bács-Bodrog várm.	204	85	130	184	156	95	102	221	186	135	—	1.448	200	171	384	396	265	119	125	190	123	101	1	2.075	3.523
Baja tjt.	1	—	1	—	—	—	—	1	2	—	—	5	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	3	8
Szabadka tjt.	1	2	6	6	7	7	5	9	8	5	—	56	1	2	10	11	5	3	4	10	6	—	—	52	109
Újvidék tjt.	22	4	13	25	17	15	12	30	28	13	—	177	14	13	35	26	13	9	7	9	14	9	—	149	326
Zombor tjt.	8	13	18	26	14	6	6	15	14	14	—	134	18	19	28	30	17	8	10	13	13	3	—	159	293
Csongrád vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szeged tjt.	1	—	3	3	3	3	1	3	2	1	—	20	—	—	2	—	—	—	—	1	1	—	—	4	24
Pest-P.-S.-Kisk. vm.	2	2	4	4	10	4	9	7	9	3	—	54	1	2	9	4	7	4	2	7	3	8	—	47	101
Budapest sz.-föv.	2	—	3	10	5	3	3	1	6	3	—	36	1	—	1	—	3	—	1	2	—	1	—	9	45
Összesen...	241	106	178	258	212	133	138	287	204	174	—	1.931	235	207	468	469	310	143	151	231	160	123	1	2.498	4.429
d) Tisza jobb partja.																									
Sáros vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Ung »	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Összesen...	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
e) Tisza bal partja.																									
Bihar vármegye...	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Szabolcs »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Összesen...	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
f) Tisza-Maros szöge.																									
Arad vármegye...	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	3	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	6
Arad tjt.	2	—	1	2	—	2	4	2	2	—	—	15	—	1	4	4	3	1	—	1	—	1	—	15	30
Csanád vármegye...	11	3	7	4	1	2	2	10	7	6	—	53	5	13	12	7	9	2	3	3	—	9	—	63	116
Krassó-Szörény vm.	—	5	9	14	9	11	9	7	16	9	—	89	7	10	14	11	19	11	7	8	7	4	—	98	187
Temes vármegye...	75	28	43	82	50	42	42	92	85	54	—	582	61	60	97	100	76	67	53	88	101	29	—	741	1.323
Temesvár tjt.	2	—	3	4	6	7	5	9	2	8	—	46	1	1	5	6	3	2	1	1	1	1	—	22	68
Versecz tjt.	12	8	11	10	17	10	12	21	18	12	—	131	22	15	22	14	23	7	7	15	8	7	—	140	271
Torontál vármegye...	239	123	248	287	219	150	179	362	337	192	1	2.416	272	236	643	720	415	249	185	234	234	145	—	3.489	5.905
Pancsova tjt.	7	4	23	14	14	12	13	29	18	11	—	145	14	11	20	12	14	10	11	11	4	2	—	110	255
Összesen...	408	171	345	417	306	236	267	532	505	292	1	3.480	384	397	817	890	562	349	267	411	405	199	—	4.681	8.161
g) Királyhágótúl.																									
Alsó-Fehér várm.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Besztercze-Naszód...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Brassó vármegye...	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Összesen...	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	3
h) Fiume v. és ker.	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	4
Magyarország össz.	660	286	533	708	537	383	413	835	734	493	1	5.583	631	624	1.307	1.337	889	504	433	663	591	243	1	7.362	12.965

Közigazgatási, országos, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt				
	7 éven aluli	éves										60 éven felüli	ismertetlen korú	összesen	7 éven aluli	éves										60 éven felüli	ismertetlen korú	összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14	15-19					20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26				
Magyarország.																													
a) Duna jobb partja.																													
Baranya vármegye....	1	—	1	2	1	3	5	—	10	15	—	36	1	1	5	2	1	1	3	9	16	—	40	76					
Pécs tjt.....	—	—	—	2	1	4	—	3	3	3	1	17	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	5	22					
Féjér vármegye.....	—	2	—	—	1	—	—	—	7	3	—	16	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	5	21					
Székesfehérvár tjt.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1					
Győr vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
Győr tjt.....	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	3	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2	5					
Komárom vármegye.....	7	1	1	3	4	1	1	3	1	4	—	26	3	2	1	3	2	3	3	1	—	—	19	44					
Komárom tjt.....	—	—	—	—	1	—	—	—	2	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4					
Moson vármegye.....	1	—	—	—	1	2	1	—	1	2	—	8	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	5	13					
Somogy ».....	—	3	1	1	1	1	5	2	4	7	—	23	—	1	4	3	2	—	3	3	5	—	23	48					
Sopron ».....	2	—	—	—	1	2	1	1	1	1	—	9	—	1	—	—	—	—	—	3	—	—	5	14					
Sopron tjt.....	—	—	1	2	—	1	—	1	1	—	—	6	—	—	1	—	—	1	1	—	2	—	5	11					
Tolna vármegye.....	2	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	6	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	8					
Vas ».....	27	14	17	38	28	17	25	39	78	133	—	414	31	17	31	23	26	15	32	47	103	140	—	471	885				
Veszprém ».....	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3				
Zala ».....	9	10	7	10	8	8	9	15	37	28	—	141	10	13	11	25	16	20	9	24	35	44	—	207	348				
Összesen....	50	30	30	56	48	41	49	68	144	193	1	715	43	37	57	59	47	44	48	81	154	213	—	789	1.503				
b) Duna bal partja.																													
Árva vármegye.....	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	3	1	—	2	—	—	—	3	—	1	—	—	7	10				
Bars ».....	1	—	—	—	—	—	2	—	1	4	—	8	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	9				
Esztergom vármegye.....	—	—	1	—	—	—	—	1	1	1	1	5	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	7				
Hont vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Selmeczbánya tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Liptó vármegye.....	—	—	1	—	1	1	1	3	2	—	—	9	—	3	1	1	—	1	1	—	—	—	—	8	17				
Nógrád ».....	1	—	—	1	—	3	2	5	1	1	1	15	2	3	1	4	—	2	2	1	2	3	—	20	35				
Nyitra ».....	11	1	3	5	3	3	7	8	3	2	—	41	11	1	—	—	2	—	3	4	5	—	—	23	72				
Pozsony ».....	2	2	—	3	2	4	5	9	6	1	—	34	1	2	—	2	1	—	1	4	—	—	—	12	46				
Pozsony tjt.....	3	2	—	4	4	3	2	5	4	4	—	31	1	2	—	2	4	1	—	2	1	8	—	21	52				
Trencsén vármegye.....	—	1	—	3	2	3	4	7	7	1	—	23	2	—	—	—	—	2	—	1	5	1	—	11	39				
Turóc ».....	—	—	—	3	—	—	—	2	—	1	1	7	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	9				
Zólyom ».....	1	1	—	—	1	1	—	4	—	—	—	8	—	1	—	1	1	1	1	2	—	—	—	8	16				
Összesen....	19	7	5	19	15	18	26	44	26	15	1	195	18	12	4	11	8	10	5	14	17	20	—	119	314				
c) Duna-Tisza köze.																													
Bács-Bodrog várm....	18	17	23	35	37	16	15	37	46	43	—	237	17	30	43	64	42	27	29	46	38	54	—	395	682				
Baja tjt.....	3	2	1	4	—	1	2	2	3	5	—	23	2	3	2	4	6	1	1	1	3	—	—	24	47				
Szabadka tjt.....	10	20	43	67	58	30	31	57	64	38	—	418	11	37	108	97	64	53	31	65	38	26	—	529	947				
Újvidék tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Zombor tjt.....	4	1	8	13	6	2	6	4	12	7	—	63	4	8	14	13	4	9	5	5	2	5	—	69	132				
Csongrád vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Hódmezővásárhely.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Szeged tjt.....	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Heves vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Jász-Nagyk.-Sz. vm....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Pest-P.-S.-Kisk. ».....	9	6	1	13	6	5	9	14	12	26	—	101	10	11	5	10	11	9	10	13	8	12	—	99	200				
Budapest sz.-főv....	45	—	5	24	33	39	43	71	54	36	1	356	33	3	7	12	14	22	19	32	13	11	—	156	512				
Kecskemét tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Összesen....	89	47	81	156	146	93	107	187	193	160	1	1.260	78	92	185	203	142	123	95	152	101	110	—	1.281	2.541				
d) Tisza jobb partja.																													
Abauj-Torna várm....	—	—	1	—	1	1	—	1	2	1	—	7	1	1	1	—	—	—	2	2	—	—	—	7	14				
Kassa tjt.....	—	—	—	2	2	6	2	7	3	3	—	23	3	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	7	32				
Bereg vármegye.....	—	—	1	1	—	—	—	1	2	1	3	9	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	13				
Borsod ».....	—	1	—	—	1	—	1	1	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	6				
Miskolc tjt.....	3	—	—	—	2	—	2	1	2	—	—	10	—	—	—	3	1	—	—	2	—	—	—	6	16				
Gömör és K.-Hontym....	1	—	—	—	—	1	2	2	1	—	—	7	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	5	12				
Sáros vármegye.....	1	1	—	2	—	1	—	3	2	1	—	11	1	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	5	16				
Szepes ».....	2	—	—	—	1	—	—	1	3	—	—	7	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	11				
Ung ».....	1	—	2	1	2	3	4	7	1	4	—	25	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	5	30				
Zemplén ».....	5	2	1	—	3	1	2	6	7	4	—	31	3	—	—	2	1	1	2	4	3	—	—	10	47				
Összesen....	13	4	5	6	12	13	15	33	19	16	—	136	10	3	4	5	5	3	5	9	11	6	—	61	197				

Közigazgatási, országos, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli	ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli		ismeretlen korú	Összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
		3	4	5	6	7	8	9	10	11					12	13	14	15	16	17	18	19	20				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
c) Tisza bal partja.																											
Békés vármegye.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Bihar ».....	—	—	—	1	—	—	—	2	—	2	3	—	8	—	—	—	—	—	1	1	1	2	—	—	—	5	13
Nagyvárad tjt.....	—	—	—	—	3	—	—	2	3	1	1	—	10	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	11
Hajdu vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Debreczen tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Máramaros várm.....	3	4	3	4	8	10	8	29	32	29	—	—	180	4	4	15	15	12	8	10	33	47	24	—	—	172	203
Szabolcs ».....	—	1	1	—	2	1	—	1	—	—	—	—	6	—	—	—	1	—	—	1	4	—	—	—	—	6	12
Szatmár ».....	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	5
Szatmárnémeti tjt..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	3	3
Szilágy vármegye.....	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	3	5
Ugocsa ».....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Összesen....	3	5	6	6	13	13	12	34	37	33	—	—	162	6	5	15	16	14	9	13	36	50	31	—	—	195	357
f) Tisza-Maros szöge.																											
Arad vármegye.....	2	1	1	—	—	—	1	2	4	5	—	—	16	4	3	2	1	—	1	3	5	2	4	—	—	23	39
Arad tjt.....	—	—	—	2	1	—	—	2	3	2	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	11
Csanád vármegye.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	4	6
Krassó-Szörény vm..	5	3	4	6	8	4	8	22	23	18	—	—	101	7	13	7	12	14	8	10	5	9	11	—	—	96	107
Temes vármegye.....	12	1	5	7	4	1	7	8	17	10	—	—	72	6	4	6	8	6	7	6	9	6	11	—	—	69	141
Temesvár tjt.....	2	—	—	—	—	—	4	1	4	10	—	—	21	—	—	—	2	1	—	1	3	4	—	—	—	12	33
Versecz tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Torontál vármegye..	5	—	5	9	8	6	9	8	19	9	—	—	71	4	5	12	14	17	11	7	9	10	9	1	—	99	170
Pancsova tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Összesen....	26	5	16	24	21	11	29	45	67	55	—	—	299	21	25	27	35	42	23	26	27	30	42	7	—	304	603
g) Királyhágóntúl.																											
Alsó-Fehér várm....	—	1	1	1	1	—	2	1	—	4	—	—	11	—	—	1	2	—	—	—	1	—	—	—	—	4	15
Besztercze-Naszód ...	2	1	2	2	1	—	—	—	2	3	—	—	13	—	1	1	—	1	—	1	1	1	—	—	—	6	19
Brassó vármegye.....	—	—	1	—	1	1	2	1	—	1	—	—	7	—	1	—	1	—	—	—	1	1	1	—	—	4	11
Csik ».....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Fogarasz ».....	—	—	1	—	—	—	2	1	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Háromszék ».....	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	3
Hunyad ».....	2	2	—	1	—	2	3	3	5	2	—	—	20	1	—	2	1	2	1	—	1	—	1	—	—	9	29
Kis-Küküllő ».....	4	1	1	4	—	—	1	3	3	1	1	—	19	—	2	3	—	1	1	1	3	2	6	—	—	19	35
Kolozs ».....	3	1	—	—	—	—	1	1	2	2	—	—	11	1	3	4	1	—	1	1	—	1	1	—	—	13	24
Kolozsvár tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	4	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	3	7
Maros-Torda várm....	2	1	2	2	1	1	—	1	2	5	—	—	13	2	—	3	2	1	1	1	5	6	—	—	—	21	39
Marosvásárhely tjt..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Nagy-Küküllő várm..	4	2	3	3	1	1	4	2	7	—	—	—	32	8	3	2	2	1	2	1	5	4	6	—	—	34	66
Szeben vármegye.....	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	2	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	4	6
Szolnok-Doboka vm..	—	1	2	1	2	3	—	—	3	1	—	—	13	—	2	4	2	1	1	2	2	1	—	—	—	16	29
Torda-Aranyos ».....	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	3	—	1	2	1	—	—	1	2	—	—	—	—	8	11
Udvarhely ».....	1	—	—	2	—	—	—	1	1	1	—	—	6	—	2	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	5	11
Összesen....	18	11	16	16	7	9	16	16	27	29	2	—	167	15	16	22	12	8	9	8	20	21	17	—	—	146	315
h) Fiume v. és ker.																											
Magyarország össz.	149	19	24	23	30	30	23	47	36	24	—	—	405	117	33	46	38	58	26	21	20	16	12	1	—	388	793
Magyarország össz.	367	128	133	306	292	228	277	474	549	530	5	—	3.339	313	223	360	379	224	232	221	359	400	451	2	—	3.234	6.623
Ismétlés.																											
a) Duna jobb partja.	50	30	30	56	48	41	49	68	144	198	1	—	715	48	37	57	59	47	44	48	81	154	213	—	—	788	1.509
b) Duna bal partja ..	19	7	5	19	15	18	26	44	26	15	1	—	195	18	12	4	11	8	10	5	14	17	20	—	—	119	314
c) Duna-Tisza köze..	89	47	81	156	146	93	107	187	193	160	1	—	1.260	78	92	185	203	142	123	95	152	101	110	—	—	1.281	2.541
d) Tisza jobb partja.	13	4	5	0	13	13	15	33	19	16	—	—	136	10	3	4	5	5	3	5	9	11	6	—	—	61	197
e) Tisza bal partja ..	3	5	6	6	13	13	12	34	37	33	—	—	162	6	5	15	16	14	9	19	36	50	31	—	—	195	337
f) Tisza-Maros szöge	26	5	16	24	21	11	29	45	67	55	—	—	299	21	25	27	35	42	23	26	27	30	42	1	—	304	603
g) Királyhágóntúl....	18	11	16	16	7	9	16	16	27	29	2	—	167	15	16	22	12	8	9	8	20	21	17	—	—	146	315
h) Fiume v. és ker...	149	19	24	23	30	30	23	47	36	24	—	—	405	117	33	46	38	58	26	21	20	16	12	1	—	388	793
Magyarország össz.	367	128	133	306	292	228	277	474	549	530	5	—	3.339	313	223	360	379	224	232	221	359	400	451	2	—	3.234	6.623

Közigazgatási, országgrész, törvényhatóság	Fi											Nő											Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli	összesen	7 éven aluli	éves										60 éven felüli	összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Magyarország.																									
a) Duna jobb partja.																									
Baranya vármegye...	169	97	99	130	120	78	78	187	336	506	1	1.816	154	131	188	204	166	110	109	194	340	509	1	2.106	3.922
Pécs t.jv.	21	19	42	67	44	34	40	74	60	70	1	472	16	27	48	57	45	32	29	33	32	26	1	343	817
Fejér vármegye...	268	86	96	99	94	76	52	118	160	177	1	1.226	261	170	167	153	146	116	92	131	117	151	1	1.504	2.730
Székesfehérvár t.jv.	39	15	32	40	29	25	17	30	32	30	1	295	81	27	36	35	28	21	18	22	18	14	1	250	545
Győr vármegye	123	71	51	60	68	38	27	82	127	133	1	786	112	126	101	102	88	65	50	97	111	100	1	968	1.744
Győr t.jv.	26	12	25	24	17	23	17	42	24	22	1	232	28	15	20	25	35	19	20	24	16	11	1	219	451
Komárom vármegye.	181	90	63	94	63	51	56	127	159	153	1	1.017	188	154	108	134	112	95	74	121	117	135	1	1.238	2.255
Komárom t.jv.	6	11	15	18	12	5	24	23	16	16	1	180	1	9	8	9	18	12	6	9	6	9	1	88	218
Moson vármegye.	231	62	60	67	51	34	42	94	117	132	1	890	223	126	95	108	108	87	75	101	82	78	1	1.083	1.978
Somogy	201	161	179	231	156	122	146	289	304	506	1	2.445	303	331	346	306	292	189	189	314	428	487	1	3.245	5.090
Sopron	333	99	120	176	162	111	87	240	304	334	1	1.980	353	265	243	258	258	181	160	232	235	272	1	2.457	4.337
Sopron t.jv.	37	7	19	39	24	10	15	31	17	23	1	222	31	7	30	28	27	12	10	23	18	19	1	203	427
Tolna vármegye...	186	82	109	188	88	82	64	152	243	315	1	1.509	184	176	175	177	131	117	107	164	202	268	1	1.701	3.210
Vas	440	139	165	241	203	146	135	300	420	535	1	2.780	420	299	322	369	339	253	232	388	476	465	1	3.562	6.293
Veszprém	194	67	73	103	79	60	86	146	239	234	1	1.341	239	186	139	167	131	100	95	132	216	240	1	1.646	2.937
Zala	398	245	231	312	243	162	202	422	672	762	1	3.649	487	532	490	498	384	308	284	605	600	640	1	4.789	8.438
Összesen...	3943	1252	1384	1902	1465	1073	1069	2375	3272	3998	220	740	803	1251	2522	2690	2305	1717	1559	2490	3074	4424	4253	46.137	
b) Duna bal partja.																									
Árva vármegye	40	27	26	27	27	27	26	81	100	210	1	591	67	47	52	42	30	44	29	63	108	204	1	686	1.277
Bars	192	80	92	92	84	83	107	218	309	253	1	1.511	161	126	97	103	97	92	81	184	248	219	1	1.388	2.899
Esztergom vármegye	95	65	43	75	57	49	46	113	138	109	1	790	111	76	78	75	82	58	37	80	99	93	1	739	1.579
Hont vármegye	116	38	51	77	63	48	33	95	153	157	1	831	87	94	93	92	85	51	57	87	114	148	1	908	1.739
Selmeczbánya t.jv.	25	13	14	19	10	19	18	42	45	30	1	235	38	21	17	17	16	20	17	18	12	20	1	196	431
Liptó vármegye	72	32	28	30	27	25	52	77	72	93	1	508	101	69	65	45	29	33	32	71	62	93	1	600	1.108
Nógrád	280	136	140	172	136	135	125	299	312	250	1	1.051	282	276	233	220	177	112	138	236	283	231	1	2.104	4.175
Nyitra	619	198	162	240	176	174	170	425	497	491	1	3.152	629	372	284	276	219	171	182	344	397	444	1	3.318	6.470
Pozsony	404	167	128	187	153	86	118	247	369	480	1	2.346	421	309	246	220	224	188	143	231	301	350	1	2.042	4.038
Pozsony t.jv.	90	20	37	59	77	75	58	117	91	57	1	681	84	52	53	61	58	45	38	58	55	47	1	571	1.252
Trencsén vármegye...	231	144	140	163	158	135	205	450	518	597	1	2.671	229	211	202	178	168	151	143	305	518	531	1	2.726	5.997
Turóc	40	16	15	14	14	11	30	51	45	36	1	272	37	28	18	15	16	30	30	22	29	22	1	239	511
Zólyom	116	57	48	59	63	46	74	169	179	132	1	943	114	74	86	79	83	71	66	157	114	105	1	948	1.891
Összesen...	2.316	993	924	1.215	1.035	913	1.062	2.384	2.828	2.841	116	512	361	1.755	1.524	1.442	1.285	1.051	979	1.980	2.341	2.607	17.205	33.717	
c) Duna-Tisza köze.																									
Bács-Bodrog várm.	288	171	231	426	231	186	174	424	368	485	1	3.034	282	375	539	559	440	284	272	392	278	331	1	3.811	6.845
Baja t.jv.	12	6	16	22	20	10	24	29	32	28	1	199	14	15	26	29	28	18	9	22	19	25	1	205	404
Szabadka t.jv.	47	45	101	172	135	85	76	157	149	95	1	1.063	48	104	231	241	144	109	57	134	99	64	1	1.231	2.294
Újvidék t.jv.	18	1	10	15	15	10	27	17	23	17	1	151	9	4	20	20	12	9	10	13	12	9	1	111	202
Zombor t.jv.	14	5	16	24	17	6	11	29	19	17	1	158	13	22	29	21	12	10	9	5	7	141	302		
Csongrád vármegye...	117	77	81	140	74	62	58	139	129	163	1	1.030	134	195	266	194	142	112	81	134	117	119	1	1.494	2.524
Hódmezővásárhely.	34	13	17	18	12	10	5	15	15	12	1	151	30	21	33	21	35	14	18	19	7	13	1	211	392
Szeged t.jv.	62	45	70	90	70	61	57	96	104	86	1	765	59	86	149	146	83	48	49	76	48	50	1	704	1.559
Heves vármegye...	201	213	181	264	163	148	137	351	367	379	1	2.495	278	335	367	306	295	224	171	330	375	351	1	3.122	5.617
Jász-Nagyk.-Sz. vm.	322	151	212	234	182	105	118	231	191	191	1	1.937	327	321	400	403	298	194	141	245	201	197	1	2.727	4.604
Pest-P.-S.-Kisk.	1.164	372	393	567	437	330	320	689	757	720	1	5.755	1.320	729	892	870	681	460	431	637	547	556	1	7.023	12.778
Budapest sz.-főv.	928	137	331	599	622	680	640	1.078	605	370	1	5.990	990	301	498	673	675	532	419	539	266	506	1	5.109	11.189
Kecskemét t.jv.	32	23	36	54	19	18	25	48	52	64	1	371	32	56	80	64	50	27	35	22	30	434	805		
Összesen...	3.329	1.262	1.701	2.631	2.056	1.716	1.655	3.313	2.805	2.629	223	099	3436	2564	3529	3637	2904	2042	1.705	2.585	1.996	2.108	26.506	49.605	
d) Tisza jobb partja.																									
Abauj-Torna várm.	99	39	51	70	43	40	55	123	128	150	1	798	101	96	70	73	65	59	109	142	139	917	1.715		
Kassa t.jv.	30	9	16	41	26	31	31	43	33	22	1	282	39	26	30	37	26	21	30	18	9	272	554		
Bereg vármegye	23	10	14	20	19	9	16	31	30	29	1	211	16	21	19	35	21	13	10	24	28	26	1	213	424
Borsod	184	75	93	105	74	56	61	150	143	83	1	1.024	173	133	151	153	132	88	68	117	135	112	1	1.264	2.383
Miskolc t.jv.	39	8	19	21	32	27	21	54	43	11</															

(4) Az 1901–1905. években gümőkórban elhaltak neme és életkora vallásukkal egybevetve, törvényhatóságokint.
b) Görög szertartású római katolikus.

Közigazgatási, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves								60 éven feletti ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves								60 éven feletti ismeretlen korú	összesen					
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59				7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59							
		2	3	4	5	6	7	8	9				10	11	12	13	14	15	16	17			18	19		20	21
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
Magyarország.																											
a) Duna jobb partja.																											
Baranya vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	9	
Pécs t.jv.	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Fejér vármegye...	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Székesfehérvár t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Győr vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Győr t.jv.	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
Komárom vármegye...	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	
Komárom t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
Moson vármegye...	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Somogy »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
Sopron »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	
Sopron t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tolna vármegye...	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Vas »	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Veszprém »	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Zala »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Összesen...	1	1	1	1	2	—	2	5	—	1	—	—	14	3	2	—	1	1	4	1	1	1	—	—	—	28	
b) Duna bal partja.																											
Árva vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Bars »	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Esztergom vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Hont vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Selmeczbánya t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Liptó vármegye...	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Nógrád »	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Nyitra »	—	—	—	—	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pozsony »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pozsony t.jv.	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Trencsén vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Turóc »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Zólyom »	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Összesen...	—	1	1	1	2	3	5	4	1	2	—	—	29	1	—	—	—	1	1	—	2	—	—	—	—	34	
c) Duna-Tisza köze.																											
Bács-Bodrog várm.	—	9	8	10	9	7	3	1	4	10	5	—	66	5	7	6	14	8	2	7	10	9	9	—	77	143	
Baja t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Szabadka t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Újvidék t.jv.	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Zombor t.jv.	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Csongrád vármegye...	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Hódmezővásárhely...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Szeged t.jv.	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Heves vármegye...	—	—	—	—	—	1	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Jász-Nagyk.-Sz. vm.	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pest-P.-S.-Kisk. »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Budapest sz.-főv.	—	8	1	5	11	14	12	11	27	7	1	—	97	9	3	4	12	4	10	7	9	2	1	—	61	158	
Kecskemét t.jv.	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Összesen...	24	10	16	29	25	20	24	38	19	9	—	—	214	22	11	12	29	15	16	18	21	15	15	—	172	386	
d) Tisza jobb partja.																											
Abauj-Torna várm.	—	11	14	6	14	7	3	9	22	26	33	—	145	15	16	24	12	16	9	11	25	32	39	—	199	344	
Kassa t.jv.	—	4	5	3	5	3	4	4	11	2	1	—	42	5	5	4	3	4	5	2	6	1	—	—	35	77	
Bereg vármegye...	—	59	54	47	52	53	51	52	159	195	168	—	885	52	72	91	74	77	67	71	168	186	143	—	1.001	1.886	
Borsod »	—	14	4	3	7	5	8	5	12	15	18	—	91	17	12	15	8	5	4	4	11	12	20	—	108	199	
Miskolc t.jv.	—	3	1	2	5	3	2	3	3	3	1	—	28	2	2	—	1	4	2	2	3	2	—	—	18	44	
Gömör és K.-Hont vm.	—	3	2	1	1	3	3	3	7	6	6	—	35	9	8	2	5	3	4	2	7	4	4	—	48	83	
Sáros vármegye...	—	36	22	15	20	15	10	27	57	89	97	—	388	33	52	30	20	21	18	32	73	83	99	1	435	843	
Szepes »	—	16	7	6	12	7	5	23	33	39	51	—	199	18	15	15	11	16	14	7	37	58	38	—	220	428	
Ung »	—	47	83	37	55	20	29	41	124	140	184	1	722	43	58	62	54	47	53	53	134	144	144	—	799	1.514	
Zemplén »	—	83	57	37	46	41	24	50	101	100	208	—	807	83	80	79	60	61	66	76	151	187	206	—	1.040	1.856	
Összesen...	276	204	157	217	163	139	217	529	675	762	1	3.340	277	320	322	248	254	242	260	615	709	686	1	3.934	7.274		

(4) Az 1901–1905. években gümőkórban elhaltak neme és életkora vallásukkal egybevetve, törvényhatóságokint.
b) Görög szertartású római katolikus.

Közigazgatási, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éves alatti	éves									60 éves feletti	ismertlen korú	összesen	7 éves alatti	éves									60 éves feletti		ismertlen korú	összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
																						3	4				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
e) Tisza bal partja.																											
Békés vármegye.....	5	1	—	3	—	1	—	—	—	—	—	10	2	—	—	1	1	—	—	1	1	4	—	10	20		
Bihar ».....	80	30	32	31	19	10	22	84	82	51	1	478	77	59	74	57	36	41	42	71	74	73	1	605	1.063		
Nagyvárad tjt.....	2	4	5	5	4	4	4	8	9	4	—	49	6	8	4	6	3	2	4	7	1	1	—	43	91		
Hajdu vármegye.....	11	13	9	15	7	7	10	13	4	20	—	109	15	25	27	25	14	18	18	24	2	9	—	177	286		
Debrecen tjt.....	12	4	2	3	3	4	1	11	3	4	—	37	4	—	5	3	2	4	9	2	1	1	—	24	61		
Máramaros várm.....	139	89	81	116	92	80	86	325	407	425	—	1.829	149	131	171	160	149	155	156	577	488	323	—	2.262	4.091		
Szabolcs ».....	95	45	24	42	29	26	30	83	71	93	—	553	89	108	94	68	60	53	53	34	71	109	—	789	1.327		
Szatmár ».....	101	80	88	99	68	84	91	300	354	320	1	1.586	97	168	171	150	142	128	130	292	321	218	—	1.817	3.403		
Szatmárnémeti tjt..	4	4	6	9	8	5	6	17	7	1	—	97	6	2	4	11	4	6	6	7	3	1	—	50	117		
Szilágy vármegye ..	95	81	86	77	64	39	57	157	227	189	—	1.072	81	157	175	125	81	77	76	175	207	156	—	1.310	2.382		
Ugocsa ».....	36	37	26	23	35	21	29	102	107	86	—	502	44	53	64	37	59	52	44	130	119	64	—	668	1.168		
Összesen.....	560	363	359	423	329	287	335	1.100	1.271	1.223	2	6.277	570	711	789	649	548	536	531	1.170	1.288	959	1	7.752	14.029		
f) Tisza-Maros szöge.																											
Arad vármegye.....	17	10	9	8	14	8	9	19	34	14	—	142	9	27	14	24	11	13	10	20	23	8	—	159	301		
Arad tjt.....	—	1	1	1	3	—	2	2	2	5	—	17	2	—	1	3	—	—	2	2	1	—	—	11	28		
Csanád vármegye ..	1	4	4	7	5	3	2	7	0	3	—	42	3	7	9	7	6	3	4	2	2	7	—	50	92		
Krassó-Szörény vm..	5	3	8	19	22	12	14	32	36	19	—	170	7	10	21	12	16	14	15	11	22	12	—	140	310		
Temes vármegye.....	8	8	5	12	4	5	12	26	21	15	—	116	5	9	18	20	9	5	15	15	12	14	—	122	233		
Temesvár tjt.....	3	—	—	1	1	1	2	4	2	2	—	16	—	—	2	—	—	—	1	1	1	—	—	5	31		
Verecz tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Torontál vármegye ..	2	2	1	2	3	3	—	6	6	1	—	26	2	3	3	4	4	2	1	3	3	2	—	27	53		
Pancsova tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Összesen.....	36	28	28	50	52	32	41	96	107	59	—	529	28	56	68	70	40	37	48	54	64	43	—	514	1.043		
g) Királyhágóntúl.																											
Alsó-Fehér várm.....	37	48	44	69	51	23	30	95	100	119	1	626	28	66	98	74	41	40	40	103	120	85	—	704	1.330		
Besztercze-Naszód ..	28	23	32	40	23	8	21	61	75	95	—	406	32	36	76	54	32	30	33	72	99	71	—	535	941		
Brassó vármegye.....	2	1	—	1	—	—	—	—	2	—	—	6	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	3	9		
Csik ».....	17	12	18	21	13	12	16	36	55	23	—	225	17	26	22	11	12	15	8	37	56	13	—	217	442		
Fogarás ».....	9	5	10	15	12	13	13	25	23	34	—	163	3	17	24	15	17	11	13	31	23	17	—	171	334		
Háromszék ».....	1	1	4	3	2	—	1	12	1	4	—	20	8	2	4	1	1	2	—	5	5	3	—	29	58		
Hunyad ».....	19	17	19	32	33	25	19	67	70	77	—	378	18	28	28	30	33	29	23	52	76	54	—	371	749		
Kis-Küküllő ».....	59	39	19	34	20	14	16	50	76	59	1	393	58	47	54	44	35	15	19	73	70	57	1	473	806		
Kolozs ».....	148	68	71	96	43	35	43	130	156	150	—	941	127	148	172	134	76	50	79	170	226	103	—	1.294	2.335		
Kolozsvár tjt.....	5	5	9	14	12	11	13	28	18	8	—	123	6	12	16	12	10	12	9	21	11	6	—	115	239		
Maros-Torda várm.....	29	20	32	31	25	22	13	43	89	76	1	386	40	44	81	44	34	25	29	77	79	61	—	514	900		
Marosvásárhely tjt.	—	1	2	1	3	3	3	4	1	3	—	21	—	1	2	1	1	—	—	—	—	—	—	5	26		
Nagy-Küküllő várm.....	24	12	9	10	8	9	9	12	20	33	—	146	20	16	17	14	10	14	9	18	23	22	—	163	309		
Szeben vármegye.....	19	14	13	14	9	2	2	14	22	11	—	121	10	11	9	9	12	7	6	11	14	15	—	110	231		
Szolnok-Doboka vm..	83	79	89	109	86	45	53	179	230	176	1	1.143	96	188	242	185	116	95	88	243	247	148	1	1.651	2.794		
Torda-Aranyos ».....	76	47	44	60	35	15	25	87	110	82	—	584	80	77	85	68	49	41	48	106	110	73	—	737	1.321		
Udvarhely ».....	1	—	—	1	—	—	1	3	5	3	—	14	2	3	2	4	1	1	1	1	3	3	—	21	35		
Összesen.....	562	392	415	551	375	241	286	857	1.067	935	4	5.705	552	715	932	702	480	393	419	1.020	1.162	736	2	7.113	12.818		
h) Fiume v. és ker.																											
Magyarország össz.	1.459	1.024	977	1.278	951	722	910	2.629	3.140	3.011	7	16.168	1.453	1.815	2.123	1.689	1.345	1.229	1.277	2.333	3.239	2.437	4	19.594	35.612		
Ismétlés.																											
a) Duna jobb partja.	1	1	1	1	2	—	2	5	—	1	—	14	3	2	—	1	4	1	1	1	1	—	—	14	28		
b) Duna bal partja...	—	1	1	7	5	3	5	4	1	2	—	29	1	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—	5	34		
c) Duna-Tisza köze...	24	10	16	29	25	20	24	38	19	9	—	214	22	11	12	29	15	16	18	31	15	13	—	173	356		
d) Tisza jobb partja.	276	204	137	217	163	139	217	529	675	762	1	3.340	277	320	322	243	254	242	260	615	709	686	1	3.934	7.274		
e) Tisza bal partja ..	560	388	259	423	339	237	335	1.100	1.271	1.223	2	6.277	570	711	789	649	548	536	531	1.170	1.288	959	1	7.752	14.029		
f) Tisza-Maros szöge.	56	28	28	50	52	32	41	96	107	59	—	529	28	56	68	70	40	37	48	54	64	43	—	514	1.043		
g) Királyhágóntúl.	562	392	415	551	375	241	286	857	1.067	935	4	5.705	552	715	932	702	480	393	419	1.020	1.162	736	2	7.113	12.818		
h) Fiume v. és ker...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Magyarország össz.	1.459	1.024	977	1.278	951	722	910	2.629	3.140	3.011	7	16.168	1.453	1.815	2.123	1.689	1.345	1.229	1.277	2.333	3.239	2.437	4	19.594	35.612		

Közigazgatási rész, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éves alatti	éves								60 éves feletti	ismeretlen korú	összesen	7 éves alatti	éves								60 éves feletti	ismeretlen korú	összesen			
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
Magyarország.																											
a) Duna jobb partja.																											
Baranya vármegye...	18	14	14	10	26	16	17	38	49	74	—	—	235	15	23	30	37	33	23	19	25	52	45	—	302	587	
Pécs t.jv.	—	9	1	1	2	2	2	2	1	4	—	—	20	1	2	1	2	1	—	2	2	—	—	—	12	32	
Fejér vármegye...	92	41	33	38	30	27	20	47	64	90	—	—	432	53	70	78	76	60	44	32	55	60	62	—	620	1.102	
Székesfehérvár t.jv.	—	1	6	3	6	3	1	3	7	—	1	—	31	2	2	2	3	4	3	3	—	4	3	—	26	57	
Győr vármegye...	6	8	5	3	4	3	2	6	13	15	—	—	65	6	13	4	8	13	7	5	10	11	8	—	85	150	
Győr t.jv.	3	1	3	1	1	3	1	3	—	—	—	—	19	2	3	4	1	6	2	2	1	—	—	—	22	41	
Komárom vármegye...	56	16	23	35	26	29	26	64	81	50	—	—	415	59	64	40	61	58	33	34	59	43	58	—	502	917	
Komárom t.jv.	1	1	5	2	1	1	1	6	10	7	—	—	35	—	5	8	6	5	4	6	3	3	—	—	43	78	
Moson vármegye...	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	3	
Somogy »	30	26	30	51	44	33	31	63	120	108	—	—	596	35	82	69	82	62	40	42	77	141	103	—	798	1.389	
Sopron »	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Sopron t.jv.	1	—	1	—	2	—	—	1	1	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	
Tolna vármegye...	26	12	24	32	29	19	19	38	42	80	—	—	321	29	36	37	31	36	20	16	40	48	76	—	369	690	
Vas »	10	2	6	5	12	5	4	13	16	15	—	—	88	4	9	10	13	8	16	3	12	15	19	—	109	197	
Veszprém »	53	23	22	27	24	22	19	40	63	71	—	—	366	49	55	57	70	40	27	23	48	63	76	—	513	879	
Zala »	4	5	9	3	3	4	3	7	14	15	—	—	67	11	6	8	15	4	9	4	13	9	16	—	95	162	
Összesen...	303	153	152	226	211	167	146	331	482	598	1	—	2.800	296	369	345	407	331	229	193	342	451	530	—	3.493	6.293	
b) Duna bal partja.																											
Arva vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Bars »	8	6	13	16	12	3	12	18	33	25	—	—	146	9	9	13	10	10	9	9	11	17	16	—	113	259	
Észtergom vármegye...	10	7	5	5	8	4	6	14	16	15	—	—	90	15	17	10	7	9	13	10	12	17	8	—	118	208	
Hont vármegye...	4	1	4	7	7	8	2	7	12	6	—	—	58	5	5	15	4	10	4	9	11	11	14	—	83	146	
Selmeczbánya t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Liptó vármegye...	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Nógrád »	1	4	3	4	3	2	3	9	10	2	—	—	41	2	4	2	3	4	2	3	3	4	—	—	30	71	
Nyitra »	6	6	11	6	6	9	5	13	12	17	—	—	91	7	10	8	12	9	3	11	19	12	13	—	104	195	
Pozsony »	11	6	4	7	3	1	3	9	17	21	—	—	82	10	15	24	10	12	8	10	7	12	13	—	121	203	
Pozsony t.jv.	2	—	—	1	1	2	—	2	—	2	—	—	10	—	—	—	2	3	—	1	—	—	—	—	8	18	
Trencsén vármegye...	—	—	—	2	4	3	1	5	2	—	—	—	17	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	18	
Turóc »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Zólyom »	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	4	
Összesen...	42	30	40	49	44	33	34	77	102	88	—	—	539	48	60	73	49	57	39	53	63	72	70	—	584	1.123	
c) Duna-Tisza köze.																											
Bács-Bodrog várm.	18	7	18	19	21	6	9	30	26	13	—	—	167	13	16	19	33	24	14	10	15	13	17	—	174	341	
Baja t.jv.	—	—	—	3	—	1	1	1	—	1	—	—	7	1	1	—	—	—	—	—	1	1	1	—	5	12	
Szabadka t.jv.	9	—	1	1	—	2	3	—	1	—	—	—	11	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	13	
Újvidék t.jv.	5	—	2	1	3	3	4	8	3	2	—	—	31	2	1	4	4	1	1	2	4	—	1	—	20	51	
Zombor t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	5	8
Csongrád vármegye...	6	2	13	23	12	8	10	15	18	21	—	—	131	9	12	32	26	21	13	19	12	14	20	—	178	309	
Hódmezővásárhely...	38	17	24	32	28	21	17	31	31	44	—	—	283	44	58	78	72	60	24	21	40	23	36	—	456	739	
Szeged t.jv.	7	1	5	3	3	4	2	3	3	1	—	—	32	1	4	1	8	1	5	1	2	—	—	—	23	55	
Heves vármegye...	16	18	10	15	15	5	13	25	27	29	—	—	173	16	30	36	27	22	20	15	27	27	20	—	240	413	
Jász-Nagyk.-Sz. vm.	124	123	141	122	83	69	51	118	126	87	—	—	1.044	133	242	249	250	189	130	93	152	105	59	—	1.582	2.626	
Pest-P.-S.-Kisk. »	250	94	131	176	101	96	91	191	186	182	—	—	1.498	227	210	233	260	199	131	129	178	157	144	—	1.868	3.366	
Budapest sz.-löv.	115	19	47	96	85	60	79	139	80	43	—	—	763	108	45	60	84	79	56	52	56	29	34	—	603	1.366	
Kecskemét t.jv.	10	5	15	12	8	5	12	14	20	6	—	—	107	7	15	23	12	8	6	9	12	13	—	—	117	224	
Összesen...	591	236	407	506	359	280	292	576	521	432	—	—	4.250	561	634	736	778	588	402	348	499	382	345	—	5.273	9.523	
d) Tisza jobb partja.																											
Abaúj-Torna várm.	28	11	23	27	23	15	18	39	60	58	—	—	302	39	40	32	32	40	14	20	39	67	57	—	380	682	
Kassa t.jv.	3	—	3	5	1	4	—	6	3	2	—	—	27	3	1	2	1	—	2	—	3	—	3	—	15	42	
Bereg vármegye...	59	33	25	34	34	24	29	70	88	88	—	—	478	52	92	77	73	59	35	50	77	67	59	—	641	1.119	
Borsod »	71	60	41	43	34	36	36	88	115	93	—	—	617	75	93	88	105	53	66	47	79	100	92	1	799	1.416	
Miskolc t.jv.	30	4	10	25	17	13	13	21	24	14	—	—	171	19	20	22	18	13	19	11	22	7	10	—	166	337	
Gömör és K.-Hont vm.	38	16	21	38	12	11	13	40	55	49	—	—	293	28	43	56	54	45	30	30	36	52	58	—	432	725	
Sáros vármegye...	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	3	—	—	5	—	—	1	—	—	—	—	—	—	8	9
Szepes »	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1	2	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	5	7
Ung »	11	8	7	14	11	10	16	25	25	46	—	—	173	11	16	9	24	10	13	13	20	18					

(4) Az 1901–1905. években gumókórban elhaltak neme és életkora vallásukkal egybevetve, törvényhatóságokint.
d) Ágostai hitvallású evangélikus.

Közigazgatási körzetrész, ország-rész, törvényhatóság	Fi											Nő											Fi és nő együtt			
	7 éven aluli	éves								60 éven felüli 1. meredlen korú	összesen	7 éven aluli	éves								60 éven felüli ismeretlen korú	összesen				
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59				7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
Magyarország.																										
a) Duna jobb partja.																										
Baranya vármegye...	8	2	3	4	9	—	4	14	27	20	—	91	8	6	7	17	11	6	8	11	13	26	—	115	204	
Pécs tjt.	—	1	1	1	1	3	—	4	3	3	—	17	—	—	1	—	—	1	2	1	1	1	—	7	24	
Fejér vármegye...	6	4	7	1	4	2	2	8	7	11	—	52	4	2	6	8	6	6	2	3	4	8	—	50	102	
Székesfehérvár tjt.	1	1	—	1	—	—	1	1	1	—	—	5	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	8	
Győr vármegye...	23	10	2	6	8	4	4	12	20	21	—	110	17	17	13	18	15	20	5	20	19	16	—	160	270	
Győr tjt.	8	—	3	3	4	—	2	7	6	2	—	37	4	2	6	8	5	2	4	4	1	1	—	37	74	
Komárom vármegye...	10	3	5	6	3	4	7	5	4	10	—	57	7	5	4	8	5	7	2	3	15	5	—	62	119	
Komárom tjt.	1	—	—	2	1	1	1	1	—	—	—	7	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2	9	
Moson vármegye...	18	4	7	4	4	7	2	12	12	9	—	79	11	11	6	3	7	8	5	11	6	7	—	75	154	
Somogy »	23	6	11	12	12	11	7	34	26	32	—	174	16	22	17	25	10	10	6	18	28	30	—	181	356	
Sopron »	23	9	9	14	15	5	12	26	41	23	—	177	27	20	15	21	26	13	14	16	25	17	—	191	371	
Sopron tjt.	10	3	6	7	8	4	6	13	13	3	—	79	24	5	10	11	10	0	2	7	4	4	—	82	103	
Tolna vármegye...	21	5	13	24	17	10	13	29	47	50	—	226	16	18	21	27	21	12	16	14	38	44	—	227	456	
Vas »	75	29	29	72	44	33	49	78	101	162	—	671	79	55	61	67	79	60	61	80	122	141	—	805	1.476	
Veszprém »	35	16	17	16	13	10	7	26	38	40	—	218	33	32	26	41	19	14	19	28	53	47	—	332	540	
Zala »	7	3	3	5	5	5	5	9	18	15	—	75	3	8	0	11	6	5	8	8	15	9	—	77	152	
Összesen...	275	96	115	180	148	99	122	229	363	401	—	2.078	250	204	200	266	220	170	156	235	342	338	—	2.399	4.477	
b) Duna bal partja.																										
Árva vármegye...	6	2	1	5	2	4	1	10	11	6	—	48	10	4	5	6	11	2	5	11	3	5	—	62	110	
Bars »	4	5	2	5	—	1	1	7	3	5	—	33	2	2	2	—	4	—	6	2	4	—	—	24	57	
Esztergom vármegye...	—	—	—	1	—	1	—	2	—	—	—	4	—	—	1	2	2	1	—	—	—	—	—	8	12	
Hont vármegye...	12	11	11	17	14	9	11	29	49	38	—	201	11	12	10	17	26	11	13	20	30	42	—	193	399	
Selmeczbánya tjt.	2	4	—	3	2	2	—	9	7	4	—	33	4	—	4	3	2	1	2	2	3	3	—	24	57	
Liptó vármegye...	35	19	12	13	23	20	45	65	59	60	—	334	58	36	31	31	18	27	16	52	45	48	—	362	726	
Nógrád »	36	18	36	39	37	25	33	83	93	80	—	455	43	50	43	54	59	31	27	51	95	79	—	525	1.010	
Nyitra »	79	32	35	26	28	16	28	68	108	73	—	495	92	50	30	28	25	26	17	60	64	62	—	454	947	
Pozsony »	26	8	12	13	8	6	4	21	16	20	—	134	24	21	12	15	16	9	4	10	16	23	—	150	284	
Pozsony tjt.	14	4	8	9	5	5	6	18	14	2	—	85	8	5	9	10	11	6	6	3	11	5	—	74	159	
Trencsén vármegye...	26	13	17	11	16	15	17	50	53	40	—	258	28	23	21	12	16	10	11	37	41	41	—	240	504	
Turóc »	38	19	11	16	21	12	10	45	57	62	—	291	48	44	23	29	24	16	14	43	35	42	1	324	615	
Zólyom »	42	9	20	26	17	31	35	69	82	57	—	399	44	36	36	34	29	34	25	53	58	57	—	406	804	
Összesen...	321	144	175	184	178	153	192	481	552	447	—	2.827	372	289	233	244	259	178	140	353	403	405	1	2.857	5.684	
c) Duna-Tisza köze.																										
Bács-Bodrog várm.	28	25	51	50	29	18	28	58	53	41	—	331	44	48	54	66	58	53	35	54	46	41	—	405	880	
Baja tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Szabadka tjt.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	
Újvidék tjt.	1	3	2	2	1	1	1	7	1	5	—	24	4	—	4	3	3	3	2	1	—	—	—	21	45	
Zombor tjt.	—	—	—	—	1	1	1	2	—	1	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	7	
Csongrád vármegye...	2	1	1	2	1	1	—	—	—	—	—	8	1	1	1	1	2	1	—	1	1	1	—	10	18	
Hódmezővásárhely	—	—	1	1	—	1	—	—	—	1	—	4	2	1	3	2	1	—	—	—	—	—	—	10	14	
Szeged tjt.	—	—	1	1	1	—	—	—	—	1	—	4	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	3	7	
Heves vármegye...	—	—	1	2	4	1	1	3	3	3	—	18	2	1	3	1	—	—	3	1	2	—	—	13	31	
Jász-Nagyk.-Sz. vm.	4	1	3	1	4	2	2	10	1	—	—	30	3	2	7	6	2	1	2	6	4	3	—	36	66	
Pest-P.-S.-Kisk. »	101	40	26	37	35	43	35	92	79	97	—	588	88	97	72	63	46	40	41	59	54	74	—	633	1.218	
Budapest sz.-főv.	64	16	30	59	50	68	55	98	70	31	—	541	61	19	32	44	44	43	43	19	23	—	—	331	932	
Kecskemét tjt.	—	1	1	1	—	—	—	1	1	1	—	7	—	—	1	2	—	1	—	1	1	—	—	8	15	
Összesen...	201	81	117	156	126	135	125	263	226	180	—	1.610	205	170	177	189	158	145	127	173	128	148	—	1.618	3.228	
d) Tisza jobb partja.																										
Abauj-Torna várm.	4	3	2	1	2	3	1	4	5	5	—	30	6	4	4	2	4	—	4	5	12	10	—	51	81	
Kassa tjt.	1	2	—	3	1	1	1	3	2	3	—	17	—	2	3	1	3	1	2	3	—	3	—	18	35	
Bereg vármegye...	2	1	—	3	—	—	—	3	1	1	—	11	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	4	15	
Borsod »	6	3	2	2	3	3	4	7	5	5	—	40	4	3	1	4	3	5	2	3	3	3	—	31	71	
Miskolc tjt.	1	—	6	3	4	1	2	10	2	2	—	31	5	3	4	2	4	1	1	7	1	1	—	29	60	
Gömör és K.-Hont vm.	69	26	36	46	40	21	50	93	106	89	—	576	64	53	38	71	45	45	30	66	75	83	—	573	1.149	
Sáros vármegye...	4	5	3	7	2	3	3	13	20	33	—	93	4	9	3	9	9	3	4	8	22	30	—	100	193	
Szepes »	32	8	13	18	20	14	23	33	47	48	1	257	25	24	24	18	16	20	16	31	36	38	—	248	505	
Ung »	1	—	—	2	—	—	—	2	3	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	10	
Zemplén »	3	5	4	4	3	3	3	10	15	19	—	69	1	5	9	2	—	2	3	11	6	7	—	49	115	
Összesen...	123	53	66	89	75	49	87	178	206	205	1	1.132	109	103	87	109	87	77	63	134	157	176	—	1.102	2.234	

(4) Az 1901–1905. években gumókórban elhaltak neme és életkora vallásukkal egybevetve, törvényhatóságokint.
d) Ágostai hitvallású evangélikus.

Közigazgatási körzetrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves									60 éven feletti ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	éves									60 éven feletti ismeretlen korú	Összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
c) Tisza bal partja.																									
Békés vármegye.....	150	76	101	127	76	58	45	95	106	60	—	804	164	212	217	243	172	111	97	115	67	52	—	1.450	2.244
Bihar „.....	—	—	1	—	—	—	4	3	4	1	—	15	4	2	3	1	—	1	1	3	—	—	—	15	30
Nagyvárad tjt.....	3	—	—	1	1	—	2	3	1	—	—	13	2	1	1	1	1	—	1	—	—	—	—	7	20
Hajdu vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	3
Debreczen tjt.....	1	—	1	3	1	—	1	2	4	—	—	15	—	—	—	—	1	2	1	1	—	—	—	5	18
Máramaros várm.....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	3	4
Szabolcs „.....	46	16	11	10	12	6	15	31	28	23	—	207	62	87	30	20	19	19	11	22	20	17	—	257	464
Szatmár „.....	1	—	1	1	—	—	1	2	2	5	—	13	2	1	—	1	2	1	1	2	—	1	—	11	24
Szatmárnémeti tjt.....	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Szilágy vármegye.....	3	—	—	—	—	—	1	—	1	2	—	7	—	2	2	1	1	2	—	—	2	—	—	10	17
Ugocea „.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	9
Összesen.....	204	96	115	151	91	67	69	137	148	89	—	1.107	236	255	254	267	196	136	115	141	93	71	—	1.762	2.929
d) Tisza-Maros szöge.																									
Arad vármegye.....	6	7	9	10	5	2	1	9	8	0	—	63	10	13	10	9	8	2	7	14	8	6	—	87	150
Arad tjt.....	3	—	—	3	2	1	1	2	6	1	—	19	3	1	2	2	1	2	2	1	1	2	—	18	37
Csanád vármegye.....	26	17	23	16	11	7	9	15	21	20	—	165	19	33	41	33	23	11	16	18	19	15	—	238	393
Krassó-Szörény vm.....	2	1	—	3	2	2	8	5	4	2	—	29	1	—	4	1	3	2	3	—	—	—	—	17	46
Temes vármegye.....	6	3	4	7	3	5	5	14	8	15	—	70	2	4	3	6	5	3	5	11	6	9	—	54	124
Temesvár tjt.....	1	—	—	1	1	2	1	5	4	3	—	18	2	—	2	3	—	1	1	1	1	—	—	11	29
Versez tjt.....	—	—	—	—	—	—	1	2	—	1	—	4	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	6
Torontál vármegye.....	17	8	14	12	13	5	9	15	14	8	—	115	14	31	32	29	20	18	14	21	9	4	—	182	297
Pancsova tjt.....	2	1	2	1	1	2	1	1	1	1	—	14	1	2	3	2	1	—	3	—	—	—	—	12	26
Összesen.....	64	37	52	53	38	26	36	63	66	52	—	497	52	84	87	86	59	39	51	69	44	40	—	617	1.108
e) Királyhágóntúl.																									
Alsó-Fehér várm.....	3	1	1	5	5	2	2	8	8	8	—	41	2	24	2	1	4	5	—	9	4	4	—	53	94
Besztercze-Naszód ...	11	8	8	15	12	15	9	26	21	35	—	170	9	21	22	33	24	20	10	21	18	26	—	204	374
Brassó vármegye.....	54	17	37	23	43	20	22	56	53	43	—	373	51	32	41	55	30	34	18	35	44	39	—	563	741
Csik „.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Fogarás „.....	3	5	2	2	—	—	3	2	4	7	—	28	—	1	3	2	1	—	—	1	1	3	—	12	40
Háromszék „.....	2	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	4	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	5
Hunyad „.....	5	—	—	3	2	2	2	3	3	7	—	27	2	3	4	—	1	1	2	0	—	2	—	21	48
Kis-Küküllő „.....	21	12	10	16	5	9	5	13	21	35	—	150	15	23	20	25	17	9	10	10	20	18	—	173	323
Kolozs „.....	15	6	6	9	8	6	4	11	10	9	—	84	15	9	7	10	7	5	4	5	4	5	—	71	155
Kolozsvár tjt.....	2	—	2	2	3	2	1	3	2	—	—	17	—	1	2	3	1	1	—	1	1	—	—	10	27
Maros-Torda várm.....	2	1	2	10	4	5	1	4	4	6	—	39	2	1	3	5	—	6	9	7	8	—	—	55	94
Marosvásárhely tjt.....	—	—	—	—	1	2	—	1	—	2	—	6	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	7
Nagy-Küküllő várm.....	41	28	25	50	41	26	25	53	53	36	—	429	52	48	54	53	48	44	33	40	53	62	1	490	919
Szeben vármegye.....	36	10	25	31	27	22	21	56	34	35	—	304	22	23	38	36	34	21	10	23	24	29	—	266	570
Szolnok-Doboka vm.....	1	1	—	1	2	2	1	2	2	—	—	17	—	—	—	6	1	—	1	1	1	2	—	12	29
Torda-Aranyos „.....	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5
Udvarhely „.....	3	1	2	—	1	3	2	2	2	—	—	17	—	—	2	1	2	—	—	—	—	—	—	11	28
Összesen.....	199	96	122	174	152	118	99	242	231	277	—	1.710	171	186	203	218	135	138	94	179	177	198	1	1.750	3.460
h) Fiume v. és ker.																									
Magyarország össz.	1.337	603	762	937	808	647	730	1.648	1.722	1.656	1	11.021	1.336	1.231	1.241	1.379	1.144	831	744	1.234	1.344	1.334	2	12.039	23.120
Ismétlés.																									
a) Duna jobb partja.	375	96	115	180	148	99	122	279	363	401	—	2.078	250	204	200	206	230	170	156	235	342	356	—	2.899	4.477
b) Duna bal partja.....	321	144	176	184	178	153	102	431	532	447	—	2.837	372	239	233	244	239	178	140	353	403	405	1	2.857	5.634
c) Duna-Tisza köze.....	201	81	117	156	126	135	125	203	226	130	—	1.610	205	170	177	189	168	143	127	173	128	148	—	1.618	3.228
d) Tisza jobb partja.....	123	53	66	89	75	49	87	178	206	205	1	1.132	109	103	87	109	87	77	63	154	157	176	—	1.102	2.234
e) Tisza bal partja.....	204	95	115	151	91	67	69	137	148	89	—	1.167	236	255	254	267	196	136	115	141	93	71	—	1.762	2.929
f) Tisza-Maros szöge.....	64	37	52	53	38	26	36	63	66	52	—	497	52	84	87	86	59	39	51	69	44	40	—	617	1.108
g) Királyhágóntúl.....	199	96	122	174	152	118	99	242	231	277	—	1.710	171	186	203	218	135	138	94	179	177	198	1	1.750	3.460
h) Fiume v. és ker.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Magyarország össz.	1.337	603	762	937	808	647	730	1.648	1.722	1.656	1	11.021	1.336	1.231	1.241	1.379	1.144	831	744	1.234	1.344	1.334	2	12.039	23.120

[illegible]

Közigazgatási körzetrész, ország-rész, törvényhatóság	F1												N5												F1 és N5 együtt		
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli		ismeretlen korú	összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
e) Tisza bal partja.																											
Békés vármegye	15	8	7	15	19	4	12	9	18	13	—	113	13	12	28	15	13	5	4	9	8	5	—	112	225		
Bihar »	164	118	95	150	98	83	104	258	322	228	1	1.651	153	166	223	199	136	125	139	326	287	149	—	1.919	3.570		
Nagyvárad tjt.	10	3	7	17	6	4	5	10	8	3	—	73	9	6	9	8	5	6	7	6	2	1	—	50	132		
Hajdu vármegye	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	4	6		
Debreczen tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
Máramaros várm.	—	—	1	—	—	1	—	—	2	1	—	5	—	—	—	—	1	1	1	—	4	2	—	9	14		
Szabolcs »	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	3		
Szatmár »	1	3	1	—	1	1	3	4	4	4	—	22	2	6	2	4	4	2	2	4	8	5	—	39	61		
Szatmárnémeti tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Szilágy vármegye	5	2	2	3	3	3	1	7	2	2	—	30	3	6	6	2	1	3	4	6	6	—	—	37	67		
Ugocsa »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Összesen....	195	134	114	186	120	96	125	321	354	252	1	1.898	168	227	268	229	160	142	157	352	316	162	—	2.181	4.079		
f) Tisza-Maros szöge.																											
Arad vármegye	199	114	137	105	147	95	167	388	447	282	—	2.091	209	224	269	207	227	160	188	360	405	228	—	2.537	4.628		
Arad tjt.	20	4	16	25	20	18	20	29	36	15	—	203	23	16	26	26	27	11	8	13	17	11	—	180	383		
Csanád vármegye....	30	13	19	23	11	6	6	23	24	21	—	176	16	31	49	38	27	12	10	16	13	23	—	235	411		
Krassó-Szörény vm.	146	123	184	340	259	232	225	459	520	338	—	2.865	154	212	322	347	282	204	219	373	435	304	—	2.852	5.717		
Temes vármegye	199	104	153	244	171	168	161	362	392	243	—	2.187	166	202	320	345	261	171	175	310	366	176	1	2.493	4.680		
Temesvár tjt.	5	1	12	14	16	18	16	28	10	23	—	143	7	8	21	31	8	7	7	10	8	7	—	102	245		
Versez tjt.	12	8	11	12	18	10	12	23	19	12	—	137	22	15	22	15	23	8	7	15	8	7	—	142	279		
Torontál vármegye...	369	182	322	398	286	197	236	452	482	290	1	3.245	337	393	628	919	538	337	250	411	401	207	1	4.632	7.877		
Pancsova tjt.	7	4	23	14	14	13	15	33	22	11	—	166	14	11	20	14	15	10	11	12	4	3	—	114	270		
Összesen....	987	552	877	1.235	942	747	858	1.807	1.962	1.235	1	11.203	948	1.112	1.877	1.994	1.408	920	885	1.520	1.657	964	—	2.13.287	24.430		
g) Királyhágótúl.																											
Alsó-Fehér várm....	31	47	50	79	50	34	42	72	107	86	1	589	43	40	98	59	52	54	49	77	91	58	—	621	1.220		
Beszterce-Naszód ...	11	7	5	9	4	3	5	4	9	11	—	68	5	7	8	16	7	3	9	8	17	4	—	84	152		
Brassó vármegye....	42	33	20	39	17	14	17	32	41	32	—	237	53	44	49	35	30	8	15	16	24	22	—	296	583		
Csik »	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2	3		
Fogaras »	13	34	31	40	34	29	22	58	88	55	—	404	20	42	53	41	37	23	24	62	88	41	—	431	835		
Háromszék »	8	9	9	20	15	5	9	14	24	37	—	150	19	20	26	20	11	5	19	23	15	—	—	178	323		
Hunyad »	63	67	83	130	98	90	96	217	232	244	—	1.320	86	145	188	151	125	114	120	223	230	199	—	1.531	2.901		
Kis-Küküllő »	12	15	8	15	9	7	5	22	37	22	—	152	21	25	26	15	24	12	12	36	45	95	—	241	393		
Kolozs »	25	18	15	25	19	19	13	39	45	43	—	266	35	40	55	38	30	20	29	54	61	32	1	395	661		
Kolozsvár tjt.	2	—	1	3	—	1	1	2	1	—	—	11	—	—	1	2	1	2	—	1	—	—	—	7	18		
Maros-Torda várm...	29	18	22	23	15	13	19	65	61	58	—	323	22	25	46	37	25	18	27	63	57	37	1	358	681		
Marosvásárhely tjt.	1	1	1	—	—	—	2	3	1	1	—	11	—	2	2	2	1	1	1	2	1	—	—	12	23		
Nagy-Küküllő várm.	68	31	26	36	31	24	24	41	79	89	—	449	55	82	68	59	39	27	38	69	70	73	1	551	1.030		
Szeben vármegye....	50	48	51	60	56	36	25	77	118	75	—	596	66	76	79	80	42	43	34	89	63	74	—	646	1.242		
Szolnok-Doboka vm.	26	31	17	22	8	16	15	49	61	36	—	281	14	47	37	42	21	23	30	58	50	40	—	368	640		
Torda-Aranyos » ..	46	36	27	36	22	21	18	47	52	43	—	348	27	36	57	42	29	25	28	61	68	20	—	883	731		
Udvarhely » ..	4	3	—	4	1	2	3	4	5	8	—	34	7	8	4	3	3	4	4	5	9	3	—	50	84		
Összesen....	431	398	366	542	379	314	316	747	961	845	1	5.300	473	639	797	643	486	388	426	843	893	643	3	6.234	11.534		
h) Fiume v. és ker.																											
Magyarország össz.	1.871	1.203	1.555	2.230	1.691	1.324	1.459	3.194	3.524	2.555	3	20.639	1.849	2.211	3.438	3.375	2.398	1.613	1.544	2.978	3.038	1.932	6	24.501	45.140		
Ismétlés.																											
a) Duna jobb partja.	12	7	10	37	17	12	7	15	29	29	—	177	12	20	23	25	27	13	17	24	29	33	—	223	400		
b) Duna bal partja ..	—	—	1	—	2	5	2	5	1	—	—	16	—	—	1	1	1	—	—	1	—	1	—	5	21		
c) Duna-Tisza köze..	243	112	185	267	228	145	147	298	216	174	—	2.015	214	212	471	431	312	149	157	237	103	129	1	2.558	4.573		
d) Tisza jobb partja.	1	—	2	1	1	—	—	—	1	—	—	6	3	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	9		
e) Tisza bal partja ..	195	134	114	186	120	96	125	321	354	252	1	1.898	168	227	268	229	160	142	157	352	316	162	—	2.181	4.079		
f) Tisza-Maros szöge.	987	552	877	1.235	942	747	858	1.807	1.962	1.235	1	11.203	948	1.112	1.877	1.994	1.408	920	885	1.520	1.657	964	—	2.13.287	24.430		
g) Királyhágótúl ..	431	398	366	542	379	314	316	747	961	845	1	5.300	473	639	797	643	486	388	426	843	893	643	3	6.234	11.534		
h) Fiume v. és ker...	2	—	—	10	2	5	4	1	—	—	—	24	3	—	1	2	1	1	—	1	1	—	—	10	34		
Magyarország össz.	1.871	1.203	1.555	2.230	1.691	1.324	1.459	3.194	3.524	2.555	3	20.639	1.849	2.211	3.438	3.375	2.398	1.613	1.544	2.978	3.038	1.932	6	24.501	45.140		

f) Izraelita.

Közigazgatási alkatrész, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen		
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
Magyarország.																										
a) Duna jobb partja.																										
Baranya vármegye...	—	—	2	4	3	—	4	2	3	6	—	24	3	—	1	—	1	—	3	1	1	—	—	13	37	
Pécs tjt.	1	1	2	1	6	3	2	1	5	4	—	26	—	4	4	—	2	2	1	—	—	—	13	39		
Fejér vármegye...	6	1	2	2	2	1	—	3	—	7	—	24	4	2	6	4	2	—	3	3	2	—	26	50		
Székesfehérvár tjt.	1	—	1	2	2	2	2	1	2	4	—	17	1	—	1	3	1	—	1	2	—	2	11	23		
Győr vármegye...	3	—	4	3	1	3	2	3	1	4	—	24	2	2	2	2	2	1	1	2	2	1	17	41		
Győr tjt.	—	—	—	1	3	1	—	2	4	3	—	14	1	2	1	2	5	—	1	1	1	—	14	23		
Komárom vármegye...	5	2	2	3	9	3	2	2	1	4	—	32	2	3	2	4	1	4	2	2	3	—	26	59		
Komárom tjt.	1	1	1	6	1	1	1	1	2	1	—	16	1	2	3	—	2	2	—	1	3	—	15	31		
Moson vármegye...	3	—	2	1	—	1	—	—	3	—	—	10	2	1	1	2	—	1	1	3	2	1	14	24		
Somogy »	4	—	5	8	10	2	5	5	9	14	—	62	3	2	6	20	3	3	4	6	8	—	59	121		
Sopron »	4	—	5	5	1	2	—	2	1	2	—	22	3	2	3	2	1	—	1	1	4	6	23	45		
Sopron tjt.	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	3	1	1	2	—	1	—	—	1	—	—	6	9		
Tolna vármegye....	2	1	0	9	3	4	5	7	4	8	—	49	1	2	8	9	4	5	3	5	4	6	47	96		
Vas »	3	2	3	6	6	3	2	6	6	7	—	44	4	1	2	3	2	3	—	7	9	2	33	77		
Veszprém »	3	2	5	7	3	8	2	7	4	7	—	43	5	2	4	3	3	2	2	6	3	6	36	84		
Zala »	2	1	8	10	8	9	1	7	9	13	—	68	5	7	6	7	7	6	5	9	4	10	66	134		
Összesen....	40	11	48	68	58	43	28	50	54	84	—	484	38	29	52	65	35	30	26	50	44	50	419	903		
b) Duna bal partja.																										
Arva vármegye....	—	—	—	4	—	—	—	1	1	2	—	8	—	1	—	1	3	—	—	1	2	2	—	10	18	
Bars »	3	1	3	1	2	1	3	2	2	1	—	19	4	2	—	3	1	3	—	2	2	2	—	19	38	
Esztergom vármegye.	2	—	1	2	1	—	1	5	2	—	—	14	—	1	3	1	1	—	—	3	—	—	11	25		
Hont vármegye....	1	1	2	1	3	2	3	3	1	4	—	21	3	3	1	1	2	2	1	2	2	—	19	40		
Selmeczbánya tjt....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2		
Liptó vármegye.....	1	—	—	2	—	1	1	2	1	2	—	10	2	1	1	—	—	1	1	2	1	2	11	21		
Nógrád »	3	3	2	7	7	7	1	1	8	7	—	46	4	4	12	7	6	4	2	2	10	4	55	101		
Nyitra »	18	4	10	15	11	10	8	9	10	17	—	112	11	7	8	23	8	9	5	6	15	10	102	214		
Pozsony »	8	1	8	9	6	2	5	4	4	12	—	59	3	7	11	11	4	4	1	12	8	5	66	125		
Pozsony tjt.	2	1	7	6	1	5	2	2	2	3	—	29	6	1	—	4	2	1	3	2	2	—	22	52		
Trencsén vármegye...	—	2	5	11	7	3	3	6	6	8	—	51	5	2	1	2	8	4	3	4	5	7	41	92		
Turóc »	—	2	—	1	1	2	2	1	—	—	—	9	—	1	1	—	1	—	1	—	—	—	4	13		
Zólyom »	2	—	2	—	2	3	—	1	1	—	—	11	1	2	2	1	1	—	—	2	2	1	12	23		
Összesen....	40	15	41	59	41	34	29	37	38	56	—	390	39	32	40	54	37	29	18	37	49	39	374	764		
c) Duna-Tisza köze.																										
Bács-Bodrog várm....	1	2	7	5	3	8	2	6	6	8	—	48	1	4	7	6	2	7	5	4	—	4	40	88		
Baja tjt.	1	1	—	3	7	—	—	4	2	3	—	21	1	—	1	1	—	—	1	1	—	2	7	23		
Szabadka tjt.	—	—	1	3	5	1	—	1	2	3	—	16	—	2	—	3	2	3	—	5	1	—	16	32		
Újvidék tjt.	1	—	—	1	1	1	—	—	5	—	—	9	—	—	1	2	2	—	—	—	—	—	5	14		
Zombor tjt.	—	—	—	1	—	1	1	1	—	—	—	4	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	3	7		
Csongrád vármegye..	1	—	1	1	1	1	—	2	1	4	—	12	—	1	1	1	1	—	1	—	1	1	7	19		
Hódmezővásárhely.	2	—	2	1	—	—	1	—	3	1	—	10	1	—	—	2	—	1	—	—	—	1	5	15		
Szeged tjt.	2	3	2	5	1	2	4	2	5	2	—	23	3	2	3	4	2	2	5	2	3	2	28	56		
Heves vármegye....	8	3	4	11	7	6	2	12	10	8	—	71	5	3	6	9	13	5	7	7	4	4	63	134		
Jász-Nagyk.-Sz. vm.	3	2	5	22	5	6	5	4	3	2	—	57	6	4	11	5	7	8	6	2	4	1	54	111		
Fest-P.-S.-Kisk. »	36	7	18	35	24	14	11	25	13	22	—	205	31	13	22	22	32	23	11	14	7	14	180	394		
Budapest sz.-főv.	164	48	98	160	139	128	98	130	125	103	—	1.202	130	41	100	120	121	75	60	74	53	51	834	2.036		
Kecskemét tjt.	—	1	2	1	—	—	—	1	1	2	—	8	1	—	2	3	3	—	—	4	—	—	13	21		
Összesen....	219	67	140	249	193	168	124	197	176	158	—	1.691	179	70	164	178	186	125	96	113	73	80	1.264	2.955		
d) Tisza jobb partja.																										
Abauj-Torna várm...	5	4	12	4	3	2	2	7	4	17	—	60	7	2	1	5	1	4	7	3	6	8	44	104		
Kassa tjt.	7	2	2	2	2	1	2	3	4	—	—	28	1	2	6	1	3	2	3	3	1	1	23	51		
Bereg vármegye....	25	15	13	22	16	10	13	16	18	20	—	168	25	26	23	14	24	18	20	21	22	17	210	378		
Borsod »	9	5	5	7	5	2	4	5	4	4	—	50	9	3	8	3	3	4	4	6	3	6	49	99		
Miskolc tjt.	6	—	9	6	6	4	4	9	7	8	—	59	8	6	2	9	4	6	2	2	1	4	45	104		
Gömör és K.-Hont vm.	4	2	8	8	—	1	—	1	1	—	—	25	6	—	3	1	3	4	—	2	5	6	30	55		
Sáros vármegye....	5	6	3	4	5	6	1	6	5	8	—	49	7	5	6	6	6	6	2	5	4	6	53	102		
Szepes »	7	5	3	3	3	2	3	2	7	5	—	40	—	2	1	1	3	1	1	3	2	—	16	56		
Ung »	9	1	9	14	7	2	4	7	9	19	—	81	7	4	10	9	17	6	5	6	14	15	93	174		
Zemplén »	25	12	14	12	12	9	4	14	22	30	—	162	13	16	16	21	13	10	8	20	23	24	164	326		
Összesen....	102	52	79	82	59	43	41	69	80	115	—	722	83	66	76	70	77	61	53	71	81	89	727	1.449		

f) Izraelita.

Közigazgatási alkatrész, országgrész, törvényhatóság	Fi													Nő													Fi és nő együtt																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
	7 éven aluli	éves									80 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									80 éven felüli ismeretlen korú	összesen																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																			
		2	3	4	5	6	7	8	9	10				11	12	13	14	15	16	17	18	19			20	21		22	23	24	25	26																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
e) Tisza bal partja.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							</

[illegible]

Közigazgatási körzetrész, országgrészt, törvényhatóságot	Fi													Nő													Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú összesen					
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14			15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59								
		2	3	4	5	6	7	8	9	10			11	12	13	14	15	16	17	18	19		20	21	22	23	
Sopron vármegye....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Tolna »	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	2	1	1	—	2	—	7	8		
Vas »	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2		
Veszprém »	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1		
Zala »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	2	2		
Összesen.....	4	—	—	4	4	1	—	1	3	2	—	—	19	2	—	1	3	—	2	1	1	4	4	—	18	37	
b) Duna bal partja.																											
Arva vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1		
Liptó »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2		
Nógrád »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	7		
Nyitra »	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	2	—	2	—	4		
Pozsony »	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1		
Pozsony tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1		
Trencsén vármegye..	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3		
Túrócz »	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1		
Zólyom »	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4		
Összesen.....	—	1	1	—	—	—	—	3	2	6	3	3	19	—	—	—	1	—	—	—	—	3	1	—	5	24	
c) Duna-Tisza köze.																											
Bács-Bodrog várm...	2	—	—	1	—	—	—	1	—	—	3	—	7	1	—	—	2	4	—	4	5	6	4	—	26	33	
Csongrád vármegye..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2	3	
Szeged tjt.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	3	5	
Héves vármegye.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Jász-Nagyk.-Sz. vm...	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	
Pest-P.-S.-Kisk. » .	1	—	2	—	—	—	—	1	1	1	2	—	8	—	1	2	—	1	1	2	4	4	—	15	23		
Budapest sz.-föv....	1	—	1	2	3	—	—	2	—	1	—	1	11	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	12		
Kecskemét tjt.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2		
Összesen.....	6	2	4	3	3	1	4	1	3	6	1	34	4	1	3	2	7	—	5	8	11	8	—	49	83		
d) Tisza jobb partja.																											
Abaúj-Torna várm...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Borsod vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	2		
Miskolc tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	2		
Ung vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Zemplén vármegye..	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	2		
Összesen.....	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	1	4	—	—	—	1	—	1	—	2	—	—	—	4	8		
e) Tisza bal partja.																											
Békés vármegye.....	1	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	4	—	—	1	5	1	1	2	2	3	2	—	17	21	
Bihar »	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	4	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	2	6		
Hajdu »	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	—	—	—	—	2	1	—	—	—	7	9		
Szabolcs »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2		
Ugocsa »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
Összesen.....	3	—	—	1	—	1	—	2	1	3	—	11	6	—	1	5	2	1	4	4	3	2	—	28	39		
f) Tisza-Maros szöge.																											
Arad vármegye.....	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	4		
Csanád »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	1	2	—	1	—	—	1	—	5	6		
Krassó-Szörény vm..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Temes vármegye.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	3	5		
Versecz tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Torontál vármegye..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	—	5	—	—	1	—	—	1	2	2	—	—	6	11		
Összesen.....	—	—	1	1	1	—	—	2	3	5	—	13	—	—	1	2	3	—	4	2	2	1	—	15	28		
g) Királyhágóntúl.																											
Brassó vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Csik »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1		
Maros-Torda várm...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	2	2		
Marosvásárhely tjt.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	
Szeben vármegye....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Szolnok-Doboka vm..	—	—	1	1	—	—	—	1	2	—	—	—	5	—	—	4	4	—	—	1	2	—	—	11	16		
Udvarhely vármegye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	3	3		
Összesen.....	—	—	2	1	1	—	—	1	3	—	—	1	9	—	—	5	4	—	1	—	1	3	3	—	17	26	
h) Fiume v. és ker.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Magyarország össz. ..	13	4	8	10	10	3	8	12	17	20	5	110	12	1	11	17	13	5	14	18	23	21	1	136	246		

5. Az 1906–1910. években gümőkórban elhaltak neme és életkora törvényhatóságokint.

Közigyei alkatrészt, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő egyitt		
	7 éven aluli	éves								00 éven felüli	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves								00 éven felüli	ismeretlen korú	összesen			
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
		3	4	5	6	7	8	9	10					11	12	13	14	15	16	17	18					19	20
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
Magyarország.																											
a) Duna jobb partja.																											
Baranya vármegye...	188	109	179	203	171	138	125	279	383	642	—	2.417	195	210	253	265	257	172	142	234	384	524	—	2.630	5.053		
Pécs t.jv.	36	23	49	75	55	38	69	87	67	35	—	534	26	31	72	71	69	49	26	45	92	20	—	431	965		
Fejér vármegye...	271	109	112	157	129	104	97	154	221	200	—	1.554	300	239	224	279	220	142	127	150	177	170	—	2.023	3.582		
Székesfehérvár t.jv.	35	11	30	39	25	34	24	55	47	28	—	325	33	17	38	46	37	24	16	25	17	19	—	272	600		
Győr vármegye...	99	64	51	69	46	46	25	65	120	136	—	721	121	124	127	82	102	90	66	87	137	120	—	1.050	1.777		
Győr t.jv.	44	23	32	40	35	45	31	62	65	43	—	421	45	36	41	46	33	39	20	45	20	18	—	337	758		
Komárom vármegye...	221	108	109	124	86	85	91	198	249	220	—	1.491	230	237	195	177	162	153	100	162	172	188	—	1.785	3.276		
Komárom t.jv.	4	3	11	22	20	17	17	32	33	27	—	186	8	8	19	15	15	8	15	6	16	—	125	311			
Moson vármegye...	195	73	56	63	56	47	39	80	85	113	—	807	199	99	103	106	92	100	66	79	82	83	—	1.009	1.816		
Somogy	302	212	201	321	271	187	130	376	504	679	—	3.192	333	375	408	414	330	275	192	375	509	592	—	3.809	7.092		
Sopron	336	124	127	203	149	137	109	234	324	344	—	2.092	365	202	296	264	261	202	174	252	252	269	—	2.598	4.690		
Sopron t.jv.	42	11	23	27	28	32	41	43	32	26	—	310	48	15	31	37	33	18	17	22	15	20	—	259	569		
Tolna vármegye...	231	115	131	166	190	124	93	236	280	380	—	1.946	246	207	215	241	232	182	134	201	265	354	—	2.277	4.223		
Vas	510	168	215	318	281	195	168	382	517	691	—	3.445	497	338	439	418	446	351	283	431	566	562	—	4.376	7.821		
Veszprém	278	110	118	160	119	98	85	193	322	367	—	1.850	276	236	185	214	199	130	123	226	293	237	—	2.169	4.019		
Zala	432	268	230	337	256	187	187	444	533	732	—	3.706	448	548	508	532	423	329	266	472	625	633	—	4.508	8.514		
Összesen...	3224	1531	1680	2339	1917	1514	1331	2920	3832	4715	—	25.001	3370	3030	3154	3207	2917	2265	1769	2.821	3546	3895	—	29.973	54.976		
b) Duna bal partja.																											
Arva vármegye...	39	22	31	33	27	28	25	94	155	186	—	610	51	38	41	46	49	40	44	82	126	148	—	665	1.305		
Bars	156	85	89	111	93	89	106	258	316	263	—	1.566	136	126	124	101	114	101	100	148	223	206	—	1.379	2.945		
Esztergom vármegye...	84	51	58	68	56	57	37	105	137	152	—	805	131	96	80	91	68	64	46	84	125	112	—	893	1.698		
Hont vármegye...	106	55	61	88	61	48	43	151	185	191	—	939	90	90	105	110	84	64	72	131	143	145	—	1.040	2.029		
Selmeczbánya t.jv.	20	8	10	17	17	7	20	47	52	18	—	216	24	14	20	25	14	20	14	26	21	15	—	193	409		
Liptó vármegye...	94	42	36	51	43	43	55	149	138	115	—	761	91	87	66	66	67	56	36	90	89	98	—	740	1.507		
Nógrád	321	175	201	238	178	136	141	332	471	329	—	2.522	319	239	235	273	233	152	160	279	379	280	—	2.650	5.172		
Nyitra	607	240	208	264	235	170	212	456	636	593	—	3.622	632	411	338	317	261	222	212	323	464	615	—	3.700	7.821		
Pozsony	504	230	164	230	204	131	130	279	448	494	—	2.814	546	358	307	236	271	214	170	280	281	376	—	3.089	5.908		
Pozsony t.jv.	131	30	51	94	63	37	65	124	121	94	—	860	135	69	82	100	96	71	52	88	63	85	—	841	1.701		
Trencsén vármegye...	230	156	193	191	174	166	196	439	537	502	—	2.719	290	222	243	198	172	146	168	348	525	641	—	2.843	5.592		
Turóc	77	29	35	26	27	32	40	96	112	83	—	543	68	48	39	47	34	36	28	72	61	89	—	522	1.070		
Zólyom	146	65	74	91	77	86	107	237	254	188	—	1.325	129	89	111	117	103	81	107	153	212	149	—	1.251	2.576		
Összesen...	2.515	1.188	1.136	1.502	1.255	1.080	1.177	2.767	3.557	3.208	—	19.387	2.642	1.927	1.847	1.733	1.566	1.267	1.199	2.109	2.712	2.759	—	19.812	39.199		
c) Duna-Tisza köze.																											
Bács-Bodrog várm.	719	344	434	662	553	387	316	732	650	588	—	5.375	639	643	997	1.049	902	506	342	591	479	473	—	6.611	11.980		
Baja t.jv.	25	8	11	35	31	25	19	42	34	28	—	253	18	9	30	35	33	18	12	16	20	24	—	215	473		
Szabadka t.jv.	66	40	37	163	146	126	77	181	193	128	—	1.207	70	107	192	213	161	103	96	111	96	91	—	1.240	2.447		
Újvidék t.jv.	64	16	35	50	41	31	33	60	31	22	—	393	46	25	64	50	36	30	26	33	22	23	—	364	752		
Zombor t.jv.	26	13	37	43	31	32	15	34	34	22	—	292	22	34	65	71	60	25	21	28	16	6	—	348	640		
Csongrád vármegye...	144	87	107	152	103	73	50	127	161	199	—	1.203	155	200	242	226	189	115	89	119	128	136	—	1.605	3.808		
Hódmezővásárhely.	76	25	29	62	53	39	28	44	41	38	—	433	59	83	100	99	84	55	22	49	33	41	—	625	1.033		
Szeged t.jv.	88	39	103	128	88	80	60	118	95	76	—	875	65	82	153	134	95	82	42	73	57	48	—	837	1.719		
Heves vármegye...	310	203	190	232	207	159	159	270	308	270	—	2.391	335	336	356	358	310	221	187	299	343	265	—	3.010	5.401		
Jász-Nagyk.-Sz. vm.	417	291	319	410	237	163	170	258	235	218	—	2.768	446	534	638	587	425	334	225	328	277	222	—	4.016	6.784		
Pest-P.-S.-Kisk.	1.772	556	654	953	733	540	523	1.081	1.074	937	—	8.843	1.669	1.125	1.230	1.341	1.020	780	566	791	751	718	—	9.993	18.938		
Budapest sz.-főv.	1.285	220	590	1.029	1.008	955	949	1.599	976	516	—	9.163	1.302	446	736	994	860	762	512	693	417	424	—	7.153	16.316		
Kecskemét t.jv.	58	40	54	74	45	36	18	47	66	49	—	487	54	97	114	90	66	54	34	74	41	55	—	688	1.175		
Összesen...	5050	1.838	2.650	4.018	3.276	2.645	2.417	4.583	4.010	3.150	—	33.690	4.870	3.728	4.922	5.265	4.241	3.085	2.174	3.210	2.680	2.526	—	43.705	70.395		
d) Tisza jobb partja.																											
Abauj-Torna várm.	148	68	80	111	74	71	58	189	261	229	—	1.289	140	133	115	133	111	82	71	167	204	210	—	1.366	2.655		
Kassa t.jv.	43	12	48	36	37	37	49	83	47	27	—	419	37	28	42	39	43	40	25	43	29	21	—	347	766		
Bereg vármegye...	190	116	109	156	114	76	102	263	354	340	—	1.821	180	209	250	192	174	140	132	236	290	260	—	2.113	3.934		
Borsod	214	122	146	173	122	108	88	270	276	165	—	1.682	290	256	249	241	228	161	145	216	220	189	—	2.196	3.879		
Miskolc t.jv.	54	20	53	65	50	41	52	88	78	29</																	

a) Nőfő, hajadon.

Közigazgatási, országos, törvényhatóság	Fi												Nő												Összesen	Fi és nő együtt				
	7 éven aluli	éves										60 éven feletti	ismertlen korú	Összesen	7 éven aluli	éves											60 éven feletti	ismertlen korú	Összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14	15-19					20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59									
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11					12	13	14	15	16	17	18	19	20						21
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26					
Magyarország.																														
a) Duna jobb partja.																														
Baranya vármegye.....	188	109	177	157	53	62	10	22	18	21	—	—	817	195	210	201	73	31	20	11	23	20	16	—	800	1.617				
Pécs t.jv.....	36	23	49	71	22	10	18	19	9	6	—	—	283	26	31	70	37	19	11	3	5	2	2	—	206	469				
Fejér vármegye.....	271	109	112	144	60	29	11	12	13	11	—	—	772	300	239	204	106	23	8	10	12	9	9	—	920	1.692				
Székesfehérvár t.jv.....	35	11	30	36	12	10	7	9	9	6	—	—	165	33	17	36	22	13	4	1	5	—	—	—	131	296				
Győr vármegye.....	99	64	51	67	27	21	2	5	3	2	—	—	346	121	124	123	44	15	5	3	5	1	—	—	448	794				
Győr t.jv.....	44	23	32	40	24	15	9	12	12	7	—	—	218	45	36	40	28	16	7	3	10	4	1	—	190	408				
Komárom vármegye.....	221	108	109	117	50	15	12	13	13	9	—	—	667	230	237	179	81	20	15	6	12	10	10	—	800	1.467				
Komárom t.jv.....	4	3	11	21	12	11	4	5	8	3	—	—	82	8	8	18	9	6	4	1	3	1	2	—	60	142				
Moson vármegye.....	195	73	56	62	42	19	5	9	12	5	—	—	478	199	99	101	72	21	17	8	10	7	1	—	535	1.013				
Somogy ».....	302	212	199	302	122	32	22	31	47	22	—	—	1.291	333	375	345	112	36	22	21	34	19	—	—	1.331	2.632				
Sopron ».....	336	124	127	200	96	34	16	19	31	61	—	—	1.044	365	292	292	181	76	22	17	15	11	22	—	1.263	2.307				
Sopron t.jv.....	42	11	23	26	20	17	29	10	7	4	—	—	191	48	18	31	29	12	6	4	6	1	6	—	161	355				
Tolna vármegye.....	231	115	130	139	76	14	6	16	12	9	—	—	743	240	207	191	70	24	14	12	13	11	4	—	792	1.540				
Vas ».....	510	183	215	307	177	70	32	57	37	47	—	—	1.620	497	383	420	252	115	47	40	50	53	43	—	1.900	3.520				
Veszprém ».....	278	110	118	150	67	23	11	17	19	12	—	—	805	276	236	174	100	41	12	12	20	14	9	—	894	1.699				
Zala ».....	432	263	230	322	156	58	31	42	36	44	—	—	1.619	448	548	464	266	78	29	25	53	44	24	—	1.990	3.609				
Összesen.....	3.224	1.531	1.674	2.161	1.016	440	225	298	291	269	—	—	11.129	3.370	3.030	2.891	1.432	546	243	177	276	226	179	—	11.212	23.550				
b) Duna bal partja.																														
Arva vármegye.....	39	22	31	31	15	9	3	10	12	8	—	—	180	51	38	41	25	15	9	3	10	8	14	—	214	394				
Bars ».....	156	85	89	98	44	12	12	16	7	6	—	—	525	136	126	105	43	22	4	7	13	8	8	—	473	998				
Esztergom vármegye.....	84	51	58	59	19	12	7	14	3	0	—	—	313	131	86	79	42	8	5	6	4	2	—	—	371	634				
Hont vármegye.....	106	55	60	73	23	8	7	14	3	—	—	—	350	90	90	91	43	19	6	7	18	6	2	—	372	723				
Selmeczbánya t.jv.....	20	8	10	15	10	2	6	3	4	1	—	—	79	24	14	18	17	5	3	—	1	1	—	—	83	162				
Liptó vármegye.....	94	42	36	45	21	10	6	12	44	6	—	—	316	91	87	63	37	13	5	2	11	6	3	—	318	634				
Nógrád ».....	321	175	198	200	67	25	23	33	25	7	—	—	1.074	319	289	239	90	38	14	17	15	22	5	—	1.048	2.122				
Nyitra ».....	607	240	208	245	122	52	26	42	32	18	—	—	1.575	632	411	313	168	53	26	12	30	24	22	—	1.691	3.285				
Pozsony ».....	504	230	164	226	126	47	29	41	47	22	—	—	1.436	546	358	294	152	54	35	16	25	19	18	—	1.517	2.933				
Pozsony t.jv.....	131	30	51	90	41	37	34	24	16	8	—	—	492	135	69	77	67	32	12	11	8	16	—	—	450	919				
Trencsén vármegye.....	230	156	128	180	88	34	28	25	17	—	—	—	914	290	232	233	129	57	36	11	34	42	33	—	1.038	2.002				
Turóc ».....	77	29	25	25	17	6	8	10	7	5	—	—	209	68	48	35	22	10	3	—	5	4	5	—	200	409				
Zólyom ».....	146	65	74	82	30	16	13	19	8	10	—	—	463	129	89	102	61	20	6	9	6	7	6	—	435	893				
Összesen.....	2.515	1.138	1.152	1.372	623	270	202	256	247	117	—	—	7.922	2.642	1.927	1.691	896	346	177	101	185	160	135	—	7.260	16.182				
c) Duna-Tisza köze.																														
Bács-Bodrog várm.	719	344	430	511	162	57	39	37	19	10	—	—	2.334	629	643	856	282	90	42	24	26	16	9	—	2.617	4.951				
Baja t.jv.....	25	8	11	30	15	6	2	11	6	1	—	—	115	18	9	28	16	7	5	2	8	4	1	—	98	213				
Szabadka t.jv.....	66	40	87	144	54	31	9	17	13	5	—	—	490	70	107	183	103	27	13	9	11	6	3	—	534	1.000				
Újvidék t.jv.....	64	16	35	44	25	15	7	10	1	2	—	—	219	46	25	60	29	12	6	4	3	1	2	—	188	407				
Zombor t.jv.....	26	13	37	39	16	6	4	3	5	1	—	—	150	22	34	60	30	5	1	4	4	1	—	—	161	311				
Csongrád vármegye.....	144	87	107	135	45	13	8	10	6	—	—	—	555	155	208	227	59	24	7	5	11	9	4	—	707	1.262				
Hódmezővásárhely.....	76	25	29	61	28	11	4	2	4	2	—	—	242	59	83	93	35	13	4	2	—	—	—	—	291	533				
Szeged t.jv.....	88	39	103	120	51	19	12	26	7	5	—	—	470	65	83	150	71	16	13	5	4	8	5	—	420	890				
Heves vármegye.....	310	203	190	212	81	41	22	25	21	10	—	—	1.115	335	336	295	97	34	22	19	24	14	8	—	1.184	2.299				
Jász-Nagyk.-Sz. vm.	417	291	319	350	108	38	27	22	17	9	—	—	1.638	446	534	573	200	56	24	9	27	11	9	—	1.889	3.517				
Pest-P.-S.-Kisk. ».....	1.772	556	654	858	299	117	63	82	57	30	—	—	4.406	1.609	1.125	1.118	528	155	72	47	58	52	25	—	4.819	9.343				
Budapest sz.-főv.....	1.285	226	590	982	672	397	300	418	174	64	—	—	5.109	1.302	446	697	674	422	238	155	149	81	54	—	4.208	9.317				
Kecskemét t.jv.....	58	40	54	69	24	10	2	5	2	4	—	—	268	54	97	109	58	14	7	5	10	—	3	—	357	623				
Összesen.....	5.050	1.888	2.646	3.555	1.580	761	499	668	332	155	—	—	17.167	4.870	3.728	4.449	2.184	875	444	290	335	205	123	—	17.503	34.670				
d) Tisza jobb partja.																														
Abauj-Torna várm.	143	68	80	97	39	13	8	10	9	7	—	—	479	140	133	102	45	16	8	4	17	13	7	—	435	964				
Kassa t.jv.....	43	12	48	34	19	9	8	10	4	3	—	—	190	37	23	39	26	16	8	4	11	6	5	—	180	370				
Bereg vármegye.....	190	116	109	143	51	17	18	22	22	13	—	—	701	180	200	234	84	22	14	11	19	16	10	—	808	1.509				
Borsod ».....	214	122	145	149	44	19	5	15	9	—	—	—	722	290	256	208	85	26	12	20	15	8	3	—	923	1.645				
Miskolc t.jv.....	54	20	53	65	31	18	20	16	16	5	—	—	298	44	31	64	18	18	8	6	11	4	5	—	209	507				
Gömör és K.-Hont vm.	189	129	134	130	69	24	12	33																						

b) Házass.

Közigazgatási, országos, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt	
	7 éves alatti	éves									00 éves feletti ismeretlen korú	összesen	7 éves alatti	éves									60 éves feletti ismeretlen korú	összesen		
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
Magyarország.																										
a) Duna jobb partja.																										
Baranya vármegye....	—	—	2	44	115	70	114	251	323	440	—	1.359	—	—	—	52	185	214	146	122	179	230	252	—	1.430	2.789
Pécs t.jv.....	—	—	—	4	31	24	49	61	44	18	—	231	—	—	—	2	34	46	36	21	32	16	9	—	196	427
Fejér vármegye.....	—	—	—	13	63	72	83	134	170	153	—	693	—	—	—	20	170	189	132	111	118	128	90	—	958	1.651
Székesfehérvár t.jv..	—	—	—	3	13	23	17	39	33	18	—	146	—	—	—	2	23	23	17	14	17	9	6	—	111	257
Győr vármegye.....	—	—	—	2	18	22	23	55	97	105	—	322	—	—	—	2	37	55	79	57	74	91	58	—	483	808
Győr t.jv.....	—	—	—	1	10	25	22	45	43	28	—	174	—	—	—	1	18	17	24	15	28	12	6	—	121	295
Komárom vármegye..	—	—	—	7	36	67	76	169	214	174	—	743	—	—	—	15	93	140	130	100	129	119	83	—	809	1.552
Komárom t.jv.....	—	—	—	1	8	6	13	23	17	18	—	86	—	—	—	1	5	9	9	7	9	2	4	—	40	132
Moson vármegye....	—	—	—	1	14	27	31	67	56	76	—	272	—	—	—	2	34	70	80	55	57	54	38	—	390	662
Somogy ».....	—	—	—	2	93	145	145	106	321	401	—	1.592	—	—	—	61	294	392	240	155	285	329	243	—	1.904	3.496
Sopron ».....	—	—	—	8	52	98	90	190	242	235	—	915	—	—	—	4	83	183	174	150	209	177	133	—	1.113	2.028
Sopron t.jv.....	—	—	—	1	7	13	11	28	20	15	—	95	—	—	—	—	8	20	12	11	14	9	5	—	79	174
Tolna vármegye.....	—	—	—	1	27	112	103	79	202	232	—	1.033	—	—	—	24	167	199	160	116	162	181	172	—	1.181	2.214
Vas ».....	—	—	—	11	102	118	127	303	430	474	—	1.565	—	—	—	19	165	316	283	227	332	336	261	—	1.989	3.554
Veszprém ».....	—	—	—	10	50	70	68	164	270	259	—	891	—	—	—	11	109	144	108	102	183	204	130	—	991	1.882
Zala ».....	—	—	—	15	98	127	147	381	480	538	—	1.786	—	—	—	44	261	335	235	223	367	402	253	—	2.205	3.901
Összesen.....	—	—	—	6	175	879	1.010	1.056	2.433	3.072	—	11.905	—	—	—	260	1.686	2.282	1.915	1.491	2.195	2.399	1.778	—	14.006	25.909
b) Duna bal partja.																										
Arva vármegye.....	—	—	—	2	12	19	21	76	129	126	—	385	—	—	—	—	21	33	30	36	65	79	56	—	320	705
Bars ».....	—	—	—	12	48	74	90	227	274	185	—	910	—	—	—	18	57	90	94	89	106	136	78	—	663	1.579
Esztergom vármegye..	—	—	—	8	37	42	27	84	115	107	—	420	—	—	—	7	47	57	55	39	66	90	42	—	403	823
Hont vármegye.....	—	—	—	1	15	35	38	135	159	136	—	555	—	—	—	14	69	63	55	60	94	85	61	—	501	1.056
Selmeczbánya t.jv..	—	—	—	2	7	5	13	41	47	17	—	132	—	—	—	2	7	8	14	11	21	8	4	—	75	207
Liptó vármegye.....	—	—	—	0	22	31	49	128	72	81	—	389	—	—	—	3	28	53	50	29	58	49	39	—	309	698
Nógrád ».....	—	—	—	3	37	110	104	112	275	378	—	1.249	—	—	—	46	178	188	131	129	219	220	99	—	1.210	2.459
Nyitra ».....	—	—	—	15	111	110	178	396	519	431	—	1.760	—	—	—	25	148	199	178	181	255	234	259	—	1.529	3.239
Pozsony ».....	—	—	—	4	70	82	97	226	363	340	—	1.188	—	—	—	13	133	206	172	142	223	190	168	—	1.247	2.435
Pozsony t.jv.....	—	—	—	4	22	47	25	88	86	53	—	328	—	—	—	5	32	62	40	33	64	35	17	—	294	622
Trencsén vármegye..	—	—	—	11	84	127	161	389	452	340	—	1.564	—	—	—	10	69	108	99	132	243	231	177	—	1.119	2.683
Turóc ».....	—	—	—	1	10	23	32	83	94	60	—	304	—	—	—	4	25	23	30	27	56	44	30	—	248	552
Zólyom ».....	—	—	—	9	46	70	89	203	213	115	—	745	—	—	—	9	54	78	72	81	117	115	64	—	580	1.325
Összesen.....	—	—	—	4	126	620	772	933	2.351	2.901	—	9.929	—	—	—	156	868	1.163	1.026	989	1.597	1.616	1.093	—	8.503	18.432
c) Duna-Tisza köze.																										
Bács-Bodrog várm....	—	—	—	4	140	364	313	260	620	540	—	2.690	—	—	—	137	739	770	438	290	472	348	264	—	3.455	6.148
Baja t.jv.....	—	—	—	5	10	19	16	29	21	24	—	130	—	—	—	2	18	24	13	7	6	12	4	—	96	216
Szabadka t.jv.....	—	—	—	19	86	85	63	138	140	83	—	614	—	—	—	9	106	126	87	52	85	70	45	—	610	1.224
Újvidék t.jv.....	—	—	—	6	15	21	22	45	23	13	—	145	—	—	—	3	27	32	20	19	25	14	8	—	138	293
Zombor t.jv.....	—	—	—	9	15	25	10	27	23	8	—	117	—	—	—	5	40	53	22	15	22	7	5	—	169	286
Csongrád vármegye..	—	—	—	17	56	58	30	112	138	138	—	583	—	—	—	15	162	160	105	82	99	90	55	—	768	1.351
Hódmezővásárhely..	—	—	—	1	22	28	21	33	30	23	—	163	—	—	—	6	61	69	49	18	43	23	19	—	288	456
Szeged t.jv.....	—	—	—	8	36	59	47	83	81	47	—	361	—	—	—	8	59	76	62	31	45	37	10	—	334	635
Heves vármegye.....	—	—	—	39	122	108	132	230	304	206	—	1.141	—	—	—	60	252	262	184	153	234	221	108	—	1.474	2.615
Jász-Nagyk.-Sz. vm..	—	—	—	30	123	116	132	207	239	164	—	1.011	—	—	—	63	376	353	295	187	263	187	115	—	1.532	2.850
Pest-P.-S.-Kisk. »..	—	—	—	93	423	408	431	911	888	687	—	3.831	—	—	—	111	789	823	662	471	634	488	310	—	4.234	8.115
Budapest sz.-főv. ».	—	—	—	44	329	522	605	1.056	663	302	—	3.521	—	—	—	36	314	414	492	305	404	182	87	—	2.231	5.755
Kecskemét t.jv.....	—	—	—	5	21	25	16	39	53	34	—	193	—	—	—	5	41	50	43	25	53	28	25	—	270	463
Összesen.....	—	—	—	4	122	1.628	1.782	1.794	3.541	3.138	—	14.505	—	—	—	460	2.984	3.207	2.472	1.635	2.375	1.707	1.061	—	15.952	30.457
d) Tisza jobb partja.																										
Abauj-Torna várm....	—	—	—	14	35	54	49	172	230	163	—	722	—	—	—	13	82	89	69	58	129	124	79	—	643	1.365
Kassa t.jv.....	—	—	—	2	16	26	40	64	38	17	—	203	—	—	—	3	13	22	27	15	23	11	3	—	117	320
Bereg vármegye.....	—	—	—	11	63	58	83	210	292	246	—	970	—	—	—	15	104	137	120	112	218	165	94	—	965	1.935
Borsod ».....	—	—	—	1	24	77	85	79	242	231	—	854	—	—	—	41	154	193	137	113	163	132	77	—	1.010	1.864
Miskolc t.jv.....	—	—	—	1	19	22	30	63	46	16	—	196	—	—	—	1	22	38	18	19	26	17	4	—	145	341
Gömör és K.-Hontvm.	—	—	—	1	24	48	81	97	218	264	—	907	—	—	—	35	106	118	94	84	141	121	55	—	754	1.661
Sáros vármegye.....	—	—	—	1	8	23	34	67	148	214	—	704	—	—	—	5	30	55	43	55	124	136	104	—	552	1.256
Szepes ».....	—	—	—	5	29	64	64	190	220	170	—	752	—	—	—	5	56	81	69	69	122	99	78	—	579	1.331
Ung ».....	—	—	—	1	5	33	43	65	172	229	—	734	—	—	—	14	57	60	63	77	175	123	87	—	656	1.390
Zemplén ».....	—	—	—	15	81	91	85	344	449	403	—	1.469	—	—	—	29	161	171	145	122	260	244	198	—	1.330	2.799
Összesen.....	—	—	—	4	108	434	558	659	1.829	2.213	—	7.511	—	—	—	161	785	964	785	724	1.381	1.172	779	—	6.751	14.262

b) Házass.

Közigazgatási, országos, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éves alatti	éves									80 éves feletti	ismeretlen korú	összesen	7 éves alatti	éves									80 éves feletti		ismeretlen korú	összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
		3	4	5	6	7	8	9	10	11					12	13	14	15	16	17	18	19	20				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
e) Tisza bal partja.																											
Békés vármegye.....	—	—	—	—	22	134	124	126	191	174	125	—	896	—	—	65	341	413	245	175	185	139	75	—	1.638	2.534	
Bihar ».....	—	—	—	—	26	153	158	134	470	492	395	—	1.828	—	—	60	424	434	297	247	488	401	208	—	2.559	4.387	
Nagyvárad tjt.....	—	—	—	—	—	23	31	42	62	42	22	—	922	—	—	4	42	41	30	37	37	12	7	—	210	432	
Hajdu vármegye.....	—	—	—	—	8	43	41	39	89	100	84	—	404	—	—	23	173	155	112	77	116	79	45	—	779	1.183	
Debreczen tjt.....	—	—	—	—	1	22	33	42	78	66	49	—	291	—	—	11	65	62	48	43	49	34	14	—	326	617	
Máramaros várm.....	—	—	—	—	8	58	88	102	327	442	340	—	1.385	—	—	19	148	174	177	170	399	403	188	1	1.679	3.044	
Szabolcs ».....	—	—	—	—	12	89	99	134	314	324	252	—	1.224	—	—	16	207	218	165	173	270	196	105	—	1.350	2.574	
Szatmár ».....	—	—	—	—	22	100	106	103	425	481	348	1	1.591	—	—	20	237	253	209	197	332	325	155	—	1.748	3.339	
Szatmárnémeti tjt.....	—	—	—	—	2	18	9	17	30	18	10	—	104	—	—	—	13	13	12	20	10	1	—	—	79	183	
Szilágy vármegye.....	—	—	—	—	12	61	76	42	188	276	190	—	845	—	—	19	141	134	111	100	196	175	80	—	954	1.801	
Ugocsa ».....	—	—	—	—	2	17	25	29	98	142	110	—	423	—	—	13	51	69	69	46	105	102	41	—	496	919	
Összesen.....	—	—	—	—	115	718	790	812	2372	2560	1925	1	9.193	—	—	250	1838	1966	1476	1272	2217	1876	919	1	11.830	21.013	
f) Tisza-Maros szöge.																											
Arad vármegye.....	—	—	—	3	34	157	150	148	432	483	261	—	1.668	—	—	71	263	302	249	175	342	286	101	—	1.849	3.517	
Arad tjt.....	—	—	—	—	6	38	50	58	99	71	47	—	306	—	—	5	48	45	39	25	30	19	11	—	222	588	
Csanád vármegye.....	—	—	—	—	15	93	61	34	122	123	130	—	548	—	—	24	157	178	133	83	93	81	37	—	780	1.334	
Krassó-Szörény vm.....	—	—	—	2	63	202	189	233	529	574	238	—	2.030	—	—	74	253	310	252	204	332	349	121	1	1.946	3.976	
Temes vármegye.....	—	—	—	1	198	208	189	191	450	492	269	—	2.004	—	—	232	352	358	274	195	320	296	162	—	2.184	4.193	
Temesvár tjt.....	—	—	—	—	7	34	38	37	98	98	49	—	362	—	—	5	51	58	43	25	33	29	14	—	263	625	
Versecz ».....	—	—	—	—	6	9	10	14	45	25	11	—	120	—	—	4	24	38	21	15	15	12	2	—	131	251	
Torontál vármegye.....	—	—	—	6	150	353	287	254	680	728	426	—	2.893	—	—	128	866	810	504	350	509	423	208	—	3.808	6.701	
Pancsova tjt.....	—	—	—	—	3	7	16	19	38	27	7	—	117	—	—	5	16	16	13	12	19	10	5	—	96	213	
Összesen.....	—	—	—	12	491	1.071	990	985	2500	2.621	1.438	—	10.108	—	—	558	2.030	2.175	1.523	1.084	1.748	1.505	661	1	11.290	21.398	
g) Királyhágóntúl.																											
Alsó-Fehér várm.....	—	—	—	—	9	68	58	60	200	232	138	—	758	—	—	5	131	105	93	77	136	152	83	—	776	1.534	
Besztercze-Naszód.....	—	—	—	—	8	24	30	25	79	100	93	—	329	—	—	11	60	80	63	45	96	77	52	—	484	813	
Brassó vármegye.....	—	—	—	—	2	22	38	27	70	96	60	—	315	—	—	11	38	48	32	30	41	27	34	—	267	582	
Csik ».....	—	—	—	—	1	23	49	53	123	157	140	—	546	—	—	7	60	82	80	56	103	119	96	—	603	1.154	
Fogaras ».....	—	—	—	—	2	21	32	37	87	99	62	—	310	—	—	6	43	47	21	29	47	61	27	—	281	621	
Háromszék ».....	—	—	—	—	4	30	28	40	100	132	144	—	478	—	—	5	52	91	71	60	106	104	90	—	579	1.057	
Hunyad ».....	—	—	—	1	15	115	85	100	291	319	239	1	1.166	—	—	58	153	175	127	139	231	203	137	—	1.196	2.362	
Kis-Küküllő ».....	—	—	—	1	4	45	40	31	104	109	123	—	457	—	—	5	64	68	46	43	79	114	64	—	489	937	
Kolozs ».....	—	—	—	—	6	67	65	64	200	222	222	—	846	—	—	13	155	152	125	99	232	257	137	—	1.170	2.016	
Kolozsvár tjt.....	—	—	—	—	4	27	24	39	74	52	27	—	257	—	—	6	30	53	25	14	34	16	7	—	194	451	
Maros-Torda várm.....	—	—	—	—	6	54	58	67	199	271	134	—	839	—	—	10	96	109	84	82	233	205	124	—	932	1.771	
Marosvásárhely tjt.....	—	—	—	—	1	13	7	11	33	19	10	—	94	—	—	2	11	16	15	5	8	4	—	—	69	163	
Nagy-Küküllő várm.....	—	—	—	—	4	34	45	48	138	119	145	1	534	—	—	14	76	80	73	52	121	95	80	1	598	1.127	
Szeben vármegye.....	—	—	—	—	6	44	53	85	140	139	112	—	558	—	—	8	59	75	71	48	92	90	46	1	490	1.049	
Szolnok-Doboka vm.....	—	—	—	1	6	75	76	75	232	321	229	—	1.015	—	—	34	188	194	147	139	270	292	115	—	1.379	2.394	
Torda-Aranyos ».....	—	—	—	—	7	37	42	67	163	167	108	—	591	—	—	9	83	108	90	52	148	135	63	—	688	1.279	
Udvarhely ».....	—	—	—	—	4	19	36	40	111	169	180	—	559	—	—	6	66	80	57	45	98	116	88	—	556	1.115	
Összesen.....	—	—	—	3	89	716	776	849	2344	2723	2.181	2	9.683	—	—	190	1.374	1.560	1.220	1.022	2.056	2.071	1.247	2	10.742	20.425	
h) Fiume v. és ker.																											
Magyarország össz.	—	—	—	1	6	27	49	44	97	64	27	—	315	—	—	1	29	41	37	39	44	7	8	—	206	521	
Borvát-Szlavonorsz.																											
Bjelovar-Križevci vm.....	—	—	—	2	52	109	115	91	232	301	449	—	1.351	—	—	40	213	176	132	100	253	203	318	—	1.495	2.846	
Lika-Krbava ».....	—	—	—	—	15	76	83	77	186	156	143	—	736	—	—	8	168	217	199	158	298	189	120	—	1.337	2.073	
Modruš-Rijeka ».....	—	—	—	—	2	26	71	90	96	194	184	191	860	—	—	7	137	201	206	181	208	199	130	—	1.359	2.219	
Požega ».....	—	—	—	5	55	132	136	148	342	308	298	—	1.424	—	—	24	159	190	137	96	253	207	175	2	1.245	2.672	
Srijem ».....	—	—	—	12	172	253	238	201	534	376	271	—	2.107	—	—	82	573	557	369	238	443	273	156	—	2.691	4.798	
Zemun tjt.....	—	—	—	—	3	16	14	20	33	37	20	—	143	—	—	5	11	7	11	8	11	13	7	—	73	216	
Varaždin vármegye.....	—	—	—	—	20	68	87	93	196	275	320	—	1.059	—	—	8	113	129	133	128	234	235	166	—	1.146	2.206	
Varaždin tjt.....	—	—	—	—	—	9	3	8	19	16	10	—	65	—	—	1	5	10	7	3	9	7	4	—	46	111	
Virovitica vármegye.....	—	—	—	—	8	68	126	99	84	240	325	293	1.249	—	—	24	171	225	141	129	219	225	178	—	1.312	2.561	
Osijek tjt.....	—	—	—	—	7	12	19	27	68	49	22	1	205	—	—	1	24	21	20	12	33	15	3	—	119	324	
Zagreb vármegye.....	—	—	—	6	88	201	216	205	510	565	675	2	2.458	—	—	41	296	349	264	241	518	451	256	—	2.516	4.954	
Zagreb tjt.....	—	—	—	1	6	39	48	49	86	74	45	3	348	—	—	7	39	57	60	41	55	31	25	1	316	664	
Összesen.....	—	—	—	36	512	1.112	1.204	1.096	2646	2666	2737	6	12.015	—	—	248	1.899	2.139	1.679	1.335	2.609	2.108	1.638	3	13.658	25.673	
Magyarbirodalom																											
	—	—	—	70	2.044	7.205	7.931	8.228	20.013	21.958	17																

Közigazgatási körzethatár, országos törvényhatóság	Fi													Nő													Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves									60 éven feletti	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven feletti	ismeretlen korú	összesen		
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54					7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26			
Magyarország.																												
a) Duna jobb partja.																												
Baranya vármegye.....	—	—	—	—	2	3	6	1	6	41	181	—	240	—	—	—	—	5	11	5	8	32	84	255	—	400	640	
Pécs tjt.....	—	—	—	—	—	2	3	2	7	12	11	—	37	—	—	—	—	—	4	2	2	7	4	9	—	28	63	
Fejér vármegye.....	—	—	—	—	—	1	3	3	7	37	34	—	85	—	—	—	—	3	8	2	0	20	39	71	—	149	234	
Székesfehérvár tjt.....	—	—	—	—	—	—	1	—	—	5	4	—	14	—	—	—	—	1	1	3	1	3	8	13	—	30	44	
Győr vármegye.....	—	—	—	—	—	1	3	—	—	5	15	29	53	—	—	—	—	1	2	5	6	8	41	61	—	124	177	
Győr tjt.....	—	—	—	—	—	1	5	—	—	5	9	8	28	—	—	—	—	—	—	2	2	7	4	11	—	26	54	
Komárom vármegye.....	—	—	—	—	—	—	3	3	16	22	37	—	81	—	—	1	2	2	8	3	21	43	93	—	175	256		
Komárom tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	8	6	18	—	—	—	—	1	—	—	—	3	3	10	—	19	37	
Moson vármegye.....	—	—	—	—	—	—	1	3	4	17	32	—	57	—	—	—	—	—	1	3	3	12	21	44	—	84	141	
Somogy ».....	—	—	—	—	—	1	4	9	1	24	54	211	304	—	—	—	—	2	6	8	12	10	56	145	325	—	570	874
Sopron ».....	—	—	—	—	—	1	5	3	25	51	48	—	133	—	—	—	—	—	2	0	6	28	65	114	—	221	354	
Sopron tjt.....	—	—	—	—	—	1	2	1	5	5	7	—	21	—	—	—	—	—	1	—	2	2	5	9	—	19	40	
Tolna vármegye.....	—	—	—	—	—	1	7	4	16	36	94	—	153	—	—	—	—	—	2	9	7	6	24	71	177	—	290	454
Vas ».....	—	—	—	—	—	2	7	9	22	50	170	—	260	—	—	—	—	1	15	20	15	49	127	258	—	485	748	
Veszprém ».....	—	—	—	—	—	2	3	4	12	33	96	—	150	—	—	—	—	5	12	8	9	22	74	148	—	278	428	
Zala ».....	—	—	—	—	—	2	2	9	21	67	190	—	300	—	—	—	—	4	10	14	12	52	181	336	—	609	905	
Összesen.....	—	—	—	—	3	21	60	43	134	461	1167	—	1,939	—	—	—	—	3	31	86	99	97	346	915	1936	—	3,513	5,452
b) Duna bal partja.																												
Árva vármegye.....	—	—	—	—	—	—	1	7	14	52	—	74	—	—	—	—	—	1	1	5	7	39	78	—	131	202		
Bars ».....	—	—	—	—	1	1	3	4	15	35	72	—	131	—	—	—	—	1	2	3	4	29	79	120	—	238	363	
Esztergom vármegye.....	—	—	—	—	1	—	3	2	7	19	39	—	71	—	—	—	—	2	2	1	2	12	31	68	—	118	189	
Hont vármegye.....	—	—	—	—	2	2	—	8	12	51	—	75	—	—	—	—	—	3	2	4	5	19	52	81	—	166	241	
Selmeczbánya tjt.....	—	—	—	—	—	—	1	3	1	—	—	5	—	—	—	—	—	1	1	3	3	4	12	11	—	35	40	
Liptó vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	9	17	28	—	56	—	—	—	—	—	1	1	1	5	21	34	56	—	119	175	
Nógrád ».....	—	—	—	—	1	1	7	6	24	64	92	—	195	—	—	—	—	5	7	6	14	45	137	175	1	390	585	
Nyitra ».....	—	—	—	—	2	8	7	17	35	144	1	264	—	—	—	—	—	1	9	18	19	43	156	234	—	489	744	
Pozsony ».....	—	—	—	—	2	2	4	12	38	132	—	190	—	—	—	—	—	1	11	7	12	31	71	159	—	322	512	
Pozsony tjt.....	—	—	—	—	3	3	11	19	33	—	69	—	—	—	—	—	—	1	—	2	7	13	20	52	—	95	164	
Trencsén vármegye.....	—	—	—	—	2	5	7	24	57	145	—	240	—	—	—	—	—	7	11	15	71	201	331	—	636	876		
Turóc ».....	—	—	—	—	—	2	—	3	11	18	—	34	—	—	—	—	—	1	3	1	11	13	45	—	74	108		
Zólyom ».....	—	—	—	—	1	—	4	15	33	63	—	116	—	—	—	—	—	2	5	3	17	30	90	80	—	236	352	
Összesen.....	—	—	—	—	3	11	37	39	155	405	869	1	1,520	—	—	—	—	18	49	63	109	336	935	1523	1	3,040	4,560	
c) Duna-Tisza köze.																												
Bács-Bodrog várm....	—	—	—	—	4	24	13	16	59	88	135	—	339	—	—	—	—	3	24	38	26	27	91	115	200	—	524	833
Baja tjt.....	—	—	—	—	—	—	1	2	6	3	—	12	—	—	—	—	—	—	2	—	3	2	4	19	—	30	42	
Szabadka tjt.....	—	—	—	—	6	10	4	25	37	40	—	122	—	—	—	—	—	2	7	3	5	15	20	43	—	95	217	
Újvidék tjt.....	—	—	—	—	1	—	4	5	6	13	—	22	—	—	—	—	—	1	2	2	4	3	5	7	13	—	37	59
Zombor tjt.....	—	—	—	—	—	1	1	4	6	10	—	25	—	—	—	—	—	1	2	2	2	2	8	1	—	18	43	
Csongrád vármegye.....	—	—	—	—	1	1	2	5	17	36	—	62	—	—	—	—	—	4	4	3	1	9	29	77	—	127	189	
Hódmezővásárhely.....	—	—	—	—	3	—	3	4	9	8	—	27	—	—	—	—	—	1	2	1	2	1	5	8	22	—	42	69
Szeged tjt.....	—	—	—	—	1	1	1	7	7	24	—	41	—	—	—	—	—	4	3	6	6	23	12	27	—	81	122	
Heves vármegye.....	—	—	—	—	1	4	4	5	15	43	63	—	135	—	—	—	—	1	7	13	15	14	41	108	149	—	345	483
Jász-Nagyk.-Sz. vm....	—	—	—	—	5	6	11	23	23	42	—	117	—	—	—	—	—	1	9	11	13	28	36	79	97	—	274	391
Pest-P.-S.-Kisk. ».....	—	—	—	—	2	11	10	25	85	130	234	—	503	—	—	—	—	1	17	35	43	43	105	208	382	1	840	1,343
Budapest sz.-főv....	—	—	—	—	3	6	34	43	116	135	175	—	512	—	—	—	—	3	6	22	41	49	183	151	280	2	692	1,204
Kecskemét tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	3	10	11	—	25	—	—	—	—	—	—	2	3	4	11	12	27	—	59	84	
Összesen.....	—	—	—	—	10	62	87	110	355	622	790	—	1,942	—	—	—	—	11	78	142	161	191	483	761	1,337	3	3,167	5,109
d) Tisza jobb partja.																												
Abauj-Torna várm....	—	—	—	—	—	4	1	7	22	54	—	88	—	—	—	—	—	6	5	5	8	21	67	124	—	230	324	
Kassa tjt.....	—	—	—	—	2	—	1	9	5	7	—	26	—	—	—	—	—	—	5	5	6	9	12	13	—	50	76	
Bereg vármegye.....	—	—	—	—	2	—	1	1	24	40	81	—	149	—	—	—	—	1	4	15	5	9	48	109	146	—	337	436
Borsod ».....	—	—	—	—	—	1	3	3	11	35	49	—	102	—	—	—	—	—	2	8	10	12	38	80	109	—	250	361
Miskolc tjt.....	—	—	—	—	—	1	2	7	16	8	1	35	—	—	—	—	—	—	2	6	1	7	13	8	—	37	72	
Gömör és K.-Hont vm....	—	—	—	—	1	2	7	3	27	42	64	—	146	—	—	—	—	1	4	9	16	5	30	73	112	—	243	389
Sáros vármegye.....	—	—	—	—	—	1	3	14	19	57	—	94	—	—	—	—	—	1	1	1	5	17	74	128	—	227	321	
Stépes ».....	—	—	—	—	1	2	2	12	32	40	—	95	—	—	—	—	—	3	2	9	9	20	73	102	—	218	313	
Ung ».....	—	—	—	—	—	2	1	6	32	54	—	95	—	—	—	—	—	1	4	6	8	47	69	110	1	252	347	
Zemplén ».....	—	—	—	—	1	5	5	24	61	104	—	200	—	—	—	—	—	1	6	7	9	18	44	179	298	—	562	762
Összesen.....	—	—	—	—	3	7	28	22	141	304	524	1	1,030	—	—	—	—	3	27	51	72	81	281	749	1,166	1	2,221	3,451

Közigazgatási körzetrész, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Összesen	Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves									60 éven feletti	ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	éves									60 éven feletti			ismeretlen korú	Összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26			
e) Tisza bal partja.																												
Békés vármegye	—	—	—	—	1	10	7	26	26	46	—	116	—	—	—	—	2	16	10	10	25	51	79	—	193	303		
Bihar »	—	—	—	—	4	5	8	39	113	171	—	340	—	—	—	—	9	12	20	24	99	320	309	—	693	1.033		
Nagyvárad tjt.	—	—	—	—	—	1	0	10	7	10	—	34	—	—	—	—	1	2	6	2	7	17	25	—	60	94		
Hajdu vármegye	—	—	—	1	3	2	1	8	13	18	—	40	—	—	1	1	6	10	6	15	22	46	—	—	107	153		
Debreczen tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	8	16	38	64	—	—	—	—	1	5	6	5	15	24	34	—	90	154		
Máramaros várm.	—	—	—	—	1	2	6	31	71	146	—	257	—	—	1	4	8	7	10	101	220	247	—	—	598	855		
Szabolcs »	—	—	—	1	1	1	4	22	37	83	—	149	—	—	2	9	6	10	15	43	99	179	—	—	863	512		
Szatmár »	—	—	—	—	2	5	6	31	78	120	—	242	—	—	1	8	7	10	21	32	234	209	—	1	573	815		
Szatmárnémeti tjt.	—	—	—	—	—	—	—	3	6	4	—	13	—	—	—	—	—	2	—	2	3	10	—	—	17	30		
Szilágy vármegye	—	—	—	—	2	2	4	18	47	64	—	137	—	—	—	—	3	5	3	11	36	96	140	—	294	431		
Ugocsa »	—	—	—	—	1	1	—	8	26	33	—	69	—	—	—	—	2	3	4	7	23	58	68	—	170	239		
Összesen	—	—	—	2	15	31	42	204	440	735	—	1.467	—	—	—	5	40	70	88	111	453	1.044	1.346	—	1	3.158	4.625	
f) Tisza-Maros szöge.																												
Arad vármegye	—	—	—	—	2	11	4	41	128	131	—	317	—	—	—	—	13	9	20	22	102	224	196	—	536	903		
Arad tjt.	—	—	—	—	2	5	4	9	16	18	—	54	—	—	—	1	3	3	4	2	15	20	23	—	71	125		
Csanád vármegye	—	—	—	—	0	—	6	13	17	33	—	80	—	—	—	1	4	8	1	5	19	32	40	—	110	196		
Krassó-Szörény vm.	—	—	—	2	6	11	20	68	119	136	—	362	—	—	1	9	20	23	29	108	174	192	—	—	556	918		
Temes vármegye	—	—	—	2	9	11	14	74	135	192	—	407	—	—	1	15	29	15	22	73	162	196	—	—	513	920		
Temesvár tjt.	—	—	—	—	1	4	—	15	24	25	—	69	—	—	—	1	4	7	5	13	23	37	—	—	90	159		
Verecz tjt.	—	—	—	—	1	—	3	3	8	4	—	23	—	—	—	3	5	—	2	6	8	8	—	—	32	55		
Torontál vármegye	—	—	1	5	13	19	32	110	170	236	—	589	—	—	1	20	37	33	40	109	144	238	—	—	619	1.201		
Pancsova tjt.	—	—	—	2	—	1	5	8	9	22	—	47	—	—	—	3	2	2	4	8	5	3	—	—	27	74		
Összesen	—	—	—	7	12	42	65	338	346	622	772	1.943	—	—	—	5	71	117	105	131	453	792	929	—	1	2.603	4.551	
g) Királyhágóntúl.																												
Alsó-Fehér várm.	—	—	—	1	—	2	3	13	33	47	—	99	—	—	—	—	2	1	5	7	23	49	79	—	160	265		
Besztercze-Nászód	—	—	—	—	2	1	2	6	18	20	—	49	—	—	—	—	2	1	—	3	18	24	31	—	79	123		
Brassó vármegye	—	—	—	—	—	—	1	10	14	16	—	41	—	—	—	1	2	5	6	9	19	30	—	—	72	113		
Csik »	—	—	—	—	—	2	1	7	27	49	—	86	—	—	—	—	4	1	2	7	16	36	56	—	122	208		
Fogaras »	—	—	—	—	—	—	—	9	19	16	—	44	—	—	—	—	2	2	2	3	11	20	16	—	54	98		
Háromszék »	—	—	—	—	—	1	3	7	24	50	—	85	—	—	—	—	2	2	3	4	12	43	77	—	143	228		
Hunyad »	—	—	—	—	—	4	8	27	46	113	—	198	—	—	—	4	8	11	16	33	96	141	—	—	309	507		
Kis-Küküllő »	—	—	—	—	3	1	15	25	40	—	—	84	—	—	—	—	2	3	1	21	35	50	—	—	112	196		
Kolozs »	—	—	—	3	4	2	10	44	78	—	—	147	—	—	—	2	3	10	3	36	79	120	—	—	253	400		
Kolozsvár tjt.	—	—	—	—	1	—	7	17	10	—	—	35	—	—	—	—	2	1	1	—	11	18	15	—	48	83		
Maros-Torda várm.	—	—	—	—	2	2	2	22	46	78	—	152	—	—	—	2	9	9	3	30	73	117	—	—	213	335		
Marosvásárhely tjt.	—	—	—	—	1	2	2	1	9	—	—	8	—	—	—	—	1	1	1	3	4	2	—	—	12	20		
Nagy-Küküllő várm.	—	—	—	—	2	3	15	31	74	—	—	125	—	—	—	2	2	2	3	13	41	66	—	—	159	234		
Szeben vármegye	—	—	—	—	2	2	3	12	30	29	—	78	—	—	—	2	6	1	6	16	36	57	—	—	124	202		
Szolnok-Doboka vm.	—	—	1	2	6	6	18	55	71	—	—	159	—	—	—	6	8	12	11	51	120	115	—	—	323	432		
Torda-Aranyos »	—	—	—	—	—	4	13	29	45	—	—	91	—	—	1	3	7	5	2	15	56	56	—	—	145	236		
Udvarhely »	—	—	—	1	2	2	10	24	56	—	—	95	—	—	—	1	4	3	4	22	43	80	—	1	158	253		
Összesen	—	—	—	2	12	33	43	209	433	794	—	1.576	—	—	—	1	35	60	75	80	340	792	1.138	—	1	2.522	4.098	
h) Fiume v. és ker.																												
Magyarország ösz.	—	—	—	1	35	171	348	334	1.065	3.247	5.616	2	11.467	—	—	—	22	302	579	666	805	2.700	5.909	9.395	—	7	20.431	31.350
Horvát-Szlavonország.																												
Bjelovar-Križevci vm.	—	—	—	2	4	2	2	14	40	170	—	240	—	—	—	2	4	12	7	4	34	111	803	—	—	477	717	
Lika-Krbava »	—	—	—	—	3	1	3	13	18	67	—	103	—	—	—	—	4	10	12	8	35	41	75	—	—	185	290	
Modruš-Rijeka »	—	—	—	1	1	1	2	9	42	101	—	157	—	—	—	—	8	9	10	11	31	56	127	—	—	252	409	
Požega »	—	—	—	5	3	7	6	25	58	146	—	250	—	—	—	2	7	7	12	13	49	79	229	—	—	397	647	
Srijem »	—	—	—	12	20	24	28	67	98	130	1	330	—	—	1	19	47	29	31	69	116	173	—	—	485	865		
Zemun tjt.	—	—	—	—	1	—	6	8	13	22	—	50	—	—	—	—	2	2	—	3	4	7	14	—	—	32	32	
Varaždin vármegye	—	—	—	1	1	7	7	2	30	121	—	169	—	—	—	—	4	5	4	10	56	114	217	—	—	410	579	
Varaždin tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	2	10	—	12	—	—	—	—	—	1	1	—	2	1	3	—	—	8	20	
Virovitica vármegye	—	—	—	—	3	10	2	26	52	181	—	274	—	—	2	10	10	7	6	35	82	239	—	—	391	665		
Osijek tjt.	—	—	—	—	—	2	1	3	9	14	—	29	—	—	—	—	1	2	2	11	8	8	—	—	32	61		
Zagreb vármegye	—	—	—	1	9	8	4	21	63	231	—	387	—	—	—	5	21	23	36	83	220	488	—	—	876	1.263		
Zagreb tjt.	—	—	—	2	1	3	2	17	12	25	—	62	—	—	—	—	—	3	3	12	15	34	1	—	81	143		
Összesen	—	—	—	24	46	65	63	205	437	1.274	1	2.115	—	—	—	7	63	129	110	135	421	850	1.910	—	1	3.626	5.741	
Magyarbirodalom	—	—	—	1	59	217	413	497	1.810	3.834	6.940	3	13.534	—	—	—	35	365	703	776	940	3.121	6.849	11.305	—	8	24.107	37.691

d) Törvényesen elvált.

Közigazgatási, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli		ismeretlen korú	összesen
		2	3	4	5	6	7	8	9	10					11	12	13	14	15	16	17	18	19				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
Magyarország.																											
a) Duna jobb partja.																											
Baranya vármegye...										1			1					1	1	1			1			6	
Pécs tjt.							1			1			1								1					1	
Fejér vármegye...									1	1			1								1					1	
Székesfehérvár tjt.									1	1			1													1	
Győr vármegye...													1					1								1	
Győr tjt.										1			1													1	
Komárom vármegye.																1										1	
Komárom tjt.																											
Moson vármegye																											
Somogy »							1	1					1						1		1					4	
Sopron »																			1							1	
Sopron tjt.																											
Tolna vármegye					1			4	2				7			2			1		2	2	1			8	
Vas »																		1	1							2	
Veszprém »							2	2					4				2	2		1	1					6	
Zala »											1		1			1		1	1		1					4	
Összesen....					7	4	7	5	8	5			30			8	3	8	4	4	6	2			35	63	
b) Duna bal partja.																											
Arva vármegye									1				1														
Bars »																											
Esztergom vármegye.								1					1				1								1		
Hont vármegye.....					1				1		1		3			1									1		
Selmeczbánya tjt.																											
Liptó vármegye.....																											
Nógrád »											4		4					1				1			2		
Nyitra »				1				1	1				3														
Pozsony »																				1	1	1			3		
Pozsony tjt.									1				1				2								2		
Trencsén vármegye..									1				1														
Turóc »							1						1														
Zólyom »								1					1														
Összesen....					7	7	7	3	5	4	7		16			7	3	7		7	7	2			9	21	
c) Duna-Tisza köze.																											
Bács-Bodrog várm.					1	3	4	1		3			12		1	4	4		1	2					12	2	
Baja tjt.										1			1			1									1		
Szabadka tjt.								1	1	3			5				1								1		
Újvidék tjt.										1	1		2			1									1		
Zombor tjt.																											
Csongrád vármegye..					1	1	1						3				1	1		1					3		
Hódmezővásárhely.										1			1			1	1		1	1					4		
Szeged tjt.					1			2					3				1		1						2		
Heves vármegye.....																2	1		1						4		
Jász-Nagyk.-Sz. vm.					1	3		4	1	3			12			2	5	2	1	2		1			14	2	
Pest-P.-S.-Kisk. »						4	4	3	4				15			7	2	3		4	3	1			20	3	
Budapest sz.-főv.					1	2	1	9	3	5			21				2	1	3	7	3	3			19	4	
Kecskemét tjt.									1				1					1			1				2		
Összesen....					1	6	15	8	19	18	9		76			2	19	17	8	8	17	7	5		83	153	
d) Tisza jobb partja.																											
Abauj-Torna várm.																		1		1					2		
Kassa tjt.																											
Bereg vármegye.....									1				1							1		1			3		
Borsod »							1	1	2		1		5				1	2	1						4		
Miskolc tjt.									2				2					2				1			4		
Gömör és K.-Hont vm.						2			3				5							2	1				5	10	
Sáros vármegye.....																					2				3		
Szepes »										1	1		2								2						
Ung »											1		1				1				2				3		
Zemplén »							2	1					3						1	2	2	1			6		
Összesen....						3	3	9	7	3			19				6	5	3	6	7	3			30	45	

d) Törvényesen elvált.

Közigazgatási, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves										60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves								60 éven felüli		ismeretlen korú	összesen
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11					12	13	14	15	16	17	18	19				
I	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
e) Tisza bal partja.																											
Békés vármegye.....						1	4	3	5				13			1	4	3	1	4	2	1			21	34	
Bihar »					2	1	2	3	2				10			1	1	3		2	1		1		9	19	
Nagyvárad tjt.....							1	1	1				2					1		1					2	4	
Hajdu vármegye.....								2	2	1			5			4		1	4	2					11	16	
Debreczen tjt.....					1	2	2	4	2				11				1	1	1						3	14	
Máramaros várm.....																1	1			1					3	3	
Szabolcs »						1	1	1					3			1						1			5	6	
Szatmár »									1				1			2			1	1					4	5	
Szatmárnémeti tjt..																											
Szilágy vármegye....					1	1							2													2	
Ugocea »									1				1													1	
Összesen....					5	11	9	16	7				45			3	13	13	4	12	8	1	2		56	104	
f) Tisza-Maros szöge.																											
Arad vármegye.....					1			1	1				5			1	3			2	1				7	10	
Arad tjt.....							1						1			1		1		1					3	4	
Csanád vármegye...					1	2		1		1	1		5			1		1	1		1				4	9	
Krassó-Szörény vm..					1	3	1	3					8				3	1	2			1			7	15	
Temes vármegye....					2	3	2	1					8			1	1			1					3	11	
Temesvár tjt.....					1				1				2				1		1		1				2	5	
Versecz tjt.....										1			1												1	2	
Torontál vármegye...					1	2		1	3	1			8			1	2	6	1	1	1				12	20	
Pancsova tjt.....								1	2				3						1	2					3	6	
Összesen....					2	7	8	5	9	6	2		39			2	6	14	4	6	7	3	2		43	82	
g) Királyhágontúl.																											
Alsó-Fehér várm....					1	1	1	2		2			7			2	1		1	1					5	12	
Beszterce-Naszód...				1		1		1	1				4			3	1								4	8	
Brassó vármegye....							2	1	2				5					1				1			2	7	
Csik »																	1								1	1	
Fogarás »								1		1			2						1						1	3	
Háromszék »								1	4	1			6				1		3	1	1	2			3	14	
Hunyad »							2						3			2	1			1	1				5	8	
Kis-Küküllő »								1	1				2			2	1		1	1	1				6	8	
Kolozs »								1	2				3			1	1	1		1		1			5	8	
Kolozsvár tjt.....							1	1	2				4						1	1	2				4	8	
Maros-Torda várm...						1	1	2	1	1			6							3	2				7	13	
Marosvásárhely tjt.									2				2													2	
Nagy-Küküllő várm..						2	1	6	2				11			2	1	4	1	2	1				11	22	
Szeben vármegye....					4	1	3	2	2				12			3	2	4	2	1	1				13	25	
Szolnok-Doboka vm..								1		1			1				1			1	1				4	5	
Torda-Aranyos »					1	1		1	1				4				1					1			2	6	
Udvarhely »						3	1	4	3	1			12				5	4		1		1			11	23	
Összesen....					1	6	11	10	26	24	6		84				13	19	17	10	14	10	6		89	173	
h) Fiume v. és ker.																											
Magyarország össz.					9	26	53	45	89	83	28		312			7	60	75	47	43	57	35	21		345	657	
i) Horvát-Szlavonors.																											
Bjelovar-Križevci vm.																	1				1				2	2	
Lika-Krbava »																				1					1	1	
Modruš-Rijeka »																					1				2	2	
Požega »								1	1	1			3						1	1					2	5	
Srijem »								1	1	1	1		4				1		2						3	7	
Zemun tjt.....									1				1													1	
Varaždin vármegye..																											
Varaždin tjt.....																											
Virovitica vármegye.					1				1				2													2	
Osijek tjt.....																											
Zagreb vármegye....									1				1						1	1					2	3	
Zagreb tjt.....								2	1	1			4			1			1						2	6	
Összesen....					1		1	4	6	3			15			1	2		5	4	2				14	29	
Magyarbirodalom					5	27	53	46	93	74	29		327			7	61	77	47	48	61	37	21		339	664	

a) Magyar.

Közigazgatási körzetrész, országgrész, törvényhatóság	Fi										Nő										Fi és nő együtt				
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú összesen			
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14			15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Magyarország.																									
a) Duna jobb partja.																									
Baranya vármegye.....	87	55	95	119	103	69	67	142	196	347	—	1.950	97	132	140	157	130	89	69	107	190	279	—	1.390	2.670
Pécs tjt.....	31	19	40	57	46	33	58	63	51	27	—	425	21	23	56	61	51	40	22	29	18	14	—	340	765
Fejér vármegye.....	229	80	97	137	106	55	75	122	176	159	—	1.275	256	194	189	242	190	125	105	132	152	130	—	1.715	2.990
Székesfehérvár tjt.....	35	11	29	36	25	30	24	54	46	29	—	316	33	17	38	45	37	24	15	25	16	19	—	269	585
Győr vármegye.....	98	64	51	67	46	40	25	65	118	134	—	714	119	123	127	80	102	89	65	87	137	130	—	1.049	1.763
Győr tjt.....	44	22	33	40	35	44	31	60	64	43	—	416	45	34	40	46	32	33	20	44	20	18	—	322	748
Komárom vármegye.....	191	99	95	105	73	77	76	170	211	192	—	1.989	204	214	175	154	145	130	93	142	142	160	—	1.559	2.848
Komárom tjt.....	4	3	10	22	19	16	16	28	31	26	—	175	8	8	19	15	15	7	15	6	16	—	124	298	
Moson vármegye.....	77	99	15	20	16	13	13	20	27	20	—	250	62	30	32	32	22	18	24	17	18	—	287	587	
Somogy ».....	288	196	181	304	243	163	120	351	460	625	—	2.941	311	347	373	383	324	255	184	341	450	534	—	3.602	6.443
Sopron ».....	132	80	74	115	86	72	55	119	151	168	—	1.052	168	174	153	146	136	108	106	140	141	112	—	1.334	2.436
Sopron tjt.....	5	5	8	13	13	8	10	13	8	8	—	93	20	9	8	14	11	10	3	11	4	5	—	91	188
Tolna vármegye.....	180	75	91	119	138	83	66	156	186	273	—	1.367	203	161	173	180	167	130	97	138	183	246	—	1.678	3.045
Vas ».....	329	109	142	199	165	128	87	211	292	320	—	1.953	346	285	268	252	270	203	172	267	332	250	—	2.643	4.627
Veszprém ».....	264	98	103	147	110	90	79	166	205	297	—	1.619	254	205	163	193	175	119	109	198	243	227	—	1.857	3.508
Zala ».....	374	235	186	284	199	142	143	357	449	581	—	2.950	379	453	414	437	336	245	209	354	469	461	—	3.760	6.710
Összesen.....	2368	1189	1250	1786	1428	1104	945	2097	2731	3246	—	18.144	2526	2417	2377	2437	2153	1628	1294	2054	2520	2609	—	122.016	40.160
b) Duna bal partja.																									
Árva vármegye.....	9	—	1	—	1	1	—	1	1	1	—	8	2	—	2	1	1	2	—	—	1	—	—	10	18
Bars ».....	51	27	32	35	38	35	34	71	89	74	—	486	40	40	44	40	39	34	32	32	45	51	—	397	858
Esztergom vármegye.....	71	46	46	55	45	52	32	85	114	129	—	675	110	80	79	80	60	50	39	71	103	90	—	762	1.437
Hont vármegye.....	60	37	33	48	42	33	24	80	103	111	—	571	59	60	69	78	48	40	51	73	83	92	—	653	1.224
Selmeczbánya tjt.....	2	—	4	5	7	1	2	4	4	1	—	23	1	3	2	2	1	2	1	3	1	—	—	16	44
Liptó vármegye.....	—	1	—	6	—	1	1	2	1	—	—	12	—	1	2	2	1	—	—	1	1	—	—	8	30
Nógrád ».....	282	142	162	197	140	104	108	252	346	221	—	1.954	279	238	233	220	181	115	127	196	257	187	1	2.031	3.983
Nyitra ».....	105	56	61	87	62	49	52	125	117	88	—	802	125	97	92	87	62	59	52	75	74	71	—	794	1.596
Pozsony ».....	193	120	92	117	89	50	57	110	189	195	—	1.227	251	201	172	161	154	117	79	146	134	170	—	1.558	2.813
Pozsony tjt.....	43	16	24	54	28	33	25	36	39	24	—	322	50	33	30	34	40	36	22	38	13	21	—	317	638
Trencsén vármegye.....	5	2	8	13	9	11	7	12	7	6	—	80	1	6	1	4	7	1	1	1	1	—	—	23	103
Túrócs ».....	3	1	—	1	2	4	2	2	1	—	—	16	5	2	1	6	4	3	1	2	1	—	—	24	40
Zólyom ».....	9	4	3	8	4	2	6	6	3	3	—	47	4	2	8	6	7	4	3	1	2	4	—	41	88
Összesen.....	826	452	466	624	467	385	350	791	1014	853	—	6.228	927	763	735	720	605	462	410	639	714	688	1	6.664	12.892
c) Duna-Tisza köze.																									
Bács-Bodrog várm....	284	162	173	254	226	142	127	240	241	242	—	3.091	226	280	411	392	340	171	123	239	153	191	—	2.531	4.622
Baja tjt.....	22	7	11	27	28	24	16	35	24	21	—	215	15	9	25	30	30	14	9	9	14	18	—	173	383
Szabadka tjt.....	43	24	47	70	78	65	43	110	98	74	—	658	44	55	97	100	70	52	44	44	28	42	—	576	1.244
Újvidék tjt.....	25	3	9	14	11	5	6	21	10	6	—	110	21	10	17	20	14	9	4	12	9	8	—	117	222
Zombor tjt.....	15	4	21	28	16	16	10	17	12	11	—	150	5	17	27	25	24	7	10	9	7	1	—	132	283
Csongrád vármegye.....	144	87	107	151	103	79	69	127	160	199	—	1.199	154	206	242	236	189	115	89	119	128	136	—	1.604	2.800
Hódmezővásárhely.....	76	25	29	42	33	39	28	44	44	28	—	438	59	83	100	99	84	55	22	49	33	41	—	625	1.063
Szeged tjt.....	87	38	99	126	83	80	56	113	94	73	—	849	63	83	157	131	91	81	42	73	55	48	—	824	1.678
Heves vármegye.....	310	203	190	248	205	152	158	208	367	276	—	2.377	335	336	356	358	310	221	184	299	342	265	—	3.006	5.738
Jász-Nagyk.-Sz.v.m....	417	291	319	410	237	163	170	258	285	218	—	2.768	446	534	638	587	426	334	235	328	277	222	—	4.016	6.748
Pest-P.-S.-Kisk. ».....	1.450	464	571	845	627	450	438	889	900	780	2	7.416	1.399	1.000	1.112	1.182	882	662	470	676	633	608	2	8.820	16.040
Budapest sz.-föv.....	1.188	212	550	938	919	859	823	1.347	803	433	—	8.083	1.215	424	638	928	793	692	450	576	341	333	—	6.440	14.622
Kecskemét tjt.....	58	40	54	74	45	35	17	47	66	49	—	485	54	97	114	99	65	54	33	74	41	55	—	690	1.177
Összesen.....	4.119	1.560	2.189	3.253	2.631	2.102	1.941	3.516	3.106	2.420	—	22.839	4036	3.134	3.984	4.177	3.317	2.467	1.710	2.507	2.054	1.968	—	22.356	56.199
d) Tisza jobb partja.																									
Abauj-Torna várm....	86	48	58	80	55	52	40	134	183	155	—	897	97	108	91	98	89	67	58	118	132	141	—	999	1.909
Kassa tjt.....	22	9	36	24	29	22	30	36	26	10	—	244	23	21	39	31	30	29	11	21	14	4	—	223	467
Bereg vármegye.....	112	62	60	81	67	43	47	129	129	129	1	860	98	127	135	113	92	75	60	115	102	86	—	1.003	1.585
Borsod ».....	205	119	142	169	119	106	85	256	263	168	—	1.622	282	250	245	238	223	158	142	209	209	180	—	2.136	3.768
Miskolc tjt.....	53	20	53	64	49	40	49	85	74	29	1	617	44	29	65	40	59	34	25	43	34	17	—	390	807
Gömör és K.-Hont vm.	113	77	82	97	74	60	58	150	144	132	—	987	110	137	133	119	99	81	48	103	97	100	—	1.027	2.014
Sáros vármegye.....	14	6	9	11	7	13	8	5	5	—	—	92	3	12	11	7	16	7	7	11	5	4	—	83	178
Szepes ».....	7	1	8	9	10	7	5	12	6	4	—	69	10	6	12	10	8	6	3	5	4	4	—	68	137
Ung ».....	30	23	28	33	35	21	25	58	57	56	—	369	41	49	51	37	32	40	37	54	37	51	1	430	793
Zemplén ».....	185	105	106	145	101	76	111	233	28																

a) Magyar.

Közigazgatási körzetrész, országgrész, törvényhatóság	Fi													Nő													Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismertelen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismertelen korú	összesen			
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-59				7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
		2	3	4	5	6	7	8	9	10				11	12	13	14	15	16	17	18	19			20	21	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
a) Tisza bal partja.																											
Békés vármegye	460	207	170	256	182	109	123	172	164	145	—	1.988	444	443	361	342	317	181	140	148	141	117	—	2.634	4.622		
Bihar	394	206	174	233	157	108	79	232	259	274	—	2.098	385	451	408	384	310	193	174	287	270	260	—	3.198	5.226		
Nagyvárad tjt.	92	19	34	74	46	33	56	81	43	30	—	513	70	40	66	82	67	43	39	40	26	29	—	511	1.024		
Hajdu vármegye.....	226	152	138	128	72	55	43	104	122	106	—	1.146	262	297	237	252	188	139	96	141	112	92	—	1.813	2.959		
Debreczen tjt.	124	40	76	92	51	57	60	106	99	91	—	796	119	92	135	112	89	63	55	76	68	52	—	851	1.647		
Máramaros várm.	71	30	41	40	47	23	23	66	58	55	—	454	74	43	55	57	59	43	26	51	56	56	1	521	975		
Szabolcs	381	207	237	239	154	183	164	358	382	347	—	2.602	391	483	461	347	355	191	205	347	318	299	—	3.297	5.599		
Szatmár	217	130	145	199	146	96	93	306	209	241	—	1.872	230	240	317	300	198	174	149	254	303	216	1	2.382	4.254		
Szatmárnémeti tjt.	35	19	34	39	34	14	20	45	31	15	—	288	19	19	40	37	25	17	15	26	21	10	—	229	517		
Szilágy vármegye....	63	32	47	69	56	32	21	88	110	87	—	606	72	74	104	98	71	53	40	78	75	69	—	734	1.340		
Ugocsa	62	27	33	44	20	20	18	49	54	55	—	332	56	47	65	46	43	38	25	54	47	48	—	469	851		
Összesen.....	2.115	1.075	1.129	1.413	965	686	700	1.587	1.621	1.446	—	12.745	2.131	2.229	2.239	2.057	1.628	1.132	964	1.502	1.437	1.248	—	21.569	29.314		
b) Tisza-Maros szöge.																											
Arad vármegye.....	81	36	45	62	62	29	37	91	93	59	—	596	96	82	123	91	76	54	46	73	77	66	—	784	1.580		
Arad tjt.	47	25	41	50	52	44	37	70	53	41	—	460	54	21	52	60	47	26	21	35	34	23	—	372	832		
Csanád vármegye....	113	87	103	112	96	50	32	98	109	134	—	945	144	165	193	176	153	115	81	90	85	67	—	1.263	2.214		
Krassó-Szörény vm.	20	13	10	23	15	12	13	26	31	19	—	182	15	16	20	27	31	11	14	8	29	6	—	176	353		
Temes vármegye.....	42	20	23	27	26	22	17	38	52	33	—	300	37	26	34	43	45	18	20	26	25	25	—	299	599		
Temesvár tjt.	31	8	14	24	25	18	8	35	37	15	—	215	24	14	25	30	25	20	17	14	19	17	—	205	420		
Versecz tjt.	1	1	3	3	2	—	—	5	1	4	—	22	4	2	4	2	6	—	1	2	—	—	—	—	21	43	
Torontál vármegye....	113	78	73	94	97	56	54	137	177	143	—	1.012	96	105	150	172	124	68	71	94	96	97	—	1.071	2.033		
Pancsova tjt.	3	2	3	4	3	1	3	10	5	1	—	35	—	1	4	3	2	4	4	5	2	2	—	27	62		
Összesen.....	451	270	320	400	378	240	201	500	558	449	—	3.767	470	432	605	613	509	322	275	347	348	303	—	4.224	7.991		
g) Királyhágótúli.																											
Alsó-Fehér várm.	13	15	17	40	36	21	21	51	46	28	—	288	23	26	28	58	34	17	21	29	28	31	—	295	583		
Besztercze-Naszód	7	6	8	5	10	9	4	8	10	10	—	76	3	10	8	10	7	5	—	12	3	5	—	62	133		
Brassó vármegye....	32	12	24	46	20	24	14	39	53	35	—	302	45	30	24	22	21	14	8	16	10	30	—	226	528		
Csik	78	74	70	91	60	63	53	119	158	173	—	939	81	110	110	116	91	78	63	103	126	145	—	1.023	1.982		
Fogarasz	7	2	3	—	5	1	3	8	5	3	—	37	5	5	3	5	1	—	—	2	3	1	—	30	67		
Háromszék	70	51	63	93	72	37	51	111	163	173	—	884	83	126	144	133	101	73	62	107	140	164	—	1.133	2.017		
Hunyad	38	17	24	34	31	24	32	56	47	22	—	325	37	18	28	34	35	26	25	28	24	10	—	266	591		
Kis-Küküllő	31	17	23	35	30	10	20	46	46	49	—	307	16	31	42	33	27	12	19	30	40	29	—	272	579		
Kolozs	48	36	42	44	31	20	20	50	66	73	—	430	56	70	74	65	49	41	21	70	72	76	—	594	1.024		
Kolozsvár tjt.	43	10	34	81	58	46	35	77	58	34	—	476	23	38	60	84	58	25	21	39	34	19	—	401	877		
Maros-Torda várm.	88	55	79	98	74	51	54	128	185	150	—	962	76	124	144	126	100	65	58	152	154	127	—	1.127	2.039		
Marosvásárhely tjt.	15	11	12	25	32	12	15	37	25	15	—	199	13	23	29	51	17	16	5	11	12	8	—	160	365		
Nagy-Küküllő várm.	19	13	13	21	9	7	5	21	34	32	—	174	22	15	20	22	12	18	12	31	19	25	—	196	370		
Szeben vármegye....	6	1	11	10	10	5	2	16	3	2	—	71	1	3	8	7	10	8	3	9	4	2	—	55	126		
Szolnok-Doboka vm.	47	31	34	56	48	32	29	66	66	81	—	490	36	53	68	65	53	37	31	62	77	51	—	533	1.023		
Torda-Aranyos	31	27	26	46	36	16	25	60	52	37	—	356	23	40	58	42	39	28	17	35	46	32	—	366	722		
Udvarhely	96	63	66	107	67	51	50	127	208	243	1	1.033	82	92	126	113	111	67	50	130	172	178	1	1.117	2.210		
Összesen.....	669	441	549	832	629	422	447	1.020	1.225	1.168	1	7.403	625	820	974	969	770	531	408	866	971	928	1	7.863	15.266		
h) Fiume v. és ker.	6	1	3	9	3	12	4	9	7	1	—	53	9	2	5	7	5	3	2	3	2	1	—	39	94		
Magyarország öszs.	11.381	5.456	6.438	9.028	7.051	5.355	5.630	10.642	11.433	10.497	6	62.432	11.608	10.728	11.900	11.336	9.765	7.189	5.547	8.767	8.368	8.584	8	84.783	177.201		
Horvát-Szlavonorsv.																											
Bjelovar-Križevci vm.	4	6	5	4	9	4	2	8	13	28	—	88	4	8	6	18	8	4	3	16	17	29	—	113	196		
Lika-Krbava	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Modruš-Rijeka	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	3		
Požega	13	2	6	5	13	5	1	11	12	22	—	90	9	7	5	6	10	6	4	11	18	39	—	103	198		
Srijem	24	8	10	20	13	12	15	25	18	25	—	170	34	20	15	28	15	16	9	21	27	12	—	197	367		
Zemun tjt.	—	—	—	1	—	—	1	1	3	2	—	8	—	—	—	1	2	—	1	1	—	1	—	6	14		
Varaždin vármegye....	—	—	1	—	—	2	—	1	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	5		
Varaždin tjt.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2		
Virovitica vármegye....	36	10	9	12	15	9	14	17	33	58	—	213	37	22	18	24	25	14	10	25	32	47	—	260	473		
Osijek tjt.	1	—	1	3	4	5	3	4	2	4	—	27	3	1	1	4	3	3	1	3	1	1	—	21	48		
Zagreb vármegye....	1	1	—	1	1	—	—	1	1	—	—	6	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	6	12		
Zagreb tjt.	—	—	—	1	1	1	—	2	2	1	—	8	3	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	6	14		
Összesen.....	80	27	32	48	56	38	36	70	84	140	—	611	93	60	46	81	65	44	35	77	95	125	—	721	1.332		
Magyarbíróság	11.471	5.483	6.520	9.076	7.107	5.423	5.688	10.712	11.522	10.637	6	63.013	11.701	10.738	11.946	11.917	9.830	7.204	5.562	8.244	8.361	8.708	8	85.460	178.533		

51

Közlégi alkalmatárs, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismertetlen kord	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismertetlen kord	összesen		
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
		2	3	4	5	6	7	8	9	10				11	12	13	14	15	16	17	18	19			20	21
c) Tisza bal partja.																										
Békés vármegye.....	4	3	3	2	-	2	1	5	3	1	-	24	9	4	3	5	5	4	-	4	1	1	-	30	60	
Bihar »	3	1	-	-	-	1	1	3	1	1	-	11	12	-	-	3	4	-	2	1	2	7	-	21	32	
Nagyvárad tjt.	-	-	-	-	1	-	-	-	1	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	5	
Hajdu vármegye.....	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
Debreczen tjt.	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	
Máramaros várm.	30	31	23	28	22	18	15	34	37	45	-	233	23	18	45	40	33	34	26	50	44	37	-	350	633	
Szabolcs » Szalmár »	1 2	- 2	- 2	1 2	1 1	- 3	- 1	- 9	1 15	1 7	-	4 40	- 3	- 5	- 9	- 3	- 3	- 1	- 1	1 8	- 18	- 5	-	1 56	5 96	
Szatmárnémeti tjt.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Szilág vármegye.....	-	1	2	1	-	2	-	1	2	1	-	10	3	2	2	-	1	-	-	1	1	1	-	11	21	
Ugocsa » Összesen.....	1 41	2 38	- 30	1 35	- 25	1 27	3 21	1 56	- 59	3 59	-	12 390	2 42	- 29	2 61	2 52	- 46	1 40	2 34	2 66	1 67	1 52	-	12 489	24 879	
d) Tisza-Maros szöge.																										
Arad vármegye.....	30	19	13	20	18	17	9	46	50	30	-	273	41	24	34	44	37	27	17	42	31	26	-	333	596	
Arad tjt.	3	-	4	1	5	10	12	13	10	10	-	68	6	1	3	5	0	8	4	0	5	7	-	51	119	
Csanád vármegye » ..	1	1	-	3	-	-	-	-	2	1	-	8	-	2	-	1	-	1	-	-	1	-	-	5	13	
Krassó-Szőrény vm. ...	51	16	40	68	60	43	38	104	105	43	-	577	41	29	45	69	65	42	31	62	37	44	-	435	1.042	
Temes vármegye »	98	41	74	111	84	60	61	147	165	130	-	971	70	55	92	111	123	87	63	80	103	93	-	883	1.854	
Temesvár tjt.	45	12	19	32	37	26	33	73	70	43	-	390	32	9	40	68	58	44	19	28	35	26	-	309	759	
Verecz tjt.	6	5	7	14	8	7	5	23	19	9	-	102	11	5	11	25	28	14	9	11	11	4	-	123	231	
Torontál vármegye....	110	61	86	154	118	83	55	164	222	159	-	1.212	109	104	146	160	163	116	75	118	109	115	-	1.221	2.433	
Pancsova tjt. Összesen.....	1 345	4 159	6 258	3 412	6 336	4 252	6 217	4 584	15 663	15 440	-	65 3.606	4 314	3 232	3 331	4 497	6 486	3 346	2 225	3 360	3 337	2 326	-	3 3.504	19 7.170	
e) Királyhágóntúl.																										
Alsó-Fehér várm.	5	1	1	4	2	-	-	6	9	1	-	29	1	5	5	4	1	5	1	2	5	2	-	31	60	
Beszterce-Naszód....	14	8	19	26	14	9	5	20	30	26	-	171	11	12	20	25	21	8	8	17	19	15	-	156	327	
Brassó vármegye.....	32	15	18	18	11	20	7	33	29	12	-	195	20	17	25	25	21	18	13	16	11	19	-	194	389	
Csik » Fogarás » Háromszék » Hunyad » Kis-Küküllő » Kolozs » Kolozsvár tjt. Maros-Torda várm. Marosvásárhely tjt. Nagy-Küküllő várm. Szeben vármegye..... Szolnok-Doboka vm. Torda-Aranyos » Udvarhely » Összesen.....	- 1 - 6 11 6 - - - 55 30 5 - - 1	- 3 - 3 5 6 - - - 23 9 2 - - 1	- 2 - 4 11 2 - - 4 1 17 7 1 - - 1	- 2 - 3 18 7 - - 33 41 1 - - 29	- 5 - 3 2 3 - 23 31 2 - - 1	- 4 - 1 8 8 - 19 1 23 19 6 - - 2	- 1 - 6 19 2 - - 3 2 1 - - 2	- 7 - 10 25 22 17 1 - 60 48 2 - - 2	- 2 - 8 23 13 - - 9 35 3 - - - - 3	- 5 - 10 22 1 - - 8 90 3 - - - - 1	- 29 - 195 1 - - - 424 332 19 - - - - 8	- 1 - 2 - 57 129 63 - 														

Közigazgatási, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves										80 éven felüli	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves								80 éven felüli		ismeretlen korú	összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14	15-19					20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		14	15	16	17	18	19	20	21	22		23	24
Magyarország.																											
a) Duna jobb partja.																											
Baranya vármegye....	2	1	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	8	2	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	5	15
Pécs tjt.....	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Fejér vármegye.....	10	6	7	3	9	4	7	3	13	10	—	—	72	10	6	1	9	5	2	4	5	3	9	—	—	54	126
Székesfehérvár tjt..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Győr vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Győr tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Komárom vármegye..	8	3	0	9	7	2	6	10	21	12	—	—	84	12	13	7	5	4	3	4	9	10	15	—	—	91	175
Komárom tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Moson vármegye.....	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	15
Somogy »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Sopron »	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	5
Sopron tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Tolna vármegye.....	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
Vas »	1	—	2	—	—	—	1	1	—	—	—	—	3	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
Veszprém »	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
Zala »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Összesen.....	27	12	16	13	19	10	16	23	41	29	—	—	206	25	21	10	17	9	7	9	17	28	27	—	—	170	376
b) Duna bal partja.																											
Arva vármegye.....	37	21	29	32	26	27	24	91	150	180	—	—	517	46	38	39	45	48	39	42	81	124	144	—	—	646	1.263
Bars »	79	51	47	60	44	47	64	151	186	157	—	—	586	76	73	69	50	64	62	54	100	145	138	—	—	831	1.717
Esztergom vármegye..	2	4	2	6	5	1	1	7	10	6	—	—	44	5	2	1	—	3	3	5	7	10	12	—	—	48	92
Hont vármegye.....	32	16	21	28	16	11	16	60	74	60	—	—	334	21	25	25	27	27	19	19	51	51	44	—	—	319	653
Selmeczbánya tjt..	17	8	0	14	9	6	17	42	45	17	—	—	181	23	11	18	23	13	17	13	23	20	14	—	—	175	356
Liptó vármegye.....	94	41	34	42	41	41	52	144	130	112	—	—	731	90	83	62	63	63	54	34	88	87	96	—	—	720	1.451
Nógrád »	36	32	37	40	36	31	32	74	120	102	—	—	540	36	49	52	49	46	36	31	81	115	83	—	—	533	1.123
Nyitra »	482	180	128	150	152	101	142	293	468	465	—	—	2.565	482	288	222	202	177	143	130	231	360	416	—	—	2.060	5.225
Pozsony »	270	90	60	93	82	48	61	144	228	271	—	—	1.356	262	188	112	111	101	82	76	118	124	181	—	—	1.305	2.661
Pozsony tjt.....	28	4	10	10	9	13	14	31	26	14	—	—	159	33	12	16	21	13	10	15	18	15	23	—	—	170	335
Trencsén vármegye..	222	154	115	163	149	150	184	413	522	488	—	—	2.565	285	215	238	193	158	143	151	344	520	535	—	—	2.782	5.347
Turóc »	57	22	19	21	21	14	27	75	89	62	—	—	407	48	37	30	31	25	30	23	61	52	64	—	—	401	808
Zólyom »	135	59	70	80	71	79	101	230	245	181	—	—	1.251	124	84	102	110	92	73	104	150	206	187	—	—	1.182	2.433
Összesen.....	1.491	691	578	744	661	569	735	1.755	2.293	2.118	—	—	11.636	1.531	1.055	996	925	830	711	706	1.353	1.829	1.892	—	—	11.828	23.464
c) Duna-Tisza köze.																											
Bács-Bodrog várm...	16	11	12	25	23	6	8	28	23	30	—	—	182	14	35	32	37	33	30	13	15	36	27	—	—	272	454
Baja tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Szabadka tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
Újvidék tjt.....	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
Zombor tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Csongrád vármegye..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Hódmezővásárhely..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szeged tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Heves vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jász-Nagyk.-Sz. vm..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pest-P.-S.-Kisk. » ..	65	19	14	21	25	21	15	44	44	51	—	—	319	50	31	23	27	18	20	24	29	42	38	—	—	302	621
Budapest sz.-föv...	30	6	—	8	16	18	31	67	21	14	—	—	211	20	2	6	9	12	14	15	33	18	12	—	—	141	352
Kecskemét tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Összesen.....	111	36	26	59	66	47	57	143	90	99	—	—	734	86	68	64	75	65	67	53	78	98	78	—	—	732	1.466
d) Tisza jobb partja.																											
Abauj-Torna várm...	40	12	14	22	15	16	13	48	64	69	—	—	313	27	19	10	28	16	8	7	39	66	65	—	—	285	598
Kassa tjt.....	18	2	11	6	5	7	13	27	17	11	—	—	117	9	6	3	5	12	7	11	18	9	9	—	—	89	206
Bereg vármegye.....	11	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Borsod »	7	3	3	4	3	2	2	9	11	6	—	—	50	6	5	3	3	4	3	4	6	9	8	—	—	51	101
Miskolc tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Gömör és K.-Hont vm.	68	48	36	54	38	49	51	120	166	109	—	—	739	93	93	61	55	54	44								

Közlégi alkalmatárs, országgyűlés, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt	
	7 éves alatti	éves								60 éves feletti	ismeretlen korú	összesen	7 éves alatti	éves								60 éves feletti	ismeretlen korú	összesen		
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
Magyarország.																										
a) Duna jobb partja.													d) Román.													
Baranya vármegye...	—	—	—	9	—	1	—	2	1	—	—	—	0	2	—	2	—	2	1	1	1	2	2	—	13	19
Komárom vármegye...	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4
Somogy vármegye...	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	5	5
Sopron »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Sopron tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Tolna vármegye...	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Vas »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	4
Veszprém »	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Zala »	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Összesen...	3	1	1	2	2	1	1	5	2	2	—	—	20	3	2	2	2	1	2	1	4	2	—	21	41	
b) Duna bal partja.																										
Hont vármegye...	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	2	1	—	—	5	6
Nógrád »	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Trencsén vármegye...	—	—	—	—	5	2	1	4	2	—	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
Összesen...	—	—	—	1	5	2	2	4	2	—	—	—	16	—	—	2	—	—	—	—	2	1	—	—	5	21
c) Duna-Tisza köze.																										
Bács-Bodrog várm.	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	1	—	1	—	—	—	—	4	6
Szeged tjt.	—	—	—	1	2	—	1	1	1	1	—	—	7	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	8
Heves vármegye...	—	—	—	2	1	—	—	—	1	1	—	—	5	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	6
Pest-P.-S.-Kisk. vm.	1	1	—	1	2	1	—	4	1	—	—	—	11	—	—	—	2	—	1	—	1	—	—	—	4	15
Budapest sz.-föv.	2	—	1	4	4	6	2	3	—	—	—	—	22	—	—	1	—	—	—	2	—	1	—	—	4	26
Összesen...	3	2	2	8	9	7	3	9	3	1	—	—	47	—	—	1	—	4	2	2	3	1	1	—	14	61
d) Tisza jobb partja.																										
Abauj-Torna várm.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Kassa tjt.	—	—	—	2	—	5	1	1	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Bereg vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Gömör és K.-Hont vm.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Szepes vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Ung »	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	3
Zemplén »	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	6
Összesen...	1	2	—	2	—	5	2	2	1	1	—	—	16	5	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	9	25
e) Tisza-Maros szöge.																										
Békés vármegye...	5	8	4	11	9	5	2	4	4	1	—	—	53	4	21	18	13	9	4	1	4	2	—	—	76	129
Bihar »	255	134	113	190	158	101	95	318	382	316	—	—	2.082	221	219	316	279	217	151	129	339	330	249	—	2.437	4.559
Nagyvárad tjt.	12	3	11	21	16	14	11	13	17	6	—	—	124	15	7	14	18	12	6	9	14	6	8	—	109	233
Debreczen tjt.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Máramaros várm.	37	25	33	55	28	23	22	83	150	118	—	—	574	37	43	58	78	49	59	53	138	185	103	—	803	1.377
Szabolcs vármegye...	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	2	3
Szatmár »	71	52	57	88	47	42	45	178	278	230	1	—	1.089	60	97	125	103	92	70	86	213	274	165	—	1.285	2.374
Szatmárnémeti tjt.	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	5
Szilágy vármegye...	103	57	83	111	65	56	31	136	230	178	—	—	1.030	88	125	159	140	98	73	81	163	212	153	—	1.292	2.342
Ugocsa »	6	6	2	3	5	5	3	25	51	19	—	—	125	4	12	11	10	27	12	5	31	47	9	—	163	293
Összesen...	490	285	303	479	330	246	210	757	1.112	868	1	—	5.081	431	524	701	641	505	375	361	903	1.106	638	—	6.233	11.316
f) Tisza-Maros szöge.																										
Arad vármegye...	202	175	151	199	158	144	122	376	494	399	—	—	2.410	322	239	320	290	291	203	147	353	420	204	—	2.839	5.249
Arad tjt.	23	12	27	22	21	20	21	40	31	19	—	—	237	21	16	21	28	14	15	6	12	13	9	—	153	392
Csanád vármegye...	16	9	16	21	10	8	3	15	19	17	—	—	134	16	26	24	21	21	18	7	9	12	4	—	158	292
Krássó-Szörény vm.	140	117	202	376	275	212	231	494	578	299	—	—	2.924	123	227	340	330	293	225	198	434	471	252	1	2.044	5.808
Temes vármegye...	135	71	107	193	121	132	105	303	334	203	—	—	1.715	143	163	214	259	190	139	112	218	264	194	—	1.901	3.610
Temesvár tjt.	10	5	4	17	14	10	13	23	23	14	—	—	133	9	5	7	15	16	3	2	19	8	2	—	79	212
Versecz tjt.	3	—	2	1	—	—	2	5	—	—	—	—	13	—	1	1	2	1	—	—	—	—	—	—	5	18
Torontál vármegye...	65	68	80	113	89	56	55	140	163	114	—	—	942	76	118	177	202	156	86	68	99	124	86	—	1.192	2.134
Pancsova tjt.	—	—	—	—	2	1	2	4	1	3	—	—	13	—	—	2	—	—	1	1	2	—	—	—	8	91
Összesen...	684	458	539	947	692	583	554	1.400	1.643	971	—	—	8.521	715	845	1.104	1.199	984	689	541	1.138	1.314	751	1	9.281	17.802
g) Királyhágóntúl.																										
Alsó-Fehér vármegye...	107	77	107	174	122	65	58	182	236	153	—	—	1.286	97	117	178	199	109	85	70	139	136	—	—	1.310	2.596
Besztercze-Naszód ...	30	25	31	53	32	19	66	87	58	—	—	—	455	30	41	86	71	62	52	42	87	86	64	—	621	1.074
Brassó vármegye...	26	26	25	21	27	11	18	20	34	26	—	—	234	37	61	53	26	15	13	24	22	20	16	—	257	531
Csik »	6	14	9	9	8	15	8	27	44	26	—	—	166	3	13	18	8	15	9	7	29	38	13	—	153	319
Fogarás »	24	23	45	46	48	34	40	90	114	73	—	—	537	23	30	47	78	53	27	31	63	81	46	—	479	1.016
Háromszék várm.	8	14	7	15	10	11	9	18	14	23	—	—	134	15	11	18	10	16	9	15	19	17	10	—	149	253

Közzégi alkatrészt, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt
	7 éven alatti	éves									60 éven felüli ismeretlen kortú	összesen	7 éven alatti	éves									60 éven felüli ismeretlen kortú	összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					
		2	3	4	5	6	7	8	9	10				11	12	13	14	15	16	17	18	19			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Hunyad vármegye...	98	77	115	194	164	93	98	206	336	340	—	1.811	119	155	232	212	185	130	138	264	306	272	—	2.013	3.824
Kis-Küküllő várm.	55	26	31	52	46	39	19	68	73	96	—	489	46	60	79	68	49	28	32	61	103	73	—	599	1.097
Kolozs vármegye...	172	91	92	113	108	59	54	185	194	213	—	1.231	163	167	209	219	143	99	85	204	272	176	—	1.737	3.018
Kolozsvár tjt.	9	8	14	27	16	13	14	21	19	8	—	149	8	6	16	15	12	4	5	14	7	6	—	93	242
Maros-Torda várm.	38	44	48	52	46	28	32	106	160	120	—	680	40	58	75	76	56	45	40	122	135	121	—	768	1.448
Marosvásárhely tjt.	—	1	—	11	1	2	2	2	2	1	—	22	—	1	4	4	2	3	1	1	1	—	—	17	39
Nagy-Küküllő várm.	76	49	37	51	35	27	28	82	74	94	—	553	72	87	93	72	41	48	52	69	73	88	1	676	1.229
Szeben vármegye...	72	56	59	106	90	48	55	102	136	106	—	830	87	90	102	89	79	67	47	88	97	78	—	824	1.654
Szolnok-Doboka vm.	103	92	110	157	105	75	67	210	340	223	—	1.437	165	176	237	237	191	131	128	278	559	186	—	2.078	3.565
Torda-Aranyos vm.	80	59	51	97	67	46	55	156	154	123	—	870	112	103	146	124	102	78	42	144	160	95	—	1.111	1.981
Udvarhely vármegye.	2	2	4	3	1	3	1	6	4	2	—	26	3	3	3	3	—	—	—	—	—	2	—	20	54
Összesen...	906	684	785	1.181	946	601	570	1.617	2.021	1.708	—	11.019	960	1.184	1.651	1.511	1.130	828	742	1.608	1.935	1.391	—	12.941	23.960
h) Fiume v. és ker.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Magyarország össz.	2.067	1.432	1.680	2.620	1.984	1.445	1.342	3.794	4.784	3.551	1	24.734	2.114	2.555	3.460	3.356	2.625	1.888	1.648	3.653	4.362	2.834	2	28.507	53.227
Horvát-Szlavonország.																									
Bjelovar-Križevci vm.	2	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	4	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	3	7
Srijem vármegye....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	3
Virovitica vármegye.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	4
Zagreb tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Összesen....	3	1	—	—	—	—	—	2	2	2	—	10	1	1	—	—	—	1	—	—	—	3	—	6	16
Magyarbirod. össz....	2.090	1.433	1.680	2.620	1.984	1.445	1.342	3.796	4.786	3.553	1	24.734	2.115	2.556	3.460	3.356	2.625	1.888	1.649	3.653	4.362	2.837	2	28.513	53.243
Magyarország.																									
c) Duna-Tisza köze.																									
Bács-Bodrog várm...	17	4	6	12	9	6	7	12	5	7	—	86	8	5	16	17	16	5	6	9	6	1	—	89	174
Újvidék tjt.	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	3	5
Pest-P.-S.-Kisk. vm.	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Budapest st.-főv. ...	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5
Összesen....	17	5	6	12	9	6	7	15	7	7	—	93	9	5	17	17	16	6	6	9	7	1	—	93	186
d) Tisza jobb partja.																									
Abauj-Torna várm...	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	2	3
Kassa tjt.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Bereg vármegye....	40	44	37	62	37	28	47	115	191	176	—	777	71	74	94	67	65	54	60	149	165	160	—	949	1.726
Borsod »	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Sáros »	9	4	8	9	7	3	6	24	41	36	—	147	7	12	16	16	8	7	9	20	42	39	—	176	323
Szepes »	1	3	5	1	2	1	1	4	16	4	—	38	4	5	1	2	2	2	2	16	7	—	—	43	81
Ung »	18	18	20	23	16	19	23	68	103	94	—	402	21	34	40	30	25	25	33	84	91	34	—	467	869
Zemplén »	16	7	8	9	5	4	11	33	42	71	—	230	10	19	22	14	11	12	14	52	67	53	—	274	452
Összesen....	85	76	78	105	67	55	88	244	394	381	—	1.573	115	144	173	129	112	100	118	307	381	334	—	1.913	3.486
e) Tisza bal partja.																									
Máramaros várm...	41	49	54	66	54	48	61	192	296	280	—	1.141	57	78	100	106	92	79	96	98	370	250	—	1.511	2.652
Ugocsa vármegye....	16	9	15	24	13	9	8	35	61	60	—	250	18	22	28	20	20	30	25	51	62	45	—	321	571
Összesen....	57	58	69	90	68	57	69	227	357	341	—	1.393	75	100	128	126	112	109	121	334	432	295	—	1.832	3.225
f) Tisza-Maros szöge.																									
Csanád vármegye....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Krassó-Szörény vm.	3	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	6	1	2	—	—	1	—	—	—	1	—	—	6	12
Pancsova tjt.	—	—	—	—	—	—	—	3	2	1	—	8	—	—	—	1	—	1	1	—	1	—	—	4	12
Összesen....	3	—	—	—	1	2	2	4	2	1	—	15	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1	—	12	27
g) Királyhágontúl.																									
Hunyad vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	3	4
Összesen....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	1	2	—	—	—	4	6
Magyarország össz....	162	139	153	207	145	123	166	491	770	730	—	3.077	200	231	319	273	242	216	247	654	821	631	—	3.854	6.931
Horvát-Szlavonország.																									
Požega vármegye....	3	1	2	—	—	1	—	1	1	1	—	10	1	3	5	2	—	2	—	2	1	—	—	16	26
Srijem »	6	1	2	6	3	6	—	9	8	10	—	51	3	4	4	4	1	7	—	6	4	6	—	39	90
Virovitica vármegye.	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	3	4
Zagreb tjt.	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3
Összesen....	9	2	4	6	3	7	—	12	9	11	—	63	4	8	11	6	1	9	1	9	5	6	—	60	123
Magyarbirod. össz.*)	171	141	157	213	148	130	166	503	770	741	—	3.140	204	239	330	279	243	225	248	663	826	637	—	3.914	7.054

^{*)} Ebből: 1) Nyitra vm.-ben 1, 2) Szabolcs vm.-ben 1, 3) Szatmár vm.-ben 1, 4) Csik vm.-ben 1, 5) Temesvár tjt.-ban és Beszterce-Naszód vm.-ben 1—1 gümőkórban elhalt.

Közigazgatási körzetrész, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli	ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli		ismeretlen korú	Összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
Magyarország.																											
a) Duna jobb partja.																											
Baranya vármegye...	10	13	20	9	10	11	9	27	41	62	—	—	212	13	11	17	22	14	10	8	29	60	50	—	246	458	
Pécs tjt.	1	—	2	1	—	—	1	2	1	—	—	—	8	—	1	—	2	1	—	—	1	—	—	—	5	13	
Fejér vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Székesfehérvár tjt.	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	3	
Győr vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Győr tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Komárom vármegye...	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Komárom tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Moson vármegye...	12	4	4	7	8	—	2	11	9	14	—	—	71	15	8	10	14	8	10	6	4	9	11	—	95	166	
Somogy »	11	8	7	13	11	8	4	13	17	24	—	—	116	11	13	17	17	9	9	4	14	31	29	—	154	270	
Sopron »	49	19	18	33	17	16	17	23	69	58	—	—	319	40	30	55	38	46	30	26	35	42	57	—	399	718	
Sopron tjt.	—	—	—	2	1	2	2	1	—	—	—	—	8	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	4	12	
Tolna vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Vas »	10	10	8	12	9	5	11	20	25	29	—	—	145	9	21	23	13	13	17	12	17	26	26	—	177	322	
Veszprém »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Zala »	53	27	36	88	46	41	35	74	103	164	—	—	617	61	72	73	73	72	64	49	99	131	159	—	853	1.470	
Összesen...	152	81	95	118	102	84	81	171	265	351	—	—	1.500	149	156	195	181	164	141	106	199	305	338	—	1.934	3.434	
b) Duna bal partja.																											
Árva vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Bars »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Esztergom vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Hont vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Selmeczbánya tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Liptó vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Nógrád »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Nyitra »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pozsony »	9	1	1	3	2	3	1	—	2	3	—	—	25	6	2	2	2	2	1	1	2	2	—	—	20	45	
Pozsony tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	
Trencsén vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Turóc »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Zólyom »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Összesen...	9	1	1	3	3	4	2	1	3	3	—	—	30	6	2	2	2	2	1	1	2	2	—	—	20	50	
c) Duna-Tisza köze.																											
Bács-Bodrog várm.	—	—	—	—	1	—	1	—	—	3	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6
Baja tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Szabadka tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Újvidék tjt.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	6	
Zombor tjt.	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Csongrád vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Hódmezővásárhely.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Szeged tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Heves vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Jász-Nagyk.-Sz. vm.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pest-P.-S.-Kisk. »	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	1	1	—	—	—	2	—	—	—	5	7	
Budapest sz.-főv...	2	—	3	6	3	1	6	7	3	—	—	—	31	2	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	8	39	
Kecskemét tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Összesen...	3	1	4	6	5	1	8	9	3	3	—	—	45	3	—	2	4	2	—	—	—	—	—	—	18	61	
d) Tisza jobb partja.																											
Abauj-Torna várm.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kassa tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Bereg vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Borsod »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Miskolcz tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Gömör és K.-Hont vm.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Sáros vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Szepes »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ung »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Zemplén »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Összesen...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Közigazgatási körzetrész, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő	
---	----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	----	--

[illegible]

Közigazgatási alkatrész, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves										60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves								60 éven felüli ismeretlen korú	összesen			
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14	15-19				20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59							
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23		24	25
Magyarország.																											
a) Duna jobb partja.																											
Baranya vármegye.....	6	2	1	2	1	4	4	7	4	17		48	5	5	6	3	6	2	2	2	1	1	1	1	1	58	86
Pécs tjt.....	—	—	1	2	2	—	—	3	—	1		9	—	—	2	1	3	—	—	1	—	—	—	—	—	8	5
Fejér vármegye.....	—	1	—	—	—	2	1	2	5	1		12	1	3	2	2	3	1	2	1	2	1	—	—	—	18	30
Székesfehérvár tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Győr vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Győr tjt.....	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—		2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Komárom vármegye.....	2	—	—	1	—	—	—	1	2	—		6	—	2	—	—	3	1	1	2	—	—	—	—	—	9	15
Komárom tjt.....	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—		3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Moson vármegye.....	—	—	—	3	—	—	—	3	1	1		8	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	12
Somogy >.....	—	1	3	1	1	—	—	4	5	4		19	2	2	1	4	2	4	1	7	5	3	—	—	—	31	50
Sopron >.....	1	—	—	—	—	—	—	2	1	—		4	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	7
Sopron tjt.....	2	1	—	—	1	1	—	3	—	1		9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10
Tolna vármegye.....	—	1	—	—	—	—	—	1	1	2		5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	7
Vas >.....	30	11	13	31	27	16	28	40	64	127		387	11	14	32	28	38	34	30	44	81	118	—	—	—	430	817
Veszprém >.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Zala >.....	4	2	7	14	11	3	9	10	27	31		118	6	20	19	22	12	19	8	17	24	25	—	—	—	172	290
Összesen....	45	20	26	54	43	27	46	77	108	184		630	27	49	64	61	64	63	42	75	118	158	—	—	—	721	1.351
b) Duna bal partja.																											
Arva vármegye.....	—	1	1	—	—	—	—	1	2	2		7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	9
Bars >.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3		3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	6
Esztergom vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2		4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5
Hont vármegye.....	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—		4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	9
Selmeczbánya tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Liptó vármegye.....	—	—	—	1	1	1	2	3	1	1		10	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	17
Nógrád >.....	1	1	1	—	—	—	—	5	1	3		12	2	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	7	19
Nyitra >.....	2	—	1	5	2	6	4	1	4	5		30	3	1	2	4	1	2	2	1	2	1	—	—	—	16	46
Pozsony >.....	4	—	—	—	5	4	1	3	4	4		25	2	1	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	13	38
Pozsony tjt.....	—	—	—	1	2	—	—	1	4	4		16	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	23
Trencsén vármegye.....	3	—	3	6	3	1	2	4	4	4		30	2	1	1	—	1	1	2	—	2	3	—	—	—	13	43
Turóc >.....	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—		11	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	14
Zólyom >.....	—	—	—	2	—	3	—	1	2	1		9	—	3	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	10	19
Összesen....	11	2	8	17	14	16	12	23	31	27		161	11	8	9	1	12	4	5	8	12	16	—	—	—	86	247
c) Duna-Tisza köze.																											
Bács-Bodrog várm....	33	32	25	31	27	18	19	38	46	51		320	34	26	50	41	47	29	18	42	39	58	—	—	—	334	704
Baja tjt.....	1	—	—	1	2	1	1	2	5	3		16	—	—	4	4	1	2	2	4	—	—	—	—	—	19	35
Szabadka tjt.....	19	16	34	70	58	47	24	53	80	45		446	19	46	82	94	79	40	48	57	56	44	—	—	—	565	1.011
Újvidék tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	8
Zombor tjt.....	1	—	2	2	2	3	2	4	2	5		23	—	4	7	7	5	2	3	2	1	2	—	—	—	33	56
Csongrád vármegye.....	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—		1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hódmezővásárhely.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szeged tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Heves vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jász-Nagyk.-Sz. vm..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pest-P.-S.-Kisk. >..	13	4	4	5	5	4	7	15	6	12		75	12	8	1	7	7	6	11	7	7	13	—	—	—	79	154
Budapest sz.-föv....	28	3	8	19	23	28	45	78	52	21		306	26	7	8	10	14	14	8	17	11	9	2	—	—	126	433
Kecskemét tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen....	95	55	73	129	117	101	101	193	191	138		1.194	91	91	152	163	153	94	91	129	115	128	2	—	—	1.209	2.403
d) Tisza jobb partja.																											
Abauj-Torna várm....	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—		3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	5
Kassa tjt.....	1	—	—	2	1	3	2	11	3	3		26	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	39
Bereg vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	8
Borsod >.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4
Miskolc tjt.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—		7	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	11
Gömör és K.-Hont vm.	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—		11	—	—	1	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	10	21
Sáros vármegye.....	1	—	1	1	2	2	3	3	8	3		24	1	3	1	2	1	1	2	4	1	2	—	—	—	18	45
Szepes >.....	1	1	1	—	2	1	4	5	2	1		18	—	—	—	3	3	2	—	—	—	—	—	—	—	14	32
Ung >.....	—	—	2	1	3	—	—	1	1	7		15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	21
Zemplén >.....	3	—	3	1	1	4	3	10	15	7		47	7	1	3	2	5	1	1	14	2	4	—	—	—	40	87
Összesen....	8	1	10	5	10	11	16	38	41	16		156	12	7	6	11	12	10	7	29	11	9	—	—	—	114	270

Közigazgatási alkatrész, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	Összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
c) Tisza bal partja.																									
Békés vármegye.....	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Bihar ».....	—	—	1	—	—	—	—	2	1	1	—	5	—	—	10	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagyvárad tjt.....	—	—	1	—	—	—	—	2	1	2	1	9	3	1	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—
Hajdu vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Debrecen tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Máramaros várm.....	2	3	5	5	—	4	2	14	18	14	—	67	1	3	8	8	3	4	3	23	19	5	—	—	—
Szabolcs ».....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szatmár ».....	1	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Szatmárnémeti tjt...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szilágy vármegye.....	—	1	1	—	1	—	—	1	1	—	—	5	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ugocsa ».....	1	1	—	1	—	—	—	1	7	10	—	21	2	—	4	3	1	—	1	8	12	9	—	—	—
Összesen....	4	5	8	6	3	4	5	22	31	27	—	115	6	6	14	13	6	5	5	32	34	14	—	135	230
d) Tisza-Maros szöge.																									
Arad vármegye.....	2	—	2	1	—	1	1	6	1	4	—	18	1	1	4	3	—	—	1	—	2	2	—	14	32
Arad tjt.....	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	4	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	6
Csanád vármegye.....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Krassó-Szörény vm...	5	5	8	23	17	5	8	28	32	29	—	100	5	10	22	14	10	12	11	13	16	15	—	128	288
Temes vármegye.....	9	4	3	12	13	1	7	13	23	13	—	98	5	10	7	22	7	9	9	11	9	7	—	96	194
Temesvár tjt.....	—	—	—	1	1	1	2	2	2	2	—	11	—	1	3	—	1	3	—	2	1	—	—	11	22
Versecz tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Torontál vármegye...	14	3	6	13	12	8	9	12	13	17	—	107	5	9	20	24	20	5	4	6	8	7	—	108	215
Pancsova tjt.....	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Összesen....	30	12	19	51	46	16	27	62	71	68	—	402	16	31	56	66	33	30	25	30	37	32	—	361	763
e) Királyhágóntúl.																									
Alsó-Fehér várm.....	1	—	1	—	1	—	—	—	—	2	—	5	1	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	3	8
Besztercze-Naszód ...	—	1	—	—	—	1	1	3	3	1	—	10	—	—	1	—	4	—	1	1	1	—	—	8	18
Brassó vármegye.....	—	—	—	1	—	—	—	1	1	1	—	4	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2	6
Csik ».....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	3
Fogarasz ».....	1	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Háromszék ».....	2	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	5	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	8
Hunyad ».....	2	—	1	—	—	1	—	5	6	4	1	20	2	—	—	—	1	—	—	1	2	2	—	8	28
Kis-Küküllő ».....	4	2	1	2	2	4	1	3	3	—	—	22	2	2	4	2	3	—	2	5	2	—	—	24	46
Kolozs ».....	3	—	—	1	3	—	—	1	3	1	—	12	4	1	1	1	—	—	—	1	1	2	—	11	23
Kolozsvár tjt.....	—	—	—	1	—	1	—	1	1	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Maros-Torda várm.....	2	—	3	3	2	1	1	4	1	—	—	17	2	—	1	1	—	1	—	1	3	—	—	9	26
Marosvásárhely (tjt.)	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	9	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	3
Nagy-Küküllő várm...	6	1	—	3	2	3	1	2	4	10	—	32	7	7	2	—	3	1	—	3	3	2	—	28	60
Szeben vármegye.....	—	—	1	1	2	—	2	3	3	1	—	13	—	—	—	1	1	1	—	1	2	2	1	9	22
Szolnok-Doboka vm...	—	1	1	2	—	—	—	2	2	2	—	8	—	1	2	—	—	—	—	1	1	1	—	6	14
Torda-Aranyos ».....	—	2	—	—	—	—	2	1	2	1	—	8	2	—	2	3	1	1	—	1	—	—	—	10	18
Udvárhely ».....	—	1	1	—	—	—	1	1	1	—	—	5	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	3	8
Összesen....	21	8	11	14	13	12	9	27	31	24	2	172	22	11	14	9	15	6	4	14	18	15	1	127	299
h) Fiume v. és ker.	98	22	15	37	31	39	23	63	40	24	—	387	101	23	34	35	36	23	16	23	10	14	—	314	701
Magyarország össz.	307	125	170	313	277	228	239	505	544	503	3	3.217	288	225	349	358	336	235	195	340	355	334	3	3.067	6.234
i) Horvát-Szlavonors.																									
Bjelovar-Križevci vm.	6	4	4	3	7	5	1	7	8	25	—	70	10	5	3	5	6	0	2	7	6	16	—	66	136
Lika-Krbava ».....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	—	2	—	1	—	—	1	—	1	—	—	5	5
Modruš-Rijeka ».....	2	1	—	2	2	—	1	7	1	4	—	20	3	1	2	2	1	1	—	1	2	1	—	14	34
Požega ».....	16	3	7	6	10	13	8	19	36	40	—	158	13	12	12	8	10	8	6	16	15	25	—	125	283
Srijem ».....	10	1	4	8	—	4	2	5	12	9	—	55	5	4	5	6	4	3	1	2	2	4	—	36	91
Zemun tjt.....	—	—	—	—	—	—	1	1	1	3	—	6	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	8
Varaždin vármegye...	—	—	—	—	1	—	—	—	4	3	—	8	1	—	—	—	1	1	1	—	2	3	—	9	17
Varaždin tjt.....	1	—	—	—	2	—	—	2	2	3	—	10	—	—	—	1	1	1	—	1	—	1	—	5	15
Virovitica vármegye.	8	1	2	—	2	3	1	5	7	15	—	44	10	3	3	3	2	2	2	5	2	9	—	41	85
Osijek tjt.....	—	—	—	2	1	—	3	1	3	3	—	13	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	5	18
Zagreb vármegye.....	11	1	5	7	3	—	5	7	3	7	—	49	5	—	2	3	2	3	2	—	2	5	—	24	73
Zagreb tjt.....	1	—	—	2	1	3	1	5	1	3	—	17	2	—	—	2	3	—	2	4	5	5	—	23	40
Összesen....	55	11	22	30	29	28	23	59	79	116	—	452	49	27	27	32	30	27	18	38	38	69	—	355	807
Magyarbirodalom	302	136	192	343	306	254	282	564	623	624	3	3.669	335	252	376	391	366	282	213	378	393	453	3	3.422	7.041

Közigazgatási körzetrész, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves									00 éven felüli ismertetlen kord	összesen	7 éven aluli	éves									00 éven felüli ismertetlen kord	összesen		
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54				7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
Magyarország.																										
a) Duna jobb partja.																										
Baranya vármegye...	151	84	141	151	124	107	95	220	286	514	—	1.873	162	151	177	199	182	121	98	130	317	428	—	2.015	3.888	
Pécs t.jv.	30	20	49	67	46	37	58	79	50	32	—	477	22	30	66	62	60	43	32	40	22	17	—	387	864	
Fejér vármegye...	194	73	80	107	99	70	74	99	136	119	—	1.060	215	160	162	108	153	90	84	101	112	106	—	1.384	2.444	
Székesfehérvár t.jv.	30	6	21	33	19	20	19	40	42	23	—	262	27	14	33	33	34	19	13	19	12	15	—	224	436	
Győr vármegye...	87	50	42	54	38	34	18	49	93	104	—	569	99	100	104	60	90	77	52	66	105	93	—	840	1.415	
Győr t.jv.	34	20	24	32	23	35	25	47	49	33	—	327	39	27	24	39	28	27	17	34	17	14	—	268	593	
Komárom vármegye...	180	79	76	93	59	57	60	138	167	151	—	1.046	127	152	144	124	115	110	81	95	123	130	—	1.240	2.286	
Komárom t.jv.	2	1	6	13	16	8	10	23	18	15	—	112	5	7	11	10	11	12	3	9	3	12	—	83	195	
Moson vármegye...	182	70	61	55	49	44	38	71	92	105	—	747	185	94	91	99	83	86	59	69	75	75	—	910	1.663	
Somogy »	253	172	154	205	191	131	102	278	372	475	—	2.392	278	305	315	310	271	204	150	281	379	437	—	2.930	5.328	
Sopron »	314	117	118	186	137	127	97	210	299	311	—	1.916	334	235	269	238	241	186	165	224	225	244	—	2.361	4.277	
Sopron t.jv.	28	6	18	19	20	23	29	35	23	16	—	217	37	11	22	20	19	17	13	17	9	15	—	180	403	
Tolna vármegye...	192	72	97	123	150	86	56	173	178	259	—	1.391	198	156	169	167	170	136	90	145	176	239	—	1.640	3.037	
Vas »	427	137	179	240	229	151	137	291	396	535	—	2.731	425	310	305	344	372	281	210	342	438	436	—	3.513	6.244	
Veszprém »	209	85	83	103	78	67	53	124	224	236	—	1.272	199	161	128	152	126	83	86	137	190	196	—	1.458	2.780	
Zala »	411	254	211	312	245	182	176	414	552	748	—	3.503	436	541	480	508	400	317	247	451	606	623	—	4.613	8.118	
Összesen....	2703	1246	1355	1870	1528	1199	1047	2291	2977	3674	—	19.893	2.818	2454	2569	2580	2355	1809	1390	2.213	2309	3079	—	24.076	43.971	
b) Duna bal partja.																										
Arva vármegye...	38	19	29	27	23	25	21	83	142	176	—	583	40	31	35	42	43	35	41	71	115	137	—	590	1.173	
Bars »	143	70	79	98	83	50	94	227	273	322	—	1.370	128	115	112	85	99	89	90	135	190	187	—	1.260	2.606	
Esztergom vármegye...	75	44	54	55	49	45	33	90	111	136	—	692	112	74	74	77	58	59	40	69	101	104	—	765	1.400	
Hont vármegye...	90	42	42	70	40	36	39	105	122	149	—	725	77	71	78	97	63	49	56	80	111	108	—	796	1.521	
Selmeczbánya t.jv.	15	8	8	12	13	5	18	38	46	10	—	179	24	11	17	21	14	17	13	24	21	13	—	178	354	
Liptó vármegye...	08	30	24	33	27	26	25	77	63	76	—	448	61	64	48	40	36	21	49	27	64	—	—	470	918	
Nógrád »	273	133	145	195	138	99	105	249	356	236	—	1.929	279	225	224	206	187	103	129	207	269	199	—	2.028	3.937	
Nyitra »	580	214	177	213	189	133	107	380	527	464	—	3.000	567	358	283	269	231	190	176	293	399	406	—	3.148	6.148	
Pozsony »	465	209	143	203	170	109	110	242	410	448	—	2.521	511	330	271	245	231	188	151	247	246	231	—	2.754	5.275	
Pozsony t.jv.	109	25	40	80	53	66	52	109	103	70	—	707	116	60	70	83	82	63	41	78	58	69	—	710	1.417	
Trencsén vármegye...	196	140	110	173	155	139	181	336	486	438	—	2.408	261	198	215	182	155	133	145	316	482	495	—	2.532	4.990	
Turóc »	38	11	10	13	10	17	24	41	47	35	—	241	33	17	16	23	16	11	11	30	20	39	—	215	466	
Zólyom »	114	43	52	66	60	63	71	156	179	135	—	939	108	60	79	85	71	51	74	117	152	114	—	906	1.845	
Összesen....	2349	938	919	1233	1014	848	936	2183	2885	2606	—	15.742	2.312	1.613	1.522	1.458	1.290	1.026	935	1.699	2.212	2.239	—	16.378	32.120	
c) Duna-Tisza köze.																										
Bács-Bodrog várm.	408	237	257	376	318	215	186	399	301	387	—	3.164	330	382	339	549	510	274	190	356	287	328	—	3.750	6.914	
Baja t.jv.	22	5	11	30	28	24	16	33	29	26	—	224	17	8	29	34	31	18	10	16	18	20	—	201	425	
Szabadka t.jv.	63	30	76	144	134	111	66	161	176	115	—	1.085	63	102	179	187	149	92	93	104	83	84	—	1.141	2.226	
Újvidék t.jv.	21	4	12	16	11	10	12	23	11	6	—	134	17	9	20	26	11	10	7	11	6	7	—	124	258	
Zombor t.jv.	14	4	21	27	16	11	21	16	17	—	—	166	7	21	34	31	29	11	10	10	10	4	—	167	333	
Csongrád vármegye...	134	82	91	131	82	54	42	109	143	183	—	1.051	150	183	216	198	174	102	77	99	103	125	—	1.437	2.438	
Hódmezővásárhely...	29	10	9	18	16	12	6	17	13	10	—	140	21	20	22	30	34	14	7	15	5	13	—	190	330	
Szeged t.jv.	79	38	94	118	78	77	57	100	82	71	—	809	55	77	153	126	88	76	39	69	53	44	—	780	1.580	
Heves vármegye...	279	184	174	224	188	131	137	247	343	248	—	2.155	303	298	315	331	288	204	170	274	311	240	—	2.737	4.892	
Jász-Nagyk.-Sz. vm.	308	167	174	261	146	106	110	169	187	143	—	1.777	308	316	415	374	252	197	139	215	178	132	—	2.527	4.304	
Pest-P.-S.-Kisk. »	1378	420	473	653	519	376	380	782	700	673	—	6.416	1.809	802	911	949	692	670	391	563	549	524	—	7.262	13.678	
Budapest sz.-főv.	924	160	402	698	664	643	602	1.161	702	342	—	6.353	939	299	526	698	632	557	374	482	311	301	—	5.169	11.527	
Kecskemét t.jv.	41	32	37	49	32	25	12	31	50	32	—	341	45	73	79	77	51	38	22	56	33	38	—	512	853	
Összesen....	3703	1382	1831	2745	2232	1803	1703	3254	2903	2253	—	22.811	3.617	2604	3.438	3.609	2.941	2.163	1.535	2.270	1.957	1.861	—	22.597	49.808	
d) Tisza jobb partja.																										
Abauj-Torna várm.	108	39	48	64	38	49	33	115	143	130	—	772	87	78	54	70	63	45	40	99	121	122	—	779	1.551	
Kassa t.jv.	31	7	38	28	26	38	64	36	21	—	—	312	26	18	30	31	35	34	19	34	19	14	—	200	572	
Bereg vármegye...	27	11	2	14	15	4	8	23	37	40	—	136	15	18	26	28	18	11	9	36	21	26	—	208	394	
Borsod »	127	73	92	95	85	63	54	160	156	87	—	991	190	143	164	143	127	89								

[illegible]

Közigazgatási körzethatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves									80 éven feletti	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									80 éven feletti		ismeretlen korú	összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
e) Tisza bal partja.																											
Békés vármegye.....	3	2	—	1	—	—	1	2	1	—	—	10	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	5	15	
Bihar ».....	71	33	38	42	33	16	13	61	69	76	—	452	50	56	72	71	39	34	22	66	71	61	—	542	994		
Nagyvárad tjt.....	7	3	5	3	4	3	13	7	15	4	—	64	9	4	11	8	6	4	7	7	3	6	—	65	129		
Hajdu vármegye.....	19	11	13	14	5	4	5	7	18	19	—	115	19	41	31	20	25	14	15	21	14	9	—	209	324		
Debreczen tjt.....	5	2	2	6	2	5	5	8	7	3	—	46	6	5	6	6	4	2	1	2	3	2	—	37	83		
Máramaros várm.....	92	87	98	132	86	80	92	302	479	417	—	1.895	109	138	175	198	151	148	160	454	577	360	—	2.460	4.325		
Szabolcs ».....	53	59	50	50	26	18	30	71	74	103	—	534	59	119	114	78	54	30	44	79	76	80	—	733	1.267		
Szatmár ».....	113	90	82	124	71	56	54	230	330	275	—	1.420	104	152	195	163	119	98	112	259	333	209	—	1.744	3.170		
Szatmárnémeti tjt.....	11	3	2	12	5	3	3	13	7	4	—	63	7	5	8	8	6	4	4	8	4	3	—	57	120		
Szilágy vármegye.....	105	60	76	100	60	55	30	137	226	180	—	1.038	88	121	159	144	91	69	83	161	205	151	—	1.272	2.310		
Ugocsa ».....	49	23	19	39	22	17	14	76	134	105	—	503	45	51	65	47	60	58	41	106	128	81	—	682	1.185		
Összesen.....	523	378	386	532	314	257	260	914	1.360	1.186	1	6.116	496	692	838	743	556	461	479	1.165	1.474	962	—	7.806	13.922		
f) Tisza-Maros szöge.																											
Arad vármegye.....	22	6	8	13	9	11	7	27	29	14	—	140	28	21	13	16	12	14	9	19	27	13	—	172	318		
Arad tjt.....	2	1	4	2	2	4	1	1	2	—	—	19	1	1	2	3	2	—	1	3	1	—	—	14	33		
Csanád vármegye.....	2	—	7	7	3	2	2	7	5	10	—	45	4	9	8	8	8	2	3	—	—	—	—	50	95		
Krassó-Szörény vm.....	10	8	15	24	16	13	17	36	38	14	—	191	4	12	22	21	18	14	11	21	30	11	—	164	355		
Temes vármegye.....	19	6	7	12	4	9	8	25	31	9	—	130	13	11	17	19	9	9	11	20	17	17	—	143	273		
Temesvár tjt.....	—	2	—	1	—	2	5	2	2	3	—	17	1	1	—	—	2	—	1	1	1	—	—	7	24		
Versecz tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
Torontál vármegye.....	—	1	4	7	4	1	2	9	9	10	—	47	2	9	12	6	6	2	1	2	3	3	—	46	93		
Pancsova tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1		
Összesen.....	55	24	45	66	38	42	42	107	116	60	—	595	53	64	74	74	57	47	35	68	81	45	—	595	1.193		
g) Királyhágóntúl.																											
Alsó-Fehér várm.....	58	33	60	82	70	34	31	93	134	80	—	675	55	67	89	109	57	46	35	80	116	80	—	734	1.409		
Besztercze-Naszód.....	21	18	23	47	42	28	13	56	64	45	—	357	26	34	64	53	52	45	31	78	65	53	—	504	861		
Brassó vármegye.....	—	1	1	3	1	—	1	—	—	1	—	8	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	10		
Csik ».....	7	17	9	12	10	18	15	38	49	32	—	207	5	16	23	12	18	14	10	38	43	14	—	193	400		
Fogaras ».....	8	6	18	14	12	14	16	21	33	22	—	164	6	7	10	25	19	7	10	16	23	18	—	136	300		
Háromszék ».....	2	2	—	2	3	1	1	6	8	4	—	29	2	4	6	5	—	3	—	2	1	2	—	25	54		
Hunyad ».....	20	19	24	35	31	22	18	70	74	100	—	413	23	21	40	34	36	29	27	60	74	60	—	409	822		
Kis-Küküllő ».....	39	20	20	37	33	21	9	49	51	78	—	337	20	40	62	48	30	18	23	43	73	56	—	424	781		
Kolozs ».....	139	74	73	95	87	46	45	133	162	162	—	1.016	132	131	144	165	115	77	58	163	230	121	—	1.336	2.352		
Kolozsvár tjt.....	11	8	13	27	15	13	15	24	18	9	—	153	6	9	18	16	13	4	12	6	7	—	95	248			
Maros-Torda várm.....	31	26	36	37	29	13	18	53	86	81	—	410	25	45	52	50	35	32	25	71	78	77	—	490	900		
Marosvásárhely tjt.....	—	1	—	5	4	2	2	2	2	3	—	21	9	1	5	5	1	—	1	1	2	—	—	18	39		
Nagy-Küküllő várm.....	22	17	10	8	19	8	3	16	17	35	—	153	18	14	17	15	11	12	5	22	20	18	—	152	305		
Szeben vármegye.....	11	4	12	17	11	6	6	15	19	22	—	123	12	5	13	13	9	13	6	19	11	12	—	113	236		
Szolnok-Doboka vm.....	92	79	96	129	81	65	55	172	267	180	—	1.216	87	144	239	193	157	102	109	232	297	154	—	1.718	2.935		
Torda-Aranyos ».....	53	35	32	60	44	24	27	89	102	87	—	553	67	78	98	79	65	36	24	85	90	63	—	685	1.238		
Udvarhely ».....	1	—	1	3	—	—	—	—	2	2	—	11	—	1	1	2	2	1	—	2	—	3	—	19	23		
Összesen.....	515	360	428	613	492	317	275	837	1.088	941	—	5.866	493	617	831	832	620	439	368	929	1.130	735	—	7.047	12.913		
h) Fiume v. és ker.																											
Magyarország össz.	1.339	940	1.053	1.464	1.033	787	787	2.388	3.319	2.942	1	16.113	1.358	1.692	2.170	1.949	1.486	1.165	1.144	2.739	3.306	2.397	—	19.406	35.519		
Horvát-Szlavonors.																											
Bjelovar-Križevci vm.	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2		
Lika-Krbava ».....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Modruš-Rijeka ».....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Požega ».....	4	1	2	—	—	1	—	1	1	1	—	11	2	2	4	2	—	2	—	2	1	—	—	15	26		
Srijem ».....	8	2	3	7	3	5	1	12	11	10	—	62	5	7	5	6	1	7	1	6	5	8	—	51	119		
Zemun tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1		
Varaždin vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Varaždin tjt.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1		
Virovitica vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	5	5		
Osijek tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Zagreb vármegye.....	6	3	2	2	4	5	—	9	15	18	—	64	11	5	8	3	—	4	8	20	10	23	—	98	162		
Zagreb tjt.....	1	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	5	—	—	—	2	—	1	1	—	—	—	—	4	9		
Összesen.....	19	7	8	9	7	12	7	24	30	30	—	147	18	15	19	13	1	14	10	29	22	31	—	172	319		
Magyarbirodalom	1.403	947	1.061	1.473	1.045	799	798	2.412	3.349	2.972	1	16.260	1.376	1.707	2.189	1.962	1.487	1.179	1.154	2.768	3.328	2.428	—	19.578	35.838		

Közigazgatási, országos, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves								60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves								60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen		
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22		23
Magyarország.																										
a) Duna jobb partja.																										
Baranya vármegye...	13	8	21	33	25	17	18	34	49	78	—	296	11	31	44	57	53	23	25	23	31	54	—	312	608	
Pécs tjt.	3	2	—	1	4	1	4	—	4	1	—	20	2	—	2	4	7	4	2	2	—	2	—	25	45	
Fejér vármegye...	67	31	28	42	22	20	21	44	71	69	—	415	71	71	53	70	61	48	41	42	56	52	—	565	980	
Székesfehérvár tjt.	2	3	6	2	4	3	5	12	5	4	—	46	5	1	3	6	3	3	1	4	5	1	—	32	78	
Győr vármegye...	4	5	4	4	4	2	6	7	10	15	—	61	7	9	12	11	4	4	2	10	9	16	—	84	145	
Győr tjt.	3	—	2	2	2	1	3	5	3	1	—	22	1	3	3	4	3	2	—	3	—	—	—	19	41	
Komárom vármegye...	46	24	26	23	18	26	22	55	70	57	—	367	66	78	45	48	43	35	25	51	39	38	—	468	885	
Komárom tjt.	1	—	2	5	1	7	6	10	7	—	—	45	2	—	7	5	1	2	3	5	3	4	—	32	77	
Moson vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Somogy »	37	32	30	44	40	37	21	69	93	150	—	562	44	51	62	74	49	52	31	70	104	127	—	604	1.226	
Sopron »	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Sopron tjt.	1	—	—	—	2	2	1	2	—	—	—	8	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Tolna vármegye...	20	17	16	19	28	17	21	31	53	68	—	290	27	32	23	40	29	25	29	27	55	65	—	352	642	
Vas »	10	—	4	7	5	7	3	7	11	18	—	72	6	13	10	8	6	10	12	10	20	13	—	108	180	
Veszprém »	42	15	16	31	26	19	11	42	63	86	—	351	42	44	27	30	41	23	16	50	92	44	—	385	736	
Zala »	9	5	4	13	4	—	4	13	13	18	—	82	3	3	11	13	10	3	9	9	10	16	—	89	172	
Összesen....	259	142	160	226	194	159	146	329	456	572	—	2.643	287	336	302	356	291	234	196	306	395	434	—	3.137	5.780	
b) Duna bal partja.																										
Arva vármegye...	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	3
Bars »	8	9	5	12	7	6	9	22	34	28	—	140	5	8	6	14	11	11	6	9	22	13	—	105	245	
Esztergom vármegye...	8	6	2	9	7	12	3	12	20	9	—	88	13	11	10	11	7	4	3	11	20	6	—	96	184	
Hont vármegye...	2	5	6	10	6	2	7	10	17	9	—	74	6	5	4	3	4	5	3	11	5	11	—	57	181	
Selmeczbánya tjt.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Liptó vármegye...	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Nógrád »	5	4	2	4	5	2	3	7	8	5	—	43	3	8	6	3	1	3	1	4	8	2	—	39	82	
Nyitra »	12	5	3	7	8	2	5	7	8	—	—	62	9	8	14	11	6	5	4	7	6	6	—	76	138	
Pozsony »	7	7	5	10	7	4	12	15	19	—	—	96	11	12	15	9	16	9	8	14	14	12	—	120	216	
Pozsony tjt.	1	1	2	3	2	2	1	1	2	—	—	15	2	2	1	3	2	1	1	1	1	—	—	14	29	
Trencsén vármegye...	1	—	1	2	1	2	—	—	—	—	—	9	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	12
Túróc »	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3
Zólyom »	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Összesen....	46	37	26	59	47	35	33	72	103	77	—	535	49	55	57	56	45	40	26	57	76	52	—	513	1.048	
c) Duna-Tisza köze.																										
Bács-Bodrog várm...	20	7	14	17	12	22	10	24	16	24	—	166	8	23	26	20	23	11	20	9	18	—	—	—	187	353
Baja tjt.	—	1	—	—	1	—	1	2	1	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Szabadka tjt.	1	—	2	5	1	2	2	4	4	2	—	21	3	—	—	6	—	2	—	—	1	1	—	—	13	34
Újvidék tjt.	6	—	1	3	3	1	—	4	2	2	—	22	5	1	4	5	4	3	2	2	2	—	—	—	30	52
Zombor tjt.	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	3	6
Csongrád vármegye...	4	5	15	16	20	18	3	14	15	15	—	123	3	14	23	25	13	9	9	19	18	10	—	—	143	268
Hódmezővásárhely...	41	14	16	40	35	24	18	34	29	26	—	257	37	51	76	60	48	37	14	31	25	28	—	—	413	680
Szeged tjt.	6	—	2	1	3	—	—	6	5	1	—	24	3	5	—	2	1	3	—	—	1	2	—	—	17	41
Heves vármegye...	21	15	9	12	10	11	10	14	16	23	—	141	21	33	35	18	16	12	9	17	26	21	—	—	208	349
Jász-Nagyk.-Sz. vm.	100	117	131	140	85	54	52	79	90	70	—	918	134	210	212	203	166	123	78	108	98	82	—	—	1.412	2.320
Pest-P.-S.-Kisk. »	232	89	111	199	115	100	85	173	193	154	—	1.451	223	212	220	278	227	145	115	158	192	109	—	—	1.808	3.259
Budapest sz.-föv.	123	18	67	105	99	107	91	143	99	43	—	894	120	44	66	110	85	75	41	63	33	34	—	—	677	1.571
Kecskemét tjt.	15	6	15	21	12	9	5	16	15	15	—	129	9	22	32	21	13	14	12	16	8	16	—	—	162	291
Összesen....	569	272	334	558	396	348	277	503	485	375	—	4.167	566	615	695	766	596	446	292	434	341	322	—	—	5.073	9.240
d) Tisza jobb partja.																										
Abauj-Torna várm...	21	16	21	24	24	14	15	43	70	50	—	298	28	39	40	42	35	27	22	40	47	45	—	—	365	663
Kassa tjt.	—	2	1	1	2	3	2	3	2	—	—	16	1	3	2	1	3	1	2	2	2	—	—	—	17	33
Bereg vármegye...	65	40	47	44	35	26	50	77	87	81	—	533	61	87	92	69	59	47	36	64	73	53	—	—	641	1.174
Borsod »	70	45	42	61	24	23	26	81	87	59	—	523	79	94	70	77	82	58	51	72	93	70	—	—	746	1.269
Miskolc tjt.	17	6	19	19	15	12	14	24	18	9	—	155	17	10	21	16	17	4	3	16	9	9	—	—	122	275
Gömör és K.-Hont vm.	30	23	26	26	23	23	14	40	54	43	—	308	38	43	41	46	33	23	16	29	24	36	—	—	334	642
Sáros vármegye...	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	3	—	4	—	1	2	—	—	—	—	16	—	—	23	26
Szepes »	1	—	1	1	1	2	—	1	—	—	—	7	—	—	—	—										

Közigazgatási, országos, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt	
	7 éves alatti	éves								60 éves feletti	ismeretlen korú	összesen	7 éves alatti	éves								60 éves feletti	ismeretlen korú	összesen		
		3-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					3-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					
I	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
Magyarország.																										
a) Duna jobb partja.																										
Baranya vármegye.....	9	7	3	10	9	6	6	13	14	20	—	97	12	7	5	8	13	7	9	11	19	17	—	108	206	
Pécs tjt.....	2	—	—	3	1	—	1	2	—	1	—	10	—	—	—	6	1	1	1	—	1	—	—	6	16	
Fejér vármegye.....	0	3	3	6	4	3	1	10	13	10	—	62	11	6	6	6	4	4	1	3	7	11	—	59	121	
Székesfehérvár tjt.....	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	3	1	—	1	—	—	2	—	1	—	—	—	6	9	
Győr vármegye.....	8	7	5	11	4	8	1	9	17	16	—	86	15	11	11	8	8	12	10	23	11	—	124	210		
Győr tjt.....	5	1	4	3	3	4	—	7	9	6	—	42	3	3	3	1	1	2	3	7	2	—	33	75		
Komárom vármegye.....	7	4	3	1	5	2	4	4	8	11	—	49	5	5	4	3	4	7	1	12	8	9	—	58	107	
Komárom tjt.....	—	1	1	2	—	—	—	—	4	—	—	8	—	1	—	—	—	1	2	—	—	—	—	4	12	
Moson vármegye.....	12	3	4	4	5	1	1	8	3	8	—	49	13	5	10	6	9	14	6	10	5	7	—	85	134	
Somogy ».....	7	0	10	14	13	12	6	25	28	30	—	160	9	17	22	20	14	12	11	19	22	22	—	168	328	
Sopron ».....	21	4	7	18	11	8	10	20	22	27	—	148	28	24	26	24	19	13	9	24	26	22	—	215	363	
Sopron tjt.....	15	5	10	7	6	5	11	5	9	9	—	82	9	7	9	9	13	1	4	5	6	4	—	67	149	
Tolna vármegye.....	16	21	10	13	6	16	13	26	40	42	—	203	16	14	21	20	26	11	9	23	31	38	—	218	421	
Vas ».....	67	29	30	60	43	32	25	81	105	132	—	604	63	59	57	61	63	58	56	76	98	119	—	710	1.314	
Veszprém ».....	23	10	10	12	9	9	18	20	31	30	—	181	28	30	29	24	23	21	20	35	37	43	—	290	471	
Zala ».....	8	6	7	4	1	2	3	8	10	11	—	60	4	3	6	3	6	7	9	9	6	—	62	122		
Összesen.....	209	107	108	168	120	109	100	239	313	371	—	1.844	217	196	216	208	204	169	153	245	293	312	—	2.213	4.057	
b) Duna bal partja.																										
Arva vármegye.....	1	3	2	5	4	3	2	8	12	6	—	40	9	7	6	3	6	5	3	9	10	7	—	65	111	
Bars ».....	5	5	1	3	2	3	3	8	6	5	—	41	2	2	2	2	4	—	2	1	4	2	—	21	62	
Esztergom vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	1	1	4	—	8	—	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	4	12	
Hont vármegye.....	13	7	11	8	13	10	6	35	45	33	—	181	7	12	18	12	14	9	11	23	23	25	—	150	340	
Selmeczbánya tjt.....	5	—	2	4	4	2	2	9	5	2	—	35	—	3	3	4	—	2	1	2	—	2	—	17	52	
Liptó vármegye.....	26	12	11	10	15	17	30	72	69	38	—	306	30	22	17	22	23	20	15	40	41	34	—	264	570	
Nógrád ».....	35	32	47	33	28	31	30	67	103	89	—	495	34	46	40	58	38	30	26	64	99	78	—	532	1.027	
Nyitra ».....	57	18	18	29	26	23	33	52	92	102	—	450	44	35	31	28	15	24	21	40	55	34	—	377	827	
Pozsony ».....	23	12	9	8	8	12	7	13	15	20	—	127	16	12	16	18	17	8	9	13	17	22	—	148	275	
Pozsony tjt.....	18	3	7	9	4	12	11	13	13	15	—	105	10	4	9	11	10	3	8	9	8	14	—	80	191	
Trencsén vármegye.....	32	16	8	13	11	20	9	40	45	59	—	253	27	21	25	13	12	11	10	30	41	44	—	234	487	
Turóc ».....	41	18	13	13	16	12	16	54	63	47	—	293	35	30	21	24	16	24	17	35	40	55	—	297	590	
Zólyom ».....	30	19	21	23	17	23	36	80	74	50	—	373	24	23	30	32	20	20	33	35	60	33	—	330	705	
Összesen.....	286	145	150	164	148	168	186	452	546	468	—	2.213	238	223	227	227	185	171	157	306	398	401	—	2.534	5.247	
c) Duna-Tisza köze.																										
Bács-Bodrog várm....	31	15	32	50	45	27	21	76	63	58	—	418	36	57	56	72	64	53	36	49	57	33	—	513	931	
Baja tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	3	5	
Szabadka tjt.....	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2	5	
Újvidék tjt.....	8	1	2	8	4	3	3	3	3	3	—	38	2	3	7	1	2	1	—	3	—	1	—	20	58	
Zombor tjt.....	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2	4	
Csongrád vármegye.....	3	—	—	2	1	1	4	—	—	—	—	11	1	3	—	1	2	—	1	—	—	—	—	9	20	
Hódmezővásárhely.....	1	—	3	1	—	1	—	2	1	—	—	9	—	—	1	—	—	2	—	1	1	—	—	5	14	
Szeged tjt.....	—	—	1	3	1	2	—	1	2	—	—	10	2	—	—	2	—	1	—	—	1	1	—	7	17	
Heves vármegye.....	1	—	2	1	1	3	1	2	1	—	—	12	1	1	1	2	1	1	1	3	2	—	—	13	25	
Jász-Nagyk.-Sz. vm....	2	3	2	1	—	1	1	1	4	3	—	18	3	3	1	2	1	7	3	3	—	1	—	24	49	
Pest P.-S.-Kisk. ».....	105	32	50	56	58	31	34	80	85	95	—	620	104	91	70	87	64	44	40	53	50	64	—	667	1.293	
Budapest sz.-főv....	64	12	21	60	52	59	60	90	55	34	—	516	44	21	34	51	37	38	23	52	22	32	—	354	870	
Kecskemét tjt.....	—	2	1	1	1	1	1	—	1	—	—	8	—	1	2	1	—	1	—	1	—	1	—	7	15	
Összesen.....	215	65	114	186	164	129	126	266	215	193	—	1.673	193	181	173	221	172	148	106	165	134	133	—	1.626	3.299	
d) Tisza jobb partja.																										
Abaúj-Torna várm....	6	3	2	6	2	1	4	5	8	6	—	43	5	1	2	4	3	1	—	5	5	2	—	28	71	
Kassa tjt.....	1	—	—	2	1	3	3	6	4	1	—	21	2	2	3	—	1	—	1	2	2	4	—	17	38	
Bereg vármegye.....	2	1	—	—	—	—	1	1	4	1	—	10	1	—	3	—	1	1	—	1	2	6	—	15	25	
Borsod ».....	4	—	4	7	3	3	1	13	6	3	—	44	4	3	1	3	6	2	4	7	5	2	—	37	81	
Miskolc tjt.....	3	3	3	4	2	2	5	5	4	1	—	32	—	2	5	3	4	1	1	—	1	—	—	17	49	
Gömör és K.-Hont vm....	70	32	25	52	40	37	38	86	110	76	—	566	59	64	60	43	47	40	34	59	63	65	—	534	1.100	
Sáros vármegye.....	6	1	4	9	3	5	5	13	17	30	—	92	1	3	6	2	3	5	—	10	20	21	—	71	164	
Szepes ».....	83	13	16	19	15	10	20	38	50	29	—	293	22	18	15	26	19	12	7	17	29	35	—	200	493	
Ung ».....	—	—	—	—	—	—	—	—	2	12	—	14	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	17	
Zemplén ».....	6	3	3	4	1	2	1	5	8	16	—	49	6	4	8	5	2	3	2	4	10	12	—	56	105	
Összesen.....	181	56	57	103	67	63	78	172	213	175	—	1.165	101	98	103	86	86	65	49	105	137	148	—	978	2.143	

Közigazgatási, országgrés, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt
	7 éven alatti	éves								60 éven felüli	ismeretlen korú	Összesen	7 éven alatti	éves								60 éven felüli	ismeretlen korú	Összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
c) Tisza bal partja.																									
Békés vármegye.....	169	87	81	112	92	63	51	85	51	35	—	816	143	196	190	192	202	109	70	81	72	39	—	1.294	2.110
Bihar	4	—	—	—	—	2	1	2	2	—	—	11	2	—	2	4	—	1	—	1	—	1	—	11	22
Nagyvárad tjt.....	2	1	—	1	—	1	—	2	2	—	—	9	—	—	1	—	1	1	—	—	1	—	—	4	13
Hajdu vármegye.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	3
Debreczen tjt.....	1	—	2	—	1	—	—	—	1	1	—	7	1	1	—	2	—	3	—	—	—	1	—	8	15
Máramaros várm.....	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	4
Szabolcs	21	15	11	16	11	9	10	30	24	20	—	167	39	33	39	24	16	23	11	17	16	28	—	246	413
Szatmár	3	1	3	1	1	1	2	1	—	—	—	13	1	—	—	—	1	2	2	1	—	—	—	7	20
Szatmárnémeti tjt.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Szilágy vármegye.....	—	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	7	3	2	2	—	1	—	—	1	—	—	—	10	17
Ugocsa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	3
Összesen.....	192	105	99	133	106	77	64	121	35	56	—	1.038	189	232	234	223	221	138	84	102	90	21	—	1.584	2.622
f) Tisza-Maros szöge.																									
Arad vármegye.....	15	3	7	11	8	2	4	5	4	12	—	71	23	19	15	12	11	8	7	4	11	4	—	114	185
Arad tjt.....	1	—	1	2	1	1	2	5	1	2	—	16	1	—	1	4	1	1	2	2	3	2	—	17	33
Csanád vármegye.....	23	23	16	13	11	9	7	22	15	20	—	158	16	32	38	26	25	10	8	12	11	5	—	133	341
Krassó-Szörény vm.....	—	—	1	3	1	1	4	1	2	1	—	14	—	—	3	—	2	1	1	—	4	1	—	12	26
Temes vármegye.....	3	—	4	5	2	3	1	12	10	21	—	61	3	4	8	9	6	10	3	2	10	6	—	61	122
Temesvár tjt.....	2	2	—	1	3	1	—	5	—	—	—	14	1	—	—	2	4	2	1	—	1	2	—	13	27
Versecz tjt.....	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	3
Torontál vármegye.....	22	19	9	14	16	8	12	31	22	15	—	168	17	32	22	30	30	18	20	25	13	13	—	225	393
Pancsova tjt.....	—	—	1	—	—	1	—	5	5	1	—	13	1	3	1	4	1	—	1	2	1	1	—	15	28
Összesen.....	65	47	40	49	42	26	30	86	60	72	—	517	62	90	88	87	81	50	43	47	59	34	—	647	1.158
g) Királyhágtántól.																									
Alsó-Fehér várm.....	7	1	2	4	2	—	—	7	9	3	—	35	3	3	5	8	1	6	—	2	0	3	—	37	72
Besztercze-Naszód.....	14	10	18	22	15	8	6	26	26	30	—	175	8	14	19	25	31	9	7	22	19	15	—	159	334
Brassó vármegye.....	48	23	28	40	18	28	11	52	69	26	—	347	58	33	34	33	30	26	15	14	21	43	—	307	654
Csik	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Fogarasz.....	2	3	2	1	4	4	1	6	1	3	—	27	2	3	4	1	1	1	4	—	4	—	—	20	47
Háromszék.....	1	—	—	—	—	—	2	3	1	—	—	7	1	—	—	1	—	1	1	1	1	—	—	0	13
Hunyad.....	5	1	2	3	2	—	—	5	3	6	—	29	2	—	2	2	3	3	1	—	—	1	—	14	43
Kis-Küküllő.....	11	5	10	19	2	8	7	20	24	21	—	137	13	18	31	22	13	13	8	17	19	20	—	174	301
Kolozs.....	5	5	2	7	3	1	2	6	14	15	—	60	4	6	5	4	5	6	5	6	5	13	—	59	119
Kolozsvár tjt.....	1	—	2	5	3	2	3	3	4	2	—	25	1	1	1	—	1	1	—	2	—	—	—	7	32
Maros-Torda várm.....	—	—	4	4	3	2	—	4	7	2	—	27	4	3	7	6	2	2	1	3	3	—	—	31	58
Marosvásárhely tjt.....	1	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	4	—	—	—	—	1	—	1	1	1	—	—	4	8
Nagy-Küküllő várm.....	56	24	26	32	28	24	22	63	60	84	1	420	46	38	56	50	47	26	29	50	52	66	—	466	856
Szeben vármegye.....	27	10	16	38	25	24	17	56	38	32	—	283	25	19	24	35	25	17	12	27	38	29	1	252	535
Szolnok-Doboka vm.....	3	2	—	1	2	2	—	2	2	2	—	16	—	1	5	1	1	—	1	1	—	—	—	11	27
Torda-Aranyos.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Udvábely.....	1	1	2	2	1	—	3	5	4	2	—	21	—	4	2	3	1	1	2	5	1	—	—	17	33
Összesen.....	133	85	116	178	108	105	74	259	256	239	1	1.604	167	143	195	197	152	111	87	149	170	192	1	1.564	3.163
h) Fiume v. és ker.																									
Magyarország össz.....	1.331	610	634	931	755	678	658	1.586	1.638	1.574	1	10.555	1.187	1.163	1.226	1.249	1.101	852	630	1.115	1.231	1.261	2	11.141	21.638
Horvát-Szlavonország.																									
Bjelovar-Križevci vm.....	1	—	—	2	3	—	2	2	1	3	—	14	2	—	1	—	—	—	2	1	1	—	—	7	21
Lika-Krbava.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Modruš-Rijeka.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Požega.....	3	2	—	2	3	—	3	3	4	—	—	20	2	1	1	—	2	1	1	4	2	3	—	17	37
Srijem.....	44	16	10	22	15	17	14	20	19	9	—	136	61	19	22	26	32	15	7	21	12	12	—	237	413
Zemun tjt.....	—	—	—	—	1	2	3	2	1	1	—	10	1	—	—	1	1	—	—	—	—	2	—	5	15
Varaždin vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Varaždin tjt.....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Virovitica vármegye.....	3	—	—	1	—	1	1	2	—	1	—	9	1	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	4	13
Osijek tjt.....	—	—	—	—	—	1	1	1	1	1	—	5	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	3	8
Zagreb vármegye.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	4
Zagreb tjt.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	1	—	—	—	1	2	—	1	—	—	8	9
Összesen.....	51	18	11	27	23	22	21	30	27	19	—	249	70	21	24	27	38	17	12	27	17	19	—	272	521
Magyarbirodalom.....	1.332	628	635	1.003	778	700	679	1.625	1.715	1.592	1	10.804	1.237	1.184	1.260	1.276	1.139	869	632	1.146	1.268	1.310	2	11.412	22.217

Közigazgatási, országos, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves									60 éven feletti	ismertetlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven feletti		ismertetlen korú	összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
Magyarország.																											
a) Duna jobb partja.																											
Baranya vármegye...	13	9	12	8	12	6	4	10	32	23		129	10	18	25	19	25	20	9	17	13	20		176	305		
Pécs t.jv.	—	1	—	2	—	—	—	1	1	—	—	5	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—		
Fejér vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Székesfehérvár t.jv.	2	—	1	3	—	—	—	—	1	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Győr vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Győr t.jv.	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Komárom vármegye...	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—		
Komárom t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Moson vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Somogy »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Sopron »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Sopron t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Tolna vármegye...	1	3	2	4	1	1	—	2	4	1	—	19	4	1	1	1	2	3	—	1	1	4	—	18	37		
Vas »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Veszprém »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Zala »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Összesen...	16	14	15	18	13	9	5	14	36	27	—	167	15	21	27	20	27	23	10	18	15	24	—	206	367		
b) Duna bal partja.																											
Árva vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Bars »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
Esztergom vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Hont vármegye...	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Selmeczbánya t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Liptó vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Nógrád »	1	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Nyitra »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Pozsony »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Pozsony t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Trencsén vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Turóc »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Zólyom »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Összesen...	1	—	2	2	8	4	5	4	2	—	—	28	—	—	1	3	3	—	1	3	3	—	—	14	42		
c) Duna-Tisza köze.																											
Bács-Bodrog várm.	242	80	116	199	162	113	89	211	164	106	—	1,482	242	175	364	381	282	147	91	151	113	91	—	2,037	3,519		
Baja t.jv.	1	1	—	3	—	—	—	1	3	2	—	11	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Szabadka t.jv.	2	—	5	13	7	11	5	11	7	7	—	68	4	5	12	15	10	7	1	7	5	—	—	—	—		
Újvidék t.jv.	25	7	20	23	22	20	17	23	12	10	—	179	21	12	32	26	17	13	15	14	12	10	—	172	351		
Zombor t.jv.	10	9	14	18	12	13	3	13	17	5	—	114	15	13	30	28	31	14	8	17	6	2	—	174	288		
Csongrád vármegye...	3	—	1	2	—	—	—	—	1	1	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Hódmezővásárhely.	1	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Szeged t.jv.	1	—	4	1	4	—	2	4	2	3	—	21	2	—	1	3	4	1	—	—	—	—	—	—	—		
Heves vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Jász-Nagyk.-Sz. vm.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Pest-P.-S.-Kisk. »	5	3	4	10	8	11	4	19	15	6	—	82	6	5	6	3	6	1	2	2	9	2	—	42	127		
Budapest sz.-föv.	10	3	13	19	18	14	12	20	5	2	—	116	2	5	7	4	3	5	2	6	4	3	—	41	157		
Kecskemét t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Összesen...	300	103	178	291	235	184	135	306	225	142	—	2,099	293	215	455	472	353	191	121	197	157	113	—	2,567	4,668		
d) Tisza jobb partja.																											
Abauj-Torna várm.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Kassa t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Bereg vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Borsod »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Miskolc t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Gömör és K.-Hont vm.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Sáros vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Szepes »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Ung »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Zemplén »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Összesen...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		

Közigazgatási, országos, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														
	7 éven aluli	éves										60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves										60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14	15-19					20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11					12	13	14	15	16	17	18	19	20					21	22	23	24	25	26																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					
c) Tisza bal partja.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							</

f) Izraelita.

Közigazgatási, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli		ismeretlen korú	összesen																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
		2	3	4	5	6	7	8	9	10					11	12	13	14	15	16	17	18	19					20	21	22	23	24	25	26																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
Magyarország.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						</

f) Izraelita.

Közigazgatási, országgrész, törvényhatóság	Fi													Nő													Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves										60 éven felüli	összesen	7 éven aluli	éves										60 éven felüli	összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14	15-19				20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
e) Tisza bal partja.																											
Békés vármegye	3	2	4	5	8	4	3	6	4	3			40	6	3	3	3	6	2	1	4	—	—		98	68	
Bihar „	15	7	11	17	1	4	4	3	11	7			80	9	6	7	10	3	6	4	8	6	9		68	148	
Nagyvárad tjt.....	12	1	7	11	9	9	13	13	3	10			88	11	6	7	8	9	9	8	9	5	5		77	165	
Hajdu vármegye.....	4	1	4	6	3	4	3	3	3	1			32	3	4	4	4	3	—	3	2	3			26	58	
Debreczen tjt.....	8	3	6	3	4	2	3	2	4	—			39	5	4	4	2	2	4	2	2	2			29	68	
Máramaros várm.....	47	35	31	37	28	24	18	36	42	53			351	41	28	54	48	46	44	35	55	47	46		444	795	
Szabolcs „	30	12	13	10	13	8	13	9	10	11			123	19	12	13	15	10	7	7	9	11	8		110	233	
Szatmár „	16	7	10	19	5	8	9	13	17	10			114	13	18	16	13	9	7	9	3	12	6		106	220	
Szatmárnémeti tjt.....	7	2	4	6	3	2	5	—	3	1			32	4	3	2	3	4	4	—	1	2	—		23	56	
Szilágy vármegye ...	10	4	9	11	5	5	2	7	6	5			64	2	5	3	8	2	3	2	2	6	4		37	101	
Ugocsa „	9	4	7	9	4	4	7	7	9	13			73	10	3	12	7	9	7	9	7	11	9		84	157	
Összesen.....	161	78	106	132	82	74	80	101	110	118			1.042	123	92	124	121	103	93	77	103	104	92		1.032	2.074	
f) Tisza-Maros szöge.																											
Arad vármegye	—	—	1	1	—	—	3	1	—	2			8	1	—	4	1	1	—	—	4	1	2		14	22	
Arad tjt.....	2	1	4	2	1	4	4	9	8	6			41	2	1	1	4	3	4	2	3	1	5		26	67	
Csanád vármegye.....	—	1	1	2	1	1	1	2	3	2			14	—	1	—	2	1	1	2	—	1	2		10	24	
Krassó-Szörény vm....	3	—	3	2	2	1	—	4	5	1			21	1	1	1	3	1	2	2	5	2	2		20	41	
Temes vármegye	—	—	—	1	1	—	2	5	2	2			13	—	1	4	—	1	1	—	1	1	—		9	22	
Temesvár tjt.....	5	2	3	8	6	3	4	4	3	10			45	4	2	3	3	5	1	2	1	3	3		27	75	
Versetz tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1			1	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—		3	4	
Torontál vármegye ..	5	1	4	4	5	2	2	2	4	2			32	—	1	2	2	—	3	6	1	—	1		16	43	
Pancsova tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	
Összesen.....	15	5	16	20	16	11	16	27	25	27			178	8	7	15	15	13	13	15	15	9	15		125	303	
g) Királyhágóntúl.																											
Alsó-Fehér várm.....	—	1	1	3	1	1	1	1	2	1			12	2	2	2	4	2	—	4	3	—	1		20	32	
Besztercze-Naszód ...	4	3	5	5	3	—	2	—	7	5			32	3	3	3	2	3	—	2	3	2	2		23	55	
Brassó vármegye.....	1	—	2	1	—	—	—	—	1	—			5	2	2	—	2	—	—	—	2	—	—		9	14	
Csik „	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—			1	2	2	—	—	—	—	1	—	—	—		6	7	
Fogarasz „	—	1	—	—	2	—	—	1	—	—			4	—	—	1	1	1	—	—	—	—	1		4	4	
Háromszék „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—		4	4	
Hunyad „	3	—	2	1	3	1	—	1	4	—			15	1	1	2	2	1	1	3	—	1	2		13	29	
Kis-Küküllő „	1	1	2	6	—	2	—	3	1	1			17	—	—	2	—	1	—	1	3	—	—		7	24	
Kolozs „	5	6	3	2	—	1	1	—	2	2			22	2	3	3	—	2	1	2	—	1	—		14	36	
Kolozsvár tjt.....	4	2	3	7	3	5	1	4	5	5			39	3	1	8	7	4	2	6	5	—	4		40	79	
Maros-Torda várm....	2	4	1	3	4	—	2	2	4	—			22	3	1	4	—	4	1	—	3	3	—		19	41	
Marosvásárhely tjt.....	—	1	2	2	3	—	2	2	—	—			12	—	1	3	—	1	—	1	—	—	—		8	20	
Nagy-Küküllő várm....	1	—	—	2	—	—	—	—	1	2			6	1	—	1	—	3	—	—	1	—	—		5	14	
Szeben vármegye.....	1	—	1	1	1	1	—	1	2	—			8	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—		1	9	
Szolnok-Doboka vm....	8	7	4	8	7	4	3	8	5	7			64	8	7	12	12	9	6	8	7	8	1		78	142	
Torda-Aranyos „	1	—	—	3	—	1	—	—	1	1			7	1	1	1	—	1	—	2	—	1	2		9	16	
Udvarhely „	1	—	—	—	1	—	—	1	1	—			4	—	2	—	1	—	—	1	1	—	—		5	9	
Összesen.....	32	26	26	44	28	16	10	26	40	22			270	29	26	42	32	32	12	32	30	17	17		269	639	
h) Fiume v. és ker.	3	—	—	4	—	3	1	1	3	1			16	—	1	1	2	1	1	2	—	—	—		8	24	
Magyarország öszs.	577	242	418	567	484	332	349	523	499	530	1		4.533	462	331	462	462	422	337	313	403	317	363	1	3.878	8.411	
Horvát-Szlavonorsz.																											
Bjelovar-Križevci vm.	—	—	—	1	1	2	—	—	1	—			5	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—		2	7	
Lika-Krbava „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		1	1	
Modruš-Rijeka „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—		1	1	
Požega „	1	—	2	—	1	2	1	—	—	—			7	1	1	—	1	1	3	1	2	—	1		11	18	
Srijem „	3	1	1	3	1	2	1	1	2	2			17	—	—	1	3	1	1	1	1	—	1		9	26	
Zemun tjt.....	—	—	—	—	1	—	—	—	1	3			5	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1		2	7	
Varaždin vármegye..	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—			1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	1	
Varaždin tjt.....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—			2	—	1	—	1	—	—	—	—	1	1		4	6	
Virovitica vármegye.	2	—	—	1	—	—	—	3	2	2			10	—	—	1	3	2	—	—	—	—	—		6	16	
Osijek tjt.....	—	—	—	1	2	—	2	1	2	2			10	1	1	—	3	2	1	—	2	1	1		12	22	
Zagreb vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—			1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—		2	3	
Zagreb tjt.....	3	—	1	3	—	1	2	3	5	2			20	2	3	—	1	2	2	—	2	2	—		14	34	
Összesen.....	9	1	4	9	8	7	6	8	15	11			78	5	6	3	14	9	8	2	7	4	5		63	141	
Magyarbirodalom	506	243	422	576	492	318	355	531	505	541	1		4.611	467	337	463	476	431	345	315	410	321	372	1	3.941	8.532	

^{*)} Ebből: 1) Fejér és Veszprém vm.-ben 1—1, ²⁾ Temesvár tjv.-ban 1, ³⁾ Zemplén vm.-ben 2, ⁴⁾ Bereg vm.-ben 1, ⁵⁾ Baranya és Szepes vm.-ben 1—1, ⁶⁾ Baranya vm.-ben 1, ⁷⁾ Temesvár tjv.-ban 1, ⁸⁾ Szilágy vm.-ben 1, ⁹⁾ Sáros és Csanád vm.-ben 1—1, ¹⁰⁾ Szatmár vm.-ben 1, ¹¹⁾ Baranya vm.-ben 2 gümöskőriben elhalt.

Közfoglalkoztatás, országgrész, törvényhatóság	Fi											Nő											Összesen	Fi és nő együtt		
	éves											éves														
	7-14											15-19														
	7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90-99	7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60-69	70-79			80-89	90-99
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
Magyarország.																										
a) Duna jobb partja.																										
Baranya vármegye...	161	118	161	162	168	145	131	292	349	587	—	2.274	206	202	250	272	219	149	130	220	318	511	—	2.477	4.751	
Pécs t.jv.	31	12	50	75	66	59	42	77	70	44	—	529	42	39	67	66	66	45	35	35	23	31	—	457	983	
Fejér vármegye	220	77	117	153	112	92	81	148	165	181	—	1.349	225	216	201	220	167	186	130	139	110	141	—	1.735	3.084	
Székesfehérvár t.jv.	41	16	30	51	33	23	14	41	32	10	—	322	92	90	41	41	32	10	17	21	13	—	—	258	580	
Győr vármegye	75	49	41	74	38	30	33	65	101	101	—	607	99	79	101	82	91	77	67	81	84	68	—	899	1.436	
Győr t.jv.	28	11	35	61	39	35	30	57	57	34	—	306	27	31	39	56	41	35	32	26	25	17	—	329	725	
Komárom vármegye..	178	109	126	132	103	97	104	154	215	211	—	1.429	175	198	208	141	152	106	119	138	166	117	—	1.520	2.949	
Komárom t.jv.	3	5	13	35	15	12	15	20	25	16	—	159	5	9	19	22	13	10	3	15	10	4	—	110	269	
Moson vármegye.....	70	39	39	67	51	35	42	62	68	78	—	551	71	79	81	56	70	54	69	60	48	53	—	650	1.201	
Somogy >	257	198	220	235	244	170	149	323	394	588	—	2.598	258	319	327	304	322	299	298	319	426	473	—	3.288	6.111	
Sopron >	201	113	113	102	135	118	92	104	235	275	—	1.638	240	219	240	225	253	184	167	193	167	180	—	2.111	3.749	
Sopron t.jv.	37	6	21	40	25	23	20	40	23	16	—	251	32	18	28	27	27	24	10	23	14	14	—	219	470	
Tolna vármegye	182	123	151	171	129	103	105	203	238	393	—	1.800	156	188	225	207	179	152	103	162	190	303	—	1.870	3.670	
Vas >	351	158	252	325	241	217	172	349	429	602	—	3.096	376	299	391	353	375	296	257	433	434	411	—	3.625	6.791	
Veszprém >	237	114	125	137	114	98	89	180	202	320	—	1.716	230	185	187	159	185	142	127	204	222	241	—	1.912	3.628	
Zala >	335	214	237	318	274	209	172	401	525	576	—	3.251	389	420	433	423	397	292	241	426	438	422	—	3.931	7.212	
Összesen.....	2.407	1.362	1.751	2.248	1.787	1.466	1.300	2.624	3.234	4.044	—	22.223	2.553	2.521	2.838	2.744	2.598	2.056	1.711	2.345	2.751	2.999	—	25.316	47.539	
b) Duna bal partja.																										
Árva vármegye	34	30	23	40	20	23	32	91	144	152	—	599	45	62	55	47	41	29	41	90	111	177	—	688	1.287	
Bars >	134	95	93	126	97	78	104	250	272	296	—	1.545	154	138	103	124	94	87	68	104	214	252	—	1.458	3.003	
Esztergom vármegye.	100	62	86	92	68	59	49	118	96	110	—	840	107	86	81	59	92	59	39	72	78	85	—	788	1.628	
Hont vármegye	76	42	68	90	70	37	51	122	153	176	—	887	82	69	95	140	84	60	45	109	120	145	—	949	1.836	
Selmeczbánya t.jv.	9	9	9	13	17	15	25	59	51	45	—	232	22	17	8	13	22	12	17	16	16	10	—	153	405	
Liptó vármegye	81	37	48	58	48	42	46	139	144	138	—	781	97	64	74	80	36	48	38	97	99	123	—	757	1.538	
Nógrád >	290	177	272	262	201	139	180	387	390	343	—	2.641	294	245	277	308	246	204	157	274	329	282	—	2.611	5.252	
Nyitra >	455	231	227	334	231	186	190	457	556	560	—	3.442	508	405	296	283	275	238	180	351	372	483	—	3.391	6.533	
Pozsony >	372	105	201	240	209	165	132	298	343	412	—	2.537	387	295	308	277	233	194	163	250	249	287	—	2.649	5.186	
Pozsony t.jv.	109	35	51	105	80	81	78	143	123	97	—	902	133	50	96	87	79	75	52	79	44	77	—	772	1.674	
Trencsén vármegye..	226	158	187	213	149	183	162	452	527	516	—	2.753	263	243	239	249	182	178	169	327	431	507	—	2.808	5.561	
Turóc >	82	24	44	32	30	28	34	96	103	109	—	589	70	60	36	35	46	37	51	78	50	—	—	637	1.119	
Zólyom >	188	63	82	106	103	89	123	251	296	220	—	1.471	146	91	125	104	109	119	103	169	227	158	—	1.351	2.822	
Összesen.....	2.406	1.128	1.391	1.711	1.333	1.105	1.215	2.863	3.200	3.180	—	19.232	2.314	1.815	1.873	1.831	1.531	1.349	1.109	2.055	2.368	2.606	—	18.912	38.144	
c) Duna-Tisza köze.																										
Bács-Bodrog várm.	652	309	434	538	470	415	309	614	640	601	—	5.098	650	547	824	858	608	514	325	423	416	438	—	5.063	10.761	
Baja t.jv.	12	7	18	32	32	19	18	50	25	30	—	243	5	10	19	31	27	17	25	16	16	19	—	185	428	
Szabadka t.jv.	78	50	102	127	101	96	84	117	107	75	—	937	73	67	106	136	145	89	69	80	59	53	—	937	1.874	
Újvidék t.jv.	41	21	47	61	45	35	36	67	57	32	—	443	38	27	61	54	47	33	18	26	17	14	—	335	778	
Zombor t.jv.	31	14	43	37	25	23	27	39	29	24	—	298	30	30	46	57	42	39	23	22	17	17	—	331	629	
Csongrád vármegye..	119	74	130	138	104	101	56	80	134	139	—	1.079	91	128	161	174	156	108	61	87	90	114	—	1.170	2.245	
Hódmezővásárhely.	39	30	33	58	40	26	25	34	30	38	—	362	33	24	70	92	64	44	33	28	32	46	—	460	898	
Szeged t.jv.	120	48	86	132	110	105	61	151	98	109	—	1.020	102	85	163	157	110	70	49	83	57	49	—	935	1.945	
Heves vármegye.....	240	185	218	253	196	172	139	259	339	261	—	2.293	263	287	382	340	283	211	163	227	260	182	—	2.617	4.599	
Jász-Nagyk.-Sz. vm.	340	228	317	359	272	185	170	220	262	230	—	2.593	338	363	489	457	405	239	219	257	215	184	—	3.216	5.809	
Pest-P.-S.-Kisk. > ..	1.357	564	846	1.032	793	696	637	1.126	1.040	924	—	9.274	1.544	1.034	1.378	1.804	1.096	845	588	740	648	692	—	9.869	19.143	
Budapest sz.-főv....	1.305	264	801	1.156	1.081	923	945	1.599	1.149	645	—	9.774	1.170	442	870	932	801	698	533	636	419	440	—	7.051	16.825	
Keckesmet t.jv.	83	42	67	78	53	44	29	59	49	32	—	530	68	70	110	104	61	48	23	47	27	19	—	577	1.113	
Összesen.....	4.559	1.836	3.192	4.021	3.326	2.840	2.596	4.418	4.003	3.140	—	43.935	4.414	3.114	4.739	4.755	3.965	3.004	2.129	2.672	2.282	2.268	—	33.342	67.277	
d) Tisza jobb partja.																										
Abauj-Torna várm.	107	46	100	95	78	62	43	170	222	236	—	1.157	99	117	121	121	99	77	60	119	176	166	—	1.156	2.313	
Kassa t.jv.	21	18	31	50	45	43	36	68	51	22	—	383	29	30	46	47	27	21	24	35	24	18	—	301	686	
Bereg vármegye.....	186	126	137	142	127	93	91	224	408	356	—	1.890	173	184	216	190	155	135	125	232	343	267	—	2.040	3.930	
Borsod >	218	133	179	186	127	112	107	243	287	214	—	1.800	222	230	261</											

a) Nőtlen, hajadon.

Közigazgatási alkatrész, országgrész, törvényhatóság	Fi													Nő													Összesen	Fi és nő együtt						
	7 éven aluli	éves												60 éven felüli	ismeretlen kór	összesen	7 éven aluli	éves												60 éven felüli	ismeretlen kór	összesen		
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	14	15-19	20-24	25-29					30-34	35-39	40-49	50-59													
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	15					16	17	18	19	20	21	22	23	24			25				26	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26									
Magyarország.																																		
a) Duna jobb partja.																																		
Baranya vármegye....	161	118	156	113	48	18	11	21	27	17	—	—	690	206	202	190	81	16	16	9	19	23	17	—	783	1.478								
Pécs t.jv.....	31	12	50	69	31	14	12	0	11	4	—	—	240	42	39	63	43	18	10	5	1	3	3	—	229	469								
Fejér vármegye....	220	77	117	145	54	23	10	6	12	4	—	—	668	235	216	186	90	24	18	5	6	3	20	—	791	1.459								
Székesfehérvár t.jv....	41	16	30	48	22	8	2	8	4	2	—	—	181	22	20	40	25	16	8	1	1	3	5	—	141	332								
Győr vármegye....	75	40	41	78	25	9	5	8	13	4	—	—	302	99	79	100	43	13	11	6	3	3	1	—	358	660								
Győr t.jv.....	23	11	35	50	25	12	10	12	8	1	—	—	198	27	31	33	41	10	—	4	5	4	7	—	167	265								
Komárom vármegye....	178	109	126	121	57	17	16	8	18	4	—	—	654	173	193	190	50	22	7	8	10	11	4	—	684	1.388								
Komárom t.jv.....	8	5	13	34	11	7	7	4	3	3	—	—	90	5	9	19	12	6	1	—	1	—	—	—	53	143								
Moson vármegye....	70	39	89	63	33	14	10	13	6	6	—	—	293	71	79	81	41	17	9	6	9	—	5	—	318	611								
Somogy >.....	257	198	220	244	92	30	16	32	30	29	—	—	1.143	258	319	238	95	35	23	16	21	31	24	—	1.110	2.258								
Sopron >.....	201	113	113	154	83	33	16	21	13	19	—	—	766	240	219	239	150	65	20	10	14	8	9	—	973	1.739								
Sopron t.jv.....	37	9	21	40	19	10	11	7	6	12	—	—	169	32	18	23	20	7	6	4	9	4	4	—	133	201								
Tolna vármegye....	182	123	140	151	49	17	8	11	7	12	—	—	709	156	138	139	67	25	17	12	7	11	10	—	682	1.391								
Vas >.....	351	158	252	315	133	70	43	55	30	47	—	—	1.472	376	299	379	198	83	57	24	46	40	10	—	1.542	3.014								
Veszprém >.....	237	114	125	128	65	20	17	19	13	15	—	—	764	230	183	169	89	48	19	9	21	18	10	—	798	1.562								
Zala >.....	335	214	257	302	137	69	35	41	38	41	—	—	1.512	389	420	400	207	79	45	27	51	29	52	—	1.679	3.222								
Összesen.....	2.407	1.362	1.744	2.056	924	371	289	270	244	220	—	—	9.887	2.553	2.521	2.609	1.261	482	267	146	223	192	191	—	10.445	20.332								
b) Duna bal partja.																																		
Arva vármegye....	34	30	23	40	22	8	10	12	10	7	—	—	196	45	59	53	20	12	8	6	12	2	19	—	238	434								
Bara >.....	134	95	93	116	47	9	12	15	11	8	—	—	540	154	138	149	52	23	7	4	9	15	9	—	559	1.099								
Esztergom vármegye....	100	62	86	77	30	21	7	16	5	19	—	—	423	107	86	70	41	15	5	3	2	3	1	—	335	756								
Hont vármegye....	76	42	65	70	22	5	8	3	9	5	—	—	305	82	69	72	58	16	8	2	6	10	4	—	327	632								
Selmeczbánya t.jv....	9	9	9	13	12	5	3	5	3	2	—	—	70	22	17	7	10	5	6	4	1	2	—	—	74	144								
Liptó vármegye....	81	37	43	50	27	7	4	6	4	2	—	—	266	97	64	68	49	13	3	6	7	9	8	—	324	590								
Nógrád >.....	290	177	207	216	75	26	33	25	19	11	—	—	1.139	294	243	235	98	26	23	9	14	14	10	—	973	2.112								
Nyitra >.....	455	231	226	312	132	67	23	30	20	14	—	—	1.519	508	405	278	154	53	32	17	33	25	22	—	1.527	3.089								
Pozsony >.....	372	165	201	233	118	62	20	42	34	26	—	—	1.304	357	235	300	156	43	20	16	23	21	15	—	1.231	2.585								
Pozsony t.jv.....	109	55	51	103	56	35	20	23	18	8	—	—	461	133	50	89	63	33	20	15	14	9	10	—	430	897								
Trencsén vármegye....	220	133	185	187	83	44	34	52	26	11	—	—	1.008	233	243	251	106	58	40	23	42	51	44	—	1.183	2.189								
Turóc >.....	82	24	44	30	21	10	6	12	14	10	—	—	253	76	60	35	20	6	7	6	5	6	—	—	233	479								
Zólyom >.....	128	63	82	99	38	14	11	19	15	9	—	—	488	145	91	115	51	24	17	14	13	8	4	—	433	971								
Összesen.....	2.106	1.233	1.380	1.546	703	307	201	266	194	132	—	—	7.963	2.314	1.815	1.725	947	327	198	127	136	174	151	—	7.964	15.927								
c) Duna-Tisza köze.																																		
Bács-Bodrog várm....	672	309	408	402	156	59	30	41	33	15	—	—	2.168	650	547	694	217	47	50	21	18	14	17	—	2.261	4.429								
Baja t.jv.....	12	7	18	30	20	5	1	9	3	1	—	—	106	5	10	17	17	9	4	4	1	—	—	—	69	175								
Szabadka t.jv.....	78	50	102	103	44	24	14	12	7	2	—	—	430	73	67	160	59	25	7	5	7	4	4	—	431	857								
Újvidék t.jv.....	41	21	47	57	28	15	8	10	8	3	—	—	244	38	27	57	30	14	9	2	3	3	1	—	184	428								
Zombor t.jv.....	34	14	42	32	15	5	6	5	2	3	—	—	156	39	30	39	25	6	3	2	1	1	—	—	140	302								
Csongrád vármegye....	119	74	129	129	40	18	5	4	11	20	—	—	555	91	128	137	64	17	5	4	2	3	4	—	455	1.010								
Hódmezővásárhely....	39	30	23	55	22	8	6	5	5	2	—	—	205	53	32	62	45	11	0	4	2	3	1	—	191	366								
Szeged t.jv.....	120	48	86	125	56	30	15	12	7	12	—	—	511	102	85	139	71	19	9	5	9	5	6	—	470	981								
Heves vármegye....	246	185	218	208	88	37	18	30	16	8	—	—	1.053	233	237	255	102	36	27	9	26	9	4	—	1.018	2.071								
Jász-Nagyk.-Sz. vm....	340	223	310	326	122	39	23	19	10	9	—	—	1.432	338	353	439	100	54	30	12	22	4	6	—	1.428	2.860								
Pest-P.-S.-Kisk. >.....	1.687	594	844	936	346	152	73	110	57	40	—	—	4.635	1.544	1.034	1.247	516	186	81	41	50	41	19	—	4.759	9.454								
Budapest sz.-főv....	1.208	264	800	1.085	727	331	331	378	204	89	—	—	5.467	1.170	442	832	651	434	226	119	145	77	66	—	4.162	9.629								
Kecskemét t.jv.....	83	42	67	76	36	14	7	5	4	4	—	—	338	68	70	104	53	10	5	4	2	6	1	—	323	661								
Összesen.....	4.552	1.836	3.170	3.364	1.704	761	537	646	372	217	—	—	17.366	4.414	3.114	4.202	2.010	878	448	232	285	170	131	—	15.887	33.253								
d) Tisza jobb partja.																																		
Abauj-Torna várm....	107	46	99	84	29	12	6	17	10	10	—	—	420	99	117	110	35	17	10	9	7	15	9	—	428	849								
Kassa t.jv.....	21	15	31	44	23	12	12	5	1	—	—	—	184	29	20	41	23	9	5	5	2	3	4	—	156	340								
Bereg vármegye....	186	120	137	133	61	24	9	21	15	14	—	—	796	173	184	202	92	25	18	15	21	12	13	—	768	1.494								
Borsod >.....	213	133	171	144	50	11	10	21	10	14	—	—	786	232	230	200	75	21	20	6	13	10	7	—	804	1.500								
Miskolc t.jv.....	40	20	65	62	31	22	13	22	9	3	1	—	294	39	44	62	37	15	4	5	9	2	1	—	218	512								
Gömör és K.-Hontvm.	219	124	135	161	53	25	15	20	22	8																								

b) Házass.

Közigazgatási, országos, törvényhatóság	Fi												Nő												7 éves alatti	60 éves feletti	összesen	Fi és nő együtt				
	7 éves alatti	éves										60 éves feletti	ismeretlen korú	összesen	7 éves alatti	éves													60 éves feletti	ismeretlen korú	összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	14	15					16	17	18	19	20	21	22	23	24								25
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26							
Magyarország.																																
a) Duna jobb partja.																																
Baranya vármegye...	—	—	—	5	47	117	116	111	250	279	413	—	1.338	—	—	—	50	180	186	129	111	176	223	239	—	1.294	2.632					
Pécs tjt.	—	—	—	—	6	35	43	28	60	50	21	—	243	—	—	—	1	22	47	33	24	28	16	11	—	182	425					
Fejér vármegye...	—	—	—	—	8	57	66	67	133	132	130	—	508	—	—	—	15	127	142	155	118	123	78	56	—	817	1.410					
Székesfehérvár tjt.	—	—	—	—	3	11	14	12	40	26	13	—	121	—	—	—	1	15	23	23	9	13	11	1	—	96	217					
Győr vármegye...	—	—	—	—	1	13	20	26	51	79	77	—	267	—	—	—	1	33	75	62	60	71	60	37	—	404	671					
Győr tjt.	—	—	—	—	5	13	22	27	40	41	24	—	172	—	—	—	1	14	30	32	24	16	12	5	—	134	306					
Komárom vármegye.	—	—	—	—	10	45	79	87	135	174	168	—	693	—	—	—	18	81	120	90	107	113	112	55	—	702	1.400					
Komárom tjt.	—	—	—	—	1	4	5	8	15	14	9	—	56	—	—	—	—	10	6	8	2	14	4	1	—	45	101					
Moson vármegye...	—	—	—	—	4	13	20	29	45	53	54	—	223	—	—	—	—	15	52	42	59	50	37	22	—	277	500					
Somogy »	—	—	—	—	40	139	132	129	281	324	377	—	1.422	—	—	—	39	261	274	233	177	256	231	209	—	1.750	3.152					
Sopron »	—	—	—	—	8	52	79	72	155	190	200	—	756	—	—	—	2	73	179	155	144	191	114	90	—	954	1.710					
Sopron tjt.	—	—	—	—	—	3	12	5	23	10	1	—	67	—	—	—	—	7	18	16	6	12	5	4	—	68	135					
Tolna vármegye...	—	—	—	—	2	20	76	86	96	176	197	—	913	—	—	—	34	134	145	124	87	120	129	145	—	937	1.880					
Vas »	—	—	—	—	10	88	142	122	207	332	401	—	1.390	—	—	—	19	154	279	228	218	342	289	196	—	1.718	3.108					
Veszprém »	—	—	—	—	9	47	70	71	152	245	232	—	820	—	—	—	17	93	133	116	111	163	142	122	—	902	1.728					
Zala »	—	—	—	—	16	114	142	74	340	441	404	—	1.531	—	—	—	33	213	312	234	203	325	334	188	—	1.842	3.373					
Összesen...	—	—	—	7	188	832	1.048	964	2.168	2.623	2.816	—	10.646	—	—	—	224	1.442	2.027	1.683	1.460	2.032	1.847	1.387	—	12.102	22.748					
b) Duna bal partja.																																
Árva vármegye...	—	—	—	—	8	15	22	76	119	109	—	340	—	—	—	—	2	16	26	20	35	65	77	74	—	315	655					
Bars »	—	—	—	—	10	49	67	91	225	231	210	—	873	—	—	—	14	70	60	72	54	124	119	97	—	619	1.492					
Esztergom vármegye.	—	—	—	—	15	36	36	36	94	79	64	—	390	—	—	—	11	48	73	50	30	66	58	48	—	384	744					
Hont vármegye...	—	—	—	—	3	20	47	32	43	105	130	—	508	—	—	—	22	80	66	49	41	86	75	60	—	479	987					
Selmeczbánya tjt.	—	—	—	—	—	5	9	22	48	44	30	—	158	—	—	—	1	2	16	5	12	11	11	2	—	60	218					
Liptó vármegye...	—	—	—	—	8	21	34	41	127	127	99	—	457	—	—	—	6	30	22	45	29	71	56	57	1	317	774					
Nógrád »	—	—	—	—	5	43	122	110	141	340	327	—	1.328	—	—	—	37	199	207	169	126	212	202	107	—	1.259	2.587					
Nyitra »	—	—	—	—	1	21	95	124	172	398	468	—	1.093	—	—	—	18	123	212	107	149	271	251	215	—	1.436	3.129					
Pozsony »	—	—	—	—	7	68	99	98	238	271	288	—	1.069	—	—	—	8	121	183	163	142	196	172	136	—	1.121	2.190					
Pozsony tjt.	—	—	—	—	2	24	37	57	106	86	57	—	369	—	—	—	7	24	45	56	39	54	22	23	—	268	632					
Trencsén vármegye..	—	—	—	—	2	26	66	112	123	384	436	—	1.489	—	—	—	8	81	120	130	129	226	233	173	—	1.090	2.570					
Turóc »	—	—	—	—	2	9	18	26	79	80	76	—	290	—	—	—	1	14	29	35	25	41	43	29	—	220	510					
Zólyom »	—	—	—	—	7	63	73	104	220	240	142	—	849	—	—	—	9	48	78	90	80	115	131	92	—	613	1.462					
Összesen...	—	—	—	11	161	613	766	976	2.443	2.623	2.190	—	9.783	—	—	—	144	856	1.146	1.080	888	1.538	1.440	1.083	—	8.176	17.959					
c) Duna-Tisza köze.																																
Bács-Bodrog várm.	—	—	—	15	127	303	338	318	527	541	434	—	2.603	—	—	—	128	607	591	447	273	342	207	235	—	2.923	5.526					
Baja tjt.	—	—	—	—	2	12	13	16	38	16	21	—	118	—	—	—	2	12	15	12	15	12	9	4	—	81	199					
Szabadka tjt.	—	—	—	—	23	56	67	66	92	89	51	—	444	—	—	—	6	74	100	76	62	61	39	32	—	451	895					
Újvidék tjt.	—	—	—	—	4	16	19	26	44	41	20	1	171	—	—	—	4	22	30	21	15	15	8	6	—	121	292					
Zombor tjt.	—	—	—	—	1	5	15	16	20	31	24	—	128	—	—	—	0	32	31	31	18	18	12	6	—	152	250					
Csongrád vármegye..	—	—	—	—	1	9	56	78	48	67	102	—	443	—	—	—	24	106	131	97	55	70	60	55	—	598	1.040					
Hódmezővásárhely.	—	—	—	—	3	17	14	10	24	20	27	—	139	—	—	—	7	44	50	56	25	20	21	17	—	220	353					
Szeged tjt.	—	—	—	—	7	52	71	45	125	77	72	—	449	—	—	—	4	84	88	67	30	55	31	20	—	378	697					
Heves vármegye...	—	—	—	—	42	103	123	116	204	298	194	—	1.093	—	—	—	126	241	238	172	135	177	193	78	—	1.360	2.445					
Jász-Nagyk.-Sz. vm.	—	—	—	—	1	33	147	142	134	193	210	—	1.037	—	—	—	49	289	333	243	185	205	154	89	—	1.549	2.586					
Pest-P.-S.-Kisk. »	—	—	—	—	2	114	435	540	535	939	864	—	4.102	—	—	—	128	759	854	698	500	586	414	308	—	4.247	8.340					
Budapest sz.-főv.	—	—	—	—	1	69	343	518	575	1.061	789	—	3.712	—	—	—	37	317	397	428	363	366	205	110	—	2.233	5.935					
Kecskemét tjt.	—	—	—	—	2	17	29	20	48	39	20	—	173	—	—	—	6	48	51	37	16	40	19	10	—	227	402					
Összesen...	—	—	—	21	440	1.572	1.973	1.938	3.393	3.119	2.145	—	14.603	—	—	—	527	2.635	2.911	2.358	1.701	1.965	1.462	974	—	14.530	29.135					
d) Tisza jobb partja.																																
Abauj-Torna várm.	—	—	—	—	1	9	46	48	37	147	194	—	662	—	—	—	9	86	75	57	48	102	106	59	—	542	1.204					
Kassa tjt.	—	—	—	—	6	17	31	21	48	40	15	—	178	—	—																	

Közigazgatási körzetrész, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő																Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves									80 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									80 éven felüli ismeretlen korú	összesen					
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26				
Magyarország.																													
a) Duna jobb partja.																													
Baranya vármegye....	—	—	—	—	1	1	10	8	19	43	157	—	239	—	—	—	11	16	4	8	25	72	255	—	391	630			
Pécs tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	2	10	8	19	—	39	—	—	1	1	3	4	6	9	17	—	42	81				
Fejér vármegye....	—	—	—	—	—	1	1	2	9	24	45	—	82	—	—	—	2	3	8	4	10	29	65	—	121	203			
Székesfehérvár tjt..	—	—	—	—	—	—	—	—	9	5	5	—	19	—	—	—	1	2	1	—	3	6	7	—	20	39			
Győr vármegye....	—	—	—	—	—	—	1	1	5	9	20	—	36	—	—	—	1	3	4	1	7	21	30	—	67	103			
Győr tjt.....	—	—	—	—	—	1	1	2	5	8	9	—	26	—	—	—	1	1	2	4	5	9	5	—	27	53			
Komárom vármegye..	—	—	—	1	1	1	1	11	23	39	—	77	—	—	—	1	3	7	4	15	43	58	—	131	206				
Komárom tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	1	7	4	—	12	—	—	—	—	—	1	1	1	5	3	—	11	23				
Moson vármegye....	—	—	—	—	—	1	3	4	9	18	—	35	—	—	—	—	1	3	4	10	11	26	—	55	90				
Somogy »	—	—	—	1	12	7	2	8	29	182	—	251	—	—	—	6	13	10	12	42	114	239	—	436	637				
Sopron »	—	—	—	—	—	5	4	16	32	56	—	113	—	—	—	1	9	9	13	31	45	75	—	183	296				
Sopron tjt.....	—	—	—	—	—	1	1	3	5	1	3	—	14	—	—	—	—	2	2	—	3	5	6	—	18	33			
Tolna vármegye....	—	—	—	—	—	3	—	1	16	31	88	—	139	—	—	2	4	8	11	9	15	46	146	—	241	380			
Vas »	—	—	—	—	—	2	4	6	29	37	153	—	231	—	—	—	13	10	15	44	105	175	—	362	593				
Veszprém »	—	—	—	—	—	1	1	1	9	39	78	—	124	—	—	1	2	4	5	7	20	59	109	—	207	331			
Zala »	—	—	—	—	—	3	4	3	19	46	131	—	206	—	—	—	3	6	13	11	50	125	202	—	410	616			
Összesen....	—	—	—	—	3	26	37	39	175	361	1002	—	1.643	—	—	—	4	34	85	93	97	287	704	1.418	—	2.722	4.365		
b) Duna bal partja.																													
Árva vármegye	—	—	—	—	—	—	—	3	15	45	—	63	—	—	—	—	2	3	1	—	13	32	84	—	135	198			
Bars »	—	—	—	—	—	1	1	1	10	39	78	—	130	—	—	—	2	2	7	9	31	77	147	—	276	405			
Esztergom vármegye	—	—	—	—	—	2	2	6	8	12	27	—	57	—	—	—	—	3	4	6	4	17	36	—	70	127			
Hont vármegye....	—	—	—	—	—	—	—	—	11	21	41	—	74	—	—	1	1	2	3	2	17	35	81	—	142	216			
Selmeczbánya tjt..	—	—	—	—	—	—	1	—	6	4	13	—	24	—	—	—	1	1	1	1	4	3	8	—	19	43			
Liptó vármegye....	—	—	—	—	—	—	—	—	4	13	37	—	55	—	—	—	1	1	—	3	19	34	58	—	116	171			
Nógrád »	—	—	—	—	3	4	3	5	17	42	92	—	166	—	—	2	6	11	10	21	43	112	164	—	374	540			
Nyitra »	—	—	—	—	1	4	5	4	19	60	133	—	231	—	—	—	6	9	9	14	47	96	243	—	427	658			
Pozsony »	—	—	—	—	—	3	2	4	18	38	98	—	163	—	—	—	—	7	11	5	32	56	136	—	247	410			
Pozsony tjt.....	—	—	—	—	—	6	—	—	14	18	32	—	70	—	—	—	—	1	—	4	11	13	44	—	73	143			
Trencsén vármegye..	—	—	—	—	—	—	7	5	16	65	165	—	258	—	—	—	2	4	8	15	58	157	290	—	534	792			
Turóc »	—	—	—	—	—	—	—	2	5	9	23	—	39	—	—	—	1	3	4	3	5	30	45	—	91	130			
Zólyom »	—	—	—	—	—	2	2	7	12	40	69	—	132	—	—	—	1	5	7	12	9	41	88	92	—	255	337		
Összesen....	—	—	—	—	4	17	30	34	143	376	858	—	1.462	—	—	—	4	27	54	70	92	330	750	1.431	—	2.758	4.220		
c) Duna-Tisza köze.																													
Bács-Bodrog várm...	—	—	—	—	9	8	18	17	43	71	148	—	314	—	—	2	29	26	28	29	63	102	183	—	462	776			
Baja tjt.....	—	—	—	—	—	—	1	1	2	6	8	—	18	—	—	—	2	3	1	6	3	6	12	—	39	51			
Szabadka tjt.....	—	—	—	—	1	1	5	2	12	10	22	—	53	—	—	—	3	10	5	2	12	16	16	—	64	117			
Újvidék tjt.....	—	—	—	—	—	—	1	2	5	8	9	—	25	—	—	—	2	3	2	1	8	6	7	—	29	54			
Zombor tjt.....	—	—	—	—	—	—	2	—	2	3	5	—	12	—	—	1	—	5	2	3	5	4	11	—	31	43			
Csongrád vármegye..	—	—	—	—	—	2	4	3	9	19	30	—	67	—	—	—	4	8	6	2	15	20	55	—	116	183			
Hódmezővásárhely.	—	—	—	—	—	1	3	—	5	5	9	—	23	—	—	1	2	1	2	2	4	8	28	—	48	71			
Szeged tjt.....	—	—	—	—	—	2	3	1	11	12	25	—	54	—	—	—	2	3	4	4	19	21	23	—	76	180			
Heves vármegye....	—	—	—	—	2	4	5	4	18	45	59	—	137	—	—	1	6	6	11	19	23	66	101	—	233	370			
Jász-Nagyk.-Sz. vm.	—	—	—	—	—	3	7	11	14	32	44	—	111	—	—	1	8	14	10	19	27	57	89	—	225	336			
Pest-P.-S.-Kisk. »	—	—	—	—	—	2	11	16	23	69	124	203	448	—	—	3	25	50	55	43	97	193	363	—	829	1.277			
Budapest sz.-főv.	—	—	—	—	—	2	8	20	26	139	145	201	541	—	—	1	9	23	39	46	118	262	—	639	1.180				
Kecskemét tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	1	4	6	8	—	19	—	—	—	2	—	5	2	4	2	8	—	23	42			
Összesen....	—	—	—	—	16	40	85	91	333	486	771	—	1.822	—	—	—	10	94	157	170	178	398	643	1.158	—	2.803	4.630		
d) Tisza jobb partja.																													
Abauj-Torna várm...	—	—	—	—	—	3	2	—	5	18	46	—	74	—	—	—	2	—	7	10	3	10	54	97	1	184	258		
Kassa tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	3	8	6	6	—	23	—	—	—	—	1	1	2	5	10	12	—	31	54			
Bereg vármegye....	—	—	—	—	—	—	4	1	19	37	82	—	143	—	—	2	1	6	9	14	43	110	159	—	344	487			
Borsod »	—	—	—	—	—	2	1	3	16	23	43	—	88	—	—	—	4	13	13	16	29	53	117	—	250	338			
Miskolc tjt.....	—	—	—	—	—	—	1	2	12	10	7	—	32	—	—	—	—	1	2	7	9	14	18	—	51	83			
Gömörös K.-Hont vm.	—	—	—	—	—	3	—	2	16	34	55	—	110	—	—	—	4	8	10	14	38	68	86	1	229	339			
Sáros vármegye....	—	—	—	—	—	—	1	2	5	13	46	—	67	—	—	—	2	1	5	4	26	53	103	—	199	266			
Szepes »	—	—	—	—	—	1	4	—	8	29	50	—	92	—	—	—	2	3	6	9	33	74	122	—	249	341			
Ung »	—	—	—	—	—	—	—	2	11	38	55	—	106	—	—	—	2	4	3	8	34	96	149	—	296	402			
Zemplén »	—	—	—	—	—	—	1	1	3	15	60	102	182	—	—	—	4	6	5	15	55	135	246	—	466	648			
Összesen....	—	—	—	—	—	10	14	18	115	268	492	—	917	—	—	—	4	19	50	64	92	282	677	1.109	2	2.299	3.216		

Közigazgatási körzetrész, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves								80 éven feletti	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves								80 éven feletti	ismeretlen korú	összesen			
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
e) Tisza bal partja.																											
Békés vármegye.....	—	—	—	—	—	8	5	21	26	55	—	113	—	—	—	6	17	14	7	25	32	67	—	168	938		
Bihar ».....	—	—	—	—	10	8	9	38	103	140	—	311	—	—	—	1	14	25	14	20	78	197	236	—	613	925	
Nagyvárad tjt.....	—	—	—	—	2	5	6	8	11	13	—	45	—	—	—	2	2	—	3	16	18	23	—	64	100		
Hajdu vármegye.....	—	—	—	—	—	1	3	4	14	18	—	40	—	—	—	1	6	3	6	5	16	22	53	—	115	155	
Debreczen tjt.....	—	—	—	—	1	2	4	10	13	15	—	45	—	—	—	1	1	4	7	3	11	12	—	51	96		
Máramaros várm.....	—	—	—	—	—	4	22	91	150	—	237	—	—	—	—	2	7	4	10	71	230	232	—	592	859		
Szabolcs ».....	—	—	—	—	1	—	2	15	39	58	—	115	—	—	—	1	8	6	9	8	31	83	114	—	266	281	
Szatmár ».....	—	—	—	—	5	6	7	27	92	126	—	233	—	—	—	3	5	9	13	70	210	240	—	550	513		
Szatmárnémeti tjt.....	—	—	—	—	—	1	—	1	5	5	—	13	—	—	—	1	6	1	2	8	9	3	—	30	42		
Szilágy vármegye.....	—	—	—	—	3	6	2	8	45	65	—	129	—	—	—	3	5	3	4	32	90	114	—	251	280		
Ugocsa ».....	—	—	—	—	1	1	2	7	28	33	—	72	—	—	—	1	7	7	3	23	74	44	—	157	231		
Összesen.....	—	—	—	—	23	38	44	161	470	678	—	1.414	—	—	—	4	47	37	74	78	381	989	1.201	—	2.367	4.275	
f) Tisza-Maros szöge.																											
Arad vármegye.....	—	—	—	—	3	6	8	27	81	122	—	247	—	—	—	1	10	11	12	22	69	139	155	—	449	690	
Arad tjt.....	—	—	—	—	—	1	6	10	24	10	—	63	—	—	—	1	—	3	2	7	12	18	23	—	72	135	
Csanád vármegye.....	—	—	—	1	—	1	2	3	9	12	20	—	67	—	—	—	—	9	8	7	9	22	33	—	90	157	
Krassó-Szörény vm.....	—	—	—	—	1	7	12	27	63	139	127	—	375	—	—	2	4	17	22	31	84	160	175	—	426	871	
Temes vármegye.....	—	—	—	—	3	5	9	10	43	75	91	—	236	—	—	—	9	17	18	15	50	93	122	—	324	560	
Temesvár tjt.....	—	—	—	—	—	6	5	13	32	30	—	76	—	—	—	1	5	4	5	15	21	49	—	98	174		
Versecz tjt.....	—	—	—	—	2	2	—	2	1	7	3	—	17	—	—	—	1	2	—	—	4	4	9	—	20	37	
Torontál vármegye.....	—	—	—	—	2	12	24	18	89	151	205	—	492	—	—	2	18	27	41	33	83	137	204	—	545	1.037	
Pancsova tjt.....	—	—	—	—	—	4	—	6	12	7	—	29	—	—	—	1	1	—	1	3	7	4	9	—	23	55	
Összesen.....	—	—	—	1	8	30	64	79	257	523	640	—	1.602	—	—	7	44	59	108	123	333	628	787	—	2.120	3.722	
g) Királyhágóntúl.																											
Alsó-Fehér várm.....	—	—	—	—	2	7	3	18	45	64	—	133	—	—	—	2	7	3	6	26	65	76	—	185	394		
Besztercze-Naszód.....	—	—	—	—	3	4	1	7	22	35	—	75	—	—	—	2	5	5	3	13	41	38	—	107	180		
Brassó vármegye.....	—	—	—	—	—	1	—	8	7	13	—	29	—	—	—	—	3	2	2	16	18	30	—	71	100		
Csik ».....	—	—	—	—	—	—	—	6	31	57	—	94	—	—	—	—	2	1	5	16	49	78	—	151	245		
Fogaras ».....	—	—	—	—	—	1	1	3	14	6	—	25	—	—	—	—	1	—	2	6	22	23	—	57	82		
Háromszék ».....	—	—	—	—	2	1	3	9	21	31	—	67	—	—	—	1	4	2	5	10	24	48	—	94	161		
Hunyad ».....	—	—	—	—	1	4	1	8	23	74	104	—	215	—	—	1	3	6	9	10	39	85	130	—	239	498	
Kis-Küküllő ».....	—	—	—	—	1	—	—	8	23	46	—	81	—	—	—	3	4	6	2	11	41	52	—	119	200		
Kolozs ».....	—	—	—	—	2	3	3	17	49	74	—	143	—	—	—	1	3	2	5	9	34	79	104	—	237	385	
Kolozsvár tjt.....	—	—	—	—	1	2	2	10	12	6	—	35	—	—	—	1	2	2	4	13	17	19	—	51	84		
Maros-Torda várm.....	—	—	—	—	1	1	3	4	16	52	99	—	179	—	—	1	2	5	15	9	37	81	102	—	252	429	
Marosvásárhely tjt.....	—	—	—	—	—	—	3	2	2	—	—	7	—	—	—	—	2	1	1	2	3	4	—	13	20		
Nagy-Küküllő várm.....	—	—	—	—	—	—	2	12	34	57	—	105	—	—	—	1	4	6	3	21	43	91	—	169	274		
Szeben vármegye.....	—	—	—	—	2	2	1	11	35	25	—	81	—	—	—	—	4	4	7	16	25	34	—	90	171		
Szolnok-Doboka vm.....	—	—	—	—	2	1	6	25	59	65	—	158	—	—	—	2	3	3	12	9	33	127	126	—	318	476	
Torda-Aranyos ».....	—	—	—	—	—	5	2	9	35	42	—	93	—	—	—	4	6	5	3	19	43	79	—	139	252		
Udvarhely ».....	—	—	—	—	1	2	2	12	25	50	—	92	—	—	—	1	2	3	4	19	37	59	—	125	217		
Összesen.....	—	—	—	2	21	33	38	197	544	781	—	1.616	—	—	—	5	26	62	81	84	334	800	1.089	—	2.481	4.092	
h) Fiume v. és ker.																											
Magyarország össz.	—	—	—	1	33	171	304	348	1.391	3.042	5.282	—	10.532	—	—	38	292	535	694	747	2.339	5.201	8.219	—	13.108	23.640	
Horvát-Szlavonország.																											
Bjelovar-Križevci vm.....	—	—	—	—	2	3	—	4	19	24	118	—	170	—	—	—	3	11	5	16	27	137	243	—	445	618	
Lika-Krbava ».....	—	—	—	—	4	6	5	13	28	44	—	100	—	—	—	—	3	13	11	10	29	55	78	—	196	296	
Modruš-Rijeka ».....	—	—	—	—	2	—	5	6	14	23	85	—	133	—	—	—	2	11	9	10	42	90	116	—	280	416	
Požega ».....	—	—	—	—	1	1	5	8	24	79	170	—	289	—	—	—	10	18	16	20	63	107	238	—	452	751	
Srijem ».....	—	—	—	—	5	12	21	29	67	103	104	—	341	—	—	—	21	33	27	31	57	122	134	—	425	766	
Zemun tjt.....	—	—	—	—	—	—	4	5	12	12	—	33	—	—	—	—	2	2	1	6	6	11	—	28	6		
Varaždin vármegye.....	—	—	—	—	1	3	3	9	41	140	—	197	—	—	—	1	5	2	11	9	37	94	273	—	433	692	
Varaždin tjt.....	—	—	—	—	—	1	—	3	3	—	—	7	—	—	—	1	—	—	—	1	3	3	—	9	10		
Virovitica vármegye.....	—	—	—	—	3	2	5	10	5	66	207	—	299	—	—	—	8	8	15	7	39	91	248	—	416	711	
Osijek tjt.....	—	—	—	—	1	—	3	1	5	13	18	—	41	—	—	—	—	—	—	4	5	11	10	—	32	77	
Zagreb vármegye.....	—	—	—	—	2	3	9	11	40	96	297	—	458	—	—	—	1	11	18	26	38	259	281	—	720	1.177	
Zagreb tjt.....	—	—	—	—	1	5	9	24	19	15	—	73	—	—	—	—	—	6	6	7	14	22	37	—	92	163	
Összesen.....	—	—	—	16	27	63	90	228	507	1.211	2	2.144	—	—	—	3	63	123	130	151	405	597	1.665	—	5.537	5.683	
Magyarbirodalom	—	—	—	1	49	198	367	438	1.619	3.549	6.453	2	12.676	—	—	41	355	708	794	890	2.764	6.198	9.324	—	21.645	34.333	

[illegible]

Közlégi alkalmatosság, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő																Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen kortú összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen kortú összesen							
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14			15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59										
		8	4	5	6	7	8	9	10	11			12	13	14	15	16	17	18	19	20		21	22	23	24	25		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26				
e) Tisza bal partja.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	-	-	-	4	3	3	4	-	-	-	-	14	25			
Békés vármegye.....	-	-	-	-	-	2	2	1	5	2	-	-	12	-	-	-	1	3	11	5	1	2	-	-	22	35			
Bihar »	-	-	-	-	-	3	2	2	5	5	-	-	12	-	-	1	3	11	5	1	2	-	-	-	22	35			
Nagyvárad tjt.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	6			
Hajdu vármegye.....	-	-	-	-	-	1	4	2	2	1	1	-	12	-	-	-	1	1	3	-	2	1	-	-	9	21			
Debreczen tjt.....	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	4	-	-	-	1	2	-	-	1	1	-	-	5	9			
Máramaros várm.....	-	-	-	-	-	1	1	-	2	2	2	1	7	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	9	19			
Szabolcs »	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	4	-	-	-	-	2	-	-	2	2	-	-	9	19			
Szatmár »	-	-	-	-	-	1	-	-	5	-	-	1	7	-	-	-	1	-	2	2	3	1	1	-	10	17			
Szatmárnémethi tjt..	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	2			
Szilágj vármegye....	-	-	-	-	-	1	-	-	3	2	-	-	8	-	-	-	-	1	-	-	3	1	-	-	5	13			
Ugocsa »	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	2			
Összesen.....	-	-	-	-	-	9	10	12	24	14	5	-	74	-	-	-	1	11	21	18	7	12	9	2	81	155			
f) Tisza-Maros szöge.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Arad vármegye.....	-	-	-	-	-	2	2	1	-	4	-	-	9	-	-	-	4	3	5	1	1	1	-	-	15	24			
Arad tjt.....	-	-	-	-	-	-	1	2	1	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	7			
Csanád vármegye....	-	-	-	-	1	1	2	3	3	1	-	-	11	-	-	-	-	3	1	1	1	1	1	-	8	19			
Krassó-Szőrény vm...	-	-	-	-	1	2	2	5	4	-	-	-	15	-	-	2	3	4	2	3	4	1	1	-	20	35			
Temes vármegye.....	-	-	-	-	1	3	1	2	4	1	1	-	14	-	-	2	4	2	1	1	1	4	-	-	15	29			
Temesvár tjt.....	-	-	-	-	-	-	1	1	2	1	1	-	6	-	-	-	-	-	1	-	3	1	1	-	6	19			
Verecz tjt.....	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3			
Torontál vármegye...	-	-	-	-	1	4	6	4	3	1	3	-	22	-	-	1	10	8	4	4	3	2	3	-	35	57			
Pancsova tjt.....	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2	3			
Összesen.....	-	-	-	-	3	11	16	16	22	14	5	-	87	-	-	-	5	23	20	14	10	13	10	7	102	189			
g) Királyhágóntúl.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Alsó-Fehér várm....	-	-	-	-	-	1	1	1	2	1	-	-	6	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	7			
Besztercze-Naszód...	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	1	-	4	-	-	1	2	1	4	-	1	1	-	-	10	14			
Brassó vármegye....	-	-	-	-	-	-	-	-	3	5	1	-	9	-	-	-	1	1	1	-	1	-	-	-	4	13			
Csik »	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	3	-	-	-	1	-	1	-	1	-	1	-	4	7			
Fogarás »	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	4	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	2	6			
Háromszék »	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1	-	-	5	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	3	8			
Hunyad »	-	-	-	-	2	-	-	1	1	4	-	-	5	-	-	-	-	3	-	1	1	-	-	-	3	13			
Kis-Küküllő »	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	2	-	-	-	2	2	2	1	-	1	-	-	8	10			
Kolozs »	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	5	-	-	-	-	4	-	2	-	1	-	-	7	10			
Kolozsvár tjt.....	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	5	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	4	7			
Maros-Torda várm...	-	-	-	-	-	3	2	9	3	-	-	-	17	-	-	-	1	-	2	-	1	4	-	-	8	25			
Marosvásárhely tjt.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	2	3			
Nagy-Küküllő várm...	-	-	-	-	1	-	2	3	6	2	1	-	15	-	-	-	6	2	2	1	2	2	-	-	15	30			
Szeben vármegye....	-	-	-	-	1	2	-	3	3	1	-	-	10	-	-	-	-	6	4	2	-	-	2	-	14	23			
Szolnok-Doboka vm.	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	-	4	-	-	-	2	-	-	1	2	-	-	-	5	9			
Torda-Aranyos » ..	-	-	-	-	-	3	2	-	1	1	-	-	7	-	-	-	1	3	3	-	1	-	-	-	7	14			
Udvarhely »	-	-	-	-	-	3	2	3	1	1	-	-	10	-	-	1	3	2	1	1	1	-	-	-	9	19			
Összesen.....	-	-	-	-	3	4	13	14	36	27	7	-	109	-	-	-	2	21	25	25	10	14	10	3	110	219			
h) Fiume v. és ker.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Magyarország össz..	-	-	-	1	8	38	79	85	155	97	31	-	436	-	-	-	9	32	101	106	53	68	50	24	496	924			
Horvát-Szlavonorsz.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Bjelovar-Križevci vm.	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	3	4			
Lika-Krbava »	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1			
Modruš-Rijeka » ..	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1			
Požega »	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	3			
Srijem »	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1	1	-	6	-	-	-	-	-	2	-	-	1	1	-	3	10			
Zemun tjt.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	1			
Varaždin vármegye...	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Varaždin tjt.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	3	3			
Virovitica vármegye.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1			
Osijek tjt.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	2			
Zagreb vármegye....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	3	7			
Zagreb tjt.....	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	1	-	4	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	3	7			
Összesen.....	-	-	-	-	-	-	-	1	9	3	2	-	15	-	-	-	1	4	1	5	3	3	1	-	18	33			
Magyarbirodalom	-	-	-	1	8	39	79	86	164	100	33	-	510	-	-	-	9	33	106	107	64	71	53	25	517	1.027			

a) Magyar.

Közigazgatási, országos, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves										60 éven felüli	ismertetlen korú	Összesen	7 éven aluli	éves								60 éven felüli		ismertetlen korú	Összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14	15-19					20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		14	15	16	17	18	19	20	21	22		23	24
Magyarország.																											
a) Duna jobb partja.																											
Baranya vármegye ..	64	56	91	93	88	76	64	158	178	318	—	—	1.186	91	108	134	152	108	70	71	104	151	268	—	1.257	2.443	
Pécs tjt.	26	11	41	68	49	47	30	63	59	29	—	—	423	36	30	58	57	56	40	20	31	21	25	—	386	809	
Féjér vármegye.....	181	63	103	137	99	83	69	116	137	142	—	—	1.130	191	183	173	197	149	166	108	122	94	111	—	1.494	2.624	
Székesfehérvár tjt.	41	16	30	47	30	21	13	57	33	21	—	—	309	22	20	41	41	40	32	10	17	11	13	—	257	566	
Győr vármegye.....	76	49	41	74	37	30	33	65	100	98	—	—	602	99	79	101	82	91	76	67	81	84	63	—	825	1.430	
Győr tjt.	28	11	35	53	38	35	39	54	55	32	—	—	385	27	31	38	54	41	35	32	26	25	16	—	325	710	
Komárom vármegye.....	146	95	116	111	92	87	87	133	173	178	—	—	1.224	137	132	122	123	130	96	107	117	138	104	—	1.326	2.550	
Komárom tjt.	2	5	13	34	13	11	15	19	25	15	—	—	152	5	9	19	22	13	9	3	15	10	3	—	108	260	
Moson vármegye	28	13	9	25	13	10	12	20	19	20	—	—	170	23	33	21	17	20	20	24	22	21	18	—	219	389	
Somogy »	236	187	203	265	228	164	138	303	363	528	—	—	2.615	247	296	304	342	207	248	192	292	383	430	—	3.046	5.661	
Sopron »	74	72	67	95	61	57	82	89	119	108	—	—	774	93	136	121	122	142	104	102	130	98	72	—	1.129	1.903	
Sopron tjt.	11	2	13	20	15	13	8	13	5	5	—	—	105	7	6	7	9	11	10	3	10	2	4	—	69	174	
Tolna vármegye.....	145	90	119	133	98	83	76	128	161	270	—	—	1.303	122	140	172	154	137	106	78	107	122	210	—	1.354	2.657	
Vas »	254	112	165	191	151	141	106	205	247	288	—	—	1.560	247	194	268	212	237	196	166	240	239	194	—	2.202	4.069	
Veszprém »	219	100	114	118	101	90	79	150	261	256	—	—	1.488	213	164	171	170	174	125	114	174	179	197	—	1.681	3.169	
Zala »	241	166	218	255	212	153	126	319	377	439	—	—	2.509	297	344	333	320	308	226	181	329	360	315	—	3.022	5.531	
Összesen.....	1.771	1.048	1.378	1.728	1.325	1.101	927	1.892	2.318	2.747	—	—	16.235	1.857	1.961	2.153	2.083	1.964	1.559	1.284	1.835	1.953	2.054	—	18.703	34.938	
b) Duna bal partja.																											
Árva vármegye.....	—	1	—	1	2	—	1	—	—	—	—	—	8	3	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	5	13
Bors »	46	28	32	42	33	34	38	75	76	87	—	—	491	48	48	65	61	36	31	19	37	47	62	—	454	945	
Esztergom vármegye.....	83	53	78	76	56	55	39	100	78	88	—	—	706	94	83	65	75	78	49	36	57	55	69	—	661	1.367	
Hont vármegye.....	46	24	40	50	35	20	25	48	82	113	—	—	492	44	41	57	88	59	40	22	67	67	92	—	583	1.075	
Selmeczbánya tjt.	1	1	1	5	7	5	6	8	2	6	—	—	42	2	2	5	6	4	2	2	—	2	—	—	—	30	72
Liptó vármegye.....	4	1	—	1	1	—	—	3	1	1	—	—	12	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	3	15
Nógrád »	264	147	240	217	166	105	147	250	270	231	—	—	2.073	258	213	237	250	201	165	121	187	212	178	—	2.029	4.095	
Nyitra »	103	39	63	102	69	67	54	125	104	96	—	—	827	116	97	69	91	71	73	30	75	60	66	—	748	1.575	
Pozsony »	167	78	102	109	99	75	57	115	128	174	—	—	1.104	170	133	145	142	130	101	75	126	120	124	—	1.272	2.376	
Pozsony tjt.	56	16	18	61	34	40	37	51	43	34	—	—	390	58	25	40	27	39	29	19	22	16	17	—	295	682	
Trencsén vármegye.....	10	2	5	4	6	13	11	17	3	2	—	—	78	8	4	2	2	3	4	3	4	3	1	—	34	107	
Turóc »	3	—	2	3	2	1	1	4	5	1	—	—	22	4	3	2	1	5	2	1	2	—	1	—	21	43	
Zólyom »	8	5	0	11	4	4	8	9	8	5	—	—	71	5	6	7	8	4	6	7	3	2	2	—	50	121	
Összesen.....	796	395	596	691	514	421	423	836	801	838	—	—	6.317	810	655	694	751	640	511	335	582	582	615	—	6.175	12.486	
c) Duna-Tisza köze.																											
Bács-Bodrog várm.	194	144	200	227	194	160	146	212	225	240	—	—	1.942	214	236	324	304	244	201	124	169	143	167	—	2.120	4.068	
Baja tjt.	11	6	17	30	25	18	14	40	20	23	—	—	204	4	8	16	28	24	10	22	13	13	16	—	164	358	
Szabadka tjt.	47	30	52	67	50	39	45	67	56	35	—	—	488	47	32	87	63	76	31	31	44	31	19	—	461	949	
Újvidék tjt.	20	5	20	32	12	12	16	21	15	11	—	—	164	15	10	31	19	11	9	10	2	4	—	—	122	286	
Zombor tjt.	10	3	24	14	9	9	8	16	8	11	—	—	112	11	5	9	17	12	9	6	5	8	—	—	94	206	
Csongrád vármegye.....	119	74	130	137	104	101	55	80	133	139	—	—	1.072	90	127	161	174	155	107	60	86	90	114	—	1.164	2.236	
Hódmezővásárhely.	39	30	33	58	40	25	25	34	39	38	—	—	361	33	24	70	92	63	44	33	28	32	46	—	465	826	
Szeged tjt.	118	47	83	123	100	100	58	148	97	109	—	—	983	102	84	160	154	108	67	48	80	57	49	—	909	1.892	
Heves vármegye.....	246	184	218	251	196	167	137	251	355	259	—	—	2.264	262	286	380	349	233	207	163	226	203	183	—	2.608	4.872	
Jász-Nagyk.-Sz. vm.	338	228	317	357	272	185	169	228	261	230	—	—	2.585	337	362	488	457	405	289	219	257	215	183	—	3.212	5.797	
Pest-P.-S.-Kisk.	1.341	497	746	925	690	609	543	950	890	787	—	—	7.971	1.312	1.616	2.242	1.178	966	745	500	649	548	533	—	8.699	16.610	
Budapest sz.-főv.	1.156	255	767	1.103	1.035	876	895	1.474	1.042	585	—	—	9.196	1.114	1.427	2.41	951	831	666	500	582	384	385	—	6.631	15.977	
Kecskemét tjt.	83	42	66	77	52	44	29	58	49	32	—	—	532	68	69	110	104	61	48	23	47	27	19	—	576	1.108	
Összesen.....	3.722	1.545	2.673	3.410	2.779	2.345	2.140	3.579	3.180	2.499	—	—	27.874	3.609	3.586	5.919	3.890	3.239	2.438	1.741	2.197	1.816	1.776	—	27.211	55.185	
d) Tisza jobb partja.																											
Abauj-Torna várm.	63	38	80	78	60	45	36	120	157	163	—	—	846	60	93	101	94	80	59	44	92	135	109	1	868	1.714	
Kassa tjt.	18	12	28	36	38	34	24	47	35	13	—	—	285														

[illegible]

Közigazgatási körzetrész, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves								60 éven felüli	ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	éves								60 éven felüli	ismeretlen korú	Összesen		
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
e) Tisza bal partja.																										
Békés vármegye.....	1	1	2	4	3	—	3	3	—	—	—	15	—	1	1	3	5	—	1	1	—	—	—	15	33	
Bihar „	1	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	13	3	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	17	30	
Nagyvárad tjt.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2	
Hajdu vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Debreczen tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Máramaros várm.....	32	24	31	44	24	23	15	34	70	41	—	341	31	20	37	22	21	27	25	52	63	40	370	701		
Szabolcs „	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Szatmár „	2	—	1	2	3	—	—	—	5	5	7	25	3	3	1	2	1	4	—	1	4	3	22	59		
Szatmárnémeti tjt..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Szilágy vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	
Ugocsa „	1	—	1	2	—	—	1	—	3	4	—	12	—	1	1	1	—	1	1	2	1	1	—	—	—	
Összesen.....	33	26	37	54	32	27	21	44	83	55	—	417	36	27	42	43	28	35	28	58	73	56	—	428	845	
f) Tisza-Maros szöge.																										
Arad vármegye.....	25	13	21	21	13	10	11	29	31	20	—	205	22	27	26	25	29	19	13	23	13	20	—	230	425	
Arad tjt.....	1	—	1	1	—	—	1	3	4	1	—	19	—	1	1	1	1	2	2	1	—	—	—	10	33	
Csanád vármegye.....	—	—	—	—	1	1	1	2	—	—	—	3	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	2	7	
Krassó-Szörény vm..	44	13	38	53	61	48	48	92	92	50	—	547	43	20	54	52	61	33	28	40	32	47	—	410	937	
Temes vármegye.....	39	33	76	87	59	70	54	103	110	111	1	766	66	55	74	83	90	70	52	68	60	70	—	697	1.433	
Temesvár tjt.....	38	9	21	23	38	33	38	60	63	46	—	536	43	18	39	47	39	23	28	34	30	40	—	341	709	
Versecz tjt.....	5	6	10	15	9	7	9	19	13	3	—	98	5	4	10	14	14	11	5	13	3	3	—	82	178	
Torontál vármegye.....	93	43	84	120	92	106	78	164	179	159	—	1.155	81	73	104	130	149	93	53	101	82	127	—	925	2.150	
Pancsova tjt.....	7	1	3	6	6	6	7	13	12	6	—	72	4	4	9	9	8	3	5	6	2	2	—	52	123	
Összesen.....	272	123	254	331	281	286	237	493	510	438	1	3.226	264	202	317	362	400	256	186	290	223	310	—	2.810	6.036	
g) Királyhágóntúl.																										
Alsó-Fehér várm.....	4	—	2	4	1	1	2	6	9	3	—	32	1	—	2	3	2	3	2	3	4	3	—	33	53	
Besztercze-Naszód ..	16	13	10	20	10	13	12	25	27	13	—	168	12	18	23	21	17	12	9	10	14	21	—	17	337	
Brassó vármegye.....	12	9	18	16	8	13	8	13	28	17	—	110	15	14	18	25	10	17	13	21	18	16	—	122	308	
Csik „	1	—	—	—	1	—	1	2	1	—	—	6	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	4	10	
Fogarás „	3	—	2	3	2	1	3	2	3	2	—	21	1	3	1	1	4	1	1	—	3	2	—	17	38	
Háromszék „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Hunyad „	2	1	2	2	2	2	5	6	7	3	—	32	3	2	2	0	5	3	3	4	4	3	—	32	64	
Kis-Küküllő várm.....	14	4	12	14	17	6	5	18	14	21	—	125	16	18	17	13	10	11	14	10	14	10	—	140	235	
Kolozs „	6	1	3	3	2	4	4	8	11	8	—	50	4	4	5	7	1	5	5	11	5	—	—	48	98	
Kolozsvár tjt.....	1	—	1	—	1	—	2	2	2	3	—	12	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	3	15	
Maros-Torda várm.....	2	—	4	7	3	3	6	1	5	9	—	40	—	2	4	4	3	8	3	—	10	3	—	37	77	
Marosvásárhely tjt.	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	5	
Nagy-Küküllő várm.....	44	25	20	40	21	19	26	51	53	80	—	307	40	38	40	35	38	38	30	44	32	63	—	445	811	
Szeben vármegye.....	22	6	24	29	17	16	11	50	32	25	—	252	23	23	26	21	27	19	24	23	18	23	—	232	458	
Szolnok-Doboka vm..	4	1	3	4	3	—	1	1	3	6	—	23	2	—	1	1	—	1	2	6	3	—	—	12	42	
Torda-Aranyos „	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	3	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	5	
Udvarhely „	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	—	4	—	1	2	2	1	—	1	—	—	—	—	8	12	
Összesen.....	132	60	110	148	88	83	87	190	222	197	—	1.317	120	117	147	142	118	115	95	133	154	166	—	1.307	2.624	
h) Fiume v. és ker.																										
Magyarország össz.	6	—	1	5	3	5	2	5	6	2	—	35	4	1	2	4	3	3	2	3	1	2	—	23	60	
Horvát-Szlavonors.																										
Bjelovar-Križevci vm.	—	—	—	3	1	1	—	6	5	6	—	22	—	—	1	1	2	1	2	2	4	3	—	16	39	
Lika-Krbava „	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Modruš-Rijeka „	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	1	2	1	—	—	1	1	—	6	8	
Požega „	7	3	4	7	6	2	5	5	17	25	1	82	9	6	5	4	7	7	5	7	8	—	—	62	148	
Srijem „	38	31	28	27	40	30	33	61	66	47	—	424	43	31	37	42	44	42	22	23	25	37	—	351	775	
Zemun tjt.....	4	1	2	3	3	1	1	7	6	4	—	34	8	—	5	—	2	8	2	4	3	3	—	35	69	
Varaždin vármegye.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	3	4	
Varaždin tjt.....	1	—	—	—	2	—	—	—	1	1	—	5	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	6	
Virovitica vármegye.....	40	15	12	11	15	18	12	28	29	52	—	233	37	12	21	24	23	22	12	25	20	48	—	214	477	
Osijek tjt.....	12	4	8	11	3	13	11	15	23	16	—	117	12	4	17	8	9	4	11	7	14	4	—	90	207	
Zagreb vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	1	—	2	1	—	—	—	—	4	7	
Zagreb tjt.....	—	—	—	1	1	1	1	4	1	—	—	9	1	—	—	2	—	2	2	1	3	4	—	15	24	
Összesen.....	122	54	56	65	72	68	65	128	152	152	1	933	112	53	86	84	89	90	60	68	81	103	—	837	1.764	
Magyarbirodalom	1.534	648	952	1.236	1.105	1.011	932	2.065	2.143	2.230	2	13.887	1.434	1.010	1.463	1.559	1.449	1.122	906	1.343	1.341	1.685	—	13.413	27.300	

c) Tót.

Közigazgatási, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éves alatti	éves								60 éves feletti	ismertetlen korú	összesen	7 éves alatti	éves								60 éves feletti	ismertetlen korú	összesen			
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
		2	3	4	5	6	7	8	9					10	11	12	13	14	15	16	17					18	19
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
Magyarország.																											
a) Duna jobb partja.																											
Baranya vármegye...	3	1	1	—	—	—	—	—	1	2	2	10	7	1	1	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	12	22
Pécs tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	3	5
Fejér vármegye...	8	2	1	5	2	1	2	8	7	11	47	3	6	3	2	4	7	3	1	3	3	—	—	—	—	35	82
Székesfehérvár tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Győr vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Győr tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Komárom vármegye...	13	8	3	5	4	2	6	9	21	6	77	20	6	5	7	8	—	4	10	16	5	—	—	—	—	81	158
Komárom tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moson vármegye...	1	—	1	—	—	2	2	—	2	—	—	8	—	1	4	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	15
Somogy >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Sopron >	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	2	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	7
Sopron tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Tolna vármegye...	—	—	—	1	—	—	2	—	1	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
Vas >	1	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	5	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3
Veszprém >	—	1	1	2	—	—	1	—	3	1	2	11	2	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	10
Zala >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Összesen...	28	12	7	14	8	9	9	27	34	26	—	174	34	17	13	11	14	10	8	15	24	8	—	—	—	154	328
b) Duna bal partja.																											
Arva vármegye...	33	26	22	37	24	18	30	83	129	130	—	532	40	51	51	42	36	28	38	77	102	148	—	—	—	613	1.145
Bars >	68	56	52	73	56	37	52	123	151	106	—	339	84	80	82	48	47	50	44	106	139	168	—	—	—	848	1.637
Esztergom vármegye...	2	2	2	8	5	2	3	9	8	11	—	52	3	3	5	3	4	3	—	9	11	7	—	—	—	48	100
Hont vármegye...	20	12	23	26	25	14	24	65	62	53	—	324	27	25	29	39	17	10	21	35	48	40	—	—	—	300	624
Selmeczbánya tjt.	8	8	8	8	10	10	18	50	48	37	—	205	20	15	3	8	16	8	14	14	15	8	—	—	—	121	326
Liptó vármegye...	74	35	48	54	45	41	42	133	141	135	—	747	94	64	74	70	33	46	36	96	99	122	—	—	—	740	1.437
Nógrád >	22	30	21	40	33	33	29	93	114	103	—	523	32	30	39	52	42	37	35	84	114	103	—	—	—	508	1.091
Nyitra >	326	179	151	211	142	102	127	293	417	432	—	2.380	377	292	208	163	179	147	135	236	282	338	—	—	—	2.407	4.757
Pozsony >	177	80	92	104	71	65	58	100	184	214	—	1.205	185	144	141	115	90	77	72	114	114	146	—	—	—	1.188	2.393
Pozsony tjt.	17	7	21	15	11	12	14	33	22	19	—	171	19	8	13	16	14	15	15	20	11	13	—	—	—	149	320
Trencsén vármegye...	210	156	182	205	130	143	141	416	517	505	—	2.005	249	236	253	245	174	168	161	319	424	500	—	—	—	2.729	5.334
Turóc >	64	18	22	22	21	21	24	71	80	94	—	447	56	47	25	28	29	38	28	41	70	67	—	—	—	429	876
Zólyom >	130	57	68	93	93	81	113	240	237	215	—	1.382	141	84	117	94	101	113	96	165	224	154	—	—	—	1.289	2.671
Összesen...	1.151	666	722	896	671	579	675	1.778	2.100	2.113	—	11.412	1.327	1.079	1.045	929	772	740	695	1.316	1.653	1.873	—	—	—	11.429	22.841
c) Duna-Tisza köze.																											
Bács-Bodrog várm.	32	20	25	24	17	13	13	24	32	26	—	226	33	25	26	33	31	19	13	12	23	24	—	—	—	244	470
Baja tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2
Szabadka tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Újvidék tjt.	2	1	—	1	1	—	1	1	1	2	—	10	—	—	1	1	2	2	—	2	3	1	—	—	—	12	22
Zombor tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Csongrád vármegye...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hódmezővásárhely.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szeged tjt.	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Heves vármegye...	—	—	—	1	—	—	2	—	2	1	—	6	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Jász-Nagyk.-Sz. vm.	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pest-P.-S.-Kisk. >	36	15	19	21	15	10	17	36	46	43	—	258	40	25	13	15	19	12	18	20	29	26	—	—	—	217	475
Budapest sz.-főv.	10	2	3	3	6	8	13	25	13	7	—	95	12	4	3	6	2	6	6	14	7	0	—	—	—	66	161
Kecskemét tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen...	81	38	53	50	39	31	43	89	94	79	—	602	85	54	43	55	54	40	37	49	68	58	—	—	—	543	1.145
d) Tisza jobb partja.																											
Abauj-Torna várm.	36	6	14	15	14	13	5	38	53	65	—	259	34	21	17	22	15	15	12	21	38	54	—	—	—	249	508
Kassa tjt.	2	2	3	10	3	7	4	14	9	8	—	62	5	5	1	3	—	3	4	8	8	3	—	—	—	40	102
Bereg vármegye...	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	2	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	23
Borsod >	1	2	3	4	5	1	4	7	8	3	—	38	4	1	4	3	2	5	2	4	4	2	—	—	—	31	69
Miskolc tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Gömör és K.-Hont vm.	76	33	37	67	29	36	47	103	120	110	—	669	77	19	56	56	52	17	46	75	91	61	1	—	—	551	1.220
Sáros vármegye...	48	30	47	37	23	24	32	71	141	196	—	654	43	61	71	62	48	45	38	89	152	150	—	—	—	759	1.413
Szepes >	115	47	60	63	44	44	48	123	166	163	—	878	121	97	76	58	67	53	46	113	145	143	—	—	—	919	1.797
Ung >	34	22	34	31	18	14	12	38	95	100	—	398	27	42	40	26	33	18	23	55	103	69	—	—	—	441	839
Zemplén >	70	51	53	49	42	27	36	94	173	185	—	780	69	72	95	71	61	42	42	119	187	196	—	—	—	954	1.734
Összesen...	336	1																									

c) Tót.

Közigazgatási, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves								60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves								60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
e) Tisza bal partja.																									
Békés vármegye.....	62	48	43	68	42	37	36	42	43	43	—	463	55	93	145	119	94	63	42	71	34	31	—	747	1.212
Bihar ».....	4	1	3	2	4	1	2	6	13	12	—	48	7	3	2	3	2	2	1	6	7	9	—	42	90
Nagyvárad tjt.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Hajdu vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Debreczen tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1
Máramaros várm.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	2	4
Szabolcs ».....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	3
Szatmár ».....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szatmárnémeti tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szilágy vármegye.....	—	1	—	2	1	—	4	6	3	5	—	92	2	1	1	—	2	1	1	4	2	6	—	20	42
Ugocsa ».....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen.....	67	50	45	72	47	38	42	55	61	63	—	540	64	97	148	124	99	66	45	81	44	47	—	815	1.355
f) Tisza-Maros szöge.																									
Arad vármegye.....	8	4	3	4	3	1	1	5	5	4	—	38	5	1	5	6	6	3	1	6	6	4	—	44	81
Arad tjt.....	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Csanád vármegye.....	24	10	15	18	5	10	8	14	14	16	—	134	19	23	23	31	19	10	10	9	10	6	—	168	302
Krassó-Szörény vm.....	—	1	—	—	—	—	2	3	—	1	—	7	1	1	2	—	1	2	3	—	—	2	—	12	19
Temes vármegye.....	5	—	2	2	—	1	—	—	1	—	—	11	1	1	1	2	—	1	2	—	1	—	—	10	21
Temesvár tjt.....	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	4	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	2	6
Versez tjt.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Torontál vármegye.....	10	10	9	13	11	9	7	20	19	13	—	131	23	16	14	20	15	5	6	12	11	8	—	130	231
Pancsova tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	2	3
Összesen.....	48	27	29	38	19	21	18	44	40	35	—	319	50	44	51	60	43	21	22	28	29	20	—	368	637
g) Királyhágóntúl.																									
Alsó-Fehér várm.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	3	3
Besztercze-Naszód.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brassó vármegye.....	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	4
Csik ».....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fogarás ».....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Háromszék ».....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	2	3
Hunyad ».....	—	—	—	—	2	1	1	1	—	—	—	5	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	4	9
Kis-Küküllő ».....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1
Kolozs ».....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kolozsvár tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maros-Torda várm.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Marosvásárhely tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagy-Küküllő várm.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	9	2
Szeben vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	3	3
Szolnok-Doboka vm.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Torda-Aranyos ».....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Udvarhely ».....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen.....	2	—	—	—	2	1	1	4	1	1	—	12	1	1	3	2	1	4	—	1	3	—	—	16	23
h) Fiume v. és ker.	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Magyarország össz.	1.733	901	1.107	1.347	870	845	931	2.492	3.187	3.150	—	16.813	1.943	1.612	1.663	1.433	1.281	1.073	1.025	1.976	2.543	2.629	1	17.230	34.033
Horvát-Szlavonország.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Bjelovar-Križevci vm.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lika-Krbava ».....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Modruš-Rijeka ».....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Požega ».....	4	1	2	—	2	1	3	5	4	8	—	30	4	1	2	—	1	—	—	3	2	5	—	18	45
Srijem ».....	27	8	5	10	12	4	4	14	10	9	—	103	27	17	15	12	9	5	3	10	4	—	—	107	210
Zemun tjt.....	—	1	—	—	—	—	—	2	1	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Varaždin vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Varaždin tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Virovitica vármegye.....	5	3	3	3	3	3	1	8	5	12	—	46	4	4	3	1	2	2	4	4	6	4	—	34	80
Osijek tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Osijek vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zagreb vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zagreb tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen.....	36	13	10	13	17	8	8	29	22	30	—	136	36	22	21	13	12	7	10	10	19	13	—	163	349
Magyarbirodalom	1.739	1.004	1.117	1.360	987	853	933	2.521	3.199	3.180	—	16.899	1.979	1.634	1.684	1.496	1.273	1.068	1.035	1.986	2.597	2.702	1	17.443	34.422

Közigazgatási, országos, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen		
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
		2	3	4	5	6	7	8	9	10				11	12	13	14	15	16	17	18	19				20
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
Magyarország.																										
a) Duna jobb partja.																										
Baranya vármegye ..	1	2	—	1	—	—	—	1	1	2	—	8	—	1	—	—	—	—	1	2	1	—	—	—	5	—
Pécs tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
Fejér vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Székesfehérvár tjt..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Győr vármegye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Győr tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Komárom vármegye.	1	2	—	2	3	—	1	—	1	—	—	10	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1
Komárom tjt.....	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moson vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Somogy »	1	—	1	—	—	—	—	1	—	2	—	5	—	1	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	4	—
Sopron »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sopron tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tolna vármegye	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Vas »	1	—	—	1	—	1	—	1	1	—	—	5	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Veszprém »	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Zala »	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	3	—
Összesen....	4	5	1	6	4	1	1	4	4	5	—	35	2	5	1	2	1	2	1	2	3	1	—	20	55	—
b) Duna bal partja.																										
Árva vármegye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bars »	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Esztergom vármegye.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hont vármegye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	—	—
Selmeczbánya tjt..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Liptó vármegye.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Nógrád »	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Nyitra »	—	—	1	1	2	—	1	1	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pozsony »	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pozsony tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Trencsén vármegye..	—	—	—	2	6	3	2	4	—	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Turóc » ..	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zólyom » ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen....	2	—	2	4	3	4	3	6	—	—	—	20	1	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	4	33	—
c) Duna-Tisza köze.																										
Bács-Bodrog várm.	2	2	1	—	—	—	—	1	—	2	—	9	5	1	3	1	—	—	1	—	—	—	—	11	9	—
Baja tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szabadka tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Újvidék tjt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zombor tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Csongrád vármegye..	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—
Hódmezővásárhely .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szeged tjt.....	—	—	3	1	2	—	—	—	—	—	—	6	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Heves vármegye.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jász-Nagyk.-Sz. vm.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pest-P.-S.-Kisk. » ..	—	1	—	1	2	2	—	3	1	—	—	11	2	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	6	1	—
Budapest sz.-föv....	1	—	—	3	—	1	—	1	3	—	—	9	—	1	1	1	1	—	1	—	—	—	—	3	1	—
Kecskemét tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen....	4	3	1	8	3	7	—	5	4	2	—	37	7	4	5	2	3	—	1	2	—	1	—	25	62	—
d) Tisza jobb partja.																										
Abauj-Torna várm.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
Kassa tjt.....	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bereg vármegye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Borsod »	—	—	—	—	2	—	—	1	1	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Miskolc tjt.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gömör és K.-Hont vm.	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sáros vármegye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szepes »	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—
Ung »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	3	—	—
Zemplén »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen....	1	1	2	1	2	—	1	3	1	1	—	13	1	—	—	1	—	1	1	—	1	2	—	7	20	—

Közigazgatási, országos, törvényhatóság	Fi												Nő													Fi és nő együtt	
	7 éven alatti	éves									60 éven felüli	Ismeretlen korú	Összesen	7 éven alatti	éves									60 éven felüli	Ismeretlen korú		Összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
		2	3	4	5	6	7	8	9	10					11	12	13	14	15	16	17	18	19				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
e) Tisza bal partja.																											
Békés vármegye.....	4	2	5	9	5	4	3	5	1	1	—	39	3	8	9	6	4	4	6	5	—	—	—	—	47	89	
Bihar »	170	101	114	175	152	88	86	238	425	274	—	1.821	172	212	275	233	233	161	134	305	414	245	—	—	2.442	4.331	
Nagyvárad tjt.....	37	9	11	27	14	14	9	14	11	11	—	157	29	3	9	17	14	8	4	17	6	1	—	—	108	265	
Hajdu vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Debrecen tjt.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	4	6	
Máramaros várm.....	33	30	41	62	55	32	40	84	169	123	—	679	49	54	81	63	65	48	53	114	163	129	—	—	811	1.490	
Szabolcs »	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	4	
Szatmár »	66	66	60	70	83	48	49	180	328	241	—	1.191	61	89	114	133	104	70	73	215	303	223	—	—	1.375	2.536	
Szatmárnémeti tjt.....	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	5	8	
Szilágy vármegye.....	83	84	79	133	68	59	59	144	230	210	—	1.157	105	155	193	184	133	92	79	152	225	145	—	—	1.464	2.921	
Ugocsa »	7	3	5	7	2	1	5	18	34	11	—	93	3	7	5	9	17	5	6	39	40	10	—	—	147	240	
Összesen.....	404	297	317	487	379	246	251	631	1.206	876	—	5.144	419	530	686	685	575	389	354	844	1.165	757	—	—	6.404	11.548	
f) Tisza-Maros szöge.																											
Arad vármegye.....	193	120	157	167	134	193	135	378	395	277	—	1.936	204	233	294	231	192	168	145	236	374	197	—	—	2.359	4.355	
Arad tjt.....	19	9	20	10	12	27	10	25	24	15	—	171	17	11	19	14	11	8	6	5	5	9	—	—	105	270	
Csanád vármegye.....	13	7	17	10	14	8	7	9	9	5	—	99	12	17	34	20	14	14	9	10	9	7	—	—	146	293	
Krassó-Szörény vm.....	140	121	216	305	234	235	253	504	608	308	—	2.984	137	226	322	558	301	259	203	352	404	257	—	—	2.819	5.803	
Temes vármegye.....	75	55	115	143	135	127	103	201	227	124	—	1.335	61	100	172	159	140	100	88	127	160	116	—	—	1.223	2.528	
Temesvár tjt.....	8	2	17	15	13	15	11	29	23	27	—	163	5	8	13	20	14	5	6	7	10	12	—	—	100	263	
Versecz tjt.....	—	1	2	1	1	2	—	2	2	1	—	12	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	15	
Torontál vármegye.....	54	59	65	73	69	80	54	125	113	97	—	787	54	90	133	122	103	75	66	88	87	63	—	—	891	1.678	
Pancsova tjt.....	—	1	—	1	2	2	—	3	2	2	—	13	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	3	16	
Összesen.....	507	384	609	725	674	622	573	1.274	1.406	856	—	7.530	490	636	994	957	778	625	524	835	1.049	661	—	—	7.649	15.179	
g) Királyhágóntúli.																											
Alsó-Fehér várm.....	72	85	112	153	110	83	58	197	234	181	—	1.288	85	121	203	160	154	68	73	106	198	143	—	—	1.314	2.602	
Besztercze-Naszód....	37	29	56	53	50	33	34	98	95	97	—	537	27	38	76	76	61	62	40	62	90	57	—	—	588	1.175	
Brassó vármegye.....	35	18	23	30	21	25	12	34	27	24	—	254	34	39	42	32	23	16	19	21	6	13	—	—	245	499	
Csik »	6	8	11	12	8	3	10	31	46	25	—	160	13	11	23	21	10	9	11	23	28	18	—	—	189	340	
Fogarás »	27	23	30	32	45	23	23	71	108	45	—	433	34	51	40	51	43	25	33	33	53	33	—	—	403	845	
Háromszék »	10	10	5	6	5	4	7	14	26	35	—	125	7	11	16	20	12	7	8	17	19	22	—	—	139	234	
Hunyad »	104	85	128	203	162	140	94	277	369	350	—	1.925	113	125	247	197	184	131	122	227	322	240	—	—	1.918	3.844	
Kis-Küküllő »	43	34	41	54	35	32	23	67	115	105	—	554	54	67	80	83	53	45	25	74	103	65	—	—	643	1.203	
Kolozs »	218	104	91	112	113	71	51	166	225	183	—	1.366	220	166	200	201	155	102	81	192	240	149	—	—	1.715	3.081	
Kolozsvár tjt.....	14	13	15	18	18	11	8	33	17	8	—	155	8	13	13	24	14	18	6	10	8	4	—	—	118	273	
Maros-Torda várm.....	28	35	45	52	53	32	37	93	157	150	—	689	43	71	93	90	84	65	55	107	136	127	—	—	874	1.560	
Marosvásárhely tjt.....	—	1	4	11	5	2	9	4	1	2	—	32	1	—	1	5	4	1	4	—	1	—	—	—	17	49	
Nagy-Küküllő várm.....	64	29	41	49	47	25	32	71	82	114	—	554	62	72	74	69	54	40	39	73	76	87	—	—	637	1.191	
Szeben vármegye.....	67	62	70	81	69	68	34	85	105	101	—	742	58	79	89	93	84	55	56	67	82	50	—	—	714	1.455	
Szolnok-Doboka vm.....	111	114	119	150	132	60	69	216	330	222	—	1.553	129	220	320	251	213	129	233	357	195	—	—	—	2.299	3.762	
Torda-Aranyos »	76	67	81	89	77	50	40	99	150	151	—	833	88	93	108	125	118	74	55	130	155	124	—	—	1.070	1.955	
Udvarhely »	3	2	3	3	2	—	3	3	3	2	—	24	2	4	2	1	2	1	2	4	4	—	—	—	22	45	
Összesen.....	917	724	886	1.115	952	698	573	1.559	2.099	1.806	—	11.329	978	1.191	1.635	1.490	1.271	852	749	1.385	1.933	1.337	—	—	12.817	24.146	
h) Fiume v. és ker.																											
Magyarország össz.	1.833	1.414	1.818	2.346	2.022	1.578	1.402	3.432	4.720	3.546	—	24.117	1.901	2.416	3.323	3.137	2.629	1.809	1.630	3.119	4.152	2.756	—	—	26.937	51.043	
i) Horvát-Szlavonország.																											
Bjelovar-Križevci vm.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Lika-Krbava »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Modruš-Rijeka »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Požega »	2	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	5	1	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	3	8	
Srijem »	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	4	—	—	1	—	—	1	—	2	—	—	—	—	4	8	
Zemun tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	3	
Varaždin vármegye.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Varaždin tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Virovitica vármegye.....	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	
Osijek tjt.....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Zagreb vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Zagreb tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Összesen.....	3	1	—	1	1	3	—	1	3	2	—	15	3	—	2	—	—	2	—	2	2	—	—	—	11	26	
Magyarbirodalom	1.842	1.415	1.818	2.347	2.023	1.581	1.403	3.433	4.723	3.548	—	24.132	1.901	2.416	3.323	3.137	2.629	1.811	1.630	3.120	4.154	2.756	—	—	26.937	51.043	

Közjogi alkatrész, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt			
	7 éven aluli	éves										80 éven feletti ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves											80 éven feletti ismeretlen korú	összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14	15-19				20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10				11	12	13	14	15	16	17	18	19	20				21
e) Ruthén.																												
Komárom várm.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Veszprém »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nyitra vármegye.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bács-Bodrog várm...	16	5	5	1	8	9	6	9	8	5	—	—	78	12	12	8	12	6	6	7	5	5	9	—	77	149	—	—
Újvidék t.jv.	—	—	—	1	—	—	—	—	1	2	—	—	4	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	3	7	—
Pest-P.-S.-Kisk. vm.	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen.....	17	5	6	2	8	9	7	11	8	5	—	—	78	12	12	8	13	6	7	5	6	3	—	—	80	158	—	—
Bereg vármegye.....	75	60	49	49	41	31	43	105	215	198	—	—	863	64	77	76	75	67	43	62	143	197	155	—	959	1.823	—	—
Gömör-és K.-Hont vm.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sáros vármegye.....	6	10	11	10	5	6	4	20	37	38	—	—	147	7	6	11	6	14	5	10	20	39	29	—	147	294	—	—
Szepes »	7	8	5	5	4	5	2	8	11	9	—	—	59	2	6	3	2	2	3	2	11	6	5	—	42	101	—	—
Ung »	29	31	34	39	32	26	29	89	163	103	—	—	578	22	29	61	27	34	25	31	108	152	114	—	613	1.191	—	—
Zemplén »	17	15	11	12	9	6	8	40	67	70	—	—	253	19	17	16	15	10	11	19	38	69	61	—	238	543	—	—
Összesen.....	134	119	111	115	91	74	86	262	493	421	—	—	1.906	114	135	167	135	127	87	117	340	463	364	—	2.049	3.955	—	—
Bihar vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagyvárad t.jv.	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hajdu vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Debreczen t.jv.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Máramaros várm.....	69	50	67	70	69	39	62	169	336	323	—	—	1.233	74	89	110	119	110	95	83	238	406	272	—	1.638	2.901	—	—
Szabolcs »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szatmár »	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ugocsa »	26	21	13	18	8	11	17	34	66	47	—	—	251	22	22	20	19	27	18	15	40	67	37	—	237	543	—	—
Összesen.....	89	72	80	89	70	50	79	196	432	370	—	—	1.527	98	112	131	138	146	113	102	309	474	309	—	1.932	3.459	—	—
Arad vármegye.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Csanád »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Krassó-Szörény vm.	2	2	2	2	1	2	1	4	4	3	—	—	93	—	—	2	2	7	2	—	4	5	9	—	24	47	—	—
Versecz t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Torontál vármegye..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen.....	2	3	2	2	1	2	2	4	7	4	—	—	29	—	—	4	2	8	2	—	4	5	2	—	26	57	—	—
Csik vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szeben »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Magyarország össz.	245	199	199	209	170	135	174	474	942	800	—	—	3.545	224	261	310	283	283	203	226	658	948	678	—	4.081	7.636	—	—
Bjelovar-Križevci vm.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Požega vármegye....	3	3	1	2	—	2	1	3	3	2	—	—	20	5	2	4	3	1	1	2	1	2	—	—	21	41	—	—
Srijem »	7	1	4	5	7	—	5	5	10	5	—	—	43	12	7	4	7	4	1	2	5	6	4	—	52	101	—	—
Zemun t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Virovitica vármegye.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zagreb t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen.....	10	6	5	7	8	2	6	8	14	7	—	—	73	18	9	8	10	7	2	6	9	9	5	—	83	156	—	—
Magyarbirodalom	253	205	204	216	178	137	180	482	956	807	—	—	3.618	242	270	318	293	294	210	232	667	957	683	—	4.174	7.729	—	—
f) Horvát.																												
Baranya vármegye...	11	5	4	8	6	4	8	15	16	40	—	—	117	15	12	8	5	10	8	3	16	23	39	—	145	233	—	—
Pécs t.jv.....	—	—	1	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fejér vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Székesfehérvár t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Komárom vármegye.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moson vármegye.....	4	2	2	5	7	2	2	5	11	8	—	—	48	6	6	5	3	9	8	10	6	3	1	—	57	105	—	—
Somogy »	13	5	2	6	4	2	5	10	14	23	—	—	84	4	12	10	12	4	6	7	11	15	17	—	98	182	—	—
Sopron »	23	10	19	20	14	20	12	33	41	45	—	—	246	33	27	43	30	40	33	19	27	24	40	—	306	552	—	—

Közigazgatási, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Egy és nő együtt			
	7 éven aluli	éves										80 éven felüli ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	éves											80 éven felüli ismeretlen korú	Összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14	15-19				20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		13	14	15	16	17	18	19	20	21	22		23	24	25
Sopron tjt.....	—	—	—	—	—	1	—	1	2	1	—	—	5	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	7		
Tolna vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	5		
Vas ».....	6	4	13	10	10	3	7	13	16	23	—	—	106	10	11	9	15	18	13	19	13	18	14	132	939			
Zala ».....	78	35	30	42	50	48	40	69	117	114	—	—	623	78	54	79	74	69	53	51	75	109	97	741	1.364			
Összesen....	146	62	71	93	95	81	76	146	217	237	—	—	1.244	148	123	156	140	151	114	103	151	199	208	1.493	2.737			
Liptó vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
Nógrád ».....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
Nyitra ».....	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2		
Pozsony ».....	—	2	2	5	6	—	—	1	1	2	3	—	23	4	3	2	3	—	1	1	3	2	—	—	19	41		
Pozsony tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2		
Trencsén vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Zólyom ».....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Összesen....	1	2	2	5	8	—	2	3	3	3	—	—	29	4	3	2	4	—	1	1	3	2	—	—	20	49		
Bács-Bodrog várm... Újvidék tjt.....	—	—	2	—	—	—	1	—	1	2	—	—	6	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	7		
Szeged tjt.....	—	—	—	3	—	—	—	1	2	—	—	—	8	—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	7	15		
Pest-P.-S.-Kisk. vm. Budapest sz. főv....	—	—	1	2	2	—	—	—	3	—	—	—	8	—	—	—	2	1	—	—	1	—	—	—	4	12		
Összesen....	—	—	3	10	6	2	2	2	9	1	4	—	19	1	—	2	3	3	3	—	2	3	—	—	17	54		
Abauj-Torna várm... Kassa tjt.....	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	
Bereg vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Borsod »..... Gömör és K.-Hont vm. Ung vármegye.....	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Összesen....	—	—	—	—	—	2	1	1	2	—	—	—	6	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	7	
Nagyvárad tjt..... Összesen....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Krassó-Szörény vm.. Temes vármegye..... Temesvár tjt..... Torontál vármegye... Pancsova tjt.....	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	3	
Összesen....	1	3	4	2	3	4	7	5	4	3	—	—	35	4	2	5	3	6	3	4	6	4	3	—	40	78		
Hunyad vármegye... Szeben »..... Torda-Aranyos vm.. Összesen....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Fiume v. és ker. Magyarország össz.	97	19	23	65	36	33	34	70	33	32	—	—	444	67	29	33	46	47	30	21	43	9	31	—	356	800		
Bjelovar-Križevci vm.. Lika-Krbava »..... Modruš-Rijeka »..... Požega »..... Srijem »..... Zemun tjt..... Varaždin vármegye... Virovitica vármegye.. Osijek tjt..... Zagreb vármegye..... Zagreb tjt..... Összesen.... Magyarbirodalom	204	101	139	152	157	130	99	237	275	340	2	1.826	233	129	192	214	200	149	119	205	318	352	—	9.096	3.919			
	96	64	70	94	68	53	54	109	93	75	—	780	123	145	178	146	121	113	71	165	193	66	—	1.350	2.030			
	160	96	123	123	94	99	79	146	166	162	—	1.354	197	164	215	195	182	137	98	139	194	152	—	1.723	2.977			
	189	118	120	140	143	139	144	243	307	300	1	1.552	193	184	181	203	161	135	113	187	211	211	—	1.776	3.693			
	164	64	115	130	117	111	107	221	198	137	—	1.554	174	116	169	163	148	114	91	125	131	93	—	1.326	2.690			
	8	3	4	3	6	5	9	14	17	13	—	82	6	4	9	2	5	9	1	5	3	10	—	57	139			
	453	158	159	201	192	115	124	240	335	435	—	2.432	491	264	238	247	241	139	166	314	333	538	—	3.001	5.433			
	20	6	13	16	20	8	7	20	25	10	—	146	7	5	16	12	10	6	7	11	18	4	—	96	242			
	490	33	95	127	107	84	87	149	223	330	1	1.743	466	163	174	173	155	104	95	142	206	317	1	9.001	3.747			
	16	5	13	27	18	18	13	33	20	23	—	189	12	11	19	18	20	9	14	14	9	12	—	138	324			
	623	293	325	275	233	224	209	443	620	769	—	3.954	678	443	381	350	331	320	243	543	666	484	1	4.478	8.432			
	203	41	78	125	116	112	107	140	104	72	1	1.039	250	79	113	144	149	94	74	74	59	82	—	1.117	2.216			
	2596	1032	1157	1416	1326	1100	1039	1987	2397	2696	5	51.251	2.819	1.717	1.914	1.869	1.753	1.327	1.087	1.977	2.270	2.321	2	219.056	35.807			
	3.241	1.112	1.283	1.591	1.474	1.227	1.161	2.222	2.637	2.993	5	13.564	3.044	1.874	2.114	2.066	1.961	1.477	1.216	2.181	2.438	2.585	2	20.369	39.553			

[illegible]

Közigazgatási körzetrész, törvényhatóság	Ft													N6													Ft és nő együtt
	7 éven aluli	éves									60 éven feletti	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven feletti	ismeretlen korú	összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	15					16	17	18	19	20	21	22						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
e) Tisza bal partja.																											
Békés vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	9		
Bihar »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1		
Nagyvárad tjt.....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1		
Hajdu vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2		
Debreczen tjt.....	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3		
Máramaros várm.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Szabolcs »	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3		
Szatmár »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Szatmárnémeti tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Szilágy vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Ugocsa »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Összesen.....	—	—	2	1	2	—	—	1	—	2	—	—	5	—	—	1	—	2	—	—	—	1	—	—	12		
f) Tisza-Maros szöge.																											
Arad vármegye.....	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	4		
Arad tjt.....	2	1	1	4	2	1	3	2	3	—	—	—	19	2	1	5	—	1	1	—	1	2	—	13	52		
Csanád vármegye.....	9	3	8	7	3	3	2	6	4	0	—	—	51	3	7	12	10	5	7	2	3	7	2	53	103		
Krassó-Szörény vm.....	0	0	17	15	6	12	6	17	21	17	—	—	133	3	4	23	17	14	9	6	6	9	4	94	217		
Temes vármegye.....	49	20	57	60	49	41	41	92	82	42	—	—	519	41	55	126	93	74	54	34	54	60	42	635	1.178		
Temesvár tjt.....	7	3	2	7	4	2	2	7	7	4	—	—	45	3	—	7	1	5	2	1	5	3	10	37	82		
Versecz tjt.....	8	6	7	11	11	11	11	28	24	8	—	—	125	10	9	22	13	9	11	5	3	7	7	98	221		
Torontál vármegye.....	918	144	214	207	211	187	140	283	327	210	—	—	2.171	238	253	431	465	388	289	158	201	216	145	1	2.818	4.083	
Pancsova tjt.....	5	6	15	13	11	15	10	25	21	17	—	—	168	11	9	18	12	14	8	8	7	5	7	—	96	237	
Összesen.....	334	158	321	325	297	272	216	461	489	304	—	—	3.217	329	339	673	613	504	372	215	279	308	219	1	3.852	7.069	
g) Királyhágóntúl.																											
Alsó-Fehér várm.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Besztercze-Nászód...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Brassó vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Csik »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Fogarás »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Háromszék »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Hunyad »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Kis-Küküllő »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Kolozs »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Kolozsvár tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Maros-Torda várm.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Marosvásárhely tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Nagy-Küküllő várm.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Szeben vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Szolnok-Doboka vm.....	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Torda-Aranyos »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Udvarhely »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Összesen.....	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2		
h) Fiume v. és ker.																											
Magyarország össz.	636	317	629	544	520	453	372	717	749	465	—	—	5.238	637	570	1.068	993	710	578	327	426	464	336	1	6.191	11.483	
Horvát-Szlávonorszl.																											
Bjelovar-Križevci vm.....	32	19	21	24	33	33	31	57	77	89	—	—	412	31	53	34	45	22	29	21	45	81	103	—	464	876	
Lika-Krbava »	55	40	62	84	71	56	54	80	121	95	—	—	718	39	142	179	163	137	81	74	125	124	109	—	1.162	1.881	
Modruš-Rijeka »	73	38	57	57	58	41	49	94	107	101	—	—	673	68	89	138	127	94	79	58	143	125	107	—	1.058	1.733	
Požega »	175	98	64	95	76	53	48	108	140	155	—	—	1.017	179	123	119	100	98	58	46	97	119	133	1	1.071	2.088	
Srijem »	492	167	225	249	223	187	203	303	312	168	1	—	2.333	537	323	435	417	307	208	183	227	290	127	—	3.125	5.658	
Zemun tjt.....	8	7	12	19	11	12	13	29	22	22	—	—	165	6	4	17	15	7	8	4	9	6	7	—	83	248	
Varaždin vármegye.....	1	—	2	3	2	2	—	3	1	5	4	—	23	—	3	1	2	—	1	2	3	3	—	—	17	40	
Varaždin tjt.....	—	—	1	1	1	1	—	3	1	—	—	—	8	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	9	
Virovitica vármegye.....	203	55	42	44	33	31	35	70	104	104	—	—	724	208	74	62	55	45	48	33	63	75	99	—	763	1.489	
Osijek tjt.....	5	—	3	7	8	2	4	10	14	8	—	—	61	4	3	5	1	1	2	1	2	4	3	—	23	87	
Zagreb vármegye.....	70	103	101	109	83	76	64	135	164	159	—	—	1.054	93	136	183	173	168	92	72	65	162	117	—	1.206	2.360	
Zagreb tjt.....	8	1	18	29	25	21	12	28	12	10	—	—	174	11	5	12	18	14	10	5	5	3	3	—	86	290	
Összesen.....	1.122	528	608	718	642	511	513	910	1.091	916	5	5	7.564	1.176	958	1.201	1.106	956	713	504	815	912	813	1	9.155	16.719	
Magyarbirodalom	1.780	845	1.131	1.232	1.162	994	885	1.627	1.840	1.331	5	5	12.882	1.813	1.528	2.270	2.089	1.746	1.291	831	1.241	1.376	1.140	2	15.346	28.203	

Közigazgatási alkatrész, ország- és törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt					
	7 éven aluli	éves										60 éven felüli	ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	éves										60 éven felüli	ismeretlen korú	Összesen		
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14	15-19					20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59									
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11					12	13	14	15	16	17	18	19	20					21	22
Magyarország.																														
a) Duna jobb partja.																														
Baranya vármegye ..	2	3	16	8	8	4	6	14	22	40	123	21	11	7	12	10	10	6	13	17	21	127	250							
Pécs tjt.....	1	—	—	2	—	2	5	5	2	4	21	—	—	—	3	2	1	1	—	2	—	9	30							
Fejér vármegye.....	2	—	3	—	3	2	—	4	4	2	20	7	2	1	1	1	—	—	—	3	16	36								
Székesfehérvár tjt..	—	—	—	—	3	1	—	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Győr vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Győr tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Komárom vármegye.	1	—	1	—	—	—	1	2	1	—	6	1	—	1	1	—	—	1	1	—	—	5	11							
Komárom tjt.....	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	4							
Moson vármegye.....	—	—	—	2	1	—	—	2	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Somogy »	1	1	4	4	2	—	1	—	2	1	16	3	1	2	—	—	3	1	2	3	1	16	32							
Sopron »	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	3	1	1	2	—	—	—	1	2	—	1	8	11							
Sopron tjt.....	2	—	1	2	—	2	1	1	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tolna vármegye.....	2	—	—	2	—	—	—	1	2	—	7	2	—	—	1	1	1	—	1	2	8	15								
Vas »	10	14	24	38	22	14	10	26	43	108	314	17	27	25	32	25	16	21	53	72	391	705								
Veszprém »	—	—	1	—	1	—	—	1	2	2	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	8	11							
Zala »	14	10	7	17	12	7	5	11	27	15	125	12	20	20	18	19	9	9	20	18	9	154	279							
Összesen.....	36	28	56	74	55	30	31	70	113	175	668	65	62	58	68	58	41	40	91	112	141	736	1.404							
b) Duna bal partja.																														
Árva vármegye	1	3	1	2	3	2	2	7	14	20	55	1	1	3	5	4	—	2	9	7	27	59	114							
Bars »	—	—	2	—	—	2	—	—	1	1	6	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	4	10							
Esztergom vármegye.	1	—	—	1	—	1	—	1	2	—	6	—	—	—	—	2	—	1	—	—	3	9								
Hont vármegye.....	—	2	—	—	—	1	—	—	2	—	5	—	—	—	2	1	—	—	—	—	3	8								
Selmeczbánya tjt..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Liptó vármegye.....	1	1	—	1	1	—	1	3	1	2	11	2	—	—	2	1	1	—	—	1	7	18								
Nógrád »	1	—	1	1	—	—	1	1	4	3	13	2	1	—	2	2	—	1	—	—	9	22								
Nyitra »	3	2	1	2	3	3	2	2	4	—	22	—	—	1	4	2	2	1	0	2	18	40								
Pozsony »	2	—	—	4	7	6	3	5	4	—	31	1	1	—	1	1	1	2	—	—	7	38								
Pozsony tjt.....	2	—	—	3	—	1	1	1	3	2	13	—	1	—	2	3	—	3	2	—	18	26								
Trencsén vármegye..	2	—	—	4	2	4	7	2	2	2	24	2	1	3	1	2	2	1	2	1	16	40								
Turóc »	1	—	—	2	1	—	1	1	2	—	8	3	1	—	—	1	1	—	1	—	7	15								
Zólyom »	—	—	4	1	—	1	1	2	—	—	9	—	—	—	1	3	—	—	—	1	5	14								
Összesen.....	14	8	9	17	20	19	15	30	39	32	203	12	6	7	17	20	12	5	26	11	34	151	354							
c) Duna-Tisza köze.																														
Bács-Bodrog várm.	49	14	23	29	18	25	25	39	37	68	332	44	37	48	62	39	43	18	23	41	61	419	751							
Baja tjt.....	—	—	—	1	5	1	2	4	3	3	19	1	1	3	3	1	2	3	1	—	2	17	36							
Szabadka tjt.....	20	16	39	55	46	48	33	40	43	34	380	25	30	73	69	58	51	36	30	26	29	427	807							
Újvidék tjt.....	—	—	—	—	1	—	—	1	2	1	5	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	6								
Zombor tjt.....	2	4	6	7	3	3	6	4	9	2	46	4	4	6	12	8	7	7	4	2	3	57	103							
Csongrád vármegye.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Hódmezővásárhely.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Szeged tjt.....	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	4								
Heves vármegye.....	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	4								
Jász-Nagyk.-Sz. vm..	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	3	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2	5								
Pest-P.-S.-Kisk. » ..	3	2	3	6	8	1	5	8	10	6	52	9	5	3	—	4	3	4	1	2	3	34	86							
Budapest sz.-föv.	20	5	9	14	13	13	16	35	33	17	176	23	4	2	5	6	8	9	13	3	8	81	257							
Kecskemét tjt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1								
Összesen.....	101	41	86	113	96	93	87	131	138	130	1.018	107	82	136	153	117	114	77	76	74	106	1.042	2.060							
d) Tisza jobb partja.																														
Abauj-Torna várm.	1	—	2	—	1	1	—	—	5	1	11	1	—	—	1	1	—	—	1	—	4	15								
Kassa tjt.....	—	2	—	1	3	1	5	5	5	1	23	1	1	—	1	1	3	1	3	—	11	34								
Bereg vármegye	—	—	—	1	1	—	1	—	3	1	7	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	8								
Borsod »	—	—	1	1	—	—	1	1	—	—	4	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	6								
Miskolc tjt.	—	—	—	2	1	2	1	—	3	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Gömör és K.-Hont vm.	3	1	1	1	3	1	2	5	3	2	22	2	3	1	4	2	3	—	1	1	2	19	41							
Sáros vármegye	2	—	2	1	—	2	2	5	9	5	28	—	2	4	2	2	2	—	8	5	6	31	59							
Szepes »	3	1	1	2	1	4	1	7	11	2	33	5	1	3	3	—	2	2	3	2	21	54								
Ung »	1	2	—	—	3	—	2	3	2	3	16	—	—	2	—	1	1	—	2	1	8	24								
Zemplén »	7	3	2	3	2	—	4	8	14	11	53	4	5	5	2	3	—	—	3	4	26	79								
Összesen.....	17	8	9	12	15	11	19	34	55	26	207	13	13	15	13	10	9	4	20	15	11	123	330							

Közigazgatási, országos, törvényhatóság	Fi												Nő												Összesen	Fi és nő együtt			
	7 éven aluli	éves										80 éven feletti	ismertetlen korú	7 éven aluli	éves												80 éven feletti	ismertetlen korú	Összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59				7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26				
Magyarország.																													
a) Duna jobb partja.																													
Baranya vármegye ..	133	86	128	120	123	114	90	231	270	475	—	1.770	172	149	177	208	171	118	89	176	250	435	—	1.945	3.721				
Pécs t.jv.	29	5	41	64	57	56	34	64	63	39	—	452	36	34	58	56	55	40	31	32	25	23	—	395	847				
Fejér vármegye.....	163	53	84	109	78	57	50	108	107	135	—	944	174	145	146	150	125	122	92	101	68	100	—	1.923	2.167				
Székesfehérvár t.jv.	35	14	25	35	26	18	12	49	27	16	—	258	21	17	34	36	33	22	8	16	16	7	—	215	478				
Győr vármegye	63	46	30	63	31	23	24	45	86	80	—	491	36	64	83	68	72	67	53	60	68	57	—	683	1.174				
Győr t.jv.	26	9	20	48	23	30	35	43	61	24	—	320	23	25	31	42	51	28	30	23	20	16	—	269	589				
Komárom vármegye.	143	74	93	91	68	63	72	106	141	137	—	988	141	127	137	105	107	73	78	90	105	83	—	1.046	2.034				
Komárom t.jv.	3	3	9	24	12	8	11	14	16	13	—	112	4	8	15	14	10	7	1	10	8	3	—	80	193				
Moson vármegye	66	37	87	64	43	31	38	52	63	74	—	505	65	76	79	49	66	52	62	63	42	49	—	603	1.108				
Somogy >	214	165	170	220	192	131	115	230	293	431	—	2.180	216	273	257	299	253	207	156	202	324	344	—	2.591	4.771				
Sopron >	178	98	106	150	125	105	82	181	212	251	—	1.486	217	200	210	212	227	171	156	215	153	106	—	1.936	3.422				
Sopron t.jv.	24	9	11	30	20	16	14	20	17	10	—	170	16	9	15	16	21	17	6	19	12	12	—	143	318				
Tolna vármegye.....	143	97	113	130	92	86	70	149	172	272	—	1.524	129	136	165	154	143	114	79	120	132	210	—	1.382	2.706				
Vas >	294	127	193	230	182	171	136	291	336	407	—	2.463	326	334	339	295	232	245	208	322	317	305	—	2.878	5.336				
Veszprém >	163	78	95	94	73	62	68	130	201	230	—	1.189	167	128	120	136	117	88	79	132	140	161	—	1.268	2.457				
Zala >	329	207	246	305	260	198	160	377	506	551	—	3.139	373	407	418	412	378	234	416	465	407	—	—	3.793	6.932				
Összesen....	2007	1100	1407	1528	1410	1169	1006	2105	2561	3205	—	17.798	2169	2032	2293	2252	2086	1651	1367	2057	2145	2383	—	20.445	38.243				
b) Duna bal partja.																													
Arva vármegye	32	20	23	36	23	21	28	82	133	140	—	547	40	48	54	43	36	26	33	75	101	101	—	622	1.169				
Bars >	122	87	83	119	80	66	86	215	239	253	—	1.343	146	119	132	98	81	70	64	153	191	227	—	1.257	2.630				
Esztergom vármegye	85	52	70	79	56	50	44	106	82	97	—	721	98	65	71	82	76	54	31	67	68	73	—	683	1.404				
Hont vármegye.....	69	33	51	67	57	27	34	78	109	136	—	661	68	54	70	110	70	52	31	90	93	99	—	737	1.398				
Selmeczbánya t.jv.	8	9	7	10	14	13	21	51	47	23	—	218	18	15	7	11	21	11	10	10	11	9	—	135	353				
Liptó vármegye.....	48	31	32	38	31	24	24	50	77	82	—	443	59	40	59	53	19	25	25	53	67	72	—	430	929				
Nógrád >	244	145	231	210	157	111	136	278	276	243	—	2.036	244	200	220	236	187	159	120	205	235	185	—	1.991	4.027				
Nyitra >	399	201	182	270	195	154	173	383	462	452	—	2.871	443	343	261	239	233	194	146	206	291	374	—	2.823	5.696				
Pozsony >	341	154	177	211	173	140	118	258	310	365	—	2.247	306	267	279	251	197	174	149	231	291	261	—	2.396	4.643				
Pozsony t.jv.	36	28	44	87	60	62	65	126	108	87	—	762	117	40	39	73	63	67	41	64	36	65	—	600	1.422				
Trencsén vármegye..	208	130	170	198	130	144	142	403	474	478	—	2.477	231	217	234	230	162	167	154	301	405	468	—	2.569	5.046				
Turóc >	39	11	16	18	13	14	16	46	43	35	—	240	41	32	18	16	15	23	17	14	24	28	—	228	474				
Zólyom >	98	44	57	71	68	59	80	178	202	162	—	1.019	122	69	78	75	81	73	72	120	154	110	—	964	1.983				
Összesen....	1779	854	1143	1402	1066	885	967	2260	2562	2573	—	15.591	1997	1518	1572	1517	1246	1101	904	1609	1397	2132	—	15.583	31.174				
c) Duna-Tisza köze.																													
Bács-Bodrog várm...	323	189	294	333	255	246	222	343	371	414	—	2.903	321	332	439	470	369	327	195	267	247	304	—	3.271	6.964				
Baja t.jv.	11	5	15	27	25	13	15	48	23	24	—	209	4	10	17	26	23	13	23	11	15	15	—	157	366				
Szabadka t.jv.....	76	43	88	117	94	86	78	105	98	68	—	848	70	60	155	130	133	80	64	76	56	47	—	871	1.719				
Újvidék t.jv.	15	4	18	30	18	14	18	23	16	14	—	175	16	4	29	20	14	16	11	12	9	4	—	128	303				
Zombor t.jv.....	12	6	30	20	12	13	14	23	17	18	—	165	19	9	15	29	21	17	16	11	9	9	—	155	320				
Csongrád vármegye..	112	68	110	118	85	83	47	70	106	124	—	923	88	118	147	159	139	97	50	72	82	106	—	1.038	1.991				
Hódmezővásárhely.	18	9	7	15	11	8	11	18	11	12	—	115	12	5	27	32	15	11	7	8	10	—	—	150	285				
Szeged t.jv.....	108	46	78	111	97	94	53	141	89	101	—	918	98	79	151	151	103	67	45	77	53	46	—	872	1.790				
Heves vármegye.....	230	171	199	231	170	147	124	233	334	234	—	2.068	243	251	347	318	254	193	143	208	254	171	—	2.302	4.460				
Jász-Nagyk.-Sz. vm.	244	140	195	222	171	127	103	148	175	155	—	1.681	250	218	302	304	266	198	128	169	140	124	—	2.059	3.740				
Pest-P.-S.-Kisk. >	1265	412	629	740	568	494	442	780	733	644	—	6.713	1242	760	1011	939	781	602	425	532	453	500	—	7.245	13.958				
Budapest sz.-főv. >	834	167	523	725	718	609	644	1133	800	690	—	6.529	829	301	645	724	610	484	379	443	280	291	—	4.992	11.521				
Kecskemét t.jv.	63	31	51	48	38	29	22	39	37	24	—	582	51	57	79	78	48	34	15	32	18	13	—	425	907				
Összesen....	3.311	1.291	2.237	2.743	2.260	1.968	1.788	3.097	2.810	2.213	—	12.319	3.243	2.209	3.364	3.380	2.786	2.113	1.500	1.917	1.623	1.640	—	23.775	47.494				
d) Tisza jobb partja.																													
Abauj-Torna várm...	77	25	57	56	47	35	20	103	137	151	—	710	76	69	74	76	59	45	48	66	96	81	—	690	1.400				
Kassa t.jv.....	12	11	19	36	32	36	27	45	36	17	—	271	24	10	36	33	21	16	18	21	16	13	—	217	488				
Bereg vármegye.....	12	7	17	20	20	10	12	25	39	39	—	201	24	20	27	30	9	15	8	20	24	19	—	203	406				
Borsod >	145	80	107	119	78	73	68	102	163	132	—	1.127	154	139	154	170	138	120	86	114	124	108	—	1.307	2.434				
Miskolc t.jv.....	15	16	33	33	23	22	22	60	86	16	—	276	17	21	37	32	23	21	22	19	13	11	—	221	497				
Gömör és																													

[illegible][illegible]

c) Református.

Közigazgatási, országos, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éves alatti	éves									60 éves feletti ismeretlen kord összesen	7 éves alatti	éves									60 éves feletti ismeretlen kord összesen					
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14			15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59								
		2	3	4	5	6	7	8	9	10			11	12	13	14	15	16	17	18	19		20	21		22	23
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
Magyarország.																											
a) Duna jobb partja.																											
Baranya vármegye....	8	12	20	21	22	16	20	23	46	59	—	260	14	23	36	35	27	11	22	24	40	39	—	271	531		
Pécs t.jv.....	1	2	3	5	4	2	5	7	3	—	—	32	2	2	2	4	6	3	2	1	—	—	—	28	60		
Fejér vármegye.....	42	18	27	30	31	27	25	28	52	40	—	324	46	66	65	62	35	56	20	34	36	35	—	444	778		
Székesfehérvár t.jv.....	5	2	4	8	4	1	1	3	2	1	—	31	—	1	5	4	3	5	1	1	5	1	—	26	57		
Győr vármegye.....	4	2	5	4	3	1	4	7	4	10	—	44	9	8	5	8	5	2	3	9	9	2	—	61	105		
Győr t.jv.....	1	—	2	5	3	1	1	6	2	—	—	21	—	1	1	5	3	4	—	—	2	—	—	16	37		
Komárom vármegye.....	29	26	30	31	27	29	23	28	65	64	—	362	27	61	64	50	41	29	37	43	57	20	—	419	781		
Komárom t.jv.....	—	2	1	9	1	1	2	0	4	2	—	28	1	1	4	7	3	2	2	4	2	—	—	26	54		
Moson vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Somogy >.....	29	21	42	40	37	28	24	60	68	122	—	471	31	30	56	50	40	48	42	43	85	96	—	530	1.001		
Sopron >.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3		
Sopron t.jv.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Tolna vármegye.....	24	15	29	25	26	7	21	28	34	68	—	277	16	34	26	27	20	24	16	23	26	65	—	287	564		
Vas >.....	8	1	13	7	4	6	4	6	17	22	—	88	4	3	5	8	15	10	6	13	15	19	—	98	186		
Veszprém >.....	41	22	21	29	26	25	18	29	71	52	—	392	43	33	37	31	39	28	19	45	42	51	—	368	698		
Zala >.....	2	2	3	4	7	6	7	9	9	9	—	58	10	8	10	1	11	6	—	5	9	6	—	66	124		
Összesen.....	194	125	200	224	195	151	150	271	377	450	—	2.337	206	271	306	272	257	228	180	247	328	347	—	2.642	4.979		
b) Duna bal partja.																											
Árva vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1		
Bars >.....	8	8	8	10	18	12	14	23	24	39	—	159	5	12	28	22	9	5	8	5	18	15	—	122	231		
Esztergom vármegye.....	11	10	14	10	7	6	4	11	15	11	—	97	10	19	10	6	12	3	6	3	9	12	—	90	137		
Hont vármegye.....	2	2	4	7	2	3	2	6	14	12	—	54	2	6	7	9	3	3	3	3	4	11	—	51	105		
Selmeczbánya t.jv.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Liptó vármegye.....	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4		
Nógrád >.....	3	1	6	4	5	2	1	9	6	9	—	48	5	3	3	5	7	4	2	4	4	2	—	39	87		
Nyitra >.....	13	2	8	11	3	5	5	12	12	13	—	84	13	13	5	11	3	8	2	10	11	12	—	90	174		
Pozsony >.....	9	6	9	7	6	7	2	9	11	13	—	79	2	10	7	7	12	4	2	4	10	9	—	67	146		
Pozsony t.jv.....	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	1	3	1	1	1	1	2	—	1	—	—	11	21		
Trencsén vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	18		
Turóc >.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2		
Zólyom >.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	10		
Összesen.....	51	29	51	50	37	39	35	76	84	99	—	551	40	68	62	62	51	29	21	29	57	61	—	480	1.031		
c) Duna-Tisza köze.																											
Bács-Bodrog várm....	13	11	11	16	17	8	8	25	16	20	—	151	13	12	12	21	15	6	10	8	9	14	—	120	271		
Baja t.jv.....	—	1	1	2	3	—	—	—	—	—	—	9	1	—	—	4	—	—	1	1	—	—	—	8	17		
Szabadka t.jv.....	—	2	3	4	—	—	—	—	—	—	—	17	1	1	4	2	3	1	2	—	1	—	—	16	33		
Újvidék t.jv.....	5	2	3	7	—	—	—	—	—	—	—	52	4	5	8	5	3	2	2	4	1	1	—	35	67		
Zombor t.jv.....	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	7		
Csongrád vármegye.....	5	5	17	17	15	12	7	8	24	13	—	123	2	9	14	12	11	10	9	11	7	8	—	93	216		
Hódmezővásárhely.....	20	20	25	41	20	16	13	19	27	25	—	233	18	18	41	56	39	26	21	17	22	32	—	291	526		
Szeged t.jv.....	5	—	1	5	2	4	3	1	3	3	—	27	4	3	5	2	1	—	1	2	2	1	—	21	48		
Heves vármegye.....	13	11	14	13	12	9	9	20	12	21	—	134	16	20	30	20	19	13	15	13	10	9	—	165	290		
Jász-Nagyk.-Sz. vm..	84	83	118	127	92	51	64	74	76	66	—	833	77	145	132	141	133	115	91	92	71	58	—	1.094	1.929		
Pest-P.-S.-Kiskun >	199	88	139	107	126	115	117	174	176	160	—	1.491	181	186	238	247	205	149	94	139	109	93	—	1.641	3.132		
Budapest sz.-főv....	123	32	102	130	115	92	92	161	108	49	—	1.004	141	54	97	108	93	67	55	63	33	34	—	750	1.754		
Kecskemét t.jv.....	19	9	15	28	12	12	6	17	12	8	—	138	13	12	29	26	13	11	7	14	7	5	—	137	275		
Összesen.....	486	265	450	588	423	320	324	505	462	376	—	4.199	471	465	660	644	534	401	309	354	277	260	—	4.375	8.574		
d) Tisza jobb partja.																											
Abauj-Torna várm....	12	14	27	23	18	16	15	37	50	43	—	259	12	24	36	29	28	17	10	32	51	42	1	232	541		
Kassa t.jv.....	3	4	2	7	4	4	1	3	5	2	—	35	1	1	2	4	1	1	1	3	3	2	—	19	54		
Bereg vármegye.....	53	33	49	43	40	28	18	62	96	60	—	482	55	60	71	54	49	56	39	53	79	56	—	572	1.054		
Borsod >.....	54	36	55	46	35	33	27	55	97	60	—	495	53	77	81	66	50	46	61	72	63	—	—	657	1.155		
Miskolc t.jv.....	11	5	20	17	10	13	24	30	18	10	—	158	14	16	19	8	20	9	6	12	6	7	—	117	275		
Gömör és K.-Hont vm.	29	20	21	27	23	17	24	44	54	37	—	296	42	25	45	42	34	17	30	33	36	35	—	341	637		
Sáros vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5	9		
Szepes >.....	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	16		
Ung >.....	14	11	18	10	10	10	8	28	29	32	—	170	23	23	21	20	18	13	8	27	32	41	—	230	396		
Zemplén >.....	52	33	36	51	38	28	30	82	123	86	—	564	54	54	68	78	61	30	33	75	96	74	—	630	1.194		
Összesen.....	229	158	228	224	178	152	151	344	478	335	—	2.477	258	281	345	323	278	193	178	296	381	320	1	2.854	5.331		

e) Református.

Közigazgatási, országos, törvényhatóság

Közigazgatási körzetrész, ország-rész, törvényhatóság	Fi												Nő												Összesen	Összesen	Összesen
	7 éves alatti	éves									60 éven felüli ismertetlen korú	Összesen	7 éves alatti	éves									60 éven felüli ismertetlen korú	Összesen			
		éves												éves													
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60-69				7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60-69					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
Magyarország.																											
a) Duna jobb partja.																											
Baranya vármegye...	6	6	6	4	7	7	8	10	12	20	—	86	4	7	7	6	8	7	8	10	11	17	—	85	171		
Pécs t.jv.	—	—	1	1	2	—	1	2	—	1	—	8	—	1	3	4	—	2	—	1	2	—	—	13	21	41	
Fejér vármegye.....	12	4	3	4	1	2	4	1	8	4	—	43	3	4	6	7	5	3	8	3	5	4	—	48	91		
Székesfehérvár t.jv....	—	—	1	2	—	—	1	1	2	—	—	7	—	1	—	—	—	1	1	—	—	1	—	4	11		
Győr vármegye.....	8	1	4	7	4	4	5	13	11	11	—	68	4	7	13	6	12	8	6	12	7	7	—	82	150		
Győr t.jv.	1	2	3	6	6	1	2	3	2	3	—	29	1	4	3	4	3	2	2	3	1	1	—	24	53		
Komárom vármegye....	3	6	1	5	3	3	5	5	6	8	—	45	4	9	3	5	—	4	1	5	2	3	—	36	81		
Komárom t.jv.	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	4		
Moson vármegye.....	4	2	2	1	6	3	4	9	5	4	—	40	6	3	2	7	4	2	7	6	5	4	—	46	86		
Somogy ».....	8	9	7	9	12	6	6	19	26	29	—	131	10	13	13	10	14	11	6	12	15	25	—	129	260		
Sopron ».....	23	14	6	12	7	9	10	12	20	21	—	134	23	17	20	10	22	7	11	17	13	14	—	154	288		
Sopron t.jv.	13	4	9	9	4	7	4	12	5	4	—	71	13	9	13	11	6	6	4	6	2	2	—	72	143		
Tolna vármegye.....	12	9	8	12	9	8	10	19	24	48	—	159	8	15	17	18	11	11	12	15	27	22	—	156	315		
Vas ».....	47	28	43	48	50	33	29	47	73	110	—	508	43	60	44	44	75	30	42	90	101	84	—	619	1.127		
Veszprém ».....	28	13	6	13	10	8	12	17	23	36	—	171	19	19	25	19	27	26	28	23	36	25	—	247	418		
Zala ».....	3	5	5	3	5	3	1	6	5	11	—	47	1	4	2	4	5	4	4	1	7	4	—	36	83		
Összesen.....	168	103	105	137	126	94	103	176	228	310	—	1.550	139	173	171	155	192	131	140	204	234	213	—	1.753	3.302		
b) Duna bal partja.																											
Árva vármegye.....	2	1	—	4	6	1	4	9	9	11	—	47	5	4	1	4	5	3	2	12	8	14	—	58	105		
Bars ».....	2	—	1	1	2	—	1	7	8	3	—	25	3	5	2	—	2	4	—	4	4	6	—	30	55		
Esztergom vármegye....	3	—	1	—	1	1	—	1	—	—	—	7	—	—	—	—	1	1	1	2	1	—	—	6	13		
Hont vármegye.....	5	7	13	15	8	7	14	37	30	27	—	163	11	9	16	18	10	4	11	15	21	34	—	149	312		
Selmeczbánya t.jv....	1	—	2	3	3	2	4	7	4	6	—	32	4	2	1	1	1	1	—	5	1	—	—	17	40		
Liptó vármegye.....	29	6	16	17	16	18	21	80	67	55	—	325	38	15	15	27	16	22	12	38	32	51	1	267	592		
Nógrád ».....	37	37	30	39	33	24	34	94	101	80	—	498	42	39	47	57	50	39	33	60	86	91	—	544	1.042		
Nyitra ».....	32	24	31	38	33	20	17	49	72	84	—	390	40	46	25	20	27	23	28	39	59	84	—	391	781		
Pozsony ».....	20	2	12	12	15	10	4	21	17	29	—	142	17	16	19	18	15	12	10	17	13	13	—	150	292		
Pozsony t.jv.	15	4	6	12	5	11	4	11	12	6	—	86	11	5	6	11	8	5	5	11	6	11	—	79	165		
Trencsén vármegye....	16	28	17	11	8	12	13	36	49	32	—	222	28	22	21	18	15	9	13	24	24	35	—	209	431		
Turóc ».....	42	13	28	18	17	14	17	50	60	73	—	332	35	27	16	18	21	23	19	37	54	52	—	302	634		
Zólyom ».....	38	18	23	33	33	29	42	71	90	58	—	435	22	21	45	23	27	43	28	39	73	48	—	369	804		
Összesen.....	242	130	180	203	169	149	175	475	519	464	—	2.704	256	211	214	215	198	189	163	298	386	440	1	2.571	5.275		
c) Duna-Tisza köze.																											
Bács-Bodrog várm....	47	29	32	52	45	33	31	64	63	51	—	447	44	40	58	59	56	30	21	31	37	38	—	417	804		
Baja t.jv.	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	3	6		
Szabadka t.jv.	—	—	—	—	1	—	3	2	—	—	—	6	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	8		
Újvidék t.jv.	4	1	3	1	2	1	3	2	3	1	—	21	1	5	2	2	3	4	—	2	4	4	—	25	46		
Zombor t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	3		
Csongrád vármegye....	1	—	1	—	2	3	1	—	1	—	—	9	1	—	—	1	2	—	—	2	—	—	—	6	15		
Hódmezővásárhely....	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	1	1	1	—	1	—	—	6	8		
Szeged t.jv.	2	1	1	—	1	1	—	4	1	—	—	11	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	2	13		
Heves vármegye.....	1	—	—	3	4	3	2	1	2	2	—	18	2	—	2	4	3	—	2	1	1	—	—	15	33		
Jász-Nagyk.-Sz. vm....	6	1	2	1	3	2	1	2	2	2	—	22	4	3	3	3	2	4	1	3	1	2	—	26	48		
Pest-P.-S.-Kisk. ».....	88	42	49	61	50	56	46	111	100	82	—	685	90	65	93	88	73	61	43	40	63	64	—	685	1.370		
Budapest sz.-főv....	47	12	39	51	58	52	56	82	60	54	—	511	42	18	36	36	40	25	29	19	31	—	—	313	630		
Keckskemét t.jv.	—	1	—	—	—	1	—	2	—	—	—	4	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4	8		
Összesen.....	196	87	128	171	167	152	143	271	234	192	—	1.741	188	129	199	195	181	144	100	109	126	140	1	1.511	3.252		
d) Tisza jobb partja.																											
Abauj-Torna várm....	2	2	3	2	1	4	—	7	6	8	—	35	3	2	2	2	2	—	2	6	4	—	—	25	60		
Kassa t.jv.	—	1	2	2	2	—	1	5	4	1	—	18	2	3	3	3	2	2	—	—	2	1	—	18	36		
Bereg vármegye.....	1	—	—	—	—	2	—	1	2	2	—	8	—	1	1	—	1	—	—	2	2	—	—	7	15		
Borsod ».....	6	2	4	6	5	1	2	7	6	5	—	44	5	1	1	8	3	4	3	2	4	2	—	33	77		
Miskolc t.jv.	4	1	1	5	5	2	2	6	2	1	—	29	—	3	3	4	2	1	3	4	—	—	—	20	49		
Gömör és K.-Hont vm....	54	33	34	56	28	32	42	92	101	87	—	559	49	40	46	48	40	35	32	68	64	41	1	476	1.035		
Sáros vármegye.....	2	2	3	7	2	3	3	9	15	21	—	67	3	10	11	8	6	8	2	4	10	10	—	72	139		
Szepes ».....	20	14	10	11	16	17	13	36	36	25	—	198	23	9	8	13	18	12	8	25	29	45	—	190	388		
Ung ».....	—	1	—	1	—	1	1	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	9		
Zemplén ».....	1	4	9	5	2	4	6	9	15	9	—	64	3	7	7	3	—	1	1	10	17	14	—	63	127		
Összesen.....	90	60	66	95	61	66	70	172	187	161	—	1.028	88	76	82	89	83	66	49	115	134	124	1	907	1.935		

Közigazgatási körzetrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Összesen	Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves								60 éven feletti	ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	éves								60 éven feletti	ismeretlen korú	Összesen			
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
e) Tisza bal partja.																											
Békés vármegye.....	95	73	77	125	80	61	48	68	56	32			731	79	127	195	150	123	93	53	93	46	41		1.008	1.789	
Bihar ».....	9		1			2	1	1	2	2			11	1		2	4		1		1					20	
Nagyvárad tjt.....	4	9		1		1		1	2	1			19	1		1	1		1	1	1	1				7	
Hajdu vármegye.....																1										1	
Debreczen tjt.....	1	1	2	2	1	1	1		1	1			11	1	1	1	1	3					1			8	
Máramaros várm.....				2	1				1	1			5				1			1	2	1				5	
Szabolcs ».....	19	17	18	18	9	10	7	31	23	12			161	29	21	48	23	12	14	10	16	16	15			207	
Szatmár ».....			1	4			1		2	2			10	1		3	2		1		2					9	
Szatmárnémeti tjt.....	1	1			1			2					5							1						1	
Szilágy vármegye.....	1	2		1	3		1	2	1				11	1	1		1	1		2	1					7	
Ugocsa ».....																											
Összesen.....	123	103	99	154	95	75	59	101	88	70			907	113	153	251	191	139	110	67	114	66	58		1.262	2.229	
f) Tisza-Maros szöge.																											
Arad vármegye.....	11	5	6	3	4	2	3	6	6	7			53	11	8	9	10	10	5	4	10	6	3			76	
Arad tjt.....	3	2	2	4	2	7	4	6	4	2			36	3	1	1	2	4	3	1	3	3	4			95	
Csanád vármegye.....	24	12	14	20	6	11	8	14	14	15			138	16	27	30	31	18	12	10	9	10	4			187	
Krassó-Szörény vm.....	5			1	4	2	6	3	3	2			26	1	2	5	1	3	1	2	1	1	2			49	
Temes vármegye.....	8	1	2	2	3	3	8	6	7				45	4	3	6	7	5	4	2	3	9	13			59	
Temesvár tjt.....	4	1	4		5	1	1	1	3	3			25	1	2	3		4	1	2	2	3	2			29	
Versecz tjt.....										1			1													1	
Torontál vármegye.....	24	11	12	15	14	14	10	23	33	21			177	33	17	18	21	20	9	10	16	13	13			178	
Pancsova tjt.....	1				2			3	3	1			10	1	1	2	3	4	1		2	2	1			17	
Összesen.....	80	32	41	45	39	42	35	64	75	58			511	75	61	74	78	68	36	31	46	47	42			558	
g) Királyhágóntúl.																											
Alsó-Fehér várm.....	6		3	4	2	1	2	6	9	5			58	3		2	4	3	3	2	4	4	3			25	
Besztercze-Naszód.....	10	10	8	20	10	18	14	25	25	20			160	7	18	20	19	18	15	9	15	18	27			166	
Brassó vármegye.....	18	13	29	21	16	17	14	32	43	38			243	27	22	24	34	13	23	16	31	31	26			247	
Csik ».....			1										1													1	
Fogarasz ».....	2		1	3	1		3	4	2	1			17	1	3	1	1	3	1		1	3	1			15	
Háromszék ».....	1	1							1				5	1			1			1						3	
Hunyad ».....	5		2	1	2	4	2	4	2	2			24		2	1	3	3	2	1	2	2				17	
Kis-Küküllő ».....	14	4	11	14	18	6	5	19	13	21			123	13	18	17	14	10	11	13	10	14	16			136	
Kolozs ».....	6	1	4	3	3	4	5	8	9	8			51	4	4	5	7	1	1	5	5	11	5			48	
Kolozsvár tjt.....	1	2		2	2	3	2	2	5	3			22		2	3	1			2		1				9	
Maros-Torda várm.....	2		4	6	1	2	6	1	4	10			36		2	4	6	3	8		10	4				36	
Marosvásárhely tjt.....						1	2	1	1				5	2					1			1				4	
Nagy-Küküllő várm.....	41	25	29	43	21	19	25	47	56	31			387	40	30	49	31	39	38	20	44	32	72			418	
Szeben vármegye.....	24	5	24	28	16	12	8	30	44	29			330	21	31	24	22	24	20	21	24	18	22			220	
Szolnok-Doboka vm.....		1	2	3	1				3	4			14				1			2	3	2				11	
Torda-Aranyos ».....	1					1			1				3		1	1	1					1				4	
Udvarhely ».....		1	2	1	2		1	1	3				13	2	1	2	3	2	1	1		1	1			14	
Összesen.....	131	65	120	149	95	88	39	189	225	213			1364	126	124	153	151	119	125	91	141	167	132			1.378	
h) Fiume v. és ker.																											
Magyarország össz.....	1.330	530	730	954	732	667	674	1.447	1.556	1.468			9.387	965	827	1.144	1.074	881	861	841	1.027	1.161	1.199	2		9.942	
Horvát-Szlavonors.																											
Bjelovar-Križevci vm.....				2			1	1	2	2			8			1		1		2						5	
Lika-Krbava ».....																											
Modruš-Rijeka ».....																1											
Požega ».....	2		2	1	3	1	1		2	7			19	4	3	2	1	4	2	2	1	3				24	
Srijem ».....	36	19	11	18	26	10	11	24	25	18			199	32	21	23	22	22	14	12	8	17	11			183	
Zemun tjt.....	1	1			1			4	2	1			10			1			1		1	1				5	
Varaždin vármegye.....			1										1													1	
Varaždin tjt.....					1								1													1	
Virovitica vármegye.....					1	1		1	1	6			10	2	1		1		2		2	1	5			14	
Osijek tjt.....	2				2	2	1			1			8	1		1										9	
Zagreb vármegye.....	1					2				3			3					2								2	
Zagreb tjt.....	1		1	1				3		1			7	2	1	1	1		1			1				8	
Összesen.....	45	20	15	22	34	16	14	33	33	36			266	41	29	28	27	28	21	16	14	22	21			247	
Magyarbirodalom.....	1.073	500	754	976	738	633	638	1.430	1.539	1.504			10.133	1.026	966	1.172	1.101	1.009	822	697	1.041	1.183	1.220	2		10.188	

Közigazgatási körzethatóság	Fi												Nő													Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen		
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
		2	3	4	5	6	7	8	9	10				11	12	13	14	15	16	17	18	19			20	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
Hungary.																										
a) Duna jobb partja.																										
Baranya vármegye...	14	14	7	7	15	6	11	12	21	29	-	136	16	22	27	21	12	12	9	7	15	15	-	150	292	
Pécs t.jv.....	-	-	2	2	1	-	1	-	2	-	-	8	-	1	-	-	2	1	-	-	1	-	-	5	13	
Fejér vármegye.....	3	2	1	1	-	3	2	1	-	-	-	13	1	1	1	-	1	2	1	-	-	1	-	8	21	
Székesfehérvár t.jv..	-	-	-	2	1	1	-	-	1	-	-	5	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	7	
Győr vármegye	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Győr t.jv.....	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	
Komárom vármegye.	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	
Komárom t.jv.....	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	
Moson vármegye	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	
Somogy »	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Sopron »	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Sopron t.jv.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Tolna vármegye	2	-	-	1	-	-	-	-	2	2	-	8	-	2	3	1	-	2	-	1	2	-	-	12	20	
Vas »	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	3	4	
Veszprém »	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	3	
Zala »	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	3	4		
Összesen....	20	16	12	15	18	13	14	16	25	31	-	130	18	28	33	25	16	18	10	9	18	17	-	192	372	
b) Duna bal partja.																										
Arva vármegye.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Bars »	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Esztergom vármegye.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Hont vármegye	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Selmeczbánya t.jv...	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	2	9	
Liptó vármegye.....	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
Nógrád »	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
Nyitra »	-	-	1	2	4	1	-	-	-	-	-	8	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	2	10	16	
Pozsony »	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	
Pozsony t.jv.....	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
Trencsén vármegye..	-	-	-	2	7	4	2	3	1	-	-	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	
Turóc »	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	
Zólyom »	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	
Összesen....	1	-	1	4	11	7	3	5	1	-	-	35	-	-	1	2	-	2	-	-	1	-	-	6	35	
c) Duna-Tisza köze.																										
Bács-Bodrog várm...	248	75	137	132	136	111	99	169	183	99	-	1.383	257	151	299	239	212	143	84	109	116	73	-	1.733	3.121	
Baja t.jv.....	1	-	1	1	-	-	1	3	-	-	-	7	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	3	10	
Szabadka t.jv.....	1	4	10	5	4	8	6	6	5	5	-	54	-	5	5	4	9	6	2	3	1	4	-	36	95	
Újvidék t.jv.....	16	13	19	21	22	10	11	20	32	12	-	191	16	14	22	24	25	11	5	8	9	4	-	138	320	
Zombor t.jv.....	22	7	10	16	14	10	13	15	10	6	-	123	20	21	30	26	21	17	6	10	8	6	-	165	278	
Csongrád vármegye..	-	-	1	2	2	2	1	-	2	1	-	11	-	1	-	1	1	-	1	2	-	-	-	6	17	
Hódmezővásárhely.	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	3	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	4	7	
Szeged t.jv.....	1	1	1	8	7	4	2	1	-	-	-	25	-	1	1	2	1	3	-	2	-	-	-	10	35	
Heves vármegye.....	1	-	-	-	-	5	1	-	1	-	-	8	-	1	1	-	1	-	1	-	-	-	-	4	19	
Jász-Nagyk.-Sz. vm.	1	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-	4	-	-	1	2	1	-	-	-	-	-	-	4	8	
Pest-P.-S.-Kisk. »	5	4	5	12	15	8	11	13	7	8	-	87	4	4	8	5	6	3	5	1	5	11	-	52	139	
Budapest sz.-főv. »	10	4	20	31	26	22	11	15	12	12	1	164	9	6	3	5	10	5	5	2	3	3	-	51	215	
Kecskemét t.jv.....	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	
Összesen....	307	109	205	229	227	187	156	251	252	143	1	2.067	307	205	370	358	287	190	108	140	143	101	-	2.209	4.276	
d) Tisza jobb partja.																										
Abauj-Torna várm...	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Kassa t.jv.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Bereg vármegye.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Borsod »	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	
Miskolc t.jv.....	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5	
Gömör és K.-Hont vm.	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	5	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4	
Sáros vármegye.....	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
Szepes »	-	-	-	-	1	1	-	-	-	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	5	
Ung »	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
Zemplén »	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
Összesen....	-	1	4	1	1	1	1	3	1	-	-	13	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-	4	17	

Közlégi alkatesz, országgrsz., törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli		ismeretlen korú	összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
		2	3	4	5	6	7	8	9	10					11	12	13	14	15	16	17	18	19				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
e) Tisza bal partja.																											
Békés vármegye.....	12	7	19	12	13	8	8	7	9	6	-	101	9	15	13	13	9	10	9	10	3	5	-	98	107		
Bihar »	148	82	101	148	129	72	79	205	355	297	-	1.559	147	185	221	231	209	140	118	255	350	219	-	2.083	3.342		
Nagyvárad tjt.....	22	8	6	16	9	7	4	9	7	9	-	97	22	3	7	10	8	5	1	12	3	1	-	72	169		
Hajdu vármegye.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	6		
Debreczen tjt.....	-	-	-	1	1	-	-	-	1	1	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	6		
Máramaros várm.	-	-	-	-	1	-	-	-	2	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	5	2	2	-	11	17		
Szabolcs »	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	3		
Szatmár »	1	1	-	1	-	1	2	4	3	7	-	20	2	-	4	2	4	-	2	5	0	7	-	32	52		
Szatmárnémethi tjt..	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2		
Szilágys vármegye....	7	2	4	6	6	2	1	6	5	5	-	44	3	10	12	8	7	9	8	7	6	2	-	72	113		
Ugocsa »	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1		
Összesen.....	191	100	133	184	159	92	94	234	381	267	-	1.835	183	213	258	265	238	166	137	304	371	236	-	2.371	4.206		
f) Tisza-Maros szöge.																											
Arad vármegye.....	180	117	145	155	123	115	131	253	399	230	-	1.857	192	216	275	350	188	159	132	278	343	187	-	9.221	4.078		
Arad tjt.....	29	14	32	21	32	20	20	29	31	20	-	247	28	17	35	21	11	11	7	10	10	9	-	149	307		
Csanád vármegye....	29	11	24	15	17	12	9	14	15	10	-	147	13	19	37	29	18	20	10	13	16	9	-	181	331		
Krassó-Szőrény vm... Temes vármegye	145	119	223	303	283	234	248	498	599	315	-	2.937	132	223	329	355	309	252	199	323	380	247	-	2.743	5.710		
Temesvár tjt.....	122	83	178	183	173	163	137	284	292	192	-	1.777	109	154	289	248	207	148	118	170	202	146	-	1.783	3.536		
Temesvár tjt.....	16	6	17	23	18	18	14	35	35	28	-	201	9	10	20	22	19	7	5	12	13	23	-	140	345		
Vesecz tjt.....	8	7	9	12	12	12	11	30	27	9	-	136	10	11	23	19	9	11	5	4	7	6	-	90	235		
Torontál vármegye....	301	204	277	278	282	233	198	405	435	303	-	2.952	310	344	531	581	487	360	222	233	302	208	1	3.883	6.541		
Pancsova tjt.....	5	7	15	14	15	17	10	23	23	19	-	153	12	9	18	15	14	10	8	7	5	7	-	105	258		
Összesen.....	329	568	918	1.007	944	869	778	1.582	1.823	1.124	-	10.442	815	1.000	1.607	1.537	1.253	926	706	1.101	1.281	842	-	11.119	21.561		
g) Királyhágótól.																											
Alsó-Fehér várm....	34	42	51	75	59	35	33	79	116	84	-	611	40	50	89	72	78	51	32	53	95	54	-	594	1.205		
Besztercze-Naszód....	8	9	12	9	9	6	8	17	23	15	-	109	6	9	8	21	11	6	4	12	27	19	-	125	232		
Brassó vármegye	36	18	20	32	23	25	17	35	29	24	-	235	34	39	42	34	25	16	19	21	7	13	-	230	315		
Csik »	1	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-	4	-	-	-	1	1	-	-	2	-	-	-	5	9		
Pogaras »	17	23	21	21	32	16	12	49	75	23	-	277	20	36	24	43	30	16	20	23	42	23	-	278	575		
Háromszék »	10	11	12	12	4	8	9	15	32	42	-	153	10	18	23	23	19	11	12	20	20	33	-	197	332		
Hunyad »	87	71	98	167	134	113	75	212	293	282	-	1.534	93	112	221	136	156	103	90	169	254	183	-	1.552	3.083		
Kis-Küküllő »	11	9	14	14	7	13	10	23	43	27	-	173	11	21	27	38	18	12	34	30	17	-	-	220	462		
Kolozs »	48	27	21	35	33	21	23	39	51	43	-	314	53	45	50	51	45	21	17	43	32	33	-	422	766		
Kolozsvár tjt.....	1	3	4	5	2	1	1	3	1	2	-	25	2	1	1	2	3	1	1	1	-	1	-	13	26		
Maros-Torda várm....	8	12	19	20	18	10	21	58	73	61	-	303	12	31	38	30	24	30	27	43	60	68	-	392	695		
Marosvásárhely tjt..	1	-	1	3	1	-	-	3	-	1	-	10	-	-	-	2	1	-	2	-	1	-	-	0	16		
Nagy-Küküllő várm..	53	25	34	34	33	22	25	53	69	90	-	438	49	57	51	45	43	33	32	60	61	39	-	434	932		
Szeben vármegye....	60	59	59	71	63	58	30	75	88	85	-	648	51	72	81	73	79	48	53	53	75	30	-	624	1.279		
Szolnok-Doboka vm..	22	20	19	29	27	19	7	39	64	39	-	278	18	21	44	27	33	18	23	40	70	32	-	338	616		
Torda-Aranyos » ..	45	25	24	40	31	13	17	40	53	71	-	329	17	23	37	44	50	30	18	54	52	53	-	181	710		
Udvarhely »	3	1	5	7	2	1	5	4	7	6	-	41	4	4	2	2	3	3	6	6	5	-	-	35	76		
Összesen.....	415	355	423	578	471	355	293	744	1.028	900	-	5.562	420	552	747	686	632	389	366	632	863	636	-	5.923	11.485		
h) Fiume v. és ker.	3	1	3	8	6	10	3	7	1	1	-	43	4	-	1	2	3	-	1	-	-	-	-	11	34		
Magyarország össz.	1.766	1.150	1.399	2.026	1.837	1.534	1.342	2.842	3.512	2.466	1	20.175	1.747	2.000	3.017	2.875	2.429	1.741	1.322	2.136	2.677	1.834	1	21.835	42.010		
Horvát-Szlavonország.																											
Bjelovar-Križevci vm.	32	19	22	24	36	26	31	57	77	89	-	413	31	53	34	45	22	29	21	45	82	104	-	439	879		
Lika-Krbava »	55	40	62	84	71	53	54	80	121	95	-	718	39	142	179	153	137	81	74	125	134	109	-	1.153	1.881		
Modruš-Rijeka » ..	72	38	57	57	58	41	49	94	107	101	-	675	68	89	158	127	94	79	58	143	135	107	-	1.058	1.733		
Požega »	176	98	64	95	73	53	48	108	143	155	-	1.018	179	127	112	100	98	58	46	97	119	136	1	1.072	2.090		
Srijem »	493	171	227	252	227	191	207	338	320	160	1	2.537	541	333	438	418	371	310	190	232	202	129	-	3.164	5.731		
Zemun tjt.....	5	7	12	19	11	12	13	29	33	23	-	167	6	4	17	15	7	9	5	9	7	7	-	83	233		
Varaždin vármegye..	1	-	2	3	2	-	-	3	1	5	4	23	-	3	1	2	2	-	1	2	3	3	-	17	40		
Varaždin tjt.....	-	-	1	1	1	1	-	3	1	-	-	8	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	9		
Virovitica vármegye.	207	57	44	45	34	35	35	72	107	105	-	741	207	76	63	55	48	48	37	61	75	90	-	774	1.515		
Osijek tjt.....	3	-	3	8	8	-	2	4	10	14	8	62	4	3	5	2	1	2	2	2	4	3	-	28	90		
Zagreb vármegye....	70	103	101	106	86	76	64	125	164	159	-	1.054	95	136	186	173	168	92	72	96	169	117	-	1.297	2.351		
Zagreb tjt.....	8	1	16	29	35	22	12	29	19	10	-	176	12	5	12	18	15	11	5	5	3	2	-	89	265		
Összesen.....	1.134	534	613	723	644	517	517	913	1.203	919	5	7.622	1.182	970	1.205	1.108	964	719	511	822	916	817	1	9.215	16.837		
Magyarbirodalom	2.300	1.684	2.312	2.749	2.481	2.051	1.859	3.755	4.615	3.385	6	27.777	2.929	2.970	4.222	3.993	3.393	2.460	1.839	3.008	3.593	2.651	2	31.650	58.347		

f) Izraelita.

Közigazgatási, ország- és törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt						
	7 éves alatti	éves										60 éves feletti	ismeretlen korú	összesen		7 éves alatti	éves										60 éves feletti	ismeretlen korú	összesen		
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14	15-19						20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		15	16	17	18	19	20	21	22		23	24	25	26		
Magyarország.		14	15	25	36	29	32	24	49	38	46	—	308	16	14	32	36	34	22	10	25	24	36	—	249	567					
a) Duna jobb partja.																															
Baranya vármegye...	—	—	—	4	1	9	9	3	—	3	—	15	—	1	3	2	1	1	1	2	1	3	—	15	30						
Pécs t.jv.	—	4	3	2	2	—	1	4	2	4	—	22	1	1	4	2	3	2	1	1	—	1	—	10	38						
Féjér vármegye...	—	—	—	2	3	—	—	—	—	1	—	14	—	—	3	—	1	3	—	1	1	—	1	—	11	25					
Székesfehérvár t.jv.	—	—	—	4	1	1	—	—	—	4	3	18	—	1	1	1	—	—	—	—	—	4	—	9	27						
Győr vármegye...	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	3	7						
Győr t.jv.	—	—	2	2	2	3	1	4	2	6	—	23	3	1	3	5	4	1	—	—	—	—	—	10	42						
Komárom vármegye...	1	1	2	2	1	—	—	—	—	4	1	16	1	1	2	1	2	—	—	—	—	—	—	13	29						
Komárom t.jv.	—	—	—	—	1	1	1	—	—	4	1	11	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	3	14						
Moson vármegye...	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3						
Somogy	5	2	1	6	2	5	4	5	7	6	—	43	1	2	1	5	6	3	2	2	2	8	—	32	75						
Sopron	—	3	1	—	3	3	—	1	3	3	—	17	—	2	1	3	4	2	—	2	1	—	—	15	32						
Sopron t.jv.	—	—	1	1	1	—	—	2	2	1	2	10	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4	14						
Tolna vármegye...	1	2	1	2	2	2	4	6	7	3	—	30	2	—	3	5	5	1	—	—	2	5	—	25	55						
Vas	2	2	3	3	5	6	3	3	2	3	—	32	2	—	3	4	2	5	1	8	1	3	—	20	61						
Veszprém	4	1	1	1	3	2	1	3	1	1	—	18	—	4	5	1	2	—	—	3	4	4	—	23	41						
Zala	1	—	2	6	2	3	8	4	5	—	—	33	2	1	3	6	2	1	2	3	7	4	—	31	64						
Összesen...	14	15	25	36	29	32	24	49	38	46	—	308	16	14	32	36	34	22	10	25	24	36	—	249	567						
b) Duna bal partja.																															
Arva vármegye...	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	1	4	—	—	—	—	—	1	3	2	2	—	—	8	12						
Bars	2	—	—	3	2	—	2	3	1	1	—	14	—	2	1	3	2	2	1	2	1	3	—	17	31						
Esztergom vármegye...	1	—	1	2	3	1	1	—	—	1	2	12	1	2	—	1	2	1	1	—	—	—	—	8	20						
Hont vármegye...	—	—	—	1	3	—	—	1	1	2	1	9	1	—	2	3	1	—	—	1	1	—	—	9	18						
Selmeczbánya t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	3						
Liptó vármegye...	1	—	—	3	—	—	—	1	2	—	1	8	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—	—	4	12						
Nógrád	5	4	1	9	7	2	8	5	7	6	—	54	2	3	7	5	1	2	2	5	4	4	—	35	89						
Nyitra	10	3	5	12	6	6	4	13	10	17	—	86	7	3	5	11	9	12	4	5	9	13	—	78	164						
Pozsony	2	3	3	10	8	5	7	7	5	5	—	55	2	2	3	1	9	4	2	4	5	3	—	35	90						
Pozsony t.jv.	6	3	1	6	5	7	4	4	3	3	—	42	4	2	—	2	2	1	4	3	1	1	—	20	62						
Trencsén vármegye...	2	—	—	2	3	1	2	5	2	5	—	22	2	3	3	1	4	2	2	2	4	—	—	25	47						
Turóc	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	3						
Zólyom	—	1	1	1	1	—	—	—	—	1	—	6	—	—	1	2	2	1	2	2	1	—	—	11	17						
Összesen...	29	14	12	49	39	23	31	42	33	43	—	315	19	18	24	31	32	27	20	27	25	30	—	253	568						
c) Duna-Tisza köze.																															
Bács-Bodrog várm...	3	—	5	4	2	6	2	5	3	5	—	35	1	—	6	6	5	1	1	2	—	4	—	26	61						
Baja t.jv.	—	1	1	1	3	1	2	1	1	4	—	15	—	—	2	1	2	1	1	2	—	3	—	12	27						
Szabadka t.jv.	1	1	1	1	2	—	—	2	1	1	—	12	1	—	2	—	—	1	1	1	1	1	—	8	20						
Újvidék t.jv.	1	—	3	1	1	3	—	2	2	3	—	16	1	1	—	2	2	—	—	—	—	—	—	6	22						
Zombor t.jv.	—	1	2	—	2	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	5	10						
Csongrád vármegye...	1	—	1	1	—	—	—	2	1	1	—	8	—	—	—	1	1	1	1	—	—	—	—	4	12						
Hódmezővásárhely	—	—	—	—	1	—	—	1	2	1	—	6	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	3	9						
Szeged t.jv.	4	—	5	8	3	2	1	3	5	5	—	36	—	1	5	1	2	—	2	2	2	2	—	17	53						
Heves vármegye...	—	3	5	5	8	6	1	3	9	4	—	44	2	4	1	7	6	3	3	1	4	3	—	34	78						
Jász-Nagyk.-Sz. vm.	4	3	2	7	6	5	2	3	8	6	—	46	7	1	1	6	4	2	3	2	—	—	—	28	74						
Pest-P.-S.-Kisk.	20	13	14	26	27	19	18	35	26	21	—	219	21	17	21	22	22	24	16	19	12	22	—	196	416						
Budapest sz.-főv.	165	47	99	167	139	122	124	177	148	145	—	1.333	133	56	81	97	88	91	57	86	67	77	—	833	2.166						
Kecskemét t.jv.	1	—	—	—	2	2	1	—	—	—	—	6	1	—	—	—	—	2	1	1	2	1	—	10	16						
Összesen...	200	69	138	222	195	169	152	235	205	196	—	1.781	167	80	122	145	133	129	86	117	90	113	—	1.182	2.963						
d) Tisza jobb partja.																															
Abauj-Torna várm...	2	1	3	6	4	—	—	5	4	7	—	32	—	1	2	2	3	1	1	3	2	6	—	21	53						
Kassa t.jv.	3	—	4	2	3	1	2	5	3	2	—	25	2	3	3	2	—	2	3	2	1	2	—	21	46						
Bereg vármegye...	28	15	14	23	14	14	11	17	38	29	—	203	20	30	17	15	20	13	14	17	23	19	—	178	381						
Borsod vármegye...	2	3	4	3	5	3	4	3	7	3	—	37	2	3	5	3	2	2	4	3	2	2	—	23	65						
Miskolc t.jv.	7	2	5	7	6	4	7	5	3	—	—	50	7	2	4	8	3	1	4	5	5	4	—	43	93						
Gömör és K.-Hont vm.	5	9	3	4	2	4	2	2	1	—	—	32	3	—	5	5	3	4	—	1	1	—	—	22	54						
Sáros vármegye...	8	2	4	5	4	—	—	4	4	5	—	36	3	4	4	3	4	4	3	4	8	—	—	41	77						
Szepes	5	2	7	1	4	3	—	3	1	1	—	27	3	4	4	2	2	—	2	1	4	—	—	24	51						
Ung	6	3	7	5	7	3	4	6	11	11	—	69	5	3	9	3	8	7	6	14	9	19	—	83	114						
Zemplén	15	12	15	8	11	6	10	16	18	30	—	141	9	6	19	10	17	13	11	17	10	18	—	130	277						
Összesen...	81	49	66	64	60	38	37	68	92	91	—	646	54	46	72	54	62	49	46	68	58	82	—	591	1.232						

Közigazgatási alkatrész, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő												Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves								60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves								60 éven felüli ismeretlen korú	összesen				
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59				7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
g) Unitárius.																										
Sopron vármegye....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Turóc vármegye....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hódmezővásárhely.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szeged t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Heves vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jász-Nagyk.-Sz. vm..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pest-P.-S.-Kisk. > ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Budapest sz.-főv....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sáros vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Békés vármegye.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bihar >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagyvárad t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Debreczen t.jv.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szatmár vármegye....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szilágy >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arad t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Alsó-Fehér várm....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Beszterce-Naszód...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brassó vármegye....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Csik >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fogarás >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Háromszék >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hunyad >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kis-Küküllő >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kolozs >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kolozsvár t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maros-Torda várm....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Marosvásárhely t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagy-Küküllő várm..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szeben vármegye....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szolnok-Doboka vm.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Torda-Aranyos > ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Udvarhely >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Magyarbirodalom	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
h) Egyéb vallású.																										
Baranya vármegye..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pécs t.jv.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Székesfehérvár t.jv..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Győr t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Komárom vármegye.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moson vármegye....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Somogy >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tolna >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Veszprém >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zala >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nyitra vármegye....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pozsony >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pozsony t.jv.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Turóc vármegye....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zólyom >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Közigazgatási alkatrész, országgrész, törvényhatóság	Fi												Nő													Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismertetlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismertetlen korú	összesen		
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
		2	3	4	5	6	7	8	9	10				11	12	13	14	15	16	17	18	19			20	
I	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
Bács-Bodrog várm. ...	—	—	—	—	—	2	1	1	—	1	1	—	6	1	—	—	1	3	—	4	1	2	3	—	15	21
Szabadka t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Újvidék t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
Zombor t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Csongrád vármegye ...	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	2	3
Hódmezővásárhely ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	4	4	4
Jász-Nagyk. Sz. vm. ...	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	2
Pest-P.-S.-Kisk. * ...	1	1	1	3	2	—	—	—	3	3	4	—	19	1	1	1	1	4	4	4	5	4	2	—	97	146
Budapest sz.-főv. ...	3	—	—	4	3	5	4	3	4	9	1	1	32	1	1	—	2	3	—	2	—	1	—	10	42	42
Kecskemét t.jv.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Összesen ...	5	2	5	9	9	5	4	7	7	6	2	61	3	4	2	2	10	8	8	10	8	7	—	62	123	123
Abauj-Torna várm. ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	1
Bereg vármegye ...	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Borsod * ...	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	1
Miskolc t.jv.	—	—	—	1	—	—	1	1	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Gömör és K.-Hont vm. ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	3	3	3
Szepes vármegye ...	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Zemplén * ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Összesen ...	—	—	—	2	—	1	1	2	2	1	1	10	—	—	—	—	—	—	—	3	1	2	—	6	16	16
Békés vármegye ...	2	—	—	3	—	—	—	1	—	1	—	7	3	—	—	1	2	1	3	2	1	—	—	13	23	23
Bihar * ...	—	—	—	1	—	—	—	2	2	2	—	7	1	—	1	2	—	1	1	4	2	6	—	18	23	23
Nagyvárad t.jv.	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Hajdu vármegye ...	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	3	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	4
Debrecen t.jv.	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	4
Máramaros várm. ...	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Szabolcs * ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	4
Szatmár * ...	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Szilágy * ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Összesen ...	4	—	1	4	—	1	1	5	3	5	1	25	6	2	2	3	4	3	6	6	4	6	—	42	67	67
Arad vármegye ...	3	—	—	—	2	1	2	2	3	3	—	13	—	—	1	1	1	—	4	2	2	—	—	11	26	26
Arad t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	2	2
Csanád vármegye ...	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	3	—	—	—	1	1	1	1	1	1	—	—	5	8	8
Krassó-Szörény vm. ...	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	—	—	1	2	—	—	1	—	—	—	4	6	6
Temes vármegye ...	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	3	3
Temesvár t.jv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	1	—	—	3	5	5
Torontál vármegye ...	—	—	—	—	—	2	1	—	2	—	—	3	—	—	—	1	2	—	1	1	3	—	—	9	14	14
Összesen ...	3	—	—	—	3	2	5	4	4	5	—	26	—	—	2	4	6	1	7	7	6	5	—	38	64	64
Alsó-Fehér várm. ...	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	2	2
Háromszék * ...	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Hunyad * ...	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	4	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	5	5
Kis-Küküllő * ...	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Kolozs * ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	1	3	3
Maros-Torda várm. ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Szolnok-Doboka vm. ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Udvarhely * ...	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Összesen ...	—	—	—	3	1	—	—	3	1	1	—	9	—	—	1	1	3	—	—	—	—	1	—	6	15	15
b) Fiume v. és ker.	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Magyarország össz.	12	4	7	20	15	10	11	28	19	20	4	148	10	7	8	12	25	13	24	23	22	23	—	176	323	323
Požega vármegye ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	3	3
Srijem * ...	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Zemun t.jv.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Virovitica vármegye ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Osijek t.jv.	—	—	—	—	3	—	1	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Zagreb vármegye ...	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Zagreb t.jv.	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	4	4
Összesen ...	1	—	—	—	3	4	3	—	2	—	2	15	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	2	17	17
Magyarbirodalom	13	4	7	20	18	14	14	28	21	20	6	163	10	7	8	12	26	13	24	23	22	23	—	177	340	340

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves								00 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves								00 éven felüli ismeretlen korú	összesen					
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59				7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59							
		3	4	5	6	7	8	9	10				11	12	13	14	15	16	17	18			19	20		21	22
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
I. Őstermelés.																											
A) Mezőgazdaság és kertészet.																											
Keresők.																											
Nagybirtokos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	61	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	9			
Középbirtokos	-	-	4	5	3	9	4	14	11	12	-	62	-	1	1	1	1	2	2	2	3	-	13	75			
Haszonbérlet	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Kisbirtokos (kisbérlet)	36	361	516	427	338	416	949	1643	2203	-	6.889	-	60	376	328	224	170	167	352	512	591	1	2.781	9.670			
Kisbirtokos-napsz.	-	6	29	45	45	40	54	158	232	241	-	850	-	5	28	25	33	17	25	43	51	58	285	1.136			
Részes földműves	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Majors, juhnyesztő	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Gazdasági tisztviselő	-	-	1	1	1	-	9	7	3	2	-	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Gazdasági cseléd.....	7	130	141	140	85	90	232	249	272	-	1.348	-	-	4	8	3	3	5	3	3	4	-	33	1.379			
Mezőgazd., munkás ..	16	332	393	321	245	249	483	895	1.005	-	3.889	-	35	283	245	176	146	127	237	401	436	-	2.086	5.975			
Őnálló kertész	-	-	-	-	5	1	-	4	4	2	-	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Kertészsegéd	-	1	1	-	1	7	-	1	2	5	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
B) Erdészet.																											
Tisztviselő	-	-	1	-	2	1	-	2	-	1	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Segédszemélyzet	-	-	-	1	2	1	5	9	4	14	-	36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
C) Egyéb őstermelés.																											
Őnálló és s.-családtag	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	-	5	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	6			
Segédszemélyzet	-	-	1	2	1	-	1	-	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
I. Összesen.....	-	66	811	1.104	949	727	822	1.860	3.049	3.760	-	13.148	-	101	692	607	438	338	326	637	968	1.092	1	5.200	18.348		
II. Bányászat, ipar és forgalom.																											
A) Bányászat.																											
Őnálló.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Tisztviselő	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Segédszemélyzet	-	-	16	19	14	12	8	15	18	6	-	108	-	-	3	2	-	-	1	2	-	-	8	116			
A) Összesen.....	-	-	16	20	15	13	8	15	18	6	-	111	-	-	3	2	-	-	1	2	-	-	8	119			
B) Ipar.																											
Asztalos, ács, stb....	-	4	33	94	75	41	47	81	84	119	-	578	-	-	2	3	2	-	1	2	-	-	10	588			
Borbély és fodrász...	-	1	20	28	13	9	5	2	4	3	-	85	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	2	87			
Czipész és csizmadia ..	-	6	63	138	104	44	50	85	78	75	-	643	-	-	1	1	3	-	2	-	-	-	7	650			
Korcsmáros, stb.....	-	-	10	33	34	22	23	47	25	20	1	230	-	2	10	17	14	6	8	14	11	6	88	308			
Kovács, lakatos, stb..	-	1	62	111	73	36	31	57	67	65	-	503	-	-	2	1	1	-	-	-	-	-	4	507			
Kőműves	-	-	32	66	50	43	22	54	60	56	-	393	-	-	1	3	3	-	-	-	2	1	10	399			
Könyv- és könyomd..	-	-	9	7	4	3	-	4	1	-	-	28	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	2	50			
Mészáros és hentes ..	-	10	9	12	4	5	14	14	8	-	-	76	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	77			
Molnár	-	-	8	8	12	17	14	31	39	40	-	172	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	173			
Pék	-	-	3	12	6	3	8	4	4	-	-	43	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	2	45			
Szabó, varrónő, stb..	-	1	45	104	61	23	15	29	34	40	-	352	-	1	39	64	25	13	14	15	5	5	181	533			
Szűcs.....	-	-	-	2	-	2	-	1	2	1	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Takács, posztószövő ..	-	1	7	8	5	10	5	31	28	47	-	142	-	-	36	21	11	4	2	3	2	-	79	231			
Egyéb iparágak.....	-	3	51	83	69	60	46	108	98	82	-	600	-	4	52	75	43	23	25	32	26	22	302	902			
Tisztviselők.....	-	-	3	1	3	1	1	2	1	-	-	12	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	13			
B) Összesen.....	-	17	356	709	521	318	267	557	639	560	1	3.845	-	7	144	183	102	46	50	69	50	34	-	690	4.535		
C) Kereskedelem.																											
Őnálló.....	-	-	3	5	17	17	14	36	34	51	-	177	-	-	1	1	1	5	4	4	5	-	25	203			
Tisztviselő	-	-	4	9	4	5	1	4	1	2	-	30	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	3	33			
Segédszemélyzet	-	1	22	25	16	20	5	12	11	3	-	115	-	-	6	9	3	2	5	1	3	4	33	148			
C) Összesen.....	-	1	29	39	37	42	20	52	46	56	-	322	-	-	10	10	4	7	9	5	7	9	-	61	333		
D) Közlekedés.																											
Őnálló.....	-	-	-	-	1	1	4	12	5	7	-	30	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	31			
Vasúti tisztviselő	-	-	-	3	6	1	-	3	1	-	-	14	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	15			
Posta-, táviratdátisztv..	-	-	1	3	2	2	2	1	1	1	-	13	-	-	1	3	2	5	-	3	2	-	16	29			
Egyéb tisztviselő	-	-	-	-	-	2	-	4	1	1	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8			
Díjnok.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves									60 éven feletti ismertlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven feletti ismertlen korú	összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					
I	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Vasúti szolga, stb....	—	—	4	10	14	17	10	24	14	23	—	129	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	123
Posta, stb. szolga....	—	1	—	1	—	7	4	6	2	—	—	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
Egyéb segédszem.	—	—	1	6	—	3	6	9	6	5	—	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
D) Összesen....	—	1	6	23	23	33	34	59	30	39	—	248	—	—	1	3	3	5	1	4	2	—	—	19	267
II. Összesen....	—	19	407	791	596	406	329	683	633	661	1	4.520	—	7	158	203	109	58	60	79	61	63	—	778	5.304
III. Közszolgálat.																									
a) Önállók, tisztv.																									
Állami tisztviselő....	—	—	—	1	9	9	3	6	2	2	—	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32
Megyei, városi tisztv.	—	—	—	2	2	2	3	3	4	2	—	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
Községi tisztviselő....	—	—	—	13	7	1	3	8	7	2	—	41	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41
Ügyvéd-, segéd-, jelölt	—	—	—	3	2	—	1	—	1	1	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
Orvos, gyógyszerész	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
és szülésznő.....	—	—	—	1	2	3	3	2	1	—	—	12	—	—	—	1	2	4	5	5	7	14	—	35	50
Középiskolai tanár....	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Népiskolai tanító....	—	—	3	12	13	8	0	16	14	10	—	82	—	—	2	5	2	—	—	—	1	—	—	10	92
Pap, szerzetes, stb....	—	—	—	2	6	6	—	4	11	3	—	32	—	—	1	8	5	3	3	2	—	—	—	22	54
Egyéb közszolgálat....	—	—	3	7	2	9	7	6	7	—	—	41	—	—	1	1	2	—	1	—	2	—	7	—	48
b) Díjnok.....	—	—	3	16	3	1	1	7	3	1	—	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35
c) Szolga.....	—	—	—	4	5	14	17	19	33	24	—	116	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	3	—	119
III. Összesen....	—	—	6	57	55	47	46	74	83	53	—	421	—	—	3	16	10	9	8	10	8	16	—	80	501
IV. Véderő.																									
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	1	1	—	1	—	1	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Altisztek.....	—	—	—	2	16	6	6	3	—	—	—	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33
Legénység.....	—	—	—	27	—	—	—	—	—	—	—	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
IV. Összesen....	—	—	29	17	7	6	4	—	7	—	—	64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	64
V. Különb. napsz..	—	—	34	41	55	37	24	83	109	114	—	437	—	3	42	44	49	28	48	80	89	100	—	489	980
VI. Házi cseléd....	—	—	5	8	10	10	7	9	5	5	—	59	—	20	195	226	98	45	38	39	33	30	1	734	793
VII. Egyéb foglalk..	—	—	2	18	36	20	18	18	57	47	33	290	—	—	3	6	9	7	13	33	61	154	—	286	585
Mindössze....	—	87	1.281	2.066	1.702	1.252	1.252	2.770	3.926	4.677	1	19.014	—	140	1.093	1.102	713	485	493	878	1.220	1.441	2	7.567	26.581
I. Östermelés.																									
A) Mezőgazdaság és kertészet.																									
Nagybirtokos.....	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	2	—	1	1	—	2	—	—	—	8	10
Középbirtokos.....	11	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	15	7	7	13	10	6	4	5	4	8	—	—	72	87
Haszonbérli.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	1	—	1	2	1	—	—	—	—	—	8	9
Kisbirtokos (kisbérli)	1.005	516	107	41	10	2	2	6	18	70	—	1.777	1.063	1.122	802	849	682	545	491	900	1.212	1.493	1	9.162	10.939
Kisbirtokos-napsz....	108	85	14	5	1	—	—	—	—	7	—	220	140	185	102	70	85	69	76	112	183	163	—	1.185	1.405
Részes földműves....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Majoros, juhtenyésztő	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	2
Gazdasági tisztviselő.	2	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	6	3	2	9	8	2	—	1	3	1	1	—	30	36
Gazdasági cseléd.....	508	171	26	9	6	1	—	1	6	29	—	757	517	392	229	273	252	232	209	283	274	233	—	2.894	3.651
Mezőgazd. munkás....	761	291	31	10	2	2	—	1	3	17	—	1.118	781	643	251	316	339	258	196	303	457	431	—	3.975	5.093
Önálló kertész.....	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	2	3	2	—	1	—	—	—	—	—	—	11	17
Kertészsegéd.....	8	3	1	1	—	—	1	—	—	—	—	14	6	2	6	4	1	2	3	6	2	2	—	34	48
B) Erdészet.																									
Tisztviselő.....	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1	1	2	1	—	—	—	1	—	—	7	10
Segédszemélyzet.....	5	6	2	1	—	—	—	—	—	1	—	15	10	5	8	12	3	4	4	3	4	6	—	59	74
C) Egyéb östermelés.																									
Önálló és s.-családtag	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	3	4
Segédszemélyzet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
I. Összesen....	2.418	1.077	186	69	19	5	3	8	27	124	—	3.336	2.534	2.368	1.426	1.544	1.374	1.122	985	1.617	2.140	2.341	1	17.452	21.388
II. Bányászat, ipar és forgalom.																									
A) Bányászat.																									
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Segédszemélyzet.....	54	14	2	—	—	1	—	—	—	2	—	73	45	16	6	19	27	13	17	11	9	12	—	175	248
A) Összesen....	54	14	2	—	—	1	—	—	—	2	—	73	45	16	6	19	27	13	17	11	9	12	—	175	248

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt
	7 éven aluli	7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60 éven felüli	ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60 éven felüli	ismeretlen korú	Összesen	
		éves												éves											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
B) Ipar.																									
Asztalos, ács, stb. ...	90	31	9	3	—	—	—	—	—	—	—	133	70	49	37	59	57	27	34	49	50	41	—	479	612
Borbély és fodrász ...	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4	1	1	7	5	3	3	3	—	2	—	29	32
Czipész és csizmadia.	96	23	6	1	—	—	—	—	—	1	3	129	79	43	32	44	56	47	33	43	34	34	—	450	579
Koreszmáros, stb.	24	9	7	1	1	—	—	—	1	—	—	43	20	18	10	6	3	5	10	2	10	—	94	137	
Kovács, lakatos, stb. ...	48	21	6	1	1	—	—	—	—	—	2	79	50	34	35	43	54	36	25	41	50	19	—	37	440
Kőműves.	70	13	6	—	—	—	—	—	—	—	2	92	72	22	25	37	44	28	30	29	23	30	—	340	439
Könyv- és könyvmd. ...	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	3	2	1	1	—	—	—	9	10
Mészáros és hentes ...	8	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	8	3	3	11	4	1	3	7	2	5	—	45	55
Molnár	21	5	3	—	1	—	—	—	—	—	2	32	19	10	17	23	20	14	9	21	12	22	—	167	199
Pék	0	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	0	5	2	1	4	5	3	6	4	—	—	—	59	89
Szabó, varrónő, stb. ...	43	11	2	—	—	—	—	—	1	—	—	57	35	21	10	37	25	22	15	14	14	16	—	209	260
Szűcs	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	1	—	1	2	2	—	1	1	5	—	12	10
Taktács, posztószövő.	19	10	2	2	—	—	—	—	—	1	—	34	18	12	14	9	6	11	8	13	14	15	—	115	149
Egyéb iparágak	100	24	11	5	—	1	—	—	—	—	2	152	107	74	30	51	77	52	41	57	32	50	—	589	732
Tisztviselők	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	1	2	—	—	1	1	—	—	—	7	10
B) Összesen	543	151	52	14	3	1	—	1	2	14	—	781	488	296	225	340	364	252	208	294	221	245	—	2.935	3.714
C) Kereskedelem.																									
Önálló	27	9	11	6	—	—	—	—	1	1	—	55	25	21	26	23	19	13	18	22	17	24	—	213	268
Tisztviselő	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	1	—	2	4	6	3	2	1	3	1	—	23	26
Segédzemélyzet	5	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	7	15	7	2	6	4	4	1	3	2	2	—	40	53
C) Összesen	34	9	12	7	—	—	—	—	1	2	—	65	41	28	30	38	29	20	21	26	22	27	—	252	347
D) Közlekedés.																									
Önálló	6	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	9	6	5	1	2	2	3	4	3	3	5	—	34	43
Vasúti tisztviselő	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	2	1	3	—	3	2	2	—	—	—	11	17
Posta-, távirdatisztv.	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	2	3	2	1	1	1	1	1	1	—	13	15	
Egyéb tisztviselő	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	1	—	—	1	1	—	1	1	—	—	6	10
Díjnok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	2	2
Vasúti szolgál.	42	11	3	1	—	—	—	—	—	—	—	57	43	32	25	45	44	27	21	25	14	9	—	285	342
Posta stb. szolgál.	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	5	7	2	2	6	7	4	3	3	2	1	—	38	43
Egyéb segédzem.	7	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	13	19	9	8	9	11	4	6	6	7	4	—	89	95
D) Összesen	62	19	6	3	—	—	—	—	—	2	—	92	79	54	39	67	66	44	37	41	29	19	—	475	567
II. Összesen	693	193	72	24	3	2	—	1	3	20	—	1.011	653	394	300	464	486	329	235	372	281	503	—	3.865	4.876
III. Közszolgálat.																									
a) Önállók, tisztv.																									
Állami tisztviselő	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3	2	2	1	5	4	3	2	1	2	—	25	29
Megyei, városi tisztv.	3	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	5	3	—	3	4	3	—	2	3	—	—	—	18	23
Községi tisztviselő	1	3	1	1	1	—	—	—	—	—	—	7	4	3	3	2	6	2	—	5	1	—	—	26	33
Ügyvéd, segéd-, jelölt	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	3	4
Orvos, gyógyszerész és szülésznő	4	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	7	4	3	4	5	2	3	—	—	2	2	—	25	32
Középiskolai tanár	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	2
Népiskolai tanító	11	2	9	7	—	—	—	—	—	—	—	29	11	8	11	18	12	6	5	7	8	6	—	92	121
Pap, szerzetes, stb.	1	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	5	—	1	2	2	3	3	1	2	2	2	—	18	23
Egyéb közszolgálat	—	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	4	1	—	3	2	3	1	2	2	1	1	—	16	20
b) Díjnok	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	1	3	1	1	1	1	2	—	—	14	16
c) Szolga	16	10	2	—	—	—	—	—	1	—	—	29	15	17	6	14	13	15	13	5	13	18	—	129	158
III. Összesen	38	20	20	13	1	—	—	—	1	1	—	94	43	36	36	52	49	35	27	28	30	31	—	367	461
IV. Véderő.																									
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	1	—	1	—	—	—	0	8
Altisztek	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	1	1	2	10	2	1	—	—	—	—	18	23
Legénység	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV. Összesen	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	1	1	5	10	3	1	1	—	—	—	24	29
V. Különb. napsz.	79	44	7	3	1	2	1	—	—	5	—	142	88	33	41	41	44	33	27	45	47	50	—	499	641
VI. Házi cseléd	75	14	3	—	1	—	—	—	—	—	—	93	75	25	15	9	13	9	6	9	7	8	—	176	269
VII. Egyéb foglalk.	106	19	11	18	6	5	5	21	42	90	—	323	91	50	42	42	36	23	25	55	112	129	—	619	933
Mindössze	3.414	1.387	239	137	31	14	9	30	73	240	—	5.604	3.436	2.557	1.851	2.157	2.012	1.559	1.374	2.127	2.617	2.532	1	22.933	28.597

[illegible]

b) Duna bal partja (4. városok nélkül.)

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves										60 éven felüli ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	éves								60 éven felüli ismeretlen korú	Összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14	15-19				20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
Vasúti szolga stb....	—	—	—	9	19	14	18	34	24	11	—	129	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	131
Posta stb. szolga....	—	—	—	1	1	1	—	4	3	1	—	11	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	12
Egyéb segédszem....	—	—	—	1	3	3	7	7	14	11	—	46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46
D) Összesen....	—	—	1	17	28	21	26	50	48	26	—	217	—	1	3	—	2	2	1	2	1	—	—	—	229
II. Összesen....	—	20	363	548	475	375	436	835	630	500	7	4.183	—	16	122	92	62	42	33	58	50	30	1	506	4.689
III. Közfoglalkozat.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
a) Önkéntes, tisztv.	—	—	—	2	1	3	2	8	3	3	—	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
Állami tisztviselő....	—	—	—	—	1	3	5	2	8	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
Megyei, városi tisztv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Községi tisztviselő....	—	—	—	8	5	3	4	4	3	2	—	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29
Ügyvéd, -segéd, -jelölt	—	—	—	—	1	—	2	—	2	1	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Orvos, gyógyszerész és szülésznő....	—	—	—	2	2	3	3	—	—	—	—	10	—	—	—	—	1	2	2	5	11	—	21	31	
Középiskolai tanár....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Népiskolai tanító....	—	—	1	9	11	5	2	14	5	10	—	57	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	61
Pap, szerzetes stb....	—	—	—	1	4	5	5	5	5	6	—	29	—	—	3	5	2	3	3	2	—	—	—	—	18
Egyéb közfoglalkozat..	—	—	—	1	2	—	4	5	3	2	—	17	—	—	2	1	1	—	—	1	—	—	—	—	5
b) Díjnok.....	—	—	1	5	2	5	—	4	2	1	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
c) Szolga.....	—	—	2	2	7	8	10	20	32	17	—	98	—	—	—	1	1	—	1	3	2	—	—	—	103
III. Összesen....	—	—	4	28	36	34	38	63	64	42	—	309	—	—	1	10	7	4	6	8	10	11	—	57	366
IV. Véderő.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Altisztek.....	—	—	—	1	7	5	—	4	2	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
Legénység.....	—	—	—	19	3	1	—	—	—	—	—	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
IV. Összesen....	—	—	—	20	10	6	—	6	3	—	—	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45
V. Különb. napsz.	—	3	29	49	39	38	56	122	116	121	—	573	—	3	34	30	21	32	40	69	75	95	—	399	972
VI. Házi cselédek.	—	—	2	6	3	5	3	3	3	2	—	27	—	20	156	132	61	29	10	29	27	17	—	481	508
VII. Egyéb foglalk.	—	1	7	15	14	14	12	33	23	34	—	153	—	—	6	4	8	9	26	31	60	—	—	144	297
Mindössze....	—	76	858	1.316	1.164	996	1.214	2.754	3.291	3.161	2	14.835	—	102	691	564	400	347	308	740	1.055	1.138	2	5.403	20.233
I. Östermelés.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A) Mezőgazdaság és kertészet.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagybirtokos.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	3
Középbirtokos.....	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	7	4	9	5	6	2	4	3	4	3	—	—	47
Haszonbérlet.....	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Kisbirtokos (kisbérlet)	623	346	91	34	5	7	2	1	8	32	—	1.149	662	630	420	405	363	273	253	619	793	834	—	5.252	6.401
Kisbirtokos-napsz....	174	70	14	1	—	—	—	—	—	8	—	977	170	168	57	62	57	62	61	105	143	149	—	1.034	1.311
Részes földműves....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Majoros, juhtenyésztő	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Gazdasági tisztviselő.	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	5	2	3	2	4	4	3	1	5	2	—	—	31
Gazdasági cseléd....	300	108	17	2	1	—	—	—	—	3	—	432	281	161	79	75	88	69	59	185	99	97	—	1.143	1.575
Mezőgazd. munkás....	573	207	21	5	1	3	—	—	—	4	—	816	614	400	151	152	151	117	117	232	267	224	—	2.425	3.241
Önálló kertész.....	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	2	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	7
Kertészsegéd.....	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	4	2	3	1	—	1	2	1	1	—	—	17
B) Erdészet.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tisztviselő.....	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	1	4	—	1	1	2	1	—	—	—	12
Segédszemélyzet.....	35	22	4	—	—	—	—	—	—	—	—	62	37	20	21	11	18	14	10	29	18	22	—	—	200
C) Egyéb östermelés.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Önálló és s.-családtag	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Segédszemélyzet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. Összesen....	1.715	771	148	43	7	10	3	3	10	48	—	2.758	1.783	1.392	746	722	689	544	510	1.123	1.332	1.334	—	10.180	12.938
II. Bányászat, ipar és forgalom.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A) Bányászat.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tisztviselő.....	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	5
Segédszemélyzet.....	73	24	—	1	—	—	—	—	—	—	—	100	80	35	26	22	25	22	22	30	17	19	—	—	298
A) Összesen....	73	24	—	2	—	—	—	—	—	—	—	101	80	36	26	24	25	22	23	30	18	19	—	—	303

Eltartottak.

b) Duna bal partja (4. városok nélkül.)

Foglalkozások megnevezése	Fi													Nő													Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves										80 éven felüli ismeretlen korú összesen	7 éven aluli	éves										80 éven felüli ismeretlen korú összesen			
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14	15-19			20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59								
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11			12	13	14	15	16	17	18	19	20	21		22	23	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
B) Ipar.																											
Asztalos, ács, stb. ...	60	16	7	1	—	—	—	—	—	—	1	—	85	56	32	15	18	32	23	12	28	23	17	—	256	341	
Borbély és fodrász...	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	3	—	—	5	2	2	—	1	1	—	—	14	17	
Czipész és csizmadia...	61	26	8	1	1	—	—	—	—	—	1	—	98	67	50	22	31	38	30	23	30	24	19	—	337	435	
Korcsmáros, stb.	13	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	9	9	8	5	5	9	4	3	3	6	—	61	82	
Kovács, lakatos, stb.	29	19	7	2	1	—	—	—	—	—	3	—	71	41	35	18	24	28	14	15	20	20	13	—	237	508	
Kőműves.....	47	14	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	63	51	17	17	13	13	11	16	14	15	—	—	184	247	
Könyv- és könyomd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	5	5	
Mészáros és hentes..	2	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	8	5	8	4	6	3	2	5	1	3	—	43	52	
Molnár	18	3	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	24	20	14	7	13	5	12	9	12	16	12	—	121	145	
Pék	5	1	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	9	7	—	1	2	4	4	2	1	1	1	—	23	32	
Szabó, varrónő, stb..	20	8	—	3	—	—	—	—	1	—	1	—	33	28	20	12	11	18	9	10	13	9	14	—	149	192	
Szűcs.....	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	1	3	2	3	—	—	1	2	1	—	17	21	
Takács, posztószövő.	12	6	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	20	14	2	5	6	2	5	4	6	5	—	—	57	77	
Egyéb iparágak.....	202	46	12	3	4	—	—	—	—	—	3	—	270	182	94	37	76	74	52	69	78	62	51	—	773	1.043	
Tisztviselők....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	2	2	—	4	2	—	1	—	1	—	14	15	
B) Összesen.....	484	146	48	11	7	—	—	1	2	10	—	—	709	493	237	157	215	235	179	164	229	184	158	—	2.295	3.004	
C) Kereskedelem.																											
Önálló.....	29	16	5	6	1	1	—	2	—	—	—	—	60	25	24	15	28	21	10	9	22	19	15	—	188	248	
Tisztviselő	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	2	1	3	2	—	2	—	1	1	—	13	13	
Segédszemélyzet.....	3	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	6	4	2	3	8	6	6	4	5	1	—	45	51	
C) Összesen.....	34	17	7	6	1	1	—	2	—	—	—	—	68	32	30	18	34	31	16	17	26	25	17	—	246	314	
D) Közlekedés.																											
Önálló.....	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	4	1	1	—	1	—	3	3	1	—	16	18	
Vasúti tisztviselő	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	2	2	3	—	—	—	—	—	10	11	
Posta-, távirdatisztv.	2	2	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	2	1	3	—	—	—	—	—	—	6	13	
Egyéb tisztviselő	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	1	1	—	—	1	—	—	6	7	
Díjnok.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	
Vasúti szolgál., stb....	44	15	2	—	—	—	—	—	1	1	—	—	63	43	21	25	25	36	33	14	31	11	10	—	255	318	
Posta stb. szolgál.....	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	—	—	2	—	1	1	—	—	—	—	6	10	
Egyéb segédszem.....	7	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	12	8	8	5	3	5	6	3	5	3	7	—	51	63	
D) Összesen.....	59	20	7	1	1	—	—	—	1	1	—	—	90	56	35	36	34	45	46	18	39	13	24	—	351	441	
II. Összesen.....	650	207	62	20	9	2	—	3	4	11	—	—	968	601	332	237	307	336	263	222	324	245	218	—	3.195	4.163	
III. Közfoglalkoztatás.																											
a) Önállók, tisztv.																											
Állami tisztviselő.....	3	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	2	1	4	4	3	3	—	2	1	—	—	20	27	
Megyei, városi tisztv.	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	6	1	—	3	1	2	1	1	3	—	19	23	
Községi tisztviselő.....	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1	1	4	2	2	2	1	1	1	—	16	19	
Ügyvéd, -segéd, -jelölt	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	5	
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.....	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	4	—	1	2	1	1	—	—	—	13	15	
Középiskolai tanár.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	4	5	
Népiskolai tanító.....	5	7	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	20	6	13	10	10	5	5	1	6	6	7	—	69	89	
Pap, szerzetes stb.....	—	—	3	3	1	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	1	1	1	—	1	1	1	1	—	7	14	
Egyéb közfoglalkoztat.	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1	1	3	3	—	1	1	1	1	—	13	16	
b) Díjnok.....	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	1	1	3	1	—	—	—	—	—	—	8	10	
c) Szolga.....	15	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	16	21	10	9	14	7	7	13	6	10	—	113	134	
III. Összesen.....	33	12	19	9	1	—	—	—	—	—	—	—	74	32	46	33	34	34	22	16	26	17	23	—	235	357	
IV. Véderő.																											
Tisztek és tisztviselők	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	
Altisztek.....	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	1	1	1	1	—	—	2	—	—	7	9	
Legénység.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
IV. Összesen.....	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	—	1	1	1	1	—	—	2	—	—	8	11	
V. Különb. napsz.	77	44	7	—	—	1	1	1	—	2	—	—	133	108	72	30	21	22	22	21	38	45	41	—	420	553	
VI. Házi cseléd.....	59	10	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	70	59	21	6	3	8	4	3	7	2	7	—	120	190	
VII. Egyéb foglalk.	48	22	21	28	26	22	23	38	62	117	2	—	409	36	42	44	41	39	21	23	64	86	133	—	529	938	
Mindössze.....	2.584	1.066	287	101	43	35	27	45	77	178	2	—	4.418	2.681	1.555	1.097	1.029	1.123	877	735	1.587	1.721	1.758	—	14.735	19.150	

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60 éven felüli ismeretlen kord	összesen	7 éven aluli	7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60 éven felüli ismeretlen kord	összesen					
		éves											éves														
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
I. Östermelés.																											
A) Mezőgazdaság és kertészet.													Keresők.														
Nagybirtokos.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Középbirtokos.....	—	—	—	5	16	5	9	7	18	14	19	93	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	17	110
Haszonbérlet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kisbirtokos (kisbérlet).....	20	230	375	254	226	256	585	698	814	—	—	3.497	22	179	109	88	43	65	113	146	200	—	965	4.462	—	—	
Kisbirtokos-napsz.	—	1	13	29	18	28	30	92	83	75	—	369	—	5	16	9	14	5	6	17	19	8	—	90	468	—	
Részes földműves.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	16	
Majores, juhtenyésztő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Gazdasági tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Gazdasági cseléd.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Mezőgazd. munkás.....	20	414	696	535	369	328	790	898	915	1	4.072	—	38	230	211	144	109	99	193	213	107	1	1.425	6.897	—	—	
Önálló kertész.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	21	
Kertészsegéd.....	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
B) Erdészet.																											
Tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Segédszemélyzet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
C) Egyéb östermelés.																											
Önálló és s.-családtag.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Segédszemélyzet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. Összesen.....	—	55	746	1.196	863	684	671	1.597	1.804	1.944	1	9.563	—	65	422	335	250	159	170	326	383	407	1	2.518	12.081	—	
II. Bányászat, ipar és forgalom.																											
A) Bányászat.																											
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Segédszemélyzet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A) Összesen.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
B) Ipar.																											
Asztalos, ács, stb.	—	1	66	118	80	60	49	100	78	81	—	633	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Borbély és fodrász....	—	2	33	50	32	18	6	8	8	1	—	153	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Czipész és csizmadia....	—	6	33	120	65	30	39	91	65	47	—	555	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Koreszmáros, stb.....	—	—	5	5	9	13	15	27	24	7	—	105	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kovács, lakatos, stb....	—	3	73	125	71	38	24	82	48	26	—	490	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kőműves.....	—	—	17	39	31	22	17	49	26	18	—	219	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Könyv- és könyvond....	—	—	11	4	6	5	8	3	—	—	—	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mészáros és hentes....	—	—	9	12	15	8	13	23	12	8	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Molnár.....	—	2	11	14	11	12	8	29	17	22	—	126	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pék.....	—	—	2	6	4	2	3	5	1	4	—	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szabó, varrónő, stb....	—	4	75	98	65	29	28	29	24	20	—	372	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szűcs.....	—	—	3	2	3	—	—	7	9	5	—	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Takács, posztószövő....	—	—	6	2	6	—	—	4	9	18	—	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Egyéb iparágak.....	—	—	69	140	117	88	89	153	117	73	—	849	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tisztviselők.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
B) Összesen.....	—	18	463	744	517	331	304	617	449	336	—	3.779	—	8	198	172	82	40	36	47	40	28	—	657	4.433	—	
C) Kereskedelem.																											
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Segédszemélyzet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
C) Összesen.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
D) Közlekedés.																											
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vasúti tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Posta-, táviratbizt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Egyéb tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Díjnok.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

[illegible]

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves								60 éven feletti ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves								60 éven feletti ismeretlen korú	összesen					
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59				7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
B) Ipar.																											
Asztalos, ác, stb....	70	34	3	1	—	—	—	—	1	—	—	109	69	63	62	77	60	30	35	43	59	99	—	507	610		
Borbély és fodrász...	12	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	18	11	4	3	22	16	7	3	5	4	1	—	76	94		
Czipész és csizmadia.	58	23	4	3	—	1	—	—	—	—	1	90	57	49	39	60	45	39	20	42	31	24	—	406	496		
Korcsmáros, stb.	8	3	3	1	—	1	—	—	—	—	—	16	5	7	8	9	7	8	3	3	4	2	—	56	72		
Kovács, lakatos, stb..	69	22	4	2	1	—	—	—	1	—	2	102	52	43	51	74	40	34	25	42	19	14	—	394	496		
Kőműves	59	7	1	1	1	—	—	—	—	—	2	51	43	12	27	33	31	20	19	6	9	—	—	228	279		
Könyv- és könyvmd..	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	2	—	—	3	1	2	1	3	1	2	—	17	20		
Mészáros és hentes ..	10	6	—	1	—	—	—	—	—	1	—	18	9	13	13	7	4	5	2	4	3	3	—	63	81		
Molnár	10	7	2	—	—	—	—	—	—	—	—	19	21	15	19	12	26	16	9	13	10	10	—	150	169		
Pék	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	4	2	4	5	8	2	4	2	1	1	—	33	38		
Szabó, varrónő, stb..	29	9	3	2	—	1	1	1	—	—	2	45	30	21	21	43	20	23	9	14	9	15	—	219	267		
Szűcs	7	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	12	6	4	7	4	3	3	2	8	5	2	—	44	50		
Takács, posztószövő.	7	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	10	10	6	6	7	4	—	5	7	4	5	—	54	64		
Egyéb iparágak	162	57	16	9	—	2	—	—	—	2	2	250	191	109	63	119	100	67	59	66	41	47	—	864	1.114		
Tisztviselők....	2	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	6	—	—	—	—	5	3	2	—	1	—	—	11	17		
B) Összesen...																											
	490	180	37	22	4	5	1	4	3	11	—	757	519	351	325	484	372	259	199	271	178	164	—	3.122	3.879		
C) Kereskedelem.																											
Önálló	32	12	12	9	—	—	—	—	1	—	—	66	24	20	46	27	35	23	21	22	7	14	—	249	315		
Tisztviselő	4	—	2	5	—	—	—	—	—	—	—	11	1	2	3	2	4	4	6	—	3	3	—	23	39		
Segédszemélyzet	19	4	1	1	—	—	—	—	—	—	—	25	4	4	3	7	9	5	5	7	2	1	—	47	72		
C) Összesen....																											
	55	16	15	15	—	—	—	—	1	—	—	102	29	36	52	36	48	32	32	29	12	18	—	324	426		
D) Közlekedés.																											
Önálló	4	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	8	10	12	15	11	2	4	4	13	1	2	—	74	82		
Vasúti tisztviselő....	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	3	4	3	1	3	3	1	1	—	20	23		
Posta-, táviratdisztv..	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	1	—	1	—	1	—	3	3	—	11	13		
Egyéb tisztviselő	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	1	—	—	—	4	4		
Díjnok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
Vasúti szolgálta stb....	47	21	4	3	—	—	—	—	—	2	—	77	55	45	30	66	60	37	18	26	5	13	—	355	439		
Posta stb. szolgálta....	6	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	10	1	1	2	6	5	5	2	3	3	1	—	29	59		
Egyéb segédszem....	14	5	3	2	—	—	—	—	—	—	—	24	15	10	6	9	5	12	9	11	1	7	—	85	103		
D) Összesen....																											
	73	30	13	6	—	—	—	—	—	2	—	124	82	70	59	96	76	60	38	57	14	27	—	529	703		
II. Összesen....																											
	621	228	65	43	4	5	1	4	4	13	—	988	635	459	436	619	499	353	270	359	205	209	—	4.044	5.032		
III. Közszolgálat																											
a) Önállók, tisztv.																											
Állami tisztviselő	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5	4	2	4	6	5	3	2	4	1	—	—	31	36		
Megyei, városi tisztv.	1	1	3	2	—	—	—	—	—	—	—	7	2	4	4	4	—	—	3	—	1	2	—	20	27		
Községi tisztviselő....	4	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	6	5	6	1	11	5	6	3	2	—	1	—	40	46		
Ügyvéd, -segéd, -jelölt	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	3	1	1	—	2	1	2	—	1	1	—	—	9	12		
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.....	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	4	4	3	2	—	1	2	1	1	—	18	21		
Középiskolai tanár....	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	2	2	3	1	—	—	1	1	—	11	13		
Népiskolai tanító.....	8	1	7	2	—	1	—	—	—	1	—	20	3	8	9	15	9	0	12	3	6	1	—	72	92		
Pap, szerzetes stb....	2	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	4	—	2	2	3	—	2	—	2	1	—	—	12	16		
Egyéb közszolgálat...	2	1	4	1	—	—	—	—	—	—	—	8	3	1	6	4	3	—	—	2	4	1	—	24	32		
b) Díjnok.....																											
	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	2	1	5	1	1	2	2	—	—	17	18		
c) Szolga.....																											
	31	9	—	2	1	—	—	—	—	—	—	43	46	23	26	30	28	22	30	24	10	13	—	252	295		
III. Összesen....																											
	53	17	19	8	3	1	—	—	—	1	—	102	65	54	60	81	61	43	52	42	28	20	—	506	608		
IV. Véderő.																											
Tisztek és tisztviselők	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2	4		
Altisztek.....	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	—	2	5	2	1	—	—	—	1	—	13	16		
Legénység.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Összesen....																											
	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	—	2	6	2	1	1	—	—	1	—	15	20		
V. Különb. napsz.																											
	91	56	4	—	1	—	—	—	—	1	2	155	106	78	56	51	34	25	24	30	30	29	—	463	618		
VI. Házi család....																											
	92	14	2	—	—	—	—	—	—	—	—	108	99	29	13	7	6	5	3	4	3	6	—	175	283		
VII. Egyéb foglalk.																											
	146	29	21	29	21	9	11	32	37	43	—	378	157	45	63	62	61	40	29	65	58	39	—	674	1.052		
Mindössze....																											
	3.004	1.331	348	164	49	24	17	41	57	103	—	5.141	3.040	2.718	2.806	2.811	2.259	1.541	1.310	1.961	1.580	1.561	—	21.367	26.308		

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt
	7 éven aluli	7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60 éven feletti ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60 éven feletti ismeretlen korú	Összesen			
		éves											éves												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
I. Östermelés.																									
A) Mezőgazdaság és kertészet.													Keresők.												
Nagybirtokos.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	4	
Középbirtokos.....	-	-	-	-	2	-	1	2	3	4	-	12	-	-	-	1	1	1	-	-	-	1	5	17	
Haszonbérlő	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	
Kisbirtokos (kisbérlő)	-	92	134	185	138	112	218	563	835	945	-	3.162	-	48	168	110	69	46	65	151	205	219	1.081	4.938	
Kisbirtokos-napsz.	-	2	21	33	23	30	35	132	218	200	1	693	-	7	31	20	16	10	11	29	50	25	199	894	
Részes földműves.....	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	4	
Majoros, juhtenyésztő	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
Gazdasági tisztviselő..	-	-	1	1	2	1	2	6	5	3	-	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	
Gazdasági cseléd.....	-	5	37	58	31	33	38	115	145	89	-	551	-	-	2	1	1	2	1	4	2	-	13	564	
Mezőgazd. munkás ..	-	17	153	195	160	126	145	350	511	603	1	2.251	-	18	162	133	100	77	98	207	363	386	1.534	3.785	
Őnálló kertész	-	-	-	-	1	-	2	3	2	4	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	
Kertész segéd	-	-	1	1	1	-	1	1	1	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	
B) Erdészeti.																									
Tisztviselő	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	
Segédszemélyzet	-	-	1	4	3	8	4	19	18	28	-	85	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	85	
C) Egyéb östermelő.																									
Őnálló és s.-családtag	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Segédszemélyzet	-	-	3	1	-	-	-	-	1	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	
I. Összesen....	-	46	351	479	351	311	447	1.195	1.739	1.883	2	6.804	-	73	361	266	187	135	176	388	612	635	1	2.834	9.638
II. Bányászat, ipar és forgalom.																									
A) Bányászat.																									
Őnálló.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Tisztviselő	-	-	-	-	-	-	1	-	1	3	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	
Segédszemélyzet	-	2	31	27	22	14	30	62	50	31	-	269	-	2	4	1	1	-	-	-	1	-	9	278	
A) Összesen....	-	2	31	27	22	14	31	62	51	34	-	274	-	2	4	1	1	-	-	-	1	-	9	283	
B) Ipar.																									
Asztalos, ác stb.....	-	1	21	37	29	25	31	65	63	43	-	315	-	-	3	2	1	-	1	1	-	1	9	324	
Borbély és fodrász....	-	1	5	5	3	3	2	2	9	-	-	21	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	22	
Czipész és csizmadia..	-	2	53	79	47	24	30	59	52	38	-	384	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	2	356	
Korcsmáros stb.	-	1	5	3	4	5	15	17	17	-	-	67	-	3	5	3	4	6	6	15	8	-	50	117	
Kovács, lakatos stb. .	-	4	22	52	37	30	28	55	31	32	-	291	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	2	293	
Kőműves.....	-	11	20	21	17	17	41	36	19	-	-	182	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	2	184	
Könyv- és könyvnyomd.	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
Mészáros és hentes..	-	-	4	3	3	2	3	11	7	6	1	40	-	-	2	-	1	2	3	1	-	-	9	49	
Molnár	-	-	3	6	6	4	11	17	20	19	-	86	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	86	
Pék.....	-	-	-	2	1	3	2	3	1	2	-	14	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	3	17	
Szabó, varrónő, stb....	-	1	16	19	22	9	5	14	11	13	-	110	-	-	15	21	12	6	3	5	9	2	73	183	
Szűcs.....	-	-	-	1	3	1	3	2	3	1	-	14	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	15	
Takács, posztószövő..	-	1	1	2	3	-	3	3	3	1	-	17	-	-	5	2	-	-	-	-	-	-	7	24	
Egyéb iparágak	-	4	48	58	64	66	79	157	110	72	-	658	-	6	30	24	12	20	15	22	19	14	1	163	821
Tisztviselők.....	-	-	-	-	1	-	-	1	2	-	-	4	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	5	
B) Összesen....	-	14	186	239	243	188	219	445	356	263	1	2.204	-	6	58	57	29	32	28	41	45	26	1	323	2.527
C) Kereskedelem.																									
Őnálló.....	-	-	-	-	6	12	11	13	22	27	-	91	-	-	-	-	-	1	5	6	6	-	18	109	
Tisztviselő	-	-	-	5	1	1	3	2	1	-	-	13	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	14	
Segédszemélyzet	-	2	12	17	8	2	2	5	2	-	-	52	-	-	3	5	7	6	1	2	5	3	32	84	
C) Összesen....	-	2	12	22	15	15	16	17	28	29	-	156	-	-	3	5	7	7	2	7	11	9	51	207	
D) Közlekedés.																									
Őnálló.....	-	-	-	-	3	2	5	13	14	8	-	45	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	45	
Vasúti tisztviselő	-	-	-	2	2	3	3	3	-	-	-	13	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	14	
Posta-, táviratdátisztv.	-	-	-	1	2	-	-	1	2	-	-	6	-	-	-	1	2	3	-	-	-	-	6	12	
Egyéb tisztviselő.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Díjnok.....	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

Foglalkozások megnevezése	Fi													Nő													Egyéb és nő együtt		
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli			összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli			összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	10	11	12	13			14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	23	24	25			26
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26				
Vasúti szolgál., stb....	—	—	—	5	11	14	2	20	23	22	14	—	111	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11				
Posta stb. szolgál.....	—	—	—	—	—	2	1	3	1	12	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Egyéb segédzem.....	—	—	—	1	2	—	—	4	9	6	6	—	28	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	9				
D) Összesen.....	—	—	—	6	17	23	8	35	50	46	28	—	213	—	—	—	2	3	4	—	—	—	—	8	22				
II. Összesen.....	—	—	18	235	355	303	225	301	574	481	354	1	2.847	—	—	8	65	64	40	43	30	48	56	36	391	3.230			
III. Közzolgálát.																													
a) Önálló, tisztv.																													
Állami tisztviselő	—	—	—	—	3	7	4	3	12	1	1	—	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31				
Megyei, városi tisztv.	—	—	—	—	2	4	3	3	4	2	2	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20				
Községi tisztviselő ...	—	—	—	1	2	1	3	5	5	4	1	—	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22				
Ügyvéd, -segéd, jelölt	—	—	—	—	—	4	1	1	—	—	1	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7				
Orvos, gyógyszerész	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
és szülész-nő.....	—	—	—	—	1	—	4	2	2	2	—	—	11	—	—	—	1	2	5	3	3	9	—	—	34				
Középiskolai tanár...	—	—	—	—	—	4	1	—	1	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6				
Népiskolai tanító.....	—	—	—	1	8	4	9	2	16	17	12	—	63	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	71				
Pap, szerzetes, stb....	—	—	—	—	4	3	5	3	1	8	—	—	24	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	26				
Egyéb közzolgálát...	—	—	—	—	5	4	4	—	4	8	4	—	29	—	—	1	4	2	1	—	—	—	—	—	38				
b) Díjnok.....	—	—	—	2	2	7	—	2	3	—	1	—	17	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	19				
c) Szolga.....	—	—	—	—	2	7	6	12	31	17	29	1	95	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	98				
III. Összesen.....	—	—	—	4	25	46	38	35	70	53	58	1	330	—	—	2	5	7	4	7	4	4	9	—	42	372			
IV. Véderő.																													
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	—	2	—	—	1	1	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4				
Altisztek.....	—	—	—	—	2	2	2	2	1	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9				
Legénység.....	—	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12				
IV. Összesen.....	—	—	—	—	16	2	2	3	2	—	—	—	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25				
V. Különb. napsz.	—	—	3	26	54	42	44	50	130	146	165	—	660	—	—	8	35	33	54	41	54	115	128	190	658	1.318			
VI. Házi cseléd....	—	—	—	5	3	3	2	1	7	—	3	—	24	—	—	10	106	53	38	22	15	29	15	13	301	325			
VII. Egyéb foglalk.	—	—	—	11	12	15	9	13	22	13	22	—	117	—	—	—	—	—	2	2	12	19	30	41	106	223			
Mindössze.....	—	—	67	632	944	762	631	880	2.000	2.432	2.465	4	10.307	—	—	19	569	421	323	247	294	603	845	1.241	4.332	15.137			
I. Östermelés.																													
A) Mezőgazdaság és kertészet.																													
Nagybirtokos.....	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2			
Középbirtokos.....	—	—	—	2	3	2	—	—	—	—	1	—	8	9	6	4	2	2	1	4	7	7	—	—	42	50			
Haszonbérletlő.....	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	1	1	—	1	1	3	—	—	8	10			
Kisbirtokos (kisbérletlő)	277	212	54	24	5	2	1	1	2	4	—	—	582	245	413	232	303	256	237	250	528	625	603	1	3.715	4.327			
Kisbirtokos-napsz....	61	51	4	4	1	—	—	—	—	2	—	—	126	80	102	59	52	41	40	48	95	128	111	—	756	882			
Részes földműves	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Majoros, juhtenyésztő	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Gazdasági tisztviselő.	2	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	6	3	2	5	3	—	2	1	3	3	1	—	1	1			
Gazdasági cseléd.....	136	46	7	1	3	—	—	—	1	—	4	—	195	110	89	55	48	65	62	54	103	89	66	—	741	929			
Mezőgazd. munkás....	309	146	19	3	—	—	—	1	1	1	7	—	487	319	271	167	170	143	116	102	189	250	207	—	2.003	2.480			
Önálló kertész.....	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	3	2	2	—	—	1	2	2	—	—	17	20			
Kertészsegéd.....	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	5			
B) Erdészet.																													
Tisztviselő.....	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	4	—	1	1	—	—	1	—	7	9			
Segédzemélyzet.....	14	8	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	24	7	14	5	6	6	5	9	9	14	12	—	87	111			
C) Egyéb östermelés.																													
Önálló és s.-családtag	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Segédzemélyzet.....	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
I. Összesen.....	806	468	94	38	9	2	2	3	4	17	—	—	1.443	778	902	579	593	516	461	467	934	1.128	1.073	1	7.435	8.878			
II. Bányászat, ipar és forgalom.																													
A) Bányászat.																													
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Segédzemélyzet.....	59	25	3	2	—	—	—	—	1	—	—	—	90	58	34	10	21	20	10	15	18	10	14	—	231	321			
A) Összesen.....	59	25	3	2	—	—	—	—	1	—	—	—	90	59	35	16	21	21	19	15	18	16	14	—	234	324			

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen			
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
B) Ipar.																											
Asztalos, ács, stb....	24	8	5	2	—	—	1	—	—	1	—	51	66	31	22	29	23	9	19	20	24	17	—	242	293		
Borbély és fodrász...	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	—	3	2	1	—	—	—	—	—	10	11		
Czipész és csizmadia...	32	9	6	—	1	—	—	—	—	—	—	48	36	28	28	35	34	14	23	11	20	—	254	302			
Korcsmáros, stb.....	14	6	6	2	—	—	—	—	—	—	—	29	6	13	6	4	3	2	2	5	2	—	45	74			
Kovács, lakatos, stb..	56	8	6	2	—	—	—	—	1	—	—	56	25	21	18	23	18	11	27	18	12	—	214	230			
Kőműves.....	20	10	2	1	—	1	—	—	—	—	—	41	19	18	12	17	14	8	8	7	7	13	122	160			
Könyv- és könyomd....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—	4	4		
Mészáros és hentes...	7	8	1	1	—	—	—	—	—	—	—	17	3	4	3	1	4	4	1	1	2	5	26	43			
Molnár.....	10	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	17	9	4	5	9	3	8	4	8	6	4	60	77			
Pék.....	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	2	2	1	1	—	—	2	1	—	—	11	17			
Szabó, varrónő, stb...	9	8	1	1	—	—	—	1	—	—	—	20	11	4	5	6	6	3	6	3	11	—	63	83			
Szűcs.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	2	1	—	1	—	1	1	2	—	11	12			
Takács, posztószövő...	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3	2	1	—	1	1	1	—	2	—	12	16			
Egyéb iparágak.....	102	39	5	5	—	—	—	—	—	1	—	182	160	74	50	55	60	48	47	45	40	25	614	796			
Tisztviselők.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	5	—	5	2	—	1	1	—	—	11	14			
B) Összesen.....																											
	313	108	33	15	1	1	1	—	2	2	—	476	328	207	153	197	176	133	113	155	118	121	—	1.701	2.177		
C) Kereskedelem.																											
Önálló.....	51	6	4	4	2	1	—	—	—	3	—	52	28	19	18	11	13	11	8	10	13	13	—	149	201		
Tisztviselő.....	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	2	—	1	—	—	2	—	—	6	8		
Segédzemélyzet.....	6	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	9	5	2	2	5	3	4	4	3	2	—	32	41			
C) Összesen.....																											
	57	9	6	4	2	1	—	—	—	3	—	63	33	22	20	15	18	15	12	14	18	20	—	187	250		
D) Közlekedés.																											
Önálló.....	12	2	1	1	—	—	1	—	—	1	—	18	6	8	5	4	—	3	8	7	10	7	—	58	70		
Vasúti tisztviselő.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	3	4		
Posta-, táviratistív.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—	6	7			
Egyéb tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
Díjnok.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Vasúti szolgálta stb.	21	10	1	2	—	—	—	—	—	2	—	36	29	15	10	21	24	12	17	16	9	5	1	159	193		
Posta stb. szolgálta.....	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	3	2	1	2	3	—	1	2	—	—	—	14	16		
Egyéb segédizem.....	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	5	3	1	1	3	5	2	4	6	1	—	40	36		
D) Összesen.....																											
	38	14	4	3	1	—	1	—	—	3	—	64	43	30	17	23	31	20	30	31	26	14	1	271	355		
II. Összesen.....																											
	447	156	46	24	5	2	2	1	2	8	—	693	463	294	206	261	246	187	170	218	178	159	1	2.393	3.086		
III. Közszolgálat.																											
a) Önállók, tisztv.																											
Állami tisztviselő.....	2	1	2	—	1	—	—	—	—	—	—	6	2	3	5	3	4	3	2	3	—	1	—	28	32		
Megyei, városi tisztv.....	2	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	3	—	2	3	2	4	1	2	1	3	—	—	18	23		
Községi tisztviselő.....	3	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	8	2	1	1	4	3	2	2	4	—	1	—	19	27		
Ügyvéd-, segéd-, jelölt	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	3	—	—	1	1	—	—	—	6	7		
Orvos, gyógyszerész	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
és szülésznő.....	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	5	1	2	—	—	1	1	1	2	—	—	13	18		
Középiskolai tanár.....	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	2	—	—	1	1	—	—	—	5	7		
Népiskolai tanító.....	9	1	7	1	—	—	—	1	—	—	—	19	15	3	9	16	11	5	7	8	3	—	—	82	101		
Pap, szerzetes stb.....	1	1	3	—	—	—	1	—	—	1	—	7	4	3	1	3	3	3	—	2	3	2	—	24	31		
Egyéb közszoigálat.....	4	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	6	3	4	4	1	1	—	1	—	1	3	—	18	24		
b) Díjnok.....																											
	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	2	1	2	—	1	—	1	4	—	—	11	14		
c) Szolga.....																											
	18	6	7	—	1	1	1	—	—	—	—	34	11	10	10	8	10	1	7	11	2	8	—	78	112		
III. Összesen.....																											
	47	11	23	7	3	1	2	1	—	1	—	96	44	29	36	43	36	16	21	32	23	20	—	300	396		
IV. Véderő.																											
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1		
Altisztek.....	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	1	1	3	1	2	1	1	—	2	—	13	17		
Legénység.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
IV. Összesen.....																											
	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	1	1	3	1	2	1	2	—	2	—	16	18		
V. Különb. napsz.																											
	114	47	1	2	1	—	—	—	—	—	—	165	100	84	26	23	34	33	21	41	46	49	—	462	627		
VI. Házi eseléd.....	33	4	—	—	1	—	—	—	—	—	—	38	24	18	5	3	4	2	4	1	3	3	—	67	105		
VII. Egyéb foglalk.....	41	26	31	18	9	6	6	16	14	37	—	204	49	33	34	30	15	15	29	39	39	87	—	390	594		
Mindössze.....	1.468	713	195	88	28	11	12	21	20	63	—	2.641	1.461	1.361	887	961	832	719	713	1.287	1.437	1.403	2	11.063	13.704		

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60 éven felüli ismeretlen korú	összesen				
		éves											éves													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
I. Őstermelés.																										
A) Mezőgazdaság és kertészet.													Keresők.													
Nagybirtokos.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	9	3	
Középbirtokos.....	—	—	—	1	5	—	—	1	9	11	11	38	—	1	9	—	—	1	—	—	9	—	11	49	9	
Haszonbérlet.....	—	—	—	—	1	2	—	1	2	2	1	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kisbirtokos (kisbérlet).....	—	9	257	339	234	215	270	828	1078	1058	9	4.235	—	58	225	146	77	91	78	243	288	197	1	1.404	5.689	
Kisbirtokos-napsz.....	—	—	38	36	33	46	49	149	174	139	—	664	—	4	29	15	5	13	9	34	35	14	—	158	822	
Részes földműves.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	
Majoros, juhtenyésztő.....	—	—	—	1	—	1	1	—	2	2	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	
Gazdasági tisztviselő.....	—	—	—	4	1	4	1	1	—	3	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	
Gazdasági cseléd.....	—	8	55	49	37	32	53	125	130	77	—	566	—	1	—	2	3	—	—	1	—	1	—	8	574	
Mezőgazd. munkás.....	—	21	447	635	434	316	358	916	1086	1025	—	5.238	—	26	361	252	178	181	164	391	469	883	1	2.356	7.594	
Önálló kertész.....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	
Kertészsegéd.....	—	—	—	—	1	—	—	2	3	3	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	
B) Erdészet.																										
Tisztviselő.....	—	—	—	1	—	1	—	1	3	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	
Segédzemélyzet.....	—	—	11	18	11	11	11	30	35	52	1	180	—	—	1	—	—	1	2	4	—	1	—	9	189	
C) Egyéb őstermelés.																										
Önálló és s.-családtag.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Segédzemélyzet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
I. Összesen.....	—	38	808	1084	758	628	745	2065	2520	2373	3	11.022	—	90	618	415	265	238	253	675	795	597	2	3.948	14.970	
II. Bányászat, ipar és forgalom.																										
A) Bányászat.																										
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Segédzemélyzet.....	—	2	15	18	14	9	16	60	32	27	—	193	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	194	
A) Összesen.....	—	2	15	18	14	9	16	60	32	27	—	193	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	194	
B) Ipar.																										
Asztalos, ác, stb.	—	—	25	48	33	19	21	44	63	38	—	291	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	3	294	
Borbély és fodrász.....	—	—	6	7	8	5	—	3	—	2	—	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	
Czipész és csizmadia.....	—	5	65	75	53	22	27	54	55	21	—	377	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	378	
Korcsmáros, stb.	—	—	3	4	1	5	8	15	11	19	—	59	—	1	14	4	2	1	4	6	3	2	—	37	96	
Kovács, lakatos stb.	—	—	31	67	32	31	15	35	49	35	—	295	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	297	
Kőműves.....	—	—	10	13	9	9	9	27	19	8	—	104	—	—	1	2	—	—	—	1	—	—	—	4	108	
Könyv- és könyvmd.	—	—	5	1	4	1	1	—	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	
Mészáros és hentes.....	—	1	3	3	3	7	4	7	7	6	—	41	—	—	1	—	—	—	1	—	—	2	—	4	45	
Molnár.....	—	—	6	8	5	5	7	10	11	13	—	65	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	68	
Pék.....	—	—	1	6	1	1	1	3	1	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	16	
Szabó, varrónő, stb.	—	1	41	43	26	10	13	25	30	18	—	207	—	1	48	32	15	6	6	8	5	5	—	126	333	
Szűcs.....	—	—	—	3	2	1	1	3	4	2	—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	
Takács, posztószövő.....	—	—	—	—	—	—	—	1	3	9	—	18	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	14	
Egyéb iparágak.....	—	2	29	46	31	32	38	77	63	50	—	368	—	3	17	8	5	11	12	24	26	12	—	118	483	
Tisztviselők.....	—	—	1	1	—	2	1	1	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	
B) Összesen.....	—	9	226	325	208	150	146	305	316	214	—	1.899	—	7	31	47	25	18	23	41	35	24	—	301	2.200	
C) Kereskedelem.																										
Önálló.....	—	—	1	6	14	22	14	28	23	26	—	139	—	—	2	—	5	1	3	5	1	4	—	21	660	
Tisztviselő.....	—	—	—	—	4	2	3	6	3	—	—	18	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	19	
Segédzemélyzet.....	—	1	24	20	16	2	—	5	1	2	—	71	—	2	5	7	3	1	2	4	2	1	—	27	99	
C) Összesen.....	—	1	25	26	34	26	17	39	32	28	—	228	—	2	3	7	8	2	5	9	3	5	—	49	277	
D) Közlekedés.																										
Önálló.....	—	—	1	3	3	2	4	5	7	6	—	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	
Vasúti tisztviselő.....	—	—	—	1	—	2	—	1	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	
Posta-, táviratstb.	—	—	—	3	2	2	—	1	1	2	—	11	—	—	1	—	1	1	—	4	2	—	—	9	20	
Egyéb tisztviselő.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	
Díjnok.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves								60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves								60 éven felüli ismeretlen korú	összesen			
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59				7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Vasúti szolga, stb. ...	—	—	1	4	8	6	2	17	6	—	—	44	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	45
Posta, stb. szolga....	—	—	—	—	1	—	2	6	—	1	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
Egyéb segédzem.....	—	—	1	—	—	—	—	4	1	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15
D) Összesen.....	—	—	4	11	16	14	13	34	15	12	—	118	—	—	1	—	1	1	—	4	3	—	10	—	128
II. Összesen.....	—	12	270	380	272	199	191	438	395	281	—	2.438	—	9	91	54	34	21	28	54	41	29	—	361	2.799
III. Közfoglalat.																									
a) Önálló, tisztv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Allami tisztviselő	—	—	—	4	14	4	3	8	3	—	—	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
Megyei, városi tisztv.	—	—	—	1	2	2	1	5	2	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
Községi tisztviselő...	—	—	1	7	7	2	6	10	3	4	—	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40
Ügyvéd, -segéd, -jelölt	—	—	1	2	3	2	4	3	—	2	—	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.....	—	—	2	4	1	—	2	3	3	—	—	15	—	—	—	2	2	3	5	8	7	7	—	34	49
Középiskolai tanár...	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Népiskolai tanító....	—	—	1	14	3	3	3	19	10	5	—	58	—	—	3	6	3	3	1	1	—	—	—	17	75
Pap, szerzetes, stb. ...	—	—	—	2	3	3	7	8	10	4	—	37	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	38
Egyéb közfoglalat...	—	—	3	3	7	—	2	4	3	1	—	23	—	—	—	2	1	2	3	—	—	—	—	8	31
b) Díjnok.....	—	—	2	6	8	4	5	4	1	1	—	31	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	32
c) Szolga.....	—	—	3	3	6	7	13	26	19	8	—	85	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	3	88
III. Összesen.....	—	—	13	46	54	27	46	90	55	25	—	356	—	—	3	11	9	8	9	10	7	7	—	64	420
IV. Véderő.																									
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Altisztek	—	—	—	2	7	3	—	1	—	1	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
Legénység	—	—	1	15	—	—	—	—	—	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
IV. Összesen.....	—	—	1	17	7	4	1	1	—	2	—	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33
V. Különb. napsz...	—	2	31	43	36	23	28	66	84	83	—	396	—	1	42	38	32	45	41	101	98	70	1	469	865
VI. Házi cseléd	—	3	4	3	5	3	3	3	2	3	—	29	—	23	188	99	45	29	20	29	25	11	—	469	498
VII. Egyéb foglalk...	—	2	6	19	18	15	17	52	51	64	—	244	—	1	2	2	3	3	9	17	27	40	—	104	348
Mindössze.....	—	57	1.133	1.592	1.150	899	1.031	2.715	3.107	2.831	3	14.518	—	124	941	619	383	344	300	386	303	754	3	5.415	19.933
I. Östermelés.																									
A) Mezőgazdaság és kertészet.																									
Nagybirtokos	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	4
Középbirtokos	8	5	7	4	1	—	—	—	—	—	—	25	5	8	9	12	4	3	8	2	7	3	—	56	81
Haszonbérli	4	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	7	2	1	1	2	1	1	4	2	—	—	—	14	21
Kisbirtokos (kisbérli)	539	422	45	27	4	2	1	3	2	15	—	1.000	592	925	775	634	525	459	429	864	855	650	—	6.708	7.768
Kisbirtokos-napsz...	82	60	3	1	—	—	—	—	—	—	—	145	71	124	83	74	79	89	73	122	130	94	—	939	1.085
Részes földműves	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	3	2	3	1	1	3	1	—	—	—	18	21
Majoros, juhtenyésztő	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	3	7
Gazdasági tisztviselő.	5	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	8	4	4	4	3	2	5	3	2	4	1	—	32	40
Gazdasági cseléd.....	280	105	5	4	—	—	—	—	—	5	—	408	300	233	132	115	137	123	102	146	92	61	—	1.441	1.849
Mezőgazd. munkás....	916	498	20	4	1	2	2	1	2	18	1	1.465	984	1.018	559	680	594	415	455	604	557	451	1	6.318	7.783
Önálló kertész.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	1	—	1	1	—	—	6	6
Kertészsegéd	2	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	5	3	1	3	3	3	2	1	—	1	—	20	27
B) Erdészet.																									
Tisztviselő	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	1	1	2	4	—	—	—	1	—	—	11	15
Segédzemélyzet	17	5	2	1	—	—	—	—	—	3	—	28	16	11	17	16	16	12	13	29	36	26	—	192	220
C) Egyéb östermelés.																									
Önálló és s.-családtag	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Segédzemélyzet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. Összesen.....	1.849	1.106	85	42	7	4	3	4	4	41	1	3.166	1.981	2.333	1.586	1.544	1.368	1.112	1.087	1.775	1.684	1.288	—	115.759	18.923
II. Bányászat, ipar és forgalom.																									
A) Bányászat.																									
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tisztviselő	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	3	5
Segédzemélyzet	31	6	5	2	1	—	—	—	—	—	—	45	28	21	10	9	13	17	25	23	12	11	—	169	214
A) Összesen.....	31	6	6	3	1	—	—	—	—	—	—	47	28	22	10	9	14	17	25	24	12	11	—	172	219

Foglalkozások megnevezése	Fi													Nő													Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen				
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9				10	11	12	13	14	15	16	17	18			19	20		21
B) Ipar.																												
Asztalos, ács, stb....	42	23	5	7	—	1	—	—	—	—	—	—	78	42	40	37	42	47	23	19	26	27	20	—	325	408		
Borbély és fodrász...	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	12		
Czipész és csizmadia...	56	27	5	2	—	—	—	—	—	1	—	—	91	56	33	28	41	34	29	16	30	12	15	—	294	383		
Korcsmáros stb....	8	5	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	18	14	6	7	3	4	5	4	5	5	3	—	56	74		
Kovács, lakatos stb....	42	15	8	2	—	—	—	—	—	1	1	—	69	34	25	31	35	33	17	22	20	20	11	—	345	517		
Kőműves.....	12	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	10	13	18	14	5	10	9	10	6	7	—	114	142		
Könyv- és könyvmd....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3		
Mészáros és hentes...	6	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	5	9	2	9	7	5	1	6	4	1	—	49	59		
Molnár.....	9	5	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	9	7	10	8	7	9	6	6	7	3	—	72	90		
Pék.....	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	3	1	2	—	—	—	—	—	—	—	19	18		
Szabó, varrónő, stb....	22	8	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	32	22	6	11	8	22	9	4	13	11	13	—	121	153		
Szűcs.....	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	3	2	1	4	—	2	—	—	—	—	—	15	22		
Takács, posztószövő...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4		
Egyéb iparágak.....	99	43	10	7	—	—	—	—	—	1	1	6	9	4	180	84	38	42	39	29	21	21	31	13	14	357	537	
Tisztviselők.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
B) Összesen...	302	141	46	21	2	2	2	2	9	10	4	—	539	297	204	159	205	194	138	106	149	111	91	—	1.684	2.223		
C) Kereskedelem.																												
Önálló.....	44	15	14	4	2	—	—	—	—	1	—	1	82	52	30	18	24	13	14	19	21	17	10	—	197	279		
Tisztviselő.....	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	17		
Segédzemélyzet.....	6	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	5	6	4	7	2	3	4	1	1	2	—	55	44		
C) Összesen...	52	18	16	5	2	—	—	—	—	1	—	1	96	59	36	24	32	17	18	17	25	18	18	—	244	340		
D) Közlekedés.																												
Önálló.....	11	0	2	—	—	—	—	—	—	—	1	2	22	9	10	8	4	5	5	12	12	8	10	—	83	105		
Vasúti tisztviselő.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	7		
Posta-, táviratistv....	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	2	2	1	1	—	—	—	—	—	—	8	11	
Egyéb tisztviselő.....	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	4	6	
Díjnok.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Vasúti szolga stb....	10	10	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	23	21	16	9	23	18	8	7	11	7	7	—	127	150		
Posta stb. szolga.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	2	—	1	4	2	1	—	—	—	—	13	14		
Egyéb segédzem.....	5	2	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	10	5	8	3	4	3	2	4	2	5	—	—	32	42		
D) Összesen...	29	18	6	4	—	—	—	—	—	1	1	2	62	37	38	24	39	32	19	24	25	18	18	—	274	336		
II. Összesen...	414	183	74	33	5	2	4	10	12	7	—	—	744	401	300	247	285	257	192	172	225	159	138	—	2.374	3.118		
III. Közfoglalkozás.																												
a) Önálló, tisztv.																												
Állami tisztviselő....	8	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	8	2	5	5	3	2	1	1	—	2	—	29	41		
Megyei, városi tisztv.	3	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	9	4	3	4	7	5	—	2	1	2	—	—	30	39		
Községi tisztviselő...	6	1	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	11	3	2	4	4	2	4	2	—	—	—	—	21	32		
Ügyvéd-, segéd-, jelölt	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	2	2	1	—	—	—	—	—	—	11	12		
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.....	1	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	2	2	3	1	2	1	—	1	3	—	16	21		
Középiskolai tanár...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
Népiskolai tanító....	10	4	9	9	—	—	—	—	—	—	—	—	32	13	11	23	11	13	9	7	12	7	2	—	102	134		
Pap, szerzetes stb....	3	3	7	4	2	—	—	—	—	—	—	—	13	7	7	6	4	5	1	2	6	4	7	—	49	68		
Egyéb közfoglalkozat...	9	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	3	1	1	9	3	3	—	2	1	—	—	23	28		
b) Díjnok.....	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	2	1	1	2	—	1	—	—	—	8	10		
c) Szolga.....	18	13	8	1	1	1	—	—	—	—	—	—	43	29	20	14	16	15	19	11	11	14	8	—	150	193		
III. Összesen...	53	23	38	19	4	1	—	—	—	—	—	—	139	69	50	64	63	49	29	26	36	29	25	—	440	579		
IV. Véderő.																												
Tisztok és tisztviselők	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Altisztok.....	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	1	1	2	1	—	—	—	—	8	11		
Legénység.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV. Összesen...	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	1	1	2	1	2	—	1	2	—	11	14	
V. Különb napsz.	77	48	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	137	82	88	46	24	33	16	18	34	39	30	—	410	547		
VI. Házi cseléd....	45	13	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	47	14	11	5	8	5	1	8	2	2	—	103	163		
VII. Egyéb foglalk.	47	19	18	14	4	5	5	16	23	39	—	—	190	57	40	52	27	24	24	25	64	57	84	—	454	644		
Mindössze...	2.50	1.393	226	108	20	13	12	31	39	89	1	—	4.439	2.638	2.325	2.007	1.949	1.741	1.379	1.331	2.140	1.871	1.589	—	19.551	23.930		

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli		ismeretlen korú	összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
I. Östermelés.																											
A) Mezőgazdaság és kertészet.																											
Nagybirtokos.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Középbirtokos.....	—	—	1	2	3	6	3	7	8	3	33	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	36		
Haszonbérlet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9		
Kisbirtokos (kisbérlet)	19	420	627	400	393	454	1077	1195	797	2	5.444	—	71	344	520	217	153	143	298	281	180	—	2.013	7.457			
Kisbirtokos-napsz....	1	29	47	52	38	52	124	139	76	—	558	—	3	21	31	12	14	20	34	18	11	—	164	722			
Részes földműves....	—	—	2	4	1	1	2	3	2	3	18	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2	1	—	5	23		
Majoros, juhnyésztő	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1		
Gazdasági tisztviselő.	—	—	—	2	—	—	2	1	—	2	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8		
Gazdasági cseléd.....	3	41	43	30	21	20	68	55	40	—	330	—	1	5	6	2	1	—	—	1	—	—	16	346			
Mezőgazd. munkás....	12	281	496	393	302	366	754	936	661	—	4.221	—	35	269	295	205	143	145	268	291	211	—	1.862	6.083			
Önálló kertész.....	—	—	—	1	—	—	—	2	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4			
Kertész segéd.....	—	—	—	1	—	—	1	1	1	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5			
B) Erdészet.																											
Tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1			
Segédszemélyzet.....	—	—	1	8	6	5	6	12	10	6	54	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	55			
C) Egyéb östermelés.																											
Önálló és s.-családtag	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4			
Segédszemélyzet.....	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1			
I. Összesen.....	—	35	775	1231	946	766	936	2054	2352	1594	210.691	—	110	640	659	436	312	309	601	594	403	—	4.064	14.755			
II. Bányászat, ipar és forgalom.																											
A) Bányászat.																											
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Segédszemélyzet.....	—	—	11	17	19	5	14	14	25	17	122	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	122			
A) Összesen.....	—	—	11	17	19	5	14	14	25	17	122	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	122			
B) Ipar.																											
Asztalos, ács, stb....	—	—	35	52	39	28	38	55	50	37	1.335	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	5	338			
Borbély és fodrász....	1	50	75	39	18	14	11	17	9	—	234	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	235				
Czipész és csizmadia..	4	42	68	28	22	25	48	37	35	—	309	—	—	1	—	1	—	2	—	1	—	5	314				
Koreszmáros, stb....	—	3	4	8	3	11	21	22	6	—	78	—	3	4	4	3	4	6	2	1	—	27	105				
Kovács, lakatos stb..	—	40	68	49	22	19	41	56	27	—	302	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	303				
Kőműves.....	1	4	20	13	12	10	35	18	17	—	130	—	1	1	—	1	1	—	1	—	5	135					
Könyv- és könyvmd..	—	6	3	4	2	—	1	1	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	17			
Mészáros és hentes..	—	2	5	5	4	7	11	5	4	—	43	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	4	45			
Molnár.....	—	4	8	8	2	7	17	17	10	—	73	—	—	1	—	—	1	—	1	—	2	5	78				
Pék.....	—	8	7	8	4	3	8	4	5	—	47	—	—	1	—	—	—	2	2	—	—	5	62				
Szabó, varrónő, stb..	3	35	46	30	13	12	15	12	10	—	176	—	—	32	58	18	8	4	5	2	2	110	286				
Szűcs.....	—	6	14	12	4	3	12	8	8	—	68	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	69				
Takács, posztószövő..	—	—	1	—	—	2	6	5	6	—	20	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	21				
Egyéb iparágak.....	1	46	78	58	52	46	98	61	53	—	493	—	—	30	28	16	9	14	20	14	12	143	636				
Tisztviselők.....	—	—	—	2	—	4	4	—	—	—	10	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	11				
B) Összesen.....	—	10	281	449	304	186	201	383	293	227	1.235	—	1	77	75	39	23	23	37	22	18	1	310	2.645			
C) Kereskedelem.																											
Önálló.....	—	—	9	20	16	18	30	26	16	—	135	—	—	2	2	2	2	—	3	2	1	—	14	149			
Tisztviselő.....	—	—	2	5	6	2	3	3	1	—	22	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2	24			
Segédszemélyzet.....	1	51	47	19	8	5	6	3	—	—	120	—	—	7	11	2	1	1	2	2	—	26	146				
C) Összesen.....	—	1	33	61	45	26	26	39	30	16	277	—	—	10	13	5	3	1	5	4	1	—	42	319			
D) Közlekedés.																											
Önálló.....	—	—	2	3	4	2	4	5	2	—	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22			
Vasúti tisztviselő..	—	—	2	1	1	1	1	—	—	—	7	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	8				
Posta-, táviratd. tisztv.	—	1	3	2	2	—	—	—	2	—	10	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	3	13				
Egyéb tisztviselő.....	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2			
Díjnok.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1			

Foglalkozások megnevezése	Fi													Nő													fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen			
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59																		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
Vasúti szolga, stb....	-	-	2	7	3	14	10	15	10	1	-	62	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	62		
Posta- stb. szolga....	-	-	2	-	2	1	1	1	1	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8		
Egyéb segédzem....	-	-	-	2	3	5	1	9	6	5	-	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31		
D) Összesen....	-	-	6	16	14	27	16	31	24	9	-	143	-	-	-	2	1	1	-	-	-	-	-	-	147		
II. Összesen....	-	11	331	543	352	244	257	467	372	269	1	2.877	-	1	81	90	45	27	24	42	26	19	1	356	3.233		
III. Közzolgálat.																											
a) Önállók, tisztv.																											
Állami tisztviselő	-	-	-	6	4	9	5	9	3	4	-	34	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	34		
Megyei, városi tisztv.	-	-	-	1	3	2	4	1	4	3	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18		
Községi tisztviselő....	-	-	2	5	10	8	8	8	4	-	-	45	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	45		
Ügyvéd,-segéd,-jelölt	-	-	-	3	1	5	1	1	-	-	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11		
Orvos, gyógyszerész	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
és szülésznő.....	-	-	1	4	2	2	2	1	3	2	-	17	-	-	-	1	-	1	1	5	2	2	-	19	29		
Középiskolai tanár....	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1		
Népiskolai tanító....	-	-	1	13	13	8	2	6	8	7	-	58	-	-	-	5	10	-	-	1	1	-	-	17	75		
Pap, szerzetes, stb. ...	-	-	2	2	4	7	6	3	3	-	-	27	-	-	-	1	5	1	-	-	-	1	-	8	35		
Egyéb közzolgálat....	-	-	-	2	2	1	2	4	3	1	-	15	-	-	-	5	-	-	-	1	-	-	-	6	21		
b) Díjnok.....	-	-	7	14	8	7	8	10	2	4	-	60	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	61		
c) Szolga.....	-	-	2	7	8	8	10	15	22	16	-	88	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	2	96		
III. Összesen....	-	-	13	57	53	48	50	61	52	40	-	374	-	-	1	13	16	2	1	7	3	3	-	46	420		
IV. Véderő.																											
Tisztek és tisztviselők	-	-	-	-	2	-	-	3	2	1	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8		
Altisztek	-	-	-	-	3	4	2	2	1	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12		
Legénység.....	-	-	9	3	-	-	-	-	1	-	-	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13		
IV. Összesen....	-	-	-	9	8	4	2	5	4	1	-	33	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	33		
V. Különb. napsz.	-	-	44	62	52	44	49	124	119	100	-	594	-	6	41	50	38	25	25	38	59	41	-	373	967		
VI. Házi cseléd....	-	-	3	3	2	-	2	1	3	3	-	17	-	13	130	102	61	19	18	27	11	11	-	392	409		
VII. Egyéb foglalk.	-	-	8	16	12	12	12	27	35	47	-	169	-	-	2	6	9	9	4	16	26	46	-	118	287		
Mindössze....	-	46	1.174	1.921	1.455	1.118	1.308	2.739	2.937	2.054	3	14.755	-	130	895	920	605	334	331	781	719	523	1	5.349	20.104		
I. Östermelés.																											
A) Mezőgazdaság és kertészet.																											
Nagybirtokos.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	1	-	1	-	-	5	5		
Középbirtokos.....	-	5	4	2	-	1	-	-	-	-	-	12	5	6	15	4	6	2	4	9	2	6	-	59	71		
Haszonbérli.....	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	1	2	1	1	2	-	2	-	2	10	19		
Kisbirtokos (kisbérli)	642	371	93	31	4	2	-	1	1	18	-	1.163	565	727	927	934	691	456	467	702	825	554	2	6.870	8.035		
Kisbirtokos-napsz....	37	26	8	1	2	-	-	1	1	1	-	77	50	66	72	65	62	51	52	92	96	56	-	692	739		
Részes földműves....	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	1	5	4	1	2	-	5	5	11	-	34	38		
Majoros, juhtenyésztő	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	3	3		
Gazdasági tisztviselő.	1	1	2	2	-	-	-	-	-	-	-	6	4	1	2	3	2	-	-	4	-	-	-	16	22		
Gazdasági cseléd....	118	45	2	-	-	-	-	-	1	1	-	187	100	91	79	80	75	43	50	70	44	27	-	659	826		
Mezőgazd. munkás....	640	254	44	8	-	1	-	-	-	11	-	958	578	542	474	537	385	256	259	406	380	265	-	4.032	5.040		
Önálló kertész.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4	2	3	1	2	4	1	1	-	-	19	19		
Kertészsegéd	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1	-	2	-	-	1	2	1	1	-	9	11		
B) Erdészet.																											
Tisztviselő	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	5	7		
Segédzemélyzet.....	5	3	2	2	-	-	-	-	-	-	-	12	2	1	7	13	3	3	8	5	12	10	-	64	76		
C) Egyéb östermelő.																											
Önálló és s.-családtag	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1		
Segédzemélyzet.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	4		
I. Összesen....	1.453	710	153	44	7	3	-	2	3	31	-	2.408	1.303	1.446	1.534	1.673	1.228	817	848	1.296	1.367	932	2	12.501	14.907		
II. Bányászat ipar és forgalom.																											
A) Bányászat.																											
Önálló.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Tisztviselő	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	2	2		
Segédzemélyzet.....	22	4	1	1	-	-	-	-	-	1	-	29	23	21	16	22	17	13	8	15	12	6	-	153	192		
A) Összesen....	22	4	7	7	-	-	-	-	-	1	-	29	23	21	16	22	18	13	9	15	12	6	-	155	194		

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves								60 éven felüli ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	éves								60 éven felüli ismeretlen korú	Összesen				
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59				7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
I	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
B) Ipar.																										
Asztalos, ács, stb....	35	19	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	50	17	18	31	53	31	27	14	26	16	18	—	251	301
Borbély és fodrász...	18	2	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	22	9	5	7	18	15	12	3	5	1	3	—	78	100
Czépész és eszmadia.	23	12	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39	26	13	21	26	28	21	13	17	9	5	—	181	292
Korcsmáros stb.	7	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	11	7	5	3	9	4	5	3	5	2	—	—	43	54
Kovács, lakatos, stb..	21	17	1	3	—	1	—	—	—	—	—	—	43	29	27	21	44	37	50	14	28	17	8	—	255	295
Kőműves.....	17	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	13	8	5	15	17	10	3	12	7	5	—	93	118
Könyv- és könyomd....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	3	4
Mészáros és hentes...	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	6	2	8	6	11	3	4	5	1	4	—	50	58
Mohár.....	3	6	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	11	8	4	4	10	6	5	4	4	4	2	—	51	69
Pék.....	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	1	5	5	2	—	1	1	1	1	—	19	24
Szabó, varrónő, stb...	15	1	1	2	—	—	—	—	—	1	—	—	20	13	7	11	21	13	6	5	14	6	4	—	100	120
Szűcs.....	6	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	3	2	3	8	7	6	3	2	3	7	—	44	58
Takács, posztószövő.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	1	1	1	1	2	3	—	12	15
Egyéb iparágak.....	51	27	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	83	59	26	38	54	56	35	32	33	22	13	—	368	451
Tisztviselők.....	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	1	1	3	—	—	—	1	—	—	6	8
B) Összesen.....	208	86	18	10	—	1	—	—	—	3	—	—	326	193	119	158	271	234	161	102	153	92	73	—	1.556	1.882
C) Kereskedelem.																										
Önálló.....	15	10	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	35	11	17	21	20	16	11	8	13	14	14	—	145	180
Tisztviselő.....	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	1	4	6	2	4	1	1	1	1	—	25	29
Segédszemélyzet.....	7	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	9	6	—	3	4	4	3	1	1	2	—	—	24	33
C) Összesen.....	25	10	7	6	—	—	—	—	—	—	—	—	48	21	38	28	30	22	18	10	15	17	15	—	194	242
D) Közlekedés.																										
Önálló.....	5	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	3	4	4	6	4	2	2	4	3	1	—	33	43
Vasúti tisztviselő.....	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	2	2	1	—	—	1	1	1	—	9	11
Posta-, táviratbizt.	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	2	2	1	1	—	1	—	1	—	10	11
Egyéb tisztviselő.....	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	1	4	—	7	9
Díjnok.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	3	3
Vasúti szolgál. stb....	16	9	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	28	21	9	15	24	29	3	7	8	3	1	—	120	148
Posta- stb. szolgál.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	2	1	1	1	—	2	—	—	—	9	10
Egyéb segédszem....	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	5	6	2	4	5	4	3	5	—	6	—	40	45
D) Összesen.....	27	15	3	2	—	—	—	—	—	1	—	—	48	31	23	27	41	41	12	13	21	8	14	—	231	279
II. Összesen.....	282	115	29	19	—	1	—	—	—	5	—	—	451	268	181	229	364	315	204	134	204	129	108	—	2.136	2.587
III. Közszolgálat.																										
a) Önállók, tisztv.																										
Állami tisztviselő.....	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3	2	3	3	3	2	3	1	—	2	—	22	26
Megyei, városi tisztv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	4	3	—	—	—	—	—	—	9	9
Községi tisztviselő...	3	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	7	2	—	1	8	5	2	1	—	—	—	—	19	26
Ügyvéd, segéd-, jelölt	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	2	5
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.....	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	3	3	2	2	—	—	—	—	—	—	12	14
Középiskolai tanár....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Népiskolai tanító.....	3	3	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	11	10	7	7	18	10	5	3	6	3	1	—	70	81
Pap, szerzetes stb....	1	2	5	4	—	—	—	—	—	—	—	—	12	4	3	5	8	2	1	2	1	4	2	—	32	44
Egyéb közszolgálat...	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	2	3	—	1	—	—	1	—	—	8	11
b) Díjnok.....	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	4	4	4	3	3	—	—	—	19	22
c) Szolga.....	15	5	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	8	6	15	7	10	8	12	11	6	5	—	88	112
III. Összesen.....	29	13	17	9	2	—	—	—	—	—	—	—	70	28	22	38	57	41	26	24	22	13	11	—	282	352
IV. Véderő.																										
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	1	—	4	4
Altisztek.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	1	1	—	3	1	1	2	—	—	—	12	13
Legénység.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV. Összesen.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	1	1	2	3	2	1	2	—	2	—	16	17
V. Különb. napsz.																										
V. Különb. napsz.	60	31	8	1	—	—	—	—	—	1	—	—	101	55	76	72	62	35	28	23	40	35	31	—	457	558
VI. Házi cseléd																										
VI. Házi cseléd	19	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	15	6	3	3	5	1	—	2	—	—	—	35	63
VII. Egyéb foglalk.																										
VII. Egyéb foglalk.	21	14	10	7	5	1	4	8	15	17	—	—	102	22	25	30	25	26	24	16	25	64	40	1	296	398
Mindössze.....	1.144	392	217	68	14	5	4	19	19	54	—	—	3.133	1.699	1.755	1.957	2.135	1.553	1.102	1.046	1.539	1.610	1.122	3	15.723	13.852

[illegible]

Foglalkozások megnevezése	Fi													Nő													Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves									80 éven felüli	ismertetlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									80 éven felüli	ismertetlen korú	összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	14					15	16	17	18	19	20	21	22	23				
I	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
Vasúti szolga stb....	—	—	4	—	4	8	15	15	11	9	—	59	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	59		
Posta- stb. szolga....	—	—	—	—	—	—	2	3	1	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7		
Egyéb segédzem....	—	—	1	—	2	—	2	6	0	1	—	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18		
D) Összesen....	—	—	6	3	9	16	23	34	26	9	—	126	—	—	—	1	1	1	1	2	—	—	—	—	132		
II. Összesen....	—	16	258	436	272	222	240	510	422	275	—	2.657	1	2	91	51	40	25	27	34	20	28	—	319	2.970		
III. Közfoglalk.																											
a) Önálló, tisztv.																											
Állami tisztviselő....	—	—	—	2	16	8	6	9	0	3	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50		
Megyei, városi tisztv.	—	—	—	2	4	4	2	0	0	3	—	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27		
Községi tisztviselő....	—	—	—	11	6	3	2	8	1	7	—	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38		
Ügyvéd-, segéd-, jelölt orvos, gyógyszerész és születésznő....	—	—	—	3	—	1	—	1	3	1	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9		
Középiskolai tanár....	—	—	—	1	2	4	—	5	3	—	—	15	—	—	—	2	2	1	—	2	5	6	—	18	33		
Népiszkolai tanító....	—	—	—	2	3	—	—	1	2	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10		
Pap, szerzetes stb....	—	—	3	5	8	0	12	16	8	—	—	90	—	—	2	6	4	2	1	—	2	2	—	19	109		
Egyéb közfoglalk.	—	—	—	3	5	8	0	12	16	8	—	58	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	2	60		
b) Díjnok....	—	—	4	11	11	1	10	13	9	—	—	25	—	—	—	2	3	—	—	1	—	—	—	—	7		
c) Szolga....	—	—	—	6	8	7	13	26	17	9	—	86	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	88		
III. Összesen....	—	—	7	59	83	50	45	100	78	44	1	467	—	—	2	11	9	4	1	3	9	9	—	48	515		
IV. Véderő.																											
Tisztiek és tisztviselők	—	—	—	2	1	1	1	1	1	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6		
Altisztiek....	—	—	2	7	10	8	4	7	1	—	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39		
Legénység....	—	—	30	4	—	—	—	—	—	—	—	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34		
IV. Összesen....	—	—	2	37	16	9	5	8	2	—	—	79	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	79		
V. Különb. napsz.	—	1	40	59	39	34	45	115	124	91	—	548	—	4	57	52	30	35	32	91	89	79	1	470	1.018		
VI. Házi cseléd ..	—	1	6	7	3	1	4	2	2	3	—	29	—	23	142	85	31	19	12	17	17	4	—	350	379		
VII. Egyéb foglalk.	—	—	7	6	10	10	5	35	19	22	—	114	—	—	4	1	6	4	8	20	17	32	—	92	206		
Mindössze....	—	31	997	1.634	1.297	978	1.068	2.713	3.284	3.073	5	15.211	1	173	1.197	923	652	570	543	1.263	1.446	1.232	5	8.126	23.337		
1. Östermelés.																											
A) Mezőgazdaság és kertészet.																											
Nagybirtokos	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	2	2		
Középbirtokos	3	5	8	1	1	—	—	—	1	—	—	19	4	5	9	2	4	2	6	1	3	—	38	57			
Haszonbérlet	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	1	—	1	—	—	—	—	5	7			
Kisbirtokos (kisbérlet)	747	539	177	90	13	3	4	3	5	18	—	1.508	734	963	763	632	452	363	413	838	942	727	3	6.819	8.418		
Kisbirtokos-napsz.	134	89	25	13	4	1	—	—	—	4	—	270	193	169	134	111	71	55	73	122	142	130	—	1.140	1.410		
Részes földműves	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	2	6	2	1	1	2	—	—	5	5		
Majoros, juhtenyésztő	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	2	2	6	2	1	1	1	2	—	—	18	30		
Gazdasági tisztviselő	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	3	2	3	1	1	1	—	—	—	—	13	16		
Gazdasági cseléd.....	44	29	3	1	—	—	—	—	1	—	—	78	89	51	35	16	22	16	27	27	14	10	—	237	335		
Mezőgazd. munkás....	451	307	38	16	3	2	1	1	1	4	—	824	467	495	291	189	150	111	113	229	286	175	—	2.506	3.330		
Önálló kertész	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—	2	—	—	—	2	1	1	—	—	9	12		
Kertész segéd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	3		
B) Erdészet.																											
Tisztviselő	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	2		
Segédzemélyzet	11	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	17	9	13	11	9	7	5	6	10	9	2	—	81	98		
C) Egyéb östermelés.																											
Önálló és s.-családtag	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Segédzemélyzet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
I. Összesen....	1.395	978	252	122	21	6	5	5	7	26	—	2.817	1.394	1.705	1.249	969	709	557	636	1.227	1.400	1.049	3	10.898	13.715		
II. Bányászat, ipar és forgalom.																											
A) Bányászat.																											
Önálló.....	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	3	1	—	—	2	3	—	—	—	—	13	16		
Tisztviselő	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	1	1	—	1	—	—	—	—	4	6		
Segédzemélyzet.....	19	20	5	—	—	—	—	—	—	—	—	44	29	29	29	21	27	19	17	35	24	13	—	243	287		
A) Összesen....	23	21	5	—	—	—	—	—	—	—	—	49	30	33	33	23	28	19	20	38	24	13	—	260	309		

Foglalkozások megnevezése	FI												N5												FI és N5 együtt				
	7 éven aluli	éves										60 éven felüli	ismeretlen kord	Összesen	7 éven aluli	éves										60 éven felüli	ismeretlen kord	Összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59							7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26				
B) Ipar.																													
Asztalos, ács, stb.	21	13	3	2	—	—	1	—	—	1	—	41	32	14	28	22	25	17	9	16	11	6	—	190	221				
Borbély és fodrász ..	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	3	3	1	—	—	—	2	—	10	12				
Czipész és csizmadia	44	16	8	1	—	—	—	—	—	—	—	69	35	15	24	34	25	17	11	23	17	10	—	212	251				
Koresmáros, stb.	10	1	5	3	—	—	—	—	1	—	—	20	8	5	11	4	6	1	5	5	10	4	—	59	79				
Kovács, lakatos, stb.	98	13	2	1	—	—	—	—	—	—	—	44	30	27	29	17	15	12	6	18	22	10	—	180	280				
Kőműves	11	4	1	3	—	—	—	—	—	—	—	19	6	9	4	12	4	1	4	6	3	2	—	51	70				
Könyv- és könyomd.	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	1	2	1	1	1	1	—	—	8	10				
Mészáros és hentes ..	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	3	4	3	5	1	4	1	3	8	1	—	38	38				
Molnár	8	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	18	11	6	8	6	7	2	6	7	7	4	—	64	82				
Pék	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	3	—	2	2	2	2	1	1	2	1	—	—	18	16				
Szabó, varrónő, stb.	10	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	8	9	8	6	8	3	2	5	9	6	—	64	79				
Szűcs	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	5	5	1	4	3	—	1	3	2	—	23	32				
Takács, posztószövő ..	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	3	1	3	4	4	1	1	3	1	—	—	21	26				
Egyéb iparágak	38	33	7	3	—	—	1	—	—	—	—	83	49	44	39	35	33	18	18	28	27	11	—	302	385				
Tisztviselők	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	1	1	—	2	—	—	—	—	—	6	7				
B) Összesen	183	95	31	15	—	—	1	1	1	—	4	331	192	141	166	153	140	84	65	118	119	59	—	1,237	1,568				
C) Kereskedelem.																													
Önálló	18	7	10	3	—	—	—	—	—	—	—	38	15	15	28	23	11	13	5	13	5	2	—	130	168				
Tisztviselő	2	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	5	4	2	1	2	3	—	—	1	—	1	—	14	19				
Segédzemélyzet	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	6	3	2	3	3	2	2	2	1	2	—	26	32				
C) Összesen	24	10	10	5	—	—	—	—	—	—	—	49	25	20	31	28	17	15	7	16	6	5	—	170	219				
D) Közlekedés.																													
Önálló	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4	10	5	1	4	3	3	2	2	3	—	37	40				
Vasúti tisztviselő	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	1	1	2	—	1	—	—	—	—	6	9				
Posta-, táviratistv.	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	5	9				
Egyéb tisztviselő	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1				
Díjnok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1				
Vasúti szolga stb.	13	8	7	6	—	—	—	—	—	—	—	35	17	9	10	11	14	10	11	6	4	—	—	92	127				
Posta- stb. szolga	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	5	2	—	3	1	1	—	2	—	—	15	18				
Egyéb segédzem.	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	1	6	4	2	3	5	5	5	—	—	—	33	36				
D) Összesen	19	14	10	7	—	—	—	—	—	—	—	51	25	32	22	17	26	19	22	14	8	5	—	190	241				
II. Összesen	249	140	56	27	—	—	1	1	1	1	4	480	272	226	251	221	211	137	114	186	157	82	—	1,857	2,337				
III. Közfoglalk.																													
a) Önállók, tisztv.																													
Állami tisztviselő	8	2	5	1	—	—	—	—	—	—	—	16	4	2	5	4	6	4	1	4	1	1	—	32	48				
Megyei, városi tisztv.	1	—	2	5	1	—	—	—	—	—	—	7	—	3	5	3	6	2	1	2	2	1	—	25	32				
Községi tisztviselő	3	2	1	2	1	—	—	—	—	—	—	9	1	3	4	3	8	3	1	2	3	3	—	26	35				
Ügyvéd, -segéd, -jelölt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—				
Orvos, gyógyszerész és szülésznő ..	—	—	2	1	—	—	1	—	—	—	—	5	1	3	2	2	3	5	—	2	1	1	—	18	23				
Középiskolai tanár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—				
Népiskolai tanító	14	3	8	6	1	—	—	—	—	—	—	32	10	12	15	8	11	6	4	9	5	6	—	80	118				
Pap, szerzetes stb.	6	6	15	7	1	—	—	—	—	—	—	37	15	10	19	15	10	9	2	8	3	1	—	92	129				
Egyéb közfoglalk.	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	4	1	2	2	4	—	—	4	3	2	1	—	19	23				
b) Díjnok	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	2	5	4	1	2	1	1	1	1	—	18	26				
c) Szolga	14	9	5	3	—	—	—	—	—	—	—	31	10	9	14	8	13	3	6	9	4	8	—	79	110				
III. Összesen	53	24	39	24	4	2	—	—	—	—	—	149	43	47	73	53	54	34	20	42	22	19	—	407	556				
IV. Védő.																													
Tiszték és tisztviselők	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	1	1	—	1	—	—	—	—	5	7			
Altiszték	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	1	1	5	3	1	1	1	1	—	—	16	21				
Legénység	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
IV. Összesen	5	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	7	2	1	1	7	4	2	1	2	1	—	—	21	28				
V. Különb. napsz.	65	40	11	2	—	—	—	—	—	—	—	119	65	24	48	23	14	10	11	19	24	23	—	311	430				
VI. Házi cseléd	14	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	24	6	5	2	4	3	1	2	—	—	—	47	63				
VII. Egyéb foglalk.	20	9	12	13	5	7	7	15	14	18	—	123	19	30	37	27	14	15	18	44	46	35	—	285	410				
Mindössze	1,801	1,192	370	186	30	18	13	22	23	50	—	3,713	1,819	2,063	1,664	1,392	1,010	758	501	1,522	1,650	1,308	3	13,323	17,533				

Foglalkozások megnevezése	FI												N5												FI és N5 együtt		
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli		ismeretlen korú	összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
I. Östermelés.																											
A) Mezőgazdaság és kertészet.													Keresők.														
Nagybirtokos.....	—	—	—	—	1	1	1	1	1	6	—	11	—	—	—	1	—	1	—	—	2	3	—	7	18		
Középbirtokos.....	—	—	11	24	25	26	17	64	60	68	—	295	—	—	9	6	6	6	10	9	12	1	67	362			
Hasonbirtó.....	—	—	2	2	3	3	3	7	9	6	—	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	36		
Kisbirtokos (kisbirtó).....	167	1,934	2,850	2,223	1,894	2,305	5,892	8,210	8,845	6,944	3,355	—	383	1,954	1,541	1,030	829	843	1,951	2,462	2,352	4	13,349	47,684			
Kisbirtokos-napsz.....	90	106	316	293	300	380	1,059	1,432	1,203	2	5,261	—	43	238	175	153	115	116	296	330	258	1	1,755	7,046			
Részes földműves.....	—	—	4	4	2	2	5	12	6	11	—	46	—	—	2	1	—	—	4	4	2	—	14	60			
Majoros, juhtenyésztő.....	—	—	—	1	2	4	1	4	5	6	—	23	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2	25			
Gazdasági tisztviselő.....	—	—	3	8	7	11	14	23	11	15	—	92	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	92		
Gazdasági cseléd.....	47	422	463	348	269	312	801	848	685	—	4,193	—	2	23	26	11	11	11	7	13	8	—	112	4,305			
Mezőgazd. munkás.....	120	2,023	3,104	2,360	1,725	1,916	4,301	5,820	5,575	4	27,047	—	216	1,782	1,553	1,156	930	934	2,005	2,687	2,602	4	13,872	40,919			
Önálló kertész.....	—	—	—	—	10	4	6	15	15	17	—	67	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	69			
Kertész segéd.....	1	5	5	6	7	4	6	11	12	—	57	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	3	60			
B) Erdészet.																											
Tisztviselő.....	—	—	1	1	2	4	5	9	5	6	—	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33		
Segédzemélyzet.....	—	—	17	50	45	42	42	117	105	139	1	558	—	—	1	—	—	2	2	4	—	1	—	10	568		
C) Egyéb östermelés.																											
Önálló és s.-családtag.....	—	—	—	—	1	—	—	1	8	7	6	23	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	2	25		
Segédzemélyzet.....	—	—	4	5	4	—	—	2	2	2	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	21		
I. Összesen.....	—	355	4,622	6,833	5,330	4,295	5,014	12,411	16,563	16,600	13	72,096	—	646	4,012	3,304	2,358	1,897	1,912	4,281	5,558	5,249	10	29,227	101,323		
II. Bányászat, ipar és forgalom.																											
A) Bányászat.																											
Önálló.....	—	—	1	—	1	—	2	2	2	2	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	11		
Tisztviselő.....	—	—	1	1	4	1	2	2	2	6	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20		
Segédzemélyzet.....	—	6	116	153	119	92	134	311	264	170	—	1,363	—	2	3	3	3	1	—	1	3	1	—	22	1,387		
A) Összesen.....	—	6	118	154	124	93	139	315	268	178	—	1,395	—	2	3	3	3	1	—	1	3	2	—	23	1,413		
B) Ipar.																											
Asztalos, ács, stb.....	—	10	262	440	334	235	240	483	446	414	1	2,805	—	1	14	12	6	1	2	5	3	2	—	40	2,911		
Borbély és fodrász.....	—	5	121	180	104	56	30	29	29	16	—	570	—	—	1	2	—	—	1	—	—	—	—	4	574		
Czipész és csizmadia.....	—	30	433	658	401	225	249	514	416	290	—	3,217	—	1	9	5	6	4	—	7	3	1	—	36	3,253		
Korcsmáros, stb.....	—	—	30	68	65	64	72	170	120	89	1	655	—	4	47	38	44	27	32	51	48	27	—	318	1,003		
Kovács, lakatos stb.....	—	10	301	544	339	211	178	387	324	248	—	2,542	—	1	5	2	1	—	—	1	1	1	—	12	2,554		
Kőműves.....	—	1	35	203	173	143	105	252	222	163	—	1,382	—	1	4	4	10	2	1	1	3	3	—	29	1,411		
Könyv- és könyvnyom.....	—	—	38	23	30	13	13	11	2	3	—	133	—	—	2	—	—	1	1	—	1	—	—	6	133		
Mészáros és hentes.....	—	1	35	40	48	34	38	87	62	41	1	357	—	—	3	11	3	4	4	6	3	2	—	36	423		
Molnár.....	—	2	38	59	55	49	66	142	146	147	—	704	—	2	3	—	1	1	1	5	1	5	—	15	719		
Pék.....	—	—	19	48	29	14	10	41	14	20	—	201	—	—	2	1	—	—	—	5	3	3	—	10	217		
Szabó, varrónő stb.....	—	13	259	381	257	119	119	153	152	137	—	1,590	—	12	270	295	133	64	54	67	44	26	1	975	2,565		
Szűcs.....	—	—	13	33	30	13	13	36	37	32	—	207	—	—	1	—	—	1	3	—	—	—	—	5	212		
Takács, posztolászó.....	—	3	21	30	23	23	22	77	80	93	—	388	—	5	100	61	27	8	4	8	5	—	—	218	606		
Egyéb iparágak.....	—	20	371	618	484	436	474	893	650	492	1	4,434	—	18	283	242	129	102	109	153	127	103	1	1,267	5,701		
Tisztviselők.....	—	—	6	8	12	7	11	13	6	2	—	65	—	—	—	1	1	1	—	1	—	—	—	4	69		
B) Összesen.....	—	95	2,032	3,328	2,339	1,645	1,649	3,318	2,718	2,192	4	19,370	—	46	753	674	361	215	210	311	244	171	2	2,987	22,352		
C) Kereskedelem.																											
Önálló.....	—	—	7	38	90	100	110	217	192	187	—	941	—	—	8	7	13	19	14	32	36	35	1	165	1,106		
Tisztviselő.....	—	—	9	30	36	20	20	26	11	4	—	165	—	—	8	1	2	1	—	1	—	—	—	13	178		
Segédzemélyzet.....	—	13	172	209	102	52	29	58	37	19	—	691	—	3	29	43	31	20	20	17	17	12	—	192	883		
C) Összesen.....	—	13	188	286	228	172	159	301	240	210	—	1,797	—	3	45	51	46	40	34	50	53	47	1	370	2,167		
D) Közlekedés.																											
Önálló.....	—	—	1	7	13	21	20	59	51	33	—	205	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	3	208		
Vasúti tisztviselő.....	—	—	—	12	15	15	7	17	8	4	—	78	—	—	—	—	3	1	1	—	—	—	—	5	83		
Posta-, távirádatisztv.....	—	—	3	20	14	10	4	6	10	4	—	71	—	—	3	11	11	13	3	10	5	—	—	56	127		
Egyéb tisztviselő.....	—	—	—	—	1	5	2	8	1	4	—	21	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	22		
Díjnok.....	—	—	3	2	1	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		

h) Magyarország (fj. városok nélkül.)

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves										60 éven felüli ismeretlen korú összesen	7 éven aluli	éves										60 éven felüli ismeretlen korú összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	14	15-19			20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Vasúti szolga, stb....	—	—	21	54	98	99	112	179	107	04	—	734	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	730
Posta- stb. szolga....	—	1	2	3	8	10	14	28	14	7	—	85	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	87
Egyéb segédszem....	—	—	8	14	17	14	33	62	52	36	—	237	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	238
D) Összesen....	—	1	33	112	167	174	192	357	245	152	—	1.438	—	1	6	11	15	14	5	15	6	—	—	75	1.511
II. Összesen....	—	115	2376	3880	2908	2084	2139	4.291	3.471	2732	—	424.000	—	52	812	739	425	270	249	372	306	220	3	3.453	27.453
III. Közfoglalkozat.																									
a) Önkéntes, tisztv.																									
Állami tisztviselő....	—	—	—	26	64	37	30	60	92	10	—	255	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	255
Megyei, városi tisztv.	—	—	2	10	23	19	21	27	28	15	—	145	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	145
Községi tisztviselő....	—	—	4	62	47	30	34	56	27	18	—	278	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	278
Ügyvéd, segéd, -jelölt	—	—	1	8	15	9	10	6	6	7	1	68	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	68
Orvos, gyógyszerész és szülésznő....	—	—	3	11	10	15	15	20	14	5	—	93	—	—	—	7	9	16	21	30	31	51	—	165	258
Középiskolai tanár....	—	—	—	3	7	3	3	4	6	3	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
Népiskolai tanító....	—	—	11	80	63	52	24	97	75	57	—	465	—	—	8	29	23	8	5	6	5	2	—	30	551
Pap, szerzetes, stb....	—	—	—	11	26	31	34	40	48	34	—	224	—	—	3	18	29	9	11	10	3	1	—	84	308
Egyéb közfoglalkozat....	—	—	3	20	33	16	23	36	28	30	—	179	—	—	3	21	12	6	4	4	2	3	—	55	234
b) Díjnok....	—	—	23	63	46	24	28	45	17	9	—	255	—	—	—	2	2	1	—	—	—	—	—	5	260
c) Szolga....	—	—	11	27	48	65	93	154	163	124	1	686	—	—	3	5	6	3	4	7	3	1	—	32	718
III. Összesen....	—	—	58	327	382	301	315	545	434	308	2	2.672	—	—	17	32	81	43	45	57	44	58	—	427	3.099
IV. Véderő.																									
Tisztek és tisztviselők	—	—	3	6	3	4	8	4	4	—	—	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32
Altisztek....	—	—	2	17	49	30	14	20	5	2	—	139	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	139
Legénység....	—	—	1	127	11	1	—	—	1	1	—	142	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	142
IV. Összesen....	—	—	3	147	66	34	18	28	10	7	—	313	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	313
V. Különb. napsz.	—	10	223	353	294	237	291	723	752	736	—	3.619	—	32	307	301	266	240	279	622	607	648	2	3.304	6.923
VI. Házi cseléd....	—	5	37	34	37	23	22	31	15	22	—	226	—	145	1243	911	410	203	145	198	148	93	1	3.497	3.723
VII. Egyéb foglalk.	—	5	39	155	124	100	104	230	226	322	—	1.405	—	1	12	25	39	46	65	149	214	434	—	985	2.390
Mindössze....	—	490	7.408	11.729	9.141	7.074	7.908	18.309	21.471	20.737	19	104.331	—	378	6.403	5.382	3.579	2.699	2.305	5.634	6.877	6.702	16	40.893	145.224
I. Östermelés.																									
A) Mezőgazdaság és kertészet.																									
Nagybirtokos....	1	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	7	2	1	4	2	2	1	4	2	3	—	—	21	28
Középbirtokos....	42	25	36	10	5	—	—	2	1	1	—	122	45	60	92	58	35	31	22	42	32	45	—	462	584
Haszonbérlet....	9	5	5	—	1	—	—	—	—	—	—	20	7	7	6	12	4	9	8	6	7	5	—	71	91
Kisbirtokos (kisbérlet)....	4436	2765	692	299	54	24	12	20	40	173	—	8.515	4.416	5.561	4.977	4.609	3.576	2.755	2.704	5.051	5.745	5.427	7	44.828	53.343
Kisbirtokos-napsz....	691	436	80	31	10	1	1	1	1	27	—	1.279	711	904	582	506	459	414	423	722	694	772	—	6.387	7.666
Részes földműves....	9	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	14	4	9	13	13	9	5	4	12	8	13	—	90	104
Majores, juhtenyésztő	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	2	7	3	10	4	1	2	1	2	1	—	33	41
Gazdasági tisztviselő....	15	8	9	8	—	—	—	1	1	—	—	42	22	17	29	24	12	13	10	15	13	5	—	160	202
Gazdasági cseléd....	1.029	588	74	21	10	2	—	3	11	47	—	2.384	1.572	1.190	754	734	774	656	582	897	704	560	—	8.423	10.807
Mezőgazd. munkás....	4.687	2.184	240	63	10	19	7	6	16	76	1	7.302	4.848	4.337	2.580	2.954	2.521	1.743	1.634	2.579	2.757	3.300	—	128.254	35.556
Önálló kertész....	16	8	—	—	—	—	—	—	—	1	—	25	15	19	12	7	12	6	6	7	14	9	—	107	132
Kertészsegéd....	15	12	2	1	—	—	—	1	—	—	—	31	17	13	10	14	6	5	9	12	5	6	—	97	123
B) Erdészet.																									
Tisztviselő....	6	2	1	2	—	—	—	—	—	—	—	11	7	2	3	14	5	3	2	2	4	2	—	44	55
Segédszemélyzet....	88	51	10	7	—	—	—	—	—	—	6	162	82	63	74	69	56	44	52	86	95	78	—	701	863
C) Egyéb östermelés.																									
Önálló és s.-családtag	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	2	—	1	2	1	2	2	3	—	—	15	20
Segédszemélyzet....	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	5	2	3	3	3	—	2	1	1	—	22	26
I. Összesen....	11.654	6.095	1.155	442	90	39	21	33	70	331	1	19.931	11.754	12.199	9.141	9.030	7.480	5.690	5.464	9.438	10.287	9.224	8	89.715	109.646
II. Bányászat, ipar és forgalom.																									
A) Bányászat.																									
Önálló....	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	3	3	1	—	—	2	3	—	—	—	13	16
Tisztviselő....	2	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	5	1	4	—	3	4	—	3	1	1	—	—	17	22
Segédszemélyzet....	261	95	16	6	1	2	—	1	1	3	—	386	268	158	103	117	132	105	105	134	91	75	—	1.288	1.674
A) Összesen....	265	96	17	8	1	2	—	1	1	3	—	394	270	165	106	121	136	105	110	138	92	75	—	1.318	1.712

Eltartottak.

h) Magyarország (fj. városok nélkül.)

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves										60 éven felüli ismeretlen korú összesen	7 éven aluli	éves										60 éven felüli ismeretlen korú összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14	15-19			20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
B) Ipar.																									
Asztalos, ács, stb....	353	137	33	17	—	1	2	1	—	3	—	547	333	247	232	300	278	161	142	217	196	148	—	2.243	2.790
Borbély és fodrász....	39	9	2	—	—	—	—	—	—	1	—	51	32	11	12	59	47	27	12	14	0	8	—	227	278
Czipész és eszmadia....	370	135	41	8	—	1	—	—	—	2	—	504	356	236	194	271	261	200	135	210	138	127	—	2.134	2.698
Körmákos, stb....	84	29	30	10	1	1	—	3	—	—	—	158	69	63	53	44	35	33	20	33	31	27	—	414	572
Kovács, lakatos, stb....	286	115	34	13	3	1	1	2	1	8	—	464	271	212	203	270	255	161	120	205	146	87	—	1.900	2.364
Kőműves	225	64	15	5	4	1	—	—	—	5	—	319	223	100	109	149	133	91	55	99	66	51	—	1.132	1.454
Könyv- és könyvmd....	6	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	7	7	2	3	9	10	0	3	5	1	3	—	49	56
Mészáros és hentes....	44	20	8	2	—	—	—	—	1	—	—	75	42	40	40	43	37	25	14	31	21	18	—	311	386
Molnár	79	37	15	2	1	—	—	—	1	4	—	139	97	60	70	81	74	66	47	71	62	57	—	683	824
Pék	268	7	5	3	—	—	—	—	1	1	—	43	22	12	15	21	21	14	14	12	5	5	—	141	184
Szabó, varrónő, stb....	148	50	8	8	—	1	1	3	2	4	—	223	156	90	78	137	112	80	48	84	61	79	—	925	1.150
Szűcs	20	11	5	4	—	—	—	—	—	—	—	40	24	17	20	20	16	5	15	16	18	—	171	211	
Takács, posztószövő....	43	22	3	2	1	—	—	—	—	—	—	78	50	24	30	26	19	10	16	31	29	31	—	273	348
Egyéb iparágak	795	269	63	32	4	5	1	6	11	13	—	1.200	532	479	310	429	429	293	287	338	242	221	—	3.800	5.000
Tisztviselők....	7	2	—	1	1	—	—	1	—	2	—	14	7	6	5	7	14	8	3	4	3	1	—	58	72
B) Összesen....	2523	907	265	108	17	11	5	16	19	48	—	5.919	2.510	1.599	1.373	1.865	1.715	1.206	957	1.369	1.023	911	—	14.528	18.447
C) Kereskedelem.																									
Önálló....	196	73	61	37	6	2	1	2	3	5	—	388	160	156	172	161	128	95	81	123	94	101	—	1.271	1.659
Tisztviselő	15	4	4	8	—	—	—	—	—	1	—	32	13	8	13	20	19	13	12	6	9	9	—	121	153
Segédzemélyzet	50	10	8	3	—	—	—	—	—	—	—	71	47	26	13	32	35	26	23	22	16	10	—	255	326
C) Összesen....	261	89	73	48	6	2	1	2	3	6	—	491	220	190	203	213	182	134	116	151	118	120	—	1.647	2.138
D) Közlekedés.																									
Önálló....	40	18	4	3	—	—	1	—	1	4	—	71	40	53	39	29	17	21	33	44	30	29	—	335	406
Vasúti tisztviselő	3	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	14	4	6	10	15	8	8	6	7	2	2	—	68	82
Posta-, távírdatisztv....	6	3	9	2	1	—	—	—	—	—	—	20	5	8	10	8	8	4	3	3	5	5	—	59	79
Egyéb tisztviselő	4	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	9	2	3	2	4	3	4	2	2	3	4	—	22	38
Díjnok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	3	1	1	—	—	—	9	9
Vasúti szolgálta....	193	84	20	14	—	—	—	—	2	6	—	319	220	147	124	215	225	130	95	123	53	51	1	1.393	1.712
Posta- stb. szolgálta....	16	4	4	1	—	—	—	—	—	1	—	28	16	14	9	18	23	14	9	10	8	3	—	124	150
Egyéb segédzem....	40	19	6	5	—	—	1	1	—	—	—	72	56	50	29	32	33	30	33	38	20	27	—	354	426
D) Összesen....	367	130	49	26	2	2	1	3	11	—	—	531	353	282	234	322	317	220	182	228	121	121	1	2.371	2.902
II. Összesen....	3356	1222	404	190	26	15	8	20	26	68	—	5.335	3353	2236	1906	2.521	2.350	1.663	1.365	1.836	1.354	1.227	1	19.864	25.199
III. Közfoglalkoztat.																									
a) Önállók, tisztv.																									
Állami tisztviselő	27	8	17	1	1	—	—	—	—	—	—	51	26	14	28	26	29	21	12	17	4	8	—	185	230
Megyei, városi tisztv.	12	1	13	10	1	—	—	—	—	—	—	37	11	18	21	24	24	4	12	8	9	8	—	139	176
Községi tisztviselő	23	9	9	8	2	—	—	—	—	—	—	51	18	10	15	35	26	21	11	14	5	6	—	167	218
Ügyvéd, -segéd, -jelöl	2	2	4	2	3	—	—	—	—	—	—	13	3	3	3	10	6	4	1	5	1	2	—	38	51
Orvos, gyógyszerész	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
és szülész	11	5	7	4	—	1	—	—	—	1	—	29	13	18	21	15	11	12	4	6	6	9	—	115	144
Középiskolai tanár....	2	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	7	3	1	5	5	4	1	3	2	1	—	—	29	36
Népi iskolai tanító....	60	21	47	31	1	1	—	1	—	1	—	103	68	62	84	96	71	36	37	50	43	26	—	573	736
Pap, szerzetes stb....	14	14	34	20	5	1	1	1	—	1	—	91	36	26	36	36	24	19	8	22	18	15	—	234	325
Egyéb közfoglalkoztat.	13	2	11	4	2	—	—	—	—	1	—	33	12	10	19	26	13	5	8	10	10	8	—	121	154
b) Díjnok....	15	3	2	—	—	—	—	—	1	—	—	21	5	10	13	13	11	6	9	9	1	—	—	95	116
c) Szolga....	127	55	20	6	3	2	1	—	1	1	—	225	135	106	95	92	103	68	86	84	55	65	—	889	1.114
III. Összesen....	306	120	175	89	18	5	2	2	2	3	—	724	324	234	340	383	324	203	186	228	162	149	—	2.585	3.309
IV. Véderő.																									
Tisztek és tisztviselők	2	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	5	2	—	—	8	1	3	2	3	1	2	—	22	27
Altisztek....	16	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	21	13	4	8	17	22	9	5	4	1	6	—	89	110
Legénység....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV. Összesen....	18	5	—	3	—	—	—	—	—	—	—	26	15	4	8	25	23	12	7	7	2	8	—	111	137
V. Különb. napsz.	563	310	47	8	3	4	2	2	2	11	—	932	604	555	319	250	216	167	145	247	266	253	—	3.022	3.974
VI. Házi cseléd	337	64	7	1	2	—	—	—	1	7	—	413	343	119	58	32	48	29	18	31	19	26	—	723	1.136
VII. Egyéb foglalk.	429	138	124	132	76	55	61	146	207	361	2	1.731	431	263	307	234	215	167	165	356	432	597	1	3.238	4.969
Mindössze....	16.563	7.554	1.912	865	215	118	94	205	308	777	3	21.112	16.824	15.660	12.079	12.495	10.656	7.955	7.350	12.193	12.572	11.484	10	119.258	149.370

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves										60 éven felüli ismeretlen korú összesen	7 éven aluli	éves										60 éven felüli ismeretlen korú összesen		
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14	15-19			20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59							
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11			12	13	14	15	16	17	18	19	20	21			22
I. Östermelés.																										
A) Mezőgazdaság és kertészet.																										
Nagybirtokos.....	—	—	—	—	—	—	1	3	1	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Középbirtokos.....	—	—	4	3	6	3	2	7	9	11	—	45	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51
Haszonbérlet.....	—	—	—	1	1	—	1	1	4	3	—	11	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	13
Kisbirtokos (kisbérlet).....	—	—	4	40	70	65	42	45	113	132	136	647	—	—	4	23	4	8	6	7	22	13	35	112	759	
Kisbirtokos-napsz.....	—	—	—	2	1	3	2	7	7	8	—	30	—	—	1	3	—	2	1	2	1	1	—	11	41	
Részes földműves.....	—	—	—	1	1	1	—	2	1	1	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	
Majoros, juhnyésztő.....	—	—	—	—	—	—	2	2	6	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	
Gazdasági tisztviselő.....	—	—	—	1	6	1	3	5	4	3	—	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	
Gazdasági cseléd.....	—	—	1	28	38	17	14	22	31	24	20	195	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	197	
Mezőgazd. munkás.....	—	—	3	114	207	200	157	151	316	288	226	1.064	—	—	4	66	65	42	38	36	55	61	30	397	2.061	
Önálló kertész.....	—	—	—	2	—	—	2	2	6	2	5	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	
Kertész segéd.....	—	—	—	2	4	3	4	5	6	8	7	39	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	41	
B) Erdészet.																										
Tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	
Segédszemélyzet.....	—	—	—	—	—	1	1	1	6	4	3	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	
C) Egyéb östermelés.																										
Önálló és s.-családtag.....	—	—	—	—	—	—	1	2	1	2	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	
Segédszemélyzet.....	—	—	—	2	—	2	2	1	—	3	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	
I. Összesen.....	—	8	189	331	501	230	243	508	492	427	2	2.731	—	8	94	72	50	46	46	82	76	58	—	532	3.263	
II. Bányászat, ipar és forgalom.																										
A) Bányászat.																										
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tisztviselő.....	—	—	—	1	1	—	1	1	—	3	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	
Segédszemélyzet.....	—	—	2	13	22	14	17	18	45	44	27	202	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	3	205	
A) Összesen.....	—	2	13	23	15	17	19	46	44	30	—	209	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	3	212	
B) Ipar.																										
Asztalos, ács stb.....	—	4	68	133	112	97	87	184	181	84	—	901	—	—	1	5	2	1	—	—	1	1	—	11	912	
Borbély és fodrász.....	—	2	37	55	45	41	14	19	14	1	—	228	—	—	2	10	4	4	5	3	2	3	—	31	259	
Czépész és csizmadia.....	—	8	72	124	117	118	105	167	109	76	—	896	—	—	11	5	5	1	—	1	1	—	24	920		
Koresmáros, stb.....	—	—	18	45	64	69	54	115	63	25	—	453	—	—	21	19	10	6	5	10	8	1	80	533		
Kovács, lakatos stb.....	—	—	100	174	142	115	73	143	59	25	—	831	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	832		
Kőműves.....	—	—	23	74	70	65	82	105	63	38	—	519	—	—	1	1	1	4	2	1	2	—	12	531		
Könyv- és könyvmd.....	—	1	52	61	58	38	16	24	11	5	—	270	—	—	22	26	6	6	3	1	1	1	60	336		
Mészáros és hentes.....	—	—	6	17	19	20	34	37	35	17	—	185	—	—	—	2	—	—	1	2	—	—	5	190		
Molnár.....	—	—	7	17	26	18	30	39	34	25	—	190	—	—	2	1	3	—	—	2	—	—	9	205		
Pék.....	—	—	19	19	23	21	19	27	12	11	—	151	—	—	2	1	—	—	—	2	2	—	7	158		
Szabó, varró stb.....	—	4	43	91	93	69	47	74	62	60	—	543	—	—	7	210	194	120	44	45	40	19	15	703	1.946	
Szűcs.....	—	—	2	3	3	4	4	12	8	7	—	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43	
Takács, posztószövő.....	—	—	2	4	2	4	—	6	7	3	—	28	—	—	4	26	7	5	2	1	—	3	—	48	76	
Egyéb iparágak.....	—	12	210	310	285	243	251	440	247	123	—	2.126	—	—	8	231	226	167	103	101	137	75	41	1.090	3.216	
Tisztviselők.....	—	1	13	32	28	25	23	25	16	4	—	170	—	—	1	4	4	1	2	—	—	—	—	12	182	
B) Összesen.....	—	32	672	1.159	1.088	947	839	1.420	871	512	—	7.640	—	19	530	500	329	172	163	206	114	65	1	2.099	9.639	
C) Kereskedelem.																										
Önálló.....	—	—	10	14	53	69	60	132	128	84	—	550	—	—	4	8	10	12	8	26	13	23	—	104	654	
Tisztviselő.....	—	—	1	14	40	32	36	25	36	22	15	221	—	—	11	9	8	1	3	2	—	—	—	34	255	
Segédszemélyzet.....	—	—	2	96	144	99	74	58	98	57	26	654	—	—	1	14	16	11	6	5	7	4	1	65	719	
C) Összesen.....	—	3	120	198	184	179	143	266	207	125	—	1.425	—	1	29	33	29	19	16	35	17	24	—	203	1.628	
D) Közlekedés.																										
Önálló.....	—	—	2	3	10	17	25	47	40	31	—	165	—	—	1	1	—	1	—	—	—	1	—	4	169	
Vasúti tisztviselő.....	—	—	—	6	16	7	15	18	10	3	—	75	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	9	78	
Posta-, táviratbizt.....	—	—	1	13	8	9	6	10	4	2	—	55	—	—	2	6	5	1	—	—	—	—	—	15	68	
Egyéb tisztviselő.....	—	—	—	1	2	2	1	6	2	3	—	17	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	18	
Díjnok.....	—	—	—	7	4	6	1	1	—	1	—	20	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	21	

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves										80 éven felüli ismeretlen korú összesen	7 éven aluli	éves										80 éven felüli ismeretlen korú összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14	15-19			20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11			12	13	14	15	16	17	18	19	20	21		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Vasúti szolga, stb. ...	—	—	10	33	47	46	68	79	54	35	—	372	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	3	375
Posta- stb. szolga ...	—	—	—	—	7	9	19	24	13	2	—	74	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	74
Egyéb segédszem. ...	—	—	3	23	33	38	33	55	45	13	—	243	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	244
D) Összesen....	—	—	13	56	127	134	168	240	168	80	—	1.019	—	—	7	7	6	3	—	4	—	1	—	28	1.047
II. Összesen....	—	37	821	1.466	1.414	1.277	1.169	1.972	1.290	747	—	10.193	—	20	566	541	365	195	179	245	131	90	1	2.333	12.526
III. Községi szolgálat.																									
a) Önálló, tisztv.																									
Állami tisztviselő....	—	—	3	26	30	20	29	37	26	10	—	181	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	181
Megyei, városi tisztv.	—	—	—	5	9	16	17	27	10	9	—	93	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	94
Községi tisztviselő ...	—	—	—	11	8	4	9	11	5	1	—	49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	49
Ügyvéd, -segéd, -jelölt	—	—	—	6	8	6	3	8	8	2	—	41	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.....	—	—	—	4	10	4	6	6	3	3	—	36	—	—	—	—	5	3	2	7	2	6	—	25	61
Középiskolai tanár...	—	—	—	1	3	2	2	1	2	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
Népiskolai tanító ...	—	—	5	13	8	6	10	13	6	2	—	63	—	—	4	13	11	3	3	5	1	—	—	40	103
Pap, szerzetes, stb. ...	—	—	2	4	13	8	4	3	5	5	—	44	—	—	6	33	43	21	11	3	—	2	—	119	163
Egyéb községi szolgálat	—	—	5	29	26	17	20	32	19	10	—	158	—	—	10	21	10	10	4	5	2	1	—	63	231
b) Díjnok.....	—	—	10	45	25	16	23	22	14	9	—	164	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	164
c) Szolga.....	—	—	6	18	32	38	39	92	53	44	—	317	—	—	1	7	3	2	1	4	1	2	—	21	338
III. Összesen....	—	—	31	157	172	137	162	252	151	97	—	1.159	—	—	21	74	73	39	21	24	6	11	—	269	1.428
IV. Védőőr.																									
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	8	5	7	8	8	5	2	—	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43
Altisztek	—	—	—	23	20	10	7	8	1	—	—	78	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	78
Legénység.....	—	—	3	132	19	4	—	—	—	—	—	158	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	158
IV. Összesen....	—	—	3	163	53	21	15	16	6	2	—	279	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	279
V. Különb. napsz.	—	2	113	191	197	227	269	598	393	219	1	2.210	—	4	115	154	176	160	145	231	127	104	1	1.217	3.427
VI. Házi cseléd ...	—	1	10	13	18	11	14	10	6	2	—	85	—	19	246	311	229	124	87	96	53	34	—	1.199	1.284
VII. Egyéb foglalk.	—	1	22	45	37	62	48	128	106	102	2	553	—	—	19	42	28	49	58	80	80	136	—	492	1.045
Mindössze....	—	49	1.133	2.366	2.192	1.965	1.920	3.494	2.444	1.696	3	17.210	—	51	1.061	1.194	921	613	536	758	473	433	2	6.042	23.522
I. Östermelés.																									
A) Mezőgazdasági és kertészet.																									
Nagybirtokos	—	1	2	9	1	—	—	—	—	—	—	3	—	1	1	1	—	—	1	—	—	—	—	4	7
Középbirtokos	1	2	9	2	1	—	—	—	—	—	—	15	4	9	17	11	11	8	8	7	8	—	91	106	
Haszonbérlet	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	1	2	3	1	3	—	—	2	—	14	16
Kisbirtokos (kisbérlet)	75	57	32	13	—	3	1	—	1	5	—	187	90	152	220	211	144	86	65	133	119	99	—	1.325	1.512
Kisbirtokos-napsz. ...	15	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	18	6	5	3	4	5	1	5	3	2	3	—	37	55
Részes földműves.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	5	3	2	—	—	—	1	4	—	16	17
Majores, juhonyésztő	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	6	—	2	2	4	3	1	1	—	—	—	19	22
Gazdasági tisztviselő.	2	—	4	—	—	1	—	—	—	1	—	8	—	1	—	4	—	3	2	—	—	—	—	10	18
Gazdasági cseléd....	25	10	5	—	1	—	—	—	—	1	—	42	26	27	25	18	26	16	20	26	6	5	—	195	237
Mezőgazd. munkás ...	165	102	59	4	1	—	—	2	—	4	—	307	191	180	224	217	191	95	91	138	95	73	—	1.495	1.802
Önálló kertész	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5	4	4	1	2	4	1	2	1	1	1	—	21	26
Kertészsegéd	7	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	5	4	1	3	1	2	2	5	2	—	—	25	35
B) Erdészet.																									
Tisztviselő	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	1	—	—	3	—	—	—	7	8
Segédszemélyzet	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	1	—	3	1	3	—	3	—	—	—	15	17
C) Egyéb östermelő.																									
Önálló és s-családtag	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	3	4
Segédszemélyzet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	2
I. Összesen...	297	181	83	22	3	3	2	2	1	11	—	605	339	386	508	484	393	219	200	321	234	195	—	3.279	3.882
II. Bányászat, ipar és forgalom.																									
A) Bányászat.																									
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tisztviselő	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	1	1	3	—	—	—	—	—	—	7	9
Segédszemélyzet.....	15	6	3	—	—	—	—	—	—	1	—	25	25	10	5	10	6	14	12	9	—	2	—	93	118
A) Összesen....	16	7	3	—	—	—	—	—	—	1	—	27	25	12	6	11	9	14	12	9	—	2	—	100	127

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő																Fi és nő együtt																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves											60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																			
		2	3	4	5	6	7	8	9	10					11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21					22	23	24	25	26																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
B) Ipar.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																								

[illegible]

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen			
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59							
		2	3	4	5	6	7	8	9	10				11	12	13	14	15	16	17	18	19				20	21
Vasúti szolga, stb....	—	—	31	87	145	145	180	258	161	99	—	1.106	—	—	2	—	—	1	—	4	1	—	—	—	8	1.114	
Posta- stb. szolga...	—	1	2	3	15	19	33	50	27	9	—	159	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	161	
Egyéb segédszem.	—	—	11	37	50	52	66	117	98	49	—	480	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	482	
D) Összesen.....	—	1	54	198	294	308	369	597	413	232	—	2.457	—	1	13	18	21	17	5	19	6	1	—	—	101	2.558	
II. Összesen.....	—	152	3.197	5346	4322	3.361	3308	6263	4761	3479	—	4.341.193	1	71	1.378	1.280	790	465	428	622	437	310	—	—	5.786	39.979	
III. Közfoglalkozás.																											
a) Önálló, tisztv.																											
Állami tisztviselő....	—	—	3	52	94	57	59	97	48	26	—	436	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	436	
Megyei, városi tisztv.	—	—	2	15	32	35	38	54	38	24	—	238	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	239	
Községi tisztviselő....	—	—	4	73	55	34	43	67	32	19	—	327	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	327	
Ügyvéd, -segéd, -jelölt	—	—	1	14	23	15	13	14	14	9	—	104	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	104	
Orvos gyógyszerész és szülésznő.....	—	—	3	15	20	19	21	20	17	8	—	129	—	—	—	7	14	19	23	37	33	57	—	—	190	319	
Középiskolai tanár....	—	—	—	4	10	5	5	5	8	5	—	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42	
Népiskolai tanító.....	—	—	16	99	71	58	34	110	81	59	—	583	—	—	12	49	34	11	8	11	6	2	—	—	126	634	
Pap, szerzetes, stb.	—	—	2	15	39	30	38	43	53	39	—	268	—	—	9	51	72	30	22	13	3	3	—	—	203	471	
Egyéb közfoglalkozat	—	—	8	49	59	33	43	68	47	30	—	337	—	—	13	42	22	16	8	9	4	4	—	—	118	455	
b) Díjnok.....	—	—	33	108	71	40	51	67	31	18	—	419	—	—	—	2	2	1	—	—	—	—	—	—	5	424	
c) Szolga.....	—	—	17	40	80	103	132	246	216	168	—	1.009	—	—	4	12	9	5	5	11	4	3	—	—	53	1.056	
III. Összesen.....	—	—	89	484	554	438	477	797	585	405	—	3.831	—	—	38	156	154	82	66	81	50	69	—	—	696	4.527	
IV. Védőerő.																											
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	11	11	10	12	16	9	6	—	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	75	
Altisztek.....	—	—	2	40	78	40	21	28	6	2	—	217	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	217	
Legénység.....	—	—	4	259	30	5	—	—	1	1	—	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	
IV. Összesen.....	—	—	6	310	119	55	33	44	16	9	—	592	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	592	
V. Különb. napsz.	—	12	336	544	491	464	560	1.321	1.145	955	—	5.829	—	36	422	455	442	400	424	853	734	752	3	—	4.521	10.350	
VI. Házi család.....	—	6	47	47	55	34	36	41	21	24	—	311	—	164	1.489	1.222	639	327	232	294	201	127	—	—	1.477	5.007	
VII. Egyéb foglalkoz.	—	6	111	200	161	162	152	408	332	424	—	1.958	—	1	31	67	67	95	123	229	294	570	—	—	1.477	3.435	
Mindössze.....	—	138	8.597	14.085	11.333	9.039	9.823	21.733	23.915	22.333	—	121.541	1	92	7.461	6.558	4.500	3.312	3.231	6.442	7.330	7.135	13	—	46.925	188.476	
I. Östermelés.																											
A) Mezőgazdaság és kertészet.																											
Nagybirtokos.....	1	3	5	1	—	—	—	—	—	—	—	10	2	2	5	3	2	1	4	3	3	—	—	—	25	35	
Középbirtokos.....	43	27	45	12	6	—	—	2	1	1	—	137	49	69	109	69	46	39	30	49	40	53	—	—	553	690	
Haszonbérlet.....	10	5	6	—	1	—	—	—	—	—	—	22	8	8	7	14	7	10	11	6	7	—	—	—	85	107	
Kisbirtokos (kisbérlet).....	4.511	2.322	724	312	54	27	13	20	41	178	—	8.702	4.506	5.713	5.203	4.890	3.720	2.841	2.769	5.184	5.864	5.520	—	—	7.461	54.855	
Kisbirtokos napsz.	706	438	80	32	10	1	1	1	1	27	—	1.297	717	909	585	510	464	415	428	725	896	775	—	—	6.424	7.721	
Részes földműves.....	9	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	15	4	9	18	16	11	5	5	12	9	17	—	—	106	121	
Majoros, juhtenyésztő.....	9	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	11	8	7	5	12	8	4	3	2	2	1	—	—	52	63	
Gazdasági tisztviselő.....	17	8	13	8	—	—	—	1	1	1	—	60	22	18	29	28	12	16	12	15	13	5	—	—	170	220	
Gazdasági család.....	1.653	598	79	21	11	2	—	3	11	48	—	2.426	1.598	1.217	779	752	800	672	602	923	710	565	—	—	8.618	11.044	
Mezőgazd. munkás.....	4.852	2.256	269	67	11	12	7	8	16	30	—	7.609	3.039	4.517	3.504	3.171	2.712	1.833	1.725	2.717	2.552	2.373	—	—	129.749	37.358	
Önálló kertész.....	20	8	1	—	—	—	—	—	—	1	—	30	19	23	13	9	16	7	8	8	15	10	—	—	128	158	
Kertészsegéd.....	22	15	2	1	—	—	—	—	—	—	—	41	22	17	11	17	7	7	11	17	7	6	—	—	122	163	
B) Erdészet.																											
Tisztviselő.....	7	2	1	2	—	—	—	—	—	—	—	12	8	3	4	14	6	3	2	5	4	2	—	—	51	63	
Segédszemélyzet.....	88	53	10	7	—	—	—	—	—	—	—	164	86	66	74	72	57	47	52	89	96	78	—	—	716	880	
C) Egyéb östermelés.																											
Önálló és s.-családtag	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	2	2	1	3	2	1	2	2	3	—	—	—	18	24	
Segédszemélyzet.....	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3	5	2	4	3	3	—	2	1	1	—	—	24	33	
I. Összesen.....	19.516	2.767	1.238	464	93	42	23	35	71	342	—	120.536	12.093	12.585	9.649	9.514	7.873	5.909	5.664	9.759	10.521	9.419	—	—	892.994	113.530	
II. Bányászat, ipar és forgalom.																											
A) Bányászat.																											
Önálló.....	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	1	3	3	1	—	—	2	3	—	—	—	—	—	13	16
Tisztviselő.....	3	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	7	1	6	1	4	7	—	3	1	1	—	—	—	—	24	31
Segédszemélyzet.....	276	101	19	6	1	2	—	1	1	4	—	411	293	168	103	127	138	119	117	143	91	77	—	—	1.881	1.799	
A) Összesen.....	281	103	20	8	1	2	—	1	1	4	—	421	295	177	112	132	145	119	122	147	92	77	—	—	1.478	1.839	

Keresők és eltartottak együtt.

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen		
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
I. Östermelés.																										
A) Mezőgazdaság és kertészet.																										
Nagybirtokos	1	3	3	—	1	1	1	1	1	6	—	18	9	1	4	3	2	4	5	2	—	28	40	68		
Középbirtokos	42	25	47	34	30	26	17	06	61	69	—	417	45	62	101	64	41	37	28	52	41	57	1	529	946	
Haszonbérlo	9	5	7	2	4	3	2	7	9	6	—	55	7	7	6	12	4	9	8	6	8	5	—	72	127	
Kisbirtokos (kisbérlo)	4436	2932	2026	3149	2277	1918	2317	5012	3359	1048	—	642.860	4416	3944	6331	6350	4306	3534	3547	7002	8207	7779	11	58.177	101.027	
Kisbirtokos-napsz.	691	456	276	347	303	301	381	1060	1433	1290	—	2.654,0	711	947	820	631	612	529	539	1018	1274	1040	1	8.172	14.712	
Részes földműves	9	3	6	4	2	2	5	12	6	11	—	60	4	9	15	14	9	6	4	10	12	15	—	104	164	
Majoros, juhtenyésztő	8	—	—	1	2	4	1	4	5	6	—	31	2	7	4	10	4	2	2	1	2	1	—	35	104	
Gazdasági tisztviselő	15	8	12	16	7	11	14	24	12	15	—	134	22	17	29	24	12	13	10	15	13	5	—	160	234	
Gazdasági cseléd	1623	635	496	434	350	271	312	804	859	732	—	6.577	1.572	1.192	777	760	785	667	593	904	717	568	—	8.535	15.119	
Mezőgazd. munkás	4087	2304	2263	3167	2370	1740	1923	4397	5342	5051	—	53.349	4848	4353	4362	4507	3677	2679	2568	4537	5444	4002	—	62.126	76.475	
Önálló kertész	16	8	—	—	10	4	6	15	15	18	—	92	15	19	12	7	12	6	6	8	14	10	—	109	201	
Kertészsegéd	15	13	7	6	6	7	5	6	11	12	—	88	17	13	12	15	6	5	9	12	5	6	—	100	188	
B) Erdészet.																										
Tisztviselő	6	2	2	3	2	4	5	9	5	6	—	44	7	2	3	14	5	3	2	2	4	2	—	44	88	
Segédzemélyzet	88	51	27	57	45	42	42	117	105	145	1	720	82	65	75	69	56	40	54	90	95	79	—	711	1.431	
C) Egyéb östermelés.																										
Önálló és s.-családtag	1	4	—	—	1	—	1	8	7	6	—	25	2	2	—	1	3	2	2	3	—	—	—	17	47	
Segédzemélyzet	2	1	5	5	4	—	2	2	3	—	—	24	2	5	2	3	4	3	—	2	1	1	—	23	47	
I. Összesen	10654	6450	5777	7275	5420	4334	5035	12441	16633	16991	14	92.027	11754	12345	13533	12345	9838	7587	7376	15719	15345	14173	16	128.942	200.968	
II. Bányászat, ipar és forgalom.																										
A) Bányászat.																										
Önálló	2	1	1	—	1	—	2	2	2	2	—	13	1	3	3	1	—	2	3	—	1	—	—	14	27	
Tisztviselő	2	—	2	3	4	1	3	2	2	6	—	23	1	4	—	3	4	—	3	1	1	—	—	17	42	
Segédzemélyzet	261	101	132	159	120	94	134	312	265	173	—	1.751	268	160	111	120	135	106	105	135	94	76	—	1.310	3.061	
A) Összesen	265	102	135	162	125	95	139	316	269	181	—	1.789	270	167	114	124	139	106	110	139	95	77	—	1.341	3.130	
B) Ipar.																										
Asztalos, ács, stb.	353	147	295	457	334	236	242	434	446	417	1	3.412	322	248	246	312	254	162	144	229	199	150	—	3.250	5.700	
Borbély és fodrász.	39	14	123	180	104	56	30	20	29	17	—	621	52	11	13	60	47	27	13	14	6	8	—	231	359	
Czipész és csizmadia.	370	165	474	666	403	227	249	514	418	935	—	3.781	356	237	208	276	267	210	135	217	141	128	—	2.170	5.051	
Korcsáros, stb.	84	29	60	78	66	65	72	173	126	89	1	843	60	67	100	82	79	60	58	81	79	54	—	732	1.572	
Kovács, lakatos, stb.	236	125	335	557	342	212	179	380	323	256	—	3.006	271	213	208	272	226	161	120	206	147	88	—	1.912	4.618	
Kőműves	225	65	100	208	177	146	108	232	222	168	—	1.701	223	101	112	133	143	93	86	100	69	84	—	1.164	2.802	
Könyv- és könyvmd.	6	—	38	24	30	13	11	2	3	—	—	140	7	2	6	9	10	7	4	5	2	3	—	55	106	
Mészáros és hentes	44	21	43	42	48	34	38	87	63	41	1	462	42	40	43	54	40	20	18	37	24	20	—	347	584	
Molnár	79	39	53	61	56	49	66	142	147	151	—	843	97	62	73	81	75	67	48	74	63	60	—	700	1.643	
Pék	26	7	24	51	29	14	16	41	15	21	—	244	22	12	17	22	21	14	14	17	10	8	—	157	401	
Szabó, varrónő, stb.	148	63	267	389	257	120	120	156	154	141	—	1.815	150	102	357	432	245	144	102	151	105	105	—	1.900	3.743	
Szűcs	20	11	18	37	30	13	13	36	37	32	—	247	24	18	20	20	16	6	18	16	18	—	—	176	422	
Takács, posztószövő.	43	25	24	32	29	23	22	77	86	100	—	461	50	29	130	87	46	27	20	39	34	31	—	493	954	
Egyéb iparágak	703	239	437	645	488	441	475	899	661	505	1	5.634	832	497	593	671	558	395	396	491	360	324	—	5.127	10.769	
Tisztviselők	7	2	6	9	13	7	11	14	6	4	—	79	7	6	5	8	15	9	3	5	3	1	—	62	141	
B) Összesen	2523	1002	2297	3436	2406	1656	1654	3334	2737	2240	—	23.289	2.510	1645	2.126	2539	2076	1421	1.167	1.680	1.267	1.082	—	27.315	40.809	
C) Kereskedelem.																										
Önálló	196	75	68	75	96	102	111	219	195	192	—	1.329	160	156	180	168	141	114	95	155	130	136	—	1.430	2.708	
Tisztviselő	15	4	13	47	36	20	20	26	11	5	—	197	13	8	21	21	14	12	7	8	9	—	—	134	231	
Segédzemélyzet	50	23	180	212	102	52	29	58	37	19	—	762	47	29	47	75	66	46	43	39	33	22	—	447	1.202	
C) Összesen	261	102	261	334	234	174	160	303	243	216	—	2.288	220	193	248	264	228	174	150	201	171	167	—	2.017	4.368	
D) Közlekedés.																										
Önálló	40	18	5	10	13	21	21	59	52	37	—	276	40	54	40	29	17	21	34	44	20	29	—	338	614	
Vasúti tisztviselő	9	—	4	13	15	15	7	17	8	4	—	92	4	6	10	15	11	9	7	7	2	2	—	73	165	
Posta-, táviratistvisztv.	5	3	12	22	15	10	4	6	10	4	—	91	5	8	13	19	19	17	6	13	10	5	—	115	208	
Egyéb tisztviselő	4	2	2	1	1	5	2	8	1	4	—	30	2	3	2	4	3	4	2	3	3	4	—	30	60	
Díjnok	—	—	3	2	1	—	—	—	1	—	—	7	1	1	1	1	—	3	1	1	—	—	—	—	9	16

Keresők és eltartottak együtt.

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt				
	7 éven aluli	éves									80 éven feletti	ismeretlen kori	Összesen	7 éven aluli	éves									80 éven feletti		ismeretlen kori	Összesen		
		2	3	4	5	6	7	8	9	10					11	12	13	14	15	16	17	18	19					20	21
I	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26				
Vasúti szolgál. stb....	193	84	41	68	98	99	112	179	109	70	—	1.053	229	147	126	215	225	130	95	125	54	51	1	1.368	2.451				
Posta- stb. szolgál.	16	5	6	3	9	10	14	26	14	8	—	111	16	14	9	18	23	14	9	12	8	3	—	126	237				
Egyéb segédszem.	40	19	14	19	17	14	24	63	53	36	—	309	50	60	99	32	34	30	33	33	20	27	—	353	664				
D) Összesen....	307	131	87	138	169	174	194	358	248	163	—	1.969	353	283	230	333	332	234	187	243	127	121	1	2.448	4.413				
II. Összesen....	3356	1337	2780	4070	2934	2099	2147	4311	3497	2800	—	429.335	3353	2288	2718	3260	2775	1935	1614	2263	1660	1447	4	423.317	52.652				
III. Közfoglalkoztatás.																													
a) Önálló, tisztv.																													
Allami tisztviselő....	27	8	17	27	65	37	30	60	22	16	—	309	26	14	28	26	29	21	12	17	4	8	—	185	494				
Megyei, városi tisztv.	12	1	15	20	24	19	21	27	28	15	—	182	11	13	21	24	24	4	12	8	9	8	—	139	321				
Községi tisztviselő....	23	9	13	70	49	30	34	50	27	18	—	320	18	16	15	35	26	21	11	14	3	6	—	167	496				
Ügyvéd-, segéd-, jelölt	2	2	5	10	18	9	10	6	6	7	1	76	2	3	3	10	6	4	1	5	1	2	—	98	114				
Orvos, gyógyszerész																													
és szülésznő.....	11	5	10	15	10	16	15	20	14	6	—	122	13	18	21	22	29	25	25	36	37	60	—	236	402				
Középiskolai tanár....	2	—	2	6	7	3	3	4	6	3	—	36	2	1	5	5	4	4	1	3	2	1	—	20	65				
Népiszkolai tanító....	60	21	58	117	64	53	24	98	75	53	—	668	68	62	92	123	94	44	42	56	48	23	—	659	1.987				
Pap, szerzetes, stb. ...	14	14	34	31	31	32	35	41	48	35	—	316	30	20	39	54	59	28	19	32	21	16	—	318	633				
Egyéb közfoglalkoztat.	13	2	14	24	35	10	23	36	28	21	—	212	12	10	22	47	25	11	12	14	12	11	—	176	388				
b) Díjnok.....	15	3	25	62	46	24	38	45	18	9	—	270	5	10	13	20	15	12	6	9	9	1	—	100	376				
c) Szolga.....	127	56	40	33	51	67	94	154	164	123	1	911	135	106	98	97	109	71	99	91	58	66	—	921	1.532				
III. Összesen....	306	120	233	416	400	306	317	547	436	313	2	3.396	324	284	357	465	405	248	231	285	206	207	—	3.012	6.408				
IV. Védőerő.																													
Tisztek és tisztviselők	2	1	—	5	6	3	4	8	4	4	—	37	2	—	—	8	1	3	2	3	1	2	—	22	59				
Altisztek.....	16	4	2	18	49	30	14	20	5	2	—	160	13	4	8	17	22	9	5	4	1	6	—	80	249				
Legénység.....	—	—	1	127	11	1	—	1	1	1	—	142	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	142				
IV. Összesen....	18	5	3	150	66	34	18	28	10	7	—	339	15	4	8	25	23	12	7	7	2	8	—	111	450				
V. Különb. napsz....	563	520	270	361	297	241	293	725	754	747	—	4.571	604	587	626	551	482	407	424	869	873	901	2	6.326	10.897				
VI. Házi cseléd....	337	69	44	35	39	23	22	31	16	23	—	639	343	264	1301	943	458	232	163	229	167	119	1	4.220	4.859				
VII. Egyéb foglalk.	429	143	213	287	200	155	165	426	433	683	2	3.136	431	264	319	279	254	213	230	505	696	1031	1	4.223	7.359				
Mindössze....	16.463	8.444	9.220	12.594	9.358	7.192	7.307	18.512	21.779	21.564	22	133.443	16.524	18.536	18.432	17.857	14.255	10.634	10.045	17.877	13.449	18.188	28	160.151	232.594				
I. Östermelés.																													
A) Mezőgazdaság és kertészet.																													
Nagybirtokos.....	—	—	2	1	—	—	1	2	1	—	—	7	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	8				
Középbirtokos.....	—	—	1	1	2	1	—	—	—	—	—	6	—	1	1	2	1	—	1	—	—	—	—	6	12				
Haszonbérlo.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	3	5				
Kisbirtokos (kisbérlo)	—	—	—	4	2	2	3	3	4	1	—	19	—	1	1	5	1	1	2	1	8	—	—	20	39				
Kisbirtokos-napsz....	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3				
Részes földmives....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Majoros, juhtenyésztő	1	1	—	1	—	—	2	2	5	—	—	12	5	—	2	2	4	3	1	1	—	—	—	1	30				
Gazdasági tisztviselő.	—	—	—	—	2	1	2	2	1	—	—	10	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	8	18				
Gazdasági cseléd.....	1	2	8	2	1	1	2	1	1	—	—	15	1	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	3	19				
Mezőgazd. munkás....	4	1	7	10	10	5	5	15	11	10	—	78	5	2	3	12	2	3	4	5	4	1	—	4	119				
Önálló kertész.....	1	—	—	1	—	—	—	2	1	1	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6				
Kertészsegéd.....	6	—	2	1	—	3	3	3	3	4	—	25	5	3	1	1	1	2	1	2	2	—	—	1	43				
B) Erdészet.																													
Tisztviselő.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2				
Segédszemélyzet.....	—	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	4	1	1	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	9				
C) Egyéb östermelés.																													
Önálló és s.-családtag	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3				
Segédszemélyzet.....	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3				
I. Összesen....	15	5	15	21	18	16	19	35	29	19	—	192	19	8	9	28	17	9	10	13	14	1	—	123	314				
II. Bányászat, ipar és forgalom.																													
A) Bányászat.																													
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Tisztviselő.....	1	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	4	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	7				
Segédszemélyzet.....	—	1	1	4	3	1	2	—	—	—	—	12	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	13				
A) Összesen....	1	1	1	5	3	1	3	1	—	—	—	16	—	1	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	20				

Foglalkozások megnevezése	Fi													Nő													Eti és nő együtt																																																																																																																	
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	Összesen																																																																																																																				
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	8				9	10	11	12	13	14	15	16	17			18	19		20	21	22	23	24	25	26																																																																																																										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27																																																																																																																		
B) Ipar.																																																																																																																																												
Asztalos, ács, stb. ...	71	8	32	57	58	52	49	92	41	37	—	—	497	60	21	15	19	32	23	26	25	6	5	—	—	—	232																																																																																																																	
Borbély és fodrász ..	8	2	10	21	19	19	6	7	7	—	—	—	99	14	6	2	10	9	8	3	2	1	1	—	—	—	56																																																																																																																	
Czipész és csizmadia..	49	9	16	42	40	43	42	64	38	28	—	—	371	47	10	11	15	13	25	14	22	9	5	—	—	—	171																																																																																																																	
Korcsmáros, stb.....	34	7	16	23	30	36	28	60	30	10	—	—	274	33	15	14	21	23	14	15	17	10	8	—	—	—	170																																																																																																																	
Kovács, lakatos, stb..	61	7	53	95	83	72	41	77	25	11	—	—	525	73	19	18	22	43	22	16	26	9	10	—	—	—	258																																																																																																																	
Közműves.....	33	5	5	20	26	29	35	45	34	17	—	—	249	55	9	4	8	8	17	14	19	4	6	—	—	—	144																																																																																																																	
Könyv- és könyomd... Mészáros és hentes... Molnár	16 16 31	2 — 1	30 6 1	37 7 8	36 8 13	28 11 7	13 10 7	16 22 17	11 13 15	5 9 7	— — —	— — —	194 108 113	32 11 14	32 4 6	24 5 6	36 5 9	17 10 9	12 2 4	9 4 7	7 4 7	5 4 2	4 — 3	— 1 —	— — —	46 63 176																																																																																																																		
Pék	11	3	6	6	10	12	10	12	7	8	—	—	85	8	4	2	4	2	8	3	3	—	3	—	—	—	37																																																																																																																	
Szabó, varrónő, stb.. Szűcs	49 —	13 —	19 1	42 —	37 —	34 —	28 —	35 —	26 —	24 —	— —	— —	307 15	51 2	22 —	114 —	118 —	88 —	45 —	30 —	38 —	26 —	22 —	— —	— —	— —	533 5																																																																																																																	
Takács, posztószövő.. Egyéb iparágak	4 274	— 39	— 107	— 169	— 141	— 162	— 140	— 229	— 119	— 58	— —	— —	7 1.444	3 300	— 73	— 126	— 166	— 150	— 135	— 93	— 162	— 61	— 55	— —	— —	— 1.321	20 2.765																																																																																																																	
Tisztviselők....	17	1	10	24	28	18	17	22	14	6	—	—	152	12	5	8	16	10	10	8	3	5	—	—	—	—	87																																																																																																																	
B) Összesen....																																																																																																																																												
	674	97	312	551	526	528	446	700	385	221	—	—	4.440	715	197	350	449	415	326	253	341	138	128	—	—	—	3.312																																																																																																																	
C) Kereskedelem.																																																																																																																																												
Őnálló.....	59	15	22	17	27	40	38	65	64	38	—	—	385	52	14	38	32	32	26	29	38	14	24	—	—	—	299																																																																																																																	
Tisztviselő	19	1	10	23	23	30	18	13	13	3	—	—	158	13	4	14	14	24	6	8	13	7	6	—	—	—	109																																																																																																																	
Segédzemélyzet.....	50	8	42	55	50	43	35	63	41	20	—	—	407	55	8	11	22	32	25	15	11	11	10	—	—	—	201																																																																																																																	
C) Összesen....																																																																																																																																												
	128	24	74	95	100	113	91	145	118	61	—	—	950	121	26	63	68	88	57	52	62	32	40	—	—	—	609																																																																																																																	
D) Közlekedés.																																																																																																																																												
Őnálló.....	12	2	3	1	3	5	14	14	16	6	—	—	76	11	2	3	2	7	4	2	2	4	3	—	—	—	40																																																																																																																	
Vasúti tisztviselő ..	3	2	1	4	7	4	5	12	5	4	—	—	47	2	2	6	4	5	1	2	2	1	4	—	—	—	23																																																																																																																	
Posta-, táviratistv... Egyéb tisztviselő..... Díjnok	2 1 1	— 1 1	— 1 1	6 1 1	6 — —	6 — —	2 — —	5 — —	2 — —	— 1 —	— — —	— — —	28 7 9	4 — —	2 1 —	4 1 —	7 1 —	2 2 —	3 2 —	1 2 —	3 — —	1 1 —	— — —	— — —	— — —	— 9 2	56 16 11																																																																																																																	
Vasúti szolgál., stb... Posta- stb. szolgál... Egyéb segédzem....	30 19 32	12 — 4	7 2 3	9 — 17	18 6 26	30 9 32	18 13 18	30 10 43	31 7 29	15 1 9	16 — 9	— — —	180 67 215	41 16 20	16 7 6	13 2 5	30 2 8	17 2 6	22 11 10	9 11 9	24 19 6	12 5 1	8 — —	— 6 —	— 79 71	378 146 286																																																																																																																		
D) Összesen....																																																																																																																																												
	100	22	17	39	67	77	82	120	74	37	—	—	635	94	36	34	54	51	53	43	43	19	22	—	—	—	449																																																																																																																	
II. Összesen....																																																																																																																																												
	903	144	404	690	696	719	622	967	577	319	—	—	6.041	930	260	447	572	555	437	348	446	189	190	—	—	—	4.374																																																																																																																	
III. Közszolgálat.																																																																																																																																												
a) Őnállók, tisztv.																																																																																																																																												
Állami tisztviselő ... Megyei, városi tisztv. Községi tisztviselő ... Ügyvéd, segéd-, jelölt Orvos, gyógyszerész és szülésznő..... Középiskolai tanár... Népiskolai tanító... Pap, szerzetes, stb... Egyéb közszolgálat ..	7 5 1 1 4 — 1 — 6	3 1 — — — — — — 3	5 1 1 — — — — — 3	11 5 2 2 4 — 3 2 19	14 1 2 5 7 — 4 5 4	8 7 2 3 1 — 4 6 2	19 5 3 2 4 — 0 2 10	13 1 3 1 1 — 3 1 9	12 1 1 5 4 — 1 0 1	4 — — — — — — — 4	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	99 27 15 10 29 6 28 14 95	9 2 — — 2 2 — — 3	4 — — 2 — — — — 1	3 — — 1 — — — — 15	7 4 — 1 4 — — — 11	5 2 — 1 — — — — 22	4 2 — 1 — — — — 12	8 2 — 1 — — — — 22	2 1 — 1 — — — — 5	7 — — 1 — — — — 10	— — — — — — — — 8	— — — — — — — — 13	— — — — — — — — 10	— — — — — — — — 8	— — — — — — — — 5	— — — — — — — — 6	— — — — — — — — 4	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — —

[illegible]

Keresők és eltartottak együtt.

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő													Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves									80 éven felüli	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									80 éven felüli	ismeretlen korú		összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
		2	3	4	5	6	7	8	9	10					11	12	13	14	15	16	17	18	19				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
Vasúti szolga stb....	96	31	24	37	45	45	60	79	54	37	—	521	100	45	43	81	73	58	34	65	24	20	—	542	1.064		
Posta- stb. szolga....	29	—	4	—	7	9	10	24	13	3	—	108	21	15	6	10	16	15	24	6	1	8	—	123	230		
Egyéb segédszem....	50	5	5	23	24	30	33	56	45	13	—	303	39	47	10	12	10	16	19	9	6	2	—	139	437		
D) Összesen....	217	54	51	94	130	135	170	242	169	85	—	1.347	197	107	99	150	149	115	97	111	45	44	—	1.108	2.455		
II. Összesen....	1.601	397	1.007	1.527	1.429	1.282	1.172	1.983	1.305	790	—	12.489	1.619	683	1.179	1.350	1.221	841	730	836	461	402	2	9.386	21.830		
III. Községi szolgálat.																											
a) Önállók, tisztv.																											
Állami tisztviselő....	10	0	15	30	31	21	20	37	26	10	—	218	17	12	25	10	23	9	11	12	5	11	—	144	369		
Megyei, városi tisztv.	17	5	5	10	9	10	17	27	10	9	—	123	7	5	8	13	9	10	8	3	2	7	—	73	195		
Községi tisztviselő....	1	1	2	11	8	4	9	11	5	1	—	53	1	2	1	1	1	—	1	1	1	—	—	9	62		
Ügyvéd, segéd, jelölő	2	—	4	8	0	6	8	8	9	2	—	51	—	3	5	2	1	1	2	4	3	4	—	26	77		
Orvos, gyógyszerész és szülésznő....	5	2	3	5	10	4	6	6	3	5	—	40	3	5	4	7	9	6	8	2	7	—	—	50	108		
Középiskolai tanár....	1	—	2	1	4	2	2	1	2	2	—	17	3	2	2	1	1	2	1	1	—	1	—	14	31		
Népiskolai tanító....	4	—	11	15	10	7	10	13	7	3	—	80	5	11	11	18	19	8	9	10	5	1	—	97	177		
Pap, szerzetes stb....	—	1	3	6	13	9	4	5	5	5	—	40	2	2	8	35	44	21	12	5	1	3	—	133	182		
Egyéb közszolgálat....	14	8	14	30	20	17	20	32	19	10	—	190	7	1	19	38	21	21	15	12	9	7	—	150	340		
b) Díjnok....	5	—	12	40	25	10	23	22	14	9	—	172	3	2	1	6	5	1	2	6	3	—	—	20	201		
c) Szolga....	109	17	93	13	33	39	30	92	53	46	1	455	80	57	40	41	64	45	42	35	26	18	—	448	913		
III. Összesen....	168	43	94	175	178	141	162	252	155	102	1	1.469	128	102	124	181	197	127	109	97	58	59	—	1.182	2.651		
IV. Védő.																											
Tisztek és tisztviselők	8	—	1	10	5	9	9	8	5	2	—	57	3	4	1	6	3	5	2	3	1	—	—	28	85		
Altisztek....	12	2	—	24	20	10	7	8	1	—	—	94	11	4	3	12	12	13	4	2	—	3	—	65	159		
Legénység....	—	—	3	132	19	4	—	—	—	—	—	155	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	153		
IV. Összesen....	21	2	4	166	53	23	16	16	6	2	—	309	14	8	4	19	15	13	6	5	1	3	—	93	402		
V. Különb. napsz.	265	94	130	192	198	227	270	599	395	220	1	2.591	245	189	193	213	215	210	181	295	170	129	1	2.041	4.632		
VI. Házi cseléd....	104	14	14	17	18	11	14	11	7	4	—	210	97	46	258	320	240	129	90	99	58	37	—	1.374	1.584		
VII. Egyéb foglalk.	212	58	90	98	60	70	71	162	152	221	2	1.196	203	102	153	146	93	102	111	162	178	296	—	1.546	2.742		
Mindössze....	2.663	737	1.611	2.324	2.240	1.987	1.850	3.533	2.512	1.777	6	21.605	2.645	1.528	2.513	2.705	2.424	1.892	1.473	1.397	1.236	1.178	3	18.433	41.038		
I. Östermelés.																											
A) Mezőgazdaság és kertészet.																											
Nagybirtokos....	1	3	5	1	1	2	4	9	6	—	—	26	2	2	5	4	2	2	5	3	—	—	—	32	58		
Középbirtokos....	43	27	60	39	37	29	19	73	70	80	—	477	40	71	121	75	52	45	36	60	49	67	1	626	1.103		
Haszonbérlet....	10	5	8	3	5	4	8	13	9	—	—	68	8	8	8	14	7	10	11	7	8	7	—	88	156		
Kisbirtokos (kisbérlet)	4511	2903	2098	3232	2349	1063	2363	6023	3830	9139	—	643.084	4506	6100	7180	6353	4758	3670	3619	7157	3330	7903	11	59.614	103.208		
Kisbirtokos-napsz....	700	458	276	350	304	304	363	1087	1440	1298	—	6.588	717	932	824	688	617	532	545	1023	1277	1044	1	8.220	14.905		
Részes földműves....	9	4	7	5	3	2	7	13	7	11	—	68	4	9	10	17	11	6	5	16	13	19	—	120	183		
Majores, juhtenyésztő	9	1	—	2	2	4	3	6	11	6	—	44	8	7	6	12	8	5	3	2	2	1	—	54	93		
Gazdasági tisztviselő.	17	8	16	17	13	12	18	20	16	19	—	165	22	18	20	28	12	16	12	15	13	5	—	170	335		
Gazdasági cseléd....	1633	646	520	522	374	285	334	835	888	753	—	6.814	1598	1210	802	778	811	683	614	930	724	573	—	8.732	15.549		
Mezőgazd, munkás....	4832	2409	2406	3378	2571	1897	2074	4715	6130	5881	—	736.320	5039	4737	4632	4780	3910	2806	2935	4780	5600	3005	5	44.018	80.338		
Önálló kertész....	20	8	1	2	10	6	8	21	17	23	—	116	19	23	13	9	16	7	8	9	15	11	—	130	246		
Kertészsegéd....	22	16	9	10	9	11	10	12	19	19	—	137	23	17	13	18	7	7	12	18	7	6	—	127	264		
B) Erdészet.																											
Tisztviselő....	7	2	2	3	2	5	0	10	6	6	—	49	8	2	4	14	6	3	2	5	4	2	—	51	100		
Segédszemélyzet....	88	53	27	57	46	43	43	123	109	143	1	738	86	60	75	72	57	49	54	92	95	79	—	726	1.434		
C) Egyéb östermelés.																											
Önálló és s.-családtag	1	5	—	—	1	—	2	10	8	8	—	35	2	2	1	3	3	2	2	2	3	—	—	20	53		
Segédszemélyzet....	2	1	5	7	4	2	4	3	3	3	—	34	3	5	2	4	4	3	—	2	1	1	—	25	59		
I. Összesen....	12951	6639	8049	7628	5724	4567	5280	12954	17126	17429	16	169.536	12093	13239	13755	12890	10281	7852	7622	14122	15155	14726	18	122.753	218.116		
II. Bányászat, ipar és forgalom.																											
A) Bányászat.																											
Önálló....	2	1	1	—	1	—	2	2	2	—	—	13	1	3	3	1	—	—	2	3	—	1	—	—	14	27	
Tisztviselő....	3	1	2	4	5	1	4	3	2	9	—	34	1	6	1	4	7	—	3	1	1	—	—	—	24	58	
Segédszemélyzet....	276	109	148	181	134	111	152	337	309	201	—	1.978	293	170	116	131	142	121	117	144	94	78	—	1.409	3.384		
A) Összesen....	281	111	151	185	140	112	158	362	313	212	—	2.025	295	179	120	136	149	121	122	148	95	79	—	1.444	3.469		

Keresők és eltartottak együtt.

Foglalkozások megnevezése	Fi													Nő													7 és nő együtt		
	7 éves alatti	éves										60 éves feletti	ismeretlen korú	összesen	7 éves alatti	éves										60 éves feletti		ismeretlen korú	összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14	15-19					20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59								
		8	4	5	6	7	8	9	10	11	12					13	14	15	16	17	18	19	20	21	22				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26				
B) Ipar.																													
Asztalos, ács, stb. ...	484	183	375	592	447	333	829	668	377	505	1	4.494	441	304	313	331	362	204	193	274	224	169	—	—	—	2.865	7.350		
Borbély és fodrász...	60	20	160	235	149	97	44	45	43	18	—	874	50	18	18	81	71	43	21	20	12	12	—	—	—	346	1.920		
Czipész és csizmadia.	467	199	559	795	621	345	354	681	528	371	—	4.820	404	289	267	348	510	272	179	275	173	145	—	—	—	2.729	7.549		
Koreszmáros, stb.	132	41	57	126	130	134	127	288	189	115	1	1.370	193	92	136	123	116	87	78	113	99	64	—	—	—	1.031	2.401		
Kovács, lakatos, stb..	383	147	445	724	485	328	252	534	384	332	—	3.974	378	254	253	336	504	209	159	246	167	106	—	—	—	2.412	6.386		
Kőműves.....	511	87	128	253	247	211	190	387	286	207	—	2.337	331	147	134	201	183	133	108	130	96	100	—	—	—	1.569	3.906		
Könyv- és könyomd..	31	4	93	36	88	51	29	35	14	12	—	443	42	8	35	50	51	25	16	14	9	8	—	—	—	230	679		
Mészáros és hentes..	72	21	55	61	67	54	72	124	98	60	1	685	62	48	52	69	60	37	24	49	25	24	—	—	—	450	1.135		
Molnár.....	133	47	60	78	82	67	96	181	131	177	—	1.102	127	80	89	97	94	80	61	94	70	68	—	—	—	800	1.902		
Pék.....	43	14	46	71	52	35	35	68	29	33	—	426	38	20	23	31	28	25	27	23	15	14	—	—	—	244	670		
Szabó, varrónő, stb..	235	91	319	454	351	189	167	232	219	203	—	2.401	240	143	613	666	417	224	183	233	149	154	1	3.023	5.514				
Szűcs.....	22	11	23	41	33	17	17	48	45	39	—	296	27	19	24	21	22	18	7	21	16	21	—	—	—	196	492		
Takács, posztószövő.	50	28	26	36	31	27	22	33	93	105	—	499	56	35	157	94	54	29	24	39	37	32	—	—	—	557	1.056		
Egyéb iparágak.....	1.237	380	674	963	773	686	726	1.340	910	641	1	8.237	1.316	666	934	1.049	892	631	606	792	508	434	3	7.831	16.168				
Tisztviselők.....	26	4	22	42	41	32	34	42	22	11	—	276	22	11	18	33	37	22	16	13	9	7	—	—	—	183	464		
B) Összesen.....	3.656	1.283	3.072	4.627	3.497	2.606	2.494	4.760	3.618	2.777	—	43.242	3.777	2.134	3.066	3.580	2.990	2.037	1.702	2.340	1.609	1.358	4	24.537	56.961				
C) Kereskedelem.																													
Önálló.....	285	107	110	102	157	171	171	353	227	284	—	2.067	248	199	261	242	206	163	146	226	176	192	1	2.060	4.127				
Tisztviselő.....	46	8	34	92	68	57	45	62	34	21	—	467	32	15	43	47	52	24	27	25	19	20	—	—	—	304	771		
Segédszemélyzet.....	125	40	282	359	202	126	37	157	94	48	—	1.530	131	57	78	122	118	82	69	66	50	35	—	—	—	806	2.336		
C) Összesen.....	466	155	426	553	427	354	303	572	455	353	—	4.064	411	269	382	411	376	269	242	317	245	247	1	3.170	7.234				
D) Közlekedés.																													
Önálló.....	64	25	14	14	23	28	46	106	93	58	—	484	65	74	60	48	41	32	45	55	37	35	—	—	—	402	976		
Vasúti tisztviselő....	15	6	6	19	32	22	22	35	18	9	—	184	11	10	19	24	20	14	12	15	5	7	—	—	—	137	321		
Posta-, táviratíztv..	11	4	15	36	23	10	10	16	14	6	—	154	10	10	19	31	30	22	7	21	12	7	—	—	—	103	323		
Egyéb tisztviselő.....	6	3	6	4	3	7	3	15	3	7	—	57	2	7	7	7	8	9	5	5	5	5	—	—	—	60	117		
Díjnok.....	4	—	3	9	5	6	2	1	1	1	—	32	1	1	1	4	1	3	2	3	—	—	—	—	—	—	16	48	
Vasúti szolgál., stb....	239	115	65	105	146	145	181	358	163	107	—	1.574	320	192	169	296	298	188	129	190	78	71	1	1.941	3.515				
Posta- stb. szolgál....	45	5	10	3	16	19	33	50	27	11	—	219	37	29	15	22	20	29	33	15	9	11	—	—	—	248	467		
Egyéb segédzem.....	90	24	19	42	51	53	67	114	98	49	—	612	95	67	39	45	44	52	45	47	26	20	—	—	—	480	1.101		
D) Összesen.....	524	185	133	232	299	309	363	600	417	248	—	3.316	550	390	329	483	481	349	278	354	172	165	1	3.552	6.868				
II. Összesen.....	4.957	1.734	3.782	5.597	4.363	3.381	3.319	6.294	4.803	3.590	—	41.829	4.973	2.972	3.697	4.610	3.996	2.776	2.344	3.159	2.121	1.849	6	32.703	74.532				
III. Közfoglalkozás.																													
a) Önállók, tisztv.																													
Állami tisztviselő....	37	17	32	57	96	58	39	97	45	26	—	527	43	26	53	45	52	30	23	29	9	19	—	—	—	320	856		
Megyei, városi tisztv.	29	6	20	30	33	35	38	54	38	24	—	307	16	23	29	37	33	14	20	11	12	15	—	—	—	212	519		
Községi tisztviselő....	24	10	15	81	57	34	43	67	33	19	—	382	19	18	16	36	27	21	12	15	6	6	—	—	—	176	558		
Ügyvédt., segéd-, jelölt	4	2	9	18	27	15	13	14	15	9	1	127	3	6	8	12	7	5	4	9	4	6	—	—	—	64	191		
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.....	16	7	13	20	20	20	21	26	17	11	—	171	16	22	25	29	29	37	30	44	30	67	—	—	—	339	910		
Középiskolai tanár....	3	—	4	7	11	5	5	5	8	5	—	55	6	3	7	6	5	6	2	4	2	2	—	—	—	43	96		
Népiskolai tanító.....	64	21	69	132	74	60	34	111	82	61	—	708	73	73	103	143	113	52	51	66	53	29	—	—	—	756	1.464		
Pap, szerzetes stb....	14	15	37	37	44	41	30	44	53	40	—	364	32	28	47	89	97	49	31	37	22	19	—	—	—	451	815		
Egyéb közfoglalkozat...	27	10	28	54	61	33	43	68	47	31	—	402	10	11	41	85	46	32	27	26	21	18	—	—	—	326	728		
b) Díjnok.....	20	3	37	109	71	40	51	67	32	18	—	448	8	12	14	26	30	13	8	15	12	1	—	—	—	120	577		
c) Szolga.....	236	72	63	46	81	106	133	246	317	171	2	1.376	215	163	138	138	173	116	132	126	84	84	—	—	—	1.369	2.745		
III. Összesen.....	474	163	327	591	578	447	479	799	589	415	3	4.865	452	386	481	646	602	375	340	382	264	266	—	—	—	4.194	9.059		
IV. Védőerő.																													
Tisztiek és tisztviselők	10	1	1	15	11	12	13	16	9	6	—	94	5	4	1	14	4	8	4	6	2	2	—	—	—	50	144		
Altisztiek.....	29	6	2	42	78	40	21	28	6	2	—	254	24	8	11	30	34	22	9	6	1	9	—	—	—	154	408		
Legénység.....	—	—	4	250	30	5	—	—	1	1	—	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—	
IV. Összesen.....	39	7	7	316	119	57	34	44	16	9	—	648	29	12	12	44	38	30	13	12	3	11	—	—	—	204	852		
V. Különb. napsz.	328	414	400	553	495	468	563	1.324	1.149	967	1	7.162	849	726	819	764	697	617	605	1.164	1.043	1.030	3	8.367	15.529				
VI. Házi cseléd....	441	83	58	48	57	34	36	42	23	27	—	849	440	310	1.559	1.263	698	361	253	328	225	156	1	5.594	6.443				
VII. Egyéb foglalk.	641	201	303	385	260	225	236	588	585	904	4	4.332	634	366	472	425	347	315	341	667	874	1.327	1	5.769	10.101				
Mindössze.....	19.331	9.241	10.931	15.118	11.596	9.179	9.947	23.065	24.281	23.341	28	155.048	19.470	13.061	20.995	20.642	16.353	12.329	11.512	19.340	20.635	19.365	29	179.584	334.632				

a) Duna jobb partja (tj. városok nélkül).

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen		
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	14-18				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
I. Östermelés.																										
A) Mezőgazdaság és kertészet.													Keresők.													
Nagybirtokos	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	4
Középbirtokos	—	—	1	—	1	—	—	7	2	5	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
Haszonbérlo	—	—	—	—	—	—	1	2	2	—	—	—	3	—	—	—	3	2	—	1	—	—	—	—	—	5
Kisbirtokos (kisbérlo)	11	269	440	452	393	300	943	1518	2225	6.641	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8.859
Kisbirtokos-napsz.	—	—	20	32	38	36	41	111	149	191	618	—	—	4	24	21	14	21	21	17	45	35	—	—	—	820
Részes földműves	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Majoros, juhtenyésztő	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
Gazdasági tisztviselő	—	—	—	1	6	1	1	5	2	3	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
Gazdasági cseléd	10	93	134	110	93	77	189	233	205	1.194	—	—	1	3	2	2	—	3	2	4	2	—	—	—	—	1.213
Mezőgazd. munkás	14	287	457	316	231	212	523	761	982	3.833	—	—	11	187	192	150	109	108	210	315	374	—	—	—	—	5.484
Önálló kertész	—	—	—	—	—	2	—	1	6	5	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	15
Kertész segéd	—	—	—	3	1	—	1	1	—	3	9	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	10
B) Erdészet.																										
Tisztviselő	—	—	—	1	1	—	1	4	1	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
Segédzemélyzet	—	—	—	2	1	3	1	10	7	18	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42
C) Egyéb östermelés.																										
Önálló és s.-családtag	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Segédzemélyzet	—	—	—	1	1	—	—	—	—	5	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
I) Összesen	—	35	670	1072	928	810	724	1797	2734	3644	12.414	—	44	499	460	349	293	258	498	794	908	—	4.103	16.517	—	
II. Bányászat, ipar és forgalom.																										
A) Bányászat.																										
Önálló	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tisztviselő	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Segédzemélyzet	—	2	23	27	17	11	18	31	18	10	157	—	1	3	2	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	165
A) Összesen	—	2	23	27	17	11	18	31	18	10	157	—	1	3	2	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	165
B) Ipar.																										
Asztalos, ács, stb.	—	1	47	99	74	47	38	59	80	100	545	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	546
Borbély és fodrász.	—	—	17	27	18	11	6	5	2	1	87	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	87
Czipész és csizmadia	—	3	82	116	81	53	37	67	86	56	581	—	—	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	587
Korcsmáros, stb.	—	—	12	32	37	24	28	36	27	21	217	—	1	1	3	6	3	2	5	5	1	—	—	—	—	244
Kovács, lakatos stb.	—	1	61	111	81	49	31	62	45	65	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500
Kőműves	—	1	24	60	62	56	37	59	60	54	413	—	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	418
Könyv- és könyvműd.	—	—	4	2	1	1	1	1	1	1	11	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
Mészáros és hentes	—	2	6	13	14	8	8	6	8	7	72	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	74
Molnár	—	1	5	23	5	6	9	36	31	38	154	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	155
Pék	—	—	3	4	9	4	2	6	4	4	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
Szabó, varró stb.	—	—	48	59	63	23	12	23	26	35	289	—	—	33	49	29	16	13	12	9	6	—	—	—	—	167
Szűcs	—	—	—	—	—	—	1	2	5	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
Takács, posztószövő	—	—	3	6	3	4	5	16	21	25	83	—	—	2	47	20	6	7	3	1	—	—	—	—	—	86
Egyéb iparágak	—	7	41	87	69	48	50	97	81	73	553	—	14	80	54	34	26	14	17	12	17	—	—	—	—	268
Tisztviselők	—	—	1	2	2	1	1	1	3	—	11	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
B) Összesen	—	16	354	641	519	335	266	474	476	485	3.566	—	18	171	128	78	53	32	36	27	24	—	567	4.133	—	
C) Kereskedelem.																										
Önálló	—	—	—	4	17	17	19	51	34	40	182	—	—	—	1	2	—	5	3	5	4	6	—	—	—	208
Tisztviselő	—	—	3	9	8	5	5	8	2	1	41	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Segédzemélyzet	—	—	23	35	21	14	9	11	10	2	125	—	—	—	1	3	4	—	1	2	2	—	—	—	—	13
C) Összesen	—	—	26	48	46	36	33	70	46	43	348	—	—	2	6	4	5	4	7	6	6	—	40	388	—	
D) Közlekedés.																										
Önálló	—	—	—	—	3	4	2	6	6	3	24	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	26
Vasúti tisztviselő	—	—	—	3	1	1	4	3	—	4	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
Posta-, táviratistvis.	—	—	4	4	5	3	—	—	—	—	18	—	—	—	2	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	33
Egyéb tisztviselő	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	3	2	—	—	—	—	—	2
Díjnok	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2

a) Duna jobb partja (tj. városok nélkül).

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	Összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Vasúti szolga stb.....	—	—	6	17	22	13	12	21	14	10	—	115	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	115
Posta- stb. szolga	—	—	—	1	2	2	3	1	4	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
Egyéb segédzem.....	—	—	5	7	7	7	11	10	16	13	—	76	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	76
D) Összesen...	—	—	16	32	42	30	32	41	42	31	—	266	—	—	2	3	3	—	2	3	4	—	—	—	283
II. Összesen...	—	18	419	748	624	412	349	616	582	569	—	4.337	—	19	178	139	85	59	38	46	38	30	—	632	4.969
III. Közszolgálat.																									
a) Önálló, tisztv.																									
Állami tisztviselő	—	—	—	7	9	6	1	11	6	3	—	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43
Megyei, városi tisztv.	—	—	—	—	2	1	—	6	4	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
Községi tisztviselő	—	—	1	4	4	4	1	6	5	5	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30
Ügyvéd, segéd, jelölt	—	—	—	1	2	1	3	3	1	—	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.....	—	—	2	1	3	1	1	6	1	1	—	16	—	—	1	4	4	4	9	9	9	—	—	—	56
Középiskolai tanár...	—	—	—	1	3	—	1	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Népiskolai tanító.....	—	—	2	11	17	9	7	10	14	11	—	81	—	—	2	11	3	4	—	—	—	—	—	—	101
Pap, szerzetes stb.....	—	—	—	1	3	7	2	5	4	7	—	29	—	—	2	3	7	4	2	—	—	—	—	—	47
Egyéb közszolgálat...	—	—	—	1	4	1	1	2	3	2	—	14	—	—	4	6	5	2	2	1	—	—	—	—	34
b) Díjnok	—	—	6	15	13	4	1	7	3	5	—	54	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	56
c) Szolga	—	—	3	5	14	10	9	17	21	16	—	95	—	—	—	1	1	—	2	1	—	—	—	—	100
III. Összesen...	—	—	14	47	74	44	27	73	62	50	—	391	—	—	4	20	22	18	10	12	10	9	—	105	496
IV. Véderő.																									
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Altisztek	—	—	4	10	8	3	5	2	—	—	—	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32
Legénység.....	—	—	17	1	—	—	—	—	—	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
IV. Összesen...	—	—	21	11	8	3	5	3	2	—	—	53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53
V. Különb. napsz.	—	1	34	54	56	28	25	74	98	103	—	473	—	2	44	31	40	24	31	61	74	93	—	400	873
VI. Házi cseléd	—	—	4	11	4	6	3	7	6	9	—	50	—	18	217	209	89	46	32	47	42	24	1	225	775
VII. Egyéb foglalk.	—	1	14	24	21	23	12	39	37	53	—	224	—	—	2	5	7	7	5	27	47	115	—	215	439
Mindössze...	—	56	1.155	1.977	1.718	1.331	1.149	2.611	3.322	4.430	—	17.942	—	33	944	884	532	441	374	631	1.005	1.179	1	6.180	24.122
I. Östermelés.																									
A) Mezőgazdaság és kertészet.																									
Nagybirtokos	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	4	5
Középbirtokos.....	2	1	1	3	—	—	—	—	—	—	—	7	2	2	4	3	5	7	1	5	2	2	—	33	40
Haszonbérli	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	—	—	—	—	—	—	4	4
Kisbirtokos (kisbérli)	988	554	183	88	17	5	1	5	8	30	—	1.874	1.034	1.203	890	831	784	645	509	868	1.181	1.460	—	9.345	11.219
Kisbirtokos-napsz.	98	79	15	6	—	—	—	—	—	5	—	203	113	143	93	73	74	62	55	79	135	151	—	978	1.181
Reszes földműves	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Majoros, juhtenyésztő	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gazdasági tisztviselő.	5	—	3	2	—	—	—	—	—	1	—	11	4	4	5	3	5	1	3	—	1	—	—	26	37
Gazdasági cseléd.....	441	162	27	4	2	—	—	—	2	13	—	651	475	344	236	236	240	208	181	274	233	194	—	2.027	3.278
Mezőgazd, munkás.....	633	335	31	14	2	3	—	2	1	6	—	1.027	697	585	296	397	353	277	230	312	482	416	—	4.045	5.072
Önálló kertész.....	5	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	5	6	8	4	—	5	2	4	6	2	—	42	53
Kertész segéd.....	3	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	5	1	2	1	3	2	1	—	2	—	—	—	12	17
B) Erdészet.																									
Tisztviselő	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	2	1	2	—	3	—	—	1	—	11	18
Segédszemélyzet.....	6	6	—	1	—	—	—	—	—	—	—	13	6	9	7	5	4	12	1	3	9	9	—	65	78
C) Egyéb östermelés.																									
Önálló és s.-családtag	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	3
Segédszemélyzet.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	2
I. Összesen...	2.184	1.143	261	115	21	8	1	7	12	55	—	3.807	2.339	2.302	1.544	1.559	1.476	1.218	936	1.348	2.048	2.177	—	17.197	21.004
II. Bányászat, ipar és forgalom.																									
A) Bányászat.																									
Önálló	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tisztviselő	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	2	2
Segédszemélyzet.....	49	17	1	—	—	—	—	—	—	—	—	67	48	22	9	27	25	15	14	16	9	15	—	200	267
A) Összesen...	49	17	1	—	—	—	—	—	—	—	—	67	48	23	9	27	26	15	14	16	9	15	—	202	269

a) Duna jobb partja (tj. városok nélkül).

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
	7 éven aluli	éves									60 éven feletti	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven feletti		ismeretlen korú	összesen																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
		2	3	4	5	6	7	8	9	10					11	12	13	14	15	16	17	18	19					20	21	22	23	24	25	26																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
B) Ipar.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									

b) Duna bal partja (tj. városok nélkül).

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő													Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves									60 éven feletti ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven feletti ismeretlen korú	összesen				
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9				10	11	12	13	14	15	16	17	18			19		20	21
I. Östermelés.																												
A) Mezőgazdaság és kertészet.																												
Nagybirtokos.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Középbirtokos.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Haszonbérlet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Kisbirtokos (kisbérlet)	27	102	260	265	242	204	793	1255	1303	1	4.048	—	28	141	99	73	64	89	176	372	414	—	—	—	—	—	—	6.099
Kisbirtokos-napsz.	—	3	13	19	31	34	43	113	173	160	582	—	4	28	23	15	18	11	27	57	36	—	—	—	—	—	—	907
Részes földműves.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Majoros, juhittenyésztő	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gazdasági tisztviselő.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gazdasági cseléd.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mezőgazd. munkás.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Önálló kertész.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kertész segéd.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
B) Erdészeti.																												
Tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Segédszemélyzet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
C) Egyéb östermelés.																												
Önálló és s.-családtag	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Segédszemélyzet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. Összesen.....	—	50	435	644	586	522	600	1594	2.415	2342	1	9.199	—	47	372	283	205	186	197	430	777	881	—	—	—	—	—	12.577
II. Bányászat, ipar és forgalom.																												
A) Bányászat.																												
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Segédszemélyzet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A) Összesen.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
B) Ipar.																												
Asztalos, ács, stb.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Borbély és fodrász....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cipész és szizmadia.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Korcsmáros, stb.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kovács, lakatos stb..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kőműves.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Könyv- és könyvömd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mészáros és hentes ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Molnár.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pék.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szabó, varrónő stb....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szűcs.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Takács, posztószövő.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Egyéb iparágak.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tisztviselők.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
B) Összesen.....	—	15	300	426	362	263	296	559	517	374	1	3.112	—	3	107	75	49	26	25	40	26	26	—	—	—	—	—	3.494
C) Kereskedelem.																												
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Segédszemélyzet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
C) Összesen.....	—	—	19	31	27	22	12	49	27	26	—	213	—	—	4	6	5	6	5	7	3	5	—	—	—	—	—	254
D) Közlekedés.																												
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vasúti tisztviselő ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Posta-, táviratstíztv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Egyéb tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Díjnok.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

b) Duna balpartja (tj. városok nélkül.)

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismerten korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismerten korú	összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	14				15	16	17	18	19	20	21	22	23			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Vasúti szolgálta, stb....	—	—	8	10	15	15	19	29	24	11	—	131	—	—	—	1	—	—	—	—	5	—	—	6	137
Posta- stb. szolgálta....	—	—	1	1	—	3	4	5	—	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	18
Egyéb segédszem....	—	—	1	1	6	8	6	13	12	2	—	49	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	3	52
D) Összesen....	—	—	14	14	24	27	36	57	43	13	—	228	—	—	1	1	1	3	—	12	—	—	18	246	
II. Összesen....	—	15	356	507	431	330	371	751	659	451	1	3.872	—	8	112	82	55	35	30	48	41	31	—	442	4.314
III. Községi szolgálat.																									
a) Önálló, tisztv.																									
Állami tisztviselő....	—	—	—	1	7	10	3	5	3	2	—	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31
Megyei, városi tisztv.	—	—	—	2	4	3	3	2	4	2	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
Községi tisztviselő...	—	—	—	2	—	4	6	7	3	2	—	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
Ügyvéd, -segéd, -jelölt	—	—	—	1	3	1	1	1	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.....	—	—	—	1	1	—	1	2	—	—	—	5	—	—	—	1	1	3	1	2	5	4	—	17	29
Középiskolai tanár....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Népiskolai tanító....	—	—	—	2	4	5	6	4	11	13	7	52	—	—	1	5	2	3	1	1	—	—	—	18	65
Pap, szerzetes, stb....	—	—	—	2	3	2	3	2	4	6	—	22	—	—	—	4	6	4	1	4	—	—	—	19	41
Egyéb községi szolgálat..	—	—	—	2	6	7	2	3	3	2	1	26	—	—	—	1	1	3	—	1	1	—	—	7	33
b) Díjnok.....	—	—	—	1	2	4	1	—	4	1	2	15	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	16
c) Szolga.....	—	—	—	3	6	5	9	13	24	29	13	102	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	3	105
III. Összesen....	—	—	8	27	40	38	37	61	59	35	—	305	—	—	2	12	11	14	3	8	6	4	—	60	365
IV. Véderő.																									
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Altisztek.....	—	—	—	1	7	—	2	2	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
Legénység.....	—	—	—	13	8	3	1	—	—	—	—	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25
IV. Összesen....	—	—	—	14	15	3	4	3	—	2	—	41	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41
V. Különb. napsz.	—	2	25	51	37	42	42	121	157	116	—	593	—	—	21	24	30	22	29	62	106	114	—	408	1.001
VI. Házi cseléd...	—	—	4	4	2	6	1	5	5	5	—	32	—	16	145	140	56	29	16	34	19	14	—	469	501
VII. Egyéb foglalk.	—	1	11	19	16	16	10	12	24	23	—	132	—	—	—	4	4	7	8	22	42	51	—	138	270
Mindössze....	—	68	839	1.276	1.127	957	1.085	2.547	3.319	2.574	2	14.174	—	71	632	545	361	293	233	604	591	1.085	—	4.835	19.083
I. Östermelés.																									
A) Mezőgazdaság és kertészet.																									
Nagybirtokos.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1
Középbirtokos.....	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	3	2	—	—	1	1	2	1	2	2	—	—	15	18
Haszonbérlet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	1	2	2	—	—	8	8
Kisbirtokos (kisbérlet)	675	393	99	35	12	3	5	4	4	15	—	1.250	729	672	433	415	372	299	305	600	794	769	—	5.438	6.688
Kisbirtokos-napsz....	92	66	9	8	1	1	—	—	—	5	—	177	104	82	50	53	62	40	49	75	109	88	—	702	879
Részes földműves....	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1	—	—	—	1	—	3	1	—	—	7	10
Majoros, juhnyesztő	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Gazdasági tisztviselő.	3	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	5	2	2	3	3	1	4	—	3	1	2	—	21	26
Gazdasági cseléd....	234	99	11	2	—	—	—	—	—	—	—	372	238	168	73	54	67	81	70	103	102	82	1	1.044	1.416
Mezőgazd. munkás....	499	217	26	6	1	—	—	—	—	—	—	752	541	354	185	183	167	126	131	179	254	246	—	2.346	3.093
Önálló kertész.....	1	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	4	2	—	—	1	2	1	—	—	—	—	—	6	10
Kertész segéd.....	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	2	2	1	1	—	2	2	1	1	—	15	17
B) Erdészeti.																									
Tisztviselő.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	2	6	—	1	—	—	—	—	12	13
Segédszemélyzet.....	26	13	2	1	—	—	—	—	—	—	—	42	30	14	15	11	11	6	13	15	20	20	—	155	197
C) Egyéb östermelő.																									
Önálló és s.-családtag	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	2
Segédszemélyzet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
I. Összesen....	1.553	798	149	49	16	4	7	4	4	27	—	2.611	1.654	1.297	794	726	682	561	574	989	1.285	1.211	1	9.774	12.385
II. Bányászat, ipar és forgalom.																									
A) Bányászat.																									
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tisztviselő.....	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	3	5
Segédszemélyzet.....	61	22	7	—	—	—	—	—	—	—	—	90	64	34	20	32	22	22	17	27	23	14	—	275	365
A) Összesen....	61	23	7	1	—	—	—	—	—	—	—	92	65	35	20	32	22	22	18	27	23	14	—	278	370

Eltartottak.

b) Duna balpartja (tj. városok nélkül.)

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves									60 éven feletti ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven feletti ismeretlen korú	összesen		
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
B) Ipar.																										
Asztalos, ács, stb....	39	16	6	—	1	—	—	—	—	—	—	62	46	38	23	24	29	26	20	28	23	14	—	271	333	
Borbély és fourász ..	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	1	—	1	1	1	1	1	—	—	—	11	15	
Czipész és eszmadia....	44	21	5	1	—	1	—	—	—	—	—	74	48	33	18	32	33	34	16	35	20	11	—	233	357	
Koresmáros, stb....	12	5	3	1	—	1	—	—	—	—	—	24	10	11	6	8	2	4	2	4	3	4	—	54	78	
Kovács, lakatos, stb....	40	11	1	2	1	—	—	—	—	—	—	55	47	24	17	34	30	15	17	25	17	18	—	244	299	
Kőműves.....	41	6	1	1	—	—	—	—	—	—	—	49	38	27	7	13	32	17	15	14	14	24	—	201	250	
Könyv- és könyvmd....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	
Mészáros és hentes ..	7	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	11	8	4	4	4	3	5	3	2	3	4	—	40	51	
Molnár.....	16	8	—	1	—	—	—	—	—	—	—	25	16	7	7	7	10	6	17	11	9	—	—	96	121	
Pék.....	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	8	4	1	2	7	5	1	2	2	2	—	34	38	
Szabó, varrónő stb....	18	7	2	—	—	—	1	—	—	—	—	28	26	10	12	13	9	9	7	10	7	8	—	111	139	
Szűcs.....	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	1	3	2	1	2	1	—	—	12	14	
Takács, posztószövő.	9	3	1	—	—	—	1	—	—	—	—	14	11	5	2	2	1	5	6	4	7	2	—	43	59	
Egyéb iparágak.....	187	63	11	11	—	1	—	1	2	1	—	277	183	85	44	73	78	57	61	73	53	33	—	740	1.017	
Tisztviselők.....	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	1	2	3	4	—	1	2	—	—	—	15	19	
B) Összesen.....	428	141	32	18	2	3	1	4	2	3	—	634	447	252	142	217	244	190	157	217	163	130	—	2.159	2.793	
C) Kereskedelem.																										
Önálló.....	25	17	7	1	—	—	1	—	—	3	—	54	26	12	18	13	14	11	14	22	11	22	—	163	217	
Tisztviselő.....	3	3	2	1	—	—	—	—	—	—	—	9	3	3	4	1	5	2	1	—	1	1	—	21	30	
Segédszemélyzet.....	7	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	10	12	2	—	8	7	1	3	4	4	3	—	44	54	
C) Összesen.....	35	21	9	2	—	—	1	—	—	5	—	73	41	17	22	22	26	14	18	26	16	26	—	228	301	
D) Közlekedés.																										
Önálló.....	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	3	3	—	1	—	—	1	2	1	1	—	12	15	
Vasúti tisztviselő.....	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	1	1	—	—	1	1	1	—	7	9	
Posta-, táviratistvtv.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	1	1	—	—	1	2	—	—	—	7	8	
Egyéb tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	2	—	2	—	—	—	—	7	7	
Díjnok.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Vasúti szolgálta.....	40	16	2	1	1	—	—	—	—	—	—	60	43	31	20	24	20	28	18	21	10	11	—	236	286	
Posta- stb. szolgálta.....	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	1	2	6	1	2	3	—	—	—	17	19	
Egyéb segédszem.....	7	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	5	7	2	4	2	3	5	3	4	1	—	36	46	
D) Összesen.....	52	20	2	2	1	1	—	—	—	—	—	78	57	42	25	35	31	32	29	32	16	14	—	313	391	
II. Összesen.....	576	205	50	23	3	4	2	4	2	8	—	877	610	346	209	306	323	258	222	302	218	184	—	2.973	3.855	
III. Közfoglalkoztatás.																										
a) Önálló, tisztviselő.																										
Állami tisztviselő.....	1	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	6	2	—	2	2	1	3	3	3	—	1	—	17	23	
Megyei, városi tisztviselő.....	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	3	1	1	1	—	1	—	—	—	8	10	
Községi tisztviselő.....	4	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	10	4	3	4	1	4	1	—	—	—	—	—	17	27	
Ügyvéd, segéd, jelölt.....	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	1	—	1	1	1	—	6	7	
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.....	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	1	—	—	2	—	—	—	—	1	—	5	9	
Középiskolai tanár.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2	
Népiskolai tanító.....	9	2	5	1	—	—	—	—	—	—	—	17	10	9	8	8	7	2	5	3	1	3	—	56	73	
Pap, szerzetes stb....	1	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	4	—	1	—	1	1	1	—	—	3	2	—	9	13	
Egyéb közfoglalkoztatás.....	1	—	1	2	1	1	—	—	—	—	—	6	2	3	1	—	2	2	2	—	2	—	—	14	20	
b) Díjnok.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	7	8	
c) Szolga.....	16	8	3	1	—	—	—	—	—	—	—	28	22	9	6	10	10	3	7	10	14	10	—	101	129	
III. Összesen.....	36	16	17	8	2	1	—	—	—	—	—	86	42	27	25	26	31	14	17	20	21	18	—	247	321	
IV. Véderő.																										
Tiszttek és tisztviselők.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	
Altiszttek.....	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	1	1	2	—	—	—	—	—	6	8	
Legénység.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
IV. Összesen.....	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	1	1	2	3	—	—	—	—	—	8	10	
V. Különb. napsz.....	84	37	9	—	—	—	1	—	—	—	—	131	88	58	23	22	25	24	18	34	44	37	—	371	502	
VI. Házi cseléd.....	54	4	1	1	—	—	—	—	—	—	—	60	45	11	2	—	6	5	2	1	4	5	—	81	141	
VII. Egyéb foglalkoztatás.....	59	22	10	34	27	20	17	41	59	87	—	376	43	34	39	32	28	18	17	45	65	109	—	430	806	
Mindössze.....	2.354	1.022	228	115	48	28	21	49	65	122	—	4.137	2.483	1.778	1.083	1.113	1.065	883	850	1.391	1.637	1.564	1	13.883	18.020	

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves									60 éven feletti ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven feletti ismeretlen korú	összesen		
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
I. Őstermelés.																										
A) Mezőgazdaság és kertészet.													Keresők.													
Nagybirtokos.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Középbirtokos.....	-	1	1	3	2	1	2	6	8	15	-	39	-	-	-	-	2	-	-	2	2	1	-	7	46	
Házonbérlet.....	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	8	
Kisbirtokos (kisbérlet).....	14	199	374	257	189	228	539	658	662	3.130	-	17	129	96	64	57	53	115	131	151	-	813	3.943	432		
Kisbirtokos-napsz.....	4	11	26	34	24	33	70	69	77	348	-	3	10	11	4	10	6	13	17	10	-	84	432	432		
Részes földműves	1	-	1	1	1	-	3	1	3	11	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	19	1	
Majores, juhtenyészto.....	-	-	-	-	-	1	2	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	4	4	
Gazdasági tisztviselő.....	-	-	-	3	2	3	1	-	1	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	
Gazdasági cseléd.....	5	80	65	44	44	39	68	78	50	479	-	1	2	2	1	1	2	1	-	-	-	-	10	459	459	
Mezőgazd. munkás.....	7	465	820	597	384	346	738	871	825	5.053	-	18	236	236	175	124	99	176	201	191	-	1.506	6.559	6.559		
Önálló kertész.....	-	-	-	1	1	2	-	2	4	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	
Kertész segéd.....	-	4	3	1	3	3	1	2	1	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	
B) Erdészet.																										
Tisztviselő.....	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	
Segédszemélyzet.....	-	-	2	1	1	2	2	6	4	24	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	25	25	
C) Egyéb őstermelő.																										
Önálló és s.-családtag.....	-	-	-	-	-	1	1	1	3	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	
Segédszemélyzet.....	-	-	-	1	1	-	2	1	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	
I. Összesen....	-	32	762	1.298	951	656	656	1.439	1.700	1.655	-	9.149	-	40	429	345	246	192	160	307	353	353	-	2.424	11.573	
II. Bányászat, ipar és forgalom.																										
A) Bányászat.																										
Önálló.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Tisztviselő.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Segédszemélyzet.....	-	-	5	2	1	1	1	2	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	13	13	
A) Összesen....	-	-	5	2	1	1	1	2	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	13	13	
B) Ipar.																										
Asztalos, ács stb.....	-	2	55	105	79	62	47	110	82	77	-	619	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	620	620	
Borbély és fodrász....	-	-	29	59	30	16	9	13	9	4	-	169	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	3	173	173	
Czipész és csizmadia	6	77	119	84	49	44	76	55	36	546	-	-	3	-	-	-	-	1	-	-	-	4	546	546		
Korcsmáros stb.....	-	-	2	7	7	7	17	29	24	9	-	102	-	-	5	4	4	2	6	5	-	26	192	192		
Kovács lakatos stb. .	2	64	111	94	62	36	88	57	28	542	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	543	543	
Kőműves.....	1	32	32	32	30	30	43	38	23	252	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	253	253	
Könyv- és könyvmd.	1	11	13	7	6	5	4	3	1	51	-	-	2	2	-	-	1	-	-	-	-	-	5	56	56	
Mészáros és hentes ...	-	7	10	14	12	9	20	13	4	89	-	-	1	3	2	2	-	1	1	3	-	13	103	103		
Molnár.....	1	10	14	13	5	10	19	23	16	111	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	2	112	112		
Pék.....	-	8	7	11	7	5	8	9	1	56	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	3	56	56	
Szabó, varrónő stb....	2	59	94	58	49	21	24	29	10	352	-	4	83	63	32	15	19	18	9	3	-	251	605	605		
Szűcs.....	-	-	6	-	2	1	4	9	4	26	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26	26	
Takács, posztószövő.	3	4	8	9	9	10	6	14	8	64	-	3	36	28	5	2	1	3	-	4	-	82	140	140		
Egyéb iparágak.....	8	101	145	145	108	101	175	116	62	961	-	6	76	68	32	12	10	14	22	14	-	244	1.205	1.205		
Tisztviselők.....	-	-	3	3	4	3	2	3	-	18	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	3	21	21		
B) Összesen....	-	26	449	733	579	428	348	621	484	289	1	3.953	-	13	203	165	76	36	33	45	37	24	-	637	4.595	
C) Kereskedelem.																										
Önálló.....	-	-	-	7	19	21	22	38	38	26	-	171	-	-	3	1	1	5	8	2	6	-	26	197	197	
Tisztviselő.....	-	-	2	13	11	11	3	8	4	52	-	-	-	2	1	-	1	-	-	-	-	4	56	56		
Segédszemélyzet.....	-	1	25	39	32	6	9	17	8	141	-	-	1	6	5	5	-	1	3	3	-	24	165	165		
C) Összesen....	-	1	27	59	62	38	34	63	50	30	-	364	-	-	1	11	7	6	6	9	9	-	54	413	413	
D) Közlekedés.																										
Önálló.....	-	-	-	3	2	3	1	7	9	9	-	34	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	35	35	
Vasúti tisztviselő	-	-	1	1	3	1	6	9	4	2	-	27	-	-	2	-	1	-	-	-	-	3	30	30		
Posta-, távirdatisztv.	2	-	7	2	3	3	1	1	1	20	-	-	-	2	1	1	1	1	-	-	-	6	26	26		
Egyéb tisztviselő.....	-	-	-	-	-	-	-	1	3	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4	
Díjnok.....	-	-	-	-	-	-	-	1	2	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves										60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves											60 éven felüli ismeretlen korú	összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14	15-19				20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59							
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11				12	13	14	15	16	17	18	19	20	21			
Vasúti szolga, stb....	—	—	11	30	32	21	29	50	34	16	—	922	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	923	
Posta- stb. szolga....	—	—	2	—	4	4	4	12	2	1	—	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	
Egyéb segédszem....	—	—	3	7	—	7	8	16	16	8	—	69	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	69	
D) Összesen....	—	2	17	43	47	39	51	97	71	37	—	408	—	—	—	4	1	2	1	1	1	—	—	—	10	419	
II. Összesen....	—	29	498	842	689	506	434	783	605	356	1	4,745	—	13	209	180	84	44	40	55	44	33	—	702	5,445		
III. Kö. szolgálat.																											
a) Önálló, tisztv.																											
Állami tisztviselő....	—	—	—	4	6	7	5	5	9	4	—	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	
Megyei, városi tisztv.	—	—	—	1	8	2	7	5	5	3	—	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	
Községi tisztviselő....	—	—	2	10	11	7	4	11	0	6	—	57	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	57	
Ügyvéd, -segéd, -jelölt	—	—	—	1	3	—	1	1	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.....	—	—	1	4	2	4	3	3	2	2	—	21	—	—	—	—	3	1	3	10	4	—	—	21	42		
Középiskolai tanár....	—	—	—	2	1	2	—	1	1	2	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	
Népiskolai tanító....	—	—	10	11	10	7	13	8	8	—	—	78	—	—	6	19	6	1	2	1	—	—	—	28	101		
Pap, szerzetes, stb. ...	—	—	1	4	2	3	—	4	2	—	—	16	—	—	2	4	5	2	1	2	1	—	—	18	34		
Egyéb közszolgálat ..	—	—	1	5	3	—	8	6	4	6	—	33	—	—	1	7	3	4	1	1	—	—	—	17	50		
b) Díjnok.....	—	—	7	9	8	5	1	—	2	3	—	35	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	4	39		
c) Szolga.....	—	—	2	3	19	22	24	27	34	10	—	150	—	—	—	—	3	—	—	1	2	—	—	6	156		
III. Összesen....	—	—	14	59	74	62	60	76	73	55	—	473	—	—	9	25	16	13	3	9	13	6	—	94	567		
IV. Véderő.																											
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	2	2	—	1	2	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	
Altisztek	—	—	3	3	3	—	2	1	—	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	
Legénység.....	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	
IV. Összesen....	—	—	—	9	5	3	1	4	1	—	—	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	
V. Különb. napsz.	—	—	39	52	37	32	28	83	92	75	1	439	—	1	44	58	47	29	31	45	53	49	—	357	796		
VI. Házi cseléd ..	—	—	2	6	4	5	2	9	5	3	—	36	—	32	279	158	29	38	27	34	20	8	—	675	711		
VII. Egyéb foglalk.	—	—	22	37	42	37	25	40	26	25	—	254	—	—	3	3	5	8	10	24	21	44	—	123	377		
Mindössze.....	—	61	1.337	2.303	1.902	1.301	1.208	2.434	2.502	2.169	2	15.117	—	86	973	774	477	324	271	474	506	493	—	4.376	19.492		
I. Őstermelés.																											
A) Mezőgazdaság és kertészet.																											
Nagybirtokos.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4		
Középbirtokos	1	2	—	4	—	—	—	—	—	—	—	7	2	6	15	7	3	3	2	4	6	3	—	51	58		
Haszonbérelő.....	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	2	1	—	1	1	1	—	—	—	—	7	10		
Kisbirtokos (kisbérelő)	579	395	115	43	9	1	2	1	1	11	—	1.157	542	793	904	782	618	411	313	493	484	469	—	5.309	6.966		
Kisbirtokos-napsz.	75	42	7	—	1	1	—	—	1	3	—	130	67	96	96	79	64	54	38	69	53	71	—	687	817		
Részes földműves.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	2	4	2	1	1	1	—	2	—	—	16	17		
Majoros, juhtenyésztő	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	—	—	—	—	1	1	1	3	—	—	12	15		
Gazdasági tisztviselő.	2	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	7	2	1	1	4	6	1	1	2	3	2	—	23	30		
Gazdasági cseléd.....	240	84	18	2	—	—	—	—	2	4	—	350	201	163	125	129	117	94	72	82	60	63	—	1.106	1.456		
Mezőgazd. munkás.....	1.214	527	74	19	1	1	1	1	1	11	—	1.850	1.227	1.072	717	953	757	535	345	555	515	418	1	7.096	8.946		
Önálló kertész.....	6	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	8	2	2	3	2	4	1	3	2	—	—	—	19	27		
Kertész segéd.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	3	—	3	2	—	—	2	—	12	13		
B) Erdészet.																											
Tisztviselő.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	4	5		
Segédszemélyzet.....	6	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	1	—	4	4	3	2	1	1	4	1	—	21	30		
C) Egyéb őstermelés.																											
Önálló és s.-családtag	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	1	1	3	—	1	3	2	—	12	15		
Segédszemélyzet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	2	2		
I. Összesen....	2.129	1.058	221	70	11	3	3	2	5	29	—	3.531	2.052	2.138	1.877	1.967	1.577	1.110	781	1.210	1.132	1.034	1	14.379	18.410		
II. Bányászat, ipar és forgalom.																											
A) Bányászat.																											
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tisztviselő	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
Segédszemélyzet.....	8	4	—	—	—	—	—	—	1	—	—	13	10	2	2	4	3	6	4	1	2	—	—	34	47		
A) Összesen....	8	4	—	—	—	—	—	—	1	—	—	13	11	2	2	4	3	6	4	1	2	—	—	35	48		

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli		ismeretlen korú	összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
B) Ipar.																											
Asztalos, ács, stb.	91	20	5	1	—	1	—	—	—	—	—	118	98	35	63	84	79	47	36	46	46	25	—	559	677		
Borbély és fodrász....	15	5	2	1	—	—	—	—	—	—	—	23	8	7	8	23	13	11	1	2	3	—	—	76	96		
Czépész és csizmadia..	76	11	6	2	—	1	—	—	—	—	—	96	61	27	31	54	50	32	32	33	28	12	—	359	455		
Koreszmáros, stb.....	15	6	3	4	—	—	—	—	—	—	—	33	18	4	7	11	9	10	5	5	7	6	—	82	115		
Kovács, lakatos, stb..	88	18	10	1	—	—	—	—	—	—	—	117	64	37	60	58	83	44	30	42	16	16	—	450	567		
Kőműves	52	14	4	—	—	—	—	—	—	—	—	70	50	25	23	34	42	35	18	14	10	9	—	290	330		
Könyv- és könyomd....	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	3	1	1	2	5	—	1	2	1	1	—	17	22		
Mészáros és hentes...	11	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	17	9	9	16	15	7	4	2	5	3	3	—	73	90		
Molnár	23	5	3	1	—	—	—	—	—	—	—	32	22	13	13	21	12	12	4	7	6	2	—	117	149		
Pék.....	5	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	9	2	1	3	1	7	2	2	5	1	1	—	25	34		
Szabó, varrónő, stb..	28	3	6	3	—	—	—	—	—	—	—	40	36	19	23	43	33	26	8	18	9	11	—	223	296		
Szűcs.....	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	4	2	4	3	—	1	1	2	1	—	—	23	29		
Takács posztószövő....	13	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	12	6	5	6	6	5	—	4	5	4	—	53	71		
Egyéb iparágak.....	962	72	15	9	2	—	—	—	—	1	—	354	246	108	48	122	141	94	78	53	55	42	1	989	1.342		
Tisztviselők.....	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3	1	3	1	2	—	3	1	2	—	—	18	22		
B) Összesen.....	691	166	63	16	4	2	—	—	—	1	—	943	636	300	303	479	492	324	218	339	193	135	1	3.325	4.268		
C) Kereskedelem.																											
Önálló.....	29	21	14	6	2	—	—	—	—	1	—	73	30	23	35	27	27	15	12	12	22	19	—	223	296		
Tisztviselő	5	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	12	4	2	1	8	7	3	1	3	1	1	—	31	43		
Segédszemélyzet.....	11	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	11	8	2	12	7	7	6	9	2	1	—	65	79		
C) Összesen.....	45	30	15	6	2	—	—	—	—	1	—	99	45	33	38	47	41	25	20	24	25	21	—	319	418		
D) Közlekedés.																											
Önálló.....	2	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	6	7	3	7	7	4	8	3	6	5	1	—	51	57		
Vasúti tisztviselő	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	1	5	5	3	2	4	3	1	1	—	—	25	27		
Posta-, távirdatisztv..	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5	3	1	1	1	2	1	2	—	—	1	—	12	17		
Egyéb tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	1	1	—	—	—	5	5		
Díjnok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	
Vasúti szolgál., stb....	69	18	8	1	—	—	—	—	—	1	—	97	74	30	54	79	64	45	28	27	15	9	—	434	531		
Posta- stb. szolgál....	3	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	8	12	5	5	8	10	6	7	4	1	—	—	58	66		
Egyéb segédszem.	12	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	18	8	15	8	5	15	7	4	8	4	—	—	74	92		
D) Összesen.....	91	30	12	2	—	—	—	—	—	1	—	136	106	68	82	105	97	71	48	47	26	11	—	661	797		
II. Összesen.....	835	330	90	24	6	2	—	—	1	3	—	1.191	798	403	430	635	633	426	290	311	246	167	1	4.340	5.537		
III. Közszolgálat.																											
a) Önállók, tisztv.																											
Állami tisztviselő	1	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	6	2	5	3	7	6	5	2	2	1	3	—	36	43		
Megyei, városi tisztv.	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	3	5	4	3	5	1	1	1	3	—	28	30		
Községi tisztviselő....	2	—	5	2	—	—	—	—	—	—	—	9	—	5	6	2	8	4	1	3	4	2	—	35	44		
Ügyvéd-, segéd-, jelölt	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	3	—	1	—	1	—	—	—	6	8		
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.....	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3	3	2	2	—	1	—	—	1	—	13	15		
Középiskolai tanár....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	2	1	—	—	—	—	6	6		
Népiskolai tanító	8	5	6	—	—	—	—	—	—	1	—	20	9	8	15	17	5	8	4	3	5	2	—	76	96		
Pap, szerzetes, stb. ...	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	2	4	—	1	1	1	2	—	1	—	13	16		
Egyéb közszoigálat ..	5	1	1	3	—	—	—	—	—	—	—	10	2	5	4	4	3	2	1	2	—	—	—	23	33		
b) Díjnok.....	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	—	—	—	3	1	—	1	—	1	—	8	11		
c) Szolga.....	33	13	5	4	—	—	—	1	—	—	—	56	37	16	25	28	29	21	8	21	6	5	—	196	252		
III. Összesen.....	55	20	25	11	—	—	—	1	—	1	—	113	57	47	66	64	63	49	22	36	18	18	—	440	555		
IV. Véderő.																											
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	2	1	1	—	—	—	—	7	7		
Altisztek	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	—	—	5	5	—	—	1	—	—	—	14	16		
Legénység.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1		
VI Összesen.....	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	—	—	7	8	1	1	1	—	—	—	22	24		
V. Különb. napsz....	121	57	6	—	1	—	—	—	—	—	—	185	121	73	49	48	43	17	24	44	30	28	—	477	662		
VI. Házi család	72	17	2	—	—	—	—	—	—	—	—	91	89	26	11	6	10	3	2	5	—	3	—	155	246		
VII. Egyéb foglalk....	148	38	23	21	13	10	9	21	30	39	—	352	113	71	57	60	35	26	18	47	49	71	—	547	899		
Mindössze.....	3.382	1.420	367	120	31	15	12	24	36	72	—	5.465	3.234	2.758	2.490	2.787	2.369	1.622	1.133	1.654	1.475	1.321	2	20.800	26.235		

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60 éven feletti ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60 éven feletti ismeretlen korú	Összesen				
		éves											éves													
		2	3	4	5	6	7	8	9				10	11	12	13	14	15	16	17			18	19		20
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
Östermelés.																										
A) Mezőgazdaság és kertészet.													Keresők.													
Nagybirtokos.....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Középbirtokos.....	—	—	—	—	—	—	—	6	1	4	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
Haszonbérlo.....	—	—	—	—	—	1	—	1	2	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Kisbirtokos (kisbérlo).....	—	14	109	162	149	167	192	562	999	834	—	3.238	—	12	114	63	36	48	44	103	179	192	—	791	4.029	
Kisbirtokos-napsz.....	—	—	24	19	13	23	30	97	133	131	—	470	—	—	14	5	7	5	4	18	23	29	—	105	575	
Részes földműves.....	—	—	1	—	—	—	1	2	3	1	—	8	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	9	
Majores, juhtenyésztő.....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	
Gazdasági tisztviselő.....	—	—	—	—	3	1	1	4	—	2	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	
Gazdasági cseléd.....	—	4	47	37	39	23	25	103	90	90	—	468	—	—	1	—	—	1	2	—	5	2	—	11	479	
Mezőgazd. munkás.....	—	16	155	261	176	133	143	406	579	549	1	2.420	—	16	163	127	94	91	85	187	308	361	—	1.432	3.852	
Önálló kertész.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	
Kertész segéd.....	—	—	3	—	—	—	1	—	—	1	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	
B) Erdészet.																										
Tisztviselő.....	—	—	—	—	1	—	2	1	—	1	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Segédszemélyzet.....	—	—	3	4	1	5	6	21	19	21	—	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80
C) Egyéb östermelés.																										
Önálló és s.-családtag.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Segédszemélyzet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. Összesen.....	—	34	343	483	384	358	401	1.208	1.827	1.688	1	6.727	—	28	292	195	137	145	136	308	515	584	—	2.340	9.067	
II. Bányászat, ipar és forgalom.																										
A) Bányászat.																										
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Segédszemélyzet.....	—	—	24	24	23	18	21	69	48	35	—	262	—	—	2	—	—	—	1	—	—	1	—	4	266	
A) Összesen.....	—	—	24	24	23	18	21	69	49	35	—	263	—	—	2	—	—	—	1	—	—	1	—	4	267	
B) Ipar.																										
Asztalos, ács, stb. ...	—	—	20	30	30	23	34	51	64	43	—	295	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	297	
Borbély és fodrász ..	—	—	7	7	7	2	3	3	2	—	—	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	
Czipész és csizmadia ..	—	2	40	53	37	21	25	54	40	31	—	303	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	303	
Koresmáros, stb.	—	—	3	3	—	3	7	13	12	12	—	53	—	—	1	1	1	1	1	2	3	2	—	12	65	
Kovács, lakatos stb. ..	—	1	35	52	25	22	18	42	50	35	—	280	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	280	
Kőműves.....	—	—	4	16	14	23	19	50	29	22	—	177	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	2	179		
Könyv- és könyvomd.	—	—	—	5	—	1	—	—	—	—	—	6	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	7	
Mészáros és hentes ..	—	—	2	6	2	5	6	9	7	7	—	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44	
Molnár.....	—	—	2	4	1	3	7	9	20	7	—	53	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	54		
Pék.....	—	—	3	1	—	—	5	3	1	1	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	
Szabó, varrónő, stb. ..	—	—	20	25	22	11	12	7	11	8	—	116	—	—	13	17	10	2	12	8	2	3	—	67	183	
Szűcs.....	—	—	1	2	1	1	—	3	3	2	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	
Takács, posztószövő ..	—	—	1	1	—	—	1	1	2	2	—	9	—	—	5	1	—	—	—	—	—	—	—	6	15	
Egyéb iparágak.....	—	5	51	96	65	57	67	153	120	75	—	689	—	2	26	18	13	14	6	28	18	17	—	142	831	
Tisztviselők.....	—	—	—	5	—	2	1	—	1	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	
B) Összesen.....	—	8	189	306	204	174	205	398	362	246	—	2.092	—	2	47	39	24	17	19	38	24	23	—	233	2.325	
C) Kereskedelem.																										
Önálló.....	—	—	—	6	6	12	10	17	20	10	—	87	—	—	—	—	—	—	1	9	5	—	15	102		
Tisztviselő.....	—	—	1	5	8	4	2	1	1	2	—	24	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	25	
Segédszemélyzet.....	—	—	11	17	6	2	1	1	—	1	—	39	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39	
C) Összesen.....	—	—	12	28	20	18	13	19	21	19	—	150	—	—	1	—	—	—	1	9	5	—	16	166		
D) Közlekedés.																										
Önálló.....	—	—	—	—	3	1	5	11	14	7	—	41	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41	
Vasúti tisztviselő ..	—	—	—	—	2	1	1	2	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	
Posta-, táviratbizt.	—	—	1	1	3	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	2	1	1	—	2	—	1	—	7	14	
Egyéb tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	
Díjnok.....	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	

[illegible]

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő													Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves									80 éven felüli	i meretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									80 éven felüli	ismeretlen korú		összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
		2	3	4	5	6	7	8	9	10					11	12	13	14	15	16	17	18	19				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
B) Ipar.																											
Asztalos, ács stb.....	31	14	9	4	-	-	-	-	-	-	-	-	51	29	19	22	18	28	25	15	22	19	19	-	202	253	
Borbély és fodrász....	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	2	1	2	-	-	-	-	7	8	
Czipész és csizmadia ..	28	8	3	1	-	1	-	-	-	-	-	-	41	19	20	14	21	24	11	17	24	7	13	-	170	211	
Koreszmáros stb.,	14	5	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	27	8	7	9	8	6	8	3	3	6	8	-	63	93	
Kovács, lakatos stb. .	32	21	6	1	1	-	-	-	-	-	1	-	62	36	19	15	28	28	15	7	26	8	11	-	193	255	
Közműves.....	23	6	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	31	18	10	8	21	6	14	3	9	4	4	-	97	128	
Könyv- és könyvond. .	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	3	4	
Mészáros és bentes....	3	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	9	3	5	6	4	1	2	-	3	3	2	-	29	33	
Molnár.....	8	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	9	5	4	7	2	4	5	6	5	2	-	49	58	
Pék.....	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	2	-	3	3	-	1	-	-	-	-	9	13	
Szabó, varrónő stb....	9	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	8	6	8	7	3	5	5	8	6	5	-	61	77	
Szűcs.....	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	1	2	-	1	3	-	-	8	9	
Takács, posztószövő..	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	2	1	1	1	1	1	1	1	-	-	-	9	14	
Egyéb iparágak.....	127	40	11	2	-	-	-	-	-	2	-	-	182	133	71	48	46	59	40	39	78	37	21	-	576	758	
Tisztviselők.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	1	5	-	-	-	-	-	12	19	
B) Összesen....																											
281	110	30	14	1	1	-	-	-	2	1	-	-	440	265	167	139	167	166	142	98	177	92	78	-	1.491	1.931	
C) Kereskedelem.																											
Önálló.....	26	18	9	10	-	1	-	-	-	2	-	-	66	27	14	16	18	20	11	10	22	13	17	-	168	234	
Tisztviselő.....	2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	1	1	2	3	1	1	2	-	2	1	-	14	19	
Segédzemélyzet.....	5	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	2	3	1	1	1	-	1	-	-	-	-	9	18	
C) Összesen....																											
33	24	10	10	-	1	-	-	-	-	2	-	-	80	30	18	19	22	22	12	13	22	15	18	-	191	271	
D) Közlekedés.																											
Önálló.....	12	5	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	20	5	6	4	7	3	2	1	3	2	5	-	38	59	
Vasúti tisztviselő	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	4	-	-	2	-	-	-	8	8	
Posta-, táviratbizt. .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	3	-	-	1	-	-	7	7	
Egyéb tisztviselő.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	
Díjnok.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Vasúti szolgál. stb....	31	7	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	40	42	12	11	23	29	21	12	13	5	5	-	178	213	
Posta- stb. szolgál. .	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	1	1	-	3	1	1	1	1	1	-	-	10	15	
Egyéb segédzem.	3	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	1	1	2	5	2	1	4	-	1	-	17	23	
D) Összesen....																											
49	15	5	2	1	-	-	-	-	-	1	-	-	71	51	21	18	35	42	29	15	23	9	11	-	254	325	
II. Összesen....																											
405	164	45	26	2	2	-	-	-	-	3	3	-	650	396	246	195	244	259	206	140	238	138	117	-	2.179	2.829	
III. Közfoglalkozás.																											
a) Önálló, tisztv.																											
Állami tisztviselő	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	7	1	-	4	6	3	2	3	1	1	-	28	29	
Megyei, városi tisztv.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	3	1	-	-	1	1	1	1	-	-	9	10	
Községi tisztviselő	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	4	1	2	1	2	2	-	-	1	1	1	-	11	15	
Ügyvéd-, segéd-, jelölt	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	2	3	
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.....	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	4	2	1	-	-	1	2	-	1	-	14	17	
Középi-kolai tanár ..	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	3	
Népiskolai tanító.....	8	5	7	1	-	-	-	-	-	-	-	-	16	5	8	16	16	9	5	4	7	4	3	-	77	93	
Pap, szerzetes stb....	2	1	4	2	-	-	-	-	-	1	-	-	10	6	2	3	2	4	2	1	2	2	2	-	26	36	
Egyéb közfoglalkozás ..	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-	7	1	-	-	1	-	1	-	1	-	2	-	6	13	
b) Díjnok.....																											
1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	2	1	-	-	-	-	-	-	4	6	
c) Szolga.....																											
5	6	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	13	10	7	8	8	10	10	14	13	6	-	99	114	
III. Összesen....																											
18	14	22	5	-	-	-	-	-	-	3	-	-	62	36	31	30	36	31	22	20	32	22	17	-	277	339	
IV. Véderő.																											
Tisztek és tisztviselők	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1	
Altisztek.....	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2	3	2	1	-	-	-	-	-	8	10	
Legénység.....	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
IV. Összesen....																											
1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	2	3	2	1	-	-	1	-	-	9	12	
V. Különb. napsz.																											
86	43	4	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	134	91	91	33	24	31	22	24	3	34	29	-	417	551	
VI. Házi cseléd. .																											
23	6	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	28	9	4	2	2	3	1	2	1	4	-	56	86	
VII. Egyéb foglalk.																											
58	32	23	22	11	4	7	13	20	32	1	-	-	223	52	41	31	23	9	17	8	22	28	52	-	235	506	
Mindössze....																											
1.336	742	203	84	20	7	10	15	30	52	1	-	-	2.490	1.387	1.408	980	930	887	694	614	1.211	1.248	1.179	1	10.600	13.089	

[illegible]

Foglalkozások megnevezése	Fi													Nő													Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen	
		3	4	5	6	7	8	9	10	11					12	13	14	15	16	17	18	19	20				
Vasúti szolga stb.	—	—	4	10	13	4	10	20	8	2	—	71	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	71	
Posta- stb. szolga.	—	—	1	—	3	3	3	3	2	2	—	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	
Egyéb segédszem.	—	—	1	—	1	2	1	4	5	4	—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	
D) Összesen.	—	—	6	17	20	17	21	38	25	20	—	163	—	—	—	3	1	2	1	—	—	—	—	—	—	170	
II. Összesen.	—	—	13	310	416	309	216	201	467	401	290	2.628	—	—	3	57	64	31	22	23	38	37	16	—	291	2.919	
III. Közfoglalkoztatás.																											
a) Önálló, tisztv.																											
Állami tisztviselő	—	—	—	—	1	4	9	2	2	3	2	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	
Megyei, városi tisztv.	—	—	—	—	1	1	1	2	5	0	3	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	
Községi tisztviselő.	—	—	—	—	7	8	2	4	6	7	4	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38	
Ügyvéd-, segéd-, jelölt	—	—	—	—	2	4	2	1	1	1	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.	—	—	—	—	3	2	1	4	—	2	—	12	—	—	—	—	3	3	5	4	5	2	—	22	34		
Középiskolai tanár.	—	—	—	—	1	2	—	—	1	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4		
Népiskolai tanító.	—	—	—	—	10	8	5	7	8	17	18	75	—	—	—	1	5	5	1	1	1	1	—	15	88		
Pap, szerzetes, stb.	—	—	—	—	—	6	3	1	7	6	6	28	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	30	
Egyéb közfoglalkoztatás ..	—	—	—	—	7	8	7	4	2	7	3	40	—	—	—	—	1	—	2	—	1	1	—	5	45		
b) Díjnok.	—	—	—	—	5	9	11	2	2	7	3	39	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39	
c) Szolga.	—	—	—	—	1	2	7	2	19	24	13	75	—	—	—	1	1	1	—	1	1	1	1	—	7	82	
III. Összesen.	—	—	—	—	13	44	60	36	27	63	72	363	—	—	—	2	7	10	6	7	7	8	3	—	50	413	
IV. Véderő.																											
Tisztok és tisztviselők	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Altisztok.	—	—	—	—	1	8	1	3	1	2	—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	
Legénység.	—	—	—	—	12	1	—	—	—	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	
IV. Összesen.	—	—	—	—	14	9	1	3	1	2	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	
V. Különb. napsz.	—	—	3	37	21	43	33	22	82	92	71	454	—	—	5	53	36	31	33	34	78	101	72	—	445	897	
VI. Házi család.	—	—	1	6	5	2	1	4	1	3	—	23	—	—	16	173	97	52	29	20	24	22	14	—	447	470	
VII. Egyéb foglak.	—	—	—	9	12	16	15	11	19	21	19	122	—	—	—	1	3	5	1	7	13	21	45	1	100	222	
Mindössze.	—	—	70	1.031	1.754	1.232	933	874	2.458	3.020	2.589	14.072	—	—	84	733	578	376	300	303	718	932	722	1	4.806	13.878	
I. Östermelés.																											
A) Mezőgazdaság és kertészet.																											
Nagybirtokos.	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	4	6	
Középbirtokos.	0	2	5	3	—	—	—	—	—	—	—	10	4	2	9	4	7	2	1	4	5	2	—	—	40	56	
Haszonbérlet.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	3	1	1	4	—	—	—	—	—	—	—	10	11	
Kisbirtokos (kisbérlet).	558	426	118	50	6	3	5	1	3	13	—	1.133	580	857	899	771	612	474	338	836	1.022	699	—	7.135	8.321		
Kisbirtokos-napsz.	62	46	12	3	—	—	—	—	2	—	—	125	65	105	70	91	73	49	47	127	101	67	—	795	920		
Részes földműves.	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4	5	1	4	4	3	3	2	34	21	—	81	84		
Majores, juhtenyésztő	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	2	
Gazdasági tisztviselő.	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	1	1	5	1	2	1	2	1	—	—	18	20		
Gazdasági család.	254	97	12	—	1	—	—	—	—	1	—	365	242	206	190	140	142	84	91	142	65	25	—	1.967	1.612		
Mezőgazd., munkás.	1.014	530	79	7	5	1	2	—	1	5	—	1.644	1.023	1.101	720	758	618	427	371	613	577	453	—	6.061	8.305		
Önálló kertész.	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	1	—	3	3	2	1	2	1	1	—	13	22		
Kertész segéd.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	5	6		
B) Erdészet.																											
Tisztviselő.	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	5		
Segédszemélyzet.	11	9	2	—	—	—	—	1	—	1	—	24	8	8	10	17	20	9	12	26	31	23	—	170	194		
C) Egyéb östermelés.																											
Önálló és s.-családtag	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Segédszemélyzet.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
I. Összesen.	1911	1.114	232	65	12	4	7	2	6	20	—	3.373	1.936	2.293	1.847	1.795	1.488	1.053	917	1.754	1.837	1.291	—	16.211	19.584		
II. Bányászat, ipar és forgalom.																											
A) Bányászat.																											
Önálló.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tisztviselő.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	2	2	—	—	—	5	6		
Segédszemélyzet.	19	11	7	—	—	—	—	—	1	—	—	38	29	15	12	19	14	14	5	23	14	10	—	155	193		
A) Összesen.	20	11	7	—	—	—	—	—	1	—	—	39	29	16	12	19	14	14	7	25	14	10	—	160	199		

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												60 éven felüli ismertlen korú	összesen	10 és nő együtt
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismertlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismertlen korú	összesen			
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
B) Ipar.																											
Asztalos, ács, stb.	45	16	5	3	—	—	—	—	—	—	1	—	70	37	47	27	42	46	32	18	20	24	18	—	311	381	
Borbély és fodrász....	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3	2	5	1	—	—	2	1	1	—	—	15	16	
Cipész és csizmadia..	46	25	6	1	1	—	—	—	—	—	—	—	79	44	31	27	33	27	24	20	20	15	—	266	345		
Korcsmáros, stb.	14	1	0	2	2	—	—	—	—	—	—	—	23	15	4	8	8	10	4	1	0	1	5	—	62	87	
Kovács, lakatos, stb..	41	10	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	59	30	25	33	20	38	18	22	12	12	18	—	225	297	
Kőműves.....	20	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	22	10	13	15	27	13	8	12	4	7	—	—	131	153	
Könyv- és könyomd..	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	1	—	1	—	—	1	1	—	—	5	7	
Mészáros és hentes..	4	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	9	7	7	7	6	5	1	1	2	1	3	—	40	43	
Molnár.....	13	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	17	9	9	5	7	6	5	2	2	6	3	—	47	61	
Pék.....	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	11	2	—	1	2	1	—	1	1	—	—	19	21	
Szabó, varrónő, stb..	14	9	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	28	12	11	14	15	15	8	3	7	9	7	—	101	129	
Szűcs.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	5	2	—	1	—	1	2	2	—	15	16	
Takács, posztószövő.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	
Egyéb iparágak.....	94	30	4	2	—	—	—	—	1	—	1	—	132	86	40	38	44	45	34	16	31	20	19	1	374	508	
Tisztviselők.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	4	8
B) Összesen.....																											
	298	99	32	15	3	—	—	1	—	2	—	436	267	192	184	215	210	141	91	117	104	98	1	1.620	2.076		
C) Kereskedelem.																											
Őnálló.....	42	20	15	6	—	—	—	—	—	1	—	84	38	28	36	26	18	22	21	18	16	14	—	237	321		
Tisztviselő.....	1	1	1	1	—	—	1	—	—	—	—	5	—	2	1	2	2	3	—	2	—	—	—	12	17		
Segédzemélyzet.....	7	6	2	—	—	—	—	—	—	—	—	15	5	5	3	5	4	5	1	1	1	1	—	31	46		
C) Összesen.....																											
	50	27	18	7	—	—	1	—	—	1	—	104	43	35	40	33	24	30	22	21	17	15	—	280	359		
D) Közlekedés.																											
Őnálló.....	10	5	2	2	—	—	—	—	—	—	—	19	5	11	12	7	5	2	2	10	7	6	—	67	86		
Vasúti tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	0	0		
Posta-, táviratbizt.	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	1	—	2	1	1	—	—	—	1	—	6	6		
Egyéb tisztviselő.....	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	4	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	3	7		
Díjnok.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1		
Vasúti szolga, stb.	25	7	1	1	—	—	—	—	—	—	—	34	33	15	18	24	21	19	12	11	3	6	—	162	190		
Posta- stb. szolga....	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	1	3	2	2	3	2	—	—	—	—	—	13	16		
Egyéb segédzem.	4	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	8	1	7	4	3	5	3	5	3	1	3	—	35	43		
D) Összesen.....																											
	42	14	7	4	—	2	—	—	—	2	—	71	42	37	38	40	38	27	19	25	11	16	—	293	369		
II. Összesen.....																											
	410	151	64	26	3	2	1	1	1	5	—	664	381	280	274	307	286	212	139	188	146	139	1	2.353	3.017		
III. Közfoglalkozás.																											
a) Őnálló, tisztv.																											
Állami tisztviselő.....	2	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	7	4	2	2	4	2	5	1	2	2	—	—	24	31		
Megyei, városi tisztv.	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	3	3	2	3	1	3	2	3	2	1	1	—	21	26		
Községi tisztviselő....	3	2	3	2	1	—	—	—	—	—	—	11	2	3	4	4	3	1	1	2	—	1	—	26	37		
Ügyvéd-, segéd-, jelölt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
Orvos, gyógyszerész	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
és szülésznő.....	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	3	2	2	4	3	1	1	—	—	2	2	—	17	20		
Középiskolai tanár.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	3	3		
Népiskolai tanító.....	6	4	9	6	1	—	—	—	—	—	—	23	12	3	16	14	9	4	6	4	5	6	—	79	103		
Pap, szerzetes, stb....	5	2	8	7	—	—	—	—	1	—	—	23	3	6	11	10	6	1	2	2	2	—	—	43	60		
Egyéb közfoglalkozat..	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	6	3	3	5	—	1	2	—	3	—	20	23		
b) Díjnok.....																											
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	3	—	1	—	1	—	—	—	—	—	7	7	
c) Szolga.....																											
	15	6	3	2	—	—	—	—	1	—	—	27	17	26	9	14	15	11	11	7	12	8	—	130	157		
III. Összesen.....																											
	33	16	29	20	2	—	—	2	1	—	—	103	47	56	55	54	47	25	26	21	24	22	—	377	484		
IV. Véderő.																											
Tisztek és tisztviselők	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Altisztek.....	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	1	1	3	4	—	1	—	—	—	—	12	17		
Legénység.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
IV. Összesen.....																											
	6	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	7	2	1	1	4	4	—	1	—	—	—	—	13	20		
V. Különb. napsz.																											
	76	60	12	2	—	—	—	—	—	3	—	153	72	87	46	29	37	25	22	42	44	30	—	434	581		
VI. Hazi cseléd.....																											
	54	12	2	—	—	—	—	—	—	1	—	69	38	22	8	4	4	5	4	5	4	3	—	93	161		
VII. Egyéb foglalk.																											
	67	20	15	14	7	5	6	14	12	21	—	181	60	39	29	22	19	14	14	25	36	50	—	308	439		
Mindössze.....	2.557	1.373	354	128	24	11	14	19	20	50	—	4.550	2.536	2.778	2.260	2.215	1.885	1.333	1.124	2.031	2.038	1.524	1	19.789	24.333		

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú összesen				
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	14			15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49							
		3	4	5	6	7	8	9	10	11			12	13	15	16	17	18	19	20	21		22	23		24
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
I. Őstermelés.																										
A) Mezőgazdaság és kertészet.																										
Nagybirtokos.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Középbirtokos.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Haszonbérletos.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kisbirtokos (kisbérletos).....	10	311	617	508	398	434	1.120	1.315	827	5.540	—	—	15	238	218	176	139	120	221	239	171	1	1.538	7.078	—	—
Kisbirtokos-napsz.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Részes földműves.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Majoros, juhtenyésztő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gazdasági tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gazdasági eselőd.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mezőgazd. munkás.....	19	306	589	503	353	293	781	1.006	750	4.600	—	—	16	200	328	256	136	133	252	324	224	—	1.929	6.520	—	—
Önálló kertész.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kertész segéd.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
B) Erdészet.																										
Tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Segédszemélyzet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
C) Egyéb őstermelés.																										
Önálló és s.-családtag.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Segédszemélyzet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. Összesen.....	35	680	1.301	1.085	806	788	2.070	2.509	1.706	10.980	—	—	34	563	560	444	283	253	493	525	410	1	3.621	14.601	—	—
II. Bányászat, ipar és forgalom.																										
A) Bányászat.																										
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Segédszemélyzet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A) Összesen.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
B) Ipar.																										
Asztalos, ács, stb.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Borbély és fodrász.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Czipész és csizmadia.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Koreszmáros, stb.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kovács, lakatos stb.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kőműves.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Könyv- és könyvnyomd.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mészáros és hentes.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Molnár.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pék.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szabó, varrónő, stb.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szűcs.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Takács, posztószövő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Egyéb iparágak.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tisztviselők.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—							

f) Tisza-Maros szöge (tj. városok nélkül.)

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő													Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli	ismeretlen korú		összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
Vasúti szolga, stb....	—	—	4	2	9	13	8	12	7	7	—	62	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	62		
Posta- stb. szolga....	—	—	—	—	—	3	4	3	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10		
Egyéb segédszem....	—	—	—	1	3	2	—	7	10	3	—	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26		
D) Összesen....	—	—	5	12	18	19	20	29	21	15	—	139	—	—	—	3	1	1	—	—	—	1	—	6	145		
II. Összesen....	—	16	328	551	400	261	224	512	452	226	—	2.970	—	3	64	54	26	16	18	21	19	19	—	240	3.210		
III. Községi szolgálat.																											
a) Önkéntes, tisztv.																											
Állami tisztviselő....	—	—	—	3	4	3	3	3	5	—	—	91	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	91		
Megyei, városi tisztv.	—	—	—	1	1	1	4	—	4	—	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11		
Községi tisztviselő....	—	—	—	4	4	8	3	10	5	1	—	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33		
Ügyvéd, -segéd, -jelölt	—	—	—	1	3	2	1	1	2	1	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11		
Orvos, gyógyszerész és szülésznő....	—	—	—	2	1	—	—	3	2	—	—	8	—	—	—	2	—	2	3	2	2	—	11	—	10		
Középiskolai tanár....	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4		
Népiskolai tanító....	—	—	—	7	14	10	6	11	7	11	—	66	—	—	2	6	3	—	1	—	3	—	15	—	81		
Pap, szerzetes, stb....	—	—	—	2	7	1	4	10	6	5	—	35	—	—	2	—	—	2	—	2	—	—	6	—	41		
Egyéb közszolgálat....	—	—	—	1	1	2	—	3	1	1	—	9	—	—	3	1	2	1	1	—	—	—	8	—	17		
b) Díjnok....	—	—	—	3	11	6	12	6	11	5	2	56	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56		
c) Szolga....	—	—	—	1	1	1	9	6	24	24	20	86	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	87		
III. Összesen....	—	—	4	33	44	49	33	76	61	42	—	342	—	—	3	11	6	2	6	4	4	5	—	41	383		
IV. Védő.																											
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2		
Altisztek.....	—	—	—	1	3	8	8	2	3	1	—	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26		
Legénység.....	—	—	—	1	5	1	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7		
IV. Összesen....	—	—	2	5	9	8	2	4	1	1	—	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33		
V. Különb. napsz....	—	1	36	72	49	42	37	96	135	80	—	553	—	3	32	52	32	22	29	51	42	55	—	318	877		
VI. Házi cseléd....	—	1	2	4	5	2	—	2	5	2	—	23	—	9	107	75	33	19	12	21	7	8	—	291	314		
VII. Egyéb foglalk....	—	—	4	15	20	7	5	15	17	17	—	100	—	—	1	4	2	1	2	4	11	11	—	36	136		
Mindössze....	—	53	1.656	1.939	1.612	1.175	1.039	2.775	3.130	2.074	—	15.093	—	48	770	756	643	343	325	594	638	503	1	4.547	19.590		
I. Östermelés.																											
A) Mezőgazdaság és kertészet.																											
Nagybirtokos.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3		
Középbirtokos.....	—	2	1	3	2	—	—	—	—	—	—	8	1	3	7	3	2	1	—	1	—	3	—	—	21		
Haszonbérlet.....	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3		
Kisbirtokos (kisbérlet)	580	466	140	26	9	2	—	5	2	17	—	1.247	625	826	1.007	1.034	859	589	407	857	876	549	—	7.679	8.926		
Kisbirtokos-napsz....	41	33	4	1	—	—	—	—	—	—	—	79	31	58	34	70	51	45	28	63	43	—	—	488	557		
Részes földműves....	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	5	8	9	9	6	1	6	5	1	—	52	56		
Majoros, juhtenyésztő	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Gazdasági tisztviselő.	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	2	3	1	—	—	1	—	1	—	8	11		
Gazdasági cseléd....	100	49	8	—	—	—	—	—	—	—	—	157	110	79	64	44	62	40	38	53	30	17	—	537	604		
Mezőgazd. munkás....	696	334	57	5	3	—	—	1	1	11	—	1.108	698	631	515	564	479	351	241	356	414	249	—	4.498	5.606		
Önkéntes kertész....	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	1	2	—	1	—	—	1	—	—	6	9		
Kertész segéd.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	1	—	—	1	—	—	—	5	7		
B) Erdészet.																											
Tisztviselő.....	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	4		
Segédszemélyzet....	5	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	11	10	12	9	9	5	7	3	4	5	5	—	69	80		
C) Egyéb östermelés.																											
Önkéntes és s.-családtag	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
Segédszemélyzet....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
I. Összesen....	1.430	886	222	35	12	2	—	6	3	28	—	2.624	1.483	1.617	1.643	1.790	1.469	1.040	719	1.343	1.394	863	—	13.371	15.990		
II. Bányászat, ipar és forgalom.																											
A) Bányászat.																											
Önkéntes.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Segédszemélyzet....	17	10	2	—	—	—	—	—	—	—	—	29	14	16	16	27	19	16	10	9	12	6	—	145	171		
A) Összesen....	17	10	2	—	—	—	—	—	—	—	—	29	14	16	16	27	19	16	10	9	12	6	—	145	171		

Eltartottak.

f) Tisza-Maros szöge (tj. városok nélkül.)

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves								60 éven feletti	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves								60 éven feletti	ismeretlen korú	összesen		
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
B) Ipar.																										
Asztalos, ác stb.....	25	8	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34	21	23	25	42	39	20	17	23	22	13	—	245	279
Borbély és fodrász....	15	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	15	4	9	22	11	10	7	7	0	1	—	92	111
Czipész és csizmadia..	10	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	15	16	14	32	31	18	9	13	12	5	—	165	185
Korcsmáros stb.....	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	10	6	11	3	6	6	3	5	4	4	—	58	62
Kovács, lakatos, stb..	25	14	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	26	19	27	47	46	26	16	23	12	11	—	253	293
Kőműves.....	16	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	22	9	7	13	17	12	9	8	9	8	4	—	96	118
Könyv- és könyvmd..	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	1	—	—	1	—	—	—	5	6
Mészáros és hentes ..	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	5	3	5	3	10	1	2	1	1	4	—	35	40
Molnár.....	5	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	11	4	4	4	7	9	8	8	6	3	4	—	57	68
Pék.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	1	2	2	1	—	1	2	—	—	14	15
Szabó, varrónő stb..	15	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	11	7	7	19	14	9	4	5	4	5	—	85	103
Szűcs	3	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	4	5	5	4	—	1	—	—	—	—	28	33
Takács, posztószövő..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	7	7
Egyéb iparágak.....	56	24	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	82	38	47	42	44	56	31	27	38	24	14	—	361	443
Tisztviselők.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	2	—	1	—	—	4	5
B) Összesen.....	178	69	12	3	1	—	—	—	—	—	—	—	263	159	141	163	246	247	145	103	134	99	68	—	1.505	1.768
C) Kereskedelem.																										
Önálló.....	16	5	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	31	12	16	22	28	33	17	12	15	4	5	—	164	195
Tisztviselő	1	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	6	1	—	1	—	2	3	2	2	3	—	—	14	20
Segédszemélyzet.....	4	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	2	2	3	6	3	1	—	1	3	—	—	27	33
C) Összesen.....	21	6	9	7	—	—	—	—	—	—	—	—	43	15	18	26	34	39	22	16	17	7	11	—	205	248
D) Közlekedés.																										
Önálló	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	5	5	5	—	2	3	3	—	—	25	27
Vasúti tisztviselő....	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	2	5	1	—	—	1	—	—	10	12
Posta-, távírdatisztv..	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	2	1	2	1	—	1	2	—	—	—	10	12
Egyéb tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Díjnok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Vasúti szolgálta stb....	14	3	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	22	16	7	10	17	22	11	12	6	4	6	—	111	133
Posta- stb. szolgálta....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	2	1	—	—	1	1	—	7	8
Egyéb segédszem.....	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	4	4	2	7	2	3	5	4	—	—	35	39
D) Összesen.....	21	5	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	33	23	16	20	28	42	16	18	16	13	7	—	199	232
II. Összesen.....	237	90	27	13	1	—	—	—	—	—	—	—	368	211	191	225	335	347	199	147	176	131	92	—	2.054	2.422
III. Közfoglalkoztatás.																										
a) Önállók, tisztviselők.																										
Állami tisztviselő....	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	1	2	3	2	3	2	2	2	—	—	17	21
Megyei, városi tisztviselő	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	1	—	2	1	1	1	—	—	1	1	—	8	14
Községi tisztviselő....	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	3	4	2	10	3	2	1	—	2	—	28	31
Ügyvéd-, segéd-, jelölt	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	1	—	1	1	—	—	—	5	6
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	—	3	1	—	—	—	—	1	—	10	10
Középiskolai tanár....	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	1	—	—	1	—	2	—	—	—	5	7
Népiskolai tanító.....	5	4	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	14	1	6	14	14	12	5	2	2	3	3	—	62	76
Pap, szerzetes stb....	3	1	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	9	5	2	3	7	4	2	3	4	2	2	—	34	43
Egyéb közfoglalkoztatás	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	2	1	—	—	1	2	—	—	7	9
b) Díjnok.....	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	3	2	1	3	3	6	2	3	1	1	—	—	22	25
c) Szolgálat.....	7	8	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	18	8	14	5	12	19	11	9	12	6	6	—	102	120
III. Összesen.....	25	13	17	5	—	—	—	1	—	1	—	—	62	21	31	35	48	56	29	21	26	18	15	—	300	362
IV. Véderő.																										
Tisztok és tisztviselők	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	5	5
Altisztok.....	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	1	2	3	4	1	—	1	2	1	—	17	19
Legénység.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV. Összesen.....	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	1	2	6	4	1	—	3	2	1	—	22	24
V. Különb. napsz.....	60	30	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	98	44	53	68	55	53	27	19	38	43	23	—	423	521
VI. Házi cseléd.....	13	8	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	9	6	5	2	—	—	—	1	1	—	—	24	46
VII. Egyéb foglalkoztatás	26	13	13	6	12	3	2	13	12	20	—	—	120	30	9	20	17	24	8	8	15	27	29	—	187	307
Összesen.....	1.792	1.041	287	60	25	5	3	19	15	49	—	—	3.286	1.800	1.908	2.003	2.253	1.953	1.304	914	1.601	1.416	1.028	—	16.381	19.677

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli	ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli		ismeretlen korú	Összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
I. Őstermelés.																											
A) Mezőgazdaság és kertészet.													Keresők.														
Nagybirtokos.....	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	3	5		
Középbirtokos.....	—	—	—	1	1	2	—	—	1	4	4	13	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	14	1		
Haszonbérlet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Kisbirtokos (kisbérlet).....	—	9	246	513	531	330	404	1166	1612	1570	2	6.426	—	35	323	309	255	176	170	370	480	443	—	2.561	8.987		
Kisbirtokos-napsz.....	—	1	93	46	53	57	38	127	189	192	—	796	—	5	21	29	14	19	13	42	60	38	—	241	967		
Részes földműves.....	—	—	1	2	2	2	3	2	3	2	—	17	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	19		
Majoros, juhtenyésztő.....	—	—	—	—	1	—	—	1	2	2	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6		
Gazdasági tisztviselő.....	—	—	—	1	1	1	—	—	3	1	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7		
Gazdasági eszelő.....	—	7	25	47	20	7	14	37	25	29	—	211	—	—	10	2	—	—	—	—	1	—	—	13	224		
Mezőgazd. munkás.....	—	17	348	576	415	274	218	624	850	791	—	4.119	—	23	309	358	270	167	143	407	564	486	—	2.727	6.386		
Önálló kertész.....	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3		
Kertész segéd.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2		
B) Erdészet.																											
Tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3		
Segédszemélyzet.....	—	1	5	15	13	6	8	24	19	16	—	107	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	3	110		
C) Egyéb őstermelés.																											
Önálló és s.-családtag.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Segédszemélyzet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
I. Összesen.....																											
—	—	28	648	1.200	1.037	729	687	1.985	2.710	2.609	2	11.635	—	63	665	699	540	362	326	821	1.105	971	—	5.552	17.187		
II. Bányászat, ipar és forgalom.																											
A) Bányászat.																											
Önálló.....	—	—	—	—	—	1	1	—	—	0	2	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Segédszemélyzet.....	—	1	32	53	29	17	20	52	55	32	—	291	—	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	2	291		
A) Összesen.....																											
—	—	1	32	53	30	18	20	56	61	34	—	303	—	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	3	308		
B) Ipar.																											
Asztalos, ác, stb.	—	1	28	58	40	23	17	60	48	38	—	313	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	314		
Borbély és fodrász.....	—	—	3	5	6	3	5	1	1	1	—	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25		
Czipész és csizmadia.....	—	4	39	111	61	26	36	69	60	22	—	423	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	423		
Korcsmáros stb.	—	1	2	7	5	6	6	19	17	11	—	74	—	—	1	2	3	2	—	6	2	—	—	10	96		
Kovács, lakatos stb.	—	1	32	50	39	16	25	41	38	26	—	208	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	263		
Kőműves.....	—	3	12	16	14	10	25	20	9	—	—	109	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	116		
Könyv- és könyvond.....	—	—	1	4	4	2	6	2	—	1	—	20	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1		
Mészáros és hentes.....	—	1	3	4	2	4	11	8	5	—	—	42	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	45		
Molnár.....	—	—	2	4	5	5	4	18	13	5	—	50	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	51		
Pék.....	—	—	1	—	5	5	—	7	4	1	—	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	23		
Szabó, varrónő, stb.	—	1	29	35	24	23	7	9	16	6	—	150	—	1	12	32	17	6	6	12	1	1	—	88	233		
Szűcs.....	—	—	7	10	10	3	1	6	6	5	—	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4		
Takács, posztolász.....	—	—	2	2	2	1	4	9	8	3	—	31	—	2	10	6	3	—	—	1	—	—	—	23	5		
Egyéb iparágak.....	—	—	31	61	47	38	39	99	92	36	—	443	—	—	9	14	10	9	5	6	10	4	—	67	511		
Tisztviselők.....	—	—	—	1	3	3	2	2	3	2	—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1		
B) Összesen.....																											
—	—	9	183	364	269	172	166	378	334	171	—	2.046	—	3	33	55	33	17	11	28	13	7	—	200	2.244		
D) Kereskedelem.																											
Önálló.....	—	—	—	5	11	6	12	29	25	17	—	105	—	—	—	1	1	2	2	4	4	—	—	18	12		
Tisztviselő.....	—	—	2	5	7	8	2	5	2	1	—	32	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	3		
Segédszemélyzet.....	—	1	20	27	22	4	5	10	7	1	—	103	—	—	5	2	2	1	1	2	—	1	—	15	11		
C) Összesen.....																											
—	—	1	26	37	40	18	19	44	34	19	—	240	—	—	5	4	4	3	3	6	4	5	—	34	27		
D) Közlekedés.																											
Önálló.....	—	—	—	1	3	2	2	8	5	2	—	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2		
Vasúti tisztviselő.....	—	—	—	—	—	1	2	2	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Posta-, táviratbizt.	—	—	—	2	—	—	1	2	1	3	—	9	—	—	1	2	5	—	1	—	—	—	—	9	1		
Egyéb tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Díjazók.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen			
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59							
		1	2	3	4	5	6	7	8	9				10	11	12	13	14	15	16	17	18				19	20
Vasúti szolga stb.	—	—	4	8	6	8	11	17	8	10	—	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	72
Posta- stb. szolga.	—	—	—	4	—	—	2	1	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Egyéb segédszem.	—	—	—	1	2	2	1	9	9	—	—	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
D) Összesen.	—	—	4	14	13	15	19	39	23	17	—	144	—	—	1	2	5	—	1	—	—	—	—	—	—	9	153
II. Összesen.	—	11	247	468	352	223	224	517	432	241	—	2.735	—	3	39	62	42	21	15	34	18	13	—	—	246	2.981	
III. Közfoglalat.																											
a) Önálló, tisztv.																											
Állami tisztviselő.	—	—	—	4	10	7	7	12	5	3	—	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48
Megyei, városi tisztv.	—	—	—	1	3	5	6	4	5	6	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30
Községi tisztviselő.	—	—	—	5	3	10	5	10	8	1	—	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42
Ügyvéd-, segéd-, jelölt	—	—	—	1	6	2	—	2	1	1	—	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.	—	—	—	1	3	2	—	3	2	2	—	15	—	—	—	2	2	1	1	3	4	3	—	—	10	29	
Középiskolai tanár.	—	—	—	1	1	—	1	2	—	1	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	
Népiskolai tanító.	—	—	1	14	16	6	10	13	10	12	—	82	—	—	1	3	9	1	1	1	1	—	—	—	17	99	
Pap, szerzetes, stb.	—	—	—	1	6	7	7	19	10	9	—	68	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	68	
Egyéb közfoglalat.	—	—	—	1	4	1	2	5	2	3	—	18	—	—	1	1	—	2	2	1	—	—	—	—	7	25	
b) Díjnok.	—	—	—	2	9	5	4	4	10	9	—	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45	
c) Szolga.	—	—	—	1	4	9	4	11	14	18	—	79	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	2	51	
III. Összesen.	—	—	4	42	66	48	53	94	79	58	—	444	—	—	2	7	11	2	5	6	6	5	—	—	42	486	
IV. Védőrő.																											
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	1	1	1	—	—	1	3	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	
Altisztek.	—	—	—	6	14	7	8	3	2	6	—	46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46	
Logénység.	—	—	—	40	2	—	1	—	—	—	—	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43	
IV. Összesen.	—	—	—	47	17	8	9	3	3	9	—	96	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	96	
V. Különb. napsz.	—	2	46	84	64	36	45	134	136	113	—	660	—	2	51	57	51	39	40	81	83	73	—	—	477	1.137	
VI. Házi cseléd.	—	—	6	4	4	2	2	1	3	—	—	22	—	10	118	90	33	16	6	15	19	7	—	—	314	336	
VII. Egyéb foglalk.	—	—	13	16	11	14	9	23	17	16	1	122	—	—	6	5	5	5	5	18	13	30	—	—	85	207	
IV. Mindössze.	—	41	984	1.861	1.551	1.030	1.027	2.759	3.400	3.046	3	15.714	—	1	76	831	830	632	445	316	975	1.244	1.099	—	6.716	22.430	
I. Östermelés.																											
A) Mezőgazdaság és kertészet.																											
Nagybirtokos.	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	3	1	—	—	1	—	—	—	—	—	5	7	
Középbirtokos.	—	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	8	1	4	7	2	1	2	2	—	2	—	—	23	31		
Haszonbérlo.	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kisbirtokos (kisbérlo) 716	541	234	105	24	—	—	—	2	2	6	—	1.630	734	901	948	836	663	483	422	919	1.064	853	2	7.905	9.535		
Kisbirtokos-napsz.	82	68	19	14	2	1	—	—	—	1	—	157	62	111	126	112	84	69	50	101	130	97	—	942	1.129		
Részes földműves.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	2	—	—	1	1	3	—	—	13	13		
Majoros, juhtenyésztő	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	1	4	4	—	2	—	—	1	1	—	—	13	19		
Gazdasági tisztviselő.	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	2	3	2	2	—	1	1	—	—	13	15		
Gazdasági cseléd.	32	23	3	—	1	—	—	—	—	1	—	60	29	42	31	21	21	14	10	28	30	10	—	236	296		
Mezőgazd. munkás.	301	238	60	9	3	—	3	1	2	—	—	757	440	462	341	265	196	149	140	278	359	228	—	2.858	3.615		
Önálló kertész.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	1	—	—	2	—	—	—	7	7		
Kertész segéd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
B) Erdészet.																											
Tisztviselő.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
Segédszemélyzet.	30	10	3	—	—	—	—	—	—	—	—	43	25	20	13	8	10	9	6	8	8	4	—	111	154		
C) Egyéb östermelés.																											
Önálló és s.-családtag	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Segédszemélyzet.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
I. Összesen.	1259	934	325	132	30	1	3	3	4	8	—	2.697	1295	1.639	1.477	1.241	982	729	632	1.336	1.597	1.198	2	12.128	14.825		
II. Bányászat, ipar és forgalom.																											
A) Bányászat.																											
Önálló.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	1	—	2	1	2	—	—	9	10		
Tisztviselő.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	9	2		
Segédszemélyzet.	45	22	8	1	—	—	—	—	—	1	—	77	50	34	34	37	27	23	10	24	18	11	—	282	359		
A) Összesen.	46	22	8	1	—	—	—	—	—	1	—	78	51	35	35	38	28	29	19	26	19	13	—	293	371		

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60 éven felüli ismeretlen korú	összesen				
		éves											éves													
I	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
B) Ipar.																										
Asztalos, ác sfb....	28	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42	27	18	25	26	13	13	16	15	5	7	—	165	307	
Borbély és fodrász..	6	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	7	2	—	—	6	3	5	4	1	—	—	23	26		
Czipész és csizmadia	27	12	1	2	—	—	—	—	—	—	—	42	23	31	22	36	28	18	17	13	11	10	—	221	260	
Koreszmáros, stb....	11	8	3	2	1	—	1	—	—	—	—	26	10	12	7	9	9	6	2	9	5	7	—	76	102	
Kovács, lakatos, stb.	37	14	4	1	—	—	—	—	—	—	—	50	24	21	23	21	29	15	9	20	11	15	—	188	244	
Kömíves.....	15	8	2	1	—	—	—	—	—	1	—	27	19	11	7	9	11	8	3	5	7	5	—	85	113	
Könyv- és könyvműd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	4	4	
Mészáros és hentes..	5	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	8	2	5	4	5	5	2	2	2	4	2	—	33	41	
Molnár.....	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	6	5	6	4	9	1	5	7	4	4	—	51	53	
Pék.....	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	2	2	—	1	3	—	—	1	—	12	19	
Szabó, varrónő stb...	12	4	2	1	—	—	—	—	—	—	—	19	4	6	3	12	7	6	5	3	1	3	—	50	62	
Szücs.....	1	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	7	4	4	6	5	3	2	2	3	3	1	—	32	42	
Takács, posztoszővő.	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	2	1	5	4	4	1	4	0	2	1	—	30	37	
Egyéb iparágak.....	57	18	8	4	—	—	—	—	—	—	—	87	49	45	32	40	30	32	13	19	26	17	—	303	360	
Tisztviselők.....	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	1	1	3	3	—	—	—	—	—	—	12	11	
B) Összesen.....	214	85	23	11	1	—	2	—	—	1	—	337	189	161	143	182	156	109	84	106	79	76	—	1.285	1.622	
C) Kereskedelem.																										
Önálló.....	10	11	9	8	—	—	—	1	—	—	—	39	17	14	19	18	11	11	8	15	10	10	—	133	170	
Tisztviselő.....	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1	3	2	2	4	1	—	—	2	—	17	20	
Segédzemélyzet.....	7	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	6	1	3	3	7	3	2	4	—	—	—	29	38	
C) Összesen.....	19	13	10	8	—	—	—	1	—	—	—	51	24	16	25	24	20	18	11	19	10	12	—	179	230	
D) Közlekedés.																										
Önálló.....	6	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	8	2	2	4	4	2	5	3	2	1	—	—	25	36	
Vasúti tisztviselő....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6	—	—	2	—	1	—	12	13	
Posta-, távirdatisztv..	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	1	1	3	1	—	1	1	—	—	9	11	
Egyéb tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	
Díjnok.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Vasúti szolgál. stb....	9	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	10	20	9	8	14	14	17	7	9	5	3	—	106	129	
Posta- stb. szolgál....	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	6	1	2	3	4	—	3	1	1	—	22	25	
Egyéb segédzem.....	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	7	6	5	1	1	2	2	4	2	3	—	33	38	
D) Összesen.....	21	10	2	—	—	—	—	—	—	1	—	34	30	27	20	23	29	29	12	21	10	8	—	209	243	
II. Összesen.....	300	130	43	20	1	—	2	1	—	3	—	500	294	239	223	267	233	185	126	172	118	109	—	1.966	2.466	
III. Közfoglalkozás.																										
a) Önálló, tisztv.																										
Állami tisztviselő....	3	3	2	2	—	—	—	—	—	—	—	10	3	1	5	5	4	9	4	5	3	3	—	42	55	
Megyei, városi tisztv.	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	4	1	1	1	3	4	1	1	2	2	—	—	16	20	
Községi tisztviselő....	3	3	4	2	—	—	—	—	—	—	—	12	2	2	7	3	2	2	2	2	2	3	—	27	30	
Ügyvéd-, segéd-, -jelölt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	1	1	—	—	5	7	
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	2	3	2	1	1	1	—	1	—	—	11	14	
Középiskolai tanár....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	3	
Népiskolai tanító.....	9	4	13	4	—	—	—	—	—	—	—	30	11	6	14	17	22	7	2	10	1	5	—	95	122	
Pap, szerzetes stb....	8	2	12	8	—	—	—	—	—	—	—	30	8	7	21	20	4	3	6	11	10	8	—	98	128	
Egyéb közfoglalkozat...	3	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	6	3	2	2	2	2	1	3	3	2	1	—	21	27	
b) Díjnok.....	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	1	1	3	2	4	1	1	2	—	—	15	19	
c) Szolga.....	9	8	5	1	—	—	—	—	—	—	—	23	11	12	16	13	5	9	10	13	5	4	—	98	121	
III. Összesen.....	39	23	40	20	—	—	—	—	—	—	—	122	39	36	70	69	47	38	30	48	29	24	—	430	553	
IV. Véderő.																										
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	1	—	1	—	5	5	
Altisztek.....	5	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	8	1	—	1	6	6	5	5	—	—	1	—	23	31	
Legénység.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
IV. Összesen.....	5	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	8	2	1	1	6	7	6	5	1	—	2	—	29	37	
V. Különb. napsz.	63	38	10	—	1	—	—	—	—	—	—	112	54	63	41	21	14	12	14	30	25	20	—	294	408	
VI. Ház. család.....	12	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	14	11	5	3	5	1	—	1	1	1	1	—	29	43	
VII. Egyéb foglalk.	18	9	10	7	7	4	1	14	14	9	—	93	15	16	19	18	8	6	7	14	17	23	1	144	237	
Mindössze.....	1.896	1.137	427	173	39	5	6	18	19	20	—	3.546	1.710	1.999	1.834	1.627	1.232	976	813	1.602	1.787	1.377	3	15.020	18.583	

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												7 éven aluli 60 éven felüli összesen	7 éven aluli 60 éven felüli összesen	7 éven aluli 60 éven felüli összesen	7 éven aluli 60 éven felüli összesen		
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli					ismeretlen korú	összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26					
I. Östermelés.																														
A) Mezőgazdaság és kertészet.																														
Nagybirtokos.....	—	—	—	—	1	—	1	—	2	6	—	10	—	—	—	—	1	—	1	—	3	—	5	15						
Középbirtokos.....	—	1	4	10	9	8	7	23	23	42	—	132	—	—	1	1	7	2	3	2	6	—	25	157						
Haszonbérlet.....	—	—	—	1	—	3	2	7	4	2	—	19	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	5	23						
Kisbirtokos (kisbérlet).....	106	1479	2691	2436	2020	2196	5868	8525	8418	333	742	—	163	1409	1146	871	710	673	1444	5092	2025	1	10.534	44.970						
Kisbirtokos-napsz.....	10	123	205	234	219	235	635	933	898	—	3.542	—	20	171	105	63	84	63	143	224	170	—	1.045	4.587						
Részes földműves.....	—	1	3	10	4	7	10	17	18	11	—	81	—	—	2	—	—	—	1	1	1	4	10	91						
Majoros, juhtenyésztő.....	—	—	—	—	2	—	1	3	2	3	—	11	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	12						
Gazdasági tisztviselő.....	—	—	—	11	20	13	8	15	13	13	—	93	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Gazdasági cseléd.....	40	402	441	340	277	246	637	768	614	—	3.315	—	7	37	11	8	5	10	13	10	11	—	112	3.927						
Mezőgazd. munkás.....	103	2204	3752	2705	1912	1706	4440	5868	5622	233	314	—	125	1706	1649	1210	867	795	1803	2523	2459	—	13.148	41.462						
Önálló kertész.....	—	—	1	1	2	6	—	10	16	20	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	57						
Kertész segéd.....	—	—	7	11	3	4	5	4	8	9	—	51	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	2	53						
B) Erdészet.																														
Tisztviselő.....	—	—	—	4	6	3	6	8	3	6	—	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36						
Segédszemélyzet.....	—	1	31	61	49	38	38	140	136	130	—	624	—	—	—	1	1	—	1	2	2	—	7	631						
C) Egyéb östermelés.																														
Önálló és s.-családtag.....	—	—	—	—	1	1	1	4	4	5	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16						
Segédszemélyzet.....	—	—	—	2	2	1	—	2	1	6	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14						
I. Összesen.....	—	262	4254	7200	5814	4512	4462	11918	16321	15805	570	556	—	316	5327	2915	2169	1670	1547	3410	4861	4679	1	24.893	95.449					
II. Bányászat, ipar és forgalom.																														
A) Bányászat.																														
Önálló.....	—	—	—	—	1	1	—	2	6	2	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12						
Tisztviselő.....	—	—	—	3	—	—	1	2	1	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7						
Segédszemélyzet.....	—	5	123	173	113	90	106	351	262	154	—	1.377	—	1	5	3	—	2	1	1	3	1	17	1.394						
A) Összesen.....	—	5	123	176	114	91	107	355	269	156	—	1.396	—	1	5	3	—	2	1	1	3	1	17	1.413						
B) Ipar.																														
Asztalos, ács, stb.....	—	8	275	439	357	233	217	454	466	383	—	2.832	—	—	5	3	2	1	—	2	—	1	14	2.840						
Borbély és fodrász.....	—	—	115	196	130	62	33	51	34	14	—	635	—	—	1	2	—	2	—	1	—	—	6	641						
Czipész és eszmadmester.....	—	22	406	613	403	239	217	441	394	252	—	2.987	—	—	10	1	1	—	—	—	—	—	13	3.000						
Korcsmáros stb.....	—	2	26	68	59	62	82	147	134	88	1	669	—	2	9	27	22	12	12	23	24	11	147	8.166						
Kovács, lakatos stb.....	—	8	310	497	345	232	190	396	340	248	—	2.560	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.560						
Kőműves.....	—	2	91	175	196	171	151	233	229	161	1	1.460	—	1	3	3	1	1	—	2	1	—	12	1.472						
Könyv- és könyvnyomdász.....	—	2	26	39	19	16	15	10	7	4	—	138	—	—	9	2	—	—	1	—	—	—	12	150						
Mészáros és hentes.....	—	3	26	45	46	41	40	76	61	43	—	381	—	—	3	3	2	4	2	2	3	—	21	402						
Molnár.....	—	3	27	58	52	33	48	148	153	108	—	630	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	7	637						
Pék.....	—	—	18	26	31	28	21	41	30	13	—	208	—	—	2	1	—	—	1	1	3	—	8	216						
Szabó, varrónő, stb.....	—	12	252	364	254	151	104	122	136	106	—	1.501	—	8	221	252	132	62	72	70	33	21	871	2.372						
Szűcs.....	—	—	11	22	17	14	9	32	41	37	—	183	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	153						
Takács, posztószövő.....	—	4	20	30	12	17	27	47	62	55	—	274	—	10	127	76	21	14	7	9	2	5	271	545						
Egyéb iparágak.....	—	36	415	681	564	435	440	881	741	437	—	4.030	—	29	293	199	130	86	61	115	113	84	1.110	5.740						
Tisztviselők.....	—	—	4	19	15	11	7	11	13	3	—	83	—	—	—	2	1	—	—	2	—	—	5	88						
B) Összesen.....	—	102	2022	3272	2500	1745	1601	3140	2.841	1.952	219	1.77	—	50	683	572	313	182	155	237	176	129	—	2.497	21.674					
C) Kereskedelem.																														
Önálló.....	—	—	1	52	104	103	103	240	193	171	—	967	—	—	2	8	8	12	16	27	28	34	135	1.102						
Tisztviselő.....	—	1	13	47	45	33	13	30	17	7	—	206	—	—	2	4	2	1	1	—	—	—	10	216						
Segédszemélyzet.....	—	5	160	206	125	42	39	66	38	14	—	695	—	—	13	17	13	10	5	11	0	5	80	775						
C) Összesen.....	—	6	174	305	274	178	155	336	248	192	—	1.868	—	—	17	29	23	23	22	38	34	39	—	225	2.093					
D) Közlekedés.																														
Önálló.....	—	—	—	9	14	12	26	47	51	37	—	196	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	200					
Vasúti tisztviselő.....	—	—	2	5	13	6	15	21	7	7	—	76	—	—	2	—	2	—	1	—	—	—	5	81						
Posta-, táviratbiztosító.....	—	2	9	20	14	9	8	11	7	4	—	84	—	—	4	15	12	6	6	6	4	2	55	139						
Egyéb tisztviselő.....	—	—	—	—	1	—	—	3	4	3	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11						
Díjnok.....	—	—	3	5	1	—	—	1	2	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						

Foglalkozások megnevezése	Fi													Nő													Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves										80 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves										60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14	15-19				20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59							
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11				12	13	14	15	16	17	18	19	20	21			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
Vasúti szolga, stb....	—	—	—	41	86	110	85	97	176	108	64	—	767	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	9	776
Posta- stb. szolga....	—	—	—	6	7	10	19	20	29	9	3	—	103	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	103
Egyéb segédszem....	—	—	—	10	17	23	28	29	65	71	25	—	278	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	281
D) Összesen....	—	—	2	71	149	186	159	195	353	259	153	—	1.527	—	—	4	18	12	8	6	8	20	2	—	78	1.605	
II. Összesen....	—	—	115	239	390	307	421	353	418	361	245	—	2.368	—	51	709	622	348	215	184	284	235	171	—	2.817	26.785	
III. Közfoglalkoztat.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
a) Önálló, tisztv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Állami tisztviselő....	—	—	—	—	21	51	43	23	43	34	15	—	230	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	230	
Megyei, városi tisztv.	—	—	—	1	8	20	16	25	31	29	16	—	140	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	147	
Községi tisztviselő....	—	—	—	—	36	33	38	25	52	35	23	—	245	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	245	
Ügyvéd, -segéd, jelölt	—	—	—	—	7	24	10	8	13	6	5	—	73	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	73	
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.....	—	—	—	3	13	12	10	10	22	9	5	—	84	—	—	—	4	15	15	15	27	44	29	—	149	233	
Középiskolai tanár....	—	—	—	—	6	12	4	9	4	1	4	—	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33	
Népiskolai tanító....	—	—	—	5	74	80	53	48	81	76	75	—	492	—	—	14	43	31	12	5	5	4	3	—	117	609	
Pap, szerzetes, stb....	—	—	—	1	10	30	25	18	64	43	37	—	218	—	—	4	14	20	10	6	7	3	2	—	86	284	
Egyéb közfoglalkoztat.	—	—	—	10	23	23	10	17	26	20	15	—	149	—	—	2	18	11	16	7	8	4	—	—	66	215	
b) Döntők.....	—	—	—	26	60	48	30	18	41	25	14	—	262	—	—	1	2	5	1	—	1	—	—	—	10	279	
c) Szolga.....	—	—	—	11	22	61	63	81	143	165	109	—	635	—	—	2	4	6	6	4	2	2	3	—	29	684	
III. Összesen....	—	—	—	60	280	399	302	275	510	443	318	—	2.587	—	—	23	85	89	60	37	50	57	37	—	438	3.025	
IV. Vételrű.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	—	4	3	2	2	4	2	8	—	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	
Altisztek.....	—	—	—	1	18	51	29	18	20	8	6	—	151	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	151	
Legénység.....	—	—	—	1	102	14	2	—	—	—	—	—	122	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	122	
IV. Összesen....	—	—	—	2	124	68	34	22	24	10	14	—	298	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	298	
V. Különb. napsz.	—	—	14	267	456	342	260	253	731	854	679	1	3.837	—	18	290	309	270	206	264	471	599	608	—	3.035	6.872	
VI. Házi eseléd....	—	—	2	39	38	24	22	13	29	29	20	—	206	—	109	130	824	371	192	127	193	145	89	1	3.181	3.382	
VII. Egyéb foglalk.	—	—	3	84	129	138	121	80	179	171	186	1	1.092	—	—	13	30	34	31	40	124	178	328	1	779	1.871	
Mindössze....	—	—	38	7.066	12.109	9.338	7.424	7.163	17.375	21.443	19.475	9	102.544	—	484	5.482	4.783	3.281	2.374	2.159	4.332	6.073	5.912	3	35.145	137.667	
I. Östermelés.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
A) Mezőgazdaság és kertészet.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Nagybirtokos.....	—	—	—	—	2	4	—	—	—	—	—	—	8	1	4	7	1	1	1	4	1	—	—	—	20	25	
Középbirtokos.....	—	—	13	8	12	16	—	—	—	—	—	—	49	13	20	43	21	21	17	7	16	18	15	—	191	240	
Haszonbérlo.....	—	—	3	1	3	2	—	—	—	—	—	—	9	5	5	3	7	6	1	3	2	2	—	—	34	43	
Kisbirtokos (kisbérlo)	4.408	3.009	937	366	81	14	15	18	25	102	—	—	9.002	4.551	3.807	3.522	5.025	4.195	3.120	2.379	5.109	6.041	5.320	3.477	2.931	56.293	
Kisbirtokos-napsz....	509	382	73	31	4	4	—	—	4	15	—	—	1.032	501	673	515	506	431	353	304	529	630	596	—	5.158	6.180	
Részes földműves....	5	7	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	10	17	16	17	14	11	6	12	41	23	—	172	186	
Majores, juhnyévsztó	7	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	3	6	8	—	—	—	1	1	2	4	—	28	37	
Gazdasági tisztviselő.	15	2	12	4	2	—	—	—	—	1	—	—	50	14	11	15	23	18	11	7	11	8	9	—	127	163	
Gazdasági eseléd....	1.410	562	83	8	4	—	2	—	5	23	—	—	2.007	1.408	1.108	712	630	710	563	506	785	598	446	1	7.517	9.614	
Mezőgazd, munkás....	4.696	2.383	353	62	17	5	6	7	6	39	—	—	7.574	4.925	4.527	2.934	3.308	2.738	1.974	1.557	2.491	2.827	2.235	1.29	517	37.091	
önálló kertész.....	17	11	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	31	15	9	15	15	12	11	6	10	11	5	—	109	140	
Kertész segéd.....	6	2	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	10	9	7	5	9	7	4	5	7	1	3	—	57	67	
B) Erdészet.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tisztviselő.....	5	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	10	1	3	6	5	11	2	7	4	—	3	—	42	52	
Segédszemélyzet.....	94	47	11	2	—	—	—	—	1	—	1	—	156	85	77	71	57	58	54	37	69	85	71	—	664	820	
C) Egyéb östermelés.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Önálló és s.-családtag	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	—	1	2	3	1	1	3	3	—	18	21	
Segédszemélyzet.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	4	5	
I. Összesen....	11.201	6.416	1.514	497	109	23	23	26	41	181	—	—	20.031	11.513	12.277	9.872	9.676	8.227	6.134	5.030	9.119	10.318	8.738	5.90	939	110.970	
II. Bányászat, ipar és forgalom.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
A) Bányászat.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Önálló.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	1	—	1	1	—	2	1	2	—	10	11	
Tisztviselő.....	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	4	—	1	1	—	4	2	—	—	—	14	18	
Segédszemélyzet.....	240	101	27	1	—	—	—	—	2	1	—	—	372	264	163	112	166	139	124	82	116	100	66	—	1.332	1.704	
A) Összesen....	243	102	27	2	—	—	—	—	2	1	—	—	377	268	167	113	167	141	125	86	120	101	68	—	1.356	1.733	

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												FI és nő együtt				
	7 éven aluli	éves										80 éven felüli	ismeretlen kort	összesen	7 éven aluli	éves										80 éven felüli	ismeretlen kort	összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14	15-19					20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59								
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11					12	13	14	15	16	17	18	19	20					21
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26				
B) Ipar.																													
Asztalos, ács, stb....	314	104	23	8	1	1	—	—	—	—	—	—	455	331	203	220	295	298	206	101	185	185	133	—	2.217	2.070			
Borbély és fodrász...	56	10	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	70	37	14	23	61	41	33	18	15	11	7	—	200	330			
Czépész és csizmadia...	289	100	35	9	1	3	—	—	—	—	—	—	439	293	206	164	262	265	165	153	185	133	98	—	1.923	2.369			
Koresmáros, stb....	84	32	30	14	4	1	1	3	—	—	—	—	163	83	55	69	64	60	48	21	44	33	38	—	515	684			
Kovács, lakatos stb...	311	103	50	10	2	—	—	—	—	1	2	—	450	286	181	209	259	296	164	117	178	100	110	—	1.900	2.350			
Kőműves.....	257	50	9	6	—	—	—	—	—	—	1	—	382	242	198	95	172	175	144	82	96	73	88	—	1.295	1.687			
Könyv- és könyvmd....	10	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	8	3	4	7	—	3	4	2	2	—	—	39	51			
Mészáros és hentes...	41	14	11	4	—	—	1	—	—	—	—	—	71	38	35	47	39	37	32	14	19	17	19	—	237	358			
Molnár.....	91	32	7	4	—	—	—	—	—	—	—	—	134	79	66	47	74	65	50	41	51	47	40	—	500	694			
Pék.....	16	4	3	1	2	—	—	—	—	—	—	—	26	32	15	8	16	20	22	6	15	6	8	—	156	182			
Szabó, varró stb....	116	43	18	5	1	—	1	—	—	—	—	—	184	124	77	86	130	98	85	39	72	45	55	—	511	995			
Szűcs.....	14	7	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	10	13	20	18	18	11	4	7	13	6	—	120	145			
Takács, posztószövő...	55	13	4	—	—	—	—	1	—	—	—	—	73	42	26	18	20	19	20	15	23	31	18	—	237	310			
Egyéb iparágak.....	884	273	55	25	5	2	1	2	5	4	—	—	1.250	828	448	304	408	478	348	263	320	251	187	2	3.843	5.099			
Tisztviselők.....	11	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	11	4	12	11	14	9	1	7	1	3	—	73	88			
B) Összesen.....	2549	798	234	87	16	7	4	6	6	11	—	—	3.718	2444	1474	1326	1832	1902	1327	938	1232	953	812	214	242	17.960			
C) Kereskedelem.																													
Önálló.....	166	106	67	42	5	1	1	1	—	9	—	—	308	169	128	171	155	136	105	83	125	84	110	—	1.206	1.604			
Tisztviselő.....	17	14	8	4	—	—	1	—	—	—	—	—	44	11	9	13	19	21	18	10	8	8	9	—	126	170			
Segédszemélyzet.....	50	18	4	—	—	—	—	—	—	2	—	—	74	47	24	15	43	39	25	21	22	9	9	—	254	328			
C) Összesen.....	233	138	79	46	5	1	2	1	—	11	—	—	516	227	161	199	217	196	148	114	155	101	128	—	1.646	2.162			
D) Közlekedés.																													
Önálló.....	36	16	4	2	1	1	—	—	1	1	—	—	62	26	29	35	33	23	21	13	27	32	18	—	257	319			
Vasúti tisztviselő...	3	—	2	5	—	—	—	—	—	—	—	—	10	5	9	9	11	21	6	5	6	3	—	—	77	87			
Posta-, táviratbizt.	10	—	3	1	—	1	—	—	—	—	—	—	15	10	6	7	10	7	8	5	5	3	3	—	64	79			
Egyéb tisztviselő.....	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	2	6	4	3	2	3	2	—	—	—	24	28			
Díjnok.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	5	5		
Vasúti szolgál.	232	64	21	5	1	—	—	—	—	2	—	—	323	203	139	155	227	216	174	112	108	59	46	—	1.499	1.824			
Posta- stb. szolgál.	12	11	3	—	—	1	—	—	—	1	—	—	26	21	19	11	19	31	17	12	12	4	4	—	150	178			
Egyéb segédzem.	39	19	5	2	—	—	—	—	—	2	—	—	67	36	52	38	25	50	29	25	36	27	13	—	331	398			
D) Összesen.....	333	111	39	16	2	3	—	—	1	6	—	—	511	364	256	262	331	352	257	175	196	128	86	—	2.407	2.918			
II. Összesen.....	3358	1149	379	151	23	11	6	7	9	29	—	—	5.122	3303	2058	1900	2547	2591	1857	1313	1703	1283	1094	249	651	24.773			
III. Közfoglalk.																													
a) Önálló, tisztv.																													
Állami tisztviselő...	11	6	16	7	—	—	—	—	—	—	—	—	40	19	16	18	28	29	32	10	18	16	9	—	195	235			
Megyei, városi tisztv.	5	3	9	4	—	—	—	—	—	—	—	—	21	7	11	18	12	17	12	6	7	6	7	—	103	124			
Községi tisztviselő...	23	7	14	9	1	—	—	—	—	—	1	—	55	15	29	27	18	35	14	7	10	10	11	—	176	231			
Ügyvéd, segéd-, jelölt	2	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	3	2	4	5	3	1	5	4	2	—	30	35			
Orvos, gyógyszerész	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
és szülésznő.....	8	5	5	—	—	—	—	—	1	—	—	—	19	11	18	16	13	10	2	4	2	3	8	—	87	105			
Középiskolai tanár...	2	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	1	2	2	1	3	3	4	3	—	1	—	20	27			
Népiskolai tanító...	48	28	54	16	3	—	—	—	1	1	—	—	151	56	48	98	100	70	39	34	36	23	28	—	541	694			
Pap, szerzetes stb....	21	7	35	25	1	—	—	2	—	1	—	—	92	24	22	47	42	21	12	13	23	20	15	—	239	331			
Egyéb közfoglalk...	14	3	7	9	1	1	—	—	—	1	—	—	36	14	18	11	13	16	7	9	9	7	7	—	111	147			
b) Díjnok.....	8	2	3	1	—	—	1	—	—	—	—	—	15	7	6	8	11	19	8	5	5	4	1	—	74	89			
c) Szolga.....	97	54	23	10	—	—	—	2	—	1	—	—	187	126	101	85	97	107	83	65	88	67	50	—	869	1.050			
III. Összesen.....	239	117	171	82	6	1	1	4	2	5	—	—	623	281	274	332	345	338	214	164	206	154	139	—	2.447	3.075			
IV. Véderő.																													
Tisztek és tisztviselők	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	6	4	2	1	3	—	2	—	20	22			
Altisztek.....	20	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	12	3	9	29	30	13	6	3	3	2	—	110	136			
Legénység.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	4	5			
IV. Összesen.....	22	3	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	29	15	4	9	36	35	15	7	6	3	4	—	134	163			
V. Különb. napsz.	570	298	55	4	2	1	2	—	—	4	—	—	936	531	500	288	225	244	154	139	269	259	204	—	2.813	3.749			
VI. Házi cseléd...	267	62	15	5	—	—	—	—	1	1	—	—	349	273	96	43	28	36	22	15	17	17	24	—	571	920			
VII. Egyéb foglalk.	505	155	111	113	83	53	46	137	198	269	1	1.669	414	253	225	196	148	105	93	217	278	423	1	2.347	4.016				
Mindössze.....	16.101	8.200	2.248	851	223	89	78	174	231	489	1	22.761	15.360	15.462	12.689	13.053	11.619	8.501	6.761	11.531	12.312	10.629	8	118.302	147.166				

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves										60 éven felüli ismeretlen korú összesen	7 éven aluli	éves								60 éven felüli ismeretlen korú összesen			
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14	15-19			20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			13	14	15	16	17	18	19	20		21	22	
I. Östermelés.																									
A) Mezőgazdaság és kertészet.																									
Nagybirtokos	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Középbirtokos	—	—	1	3	1	3	1	9	8	4	—	30	—	—	—	1	1	—	—	—	1	3	1	—	7
Haszonbérlet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kisbirtokos (kisbérlet)	—	1	37	73	60	57	44	94	139	115	—	620	—	2	16	9	8	3	5	14	20	20	—	103	
Kisbirtokos-napsz.....	—	—	2	7	4	3	2	8	8	13	—	47	—	—	2	1	—	—	—	—	—	1	—	6	
Részes földműves	—	—	1	—	—	—	—	1	3	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Majors, juhtenyésztő	—	—	1	—	—	—	1	3	2	3	—	10	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Gazdasági tisztviselő	—	—	—	2	5	2	2	5	3	5	—	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Gazdasági cseléd	—	1	32	34	26	18	12	42	34	27	—	226	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	9	
Mezőgazd. munkás	—	5	130	260	216	156	188	314	236	218	—	1.749	—	3	84	118	58	52	49	66	46	41	—	517	
Önálló kertész	—	—	—	—	6	1	—	2	4	8	—	21	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	
Kertész segéd	—	—	5	8	2	3	2	4	6	1	—	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
B) Erdészet.																									
Tisztviselő	—	—	—	—	—	1	1	1	2	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Segédszemélyzet	—	—	—	—	1	1	—	2	2	1	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
C) Egyéb östermelés.																									
Önálló és s.-családtag	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Segédszemélyzet	—	—	—	1	1	1	2	3	2	1	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
I. Összesen.....	—	7	215	388	322	247	225	493	497	397	—	2.791	—	5	103	131	67	55	54	84	76	64	—	639	
II. Bányászat, ipar és forgalom.																									
A) Bányászat.																									
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tisztviselő	—	—	1	—	2	—	1	2	1	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Segédszemélyzet	—	—	6	11	5	9	17	39	44	10	—	141	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
A) Összesen.....	—	—	7	11	7	9	18	41	45	10	—	148	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
B) Ipar.																									
Asztalos, ács, stb.....	—	3	79	145	132	108	118	208	137	74	—	1.002	—	—	—	1	1	2	2	1	1	1	—	9	
Borbély és fodrász.....	—	1	41	57	55	55	27	27	11	1	—	275	—	—	—	1	2	3	2	1	1	—	—	10	
Czipész és csizmadia.....	—	8	67	150	110	93	91	149	126	57	—	851	—	1	18	15	6	4	1	—	—	1	—	40	
Korcsmáros, stb.....	—	—	21	46	63	60	74	132	62	26	—	495	—	—	2	18	16	10	7	6	3	2	—	64	
Kovács, lakatos stb.....	—	3	158	204	159	123	101	135	70	27	—	980	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kőműves.....	—	3	20	50	64	96	90	114	99	37	—	573	—	—	3	2	3	1	2	4	—	—	—	15	
Könyv- és könyvnyomd.....	—	—	37	60	54	45	34	32	11	11	—	284	—	4	28	25	8	7	2	2	—	—	—	76	
Mészáros és hentes	—	2	8	14	22	25	24	61	28	11	—	195	—	—	1	3	5	1	1	4	—	—	—	15	
Molnár	—	1	8	17	23	23	18	62	44	16	—	213	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	
Pék	—	—	7	18	32	15	12	26	17	9	—	136	—	—	1	1	—	1	1	—	—	—	—	5	
Szabó, varrónő stb.....	—	5	68	101	99	79	53	76	60	59	—	600	—	13	257	250	154	73	40	46	34	29	—	896	
Szűcs.....	—	—	2	2	5	7	1	10	4	4	—	35	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	
Takács, posztószövő.....	—	—	1	4	4	4	—	4	6	6	—	29	—	3	31	10	—	1	2	2	1	1	—	51	
Egyéb iparágak.....	—	13	238	352	317	292	267	480	315	120	—	2.394	—	4	13	270	223	152	105	75	124	78	56	1	
Tisztviselők.....	—	—	6	29	29	23	23	33	10	6	—	164	—	—	8	10	3	1	1	1	—	—	—	24	
B) Összesen.....	—	39	761	1.249	1.168	1.057	933	1.554	1.000	464	—	8.225	—	4	34	614	563	348	215	135	188	126	91	1	
C) Kereskedelem.																									
Önálló.....	—	—	1	24	36	53	78	126	99	98	—	515	—	2	—	4	10	12	11	23	20	23	—	105	
Tisztviselő	—	—	11	72	43	45	31	40	22	12	—	276	—	—	20	18	9	2	4	1	—	—	—	55	
Segédszemélyzet	—	—	2	117	161	102	86	71	101	58	—	728	—	—	13	14	15	10	7	11	10	7	—	87	
C) Összesen.....	—	2	129	257	181	184	180	267	179	139	—	1.519	—	2	33	36	34	24	22	35	30	31	—	247	
D) Közlekedés.																									
Önálló.....	—	—	—	4	7	10	14	51	25	20	—	131	—	—	—	—	—	1	2	1	—	—	—	4	
Vasúti tisztviselő	—	—	—	3	13	21	12	21	18	13	—	101	—	—	1	3	—	—	—	1	—	—	—	5	
Posta-, táviratbiztvis.....	—	—	9	10	11	10	11	15	8	2	—	76	—	—	—	11	2	—	—	2	2	—	—	17	
Egyéb tisztviselő.....	—	—	2	1	2	1	—	3	5	4	—	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	
Díjnok.....	—	—	3	12	3	3	2	2	2	1	—	23	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves										60 éven felüli ismeretlen korú összesen	7 éven aluli	éves										60 éven felüli ismeretlen korú összesen		
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60-69	70-79			80-89	90-99	100+	7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49			50-59
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
Vasúti szolgál. stb. ...	—	—	10	32	51	52	73	115	82	31	—	449	—	—	—	1	—	—	1	1	1	—	—	—	4	455
Posta- stb. szolgál. ...	—	—	3	7	8	10	16	37	13	6	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100
Egyéb segédszem. ...	—	—	13	44	47	67	62	111	62	27	—	433	—	—	—	1	2	—	—	1	—	—	—	—	4	437
D) Összesen.	—	—	40	113	142	174	190	355	215	107	—	1.336	—	—	1	16	6	—	2	2	2	—	—	—	36	1.372
II. Összesen.	—	41	937	1.630	1.498	1.424	1.321	2.217	1.439	720	—	11.228	—	4	36	649	615	338	239	159	230	160	122	1	2.603	13.831
III. Közfoglalat.																										
a) Önálló, tisztv.																										
Állami tisztviselő.	—	—	—	18	19	25	18	47	36	14	—	177	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	178
Megyei, városi tisztv.	—	—	2	4	11	13	17	18	26	10	—	101	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	109
Községi tisztviselő.	—	—	1	10	9	10	7	9	8	4	—	58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58
Ügyvéd, -segéd, -jelölt	—	—	—	5	14	5	7	10	5	4	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50
Orvos, gyógyszerész	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
és szülésznő.	—	—	—	5	8	5	3	5	5	8	—	41	—	—	—	—	1	4	5	8	2	2	—	—	22	63
Középiskolai tanár.	—	—	—	2	6	3	—	4	2	3	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
Népiskolai tanító.	—	—	6	9	12	9	11	13	10	7	—	77	—	—	2	19	19	2	4	3	9	3	—	—	54	131
Pap, szerzetes, stb.	—	—	1	2	5	1	4	5	3	1	—	22	—	—	2	13	28	19	13	18	2	12	—	—	97	119
Egyéb közfoglalat.	—	—	—	17	33	19	20	29	26	9	—	153	—	—	8	23	19	8	5	5	5	2	—	—	80	233
b) Díjnok.	—	—	—	15	43	22	16	13	20	14	0	149	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	150
c) Szolga.	—	—	—	5	16	27	40	43	105	72	32	340	—	—	5	9	3	6	3	3	1	2	—	—	32	379
III. Összesen.	—	—	35	134	163	144	145	265	210	92	—	1.188	—	—	17	70	70	39	31	38	12	11	—	—	238	1.476
IV. Védőőr.																										
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	4	2	8	7	13	6	5	—	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45
Altisztek.	—	—	1	14	22	15	8	7	4	1	—	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	72
Legénység.	—	—	2	116	12	—	—	—	—	—	—	130	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	130
IV. Összesen.	—	—	3	134	36	23	15	20	10	6	—	247	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	247
V. Különb. napsz.	—	2	94	171	204	214	247	514	414	249	—	2.109	—	4	92	126	143	145	127	219	152	104	—	—	1.112	3.221
VI. Hazi cseléd.	—	1	11	15	6	9	2	9	8	1	—	62	—	24	235	332	211	103	58	88	47	42	—	—	1.140	1.202
VII. Egyéb foglalk.	—	—	27	40	52	55	52	86	69	74	1	456	—	—	20	54	32	55	42	38	105	144	—	—	540	996
Mindössze.	—	51	1.322	2.512	2.231	2.116	2.097	3.604	2.947	1.539	2	13.031	—	4	63	1.116	1.322	911	636	471	747	552	487	1	6.322	24.493
I. Östermelés.																										
A) Mezőgazdaság és kerészet.																										
Nagybirtokos.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	4	5
Középbirtokos.	3	5	2	6	2	—	—	—	—	—	—	18	1	9	10	15	7	6	4	10	4	6	—	—	72	90
Haszonbérlet.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	2	1	1	—	—	—	—	8	10
Kisbirtokos (kisbérlet).	89	43	32	11	1	1	—	—	1	—	—	178	77	125	207	167	111	79	65	112	94	89	—	—	1.126	1.304
Kisbirtokos-napsz.	9	11	7	—	—	—	—	—	—	—	—	27	18	10	18	15	16	6	4	12	3	6	—	—	108	135
Részes földműves.	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	3	1	6	—	1	—	1	1	—	—	—	14	17
Majoros, juhtenyésztő	6	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	2	—	1	2	1	—	1	1	—	1	—	—	9	17
Gazdasági tisztviselő.	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	2	3	2	1	2	1	3	2	2	—	—	18	21
Gazdasági cseléd.	32	14	2	—	—	—	—	—	—	—	—	48	26	23	21	26	30	24	19	25	10	5	—	—	214	262
Mezőgazd. munkás.	196	101	23	4	1	—	2	—	—	5	—	332	204	203	190	213	174	141	95	154	96	93	—	—	1.563	1.895
Önálló kertész.	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	3	8	2	4	—	1	6	2	3	—	—	31	36
Kertész segéd.	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	4	3	3	2	4	1	1	2	—	1	—	—	21	28
B) Erdészet.																										
Tisztviselő.	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	2	2	1	—	—	—	7	9
Segédszemélyzet.	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	2	1	1	1	1	1	—	—	—	8	11
C) Egyéb östermelés.																										
Önálló és s.-családtag	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	2	—	2	—	—	1	—	—	—	7	8
Segédszemélyzet.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	3
I. Összesen.	354	179	69	25	4	1	2	—	1	5	—	640	336	389	467	456	350	267	195	330	215	206	—	—	3.211	3.851
II. Bányászat, ipar és forgalom.																										
A) Bányászat.																										
Önálló.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tisztviselő.	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2	4
Segédszemélyzet.	19	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	25	15	7	6	12	11	11	7	12	1	—	—	—	82	107
A) Összesen.	20	5	—	2	—	—	—	—	—	—	—	27	15	7	6	13	11	11	7	13	1	—	—	—	84	111

i) Tj. városok összesen.

Foglalkozások megnevezése	Fi													Nő													7 és 14 között						
	7 éves alatti	éves										60 éves feletti	ismertetlen korú	összesen	7 éves alatti	éves										60 éves feletti		ismertetlen korú	összesen				
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14	15-19					20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59												
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11					12	13	14	15	16	17	18	19	20	21					22	23	24	25
B) Ipar.																																	
Asztalos, ács, stb....	118	34	8	3	1	1	1	1	1	1	1	1	165	131	53	60	76	70	59	48	63	20	23	1	603	70							
Borbély és fodrász....	28	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	33	25	6	7	16	10	9	9	5	2	1	1	98	12							
Czipész és csizmadia....	97	14	5	2	1	1	1	1	1	1	1	1	119	88	28	44	60	62	49	33	44	27	23	1	458	57							
Körműves, stb....	59	13	6	5	2	1	1	1	1	1	1	1	88	52	32	25	27	20	25	12	12	14	11	1	231	30							
Kovács, lakatos, stb....	134	13	12	3	1	1	1	1	1	1	1	1	163	110	40	35	34	36	77	32	33	23	18	1	544	70							
Kőműves....	84	19	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	108	105	22	21	35	50	40	27	21	24	18	1	565	47							
Könyv- és könyvmd....	34	3	4	8	1	1	1	1	1	1	1	1	50	30	5	6	20	19	12	9	13	4	4	1	120	17							
Mészáros és hentes....	18	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	23	29	12	9	16	13	14	7	5	5	6	1	115	13							
Molnár....	30	5	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	37	50	9	17	9	13	14	5	9	7	6	1	119	15							
Pék....	16	4	5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	26	19	5	4	6	9	14	7	6	4	3	1	77	10							
Szabó, varrónő, stb....	102	19	13	1	1	1	1	1	1	1	1	1	140	97	47	36	49	47	25	21	32	26	10	1	410	53							
Szűcs....	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	4	2	1	4	2	3	5	2	1	3	4	1	28	3							
Takács, posztoszővő....	7	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9	8	2	4	5	2	2	4	1	3	4	1	30	3							
Egyéb iparágak....	454	90	27	10	1	1	1	1	1	1	1	1	580	413	154	124	176	184	154	100	130	70	51	1	1.558	214							
Tisztviselők....	19	5	2	6	1	1	1	1	1	1	1	1	38	20	5	18	18	16	14	9	11	3	7	1	119	15							
B) Összesen....	1.202	236	90	42	4	1	2	4	5	10	1	1	1.536	1.160	425	412	596	610	513	326	383	238	206	1	4.869	625							
C) Kereskedelem.																																	
Önálló....	80	21	29	16	3	1	1	3	4	1	1	1	157	87	57	77	53	43	39	31	25	26	25	1	473	65							
Tisztviselő....	30	6	9	4	1	1	1	2	2	1	1	1	51	23	18	24	22	24	19	9	16	11	14	1	172	22							
Segédzemélyzet....	90	10	9	1	1	1	1	2	2	1	1	1	111	62	26	14	31	33	24	20	27	13	9	1	259	37							
C) Összesen....	200	37	47	20	4	1	1	7	6	1	1	1	323	171	101	115	106	100	75	60	78	50	48	1	904	122							
D) Közlekedés.																																	
Önálló....	20	5	3	3	1	1	1	1	1	1	1	1	31	20	13	14	10	12	4	6	19	6	10	1	124	15							
Vasúti tisztviselő....	8	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	15	7	12	12	14	9	7	3	3	1	4	1	77	9							
Posta-, táviratistv....	5	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	11	9	2	9	3	14	6	6	3	2	4	1	58	6							
Egyéb tisztviselő....	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	5	1	3	2	2	1	1	2	1	1	1	1	18	1							
Díjnok....	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	4	1							
Vasúti szolgálta....	118	31	14	7	1	1	1	1	1	1	1	1	171	110	58	61	66	88	63	41	56	20	22	1	596	70							
Posta- stb. szolgálta....	23	8	7	2	1	1	1	1	1	1	1	1	40	27	13	6	12	12	13	11	14	6	6	1	120	16							
Egyéb segédzem....	58	19	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	82	58	26	13	18	18	21	19	23	9	6	1	241	32							
D) Összesen....	232	65	32	16	2	1	1	3	3	1	1	1	330	276	126	118	123	157	120	87	126	45	52	1	1.232	158							
II. Összesen....	1.654	333	169	80	10	1	3	5	12	19	1	1	2.286	1.622	659	631	840	878	719	480	600	334	306	1	7.089	937							
III. Közfoglalkozás																																	
a) Önálló, tisztv.																																	
Állami tisztviselő....	14	5	5	8	1	1	1	2	1	1	1	1	35	7	15	11	20	20	23	6	14	10	8	1	132	16							
Megyei, városi tisztv....	13	2	4	3	1	1	1	1	1	1	1	1	22	7	10	15	17	8	7	3	5	8	7	1	87	10							
Községi tisztviselő....	3	4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8	1	1	3	1	2	2	1	1	1	1	1	10	1							
Ügyvéd, segéd-, jelölt	6	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9	1	1	6	3	4	4	1	1	1	1	1	25	3							
Orvos, gyógyszerész és szülésznő....	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	7	2	4	6	3	3	1	1	2	2	2	1	25	3							
Középiskolai tanár....	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	7	1	2	1	1	2	1	2	1	2	1	1	10	1							
Népiskolai tanító....	6	1	5	3	1	1	1	1	1	1	1	1	17	5	3	4	15	3	8	2	8	2	1	1	56	7							
Pap, szerzetes stb....	2	1	4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	7	3	1	2	3	1	1	1	1	1	1	1	12	1							
Egyéb közfoglalkozás....	19	4	9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	38	14	11	16	15	14	11	5	11	7	8	1	112	15							
b) Díjnok....	8	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11	4	2	2	7	8	6	2	6	2	1	1	40	5							
c) Szolga....	68	17	8	7	1	1	1	1	1	1	1	1	101	84	59	40	46	47	43	28	54	21	17	1	439	54							
III. Összesen....	143	40	32	28	3	2	1	4	4	1	1	1	262	129	107	106	130	115	108	52	102	56	44	1	949	121							
IV. Védő																																	
Tiszttek és tisztviselők	2	1	5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8	5	6	3	7	8	6	4	2	2	3	1	40	5							
Altiszttek....	11	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	15	9	1	6	13	15	5	1	2	1	1	1	53	6							
Legénység....	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1							
IV. Összesen....	13	4	6	1	1	1	1	1	1	1	1	1	23	14	7	9	20	23	11	5	4	3	5	1	99	12							

j) Magyarország összesen.

Foglalkozások megnevezése	Fi													Nő													Fi és nő együtt			
	7 éven aluli	éves										60 éven felüli	ismertetlen korú	összesen	7 éven aluli	éves										60 éven felüli		ismertetlen korú	összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14	15-19					20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59									
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25				
Vasúti szolga, stb. ...	—	—	51	118	161	137	170	291	190	98	—	1.216	—	—	—	—	—	1	1	9	—	—	—	—	13	1.229				
Posta- stb. szolga ...	—	—	9	14	18	29	36	66	22	9	—	203	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	205				
Egyéb segédszem. ...	—	—	23	61	70	95	91	176	133	62	—	711	—	—	—	1	2	—	—	1	3	—	—	—	7	718				
D) Összesen....	—	2	111	262	328	333	385	708	474	260	—	2.863	—	—	5	34	18	8	8	15	24	2	—	—	114	2.977				
II. Összesen....	—	156	3327	5532	4572	3597	3379	6.401	5056	3.173	—	9.351,196	—	—	91	1.358	1.237	736	454	343	514	393	293	1	5.420	40.616				
III. Közfoglalkozat.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
a) Önálló, tisztv.	—	—	—	39	70	68	41	90	70	99	—	407	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	408				
Állami tisztviselő....	—	—	3	12	31	29	42	49	55	26	—	247	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	249				
Megyei, városi tisztv.	—	—	4	40	42	48	32	61	43	27	—	303	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	303				
Községi tisztviselő....	—	—	—	—	12	38	15	15	23	11	9	123	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	123				
Ügyvéd, -segéd, -jelölt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.....	—	—	8	31	17	13	15	27	17	7	—	125	—	—	—	4	16	19	20	35	46	31	—	—	171	290				
Középiskolai tanár....	—	—	—	8	18	7	2	8	3	7	—	53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53				
Népiskolai tanító.....	—	—	11	83	92	62	59	94	86	82	—	569	—	—	16	62	50	14	9	8	6	0	—	—	171	740				
Pap, szerzetes, stb....	—	—	2	19	35	26	22	59	46	38	—	240	—	—	6	27	48	29	19	25	5	4	—	—	163	403				
Egyéb közfoglalkozat....	—	—	10	40	61	29	37	55	46	24	—	302	—	—	10	46	30	24	12	13	9	2	—	—	146	448				
b) Díjnok.....	—	—	41	103	70	46	31	61	39	20	—	411	—	—	1	3	5	1	—	1	—	—	—	—	11	422				
c) Szolga.....	—	—	16	38	38	103	124	248	237	141	—	995	—	—	7	13	9	12	7	5	3	5	—	—	61	1.056				
III. Összesen....	—	—	95	414	562	446	420	775	653	410	—	3.775	—	—	40	155	159	99	68	88	69	48	—	—	726	4.501				
IV. Védőerő.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Tisztiek és tisztviselők	—	—	8	5	10	9	17	8	13	—	—	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70				
Altisztiek.....	—	—	2	32	73	44	26	27	12	7	—	223	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	223				
Legénység.....	—	—	3	218	26	3	2	—	—	—	—	252	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	252				
IV. Összesen....	—	—	5	258	104	57	37	44	20	20	—	545	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	545				
V. Különb. napsz....	—	—	16	361	607	546	474	500	1.245	1.268	928	5.946	—	—	22	382	435	413	351	391	690	751	712	—	—	4.147				
VI. Házi család....	—	—	3	40	53	30	31	15	38	37	21	265	—	—	133	1.365	1.156	532	295	185	281	192	131	1	—	4.321				
VII. Egyéb foglalk....	—	—	3	111	169	190	176	132	265	240	260	2	1.545	—	—	33	84	66	86	82	212	283	472	1	—	1.319				
Mindössze....	—	447	8.408	14.621	12.140	9.540	9.170	21.179	24.035	21.014	11	120.625	—	—	567	6.003	6.111	4.192	3.010	2.870	6.253	6.925	6.309	4	—	41.465				
I. Östermelés.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
A) Mezőgazdaság és kertészet.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Nagybirtokos.....	—	—	2	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	2	4	8	3	1	1	4	1	—	—	24				
Középbirtokos.....	—	—	16	13	14	22	2	—	—	—	—	—	—	—	67	14	29	53	36	28	23	11	26	22	21	263				
Haszonbérlet.....	—	—	4	2	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	11	5	7	5	7	0	3	4	3	2	—	42				
Kisbirtokos (kisbérlet)	—	—	4507	3049	989	377	82	15	15	18	26	102	—	—	9.180	4.625	5.932	5.729	5.192	4.306	3.208	2.644	5.221	5.135	5.400	3.48.407				
Kisbirtokos-napsz....	—	—	518	393	30	31	4	4	—	—	4	15	—	—	1.049	519	683	533	521	447	359	308	611	683	602	5.266				
Részes földműves....	—	—	7	8	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	11	20	17	23	14	12	6	13	42	28	186				
Majoros, juhnyászó....	—	—	13	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	5	6	9	2	4	—	2	2	5	—	37				
Gazdasági tisztviselő.	—	—	17	2	12	5	2	—	—	—	—	—	—	—	39	14	13	18	25	19	13	8	14	10	11	145				
Gazdasági család....	—	—	1.442	576	85	8	4	—	—	—	5	23	—	—	2.145	1.434	1.130	733	706	740	587	525	810	608	451	7.731				
Mezőgazd. munkás....	—	—	4.892	2.484	376	66	18	5	8	7	6	44	—	—	7.906	5.129	4.730	3.124	3.521	2.912	2.115	1.652	2.645	2.923	2.228	131.080				
Önkéntes kertész.....	—	—	18	11	4	2	1	—	—	—	—	—	—	—	36	17	12	23	17	16	11	7	16	13	8	140				
Kertész segéd.....	—	—	13	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	13	10	8	11	11	5	8	9	1	4	78				
B) Erdész.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Tisztviselő.....	—	—	6	1	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	12	1	3	6	5	11	4	9	6	1	3	49				
Segédszemélyzet.....	—	—	97	47	11	2	—	—	—	—	1	—	—	—	159	85	77	72	59	59	55	38	70	86	71	—				
C) Egyéb östermelés.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Önkéntes és s. családtag	—	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	3	1	3	2	5	1	1	4	3	—				
Segédszemélyzet.....	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	—	1	—	—	1	1	—	—	—				
I. Összesen....	—	—	1.555	6.595	1.583	522	113	24	25	26	42	186	—	—	20.671	11.879	12.666	10.339	10.132	8.577	6.401	5.225	9.449	10.537	8.944	5.94.150				
II. Bányászat, ipar és forgalom.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
A) Bányászat.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Önkéntes.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	1	—	1	—	—	2	1	2	—				
Tisztviselő.....	—	—	3	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	6	2	4	—	2	1	—	4	3	—	—	—				
Segédszemélyzet.....	—	—	259	106	27	2	—	—	—	—	2	1	—	—	397	279	170	118	178	150	135	89	128	101	66	—				
A) Összesen....	—	—	263	107	27	4	—	—	—	—	2	1	—	—	404	283	174	119	180	152	136	93	133	102	68	—				

Eltartottak.

j) Magyarország összesen.

||
||
||

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Összesen		
	7 éven alatti	éves									60 éven felüli	ismeretlen korú	Összesen	7 éven alatti	éves									60 éven felüli		ismeretlen korú	Összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
I. Östermelés.																											
A) Mezőgazdaság és kertészet.																											
Nagybirtokos	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1		
Középbirtokos	—	—	—	1	—	—	1	2	1	4	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Haszonbérlet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Kisbirtokos (kisebirt.)	213	876	1,323	1,123	882	710	1,730	2,127	2,881	3,118	877	—	214	1,800	1,923	1,487	1,030	796	1,684	1,747	1,950	5,12	686	24,565			
Kisbirtokos-napsz.	—	8	61	87	67	40	43	140	156	169	—	780	—	9	99	95	90	56	62	115	126	97	749	1,592			
Részes földműves	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Majores, juhtenyésztő	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Cazdasági tisztviselő	—	—	—	1	—	1	2	2	2	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Gazdasági cseléd.	19	24	33	32	25	28	73	70	62	—	—	365	10	12	8	6	7	8	28	9	9	—	97	482			
Mezőgazd. munkás	—	6	99	181	150	112	107	992	233	253	—	1,433	—	22	209	213	167	123	189	276	154	178	1,561	2,994			
Önálló kertész	—	—	—	—	—	2	—	2	2	4	—	10	—	—	—	—	—	—	1	3	—	—	4	11			
Kertész segéd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
B) Erdészet.																											
Tisztviselő	—	—	—	1	2	2	—	2	3	1	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Segédzemélyzet	—	—	—	—	1	—	—	3	—	1	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
C) Egyéb östermelés.																											
Önálló és s.-családtag	—	—	—	4	3	1	1	4	7	2	—	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Segédzemélyzet	—	—	—	1	2	2	3	3	2	1	—	14	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	15		
I. Összesen.																											
II. Bányászat, ipar és forgalom.																											
A) Bányászat.																											
Önálló.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Tisztviselő	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Segédzemélyzet	—	—	5	5	4	2	3	3	2	—	—	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
A) Összesen.																											
B) Ipar.																											
Asztalos, ács, stb.	—	4	26	50	42	34	30	52	66	70	—	374	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	575		
Borbély és fodrász.	—	—	23	27	24	11	12	23	9	6	—	135	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	137		
Czipész és csizmadia.	—	2	16	34	30	27	21	40	35	40	—	245	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	245		
Korcsmáros, stb.	—	1	3	9	15	17	16	37	30	17	—	145	—	—	3	7	3	6	5	11	6	3	—	44	189		
Kovács, lakatos stb.	—	2	33	44	39	25	28	64	39	32	—	206	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	306		
Kőműves.	—	3	6	18	21	20	22	59	26	36	—	191	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	191		
Könyv- és könyvomd.	—	—	7	12	5	4	5	4	1	2	—	40	—	3	10	7	4	2	3	1	1	—	—	31	71		
Mészáros és bentes	—	—	5	6	8	11	11	19	9	4	—	73	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	74		
Molnár.	—	1	2	10	4	8	7	30	24	25	—	112	—	—	—	1	—	—	—	2	1	—	—	4	116		
Pék	—	—	5	14	14	7	4	17	8	6	—	75	—	—	—	—	1	—	—	2	1	3	—	7	82		
Szabó, varrónő stb.	—	5	17	30	31	25	15	25	13	16	—	177	—	4	48	92	40	27	19	57	8	4	—	299	476		
Szűcs.	—	—	1	3	3	3	2	6	8	5	—	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31		
Takács, posztószövő.	—	—	1	—	2	1	3	3	3	4	—	17	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2		
Egyéb iparágak.	—	8	73	108	90	89	65	145	101	79	2	760	—	2	43	23	33	18	11	16	6	10	—	163	922		
Tisztviselők.	—	—	—	2	1	1	1	2	2	—	—	9	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	10		
B) Összesen.																											
C) Kereskedelem.																											
Önálló.	—	—	1	8	16	30	25	35	15	23	—	155	—	—	—	2	2	3	1	5	6	4	—	23	178		
Tisztviselő	—	—	—	10	5	6	4	8	9	3	—	43	—	—	1	3	—	—	—	3	—	—	—	7	172		
Segédzemélyzet	—	6	22	45	9	14	4	27	5	3	—	135	—	—	2	1	2	2	3	1	1	—	—	12	147		
C) Összesen.																											
D) Közlekedés.																											
Önálló.	—	—	—	—	2	1	4	7	4	2	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20		
Vasúti tisztviselő	—	—	—	—	1	2	2	3	1	1	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10		
Posta-, táviratdisztv.	—	—	3	3	7	4	1	5	3	—	—	26	—	—	—	3	1	1	—	—	—	—	—	5	31		
Egyéb tisztviselő.	—	—	—	1	—	2	—	1	1	3	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8		
Díjnok.	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3		

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli		ismeretlen korú	összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	14					15	16	17	18	19	20	21	22	23				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
Vasúti szolgál., stb....	—	—	3	9	17	16	6	26	15	5	—	97	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	97		
Posta- stb. szolgál....	—	—	—	4	5	5	2	8	7	2	—	33	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	34		
Egyéb segédszem....	—	4	4	8	9	8	11	23	12	6	—	84	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	84		
D) Összesen....	—	4	10	25	40	39	26	75	43	19	—	281	—	—	—	3	2	1	—	—	—	—	—	6	287		
II. Összesen....	—	36	256	460	403	374	304	654	451	390	2	3.330	—	9	107	140	39	59	44	96	33	25	—	602	3.932		
III. Közfoglalkoztat.																											
a) Önálló, tisztv.																											
Állami tisztviselő....	—	—	1	3	11	16	9	21	8	5	—	74	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	74		
Megyei, városi tisztv.	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4		
Községi tisztviselő....	—	—	—	4	4	7	6	9	3	2	—	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35		
Ügyvéd-, segéd-, jelölt	—	—	—	—	3	2	—	4	2	1	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12		
Orvos, gyógyszerész	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
és szülésznő....	—	—	—	3	4	2	2	4	4	3	—	22	—	—	—	3	3	5	6	3	6	2	—	28	50		
Középiskolai tanár....	—	—	—	—	2	4	2	2	3	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13		
Népiskolai tanító....	—	—	—	8	6	9	10	8	10	1	—	52	—	—	—	9	6	5	2	4	8	—	—	34	86		
Pap, szerzetes, stb....	—	—	5	4	5	4	11	5	5	5	—	39	—	—	3	41	23	20	12	15	17	3	—	133	172		
Egyéb közfoglalkoztat.	—	—	1	3	9	5	13	8	6	4	—	49	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	3	52		
b) Díjnok....	—	—	23	39	31	20	18	21	17	9	—	177	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	2	179		
c) Szolga....	—	—	4	9	9	21	18	46	23	11	—	141	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	143		
III. Összesen....	—	—	28	74	83	91	84	195	81	42	—	618	—	—	3	56	32	33	20	22	31	5	—	202	820		
IV. Védőő.																											
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	1	3	2	1	4	2	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13		
Altisztek....	—	—	—	2	8	9	6	12	—	—	—	37	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37		
Legénység....	—	—	—	39	13	3	—	—	—	—	—	55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55		
IV. Összesen....	—	—	—	42	24	14	7	16	2	—	—	105	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	105		
V. Különb. napsz.	—	15	28	68	70	50	43	114	119	76	—	583	—	—	34	50	39	35	28	48	31	26	—	291	874		
VI. Házi család.	—	1	8	9	4	8	3	15	4	11	—	63	—	7	59	71	53	26	15	39	21	14	—	305	368		
VII. Egyéb foglalk.	—	4	19	37	41	33	23	67	91	150	6	476	—	7	37	44	30	23	35	49	142	130	1	498	974		
Mindössze....	—	236	1.401	2.325	2.066	1.849	1.574	3.223	3.335	4.048	11	19.719	—	278	2.300	2.631	1.994	1.462	1.197	2.358	2.298	2.434	6	16.998	36.717		
I. Östermelés.																											
A) Mezőgazdaság és kertészet.																											
Nagybirtokos....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	1	2	—	—	1	1	1	1	—	12	13		
Középbirtokos....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	2	1	2	1	—	9	9		
Haszonbérlet....	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	4		
Kisbirtokos (kisbérlet)	2674	984	26	13	3	3	2	43	18	83	—	3.849	2764	1276	256	350	393	279	214	552	549	902	—	7.535	11.384		
Kisbirtokos-napsz....	200	79	1	—	1	—	—	1	—	9	—	291	241	124	29	30	27	24	16	30	29	43	—	593	884		
Részes földműves....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Majoros, juhtenyésztő	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Gazdasági tisztviselő	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	1	3	1	2	—	—	—	—	2	—	2	2		
Gazdasági család....	73	26	1	—	—	—	—	1	—	3	—	104	93	34	19	26	20	14	12	27	19	20	—	12	14		
Mezőgazd., munkás....	316	82	9	—	—	—	—	—	—	16	—	423	327	160	39	41	28	22	20	26	27	46	—	736	1.159		
Önálló kertész....	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3	1	—	1	—	—	—	2	1	—	9	11		
Kertész segéd....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
B) Erdészet.																											
Tisztviselő....	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	3	3	—	1	—	—	1	1	1	1	—	11	18		
Segédszemélyzet....	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	3	—	2	1	2	—	1	3	3	—	18	20		
C) Egyéb östermelés.																											
Önálló és s.-családtag	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	4	4	—	—	—	1	—	—	—	—	—	9	17		
Segédszemélyzet....	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	3	—	1	2	—	—	1	—	—	—	7	9		
I. Összesen....	3288	1172	38	13	4	3	2	45	18	111	—	4.694	3.444	1.614	348	454	475	343	266	640	633	1021	—	9.238	13.932		
II. Bányászat, ipar és forgalom.																											
A) Bányászat.																											
Önálló....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1		
Tisztviselő....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Segédszemélyzet....	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	11	11		
A) Összesen....	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	3	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	5	12		

Foglalkozások megnevezése	Fi													Nő													Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen			
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	7-14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
B) Ipar.																											
Asztalos, ács, stb....	27	7	4	1	-	-	-	-	-	1	-	40	52	47	16	27	18	31	12	23	14	18	-	258	296		
Borbély és fodrász...	10	5	2	-	-	-	-	-	-	-	-	17	8	8	6	7	7	4	3	2	2	7	-	54	71		
Czipész és csizmadia	21	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	23	22	40	11	10	12	16	10	12	12	-	163	193			
Korcsmáros, stb.....	17	7	3	2	-	-	-	-	-	2	-	31	21	25	10	11	10	10	6	4	3	9	-	109	140		
Kovács, lakatos stb..	26	4	2	2	-	-	-	-	-	-	-	34	38	37	16	19	26	10	9	13	7	15	-	190	224		
Köműves.....	27	5	-	1	-	-	-	-	-	2	-	35	29	39	6	10	12	9	6	14	7	7	-	139	174		
Könyv- és könyomd.	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	4	6	1	3	1	2	-	-	-	-	-	-	13	17		
Mészáros és hentes..	4	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	6	6	5	1	5	6	3	1	2	1	1	-	31	37		
Molnár.....	13	3	1	-	-	-	-	-	-	2	-	19	13	15	2	10	7	9	5	4	2	6	-	73	94		
Pék.....	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4	9	2	6	3	1	2	2	2	-	-	31	36		
Szabó, varrónő stb...	21	3	1	-	1	1	-	-	-	-	-	27	23	36	12	11	12	6	12	7	6	19	-	149	178		
Szűcs.....	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	2	3	3	3	1	1	1	1	2	-	-	17	21		
Takács, posztószövő.	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	4	1	2	-	-	1	-	-	-	-	10	19		
Egyéb iparágak.....	113	27	6	1	-	-	-	-	-	6	-	153	137	105	45	54	53	47	23	35	23	23	-	545	698		
Tisztviselők.....	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	3	-	-	-	1	-	-	-	-	-	4	8		
B) Összesen.....	289	70	22	9	1	1	-	-	-	14	-	406	368	377	134	176	169	148	89	126	80	119	-	1.786	2.192		
C) Kereskedelem.																											
Önálló.....	17	4	9	3	1	1	-	-	1	1	-	37	31	29	16	23	19	8	7	11	8	12	-	169	208		
Tisztviselő.....	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	3	2	2	3	3	5	1	4	1	3	-	27	33		
Segédzemélyzet.....	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	3	4	1	1	-	6	2	1	-	-	-	18	27		
C) Összesen.....	31	5	9	3	1	1	-	-	1	1	-	52	37	35	19	32	22	19	10	16	9	15	-	214	268		
D) Közlekedés.																											
Önálló.....	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	4	1	1	-	1	-	1	2	1	-	11	16			
Vasúti tisztviselő.....	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	4	-	1	1	-	1	2	-	1	-	-	6	10			
Posta-, távirdatisztv..	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	2	2	1	3	-	3	1	1	-	14	16			
Egyéb tisztviselő.....	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	2	1	2	1	-	2	1	-	10	11			
Díjnok.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1			
Vasúti szolgálta stb....	27	9	1	-	-	-	-	-	-	2	-	39	23	37	10	16	16	13	9	5	3	9	-	146	185		
Posta- stb. szolgálta....	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	6	8	5	-	4	3	2	1	1	-	-	24	30			
Egyéb segédszem.	34	5	2	-	-	-	-	-	-	2	-	43	19	27	5	3	10	3	7	9	6	8	-	97	140		
D) Összesen.....	72	17	6	1	-	-	-	-	-	4	-	109	60	74	21	25	37	21	17	20	14	20	-	309	409		
II. Összesen.....	396	95	37	13	2	2	-	-	1	19	-	565	468	487	174	233	228	183	116	162	104	154	-	2.314	2.879		
III. Közszolgálat.																											
a) Önálló, tisztv.																											
Állami tisztviselő....	8	2	3	2	-	-	-	-	-	-	-	15	3	10	5	11	7	6	3	5	6	6	-	92	77		
Megyei, városi tisztv.	1	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	4	1	1	1	1	1	-	-	-	1	-	6	10			
Községi tisztviselő...	4	1	3	4	-	-	-	-	-	-	-	12	3	4	3	2	4	4	1	2	-	1	-	24	36		
Ügyvéd, segéd, jelölt	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	-	-	-	2	-	-	6	7			
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.....	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4	3	-	2	1	-	-	1	-	1	-	12	13		
Középiskolai tanár....	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-	4	1	2	1	1	3	-	-	1	-	-	9	13			
Népiskolai tanító.....	4	3	-	5	-	-	-	-	-	1	-	13	7	11	12	9	7	7	2	2	4	3	-	64	77		
Pap, szerzetes stb....	2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	5	3	3	2	3	-	1	1	-	1	2	-	16	21		
Egyéb közszolgálat...	5	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	4	12	4	6	7	-	7	3	3	3	-	49	50		
b) Díjnok.....	7	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	10	9	12	2	4	5	3	1	2	2	5	-	45	55		
c) Szolga.....	19	3	-	-	2	-	-	-	-	-	-	24	14	32	12	8	12	13	8	17	6	9	-	131	155		
III. Összesen.....	51	18	8	11	3	-	-	-	-	5	-	96	50	91	43	48	47	34	23	34	23	31	-	424	520		
IV. Véderő.																											
Tisztek és tisztviselők	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	4	1	-	-	-	2	1	-	-	10	11			
Altisztek.....	7	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	10	5	12	3	6	7	5	2	1	1	3	-	45	55		
Legénység.....	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	2			
IV. Összesen.....	9	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	12	7	16	5	6	7	5	2	3	2	3	-	56	68		
V. Különb. napsz.	99	22	1	-	-	-	-	-	-	6	-	123	92	39	14	18	18	6	9	15	6	9	-	226	354		
VI. Házi cseléd...	45	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	46	53	4	3	1	1	-	1	-	-	-	-	63	109		
VII. Egyéb foglalk.	62	30	22	12	-	-	-	-	-	12	-	136	99	60	41	22	19	15	18	17	16	15	-	322	460		
Mindössze.....	3.360	1.339	108	48	9	5	2	45	19	153	-	5.679	4.213	2.311	628	732	736	591	435	871	704	1.233	-	12.443	18.322		

[illegible]

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Összesen	Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves								60 éven feletti	ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	éves								60 éven feletti	ismeretlen korú	Összesen			
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
Vasúti szolga, stb....	—	—	54	127	178	153	176	317	205	103	—	1.512	—	—	—	2	—	—	1	1	9	—	—	13	1.326		
Posta- stb. szolga....	—	—	9	18	23	34	38	74	20	11	—	236	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	3	239		
Egyéb segédszem....	—	—	4	27	60	78	103	102	199	145	68	795	—	—	—	1	2	—	—	1	3	—	—	7	820		
D) Összesen....	—	—	6	121	267	368	372	411	783	517	279	3.144	—	—	—	5	37	20	9	8	15	24	2	—	120	3.264	
II. Összesen....	—	—	192	3583	5992	4975	3.971	3683	7055	5507	3363	5.38.526	4	96	1.465	1.377	825	513	387	610	426	318	1	6.032	44.548		
III. Közfoglalkoztat.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
a) Önálló, tisztv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Állami tisztviselő....	—	—	—	1	42	81	84	50	111	78	34	481	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	482		
Megyei, városi tisztv.	—	—	—	3	12	31	29	44	50	55	27	251	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	253		
Községi tisztviselő....	—	—	—	4	50	46	55	38	70	40	29	338	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	388		
Ügyvéd, -segéd, -jelölt	—	—	—	—	12	41	17	15	27	13	10	135	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	135		
Orvos, gyógyszerész	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
és szülésznő....	—	—	—	8	21	21	15	17	31	21	10	147	—	—	—	7	19	24	26	38	52	33	—	190	348		
Középi-kolai tanár....	—	—	—	—	8	20	11	4	10	6	7	66	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	06		
Népiskolai tanító....	—	—	—	11	91	98	71	69	102	96	83	621	—	—	16	71	56	19	11	12	14	6	—	265	826		
Pap, szerzetes, stb....	—	—	—	2	17	59	31	26	70	51	43	279	—	—	9	68	70	49	31	40	22	7	—	296	575		
Egyéb közfoglalkoztat.	—	—	—	11	43	70	34	50	63	52	28	351	—	—	10	46	30	27	12	13	9	2	—	149	500		
b) Díjnok....	—	—	—	63	142	101	60	49	82	56	29	535	—	—	—	1	4	0	1	—	1	—	—	13	601		
c) Szolga....	—	—	—	20	47	97	124	142	204	260	152	1.136	—	—	—	7	15	9	12	7	5	5	—	63	1.199		
III. Összesen....	—	—	—	123	488	645	537	504	910	734	452	4.393	—	—	—	43	211	191	132	88	110	100	53	—	928	5.321	
IV. Védőőr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	9	8	12	10	21	10	13	—	83	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	83		
Altisztek....	—	—	—	2	34	81	53	32	29	12	7	260	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	260		
Legénység....	—	—	—	3	257	39	6	2	—	—	—	307	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	307		
IV. Összesen....	—	—	—	5	300	128	71	44	60	22	30	650	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	650		
V. Különb. napsz.	—	—	31	377	675	610	516	525	1.357	1.383	975	1.6450	—	—	22	416	485	452	386	419	738	782	738	—	4.438	10.888	
VI. Házi cseléd....	—	—	4	48	62	34	39	18	53	41	32	331	—	—	140	1.424	1.227	635	321	200	320	215	145	1	4.626	4.952	
VII. Egyéb foglalk.	—	—	7	130	206	231	209	160	352	331	410	8	2.024	—	—	7	70	128	96	109	117	261	425	602	2	1.817	3.841
Mindössze....	—	—	713	9.797	16.947	14.140	11.181	10.536	24.400	27.478	25.033	22	140.285	4	84	8.368	8.742	6.186	4.452	3.867	7.037	8.423	8.833	10	53.465	198.728	
I. Östermalás.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
A) Mezőgazdaság és kertészet.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Nagybirtokos....	3	—	2	5	—	—	—	—	—	—	—	10	4	7	9	5	1	1	5	2	1	1	—	30	44		
Középbirtokos....	16	13	14	22	2	—	—	—	—	—	—	67	15	29	53	36	29	24	13	27	24	22	—	272	339		
Haszonbérlet....	7	2	3	9	—	—	—	—	—	—	—	14	5	7	5	7	6	3	4	9	2	1	—	43	57		
Kisbirtokos (kisbérlet)	7.181	4.033	1.015	390	85	18	17	61	44	185	—	13.029	7.392	7.208	5.935	5.542	4.690	3.487	2.858	5.778	6.684	6.311	—	3.555.942	68.971		
Kisbirtokos-napsz....	718	472	81	31	5	4	—	1	4	24	—	1.240	760	807	562	551	474	333	324	641	712	645	—	5.859	7.109		
Részes földműves....	7	8	2	—	—	—	—	—	—	—	—	17	11	20	17	23	14	12	6	13	42	23	—	186	203		
Majoros, juhtenyésztő	13	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	7	6	9	2	4	—	2	2	2	5	—	39	56		
Gazdasági tisztviselő.	19	2	12	5	2	—	—	—	—	—	—	41	17	14	31	26	21	13	8	14	10	13	—	157	198		
Gazdasági cseléd....	1.515	605	86	8	4	—	2	1	5	26	—	2.249	1.527	1.170	752	732	760	601	537	837	627	471	1	8.015	10.264		
Mezőgazd. munkás....	5.208	2.566	385	66	18	5	8	7	6	60	—	8.329	5.456	4.890	3.163	3.562	2.940	2.137	1.672	2.677	2.950	2.374	1	181.816	40.145		
Önálló kertész....	20	11	4	2	1	—	—	—	—	—	—	38	18	15	94	17	17	11	7	16	15	9	—	149	187		
Kertészsegéd....	13	2	1	—	—	—	—	—	—	1	—	17	13	10	8	11	11	5	6	9	1	4	—	78	93		
B) Erdészet.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Tisztviselő....	12	2	3	2	—	—	—	—	—	—	—	19	4	6	6	6	11	4	10	7	2	4	—	60	79		
Segédszemélyzet....	98	47	12	2	—	—	—	1	—	1	—	161	88	80	72	61	60	57	38	71	89	74	—	690	851		
C) Egyéb östermalás.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Önálló és s.-családtag	9	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	12	6	7	1	3	2	6	1	1	4	3	—	34	46		
Segédszemélyzet....	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	2	3	—	—	2	1	—	—	12	17		
I. Összesen....	14.943	7.767	1.621	535	117	27	27	71	60	297	—	25.365	15.323	14.280	10.682	10.586	9.052	6.744	5.491	10.839	11.166	9.965	5	103.338	128.753		
II. Bányászat, ipar és forgalom.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
A) Bányászat.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Önálló....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	1	—	1	1	—	2	2	2	—	11	13		
Tisztviselő....	3	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	6	2	4	—	2	1	—	4	3	—	—	—	16	22		
Segédszemélyzet....	263	109	27	2	—	—	—	—	2	1	—	404	232	171	118	178	150	135	89	126	101	66	—	1.448	1.922		
A) Összesen....	267	110	27	4	—	—	—	—	2	1	—	411	236	175	119	180	152	136	93	133	103	68	—	1.445	1.935		

[illegible]

Keresők és eltartottak együtt.

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli	összesen		
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
I. Östermelés.																										
A) Mezőgazdaság és kertészet.																										
Nagybirtokos.....	2	—	2	4	1	—	1	—	2	6	—	18	1	4	7	1	1	2	4	2	—	3	—	25	4	
Középbirtokos.....	13	9	16	26	9	8	7	28	23	42	—	181	13	20	44	22	28	19	10	19	20	21	—	216	307	
Haszonbérlo.....	3	1	3	3	—	3	2	7	4	2	—	28	5	5	4	7	6	1	4	2	3	—	—	37	63	
Kisbirtokos (kisebirtokos).....	4418	3112	2436	3057	2517	2034	2211	5886	8550	8520	—	42744	4551	5970	6931	6171	5066	3830	3252	6553	8133	7345	457815	100520		
Kisbirtokos-napsz.....	509	892	106	236	238	223	235	685	937	913	—	4564	501	693	686	611	496	437	367	742	904	766	—	6203	10707	
Részes földműves.....	5	8	5	10	4	7	10	17	18	11	—	95	10	17	15	11	7	13	42	32	—	—	182	277		
Majoros, juhtenyészlo.....	7	2	—	—	—	—	1	3	2	3	—	20	3	7	8	—	3	—	1	1	2	4	—	29	49	
Gazdasági tisztviselő.....	15	2	12	15	22	13	8	15	13	14	—	129	14	17	15	23	18	11	7	11	8	9	—	127	236	
Gazdasági cseléd.....	1410	602	485	449	344	277	245	687	773	637	—	5912	1408	1115	749	691	718	368	516	798	608	457	—	7039	13541	
Mezőgazd. munkás.....	4696	2486	2557	3314	2722	1917	1719	4447	5874	5061	—	235889	4025	4652	4640	4957	3954	2841	2352	4294	5355	4694	—	142065	78558	
Önálló kertész.....	17	11	3	1	3	0	—	10	16	20	—	87	15	9	15	12	11	6	10	11	6	—	110	197		
Kertészsegéd.....	6	2	8	11	3	4	5	4	9	9	—	61	9	7	5	9	7	5	5	7	2	3	—	59	120	
B) Erdészet.																										
Tisztviselő.....	5	1	2	6	6	3	6	8	3	6	—	48	1	3	6	5	11	2	7	4	—	3	—	42	89	
Segédzemélyzet.....	94	48	42	63	49	38	38	141	136	131	—	780	85	77	71	58	59	54	38	71	87	71	—	671	1431	
C) Egyéb östermelés.																										
Önálló és s.-családtag	—	2	1	—	1	1	1	4	4	5	—	19	2	—	1	2	3	1	1	3	3	—	18	37		
Segédzemélyzet.....	1	—	—	2	2	1	—	2	1	6	—	15	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	4	10	
I. Összesen.....	11201	6678	5768	7697	5923	4535	4485	11944	16365	15986	—	590587	11543	12393	13199	12589	10396	7804	6577	12529	15729	13472	—	6115832	206419	
II. Bányászat, ipar és forgalom.																										
A) Bányászat.																										
Önálló.....	1	—	—	1	1	—	2	6	2	—	—	13	2	—	1	—	1	1	—	2	1	2	—	10	23	
Tisztviselő.....	2	1	—	4	—	—	1	2	1	—	—	11	2	4	—	1	1	—	4	2	—	—	—	14	25	
Segédzemélyzet.....	240	106	150	174	113	90	106	351	264	155	—	1749	264	164	117	169	139	126	83	117	103	67	—	1349	3098	
A) Összesen.....	243	107	150	178	114	91	107	355	271	157	—	1773	268	168	118	170	141	127	87	121	104	69	—	1373	3146	
B) Ipar.																										
Asztalos, ács, stb.	314	112	298	447	358	234	217	454	406	385	—	3285	331	293	225	298	300	207	161	187	185	134	—	2231	5510	
Borbély és fodrász....	53	10	118	197	130	62	33	51	34	14	—	705	37	14	24	63	41	35	18	16	11	7	—	236	971	
Czipész és csizmadia....	289	122	441	622	404	242	217	441	394	254	—	3426	293	206	174	203	266	165	153	138	98	—	—	1942	5395	
Korcsmáros, stb.	84	34	56	82	63	63	83	150	134	88	—	1838	83	57	78	91	82	60	33	72	67	49	—	602	1500	
Kovács, lakatos, stb.	311	111	340	507	347	232	190	396	341	250	—	3025	286	181	209	259	236	164	117	178	100	110	—	1000	4928	
Kőműves.....	257	61	100	181	196	171	151	283	229	102	—	1792	242	129	98	175	176	145	82	98	74	88	—	1307	3099	
Könyv- és könyvmd.	10	4	26	39	19	16	15	10	7	4	—	150	8	3	13	6	9	—	4	2	2	—	—	51	201	
Mészáros és hentes....	41	17	37	49	40	41	41	76	61	43	—	452	38	35	50	42	39	26	16	21	19	22	—	308	709	
Molnár.....	91	35	34	62	52	33	48	148	153	108	—	764	79	66	49	74	65	50	41	55	47	41	—	567	1331	
Pék.....	16	4	21	27	33	28	21	41	30	13	—	234	32	15	8	17	30	22	6	16	7	11	—	164	398	
Szabó, varrónő, stb.	116	55	270	369	255	151	105	122	136	106	—	1635	124	85	307	382	230	147	111	142	78	70	—	1682	3997	
Szűcs.....	14	7	15	22	17	14	9	32	41	37	—	208	10	13	20	18	18	11	4	7	13	6	—	190	388	
Takács, posztószövő....	55	17	24	30	12	17	27	48	62	55	—	347	42	36	145	96	40	34	22	37	33	23	—	508	863	
Egyéb iparágak.....	884	309	470	706	509	437	441	883	746	441	—	5886	828	477	597	607	608	434	324	441	364	271	—	4953	10370	
Tisztviselők.....	11	2	6	10	15	11	7	11	13	3	—	98	11	4	12	13	15	9	1	9	1	3	—	78	176	
B) Összesen.....	2549	900	2256	3359	2516	1752	1605	3146	2847	1963	—	222895	2444	1524	2009	2404	2215	1509	1093	1469	1129	941	—	216739	39034	
C) Kereskedelem.																										
Önálló.....	166	106	65	94	109	104	104	241	193	180	—	1365	160	128	173	163	144	117	99	152	112	144	—	1401	2760	
Tisztviselő.....	17	15	21	51	45	33	14	30	17	7	—	230	11	9	15	23	23	10	11	8	8	9	—	136	380	
Segédzemélyzet.....	50	23	164	206	125	42	39	66	38	16	—	769	47	24	28	60	52	35	26	33	15	14	—	334	1103	
C) Összesen.....	233	144	253	351	279	179	157	337	248	203	—	2384	227	161	216	246	219	171	136	193	135	167	—	1871	4255	
D) Közlekedés.																										
Önálló.....	36	16	4	11	15	13	26	47	52	38	—	258	26	20	35	33	23	21	13	27	36	18	—	261	519	
Vasúti tisztviselő.....	3	—	4	10	13	6	15	21	7	7	—	86	5	9	9	13	21	8	5	7	3	2	—	82	168	
Posta-, táviratistv.	10	2	12	21	14	10	8	11	7	4	—	99	10	6	11	25	19	14	11	11	7	5	—	119	218	
Egyéb tisztviselő.....	1	1	1	1	1	—	—	3	4	3	—	15	2	2	6	4	3	2	3	2	—	—	—	24	39	
Díjnok.....	—	—	3	5	1	—	—	1	2	—	—	12	1	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	5	17	

Keresők és eltartottak együtt.

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen		
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
		1	2	3	4	5	6	7	8	9				10	11	12	13	14	15	16	17	18				19
Vasúti szolgál., stb.	232	64	62	91	111	85	97	176	108	66	—	1.092	263	139	155	228	216	174	112	108	67	46	—	1.508	2.600	
Posta- stb. szolgál.	12	11	9	7	10	20	20	29	9	4	—	131	21	19	11	19	31	17	12	13	5	4	—	152	233	
Egyéb segédzem.	39	19	15	19	23	28	29	65	71	37	—	343	36	52	38	25	50	29	25	36	30	13	—	334	679	
D) Összesen.....	333	113	110	165	188	162	195	353	260	159	—	2.038	364	256	266	349	364	265	181	204	148	88	—	2.485	4.523	
II. Összesen.....	3358	1264	2769	4053	3097	2184	2064	4191	3626	2452	—	229.090	3305	2109	2609	3169	2939	2072	1497	1987	1516	1265	—	22.468	51.553	
III. Közszolgálat.																										
a) Önállók, tisztv.																										
Állami tisztviselő	11	6	16	28	51	43	23	43	34	15	—	270	19	16	18	28	29	32	16	18	10	9	—	195	465	
Megyei, városi tisztv.	5	3	10	12	20	16	25	31	29	10	—	167	7	11	18	12	18	12	6	7	6	7	—	104	271	
Községi tisztviselő ...	23	7	17	45	34	38	25	52	35	24	—	300	15	29	27	18	35	14	7	10	10	11	—	176	476	
Ügyvéd, -segéd, -jelölt	2	—	2	8	24	10	8	13	6	5	—	78	1	3	2	4	5	3	1	5	4	2	—	30	108	
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.....	8	5	8	13	12	10	10	22	10	5	—	108	11	18	16	17	23	17	13	29	47	37	—	236	339	
Középiskolai tanár...	2	2	3	6	12	4	2	4	1	4	—	40	1	2	2	1	3	4	3	—	1	—	—	20	60	
Népiskolai tanító...	48	28	59	90	83	53	48	81	77	76	—	643	56	48	112	149	107	50	39	41	27	31	—	660	1.303	
Pap, szerzetes, stb. ...	21	7	36	35	31	25	18	56	43	38	—	310	24	22	51	56	41	22	19	30	23	17	—	305	615	
Egyéb közszolgálat ..	14	3	17	32	29	11	17	26	20	10	—	188	14	18	13	31	27	23	16	17	11	7	—	177	362	
b) Díjnok.....	8	2	29	61	48	30	19	41	25	14	—	277	7	6	9	13	24	9	5	6	4	1	—	84	361	
c) Szolga.....	97	54	34	32	61	63	81	145	105	110	—	842	126	101	87	101	113	89	69	90	69	53	—	898	1.740	
III. Összesen.....	239	117	231	362	405	303	276	514	445	323	—	3.215	281	274	355	430	427	274	201	256	211	176	—	2.885	6.100	
IV. Véderő.																										
Tisztek és tisztviselők	1	—	—	5	3	2	2	4	2	8	—	27	2	—	—	6	4	2	1	2	—	2	—	20	47	
Altisztek	20	3	4	18	51	29	18	20	8	6	—	177	12	3	9	29	30	13	6	3	3	2	—	110	287	
Legénység	1	—	1	102	14	3	2	—	—	—	—	123	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	4	127	
IV. Összesen.....	22	3	5	125	68	34	22	24	10	14	—	327	15	4	9	36	35	16	7	6	3	4	—	134	461	
V. Különb. napsz.	570	312	322	440	344	261	255	731	854	683	1	4.773	531	518	578	534	514	360	403	740	858	812	—	5.845	10.621	
VI. Hízi család ...	267	64	44	41	24	22	13	29	30	21	—	555	273	205	173	852	407	214	142	210	162	113	1	3.752	4.307	
VII. Egyéb foglalk.	503	158	195	242	221	174	126	316	369	455	2	2.761	414	253	238	226	182	136	133	335	456	751	2	3.126	5.887	
Mindössze.....	18.160	8.506	9.336	12.980	10.029	7.513	7.241	17.749	21.859	18.364	10	131.308	16.360	15.956	18.161	17.836	14.500	10.876	8.909	16.063	18.385	16.538	11	154.046	285.363	
I. Őstermelés.																										
A) Mezőgazdaság és kertészet.																										
Nagybirtokos.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Középbirtokos.....	—	—	—	1	5	2	1	1	1	—	—	11	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	9	20
Haszonbérelő.....	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	3	—	2	1	—	—	1	1	1	—	—	—	—	6	9
Kisbirtokos (kisbérelő)	1	—	1	4	4	2	5	—	5	4	—	20	1	—	2	3	3	3	3	4	1	—	—	20	46	
Kisbirtokos-napsz. ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Részes földműves.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Majoros, juhtenyésztő	6	2	—	—	—	1	—	2	2	2	—	15	2	—	—	2	1	—	1	1	—	1	—	8	23	
Gazdasági tisztviselő.	2	—	—	1	1	—	—	2	—	2	—	8	—	1	1	—	1	1	—	1	2	1	—	8	16	
Gazdasági cseléd.....	2	1	2	4	2	—	—	3	—	2	—	16	—	2	2	3	1	2	3	2	—	—	—	15	31	
Mezőgazd. munkás.....	10	3	16	18	20	11	13	18	9	7	—	125	12	6	12	18	8	7	10	10	6	3	—	92	217	
Önálló kertész.....	—	—	—	—	4	—	—	—	4	3	—	11	1	—	2	1	1	—	—	1	—	—	—	6	17	
Kertészsegéd.....	6	—	2	3	—	3	2	3	5	1	—	25	3	2	1	—	2	1	—	1	—	1	—	11	36	
B) Erdészet.																										
Tisztviselő	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	3	6	
Segédszemélyzet.....	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3
C) Egyéb őstermelés.																										
Önálló és s.-családtag	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Segédszemélyzet.....	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
I. Összesen.....	30	6	22	35	34	19	22	32	27	22	—	249	19	13	23	28	18	15	22	24	11	6	—	179	428	
II. Bányászat, ipar és forgalom.																										
A) Bányászat.																										
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Tisztviselő	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Segédszemélyzet.....	—	—	—	—	1	1	2	—	3	—	—	7	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	2	9
A) Összesen.....	—	—	—	—	1	1	3	1	4	—	—	10	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	2	12

Foglalkozások megnevezése	FI												N5												FI és N5 együtt		
	7 éven aluli	éves									60 éven feletti	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven feletti		ismeretlen korú	összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
B) Ipar.																											
Asztalos, ács, stb....	60	16	27	73	60	48	64	101	59	23	—	531	73	22	21	29	24	31	19	26	5	12	—	262	7		
Borbély és fodrász...	20	—	12	19	24	23	15	13	5	1	—	132	19	4	2	6	6	5	6	2	1	2	—	54	18		
Czipész és csizmadia.	48	4	23	55	47	41	33	58	26	18	—	363	37	12	16	18	25	18	14	10	7	6	—	163	52		
Koreszmáros, slb.....	26	5	14	21	40	42	46	74	30	17	—	215	21	13	12	29	17	17	7	7	9	6	—	148	46		
Kovács, lakatos, stb..	79	8	89	101	94	70	55	67	42	14	—	613	63	20	15	37	42	48	10	16	11	10	—	281	89		
Kőműves.....	30	0	4	20	19	20	41	46	40	13	—	240	46	8	2	6	14	15	10	9	12	1	—	123	37		
Könyv- és könyvmd..	24	2	21	33	36	27	22	25	8	11	—	209	25	6	25	34	10	17	7	11	3	4	—	151	30		
Mészáros és hentes...	12	1	—	7	11	19	15	31	10	3	—	109	23	6	2	3	9	7	4	3	1	—	—	58	107		
Molnár.....	9	3	5	7	11	9	25	21	8	—	109	20	3	3	4	4	9	2	3	2	3	—	—	55	103		
Pék.....	9	1	5	6	20	8	2	14	8	5	—	79	10	1	—	1	6	6	4	3	—	—	—	34	111		
Szabo, varrónő, stb..	59	12	23	33	50	44	29	47	23	26	—	252	60	25	121	144	114	66	31	39	20	34	—	663	1,011		
Szűcs.....	—	1	2	1	3	5	1	4	2	—	21	—	—	2	1	1	1	2	2	1	—	—	—	10	31		
Takács, posztószövő.	2	—	—	2	1	1	—	—	1	2	—	9	2	1	4	1	—	2	1	1	1	—	—	18	22		
Egyéb iparágak.....	271	29	131	193	162	150	146	238	161	52	—	1,552	246	80	165	174	145	138	100	132	65	54	—	1,209	2,872		
Tisztviselők.....	15	5	7	23	21	21	20	29	9	6	—	157	17	3	18	14	12	10	4	7	2	5	—	92	24		
B) Összesen.....																											
664	92	362	597	599	540	499	792	455	201	—	4,801	672	204	408	501	438	388	231	271	149	141	—	3,403	8,302			
C) Kereskedelem.																											
Önálló.....	43	10	16	17	17	22	41	73	45	45	—	323	52	23	32	21	17	25	24	23	23	25	—	203	564		
Tisztviselő.....	22	5	14	43	27	32	22	32	17	6	—	221	12	12	26	26	21	6	9	14	9	10	—	145	307		
Segédszemélyzet.....	62	6	49	79	58	44	41	70	36	23	—	468	37	15	15	21	23	17	17	21	13	10	—	189	657		
C) Összesen.....																											
128	21	79	139	102	98	104	175	98	74	—	1,018	101	50	73	68	61	48	50	58	45	45	—	599	1,617			
D) Közlekedés.																											
Önálló.....	7	1	—	2	—	1	6	15	14	10	—	56	12	3	9	4	3	2	2	2	4	6	—	42	98		
Vasúti tisztviselő.....	4	—	—	2	11	8	6	15	8	7	—	61	1	5	6	11	5	5	1	2	—	1	—	37	96		
Posta-, táviratdisztv..	2	1	3	5	6	3	4	8	6	1	—	39	9	1	3	6	4	2	2	3	—	2	—	32	71		
Egyéb tisztviselő.....	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—	3	2	—	1	2	1	1	—	1	1	—	—	9	13		
Díjnok.....	—	—	1	3	1	1	1	1	1	—	—	9	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	11		
Vasúti szolgálta stb....	36	10	12	9	21	23	30	31	24	7	—	208	44	17	12	16	16	20	11	23	10	4	—	173	376		
Posta- stb. szolgálta....	17	5	7	4	3	3	8	19	7	1	—	74	20	7	3	4	3	10	5	11	1	2	—	60	140		
Egyéb segédszem.....	30	10	4	24	19	43	39	63	31	10	—	273	34	10	5	9	12	15	9	10	5	2	—	111	284		
D) Összesen.....																											
96	27	28	49	61	62	94	153	91	57	—	718	122	43	33	52	46	55	30	53	21	17	—	472	1,199			
II. Összesen.....																											
386	140	469	785	763	721	700	1,121	648	312	—	6,547	895	297	514	621	545	492	312	382	215	203	—	4,476	11,023			
III. Közfoglalkoztatás																											
a) Önállók, tisztviselők																											
Állami tisztviselő.....	8	1	2	12	8	17	8	19	25	10	—	119	4	6	5	9	8	9	1	10	7	4	—	63	173		
Megyei, városi tisztviselők.....	3	—	1	2	—	4	9	7	4	2	—	32	3	4	5	3	2	1	1	2	1	2	—	24	60		
Községi tisztviselő.....	1	—	1	2	4	5	2	3	3	1	—	22	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	3	23		
Ügyvéd-, segéd-, jelölő.....	4	—	1	4	5	2	4	3	—	1	—	25	—	1	2	—	1	2	2	—	1	—	—	9	24		
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.....	2	1	1	2	1	—	2	2	4	1	—	16	1	4	2	2	—	1	1	5	2	2	—	20	8		
Középiskolai tanár.....	1	1	—	2	3	3	—	2	2	—	—	16	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	17		
Népiskolai tanító.....	3	1	5	3	7	4	6	5	1	2	—	37	2	1	1	12	8	5	2	3	4	1	—	39	70		
Pap, szerzetes stb.....	2	—	2	2	—	—	1	4	1	—	—	12	1	—	1	4	16	9	5	13	—	1	—	50	92		
Egyéb közfoglalkoztatás.....	9	4	4	13	24	11	10	14	13	9	—	111	8	2	8	23	20	10	5	10	4	4	—	94	207		
b) Díjnok.....																											
—	—	—	4	9	7	10	5	8	6	3	—	52	2	—	—	2	2	4	1	1	—	—	—	19	64		
c) Szolga.....																											
31	7	5	7	14	18	20	45	21	13	—	181	43	16	10	25	19	23	14	22	11	8	—	196	377			
III. Összesen.....																											
64	15	26	58	73	75	67	112	80	44	—	614	70	34	35	81	76	65	32	66	30	22	—	517	1,125			
IV. Véderő.																											
Tisztek és tisztviselők.....	2	—	5	2	—	3	3	6	2	2	—	35	4	3	3	2	—	2	1	1	2	3	—	32	47		
Altisztek.....	4	—	—	10	7	8	4	—	2	1	—	36	1	—	2	5	4	1	—	—	—	—	—	13	49		
Legénység.....	—	—	—	45	4	—	—	—	—	—	—	49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	49		
IV. Összesen.....																											
6	—	5	57	11	11	7	6	4	3	—	110	5	3	5	8	4	5	1	1	2	3	—	35	145			
V. Különb. napsz.																											
156	32	35	69	98	95	127	274	172	87	—	1,145	151	50	35	53	60	79	76	117	70	48	—	733	1,878			
VI. Házi család.																											
64	7	3	1	3	3	1	5	2	1	—	90	66	23	80	144	114	59	31	51	28	17	—	613	703			
VII. Egyéb foglalk.																											
77	26	30	24	26	31	25	49	42	77	—	408	96	26	44	59	43	49	38	63	61	125	2	606	1,014			
Mindössze.....																											
1,225	228	560	1,023	1,008	955	949	1,599	975	546	1	9,163	1,322	446	736	994	860	762	512	638	417	424	2	7,153	18,314			

Foglalkozások megnevezése	Fi													Nő													60 éven felüli ismeretlen korú összesen	Fi és nő együtt																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	7 éven aluli	éves										60 éven felüli ismeretlen korú összesen	7 éven aluli	éves																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60-64	65-69			70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95-99	100-104	105-109	110-114	115-119	120-124	125-129	130-134			135-139	140-144	145-149	150-154	155-159	160-164	165-169	170-174	175-179	180-184	185-189	190-194	195-199	200-204	205-209	210-214	215-219	220-224	225-229	230-234	235-239	240-244	245-249	250-254	255-259	260-264	265-269	270-274	275-279	280-284	285-289	290-294	295-299	300-304	305-309	310-314	315-319	320-324	325-329	330-334	335-339	340-344	345-349	350-354	355-359	360-364	365-369	370-374	375-379	380-384	385-389	390-394	395-399	400-404	405-409	410-414	415-419	420-424	425-429	430-434	435-439	440-444	445-449	450-454	455-459	460-464	465-469	470-474	475-479	480-484	485-489	490-494	495-499	500-504	505-509	510-514	515-519	520-524	525-529	530-534	535-539	540-544	545-549	550-554	555-559	560-564	565-569	570-574	575-579	580-584	585-589	590-594	595-599	600-604	605-609	610-614	615-619	620-624	625-629	630-634	635-639	640-644	645-649	650-654	655-659	660-664	665-669	670-674	675-679	680-684	685-689	690-694	695-699	700-704	705-709	710-714	715-719	720-724	725-729	730-734	735-739	740-744	745-749	750-754	755-759	760-764	765-769	770-774	775-779	780-784	785-789	790-794	795-799	800-804	805-809	810-814	815-819	820-824	825-829	830-834	835-839	840-844	845-849	850-854	855-859	860-864	865-869	870-874	875-879	880-884	885-889	890-894	895-899	900-904	905-909	910-914	915-919	920-924	925-929	930-934	935-939	940-944	945-949	950-954	955-959	960-964	965-969	970-974	975-979	980-984	985-989	990-994	995-999	1000-1004	1005-1009	1010-1014	1015-1019	1020-1024	1025-1029	1030-1034	1035-1039	1040-1044	1045-1049	1050-1054	1055-1059	1060-1064	1065-1069	1070-1074	1075-1079	1080-1084	1085-1089	1090-1094	1095-1099	1100-1104	1105-1109	1110-1114	1115-1119	1120-1124	1125-1129	1130-1134	1135-1139	1140-1144	1145-1149	1150-1154	1155-1159	1160-1164	1165-1169	1170-1174	1175-1179	1180-1184	1185-1189	1190-1194	1195-1199	1200-1204	1205-1209	1210-1214	1215-1219	1220-1224	1225-1229	1230-1234	1235-1239	1240-1244	1245-1249	1250-1254	1255-1259	1260-1264	1265-1269	1270-1274	1275-1279	1280-1284	1285-1289	1290-1294	1295-1299	1300-1304	1305-1309	1310-1314	1315-1319	1320-1324	1325-1329	1330-1334	1335-1339	1340-1344	1345-1349	1350-1354	1355-1359	1360-1364	1365-1369	1370-1374	1375-1379	1380-1384	1385-1389	1390-1394	1395-1399	1400-1404	1405-1409	1410-1414	1415-1419	1420-1424	1425-1429	1430-1434	1435-1439	1440-1444	1445-1449	1450-1454	1455-1459	1460-1464	1465-1469	1470-1474	1475-1479	1480-1484	1485-1489	1490-1494	1495-1499	1500-1504	1505-1509	1510-1514	1515-1519	1520-1524	1525-1529	1530-1534	1535-1539	1540-1544	1545-1549	1550-1554	1555-1559	1560-1564	1565-1569	1570-1574	1575-1579	1580-1584	1585-1589	1590-1594	1595-1599	1600-1604	1605-1609	1610-1614	1615-1619	1620-1624	1625-1629	1630-1634	1635-1639	1640-1644	1645-1649	1650-1654	1655-1659	1660-1664	1665-1669	1670-1674	1675-1679	1680-1684	1685-1689	1690-1694	1695-1699	1700-1704	1705-1709	1710-1714	1715-1719	1720-1724	1725-1729	1730-1734	1735-1739	1740-1744	1745-1749	1750-1754	1755-1759	1760-1764	1765-1769	1770-1774	1775-1779	1780-1784	1785-1789	1790-1794	1795-1799	1800-1804	1805-1809	1810-1814	1815-1819	1820-1824	1825-1829	1830-1834	1835-1839	1840-1844	1845-1849	1850-1854	1855-1859	1860-1864	1865-1869	1870-1874	1875-1879	1880-1884	1885-1889	1890-1894	1895-1899	1900-1904	1905-1909	1910-1914	1915-1919	1920-1924	1925-1929	1930-1934	1935-1939	1940-1944	1945-1949	1950-1954	1955-1959	1960-1964	1965-1969	1970-1974	1975-1979	1980-1984	1985-1989	1990-1994	1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2024	2025-2029	2030-2034	2035-2039	2040-2044	2045-2049	2050-2054	2055-2059	2060-2064	2065-2069	2070-2074	2075-2079	2080-2084	2085-2089	2090-2094	2095-2099	2100-2104	2105-2109	2110-2114	2115-2119	2120-2124	2125-2129	2130-2134	2135-2139	2140-2144	2145-2149	2150-2154	2155-2159	2160-2164	2165-2169	2170-2174	2175-2179	2180-2184	2185-2189	2190-2194	2195-2199	2200-2204	2205-2209	2210-2214	2215-2219	2220-2224	2225-2229	2230-2234	2235-2239	2240-2244	2245-2249	2250-2254	2255-2259	2260-2264	2265-2269	2270-2274	2275-2279	2280-2284	2285-2289	2290-2294	2295-2299	2300-2304	2305-2309	2310-2314	2315-2319	2320-2324	2325-2329	2330-2334	2335-2339	2340-2344	2345-2349	2350-2354	2355-2359	2360-2364	2365-2369	2370-2374	2375-2379	2380-2384	2385-2389	2390-2394	2395-2399	2400-2404	2405-2409	2410-2414	2415-2419	2420-2424	2425-2429	2430-2434	2435-2439	2440-2444	2445-2449	2450-2454	2455-2459	2460-2464	2465-2469	2470-2474	2475-2479	2480-2484	2485-2489	2490-2494	2495-2499	2500-2504	2505-2509	2510-2514	2515-2519	2520-2524	2525-2529	2530-2534	2535-2539	2540-2544	2545-2549	2550-2554	2555-2559	2560-2564	2565-2569	2570-2574	2575-2579	2580-2584	2585-2589	2590-2594	2595-2599	2600-2604	2605-2609	2610-2614	2615-2619	2620-2624	2625-2629	2630-2634	2635-2639	2640-2644	2645-2649	2650-2654	2655-2659	2660-2664	2665-2669	2670-2674	2675-2679	2680-2684	2685-2689	2690-2694	2695-2699	2700-2704	2705-2709	2710-2714	2715-2719	2720-2724	2725-2729	2730-2734	2735-2739	2740-2744	2745-2749	2750-2754	2755-2759	2760-2764	2765-2769	2770-2774	2775-2779	2780-2784	2785-2789	2790-2794	2795-2799	2800-2804	2805-2809	2810-2814	2815-2819	2820-2824	2825-2829	2830-2834	2835-2839	2840-2844	2845-2849	2850-2854	2855-2859	2860-2864	2865-2869	2870-2874	2875-2879	2880-2884	2885-2889	2890-2894	2895-2899	2900-2904	2905-2909	2910-2914	2915-2919	2920-2924	2925-2929	2930-2934	2935-2939	2940-2944	2945-2949	2950-2954	2955-2959	2960-2964	2965-2969	2970-2974	2975-2979	2980-2984	2985-2989	2990-2994	2995-2999	3000-3004	3005-3009	3010-3014	3015-3019	3020-3024	3025-3029	3030-3034	3035-3039	3040-3044	3045-3049	3050-3054	3055-3059	3060-3064	3065-3069	3070-3074	3075-3079	3080-3084	3085-3089	3090-3094	3095-3099	3100-3104	3105-3109	3110-3114	3115-3119	3120-3124	3125-3129	3130-3134	3135-3139	3140-3144	3145-3149	3150-3154	3155-3159	3160-3164	3165-3169	3170-3174	3175-3179	3180-3184	3185-3189	3190-3194	3195-3199	3200-3204	3205-3209	3210-3214	3215-3219	3220-3224	3225-3229	3230-3234	3235-3239	3240-3244	3245-3249	3250-3254	3255-3259	3260-3264	3265-3269	3270-3274	3275-3279	3280-3284	3285-3289	3290-3294	3295-3299	3300-3304	3305-3309	3310-3314	3315-3319	3320-3324	3325-3329	3330-3334	3335-3339	3340-3344	3345-3349	3350-3354	3355-3359	3360-3364	3365-3369	3370-3374	3375-3379	3380-3384	3385-3389	3390-3394	3395-3399	3400-3404	3405-3409	3410-3414	3415-3419	3420-3424	3425-3429	3430-3434	3435-3439	3440-3444	3445-3449	3450-3454	3455-3459	3460-3464	3465-3469	3470-3474	3475-3479	3480-3484	3485-3489	3490-3494	3495-3499	3500-3504	3505-3509	3510-3514	3515-3519	3520-3524	3525-3529	3530-3534	3535-3539	3540-3544	3545-3549	3550-3554	3555-3559	3560-3564	3565-3569	3570-3574	3575-3579	3580-3584	3585-3589	3590-3594	3595-3599	3600-3604	3605-3609	3610-3614	3615-3619	3620-3624	3625-3629	3630-3634	3635-3639	3640-3644	3645-3649	3650-3654	3655-3659	3660-3664	3665-3669	3670-3674	3675-3679	3680-3684	3685-3689	3690-3694	3695-3699	3700-3704	3705-3709	3710-3714	3715-3719	3720-3724	3725-3729	3730-3734	3735-3739	3740-3744	3745-3749	3750-3754	3755-3759	3760-3764	3765-3769	3770-3774	3775-3779	3780-3784	3785-3789	3790-3794	3795-3799	3800-3804	3805-3809	3810-3814	3815-3819	3820-3824	3825-3829	3830-3834	3835-3839	3840-3844	3845-3849	3850-3854	3855-3859	3860-3864	3865-3869	3870-3874	3875-3879	3880-3884	3885-3889	3890-3894	3895-3899	3900-3904	3905-3909	3910-3914	3915-3919	3920-3924	3925-3929	3930-3934	3935-3939	3940-3944	3945-3949	3950-3954	3955-3959	3960-3964	3965-3969	3970-3974	3975-3979	3980-3984	3985-3989	3990-3994	3995-3999	4000-4004	4005-4009	4010-4014	4015-4019	4020-4024	4025-4029	4030-4034	4035-4039	4040-4044	4045-4049	4050-4054	4055-4059	4060-4064	4065-4069	4070-4074	4075-4079	4080-4084	4085-4089	4090-4094	4095-4099	4100-4104	4105-4109	4110-4114	4115-4119	4120-4124	4125-4129	4130-4134	4135-4139	4140-4144	4145-4149	4150-4154	4155-4159	4160-4164	4165-4169	4170-4174	4175-4179	4180-4184	4185-4189	4190-4194	4195-4199	4200-4204	4205-4209	4210-4214	4215-4219	4220-4224	4225-4229	4230-4234	4235-4239	4240-4244	4245-4249	4250-4254	4255-4259	4260-4264	4265-4269	4270-4274	4275-4279	4280-4284	4285-4289	4290-4294	4295-4299	4300-4304	4305-4309	4310-4314	4315-4319	4320-4324	4325-4329	4330-4334	4335-4339	4340-4344	4345-4349	4350-4354	4355-4359	4360-4364	4365-4369	4370-4374	4375-4379	4380-4384	4385-4389	4390-4394	4395-4399	4400-4404	4405-4409	4410-4414	4415-4419	4420-4424	4425-4429	4430-4434	4435-4439	4440-4444	4445-4449	4450-4454	4455-4459	4460-4464	4465-4469	4470-4474	4475-4479	4480-4484	4485-4489	4490-4494	4495-4499

Keresők és eltartottak együtt.

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												VI és VII együtt	
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen		
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					
I	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
Vasúti szolga, stb....	118	31	24	39	52	52	73	115	82	34	—	620	110	53	61	67	88	68	42	57	21	22	—	594	1.211	
Posta- stb. szolga....	23	8	10	9	8	10	10	37	13	6	—	140	27	13	6	12	13	11	14	6	6	—	120	260		
Egyéb segédszem....	58	19	15	45	47	67	62	111	62	29	—	515	88	26	13	19	20	21	19	24	9	6	—	245	760	
D) Összesen....	232	65	72	129	144	174	190	358	215	110	—	1.686	276	126	119	141	163	120	89	133	49	52	—	1.268	2.954	
II. Összesen....	1.654	374	1.106	1.710	1.508	1.425	1.324	2.222	1.451	739	1	13.514	1.626	695	1.300	1.455	1.266	958	639	330	494	428	1	9.692	23.206	
III. Községi szolgálat.																										
a) Önkéntes, tisztv.																										
Állami tisztviselő....	14	5	5	26	20	23	18	47	33	14	—	212	7	13	11	20	20	23	6	15	10	8	—	133	343	
Megyei, városi tisztv.	13	2	6	7	11	13	17	18	26	10	—	123	7	10	15	17	8	7	4	5	8	7	—	88	211	
Községi tisztviselő....	3	4	1	10	9	10	7	9	9	4	—	66	1	1	3	1	2	2	—	—	—	—	—	10	70	
Ügyvéd, segéd, jelölt	6	—	1	7	14	5	7	10	5	4	—	59	1	1	6	3	4	4	4	—	2	—	—	23	81	
Orvos, gyógyszerész és szülésznő....	2	2	5	10	5	3	5	5	9	2	—	48	2	4	6	3	4	5	6	10	4	4	—	48	90	
Középiskolai tanár....	2	2	1	3	6	4	—	4	2	3	—	27	1	2	1	—	1	2	—	1	2	—	—	10	37	
Népiskolai tanító....	6	1	11	12	13	9	11	13	10	8	—	94	5	3	6	34	27	10	6	11	4	4	—	110	294	
Pap, szerzetes, stb....	2	—	5	3	5	1	4	5	3	1	—	22	3	1	4	16	28	20	14	19	2	2	—	109	138	
Egyéb községi szolgálat....	19	4	9	18	34	20	20	30	23	11	—	191	14	11	24	43	33	19	10	16	12	10	—	192	383	
b) Díjnok....	3	3	15	42	22	16	13	20	14	0	—	160	4	2	3	5	1	0	2	6	2	1	—	41	201	
c) Szolga....	68	17	13	23	27	40	43	105	72	33	—	441	84	50	45	55	50	49	31	57	22	19	—	471	912	
III. Összesen....	113	40	72	162	166	146	145	286	214	96	—	1.450	129	107	123	200	185	147	83	140	68	55	—	1.237	2.637	
IV. Véderő.																										
Tisztek és tisztviselők	2	1	5	4	2	8	7	13	6	5	—	53	5	6	3	7	8	6	4	2	2	3	—	46	99	
Altisztek....	11	3	2	14	22	15	8	7	4	1	—	87	9	1	6	13	15	5	1	2	1	—	—	53	140	
Legénység....	—	—	2	116	12	—	—	—	—	—	—	130	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	130	—
IV. Összesen....	13	4	9	134	36	23	15	20	10	6	—	270	14	7	9	20	23	11	5	4	3	3	—	99	369	
V. Különb. napsz.	230	86	111	174	204	214	247	515	415	249	—	2.495	250	155	174	172	197	188	162	266	190	124	—	1.378	4.373	
VI. Házi cseléd....	141	19	13	15	6	9	2	10	8	1	—	234	110	55	238	337	213	106	61	91	48	46	—	1.305	1.523	
VII. Egyéb foglalk.	240	82	89	82	85	78	71	121	116	203	2	1.168	271	107	124	139	101	101	81	137	135	304	2	1.552	2.720	
Mindössze....	2.835	790	1.084	2.680	2.331	2.145	2.031	3.847	2.712	1.686	3	22.552	2.736	1.520	2.533	2.910	2.402	1.333	1.220	1.382	1.270	1.230	3	10.613	42.165	
I. Östermelés.																										
A) Mezőgazdaság és kertészet.																										
Nagybirtokos....	9	—	2	5	1	—	1	—	2	6	—	19	2	4	8	3	1	9	4	2	—	4	—	30	49	
Középbirtokos....	16	14	19	35	12	11	8	37	31	48	—	220	14	29	54	38	36	25	14	30	27	28	—	993	524	
Haszonbérlet....	4	2	3	3	—	3	2	9	4	2	—	32	5	7	0	7	6	3	5	3	3	—	—	45	77	
Kisbirtokos (kisbérlet)....	4507	3.156	2.303	3.141	2.378	2.092	2.255	3.080	9.990	8.695	—	3.43.542	4.328	6.097	7.154	6.347	5.183	3.921	3.392	3.679	8.253	7.454	—	4.50.044	10.9583	
Kisbirtokos-napsz....	518	403	205	243	212	236	237	693	945	923	—	4.638	519	703	706	627	512	443	371	756	907	773	—	6.317	10.955	
Részes földműves....	7	9	6	10	4	7	11	20	18	11	—	103	11	20	19	23	15	12	7	14	43	32	—	196	229	
Majoros, juhtenyésztő	13	4	1	—	2	1	1	6	4	0	—	38	5	7	10	2	4	—	2	2	5	—	—	39	77	
Gazdasági tisztviselő....	17	2	18	18	27	15	10	20	16	19	—	150	14	13	13	25	19	13	8	14	10	11	—	145	301	
Gazdasági cseléd....	1442	617	519	433	370	295	230	720	807	664	—	6.118	1.434	1.143	770	719	745	592	535	823	618	402	—	7.813	14.031	
Mezőgazd. munkás....	1899	2592	2.716	4.078	2.930	2.073	1.572	4.761	6.110	3.884	—	23.799	5.129	4.858	4.914	5.983	4.186	3.031	2.436	4.514	5.497	4.828	—	14.474	32.714	
Önkéntes kertész....	18	11	5	3	0	7	—	12	20	23	—	113	17	12	23	17	16	11	7	16	14	9	—	142	235	
Kertészsegéd....	13	2	13	19	5	7	7	8	15	10	—	99	13	10	8	11	11	6	6	10	2	4	—	81	190	
B) Erdészet.																										
Tisztviselő....	6	1	3	6	6	4	7	9	5	6	—	53	1	3	6	5	11	4	0	6	1	3	—	49	102	
Segédszemélyzet....	97	48	42	63	50	39	38	143	138	132	—	790	85	77	72	60	60	55	39	72	88	71	—	679	1.439	
C) Egyéb östermelés.																										
Önkéntes és a-családtag	1	2	1	—	1	1	1	5	5	6	—	23	2	3	1	3	2	5	1	1	4	3	—	25	48	
Segédszemélyzet....	2	1	—	3	3	2	2	5	3	7	—	25	—	1	—	1	—	—	—	1	1	—	—	5	38	
I. Összesen....	1556	686	605	8.110	6.249	4.783	4.712	12.457	16.863	16.388	5	94.018	11.579	12.937	13.769	15.766	10.813	8.126	6.826	12.943	15.470	13.637	6	61.962	213.700	
II. Bányászat, ipar és forgalom.																										
A) Bányászat.																										
Önkéntes....	1	—	—	—	1	1	—	2	6	2	—	13	2	—	1	—	1	1	—	2	1	2	—	10	23	
Tisztviselő....	3	1	1	5	2	—	2	4	2	—	—	20	2	4	—	2	1	—	4	3	—	—	—	16	36	
Segédszemélyzet....	250	111	156	186	118	99	123	390	303	165	—	1.915	279	171	124	181	150	137	90	129	104	67	—	1.432	3.947	
A) Összesen....	263	112	157	191	121	100	125	396	316	167	—	1.948	283	175	125	183	152	138	94	134	105	69	—	1.458	3.406	

Keresők és eltartottak együtt.

Foglalkozások megnevezése	Fi													Nő													VI és VII együtt
	7 éven aluli	éves									60 éven feletti	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven feletti	ismeretlen korú	összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
		2	3	4	5	6	7	8	9	10					11	12	13	14	15	16	17	18	19				
I	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
B) Ipar.																											
Asztalos, ács, stb....	439	149	335	595	490	342	335	660	605	459	—	4,452	469	256	285	375	371	268	211	231	206	158	—	2,348	7,295		
Borbély és fodrász...	84	19	162	254	135	117	60	79	45	15	—	1,015	62	20	31	80	59	47	29	20	17	9	—	374	1,387		
Czipesz és csizmadia...	586	144	513	774	514	336	308	590	520	311	—	4,398	381	235	236	338	334	218	187	230	165	122	—	2,446	6,842		
Korcsmáros, stb....	143	47	83	133	128	132	157	235	196	116	1	1,421	135	89	105	136	118	95	55	90	74	63	—	957	2,378		
Kovács, lakatos, stb....	445	127	510	714	508	353	291	532	411	277	—	4,168	396	227	244	343	332	241	140	211	123	123	—	2,444	6,612		
Kőműves.....	341	85	121	233	260	267	241	397	328	201	1	2,473	347	151	119	213	238	188	110	121	102	106	—	1,683	4,158		
Könyv- és könyvmd....	44	7	67	107	78	61	49	42	18	16	—	484	36	10	47	51	36	19	15	19	6	6	—	247	731		
Mészáros és hentes...	59	91	47	64	69	66	65	137	90	54	—	672	67	47	59	56	55	45	24	27	25	28	—	436	1,108		
Molnár.....	121	41	44	79	75	56	66	210	197	124	—	1,011	109	75	66	83	78	65	46	54	47	—	687	1,700			
Pék.....	32	8	32	46	65	43	33	67	47	22	—	396	51	20	12	24	40	36	14	23	11	15	—	216	642		
Szabó, varrónő, stb...	218	79	351	471	354	230	159	199	196	168	—	2,423	221	145	600	681	431	245	172	220	128	135	—	2,938	5,413		
Szűcs.....	16	9	17	24	23	21	10	42	45	41	—	247	13	11	24	20	21	16	6	9	16	10	—	149	396		
Takács, posztószövő...	62	19	23	34	16	21	27	52	68	61	—	183	50	41	180	111	42	37	28	30	37	24	—	580	974		
Egyéb iparágak.....	1,338	412	733	1,068	887	729	709	1,363	1,063	562	—	8,866	1,241	648	901	1,011	944	693	499	693	512	378	3	7,615	16,481		
Tisztviselők.....	30	7	14	54	44	34	30	49	23	10	—	293	31	9	36	41	34	24	11	21	4	10	—	221	516		
B) Összesen.....	3,754	1,165	3,107	4,650	3,688	2,810	2,540	4,704	3,852	2,437	—	23,706	3,604	1,987	3,035	3,563	3,173	2,237	1,554	2,040	1,493	1,238	—	3,232	9,275		
C) Kereskedelem.																											
Önálló.....	246	127	95	134	148	157	183	267	295	232	—	2,037	256	187	250	220	197	168	141	210	155	192	—	1,979	4,016		
Tisztviselő.....	47	21	41	127	89	78	45	71	41	19	—	579	33	27	59	63	56	33	24	25	19	24	—	364	942		
Segédszemélyzet.....	140	35	290	367	227	128	110	167	98	47	1	1,610	109	50	55	105	100	69	53	71	38	30	—	683	2,290		
C) Összesen.....	433	183	429	628	464	363	338	605	454	348	1	4,226	398	264	364	388	353	270	218	306	215	246	—	3,022	7,248		
D) Közlékedés.																											
Önálló.....	56	21	7	18	22	23	40	98	77	58	—	420	55	42	49	43	26	25	20	48	43	28	—	389	809		
Vasúti tisztviselő.....	11	—	9	14	27	27	27	42	25	30	—	902	12	21	22	30	20	15	8	16	4	6	—	164	366		
Posta-, táviratbiztvis....	15	4	22	33	23	20	19	26	15	7	—	136	10	8	20	39	35	20	17	16	11	9	—	194	280		
Egyéb tisztviselő.....	1	1	3	2	3	1	—	6	9	7	—	33	7	3	9	6	5	3	4	4	1	—	—	42	75		
Díjnok.....	—	—	6	17	4	3	2	5	4	1	—	40	2	1	1	2	1	—	1	—	—	—	—	11	51		
Vasúti szolga stb....	350	95	39	130	163	137	170	201	190	100	—	1,712	372	197	616	295	304	242	154	165	89	68	—	2,102	3,814		
Posta- stb. szolga....	35	10	19	16	18	30	36	66	22	10	—	271	48	32	17	31	43	30	23	27	11	10	—	272	543		
Egyéb segédzem....	97	38	30	64	70	95	91	176	133	66	—	860	124	78	51	44	70	50	44	60	39	19	—	579	1,439		
D) Összesen.....	565	178	182	294	332	336	385	708	475	269	—	3,724	640	382	385	490	527	385	270	337	197	140	—	3,755	7,477		
II. Összesen.....	5,012	1,638	3,875	5,763	4,603	3,609	3,338	6,413	5,072	3,221	—	34,264	4,925	2,806	3,909	4,624	4,205	3,030	2,176	2,817	2,010	1,693	—	3,522	10,764		
III. Közfoglalkoztatás.																											
a) Önállók, tisztvis.																											
Állami tisztviselő.....	25	11	21	54	71	68	41	90	72	29	—	439	26	29	29	48	49	55	23	33	20	17	—	328	810		
Megyei, városi tisztvis.	18	5	10	19	31	29	42	49	55	26	—	293	14	21	23	29	26	19	10	12	14	14	—	192	482		
Községi tisztviselő.....	26	11	18	55	43	48	32	61	44	28	—	366	16	30	30	19	37	16	7	10	10	11	—	180	552		
Ügyvéd-, segéd-, jelölt	8	—	3	15	38	15	15	23	11	9	—	137	2	4	8	7	9	7	5	5	6	2	—	55	192		
Orvos, gyógyszerész	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
és szülésznő.....	10	7	13	23	17	13	15	27	19	7	—	151	13	22	22	20	29	22	25	39	51	41	—	284	435		
Középiskolai tanár....	4	4	4	9	18	8	2	8	3	7	—	67	2	4	3	1	4	5	4	2	1	—	—	30	97		
Népiskolai tanító.....	54	29	70	102	96	62	59	94	87	81	—	737	61	51	118	183	134	60	45	52	31	35	—	770	1,507		
Pap, szerzetes stb....	23	7	41	38	36	26	22	61	46	39	—	339	27	23	55	72	60	42	33	49	23	10	—	414	753		
Egyéb közfoglalkoztat.	33	7	26	56	63	31	37	56	46	27	—	370	28	29	37	74	60	42	26	23	23	17	—	369	745		
b) Díjnok.....	16	5	44	104	70	46	32	61	39	20	—	437	11	8	11	21	32	15	7	12	6	2	—	123	562		
c) Szolga.....	165	71	47	55	88	103	121	250	237	143	—	1,233	210	160	132	156	163	138	100	147	91	72	—	1,869	2,052		
III. Összesen.....	382	157	303	524	571	449	421	780	659	419	—	4,665	410	381	428	630	612	421	234	396	279	231	—	4,122	8,787		
IV. Véderő.																											
Tisztek és tisztviselők	3	1	5	9	5	10	9	17	8	13	—	80	7	6	3	13	12	8	5	5	2	5	—	66	146		
Altisztek.....	31	6	6	32	73	44	26	27	12	7	—	264	21	4	15	42	45	18	7	5	4	2	—	163	427		
Legénység.....	1	—	3	218	26	3	2	—	—	—	—	233	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	4	257		
IV. Összesen.....	35	7	14	259	104	57	37	44	20	20	—	597	29	11	18	56	58	26	12	10	6	7	—	233	830		
V. Különb. napsz.	850	398	433	614	548	475	502	1,246	1,269	932	1	7,268	781	673	752	706	711	548	565	1,006	1,048	936	—	7,226	14,994		
VI. Házi család	408	83	57	56	30	31	15	39	38	22	—	779	383	260	1,411	1,789	620	320	203	301	210	159	—	5,057	5,836		
VII. Egyéb foglalk.	743	239	284	324	306	282	197	437	485	658	4	3,929	685	360	362	365	283	237	214	427	641	1,065	4	4,678	8,607		
Mindössze.....	18,938	9,386	11,018	15,630	12,413	9,658	9,272	21,336	24,411	21,690	13	153,880	19,082	17,450	20,649	20,746	17,302	12,768	10,240	17,945	19,664	17,768	14	173,658	327,513		

Keresők és eltartottak együtt.

Foglalkozások megnevezése	Fi										Nő										Összesen	Fi és nő együtt				
	7 éven aluli	éves								60 éven feletti ismeretlen korú összesen	7 éven aluli	éves								60 éven feletti ismeretlen korú összesen						
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59			7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59							
I	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
e) Horvát-Szlavonországek.																										
I. Östermelés.																										
A) Mezőgazdaság és kertészet.																										
Nagybirtokos.....	1	—	1	—	—	—	—	—	—	3	—	5	2	3	1	2	—	1	1	2	1	—	13	—	—	
Középbirtokos.....	—	—	1	—	—	—	1	2	1	4	1	10	1	—	—	—	1	1	2	1	—	9	—	—	—	
Haszonbérlet.....	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	
Kisbirtokos (kisbirt.)...	2074	1197	902	1333	1126	885	721	1773	2145	2064	3	15,726	2764	1400	2056	2273	1830	1359	1010	2236	2296	2352	5	20,221	35,047	
Kisbirtokos-napsz....	200	87	62	87	68	49	43	141	156	178	—	1,071	241	133	123	125	117	80	78	145	155	140	—	1,342	2,414	
Részes földmives.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Majoros, juhtenyésztő	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Gazdasági tisztviselő..	2	—	—	1	—	1	2	2	2	—	—	10	3	1	3	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	
Gazdasági cseléd.....	78	39	25	38	32	25	23	74	70	65	—	469	93	44	31	34	21	21	20	55	28	29	—	581	85	
Mezőgazd. munkás.....	316	88	108	181	150	112	107	262	263	269	—	1,856	327	182	248	234	195	145	200	302	181	224	—	2,290	4,135	
Önálló kertész.....	2	—	—	—	—	—	—	2	2	4	—	12	1	3	1	—	1	—	—	1	5	1	—	13	—	
Kertészsegéd.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
B) Erdész.																										
Tisztviselő.....	6	1	—	1	2	2	—	2	3	1	—	18	3	3	—	1	—	—	1	1	1	1	—	11	—	
Segédszemélyzet.....	1	—	1	—	1	—	—	3	—	1	—	7	3	3	—	2	1	2	—	1	3	3	—	15	—	
C) Egyéb östermelés.																										
Önálló és s.-családtag	3	—	—	4	3	1	1	4	7	3	—	31	4	4	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	
Segédszemélyzet.....	2	—	—	1	2	2	3	3	2	1	—	16	—	3	—	1	3	—	—	1	—	—	—	—	—	
I. Összesen.....	3288	1412	1100	1649	1385	1082	907	2267	2655	3490	3	19,238	3444	1869	2468	2724	2226	1609	1321	2744	2673	3255	5	24,336	43,572	
II. Bányászat, ipar és forgalom.																										
A) Bányászat.																										
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	
Tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Segédszemélyzet.....	4	3	5	5	4	2	3	3	2	—	—	31	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
A) Összesen.....	4	3	5	5	4	2	3	3	2	—	—	31	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
B) Ipar.																										
Asztalos, ács, stb....	27	11	30	51	42	34	30	52	66	71	—	414	52	47	16	27	13	31	12	23	15	18	—	239	—	
Borbély és fodrász....	10	5	25	27	24	11	12	23	9	—	—	152	8	6	7	9	4	3	2	2	7	—	—	50	—	
Czipész és eszmadia....	21	7	17	36	30	27	21	40	35	40	—	274	22	40	11	10	12	16	10	18	12	19	—	163	—	
Koresmáros, stb....	17	8	6	11	15	17	16	37	30	19	—	176	21	25	13	18	16	11	15	9	12	—	—	153	—	
Kovács, lakatos stb....	26	6	35	46	39	25	28	64	39	32	—	340	38	37	16	19	23	10	9	13	7	15	—	190	—	
Kőműves.....	27	8	6	19	21	20	22	39	23	38	—	226	29	39	6	10	12	9	6	14	7	7	—	133	—	
Könyv- és könyvmd....	3	—	7	12	5	4	5	4	1	—	—	44	6	4	13	8	6	2	3	1	1	—	—	44	—	
Mészáros és hentes....	4	1	6	6	8	11	11	19	9	4	—	79	6	5	1	5	6	3	1	2	2	1	—	32	—	
Molnár.....	13	4	3	10	4	8	7	30	24	23	—	131	13	15	2	11	7	9	3	4	4	7	—	77	—	
Pék.....	2	1	6	14	14	7	4	17	8	6	—	79	4	9	2	6	4	1	2	4	3	3	—	38	—	
Szabó, varrónő, stb....	21	8	18	30	32	26	15	25	13	16	—	204	23	40	60	103	32	33	31	64	14	23	—	448	—	
Szűcs.....	3	1	1	3	2	3	2	6	8	5	—	35	2	3	2	3	1	1	—	1	1	2	—	17	—	
Takács, posztószövő....	1	1	1	—	2	1	3	3	3	4	—	19	2	4	1	2	—	—	2	1	—	—	—	12	—	
Egyéb iparágak.....	113	35	79	109	90	89	65	143	101	85	2	913	137	107	88	77	36	63	34	51	29	33	—	707	—	
Tisztviselők.....	1	—	—	2	1	1	1	2	2	—	—	10	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
B) Összesen.....	289	96	240	376	330	284	242	506	374	357	2	3,096	368	386	238	377	252	201	129	213	106	140	—	2,340	5,436	
C) Kereskedelem.																										
Önálló.....	17	4	10	11	17	31	25	35	19	23	—	192	31	29	16	30	21	11	8	16	14	16	—	192	—	
Tisztviselő.....	5	1	—	10	5	6	4	8	9	3	—	51	3	2	3	6	3	5	1	7	1	3	—	34	—	
Segédszemélyzet.....	9	6	22	43	9	14	4	27	5	3	—	144	3	4	3	2	2	8	5	2	1	—	—	30	—	
C) Összesen.....	31	11	32	66	31	51	33	70	33	29	—	337	37	35	22	38	26	24	14	25	16	19	—	256	—	
D) Közlekedés.																										
Önálló.....	3	2	—	—	2	1	4	7	4	2	—	25	4	1	1	—	1	—	—	1	2	1	—	11	—	
Vasúti tisztviselő....	3	—	—	1	1	2	2	3	1	1	—	14	—	1	1	—	1	2	—	1	—	—	—	6	—	
Posta-, táviratstb....	1	—	4	3	7	4	1	5	3	—	—	28	1	2	2	4	4	1	—	3	1	1	—	19	—	
Egyéb tisztviselő....	1	—	—	1	—	2	—	1	1	3	—	9	—	1	2	1	2	1	—	—	2	1	—	10	—	
Díjnok.....	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	

Keresők és eltartottak együtt.

Foglalkozások megnevezése	Fi													Nő													Összesen	Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli	ismertlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli	ismertlen korú	összesen		
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	24	25					
I	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26			
Vasúti szolga, stb. ...	27	9	4	9	17	10	0	20	15	7	—	136	28	37	10	10	16	13	9	5	3	9	—	146	282			
Posta- stb. szolga...	3	1	2	4	5	5	9	8	7	2	—	39	8	5	—	4	4	2	1	1	—	—	—	25	64			
Egyéb segédszem. ...	34	9	6	8	8	8	11	23	12	8	—	127	19	27	5	3	10	3	7	9	6	8	—	97	224			
D) Összesen...	72	21	16	26	40	39	26	75	43	23	—	381	60	74	21	28	39	22	17	20	14	20	—	315	696			
II. Összesen...	396	131	293	473	405	376	304	654	452	409	2	3.895	468	496	281	373	317	247	160	253	177	179	—	2.916	6.811			
III. Közfoglalkozás.																												
a) Önálló, tisztv.																												
Állami tisztviselő ...	8	2	4	5	11	16	9	21	8	5	—	89	3	10	5	11	7	6	3	5	6	6	—	62	151			
Megyei, városi tisztv.	1	1	—	—	1	—	2	1	—	—	—	8	1	1	1	1	—	—	—	—	—	1	—	0	14			
Községi tisztviselő...	4	1	3	8	4	7	6	9	3	2	—	47	3	4	3	2	4	4	1	2	—	1	—	24	71			
Ügyvéd, segéd-, jelölt	—	1	—	—	3	2	—	4	2	1	—	13	1	1	1	1	—	—	—	2	—	—	—	0	19			
Orvos, gyógyszerész és szülész.	1	—	—	3	4	2	2	4	4	3	—	23	4	3	—	5	4	5	0	4	6	3	—	40	63			
Középiskolai tanár...	—	2	—	—	2	4	2	2	3	2	—	17	1	2	1	1	3	—	—	—	1	—	—	9	20			
Népiskolai tanító...	4	3	—	13	6	9	10	8	10	2	—	65	7	11	12	18	13	12	4	6	12	3	—	98	163			
Pap, szerzetes, stb...	2	1	2	5	4	5	4	11	5	5	—	44	3	3	5	44	22	21	13	13	5	5	—	149	103			
Egyéb közfoglalkoz.	5	2	1	3	9	5	13	8	6	4	—	56	4	12	4	6	7	3	7	3	8	3	—	52	108			
b) Díjnok...	7	2	22	39	31	20	18	21	17	10	—	187	9	12	2	5	6	3	1	2	2	5	—	47	234			
c) Szolga...	19	3	4	9	11	21	18	40	23	11	—	165	14	39	12	10	12	13	8	17	6	9	—	133	238			
III. Összesen...	51	18	36	85	86	91	84	135	81	47	—	714	50	91	46	104	79	67	43	56	54	36	—	626	1.340			
IV. Véderő.																												
Tisztek és tisztviselők	1	—	—	1	3	2	1	4	2	—	—	14	2	4	1	—	—	—	—	2	1	—	—	10	24			
Altisztek	7	1	2	2	8	9	0	12	—	—	—	47	5	12	3	6	7	5	2	1	1	3	—	45	92			
Legénység	1	—	—	39	13	3	—	—	—	—	—	50	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	57			
IV. Összesen...	9	1	2	42	24	14	7	16	2	—	—	117	7	16	5	6	7	5	2	3	2	3	—	56	173			
V. Különb. napsz...	99	37	29	68	70	50	43	114	119	83	—	711	92	39	48	68	57	41	37	63	37	35	—	517	1.228			
VI. Házi család...	45	2	8	9	4	8	3	15	4	11	—	109	53	11	62	72	54	26	16	39	21	14	—	368	477			
VII. Egyéb foglalk.	62	34	41	49	41	33	28	67	91	162	6	614	99	67	78	66	49	38	53	66	158	145	1	820	1.434			
Mindössze...	3.930	1.635	1.509	2.375	2.015	1.654	1.370	3.268	3.404	4.201	11	25.338	4.213	2.593	2.988	3.413	2.793	2.063	1.632	3.229	3.082	3.487	6	29.641	55.838			
I. Őstermelés.																												
A) Mezőgazdaság és kertészet.																												
Nagybirtokos	3	—	3	5	1	—	1	—	2	9	—	24	4	7	9	5	1	2	5	3	2	5	—	43	67			
Középbirtokos	16	14	20	35	12	12	10	38	35	47	—	239	15	20	54	38	37	26	16	31	29	29	—	304	543			
Haszonbérlet	7	2	3	3	—	—	3	2	9	4	—	35	5	7	6	7	6	3	5	3	3	1	—	48	81			
Kisbirtokos (kisbérlet)	7.181	4.333	3.407	4.477	3.704	2.977	2.976	7.753	10.353	11.599	—	65.208	7.232	7.587	9.210	8.690	7.005	3.280	4.332	3.915	10.540	10.906	—	9.770	265.553			
Kisbirtokos-napsz...	718	490	267	330	310	275	280	834	1.101	1.104	—	5.709	780	836	834	752	629	623	449	901	1.002	913	—	7.659	13.368			
Részes földműves	7	9	0	10	4	8	11	20	18	11	—	104	11	20	19	24	15	12	7	14	43	32	—	197	301			
Majoros, juhtenyésztő	13	4	1	—	—	2	1	0	5	6	—	41	7	7	10	2	4	—	2	2	2	5	—	41	82			
Gazdasági tisztviselő.	19	2	12	19	27	16	19	22	18	19	—	160	17	14	21	26	21	13	8	14	10	13	—	157	323			
Gazdasági család...	1.515	656	544	521	402	320	288	803	877	729	—	6.055	1.327	1.187	801	758	774	613	555	878	640	491	1	8.220	14.881			
Mezőgazd. munkás...	3.208	2.680	2.924	4.259	3.059	2.185	1.978	5.023	6.423	6.153	—	23.325	5.476	5.040	5.162	5.572	4.381	3.179	2.705	4.316	5.678	5.052	—	14.704	26.867			
Önálló kertész...	20	11	5	3	9	9	—	14	22	32	—	125	18	15	24	17	17	11	7	17	19	10	—	158	280			
Kertészsegéd	13	2	13	19	5	7	7	8	15	10	—	89	13	10	8	11	11	6	6	10	2	4	—	81	180			
B) Erdészet.																												
Tisztviselő	12	2	3	7	8	6	7	11	8	7	—	71	4	6	6	6	11	4	10	7	2	4	—	60	131			
Segédszemélyzet	93	48	43	63	51	39	38	140	188	133	—	797	88	80	72	62	61	57	39	73	91	74	—	697	1.494			
C) Egyéb őstermelés.																												
Önálló és s.-családtag	9	2	1	4	4	2	2	9	12	9	—	54	6	7	1	3	2	6	1	1	4	3	—	34	88			
Segédszemélyzet	4	1	—	4	5	4	5	8	5	8	—	44	—	4	—	2	4	—	—	2	1	—	—	13	57			
I. Összesen...	14.643	8.216	7.152	9.759	7.634	5.865	5.619	14.704	19.513	19.878	—	81.123	2.566	1.532	1.453	1.623	1.590	1.303	973	8.147	15.687	18.143	10.942	11	144.020	257.276		
II. Bányászat, ipar és forgalom.																												
A) Bányászat.																												
Önálló	1	—	—	—	1	1	—	2	6	2	—	13	2	—	1	—	1	1	—	2	2	2	—	11	24			
Tisztviselő	3	1	1	5	2	—	2	4	2	—	—	20	2	4	—	2	1	—	4	3	—	—	—	10	36			
Segédszemélyzet	263	114	161	191	122	101	120	633	310	165	—	1.940	222	172	124	181	150	137	90	129	104	67	—	1.430	3.382			
A) Összesen...	267	115	162	196	125	102	123	399	318	167	—	1.979	286	176	125	183	152	138	94	134	106	69	—	1.463	3.442			

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												60 éven felüli ismeretlen korú összesen	Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves								60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves								60 éven felüli ismeretlen korú	összesen					
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59				7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
B) Ipar.																											
Asztalos, ács, stb....	459	160	415	646	532	376	365	712	671	530	—	—	4.866	514	303	301	402	389	299	223	274	221	176	—	3.102	7.968	
Borbély és fodrász...	94	17	187	281	209	128	72	102	54	21	—	—	1.165	70	28	37	87	68	51	32	22	19	10	—	430	1.596	
Czépész és csizmadia.	407	151	530	810	544	363	329	630	555	351	—	—	4.670	403	275	247	348	346	234	197	248	177	134	—	2.609	7.279	
Koreszmáros stb.	160	55	89	144	143	149	173	322	220	135	1	—	1.597	156	114	118	154	131	111	64	105	83	74	—	1.110	2.707	
Kovács, lakatos stb..	471	139	545	760	645	380	319	596	450	309	—	—	4.508	434	264	200	332	408	231	158	224	130	143	—	2.634	7.142	
Kőműves.....	368	91	127	252	281	287	263	436	354	239	1	—	2.099	376	190	125	223	240	197	110	135	109	113	—	1.824	4.523	
Könyv- és könyvmd..	47	7	74	119	78	65	54	46	19	19	—	—	528	44	14	60	59	42	21	18	20	7	6	—	291	819	
Mészáros és hentes...	63	22	53	70	77	77	76	156	99	58	—	—	751	73	52	60	61	48	25	29	30	29	—	—	468	1.219	
Molnár.....	134	45	47	89	79	64	73	240	221	152	—	—	1.144	122	90	68	94	85	74	51	66	58	54	—	784	1.908	
Pék.....	34	9	39	60	70	50	37	84	55	28	—	—	475	55	29	14	30	44	37	10	27	14	18	—	284	759	
Szabó, varrónő, stb..	239	87	369	501	886	256	174	224	209	184	—	—	2.629	249	185	660	784	483	278	203	234	152	158	—	3.430	6.005	
Szűcs.....	19	10	18	27	25	24	12	48	53	46	—	—	282	15	17	27	23	22	17	6	10	17	12	—	160	448	
Takács, posztószövő..	63	20	26	34	18	22	30	55	71	65	—	—	404	52	45	181	113	42	37	30	40	37	24	—	601	1.405	
Egyéb iparágak.....	1451	447	814	1.177	977	818	774	508	1.164	647	2	—	9.779	1.382	751	1.079	1.088	1.030	758	533	740	541	411	3	8.322	18.101	
Tisztviselők....	31	7	14	56	45	35	31	51	25	10	—	—	305	31	12	36	42	34	25	11	21	4	10	—	220	531	
B) Összesen...	4040	1.261	3.347	5026	4.018	3.094	2.782	5.210	4.226	2.794	4	35.802	3.976	2.369	3.273	3.870	3.425	2.438	1.683	2.253	1.599	1.378	3	26.267	62.069		
C) Kereskedelem.																											
Önálló.....	265	131	108	145	165	188	208	402	314	305	—	—	2.229	287	216	266	250	218	179	140	226	172	208	—	2.171	4.400	
Tisztviselő.....	52	22	41	137	94	84	49	79	50	22	—	—	630	36	29	62	60	59	38	25	32	20	27	—	397	1.027	
Segédüzemélyzet....	149	41	319	412	236	142	114	194	103	50	1	—	1.754	112	54	58	107	102	77	58	73	39	30	—	710	2.464	
C) Összesen...	464	194	461	694	495	414	371	675	467	377	1	4.613	435	299	386	426	379	294	232	331	231	265	—	3.278	7.891		
D) Közlekedés.																											
Önálló.....	59	23	7	18	24	24	44	105	81	00	—	—	445	59	43	50	43	37	25	20	49	45	29	—	400	845	
Vasúti tisztviselő....	14	—	9	15	28	29	29	45	26	21	—	—	216	12	22	23	30	31	17	8	17	4	6	—	170	386	
Posta-, távírdatisztv..	16	4	26	36	32	24	20	31	18	7	—	—	214	20	10	22	43	39	21	17	19	12	10	—	213	427	
Egyéb tisztviselő....	2	1	3	3	3	3	—	7	10	10	—	—	42	7	4	11	7	7	4	4	4	3	1	—	52	94	
Díjnok.....	—	—	6	17	4	4	2	5	4	1	—	—	43	2	1	1	2	5	1	—	—	—	—	—	—	12	56
Vasúti szolga stb....	377	104	90	189	180	153	176	317	205	107	—	—	1.848	401	234	226	311	320	255	163	170	91	77	—	2.248	4.096	
Posta- stb. szolga....	38	20	21	20	23	35	38	74	29	12	—	—	310	56	37	17	35	47	32	24	28	11	10	—	297	607	
Egyéb segédszem....	131	47	36	72	78	103	102	199	145	74	—	—	957	143	105	56	47	80	53	51	69	45	27	—	676	1.663	
D) Összesen...	637	199	198	320	372	375	411	783	518	292	—	4.105	700	456	406	518	566	407	287	357	211	160	—	4.068	8.173		
II. Összesen...	5408	1.769	4.168	6.236	5.010	3.985	3.692	7.067	5.529	3.630	5	46.499	5.397	3.300	4.190	4.997	4.522	3.277	2.296	3.075	2.147	1.872	3	35.076	81.575		
III. Közfoglalkoztatás.																											
a) Önálló, tisztv.																											
Állami tisztviselő....	39	13	25	59	82	84	50	111	80	34	—	—	571	29	39	34	59	56	61	25	38	26	23	—	390	961	
Megyei, városi tisztv.	19	6	16	19	32	29	44	50	55	28	—	—	298	15	22	34	30	27	19	10	12	14	15	—	198	496	
Községi tisztviselő...	30	12	21	63	47	55	38	70	47	30	—	—	413	19	34	33	21	41	20	8	12	10	12	—	210	623	
Ügyvéd-, segéd-, jelölt	8	1	3	15	41	17	15	27	13	10	—	—	130	3	5	9	8	9	7	5	7	6	2	—	61	211	
Orvos, gyógyszerész	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
és szülésznő.....	11	7	13	26	21	15	17	31	23	10	—	—	174	17	25	22	25	33	27	31	43	57	44	—	324	495	
Középiskolai tanár...	4	6	4	9	20	12	4	16	6	9	—	—	84	3	6	4	2	7	5	4	3	1	—	—	39	123	
Népiszkolai tanító...	58	32	70	115	102	71	69	102	97	86	—	—	802	68	62	130	201	147	72	49	58	43	38	—	868	1.670	
Pap, szerzetes stb....	25	8	43	43	40	31	26	72	51	44	—	—	383	30	26	60	116	91	63	46	64	43	24	—	563	946	
Egyéb közfoglalkozt.	38	9	27	53	72	86	50	64	52	31	—	—	432	32	41	41	80	67	45	33	36	26	20	—	421	853	
b) Díjnok.....	23	7	66	143	101	66	50	82	56	30	—	—	624	20	20	13	26	38	18	8	14	5	7	—	172	796	
c) Szolga.....	184	74	51	64	99	124	142	296	260	154	—	—	1.448	224	102	144	166	175	151	108	164	97	81	—	1.502	2.950	
III. Összesen...	433	175	339	609	657	540	505	915	740	466	—	5.379	460	472	524	734	691	438	327	452	333	267	—	4.748	10.127		
IV. Véderő.																											
Tisztek és tisztviselők	4	1	5	10	8	12	10	21	10	13	—	—	94	9	10	4	13	12	8	5	7	3	5	—	76	170	
Altisztek.....	38	7	8	34	81	53	32	39	12	7	—	—	311	26	16	18	48	52	23	9	6	5	5	—	208	519	
Legénység.....	2	—	3	257	39	6	2	—	—	—	—	—	309	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	5	314
IV. Összesen...	44	8	16	301	128	71	44	60	22	20	—	—	714	36	27	23	62	65	31	14	13	8	10	—	289	1.003	
V. Különb. napsz.	949	435	450	682	612	512	527	1.358	1.384	985	1	7.900	873	712	800	774	768	589	602	1.069	1.085	971	—	—	8.243	16.143	
VI. Házi család.	453	85	65	65	34	39	18	54	42	33	—	—	888	438	271	1.473	1.261	674	346	219	340	231	172	1	5.425	6.133	
VII. Egyéb foglalk.	808	273	325	373	347	285	225	504	576	820	10	4.546	783	427	440	431	332	275	267	538	800	1.201	5	—	5.499	10.045	
Mindössze...	22.938	11.021	12.515	18.025	14.422	11.302	10.630	24.682	27.811	25.832	24	179.182	23.308	20.065	23.887	<											

Foglalkozások megnevezése	Fi													No													Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves										80 éven feletti ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves										80 éven feletti ismeretlen korú	összesen		
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	14	15-19				20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59								
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11				12	13	14	15	16	17	18	19	20	21				22
I.	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26			
I. Őstermelés.																												
A) Mezőgazdaság és kertészet.																												
Nagybirtokos.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	
Középbirtokos.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Haszonbérlo.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Kisbirtokos (kisbérlo).....	28	289	449	438	384	393	378	1,330	1,916	—	—	—	6,105	35	203	152	101	105	120	253	327	341	—	—	—	1,697	7,802	
Kisbirtokos-napsz.....	—	1	23	35	33	38	38	80	123	159	—	—	530	—	1	21	13	11	9	15	19	26	35	—	—	150	680	
Részes földműves.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	
Majores, juhtenyésztő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Gazdasági tisztviselő.....	—	—	—	4	2	6	1	3	3	4	—	—	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	
Gazdasági eseléd.....	12	104	124	105	90	53	182	193	201	—	—	—	1,054	—	—	4	3	5	1	—	7	4	3	—	—	27	1,091	
Mezőgazd. munkás.....	16	309	432	334	222	221	455	614	856	—	—	—	3,489	—	24	180	156	123	122	102	177	248	249	—	—	1,388	4,875	
Önálló kertész.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	
Kertészsegéd.....	—	—	1	—	2	2	—	9	—	1	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	
B) Erdészeti.																												
Tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Segédszemélyzet.....	—	—	—	—	1	3	—	1	3	8	10	—	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
C) Egyéb őstermelés.																												
Önálló és a-családtag.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Segédszemélyzet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
I. Összesen.....	—	57	726	1,048	919	746	710	1,615	2,312	3,158	—	—	11,291	—	60	408	324	305	237	237	456	605	628	—	—	3,260	14,551	
II. Bányászat, ipar és forgalom.																												
A) Bányászat.																												
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Segédszemélyzet.....	—	2	23	20	21	12	14	19	18	16	—	—	145	—	1	1	1	—	1	—	1	—	—	—	—	5	160	
A) Összesen.....	—	2	24	20	21	12	14	19	18	16	—	—	146	—	2	2	2	—	2	—	2	—	—	—	—	5	161	
B) Ipar.																												
Asztalos, ács, stb.	—	1	43	79	45	54	34	51	61	80	—	—	454	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	454
Borbély és fodrász....	—	—	19	21	33	8	8	3	4	5	—	—	101	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	103
Czipész és eszmadia....	—	1	90	122	78	50	38	68	64	48	—	—	554	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	557
Korcsmáros, stb.	—	1	18	26	28	23	21	33	29	13	—	—	192	—	—	0	5	12	6	3	6	9	4	—	—	—	—	243
Kovács, lakatos stb.	—	3	85	87	60	40	33	46	49	54	—	—	463	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	463
Kőműves.....	—	1	33	60	31	44	52	62	48	64	—	—	385	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	388
Könyv- és könyvmd.....	—	—	3	2	1	2	—	—	3	1	—	—	14	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
Mészáros és hentes....	—	—	8	11	12	11	6	14	5	5	—	—	72	—	—	1	2	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—	79
Molnár.....	—	1	6	19	12	17	13	35	26	20	—	—	155	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150
Pék.....	—	—	2	9	9	3	2	3	7	4	—	—	39	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41
Szabó, varrónő, stb....	—	5	41	41	37	32	23	21	23	23	—	—	251	—	1	21	29	23	20	7	9	6	3	—	—	—	—	370
Szűcs.....	—	—	1	—	2	3	—	2	3	—	—	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
Takács, posztószövő....	—	—	5	3	7	—	—	3	9	20	24	—	71	—	1	31	14	7	4	5	5	—	1	—	—	—	—	139
Egyéb iparágak.....	—	8	67	86	69	63	60	99	76	82	—	—	590	—	8	77	68	31	20	6	20	10	11	—	—	—	—	831
Tisztviselők.....	—	—	—	2	3	5	3	1	—	—	—	—	14	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
B) Összesen.....	—	21	421	568	422	361	298	447	418	410	—	—	3,366	—	10	141	113	75	52	22	42	27	19	—	—	501	3,867	
C) Kereskedelem.																												
Önálló.....	—	—	—	6	10	15	16	30	27	29	—	—	133	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	153
Tisztviselő.....	—	—	4	6	7	2	5	1	1	—	—	—	26	—	—	1	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32
Segédszemélyzet.....	—	—	22	29	19	18	3	10	9	2	—	—	112	—	—	3	3	5	2	3	7	1	1	—	—	—	—	137
C) Összesen.....	—	—	26	41	36	35	24	41	37	31	—	—	271	—	—	4	8	10	3	6	11	8	1	—	—	—	—	322
D) Közlekedés.																												
Önálló.....	—	—	—	—	2	5	2	9	2	2	—	—	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
Vasúti tisztviselő....	—	—	—	1	2	1	2	4	2	2	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
Posta-, táviratistv....	—	—	2	2	8	5	1	1	1	1	—	—	21	—	—	—	5	2	1	1	1	1	—	—	—	—	—	82
Egyéb tisztviselő....	—	—	1	—	2	—	—	—	1	1	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Díjnok.....	—	—	—	3	1	—	—	—	—	1	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5

[illegible]

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves									60 éven feletti	ismertlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven feletti		ismertlen korú	összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
B) Ipar.																											
Asztalos, ács, stb.....	45	17	5	1	1	—	—	—	—	—	—	—	69	61	32	40	42	59	33	30	41	35	32	—	405	474	
Borbély és fodrász...	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	6	3	1	7	7	3	1	2	1	2	—	83	97	
Cipész és csizmadia...	36	22	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	64	33	21	36	49	31	35	28	23	23	—	348	408	
Kőcsésmáros, stb.....	13	5	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	25	15	8	23	11	10	9	3	6	3	4	—	92	117	
Kovács, lakatos stb...	29	13	6	2	—	—	—	—	—	—	—	—	50	39	29	33	52	48	35	24	38	14	15	—	327	377	
Kőműves	47	22	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70	64	38	26	41	42	43	28	21	19	33	—	355	425	
Könyv- és könyomd...	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	—	1	1	1	—	1	—	—	—	—	0	9	
Mészáros és hentes...	1	1	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	6	8	4	1	4	4	1	3	1	2	2	—	30	36	
Molnár	16	6	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	11	12	10	18	19	9	12	10	6	9	—	122	140	
Pék	5	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	2	5	4	6	2	4	2	—	—	—	27	33	
Szabó, varrónő stb...	22	7	4	—	1	—	—	—	1	—	1	—	36	19	12	11	13	22	17	13	15	10	9	—	141	177	
Szűcs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Takács, posztószövő	8	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	13	11	11	5	3	4	4	2	4	8	7	—	59	72	
Egyéb iparágak	104	40	6	1	1	1	—	—	—	—	—	—	153	100	61	43	40	61	50	30	36	29	25	—	484	637	
Tisztviselők	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	1	1	2	1	2	1	—	2	—	11	13	
B) Összesen	332	137	33	13	3	1	—	—	1	—	1	—	521	402	247	221	273	328	242	195	213	157	163	—	2.441	2.962	
C) Kereskedelem.																											
Ónálló	11	4	7	—	—	—	—	—	1	—	—	—	23	15	21	15	20	19	15	10	16	15	21	—	167	190	
Tisztviselő	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	—	1	4	2	2	—	1	1	1	—	14	17	
Segédszemélyzet	6	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	11	4	4	9	8	4	5	4	3	2	—	54	63	
C) Összesen	18	6	8	—	—	—	—	—	1	—	—	—	35	28	25	20	33	29	21	15	21	19	24	—	235	270	
D) Közlekedés.																											
Ónálló	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4	2	1	4	3	6	—	2	3	1	—	26	29	
Vasúti tisztviselő	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	5	—	1	5	2	2	—	1	2	1	—	19	28	
Posta-, távirátisztv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	4	1	2	2	3	—	—	—	17	17	
Egyéb tisztviselő	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2	
Díjnok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	
Vasúti szolgálta	28	13	11	—	—	—	—	—	—	—	1	—	54	32	31	36	49	57	40	26	28	7	10	—	316	369	
Posta- stb. szolgálta	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	4	4	7	8	5	3	3	2	2	—	40	44	
Egyéb segédszem.	11	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	6	8	4	12	14	4	2	5	7	4	—	66	80	
D) Összesen	46	18	12	1	1	—	—	—	—	1	—	—	79	49	48	48	82	86	60	34	42	21	18	—	488	567	
II. Összesen	438	182	54	14	4	1	—	—	1	1	2	—	687	521	339	305	404	471	342	259	298	211	214	—	3.364	4.061	
III. Közszolgálat.																											
a) Ónállók, tisztv.																											
Állami tisztviselő	2	2	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	11	2	4	6	—	3	2	2	—	—	1	—	20	31	
Megyei, városi tisztv.	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	5	—	1	2	1	—	—	10	13	
Községi tisztviselő	1	1	2	1	—	—	—	—	—	—	1	—	6	4	1	4	2	—	3	—	—	—	1	—	15	21	
Gyógyd., -segéd-, -jelölt	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—	2	—	—	1	1	—	5	8	
Orvos, gyógyszerész és szülésznő	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	2	1	—	1	4	1	1	—	—	12	13	
Középiskolai tanár	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	
Népiskolai tanító	9	5	8	3	—	1	—	—	—	—	—	—	26	10	7	8	10	12	7	5	6	5	3	—	78	99	
Pap, szerzetes stb.	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	3	5	5	1	—	—	—	1	—	16	19	
Egyéb közszolgálat	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	2	2	2	1	—	2	3	1	—	13	17	
b) Díjnok	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	2	4	
c) Szolgálta	11	5	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	19	12	10	14	14	25	12	14	9	11	3	—	124	143	
III. Összesen	27	15	19	14	—	1	—	—	—	1	1	—	78	29	26	41	34	53	24	31	20	23	11	—	292	370	
IV. Véderő.																											
Tisztek és tisztviselők	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	3	—	1	—	—	—	—	5	6	
Altisztek	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	2	7	1	2	4	1	—	—	—	19	20	
Legénység	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
IV. Összesen	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	—	3	7	4	2	5	1	—	—	—	25	27	
V. Különb. napsz.	58	26	6	2	—	—	—	—	—	—	—	—	92	52	58	38	28	33	30	20	23	16	39	—	337	429	
VI. Házi cseléd	37	12	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53	29	22	7	9	6	5	7	8	5	3	—	101	154	
VII. Egyéb foglalk.	134	40	19	12	8	1	3	17	24	67	—	—	325	108	56	47	28	29	19	19	47	48	70	—	471	796	
Mindössze	2.287	1.230	321	93	25	6	6	19	36	80	—	—	4.034	2.425	2.328	1.883	1.881	1.886	1.136	1.283	1.815	1.886	2.106	—	19.057	23.141	

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő													
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25		
I. Őstermelés.																										
A) Mezőgazdaság és kertészet.													Keresők.													
Nagybirtokos.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Középbirtokos.....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—		
Haszonbérlet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Kisbirtokos (kisbérlet).....	—	5	189	298	254	223	200	856	1199	1338	—	4.647	—	23	111	97	68	61	79	198	296	414	—	1.347		
Kisbirtokos-napsz.....	—	2	23	30	31	28	37	101	155	168	—	581	—	5	24	14	15	18	17	33	57	50	—	234		
Részes földműves.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Majoros, juhtenyésztő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Gazdasági tisztviselő.....	—	—	—	2	1	3	—	—	1	1	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Gazdasági cseléd.....	—	6	52	61	44	23	47	118	133	120	—	609	—	—	6	3	4	2	2	4	1	3	—	25		
Mezőgazd. munkás.....	—	20	279	362	263	221	218	463	612	704	—	3.147	—	22	175	194	124	106	110	197	337	404	—	1.668		
Önálló kertész.....	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	2	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Kertészsegéd.....	—	—	1	1	1	3	2	5	2	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
B) Erdészet.																										
Tisztviselő.....	—	—	—	2	—	1	—	—	1	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Segédzemélyzet.....	—	—	6	7	13	8	12	22	19	27	—	114	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
C) Egyéb őstermelés																										
Önálló és s. családtag	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Segédzemélyzet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
I. Összesen.....	—	33	550	764	613	515	607	1.571	2.126	2.362	—	9.141	—	50	316	308	211	187	208	432	692	872	—	3.276		
II. Bányászat, ipar és forgalom.																										
A) Bányászat.																										
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Tisztviselő.....	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Segédzemélyzet.....	—	—	38	46	14	10	32	95	73	26	—	334	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2		
A) Összesen.....	—	—	38	47	14	12	32	95	75	26	—	339	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2		
B) Ipar.																										
Asztalos, ác. stb.	—	1	34	43	35	36	28	77	64	63	—	381	—	1	1	2	—	3	2	1	—	—	—	10		
Borbély és fodrász.....	—	1	4	6	7	4	5	1	—	1	—	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Czipész és csizmadia.....	—	6	66	94	51	30	29	64	66	40	—	446	—	—	1	—	1	1	1	1	1	1	—	7		
Koresmáros, stb.....	—	—	6	5	6	7	8	16	21	10	—	79	—	—	1	3	6	5	1	5	8	4	—	35		
Kovács, lakatos stb.....	—	2	53	56	29	34	34	52	49	31	—	340	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Kőműves.....	—	1	16	41	28	26	26	75	47	30	—	200	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2		
Könyv- és könyomd.....	—	—	—	1	1	3	1	—	1	1	—	8	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—		
Mészáros és hentes.....	—	—	4	4	7	5	8	11	4	6	—	49	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1		
Molnár.....	—	—	5	4	7	5	7	19	27	27	—	101	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1		
Pék.....	—	—	4	4	3	2	2	10	4	3	—	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Szabó, varrónő stb.....	—	—	48	50	42	22	12	30	24	18	—	246	—	1	12	32	14	13	10	8	5	2	—	97		
Szűcs.....	—	—	1	2	—	2	5	1	4	4	—	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Takács, posztószövő.....	—	1	15	9	5	8	5	15	20	8	—	86	—	2	44	33	4	6	1	7	6	3	—	106		
Egyéb iparágak.....	—	8	128	149	121	102	114	257	171	82	—	1.132	—	9	52	31	13	16	11	23	11	13	—	180		
Tisztviselők.....	—	—	2	6	8	1	2	3	1	2	—	25	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1		
B) Összesen.....	—	20	386	474	350	287	286	631	503	326	—	3.263	—	13	113	102	39	45	26	46	31	24	—	438		
C) Kereskedelem.																										
Önálló.....	—	—	—	5	6	8	21	25	16	27	—	108	—	—	—	1	—	—	1	4	9	6	—	21		
Tisztviselő.....	—	—	1	4	10	2	2	5	1	—	—	25	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2		
Segédzemélyzet.....	—	2	21	26	12	8	6	16	4	1	—	96	—	—	1	—	2	—	2	3	—	—	—	8		
C) Összesen.....	—	2	22	35	28	18	29	46	21	28	—	229	—	—	2	1	3	—	1	6	12	6	—	31		
D) Közlekedés.																										
Önálló.....	—	—	—	—	—	2	1	4	3	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Vasúti tisztviselő.....	—	—	1	2	2	—	—	1	1	3	—	10	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—		
Posta-, táviratüztv.....	—	—	—	—	3	1	2	2	3	—	—	11	—	—	1	4	1	1	—	1	1	2	—	11		
Egyéb tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Díjnok.....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		

Foglalkozások megnevezése	Fi													Nő													Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen			
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	10				11	12	13	14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39			40-49	50-59	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
Vasúti szolga, stb...	—	—	9	32	36	29	30	43	30	19	—	228	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	228		
Posta-stb. szolga....	—	—	1	—	—	1	1	2	4	1	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10		
Egyéb segédszem....	—	—	—	3	1	3	3	9	12	8	—	39	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39		
D) Összesen....	—	—	11	37	43	36	37	61	53	32	—	310	—	—	1	4	1	2	—	1	1	2	—	12	322		
II. Összesen....	—	22	437	593	435	353	384	833	652	412	—	4.141	—	13	116	108	43	47	27	54	44	32	—	484	4.625		
III. Közfoglalkoztat.																											
a) Önállók, tisztv.																											
Állami tisztviselő....	—	—	—	2	5	5	1	10	6	3	—	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32		
Megyei, városi tisztv.	—	—	—	1	3	2	2	4	2	2	—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16		
Községi tisztviselő....	—	—	—	3	7	7	7	2	1	4	—	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31		
Ügyvéd, -segéd, -jelölt	—	—	—	1	3	4	3	2	—	2	—	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15		
Orvos, gyógyszerész	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
és szülésznő.....	—	—	1	—	1	—	—	1	1	1	—	5	—	—	—	—	6	3	6	4	2	—	31	26			
Középiskolai tanár....	—	—	—	1	1	1	2	—	1	1	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7		
Népiskolai tanító....	—	—	—	7	9	3	1	9	8	9	—	46	—	—	3	2	3	4	1	1	—	—	—	14	60		
Pap, szerzetes, stb....	—	—	—	4	4	3	3	4	—	4	—	22	—	—	—	3	2	1	—	2	1	—	—	9	31		
Egyéb közfoglalkoztat.	—	—	—	1	1	—	1	4	—	1	—	8	—	—	—	3	1	—	—	2	—	—	—	6	14		
b) Díjnok.....	—	—	—	2	7	8	3	2	4	—	—	26	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	28		
c) Szolga.....	—	—	—	2	6	5	11	11	29	23	22	109	—	—	1	4	2	2	1	—	1	—	—	11	120		
III Összesen....	—	—	5	33	47	39	33	69	42	49	—	317	—	—	4	14	8	13	5	11	6	2	—	63	380		
IV. Véderő.																											
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	1	1	1	—	1	3	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7		
Altisztek.....	—	—	—	1	2	6	5	6	1	2	—	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23		
Legénység.....	—	—	—	24	21	10	1	1	—	—	—	57	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	57		
IV. Összesen....	—	—	—	26	24	17	6	3	4	2	—	87	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	87		
V. Különb. napsz.	—	—	46	64	55	54	52	122	134	120	—	647	—	2	42	38	32	29	18	62	80	84	—	387	1.034		
VI. Házi cseléd....	—	—	1	3	5	3	3	4	5	—	3	27	—	12	128	131	43	20	14	23	15	16	—	402	429		
VII. Egyéb foglalk.	—	—	3	17	21	27	17	13	37	43	52	230	—	1	6	15	6	10	11	28	32	80	—	157	417		
Mindössze....	—	59	1.078	1.506	1.204	998	1.093	2.445	3.001	3.000	—	14.590	—	78	612	612	343	346	283	610	869	1.066	—	4.759	19.389		
I. Östermelés.																											
A) Mezőgazdaság és kertészet.																											
Nagybirtokos.....	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3		
Középbirtokos.....	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2	1	3	3	—	1	—	1	—	—	2	—	11	13		
Haszonbérlo.....	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4	1	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	4	8		
Kisbirtokos (kisbérlo).....	542	394	106	38	7	2	3	2	3	7	—	1.104	661	623	458	388	342	322	251	595	738	796	—	5.174	6.278		
Kisbirtokos-napsz....	62	52	13	7	2	1	1	—	1	1	—	140	66	81	57	37	56	41	45	69	85	103	—	640	780		
Részes földműves.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	2	2		
Majoros, juhtenyésztő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Gazdasági tisztviselő.....	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	3	3	2	2	3	1	1	—	3	—	1	—	16	19		
Gazdasági cseléd.....	189	76	10	—	2	—	—	—	1	4	—	282	177	153	72	71	77	75	61	67	76	75	—	934	1.216		
Mezőgazd. munkás.....	443	222	42	6	2	1	—	—	2	3	—	721	491	379	187	190	183	135	114	197	234	249	—	2.359	3.080		
Önálló kertész.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	1	2	1	—	3	1	—	—	—	11	12		
Kertészsegéd.....	4	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	6	3	4	3	2	1	3	1	2	1	2	—	22	28		
B) Erdészet.																											
Tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	1	1	1	2	—	8	8		
Segédszemélyzet.....	22	16	4	2	—	—	—	—	—	—	—	44	26	16	13	8	13	15	13	11	18	8	—	141	185		
C) Egyéb östermelés.																											
Önálló és s.-családtag	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1		
Segédszemélyzet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
I. Összesen....	1.266	762	176	57	15	5	4	3	6	15	—	2.309	1.433	1.261	797	701	679	594	490	977	1.153	1.239	—	9.324	11.633		
II. Bányászat, ipar és forgalom.																											
A) Bányászat.																											
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Tisztviselő.....	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3		
Segédszemélyzet.....	56	40	3	—	—	—	1	—	—	—	—	100	69	21	24	31	26	25	15	20	20	25	—	266	366		
A) Összesen....	57	40	4	—	—	—	1	—	—	—	—	102	60	21	24	31	26	25	15	20	20	25	—	267	369		

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves									60 éven feletti	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven feletti		ismeretlen korú	összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	14					15	16	17	18	19	20	21	22	23				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
B) Ipar.																											
Asztalos, ács, stb.....	47	23	1	3	1	—	—	—	—	—	—	—	75	42	27	25	24	25	34	15	20	17	13	—	251	320	
Borbély és fodrász....	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	1	—	2	4	1	—	—	—	—	—	10	13	
Czipész és csizmadia.	38	17	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	58	31	20	23	28	27	19	20	27	15	9	—	228	286	
Korcsmáros, stb.....	7	4	4	1	1	—	2	—	—	—	—	—	19	13	4	9	5	4	5	4	5	2	3	—	54	73	
Kovács, lakatos, stb..	33	13	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	53	31	20	20	25	34	22	23	20	17	13	—	254	307	
Kőműves.....	35	14	7	—	—	—	—	1	—	—	—	—	57	38	16	14	21	20	8	12	25	20	9	—	183	240	
Könyv- és könyomd....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	3	3	
Mészáros és hentes..	7	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	4	2	6	4	4	2	5	2	2	1	—	32	43	
Molnár.....	6	6	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	17	7	6	8	7	7	5	8	9	9	7	—	73	90	
Pék.....	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	1	—	5	3	2	1	2	6	—	—	22	25	
Szabó, varrónő, stb..	13	5	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	22	15	13	12	12	9	12	7	7	5	5	—	99	121	
Szűcs.....	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	2	—	1	—	—	—	—	1	1	—	7	10	
Takács, posztószövő..	15	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	12	6	5	2	8	5	5	3	—	5	—	51	73	
Egyéb iparágak.....	171	44	8	4	1	—	—	2	—	1	—	—	231	165	83	56	87	83	78	50	81	44	37	—	770	1.001	
Tisztviselők.....	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	3	1	1	3	1	2	3	2	1	—	—	17	23	
B) Összesen.....	382	138	38	11	4	—	3	3	—	1	—	—	580	385	214	179	226	230	198	159	221	139	103	—	2.054	2.634	
C) Kereskedelem.																											
Önálló.....	5	8	4	2	2	2	—	—	—	—	—	—	30	21	15	15	18	16	15	11	10	12	11	—	144	174	
Tisztviselő.....	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	2	2	—	1	1	2	3	—	1	1	—	13	16	
Segédzemélyzet.....	4	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	5	3	2	2	5	3	2	1	1	1	—	26	32	
C) Összesen.....	12	11	6	4	2	2	2	—	—	1	—	—	40	28	20	17	21	22	20	16	11	14	13	—	182	222	
D) Közlekedés.																											
Önálló.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	3	2	5	3	—	—	2	—	—	—	18	19	
Vasúti tisztviselő....	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	2	—	—	2	—	1	1	—	1	—	8	11	
Posta-, táviratistv..	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—	2	—	—	1	—	—	6	7	
Egyéb tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Díjnok.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Vasúti szolga stb....	60	12	5	2	—	—	—	—	—	2	—	—	81	56	30	20	37	42	33	17	24	15	11	—	285	368	
Posta- stb. szolga....	6	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	2	1	1	2	2	3	1	2	3	—	—	17	23	
Egyéb segédzem.....	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	6	7	5	5	1	5	6	4	2	2	—	43	48	
D) Összesen.....	73	15	6	3	—	—	—	—	—	2	—	—	99	68	43	28	52	50	43	25	33	21	14	—	377	476	
II. Összesen.....	524	204	54	18	6	2	6	3	—	4	—	—	821	541	298	243	330	328	286	215	285	194	155	—	2.880	3.701	
III. Közfoglalkoztatás.																											
a) Önálló, tisztv.																											
Állami tisztviselő....	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3	2	3	4	4	3	—	1	1	—	—	21	25	
Megyei, városi tisztv.	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	3	—	—	1	1	—	1	2	—	11	12	
Községi tisztviselő....	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	4	—	3	4	1	—	—	2	2	1	—	17	23	
Ügyvéd-, seged-, jelölt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	1	—	—	1	1	1	—	7	7	
Orvos, gyógyszerész	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
és szülésznő.....	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	7	
Középiskolai tanár....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	4	5	
Népiszkolai tanító....	5	2	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	13	7	—	8	6	8	6	3	—	3	5	—	46	59	
Pap, szerzetes stb....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	3	1	2	—	—	—	3	—	—	10	11	
Egyéb közfoglalkoztat.	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1	2	1	1	5	—	1	—	1	—	13	16	
b) Díjnok.....	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	5	
c) Szolga.....	13	5	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	22	13	5	15	9	11	14	10	11	9	9	—	105	128	
III. Összesen.....	32	13	8	4	1	—	—	—	—	—	—	—	58	33	17	39	26	29	31	15	16	7	22	—	239	297	
IV. Véderő.																											
Tisztek és tisztviselők	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Altisztek.....	3	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	4	—	1	3	2	2	—	—	—	—	—	12	19	
Legénység.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV. Összesen.....	3	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	4	—	1	4	2	2	—	—	—	—	—	13	21	
V. Különb. napsz.	104	25	4	1	—	—	1	—	—	—	—	—	135	81	62	30	27	25	18	22	42	37	34	—	378	513	
VI. Házi cseléd.....	25	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	32	7	4	4	3	4	2	2	—	2	—	60	90	
VII. Egyéb foglalk.	34	13	9	7	10	4	2	10	19	19	—	—	127	35	31	38	27	21	21	13	28	38	41	1	294	421	
Mindössze.....	1.930	1.025	253	87	32	11	13	15	15	38	—	—	3.482	2.159	1.870	1.157	1.118	1.087	956	797	1.350	1.439	1.493	1	13.188	16.676	

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves								80 éven felüli ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	éves								60 éven felüli ismeretlen korú	Összesen				
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59				7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
		2	3	4	5	6	7	8	9				10	11	12	13	14	15	16	17			18	19		20
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
I. Őstermelés.																										
A) Mezőgazdaság és kertészet.																										
Nagybirtokos	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Középbirtokos	—	—	—	1	1	3	1	8	8	3	—	25	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—	3	25
Haszonbérlet	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Kisbirtokos (kisbérlet)	—	9	197	286	258	261	228	426	600	625	—	2.890	—	10	83	58	35	29	30	79	98	97	—	531	3.431	
Kisbirtokos-napsz.	—	1	16	23	14	22	20	52	79	56	—	289	—	—	10	6	4	7	5	5	11	15	—	63	352	
Részes földműves	—	—	2	—	—	1	2	3	5	3	—	16	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	17	
Majoros, juhtenyésztő	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	
Gazdasági tisztviselő	—	—	—	1	2	1	1	—	—	1	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
Gazdasági cseléd	—	11	62	41	30	47	34	68	66	55	—	414	—	—	3	1	—	—	1	—	—	—	—	—	5	419
Mezőgazd. munkás	—	23	564	808	610	477	343	636	779	838	—	5.078	—	27	215	197	129	112	81	123	172	164	—	1.220	6.298	
Ónálló kertész	—	—	—	1	2	3	—	6	4	3	—	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	
Kertészsegéd	—	—	4	1	2	4	2	4	4	1	—	22	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	23
B) Erdészet.																										
Tisztviselő	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Segédszemélyzet	—	—	1	1	—	3	1	1	10	1	—	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
C) Egyéb őstermelés.																										
Ónálló és s.-családtag	—	—	—	1	1	2	1	—	1	3	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Segédszemélyzet	—	—	2	2	1	1	—	—	1	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
I. Összesen	—	44	848	1.166	922	828	639	1.208	1.560	1.591	—	8.803	—	37	313	263	171	148	126	208	281	277	—	1.824	10.627	
II. Bányászat, ipar és forgalom.																										
A) Bányászat.																										
Ónálló	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tisztviselő	—	—	—	—	1	2	1	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Segédszemélyzet	—	—	2	5	4	6	4	9	2	1	—	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33
A) Összesen	—	—	2	5	5	8	5	9	2	1	—	37	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37
B) Ipar.																										
Asztalos, ács, stb.	—	4	76	105	82	69	74	86	86	57	—	639	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	640
Borbély és fodrász	—	—	40	46	36	25	15	11	7	3	—	184	—	—	—	2	1	1	—	1	—	—	—	—	5	189
Czipész és csizmadia	—	7	77	111	80	45	45	79	53	34	—	531	—	—	1	5	1	—	—	1	—	—	—	—	6	587
Koreszmáros, stb.	—	—	8	7	17	14	25	34	20	12	—	137	—	—	8	8	7	7	5	8	3	1	—	47	184	
Kovács, lakatos stb.	—	1	120	121	79	57	59	80	59	39	—	621	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	621
Kőműves	—	2	35	40	42	27	35	62	41	16	—	309	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	311
Könyv- és könyvnyomd.	—	—	6	17	6	8	8	6	5	1	—	57	—	—	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	5	62
Mészáros és hentes	—	1	9	8	19	14	13	20	15	10	—	109	—	—	—	2	2	2	3	4	—	—	—	13	132	
Molnár	—	—	5	17	6	16	8	30	14	18	—	114	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	114
Pék	—	1	7	8	6	5	7	5	5	2	—	48	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	3	51	
Szabó, varró stb.	—	6	75	101	46	32	31	35	17	16	—	359	—	2	91	73	38	20	15	19	4	1	—	263	632	
Szűcs	—	—	4	7	—	—	5	3	6	4	—	29	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	30
Takács, posztószövő	—	—	5	4	4	1	3	12	4	6	—	39	—	4	30	16	1	4	2	3	2	2	—	64	103	
Egyéb iparágak	—	6	152	178	155	148	134	182	168	89	—	1.212	—	9	119	81	25	14	10	24	13	10	—	305	1.517	
Tisztviselők	—	—	1	10	10	9	2	11	2	—	—	45	—	—	4	8	1	2	—	—	—	—	—	—	15	60
B) Összesen	—	28	626	789	590	471	464	656	502	307	—	4.433	—	15	258	195	80	50	35	60	23	14	—	730	5.163	
C) Kereskedelem.																										
Ónálló	—	—	3	7	20	20	22	55	57	30	—	214	—	—	—	2	—	5	2	2	7	10	—	28	242	
Tisztviselő	—	—	2	18	12	7	7	10	4	4	—	64	—	—	4	2	2	1	—	—	—	—	—	—	9	73
Segédszemélyzet	—	1	35	29	33	15	11	13	7	6	—	153	—	1	7	4	8	7	2	4	2	5	—	38	191	
C) Összesen	—	1	43	54	65	42	40	78	68	40	—	431	—	1	11	8	10	13	4	6	9	13	—	75	506	
D) Közlekedés.																										
Ónálló	—	—	—	3	2	3	4	10	11	9	—	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42
Vasúti tisztviselő	—	—	2	4	3	2	3	12	2	4	—	32	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	3	35
Posta-, távirátisztv.	—	—	2	3	—	0	1	3	6	2	—	23	—	—	1	2	2	2	—	—	—	—	—	—	9	32
Egyéb tisztviselő	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Díjnok	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2

c) Duna-Tisza köze (fj. városok nélkül).

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves									80 éven felüli	ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	éves									80 éven felüli		ismeretlen korú	Összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	14					15	16	17	18	19	20-24	25-29	30-34	35-39				
I	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
Vasúti szolga, stb....	—	1	11	45	47	56	42	60	48	11	—	321	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—		
Posta- stb. szolga....	—	—	4	2	8	1	7	9	3	1	—	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Egyéb segédszem.	—	—	3	11	8	10	9	11	15	5	—	72	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—		
D) Összesen....	—	1	22	69	69	78	66	105	88	32	—	530	—	—	1	5	3	4	—	2	—	1	—	16	54		
II. Összesen....	—	30	693	917	729	599	575	848	660	380	—	5.431	—	16	270	208	93	67	39	68	32	28	—	827	6.252		
III. Közfoglalkozat.																											
a) Önkéntes, tisztv.																											
Állami tisztviselő	—	—	—	1	4	8	10	7	6	2	—	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Megyei, városi tisztv.	—	—	1	4	4	4	6	4	6	6	—	30	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—		
Községi tisztviselő	—	—	2	6	7	6	5	9	12	—	—	47	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Ügyvéd, -segéd, -jelölt	—	—	—	1	3	5	1	2	1	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.....	—	—	1	5	5	3	2	0	1	4	—	27	—	—	—	3	2	2	2	3	3	2	—	17	4		
Középiskolai tanár....	—	—	—	—	—	2	1	3	2	—	—	8	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	2	10		
Népiskolai tanító	—	—	—	12	11	5	8	10	4	0	—	56	—	—	3	5	3	4	2	1	1	—	—	19	7		
Pap, szerzetes, stb....	—	—	—	1	3	2	2	2	3	—	—	13	—	—	3	11	5	11	5	2	2	—	—	39	5		
Egyéb közfoglalkozat ..	—	—	—	3	5	8	5	4	8	4	—	37	—	—	3	—	1	1	1	1	—	1	—	8	4		
b) Díjnok.....	—	—	5	11	10	1	2	4	7	1	—	41	—	—	5	3	1	—	—	—	—	—	—	9	5		
c) Szolga.....	—	—	3	3	13	11	17	45	38	22	—	162	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	3	15		
III. Összesen....	—	—	12	44	65	55	57	98	86	45	—	462	—	—	14	23	13	19	12	8	6	3	—	98	56		
IV. Véderő.																											
Tisztok és tisztviselők	—	—	—	—	2	—	1	1	2	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Altisztok	—	—	—	—	5	3	1	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Legénység.....	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
IV. Összesen....	—	—	—	7	7	3	2	1	2	—	—	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22		
V. Különb. napsz....	—	1	56	60	30	35	46	72	87	62	—	449	—	3	35	51	29	29	28	34	31	27	—	267	718		
VI. Házi cseléd ...	—	—	1	3	5	1	7	6	3	4	—	30	—	25	212	124	57	38	17	20	19	6	—	518	545		
VII. Egyéb foglalk.	—	1	21	42	20	34	28	45	24	29	—	244	—	—	2	7	4	11	3	22	15	47	—	117	353		
Mindössze....	—	70	1.631	2.238	1.773	1.532	1.354	2.378	2.422	2.110	—	15.441	—	81	846	678	367	312	225	360	384	388	—	3.634	19.080		
I. Östermelés.																											
A) Mezőgazdaság és kertészet.																											
Nagybirtokos	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	2		
Középbirtokos	2	2	8	3	—	—	—	—	—	—	—	15	5	8	5	5	6	6	2	4	2	—	—	43	58		
Haszonbérlet	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1	2	1	1	—	1	—	—	—	—	8	11		
Kisbirtokos (kisbérlet)....	524	339	120	24	8	1	—	—	—	2	—	1.018	490	593	808	656	507	409	232	382	408	392	—	4.917	5.935		
Kisbirtokos-napsz....	53	46	14	—	—	—	—	—	—	1	—	114	60	70	85	71	44	37	33	53	56	54	—	572	686		
Részes földműves	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	8	1	5	2	1	4	—	5	2	8	—	30	41		
Majoros, juhtenyésztő....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	2	1	—	—	—	—	1	—	—	7	8		
Gazdasági tisztviselő....	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	4	—	3	1	4	—	1	1	—	1	—	—	11	15		
Gazdasági cseléd.....	125	60	12	—	1	—	—	—	—	—	—	138	132	95	82	88	97	82	47	69	43	36	—	771	969		
Mezőgazd. munkás....	960	467	64	6	3	1	1	—	1	2	—	1.505	1.011	837	745	884	802	541	363	442	453	436	—	6.514	8.019		
Önkéntes kertész	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	3	—	2	2	1	1	—	2	2	1	—	14	19		
Kertészsegéd.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	2	1	2	—	—	1	—	—	8	9		
B) Erdészet.																											
Tisztviselő	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	2		
Segédszemélyzet.....	5	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	7	3	4	2	2	2	2	3	—	3	—	—	21	28		
C) Egyéb östermelés.																											
Önkéntes és s.-családtag	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	3	—	1	2	2	—	—	—	—	9	10		
Segédszemélyzet.....	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	2	4		
I. Összesen....	1.684	918	222	34	13	2	1	—	1	5	—	2.880	1.714	1.615	1.745	1.718	1.464	1.087	735	957	973	928	—	12.936	15.816		
II. Bányászat, ipar és forgalom.																											
A) Bányászat.																											
Önkéntes	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Tisztviselő	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	2		
Segédszemélyzet.....	19	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	22	18	7	1	4	11	4	3	5	—	1	—	54	76		
A) Összesen....	19	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	22	18	8	1	5	11	4	3	5	—	1	—	56	78		

Eltartottak.

c) Duna-Tisza köze (fj. városok nélkül).

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves									60 éven feletti	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven feletti		ismeretlen korú	összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	15-19					20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59							
I	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
B) Ipar.																											
Asztalos, ács, stb....	110	25	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	142	81	47	62	69	79	51	27	35	26	25	—	502	644	
Borbély és fodrász ..	9	3	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	15	14	6	9	18	16	8	5	3	5	1	—	85	100	
Czipész és csizmadia ..	55	20	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	84	43	38	39	51	40	25	20	24	15	12	—	326	410	
Korcsmáros, stb.	13	8	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	15	12	10	8	12	7	6	3	—	—	—	79	105	
Kovács, lakatos, stb..	88	19	4	1	—	—	1	—	—	—	—	—	113	98	40	56	67	68	52	27	37	33	25	—	498	611	
Kőműves.....	67	16	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	85	72	24	26	46	38	34	23	14	15	13	—	305	390	
Könyv- és könyvnyomd..	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	9	1	3	1	5	4	3	2	1	2	—	31	37	
Mészáros és hentes ..	12	6	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	22	12	6	11	15	13	11	3	5	3	2	—	81	103	
Molnár.....	18	8	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	17	15	7	12	11	6	10	8	5	2	—	99	128	
Pék.....	16	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	5	4	5	4	2	4	6	5	2	2	—	39	57	
Szabó, varrónő, stb..	31	16	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42	51	15	22	26	26	21	17	14	4	9	—	205	247	
Szűcs.....	4	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	2	2	3	4	5	1	1	—	3	—	—	23	29	
Takács, posztoszővő..	10	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	12	3	2	1	—	—	2	—	2	—	—	24	37	
Egyéb iparágak.....	295	50	12	2	1	—	—	—	—	—	—	—	369	234	121	84	113	118	105	80	72	45	31	—	1.003	1.372	
Tisztviselők.....	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	3	2	1	5	5	2	3	2	—	1	—	24	30	
B) Összesen.....	738	180	50	4	3	—	1	—	—	—	—	—	976	663	336	340	440	447	331	243	224	162	133	—	3.324	4.300	
C) Kereskedelem.																											
Önálló.....	31	23	17	5	—	—	—	—	—	1	—	—	77	20	21	29	35	25	17	11	16	14	20	—	208	285	
Tisztviselő.....	3	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	6	5	1	4	5	5	3	5	4	—	1	—	33	39	
Segédszemélyzet.....	22	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	12	5	15	9	12	7	4	3	1	3	—	71	97	
C) Összesen.....	56	26	19	6	1	—	—	—	—	1	—	—	109	37	27	48	49	42	27	20	23	15	24	—	312	421	
D) Közlekedés.																											
Önálló.....	8	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	12	4	8	5	5	9	4	5	3	1	—	56	71	
Vasúti tisztviselő.....	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	3	2	4	4	2	1	4	—	1	—	23	27	
Posta-, távirdatisztv..	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	2	1	2	3	1	—	2	—	2	—	13	16	
Egyéb tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—	4	4	
Díjnok.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	2	
Vasúti szolgálta stb....	80	16	10	2	1	—	—	—	—	—	—	—	109	86	44	53	70	92	43	38	34	21	12	—	493	602	
Posta- stb. szolgálta....	4	3	5	1	—	1	—	—	—	—	—	—	19	9	5	4	12	7	8	5	3	3	1	—	57	76	
Egyéb segédszem.	6	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	18	14	8	10	11	2	4	1	1	2	—	71	83	
D) Összesen.....	105	32	20	3	1	1	—	—	—	—	—	—	162	128	73	77	103	122	67	52	50	28	19	—	719	881	
II. Összesen.....	918	240	89	14	5	1	1	—	—	1	—	—	1.269	846	444	466	597	622	429	318	302	205	182	—	4.411	5.680	
III. Közfoglalkozás.																											
a) Önálló, tisztv.																											
Állami tisztviselő	3	3	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	10	5	2	3	3	6	6	10	2	—	1	—	36	46	
Megyei, városi tisztv..	2	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	6	3	5	7	3	3	3	—	2	1	2	—	29	35	
Községi tisztviselő ...	2	1	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	8	6	4	6	11	4	3	1	4	6	2	—	47	55	
Ügyvéd-, segéd-, jelölt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	1	—	1	—	—	6	6	
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.....	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	—	4	1	2	1	—	1	—	2	—	14	16	
Középiskolai tanár....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	3	3	
Népiskolai tanító.....	12	1	7	—	1	—	—	—	—	—	—	—	21	7	7	13	15	5	8	5	4	4	3	—	71	92	
Pap, szerzetes stb....	1	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	3	1	1	—	—	1	—	2	—	8	12	
Egyéb közfoglalkozat..	3	—	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	16	4	3	6	5	5	3	4	2	1	3	—	36	46	
b) Díjnok.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	2	2	2	3	1	2	1	1	—	17	18	
c) Szolga.....	23	18	2	1	—	—	—	—	1	—	—	—	45	27	25	27	23	33	30	16	26	4	5	—	216	281	
III. Összesen.....	47	25	22	10	2	—	—	—	1	—	—	—	107	56	47	73	66	62	57	39	44	18	21	—	485	590	
IV. Véderő.																											
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	4	4
Altisztek.....	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	1	5	5	5	—	1	—	—	—	—	—	20	23
Legénység.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	3
IV. Összesen.....	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	2	5	6	6	—	1	—	1	1	—	—	26	30
V. Különb. napsz.....	116	32	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	154	110	66	35	33	41	45	19	39	19	28	—	435	589	
VI. Házi cseléd.....	73	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	78	73	19	12	4	4	4	5	3	2	4	—	130	208	
VII. Egyéb foglalkozat..	103	64	26	41	38	14	15	24	26	38	—	—	389	83	85	52	42	42	33	14	29	36	59	—	475	864	
Mindössze.....	2.341	1.284	364	101	58	17	17	24	28	41	—	—	4.881	2.888	2.278	2.388	2.466	2.241	1.655	1.131	1.374	1.254	1.223	—	18.394	23.771	

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	14-15				16-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
I. Őstermelés.																									
A) Mezőgazdaság és kertészet.																									
Nagybirtokos.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Középbirtokos.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	4	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9
Haszonbérlő.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Kisbirtokos (kishérlő)	-	12	147	177	143	176	162	537	1000	958	-	3.312	-	11	94	71	51	54	52	140	326	207	1	907	4.219
Kisbirtokos-napsz....	-	1	12	14	26	13	24	65	116	107	-	378	-	1	3	2	3	5	3	9	27	30	-	83	461
Részes földműves	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Majoros, juhtenyésző	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gazdasági tisztviselő.	-	-	1	-	-	-	1	1	1	2	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
Gazdasági cseléd,	-	1	42	43	42	19	34	92	113	80	-	472	-	-	8	2	3	-	2	3	6	3	-	27	499
Mezőgazd. munkás ..	-	9	220	261	186	144	115	298	550	548	-	2.340	-	17	167	123	88	85	73	185	342	323	1	1.404	3.744
Önálló kertész	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Kortésszegőd	-	-	2	1	1	-	-	-	2	2	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
B) Erdészet.																									
Tisztviselő	-	-	-	1	-	1	-	-	-	2	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Segédzemélyzet	-	1	6	5	5	9	8	14	32	19	-	90	-	-	2	1	-	1	1	2	3	1	-	11	110
C) Egyéb őstermelés.																									
Önálló és s.-családtag	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Segédzemélyzet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I. Összesen.....	-	24	430	502	403	363	344	1010	1833	1729	-	6.638	-	29	275	199	145	145	131	339	604	561	2	2.433	9.071
II. Bányászat, ipar és forgalom.																									
A) Bányászat.																									
Önálló.....	-	-	-	1	1	-	1	2	1	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
Tisztviselő	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Segédzemélyzet	-	1	36	33	26	19	30	69	62	32	-	308	-	1	3	-	-	1	1	-	-	1	-	7	318
A) Összesen.....	-	1	36	34	27	19	31	71	63	32	-	314	-	1	3	-	-	1	1	-	-	1	-	7	321
B) Ipar.																									
Asztalos, ács, stb. ...	-	2	16	42	27	20	34	44	41	42	-	268	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	2	270
Borbély és fodrász...	-	-	6	6	6	3	3	6	2	-	-	32	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	32
Czipész és csizmadia	-	6	47	46	32	23	22	34	44	34	-	288	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	290
Korcsmáros stb.	-	1	3	1	5	5	11	17	13	11	-	67	-	-	4	5	5	2	3	5	7	7	-	38	105
Kovács, lakatos stb.	-	4	43	60	34	26	25	44	53	25	-	314	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	315	
Kőműves	-	-	6	18	26	20	16	36	26	22	-	170	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-	3	173	
Könyv- és könyvond.	-	-	2	2	2	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
Mészáros és hentes...	-	-	3	9	2	3	2	8	11	9	-	47	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	2	40	
Molnár	-	1	3	6	4	3	8	9	12	5	-	51	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	52	
Pék	-	1	1	1	3	-	-	3	5	1	-	15	-	-	1	-	1	-	1	1	-	-	4	19	
Szabó, varró nő stb....	-	2	15	21	12	9	4	16	13	9	-	100	-	1	13	17	8	7	3	6	2	2	59	150	
Szűcs	-	-	1	1	-	-	2	-	-	8	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12
Takács, posztószövő.	-	1	2	2	3	1	-	1	3	2	-	15	-	-	8	5	2	-	-	-	2	-	17	39	
Egyéb iparágak.....	-	6	65	84	76	48	64	146	123	70	-	682	-	3	53	41	14	12	14	29	26	14	206	888	
Tisztviselők.....	-	-	-	1	2	2	-	1	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
B) Összesen.....	-	24	213	300	234	163	191	365	345	238	-	2.073	-	4	83	69	32	21	21	42	37	26	-	335	2.408
C) Kereskedelem.																									
Önálló.....	-	-	-	-	7	11	11	17	22	22	-	90	-	-	-	-	-	1	1	3	1	-	6	96	
Tisztviselő	-	-	-	1	2	2	1	-	-	-	-	8	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2	10	
Segédzemélyzet	-	1	13	15	11	4	1	4	4	1	-	54	-	-	3	-	3	3	1	2	1	-	13	67	
C) Összesen.....	-	1	13	16	20	17	14	22	26	23	-	152	-	-	3	2	3	3	2	3	4	1	-	27	173
D) Közlekedés,																									
Önálló	-	-	-	1	-	1	2	6	16	4	-	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31
Vasúti tisztviselő	-	-	-	-	-	5	-	2	-	-	-	7	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	8	
Posta-, táviratísztv.	-	-	-	1	-	1	3	-	3	1	-	9	-	-	-	1	3	-	-	-	-	-	4	13	
Egyéb tisztviselő.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Díjnok	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves									80 éven felüli	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									80 éven felüli		ismeretlen korú	összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60-69					7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60-69				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
Vasúti szolgál., stb....	—	1	9	15	19	14	14	31	21	16	—	140	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	141		
Posta- stb. szolgál.....	—	—	—	1	—	—	1	2	2	1	—	7	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	9		
Egyéb segédzem.....	—	—	—	2	2	2	5	8	7	5	—	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	81		
D) Összesen.....	—	1	9	21	21	23	26	49	49	27	—	226	—	—	1	1	3	—	—	1	1	1	—	8	234		
II. Összesen.....	—	27	271	371	302	223	262	507	483	320	—	2.765	—	5	90	72	38	25	24	46	42	29	—	371	3.136		
III. Közfizetés.																											
a) Önálló, tisztv.																											
Állami tisztviselő	—	—	—	—	—	5	5	5	7	6	3	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31		
Megyei, városi tisztv.	—	—	—	—	—	3	4	3	1	1	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12		
Községi tisztviselő....	—	—	—	2	2	2	2	3	1	1	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13		
Ügyvéd-, segéd-, jelölt	—	—	—	1	2	—	2	2	—	2	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9		
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.....	—	—	1	2	2	1	1	2	1	1	—	11	—	—	—	1	3	3	3	4	5	—	—	19	30		
Középiskolai tanár....	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2		
Népiskolai tanító.....	—	—	—	7	11	8	4	11	5	8	—	54	—	—	4	4	3	2	1	—	—	—	—	14	68		
Pap, szerzetes, stb. ...	—	—	—	1	3	5	1	5	9	5	—	29	—	—	—	2	2	—	1	—	—	—	—	5	34		
Egyéb közfizetés.....	—	—	—	8	5	5	2	3	3	3	—	29	—	—	1	2	2	1	—	1	—	—	—	7	36		
b) Díjnok.....	—	—	1	2	2	2	1	4	7	—	—	19	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	20		
c) Szolga.....	—	—	1	6	6	5	7	20	22	19	—	86	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	3	89		
III. Összesen.....	—	—	3	29	38	37	30	60	55	43	—	295	—	—	1	8	10	7	8	4	6	5	—	49	344		
IV. Véderő.																											
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	—	1	—	1	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3		
Alliszték.....	—	—	—	1	1	2	1	2	1	1	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9		
Legénység.....	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6		
IV. Összesen.....	—	—	1	6	2	2	2	2	1	2	—	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18		
V. Különb. napsz.	—	4	72	73	50	39	46	132	160	135	—	711	—	2	52	42	51	36	35	85	118	137	—	563	1.274		
VI. Házi cseléd ...	—	1	6	2	2	—	6	6	1	3	—	27	—	10	78	59	33	10	13	15	11	8	—	237	264		
VII. Egyéb foglalk.	—	—	6	12	10	5	9	15	12	6	—	75	—	—	1	6	1	4	4	6	19	27	—	68	143		
Mindössze.....	—	58	789	965	807	668	699	1.730	2.545	2.238	—	10.529	—	46	497	391	278	237	215	496	800	770	2	3.721	14.260		
I. Östermelés.																											
A) Mezőgazdaság és kertészet.																											
Nagybirtokos.....	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	4		
Középbirtokos.....	—	1	3	—	1	—	—	—	—	—	—	5	—	—	2	1	2	3	3	1	—	—	—	15	20		
Haszonbérlet.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	1	—	—	1	1	—	—	—	—	6	7		
Kisbirtokos (kisbérlet)	416	255	81	17	11	3	—	2	2	4	—	791	284	410	364	281	293	224	226	488	602	538	—	3.773	4.564		
Kisbirtokos-napsz. ...	40	23	7	3	1	—	—	1	—	—	—	75	40	64	50	35	42	27	36	61	91	53	—	505	580		
Részes földműves.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	1	—	—	4	4		
Majoros, juhtenyésztő	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2		
Gazdasági tisztviselő.	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	2	—	—	1	1	—	—	—	5	7		
Gazdasági cseléd	74	43	6	2	—	1	—	—	—	1	—	127	86	74	35	58	49	35	31	78	83	47	—	576	703		
Mezőgazd. munkás....	178	166	27	7	—	1	1	1	—	1	—	392	270	267	183	219	151	110	94	179	244	201	—	1.918	2.300		
Önálló kertész.....	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	2	2	1	—	3	—	—	—	9	12		
Kertészsegéd.....	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	3	1	—	1	2	1	—	9	12		
B) Erdészet.																											
Tisztviselő.....	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	1	—	—	—	1	—	1	—	—	4	0		
Segédszemélyzet.....	9	4	1	2	—	—	—	—	—	—	—	16	10	8	10	7	10	5	4	7	11	5	—	77	93		
C) Egyéb östermelés.																											
Önálló és s.-családtag	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Segédszemélyzet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
I. Összesen.....	722	497	127	33	13	5	1	4	2	6	—	1.410	693	826	656	608	552	403	396	823	1.099	843	—	6.904	8.314		
II. Bányászat, ipar és forgalom.																											
A) Bányászat.																											
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
Segédszemélyzet.....	75	19	4	2	—	—	—	—	—	—	—	100	55	49	22	40	26	26	11	24	18	12	—	283	385		
A) Összesen.....	75	19	4	2	—	—	—	—	—	—	—	100	55	49	23	40	26	26	11	24	18	12	—	284	386		

[illegible][illegible]

Foglalkozások megnevezése	FI												N6															
	7 éven aluli	éves										60 éven felüli	ismeretlen kort	összesen	7 éven aluli	éves										60 éven felüli	ismeretlen kort	összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	14	15-19					20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	23	24	25				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26			
Vasúti szolga, stb....	—	—	5	14	13	12	7	19	13	5	—	88	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	9			
Posta- stb. szolga....	—	—	1	4	2	2	—	1	2	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Egyéb segédzem....	—	—	3	2	1	1	1	—	3	4	—	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
D) Összesen....	—	—	11	24	22	22	14	35	34	19	—	181	—	—	1	3	3	2	—	2	—	2	—	13	19			
II. Összesen....	—	19	355	517	307	230	197	389	432	241	—	2,687	—	2	80	78	44	18	23	39	39	28	—	351	3,000			
III. Közszolgálat.																												
a) Önállók, tisztv.																												
Állami tisztviselő	—	—	—	3	5	8	8	9	6	1	—	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Mezeyi, városi tisztv.	—	—	—	3	1	4	—	7	3	2	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Községi tisztviselő	—	—	4	3	12	2	7	5	1	—	—	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Ügyvéd-, segéd-, jelölt	—	—	—	—	5	5	1	—	1	1	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Orvos, gyógyszerész és szülésznő	—	—	1	—	3	1	1	1	2	—	—	9	—	—	—	1	2	2	2	4	2	6	—	19	—			
Középiskolai tanár....	—	—	—	4	—	—	—	2	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Népiskolai tanító....	—	—	—	9	11	19	5	8	9	3	—	58	—	—	—	3	1	—	3	—	2	—	—	9	—			
Pap, szerzetes, stb. ...	—	—	—	—	6	2	5	2	9	4	—	28	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—			
Egyéb közszolgálat....	—	—	1	2	6	2	1	6	3	4	—	25	—	—	—	2	1	—	1	—	1	—	—	5	—			
b) Díjnok....	—	—	6	11	4	5	2	2	2	2	—	34	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—			
c) Szolga....	—	—	2	5	7	16	10	21	16	12	—	89	—	—	—	—	1	—	1	1	1	—	—	4	—			
III. Összesen....	—	—	14	36	64	58	40	63	52	29	—	356	—	—	1	5	5	4	6	6	5	8	—	40	—			
IV. Véderő.																												
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	1	1	1	—	1	—	1	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Altisztek	—	—	—	—	1	4	3	—	1	2	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Legénység	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
IV. Összesen....	—	—	—	11	2	5	3	1	1	3	—	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
V. Különb. napsz.	—	3	53	63	49	38	30	91	108	89	—	524	—	1	59	63	60	24	27	76	87	72	—	469	—			
VI. Házi cseléd...	—	—	4	3	3	—	1	2	4	2	—	19	—	13	119	91	38	24	14	25	16	5	—	345	—			
VII. Egyéb foglalk.	—	—	10	27	25	12	9	24	15	16	—	138	—	—	3	2	5	5	1	14	32	50	—	112	—			
Mindössze....	—	69	1,238	1,858	1,256	918	876	2,106	3,227	2,515	1	14,128	—	44	704	597	432	253	233	588	885	724	—	4,471	11,000			
I. Östermelés.																												
A) Mezőgazdaság és kertészet.																												
Nagybirtokos.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—			
Középbirtokos.....	—	1	3	1	—	—	—	—	—	—	—	5	1	6	7	4	1	4	5	7	5	2	—	42	—			
Haszonbérlo.....	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	1	—	1	1	—	—	—	5	—			
Kisbirtokos (kisbérlo)	418	341	135	42	7	3	—	—	2	6	—	954	465	698	752	634	555	431	366	767	936	628	—	6,282	7,300			
Kisbirtokos-napsz....	46	20	11	3	—	—	—	1	—	1	—	91	46	72	77	68	63	64	41	85	120	64	—	700	—			
Részes földmives....	2	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	5	—	4	6	4	2	4	3	4	3	2	—	32	—			
Majoros, juhtenyészlo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—			
Gazdasági tisztviselő.	3	—	4	2	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	1	3	2	3	1	—	—	1	—	11	—			
Gazdasági cseléd....	169	79	14	3	1	—	1	—	2	3	—	272	149	168	122	110	113	84	84	96	86	59	—	1,071	1,300			
Mezőgazd., munkás....	776	435	80	20	3	5	2	—	1	7	—	1,929	756	903	680	706	593	440	331	533	638	450	—	9,092	7,300			
Önálló kertész.....	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	1	2	3	2	1	3	1	—	—	—	16	—			
Kertészsegéd.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	1	—	—	—	5	—			
B) Erdészeti.																												
Tisztviselő	3	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	3	—			
Segédszemélyzet.....	16	10	4	—	—	—	—	—	—	—	—	30	13	11	13	16	12	10	7	28	29	28	—	167	—			
C) Egyéb östermelés.																												
Önálló és s.-családtag	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Segédszemélyzet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
I. Összesen....	1,436	899	252	72	12	8	3	1	5	17	—	2,705	1,435	1,863	1,666	1,602	1,335	1,043	841	1,524	1,818	1,241	—	14,368	17,000			
II. Bányászat, ipar és forgalom.																												
A) Bányászat.																												
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Tisztviselő	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	3	—			
Segédszemélyzet.....	16	11	2	1	—	—	—	—	—	—	—	30	19	11	7	21	10	7	12	18	12	12	—	129	—			
A) Összesen....	16	12	2	1	—	—	—	—	—	—	—	31	19	11	7	22	10	8	12	19	12	12	—	132	—			

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves								80 éven felüli	ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	éves								80 éven felüli	ismeretlen korú	Összesen		
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					
		2	3	4	5	6	7	8	9					10	11	12	13	14	15	16	17					18
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
B) Ipar.																										
Asztalos, ács, stb.	29	19	4	3	—	—	1	—	—	1	—	57	29	21	31	37	42	25	18	16	13	15	—	247	304	
Borbély és fodrász....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	2	1	—	1	1	—	2	—	—	—	—	9	10
Czipész és csizmadia....	39	11	3	2	—	—	1	1	—	1	—	58	21	27	30	35	33	21	19	20	16	20	—	235	293	
Koresmáros stb.	7	8	3	2	1	—	—	—	—	—	—	21	5	5	6	11	9	5	4	4	9	—	62	83		
Kovács, lakatos stb....	22	13	2	1	—	—	—	—	—	—	—	38	20	29	18	22	30	21	10	26	16	11	—	203	241	
Kőműves.....	21	6	2	—	—	—	—	—	—	—	—	29	17	10	11	24	10	9	6	7	7	3	—	110	139	
Könyv- és könyomd....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	4	4
Mészáros és hentes....	3	5	1	1	—	—	—	—	—	—	—	10	6	5	3	4	3	4	1	1	3	5	—	35	45	
Molnár.....	10	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	16	1	4	7	5	4	1	2	7	5	3	—	39	55	
Pék.....	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	1	—	2	1	—	—	—	—	5	7
Szabó, varrónő stb....	14	4	1	1	—	—	—	—	—	—	—	20	18	4	10	17	9	11	5	11	4	9	—	95	118	
Szűcs.....	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	4	4	1	—	1	1	—	—	—	—	12	15
Takács, posztószövő....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	3	4
Egyéb iparágak.....	104	23	5	4	—	—	—	—	—	1	—	137	84	57	43	50	35	25	26	31	19	20	—	390	527	
Tisztviselők.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	2	—	1	—	1	1	—	—	—	7	8
B) Összesen.....	253	93	25	16	1	1	2	—	—	3	—	394	204	165	167	213	184	126	85	130	90	95	—	1.459	1.853	
C) Kereskedelem.																										
Önálló.....	31	22	17	5	2	—	—	—	—	1	—	78	28	19	18	24	18	11	8	22	12	19	—	177	235	
Tisztviselő.....	2	1	3	1	—	—	—	—	—	—	—	7	1	3	2	1	4	1	1	1	1	—	—	16	23	
Segédszemélyzet.....	11	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	14	1	—	2	3	1	2	2	4	1	1	—	17	31	
C) Összesen.....	44	23	23	6	2	—	—	—	—	1	—	99	28	22	22	28	23	14	17	27	14	21	—	210	309	
D) Közlekedés.																										
Önálló.....	4	4	—	1	2	—	—	—	—	—	—	11	9	5	10	5	1	3	3	8	5	3	—	52	63	
Vasúti tisztviselő....	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	4	1	2	1	—	2	1	1	—	1	—	—	9	13	
Posta-, táviratistv....	—	—	1	1	1	—	—	1	—	—	—	4	—	—	2	1	2	—	1	—	—	1	—	7	11	
Egyéb tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Díjnok.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vasúti szolgálta....	22	8	4	1	—	—	—	—	—	—	—	35	24	14	13	26	33	16	5	11	5	5	—	159	187	
Posta- stb. szolgálta....	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	1	1	2	1	—	2	1	1	—	—	12	15	
Egyéb segédszem....	7	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	8	3	3	2	5	7	6	3	2	2	1	—	34	42	
D) Összesen.....	35	15	6	5	3	—	—	1	—	—	—	65	39	25	30	38	47	27	13	23	14	11	—	267	332	
II. Összesen.....	348	143	56	28	6	1	2	1	—	4	—	589	290	223	226	301	264	175	121	199	130	139	—	2.068	2.657	
III. Közfoglalkoztatás.																										
a) Önállók, tisztv.																										
Állami tisztviselő....	3	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	5	—	3	—	1	5	2	2	—	—	3	—	16	21	
Megyei, városi tisztv....	1	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	4	1	1	7	4	—	2	2	2	—	—	—	19	23	
Közfoglalkoztatottak....	1	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	5	3	—	2	5	1	1	3	1	—	—	—	19	24	
Öngyógy-, segéd-, jelölt....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	2	1	—	—	—	—	—	—	5	6	
Orvos, gyógyszerész....	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	1	7	1	—	—	—	—	—	—	—	11	14	
és szülésznő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Középiskolai tanár....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	3	3	
Népiskolai tanító....	7	3	12	5	—	—	—	—	—	—	—	27	6	6	16	16	9	8	7	3	7	5	—	83	110	
Pap, szerzetes stb....	2	5	3	2	1	—	—	—	—	—	—	13	1	8	7	5	2	2	3	4	7	5	—	44	57	
Egyéb közfoglalkoztatottak....	1	1	3	4	—	—	—	—	—	—	—	9	—	3	1	2	1	1	—	1	1	—	—	10	19	
b) Díjnok.....	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	1	—	1	—	—	—	—	1	1	—	6	9	
c) Szolga.....	16	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38	15	17	16	14	27	10	7	15	10	5	—	136	164	
III. Összesen.....	33	28	22	14	1	—	—	—	—	—	—	98	31	42	56	49	51	27	22	28	27	19	—	352	450	
IV. Véderő.																										
Tisztek és tisztviselők....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Altisztek.....	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	8	4	—	—	—	1	—	—	13	16	
Létszám.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV. Összesen.....	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	8	4	—	—	—	1	—	—	14	17	
V. Különb. napsz....	51	44	11	1	—	—	—	—	—	2	—	109	76	63	50	35	50	28	28	47	58	38	—	473	582	
VI. Házi család....	36	9	—	1	—	—	—	—	—	—	—	46	28	18	8	5	5	6	1	4	5	1	—	81	127	
VII. Egyéb foglalk....	50	19	10	9	3	2	2	15	13	21	1	159	38	25	26	18	26	12	15	33	45	49	—	287	437	
Mindössze.....	1.357	1.102	351	125	22	11	7	17	23	41	1	3.700	1.899	2.234	2.032	2.018	1.735	1.231	1.028	1.335	2.034	1.487	—	17.643	21.343	

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves								60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves								60 éven felüli ismeretlen korú	összesen			
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59				7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
I. Östermelés.																									
A) Mezőgazdaság és kertészet.													Keresők.												
Nagybirtokos.....	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Középbirtokos.....	—	—	1	—	2	1	2	4	2	6	18	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	19
Haszonbérlet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Kisbirtokos (kisbérlet).....	14	282	430	464	488	409	888	1162	764	—	4.901	—	4	153	111	110	111	70	142	150	95	—	946	5.847	
Kisbirtokos-napsz.....	—	1	10	25	27	27	59	79	42	—	297	—	3	9	3	6	4	2	9	4	4	—	44	341	
Részes földműves.....	—	—	5	4	5	1	1	3	8	11	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38
Majors, juhtenyésztő.....	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Gazdasági tisztviselő.....	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Gazdasági cseléd.....	7	36	27	24	16	19	39	40	27	—	235	—	—	3	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	241
Mezőgazd. munkás.....	8	363	451	429	343	305	673	809	685	—	4.066	—	6	192	273	227	157	119	202	279	200	1	1.650	5.722	
Önálló kertész.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kertészsegéd.....	—	—	1	—	1	1	—	—	1	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
B) Erdészet.																									
Tisztviselő.....	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Segédzemélyzet.....	—	—	1	5	5	4	3	5	13	7	43	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44
C) Egyéb östermelés.																									
Önálló és s.-családtag	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Segédzemélyzet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. Összesen.....	—	30	699	943	959	885	770	1.074	2.121	1.550	—	9.631	—	13	357	388	345	273	191	354	433	299	1	2.654	12.285
II. Bányászat, ipar és forgalom.																									
A) Bányászat.																									
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Segédzemélyzet.....	—	—	8	16	13	21	10	20	33	14	135	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	9
A) Összesen.....	—	—	8	16	13	21	10	20	33	14	135	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	9
B) Ipar.																									
Asztalos, ács, stb.....	—	3	29	49	42	32	34	43	52	39	1	394	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2
Borbély és fodrász.....	—	4	62	54	41	25	18	13	9	4	230	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	230
Czipész és csizmadia.....	—	4	43	50	29	23	11	38	30	25	253	—	—	2	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	4
Korcsmáros, stb.....	—	1	5	3	10	9	11	21	23	9	92	—	—	1	1	7	2	1	5	2	1	—	20	119	
Kovács, lakatos stb.....	—	4	67	74	47	35	40	44	35	16	363	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	363
Kőműves.....	—	1	18	24	9	20	16	27	14	15	144	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Könyv- és könyvmd.....	—	1	1	6	4	—	—	—	—	—	13	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
Mészáros és hentes.....	—	—	7	7	4	4	7	7	9	2	47	—	—	—	—	1	—	1	1	1	—	—	—	—	4
Molnár.....	—	—	4	7	5	5	8	9	15	13	66	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	67
Pék.....	—	—	2	5	7	1	2	8	4	3	32	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2
Szabó, varrónő, stb.....	—	1	41	41	25	18	10	17	22	10	185	—	—	1	23	23	13	15	8	7	3	—	98	983	
Szűcs.....	—	—	—	5	6	3	7	3	5	4	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33
Takács, posztószövő.....	—	—	—	1	3	1	—	—	1	4	16	—	—	—	7	3	—	—	—	1	—	—	—	—	11
Egyéb iparágak.....	—	1	49	68	55	41	46	94	57	37	446	—	—	2	19	21	7	4	3	4	2	0	—	68	514
Tisztviselők.....	—	—	—	4	2	4	2	3	—	1	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
B) Összesen.....	—	20	329	398	287	220	213	328	279	184	1	2.259	—	4	58	50	29	21	18	19	8	7	—	214	2.475
C) Kereskedelem.																									
Önálló.....	—	—	—	7	13	21	16	33	30	15	135	—	—	—	1	3	—	1	—	4	2	3	—	14	149
Tisztviselő.....	—	—	3	5	6	4	3	2	6	2	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31
Segédzemélyzet.....	—	2	36	43	18	18	10	10	4	3	144	—	—	1	1	5	5	3	—	3	2	1	—	21	165
C) Összesen.....	—	2	39	55	37	43	29	45	40	20	310	—	—	1	2	8	5	3	—	7	4	4	—	35	345
D) Közlekedés.																									
Önálló.....	—	—	—	1	1	3	4	11	4	3	27	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Vasúti tisztviselő.....	—	—	—	—	3	—	1	2	1	1	8	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Posta-, táviratistv.....	—	—	2	5	1	—	3	3	—	—	15	—	—	1	2	1	1	—	—	1	1	—	—	—	23
Egyéb tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Díjnok.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves								60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves								60 éven felüli ismeretlen korú	összesen				
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59				7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
		12	13	14	15	16	17	18	19				20	21	22	23	24	25	26							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
Vasúti szolgál.....	—	—	—	5	5	6	12	9	11	14	8	—	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70
Posta- stb. szolgál.....	—	—	—	—	—	3	3	2	1	4	1	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
Egyéb segédzsem.	—	—	—	1	3	2	4	2	11	9	3	—	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35
D) Összesen.....	—	—	—	8	14	16	23	21	40	33	18	—	173	—	—	1	3	1	1	1	1	1	—	—	9	182
II. Összesen.....	—	22	334	483	353	307	273	433	385	236	1	2.877	—	5	61	61	36	26	20	27	13	11	—	260	3.137	
III. Közfzolgálát.																										
a) Önállók, tisztv.																										
Allami tiszttviselő	—	—	—	3	4	4	2	4	6	3	—	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
Megyei, városi tisztv.	—	—	—	1	4	2	—	1	2	1	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
Közfzégi tiszttviselő....	—	—	—	—	6	8	8	7	6	4	2	41	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41
Ügyvéd, -segéd, -jelölt	—	—	1	—	1	3	2	1	1	2	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
Orvos, gyögyszerész és szülésznök	—	—	—	1	2	—	—	1	—	1	—	5	—	—	—	2	2	2	3	2	—	—	—	11	16	
Középiskolai tanár....	—	—	—	—	2	1	—	—	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	
Népkiskolai tanító....	—	—	—	2	5	6	4	10	4	4	—	35	—	1	—	2	2	—	—	—	—	—	—	5	40	
Pap, szerzetes stb....	—	—	—	2	2	3	2	5	1	5	—	20	—	—	—	1	3	—	1	—	—	—	—	5	25	
Egyéb közfzolgálát ..	—	—	—	1	4	3	1	3	2	—	—	14	—	—	—	1	4	1	1	—	—	2	—	9	23	
b) Díjnok.....	—	—	4	11	5	3	3	6	4	1	—	37	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	2	39	
c) Szolga.....	—	—	2	1	5	10	11	13	14	18	—	74	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	76	
III. Összesen.....	—	—	7	28	42	43	32	53	38	38	—	281	—	—	1	4	12	6	4	3	2	2	—	34	315	
IV. Véderő.																										
Tisztek és tiszttviselők	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Altisztek	—	—	—	—	—	3	1	—	2	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Legénység.....	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
IV. Összesen.....	—	—	—	9	1	4	1	—	2	1	—	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
V. Különb. napsz.	—	1	44	69	49	62	48	97	113	95	—	578	—	2	36	37	22	18	25	42	43	33	—	258	836	
VI. Házi cseléd....	—	—	3	3	5	3	1	2	4	1	—	22	—	7	72	49	27	8	11	12	11	7	—	204	226	
VII. Egyéb foglalk.	—	—	7	10	12	11	12	22	11	10	—	95	—	—	3	7	8	8	9	21	61	—	—	117	212	
Mindössze.....	—	53	1.144	1.545	1.421	1.315	1.137	2.281	2.674	1.431	1	13.502	—	27	527	542	449	333	253	447	523	413	1	3.327	17.028	
I. Östermelés.																										
A) Mezőgazdaság és kertészet.																										
Nagybirtokos	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Középbirtokos	1	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	5	3	4	4	3	1	—	—	1	1	1	—	18	23	
Haszonbérlo.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	4	5	
Kisbirtokos (kisbérlo) ..	474	302	135	39	8	3	—	3	2	5	—	1.031	454	657	915	846	706	523	440	634	691	515	2	6.373	7.404	
Kisbirtokos-napsz....	31	21	5	—	—	—	—	1	—	—	—	58	31	52	43	44	47	34	29	48	57	31	—	421	479	
Részes földműves	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	7	7	6	4	10	5	3	3	7	4	—	56	64	
Májoros, juhtenyészlo ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Gazdasági tiszttviselő ..	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2	1	1	—	—	—	1	—	7	9	
Gazdasági cseléd	70	34	3	—	1	—	—	—	1	—	—	109	70	41	48	36	37	30	25	33	26	16	—	367	476	
Mezőgazd. munkás.....	488	264	47	8	3	2	—	—	—	2	—	814	404	466	483	448	379	290	173	286	323	214	—	3.526	4.840	
Önálló kertész	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	1	—	3	1	1	—	7	9	—	
Kertészsegéd.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	2	—	—	1	1	—	7	7	—	
B) Erdészet.																										
Tiszttviselő	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	3	4	
Segédszemélyzet.....	2	1	3	1	—	—	—	—	—	—	—	7	4	4	9	7	9	2	4	2	5	2	—	48	55	
C) Egyéb östermelés.																										
Önálló és s.-családtag	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—
Segédszemélyzet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. Összesen.....	1.074	688	196	49	12	5	1	3	3	7	—	2.038	1.036	1.234	1.518	1.392	1.191	889	674	1.006	1.112	786	2	10.840	12.878	
II. Bányászat, ipar és forgalom.																										
A) Bányászat.																										
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tiszttviselő	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Segédszemélyzet.....	9	1	6	—	—	—	1	—	—	—	—	17	13	13	16	20	19	14	7	7	6	12	—	127	144	
A) Összesen.....	9	1	6	—	—	—	1	—	—	—	—	17	13	13	16	20	19	14	7	7	6	12	—	127	144	

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Összesen	Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli	ismeretlen kori	Összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli			ismeretlen kori	Összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26			
B) Ipar.																												
Asztalos, ács, stb. ...	29	6	1	1	1	—	—	—	—	—	—	38	20	17	18	28	32	25	12	14	12	14	—	192	23			
Borbély és fodrász ...	9	4	—	—	—	—	—	—	—	1	—	14	10	3	4	14	12	12	2	5	2	1	—	65	7			
Czipész és csizmadia ...	12	8	1	—	—	—	—	—	—	—	—	21	11	11	12	18	24	9	7	10	4	3	—	109	11			
Korcsmáros, stb.	4	1	3	1	1	—	—	—	—	—	—	10	7	5	12	6	9	2	3	2	2	—	51	6				
Kovács, lakatos, stb. ...	27	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	17	18	28	37	41	20	16	15	16	8	—	225	26			
Kőműves	13	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	18	15	11	5	15	18	10	5	10	4	—	—	105	12			
Könyv- és könyvmd. ...	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	5	—			
Mészáros és hentes ...	6	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	8	4	3	4	8	7	2	—	1	1	3	—	33	4			
Molnár	10	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	11	7	4	2	6	7	0	1	4	2	5	—	44	5			
Pék	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	2	1	1	4	1	1	5	—	1	—	18	2			
Szabó, varrónő, stb. ...	8	4	1	1	—	—	—	—	—	—	—	14	2	2	9	11	8	8	2	2	2	6	—	52	6			
Szűcs	3	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	4	4	5	2	—	5	4	1	—	25	3			
Takács, posztószövő ...	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	1	2	—	1	—	2	1	3	—	12	1			
Egyéb iparágak	36	20	4	1	2	—	1	—	—	—	—	64	51	37	35	55	43	34	24	28	14	21	—	342	40			
Tisztviselők	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	—	3	—	—	—	—	—	—	7	—			
B) Összesen	161	63	18	4	4	—	1	—	—	1	—	252	147	119	136	207	213	141	79	99	70	72	—	1.283	153			
C) Kereskedelem.																												
Önálló	13	5	9	3	—	—	—	—	—	—	—	30	20	11	18	18	12	11	10	9	8	8	—	125	15			
Tisztviselő	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	1	3	1	1	—	2	—	—	9	1			
Segédszemélyzet	3	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	6	2	4	5	6	3	5	2	2	1	1	—	31	3			
C) Összesen	17	8	10	3	—	—	—	—	—	1	—	39	23	15	23	25	18	17	13	11	11	9	—	165	20			
D) Közlekedés.																												
Önálló	1	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	0	3	3	5	4	3	2	3	2	—	2	—	27	3			
Vasúti tisztviselő ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	1	—	—	—	—	—	5	—			
Posta-, távirádatisztv. ...	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	2	—	—	1	—	—	—	1	—	5	—			
Egyéb tisztviselő	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	4	—			
Díjnok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—			
Vasúti szolgálta stb. ...	15	8	2	—	—	—	—	—	—	—	—	25	6	10	9	21	21	17	7	6	6	4	—	107	13			
Posta- stb. szolgálta ...	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	1	—	3	2	—	1	—	2	—	—	10	1			
Egyéb segédszem. ...	5	3	1	2	—	—	—	—	—	—	—	11	4	4	3	2	4	—	4	3	4	—	—	23	3			
D) Összesen	22	16	7	3	—	—	—	—	—	—	—	48	15	18	21	32	33	22	15	12	10	9	—	187	23			
II. Összesen	209	88	41	10	4	—	2	—	1	1	—	356	198	165	196	284	283	194	114	129	97	102	—	1.762	2.111			
III. Közfoglalkoztatás.																												
a) Önálló, tisztviselő.																												
Állami tisztviselő ...	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	4	—	1	1	6	1	1	3	—	1	1	—	15	15			
Megyei, városi tisztviselő ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	4	1	1	—	1	1	—	1	—	11	11			
Községi tisztviselő ...	3	—	3	2	2	—	—	—	—	—	—	10	1	1	4	6	4	3	3	—	—	—	—	22	22			
Ügyvéd, segéd, jelölt ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	3	—	1	—	—	7	7			
Orvos, gyógyszerész és szülésznő	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	3	2	1	1	2	1	1	—	—	13	13			
Középiskolai tanár ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1			
Népiskolai tanító ...	3	—	4	4	—	—	—	—	—	—	—	11	5	2	4	10	6	2	5	3	2	2	—	41	41			
Pap, szerzetes stb. ...	2	1	5	2	—	—	—	—	—	—	—	10	2	1	2	2	1	1	—	1	3	—	—	13	13			
Egyéb közfoglalkoztatás ...	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	3	2	—	—	—	—	—	—	6	6			
b) Díjnok	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	1	1	1	1	1	—	1	1	—	9	9			
c) Szolga	5	2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	9	7	9	8	5	10	10	7	6	6	6	—	74	74			
III. Összesen	16	5	14	9	2	—	1	—	—	—	—	47	19	16	29	36	27	21	25	12	16	11	—	212	258			
IV. Véderő.																												
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
Altisztek	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	7	6	—	1	—	—	—	—	15	16			
Legénység	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
IV. Összesen	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	7	6	—	1	—	—	—	—	16	17			
V. Különb. napsz. ...	53	31	3	1	—	—	—	—	1	—	—	89	60	60	50	45	41	28	19	29	31	19	—	382	471			
VI. Háziszerűség ...	8	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	13	9	6	3	3	1	1	—	—	1	—	37	45			
VII. Egyéb foglalk. ...	16	12	12	9	2	6	6	7	12	15	—	97	13	14	21	13	9	11	10	24	24	31	—	170	267			
Mindössze	1.377	828	206	78	20	11	10	11	16	23	—	2.640	1.341	1.488	1.320	1.730	1.560	1.144	844	1.200	1.230	950	2	13.419	16.033			

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen			
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59							
		12	3	4	5	6	7	8	9	10				11	12	13	14	15	16	17	18	19				20	21
I. Őstermelés.																											
A) Mezőgazdaság és kertészet.																											
Nagybirtokos.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
Középbirtokos.....	-	-	1	-	-	-	-	2	4	2	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	
Haszonbérlo.....	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	2	
Kisbirtokos (kisbérlo).....	23	214	424	462	432	379	1088	1613	1541	-	6.152	-	13	207	219	176	163	135	260	434	359	-	1.971	8.128			
Kisbirtokos-napsz.....	-	16	48	52	45	44	121	174	156	-	659	-	-	18	30	14	13	9	36	29	32	-	176	835			
Részecs földmives.....	-	1	-	-	-	-	-	1	2	-	4	-	-	1	-	1	1	-	1	-	-	-	4	8			
Majoros, juhtenyészto.....	-	-	-	1	2	-	3	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8			
Gazdasági tisztviselő.....	-	-	-	-	-	2	-	1	1	-	4	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-	-	-	4			
Gazdasági cseléd.....	2	29	20	16	13	11	40	40	29	-	200	-	-	1	-	1	2	-	3	1	-	-	8	208			
Mezőgazd. munkás.....	19	403	640	548	323	256	694	988	911	-	4.782	-	11	271	403	318	237	170	364	564	486	-	2.824	7.606			
Önálló kertész.....	-	-	-	1	-	-	-	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3			
Kertészsegéd.....	-	-	2	2	1	-	-	-	1	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6		
B) Erdészlet.																											
Tisztviselő.....	-	-	-	-	1	-	4	1	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6		
Segédzemélyzet.....	-	1	15	13	15	4	9	17	28	35	-	137	-	-	-	1	1	1	2	1	-	-	6	143			
C) Egyéb őstermelés.																											
Önálló és s.-családtag	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Segédzemélyzet.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
I. Összesen....	51	670	1.147	1.097	821	707	1.942	2.855	2.679	-	11.972	-	24	493	652	510	417	316	672	1.029	877	-	4.990	16.962			
II. Bányászat, ipar és forgalom.																											
A) Bányászat.																											
Önálló.....	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	3			
Tisztviselő.....	-	-	-	1	2	1	2	1	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7			
Segédzemélyzet.....	-	1	42	60	46	32	30	61	80	98	-	390	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	391			
A) Összesen....	-	1	42	63	48	33	32	62	80	98	-	399	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	2	401			
B) Ipar.																											
Asztalos, ács, stb.....	-	-	37	53	36	26	24	43	45	29	-	293	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	293			
Borbély és fodrász.....	-	1	6	8	4	4	5	5	2	1	-	36	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	4	40			
Czipész és csizmadia.....	-	4	74	64	52	26	28	63	71	27	-	409	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	409			
Korcsmáros, stb.....	-	-	4	4	8	8	5	19	15	7	-	70	-	1	7	4	4	2	3	7	6	-	34	104			
Kovács, lakatos stb.....	-	42	67	30	24	23	40	42	19	-	296	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	296			
Kőműves.....	-	7	11	14	16	16	21	31	16	-	132	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	133			
Könyv- és könyomd.....	-	3	8	1	2	1	-	1	-	-	18	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	4	20			
Mészáros és hentes.....	-	1	7	2	7	2	10	6	4	-	39	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	40			
Molnár.....	-	2	9	2	4	2	12	8	11	-	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50			
Pék.....	-	1	2	4	6	-	3	2	5	1	24	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	3	27			
Szabó, varrónő, stb.....	-	2	28	31	21	9	8	12	11	7	129	-	-	16	13	10	5	4	6	4	3	-	70	199			
Szűcs.....	-	7	6	11	3	5	2	12	9	-	55	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	57			
Takács, posztószövő.....	-	3	2	1	3	1	7	6	-	-	23	-	2	22	3	3	2	-	1	1	-	-	34	57			
Egyéb iparágak.....	-	44	69	44	31	40	77	80	40	-	425	-	1	19	20	10	6	6	6	12	6	-	86	511			
Tisztviselők.....	-	-	-	4	1	-	1	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6		
B) Összesen....	-	8	260	347	233	163	164	322	335	171	-	2.003	-	5	67	44	37	17	13	20	26	10	-	239	2.242		
C) Kereskedelem.																											
Önálló.....	-	-	-	3	9	15	9	25	30	21	-	112	-	-	-	1	1	1	2	8	2	1	-	16	128		
Tisztviselő.....	-	-	1	5	8	9	5	6	2	1	-	31	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	3	34			
Segédzemélyzet.....	-	2	23	23	13	8	5	7	2	1	-	93	-	2	9	5	4	3	3	4	6	1	-	37	132		
C) Összesen....	-	2	30	36	30	26	19	38	34	23	-	238	-	2	9	8	5	5	5	12	8	2	-	56	294		
D) Közlekedés.																											
Önálló.....	-	-	-	-	3	4	1	10	7	5	-	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30		
Vasúti tisztviselő.....	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2		
Posta-, táviratistvit.....	-	-	1	1	-	-	2	3	1	1	-	9	-	-	1	1	2	2	-	1	-	-	7	16			
Egyéb tisztviselő.....	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1			
Bűnök.....	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	2			

g) Királyhágón túl (új. városok nélkül.)

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves										60 éven felüli ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	éves											60 éven felüli ismeretlen korú	Összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14	15-19				20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59							
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11				12	13	14	15	16	17	18	19	20	21			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
Vasúti szolga, stb....	—	—	3	15	24	16	11	17	13	8	—	107	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	107	
Posta- stb. szolga....	—	—	—	3	1	4	4	2	1	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	
Egyéb segédszem....	—	—	1	1	2	2	4	11	8	6	—	35	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	35	
D) Összesen....	—	—	5	20	31	26	22	46	30	20	—	200	—	—	1	1	3	2	1	1	—	—	—	—	—	200	
II. Összesen....	—	11	337	466	342	248	237	468	479	252	—	2.840	—	7	77	54	45	24	19	33	34	13	—	306	3.146		
III. Községi szolgálat.																											
a) Önkormányzat, tisztv.																											
Állami tisztviselő....	—	—	—	3	2	6	6	11	5	3	—	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36	
Megyei, városi tisztv.	—	—	—	2	5	2	4	2	3	2	—	20	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	20	
Községi tisztviselő....	—	—	—	2	2	6	6	2	8	4	—	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32	
Ügyvéd-, segéd-, jelölt	—	—	—	1	7	3	1	1	—	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	
Orvos, gyógyszerész és szülésznő....	—	—	—	1	3	—	3	—	3	—	—	10	—	—	—	1	2	1	2	3	1	3	—	13	22		
Középiskolai tanár....	—	—	—	—	—	—	2	1	3	1	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	
Népi iskolai tanító....	—	—	—	14	16	13	5	12	16	8	—	81	—	—	1	3	6	3	1	1	—	1	—	10	100		
Pap, szerzetes, stb....	—	—	—	1	8	6	1	10	11	16	—	53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53		
Egyéb közszolgálat....	—	—	—	3	6	3	1	4	2	3	—	22	—	—	—	2	3	4	—	—	—	1	—	10	30		
b) Díjnok....	—	—	—	5	7	4	6	5	7	3	—	37	—	—	2	1	2	—	—	—	—	—	—	5	40		
c) Szolga....	—	—	—	1	11	8	9	11	18	16	—	87	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	3	90		
III. Összesen....	—	—	8	45	65	56	40	76	64	49	—	403	—	—	3	7	15	8	3	6	1	6	—	49	452		
IV. Véderő.																											
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	1	1	—	1	—	2	3	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	
Altisztek....	—	—	—	1	5	10	—	4	4	—	—	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	
Legénység....	—	—	—	30	4	—	—	—	1	—	—	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35	
IV. Összesen....	—	—	—	32	10	10	1	4	7	3	—	67	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	67	
V. Különb. napsz.	—	—	3	42	71	62	39	38	134	128	94	611	—	—	2	44	57	62	34	28	63	58	78	—	426	1.037	
VI. Házi cseléd....	—	—	3	4	2	2	2	7	1	1	—	22	—	—	8	33	78	29	20	10	11	10	3	—	262	280	
VII. Egyéb foglalk.	—	—	9	12	13	9	7	14	18	18	—	100	—	—	—	—	3	3	3	7	16	12	28	—	72	170	
Mindössze....	—	—	65	1.078	1.777	1.591	1.185	1.026	2.645	3.552	3.096	16.018	—	—	41	710	851	664	506	333	801	1.144	1.005	—	6.106	22.123	
I. Östermelés.																											
A) Mezőgazdaság és kertészet.																											
Nagybirtokos....	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Középbirtokos....	1	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	2	3	—	—	—	—	1	4	1	—	11	11	
Haszonbérlet....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	2	
Kisbirtokos (kisbérlet)	581	524	236	90	9	5	1	—	7	6	—	1.459	610	911	971	751	651	440	412	761	1.039	792	—	—	7.338	8.779	
Kisbirtokos-napsz....	78	61	26	7	—	—	—	—	—	—	—	168	76	131	137	101	86	61	47	118	121	106	—	—	984	1.155	
Részes földműves....	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	4	1	2	2	3	1	—	2	2	—	—	17	17	
Majoros, juhtenyésztő	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	1	1	2	1	—	—	—	8	8	
Gazdasági tisztviselő.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	7	7	
Gazdasági cseléd....	35	15	6	1	—	—	—	—	—	—	—	57	35	39	18	15	20	24	21	18	24	13	—	—	227	293	
Mezőgazd. munkás....	478	296	60	10	—	1	2	1	—	6	—	854	493	503	425	304	267	169	137	287	332	242	—	—	3.209	4.060	
Önkálló kertész....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	5	5	
Kertészsegéd....	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3
B) Erdészet.																											
Tisztviselő....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	3	3
Segédszemélyzet....	50	11	4	—	—	—	—	—	—	—	—	65	37	7	17	13	13	8	17	11	20	—	—	—	156	222	
C) Egyéb östermelés.																											
Önkálló és s.-családtag	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Segédszemélyzet....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. Összesen....	1.223	912	334	111	9	6	4	1	7	12	—	2.619	1.256	1.596	1.575	1.192	1.041	714	628	1.206	1.585	1.177	—	—	11.970	14.588	
II. Bányászat, ipar és forgalom.																											
A) Bányászat.																											
Önkálló....	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	2	2	—	1	—	—	—	—	6	6
Tisztviselő....	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	—	2	1	1	1	—	1	1	—	—	—	9	15	
Segédszemélyzet....	66	27	6	—	—	—	—	—	—	—	—	100	66	41	36	46	40	31	20	26	22	13	—	—	341	441	
A) Összesen....	67	29	6	2	—	—	—	—	—	—	—	105	68	42	38	47	41	34	22	27	24	13	—	—	356	461	

Eltartottak.

g) Királyhágón túl (új. városok nélkül.)

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli	ismeretlen kór	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli		ismeretlen kór	összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
		2	3	4	5	6	7	8	9	10					11	12	13	14	15	16	17	18	19				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
B) Ipar.																											
Asztalos, ács, stb. ...	22	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	27	18	19	35	25	16	13	10	9	7	—	—	179	209
Borbély és fodrász...	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	4	6	2	—	1	—	—	—	—	18	19
Czippész és csizmadia	34	7	3	5	—	—	—	—	—	—	—	—	49	28	11	12	34	20	16	13	9	11	12	—	—	166	215
Korcsmáros, stb.	7	3	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	12	12	7	11	2	5	1	2	—	1	2	—	—	43	55
Kovács, lakatos, stb...	12	14	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	34	15	26	32	20	27	10	7	17	15	7	—	—	166	200
Kőműves.....	0	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	11	7	15	9	14	7	11	7	2	6	—	—	89	105
Könyv- és könyomd.	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	5	6
Mészáros és hentes..	3	1	3	1	—	1	—	—	—	—	—	—	9	—	1	5	3	8	1	2	1	4	1	—	—	26	35
Molnár.....	4	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	3	5	6	10	7	4	9	6	3	1	—	—	52	61
Pék.....	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	1	1	2	1	—	1	1	—	—	—	9	11
Szabó, varrónő, stb..	12	4	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	19	6	7	6	10	10	5	4	4	1	6	—	—	59	78
Szűcs.....	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	4	3	5	2	1	1	1	—	—	—	—	22	25
Takács, posztolászóv.	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	5	1	2	1	—	2	5	3	1	2	—	—	22	26
Egyéb iparágak.....	37	21	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	67	50	43	37	26	45	24	20	37	24	16	—	—	331	398
Tisztviselők.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	2	—	2	2	2	1	—	—	—	11	12
B) Összesen.....																											
	149	65	30	11	—	1	—	—	—	1	—	—	257	161	131	144	162	176	93	98	99	74	60	—	—	1.198	1.455
C) Kereskedelem.																											
Önálló.....	14	13	16	5	—	1	—	—	—	1	—	—	49	17	14	22	16	12	15	3	12	7	10	—	—	128	177
Tisztviselő.....	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	4	8	1	4	—	1	1	1	—	—	22	24
Segédszemélyzet.....	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	4	2	2	6	1	1	2	1	1	1	—	—	21	27
C) Összesen.....																											
	19	15	15	6	—	1	—	—	—	1	—	—	57	22	17	28	30	14	20	5	14	9	12	—	—	171	228
D) Közlekedés.																											
Önálló.....	1	3	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	6	—	4	6	3	5	5	1	—	—	1	—	—	25	31
Vasúti tisztviselő....	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	2	—	2	1	3	—	—	—	9	11
Posta-, táviratistvt.	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	1	3	3	—	2	1	—	—	—	—	11	13
Egyéb tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Díjnok.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vasúti szolgál., stb...	19	3	3	1	—	—	—	—	1	—	—	—	27	25	13	20	20	25	8	11	9	4	5	—	—	149	176
Posta- stb. szolgál....	1	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3	1	1	1	2	—	1	—	—	—	—	—	9	13
Egyéb segédsem.	2	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5	3	2	1	1	2	2	3	2	2	—	—	—	18	23
D) Összesen.....																											
	25	11	5	3	—	—	—	1	1	—	—	—	46	31	21	29	37	38	17	17	15	7	9	—	—	221	267
II. Összesen.....																											
	260	120	56	22	—	2	—	1	1	3	—	—	465	282	211	239	276	269	164	142	155	114	94	—	—	1.946	2.411
III. Közszolgálat.																											
a) Önállók, tisztv.																											
Állami tisztviselő....	3	—	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	7	—	2	3	3	4	3	3	3	1	—	—	—	22	29
Megyei, városi tisztv.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	2	4	1	2	2	3	1	—	—	—	16	18
Községi tisztviselő...	2	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	1	6	3	4	1	2	2	1	1	—	—	21	27
Ügyvéd-, segéd-, jelölt	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	1	—	1	—	—	1	—	—	—	4	6
Orvos, gyógyszerész	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
és szülésznő.....	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	3	2	1	1	—	—	2	—	—	—	10	13
Középiskolai tanár...	2	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	1	1	1	2	2	—	—	—	—	—	—	7	12
Népiskolai tanító....	6	3	11	2	1	—	—	—	—	—	—	—	23	4	3	11	24	6	14	5	6	4	4	—	—	81	104
Pap, szerzetes, stb...	4	4	8	8	1	—	—	—	—	—	—	—	25	5	10	10	8	6	4	2	7	6	5	—	—	63	88
Egyéb közszolgálat..	1	2	3	3	—	—	1	—	—	—	—	—	10	2	2	3	2	1	3	—	1	4	3	—	—	21	31
b) Díjnok.....																											
	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	3	3	4	2	2	3	—	2	—	—	—	—	19	26
c) Szolga.....																											
	11	7	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	21	11	9	11	14	20	3	8	6	7	3	—	—	92	113
III. Összesen.....																											
	34	26	29	17	3	1	1	—	—	—	—	—	111	25	33	54	64	48	36	23	30	26	17	—	—	356	467
IV. Véderő.																											
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	1	—	—	—	—	—	4	4
Altisztek.....	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	2	1	2	7	5	4	—	—	—	—	—	—	21	28
Legénység.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1
IV. Összesen.....																											
	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	2	1	4	8	5	5	1	—	—	—	—	—	26	33
V. Különb. napsz.																											
	67	30	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	103	80	65	22	27	15	12	15	33	18	14	—	—	301	404
VI. Házi cseléd....																											
	6	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	11	3	2	1	2	3	2	2	1	—	—	—	27	37
VII. Egyéb foglalk.																											
	21	11	9	14	8	1	3	6	7	19	—	—	99	13	17	24	13	14	13	13	21	24	24	—	—	176	275
Mindössze.....																											
	1.618	1.103	434	164	20	10	8	8	15	31	—	—	3.414	1.669	1.928	1.920	1.581	1.394	947	824	1.447	1.768	1.328	—	—	14.802	18.216

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt	
	7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen	7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
Vasúti szolgál., stb....	—	2	45	156	177	169	134	218	160	84	—	1.146	—	—	—	—	—	3	—	3	—	—	—	6	1.152	
Posta- stb. szolgál....	—	—	11	16	18	16	20	21	21	9	—	132	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	133		
Egyéb segédszem.	—	—	12	27	23	27	26	65	66	42	—	288	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	290		
D) Összesen....	—	2	82	232	260	259	217	406	332	187	—	1.977	—	—	6	22	16	13	3	9	4	6	79	2.056		
II. Összesen....	—	154	2984	4023	3005	2.418	2295	4055	3609	2337	—	124.881	—	59	840	708	386	265	181	322	240	161	—	3.162	28.043	
III. Közfoglalk.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
a) Öntölők, tisztv.	—	—	—	—	14	29	38	34	56	37	20	—	228	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	239	
Allami tisztviselő	—	—	—	1	9	18	17	15	27	17	16	—	120	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	122	
Megyei, városi tisztv.	—	—	—	8	32	46	37	34	39	30	11	—	237	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	237	
Községi tisztviselő	—	—	—	1	5	22	20	12	11	4	8	—	83	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	83	
Ügyvéd, -segéd, -jelöl.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Orvos, gyógyszerész	—	—	—	4	11	21	6	10	13	8	7	—	80	—	—	6	12	17	17	28	20	19	—	119	199	
és szülésznő	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Középiskolai tanár....	—	—	—	—	1	7	9	5	9	5	3	—	39	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	2	41	
Népiskolai tanító....	—	—	—	—	65	81	55	30	70	63	51	—	406	—	—	11	27	22	19	10	3	4	1	97	503	
Pap, szerzetes, stb....	—	—	—	—	14	31	24	15	33	37	37	—	191	—	—	5	24	18	17	11	8	6	3	92	283	
Egyéb közfoglalk....	—	—	—	1	19	28	24	16	30	19	15	—	152	—	—	4	10	14	9	3	4	1	5	50	202	
b) Díjnok....	—	—	—	—	33	54	36	22	15	30	23	4	217	—	—	9	10	4	1	1	—	—	—	25	242	
c) Szolga....	—	—	—	—	11	39	49	74	76	164	143	118	674	—	—	3	8	4	7	5	3	2	3	35	709	
III. Összesen....	—	—	—	59	263	368	327	262	482	376	290	—	2.427	—	—	32	86	77	70	47	47	33	31	—	423	2.850
IV. Véderő.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	3	9	4	3	3	7	6	—	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35	
Altisztek.....	—	—	—	4	21	32	15	13	12	6	—	103	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	103	
Legénység.....	—	—	—	1	105	28	11	1	1	1	—	148	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	148	
IV. Összesen....	—	—	—	1	112	58	47	19	17	20	12	—	286	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	286	
V. Különb. napsz.	—	13	351	462	332	307	291	708	814	690	—	3.968	—	15	297	324	279	197	185	405	472	489	—	2.663	6.631	
VI. Házi cseléd....	—	3	23	36	29	9	25	34	19	23	—	199	—	79	861	674	312	151	96	133	101	56	—	2.463	2.662	
VII. Egyéb foglalk.	—	4	87	146	129	106	98	189	149	167	—	1.075	—	1	13	36	36	46	46	117	166	385	—	846	1.921	
Mindössze....	—	451	8.201	11.813	9.739	7.944	7.355	16.041	20.418	18.732	2	100.631	—	385	4.647	4.320	3.671	2.314	1.925	3.323	5.372	5.200	3	31.156	131.847	
I. Östermelés.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
A) Mezőgazdaság és kerítészet.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Nagybirtokos.....	—	1	2	4	2	—	—	—	—	—	—	—	9	—	2	1	1	—	1	1	4	—	—	10	19	
Középbirtokos.....	5	8	17	9	1	—	—	—	—	—	—	—	40	12	22	24	18	12	10	12	18	16	8	152	192	
Haszonbérli.....	6	2	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	12	6	4	3	2	5	3	2	4	3	—	32	44	
Kisbirtokos (kisbérli)	647	2788	962	291	59	20	7	7	23	33	—	7.777	3673	4.814	5.123	4396	3726	2986	2476	4442	5452	4788	—	241.827	49.604	
Kisbirtokos-napsz....	398	298	89	20	3	1	3	3	2	0	—	823	421	572	630	426	399	324	275	510	615	524	—	4.604	5.427	
Részes földműves	13	8	—	1	—	—	—	—	—	—	—	22	16	17	19	12	17	19	8	12	14	18	—	152	174	
Majoros, juhtenyésztő	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	2	3	3	—	2	1	2	1	1	—	18	21	
Gazdasági tisztviselő.	9	2	7	4	1	—	—	—	—	—	—	23	7	9	13	17	9	9	2	6	3	4	—	79	102	
Gazdasági cseléd.....	282	400	76	8	6	1	1	1	4	11	—	1.650	998	863	555	578	614	594	469	625	551	430	—	6.211	7.761	
Mezőgazd., munkás....	3774	2067	349	62	15	11	6	2	5	22	—	6.813	3992	3842	3030	3043	2683	1934	1414	2194	2578	2132	—	26.842	33.158	
Önálló kertész.....	13	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	11	5	7	17	10	7	12	12	4	4	—	83	106	
Kertészsegéd.....	13	3	—	2	—	—	—	—	—	—	—	18	5	7	9	6	7	9	2	4	7	5	—	61	75	
B) Erdészet.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tisztviselő.....	5	3	2	1	1	—	—	—	—	—	—	12	2	3	2	4	3	3	2	6	1	3	—	90	41	
Segédszemélyzet.....	108	43	18	5	—	—	—	—	—	—	—	176	102	60	72	60	64	52	43	74	81	68	—	676	863	
C) Egyéb östermelés.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Önálló és s.-családtag	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	7	1	1	2	2	1	2	2	—	20	21	
Segédszemélyzet.....	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	1	2	—	1	—	1	1	—	7	—	
I. Összesen....	3976	5.631	1.526	407	88	34	17	13	34	72	—	16.798	9250	10.227	9409	8554	7532	5844	4.705	7.911	9333	7988	—	280.809	97.601	
II. Bányászat, ipar és forgalom.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
A) Bányászat.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Önálló.....	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	2	—	1	—	—	6	—	
Tisztviselő.....	2	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	6	3	1	4	3	1	3	1	2	1	—	—	19	21	
Segédszemélyzet.....	283	119	22	4	—	—	2	—	—	1	—	431	272	161	121	178	160	125	82	122	92	84	—	1.397	1.822	
A) Összesen....	285	122	23	6	—	—	2	—	—	1	—	439	275	163	125	181	161	130	85	124	94	84	—	1.422	1.862	

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli	Ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli		Ismeretlen korú	Összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
		2	3	4	5	6	7	8	9	10					11	12	13	14	15	16	17	18	19				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
B) Ipar.																											
Asztalos, ács, stb. ...	308	105	24	8	3	—	1	—	—	1	—	450	204	173	213	262	202	206	129	169	127	121	—	1.090	2.430		
Borbély és fodrász...	26	7	4	1	1	—	—	—	—	—	1	—	40	38	17	18	46	47	28	8	13	8	4	—	227	267	
Czépész és csizmadia	232	94	23	10	1	1	—	—	—	—	1	—	363	222	164	151	223	220	140	130	138	104	97	—	1.589	1.952	
Korcsmáros, stb.	60	34	23	10	4	—	2	—	—	—	1	—	134	72	43	78	48	54	30	23	23	15	37	—	423	557	
Kovács, lakatos, stb.	247	97	25	8	—	2	1	—	—	1	—	384	268	181	200	252	273	185	125	180	124	94	—	1.882	2.290		
Kőműves.....	207	72	17	1	—	1	—	—	—	1	—	299	234	114	109	169	167	118	95	87	83	82	—	1.258	1.567		
Könyv- és könyvmd.	10	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	12	11	5	5	7	11	7	5	2	2	2	—	57	60		
Mészáros és hentes..	36	20	11	6	1	1	—	—	—	—	—	75	37	23	34	43	42	21	15	12	17	19	—	263	338		
Molnár.....	60	28	17	8	—	1	—	—	—	—	—	115	52	45	48	02	55	34	40	56	38	31	—	467	588		
Pék.....	26	7	2	2	1	—	—	—	—	—	—	38	12	12	14	16	12	18	11	20	12	4	—	131	160		
Szabó, varrónő, stb..	108	37	12	3	1	—	1	1	—	—	1	164	121	61	77	96	95	84	50	57	30	47	—	718	884		
Szűcs.....	13	4	3	—	1	—	—	—	—	—	—	21	6	9	14	16	16	7	3	10	9	6	—	96	117		
Takács, posztószövő.	39	15	5	1	—	—	—	—	—	—	—	60	43	25	15	11	12	14	15	13	14	20	—	182	242		
Egyéb iparágak.....	882	251	49	16	5	1	1	2	—	2	—	1.200	806	403	351	424	440	350	298	344	205	177	—	3.807	5.070		
Tisztviselők.....	14	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	18	8	7	9	13	14	8	13	9	3	3	—	87	106		
B) Összesen.....	2274	774	221	69	18	7	7	4	1	7	—	3.382	2224	1342	1336	1683	1750	1259	966	1133	791	744	—	13.233	16.618		
C) Kereskedelem.																											
Önálló.....	134	85	81	27	4	4	2	—	1	3	—	341	132	120	130	142	115	96	61	99	77	105	—	1.086	1.427		
Tisztviselő.....	9	6	7	4	1	—	—	—	—	1	—	28	13	8	13	20	20	14	11	8	6	6	—	119	147		
Segédzemélyzet.....	57	10	6	1	—	—	—	—	—	—	—	75	40	18	34	39	31	23	17	18	8	11	—	239	314		
C) Összesen.....	200	101	94	32	5	4	2	—	2	4	—	444	185	146	186	201	166	133	89	125	91	122	—	1.444	1.888		
D) Közlekedés.																											
Önálló.....	21	16	8	3	2	—	—	1	—	—	—	51	37	29	37	29	25	31	12	23	16	16	—	255	306		
Vasúti tisztviselő....	8	5	2	3	—	—	—	—	—	—	—	18	9	8	6	14	15	9	5	8	5	7	—	86	104		
Posta-, táviratistv.	4	—	5	2	1	—	—	—	—	—	—	13	1	6	8	15	9	5	6	6	1	4	—	61	74		
Egyéb tisztviselő....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	4	—	4	1	1	—	—	—	—	11	12		
Díjnok.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	1	—	—	—	—	—	6	8		
Vasúti szolgálta.	240	87	42	8	1	1	—	—	—	1	3	372	250	156	168	272	309	178	124	128	68	56	—	1.712	2.084		
Posta- stb. szolgálta.	20	14	6	2	—	1	—	—	—	—	—	43	23	15	13	27	24	19	9	12	9	6	—	157	200		
Egyéb segédzem.	37	15	3	3	—	—	—	—	—	—	—	59	41	43	25	36	41	19	24	23	18	11	—	251	340		
D) Összesen.....	339	117	66	21	5	2	—	2	1	4	—	557	371	258	261	394	419	266	182	201	117	100	—	2.569	3.126		
II. Összesen.....	3098	1114	404	128	28	13	11	6	4	16	—	4.822	3055	1909	1908	2464	2496	1788	1322	1533	1093	1050	—	18.668	23.490		
III. Közfoglalkozás.																											
a) Önálló, tisztv.																											
Állami tisztviselő....	15	6	12	12	—	1	—	—	—	—	—	46	9	15	20	20	26	20	22	9	4	7	—	151	197		
Megyei, városi tisztv.	6	5	5	3	—	—	—	—	—	—	—	19	6	10	28	13	12	10	9	12	4	5	—	109	126		
Községi tisztviselő..	13	7	12	6	3	—	—	—	—	1	—	42	19	7	27	30	10	13	10	12	10	5	—	152	194		
Ügyvéd, segéd-, jelölt	1	2	1	2	—	—	—	—	—	—	—	6	3	2	6	5	4	2	7	2	4	4	—	39	45		
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.....	5	9	2	1	—	—	—	—	—	1	—	18	8	7	22	9	5	5	6	4	4	3	—	73	91		
Középiskolai tanár...	4	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	9	1	4	2	4	4	3	1	—	—	—	—	20	29		
Népiskolai tanító....	52	17	52	14	3	1	—	—	—	—	—	139	43	28	65	92	40	52	33	25	32	25	—	441	583		
Pap, szerzetes stb....	15	11	22	20	3	—	—	—	—	—	—	71	9	21	35	24	19	8	6	14	18	22	—	176	247		
Egyéb közfoglalkoz.	8	5	12	14	—	—	1	—	—	—	—	40	9	10	16	16	13	15	5	9	10	12	—	115	155		
b) Díjnok.....	8	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	11	4	9	7	6	9	3	4	4	5	—	62	79		
c) Szolga.....	85	56	14	3	1	—	1	—	2	2	—	164	98	84	96	84	132	84	66	78	52	36	—	810	974		
III. Összesen.....	212	127	134	78	10	2	2	—	2	4	—	571	216	192	326	304	288	221	168	169	143	124	—	2.157	2.722		
IV. Véderő.																											
Tisztek és tisztviselők	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	1	3	4	4	2	2	—	1	1	—	20	24		
Altisztek.....	19	3	2	14	—	—	—	—	—	—	—	38	14	3	11	41	26	9	6	1	2	—	—	113	151		
Legénység.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	5	6		
IV. Összesen.....	21	5	3	14	—	—	—	—	—	—	—	43	18	5	14	45	31	12	8	1	3	1	—	138	181		
V. Különb. napsz.	542	239	41	9	2	—	1	1	—	3	—	838	548	457	267	224	227	178	146	258	206	198	—	2.709	3.547		
VI. Házi család.....	210	40	6	2	—	—	—	—	—	—	—	258	199	90	42	28	28	26	19	20	17	11	—	480	738		
VII. Egyéb foglalk.	418	207	110	108	25	36	37	94	128	212	1	1.426	345	275	258	163	162	125	98	210	255	334	—	2.226	3.652		
Mindössze.....	13.477	7.363	2.224	746	203	85	68	114	168	307	1	24.756	13.631	13.143	12.224	11.812	10.784	8.134	6.477	10.152	11.050	9.706	—	107.181	131.429		

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
I. Östermelés.																									
A) Mezőgazdaság és kertészet.													Keresők.												
Nagybirtokos.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Középbirtokos.....	—	—	2	2	—	4	5	4	7	7	—	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	33
Haszonbérlo.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Kisbirtokos (kisbérlo).....	—	—	28	67	63	59	36	77	96	103	—	539	—	2	12	4	7	6	6	17	17	23	—	94	633
Kisbirtokos-napsz.....	—	—	1	4	8	8	6	18	12	18	—	75	—	—	1	—	1	3	—	2	1	2	—	10	85
Részes földmives.....	—	—	1	1	—	2	1	1	—	1	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
Majoros, juhtenyészlo.....	—	—	—	—	1	—	—	—	3	6	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	19
Gazdasági tisztviselő.....	—	—	—	—	6	1	3	3	1	3	—	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
Gazdasági cseléd.....	—	2	22	31	21	12	17	40	29	15	—	189	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	191
Mezőgazd. munkás.....	—	4	153	268	210	184	190	323	307	202	—	1.841	—	3	94	103	80	69	58	62	49	42	—	560	2.401
Önálló kertész.....	—	—	2	—	1	2	—	4	4	5	—	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	19
Kertészsegéd.....	—	2	2	9	5	5	—	4	12	5	—	44	—	—	—	1	2	1	—	—	—	—	—	4	48
B) Erdészet.																									
Tisztviselő.....	—	—	—	1	2	—	—	—	1	1	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Segédszemélyzet.....	—	—	1	4	3	5	—	5	1	2	—	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
C) Egyéb östermelés.																									
Önálló és s.-családtag.....	—	—	—	—	—	1	—	4	—	2	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
Segédszemélyzet.....	—	—	—	—	—	2	2	2	2	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
I. Összesen.....	—	8	222	388	322	286	269	486	476	372	—	2.820	—	6	107	108	90	80	64	81	67	70	—	673	3.493
II. Bányászat, ipar és forgalom.																									
A) Bányászat.																									
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tisztviselő.....	—	—	1	1	—	—	1	1	1	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Segédszemélyzet.....	—	—	10	11	13	15	16	47	48	32	—	192	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2	194
A) Összesen.....	—	—	11	12	13	15	17	48	49	32	—	197	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2	199
B) Ipar.																									
Asztalos, ács, stb.....	—	4	91	146	121	108	107	204	144	71	—	936	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	3	999	
Borbély és fodrász.....	—	1	43	50	61	54	35	32	17	2	—	295	—	—	6	6	6	4	6	2	—	—	30	325	
Czipész és csizmadia.....	—	10	112	143	120	90	69	133	125	57	—	859	—	1	25	14	5	1	4	1	—	—	51	910	
Korcsmáros, stb.....	—	1	16	72	72	84	74	151	82	36	—	588	—	—	8	18	17	8	8	14	4	—	77	665	
Kovács, lakatos stb.....	—	8	193	239	175	127	111	164	94	39	1	1.151	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.151	
Kőműves.....	—	1	54	62	69	83	79	146	73	39	—	606	—	1	2	2	2	—	—	1	1	—	9	615	
Könyv- és könyvmd.....	—	—	23	66	46	41	21	30	16	5	—	248	—	—	38	21	8	4	4	2	—	—	77	325	
Mészáros és hentes.....	—	1	6	21	20	18	14	43	25	18	—	166	—	—	—	1	3	2	2	2	—	—	10	176	
Molnár.....	—	1	5	11	13	11	18	44	46	23	—	172	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	4	176	
Pék.....	—	1	15	20	21	17	22	31	18	5	—	150	—	—	1	1	2	—	—	—	1	—	5	155	
Szabó, varró, stb.....	—	4	77	113	92	67	60	91	44	45	—	593	—	16	238	261	102	65	44	35	25	19	—	805	1.398
Szűcs.....	—	—	6	3	3	5	3	3	6	7	—	36	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	38
Takács, posztolász, stb.....	—	3	1	3	4	3	7	8	6	6	—	40	—	3	27	16	8	6	1	3	—	—	—	64	104
Egyéb iparágak.....	—	9	204	372	354	312	302	494	371	171	—	2.679	—	10	309	244	133	98	61	101	67	45	—	1.077	3.766
Tisztviselők.....	—	—	15	52	43	23	26	31	22	11	—	223	—	—	8	12	6	—	3	—	1	—	—	30	253
B) Összesen.....	—	44	951	1.373	1.214	1.043	948	1.605	1.088	535	1	8.802	—	40	667	595	291	190	133	162	101	65	—	2.244	11.046
C) Kereskedelem.																									
Önálló.....	—	—	5	19	45	60	67	114	103	98	—	511	—	—	3	5	5	9	11	23	15	24	—	96	606
Tisztviselő.....	—	—	22	72	65	55	42	69	48	20	—	393	—	—	48	52	13	6	2	2	1	—	—	124	517
Segédszemélyzet.....	—	—	6	131	166	127	94	62	112	80	—	802	—	4	19	25	10	9	3	8	5	8	—	91	893
C) Összesen.....	—	—	6	158	257	237	209	171	295	231	—	1.706	—	4	70	82	28	24	16	33	21	32	—	310	2.016
D) Közlekedés.																									
Önálló.....	—	—	2	5	5	14	13	33	40	25	—	137	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	137
Vasúti tisztviselő.....	—	—	3	12	8	7	8	20	17	7	—	82	—	—	—	2	—	1	1	—	—	2	—	6	88
Posta-, táviratbizt.....	—	—	2	13	5	5	7	6	7	8	—	53	—	—	3	13	7	3	2	5	1	—	—	34	87
Egyéb tisztviselő.....	—	—	1	4	4	1	1	5	6	1	—	23	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	2	25
Díjnok.....	—	—	3	15	6	1	—	2	—	—	—	26	—	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—	4	30

Foglalkozások megnevezése	Fi													Nő													Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismeretlen korú	összesen			
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	14				15	16	17	18	19	20	21	22	23			24	25	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
Vasúti szolgál., stb....	—	—	—	22	56	63	63	60	93	67	29	—	453	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	454	
Posta- stb. szolgál.....	—	—	—	2	7	9	11	15	31	21	7	—	103	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	104	
Egyéb segédzem.....	—	—	—	16	27	50	35	62	111	67	30	—	407	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	408	
D) Összesen.....	—	—	—	50	139	150	137	166	301	225	116	—	1.284	—	1	6	16	5	6	3	6	1	2	—	49	1.333	
II. Összesen.....	—	—	—	50	170	178	161	140	130	224	139	225	1.189	—	45	74	69	37	22	15	20	12	9	—	2.605	14.594	
III. Közfoglalkoztat.																											
a) Önállóak, tisztv.																											
Állami tisztviselő	—	—	—	14	16	16	15	25	41	23	—	150	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	151	
Megyei, városi tisztv.	—	—	—	1	16	8	12	14	22	12	12	—	97	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	97	
Községi tisztviselő	—	—	—	—	10	5	9	5	10	8	1	—	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48	
Ügyvéd-, segéd-, jelölt	—	—	—	—	4	19	13	6	8	2	2	—	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	54	
Orvos, gyógyszerész és szülésznő	—	—	—	2	12	11	7	6	11	1	3	—	53	—	—	—	1	3	—	2	4	2	3	—	15	68	
Középiskolai tanár....	—	—	—	—	2	5	—	—	2	2	1	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	
Népiskolai tanító	—	—	—	2	17	13	7	0	10	6	9	—	70	—	—	3	10	11	4	1	8	4	—	—	41	111	
Pap, szerzetes, stb....	—	—	—	2	7	4	8	3	14	2	3	—	43	—	—	4	21	33	28	12	9	3	2	—	112	156	
Egyéb közfoglalkoztat.	—	—	—	5	23	23	17	28	18	20	20	—	154	—	—	10	18	17	6	10	6	1	5	—	73	227	
b) Díjnok.....	—	—	—	18	28	34	22	9	16	8	5	—	140	—	—	3	7	1	—	—	—	—	—	—	11	181	
c) Szolgálatos.....	—	—	—	6	21	32	44	44	112	95	54	—	408	—	—	6	12	12	3	3	1	3	—	—	40	448	
III. Összesen.....	—	—	—	36	154	170	155	138	248	196	133	—	1.230	—	—	26	70	77	41	28	23	13	10	—	293	1.523	
IV. Védőőrök.																											
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	2	6	5	5	5	7	4	8	—	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42	
Altisztek	—	—	—	—	13	16	12	7	9	4	5	—	66	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	66	
Legénység	—	—	—	3	124	13	6	1	—	—	—	1	148	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	148	
IV. Összesen.....	—	—	—	5	143	34	23	13	16	8	13	1	256	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	256	
V. Különb. napsz.	—	—	—	2	102	160	152	184	198	470	332	216	1.836	—	—	63	94	106	106	101	155	127	37	—	839	2.675	
VI. Házi cseléd ...	—	—	—	9	9	9	5	2	4	5	4	—	47	—	—	16	231	268	173	88	56	64	45	30	—	971	1.018
VII. Egyéb foglalk.	—	—	—	29	40	53	50	53	111	81	68	2	487	—	—	28	53	46	43	46	95	98	140	—	549	1.036	
Mindössze.....	—	—	—	60	1.373	2.675	2.354	2.107	1.966	3.584	2.711	1.631	4	18.685	—	67	1.198	1.287	819	578	447	623	473	438	—	5.329	24.595
I. Östermelés.																											
A) Mezőgazdaság és kertészet.																											
Nagybirtokos.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Középbirtokos	—	3	6	6	2	1	—	—	—	—	—	—	18	4	3	13	7	2	2	2	1	4	4	—	42	60	
Haszonbérlo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1	—	1	1	—	—	6	6	
Kisbirtokos (kisbérlo)	83	72	24	8	3	1	—	—	—	—	—	—	191	61	107	175	145	130	78	50	67	61	57	—	931	1.122	
Kisbirtokos-napsz. ...	11	8	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	25	4	18	18	21	19	13	6	9	19	8	—	134	169	
Részes földműves	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1	3	—	1	—	—	—	—	1	—	7	10	
Majoros, juhtenyésztő	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	12	1	3	1	3	2	2	3	3	—	—	30	36	
Gazdasági tisztviselő	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	2	2	2	2	—	1	—	1	—	—	10	13	
Gazdasági cseléd.....	35	10	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	40	27	21	24	27	20	22	19	18	10	7	—	193	244	
Mezőgazd. munkás ..	192	111	19	3	4	—	1	—	1	1	—	—	332	190	179	164	182	176	110	67	91	75	72	—	1.306	1.638	
Önálló kertész	2	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	2	6	4	—	1	1	2	2	2	—	22	27	
Kertészsegéd	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	5	1	2	1	1	1	—	2	—	—	16	19	
B) Erdészet.																											
Tisztviselő	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	3	
Segédzemélyzet.....	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	1	1	1	2	2	1	—	—	—	9	11	
C) Egyéb östermelés.																											
Önálló és s.-családtag	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	3	
Segédzemélyzet.....	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	
I. Összesen.....	340	208	61	20	8	1	1	—	1	1	—	—	641	306	340	412	392	357	231	151	194	179	152	—	2.714	3.355	
II. Bányászat, ipar és forgalom.																											
A) Bányászat.																											
Önálló	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tisztviselő	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	2	2	
Segédzemélyzet.....	13	7	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	22	19	11	5	3	13	9	6	3	4	2	—	75	97	
A) Összesen.....	13	7	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	22	19	11	5	4	13	9	6	4	4	2	—	77	99	

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves									80 éven felüli	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									80 éven felüli		ismeretlen korú	összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
B) Ipar.																											
Asztalos, ács, stb. ...	100	31	14	3	1	—	—	—	1	—	—	150	90	44	47	77	64	72	47	52	24	20	—	537	68		
Borbély és fodrász ...	24	9	2	—	—	—	—	—	—	—	—	35	31	8	11	14	11	13	10	7	1	5	—	111	146		
Czipész és csizmadia.	63	23	11	3	1	—	—	—	—	1	—	102	60	31	30	54	61	34	44	53	19	23	—	409	511		
Korcsmáros, stb.	57	10	10	2	3	—	—	—	—	—	—	83	55	17	27	20	28	22	20	18	11	13	—	231	314		
Kovács, lakatos, stb..	137	20	9	1	1	—	—	—	—	—	—	168	123	50	47	79	108	69	41	40	22	15	—	594	762		
Közműves.....	76	18	8	4	—	—	—	—	—	—	—	106	73	26	32	44	43	33	22	41	21	23	—	358	464		
Könyv- és könyvmd..	37	6	1	1	—	—	—	1	1	—	—	47	35	3	4	14	14	8	8	12	1	2	—	102	149		
Mészáros és hentes..	18	4	3	1	—	—	—	—	—	—	—	26	23	9	16	12	13	13	7	0	4	1	—	104	130		
Molnár.....	26	3	1	1	1	—	—	—	—	1	—	33	17	11	16	10	17	9	11	9	8	2	—	110	143		
Pék.....	14	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	16	4	8	5	9	4	14	4	3	2	—	69	88		
Szabó, varrónő, stb..	79	12	11	4	—	1	1	—	2	3	—	113	87	34	36	31	48	39	29	37	26	25	—	399	505		
Szűcs.....	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	3	2	3	2	2	1	3	1	2	—	20	24		
Takács, posztószövő..	5	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	8	17	2	—	4	1	3	1	4	1	1	—	34	42		
Egyéb iparigak.....	413	87	30	9	3	1	1	—	2	5	—	551	438	168	121	179	134	142	117	131	76	64	—	1.620	2.171		
Tisztviselők.....	34	5	8	—	1	—	—	—	1	2	—	51	17	5	11	19	16	17	10	10	4	6	—	115	166		
B) Összesen.....																											
	1.084	238	109	29	11	2	3	1	7	12	—	1.490	1.084	415	408	565	619	480	382	427	222	204	—	4.806	6.302		
C) Kereskedelem.																											
Önálló.....	79	28	31	13	1	2	—	—	4	3	—	161	87	50	45	63	30	49	27	41	34	33	—	459	620		
Tisztviselő.....	41	10	13	2	1	—	—	—	—	5	—	72	14	16	15	14	23	20	10	15	16	10	—	152	224		
Segédszemélyzet.....	79	14	4	2	—	—	—	—	3	1	—	103	84	31	28	32	55	29	26	32	23	14	—	354	457		
C) Összesen.....																											
	199	52	48	17	1	3	—	—	7	9	—	336	185	97	88	109	108	98	63	88	72	57	—	965	1.301		
D) Közlekedés.																											
Önálló.....	21	4	5	2	—	—	—	—	—	—	—	32	30	12	10	14	10	17	7	13	5	6	—	124	156		
Vasúti tisztviselő.....	5	2	5	3	—	—	—	—	—	—	—	16	9	14	8	8	9	11	6	7	5	4	—	81	96		
Posta-, távirat-tisztv.....	10	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	12	6	3	2	6	4	6	7	3	2	—	—	43	55		
Egyéb tisztviselő.....	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	6	6	1	1	2	5	1	1	3	1	1	—	22	28		
Díjnok.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	3	4	
Vasúti szolga stb.....	86	29	17	5	1	—	—	—	1	2	—	139	88	53	64	85	89	71	41	41	17	16	—	565	704		
Posta- stb. szolga.....	26	10	9	2	—	—	—	—	—	—	—	47	22	16	9	13	17	14	6	9	4	3	—	113	160		
Egyéb segédszem.....	63	12	2	—	—	—	—	—	—	1	—	78	52	15	17	19	18	17	21	26	11	13	—	209	287		
D) Összesen.....																											
	213	59	43	10	1	—	—	—	1	3	—	330	214	114	111	147	152	136	88	106	47	45	—	1.160	1.490		
II. Összesen.....																											
	1.509	336	201	56	13	5	3	2	15	24	—	2.184	1.502	637	612	825	892	723	539	625	345	308	—	7.008	9.192		
III. Közszolgálat.																											
a) Önállók, tisztv.																											
Állami tisztviselő.....	11	4	6	8	—	—	—	—	—	—	—	23	13	10	15	12	16	14	9	14	9	8	—	120	149		
Megyei, városi tisztv.....	5	5	8	3	—	—	1	—	—	—	—	22	9	7	10	10	8	7	3	6	1	6	—	87	89		
Községi tisztviselő.....	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	1	1	3	3	—	—	3	—	—	—	—	13	15	
Ügyvéd-, segéd-, jelölt.....	3	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	7	4	1	5	4	1	4	3	2	1	4	—	29	36		
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.....	3	2	2	—	—	—	—	—	—	1	—	8	4	1	3	2	1	—	—	2	—	4	—	—	17	25	
Középiskolai tanár.....	2	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	1	1	2	5	2	1	1	1	—	—	—	14	19	
Népiskolai tanító.....	4	5	7	2	—	1	—	—	—	—	—	19	3	4	10	9	7	9	6	3	2	4	—	57	76		
Pap, szerzetes stb.....	4	—	1	2	—	—	—	—	—	1	—	8	—	—	—	2	3	3	—	1	2	2	—	13	21		
Egyéb közszolgálat.....	25	5	10	1	1	—	—	—	—	2	—	44	22	8	14	15	13	15	4	9	6	3	—	109	153		
b) Díjnok.....																											
	3	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	7	3	—	2	8	2	2	2	3	2	3	—	27	34		
c) Szolga.....																											
	74	31	11	1	—	—	—	—	1	—	—	118	81	46	43	47	48	42	34	42	13	24	—	420	538		
III. Összesen.....																											
	134	56	50	20	1	1	1	—	2	4	—	269	141	79	104	114	107	98	62	36	37	58	—	886	1.155		
IV. Véderő.																											
Tisztek és tisztviselők.....	2	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	7	1	2	2	5	1	3	2	3	—	1	—	20	27		
Altisztek.....	16	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	20	11	5	4	9	13	9	1	1	2	—	—	55	75		
Legénység.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
IV. Összesen.....																											
	18	2	4	3	—	—	—	—	—	—	—	27	13	7	6	14	14	12	3	4	2	1	—	76	103		
V. Különb. napsz.																											
	227	78	10	2	—	1	—	—	1	1	—	320	264	144	71	55	48	31	35	54	31	35	—	768	1.088		
VI. Házi család.																											
	149	18	2	—	—	—	—	—	—	—	—	169	114	32	12	6	5	4	1	3	—	4	—	181	350		
VII. Egyéb foglalk.																											
	308	106	100	54	26	20	21	35	45	97	3	815	245	117	112	125	85	68	53	76	101	169	—	1.151	1.966		
Mindössze.....																											
	2.685	824	423	155	48	28	26	37	64	127	3	4.423	2.585	1.356	1.329	1.531	1.500	1.167	844	1.042	685	727	—	12.784	17.299		

j) Magyarország összesen.

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves								60 éven feletti ismeretlen korú összesen	7 éven aluli	éves								60 éven feletti ismeretlen korú összesen						
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59			7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
I. Östermelés.																										
A) Mezőgazdaság és kertészet.																										
Nagybirtokos.....	—	—	—	—	—	1	—	—	3	5	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Középbirtokos.....	—	—	4	6	7	13	9	24	32	35	—	130	—	—	—	1	1	—	1	1	2	3	—	9	139	
Haszonbérlet.....	—	—	—	1	2	2	1	5	6	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	18
Kisbirtokos (kisbirtokos).....	106	1.529	2.392	2.352	2.230	2.125	5.356	8.168	8.189	—	32.447	—	119	998	803	688	573	553	1.240	1.757	1.711	1	8.438	40.885		
Kisbirtokos-napsz.....	7	113	204	210	200	221	561	854	776	—	3.140	—	11	94	75	60	61	53	123	172	174	—	823	3.969		
Részes földműves.....	—	—	9	8	7	7	6	14	26	27	—	104	—	1	4	1	1	2	1	4	—	—	—	15	119	
Majoros, juhtenyésztő.....	—	—	—	1	1	3	1	5	6	9	—	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	27	
Gazdasági tisztviselő.....	—	—	1	9	13	12	8	10	11	15	—	79	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	79	
Gazdasági cseléd.....	45	396	392	322	253	246	646	701	577	—	3.579	—	1	25	10	14	7	5	18	12	9	—	101	3.680		
Mezőgazd. munkás.....	123	2.811	4.065	3.130	2.221	1.956	4.273	5.879	5.755	—	30.228	—	122	1.587	1.707	1.290	1.020	815	1.593	2.476	2.248	—	212.860	43.088		
Önálló kertész.....	—	—	2	1	5	8	5	20	18	17	—	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	77
Kertészsegéd.....	—	2	11	15	15	16	4	10	22	11	—	112	—	—	1	1	2	1	—	—	—	—	—	5	117	
B) Erdészet.																										
Tisztviselő.....	—	—	—	4	3	3	2	10	4	5	—	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31
Segédzemélyzet.....	—	2	43	57	65	41	41	92	168	138	—	647	—	—	2	2	1	2	2	4	4	1	—	18	665	
C) Egyéb östermelés.																										
Önálló és a-csalágtag.....	—	—	—	1	1	3	1	6	6	7	—	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25
Segédzemélyzet.....	—	—	2	3	1	3	2	4	4	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
I. Összesen.....	—	285	4.921	7.159	6.140	5.016	4.627	11.042	15.908	15.676	—	170.675	—	247	2.711	3.600	3.057	1.665	1.434	2.980	4.427	4.148	—	322.272	92.947	
II. Bányászat, ipar és forgalom.																										
A) Bányászat.																										
Önálló.....	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3
Tisztviselő.....	—	—	2	4	4	5	5	5	7	—	—	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32
Segédzemélyzet.....	—	6	170	209	147	125	151	411	390	180	—	1.800	—	2	4	3	1	2	3	3	1	2	—	21	1.831	
A) Összesen.....	—	6	172	215	151	130	156	416	403	180	—	1.834	—	2	4	4	1	2	3	3	1	2	—	22	1.866	
B) Ipar.																										
Asztalos, ács, stb.....	—	18	370	583	421	369	303	570	554	410	—	3.665	—	1	2	2	3	4	4	2	—	1	—	19	3.694	
Borbély és fodrász.....	—	10	187	203	199	129	91	77	46	10	—	958	—	—	7	12	8	6	6	3	—	—	—	42	1.000	
Czipész és csizmadia.....	—	42	585	709	484	312	259	519	500	280	—	3.696	—	1	33	19	7	6	4	1	1	—	—	74	3.770	
Korcsmáros, stb.....	—	4	61	124	152	159	100	302	217	107	—	1.286	—	1	35	49	62	33	26	50	42	18	—	316	1.602	
Kovács, lakatos stb.....	—	23	660	786	485	373	342	519	402	249	—	3.840	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3.842	
Kőműves.....	—	6	192	296	238	250	251	446	302	201	—	2.182	—	1	8	4	3	1	1	2	2	—	—	93	2.204	
Könyv- és könyvnyomd.....	—	1	43	105	65	57	36	37	26	8	—	378	—	1	47	26	9	5	4	2	—	—	—	94	479	
Mészáros és hentes.....	—	2	41	73	70	69	58	117	82	60	—	570	—	—	2	11	6	7	8	8	4	—	—	40	616	
Molnár.....	—	3	92	82	53	65	71	160	160	129	—	761	—	—	4	—	1	—	1	1	1	—	—	9	770	
Pék.....	—	4	34	54	58	29	40	67	49	22	—	350	—	—	3	1	7	2	—	3	5	—	—	21	377	
Szabó, varrónő, stb.....	—	21	358	450	300	207	157	231	164	141	—	2.029	—	22	443	477	236	150	99	96	53	31	—	1.607	3.636	
Szűcs.....	—	—	21	24	22	16	23	14	38	40	—	203	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	5	206	
Takács, posztószövő.....	—	5	33	27	26	17	19	55	62	53	—	297	—	13	177	90	25	22	9	19	9	9	—	373	670	
Egyéb iparágak.....	—	42	848	1.073	924	784	801	1.410	1.119	608	—	7.609	—	52	688	523	245	175	118	231	164	122	—	2.318	9.927	
Tisztviselők.....	—	—	19	79	69	45	36	53	20	15	—	342	—	—	12	21	9	2	3	—	1	—	—	48	390	
B) Összesen.....	—	181	3.484	4.668	3.566	2.880	2.710	4.589	3.747	2.345	—	22.812	—	93	1.463	1.236	621	409	286	421	283	184	—	4.996	33.168	
C) Kereskedelem.																										
Önálló.....	—	—	8	56	123	171	176	318	320	264	—	1.436	—	—	5	15	9	19	20	49	50	51	—	218	1.654	
Tisztviselő.....	—	—	35	123	121	75	69	97	63	27	—	610	—	—	55	63	18	8	2	2	1	—	—	149	759	
Segédzemélyzet.....	—	—	15	323	371	248	170	103	177	112	—	1.557	—	—	8	44	40	28	16	34	23	15	—	254	1.811	
C) Összesen.....	—	—	15	366	550	492	416	343	592	495	—	3.603	—	—	8	104	124	67	55	38	35	74	66	—	621	4.224
D) Közlekedés.																										
Önálló.....	—	—	2	10	10	37	31	91	99	54	—	340	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	342	
Vasúti tisztviselő.....	—	—	6	19	19	16	15	49	24	17	—	165	—	—	1	5	1	3	1	—	—	—	2	13	178	
Posta-, távirat-tisztviselő.....	—	—	11	29	19	19	19	21	17	—	—	154	—	—	8	30	21	11	3	11	4	4	—	92	246	
Egyéb tisztviselő.....	—	—	2	5	6	2	1	7	11	4	—	38	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	40	
Díjnok.....	—	—	2	19	10	1	—	2	—	—	—	35	—	—	1	2	2	1	—	—	—	—	—	6	41	

j) Magyarország összesen.

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves									60 éven feletti ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven feletti ismeretlen korú	összesen			
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59							
		2	3	4	5	6	7	8	9	10				11	12	13	14	15	16	17	18	19				20	21
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
Vasúti szolgál., stb....	—	—	2	68	212	240	232	194	311	227	113	—	1.599	—	—	—	—	3	—	4	—	—	—	—	7	1.606	
Posta- stb. szolgál....	—	—	—	13	23	27	27	35	52	42	16	—	235	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	3	238	
Egyéb segédzem.	—	—	—	28	54	73	62	88	176	133	81	—	695	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	3	698	
D) Összesen.....	—	—	2	132	371	410	396	383	707	557	303	—	3.261	—	—	1	12	38	24	19	6	15	5	8	—	128	3.389
II. Összesen.....	—	—	204	1.154	5804	4.619	3822	3597	6304	5202	3.152	—	236.820	—	—	104	1.583	1.402	713	485	333	524	363	260	—	5.767	42.637
III. Közfoglalat.																											
a) Önállók, tisztv.																											
Állami tisztviselő ...	—	—	—	—	98	45	54	49	81	78	43	—	378	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	380
Megyei, városi tisztv.	—	—	—	2	25	26	29	29	49	29	28	—	217	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	219
Községi tisztviselő...	—	—	—	8	42	51	46	39	40	98	12	—	235	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	285
Ügyvéd, -segéd, -jelölt	—	—	—	1	9	41	33	18	19	6	10	—	137	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	137
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.....	—	—	—	6	23	32	13	16	24	9	10	—	133	—	—	—	7	15	17	19	32	32	22	—	134	267	
Középiskolai tanár...	—	—	—	—	3	12	9	7	11	6	4	—	52	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	2	54
Népiskolai tanító....	—	—	—	2	82	94	63	36	80	59	60	—	476	—	—	14	37	33	23	11	11	8	1	—	138	614	
Pap, szerzetes, stb....	—	—	—	2	21	35	32	18	47	39	40	—	234	—	—	9	45	51	45	23	17	9	5	—	204	438	
Egyéb közfoglalat ..	—	—	—	6	42	51	41	44	48	39	35	—	300	—	—	14	28	31	15	13	10	2	10	—	123	429	
b) Díjnok.....	—	—	—	51	82	70	44	24	46	31	9	—	357	—	—	12	17	5	1	1	—	—	—	—	36	393	
c) Szolga.....	—	—	—	17	60	81	118	120	276	238	172	—	1.032	—	—	9	20	16	10	8	4	5	3	—	75	1.157	
III. Összesen.....	—	—	—	95	417	538	432	400	730	572	423	—	3.657	—	—	58	156	154	111	75	75	46	41	—	716	4.373	
IV. Véderő.																											
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	2	9	14	9	8	10	11	14	—	77	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	77
Allisztek.....	—	—	—	—	17	37	44	22	22	10	11	—	169	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	169
Legénység.....	—	—	—	4	229	41	17	2	1	1	—	1	296	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	296
IV. Összesen.....	—	—	—	6	255	92	70	32	33	28	25	1	542	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	542
V. Különb. napsz.	—	—	15	453	622	484	491	489	1.178	1.166	906	—	5.804	—	—	15	360	418	385	303	286	560	599	576	—	3.502	9.306
VI. Házi család ...	—	—	3	32	45	38	14	25	38	24	27	—	246	—	—	95	1.092	942	485	239	152	197	146	86	—	3.434	3.630
VII. Egyéb foglalk.	—	—	4	116	136	182	156	151	300	230	235	2	1.562	—	—	1	41	89	82	89	92	212	264	525	—	1.395	2.957
Mindössze.....	—	—	511	9.777	14.483	12.943	10.051	9.321	19.323	23.130	20.354	6	119.358	—	—	462	5.845	5.607	3.876	2.892	2.372	4.549	5.845	5.636	3	37.008	156.442
I. Östermelés.																											
A) Mezőgazdaság és kertészet.																											
Nagybirtokos.....	—	—	1	2	4	2	—	—	—	—	—	—	9	—	—	2	1	—	1	1	4	1	—	—	11	20	
Középbirtokos.....	—	8	14	23	11	2	—	—	—	—	—	—	58	16	25	37	25	14	12	14	19	20	12	—	194	252	
Haszonbérlet	—	6	2	3	—	—	1	—	—	—	—	—	12	6	4	2	2	7	4	2	5	4	—	—	38	50	
Kisbirtokos (kisbérlet)	3730	2500	986	299	62	21	7	7	23	33	—	—	7.908	3734	4.921	5298	4.541	3865	3.014	2526	4509	5.513	4845	—	9.427	50.726	
Kisbirtokos-napsz....	409	306	94	21	3	1	3	3	2	6	—	—	848	425	590	557	446	418	336	281	519	634	532	—	4.738	5.686	
Részes földműves ...	14	9	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	25	17	18	92	12	18	19	8	12	14	19	—	159	184	
Majoros, juhtenyésztő	6	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	15	3	6	4	3	3	5	4	1	—	—	48	57	
Gazdasági tisztviselő.	10	2	7	6	1	—	—	—	—	—	—	—	26	7	11	15	19	11	9	3	0	4	4	—	89	115	
Gazdasági család.....	1017	470	79	9	6	1	1	1	4	11	—	—	1.599	1.025	884	579	605	634	556	482	643	561	437	—	4.406	8.005	
Mezőgazd., munkás ...	3966	2.179	368	65	19	11	7	2	6	23	—	—	6.645	4.182	4.021	3.194	3.225	2.859	2.044	1.481	2.235	2.653	2.204	—	28.148	34.793	
Önálló kertész.....	15	4	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	22	13	7	13	21	10	8	13	14	6	6	—	111	133	
Kertészsegéd.....	16	3	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	21	8	12	10	8	8	10	3	4	9	5	—	77	98	
B) Erdészet.																											
Tisztviselő.....	5	3	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	13	2	4	2	4	3	3	2	7	1	3	—	31	44	
Segédszemélyzet.....	109	45	19	5	—	—	—	—	—	—	—	—	178	103	60	73	61	65	54	45	75	81	68	—	685	863	
C) Egyéb östermelés.																											
Önálló és s.c.-családtag	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	8	1	1	2	2	1	3	2	—	22	24	
Segédszemélyzet.....	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	—	1	1	2	—	1	—	1	1	—	8	12	
I. Összesen.....	9316	5839	1587	427	96	35	18	13	35	73	—	—	17.439	9556	10560	9.821	8976	7909	6075	4367	8.105	9.512	8.140	—	2.83.523	100.962	
II. Bányászat, ipar és forgalom.																											
A) Bányászat.																											
Önálló.....	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	2	—	1	—	—	—	6	8
Tisztviselő.....	2	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	3	1	4	4	1	3	1	3	1	—	—	21	27	
Segédszemélyzet.....	296	126	23	4	—	—	2	1	—	1	—	—	453	291	172	126	181	173	134	88	125	96	86	—	1.472	1.925	
A) Összesen.....	298	129	24	6	—	—	2	1	—	1	—	—	461	294	174	130	185	174	139	91	128	98	86	—	1.499	1.960	

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Összesen	Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves									60 éven feletti ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	éves									60 éven feletti ismeretlen korú	Összesen			
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59							
		1	2	3	4	5	6	7	8	9				10	11	12	13	14	15	16	17	18					19
B) Ipar.																											
Asztalos, ács, stb.	408	136	58	11	4	—	1	—	1	—	1	—	600	384	217	260	339	356	278	176	221	151	141	—	2.523	3.193	
Borbély és fodrász ..	50	16	6	1	1	—	—	—	—	—	1	—	75	69	25	29	60	58	41	18	20	9	9	—	388	418	
Czipész és csizmadia ..	295	117	34	13	2	1	1	—	—	—	—	—	465	282	195	181	277	281	174	174	191	123	120	—	1.998	2.403	
Korcsmáros, stb.	117	44	33	12	7	—	—	—	—	—	—	—	217	127	60	105	63	82	59	43	41	26	50	—	654	871	
Kovács, lakatos, stb.	384	117	37	9	1	2	1	—	—	—	1	—	552	391	231	247	331	381	254	166	220	140	109	—	2.478	3.028	
Kőműves	283	90	25	5	—	1	—	—	—	1	—	—	405	307	140	141	213	210	151	117	128	104	105	—	1.616	2.021	
Könyv- és könyvmd.	47	7	2	1	—	—	1	1	—	1	—	—	59	47	8	9	21	25	15	13	14	3	4	—	159	218	
Mészáros és hentes ..	54	24	14	7	1	1	—	—	—	—	—	—	101	60	32	50	55	55	34	22	18	21	20	—	367	408	
Molnár	92	31	18	4	1	1	—	—	—	1	—	—	145	69	56	64	72	72	43	57	65	40	33	—	577	723	
Pék	40	12	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	57	28	16	22	21	21	22	25	24	15	6	—	200	267	
Szabó, varrónő, stb.	187	49	23	7	1	1	2	1	2	4	—	—	277	208	95	113	127	143	122	79	94	56	72	—	1.110	1.387	
Szűcs	14	7	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	21	7	12	10	19	18	9	4	13	10	8	—	116	141	
Takács, posztoszővő ..	44	17	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	68	60	27	15	15	13	17	16	17	15	21	—	216	284	
Egyéb iparágak	1.295	338	79	25	8	2	2	2	2	7	—	—	1.700	1.244	631	472	603	624	501	415	475	281	241	—	5.487	7.247	
Tisztviselők	48	7	10	—	1	—	—	—	1	2	—	—	68	25	12	20	32	30	25	23	19	7	9	—	202	271	
B) Összesen	3.358	1.012	330	98	29	9	10	5	8	19	—	—	4.278	3.308	1.751	1.744	2.253	2.369	1.739	1.343	1.560	1.013	948	—	18.038	22.917	
C) Kereskedelem.																											
Önálló	213	113	112	40	5	6	2	—	5	6	—	—	502	219	170	184	205	145	145	88	140	111	138	—	1.543	2.047	
Tisztviselő	50	16	20	6	1	1	—	—	6	—	—	—	100	27	24	28	34	43	34	21	23	21	16	—	271	371	
Segédzemélyzet	136	24	10	3	—	—	—	—	4	1	—	—	178	124	49	62	71	86	52	43	50	31	25	—	593	771	
C) Összesen	399	153	142	49	6	7	2	—	9	13	—	—	780	370	243	274	310	274	231	152	213	165	179	—	2.409	3.189	
D) Közlekedés.																											
Önálló	42	20	13	5	2	—	—	1	—	—	—	—	83	67	41	47	43	35	48	19	36	21	22	—	379	402	
Vasúti tisztviselő	13	7	7	6	—	—	—	—	—	—	—	—	33	18	22	14	22	24	20	11	15	10	11	—	187	200	
Posta-, táviratistv.	14	—	7	2	1	—	—	1	—	—	—	—	25	7	9	10	21	13	9	12	13	4	6	—	104	129	
Egyéb tisztviselő	2	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	7	7	1	5	2	5	2	4	1	1	—	—	31	40	
Díjnok	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	1	2	2	1	—	—	—	—	9	10	
Vasúti szolga stb.	335	96	59	11	9	1	—	—	2	6	—	—	511	347	209	292	357	392	249	165	169	85	72	—	2.377	2.788	
Posta- stb. szolga	46	24	15	4	—	1	—	—	—	—	—	—	90	45	31	22	40	41	33	15	21	13	9	—	270	360	
Egyéb segédzem.	100	27	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	137	93	58	42	55	58	36	45	49	29	24	—	480	627	
D) Összesen	552	176	109	31	6	2	—	2	2	7	—	—	887	585	372	372	541	571	402	270	307	164	145	—	3.729	4.616	
II. Összesen	1.607	1.470	605	184	41	18	14	8	19	40	—	—	7.006	4.557	2.546	2.520	3.239	3.383	2.511	1.861	2.208	1.438	1.358	—	25.676	32.682	
III. Közfoglalkozás.																											
a) Önálló, tisztv.																											
Állami tisztviselő	26	10	18	20	—	1	—	—	—	—	—	—	75	22	25	35	32	41	34	31	23	13	15	—	271	346	
Megyei, városi tisztv.	11	10	13	6	—	—	1	—	—	—	—	—	41	15	17	38	33	20	17	12	18	5	11	—	176	217	
Községi tisztviselő	13	9	12	6	3	—	—	—	—	—	—	—	44	21	8	28	33	22	13	10	15	10	5	—	165	209	
Ügyvéd, -segéd, -jelölt ..	4	3	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	13	7	3	11	9	5	6	10	4	5	8	—	68	81	
Orvos, gyógyszerész	8	11	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	26	12	8	25	11	6	5	6	6	4	7	—	90	116	
és szülésznő	6	1	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	14	1	5	3	6	9	5	2	1	2	—	—	34	48	
Középiskolai tanár	50	22	59	16	3	2	—	—	—	—	—	—	158	46	32	75	101	56	61	39	28	34	29	—	501	659	
Népiskolai tanító	19	11	23	22	3	—	—	—	—	1	—	—	79	9	21	35	26	22	11	6	15	20	24	—	189	268	
Pap, szerzetes stb.	33	10	22	15	1	—	1	—	—	—	—	—	84	31	18	30	31	26	30	9	18	16	15	—	224	308	
Egyéb közfoglalkozás ..	11	9	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	24	14	4	11	15	8	11	5	7	6	8	—	89	113	
b) Díjnok	159	87	25	4	1	—	1	—	3	2	—	—	232	179	130	139	131	180	126	100	120	65	60	—	1.230	1.512	
c) Szolga	346	133	184	98	11	3	3	—	4	8	—	—	846	357	271	430	418	395	319	230	255	180	182	—	3.037	3.877	
III. Összesen	346	133	184	98	11	3	3	—	4	8	—	—	846	357	271	430	418	395	319	230	255	180	182	—	3.037	3.877	
IV. Véderő.																											
Tisztek és tisztviselők ..	4	2	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	11	3	3	6	9	5	5	4	3	1	2	—	40	51	
Altisztek	35	4	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	58	25	8	15	50	39	18	7	2	4	—	—	168	226	
Legénység	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	6	7	
IV. Összesen	39	7	7	17	—	—	—	—	—	—	—	—	70	31	12	20	59	45	24	11	5	5	2	—	214	284	
V. Különb. napsz.	769	317	51	11	2	1	1	1	1	4	—	—	1.158	812	601	338	279	375	209	181	312	237	233	—	3.477	4.639	
VI. Ház. cseléd.	359	58	8	2	—	—	—	—	—	—	—	—	427	313	122	54	34	33	30	20	23	17	15	—	661	7.088	
VII. Egyéb foglalk.	726	313	210	162	101	56	58	129	173	309	4	—	2.241	590	392	370	288	247	193	151	286	356	503	1	3.377	5.618	
Mindössze	16.182	8.187	2.632	901	251	113	94	151	232	426	4	—	29.131	16.216	14.504	13.563	13.343	12.222	9.381	7.321	11.194	11.745	10.433	3	119.385	149.110	

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Összesen	Fi és nő együtt		
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli	ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli			ismeretlen korú	Összesen
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26			
I. Őstermelés.																												
A) Mezőgazdaság és kertészet.																												
Nagybirtokos.....	—	—	—	1	—	—	1	1	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	4		
Kisbirtokos.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1		
Haszonbérlo.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1		
Kisbirtokos (kisbérlo).....	155	1160	1298	1152	1010	866	1698	2481	2355	9	12.082	—	63	2404	2142	1905	1527	1085	1964	2096	1088	1	14.254	26.938	—			
Kisbirtokos-napsz.....	12	68	80	50	56	43	104	114	152	—	679	—	7	71	83	67	46	52	114	108	84	—	632	1.311	—			
Részes földműves.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Majoros, juhtenyésztő.....	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	—			
Gazdasági tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3			
Gazdasági cseléd.....	11	25	32	27	26	21	53	62	40	—	500	—	7	5	3	4	4	3	13	13	—	—	52	352	—			
Mezőgazd. munkás.....	18	117	154	171	86	138	213	250	106	1	1.321	—	18	119	162	157	99	94	153	181	124	—	1.107	2.428	—			
Önálló kertész.....	—	—	—	1	—	—	—	3	3	1	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8			
Kertészsegéd.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
B) Erdészet.																												
Tisztviselő.....	—	—	—	—	2	2	2	5	1	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12			
Segédszemélyzet.....	—	—	—	1	3	2	4	6	6	—	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22			
C) Egyéb őstermelés.																												
Önálló és s.-családtag.....	—	—	2	—	1	1	1	5	4	6	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20			
Segédszemélyzet.....	—	—	—	2	—	—	—	1	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5			
I. Összesen.....	—	194	1372	1568	1407	1184	1078	2.091	2.931	3.223	10	15.058	—	95	2600	2390	2.133	1.676	1.214	2.244	2.398	1.297	1	16.048	31.106			
II. Bányászat, ipar és forgalom.																												
A) Bányászat.																												
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Tisztviselő.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Segédszemélyzet.....	—	—	—	3	3	4	1	4	—	—	15	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	16			
A) Összesen.....	—	—	—	3	3	4	1	4	—	—	15	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	16			
B) Ipar.																												
Asztalos, ács, stb.	—	—	20	39	36	38	98	57	52	45	315	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	316			
Borbély és fodrász.....	—	14	24	23	16	11	16	9	—	—	113	—	—	—	—	2	—	1	1	—	—	—	—	4	117			
Czipész és csizmadia.....	—	1	16	29	23	13	31	47	29	20	209	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	209			
Korcsmáros, stb.	—	—	2	6	5	11	8	32	25	12	101	—	—	—	2	4	1	2	7	12	4	—	32	133				
Kovács, lakatos stb.	—	2	29	31	48	28	87	52	36	35	298	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	298			
Kőműves.....	—	5	21	19	24	16	33	25	21	—	164	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	165			
Könyv- és könyvmd.	—	—	1	3	2	3	4	—	—	—	10	—	—	1	—	—	1	—	2	1	—	—	—	5	21			
Mészáros és hentes.....	—	—	1	3	10	5	17	19	7	2	64	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	65			
Molnár.....	—	3	5	9	5	14	31	17	12	—	96	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	2	98			
Pék.....	—	—	9	7	6	4	6	10	9	4	55	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	56			
Szabó, varrónő, stb.	—	1	14	26	30	23	31	27	22	12	105	—	2	12	19	18	17	16	28	19	6	—	137	303				
Szűcs.....	—	—	2	2	4	3	3	5	2	—	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21			
Takács, posztószövő.....	—	—	—	1	1	2	2	2	3	—	11	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2	13			
Egyéb iparágak.....	—	7	54	69	82	46	78	106	80	56	585	—	3	7	19	16	11	8	14	12	7	—	97	682				
Tisztviselők.....	—	—	—	2	—	1	1	—	1	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5			
B) Összesen.....	—	11	168	268	292	220	276	439	319	225	—	2.218	—	5	20	41	42	33	27	54	44	17	—	283	2.501			
C) Kereskedelem.																												
Önálló.....	—	—	2	6	16	11	14	34	40	32	—	155	—	—	—	1	2	2	2	4	6	3	—	20	175			
Tisztviselő.....	—	—	—	5	2	3	5	10	4	—	—	29	—	—	—	3	1	—	1	1	—	—	—	6	35			
Segédszemélyzet.....	—	4	24	31	11	6	2	9	4	—	—	91	—	—	—	1	1	1	—	2	1	—	—	6	97			
C) Összesen.....	—	4	26	42	29	20	21	53	48	32	—	275	—	—	—	5	4	3	2	7	8	3	—	32	307			
D) Közlekedés.																												
Önálló.....	—	—	—	—	—	—	—	5	6	1	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12			
Vasúti tisztviselő.....	—	—	—	1	1	—	—	2	1	2	—	7	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	8			
Posta-, táviratd. tisztv.	—	—	1	1	2	4	2	4	5	2	—	21	—	—	—	1	2	1	1	1	—	—	—	6	27			
Egyéb tisztviselő.....	—	—	—	—	—	1	1	2	3	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7			
Díjnok.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1			

Foglalkozások megnevezése	Fi													Nő													Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves										60 éven felüli ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	éves										60 éven felüli ismeretlen korú	Összesen		
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14	15-19				20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10				11	12	13	14	15	16	17	18	19	20				21
Vasúti szolga, stb. ...	—	—	5	7	6	6	19	14	14	3	—	74	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	75
Posta- stb. szolga. ...	—	—	1	1	4	2	—	4	3	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	16
Egyéb segédszem. ...	—	—	1	4	4	3	7	4	1	13	9	46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40
D) Összesen ...	—	—	1	11	14	16	20	26	32	45	17	182	—	—	—	2	2	2	2	2	—	—	—	—	—	—	10	192
II. Összesen ...	—	—	16	205	327	340	264	324	528	412	274	2.690	—	—	5	20	48	49	38	31	63	52	20	—	—	326	3.016	
III. Közfoglalkozat.																												
a) Önkéntes, tisztv.																												
Állami tisztviselő ...	—	—	—	2	4	11	8	16	6	6	—	59	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	84
Megyei, városi tisztv.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Községi tisztviselő ...	—	—	1	1	6	6	7	13	6	3	—	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43
Ügyvéd, -segéd, -jelölt	—	—	—	—	1	2	1	1	4	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Orvos, gyógyszerész és szülésznő ...	—	—	—	—	—	1	1	2	1	—	—	5	—	—	—	4	—	4	4	2	3	—	—	—	—	—	17	32
Középiskolai tanár ...	—	—	—	1	3	2	—	1	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	9
Népiskolai tanító ...	—	—	—	3	5	13	2	9	6	1	—	39	—	—	1	—	3	4	3	1	4	4	—	—	—	20	59	
Pap, szerzetes, stb. ...	—	—	—	1	3	—	—	10	4	5	—	23	—	—	—	2	5	4	7	6	—	—	—	—	—	24	47	
Egyéb közfoglalkozat ...	—	—	—	—	—	2	1	5	7	—	—	15	—	—	—	1	—	1	—	3	—	—	—	—	—	5	20	
b) Díjnok ...	—	—	18	21	19	21	14	29	5	5	—	126	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	3	120	
c) Szolga ...	—	—	—	8	15	11	9	23	18	6	—	90	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	5	93	
III. Összesen ...	—	—	19	37	56	70	43	102	59	26	—	412	—	—	1	6	8	15	11	13	16	4	—	—	—	74	496	
IV. Véderő.																												
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	3	1	—	1	1	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	6
Altisztek ...	—	—	—	3	9	8	3	1	1	—	—	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	25
Legénység ...	—	—	—	21	7	—	—	—	—	—	—	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	28
IV. Összesen ...	—	—	—	24	19	9	3	2	2	—	—	59	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	59	59
V. Különb. napsz.	—	—	1	23	32	42	37	23	75	71	57	361	—	—	2	11	17	15	14	8	17	32	23	—	—	139	500	
VI. Házi cseléd ...	—	—	—	3	1	4	2	1	2	5	4	22	—	—	3	41	59	29	13	13	28	15	16	—	—	217	239	
VII. Egyéb foglalk.	—	—	3	12	29	27	19	29	56	84	101	362	—	—	2	21	18	59	18	20	48	58	88	2	—	334	696	
Mindössze ...	—	—	214	1.634	2.018	1.895	1.535	1.501	2.856	3.564	3.685	12.154	—	—	107	2.634	2.538	2.293	1.774	1.297	2.413	2.371	1.446	3	—	17.138	30.103	
I. Östermelés.																												
A) Mezőgazdaság és kertészet.																												
Nagybirtokos ...	2	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	6	1	1	—	1	1	1	—	—	—	—	1	—	—	0	12	
Középbirtokos ...	6	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	4	2	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	9	17	
Haszonbérlet ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	4	4	
Kisbirtokos (kisbérlet) ...	2.707	1.111	34	18	4	—	—	—	—	2	127	4.003	2.911	1.898	100	203	213	178	195	292	497	1.445	7.932	11.935	—	—	11.935	
Kisbirtokos-napsz. ...	197	53	5	2	1	—	—	—	—	5	—	263	187	116	13	31	16	8	11	22	19	78	501	764	—	—	764	
Részes földműves ...	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	
Majoros, juhtenyésztő ...	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Gazdasági tisztviselő ...	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0	0
Gazdasági cseléd ...	53	29	4	—	—	—	—	—	—	2	1	89	99	41	20	9	5	6	8	13	21	23	245	384	—	—	384	
Mezőgazd. munkás ...	280	67	0	—	—	—	—	—	—	1	4	358	311	163	34	14	14	5	11	9	14	54	639	987	—	—	987	
Önkéntes kertész ...	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3
Kertészsegéd ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
B) Erdészeti.																												
Tisztviselő ...	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	5	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	9	11
Segédszemélyzet ...	1	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	6	0	5	2	1	1	—	—	—	1	—	3	—	—	—	19	25
C) Egyéb östermelés.																												
Önkéntes és s.-családtag	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	2	1	1	—	2	—	1	1	1	—	—	—	9	12	
Segédszemélyzet ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
I. Összesen ...	3.258	1.270	54	21	5	—	—	—	—	5	137	4.750	3.525	2.233	170	260	251	201	227	338	554	1.609	—	—	—	9.368	14.716	
II. Bányászat, ipar és forgalom.																												
A) Bányászat.																												
Önkéntes ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tisztviselő ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Segédszemélyzet ...	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	4	—	—	1	—	1	1	—	3	—	—	—	10	18	
A) Összesen ...	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	4	—	—	1	—	1	1	—	3	—	—	—	10	18	

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt
	7 éven aluli	7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60 éven felüli ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60 éven felüli ismeretlen korú	Összesen			
		éves											éves												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
I. Őstermelés.																									
A) Mezőgazdaság és kertészet.																									
Nagybirtokos.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Középbirtokos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Haszonbérlő	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kisbirtokos (kisbérlő)	-	1	17	28	32	26	16	21	18	190	-	31	33	28	17	11	22	11	3	146	-	-	-	-	-
Kisbirtokos-napsz....	-	-	-	1	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Részes földműves	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Majoros, juhtenyészte	-	-	-	-	1	-	-	1	1	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gazdasági tisztviselő.	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Gazdasági cseléd.....	-	1	2	5	5	1	2	3	5	4	28	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mezőgazd. munkás....	-	-	2	4	5	2	1	8	7	6	35	-	-	1	2	3	2	-	1	3	1	-	-	-	-
Önálló kertész	-	-	-	-	-	1	-	-	1	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kertészsegéd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B) Erdészet.																									
Tisztviselő	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Segédzemélyzet.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C) Egyéb őstermelés.																									
Önálló és a.-családtag	-	-	-	1	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Segédzemélyzet.....	-	-	-	-	1	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I. Összesen....	-	2	21	39	44	30	19	44	38	30	-	267	-	-	22	35	32	19	11	24	14	4	-	161	422
II. Bányászat, ipar és forgalom.																									
A) Bányászat.																									
Önálló.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tisztviselő	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Segédzemélyzet.....	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A) Összesen....	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B) Ipar.																									
Asztalos, ács, stb.	-	-	10	15	9	7	14	14	10	8	87	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Borbély és fodrász....	-	-	7	1	4	3	4	3	1	-	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Czipész és csizmadia.	-	-	6	7	12	7	7	19	6	8	66	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Korcsmáros, stb.	-	-	2	4	9	8	10	13	3	-	49	-	-	-	2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Kovács, lakatos stb....	-	-	8	14	8	6	3	2	5	4	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kőműves.....	-	-	3	9	5	3	7	11	9	2	49	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Könyv- és könyvmd..	-	-	5	6	2	1	2	2	-	-	18	-	-	5	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mészáros és hentes ..	-	-	2	1	3	-	1	3	2	4	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Molnár.....	-	-	1	-	1	1	-	1	3	2	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pék	-	-	4	2	3	2	2	1	-	-	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szabó, varrónő, stb....	-	-	5	4	8	3	4	8	5	45	-	-	26	26	9	8	3	2	3	1	-	-	-	-	-
Szűcs	-	-	-	-	-	-	-	2	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Takács, posztószövő.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Egyéb iparágak.....	-	2	16	35	25	23	23	37	34	19	214	-	-	20	11	9	3	2	7	4	3	-	-	-	-
Tisztviselők.....	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B) Összesen....	-	2	69	99	89	65	78	111	82	53	648	-	-	51	43	20	13	5	9	7	4	-	-	152	809
C) Kereskedelem.																									
Önálló.....	-	-	-	2	2	11	5	17	9	4	50	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Tisztviselő	-	-	1	7	7	3	5	5	7	1	36	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Segédzemélyzet.....	-	-	15	15	6	3	3	7	2	4	55	-	-	4	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
C) Összesen....	-	-	16	24	15	17	13	29	18	9	141	-	-	5	3	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-
D) Közlekedés.																									
Önálló	-	-	-	-	1	-	3	3	3	3	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vasúti tisztviselő	-	-	-	-	-	1	2	3	-	-	6	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Posta-, táviratüztv..	-	-	1	1	1	-	1	1	1	-	6	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Egyéb tisztviselő.....	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Díjnok	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Foglalkozások megnevezése	FI												N6												FI és N6 együtt
	7 éven aluli	éves									60 éven feletti ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves									60 éven feletti ismeretlen korú	összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	10				11	12	13	14	15	16	17	18	19			
I	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Vasúti szolgál., stb....	—	—	—	2	6	5	3	11	—	7	1	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35
Posta- stb. szolgál....	—	—	—	—	—	2	2	1	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Egyéb segédszem....	—	—	—	—	3	1	1	10	9	—	—	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
D) Összesen....	—	—	1	3	11	9	12	30	15	10	1	92	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	3	95
II. Összesen....	—	2	86	127	115	91	103	170	115	72	1	882	—	—	57	46	23	14	6	9	7	4	—	166	1.048
III. Közfoglalkozat.																									
a) Önálló, tisztv.																									
Állami tisztviselő....	—	—	—	2	6	7	2	6	11	4	—	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38
Megyei, városi tisztv.	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Községi tisztviselő....	—	—	—	—	1	1	1	—	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Ügyvéd, -segéd, -jelölt	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Orvos, gyógyszerész és szülésznő....	—	—	—	1	1	—	1	1	—	—	—	4	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	5
Középiskolai tanár....	—	—	—	—	2	2	1	—	1	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Népi iskolai tanító....	—	—	—	3	1	2	1	—	—	—	—	7	—	—	—	4	3	1	—	—	—	—	—	8	15
Pap, szerzetes, stb....	—	—	—	1	5	3	—	—	—	1	—	10	—	—	8	28	29	16	11	8	3	5	108	—	118
Egyéb közfoglalkozat....	—	—	—	9	6	8	5	—	—	—	—	32	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	3	—	36
b) Díjnok....	—	—	2	1	3	7	5	7	4	2	—	31	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	32
c) Szolga....	—	—	1	1	3	4	4	13	7	1	—	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34
III. Összesen....	—	—	3	5	29	36	28	34	24	12	—	171	—	—	8	33	33	18	13	8	3	5	—	121	292
IV. Védőő.																									
Tisztek és tisztviselők	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Altisztek....	—	—	—	5	2	1	2	—	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
Legénység....	—	—	—	22	6	2	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30
IV. Összesen....	—	—	—	27	9	4	2	2	3	—	—	47	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47
V. Különb. napsz.	—	1	18	33	19	27	26	58	79	55	—	316	—	—	16	25	19	12	20	15	19	15	—	141	457
VI. Házi cseléd....	—	—	1	3	2	3	1	—	1	1	—	12	—	2	22	15	13	9	7	7	4	3	—	82	94
VII. Egyéb foglalk.	—	—	—	2	15	7	7	22	17	25	—	95	—	—	6	18	11	6	13	16	28	47	—	145	240
Mindössze....	—	5	128	239	233	198	186	330	271	193	1	1.790	—	2	131	172	131	78	70	79	75	78	—	816	2.666
I. Östermelés.																									
A) Mezőgazdaság és kertészet.																									
Nagybirtokos....	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Középbirtokos....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Haszonbérlet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kisbirtokos (kisbérlet)	21	11	1	1	—	—	—	—	—	—	—	34	32	12	6	4	6	3	3	2	5	6	79	118	
Kisbirtokos-napsz....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Részes földműves	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Majoros, juhtenyésztő	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gazdasági tisztviselő.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Gazdasági cseléd....	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	—	1	—	—	2	2	2	—	—	8	13	
Mezőgazd., munkás....	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4	2	1	—	1	—	—	—	—	1	9	19	
Önálló kertész	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	1	—	—	—	—	—	—	—	6	—	6
Kertészsegéd....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
B) Bródszék.																									
Tisztviselő....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Segédszemélyzet....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
C) Egyéb östermelés.																									
Önálló és s.-családtag	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Segédszemélyzet....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1
I. Összesen....	27	13	1	2	—	—	—	—	—	—	—	43	43	16	10	4	7	3	6	4	7	7	—	107	150
II. Bányászat, ipar és forgalom.																									
A) Bányászat.																									
Önálló....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tisztviselő....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Segédszemélyzet....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
A) Összesen....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1

Foglalkozások megnevezése	Fi													Nő													FI és nő együtt
	7 éven aluli	7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60 éven feletti	ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60 éven feletti	ismeretlen korú	Összesen			
		éves												éves													
I	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
B) Ipar.																											
Asztalos, ács, stb.....	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	8	3	-	2	3	7	12	3	1	1	-	30	43		
Borbély és fodrász...	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	1	-	4	1	-	-	-	-	7	9	6		
Czipész és calimadia.	10	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	11	8	-	3	1	2	3	12	2	3	1	-	25	36		
Koreszmáros, stb.....	7	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	10	3	2	2	1	2	12	4	3	-	-	17	27	44		
Kovács, lakatos, stb...	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	3	3	3	2	3	12	4	2	-	-	22	32	54		
Köbműves.....	7	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	12	3	3	3	1	2	2	-	-	-	20	34	54		
Könyv- és könyomd...	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	4	-	-	-	2	-	-	3	-	1	10	13	23		
Mészáros és hentes...	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	3	-	-	2	1	-	1	3	-	11	14	28		
Molnár.....	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	2	-	2	-	-	-	5	7	12		
Pék.....	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	6	-	-	-	1	2	-	2	1	-	12	17	29		
Szabó, varrónő, stb...	7	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	14	1	1	2	5	2	1	4	2	1	33	41	74		
Szűcs.....	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	2	3		
Takács, posztoszővő...	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Egyéb iparágak.....	41	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	44	32	7	4	7	12	7	7	9	9	5	92	136	228		
Tisztviselők.....	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	4		
B) Összesen.....	109	7	4	2	-	-	-	-	-	-	-	122	92	24	16	19	36	32	23	26	15	9	-	292	414		
C) Kereskedelem.																											
Ónálló.....	6	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	4	1	3	4	8	1	4	1	4	1	31	40	71		
Tisztviselő.....	9	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	3	4	1	1	1	3	-	1	-	-	14	24	38		
Segédszemélyzet.....	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	6	1	-	2	-	3	-	-	-	-	12	16	28		
C) Összesen.....	18	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23	13	6	4	7	9	2	4	2	4	1	57	80	137		
D) Közlekedés.																											
Ónálló.....	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4	1	1	1	-	1	-	-	-	-	8	12	20		
Vasúti tisztviselő.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	1	1	-	-	-	-	5	5	10		
Posta-, távirádtisztv...	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	3	4	7		
Egyéb tisztviselő.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Díjnok.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Vasúti szolga stb....	18	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	21	14	1	1	4	10	1	7	7	4	-	49	70	119		
Posta- stb. szolga....	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	2	-	1	-	1	1	-	-	1	-	6	10	16		
Egyéb segédszem....	7	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	5	1	1	-	2	4	2	3	2	-	20	30	50		
D) Összesen.....	33	5	1	1	-	-	-	-	-	-	-	40	27	6	4	5	14	9	9	10	7	-	91	131	222		
II. Összesen.....	160	17	5	3	-	-	-	-	-	-	-	185	133	36	24	31	59	48	36	38	26	10	-	441	626		
III. Közfizetés.																											
a) Ónállók, tisztv.																											
Állami tisztviselő....	2	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	5	4	2	1	-	-	2	2	4	3	3	21	26	47		
Megyei, városi tisztv.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	2	3	5		
Községi tisztviselő....	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1		
Ügyvéd, -segéd, -jelölt	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1		
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	2	-	-	-	-	5	5	10		
Középiskolai tanár...	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	1	-	-	-	-	-	4	5	9		
Népiskolai tanító....	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	4	1	-	2	-	2	-	1	3	1	-	10	14	24		
Pap, szerzetes stb....	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1		
Egyéb közfizetés....	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	1	1	1	1	-	-	-	-	7	8	15		
b) Díjnok.....	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	-	-	2	3	1	-	1	-	-	10	11	21		
c) Szolga.....	13	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	19	10	5	3	2	3	6	1	4	2	-	42	61	103		
III. Összesen.....	21	7	5	2	-	-	-	-	-	-	-	35	27	10	9	6	11	12	5	12	6	5	-	101	136		
IV. Véderő.																											
Tisztek és tisztviselők	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	-	-	-	1	-	5	5	10		
Altisztek.....	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	4	2	1	1	-	4	-	4	-	-	-	12	16	28		
Logénység.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2		
IV. Összesen.....	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	4	3	2	2	-	4	-	4	-	-	1	18	22	40		
V. Különb. napsz....	45	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	57	70	8	-	5	9	8	4	7	15	3	134	191	325		
VI. Házi család....	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	17	5	-	-	-	-	-	-	-	-	22	37	59		
VII. Egyéb foglalk...	31	17	15	11	-	-	-	-	-	-	-	74	31	38	43	20	12	11	13	9	10	36	223	297	520		
Mindössze.....	297	68	27	18	-	-	-	-	-	-	-	403	378	115	88	66	102	82	68	70	64	65	-	1.049	1.454		

[illegible]

[illegible]

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Összesen	Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves									10 éven felüli ismeretlen korú	7 éven aluli	éves									10 éven felüli ismeretlen korú					
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	15			16	17	18	19	20	21	22	23	24		25				
I	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
Vasúti szolgál., stb....	—	2	73	221	252	243	316	336	241	123	1	1.708	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	8	1.716	
Posta- stb. szolgál....	—	—	14	24	31	31	37	57	45	16	—	255	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	4	269	
Egyéb segédszem....	—	1	32	58	79	70	93	187	155	90	—	765	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	3	768	
D) Összesen....	—	3	144	388	437	425	421	769	617	330	1	3.533	—	1	13	20	28	21	8	17	5	3	—	—	141	3.676	
II. Összesen....	—	222	445	625	504	477	1024	2002	5729	3508	3	40.412	—	109	1.660	1.496	785	537	370	596	422	281	—	—	6.259	46.701	
III. Közfoglalkoztat.																											
a) Önálló, tisztv.																											
Állami tisztviselő....	—	—	—	32	55	72	59	102	95	59	—	408	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	470
Megyei, városi tisztv.	—	—	2	25	26	31	30	49	31	28	—	222	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	224
Községi tisztviselő....	—	—	9	43	58	53	47	62	45	15	—	332	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	332
Ügyvéd, -segéd, jelölt	—	—	1	9	42	37	19	21	10	10	—	149	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	149
Orvos, gyógyszerész és szülész....	—	—	6	24	33	14	18	27	10	10	—	142	—	—	—	11	15	31	24	34	25	22	—	—	152	294	
Középiskolai tanár....	—	—	—	4	17	13	8	12	7	4	—	65	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	4	69
Népiskolai tanító....	—	—	2	85	102	77	40	90	65	61	—	522	—	—	15	41	39	28	14	12	12	5	—	—	166	688	
Pap, szerzetes, stb....	—	—	2	22	30	37	21	57	43	46	—	267	—	—	17	73	82	66	38	32	18	10	—	—	336	603	
Egyéb közfoglalkoztat.	—	—	6	42	60	49	53	58	46	39	—	353	—	—	14	29	32	17	14	10	5	10	—	—	131	484	
b) Díjnok....	—	—	71	104	92	72	43	76	40	10	—	514	—	—	12	19	6	2	1	—	—	—	—	—	—	40	554
c) Szolga....	—	—	18	69	99	133	133	312	283	179	—	1.206	—	—	9	20	18	10	8	5	5	3	—	—	78	1.284	
III. Összesen....	—	—	117	459	623	588	471	866	653	401	—	4.240	—	—	67	195	195	144	99	96	65	50	—	—	917	5.151	
IV. Véderő.																											
Tisztek és tisztviselők	—	—	2	9	18	11	8	13	13	14	—	88	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	88
Altisztek....	—	—	—	25	43	53	27	23	19	11	—	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	206
Legénység....	—	—	4	272	54	19	2	1	1	1	—	354	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	354
IV. Összesen....	—	—	6	306	120	83	37	37	33	25	1	643	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	643
V. Különb. napsz.	—	17	494	687	545	553	538	1.311	1.316	1.018	—	6.481	—	17	387	460	419	329	314	592	650	614	—	—	3.782	10.263	
VI. Házi cseléd....	—	3	36	49	44	19	27	40	30	32	—	230	—	100	1.155	1.016	527	261	172	232	165	105	—	—	3.733	4.013	
VII. Egyéb foglalk.	—	7	128	217	224	182	187	378	331	361	4	2.019	—	3	68	125	152	115	125	276	350	660	2	1.872	3.893		
Mindössze....	—	730	11.540	16.742	14.221	11.834	11.008	22.311	28.971	24.234	19	140.110	—	571	8.570	8.317	1.300	4.744	3.739	7.040	8.491	7.182	6	55.040	155.150		
I. Östermelés.																											
A) Mezőgazdaság és kertészet.																											
Nagybirtokos....	2	3	3	6	2	—	—	—	—	—	—	16	2	1	2	2	2	1	1	1	4	2	—	—	18	34	
Középbirtokos....	14	16	23	11	2	—	—	—	—	—	—	66	20	27	37	25	15	12	14	19	20	14	—	—	203	269	
Haszonbérlo....	6	2	3	—	—	1	—	—	—	—	—	12	9	4	2	7	4	3	5	4	—	—	—	—	42	54	
Kisbirtokos (kisbérlo)....	6458	3032	1021	518	66	21	7	7	25	160	—	12.005	6677	6331	5404	4748	4074	3195	2724	4803	6015	6296	—	—	250.769	62.774	
Kisbirtokos-napsz....	606	359	90	23	4	1	3	3	2	11	—	1.111	613	706	570	477	434	344	292	541	653	610	—	—	5.240	6.351	
Részes földmives....	17	9	1	1	—	—	—	—	—	—	—	28	17	18	22	19	18	19	8	12	15	19	—	—	160	188	
Majoros, juhtenyésztő	7	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	10	15	3	6	4	3	4	3	5	4	1	—	—	48	58	
Gazdasági tisztviselő....	14	2	8	6	1	—	—	—	—	—	—	31	8	11	15	19	11	9	3	6	5	4	—	—	91	122	
Gazdasági cseléd....	1074	500	83	9	6	1	1	1	6	12	—	1.693	1.125	925	600	614	630	562	492	658	584	460	—	—	6.650	8.352	
Mezőgazd. munkás....	4248	2246	374	65	19	11	7	2	7	27	—	7.006	4497	4.186	3229	3239	2874	2049	1492	2294	2667	2259	—	—	28.786	35.792	
Önálló kertész....	17	5	1	2	—	—	—	—	—	—	—	25	18	9	14	21	10	8	13	14	6	6	—	—	119	144	
Kertészsegéd....	10	3	—	2	—	—	—	—	—	—	—	21	8	12	10	8	8	10	3	4	9	5	—	—	77	98	
B) Erdészet.																											
Tisztviselő....	7	3	2	2	1	—	—	—	—	—	—	13	3	9	2	4	3	4	3	7	1	4	—	—	40	55	
Segédszemélyzet....	110	48	21	5	—	—	—	—	—	—	—	184	109	65	75	62	66	54	45	76	81	71	—	—	701	888	
C) Egyéb östermelés.																											
Önálló és s.-családtag	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	2	10	2	1	4	2	2	4	3	—	—	32	37	
Segédszemélyzet....	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	—	1	1	2	—	2	—	1	2	—	—	10	14	
I. Összesen....	2601	7122	1642	450	101	35	13	13	40	210	—	22.232	13124	12509	10001	9240	8.167	6279	5.100	8447	10073	9756	—	—	2.92.998	115.230	
II. Bányászat, ipar és forgalom.																											
A) Bányászat.																											
Önálló....	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	2	2	—	1	—	—	—	—	6	8
Tisztviselő....	2	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	6	3	1	4	4	1	3	1	3	1	—	—	—	—	21	27
Segédszemélyzet....	103	127	23	4	—	—	2	1	—	1	—	461	292	176	126	181	174	134	89	126	96	89	—	—	1.483	1.944	
A) Összesen....	305	130	24	6	—	—	2	1	—	1	—	469	295	178	130	185	175	139	92	129	98	89	—	—	1.510	1.979	

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves									80 éven felüli	összesen	7 éven aluli	éves									80 éven felüli	összesen		
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14				15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
B) Ipar.																										
Asztalos, ác, stb.	444	142	41	12	4	—	1	—	1	—	—	647	425	242	272	352	375	291	185	226	169	164	—	2.701	3.348	
Borbély és fodrász.	58	19	9	1	1	—	—	—	—	—	1	89	78	30	32	67	63	47	20	20	10	11	—	378	467	
Czipész és csizmadia.	326	123	35	14	2	1	1	—	—	—	2	504	301	215	193	238	291	182	182	199	127	135	—	2.113	2.617	
Koresmáros, stb.	135	50	42	13	8	—	—	—	—	—	3	253	146	73	121	72	86	59	46	45	35	59	—	742	995	
Kovács, lakatos, stb.	427	124	39	9	1	2	1	—	1	1	—	605	422	256	267	345	390	258	176	233	158	120	—	2.636	3.241	
Kőműves.	311	90	28	6	—	1	—	—	1	—	—	446	342	157	154	222	217	157	123	120	107	114	—	1.792	2.168	
Könyv- és könyvmd.	51	7	2	1	—	—	1	—	1	—	—	63	57	8	9	22	27	15	13	17	4	6	—	178	241	
Mészáros és hentes.	61	24	15	7	1	1	—	—	—	—	—	109	66	40	53	61	50	36	23	22	24	23	—	407	516	
Molnár.	98	35	18	4	1	1	—	—	—	—	1	158	81	71	70	77	89	46	60	71	49	38	—	643	801	
Pék.	50	12	2	2	2	—	—	—	—	—	—	68	38	18	24	22	25	24	25	26	18	8	—	225	296	
Szabó, varrónő, stb.	212	54	24	7	1	1	2	1	2	5	—	309	235	110	121	131	154	139	81	101	62	81	—	1.203	1.514	
Szűcs.	21	7	3	—	1	—	—	—	—	—	—	32	14	14	18	21	20	9	4	16	13	9	—	138	170	
Takács, posztószövő.	44	17	6	1	—	—	—	—	—	—	—	68	64	28	16	15	14	18	16	17	15	22	—	225	293	
Egyéb iparágak	1418	369	85	27	8	2	2	2	2	13	—	1.928	1348	735	515	634	663	524	442	502	308	236	—	5.937	7.886	
Tisztviselők.	51	7	10	—	1	—	—	—	1	2	—	72	30	14	20	32	30	25	24	21	8	10	—	214	286	
B) Összesen																										
	3707	1089	359	104	31	9	10	5	8	29	—	5.351	3647	2013	1885	2361	2494	1820	1420	1645	1107	1095	—	19.487	24.838	
C) Kereskedelem.																										
Önálló.	236	123	116	41	5	6	2	—	5	8	—	542	252	190	205	219	163	149	97	144	119	150	—	1.668	2.210	
Tisztviselő.	59	17	21	6	1	1	—	—	6	—	—	111	34	32	31	36	44	38	22	26	22	16	—	301	412	
Segédszemélyzet.	139	25	10	3	—	—	—	—	4	1	—	182	137	54	64	73	80	56	44	51	32	29	—	620	811	
C) Összesen																										
	434	165	147	50	6	7	2	—	9	15	—	835	403	276	300	328	296	243	163	221	173	195	—	2.598	3.433	
D) Közlekedés.																										
Önálló.	45	21	13	5	2	—	—	1	—	—	—	87	71	42	48	44	36	50	20	37	21	23	—	392	479	
Vasúti tisztviselő.	13	7	8	6	—	—	—	—	—	—	—	34	20	23	16	22	27	21	11	16	10	11	—	177	211	
Posta-, táviratistv.	15	—	7	3	1	—	—	1	—	—	—	27	8	12	14	22	15	10	12	13	5	7	—	118	145	
Egyéb tisztviselő.	3	4	2	—	1	—	—	—	—	—	—	10	10	2	5	3	5	6	2	4	1	2	—	40	50	
Díjnok	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	1	2	2	1	—	1	—	—	9	10	
Vasúti szolga stb.	374	104	64	12	3	1	—	—	2	5	—	665	375	224	247	370	409	256	175	177	92	79	—	2.404	2.969	
Posta- stb. szolga.	56	25	15	4	—	1	—	—	—	—	—	101	31	33	24	42	44	34	15	23	15	10	—	291	392	
Egyéb segédszem.	126	32	6	3	—	—	—	—	—	—	—	170	111	68	48	50	61	44	49	53	31	33	—	554	724	
D) Összesen																										
	632	193	116	33	7	2	—	2	2	8	—	995	647	405	402	560	599	423	285	323	176	165	—	3.985	4.980	
II. Összesen																										
	5078	1577	646	193	44	18	14	8	19	53	—	7.650	4992	2872	2717	3434	3564	2625	1960	2318	1554	1544	—	27.530	35.230	
III. Közfoglalkozás.																										
a) Önállók, tisztv.																										
Állami tisztviselő.	20	14	19	23	—	1	—	—	—	—	—	86	27	30	42	32	44	39	35	28	17	21	—	315	401	
Megyei, városi tisztv.	12	10	13	6	—	—	1	—	—	—	—	42	16	17	38	23	22	18	13	19	6	11	—	183	225	
Községi tisztviselő	18	11	13	6	3	—	—	—	—	—	—	53	23	9	32	38	25	13	10	18	11	5	—	184	237	
Ügyvéd, segéd, -jelölt	5	3	2	3	—	—	—	—	—	—	—	14	8	3	12	9	5	7	10	4	5	9	—	72	90	
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.	8	12	6	1	—	—	—	—	—	—	—	30	15	8	28	12	7	7	7	7	5	7	—	103	133	
Középiskolai tanár.	9	1	4	3	—	—	—	—	—	—	—	17	3	7	5	8	10	6	2	1	3	—	—	45	62	
Népiskolai tanító.	63	26	62	18	4	2	—	—	—	1	—	176	53	38	84	108	62	63	46	32	37	33	—	556	732	
Pap, szerzetes stb.	19	11	25	22	3	—	—	—	1	—	—	81	9	22	35	30	23	11	6	15	20	26	—	197	278	
Egyéb közfoglalkoz.	40	10	23	15	1	—	1	—	—	2	—	92	33	22	33	34	27	33	11	18	18	17	—	246	338	
b) Díjnok																										
	17	10	2	2	—	—	—	—	—	—	—	31	25	8	15	18	12	13	5	11	10	10	—	127	158	
c) Szolga																										
	182	92	28	5	1	—	1	—	3	2	—	314	206	146	151	139	187	135	104	125	72	64	—	1.330	1.644	
III. Összesen																										
	402	200	197	104	12	3	3	—	4	11	—	936	418	310	475	451	424	345	249	278	205	203	—	3.358	4.294	
IV. Véderő.																										
Tiszték és tisztviselők	5	2	3	2	—	—	—	—	—	—	—	12	5	5	6	10	6	5	4	3	2	3	—	49	61	
Altiszték	39	4	6	15	—	—	—	—	—	—	—	64	29	11	20	52	44	18	11	9	6	—	—	193	257	
Legénység	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	5	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	9	11
IV. Összesen																										
	45	7	9	17	—	—	—	—	—	—	—	78	39	17	26	63	51	24	15	5	8	3	—	251	329	
V. Különb. napsz.																										
	851	340	51	11	3	1	1	1	1	6	—	1.266	896	636	352	286	291	217	185	322	253	252	—	3.690	4.956	
VI. Házi cseléd																										
	392	61	8	2	—	—	—	—	—	—	—	463	342	127	58	35	33	30	21	23	17	15	—	701	1.164	
VII. Egyéb foglalk.																										
	821	344	235	173	104	56	58	129	174	312	4	2.110	705	459	421	315	263	206	168	302	400	551	1	3.291	6.201	
Mindössze.	20.190	9.651	2.788	150	264	113	94	151	238	582	4	35.632	20.516	17.230	14.050	13.324	12.793	9.724	7.688	11.685	12.510	12.324	3	132.368	187.404	

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt			
	7 éven aluli	éves									80 éven felüli	Ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	éves									80 éven felüli		Ismeretlen korú	Összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14					15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59							
		2	3	4	5	6	7	8	9	10					11	12	13	14	15	16	17	18	19					20
I. Östermelés.	Magyarország (tj. városok nélkül).																											
A) Mezőgazdaság és kertészet.																												
Nagybirtokos	—	1	2	4	2	1	—	—	2	2	—	10	—	—	2	1	1	—	1	1	4	—	—	10	20			
Középbirtokos	5	8	10	13	7	9	4	20	25	28	—	138	12	22	24	19	13	10	13	19	18	10	—	160	298			
Haszonbérlo	6	2	3	1	—	3	1	4	5	—	—	25	6	4	3	2	5	3	3	4	3	—	—	33	58			
Kisbirtokos (kisbérlo)	3047	2834	2453	2610	2348	2191	2090	5286	8095	8119	—	39.685	3073	4924	5109	5195	4406	3503	3025	5005	7192	6476	—	50.171	89.836			
Kisbirtokos-napsz.	398	305	201	220	205	193	218	546	844	764	—	3.894	421	583	632	500	458	382	323	631	780	696	—	5.417	9.311			
Részes földműves	13	8	8	8	7	5	5	13	20	26	—	119	16	18	23	13	18	20	10	13	18	18	—	167	286			
Majoros, juhtenyésztő	—	2	1	—	1	2	1	5	3	3	—	18	3	2	3	3	—	2	1	2	1	1	—	18	30			
Gazdasági tisztviselő	9	2	8	13	8	11	5	7	10	12	—	85	7	9	13	17	9	9	2	6	3	4	—	79	164			
Gazdasági cseléd	982	503	450	360	307	242	230	607	676	678	1	4.940	998	863	580	538	628	540	468	643	563	439	—	6.310	11.250			
Mezőgazd. munkás	3774	2186	3007	3859	2941	2048	1771	3952	5577	5585	—	34.700	3992	3.961	4523	4647	3893	2885	2171	3725	5005	4338	—	29.142	73.842			
Önálló kertész	13	4	—	1	4	6	5	16	14	12	—	75	11	5	7	17	10	7	12	12	4	4	—	89	164			
Kertészsegéd	13	2	9	8	10	11	4	12	10	0	—	86	5	7	10	6	7	9	2	4	7	5	—	62	148			
B) Erdészet.																												
Tisztviselő	5	3	2	4	2	3	2	10	3	4	—	38	2	9	2	4	3	3	2	6	1	3	—	29	67			
Segédszemélyzet	108	47	60	58	62	36	41	87	167	136	—	802	102	60	74	62	65	54	45	78	85	69	—	694	1.496			
C) Egyéb östermelés																												
Önálló és s.-családtag	1	—	—	1	1	2	1	2	6	5	—	19	2	—	7	1	1	2	2	1	2	2	—	20	39			
Segédszemélyzet	2	—	2	3	1	1	—	2	2	—	—	13	—	—	1	1	2	1	—	1	1	1	—	7	20			
1. Összesen	8976	5908	6225	7.178	5906	4764	4384	10569	15466	15276	—	134.653	9250	10461	12013	11076	9.519	7429	6086	10810	13693	12066	5	102.408	187.067			
II. Bányászat, ipar és forgalom.																												
A) Bányászat.																												
Önálló	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	4	—	1	—	1	—	2	2	—	1	—	—	7	11			
Tisztviselő	2	3	2	3	4	5	4	4	6	—	—	33	3	1	4	3	1	3	1	2	1	—	—	19	52			
Segédszemélyzet	283	125	182	202	134	110	137	364	848	154	—	2.039	272	163	125	150	161	127	85	124	93	86	—	1.416	3.455			
A) Összesen	285	128	184	209	138	115	141	368	854	154	—	2.076	275	165	129	154	162	132	88	126	95	86	—	1.442	3.518			
B) Ipar.																												
Asztalos, ács, stb.	308	119	303	445	303	261	257	372	410	340	1	3.119	304	174	215	264	295	209	133	170	127	121	—	2.002	5.121			
Borbély és fodrász	26	16	148	154	130	76	56	45	29	15	—	703	38	17	19	52	49	30	8	14	8	4	—	239	942			
Cipész és csizmadia	232	126	496	576	365	223	191	336	375	230	—	8.200	223	164	159	228	222	141	132	141	105	98	—	1.612	4.812			
Koreszmáros, stb.	60	36	68	62	84	75	88	151	136	72	—	832	72	44	105	79	90	55	41	59	53	55	—	662	1.494			
Kovács, lakatos stb.	247	113	495	555	310	248	232	355	308	210	—	3.073	268	181	200	252	273	185	126	180	134	95	—	1.884	4.957			
Közműves	207	77	155	235	169	168	172	301	329	162	—	1.875	234	114	115	171	168	119	96	88	84	82	—	1.271	3.146			
Könyv- és könyvmd.	10	2	21	39	19	16	15	7	10	3	—	142	11	6	14	12	12	8	5	2	2	2	—	74	216			
Mészáros és hentes	36	21	46	58	51	52	42	74	57	42	—	479	37	23	36	54	47	25	21	18	10	10	—	299	778			
Molnár	66	30	44	74	40	55	53	122	114	106	—	704	52	45	49	62	55	34	47	57	39	32	—	472	1.176			
Pék	26	10	21	36	38	11	18	30	31	17	—	244	12	12	16	17	17	11	23	16	4	—	147	391				
Szabó, varrónő, stb.	108	54	293	340	209	140	98	141	120	97	—	1.600	121	67	282	312	229	169	105	118	58	59	—	1.530	3.120			
Szűcs	13	4	18	21	20	11	25	11	32	33	—	188	6	10	14	17	16	7	3	10	10	6	—	99	237			
Takács, posztószövő	39	17	37	25	22	14	19	47	57	47	—	317	43	35	165	85	29	30	23	29	23	29	—	491	808			
Egyéb iparágak	882	284	603	717	576	473	500	918	748	439	—	6.139	806	496	730	703	552	436	255	474	302	254	—	5.103	11.247			
Tisztviselők	14	2	6	27	26	22	10	22	4	4	—	137	8	7	12	22	17	10	13	9	3	3	—	105	242			
B) Összesen	2274	911	2754	3364	2370	1844	1769	2988	2660	1817	—	122.752	2224	1395	2132	2329	2080	1478	1119	1392	973	863	—	15.985	38.737			
C) Kereskedelem.																												
Önálló	134	85	84	64	82	115	111	204	218	169	—	1.266	132	120	141	152	119	106	70	125	112	132	—	1.209	2.475			
Tisztviselő	9	6	20	55	57	20	27	23	15	8	—	245	13	8	20	31	25	16	11	8	6	6	—	144	389			
Segédszemélyzet	57	19	198	206	121	76	41	65	33	14	—	830	40	22	59	60	61	42	30	44	26	18	—	402	1.233			
C) Összesen	200	110	302	325	260	211	179	297	266	191	—	2.341	185	150	220	243	205	164	111	127	144	156	—	1.755	4.096			
D) Közlekedés																												
Önálló	21	16	8	8	13	23	18	59	59	29	—	254	37	29	37	29	25	31	13	23	16	17	—	257	511			
Vasúti tisztviselő	8	5	5	10	11	9	7	29	7	10	—	101	9	8	7	17	16	11	5	8	5	7	—	93	194			
Posta-, távírdatisztv.	4	—	14	18	15	14	12	14	14	9	—	114	1	6	13	32	23	13	7	12	4	8	—	119	239			
Egyéb tisztviselő	—	—	1	3	1	—	—	2	5	0	—	16	1	—	4	—	—	4	1	1	—	—	—	11	27			
Díjnok	—	—	—	4	4	—	—	—	—	1	—	9	—	1	—	2	3	1	1	—	—	—	—	8	17			

Keresők és eltartottak együtt.

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt				
	7 éven aluli	éves										60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves										60 éven felüli	ismeretlen korú	összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	7-14	15-19					20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26				
Vasúti szolga, stb. ...	249	69	88	164	178	170	134	218	161	87	—	1.518	259	156	168	272	303	181	124	131	68	56	—	1.718	3.236				
Posta- stb. szolga. ...	20	14	17	18	18	17	20	21	21	9	—	175	23	15	13	27	24	19	9	12	10	7	—	159	334				
Egyéb segédszem. ...	37	15	15	30	23	27	26	65	66	43	—	342	41	43	25	37	41	19	25	23	18	11	—	283	630				
D) Összesen.	339	119	148	253	265	261	217	403	333	191	—	2.534	371	258	267	416	435	279	185	210	121	106	—	2.648	5.182				
II. Összesen.	3093	1268	3388	4151	3033	2431	2306	4061	3.613	2353	—	29.703	3055	1968	2748	3.172	2882	2053	1503	1905	1333	1211	—	21.330	51.533				
III. Községi szolgálat.																													
a) Önállók, tisztv.																													
Állami tisztviselő.	15	6	12	26	29	39	34	56	37	20	—	274	9	16	20	20	26	20	22	9	4	7	—	169	420				
Megyei, városi tisztv.	6	5	6	12	18	17	15	27	17	10	—	139	6	10	28	13	14	10	9	12	4	5	—	111	250				
Községi tisztviselő.	13	7	20	38	49	37	34	39	30	12	—	279	19	7	27	30	19	13	10	12	10	5	—	152	431				
Ügyvéd, -segéd, -jelölt	1	2	2	7	22	20	12	11	4	8	—	89	3	2	6	5	4	2	7	2	4	4	—	39	128				
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.	5	9	6	12	21	6	10	13	8	8	—	98	8	7	22	15	17	22	23	32	24	22	—	192	290				
Középiskolai tanár.	4	—	2	4	7	9	5	9	5	3	—	48	1	4	2	5	4	3	1	1	1	—	—	22	70				
Népiskolai tanító.	59	17	52	79	84	57	80	70	53	51	—	545	43	23	76	119	71	71	43	38	30	26	—	541	1.086				
Pap, szerzetes, stb. ...	15	11	22	34	34	24	15	33	37	37	—	262	9	21	40	48	37	25	17	22	24	25	—	268	530				
Egyéb közszolgálat.	8	5	13	33	28	24	17	30	19	15	—	192	9	10	20	20	27	24	8	13	11	17	—	165	357				
b) Díjnok.	8	9	33	54	36	22	15	30	23	4	—	234	11	4	18	17	10	10	4	4	4	5	—	87	321				
c) Szolga.	85	56	25	42	50	74	77	164	145	120	—	888	98	84	99	92	136	91	71	81	54	30	—	845	1.683				
III. Összesen.	212	127	193	341	378	329	264	482	378	294	—	2.998	216	192	358	390	365	291	215	216	176	155	—	2.574	5.572				
IV. Véderő.																													
Tisztek és tisztviselők	2	1	1	3	9	4	3	9	7	6	—	39	2	1	3	4	4	2	2	—	1	1	—	20	50				
Altisztek.	19	3	2	18	21	32	15	13	12	6	—	141	14	3	11	41	26	9	6	1	2	—	—	113	254				
Legénység.	—	1	1	105	28	11	1	1	1	—	—	149	2	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	5	154			
IV. Összesen.	21	5	4	126	58	47	19	17	20	12	—	329	18	5	14	45	31	12	8	1	3	1	—	138	467				
V. Különb. napsz.	542	252	392	471	334	307	292	709	814	693	—	4.806	548	472	564	548	506	375	331	663	678	687	—	5.372	10.178				
VI. Házi cseléd.	210	43	29	38	29	9	23	34	19	23	—	457	199	169	903	702	340	177	115	153	113	67	—	2.943	3.400				
VII. Egyéb foglalk.	418	211	197	354	204	142	135	283	277	379	—	2.501	345	276	271	199	198	121	144	327	421	719	—	3.072	5.573				
Mindössze.	13.477	7.314	10.428	12.559	9.943	8.029	7.423	16.155	20.587	19.080	—	125.447	13.631	13.543	16.271	16.132	13.341	10.503	8.402	14.076	16.422	14.906	—	130.337	283.794				
I. Östermelés.																													
A) Mezőgazdaság és kertészet.																													
Nagybirtokos.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2			
Középbirtokos.	1	1	1	—	1	3	4	1	1	3	—	16	—	1	1	2	1	—	—	—	1	3	—	—	9	25			
Haszonbérlet.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	2			
Kisbirtokos (kisbérlet)	3	—	1	1	—	1	1	3	—	—	—	10	1	1	2	2	1	2	1	1	1	—	—	12	22				
Kisbirtokos-napsz.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Részes földműves.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Majoros, juhnyesztő	6	—	—	1	—	1	—	—	3	6	—	17	12	1	3	1	2	2	2	3	3	1	—	30	47				
Gazdasági tisztviselő.	—	—	—	1	2	—	1	—	1	2	—	7	—	1	1	1	1	—	1	—	—	—	—	—	6	13			
Gazdasági cseléd.	3	—	5	2	1	—	1	—	5	1	—	13	1	1	3	1	1	1	2	1	—	—	—	11	29				
Mezőgazd, munkás.	11	4	18	28	16	15	20	21	12	11	—	151	8	5	13	11	12	13	10	5	5	5	—	87	238				
Önálló kertész.	1	—	1	1	1	1	—	1	—	3	—	9	—	1	5	1	—	—	1	1	—	2	—	11	20				
Kertészsegéd.	2	1	2	4	4	3	—	2	8	1	—	27	3	3	1	2	2	—	—	—	2	—	—	13	40				
B) Erdészet.																													
Tisztviselő.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Segédszemélyzet.	—	—	—	4	1	1	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	7			
C) Egyéb östermelés.																													
Önálló és s.-családtag	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3			
Segédszemélyzet.	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3			
I. Összesen.	28	6	24	42	26	25	27	31	30	28	—	267	26	14	30	21	21	19	17	11	13	12	—	184	451				
II. Bányászat, ipar és forgalom.																													
A) Bányászat.																													
Önálló.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Tisztviselő.	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2	4			
Segédszemélyzet.	2	—	—	2	1	1	1	2	—	—	—	9	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	12			
A) Összesen.	2	—	—	2	1	1	1	3	1	—	—	11	1	—	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	5	16			

Budapest székesfőváros.

Keresők és eltartottak együtt.

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő												Fi és nő együtt				
	7 éven aluli	éves										80 éven felüli	ismeretlen korú	Összesen	7 éven aluli	éves										80 éven felüli	ismeretlen korú	Összesen	
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	14	15-19					20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26				
B) Ipar.																													
Asztalos, ács, stb....	59	10	50	63	72	54	52	98	69	34	—	567	46	21	12	25	21	32	25	21	13	9	—	225	79				
Borbély és fodrász...	19	6	16	22	29	29	17	12	9	1	—	160	24	4	7	12	10	8	10	4	1	1	—	81	24				
Czépész és csizmadia.	20	7	32	60	53	29	10	46	43	28	—	343	26	7	10	14	22	12	18	18	3	6	—	144	487				
Korcsmáros, stb....	26	5	14	39	48	51	41	84	41	19	—	365	34	8	15	17	21	14	11	14	7	7	—	145	516				
Kovács, lakatos, stb..	88	9	113	139	101	66	65	84	47	21	—	733	83	17	23	42	54	30	20	24	10	8	—	317	1.050				
Kőműves.....	32	4	9	13	20	19	31	60	30	17	—	236	20	5	10	11	8	6	5	13	4	4	—	86	321				
Könyv- és könyvmd..	27	5	13	39	37	34	16	22	11	3	—	207	26	2	28	26	17	8	8	19	1	2	—	130	337				
Mészáros és hentes..	10	—	7	5	12	5	9	26	11	6	—	91	12	4	8	6	8	9	6	2	5	—	—	60	151				
Molnár.....	13	1	3	4	4	2	11	15	21	4	—	81	9	4	5	2	1	5	4	4	—	—	—	36	117				
Pék.....	7	2	7	11	12	9	14	15	11	2	—	90	10	2	3	2	3	1	7	1	1	—	—	30	120				
Szabó, varrónő, stb..	50	9	40	54	52	32	26	46	18	25	—	352	50	22	132	130	73	62	36	40	30	27	—	602	1.054				
Szűcs.....	1	1	2	2	2	3	—	—	1	3	—	15	—	1	2	1	1	—	—	2	1	1	—	9	24				
Takács, posztószövő.	—	1	2	—	—	—	2	3	1	1	—	10	2	1	2	2	1	—	—	1	1	—	—	10	20				
Egyéb iparágak.....	251	38	155	209	167	174	185	265	214	70	—	1.734	251	87	185	179	151	111	86	106	73	50	—	1.279	3.013				
Tisztviselők.....	31	2	18	29	31	10	13	26	17	8	—	190	14	3	13	17	15	8	8	8	2	5	—	93	283				
B) Összesen.....	634	106	481	689	640	517	517	805	544	243	—	5.176	607	188	464	436	407	303	245	270	156	119	—	3.250	8.426				
C) Kereskedelem.																													
Önálló.....	39	13	17	13	20	31	38	56	62	48	—	337	51	20	21	25	12	35	18	23	25	28	—	258	595				
Tisztviselő.....	24	3	26	47	41	41	51	53	25	17	—	313	11	11	42	45	21	21	9	8	11	6	—	185	498				
Segédzemélyzet.....	35	9	50	70	69	47	41	73	54	16	—	470	45	18	26	31	30	24	19	27	15	12	—	247	717				
C) Összesen.....	98	30	93	136	130	119	110	182	141	81	—	1.120	107	49	89	101	63	80	46	58	51	46	—	690	1.810				
D) Közlekedés.																													
Önálló.....	5	1	2	2	—	5	4	11	11	11	—	52	8	2	2	4	1	6	1	3	1	2	—	30	82				
Vasúti tisztviselő.....	2	1	2	7	3	4	3	10	3	5	—	43	1	11	3	5	4	5	1	3	2	4	—	39	85				
Posta-, távirdatisztv..	6	—	2	5	5	3	2	1	5	3	—	33	5	2	1	8	5	4	4	6	1	1	—	37	69				
Egyéb tisztviselő.....	—	—	2	3	3	—	—	3	4	—	—	15	—	—	1	—	3	1	1	2	1	—	—	9	24				
Díjnok.....	—	—	2	5	3	—	—	2	—	—	—	12	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	3	15				
Vasúti szolga, stb....	27	10	14	19	30	22	22	23	25	10	—	202	29	13	16	16	27	29	15	9	6	2	—	162	364				
Posta- stb. szolga....	18	8	5	7	5	6	8	19	8	1	—	85	13	7	7	8	8	7	6	8	—	1	—	65	150				
Egyéb segédzem.	34	4	12	15	45	22	50	73	37	25	—	317	36	11	10	12	12	16	11	17	5	6	—	136	453				
D) Összesen.....	92	24	41	63	94	62	89	142	99	55	—	761	92	46	40	54	61	69	39	43	16	16	—	431	1.242				
II. Összesen.....	826	160	615	890	865	699	717	1.132	785	379	—	7.068	807	283	593	643	531	458	330	377	223	181	—	4.426	11.494				
III. Közszolgálat.																													
a) Önállók, tisztv.																													
Állami tisztviselő....	9	3	1	10	9	9	8	15	25	16	—	105	10	6	8	7	8	7	6	9	3	6	—	70	175				
Megyei, városi tisztv..	2	—	3	4	2	6	4	7	1	4	—	33	6	3	3	2	3	2	1	3	—	2	—	25	58				
Községi tisztviselő....	—	1	—	3	1	4	1	4	3	—	—	17	—	—	—	2	1	—	—	1	—	—	—	4	21				
Ügyvéd-, segéd-, jelölt	2	—	1	3	8	7	4	4	1	1	—	31	2	—	1	2	—	1	1	—	1	2	—	10	41				
Orvos, gyógyszerész	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
és szülésznő.....	3	1	3	6	6	5	3	4	—	2	—	33	3	1	1	—	1	—	2	—	2	—	—	13	46				
Középiskolai tanár....	1	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	4	—	—	—	1	3	1	—	—	—	—	—	5	9				
Népiiskolai tanító....	2	4	2	7	4	3	2	4	1	3	—	32	1	2	6	6	8	4	2	5	4	1	—	39	71				
Pap, szerzetes stb....	3	—	1	2	1	2	1	11	2	1	—	24	—	—	4	8	15	15	5	3	3	1	—	54	78				
Egyéb közszolgálat..	18	2	9	16	14	8	10	4	13	8	—	102	14	8	13	17	19	12	9	9	6	5	—	112	214				
b) Díjnok.....	1	—	6	6	10	6	5	2	—	—	—	86	—	—	—	3	—	1	—	1	1	—	—	6	42				
c) Szolga.....	28	17	10	9	17	21	19	39	42	15	—	217	38	17	16	19	29	16	15	16	7	11	—	184	401				
III. Összesen.....	69	28	36	66	74	71	58	94	88	50	—	634	74	37	52	67	87	59	41	50	25	30	—	522	1.156				
IV. Véderő.																													
Tisztek és tisztviselők	1	1	2	6	3	1	1	4	2	3	—	24	—	2	1	1	—	1	1	1	—	1	—	8	32				
Altisztek.....	3	1	1	4	5	3	2	3	1	1	—	24	2	1	1	1	6	—	—	—	—	—	—	11	35				
Legénység.....	—	—	2	40	5	—	—	—	—	1	—	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48				
IV. Összesen.....	4	2	5	50	13	4	3	7	3	4	1	96	2	3	2	2	6	1	1	1	—	1	—	19	115				
V. Különb. napsz.																													
142	37	62	78	73	92	108	278	133	95	—	—	1.148	145	58	43	57	52	56	63	90	54	58	—	676	1.824				
VI. Házi család.....	92	3	1	3	1	3	—	1	—	—	—	109	71	21	104	118	104	55	33	29	25	20	—	580	689				
VII. Egyéb foglalk.	47	23	58	27	29	29	32	57	59	89	2	452	45	26	46	74	60	50	48	73	79	138	—	645	1.096				
Mindössze....	1.208	244	801	1.155	1.031	923	945	1.599	1.149	645	3	9.774	1.170	442	870	962	861	682	533	638	419	440	—	7.051	16.825				

Tj. városok összesen (Budapesttel együtt).

Magyarország.

Keresők és eltartottak együtt.

Foglalkozások megnevezése	Fi													Nő													Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismertelen korú összesen	7 éven aluli	éves									60 éven felüli ismertelen korú összesen					
		7-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	15-19			20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
B) Ipar.																											
Asztalos, ács, stb....	408	154	408	594	425	369	364	576	555	411	1	4.265	384	218	262	341	359	282	180	223	151	142	—	2.542	6.907		
Borbély és fodrász...	50	26	193	204	200	129	91	77	46	17	—	1.033	69	25	36	72	66	47	24	23	9	9	—	390	1.413		
Czipész és csizmadia.	295	159	619	722	486	313	260	519	500	288	—	4.161	232	196	214	296	288	176	180	195	124	121	—	2.072	6.233		
Korcsmáros, stb....	117	48	94	136	159	159	162	302	217	109	—	1.508	127	61	140	117	144	85	69	91	68	68	—	970	2.473		
Kovács, lakatos, stb..	384	140	697	795	486	375	343	519	403	249	1	4.392	391	231	247	331	331	254	167	220	146	110	—	2.478	6.870		
Kőműves.....	283	96	217	301	238	251	251	447	302	201	—	2.587	307	141	149	217	213	152	118	130	106	105	—	1.638	4.223		
Könyv- és könyvnyomd.	47	8	45	106	65	57	37	38	26	8	—	437	47	9	56	47	34	20	17	16	3	4	—	253	690		
Mészáros és hentes...	54	26	55	80	71	70	56	117	82	60	—	671	60	32	53	66	61	41	30	26	25	20	—	413	1.084		
Molnár.....	92	34	50	86	54	66	71	166	161	129	—	909	69	56	68	72	73	43	58	66	47	34	—	586	1.495		
Pék.....	40	16	36	56	59	28	40	67	49	22	—	413	28	16	25	22	28	24	25	27	20	6	—	221	634		
Szabó, varrónő, stb..	187	70	381	457	301	208	159	232	166	145	—	2.308	208	117	556	604	379	273	178	190	109	103	—	2.717	5.023		
Szűcs.....	14	7	24	24	23	10	25	14	38	40	—	222	7	13	18	20	18	9	4	13	11	8	—	121	340		
Takács, posztószövő.	44	22	39	28	26	17	19	55	62	53	—	365	60	40	192	105	38	39	25	36	24	30	—	589	954		
Egyéb iparágak.....	1.295	380	927	1.098	932	786	808	1.412	1.121	615	—	9.369	1.244	683	1.160	1.126	869	676	533	706	445	263	—	7.805	17.174		
Tisztviselők.....	48	7	29	79	70	45	36	53	27	17	—	411	25	12	32	53	39	27	26	19	8	9	—	250	661		
B) Összesen.....	3.358	1.193	3.814	4.766	3.595	2.889	2.720	4.594	3.755	2.364	—	23.050	3.308	1.830	3.207	3.489	2.990	2.148	1.634	1.981	1.296	1.132	—	23.035	56.085		
C) Kereskedelem.																											
Önálló.....	213	113	120	96	128	177	178	318	325	270	—	1.938	219	170	189	230	154	164	108	189	161	189	—	1.763	3.701		
Tisztviselő.....	50	16	55	129	122	76	69	97	63	33	—	710	27	24	83	97	61	42	23	25	22	16	—	420	1.130		
Segédzemélyzet.....	136	39	333	374	248	170	103	177	116	39	—	1.735	124	57	106	117	126	80	59	84	54	40	—	847	2.583		
C) Összesen.....	399	168	508	599	498	423	350	592	504	342	—	4.383	370	251	378	434	341	286	190	298	237	245	—	3.030	7.413		
D) Közlekedés.																											
Önálló.....	42	20	15	15	18	37	31	92	99	54	—	423	67	41	47	43	35	48	20	36	21	23	—	381	804		
Vasúti tisztviselő....	18	7	13	25	19	16	15	49	24	17	—	193	18	22	15	27	25	23	12	15	10	13	—	180	378		
Posta-, táviratbizt.	14	—	18	31	20	19	19	20	21	17	—	179	7	9	18	51	34	20	15	24	8	10	—	196	375		
Egyéb tisztviselő.....	2	2	4	5	7	2	1	7	11	4	—	43	7	1	6	2	5	6	2	4	1	1	—	35	80		
Díjnok.....	—	—	3	19	10	1	—	2	—	—	—	36	1	1	1	3	4	3	1	—	—	—	—	—	15	51	
Vasúti szolga stb....	335	98	127	223	242	233	194	311	229	118	—	2.110	347	209	232	357	392	252	165	179	85	72	—	2.284	4.394		
Posta- stb. szolga....	46	24	28	27	27	28	35	52	42	16	—	325	45	31	23	40	41	33	15	21	14	10	—	273	598		
Egyéb segédzem....	100	27	33	57	73	62	88	176	133	83	—	832	93	59	42	56	59	36	40	49	29	24	—	493	1.335		
D) Összesen.....	552	178	241	402	416	398	333	709	559	310	—	4.148	585	373	384	579	595	421	276	322	169	153	—	3.857	8.005		
II. Összesen.....	4.607	1.674	4.759	5.988	4.660	3.840	3.611	6.312	5.221	3.202	—	24.376	4.557	2.650	4.103	4.694	4.101	2.996	2.194	2.732	1.801	1.618	—	31.443	75.319		
III. Közfoglalkoztat.																											
a) Önálló, tisztv.																											
Állami tisztviselő....	26	10	18	48	45	55	49	81	78	43	—	453	23	25	35	33	42	34	31	23	13	15	—	273	726		
Megyei, városi tisztv.	11	10	15	31	26	29	30	49	29	28	—	265	15	17	38	23	22	17	12	18	5	11	—	178	436		
Községi tisztviselő....	13	9	20	48	54	46	39	40	38	13	—	329	21	8	23	33	22	13	10	15	10	5	—	165	494		
Ügyvéd, segéd, jelölt	4	3	3	12	41	33	18	19	6	11	—	150	7	3	11	9	5	6	10	4	5	8	—	68	218		
Orvos, gyógyszerész és szülésznő.....	8	11	10	24	32	13	16	24	9	12	—	150	12	8	25	18	21	22	25	38	26	29	—	224	583		
Középiskolai tanár....	6	1	4	6	12	9	7	11	6	4	—	66	1	5	3	7	9	5	2	2	2	—	—	36	102		
Népiskolai tanító.....	56	22	61	98	97	65	36	80	59	60	—	634	46	32	89	138	89	84	50	39	42	30	—	639	1.273		
Pap, szerzetes stb....	19	11	25	43	38	32	18	47	40	40	—	313	9	21	44	71	73	56	29	32	29	29	—	393	706		
Egyéb közfoglalkoztat.	33	10	28	57	52	41	45	48	39	37	—	390	31	18	44	59	57	45	22	28	18	25	—	347	737		
b) Díjnok.....	11	9	53	84	70	44	24	46	31	9	—	381	14	4	23	32	13	12	6	7	6	8	—	195	506		
c) Szolga.....	159	87	42	64	82	118	121	276	241	174	—	1.364	179	130	148	151	196	136	108	124	70	63	—	1.305	2.689		
III. Összesen.....	346	183	279	515	549	435	403	730	576	431	—	4.497	357	271	488	574	549	430	305	330	226	223	—	3.753	8.250		
IV. Véderő.																											
Tisztek és tisztviselők	4	2	5	11	14	9	8	10	11	14	—	88	3	3	5	9	5	5	4	3	1	2	—	40	123		
Altisztek.....	35	4	4	32	37	44	22	22	16	11	—	227	25	8	15	50	39	18	7	2	4	—	—	168	395		
Legénység.....	—	1	4	229	41	17	2	1	1	—	—	297	3	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	6	303	
IV. Összesen.....	39	7	13	272	92	70	32	33	28	25	—	612	31	12	20	59	45	24	11	5	5	2	—	214	826		
V. Különb. napsz.	769	332	504	633	486	492	490	1.179	1.167	910	—	6.962	812	616	698	697	660	512	467	872	836	809	—	6.979	13.941		
VI. Házi cseléd.....	359	61	40	47	38	14	25	38	24	27	—	673	313	217	1.146	976	518	269	172	220	163	101	—	4.095	4.768		
VII. Egyéb foglalk.	726	317	326	348	283	212	209	429	403	544	—	3.803	590	393	411	377	329	282	243	498	620	1.028	—	4.772	8.575		
Mindössze.....	16.122</																										

K

Keresők és eltartottak együtt.

Foglalkozások megnevezése	Fi												Nő													Fi és nő együtt	
	7 éven aluli	éves										60 éven feletti ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves										60 éven feletti ismeretlen korú		összesen
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11				12	13	14	15	16	17	18	19	20	21			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
Vasúti szolga, stb....	39	8	10	10	13	11	22	25	14	10	1	163	28	15	15	13	17	7	10	9	7	7	—	123	291		
Posta- stb. szolga....	10	1	1	1	4	4	2	5	3	—	—	31	6	2	2	3	1	1	2	2	1	—	—	22	53		
Egyéb segédszem....	26	6	5	4	6	8	5	11	22	10	—	103	18	10	6	1	2	8	4	4	2	9	—	64	167		
D) Összesen....	80	18	19	19	28	29	38	62	60	28	2	382	62	33	31	21	32	23	17	13	12	20	—	269	651		
II. Összesen....	471	125	332	463	458	355	427	698	527	359	1	4.216	435	331	274	239	248	166	136	183	175	210	—	2.396	6.612		
III. Községi szolgálat.																											
a) Önálló, tisztv.																											
Állami tisztviselő....	3	4	1	7	10	18	10	21	17	10	—	101	5	5	7	—	3	5	4	5	4	6	—	44	145		
Megyei, városi tisztv.	1	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	6	1	—	—	—	2	1	1	1	1	—	—	7	13		
Községi tisztviselő....	5	2	2	1	7	7	8	13	7	4	—	56	2	1	4	5	3	—	—	3	1	—	—	19	76		
Ügyvéd, -segéd, -jelölt	1	—	—	—	1	4	1	2	4	—	—	13	1	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	4	17	
Orvos, gyógyszerész és szülésznő....	—	1	2	1	1	1	2	3	1	1	—	13	3	—	3	5	1	6	6	3	4	—	—	31	44		
Középiskolai tanár....	3	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	16	2	2	2	1	1	—	2	1	—	—	—	13	29		
Népiskolai tanító....	7	4	3	5	9	14	4	10	6	2	—	64	7	6	10	11	12	7	10	5	7	8	—	83	147		
Pap, szerzetes, stb....	—	—	2	1	4	5	3	10	4	6	—	35	—	1	8	32	32	21	15	15	9	7	—	140	175		
Egyéb közszolgálat....	7	—	1	—	9	8	9	10	7	4	—	55	2	4	3	4	2	5	3	—	5	2	—	30	86		
b) Díjnok....	6	1	20	22	22	22	19	30	9	7	—	164	11	4	4	5	5	3	—	4	4	2	—	42	206		
c) Szolga....	23	5	4	10	18	15	13	36	25	7	—	156	27	16	12	8	9	9	4	6	8	4	—	103	259		
III. Összesen....	56	17	35	48	86	106	71	136	83	41	—	679	61	39	54	72	70	59	43	44	44	30	—	516	1.195		
IV. Véderő.																											
Tisztek és tisztviselők	1	—	—	—	4	2	—	3	2	—	—	12	2	2	1	1	1	—	—	—	1	1	—	9	21		
Altisztek....	4	—	2	8	11	9	5	1	3	—	—	43	4	3	5	2	5	—	4	—	2	—	—	25	68		
Legénység....	1	—	—	43	13	2	—	—	—	—	—	59	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	62		
IV. Összesen....	6	—	2	51	28	13	5	4	5	—	—	114	8	5	6	4	6	—	4	—	3	1	—	37	151		
V. Különb. napsz....	82	25	41	65	62	64	49	133	150	114	—	785	84	37	41	49	50	34	32	42	67	57	—	493	1.278		
VI. Házi cseléd....	33	3	4	4	6	5	2	2	6	5	—	70	29	10	67	75	42	22	21	33	19	19	—	339	409		
VII. Egyéb foglalk....	95	34	37	42	45	26	36	78	102	129	2	626	115	69	78	63	86	37	50	80	130	183	2	893	1.519		
Mindössze....	4.028	1.633	1.899	2.303	2.141	1.733	1.637	3.180	3.347	4.038	13	25.005	4.300	2.355	3.222	3.191	2.855	2.277	1.744	2.493	3.411	3.417	3	30.358	58.596		
I. Östermelés.																											
A) Mezőgazdaság és kertészet.																											
Nagybirtokos....	2	3	3	7	2	1	1	3	6	—	—	29	2	1	2	2	2	1	1	1	4	2	—	13	47		
Középbirtokos....	14	16	27	17	9	13	9	24	32	36	—	197	20	27	27	26	10	12	15	20	23	17	—	213	410		
Haszonbérlet....	6	2	3	1	2	3	1	6	7	—	—	31	9	4	4	2	7	4	4	5	4	—	—	43	74		
Kisbirtokos (kisbérlet)	6458	4184	3727	4030	3602	3237	3014	7090	10035	11222	9	57.324	6077	7006	8827	7726	6695	5312	4355	8020	9878	9098	—	473.607	130091		
Kisbirtokos-napsz....	606	378	250	308	254	257	267	668	971	939	—	4.935	613	724	725	635	562	451	397	775	933	808	—	6.696	11.634		
Részes földműves....	17	9	10	9	7	7	6	14	26	27	—	182	17	19	26	12	19	20	10	13	19	19	—	175	307		
Majoros, juhtenyésztő	7	2	1	1	1	8	2	5	6	9	—	37	15	3	6	4	8	4	3	5	4	3	—	50	87		
Gazdasági tisztviselő.	14	2	9	15	15	13	8	12	12	16	—	116	8	11	15	19	11	9	3	6	5	4	—	91	207		
Gazdasági cseléd....	1.074	557	506	438	800	281	270	706	774	633	1	5.600	1.125	933	630	627	657	573	600	690	609	469	—	6.818	12.413		
Mezőgazd. munkás....	4248	2385	3304	4288	3331	2320	2.101	4490	6.152	5964	1.36	50.000	4497	4326	4936	5.110	4324	3.170	2.401	4.041	5327	4632	—	942.700	31.356		
Önálló kertész....	17	5	3	3	6	9	5	23	22	20	—	113	18	9	14	21	10	8	13	14	6	7	—	120	293		
Kertészsegéd....	16	5	11	17	15	16	4	16	22	11	—	133	8	12	11	9	10	11	3	4	9	5	—	82	215		
B) Erdészet.																											
Tisztviselő....	7	3	2	6	6	5	4	15	5	5	—	58	3	9	2	4	3	4	3	7	1	4	—	40	98		
Segédszemélyzet....	110	50	64	63	68	43	45	98	174	138	—	853	109	65	77	64	67	56	47	80	85	72	—	792	1.575		
C) Egyéb östermelés.																											
Önálló és s.-családtag	1	2	4	2	2	4	2	12	10	13	—	52	2	2	10	2	1	4	2	2	4	3	—	32	84		
Segédszemélyzet....	4	—	2	5	2	3	3	4	6	—	—	29	1	—	2	1	2	—	2	—	1	2	—	11	40		
I. Összesen....	12601	7603	7956	9216	7692	6263	5742	13190	18972	19039	11	108.232	13.124	13.151	15.334	14.265	12.369	9.639	7.759	13.685	16.912	15.205	6	131.479	239.711		
II. Bányászat, ipar és forgalom.																											
A) Bányászat.																											
Önálló....	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	4	—	1	—	1	—	2	2	—	1	—	—	7	11		
Tisztviselő....	2	3	3	4	4	5	5	5	7	—	—	35	3	1	4	4	1	3	1	3	1	—	—	21	59		
Segédszemélyzet....	303	133	193	217	150	120	154	410	396	186	—	2.277	292	178	130	184	176	136	92	129	97	91	—	1.503	3.782		
A) Összesen....	305	136	196	225	154	124	159	421	403	186	—	2.319	295	180	134	189	177	141	95	132	99	91	—	1.533	3.852		

Magyarbirtokalom.

Keresők és eltartottak együtt.

Foglalkozások megnevezése	Fi													Nő													Fi és nő együtt
	7 éven aluli	éves										60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	7 éven aluli	éves										60 éven felüli ismeretlen korú	összesen	
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11				12	13	14	15	16	17	18	19	20	21			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
B) Ipar.																											
Asztalos, ács, stb.	444	160	441	649	470	414	406	647	617	463	1	4.714	425	243	274	354	378	296	189	238	169	165	—	2.721	7.431		
Borbély és fodrász....	58	29	217	229	227	148	106	95	56	17	—	1.188	78	30	59	79	78	53	27	24	10	11	—	424	1.601		
Czipész és czizmadia.	526	166	642	759	531	333	298	579	535	316	—	4.478	301	216	226	307	298	184	188	203	128	136	—	2.187	6.602		
Korcsmáros, stb.	135	54	107	147	174	178	180	247	245	122	—	1.683	146	74	156	125	154	95	74	102	89	81	—	1.090	2.785		
Kovács, lakatos, stb.	427	149	736	840	542	406	583	573	444	289	1	4.793	422	258	267	345	390	258	177	233	168	130	—	2.638	7.431		
Kőműves	311	105	228	332	269	278	274	491	330	224	—	2.841	342	158	162	237	230	158	124	131	109	114	—	1.745	4.580		
Könyv- és könyvmd.	51	8	51	115	69	60	42	44	26	9	—	475	57	9	62	52	36	21	17	21	5	6	—	289	761		
Mészáros és hentes ..	61	20	59	84	84	76	74	139	91	66	—	759	66	40	55	72	65	44	31	30	25	23	—	454	1.219		
Molnár	98	28	54	91	64	72	85	198	181	143	—	1.024	81	71	74	77	81	61	78	50	39	—	654	1.678			
Pék	50	16	40	65	60	34	48	70	59	26	—	493	58	18	27	23	33	26	25	29	23	8	—	250	745		
Szabó, varrónő, stb.	212	70	401	487	329	233	184	267	196	163	—	2.545	235	184	602	653	417	304	199	237	137	119	—	3.037	5.575		
Szűcs	21	7	24	26	25	20	31	19	43	43	—	259	14	15	20	22	20	9	4	16	14	9	—	143	402		
Tálcás, posztószövő.	44	22	30	29	26	18	21	57	64	56	—	376	64	41	193	105	40	40	26	37	24	81	—	600	976		
Egyéb iparágak	1.418	420	1.003	1.204	1.046	835	904	1.555	1.235	690	—	10.336	1.348	790	1.230	1.187	933	712	570	754	488	418	—	8.431	18.767		
Tisztviselők	51	7	29	82	70	47	38	53	28	17	—	423	30	14	32	53	39	27	27	21	9	10	—	262	684		
B) Összesen	3707	1.283	4.080	5.139	3.978	3.174	3.074	5.144	4.156	2.652	2	36.389	3.647	2.111	3.419	3.681	3.172	2.275	1.738	2.129	1.441	1.300	—	24.918	61.307		
C) Kereskedelem.																											
Önálló	236	123	126	105	146	199	197	369	374	508	—	2.185	232	190	210	236	174	171	119	197	175	204	—	1.908	4.091		
Tisztviselő	59	17	57	141	131	82	79	112	74	34	—	780	34	32	87	103	93	46	24	26	24	10	—	457	1.243		
Segédszemélyzet	189	44	379	420	265	179	168	195	132	43	—	1.886	137	62	112	122	131	85	61	87	56	44	—	897	2.782		
C) Összesen	434	184	555	666	542	460	384	674	570	385	—	4.855	403	284	409	460	366	302	204	313	255	264	—	3.262	8.116		
D) Közhatal.																											
Önálló	45	21	15	15	19	37	34	100	108	58	—	452	71	42	48	44	36	50	21	37	21	24	—	394	846		
Vasúti tisztviselő	13	7	14	26	20	17	17	54	25	19	—	212	20	23	17	27	29	25	12	16	10	13	—	192	404		
Posta-, táviratbizt.	13	—	20	34	21	23	22	25	27	19	—	208	8	12	23	53	39	22	16	25	9	11	—	218	426		
Egyéb tisztviselő	3	4	4	5	7	3	2	10	16	4	—	58	10	9	6	5	5	7	2	4	1	2	—	42	100		
Díjnok	—	—	2	19	10	1	2	—	1	—	—	36	1	1	1	4	3	1	—	1	—	1	—	—	10	59	
Vasúti szolga stb.	374	100	137	233	355	244	210	336	243	123	1	2.275	375	224	247	370	409	250	175	182	92	79	—	2.412	4.635		
Posta- stb. szolga.	50	25	29	28	31	32	37	57	45	10	—	350	51	33	25	42	44	34	10	23	16	11	—	395	651		
Egyéb segédszem.	120	33	35	61	79	70	94	187	155	93	—	935	111	69	48	67	61	44	50	53	31	33	—	557	1.492		
D) Összesen	632	196	260	421	444	427	421	771	619	338	1	4.536	641	406	415	600	627	444	293	340	181	173	—	4.126	8.656		
II. Összesen	5078	1.799	5.097	5.451	5.118	4.195	4.038	7.010	5745	3.561	5	38.092	4.992	2.931	4.377	4.930	4.349	3.162	2.330	2.914	1.976	1.828	—	33.834	81.931		
III. Közhatal.																											
a) Önálló, tisztv.																											
Állami tisztviselő	29	14	19	55	55	73	59	102	95	53	—	554	27	30	42	33	45	39	55	28	17	21	—	317	871		
Megyei, városi tisztv.	12	10	15	31	26	31	31	49	31	23	—	264	16	17	36	23	24	18	13	19	6	11	—	185	449		
Községi tisztviselő ..	15	11	22	49	61	53	47	62	45	17	—	338	23	9	32	38	25	13	10	15	11	5	—	184	569		
Ügyvéd-, segéd-, jelöl.	5	2	3	12	42	37	19	21	10	11	—	165	8	3	12	9	5	7	10	4	5	9	—	72	235		
Orvos, gyógyszerész és szülésznő	8	12	12	25	35	14	18	27	10	13	—	173	15	8	25	23	22	28	31	41	30	29	—	255	427		
Középiskolai tanár.	9	1	4	7	17	13	8	12	7	4	—	81	3	7	5	9	10	6	2	4	3	—	—	42	131		
Népiszkolai tanító ..	63	26	64	108	100	79	40	90	65	62	—	695	53	38	99	149	101	91	60	44	49	38	—	729	1.420		
Pap, szerzetes stb.	19	11	27	44	42	37	21	57	44	40	—	348	9	22	52	103	105	77	44	47	38	30	—	534	881		
Egyéb közhatal	40	10	29	57	61	49	54	58	46	41	—	445	38	22	47	63	59	50	25	28	23	27	—	577	822		
b) Díjnok	17	10	73	106	92	72	48	76	40	16	—	542	25	8	27	37	18	15	6	11	10	10	—	167	712		
c) Szolga	182	92	46	74	100	133	134	312	266	181	—	1.520	206	146	160	150	205	145	112	130	78	67	—	1.408	2.935		
III. Összesen	402	206	314	563	635	591	474	866	659	472	—	5.176	418	310	542	646	619	489	348	374	270	255	—	4.268	9.446		
IV. Véderő.																											
Tisztek és tisztviselők	5	2	4	11	15	11	5	13	13	14	—	100	5	5	6	10	6	5	4	5	5	—	—	40	149		
Áltisztek	59	4	6	40	48	55	27	23	10	11	—	270	29	11	20	52	44	18	11	2	6	—	—	198	463		
Legénység	1	1	4	272	54	19	2	1	1	—	1	356	5	1	—	1	1	1	—	—	—	—	—	9	565		
IV. Összesen	45	7	15	323	120	85	37	37	33	25	1	726	39	17	26	63	51	24	15	5	5	—	—	251	927		
V. Különb. napoz.																											
V. Különb. napoz.	851	357	545	698	545	556	539	1.312	1.317	1.024	—	7.741	896	653	739	746	710	546	499	915	903	866	—	7.472	15.219		
VI. Házai család	392	64	44	51	44	19	27	40	30	32	—	743	342	227	1.213	1.051	560	291	195	256	182	120	—	4.435	5.177		
VII. Egyéb foglalk.	821	351	363	390	328	238	245	502	505	673	5	4.429	705	462	489	440	415	319	293	578	750	1.211	—	5.665	10.094		
Mindössze	20.193	10.331	14.328	17.632	14.485	11.947	11.162	22.927	22.206	24.824	23	175.142	20.516	17.801	22.727	22.141	19.033	14.470	11.437	13.753	11.001	19.456	9	187.408	382.554		

16. A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen	arány		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen	arány		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen	arány
	években					években					években			
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Magyarország.														
a) Duna jobb partja.														
Baranya vm.														
1. Baranyavári j.														
Albertfalu	29	16	45	2.3	Hörnyék	29	9	38	3.7	Herczegszabar	6	8	14	0.9
Baranyabán	60	22	82	2.1	Husztót	8	4	12	3.9	Izsep	41	33	74	3.1
Baranyaszentistván	13	9	22	1.5	Jágónak	73	37	110	6.2	Kisnyárad	18	11	29	3.1
Baranyavár	65	39	104	4.6	Kán	9	6	15	1.3	Kölked	20	17	37	2.6
Bellye	41	12	53	3.0	Kaposszekcső	79	24	103	4.8	Lányesök	74	36	110	3.1
Benge	12	4	16	2.1	Karácsofa	9	—	9	0.9	Liptód	23	10	33	2.2
Bezdek	12	9	21	2.2	Kárász	19	9	28	3.0	Majs	105	46	151	5.2
Bolmány	81	28	109	3.7	Kisbattyán	12	4	16	4.9	Mohács	543	236	779	3.0
Csúza	25	11	36	1.9	Kisbeszterce	17	4	21	5.6	Nagybodolya	45	35	80	4.1
Dárda	108	63	169	3.4	Kisbodolya	7	3	10	3.9	Nagynyárad	69	25	94	3.1
Herczegszentmárton	6	3	9	1.0	Kishajmás	18	11	29	4.0	Némethölly	92	48	140	2.8
Herczegszőlős	64	34	98	2.3	Kishertelend	2	1	3	1.9	Pócsa	4	3	7	1.1
Illocska	18	15	33	3.7	Kisvaszar	27	8	35	4.2	Ráczgörcsöny	15	11	26	2.2
Ivándárda	49	18	67	3.8	Komló	52	31	83	3.7	Ráctöltés	56	26	82	4.4
Jenőfalva	9	2	11	2.0	Kovácsszenája	21	4	25	6.1	Somberek	88	36	124	3.9
Kácsfalva	93	30	123	3.3	Köblény	7	4	11	1.4	Szajk	16	2	18	1.8
Karancs	37	15	52	2.1	Liget	28	24	52	4.9	Udvar	8	6	14	2.8
Keskend	24	9	33	3.5	Mágoos	148	64	212	3.9	Versend	44	14	58	2.0
Kisdárda	11	1	12	2.7	Magyaregregy	63	55	118	5.9	Összesen	1.778	838	2.616	3.7
Kisköszeg	102	44	146	3.6	Magyarhertelend	33	5	38	4.1	4. Pécsi járás.				
Kislippó	25	17	42	5.8	Magyarszék	39	20	59	5.7	Áta	20	7	27	4.8
Kopács	33	16	49	2.8	Mánfa	38	11	49	5.0	Belvárd	25	16	41	3.8
Kő	22	5	27	4.9	Mecsekjánosi	20	10	30	3.6	Birján	17	16	33	3.6
Lapáncsa	10	5	15	2.1	Mecsekpölöske	16	9	25	3.7	Bosta	20	9	29	6.8
Laskafalu	49	23	72	3.2	Mecsekrákos	13	6	19	4.7	Cserkút	8	6	14	2.6
Laskó	68	28	96	3.4	Mecsekszakál	7	7	14	7.5	Egerág	47	28	75	5.0
Lippó	26	18	44	2.7	Mekényes	23	9	32	2.3	Garé	14	10	24	3.6
Lőcs	18	7	25	1.6	Meződ	32	15	47	5.1	Görcsöny	23	16	39	3.3
Magyarbóly	58	21	79	3.6	Nagyhajmás	27	17	44	3.0	Gyöd	13	7	20	2.1
Németmárok	9	12	21	2.3	Németszék	14	6	20	3.6	Háasságy	10	7	17	2.1
Pélmonostor	62	30	92	2.6	Okorvölgy	1	8	9	3.1	Hird	16	4	20	2.2
Sárok	34	13	47	6.4	Orfű	16	5	21	5.8	Hosszúhetény	181	38	319	5.1
Sepse	31	5	36	3.9	Oroszló	19	5	24	3.6	Keménygyadány	6	3	9	3.1
Várdaróc	36	18	54	3.3	Palé	3	—	3	1.0	Keszű	15	13	28	2.9
Villány	77	28	105	2.7	Pécsbuda	13	4	17	2.8	Kisbudmér	10	2	12	2.1
Virágos	6	3	9	1.4	Ráczkozár	39	12	51	2.6	Kisgyula	4	2	7	1.1
Vörösmart	71	28	99	2.9	Sásd	41	24	65	3.8	Kisherend	13	5	18	3.2
Összesen	1.491	663	2.154	2.9	Ságy	12	4	16	2.3	Kiskassa	22	10	32	3.1
2. Hegyháti j.														
Abaliget	29	9	38	3.6	Szalatnak	34	18	52	4.1	Kiskozár	27	13	40	2.1
Ág	23	12	35	3.9	Szárász	4	3	7	1.6	Kisújványa	17	1	18	3.1
Alsómocsolád	35	17	52	4.8	Szászvár	40	31	71	2.6	Kökény	43	18	61	5.0
Bakóca	47	20	67	4.9	Szatina	7	4	11	3.9	Kővágószőlős	32	14	46	4.1
Bános	20	6	26	7.7	Szentkatalin	10	5	15	2.4	Kővágótöttös	18	13	31	4.1
Baranyajenő	38	13	51	4.0	Szopok	13	9	22	5.9	Lothárd	30	9	39	4.1
Baranyaszentgyörgy	27	4	31	2.4	Tarrós	14	7	21	5.3	Magyarsarlós	23	23	46	4.1
Barátúr	6	1	7	1.9	Tekeres	5	1	6	2.5	Magyarürög	16	6	22	3.1
Bikal	40	14	54	3.4	Tékes	29	13	42	4.4	Málom	23	19	35	4.1
Császa	24	16	40	5.0	Tőfü	10	2	12	2.7	Martonfa	17	5	22	4.1
Csikóstöttös	57	32	89	3.9	Tormás	26	15	41	4.0	Mecsekszabolcs	93	53	146	2.1
Egyházbér	14	6	20	4.2	Varga	31	13	44	6.2	Mecsekszentkút	4	2	6	2.1
Felsőegerszeg	6	4	10	2.2	Vásárosdombó	44	29	73	5.8	Misleny	11	2	13	1.3
Felsőmindszent	45	14	59	4.3	Vásznok	16	5	21	5.0	Nagyárpád	13	6	19	1.1
Gerényes	48	17	65	6.2	Vékény	10	3	13	3.1	Nagybudmér	25	11	36	4.1
Godisa	20	5	25	3.7	Összesen	1.833	880	2.763	3.9	Nagykozár	35	28	63	6.1
Gödre	45	23	68	3.9	3. Mohácsi járás.					Németi	26	6	32	5.1
Gödreszentmárton ¹⁾	1	4	5	—	Babarcz	19	22	41	1.8	Ócsárd	26	11	37	4.1
Gyümölcsény	8	6	14	3.6	Bár	21	5	26	2.3	Patacs	31	11	42	3.1
Hegyhátmárcz	15	4	19	2.5	Baranyakislód	51	37	88	3.9	Pécsaranyos	24	5	29	4.1
Hetvehely	18	16	34	3.8	Borjád	39	13	52	3.8	Pécsdevecser	3	6	9	1.1
					Cseledoboka	5	4	9	2.6	Pécsudvard	32	2	34	3.1
					Dályok	104	44	148	5.2	Pellérd	56	24	80	4.1
					Darázs	98	50	148	4.4	Peterd	28	10	38	3.8
					Dunaszekcső	109	46	155	1.8	Pogány	55	37	92	6.1
					Herczegmárok	65	14	79	4.2	Püspökbagád	26	11	37	3.1

1) Gödreszentmárton 1901–1909. évi adatai Baranyaszentgyörgyénél vannak kimutatva.

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	Ezer főre arányított gümőkórban elhaltak száma		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	Ezer főre arányított gümőkórban elhaltak száma		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	Ezer főre arányított gümőkórban elhaltak száma
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Püspökszentlászló.....	4	3	7	4.4	Drávpalkonya.....	31	12	43	4.6	Goricza.....	9	3	12	3.4
Ráczpetre.....	28	20	48	2.4	Drávipiski.....	4	1	5	1.4	Gyűrűfű.....	16	8	24	5.7
Ráczváros.....	5	3	8	1.4	Drávaszabolcs.....	12	11	23	2.4	Hegyszentmárton.....	4	4	8	1.9
Regenye.....	22	14	36	6.6	Drávaszerdahely.....	12	6	18	3.9	Helesfa.....	35	9	44	5.0
Romonya.....	18	0	24	3.6	Egyházasharaszti.....	15	4	19	3.0	Hernádfa.....	10	1	11	3.9
Somogy.....	95	45	140	5.4	Gordisa.....	13	10	23	3.0	Horváthtertelek.....	8	3	11	2.7
Szalánta.....	56	31	87	7.4	Gyűd.....	25	10	35	3.2	Ibafa.....	27	15	42	4.8
Szemely.....	35	8	43	5.3	Harkány.....	14	12	26	2.2	Kacsóta.....	16	4	20	3.1
Szilvás.....	12	6	18	3.9	Hirics.....	27	3	30	2.9	Kákics.....	16	8	24	2.6
Szőke.....	20	9	29	5.0	Ipacsfa.....	14	3	17	2.7	Katád.....	19	10	29	4.1
Szökéd.....	37	27	64	6.8	Ivánbattyán.....	4	6	10	1.6	Kemse.....	9	7	16	2.7
Vasas.....	72	33	105	4.0	Kásád.....	33	15	48	4.2	Kisasszonyfa.....	15	8	23	3.7
Összesen.....	1.597	744	2.341	3.9	Kémes.....	11	9	20	2.1	Kisbicsérd.....	25	9	34	4.2
5. Pécsvárad j.					Kisharsány.....	14	5	19	2.6	Kiscsány.....	13	3	16	2.0
Apátvarasd.....	0	5	5	2.3	Kisjakabfalva.....	9	3	12	1.7	Kisdér.....	9	6	15	3.6
Berkesd.....	78	25	103	5.4	Kisszentmárton.....	5	4	9	1.9	Kispeterd.....	12	9	21	4.1
Ellend.....	19	3	22	3.2	Kistapolca.....	4	5	9	3.0	Kisvarjas.....	10	—	10	4.8
Fazekashoda.....	8	4	12	1.0	Kistótfalu.....	6	5	11	3.0	Korpád.....	9	7	16	5.2
Feked.....	21	4	25	1.9	Kőrös.....	8	9	17	1.7	Magyarmecske.....	19	11	30	3.6
Geresd.....	21	13	34	2.8	Kováshida.....	17	7	24	4.2	Magyarszentiván.....	20	13	33	2.9
Hidas.....	59	40	99	2.6	Lúzsok.....	6	3	9	1.8	Magyartelek.....	12	11	23	3.0
Hidor.....	11	5	16	2.7	Márfa.....	9	7	16	4.0	Marócsa.....	7	4	11	1.8
Himesháza.....	49	15	64	2.8	Matty.....	9	9	18	2.1	Megyefa.....	29	14	43	3.7
Kátoly.....	29	9	38	3.1	Nagyharsány.....	23	10	33	1.6	Mónosokor.....	15	3	18	3.3
Kékesd.....	26	15	41	5.2	Nagyótfalu.....	8	5	13	1.7	Monyorósd.....	14	3	17	4.9
Lovászhegy.....	9	10	19	2.6	Németpalkonya.....	12	8	20	2.6	Nagybicsérd.....	21	8	29	3.1
Maráza.....	13	4	17	1.6	Old.....	13	10	23	3.1	Nagycsány.....	6	6	12	3.2
Máriakémend.....	29	15	44	2.3	Páprád.....	10	6	16	3.0	Nagypeterd.....	20	6	26	2.9
Monyoród.....	15	11	26	2.6	Petárda.....	89	39	128	8.6	Nagyvátly.....	8	9	17	2.4
Nagypall.....	24	15	39	4.2	Rádfalva.....	20	6	26	3.0	Nyugotszenterzsébet.....	3	3	6	0.9
Nyomja.....	0	3	3	1.4	Sámod.....	0	2	2	2.4	Ókorág.....	26	3	29	4.8
Óbánya.....	10	1	11	1.9	Siklós.....	164	80	244	2.8	Ószró.....	25	6	31	3.8
Ófalu.....	22	9	31	2.6	Siklósnagyfalu.....	10	2	12	3.1	Ózd.....	11	7	18	2.4
Ólasz.....	24	6	30	3.2	Szaporca.....	19	11	30	4.4	Pézdány.....	1	3	4	2.7
Palotabozsok.....	35	19	54	1.9	Szava.....	12	3	15	1.9	Pácsbagola.....	7	3	10	3.9
Pécsvárad.....	78	36	114	2.7	Terebgy.....	15	3	20	3.0	Piskó.....	15	8	23	3.8
Perked.....	20	5	25	4.2	Tésénfa.....	10	3	13	2.8	Rónádfa.....	2	—	2	0.6
Pusztakisfalu.....	3	—	3	1.2	Torjány.....	59	22	81	7.6	Rózsafa.....	24	13	37	4.0
Püspökfalva.....	32	12	44	2.3	Túrcony.....	14	9	23	4.4	Rugásd.....	10	3	13	4.0
Püspökmárok.....	27	15	42	4.7	Újbezdn.....	7	1	8	0.9	Sellye.....	82	41	123	3.9
Püspökánásd.....	80	52	132	3.4	Vajszló.....	41	19	60	2.9	Siklósbodony.....	11	3	14	3.4
Püspökszenterzsébet.....	38	20	58	5.0	Vejti.....	10	7	17	2.6	Sósvertike.....	8	4	12	1.8
Ráczmecske.....	47	22	70	4.2	Vilánykövesd.....	9	6	15	1.8	Sumony.....	19	11	30	2.8
Szebény.....	25	22	47	2.3	Vokány.....	25	17	42	1.7	Szabadszentkirály.....	27	16	43	4.4
Szederkény.....	19	8	27	1.7	Összesen.....	1.125	528	1.653	2.9	Szentdiénes.....	33	20	53	3.4
Szellő.....	22	6	28	4.8	7. Szentlőrinczi j.					Szentlőrinc.....	74	49	123	3.0
Szilágy.....	24	21	45	4.2	Alsóegerszeg.....	11	3	14	3.4	Tengeri.....	9	2	11	3.0
Szür.....	29	5	34	3.6	Babarczszőlős.....	10	7	17	4.8	Tésény.....	36	11	47	4.9
Véménd.....	53	31	84	2.3	Bakonya.....	15	6	21	2.6	Újmindzent.....	6	1	7	2.1
Zengővárkony.....	12	5	17	1.7	Baksa.....	32	12	44	3.7	Vásároszentgál.....	18	9	27	3.6
Zsibrik.....	8	4	12	2.4	Bánfa.....	15	13	28	4.0	Velény.....	6	—	6	1.9
Összesen.....	1.014	506	1.514	2.9	Beczeffa.....	13	5	18	3.8	Zaláta.....	27	12	39	3.0
6. Siklósi járás.					Boda.....	28	18	46	4.6	Zók.....	21	7	28	5.8
Adorjás.....	15	—	15	3.9	Bogdása.....	25	22	47	3.5	Összesen.....	1.257	598	1.855	3.3
Alsószentmárton.....	30	14	44	2.9	Bolyka.....	4	3	7	1.0	Összeállítás.				
Baranyahidvég.....	19	4	23	4.0	Bükkösd.....	27	11	38	3.1	Baranyavári járás.....	1.491	663	2.154	2.9
Beremend.....	66	46	112	2.9	Csebény.....	12	5	17	3.0	Hegyháti járás.....	1.883	880	2.763	3.9
Besencze.....	3	3	6	1.2	Cserdi.....	15	5	20	3.9	Mohácsi járás.....	1.778	838	2.616	3.1
Bisze.....	27	17	44	4.0	Csonkamindszent.....	5	4	9	2.4	Pécsi járás.....	1.597	744	2.341	3.9
Csarnóta.....	8	1	9	2.2	Czinderybogád.....	5	—	5	1.5	Pécsvárad j. járás.....	1.014	506	1.514	2.9
Czún.....	16	3	19	2.7	Denesbáza.....	50	17	67	2.9	Siklósi járás.....	1.125	528	1.653	2.9
Dióviszló.....	27	8	35	3.8	Dinnyeberki.....	20	4	24	4.0	Szentlőrinczi járás.....	1.257	598	1.855	3.3
Drávacski.....	8	2	10	1.9	Drávaiványi.....	14	9	23	3.1	Vármegyei összeg.....	10.145	4.761	14.906	3.3
Drávacsepely.....	10	7	17	3.7	Gerde.....	10	3	13	2.7	Pécs t.j.v.....	1.887	983	2.870	3.8
					Gilvánfa.....	12	14	26	4.8					

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya közösen az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Ezer lakosra eső száma 1901-1915 évek átlagában	Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Ezer lakosra eső száma 1901-1915 évek átlagában	Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Ezer lakosra eső száma 1901-1915 évek átlagában
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	az 1901- 1915	Összesen			az 1901- 1910	az 1911- 1915	az 1901- 1915	Összesen			az 1901- 1910	az 1911- 1915	az 1901- 1915	Összesen	
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5			
Féjér vm.																	
1. Adonyi járás.																	
Adony	192	64	256	3.9	Izaskaszentgyörgy...	43	18	56	2.8	Győr vm.							
Baracs	49	34	83	2.8	Jenő	20	12	32	2.2	1. Pusztai járás.							
Dunapentele	112	31	143	2.4	Kápolnásnépek	72	29	101	3.2	Bónyrétalap	125	27	152	4.0			
Ercsi	253	157	410	4.1	Kisláng *)	—	13	13	—	Győrasszonyfa	18	10	28	3.7			
Érd	114	71	185	3.1	Lovasberény	88	32	120	2.3	Győrság	62	20	82	4.0			
Ivácsa	79	20	99	4.2	Moha	17	4	21	2.3	Győrszentmárton ..	59	58	147	3.2			
Kisapostag	32	12	44	4.7	Nadap	27	15	42	4.8	Kisbárátfalu	19	7	26	3.0			
Kisperkátá	25	18	43	2.8	Nádasladány	25	2	27	2.8	Kisbáráthegy	94	23	117	6.0			
Nagyperkátá	162	67	229	4.0	Nagyiláng *)	70	29	99	2.9	Mezőörs	66	21	87	3.0			
Pusztaszabolcs	45	21	66	2.9	Pákozd	107	38	145	3.4	Nagybarátfalu	42	11	53	4.5			
Ráczalmás	119	60	179	2.8	Pátka	132	33	165	4.7	Nagybaráthegy	58	12	70	3.9			
Ráczkeresztúr	66	32	98	3.1	Polgárdi	85	36	121	2.0	Nagyécsfalva	22	3	25	3.0			
Százhalombatta	33	29	62	2.6	Sárkeresztos	18	11	29	1.7	Nagyécshegy	70	15	85	3.7			
Összesen	1.291	625	1.916	3.4	Sárkeszi	21	5	26	3.0	Nyalka	35	12	47	4.1			
2. Móri járás.																	
Bakonkúti	10	2	12	3.3	Sárszentmihály	48	14	62	2.4	Nyulfalva	61	15	76	3.4			
Bakonysárhány	42	24	66	4.4	Seregélyes	139	77	216	3.2	Nyulhegy	66	31	97	3.4			
Balinka	23	6	29	3.4	Soponya	42	15	57	2.8	Pázmándfalva	57	16	73	5.4			
Bodajk	83	19	102	3.5	Sukoró	9	21	30	3.2	Pázmándhegy	30	9	39	4.8			
Csákkberény	75	30	105	4.8	Szabadbattyán	47	20	67	2.6	Pér	119	40	159	4.1			
Csákvár	237	92	329	4.8	Tác	71	21	92	3.3	Ravasz	75	25	100	4.1			
Csókakő	30	15	45	4.9	Úrhida	19	13	32	2.1	Táp	91	39	130	6.5			
Fehérvárcsurgó	68	25	93	3.8	Velence	89	36	125	4.2	Tápszentmiklós	43	11	54	3.0			
Gánt	38	28	66	6.8	Zámoly	124	30	154	5.2	Összesen	1.242	406	1.648	4.1			
Gúttamási	27	1	28	4.6	Összesen	1.703	689	2.392	2.9	2. Sokoróaljai járás.							
Iszlimér	40	15	55	3.6	3. Váli járás.												
Magyaralmás	84	34	118	8.0	Alesút	6	24	30	3.3	Csanakfalva	30	10	40	6.8			
Mór	860	8	868	2.8	Baracska	96	35	131	4.3	Csanakhegy	57	20	77	4.4			
Nagyveleg	26	19	45	3.0	Bicske	270	76	346	3.6	Csikvánd	42	12	54	3.7			
Pusztavám	75	44	119	3.4	Bodmér	9	6	15	3.4	Felpecs	86	27	113	4.9			
Söréd	11	0	11	2.8	Bot	26	7	33	3.6	Gyarmat	70	18	88	3.6			
Vértesszőkoma	5	10	15	2.2	Csabdi	49	16	65	3.5	Gyirmót	28	19	47	3.6			
Összesen	1.251	476	1.727	3.7	Diósd	54	19	73	5.4	Gyömöre	23	8	31	1.6			
3. Sárbozárdi j.																	
Alap	114	40	154	3.7	Etyek	89	27	116	2.6	Győrszemere	65	29	94	3.7			
Alsószentiván	14	8	22	1.7	Felcsút	69	10	79	3.5	Kajár	59	25	84	3.6			
Czecze	105	32	137	2.6	Gyűrő	90	24	114	6.6	Kisbábot	9	5	14	2.4			
Herczegfalva	271	121	392	8.0	Kajászószentpéter ..	49	25	74	4.2	Kismóriczhida	9	4	13	2.1			
Igar	55	34	89	3.1	Kulldó	9	1	10	3.8	Kispécs	23	15	38	3.8			
Káló	167	51	218	3.8	Mány	89	25	114	3.1	Koronczó	70	30	100	4.2			
Nagylok	77	52	129	3.6	Martonvásár	73	27	100	2.6	Ménfő	49	11	60	3.8			
Pusztacreges	43	16	59	2.8	Pázmánd	70	32	102	3.9	Mérges	18	5	23	6.2			
Sárbozárd	225	78	303	3.6	Pusztazámor	34	16	50	5.8	Nagyóriczhida	36	7	43	2.9			
Sáregres	19	13	32	2.1	Sóskút	93	34	127	3.2	Ómalomsok	20	8	28	5.8			
Sárkeresztúr	60	31	91	2.1	Szár	30	18	48	2.5	Rábacsécsény	44	13	57	4.7			
Sárosd	81	30	111	3.4	Tabajd	68	22	90	4.9	Rábászentmihály ..	37	18	55	5.4			
Sárszentagóta	24	13	37	2.0	Tárnok	124	29	153	4.2	Rábászentmiklós ..	6	2	8	2.9			
Sárszentmiklós	122	46	168	3.7	Tordas	53	28	81	3.9	Sokorópátka	35	17	52	2.9			
Szolgaegyháza	48	15	63	4.7	Újbarok	16	2	18	2.6	Szerencseny	33	18	51	3.0			
Vajta	43	35	78	4.4	Vál	154	65	219	4.8	Tényőfalva	32	12	44	2.8			
Összesen	1.474	619	2.093	3.1	Vereb	28	9	37	3.0	Tényőhegy	38	11	49	3.1			
4. Székesfehérvári j.																	
Aba	143	55	198	3.3	Vértessacska	80	42	122	3.3	Tét	131	36	167	2.7			
Csór	45	11	56	3.6	Vértesszőlős	54	30	84	4.7	Újmalomsok	46	7	53	2.9			
Csösz	38	19	57	3.8	Összesen	1.865	673	2.540	3.7	3. Tószigetcsilizközi járás.							
Falubattyán	30	18	48	2.8	Összesítés.												
Füle	33	8	41	2.3	Adonyi járás	1.291	625	1.916	3.4	Abda	24	9	33	3.6			
Gárdonyi	60	22	82	2.6	Móri járás	1.251	476	1.727	3.7	Alsóvámos	47	9	56	6.0			
Inota	18	19	37	1.8	Sárbozárdi járás ..	1.474	619	2.093	3.1	Ásvány	62	29	91	3.6			
5. Székesfehérvári j.																	
6. Váli járás.																	
Vármegyei összeg																	
Székesfehérvár																	
tjv.																	

1) Kisláng 1901–1918. évi adatai Nagylángnál vannak kimutatva.

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya közösen az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	években					években					években			
	1901- 1910	1911- 1915	Összesen 1901- 1915	Arány 1901-1915 években		1901- 1910	1911- 1915	Összesen 1901- 1915	Arány 1901-1915 években		1901- 1910	1911- 1915	Összesen 1901- 1915	Arány 1901-1915 években
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Csilizradvány	32	22	54	3.7	Tany	27	9	36	3.1	Kolta	47	26	73	3.2
Czakóháza	10	4	14	4.1	Túrisszakállas	15	6	21	3.5	Komáromcséhi	12	4	16	1.8
Dunaszeg	41	15	56	3.8	Összesen	1.514	615	2.129	3.9	Komáromszemere	41	10	51	3.0
Dunaszentpál	26	9	35	4.6	2. Gesztesi járás.					Komáromszentpéter	135	62	197	4.4
Enese	20	4	24	3.1	Ács	161	51	212	2.9	Kurtakeszi	48	31	79	5.0
Fehértő	49	18	67	5.7	Ászár	96	25	121	5.3	Kürt	169	60	229	5.7
Gönyű	50	17	67	2.5	Bana	108	51	159	3.3	Madár	72	50	122	4.2
Győrladamér	7	2	9	1.0	Bokod	96	34	130	5.0	Marcelháza	68	58	126	3.5
Győrsövényház	33	14	47	2.4	Császár	112	48	160	4.4	Martos	15	11	26	1.3
Győrszabadi	31	8	39	0.9	Csep	30	9	39	4.9	Naszvad	153	69	222	3.4
Győrszentiván	171	95	266	4.4	Dad	29	18	47	2.6	Ógyalla	93	35	128	3.4
Győrújfalva	22	11	33	3.9	Ete	42	11	53	2.9	Perbete	139	78	217	4.2
Győrzámoly	58	39	97	4.8	Kisbér	137	54	191	3.2	Udvard	186	78	264	4.0
Hédervár	43	20	63	4.0	Kisigmánd	25	5	30	2.6	Újgyalla	65	27	92	4.8
Kisbajcs	10	8	18	3.4	Kocs	175	82	257	6.0	Összesen	1.673	800	2.473	3.6
Köny	72	27	99	3.6	Kömlőd	28	0	28	3.3	Összesítés.				
Kulcsod	15	2	17	2.8	Mocsa	116	38	154	3.4	Csalóközti járás	1.514	615	2.129	3.9
Kunsziget	58	17	75	4.9	Medve	37	14	51	4.4	Gesztesi járás	1.640	621	2.272	3.7
Markotabödöge	38	26	64	4.3	Nagybajcs	41	20	61	5.0	Talai járás	1.806	911	2.717	3.9
Medve	37	14	51	4.4	Ótény	74	33	107	4.8	Udvardi járás	1.673	800	2.473	3.6
Nagybajcs	41	20	61	5.0	Pinnéd	23	14	37	6.0	Vármegyei összeg	6.602	2.949	9.551	3.6
Ótény	74	33	107	4.8	Rábatapsona	66	37	103	2.9	Komárom tjv.	649	269	918	2.7
Pinnéd	23	14	37	6.0	Rábczakapi	13	4	17	2.8	Moson vm.				
Rábatapsona	66	37	103	2.9	Ráró	46	12	58	4.2	1. Magyaróvári j.				
Rábczakapi	13	4	17	2.8	Szap	24	11	35	3.0	Árak	13	2	15	4.0
Ráró	46	12	58	4.2	Szogyó	16	0	16	11.7	Dunaremete	18	5	23	4.0
Szap	24	11	35	3.0	Tárnokrétí	14	5	19	2.4	Feketeerdő	7	—	7	1.6
Szogyó	16	0	16	11.7	Vének	25	5	30	7.3	Halászi	91	25	116	4.0
Tárnokrétí	14	5	19	2.4	Összesen	1.523	659	2.172	4.0	Horvátkimle	62	30	92	5.6
Vének	25	5	30	7.3	3. Talai járás.					Kisbodak	26	8	34	4.5
Összesen	1.523	659	2.172	4.0	Agostyán	10	10	20	3.0	Lébény	108	51	159	3.3
Összesítés.					Alsógalla	35	18	53	2.2	Levél	65	17	82	3.5
Pusztai járás	1.342	406	1.648	4.1	Baj	59	22	81	5.6	Lipót	34	10	44	3.5
Sokoróaljai járás	1.099	375	1.474	3.6	Bánhida	118	106	224	4.1	Magyarkimle	31	8	39	3.4
Tószigetcsillagközi j.	1.523	659	2.172	4.0	Dunaalmás	88	9	97	2.0	Magyaróvár	269	137	405	5.1
Vármegyei összeg	3.364	1.038	4.402	3.8	Dunaszentmiklós	8	9	17	3.0	Máriakálnok	30	10	40	3.1
Győr tjv.	1.476	725	2.201	3.3	Felsőgalla	157	127	284	2.0	Mecser	44	7	51	3.3
Komárom vm.					Gyermely	54	25	79	3.3	Moson	294	84	378	4.0
1. Csalóközti járás.					Héreg	48	29	77	3.8	Mosondarnó	25	11	36	2.9
Alsógallér	14	6	20	3.0	Kecskéd	46	24	70	5.0	Mosonszentjános	175	48	223	4.5
Apáczaszakállas	42	20	62	4.2	Környe	43	19	62	2.1	Mosonszentmiklós	98	23	121	3.0
Bogya	20	13	33	2.9	Naszály	51	21	72	3.0	Mosonszentpéter	111	34	145	4.4
Csalóközarányos	65	30	95	3.5	Neszmély	33	7	40	2.0	Mosonszolnok	111	25	136	3.3
Csicso	41	32	73	3.6	Oroszlány	75	26	101	4.1	Mosontarcsa	106	37	143	4.0
Ekecs	60	19	79	3.4	Szomod	42	24	66	3.0	Mosonlétény	75	18	93	5.1
Ekel	41	28	69	3.5	Szomor	36	14	50	3.8	Pusztasomorja	78	18	96	6.3
Felsőgallér	5	2	7	3.0	Tardos	82	57	139	5.6	Püski	30	9	39	4.4
Gúta	421	146	567	4.2	Tarján	65	48	113	3.9	Zseli	13	0	13	3.1
Izsa	13	4	17	2.7	Tata	215	87	302	3.1	Összesen	1.913	615	2.528	4.2
Kamocsa	114	41	155	5.9	Tatabánya	291	111	402	3.3	2. Nezsideri járás.				
Keszegfalva	56	28	84	3.2	Tóváros	174	52	226	3.1	Barátudvar	90	20	110	4.5
Kolozsnéma	38	21	59	4.2	Várgesztes ¹⁾	—	3	3	—	Boldogasszony	147	35	182	4.4
Komáromfűss	28	12	40	4.1	Vértessomló ¹⁾	48	21	69	3.9	Császárköbánya	26	7	33	4.0
Lakszakállas	27	7	34	2.9	Vértesszöllős	41	34	75	3.6	Féltorony	126	35	161	4.4
Megyerics	35	12	47	3.2	Vértestolna	31	8	39	4.5	Gálos	83	22	105	3.0
Nagykeszi	22	9	31	2.4	Összesen	1.806	911	2.717	3.2	Illmicz	94	35	129	4.6
Nagygyezyer	116	65	181	3.4	4. Udvardi járás.					Királyhida	27	12	39	2.5
Nemesócsa	76	31	107	4.0	Bagota	40	32	72	3.3	Lajtafalva	26	3	29	3.3
Órújfalu	62	31	93	5.1	Bajcs	36	16	52	2.4	Mosonbánfalva	59	11	70	2.9
Szilas	5	1	6	1.5	Csúsz	42	22	64	2.2	Mosonszentandrás	43	11	54	2.9
Szimó	171	41	212	5.0	Dunaradvány	36	12	48	2.4					

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	az 1901- 1915	összesen		az 1901- 1910	az 1911- 1915	az 1901- 1915	összesen		az 1901- 1910	az 1911- 1915	az 1901- 1915	összesen
	években					években					években			
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Mosonújfalú.....	62	12	76	4.9	2. Csurgói járás.					Törökköpany.....	70	10	80	4.2
Nezsider.....	99	31	130	3.0	Alsók.....	21	7	28	2.4	Zimány.....	29	18	47	3.6
Nyulas.....	48	18	66	3.4	Balogasáncz.....	36	21	57	4.0	Összesen.....	1.180	475	1.655	3.3
Pándorfalu.....	121	26	150	3.0	Belezná.....	67	26	93	4.1					
Pátfalu.....	42	15	55	3.0	Berzencze.....	111	43	154	2.7	4. Kaposvári járás.				
Pomogy.....	117	35	153	5.0	Csurgó.....	132	51	183	2.7	Bárdudvarnok.....	48	21	69	2.8
Sásony.....	48	9	57	5.6	Csurgónagymarton.....	10	12	22	3.3	Baté.....	91	6	97	2.7
Valla.....	30	21	71	2.9	Csurgósarkad.....	3	3	6	1.0	Bodrog.....	19	12	31	3.7
Védény.....	40	9	58	2.8	Gyékényes.....	83	50	145	4.0	Böszénfa.....	37	11	48	3.2
Összesen.....	1.358	380	1.738	3.7	Iharos.....	53	46	99	5.6	Cserénfa.....	28	10	38	4.5
3. Rajkai járás.					Iharosberény.....	50	14	73	2.5	Csombárd.....	12	11	23	3.0
Bezenye.....	53	16	72	3.3	Inke.....	112	60	181	5.0	Gálósfa.....	25	11	36	3.1
Dunacsún.....	28	3	31	3.0	Inkeyantálfa.....	38	32	70	5.5	Hajmás.....	6	8	14	2.2
Dunakiliti.....	32	9	41	3.2	Liszó.....	46	10	62	4.4	Hedrehely.....	47	29	76	4.3
Hegyeshalom.....	63	18	81	3.2	Mihályd.....	72	21	93	4.4	Hencse.....	68	20	78	6.0
Horvátjáfalu.....	18	6	24	2.6	Nemespátró.....	20	13	33	3.1	Hetes.....	29	22	51	3.2
Köpcsény.....	129	49	178	3.8	Órtilos.....	22	19	41	2.7	Jákó.....	13	5	18	1.5
Lajtakáta.....	54	14	68	4.1	Pat.....	13	7	20	2.1	Juta.....	46	21	67	4.0
Lajtakörtvélyes.....	33	1	44	2.8	Pogányzentpéter.....	40	11	57	5.2	Kadarkút.....	75	37	112	3.6
Miklósalmá.....	54	10	64	2.3	Porrog.....	38	10	54	5.4	Kaposfüred.....	77	29	106	5.6
Nemesvölgy.....	24	13	37	3.3	Porrogszentkirály.....	42	14	56	4.0	Kaposgyarmat.....	15	4	19	4.6
Nemetjáfalu.....	27	8	34	2.6	Porrogszentpál.....	11	1	12	3.5	Kaposhomok.....	29	10	45	5.3
Oroszvár.....	50	13	69	2.3	Sand.....	55	10	71	5.2	Kaposkeresztúr.....	44	24	68	4.1
Rajka.....	89	38	108	2.7	Somogybükös.....	18	5	23	3.6	Kapossmerő.....	42	12	54	2.0
Zurány.....	53	12	65	2.0	Somogyicsés.....	10	14	32	2.7	Kaposszentbenedek.....	23	7	30	3.4
Összesen.....	702	208	910	2.8	Somogyismét.....	74	49	123	4.2	Kaposszentjakab.....	17	3	20	3.0
Összesítés.					Somogyudvarhely.....	102	58	160	5.2	Kaposújfalú.....	21	5	26	3.1
Magyaróvári járás.	1.913	613	2.526	4.1	Surd.....	55	21	76	5.0	Kercseliget.....	90	28	118	6.4
Nezsideri járás.....	1.358	380	1.738	3.7	Szenta.....	45	29	67	3.8	Kisasszond.....	18	8	26	3.7
Rajkai járás.....	702	208	910	2.8	Zákány.....	68	26	90	3.8	Kisberki.....	16	4	20	3.8
Vármegyei összeg	3.973	1.231	5.174	3.7	Összesen.....	1.430	711	2.197	3.8	Kiskeresztúr.....	10	4	14	3.8
Somogy vm.					3. Igali járás.					Kiskorpad.....	16	8	24	2.0
1. Barcsi járás.					Andocs.....	91	31	122	4.7	Magyaregres.....	27	15	42	3.6
Babócsa.....	145	69	214	5.0	Attala.....	62	25	87	4.8	Mezőcsokonya.....	40	10	50	3.0
Bakháza ¹⁾	—	2	2	—	Bonnya.....	19	7	26	1.9	Mosdós.....	45	17	62	3.5
Barca.....	175	71	246	2.0	Büssü.....	34	12	47	3.3	Nagybajom.....	170	65	235	3.1
Bolhó.....	90	49	139	5.1	Csoma.....	28	6	34	4.2	Nagyberki.....	62	22	84	5.1
Darány.....	47	25	73	3.4	Ecseny.....	27	15	42	2.8	Órczi.....	13	0	19	2.7
Drávacárdony.....	10	3	13	2.3	Felsőmoosolád.....	31	13	44	2.7	Patca.....	11	5	16	4.9
Drávacárdony.....	48	15	63	3.6	Fiad.....	10	0	10	4.0	Sántos.....	15	10	31	3.9
Drávaszentcsanak.....	33	12	45	4.6	Fonó.....	18	5	21	2.0	Simonfa.....	12	19	31	4.2
Drávatamási.....	8	12	20	2.0	Gadács.....	12	3	15	2.5	Somogyárd.....	68	26	94	3.1
Erdőcsokonya.....	69	28	94	2.9	Geszti.....	46	22	68	4.2	Szena.....	31	43	124	5.0
Felsőszentmárton.....	87	66	152	5.3	Gölle.....	51	28	79	1.9	Szentbalázs.....	23	0	23	3.1
Homokszentgyörgy.....	30	19	49	2.3	Igal.....	89	54	143	4.0	Szilvasszentmárton.....	23	7	30	6.9
Istvándi.....	54	20	80	4.5	Kapospula.....	16	9	23	2.0	Szomajom.....	48	31	79	3.0
Kálmáncsa.....	44	22	66	3.1	Kára.....	19	4	23	5.2	Taszár.....	19	13	32	2.7
Kastélyosdombó.....	15	15	30	3.3	Kazsók.....	22	1	23	2.8	Toponár.....	143	39	182	4.0
Komlósd.....	29	14	43	5.2	Kisbárpáti.....	38	12	50	2.9	Töröcske.....	23	9	32	3.8
Lakócsa.....	40	15	55	3.0	Kisgyalán.....	15	2	17	3.6	Újvárfalu.....	18	1	19	2.0
Peterhida.....	13	8	21	2.3	Magyaratád.....	25	9	37	2.7	Várda.....	21	7	28	3.6
Potony.....	26	13	39	3.3	Mernye.....	42	18	60	2.7	Visnye.....	29	11	40	3.0
Rinyajlak.....	22	5	27	2.8	Miklósi.....	18	4	22	1.9	Zseliczikfalud.....	25	1	34	2.9
Rinyajnép ¹⁾	24	13	37	4.9	Patalom.....	0	5	11	2.4	Zselicziklak.....	22	16	38	3.8
Somogyaracs.....	30	17	47	7.3	Polány.....	28	10	47	3.4	Zseliczikzentpál.....	25	4	29	3.4
Somogytárnócsa.....	46	15	61	2.9	Ráksi.....	20	19	39	3.5	Összesen.....	1.573	772	2.645	3.6
Somogyvisonta.....	26	9	34	2.0	Somodor.....	32	8	40	2.3	5. Lengyelőti járás.				
Szentbörbás.....	17	5	22	3.4	Somogyacsá.....	41	15	56	3.1	Balatonboglár.....	37	8	45	2.0
Szulok.....	33	22	55	2.1	Somogyaszló.....	17	12	29	2.0	Balatoncsehi.....	31	12	43	4.7
Tótújfalu.....	22	9	31	3.2	Somogydöröcske.....	39	3	42	3.3	Balatonlelle.....	62	24	86	4.0
Összesen.....	1.170	582	1.752	3.4	Somogyvár.....	135	53	178	4.5	Balatonörszöd.....	8	0	14	1.0
					Szabad.....	16	8	24	2.7	Balatonszemes.....	10	13	23	1.8
					Szentgálaskér.....	36	20	56	3.0	Buzsák.....	132	50	182	5.8
					Szorosad.....	9	—	9	1.0					

¹⁾ Bakháza 1901–1913. évi adatai Rinyajnépútnál vannak kimutatva.

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	években					években					években			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	az 1901- 1915	Összesen		az 1901- 1910	az 1911- 1915	az 1901- 1915	Összesen		az 1901- 1910	az 1911- 1915	az 1901- 1915	Összesen
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Edde	20	12	32	3.1	7. Nagyatádi j.					Somogyapáti	19	3	22	2.8
Fonyód ¹⁾	19	10	29	—	Alsósegéd	33	10	43	2.9	Somogybárány	60	23	83	4.4
Gamás	104	34	138	3.6	Bélavár.....	30	15	45	3.8	Somogyhatvan	16	10	26	2.5
Gyugy	77	14	91	5.7	Beleg.....	21	6	27	2.9	Somogyviszló	19	5	24	3.3
Hács ¹⁾	7	7	14	—	Bodvicza	27	10	37	3.8	Szentlázló	39	15	54	3.6
Kisberény	13	1	14	2.6	Bolhás	61	20	81	5.4	Szigetvár.....	304	185	579	6.3
Látrány	39	9	48	2.2	Csököly	124	40	164	6.4	Szörény.....	7	2	9	2.7
Lengyelőti ¹⁾	165	30	195	3.7	Felsősegéd	101	47	148	3.9	Szulimán.....	43	13	56	3.5
Orda	12	9	21	2.8	Gige	50	21	71	4.0	Teklafalu	40	19	59	4.8
Osztopán	62	15	77	3.8	Görgeteg ²⁾	33	18	51	3.2	Tótszentgyörgy.....	16	3	19	3.3
Öreglak	50	29	79	3.8	Háromfa	150	60	210	7.2	Várad.....	11	—	11	2.4
Pamuk	28	8	31	3.7	Henész	36	11	47	3.8	Vásároabéc	53	18	71	4.4
Somogyjád.....	58	28	76	4.1	Heresznye	44	30	74	6.9	Zádor	29	10	39	4.3
Somogytúr.....	43	17	60	2.7	Kisbajom	66	10	76	5.6	Zsibót	13	2	15	2.2
Somogyváros	36	8	44	2.3	Kivadár	12	8	20	2.6	Összesen.....	1.463	605	2.068	4.1
Somogyvár	79	22	101	2.9	Könyi	22	12	34	4.9	9. Tabi járás.				
Szöllősgyőrök	73	41	114	5.9	Kuntelep ²⁾	10	11	21	—	Ádánd	34	13	47	2.0
Szöllőskislak	33	11	47	0.1	Kutas	44	25	69	3.1	Balatonendréd	72	22	94	3.8
Táska	78	25	103	6.8	Lábod	63	22	85	2.7	Bárványos	55	20	75	3.8
Visz	11	5	16	3.6	Mike	42	25	67	3.9	Faluhidvég	30	7	37	3.1
Összesen.....	1.282	447	1.729	3.7	Nagyatád	141	69	210	3.7	Jut	7	4	11	1.6
6. Marczali járás.					Nagykorpád.....	62	24	86	4.1	Kapoly	55	7	62	4.1
Balatonberény.....	77	25	102	4.6	Ótvös	27	15	42	3.9	Karád	158	76	234	4.2
Balatonkeresztúr	53	14	67	3.0	Rinyabesenyő	17	16	33	3.6	Kereki	24	0	27	3.8
Balatonszentgyörgy.....	55	27	82	3.9	Rinyahosszúfalú	8	2	10	1.7	Kiliti	88	52	140	3.9
Balatonújfalú	45	20	65	4.3	Rinyakovácsi	22	5	27	5.4	Koppánymegyér	20	6	26	2.6
Bize	15	7	22	4.1	Rinyaszentkirály.....	56	31	87	4.9	Köröshegy	47	22	69	3.0
Boronka	17	5	22	2.3	Somogyiszob	50	24	80	3.0	Kötecs	18	15	33	1.2
Böhönye	89	46	135	3.1	Szabás	45	17	62	4.6	Nádoc	32	19	51	3.0
Csákány	49	11	60	5.1	Tarany	39	46	135	3.8	Nagybáony	35	5	40	3.6
Csőménd	28	4	27	4.2	Vizvár	52	24	76	3.9	Nagyberény	74	39	113	4.7
Felsőszitfa	37	15	52	4.6	Összesen.....	1.544	681	2.225	4.1	Nagysepey	63	10	73	5.0
Főnyed	22	4	26	5.0	8. Szigetvári járás.					Némelegres	11	9	20	2.6
Gadány	43	14	57	4.2	Almamellék	61	23	84	3.9	Nyím.....	16	10	26	3.6
Hollád	58	24	82	7.3	Almáskeresztúr	12	7	19	2.3	Pusztaszemes	18	9	27	3.8
Horvátkút	25	18	43	3.8	Basal	8	4	12	3.6	Ságvár	64	17	81	3.4
Keleviz	26	15	41	6.3	Boldogasszonyfa	35	25	60	4.3	Som	29	15	44	3.5
Kéthely	220	61	281	4.9	Bürös	10	6	16	2.7	Szabadhegy	21	5	26	8.0
Libiczkozma	43	10	53	3.9	Csertő	20	4	24	2.5	Szárzso	21	0	27	1.7
Marczali	184	99	283	4.1	Drávafoók	39	15	54	4.4	Szólád	45	8	53	3.1
Mesztegyő	115	27	142	5.1	Dravakeresztúr.....	42	17	59	6.7	Tab	64	21	85	1.8
Nagyomba	58	33	91	4.0	Drávasztára	45	9	54	3.2	Teleki	21	6	27	3.9
Nagyszakácsi	94	57	151	5.2	Endrőcz	25	11	36	3.2	Torvai	49	17	66	3.7
Nemesdéd	75	31	106	4.7	Gyöngyösmellék	21	4	25	2.5	Városhidvég	43	14	57	3.4
Nemeskislalud	9	5	14	3.9	Hobol	50	18	68	5.1	Zala	44	7	51	3.6
Nemesvid	57	24	81	3.1	Kisdobsza	8	5	13	2.3	Zamárdi	24	8	32	2.2
Nikla	47	22	69	3.2	Kistamási	7	3	10	2.4	Zics	25	6	31	2.0
Pusztakovácsi	69	18	87	4.1	Magyarlad	11	4	15	3.8	Összesen.....	1.307	478	1.785	3.2
Sávoly	32	4	36	2.2	Magyarlukafa	28	14	42	7.0	Összesítés.				
Somogyfajsz	52	8	60	4.4	Magyarújfalu	20	0	20	5.4	Barcsi járás	1.170	582	1.752	3.4
Somogyfehéregyház	11	2	13	2.1	Markócz	2	3	5	1.5	Csurgói járás	1.486	711	2.197	3.8
Somogyfámson	46	16	62	3.7	Merenye	18	10	28	3.6	Igali járás	1.180	475	1.655	3.8
Somogyfámsonyi	19	8	27	4.6	Molvány	11	6	17	3.0	Kaposvári járás	1.873	772	2.645	3.6
Szenyer	40	12	52	3.3	Mozsgó	40	21	67	3.4	Lengyelőti járás	1.282	447	1.729	3.7
Szőkedencs	42	26	68	5.3	Nagydobsza	18	13	31	3.0	Marczali járás	2.309	923	3.232	4.4
Tapsony	103	46	149	5.1	Nemeske	15	8	23	2.8	Nagyatádi járás	1.544	681	2.225	4.1
Tikos	35	9	44	9.7	Németlad	32	9	41	2.6	Szigetvári járás	1.463	605	2.068	4.1
Tótszentpál	78	36	114	7.6	Németújfalu	33	12	45	3.9	Tabi járás	1.307	478	1.785	3.2
Varásló	18	10	28	3.9	Pata	14	1	15	2.6	Kaposvár rtv.	948	437	1.385	3.8
Varjaskér	53	37	90	8.0	Patosfa	24	17	41	3.9	Fármegyei összeg	14.582	6.111	20.693	3.8
Vése	92	42	134	5.0	Pettend	11	—	11	2.0					
Vörs	83	31	114	7.6	Poklosi	14	17	31	5.1					
Összesen.....	2.309	923	3.232	4.4	Révfa	24	5	29	10.1					

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya középsőként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	években					években					években			
	1901- 1910	1911- 1915	1901- 1915	1901- 1915		1901- 1910	1911- 1915	1901- 1915	1901- 1915		1901- 1910	1911- 1915	1901- 1915	1901- 1915
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Sopron vm.														
1. Csepregi járás.														
Alsószakony	19	7	20	3.6	Egyed	85	5	40	2.4	4. Kapuvári járás.				
Alsópor	5	—	5	1.4	Farád	71	51	102	3.6	Agyagos	47	20	67	7.1
Berektompaháza	10	7	17	2.9	Jobaháza	36	9	45	4.1	Babót	102	42	144	5.7
Bő	54	10	70	4.0	Kistata	11	5	16	3.9	Beled	115	35	150	8.7
Bük	100	40	140	3.1	Maglóca	17	5	22	4.6	Csapod	37	18	55	2.6
Csepreg	147	56	203	3.8	Magyarkeresztúr	32	18	50	3.2	Czirák	38	19	57	4.8
Csernelháza	5	1	6	2.8	Páztóri	18	2	20	3.2	Dénésfa	31	14	45	4.4
Csér	14	—	14	4.0	Polyond	20	5	25	5.6	Ebergőc	18	4	22	2.8
Damonya	12	7	20	4.6	Rábacsanak	47	10	57	3.0	Edve	13	2	15	2.6
Daszfalu	10	4	14	1.9	Rábapordány	71	23	95	4.2	Eszterháza	15	3	18	1.6
Egyházasszalu	5	5	10	2.6	Rábasebes	11	5	14	2.5	Fertőendrőd	69	22	91	5.9
Felsőág	25	10	35	3.6	Rábaszentandrás	38	11	49	4.1	Fertőszentmiklós	173	45	218	4.0
Felsőszakony	17	4	21	2.4	Rábászovát	47	14	61	3.6	Fertőszéplak	69	20	89	4.8
Felsőpor	12	3	15	1.9	Rábatamási	71	20	91	4.2	Fertőszergény	38	19	57	6.8
Gyalóka	18	3	21	4.5	Sohor	31	4	35	3.0	Garta	69	24	93	4.0
Gyülemez	4	—	4	1.3	Sopronnémeti	25	11	36	3.6	Győrő	62	22	84	7.6
Horvátzsidány	48	15	63	4.0	Szany	125	77	202	4.1	Himod	74	34	108	4.5
Iklánberény	9	2	11	4.4	Szil	98	34	132	3.1	Hővej	31	15	46	4.8
Iván	67	24	91	2.8	Szilsárhány	37	18	55	2.7	Kapuvár	363	181	494	4.9
Káptalanvis	6	1	7	1.6	Vadosfa	5	6	11	2.3	Kisfalud	63	41	104	4.6
Kercsény	18	1	19	2.4	Vág	20	14	34	1.9	Mihályi	46	12	58	8.0
Kisgeresd	5	3	8	2.4	Zsebeháza	11	5	14	2.7	Muzsaj	11	4	15	5.4
Kisgőganfa	7	3	10	3.6	Összesen	1.398	547	1.945	3.5	Osl	47	34	81	4.4
Kislédecz	7	1	8	2.0	2. Felsőpulyai járás.					Páli	63	16	79	4.2
Lőcs	26	4	30	3.9	Alsólászló	13	10	23	3.6	Petőháza	43	14	57	6.0
Lövő	56	20	76	3.6	Alsópulya	39	13	52	3.8	Rábakeczi	69	25	94	5.7
Makkoshetye	3	3	6	5.1	Alsórármőcz	20	9	29	3.4	Rajtók	21	9	30	3.8
Mesterháza	7	5	12	3.7	Borisfalva	75	27	102	5.8	Sarród	51	10	61	3.9
Nagygeresd	12	6	18	2.6	Borod	15	7	22	2.6	Süttör	87	36	123	6.1
Nemeskér	25	9	34	3.7	Borsmonostor	24	9	33	3.3	Szárzöld	85	32	117	5.8
Nemesládony	25	9	34	3.7	Császárfa	35	12	47	3.4	Vásárosfalva	11	2	13	3.3
Nemesvis	11	2	13	1.8	Céva	67	29	96	4.6	Veszékeny	47	15	62	8.3
Németzsidány	11	4	15	3.8	Dérföld	24	12	36	3.1	Vicza	10	6	16	2.6
Ólmod	7	2	9	2.2	Felsőlászló	36	15	51	3.6	Vitnyéd	117	41	158	6.3
Peresznye	29	7	36	3.2	Felsőpulya	38	10	48	3.7	Összesen	2.135	786	2.921	4.6
Pórládony	9	6	15	2.0	Felsőrármőcz	12	4	16	2.5	5. Kismartoni j.				
Pusztacsallád	22	4	26	2.8	Füles	102	42	144	5.1	Alsókismartonhegy	8	5	11	2.1
Répezcserétföld	1	5	6	2.9	Gyirót	38	12	50	3.9	Büdöskút	92	26	118	5.6
Répezejánosfa	9	2	11	3.1	Kishársfalva	13	7	20	3.8	Czinfalva	87	37	124	4.3
Répezeszemere	36	12	48	4.1	Kisostoros	3	2	5	1.0	Darászfalva	83	29	112	5.6
Sajtoskál	19	10	29	3.6	Középpulya	17	4	21	3.1	Feketeváros	68	29	97	3.4
Salamonfa	3	5	8	1.8	Lánzsér	14	6	17	2.1	Felsőkismartonhegy	58	25	83	4.2
Simaháza	1	2	3	3.7	Lánzsérűfalva	9	6	15	3.8	Fertőfőhéregyháza	50	22	72	2.8
Sopronhorpács	23	12	35	3.6	Ligvánd	44	14	58	3.9	Fertőszéleskút	40	16	56	8.0
Újkér	32	4	36	2.7	Loesmánd	18	7	25	1.3	Kishőllány	29	17	46	3.6
Und	13	4	17	1.7	Malombáza	49	33	81	5.1	Kismartonvárja	3	3	6	2.4
Völcséj	51	12	64	4.6	Nemestelek	14	11	25	13.0	Lajtapordány	25	7	32	2.6
Zsira	8	5	13	1.8	Pervány	12	3	15	2.4	Lajtaszentgyörgy	23	21	44	2.4
Összesen	1,031	363	1,394	3.1	Répezbónya	34	14	48	3.4	Lajtaújfalu	76	50	126	2.9
2. Csornai járás.					Répezfő	9	4	13	4.0	Loretum	4	7	11	2.6
Acsalag	22	15	37	3.8	Répezekároly	9	4	13	2.6	Nagyhőllány	56	17	73	3.7
Árpás	20	8	28	2.7	Répezekethely	23	5	28	2.2	Oka	65	24	89	3.6
Bágyog	29	9	38	3.7	Répezekőhalom	30	9	39	2.1	Ószlop	58	15	73	3.8
Barbacs	33	16	49	3.2	Répezcsemicske	19	8	27	3.5	Sérc	60	13	73	3.7
Bodonhely	31	14	45	4.8	Répezesarud	23	7	30	2.4	Szárzavám	30	7	37	2.3
Bogyoszló	54	37	91	4.1	Sopronszentmárton	31	9	40	3.0	Szarvók	120	56	176	4.0
Bősárhány	54	20	74	2.7	Sopronudvard	19	5	24	3.2	Szenmargitbánya	103	42	145	4.6
Csorna	231	83	314	2.7	Sopronújlak	43	18	61	4.1	Vinnpác	17	7	24	2.4
Dör	47	12	59	4.9	Szabadsbáránd	72	31	103	4.4	Völgyfalva	37	21	58	4.0
					Vámosderecske	40	16	56	3.8	Vulkapordány	111	45	156	5.9
					Összesen	1,083	430	1,513	3.5	Zarány	50	23	73	5.8
										Összesen	1,364	568	1,932	3.8

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya középsőként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma					Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma					Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				
	években						években						években				
	1901- 1910	1911- 1915	1901- 1915	1901- 1915	1901- 1915		1901- 1910	1911- 1915	1901- 1915	1901- 1915	1901- 1915		1901- 1910	1911- 1915	1901- 1915	1901- 1915	
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5			
6. Nagymartoni járás.																	
Borbolya	14	7	21	1.7	Összesítés.	1,034	305	1,339	3.1	4. Simontornyai j.	25	10	35	3.1			
Darufalva	61	22	83	4.6	Csepregi járás.....	1,398	547	1,945	3.3	Belecska	37	8	45	2.8			
Felsőfalva	36	17	53	4.8	Csornai járás.....	1,083	430	1,513	3.6	Diósberény.....	22	13	35	3.8			
Fraknó	31	12	43	2.6	Felsőpulyai járás.	2,135	786	2,921	4.6	Dűz	45	10	55	2.8			
Fraknónádasd.....	66	25	91	2.9	Kapuvári járás	1,361	568	1,929	3.8	Felsőnána	32	12	44	3.3			
Lajtaezentmiklós	77	17	94	2.6	Kismartoni járás	903	323	1,226	3.1	Görbő	102	39	141	2.9			
Márczfalva	59	15	74	2.7	Nagymartoni járás	1,493	608	2,101	3.2	Gyöngy	128	42	170	2.9			
Nagymarton.....	112	47	159	2.8	Soproni járás	77	46	123	2.7	Högyész	26	13	39	2.9			
Pecsényéd ¹⁾	109	31	140	3.7	Kismarton rtv.	56	18	74	3.2	Kalazná	10	4	14	1.1			
Petőfalva	14	4	18	1.7	Ruszt rtv.	9,518	3,748	13,266	3.6	Keszőhidégház	22	2	24	1.6			
Rétfalu	47	24	71	2.6	Vármegyei összesen	1,173	470	1,643	3.2	Kéty	72	29	101	4.4			
Savanyúút ¹⁾	2	10	12	—	Soproni tvj.	Tolna vm.				Kisszekely.....	30	10	40	2.6			
Selegd.....	22	16	38	3.0	1. Dombóvári j.	Csibrák.....	35	20	55	4.0	Kistormás	31	8	39	1.8		
Selegszántó.....	46	11	57	4.2	Dombóvár.....	179	65	244	2.4	Kölesd	52	23	75	3.0			
Siklósd	94	15	109	4.9	Döbrököz	206	77	283	4.6	Medina	70	15	85	4.1			
Szikra	36	20	56	3.9	Gyulaj.....	100	56	156	3.7	Miszla	18	5	23	2.2			
Tornafalu.....	38	8	46	3.5	Kocsola	123	51	174	4.9	Murga	96	21	117	3.6			
Újtelek	32	15	47	2.9	Kurd	68	46	114	4.4	Nagyszékely.....	59	18	77	2.7			
Zemenye	12	7	19	1.6	Lápató	17	8	25	3.3	Pálfa	62	23	85	2.9			
Összesen.....	903	323	1,226	3.1	Mucsi	62	24	86	2.6	Sárszentlőrincz.....	100	49	149	2.9			
7. Soproni járás.																	
Agfalva	42	20	62	2.3	Nak	37	34	71	3.8	Szakadát	58	28	86	5.1			
Alsópéterfa.....	22	8	30	3.7	Szakas	69	72	141	2.9	Szárász	23	8	31	2.6			
Balf	32	22	54	2.0	Újdombóvár.....	83	41	124	1.7	Szárász	87	28	115	3.7			
Csórónfalva.....	14	7	21	3.6	Várong.....	17	15	32	4.8	Udvari	58	10	68	3.2			
Doborján.....	31	9	40	2.9	Összesen.....	996	509	1,505	3.2	Uzdorjád	28	8	36	2.5			
Felsőpéterfa	14	7	21	3.2	2. Dunaföldvári j.	Bikács.....	30	8	38	2.4	Varsád	37	16	53	2.6		
Fertőböz.....	9	4	13	1.7	Bölcske.....	139	82	221	3.2	Összesen.....	1,337	452	1,789	2.9			
Fertőhomok	27	17	44	5.0	Dunaföldvár.....	459	149	608	3.4	5. Tamási járás.	48	18	66	3.7			
Fertőmeggyes.....	61	26	87	3.2	Dunakömlőd.....	49	20	69	2.3	Bedeg	66	26	92	3.8			
Fertőrákos	37	64	101	2.8	Dunaszentgyörgy.....	105	49	154	3.6	Értény.....	76	24	100	2.4			
Haracsony.....	24	16	40	2.8	Fadd ²⁾	137	76	213	2.4	Felsőőreg.....	63	18	76	3.8			
Harka	40	8	48	3.6	Gerjen.....	41	29	70	2.8	Felsőnyék	58	8	66	3.4			
Hasfalva	4	5	9	2.7	Gindicsalád.....	77	41	118	2.2	Fürdő	33	19	52	3.6			
Hegykő.....	58	18	76	3.8	Györköny.....	62	22	84	2.1	Kánya	83	35	118	4.6			
Hidvég.....	24	14	38	4.9	Kajdacs	70	17	87	2.8	Koppányszántó.....	12	5	17	3.8			
Kabold	25	6	31	1.7	Kislápé	6	4	10	1.8	Magyarkezi	44	19	63	2.2			
Kelénpaták.....	48	23	71	3.8	Madocsa.....	75	38	113	3.4	Magyarkezi.....	79	47	126	2.2			
Kőpáza	98	46	144	5.1	Nagydorog	73	35	108	2.1	Majsamiklósvár	129	35	164	4.7			
Küllő	11	8	19	2.3	Németkér	50	28	78	2.7	Nagyköny.....	58	17	75	2.4			
Lakfalva.....	20	9	29	3.3	Paks	357	144	501	2.7	Nagyszokoló	201	79	280	4.1			
Lakompak.....	44	19	63	2.5	Pusztahencse ²⁾	—	4	4	—	Pári	58	26	84	3.8			
Lépesfalva	8	6	14	1.0	Összesen.....	1,730	746	2,476	3.0	Pinczehely	129	43	172	3.9			
Lók.....	14	8	22	2.6	3. Középső járás.	Alsónána	32	20	52	2.8	Regöly	100	43	143	4.0		
Mészverem.....	3	2	5	1.1	Alsónyék	29	15	44	1.9	Szakály	56	22	78	2.9			
Nagycezenk.....	67	30	97	3.7	Báta	190	84	274	4.3	Szemcséd	43	18	61	2.6			
Nagylozs.....	59	18	77	3.9	Bátaszék.....	225	109	334	2.8	Tamási.....	140	45	185	2.2			
Pereszteg.....	42	23	65	3.9	Decs.....	75	38	113	2.0	Tengőd	51	13	64	3.7			
Pinnye	17	8	25	2.7	Harcz	20	23	43	3.6	Összesen.....	1,504	568	2,069	3.2			
Récény.....	44	12	56	2.8	Möcs.....	82	47	129	3.7	6. Völgyégi járás.	28	7	35	3.0			
Somfalva.....	106	40	146	4.5	Ócsény	259	77	336	6.8	Apar	22	16	38	1.9			
Sopronbátfalva	91	35	126	3.0	Sárpilis.....	19	12	31	2.4	Bátaapáti.....	19	7	26	3.1			
Sopronkeresztúr.....	174	48	222	4.4	Simonmajor.....	23	17	40	2.0	Bonyhád	125	57	182	1.9			
Sopronkertes.....	45	15	60	4.3	Sióagárd	87	36	123	3.9	Bonyhádvarasd	23	5	28	2.7			
Sopronkövesd.....	52	21	73	3.8	Szedres.....	37	20	57	3.8	Börzsöny.....	4	2	6	0.9			
Sopronnyék	30	24	54	2.0	Tolna.....	224	97	321	2.4	Czikó	40	23	63	2.4			
Sopronszécsény	9	2	11	2.9	Várdomb	22	18	40	3.1	Dörnypatlan	28	14	42	1.9			
Veperd	35	20	55	3.3	Összesen.....	1,333	613	1,946	2.9	Grábóc	17	15	32	3.4			
Összesen.....	1,493	666	2,159	3.2						Győre	31	8	39	2.8			
										Hant.....	22	9	31	4.8			

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	években		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	években		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	években
	1	2	3	4		1	2	3	4		1	2	3	4
Izmény	35	9	44	3.1	Nagykőcsk	10	5	15	3.4	Tarcsa	13	4	17	2.6
Kakasd	22	19	41	2.2	Nagysimonyi	72	38	110	4.3	Újrétfalva	20	9	29	2.2
Kisdorog	41	10	51	2.9	Nemeskeresztúr	26	8	34	2.6	Városszalónak	39	7	46	2.9
Kismányok	13	7	20	2.2	Nemeskocs	16	12	28	3.8	Várújfalu	11	2	13	2.6
Kisvejké	43	9	52	4.5	Óstfayasszonyfa	64	28	92	3.4	Vasfarkasfalva	36	16	52	2.1
Kovácsi	3	—	3	1.1	Pápcz	72	23	95	4.5	Vasjobbágyi	59	11	70	3.7
Ladomány	4	2	6	3.0	Rábakecskéd	29	8	37	3.8	Vaskomját	60	23	83	3.6
Lengyel	24	10	34	2.6	Szentmiklósa	15	4	19	3.8	Vasvörösvár	24	9	33	2.2
Majos	37	15	52	2.8	Szergény	42	14	56	4.4	Velege	26	13	39	4.7
Máza	37	15	52	3.9	Tokores	23	7	30	4.5	Villámos	7	7	14	1.7
Mórág	31	21	52	1.6	Várkesző	23	12	40	5.0	Összesen	1,654	599	2,253	3.4
Möcsény	6	4	10	0.9	Vönöczk	49	30	79	4.3					
Mucsfa	23	15	38	2.8	Összesen	1,668	704	2,372	3.9					
Nagymanók	48	26	74	3.6										
Nagyvejké	24	8	32	3.6										
Palatinca	4	1	5	2.9										
Szálka	43	23	66	4.0										
Tabód	14	3	17	2.9										
Tevel	82	22	104	3.2										
Váralja	59	18	77	3.8										
Závod	21	6	27	2.1										
Zomba	70	21	91	2.9										
Összesen	1,043	430	1,473	2.6										
Összesítés.														
Dombóvári járás	996	509	1,505	3.2										
Dunaföldvári j.	1,730	740	2,470	3.0										
Központi járás	1,333	613	1,946	2.9										
Simontornyai j.	1,537	452	1,989	2.9										
Tamási járás	1,504	553	2,057	3.0										
Völgyesi járás	1,043	490	1,533	2.6										
Szekezsárd rtv.	773	355	1,128	5.0										
Vármegyét összeg	8,716	3,370	12,086	3.1										
Vas vm.														
1. Czellőmölki j.														
Alsómesteri	12	2	14	2.7										
Alsóság	127	49	176	4.6										
Boba	48	19	67	4.8										
Borgáta	18	9	27	4.4										
Csonge	38	22	60	3.4										
Czellőmölki	162	110	272	3.9										
Duka	31	8	39	3.1										
Egyházaskesze	40	12	52	5.6										
Egyházaskesze	43	19	62	3.8										
Felsőmesteri	17	3	20	4.3										
Izsákfa	41	10	51	5.9										
Jánosbáza	137	44	181	2.8										
Karakó	25	5	30	3.9										
Keléd	7	6	13	2.9										
Kemeneshőgyész	45	18	63	3.2										
Kemeneskápolna	9	7	16	3.6										
Kemenesmihályfa	105	34	139	5.1										
Kemenesmihályfa	60	23	83	5.1										
Kemenesmihályfa	16	5	21	2.0										
Kemenessömjen	31	13	44	4.0										
Kemenesszent- márton	7	12	19	4.1										
Kemenesszentpéter	50	34	84	5.7										
Kenyeri	29	7	36	3.2										
Kiskőcsk	12	4	16	2.9										
Kissomlyó	20	7	27	2.7										
Magyargencs	73	24	97	4.5										
Merseváti	21	9	30	2.9										

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	években		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	években		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	években
	1	2	3			4	1	2			3	4	1	
Taródfa.....	31	9	40	6.1	Alsószentbenedek ..	14	4	18	3.7	Muravárhely	13	3	16	2.0
Vasalja.....	36	11	47	4.4	Andorháza.....	14	7	21	3.4	Musznya.....	10	—	10	1.8
Vizsák.....	12	12	24	3.0	Andorhegy.....	10	6	16	4.8	Nádorfa.....	14	6	20	4.1
Összesen.....	1.302	558	1.860	3.6	Barkóc.....	56	15	71	4.7	Nagyfőtlak.....	20	9	29	2.6
4. Községi járás.					Battyánd.....	8	—	8	1.0	Ötöbáza.....	6	2	8	1.1
Alsószénégető.....	9	2	11	2.5	Battyánfalva.....	17	10	27	3.0	Órfalu.....	10	3	13	3.1
Bándol.....	19	4	23	4.7	Berkésháza.....	4	3	7	3.0	Pálhegy.....	2	6	8	1.6
Barátmajor.....	13	5	18	3.9	Birószék.....	10	1	11	2.8	Pálmafa.....	7	3	10	2.3
Borostyánkő.....	24	13	37	2.0	Bodóhegy.....	21	11	32	2.2	Pártosfalva.....	27	6	33	5.0
Bozsok.....	21	9	30	2.7	Bokrács.....	5	2	7	3.9	Peresztő.....	23	14	37	4.1
Csajta.....	62	16	78	5.3	Borbáza.....	9	3	12	2.8	Péterhegy.....	17	5	22	3.3
Czák.....	6	2	8	1.7	Borbida.....	4	6	10	2.4	Petőfa.....	9	10	19	6.2
Edeháza.....	13	5	18	2.1	Borostyán.....	2	—	2	2.6	Radófa.....	15	7	22	2.0
Felsőszénégető.....	6	—	6	2.1	Buzahely.....	8	2	10	3.6	Rátka.....	5	—	5	1.8
Füsthegyirokány.....	9	4	13	4.8	Csekefa.....	16	2	18	4.6	Rétalás.....	12	10	22	3.9
Gyöngyöső.....	9	2	11	3.2	Csendlak.....	4	4	8	1.4	Rónafő.....	11	3	14	3.4
Hámortó.....	4	1	5	0.9	Dióslak.....	18	8	26	3.5	Salamon.....	5	2	7	1.1
Hármasfalu.....	20	7	27	5.6	Dombaj.....	6	5	11	2.2	Sándorvölgy.....	15	10	25	3.6
Háromsátor.....	1	1	2	0.7	Falud.....	5	3	8	2.1	Seregűz.....	17	11	28	2.6
Hosszúség.....	7	3	10	2.8	Felsőcsalogsány.....	10	4	14	1.6	Sűrűház.....	3	—	3	0.6
Hosszúség-huta.....	2	1	3	0.7	Felsőlendva.....	21	11	32	2.1	Szarvaslak.....	5	5	10	1.0
Iczéd.....	29	7	36	2.9	Felsőszentbenedek.....	13	3	16	4.1	Szécsényfa.....	6	1	7	1.3
Kiscsömöte.....	4	—	4	2.9	Ferenczlak.....	24	1	25	6.7	Szécsénykút.....	18	2	20	2.6
Kispőse.....	5	4	9	4.2	Gedőudvar.....	14	11	25	5.3	Szentbátor.....	18	9	27	3.0
Kőpatak.....	3	1	4	1.4	Gerőháza.....	8	2	10	2.8	Szentsebestyén.....	2	4	6	0.6
Kőszegdorozsló.....	12	5	17	2.7	Gesztenyész.....	4	2	6	0.9	Tiborfa.....	13	3	16	1.7
Kőszegpaty.....	14	8	22	3.1	Gödörháza.....	12	2	14	2.6	Tótkeresztúr.....	27	12	39	2.2
Kőszegszerdahely.....	11	4	15	2.3	Görhegy.....	23	12	35	3.4	Újkökényes.....	13	4	17	3.9
Kulcsárfalu.....	2	1	3	1.6	Gyanafa.....	12	7	19	3.0	Újtölgyes.....	13	7	20	4.6
Kúpfalu.....	2	2	4	1.4	Halmosfő.....	11	4	15	2.7	Ürdomb.....	32	9	41	6.7
Lantosfalva.....	4	4	8	1.7	Halárfalu.....	3	—	3	0.8	Útiszek.....	3	3	6	1.5
Léka.....	26	10	36	2.0	Hegyszoros.....	12	11	23	2.6	Vashidegkút.....	22	7	29	3.8
Létér.....	1	5	6	1.0	Jvánfalva.....	7	4	11	2.6	Vaskorpád.....	6	5	11	1.6
Ludad.....	15	4	19	4.8	Jegenyész.....	1	3	4	1.9	Vaskovácsi.....	3	—	3	0.8
Lukácsbáza.....	2	6	8	2.4	Károlyfa.....	10	3	13	2.8	Vaslak.....	8	3	11	1.8
Mencsér.....	13	1	14	2.1	Kerkaszabadhegy.....	11	3	14	2.0	Vasnyires.....	8	4	12	2.3
Nagycsömöte.....	9	9	18	2.0	Királyszék.....	4	4	8	3.1	Vaspolony.....	10	5	15	4.3
Nagyposze.....	5	—	5	1.8	Kisfalva.....	5	—	5	3.2	Vasvicsés.....	22	19	41	3.8
Nemescső.....	17	8	25	4.0	Kismálnás.....	5	1	6	1.8	Véghely.....	9	1	10	2.7
Németgyiről.....	3	5	8	1.6	Kismáriahavas.....	9	5	14	2.4	Velemér.....	11	15	26	4.0
Óhadász.....	17	5	22	4.4	Kisszerdahely.....	4	9	13	3.9	Vidorlak.....	7	8	15	1.2
Perénye.....	17	10	27	2.1	Kisszombat.....	4	2	6	1.4	Vizlendva.....	13	7	20	2.7
Polányfalva.....	8	2	10	4.7	Korong.....	17	16	33	2.8	Völgyes.....	1	1	2	0.6
Pörgölény.....	16	8	24	2.7	Kosárháza.....	11	—	11	4.8	Völgyköz.....	40	15	55	4.9
Pusztacsó.....	18	4	22	5.6	Kőhida.....	5	2	7	2.0	Zoltánbáza.....	15	7	22	3.2
Rendek.....	4	5	9	1.9	Kölesvölgy.....	8	3	11	2.2	Zsidahégy.....	30	7	37	3.8
Rohoncz.....	178	55	233	3.8	Kuzma.....	11	15	26	3.0	Összesen.....	1.450	677	2.127	2.9
Rőtfa.....	18	9	27	2.6	Lakháza.....	14	4	18	4.0	6. Németújvári j.				
Rumpód.....	12	3	15	4.2	Lehomér.....	3	3	6	1.2	Alsómedves.....	24	16	40	4.2
Salamonfalva.....	10	1	11	3.3	Lendvakirálya.....	9	5	14	2.9	Baksafalu.....	33	14	47	2.2
Seregélyháza.....	9	2	11	4.4	Lendvakislak.....	4	—	4	1.0	Bányácska.....	5	2	7	1.7
Szabar.....	19	11	30	4.6	Lendvanemesd.....	11	1	12	3.6	Barátfalu.....	54	5	59	4.1
Szalónakhuta.....	3	2	5	1.5	Lukácsfa.....	2	—	2	2.0	Békafalu.....	9	3	12	5.9
Tömörd.....	25	9	34	3.2	Magyarszombatfa.....	12	8	20	3.4	Borosgödör.....	18	8	26	2.8
ujvörösvágás.....	14	5	19	2.7	Márkusháza.....	8	2	10	3.5	Burgóhegy.....	20	7	27	2.2
Vagod.....	17	13	30	3.8	Mártonhely.....	18	11	29	4.0	Egyházasszűzes.....	21	6	27	3.2
Városhodász.....	40	9	49	3.4	Mátyásdomb.....	2	3	5	1.6	Felsőmedves.....	7	2	9	1.7
Velem.....	13	6	19	3.2	Mezővár.....	21	17	38	3.9	Felsőújlak.....	32	15	47	3.6
Összesen.....	840	317	1.157	3.0	Mottyolád.....	11	12	23	3.8	Ganóc.....	9	2	11	2.3
5. Muraszombati j.					Muracsermely.....	9	5	14	3.8	Hárapatak.....	34	12	46	4.4
Alsócsalogsány.....	13	9	22	1.9	Murafűzes.....	12	4	16	3.4	Horvátcsónes.....	4	2	6	1.7
Alsójárasta.....	4	2	6	3.0	Murahalmos.....	9	8	17	3.4	Horváthásos.....	12	—	12	2.3
Alsómarác.....	25	12	37	3.4	Murapétróc.....	5	—	5	2.4	Hovárdos.....	11	3	14	4.9
					Muraszentcs.....	9	4	13	3.0	Kiskolozsvár.....	14	12	26	5.1
					Muraszombat.....	132	65	197	4.8					

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen	az 1901- 1915 években		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen	az 1901- 1915 években		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen	az 1901- 1915 években
	1	2	3	4		1	2	3	4		1	2	3	4
Kisvaskút	23	4	27	4.0	Peczöl	27	21	48	2.9	Németlak	8	7	15	2.5
Kukmér	58	22	80	4.2	Porpác	9	3	12	3.1	Ókörtvélyes	15	8	23	3.0
Lipőcz	10	7	17	5.4	Pósa	18	9	27	4.4	Orfalu	35	12	47	10.0
Magashegy	26	3	29	3.0	Rábabogyszló	32	14	46	4.3	Óribajánháza	2	7	9	2.3
Nád	21	7	28	3.0	Rábakovácsi	31	5	36	2.9	Óribodó	9	3	12	1.6
Nemesmedves	22	7	29	5.3	Rábakövesd	7	5	12	3.0	Óriszentpéter	29	10	39	2.2
Németszenes	17	7	24	2.1	Rábásomjén	21	16	37	4.1	Patafalva	37	10	47	4.2
Némethásos	10	6	16	3.8	Répczelak	37	19	56	3.1	Permise	12	4	16	5.7
Németszentgyörgy	33	12	45	3.6	Répczeszentgyörgy	0	4	4	2.3	Pócsfalva	13	3	16	4.9
Némétújvár	98	50	148	4.5	Sárvár	309	102	411	4.7	Rábafüzes	49	44	93	4.8
Óbér	36	13	49	2.1	Sótony	43	18	61	4.3	Rábagyarmat	25	14	39	2.4
Orbánfalva	12	10	22	3.9	Szentivánfa	18	10	28	6.0	Rábakeresztúr	52	23	75	8.7
Ózödör	30	7	37	6.2	Terestényjékfa	36	17	53	9.0	Rábakethely	27	16	43	3.4
Pásztorbáza	63	23	86	4.9	Uraiújfalu	23	9	32	2.3	Rábakisfalud	5	3	8	2.8
Pinkőcz	39	11	50	2.9	Vámoscsalád	25	10	35	3.3	Rábaór	3	8	11	1.5
Pónicz	17	2	19	2.0	Vásárosmiske	41	21	62	5.8	Rábászentmárton	13	7	20	1.9
Pusztaszentmihály	37	11	48	3.0	Vashosszúfalva	30	12	42	3.1	Rábatótfalu	53	11	64	5.3
Ráhort	37	8	45	2.9	Zsédény	12	7	19	3.8	Radafalva	108	24	132	5.1
Salafa	10	2	12	3.8	Összesen	1,606	758	2,364	3.6	Raks	27	5	32	2.1
Sándorhegy	3	2	5	1.8	8. Szentgotthárdi j.					Rátot	6	4	10	1.9
Sóskút	20	8	28	3.7	Alsórönök	40	31	71	5.5	Ritkaháza	2	3	5	1.0
Strém	33	18	51	4.6	Alsószőlők	21	10	31	8.0	Sal	49	15	64	4.0
Szénásödör	24	11	35	4.8	Apátisvánfalva	42	11	53	7.1	Senyeháza	12	4	16	2.0
Szentelek	69	20	89	2.3	Badafalva	21	11	32	2.7	Szakonyfalva	31	8	39	4.7
Szentkút	4	8	12	2.3	Badafalva	21	11	32	2.7	Szalafó	18	11	29	3.2
Szombathfa	3	3	6	2.0	Békátó	3	3	6	1.6	Szentgotthárd	55	18	73	1.7
Taródesences	3	2	5	3.4	Bónisfalva	11	5	16	4.4	Szentmátyás	4	8	12	2.1
Tobaj	16	6	22	2.6	Büdfalva	16	9	25	5.4	Szomoróc	3	3	6	2.0
Újhegy	46	7	53	2.9	Csörötnék	24	12	36	2.3	Talapatka	17	8	25	4.0
Újtelep	32	9	41	2.9	Dávidháza	5	1	6	1.8	Tóka	8	1	9	1.6
Vághegy	21	8	29	4.0	Dobrafalva	29	18	47	4.3	Újbalázsfalva	20	7	27	7.1
Várszentmiklós	2	6	8	2.1	Domonkosfa	16	5	21	2.0	Újkörtvélyes	37	14	51	3.0
Vasnyútfalu	8	1	9	3.8	Döbör	12	12	24	4.0	Vasdobra	24	8	32	2.7
Vörthegey	18	2	20	2.2	Ercsenye	22	1	23	1.7	Vasszentmihály	21	6	27	2.8
Zsámánd	23	6	29	3.7	Farkasfalva	25	9	34	2.1	Velike	14	4	18	1.5
Összesen	1,230	449	1,679	3.3	Farkasfa	24	7	31	3.5	Zsida	11	12	23	2.9
2. Sárvári járás.					Felsőrönök	51	20	71	5.6	Összesen	1,894	786	2,680	3.2
Alsópáty	37	7	44	4.0	Felsőszőlők	35	19	54	2.5	9. Szombathelyi j.				
Alsózeleste	18	7	25	4.5	Gasztony	46	19	65	5.3	Abdalóc	11	1	12	4.8
Balozsamegyes	14	6	20	2.8	Gercse	2	1	3	1.0	Acsád	28	15	43	3.3
Bejcz	31	9	40	4.4	Gyanafalva	57	31	88	2.8	Alsóbeled	7	2	9	1.5
Bögöt	6	7	13	2.2	Háromház	3	3	6	2.3	Alsócsatár	5	3	8	3.2
Bögöte	80	9	89	3.7	Horvátfalva	13	3	16	1.7	Alsócsilvágy	21	8	29	8.6
Csánig	12	10	22	2.9	Jakabháza	15	14	29	8.8	Balogfa	15	11	26	4.3
Csénye	40	13	53	3.1	Kapornak	3	2	5	1.4	Bárdos	9	3	12	5.8
Felsőpáty	29	15	44	4.4	Kercza	10	6	16	3.0	Bozzai	17	6	23	4.9
Felsőzeleste	18	8	26	3.8	Kerkafő	12	4	16	1.3	Bucus	16	7	23	2.4
Füztű	7	3	10	4.2	Kerkáskápolna	5	2	7	1.3	Csejke	14	4	18	2.3
Gérce	120	34	154	4.9	Királyfalva	62	35	97	5.5	Csem	33	17	50	4.0
Gör	20	8	28	3.1	Kisdolány	4	4	8	2.0	Csemeszkopács	7	4	11	2.8
Hegyfalva	52	10	62	4.8	Kistótlak	13	7	20	2.0	Dozmat	16	4	20	3.9
Hegyhátgyertyános	14	11	25	4.2	Kondorfa	54	12	66	3.4	Dömötör	20	6	26	4.0
Hosszúpereszteg	75	35	110	3.9	Kotormány	5	5	10	2.2	Felsőbeled	19	9	28	3.8
Ikervár	59	31	90	3.0	Köröstyén	42	15	57	3.6	Felsőcsatár	24	4	28	3.2
Ivánegerszeg	14	5	19	2.0	Lapincsolászi	23	12	35	3.2	Felsőszilvágy	8	2	10	2.1
Káld	68	22	90	3.7	Liba	9	4	13	2.3	Gyöngyösapáti	8	3	11	7.2
Keményegerszeg	6	4	10	3.1	Magasfok	8	4	12	1.0	Gyöngyöshermán	22	5	27	3.6
Kenéz	9	7	16	2.2	Magyarlak	15	12	27	3.0	Gyöngyösszent				
Kissitke	32	15	47	4.7	Malomgödör	26	3	29	3.5	kereszt	22	9	31	3.9
Megyevid	11	0	17	2.6	Marokrét	8	2	10	1.1	Gyöngyösszöllős	36	29	65	3.0
Nagysitke	43	18	61	4.0	Mészvölgy	13	3	16	3.2	Herény	20	6	26	3.0
Nicz	31	14	45	3.6	Nádkút	35	13	48	4.7	Horvátlövő	12	14	26	4.4
Nyögr	26	17	43	3.0	Nagydolány	16	3	19	3.0	Ják	108	43	151	4.5
Ólbó	56	35	91	5.6	Nagyfalva	24	23	47	2.8	Kajd	11	3	14	2.0
					Némethidegkút	111	36	147	5.6					

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	arány 1901-1915 években		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	arány 1901-1915 években		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	arány 1901-1915 években
	1	2	3	4		5	6	7	8		9	10	11	12
Kámon	21	16	37	3.5	Karátöld	33	9	42	4.0	Karaközörcsök	23	15	38	3.8
Kisasszonyfalva	29	10	39	7.0	Kismákfa	7	4	11	3.1	Kerta	43	12	55	4.2
Kisnarda	12	4	16	5.0	Kozmafa	6	4	10	4.0	Kisberzsény	21	3	24	4.0
Kisunom	23	6	29	4.0	Mikosszéplak	41	18	59	3.9	Kisszős	23	3	26	3.1
Kölm	14	0	14	4.3	Nagymákfa	8	3	11	2.7	Kiskamond	3	5	8	1.3
Köveskút	25	5	30	3.9	Nagytilaj	37	9	46	4.0	Kislőd	62	40	102	4.2
Lipárt	32	10	42	4.2	Nemeskolta	23	4	27	2.8	Kispirit	8	4	12	2.4
Magyarkeresztes	12	2	14	3.5	Olaszka	51	28	79	5.4	Kisszöllős	20	9	29	4.0
Meszlen	36	7	43	4.2	Pácsony	35	20	55	5.4	Kolontár	32	16	48	4.4
Monyorókerék	14	4	18	2.2	Petőmihályfa	24	17	41	5.9	Középiszkáz	34	15	49	5.4
Nagyasszonyfalva	12	6	18	3.1	Rábadvög	72	26	98	4.6	Magyarpolány	53	25	78	3.0
Nagygenes	23	15	38	2.4	Rábamolnari	14	7	21	2.7	Nagyalásony	38	8	46	3.3
Nagykard	10	9	19	2.7	Rábapüspöki	17	6	23	3.4	Nagykamond	29	11	40	4.7
Nagyunom	11	6	17	3.1	Rábaszenttamás	13	4	17	5.4	Nagypirit	34	16	50	4.2
Nárai	61	19	80	5.7	Rábatótfalu	7	6	13	2.7	Noszlóp	67	23	90	3.4
Nemesböd	46	16	62	5.5	Rum	24	10	34	1.7	Oroszi	14	12	26	3.4
Nemetkeresztes	25	5	30	4.5	Sárfimizdó	15	7	22	5.9	Öcs	30	7	37	4.0
Némelövő	41	10	51	3.5	Sorkikápolna	4	2	6	2.0	Padrag	38	7	45	4.1
Olád	58	15	73	5.1	Sorkikisfalud	18	2	20	5.0	Pusztamiske	28	11	39	4.5
Óndód	48	21	69	6.0	Sorkipolány	12	4	16	3.7	Somlójenő	40	26	66	6.7
Perint	25	11	36	3.6	Sorkitótfalu	27	5	32	6.0	Somlószőlős	90	28	118	5.6
Pinkátótfalu	9	3	12	4.3	Szeménye	29	23	52	4.4	Somlóvásárhely	83	30	113	4.0
Pokolfalu	8	1	9	4.8	Szentlőrinc	23	9	32	4.7	Somlóvecse	11	15	26	3.4
Pornóapáti	12	4	16	1.5	Vasboldogasszony	33	11	44	4.2	Tósk	30	10	40	4.7
Pósszentkatalin	14	2	16	3.8	Vasvár	93	34	127	2.0	Tóskberend	29	10	39	3.0
Salfa	8	3	11	4.5	Zsenye	6	1	7	1.8	Tuskevár	42	30	72	4.0
Sé	20	5	25	4.0	Összesen	1.326	557	1.883	4.0	Veszprémpinkőcz	6	4	10	3.4
Sorokútfalu	39	20	59	7.1	Összesítés.					Vid	13	6	19	3.7
Söpte	29	10	39	3.0	Czellődömölki járás	1.068	704	2.372	3.9	Összesen	1.571	706	2.277	3.8
Szentkirály	14	7	21	4.9	Felsőöri járás	1.054	599	2.253	3.4	2. Enyingi járás.				
Szentpéterfa	49	21	70	3.2	Körmendi járás	1.302	55	1.860	3.0	Balatonbozsok	25	3	28	3.2
Tana	13	7	20	5.1	Kőszegi járás	840	317	1.157	3.6	Balatonfőkajár	44	14	58	2.0
Taplánfa	23	20	43	3.3	Muraszombati j. ...	1.450	677	2.127	2.9	Balatonkenese	26	18	54	2.0
Torony	25	5	30	4.4	Nemetújvári járás	1.230	449	1.679	3.3	Balatonszabadi	44	13	57	2.1
Vassurány	32	18	50	5.2	Sárvári járás	1.606	758	2.364	3.6	Csajág	26	15	41	2.6
Vasszécsény	26	11	37	3.2	Szentgotthárdi j. ...	1.894	786	2.680	3.2	Dég	93	40	133	2.4
Vát	45	16	61	4.4	Szombathelyi járás	1.601	653	2.254	3.9	Enying	128	42	170	2.7
Vép	104	64	168	4.2	Vasvári járás	1.326	557	1.883	4.0	Küngös	9	3	12	2.5
Zanat	15	3	18	3.1	Kőszeg rtv	262	97	359	2.8	Lajoskomárom	67	30	97	2.6
Zarkaháza	19	4	23	2.8	Szombathelyi rtv ...	1.039	566	1.605	3.6	Lepsény	61	14	75	2.4
Összesen	1.601	653	2.254	3.9	Vármegyei összeg.	15.372	6.721	22.593	3.5	Mezőkomárom	46	12	58	2.5
10. Vasvári járás.					Veszprém ym.					Mezőszentgyörgy	47	14	61	3.4
Alsóoszkó	21	14	35	4.8	1. Devecseri járás.					Siófok	73	39	112	2.7
Alsótelekes	28	14	42	4.0	Adorjánháza	20	17	37	3.1	Siómaros	10	5	15	1.6
Alsóújfal.	44	13	57	3.9	Ajka	62	38	100	2.9	Szilashalás	141	65	206	3.1
Andrásfa	61	16	77	7.1	Ajkarendek	30	20	50	3.6	Összesen	850	327	1.177	2.6
Baltavár	29	18	47	3.9	Alsóiskáz	9	5	14	4.0	3. Pápai járás.				
Csehi	37	18	55	5.0	Apácztorna	27	6	33	4.7	Adásztevel	73	30	112	5.2
Csehimindszent	43	12	55	4.0	Bakonnygyepes	8	6	14	2.9	Alsógörzsöny	15	9	24	4.2
Csipkerek	31	10	41	2.7	Bodó	30	9	39	3.6	Bakonnyjókó	45	17	62	2.8
Dénestlak	77	31	108	8.2	Borszörcsök	59	24	83	6.1	Bakonnykoppány	15	7	22	3.5
Egervár	21	9	30	4.4	Csékút	12	4	16	1.8	Bakonyság	35	13	48	7.9
Egervölgy	51	21	72	5.7	Csőgle	53	25	78	3.9	Bakonyszentiván	25	4	29	3.5
Felsőoszkó	40	22	62	4.5	Dabrony	27	18	45	3.9	Bakonnyamási	68	20	88	6.0
Geregye	3	3	6	2.7	Devecser	104	69	233	3.4	Béb	27	13	40	5.6
Gerse	25	15	40	4.9	Doba	44	19	63	4.0	Békás	18	7	25	4.5
Gösa	18	12	30	5.0	Egeralja	27	8	35	4.7	Borsosgyör.	18	6	24	3.2
Gutaháza	10	3	13	4.5	Felsőiskáz	12	4	16	3.2	Csót	80	19	99	4.9
Gyánó	10	3	13	3.3	Halimba	19	10	29	3.6	Dák	37	15	52	3.7
Győrvar	42	23	64	5.5						Döbrönte	10	7	17	2.3
Hegyhátsikbör	30	12	42	3.9						Farkasgyepü	7	4	11	2.0
Hegyhátszentpéter	15	13	31	4.5										
Kám	15	10	23	2.6										

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	1000- lakosra		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	1000- lakosra		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	1000- lakosra
	években					években					években			
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Felsőörszöny.....	22	10	38	4.8	Sóly	15	5	20	2.9	Zala vm.				
Fenyőfő.....	12	3	15	2.2	Szentgál.....	167	82	249	3.9	1. Alsólendvai j.				
Gecse.....	37	27	64	5.0	Szentkirályszabadja	49	24	73	3.3	Adorjánfalva.....	43	32	75	3.1
Homokbödöge.....	71	26	97	5.3	Tótvászony.....	37	18	55	4.3	Alsóbesztercze.....	20	14	34	4.4
Iharkút.....	5	—	5	2.3	Úrkút.....	12	7	19	1.4	Alsólakos.....	13	5	18	3.2
Kéttornyulak.....	20	9	29	3.7	Városlőd.....	62	34	96	3.0	Alsólendva.....	102	31	133	3.1
Kisganna.....	11	5	16	5.4	Várpálova.....	223	78	301	3.7	Alsószenterzsébet.....	9	7	16	3.0
Kup.....	59	20	79	5.0	Veszprémfajsz.....	9	3	12	2.8	Baglad.....	6	3	9	2.1
Külsővát.....	30	14	44	3.5	Vilonya.....	12	8	20	2.9	Bagonya.....	17	3	20	1.6
Lovászpatona.....	80	34	114	3.2	Vörösbény.....	43	30	73	4.8	Bakónak.....	3	4	7	1.8
Marczallergelyi.....	19	8	27	4.3	Vöröstó.....	2	1	3	0.7	Bántornya.....	34	18	52	2.8
Marczaltó.....	65	23	88	4.1	Összesen.....	1,336	569	1,905	3.3	Bánuta.....	7	2	9	5.1
Mezőlak.....	58	26	84	3.9	5. Zirczi járás.					Belatinez.....	33	27	60	2.7
Mihályháza.....	71	30	101	5.7	Ácseszér.....	60	32	92	5.7	Belsőárd.....	8	8	16	4.7
Nagyacsád.....	43	8	51	4.8	Aka.....	57	18	75	5.8	Bődeháza.....	5	7	12	3.0
Nagydem.....	41	23	64	4.4	Bakonybánk.....	30	10	40	4.1	Csentevölgy.....	19	12	31	2.4
Nagyganna.....	29	12	41	4.0	Bakonybél.....	71	21	92	4.6	Cserföld.....	42	16	58	3.6
Nagygyimót.....	66	14	80	4.6	Bakonycsernye.....	74	46	120	3.9	Csesztreg.....	47	16	63	3.6
Nagytevel.....	41	24	65	4.7	Bakonygyiről.....	15	5	20	2.4	Czup.....	4	8	12	3.7
Nemesszalók.....	37	14	51	3.9	Bakonyjánán.....	60	16	76	4.2	Felsőbesztercze.....	25	15	40	2.6
Németbánya.....	6	8	14	2.1	Bakonyoszló.....	32	15	47	3.0	Felsőlakos.....	15	6	21	2.3
Nóráp.....	11	9	20	2.0	Bakonypeterd.....	16	8	24	2.9	Felsőszenterzsébet.....	2	3	5	1.6
Nyárad.....	72	22	94	4.4	Bakonyszentkirály.....	6	1	7	2.1	Filóc.....	20	5	25	2.1
Pápaderecske.....	12	6	18	2.0	Bakonyszentlászló.....	41	18	59	2.8	Gáborjánháza.....	7	2	9	1.8
Pápakovácsi.....	25	11	36	2.8	Bakonyszombathely.....	16	10	26	4.7	Göntérháza.....	17	3	20	3.2
Pápanyógr.....	16	5	21	4.7	Bársonyos.....	54	20	74	4.0	Hársliget.....	16	9	25	2.2
Pápasalamon.....	43	10	53	3.6	Borzavár.....	52	23	75	4.5	Kálócza.....	10	2	12	1.7
Pápateszér.....	113	55	168	6.6	Csatka.....	31	20	51	5.2	Kámaháza.....	7	3	10	4.4
Pórszalók.....	6	8	14	3.4	Csesznek.....	28	17	45	3.4	Kapca.....	23	11	34	3.1
Szűcs.....	41	10	51	4.3	Csetény.....	27	19	46	2.7	Kapcsa.....	22	5	27	1.6
Takácsi.....	37	27	64	2.9	Dudar.....	84	19	103	5.8	Kerkabarabás.....	25	14	39	4.0
Tapolczafő.....	57	22	79	3.7	Gicz.....	30	9	39	4.3	Kerkakutas.....	27	12	39	3.8
Ugod.....	97	31	128	4.1	Hánta.....	29	9	38	2.6	Kerkakutas.....	11	2	13	2.9
Ványola.....	69	21	90	5.6	Jásd.....	40	18	58	3.7	Kerkakutas.....	4	2	6	2.0
Vaszár.....	114	55	169	5.4	Kerékteleki.....	21	14	35	2.1	Kerkakutas.....	8	2	10	3.3
Vinár.....	6	6	12	4.4	Lázi.....	26	25	51	3.4	Kerkakutas.....	25	7	32	2.6
Összesen.....	2,027	831	2,858	4.2	Lókút.....	46	22	68	2.6	Kerkakutas.....	24	5	29	2.7
4. Veszprémi j.					Magyarszentkirály.....	24	11	35	2.7	Kerkakutas.....	3	4	7	2.0
Balatonalmádi.....	11	9	20	3.2	Magyarszombathely.....	42	13	55	2.6	Kerkakutas.....	14	4	18	4.6
Bánd.....	27	1	28	2.0	Nagyestergár.....	66	17	83	5.2	Kerkakutas.....	7	6	13	1.7
Berhida.....	42	15	57	3.0	Olaszfalu.....	43	31	74	3.4	Kerkakutas.....	5	3	8	3.2
Csehbánya.....	7	4	11	2.0	Porva.....	21	19	40	3.2	Kerkakutas.....	0	5	5	4.4
Gyulafrátót.....	71	23	94	4.7	Réde.....	66	22	88	3.5	Kerkakutas.....	22	5	27	2.4
Hajmáskér.....	25	20	45	3.1	Románd.....	10	7	17	2.0	Kerkakutas.....	5	1	6	1.8
Herend.....	13	5	18	1.0	Sikátor.....	10	16	26	2.1	Kerkakutas.....	45	17	62	2.8
Kádárta.....	12	15	27	2.7	Súr.....	92	31	123	4.7	Kerkakutas.....	15	4	19	3.0
Királyszentistván.....	16	7	23	4.2	Szár.....	13	9	22	2.2	Kerkakutas.....	9	6	15	2.5
Kishidegkút.....	18	8	26	5.1	Tés.....	64	22	86	4.2	Kerkakutas.....	17	4	21	1.8
Kiskovácsi.....	17	4	21	3.6	Veszprémmvasúny.....	51	22	73	3.6	Kerkakutas.....	62	41	103	4.7
Litér.....	12	3	15	2.0	Zirc.....	133	52	185	4.6	Kerkakutas.....	1	1	2	0.8
Magyarbarnag.....	7	3	10	3.0	Összesen.....	1,591	697	2,288	3.7	Kerkakutas.....	8	5	13	3.7
Márkó.....	3	5	8	0.7	Összesítés.					Kerkakutas.....	16	9	25	3.1
Mencshely.....	17	10	27	2.8	Devecseri járás.....	1,571	706	2,277	3.8	Kerkakutas.....	8	6	14	1.3
Nagyhidegkút.....	16	2	18	3.0	Enyingi járás.....	850	327	1,177	2.6	Kerkakutas.....	33	4	37	2.7
Nagyvászony.....	60	25	85	2.6	Pápai járás.....	2,027	831	2,858	4.2	Kerkakutas.....	18	2	20	1.8
Nemesleányfalu.....	7	5	12	2.6	Veszprémi járás.....	1,336	569	1,905	3.8	Kerkakutas.....	18	14	32	3.9
Nemesvámos.....	73	24	97	4.4	Zirci járás.....	1,591	697	2,288	3.7	Kerkakutas.....	16	7	23	1.3
Németbarnag.....	5	4	9	2.1	Pápa rtv.....	504	235	739	2.7	Kerkakutas.....	11	8	19	2.2
Ósi.....	68	37	105	4.0	Veszprém rtv.....	577	262	839	3.8	Kerkakutas.....	26	12	38	5.6
Óskú.....	71	21	92	4.6	Vármegyei összeg	8,516	3,623	12,139	3.5	Kerkakutas.....	18	10	28	2.1
Papkeszi.....	20	12	32	2.6						Kerkakutas.....	11	14	25	2.4
Peremarton.....	37	12	49	3.2						Kerkakutas.....	2	2	4	2.0
										Radamos.....	10	1	11	1.1

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma					Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma					Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				
	1901-1915				összesen 1901-1915		1901-1915				összesen 1901-1915		1901-1915				összesen 1901-1915
	1901-1910	1911-1915	1901-1915	1901-1915			1901-1910	1911-1915	1901-1915	1901-1915			1901-1910	1911-1915	1901-1915	1901-1915	
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5			
Ramocsa	3	1	4	1.8	Drávaszentmihály	17	7	24	3.4	Felsőpáhok	30	14	44	5.4			
Rédics	66	30	96	4.0	Drávavásárhely	102	45	147	3.3	Felsőzsid	34	11	45	2.6			
Resznek	23	14	37	2.8	Édeskút	5	4	9	2.1	Gyenesdiás	67	17	84	4.4			
Szécsiszentlászó	15	4	19	2.6	Erzsébetlak	9	5	14	4.2	Hévízszenandrásh	10	5	15	3.3			
Szentgyörgyvölgy	26	10	36	2.0	Farkashegy	27	19	46	2.9	Karmacs	80	34	114	6.6			
Szentistvánlak	2	—	2	0.9	Felsődomboru	15	4	19	5.1	Keszthely	189	108	297	2.7			
Szajártóháza	5	2	7	2.8	Felsőkirályfalva	19	6	25	3.0	Kiskeszthely	50	32	82	2.9			
Tüskeszér	27	19	46	3.7	Felsőmihályfalva	15	3	18	6.1	Nemesboldogasz- szonyfa	9	4	13	5.3			
Völgyfalu	19	9	28	3.1	Felsőpusztafa	36	14	50	5.5	Nemesbük	73	41	114	7.9			
Zalabaksa	30	16	46	2.8	Felsővidafalva	2	2	4	1.9	Rezi	80	37	117	5.0			
Zalagyertyános	3	7	10	1.2	Gáborvölgy	33	2	35	3.7	Sármellék	105	41	146	5.5			
Zalaivánd	9	1	10	1.7	Gyümölcsfalva	9	—	9	2.9	Szentgyörgyvár	27	8	35	3.2			
Zalasombathely	13	7	20	3.1	Gyümölcshegy	16	4	20	2.5	Vállus	25	1	26	4.0			
Zorkóbáza	24	13	37	3.1	Hétház	—	—	—	—	Vindornafok	24	4	28	4.0			
Zsitkócs	8	5	13	2.6	Hétezer	2	1	3	2.0	Vindornyalak	21	8	29	5.7			
Zsizsekszer	12	8	20	2.2	Jánosfalva	21	9	30	4.0	Vonyarczvashegy	20	14	34	2.7			
Összesen.....	1,442	674	2,116	2.3	Károlyszeg	8	—	8	1.2	Zalaköszvényes	8	2	10	7.7			
2. Balatonfüredi járás.					Királylak	8	2	10	3.0	Zalaköveskút	10	2	12	5.2			
Akali	8	—	8	1.6	Kismagyarod	1	—	1	0.6	Zalaszentlőrinc	141	59	200	5.6			
Alsódörgicse	8	3	11	2.2	Kismihályfalva	7	—	7	2.8	Zalavár	77	34	111	4.9			
Alsóörs	23	5	28	3.2	Kristófalva	11	4	15	2.2	Összesen.....	1,336	569	1,905	4.2			
Aszfó	13	1	14	2.4	Lapány	17	17	34	3.9	5. Letenyei járás.							
Balatonarács	22	8	30	2.7	Ligetfalva	9	4	13	2.1	Alsószemenye	15	3	18	2.9			
Balatoncsicsó	20	5	25	3.6	Majorklak	11	1	12	3.8	Bánokszentgyörgy	27	23	50	2.3			
Balatonfűred	30	14	44	1.3	Mártonhalom	5	—	5	1.6	Báza	14	2	16	4.2			
Balatonkővesd	5	5	10	2.2	Miksvár	13	11	24	3.4	Becehely	80	32	112	5.4			
Balatonszőlős	7	2	9	1.0	Murafűred	16	5	21	4.5	Bécs	23	12	35	3.7			
Balatonudvari	11	4	15	3.5	Muragárdony	58	33	91	4.2	Borsfa	35	11	46	4.1			
Csopak	7	6	13	2.2	Murányirád	1	1	2	0.6	Bucsuta	26	13	39	4.8			
Felsődörgicse	3	5	8	2.1	Murárhát	11	2	14	2.7	Csernecz	23	4	27	4.3			
Felsőörs	24	13	37	3.0	Murasiklós	19	10	29	3.0	Csörnyeföld	33	10	43	3.2			
Kisdörgicse	5	2	7	3.0	Muraszentkereszt	23	7	30	3.1	Dobri	13	5	18	1.6			
Lovas	7	—	7	1.6	Muraszentmárton	7	2	9	1.8	Egyeduta	58	37	95	5.6			
Nagypécsely	1	—	1	0.2	Muraszardahely	34	20	54	2.4	Erdőbát	8	1	9	3.7			
Nemespécsely	4	1	5	0.7	Muraszilvagy	13	8	21	2.4	Felsőszemenye	26	4	30	3.6			
Óbudavár	5	8	13	5.2	Nyíresfalva	3	1	4	1.6	Kányavár	20	5	25	3.7			
Órvényes	5	9	14	2.6	Nyírvölgy	20	13	33	3.6	Kerettye	5	1	6	2.8			
Paloznak	13	1	14	2.9	Ormós	7	1	8	2.7	Kerkaszentkirály	10	11	21	2.0			
Szentantalfa	27	10	37	4.6	Ráczkanizsa	11	2	13	3.9	Kerkaszentmiklós	24	4	28	2.9			
Szentjakabfa	5	4	9	2.3	Robádihégy	32	—	32	2.2	Kerkatótfalu	5	4	9	2.3			
Tagyon	4	1	5	1.6	Stridóvár	13	3	16	2.5	Kisczehi	21	14	35	4.7			
Tihany	24	2	26	2.2	Százköz	20	7	27	4.0	Kislakos	10	3	13	3.5			
Vászoly	6	—	6	0.0	Szelencehegy	39	26	65	2.7	Kistolmács	7	11	18	3.5			
Zánka	19	3	22	3.6	Szentilona	25	5	30	4.2	Kútfej	16	5	21	3.1			
Összesen.....	306	108	414	2.2	Szentmargithégy	45	14	59	3.8	Lasztonya	14	6	20	3.7			
3. Csáktornyai j.					Szentorbánhegy	21	2	23	2.1	Lendvátútfalu	12	5	17	2.0			
Alsóferenczfalva	12	6	18	1.9	Tótfalu	10	2	12	2.0	Letenye	70	26	105	3.2			
Bánfihégy	17	2	19	1.7	Tündérlak	6	—	6	2.0	Lispe	6	6	12	3.0			
Bányavár	17	5	22	2.7	Vashegy	31	8	39	2.8	Lovász	20	6	26	2.8			
Békkád	16	3	19	5.2	Végfalva	6	—	6	2.1	Maróc	14	13	27	5.6			
Belicza	54	25	79	3.2	Víziszentgyörgy	65	6	71	2.2	Molnári	35	8	43	3.8			
Bocskaihegy	30	17	47	3.0	Zalabárdos	2	5	7	3.6	Murarátká	19	8	27	2.7			
Bolltonya	32	46	78	2.6	Zalaújvár	33	19	52	3.1	Óltárcz	32	19	51	3.4			
Csáktornya	101	50	151	2.7	Zrinnyfalva	13	3	16	3.1	Petrivente	11	14	25	2.7			
Cserenyés	13	6	19	3.6	Zsidény	9	2	11	3.2	Pince	8	2	10	1.7			
Delejes	6	2	8	5.8	Összesen.....	1,466	578	2,044	2.9	Pola	52	17	69	4.4			
Drávacsány	21	7	28	2.8	4. Keszthelyi járás.					Pusztamagyaród	48	13	61	3.3			
Drávamagyaród	5	2	7	1.8	Alsópáhok	70	14	84	4.7	Semjénbáza	34	24	58	5.4			
Drávanyafalu	18	9	27	2.3	Alsózsíd	27	10	37	2.2	Szécsisziget	14	11	25	3.7			
Drávahíd	11	2	13	3.0	Balatongyörök	23	10	33	3.4	Szentadorján	12	5	17	4.6			
Drávaszentiván	39	13	52	4.5	Cserszegtornaj	77	27	104	3.0	Szentlázló	19	13	32	5.6			
					Égenfold	10	10	20	5.8								
					Egereg	28	8	36	5.9								

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma					Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma					Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				
	években				Ezer főre arányított száma 1901- 1915-ig		években				Ezer főre arányított száma 1901- 1915-ig		években				Ezer főre arányított száma 1901- 1915-ig
	1901- 1910	1911- 1915	összesen 1901- 1915	1901- 1910			1911- 1915	összesen 1901- 1915	1901- 1910	1911- 1915			összesen 1901- 1915				
1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
Szentmargitfalva...	18	8	26	5.0		Győrújszeg...	0	2	8	2.1		Pötréte	32	14	46	3.7	
Tornafölde...	24	9	33	3.5		Hernyék...	13	12	25	4.1		Szentpéterúr	75	30	105	5.3	
Tótszentmárton	34	14	48	2.8		Iborfa...	5	8	11	5.8		Vörö	20	6	26	7.0	
Tótszerdahely	70	20	90	3.8		Karácsonyfa	15	9	24	4.2		Zalaapáti	68	23	91	3.9	
Valkonya	9	12	21	4.8		Kerkaszentmihályfa	10	5	21	3.7		Zalahosszúfalu	9	3	12	3.3	
Várfölde	8	7	15	2.1		Kerkaiklód	9	4	13	2.4		Zalaigricze	12	2	14	2.6	
Zajk	20	15	35	5.7		Kislengyel ¹⁾	6	3	9	—		Zalazabar	70	21	91	4.4	
Összesen...	1.120	503	1.623	3.6		Kissziget	15	12	27	3.6		Zalaszentmárton	7	5	12	3.0	
6. Nagykanizsai j.						Kustánszeg ¹⁾	48	10	58	4.1		Zalaszentmihály	67	41	108	5.4	
Bajcsa...	13	7	20	2.7		Lenti	52	13	65	3.0		Összesen...	1.380	544	1.924	4.4	
Balatonmagyaród	70	22	92	4.7		Lentikápolna	28	12	40	3.0		9. Perlati járás.					
Boeska	14	9	23	3.0		Lentiszombathely	21	11	32	3.7		Alsódomború	185	102	287	5.1	
Börzönöze	7	1	8	1.7		Liczóvadamos	11	2	13	2.5		Alsómihályfalva	53	19	72	3.5	
Csapi	24	10	34	5.5		Máhomfa	16	4	20	3.9		Alsópálfa	27	16	43	3.3	
Észteregnye	59	8	67	3.6		Mikéfa	27	9	36	4.5		Alsópustafala	6	1	7	1.6	
Fityeház	17	0	17	1.9		Milej	13	7	20	3.0		Csehlaka	26	15	41	3.3	
Füzüvölgy	16	2	18	3.7		Mumor	8	0	14	3.2		Damása	58	27	85	3.0	
Galambok	95	20	115	4.0		Nagylenygel	31	7	38	4.0		Dékánfalva	26	14	40	3.1	
Garaboncz	36	11	47	3.6		Nápráda	17	17	34	4.3		Dezsériak	27	10	37	3.0	
Gelse	87	43	130	5.3		Némefalu	3	5	8	2.2		Dráviadiós	98	4	102	2.5	
Gelsesziget	25	1	26	4.7		Nova	34	13	47	2.0		Drávaegyház	28	9	37	1.9	
Homokkomárom	14	3	17	3.2		Ormándlak	7	3	10	2.9		Drávafüred	18	5	23	2.1	
Hosszúvölgy	11	7	18	3.1		Ortaháza	17	2	19	3.6		Drávaollár	6	1	7	1.2	
Kaczorlak	18	13	31	4.3		Pajzsszeg	18	0	18	3.6		Dravasiklós	16	9	25	2.7	
Kilimán	15	4	19	3.3		Páka	38	15	53	3.6		Drávaszentiván	25	10	35	4.4	
Kiskomárom	106	22	128	4.3		Pálfiszig	14	0	14	4.2		Drávaszilás	28	9	37	3.1	
Kisréce	18	4	22	4.3		Petrikereztúr	5	2	7	1.0		Felsőpálfa	38	12	50	4.2	
Komárváros	112	34	146	5.0		Pördefölde	10	2	12	2.0		Györgylaka	20	3	23	3.6	
Korpavár	10	8	18	1.7		Rózsászeg	26	7	33	6.2		Harastyán	12	3	15	2.2	
Légrád	95	52	147	3.4		Szentkozmadombja	16	7	23	3.5		Henisfalva	11	5	16	2.8	
Magyarszentmiklós	13	4	17	2.5		Szentpéterföld	18	14	32	4.8		Hodosány	61	50	111	3.8	
Magyarszerdahely	36	13	49	3.4		Szilvagy	23	4	27	4.5		Kisszabadka	32	8	40	3.4	
Murakeresztúr	39	17	56	2.2		Tófej	22	11	33	3.0		Kotor	179	84	263	4.3	
Nagybakonak	60	14	74	3.6		Zalatárnok	50	21	71	3.5		Ligetvár	31	38	69	4.2	
Nagyréce	46	19	65	3.1		Zebeczeke	7	0	7	2.4		Muracsány	143	40	183	3.0	
Obornak	7	2	9	4.0		Összesen...	834	369	1.203	3.4		Murakirály	45	32	77	3.1	
Pölöskefő	36	7	43	3.8		8. Pacsai járás.						Muralövő	7	2	9	2.4	
Rigvác	22	11	33	3.9		Alsórajk	21	13	34	4.1		Muraszentmária	125	35	160	4.6	
Sormás	24	12	36	2.8		Bucsuszentlászó	24	15	39	5.5		Muraújfalu	29	10	39	2.0	
Szeptetnek	83	30	113	3.1		Dióskál	52	14	66	3.0		Muravid	63	29	92	2.7	
Újduvár	39	12	51	3.6		Egeraracsa	42	20	62	4.5		Perlak	163	58	221	3.8	
Zalakaros	53	11	64	4.8		Esztergály	18	10	28	2.7		Törökudvar	29	11	40	2.8	
Zalamerénye	34	11	45	3.6		Felsőrajk	34	15	49	2.8		Tüskegyörgy	2	8	10	2.5	
Zalasárszeg	4	4	8	3.1		Gétye	23	8	31	4.7		Zalabekő	10	6	16	2.9	
Zalaszentbalázs	71	24	95	4.4		Hahót	189	41	230	5.4		Összesen...	1.557	686	2.243	3.4	
Zalaszentjakab	11	7	18	2.6		Kerecseny	40	23	63	5.8		10. Sümegi járás.					
Zalaújlak	26	9	35	4.3		Kisbucsa	27	5	32	4.2		Bazi	70	37	107	8.3	
Összesen...	1.466	502	1.968	3.6		Kisráda	25	10	35	6.2		Bodorfa	9	1	10	2.0	
7. Novai járás.						Misefa	18	6	24	4.1		Csabrendek	113	35	148	3.0	
Baktúttós	21	2	23	2.7		Nagyhorvát	8	2	10	4.2		Dabroncz	29	9	38	2.5	
Barabánszeg	13	7	20	2.8		Nagykapornak	85	23	108	4.8		Döbröcze	9	1	10	2.7	
Bárhely	4	4	8	2.4		Nagyra	49	18	67	4.5		Góganfa	30	11	41	2.7	
Barlabida	13	8	21	2.7		Nemesbete	60	20	80	5.3		Gyepükaján	27	6	33	3.1	
Bördöze	7	4	11	2.9		Nemesrádó	52	14	66	4.0		Hetyefő	2	1	3	0.9	
Csertalakos	6	2	8	2.9		Nemessándorháza	59	10	69	5.2		Hosztót	2	1	3	0.6	
Csonkahegyhát	11	2	13	3.1		Nemesszentandrás	33	11	44	4.5		Káptalanfa	41	14	55	3.1	
Csömödér	35	12	47	4.0		Nemesszer	10	—	10	2.9		Kisgyőr	10	6	16	2.7	
Dömefölde	35	9	44	6.5		Orbánysófa	9	—	9	4.3		Kisvárárhely	8	1	9	2.4	
Gombosszeg	5	5	10	3.6		Orosztony	42	24	66	3.4		Megyer	10	2	12	4.7	
Gosztola	6	5	11	4.7		Pacs	57	25	82	3.6		Mihályfa	29	9	38	3.2	
Gutorföld	20	10	30	2.8		Pacsatlúttós	18	13	31	3.6		Nagygyőr	29	8	37	4.8	
						Padár	19	10	29	5.0		Nemeshany	30	6	36	3.6	
						Pölöske	53	37	90	4.0							

¹⁾ Kislengyel 1901–1905. évi adatai Kustánszegnél vannak kimutatva.

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	években					években					években			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	arány 1000- 1915		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	arány 1000- 1915		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	arány 1000- 1915
1					1					1				
Nyírád.....	86	63	149	5.7	Bófa.....	43	15	61	4.8	Kehida.....	39	16	55	4.0
Óhid.....	25	20	45	2.9	Bóde.....	26	15	41	5.3	Kisszentgrót.....	71	26	97	4.9
Rigács.....	32	12	44	5.3	Börönd.....	24	0	30	5.9	Kustány.....	16	9	25	3.1
Sümeg.....	109	63	232	2.7	Budafa.....	5	6	11	2.1	Pakod.....	73	24	97	5.0
Sümegcsehi.....	64	29	93	7.6	Csácsbozsok.....	28	12	40	3.6	Sénye.....	15	1	16	4.7
Sümegprága.....	39	25	64	6.3	Csatár.....	29	10	39	4.6	Tekenye.....	59	13	72	4.8
Szalapa.....	91	7	98	6.7	Csőde.....	4	0	10	3.1	Tilaj.....	28	15	43	4.0
Szentimrefalva.....	9	0	15	1.6	Dobronhegy.....	3	3	8	4.1	Túrje.....	133	38	191	4.9
Szőcs.....	18	13	30	3.0	Ebergény.....	29	13	42	4.8	Tüskeszentpéter.....	20	8	28	4.1
Ukk.....	45	15	60	5.6	Felsőbagod.....	17	8	25	6.4	Zalabér.....	67	37	104	5.2
Vindornaszőlös.....	36	21	57	5.5	Gellénháza.....	37	15	52	5.3	Zalacsány.....	36	17	53	3.6
Zalaerdőd.....	20	2	22	2.0	Gyűrűs.....	17	9	26	5.0	Zalakoppány.....	69	23	92	4.9
Zalagalsa.....	11	2	13	1.8	Hagyáros.....	4	5	9	3.5	Zalanémetfalva.....	12	7	19	3.2
Zalagyömörő.....	56	19	75	4.8	Hottó.....	21	8	29	5.3	Zalaszentgrót.....	63	14	77	2.4
Zalamegygyes.....	0	4	10	3.4	Kaszaháza.....	17	4	21	3.6	Zalaszentlászló.....	42	13	55	3.6
Zalaszegevár.....	9	4	13	1.8	Kavas.....	22	7	29	4.1	Zaladvarnok.....	57	23	80	5.0
Összesen.....	1.094	452	1.546	3.7	Kemendollár.....	27	21	48	4.8	Zalavég.....	43	21	64	4.2
11. Tapolczi j.					Keménfa.....	6	5	11	3.7	Összesen.....	1.122	442	1.564	4.3
Badacsonytomaj.....	61	35	96	2.8	Kiskutas.....	5	3	8	1.8	Összeállítás.				
Balatonederics.....	71	18	89	4.9	Kispáli.....	17	5	22	5.0	Alsólenyvai járás.....	1.442	674	2.116	2.8
Balatonhenye.....	37	10	47	4.9	Nagykutas.....	34	12	46	4.8	Balatonfüredi j.....	300	108	414	2.2
Diszel.....	22	20	42	2.0	Nagypáli.....	20	8	28	5.9	Csáktornyai járás.....	1.406	578	2.014	2.9
Gyulakeszi.....	36	20	56	3.5	Nemesapáti.....	123	30	153	5.2	Keszthelyi járás.....	1.336	564	1.900	4.1
Hegyesd.....	17	5	22	4.0	Ozmánbük.....	6	5	11	2.1	Letenyei járás.....	1.120	503	1.623	3.6
Hegymagas.....	37	5	42	4.5	Órdögheny.....	30	10	40	6.0	Nagykanizsai j.....	1.466	502	1.968	3.6
Kapolcs.....	49	5	54	3.3	Petőhenye.....	20	9	29	5.3	Novai járás.....	834	360	1.203	3.4
Káptalanfő.....	48	12	60	4.6	Pókafa.....	6	9	15	2.7	Pacsai járás.....	1.380	544	1.924	4.4
Kékkút.....	23	7	30	6.1	Pozva.....	18	2	20	5.8	Perlaki járás.....	1.557	686	2.243	3.4
Kisapáti.....	19	15	34	3.5	Pusztaderics.....	18	5	23	3.8	Sümegi járás.....	1.094	452	1.546	3.7
Kövágóórs.....	57	34	91	2.8	Pusztaszentlászló.....	23	11	34	3.7	Tapolczi járás.....	1.503	587	2.090	3.7
Köveskál.....	35	14	49	3.0	Ságod.....	38	21	59	5.3	Zalaegerszegi j.....	1.519	660	2.179	4.0
Lesenczeistván.....	67	26	93	4.7	Salomvár.....	29	9	38	2.6	Zalaszentgróti j.....	1.122	442	1.564	4.3
Lesenczenémetfalva.....	44	21	65	4.7	Sárhida.....	16	9	25	2.9	Nagykanizsa rtv.....	841	348	1.189	3.0
Lesenczetomaj.....	62	32	94	5.0	Sőjtör.....	86	37	123	3.7	Zalaegerszegi rtv.....	417	195	612	3.8
Mindezentkál.....	63	20	83	6.0	Szenterzsébethegy.....	26	12	38	6.4	Vármegyét				
Monostorapáti.....	69	38	107	4.7	Szeptek.....	37	12	49	3.6	b) Duna bal partja.				
Monoszló.....	33	8	41	5.6	Teskánd.....	12	6	18	3.6	Árva vm.				
Nemesgulács.....	37	19	56	4.1	Vaspör.....	15	13	28	2.4	1. Alsókubini járás.				
Nemestördemicz.....	46	16	62	3.4	Vitenyődszentpál.....	19	8	27	5.1	Alsókubin.....	54	26	80	2.9
Nemesvita.....	76	30	106	6.9	Vorhota.....	6	2	8	3.5	Benyőlehota.....	4	—	4	2.9
Pula.....	14	2	17	2.3	Vöckkönd.....	11	3	14	4.2	Bezine.....	12	3	15	3.3
Raposka.....	15	9	24	4.4	Zalabesenyő.....	40	14	54	4.8	Felsőkubin.....	10	3	13	1.8
Rendes.....	11	8	19	4.9	Zalaboldogfa.....	36	13	49	5.8	Isztebne.....	15	10	25	4.1
Salföld.....	20	6	26	2.4	Zalacséb.....	7	5	12	1.8	Jaszenova.....	12	6	18	2.4
Sáska.....	11	7	18	2.2	Zalabáshágy.....	20	8	28	3.3	Kisbízsterecz.....	3	4	7	4.1
Szentbékál.....	24	8	32	2.7	Zalaistránd.....	23	13	36	3.0	Knyazsa.....	14	5	19	4.0
Szepezd.....	12	—	12	1.9	Zalalövő.....	12	17	29	1.7	Kralován.....	29	14	43	5.2
Szigliget.....	61	18	79	4.7	Zalamindszent.....	24	20	44	4.4	Lestim.....	3	3	6	1.3
Taliándörögd.....	48	26	74	4.1	Zalapataka.....	23	9	32	2.6	Malatin.....	19	6	25	2.2
Tapolcza.....	219	73	292	2.0	Zalaszentgyörgy.....	23	17	40	5.2	Medzibrogy.....	12	11	23	4.5
Vigánt.....	10	5	15	7.6	Zalaszentiván.....	37	12	49	3.7	Medzihradne.....	3	2	5	2.7
Zalahaláp.....	16	6	22	1.9	Zalaszentlőrinc.....	26	1	27	3.9	Mokragy.....	6	5	11	6.1
Zalapetend.....	36	6	42	6.6	Zalaszentmihályfa.....	4	—	4	1.5	Nagybízsterecz.....	13	11	24	3.7
Összesen.....	1.505	587	2.092	3.7	Összesen.....	1.519	660	2.179	4.0	Nagyfalva.....	37	23	60	4.5
12. Zalaegerszegi j.					13. Zalaszentgróti j.					Oláhdubova.....	24	19	43	3.9
Alibánfa.....	25	9	34	5.9	Almásháza.....	6	4	10	3.1	Oszádka.....	4	1	5	1.7
Alsóbagod.....	14	8	22	3.0	Aranyod.....	15	7	22	2.9	Párniceza.....	25	17	42	2.6
Andráshida.....	44	16	60	7.4	Barátság.....	5	—	5	3.4	Pokrivács.....	3	1	4	1.3
Apátfá.....	13	5	18	7.9	Batyk.....	43	20	63	4.3	Poruba.....	12	7	19	2.9
Babosdöbréte.....	28	18	46	4.0	Bezeréd.....	54	12	66	5.1	Pribis.....	12	9	21	3.8
Bak.....	65	38	103	5.1	Bókaháza.....	25	16	41	4.4	Puczó.....	13	11	24	4.1
Bazita.....	16	4	20	3.8	Csáford.....	61	23	84	3.9	Revisnye.....	1	—	1	0.9
Boczfölde.....	41	14	55	4.6	Dötk.....	10	5	15	5.9	Szrnacze.....	1	—	1	1.2
Bonzód.....	11	3	14	2.7	Gyülevész.....	26	9	35	4.2	Zábreza.....	18	9	27	6.8

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma					Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma					Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma					
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	Ezer főre arányított az 1901- 1915 évek átlagában	az 1901- 1910		az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	Ezer főre arányított az 1901- 1915 évek átlagában	az 1901- 1910	az 1911- 1915		összesen az 1901- 1915	Ezer főre arányított az 1901- 1915 évek átlagában				
															években			
															1			
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5				
Zászkal.....	10	3	13	2.0	Chlebniez.....	29	18	47	2.9	Szelepcsény.....	25	5	30	2.6				
Zázriva.....	202	94	296	6.6	Dluha.....	30	19	49	3.8	Újpetend.....	12	1	13	3.9				
Zsaskó.....	36	10	46	3.8	Felsőlehota.....	20	11	31	4.3	Valkóc.....	10	5	15	1.9				
Összesen.....	602	319	921	3.9	Felsőstepanó.....	15	7	22	4.0	Velséc.....	16	4	20	0.7				
2. Nemesztői járás.					Habovka.....	28	20	48	3.6	Zsitva.....	12	3	15	1.7				
Babin.....	36	22	58	5.0	Krasznahorka.....	28	22	50	6.2	Zsitvaapáti.....	9	5	14	2.1				
Benedikó.....	3	2	5	1.1	Kriva.....	24	7	31	3.5	Zsitvakénéz.....	26	12	38	2.6				
Bobró.....	61	27	88	4.5	Medvedze.....	10	2	12	2.8	Zsitvaszentmárton.....	8	5	13	2.6				
Breza.....	25	23	48	3.5	Nemesdedina.....	1	2	3	1.1	Összesen.....	1.091	443	1.534	3.1				
Erdőtká.....	32	19	51	1.6	Nizsna.....	66	28	94	6.9	2. Garamszentkereszt járás.								
Hrustin.....	51	37	88	4.2	Parasztubova.....	27	7	34	5.6	Alsóhámar.....	79	30	109	5.8				
Jaszenicza.....	21	8	29	2.2	Podbjel.....	50	16	66	5.1	Alsótárnok.....	9	14	23	4.9				
Klin.....	31	14	45	3.0	Turdossin.....	56	20	76	3.6	Alsószadány.....	18	14	32	4.0				
Krusenicza.....	19	17	36	3.2	Zábidó.....	13	13	26	3.6	Apáthegyfalja.....	17	11	28	4.8				
Lokca.....	23	8	31	2.2	Zuberecz.....	50	23	73	5.9	Barskapronca.....	39	19	58	4.1				
Lomma.....	20	12	32	3.0	Összesen.....	535	257	792	4.2	Barlos.....	25	4	29	4.1				
Mutne.....	34	15	49	2.6	Összesítés.....					Bezeréte.....	29	7	36	5.1				
Námesztő.....	53	27	80	3.4	Alsóhábny járás.....	602	319	921	3.9	Bükköskút.....	12	6	18	6.1				
Novoty.....	38	11	49	2.1	Námesztői járás.....	818	437	1.255	3.1	Dallos.....	10	8	18	2.6				
Polhora.....	38	28	66	2.9	Trstenai járás.....	755	274	1.029	3.0	Dóczyfürésze.....	48	33	81	2.9				
Rabcsa.....	76	34	110	5.1	Vári járás.....	535	257	792	4.2	Erdősúrán.....	39	10	49	4.2				
Rabcsicz.....	56	22	78	5.0	Vármegyei összeg.....	2.710	1.287	3.997	3.4	Felsőapáti.....	48	7	55	3.1				
Szihelne.....	32	18	50	4.7						Felsőbesenyő.....	22	10	32	4.7				
Szlanicza.....	29	5	34	2.0	Bars vm.....					Felsőhámar.....	67	29	96	5.8				
Tyapessó.....	15	10	25	5.8	1. Aranyosmaróti járás.					Felsőtárnok.....	11	5	16	3.1				
Vanyovka.....	8	2	10	3.1	Alsószelecsény.....	11	6	17	2.4	Felsőtőti.....	22	6	28	5.5				
Vaszió.....	7	12	19	3.8	Aranyosmarót.....	117	38	155	3.2	Felsőszadány.....	10	11	21	2.7				
Vavrecska.....	6	3	9	1.1	Barsberzenze.....	39	11	50	2.8	Garamkürtös.....	38	25	63	4.7				
Veszele.....	35	21	56	2.1	Barskifalud.....	9	—	9	1.6	Garamladomér.....	15	1	16	3.0				
Zákameneklin.....	43	24	67	2.2	Barslédecz.....	22	10	32	2.5	Garammindszent.....	12	4	16	2.6				
Zubrohava.....	26	9	35	3.1	Barstaszár.....	35	14	49	3.0	Garamrév.....	27	5	32	3.5				
Összesen.....	818	437	1.255	3.1	Bélád.....	4	3	7	1.6	Garamrudnó.....	30	24	54	4.1				
3. Trstenai járás.					Csárad.....	45	10	55	5.2	Garamszentkereszt.....	52	31	83	3.7				
Alsólipnicza.....	71	4	75	1.9	Ebedecz.....	31	14	45	3.0	Geletnek.....	44	23	67	4.8				
Alsózubricza.....	30	32	62	4.9	Feketekelecsény.....	10	9	19	2.3	Gyeriánfa.....	50	39	89	6.0				
Brozovicza.....	17	5	22	2.4	Felsőszelcsény.....	4	1	5	0.9	Irtványos.....	36	14	50	8.1				
Bukovinapodszke.....	38	12	50	4.6	Fenyőkosztolány.....	50	23	73	4.8	Jálna.....	18	4	22	5.9				
Chizsne.....	66	17	83	4.8	Garamkovácsi.....	73	20	93	4.1	Jánosgyarmat.....	90	35	125	3.6				
Csimbova.....	13	3	16	3.8	Garamnémeti.....	43	12	55	3.6	Jánoshegy.....	33	33	66	5.6				
Felsőlipnicza.....	35	6	41	1.7	Garamszentbenedek.....	66	20	86	5.5	Jánosréti.....	69	37	106	6.4				
Felsőzubricza.....	28	30	58	3.8	Gesztőd.....	12	8	20	2.7	Karvaly.....	31	5	36	4.0				
Hámri.....	7	3	10	3.0	Hecse.....	5	3	8	1.4	Kékellő.....	21	20	41	4.5				
Harkabúz.....	15	—	15	3.2	Hízér.....	31	10	41	2.9	Kelő.....	26	16	42	3.8				
Hladovka.....	24	2	26	3.2	Kerasztúr.....	29	4	33	2.4	Kislőcsa.....	14	10	24	2.8				
Jablonka.....	108	36	144	3.6	Kicző.....	26	12	38	2.8	Kiszelfalu.....	37	19	56	5.1				
Ljeszek.....	26	18	44	2.6	Kisaranyos.....	11	1	12	2.4	Koszorús.....	12	5	17	2.8				
Óravka.....	21	3	24	2.6	Kisheretény.....	1	2	3	1.6	Körmöczliget.....	6	4	10	2.4				
Oszada.....	9	7	16	2.0	Kislőcs.....	12	9	21	3.1	Kövesmocsár.....	24	17	41	4.6				
Peketnik.....	66	32	98	5.8	Kistapolcsány.....	44	22	66	2.8	Kunsvágása.....	120	56	176	6.1				
Podvilk.....	41	1	42	2.2	Kisülés.....	41	23	64	3.8	Lutilla.....	32	19	51	3.0				
Szárnya.....	11	—	11	1.7	Kisválcócs.....	1	—	1	0.4	Madarasalja.....	19	11	30	4.1				
Szuchahora.....	25	4	29	2.8	Kisválcócs.....	40	13	53	4.1	Mailáth.....	21	7	28	3.6				
Trstená.....	48	22	70	2.0	Magasmart.....	10	13	23	3.5	Mogyorómál.....	20	10	30	3.1				
Ustye.....	31	13	44	2.8	Maholány.....	14	7	21	2.7	Nagylőcsa.....	23	15	38	3.7				
Vitanova.....	25	15	40	3.3	Malonya.....	11	9	20	4.1	Ökormöczke.....	36	15	51	5.2				
Összesen.....	755	274	1.029	3.0	Mankócs.....	11	9	20	4.1	Repistye.....	19	14	33	4.2				
4. Vári járás.					Nagyherestény.....	10	9	19	2.4	Revisztyeváralja.....	15	4	19	5.2				
Alsólehota.....	50	11	61	6.7	Nagyülés.....	57	31	88	6.1	Saskókelecsény.....	8	6	14	3.4				
Alsóstepanó.....	10	5	15	3.5	Nemesény.....	17	7	24	2.6	Saskószékely.....	15	8	23	6.1				
Arvaváralja.....	4	3	7	1.8	Néver.....	10	9	19	2.2	Saskóvárálja.....	8	4	12	2.2				
Bjelipotok.....	24	13	37	3.6	Oromfalu.....	11	4	15	2.2	Sváb.....	19	4	23	4.3				
					Perlep.....	7	—	7	1.4	Szenásfalu.....	50	30	80	6.2				
					Peszér.....	8	3	11	2.2	Szkenőfürdő.....	10	3	13	2.4				

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	években					években					években			
	1901- 1910	1911- 1915	1901- 1915	Összesen		1901- 1910	1911- 1915	1901- 1915	Összesen		1901- 1910	1911- 1915	1901- 1915	Összesen
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Teplafő	8	6	14	2.2	Kisugrócz	12	3	15	2.8	Esztergom vm.				
Tormáskert	13	2	15	2.7	Nagykeresnye	10	7	17	3.4	1. Esztergomi				
Úgyarmat	47	19	66	3.4	Nagyugrócz	49	11	60	2.1	járás.				
Vihnye	81	23	110	4.5	Nemeskosztolány	11	7	18	2.8	Bajna	130	60	190	6.0
Zarnócza	108	36	144	4.8	Nyitraaszeg	3	1	4	1.0	Bajót	54	27	81	3.8
Zarnóczakohó	25	14	39	0.3	Ófelfalu	5	3	8	0.8	Csév	46	16	62	2.8
Összesen	1.907	916	2.823	4.3	Óslány	35	18	53	2.0	Csolnok	45	21	66	2.2
3. Lévai járás.					Óslánykislalud	1	—	1	7.8	Dág	19	3	22	1.7
Agó	12	10	22	3.8	Pálosnagymező	123	57	180	3.7	Dorog	38	27	65	2.2
Alsószece	15	8	23	2.6	Pázsit	5	1	6	2.4	Dömös	50	29	79	3.7
Alsóvár	2	4	6	1.5	Radócz	10	5	15	1.4	Epöl	27	17	44	5.8
Bajka	7	1	8	1.7	Simony	6	4	10	1.5	Keszölcz	69	42	111	3.7
Barsendré	15	9	24	2.7	Összesen	378	161	539	2.5	Kirva	20	11	31	2.9
Berekalja	18	11	29	2.4	5. Verebélyi járás.					Lábatlan	69	32	101	3.7
Csata	62	52	114	4.3	Aha	35	18	53	4.5	Leányvár	39	23	62	4.8
Csejki	60	20	80	4.8	Alsógyőröd	13	8	21	3.8	Mogyorósbánya	18	8	26	2.8
Felsőszecse	23	8	31	3.2	Alsópél	78	48	126	6.2	Nagysáp	68	27	95	4.0
Felsővár	1	2	3	0.9	Barsbaracska	42	25	67	4.4	Nyergesújfalu	78	55	133	3.2
Garamapáti	9	3	12	3.4	Barsbese	12	12	24	2.9	Pilismarót	69	27	96	3.2
Garamánásd	21	9	30	3.1	Barsfüss	45	39	84	3.9	Piliszentlélek	16	11	27	4.6
Garamkecsény	44	18	62	3.9	Barsvörösvár	10	3	13	1.8	Piszke	63	41	104	4.2
Garamkeszi	41	10	51	4.2	Cseke	49	14	63	4.6	Sárisáp	106	35	141	3.8
Garamlők	36	15	51	2.9	Csiffár	19	14	33	3.1	Süttő	115	36	151	5.3
Garammika	25	6	31	2.9	Ény	13	9	22	4.6	Tát	27	20	47	2.6
Garamsolyos	17	5	22	3.2	Fajkúrt	24	7	31	2.8	Tokod	132	67	199	5.0
Garamszentgyörgy	37	12	49	2.1	Fakóvezekény	37	18	55	3.9	Úny	24	10	34	4.2
Garamszőlős	44	23	67	3.3	Felsőgyőröd	8	5	13	1.9	Összesen	1.330	645	1.975	3.7
Garamtolmács	14	15	29	3.7	Felsőpél	31	28	59	6.2	2. Párkányi				
Garamújfal	18	8	26	2.3	Hull	34	21	55	4.5	járás.				
Garamvezekény	18	13	31	2.0	Kisbellek	10	6	16	3.7	Bart	50	14	64	3.7
Hölvény	5	3	10	1.7	Kisgyékényecs	10	3	13	2.9	Bátorkeszi	87	55	142	3.0
Kiskálna	14	10	24	3.4	Kisvezekény	6	2	8	1.9	Béla	15	3	18	2.2
Kiskoszmály	22	14	36	3.9	Lüle	10	3	13	3.7	Bény	71	24	95	4.1
Kisóvár	9	6	15	3.2	Mellek	23	10	33	4.4	Búcs	67	29	96	4.0
Kissalló	19	18	37	4.1	Mohi	24	8	32	2.6	Dunamocs	74	39	112	4.0
Kissáró	24	16	40	4.7	Nagymánya	29	29	58	3.0	Ebed	63	28	91	4.0
Lékér	18	17	35	3.1	Nagyvezekény	3	2	5	0.7	Érsekkevény	40	15	55	3.3
Málás	19	10	29	2.8	Néved	13	1	14	1.6	Farnad	79	34	113	3.6
Marosfalva	7	6	13	2.3	Óhaj	10	20	30	1.9	Gyiva	5	4	9	2.7
Nagykálna	41	9	50	3.3	Pozba	16	5	21	2.8	Karva	22	11	33	2.2
Nagykoszmály	28	16	44	3.6	Rendve	40	30	70	5.7	Kémend	52	35	87	3.2
Nagyod	11	5	16	3.4	Szencse	43	23	66	7.8	Kicsind	16	16	32	3.8
Nagysalló	66	35	101	2.6	Tajnasári	10	2	12	2.0	Kisújfalu	26	12	38	2.9
Nagysáró	29	12	41	2.7	Tild	9	6	15	2.5	Köbölkút	62	95	157	3.2
Nemesoroszi	42	18	60	4.4	Tóhöl	31	13	44	3.9	Kőhidgyarmat	92	42	134	6.8
Nyir	20	12	32	7.2	Újlót	42	23	65	2.4	Kural	6	2	8	0.7
Óbars	56	14	70	2.9	Valkház	13	3	16	2.2	Libád	25	5	30	2.8
Oroszka	36	14	50	4.6	Verebély	75	36	111	2.6	Magyarszögyén	86	35	121	4.0
Szodó	14	16	30	4.5	Zsitvabesenyő	63	32	95	4.1	Muzsla	123	48	171	3.9
Tőre	7	5	12	1.6	Zsitvagyarmat	20	10	30	3.5	Nagyölvöd	56	23	79	2.9
Újbars	31	39	70	3.2	Zsitvaújfalu	25	9	34	2.0	Nána	36	15	51	3.2
Városladány	26	14	40	3.1	Összesen	978	545	1.523	3.5	Németszögyén	57	29	86	3.6
Zseliz	67	40	107	3.1	Összesítés.					Párkány	104	72	176	3.3
Zsemleér	8	3	11	1.9	Aranyosmaróti j.	1.031	443	1.534	3.1	Sárkányfalva	23	9	32	5.1
Összesen	1.150	611	1.761	3.2	Garamszentkereszt					Összesen	1.339	633	1.972	3.5
4. Oslányi járás.					járás.	1.907	916	2.823	4.3	Összesítés.				
Alsókomenecz	12	5	17	1.9	Lévai járás	1.150	611	1.761	3.2	Esztergomi járás ..	1.330	645	1.975	3.7
Besztöröcsény	22	12	34	2.4	Oslányi járás	378	161	539	2.5	Párkányi járás ..	1.339	633	1.972	3.5
Brogyán	22	7	29	2.4	Verebélyi járás ..	978	545	1.523	3.5	Esztergom rtv	853	350	1.203	4.5
Cseronye	14	9	23	1.7	Körömczabánya rtv.	150	77	227	3.4	Vármegyei összeg	3.52	1.82	5.150	3.8
Felsőkomenecz	17	7	24	3.2	Léva rtv	331	149	480	3.8					
Kalacsna	13	4	17	1.7	Újbánya rtv	224	101	325	4.5					
Kiskeresnye	8	—	8	1.9	Vármegyei összeg	6.208	3.003	9.212	3.4					

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma					Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma					Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				
	években						években						években				
	1901- 1910	1911- 1915	összesen	1901- 1910	1911- 1915		1901- 1910	1911- 1915	összesen	1901- 1910	1911- 1915		összesen	1901- 1910	1911- 1915	összesen	
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5			
Hont vm.																	
1. Bati járás.																	
Alsóalmás.....	7	6	13	2.0	Szolény.....	7	2	10	5.7	Felsőbágyon.....	4	2	6	1.9			
Alsóbaka.....	20	5	25	3.8	Terbegecz.....	3	1	4	1.0	Felsődaacsólám.....	21	9	30	3.6			
Alsószember.....	15	5	20	3.9	Összesen.....	627	254	881	3.5	Felsőlegénd.....	7	3	10	1.8			
Bacsófalva.....	4	4	8	1.4	3. Ipolyvári járás.					Hontkirályfalva.....	6	2	8	1.9			
Bagyan.....	8	11	19	3.1	Alsórakonca.....	18	8	26	3.0	Hontnémeti.....	19	9	28	2.8			
Bakabánya.....	111	33	150	3.9	Alsóspék.....	1	—	1	0.6	Illés.....	21	8	29	3.2			
Bát.....	46	28	74	3.7	Alsószemeréd.....	22	6	28	3.7	Kecskevárók.....	4	1	5	2.2			
Bori.....	8	4	12	2.2	Alsóterény.....	5	3	8	2.2	Kisbácsfalva.....	2	1	3	3.8			
Csánk.....	24	9	33	4.8	Apátfarót.....	10	2	12	2.4	Kormosó.....	8	4	12	2.1			
Dalmad.....	15	9	24	2.9	Baráti.....	24	8	32	4.6	Lászlód.....	6	5	11	2.6			
Derzenye.....	9	8	17	3.8	Bernceze.....	66	22	88	4.7	Ledény.....	16	9	25	3.0			
Elesfalva.....	6	3	9	3.1	Deménd.....	34	12	46	6.2	Lilva.....	22	12	34	2.6			
Felsőalmás.....	12	5	17	2.2	Drégelypalánk.....	71	37	108	4.4	Nemesvárók.....	13	4	17	4.4			
Felsőbaka.....	9	9	18	1.9	Eggy.....	10	5	15	1.7	Szebelléb.....	34	9	43	3.1			
Felsőszember.....	24	10	34	3.8	Egyházmarót.....	8	0	8	1.4	Szelencz.....	5	3	8	3.1			
Gyökös.....	14	5	19	2.4	Felsőrakonca.....	13	7	20	4.6	Szénavár.....	38	13	51	2.8			
Hegyabánya.....	130	58	188	7.7	Felsőspék.....	3	1	4	1.6	Szentantál.....	74	40	114	5.6			
Hontbagonya.....	12	8	20	2.6	Felsőszemeréd.....	10	4	14	1.9	Szintyaliget.....	6	6	12	3.8			
Hontbesenyőd.....	4	5	9	1.9	Felsőterény.....	8	2	10	3.2	Szintyaliget.....	23	9	32	5.9			
Hontkiskőr.....	13	6	19	3.0	Felsőtúr.....	21	0	21	2.9	Szohány.....	17	7	24	2.7			
Hontnádás.....	11	2	13	1.6	Gyerk.....	53	15	68	7.8	Terpény.....	3	1	4	2.0			
Hontvarsány.....	9	2	11	2.8	Gyógy.....	4	2	6	2.0	Tópaták.....	33	10	43	4.4			
Horhi.....	17	6	23	4.3	Hévmagyarád.....	8	7	15	3.1	Unyad.....	8	5	13	2.7			
Kalászi.....	—	1	1	0.8	Hont.....	34	15	49	3.8	Zsibritó.....	10	12	22	5.4			
Kálnaborfő.....	3	2	5	1.6	Hontudvarnok.....	12	6	18	3.0	Összesen.....	530	249	779	3.0			
Kiskereskeny.....	2	2	4	1.1	Horvát.....	19	8	27	5.4								
Magaslak.....	10	7	17	3.1	Ipolyhidvég.....	52	14	66	4.8	5. Szobi járás.							
Nagykereskeny.....	8	5	13	2.1	Ipolyhidvég.....	278	84	362	5.7	Bajta.....	19	5	24	2.7			
Tegzesborfő.....	6	2	8	1.6	Ipolyveceze.....	30	18	48	3.4	Garamkövesd.....	56	22	78	4.2			
Összesen.....	558	234	792	3.3	Ipolyvisk.....	34	21	55	3.7	Helemba.....	30	20	50	3.8			
					Kemenceze.....	57	26	83	3.7	Ipolydamásd.....	17	14	31	3.4			
					Kistompa.....	10	3	13	4.5	Ipolyszalka.....	67	23	90	3.8			
					Kistúr.....	13	3	16	2.6	Köspallag.....	24	11	35	3.6			
					Középtúr.....	19	2	21	4.4	Leléd.....	23	17	40	4.8			
					Lissó.....	12	8	20	2.6	Lelkes.....	53	17	70	5.2			
					Mere.....	8	3	11	4.4	Márianosztra.....	139	56	195	8.9			
					Mémevelő.....	6	0	6	2.6	Nagymaros.....	253	125	378	5.5			
					Ósöd.....	5	7	12	3.7	Szob.....	44	41	85	2.9			
					Palást.....	37	14	51	2.8	Szokolva.....	57	24	81	2.9			
					Pereszleny.....	30	6	36	3.8	Zebegény.....	32	19	51	4.8			
					Szalatnya.....	22	7	29	4.2	Összesen.....	819	405	1.224	4.6			
					Szántó.....	14	9	23	3.2								
					Százd.....	16	9	25	2.4	6. Vámosmikolai j.							
					Szűd.....	1	4	5	1.2	Alsófegyvernek.....	14	3	17	2.0			
					Tésa.....	12	2	14	3.8	Felsőfegyvernek.....	13	5	18	3.0			
					Tesmag.....	33	9	42	3.8	Garampáld.....	20	7	27	4.2			
					Teszér.....	14	7	21	2.5	Garamsalló.....	25	11	36	2.8			
					Összesen.....	1.183	441	1.624	3.9	Hontfűzesgyarmat.....	43	18	61	3.5			
										Ipolybél.....	17	2	19	2.8			
					4. Korponai járás.					Ipolykiskeszi.....	15	4	19	2.8			
					Alsóbágyon.....	5	1	6	2.0	Ipolypászó.....	19	13	32	1.8			
					Alsódaacsólám.....	11	9	20	3.4	Ipolyszakállas.....	21	16	37	2.2			
					Alsólegénd.....	4	2	6	3.2	Ipolytölgyes.....	24	9	33	4.3			
					Béld.....	13	6	19	2.6	Kisgyarmat.....	17	15	32	2.6			
					Berencsfalu.....	15	8	23	2.0	Kisölvéd.....	7	2	9	1.5			
					Bozók.....	16	6	22	2.9	Kispeszek.....	3	3	6	3.0			
					Bozókalsók.....	5	6	11	4.3	Lontó.....	25	19	44	3.6			
					Csábrágsomos.....	3	1	4	0.7	Nagybörzsöny.....	65	15	80	2.8			
					Csábrágvarbók.....	10	3	13	2.8	Nagypeszek.....	40	10	50	5.2			
					Csákokc.....	17	6	23	2.8	Perőcsény.....	45	11	56	3.2			
					Cseri.....	17	9	26	2.8	Szete.....	16	11	27	2.7			
					Darászi.....	4	1	5	1.6	Tergenye.....	28	12	40	3.7			
					Devicse.....	11	4	15	2.7	Vámosmikola.....	50	21	71	2.6			
					Dömeháza.....	6	2	8	2.3	Zalaba.....	7	5	12	2.2			
										Összesen.....	520	213	733	2.9			

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma						
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	években		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	években		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	években			
	1	2	3	4		5	6	7	8		9	10	11	12			
Összesítés.																	
Báti járás	558	234	792	3.3	Királylehotá	16	10	26	3.5	Komjatna	48	20	68	6.1			
Ipolyvízi járás	637	254	891	3.5	Kisporuba	72	25	100	5.0	Likavka	104	40	144	4.5			
Ipolyvízi járás	1.183	441	1.624	3.9	Kokova	46	34	80	4.8	Liszófalva	61	26	87	3.8			
Korponai járás	530	249	779	3.0	Liptóújvár	17	1	18	1.8	Lúzsna	125	51	176	4.9			
Szobi járás	519	403	922	4.6	Maluzsina	9	5	14	4.0	Nagyselmecz	27	11	38	3.4			
Vámosmikolai j.	520	213	733	2.9	Pottornya	20	6	26	3.7	Nemesludrova	5	3	8	3.0			
Korpona rtv.	119	42	161	2.7	Pribilina	42	20	62	2.9	Ószada	69	23	92	4.2			
Vármegyei összeg	4.350	1.836	6.186	3.0	Szentivánbocza	21	13	34	3.0	Sósó	12	7	19	2.2			
Selmecz- és Béla- bánya t.jv.	980	405	1.385	5.7	Szentpéter	43	10	53	5.4	Szentmárton	19	10	29	6.6			
					Teplicska	71	22	93	3.7	Sztankován	44	25	69	3.8			
					Vavrisó	56	19	75	5.9	Tuparatak	8	4	12	4.4			
					Vázsecc	76	24	100	2.6	Összesen	718	318	1.036	4.8			
					Vichodna	89	29	118	6.8	Összesítés.							
					Összesen	835	331	1.166	3.7	Liptószentmiklósi j.	770	368	1.138	3.7			
Liptó vm.										Liptóújvári járás	835	331	1.166	3.7			
1. Liptószentmik- lósi járás.					3. Némeltipcsai j.					Némeltipcsai járás	606	270	876	3.4			
Alsórázskók és Felsőrázskók	5	3	8	3.1	Alsómattyasóca	4	8	12	4.2	Rózsahegyi járás	718	318	1.036	4.8			
Andabáza	1	—	1	1.0	Bernicz	1	—	1	1.5	Rózsahegyi rtv.	437	251	688	3.7			
Andásfalva	12	11	23	2.6	Besenyőfalva	11	2	13	4.6	Vármegyei összeg	2.368	1.538	3.906	3.7			
Behárfalu	4	1	5	2.4	Bobrovnik ¹⁾	6	1	7	2.2								
Benedekfalva	13	3	16	4.1	Bukovina ²⁾	3	1	4	1.0	Nógrád vm.							
Benicz	2	2	4	4.4	Dachtár	10	—	10	2.0	1. Balassagyarmati járas.							
Benyusháza	10	3	13	6.6	Dubrava	21	6	27	2.1	Bakó	9	—	9	0.9			
Bodafalu	7	6	13	2.6	Felsőmattyasóca	1	1	2	1.8	Balassagyarmat	602	356	958	5.9			
Csemicz	1	2	3	4.2	Fiacsicz	7	4	11	2.8	Cserháthaláp	20	6	26	3.8			
Deménfalva	10	11	21	3.4	Guotfalva	4	1	5	3.1	Cserhátsurány	30	19	49	2.9			
Hóra	3	—	3	1.9	Hárommalatin	12	2	14	3.0	Csesztve	14	6	20	2.1			
Illanó	5	14	19	3.2	Háromszléc	42	10	52	2.0	Csitár	23	18	41	3.2			
Jakabfalva	10	8	18	4.7	Hlinik ⁴⁾	—	2	2	—	Debercsény	6	1	7	3.0			
Jalóc	11	2	13	3.4	Hosszútér	2	5	7	2.8	Dejtár	48	25	73	2.8			
Kisbóbróc	16	9	25	5.8	Hutti	29	14	43	3.0	Ebeczk	10	3	13	1.8			
Kispalugya	34	51	85	7.9	Jánosbáza ³⁾	—	—	—	—	Érsekvadkert	87	37	124	2.6			
Konszka	5	2	7	1.7	Ivachnófalva	11	4	15	3.4	Herencsény	38	23	61	3.7			
Laziskó	12	8	20	4.9	Izsepfalu	3	3	6	2.8	Hugyag	42	27	69	4.2			
Liptószentmiklós	41	20	61	1.3	Kelecsén	15	0	21	5.2	Illy	5	4	9	2.5			
Magyarfalva	19	4	23	5.3	Kelenfalva	8	4	12	2.8	Ipolykér	10	7	17	2.3			
Nádasd	5	2	7	1.6	Királylútbella	33	12	37	3.8	Ipolyvízi	19	6	25	3.2			
Nagybóbróc	123	34	162	7.3	Kisboróve	14	10	24	2.8	Ipolyvár	14	17	31	3.1			
Nagypalugya és Gálfalu	17	14	31	3.7	Kisolaszi	7	1	8	2.6	Kürtösújfalva	13	10	23	4.0			
Németporuba	45	13	60	3.0	Körmös	9	1	10	7.3	Magyarnándor	27	9	36	2.9			
Okolicsná és Szto- háza	32	14	46	3.0	Kvacsán	21	7	28	4.3	Mikszáthfalva	52	15	67	5.4			
Pálfalu	21	2	23	5.7	Liptótelep	41	10	51	5.0	Mohora	30	8	38	3.4			
Pausinálehotá	16	11	27	6.5	Lucski	46	39	85	4.0	Nógrádmareczal	18	6	24	2.0			
Plostin	7	11	18	2.2	Nagyboróve	24	20	44	4.4	Óvár	14	12	26	3.2			
Szélporuba	16	3	19	3.6	Nagyolaszi	9	4	13	4.4	Órhalom	117	40	157	9.7			
Szentandrás	9	3	12	2.6	Nemeslútbella	12	8	20	4.1	Patak	33	27	60	2.8			
Szentiván	34	15	49	3.9	Némeltipcsa	124	32	156	4.8	Patvárcz	11	5	16	1.8			
Szentkereszt	22	0	22	3.9	Párisbáza	5	1	6	2.7	Szanda	10	23	33	2.8			
Szmrecsán	14	6	20	2.4	Patak	2	3	5	2.7	Szécsénykovácsi	21	5	26	3.0			
Tárnócs	21	11	32	2.9	Prószék	8	5	13	2.9	Szügy	22	10	32	2.4			
Verbicz	94	52	146	3.7	Szentanna	1	2	3	0.8	Terény	34	30	64	5.1			
Vitárisfalva	3	3	6	4.5	Szentmária	13	9	22	5.1	Zsely	30	22	52	3.8			
Zsár	6	7	13	1.8	Szentmihály	7	5	12	7.8	Összesen	1.416	771	2.187	3.2			
Összesen	770	368	1.138	3.7	Szielnicz	23	2	25	2.2	2. Gácsai járás.							
					Szokolcs	20	4	24	3.1	Abátfalu	22	7	29	2.9			
					Tvarozsna ¹⁾	—	2	2	—	Badaszállás	53	34	87	3.0			
					Verbó	5	2	7	5.1	Dabar	33	22	55	2.4			
					Összesen	606	270	876	3.4	Divény	51	12	63	3.3			
2. Liptóújvári j.										Divényoroszi	52	19	71	3.1			
Csorba	58	19	77	3.0	4. Rózsahegyi j.					Fürész	14	7	21	1.9			
Dovalló	91	39	130	7.2	Gombás	48	32	80	3.7	Gács	55	35	90	4.8			
Hýbve	58	22	80	2.6	Háromrécueza	119	45	164	5.8								
Jamnik	32	10	42	4.5	Hrboltó	21	10	37	3.1								
Királybocza	16	6	22	4.0	Kisselmecz	8	5	13	4.7								

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya közösen az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	1901- 1910	1911- 1915	összesen 1901- 1915	Ezer főre számitva 1901-1915 között		1901- 1910	1911- 1915	összesen 1901- 1915	Ezer főre számitva 1901-1915 között		1901- 1910	1911- 1915	összesen 1901- 1915	Ezer főre számitva 1901-1915 között
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Gácsfalu.....	33	10	43	4.6	Fülekpiis.....	24	7	31	3.7	Rád.....	29	8	37	2.2
Gácslápos.....	24	10	34	4.7	Fülekpuspóki.....	20	9	29	3.3	Rétság.....	33	15	48	3.2
Gácsliget.....	21	13	34	5.4	Fülekcsávoly.....	10	6	16	2.2	Romhány.....	74	68	142	4.8
Gácsprága.....	32	19	51	9.4	Ipolyberzence.....	17	7	24	3.2	Szátók.....	19	10	29	3.7
Gergelyfalva.....	10	5	15	4.6	Ipolybeszterce.....	15	—	15	4.6	Szécsénke.....	12	7	19	3.6
Kotmány.....	37	19	56	5.3	Ipolygalsa.....	17	11	28	3.6	Szendehely.....	41	10	51	4.1
Lentő.....	2	3	5	1.1	Ipolymagyari.....	59	11	70	4.2	Szente.....	9	6	15	2.4
Losoncztamási.....	31	18	49	3.9	Ipolynyitra.....	13	6	19	2.6	Tereske.....	36	17	53	4.1
Lónyabánya.....	41	25	66	5.2	Ipolyróna.....	12	4	16	3.5	Tolmács.....	35	19	54	3.2
Madácsi.....	20	5	25	2.8	Ipolyszele.....	14	6	20	3.3	Összesen.....	1.103	530	1.633	3.7
Maskófalva.....	19	11	30	4.6	Jelsőc.....	8	5	13	1.8	6. Salgótarjáni j.				
Nederes.....	9	2	11	1.9	Kálnó.....	30	23	53	3.6	Baglyasalja.....	53	13	66	2.8
Parlagos.....	17	1	18	2.2	Kálnógaráb.....	10	10	20	3.7	Bárna.....	50	11	61	4.9
Patakfalja.....	13	2	15	2.9	Kalonda.....	28	2	30	6.1	Czered.....	65	27	92	5.5
Rózsaszállás.....	14	17	31	3.8	Kétkeresztúr.....	5	5	10	2.3	Homokterenye.....	56	25	81	3.7
Sülye.....	18	6	24	5.8	Kiskorona.....	12	5	17	2.7	Karancsalja.....	52	31	83	4.1
Tóvár.....	9	4	13	2.2	Kismulyad.....	4	3	7	3.3	Karancsapátfalva.....	14	8	22	3.6
Tugár.....	16	13	29	3.8	Korlati.....	20	28	48	2.8	Karancsberény.....	17	9	26	2.9
Udvarház.....	5	1	6	1.2	Losonczapátfalva.....	53	27	80	3.7	Karancsbeszterce.....	36	21	57	2.9
Vámosfalva.....	22	19	41	2.0	Losonczmagyfalva.....	11	11	22	3.2	Kazár.....	37	13	50	2.1
Összesen.....	673	345	1.018	3.4	Málnapatak.....	217	113	330	3.6	Kisbárkány.....	8	4	12	4.8
3. Kékkői járás.					Miksi.....	4	21	25	4.3	Kisterenye.....	67	64	131	3.0
Alsócsztergály.....	24	5	29	3.1	Mucsény.....	16	18	34	4.1	Lapujtó.....	50	14	64	3.1
Alsósztergova.....	17	8	25	3.1	Nagydaróc.....	44	10	54	4.2	Márkháza.....	12	3	15	3.8
Alsótisztás.....	14	3	17	4.9	Nemesfalva.....	7	11	18	4.8	Mátranovák.....	62	38	100	3.6
Borosznok.....	9	9	18	4.5	Ozdin.....	14	7	21	3.7	Mátraszele.....	52	25	77	3.9
Csalányos.....	7	2	9	2.4	Panyidaróc.....	25	12	37	3.2	Mátraszöllős.....	60	24	84	3.9
Divényhuta.....	65	29	94	8.8	Perse.....	10	7	17	2.5	Mátraverebély.....	34	20	54	3.1
Erdőszele.....	4	2	6	2.0	Pincz.....	16	8	24	3.7	Medveshidegkút.....	24	11	35	5.2
Érőfalva.....	5	3	8	2.0	Poltár.....	29	13	42	2.6	Nagybárkány.....	16	7	23	2.7
Felsőcsztergály.....	19	11	30	3.2	Ragyolc.....	28	14	42	2.6	Nemti.....	49	27	76	5.1
Felsőcsztergova.....	12	17	29	6.4	Rapp.....	37	20	57	6.2	Óbást.....	21	8	29	4.8
Felsőtisztás.....	73	28	101	4.6	Sósliget.....	6	3	9	2.3	Pogony.....	27	7	34	3.1
Hartyán.....	6	4	10	2.8	Szinóbánya.....	72	41	113	2.9	Salgótarján.....	601	209	810	4.2
Kékkő.....	42	30	72	3.6	Terbeléd.....	24	10	34	4.3	Sámsónháza.....	22	11	33	3.9
Kishalom.....	16	2	18	4.0	Törincs.....	19	15	34	3.8	Somoskő.....	15	4	19	1.8
Kiskürtös.....	5	6	11	2.4	Várkút.....	21	22	43	3.6	Somoskőújfalva.....	61	31	92	3.8
Kisliberce.....	6	1	7	2.2	Videfalva.....	30	18	48	4.8	Szúpatlak.....	12	4	16	4.5
Lest.....	20	11	31	3.1	Vilke.....	31	19	50	3.4	Vecseklő.....	31	10	41	5.7
Nagyhalom.....	16	6	22	4.4	Összesen.....	1.236	694	1.930	3.5	Vizslás.....	23	14	37	2.9
Nagykürtös.....	34	3	37	2.9	5. Nógrádi járás.					Zagyvapálfalva.....	118	63	181	3.6
Nagyilám.....	40	15	55	7.1	Alsópetény.....	38	18	56	4.9	Zagyvaróna.....	122	31	153	4.0
Nagyliberce.....	27	10	37	3.9	Alsósáp.....	16	12	28	3.7	Összesen.....	1.367	347	1.714	3.8
Nógrádszenna.....	21	10	31	6.6	Bánk.....	10	5	15	1.7	7. Szécsényi járás.				
Nógrádszentpéter.....	20	7	27	3.6	Berkenye.....	16	5	21	2.7	Alsózellő.....	5	7	12	2.5
Parócsa.....	13	9	22	5.8	Borsosberény.....	56	17	73	4.6	Bussa.....	61	27	88	7.4
Perényes.....	8	2	10	5.6	Diósjenő.....	77	51	128	3.9	Csalár.....	21	9	30	4.0
Száraznyírjes.....	13	9	22	4.8	Felsőpetény.....	18	10	28	2.9	Dolány.....	10	1	11	3.0
Tótelecsény.....	8	1	9	2.8	Felsősáp.....	15	7	22	3.8	Endrefalva.....	51	23	74	4.4
Tótkisfalva.....	3	1	4	2.1	Horpács.....	8	3	11	2.6	Etes.....	80	60	140	3.6
Túrmező.....	74	36	110	6.7	Keszeg.....	25	7	32	3.4	Felsőzellő.....	41	10	51	4.2
Veres.....	12	7	19	6.2	Kéthodony.....	18	3	21	2.0	Galábocs.....	7	9	16	5.6
Összesen.....	642	287	929	4.2	Kisecet.....	6	2	8	3.1	Hollókő.....	33	22	55	7.0
4. Losonczy járás.					Kismaros.....	32	9	41	4.6	Ipolytarnóc.....	51	23	74	5.8
Bolgárom.....	10	5	15	3.1	Kosd.....	83	34	117	3.9	Karancsság.....	69	29	98	5.2
Bolyk.....	13	7	20	2.9	Legénd.....	49	21	70	6.1	Kisgerge.....	21	10	31	6.9
Csákányháza.....	32	10	42	3.6	Nagyoroszi.....	76	53	129	3.8	Kishartyán.....	19	18	37	4.1
Csehberék.....	69	38	107	5.1	Nézsza.....	27	17	44	3.2	Liptagerge.....	29	40	69	7.1
Etefalva.....	7	3	10	2.9	Nógrád.....	57	17	74	2.9	Litke.....	51	40	91	6.7
Fülek.....	93	45	138	3.6	Nógrádverőce.....	88	29	117	4.0	Luczfalva.....	46	19	65	5.9
Fülektelecsény.....	1	2	3	1.6	Nőtincs.....	48	26	72	4.8	Ludány.....	69	32	101	6.6
Füleklovácsi.....	12	10	22	2.7	Ósagárd.....	15	10	25	2.9	Magyargéc.....	37	12	49	4.6
					Pencz.....	51	18	69	4.0					
					Pusztaberki.....	8	3	11	3.1					

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya közösen az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	években					években					években			
	1901- 1910	1911- 1915	összesen	aránya		1901- 1910	1911- 1915	összesen	aránya		1901- 1910	1911- 1915	összesen	aránya
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Mihálygerge.....	39	18	57	6.8	Nyitra vm.					Tököld.....	2	1		1.0
Nagylőcs.....	97	50	147	4.2	1. Érsekújvári j.					Udvarnok.....	60	25	85	3.8
Nógrádmegyer.....	73	23	96	4.6	Alsószőlős.....	33	13	46	4.0	Újvároska.....	30	52	82	2.9
Nógrádsipek.....	14	13	27	2.8	Andód.....	17	22	39	2.0	Vágmedenceze.....	31	38	69	3.7
Nógrádszakál.....	46	35	81	5.1	Bánkeszi.....	110	54	170	6.2	Vágszentpéter.....	17	8	25	2.5
Piliny.....	32	19	51	4.2	Csornok.....	23	9	32	2.1	Vágvörösvár.....	53	22	75	5.0
Rárósmúlyad.....	23	9	32	4.9	Egyháznagyszeg.....	32	15	47	3.8	Zsók.....	16	13	29	3.2
Rimőcz.....	63	40	103	4.7	Felsőszőlős.....	33	8	41	4.9	Összesen.....	1.329	567	1.896	3.5
Ságúfalu.....	65	27	92	7.9	Gyarak.....	34	7	41	3.9	3. Mivai járás.				
Sóshartyán.....	36	13	49	3.7	Kiskeszi.....	14	14	28	5.2	Alsóvisnyó.....	17	14	31	6.2
Szalmaeres.....	12	8	21	3.1	Kismánya.....	22	10	32	3.4	Berencsbukóc.....	15	12	27	2.8
Szécsény.....	208	92	300	4.7	Kisvárad.....	37	15	52	3.8	Berezó.....	104	56	160	3.0
Szécsényfelfalu.....	21	12	33	3.8	Komját.....	166	68	234	3.6	Borsós.....	30	17	47	3.4
Szécsényhalászi.....	26	14	40	2.6	Nagysurány.....	250	129	379	4.8	Karaj.....	119	70	189	4.3
Varsány.....	39	19	58	3.5	Nemesdicske.....	7	3	10	1.0	Miava.....	387	160	547	3.3
Zobor.....	13	8	21	5.1	Nyitrakiskér.....	10	5	15	4.2	Nagygyházas.....	87	58	125	3.8
Összesen.....	1.485	793	2.278	4.8	Nyitramalomszeg.....	47	24	71	5.2	Szakadécs.....	24	15	39	3.9
8. Szirák járás.					Nyitránagyker.....	99	37	136	4.0	Túrtele.....	76	35	111	3.6
Alsótold.....	12	10	22	4.9	Özdöge.....	45	11	56	4.2	Vagyóc.....	40	27	67	4.2
Becske.....	52	12	64	4.5	Szentmihályúr.....	18	5	23	2.0	Összesen.....	925	451	1.376	3.5
Bér.....	40	20	60	4.2	Tardoskő.....	141	64	205	2.6	4. Nagytapolcsányi járás.				
Bereczel.....	78	42	120	3.9	Tölggyer.....	141	91	232	4.3	Alsóhelbény.....	11	3	14	2.4
Bokor.....	12	3	15	3.8	Vajk.....	25	7	32	3.1	Appony.....	28	6	34	3.2
Buják.....	118	72	190	5.0	Zsitvafödemes.....	49	20	69	3.0	Belesz.....	5	3	8	1.9
Csécse.....	68	31	99	5.5	Zsitvamártonfalva.....	16	3	19	4.8	Belincz.....	4	1	5	1.3
Cserhátszentiván.....	36	12	48	5.0	Összesen.....	1.375	640	2.015	3.9	Bod.....	3	—	3	1.0
Ecseg.....	127	41	168	6.8	2. Galgóczi járás.					Bófalva.....	4	5	9	1.5
Egyházasdongeleger.....	47	39	86	8.4	Alsóatrak.....	6	1	7	1.7	Családka.....	6	7	13	2.0
Erdőkürt.....	30	8	38	2.6	Alsórécsény.....	27	9	36	3.6	Csermend.....	7	5	12	1.3
Erdőtarcsa.....	28	12	40	3.6	Alsóvásárd.....	10	3	13	2.3	Farkasudvar.....	5	7	12	1.9
Felsőtold.....	20	5	25	5.3	Alsózále.....	7	3	10	2.0	Felsőbodok.....	33	14	47	4.0
Galgaguta.....	25	16	41	4.2	Árdánfalva.....	6	5	11	2.2	Felsőcsitár.....	6	—	6	1.3
Garáb.....	9	4	13	4.2	Bajmőcska.....	37	19	56	4.2	Felsőhelbény.....	1	2	4	1.2
Héhalom.....	89	20	115	6.2	Beregszeg.....	64	31	95	3.4	Jác.....	20	4	24	1.6
Heréd.....	147	39	186	6.3	Bucvány.....	54	21	75	3.2	Kálmánfalva.....	9	8	17	3.0
Jobbágyi.....	74	16	90	3.8	Décskelecsény.....	30	5	35	3.5	Kartolcz.....	7	4	11	2.1
Kálló.....	83	32	115	3.3	Elecske.....	31	17	48	3.4	Kisbőlgvény.....	2	1	3	0.9
Kisbágyon.....	20	8	28	4.4	Felsőatrak.....	19	5	24	2.8	Kisrópény.....	6	4	10	1.5
Kozárd.....	34	10	44	6.3	Felsőrécsény.....	23	11	34	4.0	Kisudvar.....	3	—	3	1.1
Kutasó.....	9	8	17	4.6	Felsővásárd.....	10	5	15	2.3	Kisvicsáp.....	4	2	6	1.3
Lőrinczi.....	202	86	288	4.8	Felsőzále.....	30	5	35	3.3	Kovárec.....	23	13	36	2.0
Nagykőkenyes.....	47	12	59	4.9	Fornőszeg.....	13	5	18	3.2	Kővárhely.....	7	4	11	1.6
Nógrádkővesd.....	12	9	21	3.0	Galgőcz.....	340	100	440	3.8	Lipovaok.....	6	2	8	1.6
Palótas.....	70	25	101	5.0	Jalsó.....	14	3	17	2.8	Nagybőlgvény.....	7	2	9	1.6
Szarvasgede.....	16	17	33	3.7	Kaplat.....	8	—	8	2.1	Nagyrépény.....	15	7	22	1.4
Szirák.....	70	29	103	4.4	Karkőcz.....	28	24	52	3.0	Nagytapolcsány.....	322	158	480	5.0
Vanyarcz.....	31	24	55	2.7	Kisbáb.....	23	11	34	3.3	Nagyudvar.....	3	1	4	0.6
Zagyvaszántó.....	66	32	98	4.5	Lakács.....	25	5	30	1.9	Nemescke.....	2	5	7	1.8
Összesen.....	1.690	703	2.393	4.7	Maniga.....	18	15	33	2.4	Nyitrabajna.....	24	24	48	1.9
Összetettés.					Merőcze.....	14	0	20	2.3	Nyitragaráb.....	13	6	19	1.9
Balassagyarmati j.....	1.416	771	2.187	3.2	Nagybáb.....	30	16	46	3.0	Nyitrakoros.....	21	14	35	1.9
Gácsi járás.....	673	345	1.018	3.4	Nemeskürt.....	22	9	31	3.0	Nyitrakozma.....	4	3	7	1.1
Kékkői járás.....	642	287	929	3.4	Nyitrápásztó.....	92	11	33	2.7	Nyitrakörtvélyes.....	3	2	5	0.7
Losonczy járás.....	1.236	604	1.930	3.5	Pusztakürt.....	20	7	27	3.0	Nyitratudány.....	12	9	21	1.9
Nógrádi járás.....	1.103	530	1.633	3.7	Ratkőcz.....	15	4	19	3.0	Nyitránemeti.....	25	15	40	3.7
Salgótarjáni járás.....	1.867	847	2.714	3.8	Románfalva.....	48	13	61	4.4	Nyitraörmény.....	20	5	25	1.5
Szécsényi járás.....	1.485	793	2.278	4.8	Ság.....	27	13	40	3.5	Nyitrapereszlény.....	20	9	29	1.5
Szirák járás.....	1.090	703	2.393	4.7	Salgócska.....	19	11	30	6.2	Nyitraperjes.....	29	9	38	1.9
Losonczy riu.....	430	233	712	3.7	Szerbőcz.....	8	—	8	2.4	Nyitraperjész.....	23	16	39	2.2
Vármegyei összeg.....	10.542	5.232	15.774	4.0	Szilád.....	30	15	45	3.4	Nyitraterész.....	7	3	10	1.3
					Szolgagyőr.....	9	2	11	7.6	Nyitravád.....	11	5	16	2.1
					Tótdios.....	13	5	18	3.6					
					Tótsók.....	14	3	17	2.1					

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	1901- 1910	1911- 1915	összesen 1901- 1915	1000- ra		1901- 1910	1911- 1915	összesen 1901- 1915	1000- ra		1901- 1910	1911- 1915	összesen 1901- 1915	1000- ra
	években					években					években			
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Nyitrazerdahely.....	13	8	21	2.1	Sarlóka	21	15	36	3.6	Jókó.....	24	8	32	3.2
Onor.....	8	2	10	1.0	Surányka.....	3	4	7	0.7	Kiskosztolány.....	14	2	16	1.6
Paczola.....	5	1	6	0.6	Szalakus.....	7	2	9	0.9	Kismikfalva.....	6	—	6	0.6
Püspökfalva.....	—	2	2	0.2	Tormos.....	41	25	66	6.6	Kisörvistyé.....	4	4	8	0.8
Radosna.....	26	10	36	3.6	Újlacska.....	8	4	12	1.2	Kosorvány.....	5	—	5	0.5
Sarlóska.....	1	1	2	0.2	Úreg.....	21	9	30	3.0	Köcsény.....	1	2	3	0.3
Szeptencsújfalu.....	7	5	12	1.2	Úrmény.....	167	47	214	21.4	Lancsar.....	3	3	6	0.6
Szolesány.....	60	37	97	9.7	Úzbég.....	37	16	53	5.3	Moraván.....	19	5	24	2.4
Szolesányka.....	—	2	2	0.2	Vicsápapáti.....	27	9	36	3.6	Nagykosztolány.....	50	20	70	7.0
Szomorlovászi.....	10	4	14	1.4	Zobordarász.....	33	19	52	5.2	Nagyörvistyé.....	18	20	38	3.8
Szulány.....	6	2	8	0.8	Zsere.....	33	16	49	4.9	Néznafalva.....	6	5	11	1.1
Szulóc.....	21	7	28	2.8	Összesen.....	1.444	676	2.120	21.2	Pöstyén.....	157	88	245	24.5
Tavarnok.....	10	12	22	2.2	6. Nyitrai járás.....	—	—	—	—	Rákfalva.....	16	9	25	2.5
Tordaméz.....	16	1	17	1.7	Alsóvesztény.....	11	10	21	2.1	Ratnóc.....	17	7	24	2.4
Vámháza.....	4	0	4	0.4	Apátkolcs.....	17	5	22	2.2	Vághor.....	23	9	32	3.2
Végvezekény.....	5	—	5	0.5	Apátlevna.....	7	3	10	1.0	Vágdebród.....	68	45	113	11.3
Velős.....	5	1	6	0.6	Aranyosd.....	69	27	96	9.6	Vágszakaly.....	10	8	18	1.8
Összesen.....	967	491	1.458	14.58	Bacsakfalva.....	3	—	3	0.3	Vigvár.....	38	14	52	5.2
5. Nyitrai járás.....	—	—	—	—	Bélaudvarnok.....	11	3	14	1.4	Vittenez.....	29	26	55	5.5
Abaszállás.....	43	21	64	6.4	Felsővesztény.....	14	5	19	1.9	Összesen.....	631	371	1.002	10.02
Alsóbodok.....	27	16	43	4.3	Jánosújfalu.....	5	2	7	0.7	8. Privigyeyi járás.....	—	—	—	—
Alsócsitár.....	21	11	32	3.2	Jaskafalva.....	12	3	15	1.5	Alsósujtó.....	4	2	6	0.6
Alsóelefánt.....	5	3	8	0.8	Kerences.....	32	20	52	5.2	Bajmóc.....	33	29	62	6.2
Alsóköröskény.....	26	30	56	5.6	Kisorány.....	40	19	59	5.9	Bajmóczapáti.....	27	14	41	4.1
Assakürt.....	20	3	23	2.3	Kisbéliz.....	5	—	5	0.5	Bajmóczlakán.....	18	8	26	2.6
Babindál.....	26	5	31	3.1	Kisbóssány.....	2	—	2	0.2	Bajmócztölgyes.....	5	3	8	0.8
Béd.....	3	—	3	0.3	Kisvendég.....	20	14	34	3.4	Bélamácsó.....	9	5	14	1.4
Berencs.....	39	20	59	5.9	Lévna.....	—	—	—	—	Bélapataka.....	115	65	180	18.0
Csabb.....	7	4	11	1.1	Libáka.....	8	1	9	0.9	Berzseny.....	4	6	10	1.0
Család.....	15	9	24	2.4	Nádlány.....	18	4	22	2.2	Csajváj.....	32	23	55	5.5
Csápor.....	17	13	30	3.0	Nagybéliz.....	47	16	63	6.3	Csék.....	55	31	86	8.6
Csekej.....	33	16	49	4.9	Nagybóssány.....	44	11	55	5.5	Czegely.....	11	8	19	1.9
Czabaj.....	40	22	62	6.2	Nagykolos.....	24	10	34	3.4	Délsény.....	14	1	15	1.5
Felsőelefánt.....	18	5	23	2.3	Nagyvendég.....	33	11	44	4.4	Divékbanka.....	17	1	18	1.8
Felsőköröskény.....	14	7	21	2.1	Návoly.....	15	8	23	2.3	Divékjánosi.....	10	2	12	1.2
Ghymes.....	21	24	45	4.5	Nyitraadány.....	25	6	31	3.1	Divékrudnó.....	13	1	14	1.4
Ghymeskosztolány.....	16	9	25	2.5	Nyitraadás.....	30	6	36	3.6	Divékszász.....	11	6	17	1.7
Kalász.....	41	14	55	5.5	Nyitraadás.....	30	6	36	3.6	Divéktemes.....	4	5	9	0.9
Kisandacs.....	3	—	3	0.3	Nyitraadás.....	24	11	35	3.5	Divékújfalva.....	30	8	38	3.8
Kiscsétény.....	8	9	17	1.7	Nyitraadás.....	20	8	28	2.8	Dobrocna.....	13	8	21	2.1
Kishind.....	6	1	7	0.7	Nyitraadás.....	6	1	7	0.7	Erdőret.....	1	—	1	0.1
Kislápás.....	6	1	7	0.7	Nyitraadás.....	32	4	36	3.6	Felsőlelőz.....	11	6	17	1.7
Kolon.....	20	8	28	2.8	Nyitraadás.....	7	3	10	1.0	Felsőpróna.....	18	6	24	2.4
Könyök.....	4	2	6	0.6	Nyitraadás.....	12	5	17	1.7	Felsőpróna.....	11	2	13	1.3
Lajos.....	3	1	4	0.4	Nyitraadás.....	19	5	24	2.4	Felsőpróna.....	11	2	13	1.3
Lapágyarmat.....	21	9	30	3.0	Nyitraadás.....	7	6	13	1.3	Hársas.....	5	3	8	0.8
Lükigergelyfalva.....	11	4	15	1.5	Nyitraadás.....	45	18	63	6.3	Istvánszabadja.....	25	18	43	4.3
Menyhe.....	8	2	10	1.0	Nyitraadás.....	70	29	99	9.9	Kányahegy.....	6	4	10	1.0
Molnos.....	24	8	32	3.2	Nyitraadás.....	24	9	33	3.3	Keselőkö.....	31	12	43	4.3
Nagyecetény.....	95	54	149	14.9	Nyitraadás.....	2	—	2	0.2	Kiscsóta.....	19	9	28	2.8
Nagyemőke.....	43	14	57	5.7	Nyitraadás.....	1	1	2	0.2	Kisgyházas.....	16	7	23	2.3
Nagyhind.....	13	6	19	1.9	Nyitraadás.....	1	1	2	0.2	Kisbátár.....	5	3	8	0.8
Nagylapás.....	20	8	28	2.8	Nyitraadás.....	767	272	1.039	10.39	Kispapszabadi.....	12	12	24	2.4
Nemespann.....	28	7	35	3.5	Nyitraadás.....	—	—	—	—	Kispróna.....	11	4	15	1.5
Nyitraeschi.....	7	13	20	2.0	Nyitraadás.....	—	—	—	—	Koczurány.....	6	2	8	0.8
Nyitraegerszeg.....	30	14	44	4.4	Nyitraadás.....	10	9	19	1.9	Kós.....	20	12	32	3.2
Nyitraegerszer.....	42	15	57	5.7	Nyitraadás.....	35	28	63	6.3	Kovácsfalva.....	156	76	232	23.2
Nyitraeszte.....	13	7	20	2.0	Nyitraadás.....	7	8	15	1.5	Lestyén.....	14	4	18	1.8
Nyitraivánka.....	33	11	44	4.4	Nyitraadás.....	11	12	23	2.3	Mohos.....	27	10	37	3.7
Nyitraivánka.....	32	10	42	4.2	Nyitraadás.....	24	15	39	3.9	Moraván.....	8	2	10	1.0
Nyitraivánka.....	4	1	5	0.5	Nyitraadás.....	15	8	23	2.3	Nádasér.....	14	9	23	2.3
Nyitraivánka.....	78	39	117	11.7	Nyitraadás.....	5	—	5	0.5	Nagyecetény.....	8	6	14	1.4
Nyitraivánka.....	31	19	50	5.0	Nyitraadás.....	5	2	7	0.7	Nagyhatár.....	28	8	36	3.6
Nyitraivánka.....	29	16	45	4.5	Nyitraadás.....	6	6	12	1.2	Németpróna.....	113	45	158	15.8
					Nyitraadás.....	6	6	12	1.2	Nevigyén.....	12	15	27	2.7

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	1000- ra		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	1000- ra		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	1000- ra
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Nyitraibánya.....	153	50	215	3.4	Luboka.....	36	11	47	2.6	Vágújhely.....	119	63	187	2.1
Nyitraborosznó.....	12	18	30	3.7	Morvaór.....	87	24	104	4.8	Verbó.....	105	41	146	2.0
Nyitradivék.....	18	6	24	3.6	Nagykovalló.....	17	15	32	3.0	Összesen.....	1.106	501	1.607	2.6
Nyitrafenyves.....	35	15	50	3.5	Nagypetrős.....	17	3	20	1.3	Összesítés.....				
Nyitrafő.....	103	36	139	4.1	Őszombat.....	63	15	78	2.8	Érsekújvári járás.....	1.375	640	2.015	3.9
Nyitrafalszék.....	8	1	9	0.9	Rohó.....	13	4	17	1.3	Galgóczi járás.....	1.329	567	1.896	3.3
Nyitraecsep.....	9	6	15	2.0	Sándorfa.....	23	10	33	2.4	Miauai járás.....	925	451	1.376	3.6
Nyitrafő.....	27	14	41	2.3	Sasvár.....	52	44	96	2.6	Nagyapócsányi j.....	967	491	1.458	2.5
Nyitrafalszék.....	8	1	9	0.9	Szenicze.....	89	41	130	3.0	Nyitrai járás.....	1.444	676	2.120	3.1
Nyitrafő.....	6	2	8	1.3	Szomolánka.....	36	8	44	3.8	Nyitrai járás.....				
Parlag.....	14	6	20	3.8	Szotinafalva.....	24	5	29	2.0	Nyitrai járás.....				
Privigyé.....	172	55	227	4.6	Verbőz.....	83	29	112	2.2	Nyitrai járás.....				
Rászlony.....	27	12	39	2.4	Összesen.....	1.026	387	1.413	2.9	Postyén járás.....	631	371	1.002	3.4
Rudnószabadi.....	18	9	27	4.0	11. Vágssellyei járás.....					Privigyeyi járás.....	1.690	779	2.469	2.6
Szebed.....	21	9	30	3.0	Királyi.....	42	11	53	2.6	Szabolczi járás.....	1.026	387	1.413	2.8
Terestyénfalva.....	19	5	24	5.6	Köpcsd.....	68	21	89	4.6	Szeniczei járás.....	1.527	635	2.162	3.9
Törös.....	14	4	18	5.1	Magyarsók.....	76	40	116	3.8	Vágssellyei járás.....	1.106	501	1.607	3.6
Váracsk.....	10	5	15	2.7	Mocsonok.....	106	40	146	2.5	Vágssellyei járás.....				
Verbény.....	11	2	13	3.6	Negyed.....	231	84	315	4.5	Vágssellyei járás.....				
Összesen.....	1.690	779	2.469	3.4	Semple.....	64	23	87	3.9	Vágssellyei járás.....				
9. Szabolczi járás.....					Soporanya.....	174	37	211	3.9	Vágssellyei járás.....				
Czoborfalva.....	8	5	13	1.9	Szelőce.....	61	30	91	3.6	Vágssellyei járás.....				
Egball.....	49	19	68	1.4	Tornóc.....	97	43	140	3.8	Vágssellyei járás.....				
Farkashely.....	14	2	16	2.1	Vágssellyei járás.....	228	136	364	4.5	Vágssellyei járás.....				
Felsőlapassó.....	9	4	13	3.4	Vágssellyei járás.....	37	19	56	3.9	Vágssellyei járás.....				
Felsőrados.....	16	8	24	1.5	Vágssellyei járás.....	94	32	126	5.1	Vágssellyei járás.....				
Gázlós.....	51	26	77	2.5	Vágssellyei járás.....	76	31	107	4.8	Vágssellyei járás.....				
Holics.....	232	74	306	3.7	Vágssellyei járás.....	135	65	200	3.6	Vágssellyei járás.....				
Horvátberek.....	24	10	34	2.9	Vágssellyei járás.....	49	18	67	4.1	Vágssellyei járás.....				
Jókút.....	73	18	91	2.6	Összesen.....	1.527	635	2.162	3.8	Vágssellyei járás.....				
Kátó.....	16	7	23	3.0	12. Vágújhelyi j.....					Vágssellyei járás.....				
Kisdiós.....	5	2	7	1.7	Alsóbotfalva.....	14	5	19	1.7	Vágssellyei járás.....				
Kiskovalló.....	8	2	10	1.9	Alsóleszete.....	22	6	28	1.7	Vágssellyei járás.....				
Kispetrős.....	13	9	22	3.6	Bassócs.....	24	8	32	4.1	Vágssellyei járás.....				
Kopcsány.....	65	32	97	2.0	Brunóc.....	10	6	16	3.4	Vágssellyei járás.....				
Letenőz.....	7	7	14	1.7	Császó.....	16	7	23	1.9	Vágssellyei járás.....				
Nagyúny.....	29	9	38	2.0	Csejte.....	69	35	104	2.7	Vágssellyei járás.....				
Péterlak.....	20	15	35	2.8	Csispék.....	18	3	21	2.8	Vágssellyei járás.....				
Radimó.....	6	3	9	0.8	Felsőbotfalva.....	49	9	58	2.9	Vágssellyei járás.....				
Szentistvánfalva.....	7	8	15	2.6	Felsőleszete.....	37	18	55	2.0	Vágssellyei járás.....				
Székabánya.....	19	5	24	2.4	Felsőszerdahely.....	27	12	39	3.3	Vágssellyei járás.....				
Tövisfalva.....	8	5	13	2.4	Kismodró.....	5	5	10	5.8	Vágssellyei járás.....				
Várköz.....	17	12	29	3.1	Krakovány.....	18	13	31	2.2	Vágssellyei járás.....				
Vészka.....	17	6	23	3.6	Lobonya.....	112	49	161	3.1	Vágssellyei járás.....				
Vidovány.....	8	4	12	3.0	Nagymodró.....	13	4	17	3.2	Vágssellyei járás.....				
Összesen.....	720	292	1.012	2.5	Ocskó.....	4	1	5	0.9	Vágssellyei járás.....				
10. Szeniczei járás.....					Osztro.....	25	9	34	2.4	Vágssellyei járás.....				
Aszós.....	39	10	49	3.6	Ótura.....	177	76	253	2.7	Vágssellyei járás.....				
Berencsóna.....	30	6	36	4.6	Patvarőz.....	11	6	17	3.0	Vágssellyei járás.....				
Berencsváralja.....	23	7	30	1.7	Pobcdény.....	50	21	71	4.8	Vágssellyei járás.....				
Büdöskő.....	7	—	7	1.4	Russó.....	5	2	7	1.1	Vágssellyei járás.....				
Császó.....	37	12	49	3.2	Somszeg.....	3	6	9	2.9	Vágssellyei járás.....				
Csári.....	47	33	80	4.8	Szentmiklósvölgye.....	19	7	26	3.1	Vágssellyei járás.....				
Császó.....	26	1	27	2.5	Temetvény.....	24	15	39	2.9	Vágssellyei járás.....				
Csepányfalva.....	39	10	49	2.3	Újszabadi.....	25	9	34	3.9	Vágssellyei járás.....				
Döcs.....	41	18	59	3.1	Vághorka.....	17	14	31	3.1	Vágssellyei járás.....				
Halasd.....	21	6	27	4.6	Vágluka.....	25	8	33	4.2	Vágssellyei járás.....				
Harádics.....	27	21	48	3.1	Vágmósó.....	17	6	23	3.9	Vágssellyei járás.....				
Jablánc.....	32	23	55	3.2	Vágór.....	18	13	31	3.2	Vágssellyei járás.....				
Korlátfalva.....	6	2	8	1.8	Vágsszentkereszt.....	10	6	16	3.0	Vágssellyei járás.....				
Korlátó.....	45	12	57	3.8	Vágterbete.....	18	14	32	2.0	Vágssellyei járás.....				
Kunó.....	21	7	28	3.9						Vágssellyei járás.....				

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	100-1000 lakosra		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	100-1000 lakosra		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	100-1000 lakosra
	években					években					években			
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Lidértajd	23	3	26	0.1	Detreköcsütörtök...	39	20	59	3.9	Kisgeszt	13	5	18	2.8
Lőgerpatony	20	11	31	4.6	Detreköcszentmiklós	54	10	64	4.3	Kislosonecz	15	7	22	2.1
Móroczkarsa	8	6	14	0.9	Detreköcszentpéter...	9	6	15	1.7	Középcsöpony	6	7	13	2.5
Nagybudak	20	15	35	3.9	Detrekövárja	91	10	101	3.1	Majtény	68	22	90	4.0
Nagybudafa	7	5	12	5.8	Dimvár	40	15	55	5.1	Nagysúr	20	3	23	1.7
Nagyfücs	24	10	34	5.7	Egyházhely	21	13	34	2.8	Nahács	17	4	21	2.7
Nagygyad	25	21	46	7.2	Gajar	138	52	190	3.8	Nemessúr	7	—	7	1.6
Nagygyudvarnok	4	5	9	1.5	Kislévárd	23	16	39	1.8	Ottóvölgy	24	10	34	2.0
Nemesabony	50	19	69	4.0	Konyha	51	35	86	3.2	Pagyár	7	3	10	1.9
Nemesbodos	02	25	27	5.8	Kukló	25	18	43	2.2	Páld	15	6	21	2.6
Ógelle	9	7	16	4.6	Láb	73	24	97	4.1	Pozsonyfehér- egyház	8	6	14	1.8
Óllétejed	5	1	6	3.6	Laksárújfalva	32	16	48	3.5	Pozsonynádas	50	22	72	3.0
Padány	37	10	47	4.9	Lozornó	103	26	129	4.7	Pusztapát	16	—	16	2.8
Pinkakarsa	7	4	11	4.0	Magyarfalva	85	51	136	3.7	Rózsavölgy	17	7	24	1.7
Póda	9	3	12	3.9	Malaczká	161	82	243	3.2	Selpöcz	16	8	24	2.9
Pozsonyepérjes	63	28	91	5.7	Morvaszentjános	50	14	64	2.9	Szárzapaták	41	8	49	2.6
Sikabony	29	12	41	3.3	Nádasfő	54	8	62	3.1	Szelincs	50	23	73	3.8
Solymoskarsa	4	1	5	3.1	Nagyjakabfalva	26	11	37	2.1	Szered	190	77	267	3.8
Süly	13	5	18	4.4	Nagylevárd	66	25	91	2.1	Szomolány	48	13	61	2.8
Szentmihályfa	15	15	30	4.2	Pálffytelek	8	—	8	2.2	Vágkeresztúr	22	16	38	2.2
Töböréte	11	3	14	5.7	Pernek	20	21	41	2.7	Vágmagyarád	54	22	76	3.1
Tőnye	19	7	26	4.4	Pozsonyalmás	78	39	117	6.9	Valtasúr	12	8	20	2.4
Várkony	34	18	52	4.0	Pozsonyávod	53	19	72	2.6	Várassúr	11	7	18	2.6
Vásárút	67	22	89	4.4	Székelyfalva	32	10	42	1.8	Vedrőd	23	18	41	2.6
Összesen	1.526	642	2.168	4.5	Széleskút	31	6	37	2.0	Vedrődújfalva	12	7	19	2.1
2. Galántai járás.					Szentistvánkút	40	23	63	2.7	Zavar	22	9	31	2.0
Alsószeli	103	38	141	4.4	Összesen	1.551	631	2.182	3.0	Összesen	1.631	660	2.291	2.7
Alsószerdahely	42	26	68	3.1	4. Nagyszombati j.					5. Pozsonyi járás.				
Barakony	6	2	8	3.7	Ábrahám	55	19	74	3.8	Cseklész	52	42	94	3.0
Deák	133	44	177	4.0	Alsócsöpony	13	5	18	3.8	Dévény	60	41	101	3.8
Feketenyék	37	13	50	4.7	Alsódiós	12	12	24	1.4	Dévényújfalva	110	54	164	3.9
Felsőszeli	133	55	188	3.4	Alsódombó	9	7	16	1.8	Förév	36	23	59	3.2
Galánta	134	48	182	3.7	Alsókorompa	64	21	85	3.4	Horvátgurab	28	10	38	2.9
Gány	6	2	8	1.5	Alsólőcz	17	2	19	2.1	Lamacs	68	23	91	4.5
Hegy	6	3	9	2.7	Alsószil	13	4	17	2.0	Máriavölgy	40	13	53	4.2
Hidaskürt	98	50	148	6.3	Apaj	23	2	25	3.6	Mászt	24	8	32	2.5
Hódi	21	11	32	5.0	Apátszentmihály	14	4	18	2.4	Nagymagasfalva	100	87	187	5.0
Királyrév	36	22	58	4.9	Bélaház	25	9	34	2.1	Papfa	18	15	33	3.5
Kismácséd	20	12	32	4.0	Bikszárd	33	12	45	3.2	Pozsonybeaterce	77	35	112	3.3
Magyardiószeg	167	57	224	5.0	Binócz	12	5	17	1.9	Pozsony- borostyánkő	18	6	24	1.7
Nádszeg	110	83	193	5.0	Bogdány	23	8	31	2.9	Pozsonyhidegkút	25	15	40	3.2
Nagyfödemes	100	46	146	3.6	Czifer	42	33	75	2.7	Pozsonyivánka	42	19	61	4.6
Nagygyács	103	42	145	5.4	Dajta	9	4	13	6.8	Pozsonyligetfalva	55	103	158	3.4
Nemeskajal	49	26	75	3.4	Dejte	53	15	68	2.8	Pozsonyszőlős	103	50	153	5.8
Nemeskosút	88	33	121	6.0	Farkashida	22	8	30	2.1	Récs	143	121	264	3.6
Nemesnebojsza	5	7	12	1.8	Felsőcsöpony	8	2	10	2.0	Stomfa	72	26	98	1.9
Nemetdiószeg	24	14	38	3.4	Felsődiós	54	18	72	3.0	Zohor	139	56	195	4.0
Pered	259	101	360	7.1	Felsődombó	4	4	8	1.9	Összesen	1.209	705	1.914	3.5
Pozsonyvezekény	42	15	57	3.9	Felsőhosszúfalva	23	10	33	3.8	6. Somorjai járás.				
Pusztafödemes	68	14	82	3.2	Felsőkorompa	15	9	24	2.8	Alsójánok	6	1	7	1.8
Taksonyfalva	75	52	127	3.0	Felsőlőcz	15	3	18	3.1	Bacsfa	11	3	14	2.9
Tallós	78	35	113	4.0	Felsőszil	16	7	23	2.4	Béke	13	3	16	2.8
Tósnárasd	24	15	39	5.5	Fényves	11	3	14	2.8	Bélvata	14	7	21	3.9
Vága	80	30	110	3.9	Gerencsér	56	22	78	3.0	Bucuháza	4	—	4	1.6
Vízkelet	40	31	71	4.2	Gidrafa	59	15	74	2.7	Büstelek	4	1	5	6.4
Zsigárd	168	64	232	5.9	Gósfalva	17	6	23	2.6	Csalókőzlátnok	13	6	19	3.0
Összesen	2.284	976	3.260	4.5	Halmos	7	7	14	1.7	Csenke	5	6	11	2.2
3. Malaczkai járás.					Harangfalva	15	6	21	2.7	Csölle	21	4	25	3.2
Bilkandvar ¹⁾	—	2	2	—	Ispácz	68	28	96	3.6	Csölösztő	7	7	14	4.0
Bürrszentgyörgy	83	22	105	3.4	Istvánkirályfalva	11	3	14	2.7					
Bürrszentmiklós ¹⁾	47	14	61	1.4	Istvánlak	3	4	7	1.0					
Bürrszentpéter	45	21	66	2.5	Jánostelek	17	3	20	2.7					
					Jászló	14	8	22	2.6					
					Kálld	12	12	24	1.9					

¹⁾ Bilkandvar 1901–1912 évi adatai Bürrszentmiklósnál vannak kimutatva.

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma					Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma					Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				
	években				összesen		években				összesen		években				összesen
	1901- 1910	1911- 1915	1901- 1915	1901- 1915			1901- 1910	1911- 1915	1901- 1915	1901- 1915			1901- 1910	1911- 1915	1901- 1915	1901- 1915	
1	2	3	4	5		1	2	3	4	5		1	2	3	4	5	
Csukárpaka.....	4	0	10	3.7		Királyfa.....	23	9	37	2.6		Dezser.....	29	13	44	4.6	
Csütörök.....	34	16	50	2.7		Kissenkőcz.....	13	4	17	2.9		Esztérce.....	—	—	—	—	
Dénese.....	23	12	35	4.0		Limpak.....	18	6	24	1.8		Farkaska.....	1	—	1	0.7	
Dobogaz.....	38	17	55	4.4		Magyarbél.....	41	14	55	3.2		Felsődraskőcz.....	4	1	5	4.6	
Dunabidas.....	32	30	62	3.0		Magyargurab.....	34	15	49	2.4		Felsőmotesicz.....	6	4	10	1.3	
Éberhárd.....	25	24	49	4.0		Nagyborsa.....	24	9	33	5.4		Felsőneszte.....	21	19	40	5.0	
Előpatony.....	14	11	25	6.8		Nagysenkőcz.....	23	21	44	2.5		Felsőőzor.....	12	1	13	2.4	
Fél.....	60	23	83	5.8		Nemetbél.....	10	4	14	4.0		Felsőszalatna.....	17	12	29	2.8	
Felsőjánok.....	8	5	13	3.9		Papkörmösd.....	13	4	17	3.0		Halács.....	8	1	9	1.5	
Gutor.....	32	14	46	5.1		Pentezsúr.....	5	—	5	2.1		Hornján.....	21	6	27	3.6	
Hideghét.....	6	—	6	3.3		Pozsonybaldogfa.....	20	7	27	4.6		Igazpüspöki.....	6	1	7	1.6	
Illésháza.....	34	12	46	5.4		Pozsonysárfő.....	25	14	39	1.8		Kesnyő.....	38	21	59	3.1	
Jóka.....	165	46	211	5.6		Réte.....	52	24	76	4.8		Kishelyén.....	3	2	5	3.4	
Keszölczés.....	25	10	35	3.8		Szenc.....	101	26	127	2.8		Kisradna.....	11	3	14	2.8	
Királyfa.....	4	2	6	8.6		Szentgyörgytelep.....	17	—	17	2.8		Kissándori.....	2	—	2	0.4	
Kislég.....	43	12	55	8.2		Tetlén.....	14	1	15	3.1		Latkőcz.....	1	—	1	1.1	
Kismadarász.....	1	—	1	1.0		Töltgurab.....	30	11	41	2.9		Lító.....	12	5	17	4.6	
Kismagyar.....	22	9	31	4.4		Zenc.....	2	2	4	1.1		Mézsás.....	18	13	31	4.8	
Kispaka.....	8	3	11	4.0		Összesen.....	865	351	1.216	2.8		Mitta.....	4	1	5	1.6	
Maczháza.....	6	—	6	2.8		Összesítés.						Nagyhelvény.....	14	4	18	3.8	
Miséri.....	17	15	32	3.8		Dunaszerdahelyi j.....	1.523	640	2.163	4.3		Nagyradna.....	15	4	19	2.7	
Nagylég.....	25	18	43	5.2		Galántai járás.....	2.284	976	3.260	4.5		Nagysándori.....	16	4	20	2.6	
Nagygyarab.....	03	22	25	4.2		Malaczkai járás.....	1.551	631	2.182	3.0		Nemesmitta.....	5	4	9	3.0	
Nagypaka.....	16	8	24	4.8		Nagyszombati j.....	1.621	690	2.311	2.7		Ólved.....	19	10	29	3.1	
Nagyszarva.....	9	1	10	1.5		Pozsonyi járás.....	1.209	705	1.914	3.5		Peres.....	9	3	12	2.7	
Nemesgomba.....	10	2	12	1.4		Somorjai járás.....	1.290	556	1.846	4.1		Peterszabadja.....	2	2	4	0.7	
Olgya.....	15	8	23	7.3		Szenczi járás.....	865	351	1.216	2.8		Poroszi.....	18	12	30	3.9	
Pozsonycsákány.....	26	6	32	5.4		Bázin rtv.....	170	87	257	3.6		Radosa.....	14	5	19	4.0	
Pozsonypüspöki.....	115	47	162	5.0		Modor rtv.....	123	02	135	2.6		Ribény.....	39	13	52	2.8	
Sárosfa.....	9	6	15	2.7		Nagyszombat rtv.....	764	431	1.245	5.5		Rozsnyomitta.....	9	2	11	2.5	
Somorja.....	06	23	103	2.6		Szentgyörgy rtv.....	98	87	133	2.6		Rozsnyonepröd.....	6	2	8	1.7	
Szász.....	15	5	23	4.7		Vármegyei összeg.....	11.511	5.188	16.697	3.6		Terbók.....	17	5	22	2.8	
Szemet.....	13	2	1	2.2		Pozsony tvj.....	3.180	1.674	4.863	4.2		Timorháza.....	38	11	49	6.9	
Szunogdi.....	31	20	51	6.4		Trencsén vm.						Trencséntölgyes.....	27	13	40	3.4	
Tejfalu.....	33	16	45	3.8		1. Báni járás.						Újvíz.....	3	2	5	2.8	
Tonkháza.....	9	1	10	3.1		Alsódraskőcz.....	5	5	10	2.7		Vizsocsány.....	10	—	10	3.6	
Tótes.....	8	7	13	5.1		Alsómotesicz.....	2	—	2	0.9		Zayugrócz.....	121	36	157	5.7	
Újhelyjóká.....	12	7	19	3.1		Alsóneszte.....	10	5	15	2.4		Zayváralja.....	4	1	5	1.8	
Úszor.....	6	1	7	1.8		Alsóőzor.....	3	1	4	1.5		Összesen.....	1.015	420	1.435	3.2	
Vajassvata.....	3	3	6	2.6		Alsószalatna.....	16	6	22	3.1		2. Csaccai járás.					
Vajka.....	37	28	67	3.5		Bán.....	165	55	223	4.8		Berekfalu.....	57	44	101	3.6	
Verekenye.....	28	21	49	4.4		Báncsépkes.....	15	18	33	2.6		Csacza.....	137	63	199	2.6	
Vök.....	11	5	16	4.9		Bánkaraszna.....	27	7	34	3.1		Cserne.....	42	39	81	3.0	
Összesen.....	1.290	556	1.846	4.1		Bánluzsány.....	18	12	30	3.0		Dombelve.....	80	65	151	3.6	
7. Szenczi járás.						Bánnyires.....	3	1	4	0.6		Fenyveszoros.....	54	25	82	3.2	
Báhony.....	16	10	26	2.3		Bánpecsenyéd.....	8	8	16	2.0		Határújfalu.....	7	14	21	2.3	
Csataj.....	25	17	42	2.8		Bánpuszt.....	1	1	2	0.9		Hegyhely.....	241	107	348	6.2	
Cserfalu.....	23	9	37	3.2		Bánruszkőcz.....	3	2	5	1.7		Ócsad.....	120	20	155	3.3	
Cseszte.....	50	14	73	2.9		Bántölgyes.....	14	2	16	6.8		Orlécz.....	23	15	38	2.8	
Csukárd.....	10	1	11	2.1		Bánudvard.....	4	5	9	2.0		Szaniszlófalva.....	36	20	56	2.4	
Czajla.....	76	31	97	5.2		Bánzabos.....	11	8	19	2.3		Sziklaszoros.....	54	39	93	2.6	
Dunajánosháza.....	7	5	12	4.2		Bercsény.....	23	7	29	2.7		Trencsénmakó.....	104	40	153	4.4	
Dunasáp.....	10	4	14	2.5		Bobót.....	12	4	16	1.8		Trencsénrákó.....	118	82	200	4.0	
Dunatorony.....	—	—	—	0.7		Bobólszabadja.....	9	2	11	2.0		Turzófalva.....	245	78	323	2.6	
Dunaújfalu.....	10	4	14	2.6		Borcsány.....	5	—	5	1.0		Összesen.....	1.330	671	2.001	4.8	
Egyházfa.....	13	5	18	3.8		Bosánynepród.....	5	4	7	1.2		3. Illavai járás.					
Erzsébetkápolna.....	6	7	13	2.1		Buzás.....	25	4	29	3.8		Alsókecskőcz.....	14	7	21	2.4	
Gidrafürész.....	11	4	15	3.6		Csarnólak.....	24	10	34	4.4		Alsómogyoród.....	5	1	6	2.6	
Grinád.....	37	19	56	3.5		Csermely.....	11	11	22	4.3		Barossháza.....	103	26	129	5.7	
Hattyúpatak.....	21	21	42	2.4		Csuklász.....	1	1	2	0.7		Bellus.....	107	54	161	4.3	
Hegysúr.....	10	3	13	2.1													
Igram.....	10	9	19	2.1													
Kárpáthalas.....	41	15	56	2.5													

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	években					években					években			
	1901- 1910	1911- 1915	összesen	aránya		1901- 1910	1911- 1915	összesen	aránya		1901- 1910	1911- 1915	összesen	aránya
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Béreczes.....	27	14	41	3.9	Tölgyesalja.....	2	1	3	7.6	Nemőcz.....	16	11	27	5.3
Beresztény.....	4	3	7	5.6	Újbeszterce.....	52	73	125	2.4	Nemeső.....	32	11	43	2.8
Egyházsnádas.....	15	2	17	4.2	Újhelymogyoród.....	15	18	33	2.0	Oroszlánkő.....	14	3	19	2.0
Felsőmogyoród.....	11	5	16	2.0	Újhelyszabadi.....	15	19	34	4.2	Péhbő.....	10	11	21	3.9
Felsőtölgyes.....	11	10	21	2.0	Varjad.....	15	14	29	7.4	Perecsényszabadi.....	35	21	56	6.2
Gergőfalva.....	8	6	14	4.8	Veselény.....	28	25	53	4.9	Poroszká.....	44	18	62	3.8
Hegyesmajtény.....	27	13	40	2.6	Összesen.....	1.259	721	1.980	4.1	Pubó.....	62	22	84	3.0
Hólak.....	63	20	83	2.0						Szalonceza.....	14	5	19	3.1
Illava.....	142	63	205	5.7						Szedmerőcz.....	13	5	18	3.8
Jólak.....	9	2	11	1.6	5. Nagybecserei járás.					Szeppata.....	11	4	15	2.0
Kasza.....	47	17	64	3.7	Fürészfalu.....	32	8	40	4.4	Tobány.....	22	10	32	3.8
Kaszakiváralja.....	30	4	34	3.9	Kisbecsese.....	20	13	33	3.4	Trencsénfogas.....	41	16	57	3.0
Kaszánagyváralja.....	24	10	34	4.6	Kolárocz.....	68	47	115	3.6	Trencsénzavod.....	9	2	11	3.0
Kaszaróna.....	30	11	41	4.4	Köblös.....	6	9	15	4.4	Vágabánya.....	35	12	47	5.1
Kiskelecsény.....	2	1	3	2.2	Legelővölgy.....	30	12	42	5.8	Vágormos.....	13	11	24	2.6
Kisléva.....	2	4	6	2.5	Nagybecsese.....	104	20	130	2.8	Vágpart.....	4	6	10	3.8
Klobusicz.....	16	7	23	4.1	Nagyrona.....	191	76	266	4.5	Vidornya.....	10	7	17	2.1
Lédecz.....	42	20	62	3.9	Nemeskutas.....	34	17	51	4.4	Vöröskő.....	31	20	51	2.8
Lejtős.....	16	7	23	3.4	Trencsénhosszú- mező.....	166	132	298	5.2	Összesen.....	1.063	537	1.600	3.5
Máriatölgyes.....	66	33	99	3.6	Trencsénkutas.....	31	12	43	5.1	7. Trencsénii járás.				
Nagykelecsény.....	9	9	18	3.4	Trencsénpéterei.....	35	34	69	4.6	Ádámfalva.....	12	9	21	3.4
Nagysziklás.....	60	17	77	3.6	Trencsénselmecz.....	134	60	194	3.5	Alsószernye.....	42	15	57	3.8
Peréte.....	19	12	31	3.8	Vágagyagos.....	25	19	44	3.6	Alsószűcs.....	87	31	118	5.0
Szentjánosháza.....	22	18	40	5.0	Visszhang.....	11	7	18	3.9	Alsózáros.....	1	—	1	3.4
Szolopna.....	22	9	31	6.0	Összesen.....	893	473	1.366	4.1	Barátságabadi.....	22	17	39	3.5
Térnásd.....	18	0	18	6.1						Beczkő.....	41	15	56	2.0
Tóthalom.....	4	10	14	2.9	6. Püski járás.					Beczkőkösfalu.....	1	3	4	1.1
Trencsénteplicz.....	59	23	82	3.0	Alsónyíresd.....	32	14	46	6.6	Bodóka.....	6	4	10	1.9
Tunyogfalva.....	11	2	13	3.2	Alsórétfalu.....	11	5	16	1.6	Bogozló.....	14	5	19	2.7
Vágárdófalva.....	6	10	16	3.6	Alsóboró.....	14	11	25	3.2	Bosácz.....	76	44	120	2.0
Vágmogyoród.....	13	5	18	3.4	Bélagyertyános.....	2	1	3	1.3	Csákfalva.....	33	9	42	3.4
Viszolaj.....	35	16	51	4.4	Bezédőfalva.....	6	2	8	2.6	Csákháza.....	2	1	3	1.2
Zsolt.....	84	33	117	3.9	Bolcsó.....	8	6	14	2.4	Czobolyfalva.....	30	8	38	3.2
Összesen.....	1.173	512	1.685	3.9	Borcsicz.....	1	1	2	0.6	Diósfalu.....	3	5	8	1.7
4. Kiszuczaujhelyi járás.					Donány.....	22	18	40	3.6	Drótoma.....	58	38	96	3.8
Alsóvádas.....	15	6	21	4.1	Dúlóújfalu.....	12	8	20	2.4	Felsőszűcs.....	72	29	101	2.3
Borodnó.....	26	15	41	4.7	Fehérhalom.....	58	32	90	3.0	Gallyas.....	7	2	9	2.3
Budatin.....	46	42	88	5.7	Felsőkoescsök.....	25	9	34	2.8	Hámoros.....	2	—	2	0.8
Dunajó.....	14	4	18	2.3	Felsőnyíresd.....	25	9	34	4.2	Ivánháza.....	23	11	34	2.6
Felsővádas.....	65	26	91	4.8	Felsőszernye.....	40	18	58	3.6	Kalános.....	18	10	28	2.0
Felsőzboró.....	58	19	77	3.2	Felsőzáró.....	38	14	52	5.0	Kisszaniszló.....	5	4	9	1.7
Gerebes.....	30	27	57	5.3	Hadas.....	19	9	28	2.0	Kistarajos.....	5	2	7	1.6
Hámos.....	46	32	78	5.8	Horócz.....	19	10	29	4.0	Kocsóc.....	11	—	11	1.6
Havas.....	21	13	34	5.5	Igriczke.....	4	6	10	3.4	Melesicz.....	14	6	20	1.0
Karásznó.....	135	54	189	5.1	Kebeles.....	14	4	18	2.0	Morvamogyoród.....	240	60	300	4.7
Kaszásrét.....	9	7	16	3.6	Kiserdő.....	3	5	8	4.1	Nagybírócz.....	13	5	18	3.3
Kelebény.....	16	7	23	2.4	Köveskő.....	12	3	15	3.1	Nagyszaniszló.....	15	5	20	1.9
Kisdivény.....	14	5	19	3.7	Kulesos.....	11	4	15	3.8	Nagytarajos.....	19	6	25	1.9
Kiszuczaujhely.....	41	32	73	2.4	Lótos.....	9	7	16	1.9	Nemesmogyoród.....	17	3	20	3.3
Lodnó.....	26	23	49	5.1	Láz.....	72	45	117	3.7	Nemesújfalva.....	12	2	14	3.4
Lótos.....	32	12	44	3.1	Lázalja.....	24	8	32	5.2	Nemesváralja.....	24	5	29	2.3
Nagydivény.....	84	23	107	4.2	Lednicz.....	34	19	53	4.4	Rozvád.....	6	7	13	4.0
Neszlény.....	105	64	169	5.1	Ledniczhidas.....	7	2	9	2.6	Szelez.....	24	12	36	2.6
Óbeszterce.....	95	32	127	3.2	Ledniczkisfalva.....	6	7	13	2.1	Szűcsgyertyános.....	13	7	20	4.4
Ókört.....	7	6	13	5.2	Ledniczváralja.....	23	22	45	5.0	Tornyos.....	29	19	48	3.8
Ósvényes.....	94	33	127	6.4	Liboresudvard.....	15	8	23	2.5	Trencsénjánosi.....	8	2	10	2.0
Pázsitos.....	19	8	27	4.0	Magasi.....	22	11	33	10.1	Trencsénpüspöki.....	16	7	23	2.3
Radola.....	19	11	30	4.5	Medne.....	4	3	7	3.0	Vágapátfalu.....	18	11	29	2.3
Radoska.....	32	18	50	4.1	Mikosfalva.....	41	10	51	4.2	Vágapáti.....	6	6	12	2.8
Rezsőfalva.....	26	15	41	3.8						Vágaranyos.....	10	5	15	2.4
Rudas.....	21	19	40	4.2						Vágsütőtők.....	8	4	12	1.9
Szedernye.....	17	8	25	3.4										

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	Ezer lakosra eső gümőkórban elhaltak száma az 1901-1915 évek átlagában		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	Ezer lakosra eső gümőkórban elhaltak száma az 1901-1915 évek átlagában		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	Ezer lakosra eső gümőkórban elhaltak száma az 1901-1915 évek átlagában	
															években
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
Vággyháza	3	2	5	1.8	Vágajla	14	3	17	3.8	Összesítés.					
Vághidas	1	7	8	1.6	Vágbeszterce	85	23	108	2.0	Báni járás	1.015	420	1.435	3.9	
Vágkohány	15	7	22	4.1	Vághéve	10	7	17	2.3	Csaczi járás	1.330	671	2.001	4.8	
Vágrákó	3	—	3	1.0	Vághőre	2	1	3	1.9	Illavai járás	1.173	512	1.685	3.9	
Vágrévfalu	39	18	57	4.8	Vágsomfalva	11	9	20	4.0	Kiszuczaujhelyi j.	1.259	721	1.980	4.1	
Vágszabolcs	11	6	17	1.8	Vágváralja	13	4	17	2.7	Nagybicscei járás	893	473	1.366	4.1	
Vágszálkás	5	3	8	2.0	Vágszigmondháza	18	3	21	3.5	Puhói járás	1.063	537	1.600	3.5	
Vágszikkás	5	2	7	2.1	Összesen	1.044	447	1.491	3.5	Trencsényi járás	1.210	520	1.730	2.9	
Vágújfalu	26	5	31	3.2						Vágbesztercei j.	1.044	447	1.491	3.6	
Vágutas	4	2	6	2.1						Zsolnai járás	1.881	884	2.765	4.0	
Vágszámárd	4	1	5	0.9						Trencsén rty.	560	274	834	7.2	
Velcsőcz	13	3	16	2.0						Zsolna rty.	159	102	261	1.9	
Összesen	1.210	520	1.730	2.9	9. Zsolnai járás.					Vármegyei összeg	11.535	5.541	17.076	3.7	
8. Vágbesztercei járás.					Alsóosztorány	33	9	42	4.4	Turóc vm.					
Almásfalva	13	2	15	3.0	Alsótízseny	25	6	31	2.6	1. Stubnyafürdői járás.					
Alsóhidás	7	3	10	2.1	Babkó	11	8	19	2.9	Alsóstubnya	34	8	42	3.8	
Alsómélyesd	4	6	10	3.3	Bella	100	85	185	6.4	Alsótüresék	20	7	27	2.4	
Alsóricsó	17	5	22	2.6	Bicscesefalu	19	15	34	3.8	Berestyénfalva	21	8	29	5.0	
Bicsceszabadi	14	4	18	6.7	Bilérfalva	15	5	20	4.6	Bodófalva	2	—	2	1.8	
Bogyós	15	4	19	4.3	Csicsmány	89	61	150	6.9	Bodorfalu	7	2	9	3.8	
Boronás	74	21	95	4.7	Egbelény	16	7	23	3.2	Borezfalu	2	1	3	1.3	
Cselkőszabadi	7	3	10	3.3	Facsó	122	46	168	8.3	Felsőstubnya	101	45	146	3.9	
Demény	23	15	38	3.8	Felsőosztorány	27	21	48	5.8	Felsőtüresék	46	22	68	5.0	
Felsőhéve	10	3	13	4.0	Felsőtízseny	36	15	51	3.0	Hedvigfalva	15	13	28	4.0	
Felsőhidás	7	3	10	2.3	Felsővisnyó	69	33	102	5.1	Ivánkafalu	11	6	17	5.1	
Felsőméllyesd	14	4	18	5.5	Frivaldnádas	136	34	170	7.8	Kevice	6	1	7	6.8	
Felsőricsó	17	8	25	3.9	Györkeháza	33	19	52	4.2	Kiscsepcesény	9	3	12	3.0	
Hatna	15	10	25	4.1	Harmatos	55	35	90	5.6	Kisraksa	3	2	5	2.0	
Juhász	8	1	9	2.7	Háromudvar	52	31	83	4.2	Lászlófalva	7	4	11	4.0	
Kardos	5	3	8	3.0	Jeszenye	8	5	13	2.2	Lazány	14	6	20	4.0	
Kelostény	21	7	28	5.0	Kalacsány	6	4	10	3.6	Léza	9	3	12	3.0	
Kisfarkasd	6	2	8	5.3	Karasznyán	17	6	23	2.9	Márkfalva	3	2	5	1.0	
Kisjeszenecze	1	—	1	0.8	Kenyered	22	7	29	4.7	Mezőpatak	1	1	2	1.0	
Kislednicz	13	6	19	2.7	Kiscserna	4	2	6	1.8	Moskőcz	2	0	2	0.8	
Kisudva	1	5	6	1.8	Kővágás	36	17	53	5.2	Mosóc	77	41	118	4.0	
Kosárfalva	108	25	133	2.8	Kunfalva	40	23	63	4.4	Mosóc	77	41	118	4.0	
Kosfalva	4	2	6	2.7	Litvaberzseny	6	4	10	2.9	Mosóc	77	41	118	4.0	
Kőlesfalva	6	3	9	1.4	Litvailó	21	11	32	2.6	Mosóc	77	41	118	4.0	
Marió	234	150	384	5.7	Litvaszinye	30	20	50	4.0	Mosóc	77	41	118	4.0	
Marsófalva	12	2	14	2.0	Majosfalva	12	6	18	3.9	Mosóc	77	41	118	4.0	
Milohó	21	4	25	2.7	Majosmező	15	2	17	3.1	Mosóc	77	41	118	4.0	
Nagyjeszenecze	10	1	11	3.0	Majosmező	15	2	17	3.1	Mosóc	77	41	118	4.0	
Nagyudva	12	1	13	1.9	Majosmező	15	2	17	3.1	Mosóc	77	41	118	4.0	
Nemeskvaszó	2	—	2	0.9	Majosmező	15	2	17	3.1	Mosóc	77	41	118	4.0	
Nemeslak	2	1	3	1.3	Majosmező	15	2	17	3.1	Mosóc	77	41	118	4.0	
Osztorna	15	7	22	2.9	Majosmező	15	2	17	3.1	Mosóc	77	41	118	4.0	
Parazó	16	5	21	3.7	Majosmező	15	2	17	3.1	Mosóc	77	41	118	4.0	
Pásztorhávod	4	2	6	2.4	Majosmező	15	2	17	3.1	Mosóc	77	41	118	4.0	
Pelyvás	14	8	22	3.0	Majosmező	15	2	17	3.1	Mosóc	77	41	118	4.0	
Peredmér	34	12	46	3.6	Majosmező	15	2	17	3.1	Mosóc	77	41	118	4.0	
Pocsaró	4	—	4	2.3	Majosmező	15	2	17	3.1	Mosóc	77	41	118	4.0	
Podmanin	10	6	16	3.0	Majosmező	15	2	17	3.1	Mosóc	77	41	118	4.0	
Rabó	13	7	20	3.0	Majosmező	15	2	17	3.1	Mosóc	77	41	118	4.0	
Ricsóváralfa	14	7	21	6.0	Majosmező	15	2	17	3.1	Mosóc	77	41	118	4.0	
Sárosfalva	7	4	11	4.8	Majosmező	15	2	17	3.1	Mosóc	77	41	118	4.0	
Sebestyénfalva	6	5	11	2.6	Majosmező	15	2	17	3.1	Mosóc	77	41	118	4.0	
Soltészpercésény	13	11	24	3.2	Majosmező	15	2	17	3.1	Mosóc	77	41	118	4.0	
Szádecse	8	6	14	4.6	Majosmező	15	2	17	3.1	Mosóc	77	41	118	4.0	
Sziklahát	5	3	8	2.4	Majosmező	15	2	17	3.1	Mosóc	77	41	118	4.0	
Szulyóváralfa	21	7	28	3.0	Majosmező	15	2	17	3.1	Mosóc	77	41	118	4.0	
Szurkos	4	3	7	3.9	Majosmező	15	2	17	3.1	Mosóc	77	41	118	4.0	
Összesen	1.881	884	2.765	4.5											

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	az 1901- 1915	összesen		az 1901- 1910	az 1911- 1915	az 1901- 1915	összesen		az 1901- 1910	az 1911- 1915	az 1901- 1915	összesen
	években					években					években			
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Valeša	37	15	52	4.2	Zólyom vm.					Borosznó	35	27	62	5.4
Zníováralja	54	21	75	4.6	1. Besztercebányai járás.					Cserpatak	32	21	53	5.9
Zorkóc	1	—	1	1.4	Alsómcinye	16	7	23	4.0	Erdőkőz	91	70	161	5.8
Összesen....	967	468	1.435	4.0	Balázs	11	11	22	5.2	Feketebalog	235	112	347	5.2
2. Turócszentmártoni járás.					Becső	1	—	1	0.7	Felsőszabadi	51	22	73	3.4
Alsókálnok	1	2	3	3.9	Csécsey	7	4	11	4.6	Garamhidvég	22	20	42	6.7
Bálintfalva	3	—	3	3.0	Cserény	8	5	13	4.2	Garamnémetfalva	33	13	46	5.1
Bencfalva	8	3	11	4.3	Dóval	38	26	64	4.3	Garamolaszka	60	53	113	3.2
Blatnica	63	29	92	5.8	Dubavicz	9	8	17	3.3	Garampéteri	58	20	78	4.9
Deákfalva	3	2	5	4.0	Erdőbádony	52	19	71	3.2	Garamszentandrás	38	24	62	4.0
Deánfalva	13	10	23	3.4	Farkaspetőfalva	13	12	25	4.0	Garamszentmiklós	19	9	28	4.2
Draskóczyölgye	11	4	15	4.1	Felsőmcinye	29	8	37	5.4	Jarabó	3	5	8	3.2
Épres	30	27	57	4.3	Felsőperesény	12	2	14	3.4	Jeczenye	59	33	92	5.4
Felsőkálnok	6	—	6	3.1	Garamkirályfalva	21	12	33	3.5	Kisgaram	107	45	152	4.7
Folkusfalva	6	2	8	1.9	Garamsálfalva	12	17	29	3.5	Lopér	75	37	112	4.0
Gyulafalva	11	3	14	4.6	Garamszeg	5	—	5	1.4	Mezőköz	37	28	65	3.8
Ivankaföld	1	—	1	1.1	Gönczölfa	10	4	14	5.8	Mihálytelek	32	12	44	4.4
Kerpelény	24	15	39	6.0	Hédél	40	13	53	4.7	Rázdó	28	19	47	5.0
Kisjeszen	10	3	13	2.9	Hermánd	35	15	50	5.9	Sebesér	8	4	12	3.0
Kisselmecz	42	20	62	5.0	Imréd	25	4	29	6.0	Szikla	19	9	28	4.1
Kistorboszló	24	22	46	7.3	Kallós	5	7	12	3.7	Vázok	28	30	58	3.1
Kossuth	1	—	1	2.0	Keremcse	22	10	32	4.8	Vámos	18	20	38	2.4
Kostyán	18	13	31	4.5	Királyka	23	11	34	5.6	Összesen....	1,268	690	1,958	4.4
Lamosfalva	14	18	32	5.1	Kislesd	21	9	30	4.2	3. Nagyszalutai j.				
Laszkár	4	7	11	6.2	Kordéháza	6	2	8	1.0	Domszög	43	18	61	5.4
Nagyjeszen	7	8	15	2.0	Libetbánya	53	24	77	5.2	Gyetva	299	252	551	5.0
Nagyrákó	9	3	12	1.4	Lipcsenteza	15	4	19	5.5	Hegyhát	26	12	38	6.0
Nagyurány	94	72	166	5.7	Luzató	14	12	26	3.0	Herencsvölgy	342	136	478	4.2
Necpál	33	15	48	3.0	Lukóca	4	1	5	2.0	Horhát	59	35	94	4.9
Noleső	23	15	38	7.2	Majorfalva	12	7	19	3.7	Kisócsa	21	7	28	4.5
Pribőc	24	15	39	4.0	Malakóperesény	17	7	24	2.4	Kisszalutna	31	9	40	8.4
Révayfalva	63	25	88	4.0	Martalja	23	10	33	3.7	Nagyócsa	131	85	216	4.8
Rutika	167	73	240	2.6	Mosód	39	13	52	6.0	Nagyszalutna	127	59	186	5.0
Sutó	38	19	57	3.0	Óhegy	97	35	132	4.7	Szebedény	6	5	11	2.9
Szklabánya	26	11	37	4.1	Ólmányfalva	27	17	44	5.9	Végles	65	20	85	5.8
Szklabinyaváralja	12	4	16	4.0	Oróc	3	1	4	0.4	Végleshuta	27	21	48	3.8
Szucsány	66	30	96	2.8	Padkőc	41	32	73	5.2	Végleskálnok	21	8	29	6.4
Szucsányaváralja	82	14	96	5.8	Pallós	33	28	61	4.6	Zolna	29	3	32	4.0
Tarnó	13	10	23	5.3	Perhát	18	14	32	2.7	Zólyommiklós	55	23	78	2.5
Tomesány	2	5	7	5.4	Pónik	34	30	64	2.0	Összesen....	1,281	689	1,970	4.6
Turócbeá	41	13	54	4.0	Pónikkohó	8	9	17	4.0	4. Zólyomi járás.				
Turócbeszterezse	37	26	63	6.0	Póráz	16	9	25	5.0	Bábaszék	69	29	98	8.2
Turóczkárófalva	7	—	7	4.1	Radvány	75	22	97	4.0	Baczúr	6	5	11	2.2
Turóczménés	6	2	8	3.7	Rakolec	7	2	9	4.1	Bozókizabadi	8	3	11	2.9
Turócszentmárton	153	71	224	3.6	Récske	14	9	23	3.8	Bodás	5	2	7	3.4
Turócszentpéter	8	4	12	3.0	Rudló	33	18	51	3.0	Dobó	7	4	11	2.0
Vágtelecsény	26	13	39	4.4	Sebő	15	14	29	3.8	Dobrókirályi	16	4	20	3.8
Vágratkó	6	5	11	5.0	Szababány	31	21	52	3.4	Dobronya	64	34	98	3.0
Zábor	9	6	15	6.0	Szeles	6	8	14	3.7	Dobróváralja	15	5	20	4.1
Zatursány	24	5	29	3.8	Szénás	30	12	42	6.0	Garamberzenye	15	1	16	3.8
Zsámbokrét	20	11	31	4.8	Szentjakabfalva	19	6	25	7.2	Garamhalászi	20	13	33	3.3
Összesítés.	1,244	651	1,895	4.0	Tajó	82	23	105	7.0	Hajnik	24	15	39	3.7
Stubnyafürdői járás.					Úrvölgy	70	20	90	3.4	Kovácsfalva	10	5	15	2.6
Turócszentmártoni járás.	1,244	651	1,895	4.0	Zólyomlipcse	22	10	32	4.9	Mátyásfalva	54	23	77	4.4
Vármegyei összeg	2,211	1,119	3,330	4.0	Zólyommócsa	22	13	35	8.1	Nagytrét	19	7	26	5.2
					Zólyomnémeti	21	14	35	3.6	Osztrólu	11	6	17	2.0
					Zólyomszászfalu					Számpon	5	—	5	1.7
					Összesen....	1,363	687	2,050	4.1	Szászpelsőc	25	22	47	3.2
					2. Breznóbányai j.					Szélnye	21	23	44	4.2
					Alsószabadi	35	17	52	3.2	Tőpelsőc	67	30	97	1.9
					Benesháza	103	39	142	4.1	Újmogyoród	17	12	29	2.8
					Bikás	14	9	23	4.1	Vaségető	10	1	11	1.4

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	években		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	években		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	években
	1	2	3	4		1	2	3	4		1	2	3	4
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Zólyombereczna	14	3	17	3.2	Nagybaracska	164	66	230	3.8	Káty	208	90	298	4.7
Zólyombúcs	25	13	38	3.1	Regöcse	98	55	151	2.8	Mozsor	231	76	307	5.7
Zólyomkecskés	7	1	8	1.8	Vaskút	103	32	140	1.8	Sajkástlak	70	58	128	5.1
Zólyomlúka	7	5	12	3.2	Összesen....	1,461	710	2,171	3.3	Sajkásszentiván	171	89	260	5.6
Zólyommihályi	10	3	13	3.3	4. Hódási járás.					Tiszakálmánfalva	54	21	75	2.4
Zólyomszabadi	1	—	1	7.8	Bács	103	50	153	2.6	Titel	276	71	347	4.0
Zólyomternye	8	8	16	2.7	Bácsordas	56	25	81	1.3	Tündéres	63	38	101	5.4
Zólyomtúr	0	7	7	3.1	Bácsújfalva	174	89	263	5.8	Összesen....	1,445	592	2,037	4.8
Összesen....	500	291	791	3.2	Bogyán	29	11	40	2.8	9. Topolyai járás.				
Összesítés.					Dernye	32	43	75	3.1	Bácsfeketehégy	170	44	214	2.4
Besztercebányai j.	1,363	681	2,044	4.1	Hódás	123	58	180	2.4	Bácskossuthfalva	203	87	290	2.7
Breznóbányai j.	1,298	690	1,988	4.4	Litomos	103	63	166	4.5	Bajsa	177	68	245	4.2
Nagyszalutai j.	1,231	629	1,860	4.0	Militics	92	54	146	2.6	Csanatavér	317	107	424	4.2
Zólyomi járás.	565	291	856	3.2	Paripás	140	68	208	3.4	Kisbajcs	232	90	322	3.5
Besztercebányai rlv.	370	210	580	3.6	Pinczéd	144	95	239	3.2	Pacsér	217	64	281	3.7
Breznóbányai rlv.	146	71	217	3.5	Szentfülöp	71	51	122	2.2	Szeghegy	148	71	219	2.7
Zólyom rlv.	310	184	494	3.7	Szálberek	231	112	343	4.2	Topolya	487	311	798	3.7
Vármegyei összeg	5,324	2,822	8,146	4.1	Vajszka	50	36	86	2.6	Összesen....	1,951	802	2,753	3.4
Összesítés.	1,667	934	2,601	3.7	Összesen....	1,409	755	2,164	3.1	10. Újvidéki járás.				
c) Duna-Tisza köze.					5. Kulai járás.					Bogács	97	40	137	4.3
Bács-Bodrog vármegye.					Bácskeresztúr	150	77	227	3.4	Dunagálos	70	43	113	2.8
1. Apatini járás.					Cservenka	133	101	234	2.6	Kiszács	175	103	278	4.1
Apatin ¹⁾	407	162	569	2.7	Kiskér	80	22	102	1.9	Kölpény	173	95	268	5.5
Bácskertes	92	54	146	3.0	Kuczora	151	57	208	3.4	Ófotak	178	82	260	2.9
Bácsszentiván	193	52	245	2.2	Kula	367	147	514	3.8	Óker	167	77	244	3.7
Doroszló	60	38	98	2.4	Óverbász	275	109	384	3.9	Ósöv	109	64	173	5.1
Gombos	80	29	109	2.3	Torzs	62	12	74	1.3	Petrőcz	220	94	314	2.7
Monostorszög	247	119	366	4.2	Újverbász	139	67	206	2.0	Piros	63	34	100	3.0
Szilágyi ¹⁾	13	18	31	—	Veprőd	58	32	90	1.9	Temerin	389	197	586	4.0
Szond	235	135	370	5.0	Összesen....	1,465	625	2,090	2.8	Tiszaistvánfalva	58	25	83	2.6
Szapár	417	277	694	8.8	6. Óbecsei járás.					Újfutak	100	43	143	2.7
Összesen....	1,667	934	2,601	3.7	Bácsföldvár	461	176	637	6.2	Újsöv	60	21	81	2.4
2. Bácsalmási j.					Óbecse	1,047	430	1,477	5.1	Úrszentiván	90	42	132	2.8
Bácsalmás	504	208	712	4.1	Péterrőve	474	142	616	4.1	Összesen....	1,952	969	2,921	3.5
Bajmok	365	108	473	4.3	Szenttamás	653	282	935	4.4	11. Zentai járás.				
Borota ²⁾	6	49	55	—	Turja	152	90	242	4.4	Ada	503	235	738	3.8
Jánoshalma	322	207	529	2.8	Összesen....	2,787	1,120	3,907	4.8	Marionos	163	57	220	2.3
Katymár	225	115	340	4.8	7. Palánkai járás.					Mohol	504	160	670	4.4
Kisszállás	59	18	77	2.9	Báctőváros	250	122	371	6.6	Összesen....	1,170	428	1,598	3.7
Kumbaja	122	36	158	3.8	Bácsújlak	36	23	59	2.9	12. Zombori járás.				
Madaras	193	69	262	3.0	Boróc	201	73	274	8.2	Bácsgyulafalva	137	65	202	4.9
Mátételke	24	7	31	2.7	Bulkeszi	68	30	98	2.0	Bezdan	293	113	406	3.6
Mélykút	313	105	418	3.5	Dunabökény	82	23	110	2.0	Csonoplya	127	68	195	2.9
Rém ²⁾	88	12	100	2.6	Dunacséb	59	27	86	2.2	Gádor	77	40	117	2.8
Tataháza	62	31	93	3.7	Ópalánka	201	90	291	3.5	Kerény	162	62	224	2.9
Összesen....	2,233	1,026	3,259	3.6	Palánka	166	63	229	2.7	Körtés	15	10	25	1.7
3. Bajai járás.					Palona	49	17	66	1.7	Küllöd	47	15	62	1.6
Bácsbokod	165	38	203	3.7	Parrag	11	16	27	1.2	Nemesmilitics	161	62	223	4.0
Bácsborsód	31	22	53	1.3	Szépliget	35	9	44	1.1	Ószivácz	330	153	483	4.4
Bátmonostor	99	38	137	3.6	Szálbács	48	45	93	1.8	Ószivácz	257	122	379	3.6
Béreg	55	23	78	2.9	Újpalánka	60	18	78	3.0	Ószivácz	62	30	92	2.7
Csátalja	51	27	78	2.9	Wekerlefalva	15	3	18	1.2	Összesen....	1,677	749	2,426	3.4
Csávoly	81	50	131	3.0	Összesen....	1,280	586	1,866	2.9	13. Zsálya járás.				
Dávod	148	56	204	4.7	8. Titeli járás.					Boldogasszonyfalva	139	76	215	4.8
Bácsszentiván	126	75	201	3.7	Alsókabod	97	33	130	4.8	Csurog	519	192	711	4.7
Gara	170	58	228	3.7	Dunagárdony	96	38	134	5.7	Nádalya	153	45	198	4.0
Herezegszántó	105	78	183	4.3	Felsőkabod	179	63	242	5.8					

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	években					években					években			
	1901- 1910	1911- 1915	Összesen 1901-1915	aránya 1901-1915 évek		1901- 1910	1911- 1915	Összesen 1901-1915	aránya 1901-1915 évek		1901- 1910	1911- 1915	Összesen 1901-1915	aránya 1901-1915 évek
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Sajkásgyörgye.....	211	95	306	4.2	Heves vm.					Tar.....	44	31	75	2.9
Zsablya.....	494	202	696	5.8	1. Egri járás.					Zagyvaszentjakab.....	22	16	38	3.0
Összesen.....	1.559	610	2.169	4.9	Aldebrő.....	70	17	87	3.9	Összesen.....	1.430	724	2.204	3.7
Összesítés.					Besenyőtelek.....	202	35	237	4.7	4. Hevesi járás.				
Apatini járás.....	1.667	934	2.601	3.7	Demjén.....	27	9	36	2.9	Álány.....	123	64	187	4.4
Bácsalmási járás.....	2.283	1.026	3.309	3.0	Dormánd.....	51	20	71	4.4	Boczonád.....	82	40	122	4.6
Bajai járás.....	1.461	710	2.171	3.3	Egerszalók.....	70	30	100	4.4	Erdőtelek.....	147	72	219	3.6
Hódásági járás.....	1.409	755	2.164	3.1	Egerszólát.....	64	22	86	5.0	Erk.....	59	19	78	3.2
Kulai járás.....	1.365	625	1.990	2.8	Feldebrő.....	102	34	136	4.9	Heves.....	318	120	438	3.2
Óbecsei járás.....	2.787	1.120	3.907	4.8	Felnémet.....	74	27	101	3.9	Hevesvezekény.....	23	9	32	3.0
Palánkai járás.....	1.280	566	1.846	2.9	Felsőtárkány.....	127	30	157	5.0	Kisköre.....	162	66	228	4.8
Titeli járás.....	1.445	592	2.037	4.8	Füzesabony.....	200	57	257	3.2	Kömlő.....	128	40	174	3.8
Topolyai járás.....	1.951	802	2.753	3.4	Kál.....	132	74	206	3.7	Pély.....	142	31	173	4.0
Újvidéki járás.....	1.952	909	2.921	3.6	Kápolna.....	64	23	87	3.8	Tarnabod.....	42	20	62	4.2
Zentai járás.....	1.170	428	1.598	3.7	Kerecsend.....	106	39	145	5.3	Tarnaméra.....	66	27	93	3.1
Zombori járás.....	1.077	749	2.426	3.4	Kisnána.....	51	29	80	3.8	Tarnaörs.....	97	42	139	4.3
Zsablyai járás.....	1.559	610	2.169	4.9	Kompolt.....	59	22	81	3.3	Tarnaszentmiklós.....	80	33	113	4.9
Magyarharsányi rtv.....	696	371	1.067	4.2	Maklár.....	106	50	156	4.8	Tarnaszentmiklós.....	87	36	123	4.8
Zenta rtv.....	1.107	504	1.611	3.6	Mezőtárkány.....	193	47	240	5.4	Tarnaszentmiklós.....	87	36	123	4.8
Vármegyei összeg.....	23.308	10.761	34.069	3.6	Nagyfalu.....	38	8	46	3.4	Zarándok.....	71	18	89	4.8
Baja tvj.....	926	428	1.354	4.3	Szarvaskő.....	17	7	24	3.4	Összesen.....	1.632	643	2.275	3.9
Szabadka tvj.....	4.942	1.874	6.816	4.8	Tarnaszentmária.....	11	9	20	2.8	5. Pétervásári j.				
Újvidék tvj.....	1.437	778	2.235	4.4	Tófalva.....	43	10	53	3.9	Bátor.....	21	3	24	2.1
Zombor tvj.....	1.267	629	1.896	4.1	Vécs.....	88	31	119	5.8	Bekölce.....	35	14	49	3.9
Csongrád vm.					Verpelét.....	88	47	135	2.7	Bodony.....	89	44	133	5.0
1. Csongrádi j.					Összesen.....	1.983	677	2.660	4.0	Bükkszek.....	25	37	62	4.6
Csanylelek.....	239	94	333	5.2	2. Gyöngyösi j.					Bükkszentkereszt.....	43	23	66	3.7
Csongrád.....	1.103	411	1.514	4.0	Abasár.....	127	59	186	4.6	Dorogháza.....	36	14	50	3.8
Tömörkény.....	206	63	269	5.2	Adács.....	195	120	315	5.8	Egerbaktá.....	49	23	72	3.7
Összesen.....	1.548	568	2.116	4.3	Alkár.....	84	43	127	4.8	Egerboos.....	38	7	45	3.4
2. Tiszáninneni j.					Dotk.....	69	39	108	4.1	Egercséhi.....	23	12	35	2.0
Algyó.....	153	51	204	4.6	Domoszló.....	88	42	130	3.6	Erdőkővesl.....	32	27	59	4.4
Horgos ¹⁾	305	110	415	3.3	Gyöngyöshalász.....	72	31	103	3.9	Fedémes.....	18	5	23	4.1
Kiskundorozsma.....	529	291	820	3.1	Gyöngyöshalmaj.....	20	12	32	3.0	Hevesaranyos.....	31	3	34	2.6
Kistelek.....	467	175	642	4.9	Gyöngyösoroszi.....	59	20	79	4.7	Istenmezeje.....	50	28	78	4.4
Ötösmös ¹⁾	12	10	22	—	Gyöngyöspata.....	56	32	88	2.2	Ivád.....	14	1	15	2.6
Pusztamérges ²⁾	—	46	46	—	Gyöngyöspüspöki.....	52	17	69	4.1	Kisfüzes.....	7	7	14	3.6
Sándorfalva.....	250	99	349	4.7	Gyöngyössolymos.....	95	29	124	3.6	Máczonka.....	7	8	29	3.8
Sövényháza.....	203	79	282	3.2	Gyöngyöstarján.....	118	25	143	3.8	Mátraballa.....	36	25	61	3.0
Tápe.....	192	81	273	4.8	Hevesugra.....	27	11	38	4.4	Mátradereske.....	98	22	120	5.0
Összesen.....	2.116	948	3.064	3.5	Karácsond.....	146	66	212	4.2	Mátramindszent.....	23	19	42	3.8
3. Tiszántúli járás.					Ludas.....	40	12	52	3.7	Mikófalva.....	53	19	72	4.9
Derekegyház.....	38	15	53	1.7	Markáz.....	40	25	65	2.8	Nádújfalu.....	39	15	54	4.9
Fábiánsebestyén.....	13	3	16	0.9	Nagyfüged.....	103	44	147	4.4	Nagybátöny.....	47	21	68	2.9
Magyartés.....	11	—	11	1.7	Nagyréde.....	103	45	148	4.0	Parád.....	77	35	112	3.2
Mindszent.....	428	157	585	3.9	Pálosvörösmart.....	35	12	47	7.3	Pétervására.....	78	20	98	3.2
Nagymágoos.....	131	29	160	2.7	Szűcsi.....	35	18	53	3.1	Reesk.....	121	49	170	7.0
Szegvár.....	312	101	413	3.7	Vámosgyörk.....	85	40	125	3.8	Sirok.....	70	40	110	3.8
Összesen.....	933	305	1.238	3.3	Visztek.....	74	28	102	3.2	Szajla.....	44	20	64	5.6
Összesítés.					Összesen.....	1.773	793	2.566	4.0	Szentdomonkos.....	16	19	35	3.8
Csongrádi járás.....	1.548	568	2.116	4.9	3. Hatvani járás.					Szűcs.....	14	16	30	2.6
Tiszáninneni j.....	2.116	948	3.064	3.8	Apez.....	149	62	211	6.1	Szuba.....	40	17	57	4.0
Tiszántúli járás.....	933	305	1.238	3.2	Csány.....	185	74	259	3.9	Tarnalelesz.....	107	61	168	6.0
Szentes rtv.....	1.082	423	1.506	5.2	Ecséd.....	141	78	219	4.2	Terpes.....	9	13	22	3.7
Vármegyei összeg.....	5.473	2.245	7.718	3.7	Hasznos.....	68	59	127	3.6	Váraszó.....	18	13	31	2.8
Hódmezővásár- hely tvj.....	2.213	829	3.042	3.2	Hatvan.....	387	154	541	3.0	Összesen.....	1.422	680	2.102	3.9
Szeged tvj.....	3.433	1.945	5.378	3.0	Hort.....	198	107	305	5.0	6. Tiszafüredi j.				
					Pásztó.....	163	111	274	3.2	Nagyiván.....	80	46	126	3.9
					Rózsaszentmárton.....	66	17	83	4.0	Órvény.....	22	11	33	3.2
					Szurdokpüspöki.....	57	15	72	4.0	Poroszló.....	238	85	323	4.2
										Sarud.....	140	30	170	3.7

¹⁾ Ötösmös 1901–1908. évi adatai Horgosnál vannak kimutatva. — ²⁾ Pusztamérges 1901–1910. évi adatai Kiskunmajsánál (Pest-P.-S.-Kk. vm. Kiskunfélegyházi j.) vannak kimutatva.

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma					Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma					Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				
	években						években						években				
	1901- 1910	1911- 1915	1901- 1915	1901- 1915 évek átlagában	1901- 1915 évek átlagában		1901- 1910	1911- 1915	1901- 1915	1901- 1915 évek átlagában	1901- 1910		1911- 1915	1901- 1915	1901- 1915 évek átlagában		
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5			
Tiszafüred	301	93	394	2.9	Kunhegyes	413	150	563	3.8	Galgamácsa	48	24	72	3.3			
Tiszaigaz	59	20	79	3.6	Kunmadaras	239	110	349	3.1	Hévízgyörk	95	62	157	5.2			
Tiszanána	183	101	284	3.9	Tiszadertis	104	37	141	3.6	Iklad	35	10	45	3.0			
Tiszaórs	112	23	135	4.0	Tiszaszentimre	118	44	162	2.9	Kartal	182	72	254	7.8			
Tiszaszöllös	76	24	100	2.6	Összesen	1.973	763	2.736	3.7	Tura	218	128	346	4.1			
Ujlőrinczfalva	23	7	30	4.7	5. Tiszai közép j.					Verség	118	34	152	4.5			
Összesen	1.234	446	1.680	3.5	Fegyvernek	405	94	499	5.2	Összesen	1.240	598	1.838	4.3			
Összesítés.					Kuncsorba	28	15	43	2.3	4. Biai járás.							
Egri járás	1.983	677	2.660	4.0	Szajol	51	28	79	3.5	Albertfalva	33	18	51	3.0			
Gyöngyösi járás	1.773	793	2.566	4.0	Tiszabó	106	42	148	4.0	Bia	119	76	195	4.1			
Halmi járás	1.480	724	2.204	3.7	Tiszabura	93	32	125	3.2	Budafok	306	217	523	3.2			
Hevesi járás	1.632	643	2.275	3.9	Tiszapüspöki	76	32	108	3.8	Budajenő	31	25	56	4.0			
Pétervásári járás	1.422	680	2.102	3.9	Tiszarofi	175	66	241	3.6	Budakeszi	296	201	497	6.8			
Tiszafüredi járás	1.234	440	1.680	3.5	Törökszentmiklós	711	102	813	2.8	Budaörs	144	63	207	1.9			
Eger rtv.	1.161	512	1.673	4.0	Összesen	1.645	471	2.116	3.6	Budatétény	29	11	40	1.9			
Gyöngyös rtv.	930	424	1.354	4.9	Összesítés.					Nagyatény	105	72	177	3.0			
Vármegyei összeg	11.615	4.388	16.003	3.9	Jász-sági alsó járás	2.026	860	2.886	3.8	Páty	105	55	160	4.1			
Jász-Nagykun- Szolnok vm.					Jász-sági felső járás	1.434	690	2.124	3.5	Perbál	53	34	87	3.2			
1. Jász-sági alsó j.					Tiszai alsó járás	2.201	892	3.093	4.1	Telki	7	5	12	2.9			
Besenyőszög	198	68	266	3.7	Tiszai felső járás	1.973	763	2.736	3.7	Tinnye	58	21	79	4.2			
Jászalsószentgyörgy	188	106	294	4.0	Tiszai közép járás	1.733	643	2.376	3.9	Torbágy	74	40	114	4.0			
Jászapáti	515	199	714	4.2	Jászberényi rtv.	1.304	591	1.955	4.4	Tök	46	17	63	3.9			
Jászakisér	255	69	324	3.8	Karczag rtv.	556	250	815	2.4	Törökbálint	157	105	262	4.9			
Jászladány	383	214	597	4.3	Kisújszállás rtv.	419	169	588	2.9	Zsámbék	172	82	254	4.0			
Jászszentandrás	117	66	183	2.7	Mezőtúr rtv.	919	355	1.274	3.8	Összesen	1.735	1.045	2.780	3.6			
Kötelek	145	43	188	4.2	Szolnok rtv.	1.095	502	1.597	3.7	5. Dunavécsesi j.							
Nagykőrű	140	58	198	3.9	Türkmez rtv.	647	267	914	4.7	Apostag	96	40	136	3.6			
Tiszaszűl.	85	37	122	2.9	Vármegyei összeg	14.279	5.809	20.088	3.6	Dab	25	8	33	2.6			
Összesen	2.026	860	2.886	3.8	Pest-Pilis-Solt- Kiskun vm.					Dömsöd	117	40	157	2.4			
2. Jász-sági felső j.					1. Abonyi járás.					Dunaegyháza	90	34	124	3.0			
Alattyán	128	46	174	4.8	Abony	741	336	1.077	4.9	Dunapataj	177	61	238	2.7			
Jákóhalma	162	81	243	3.7	Jászkarajenő	297	139	436	4.6	Dunavecse	156	83	239	3.4			
Jánoshida	101	70	171	2.7	Kocsér	156	93	249	4.5	Harta	117	61	178	2.4			
Jászárokszállás	376	258	634	3.2	Töszeg	159	51	210	3.8	Ordas	37	10	37	2.9			
Jászdózsa	202	65	267	3.0	Törtel	125	62	187	3.4	Solt	218	79	292	2.8			
Jászfelsőszentgyörgy	97	33	130	3.4	Újszász	193	59	242	3.8	Szalkszentmárton	128	83	211	3.8			
Jászfényszaru	171	58	229	2.9	Zagyvarékas	235	129	367	4.7	Tass	143	56	199	4.8			
Jásztelek	136	49	185	4.8	Összesen	1.896	862	2.758	4.4	Összesen	1.239	555	1.844	3.1			
Pusztamonostor	61	30	91	4.1	2. Alsódabasai j.					6. Gödöllői járás.							
Összesen	1.434	690	2.124	3.5	Alsódabas	55	22	77	2.2	Csömör	87	56	143	3.5			
3. Tiszai alsó j.					Alsónémédi	200	79	279	4.1	Czinkota	154	148	302	2.6			
Csepé	132	92	224	4.2	Bugyi	108	51	159	3.1	Dány	151	64	215	5.0			
Czibakháza	203	98	301	3.8	Felsődabas	18	13	31	1.8	Gödöllő	190	130	310	2.7			
Kunszentmárton	750	196	946	6.1	Gyón	91	23	114	2.7	Isaszeg	175	112	287	4.6			
Mesterszállás	58	17	75	2.7	Kakucs	58	27	85	2.6	Kerepes	44	32	76	3.0			
Nagyrev	30	19	49	2.1	Ladánybene ¹⁾	17	29	46	—	Kistarcsa	23	41	64	2.5			
Rákóczi falva	144	87	231	3.7	Lajosmizse ¹⁾	290	182	472	3.6	Mogyoród	53	20	73	2.5			
Szelevény	71	30	101	2.2	Ócsa	108	65	173	2.7	Nagytarcsa	54	18	72	4.9			
Tiszaföldvár	377	180	557	4.2	Örkény	143	83	226	3.2	Pécel	213	77	290	3.5			
Tiszainoka	36	9	45	2.8	Pusztavacs	79	21	100	3.6	Rákoscseba	130	26	225	3.0			
Tiszakürt	134	56	190	3.4	Sári	64	49	113	2.6	Rákoskresztúr ²⁾	366	180	546	4.3			
Tiszasas	65	27	92	3.7	Tatárszentgyörgy	80	38	118	3.8	Rákosliget ²⁾	21	35	56	—			
Tiszaug	30	13	43	2.8	Újhartyán	122	80	202	3.8	Rákosszentmihály	191	219	410	4.3			
Tiszavárkony	107	30	137	4.0	Összesen	1.433	762	2.195	3.0	Szada	44	23	66	3.1			
Vezseny	64	28	92	3.7	3. Aszódai járás.					Vácszentlászló	94	41	135	5.0			
Összesen	2.201	852	3.053	4.1	Aszód	138	69	207	3.5	Valkö	190	51	241	6.4			
4. Tiszai felső j.					Bag	117	63	180	5.1	Zámbok	159	65	224	6.2			
Abádszalók	281	124	405	3.8	Boldog	104	49	153	3.7	Összesen	2.339	1.396	3.735	3.8			
Déaványa	586	210	796	3.9	Domony	52	27	79	4.1	7. Gyömrői járás.							
Kenderes	232	88	320	3.8	Galgagyörk	32	9	41	3.2	Ecsor	72	41	113	5.3			
					Galgabévíz	101	51	152	4.6	Gyömrő	114	79	193	3.2			
										Maglód	62	52	114	2.3			
										Mende	83	26	109	3.8			

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma					Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma					Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				
	években				összesen		években				összesen		években				összesen
	1901- 1910	1911- 1915	1901- 1915	1911- 1915			1901- 1910	1911- 1915	1901- 1915	1911- 1915			1901- 1910	1911- 1915	1901- 1915	1911- 1915	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15			
Péteri	72	30	102	4.0	Orgovány	92	48	140	3.1	Makád	89	20	109	4.7			
Tápiósáp	80	24	104	2.7	Pábi *)	164	67	231	4.1	Pereg	116	57	173	4.4			
Tápiósúly	89	30	119	4.1	Peszterádas	27	13	40	1.7	Ráckeve	264	81	345	3.4			
Üri	121	34	155	4.7	Szabadszállás	353	188	541	3.8	Szigetbecse	22	20	42	2.0			
Összesen	593	316	1,009	3.6	Összesen	1,705	791	2,496	3.8	Szigetsép	95	31	126	4.0			
8. Kalocsai járás.					13. Monori járás.					Szigetszentmárton	31	17	48	3.3			
Bálya	118	67	185	3.3	Alberti	168	87	255	3.1	Szigetszentmiklós	102	80	182	4.0			
Bogyszló	91	34	125	2.8	Bénye	62	28	90	4.0	Szigetújfalu	55	31	86	3.2			
Dunaszentbenedek	72	17	89	3.9	Czeglédberczel	148	91	239	4.8	Taksony	133	67	200	3.8			
Dusnok	159	66	225	4.5	Gomba	129	46	175	4.4	Tölgöl	164	95	259	4.8			
Fajsz	115	34	149	2.0	Irsa	173	70	243	2.6	Összesen	1,376	636	2,012	3.8			
Foktő	93	47	140	2.8	Káva	26	25	51	4.4	17. Váci járás.							
Géderlak	101	31	132	5.0	Monor	308	168	476	2.8	Acsa	31	17	48	2.7			
Homokmégy *)	189	98	287	4.1	Nyáregyháza	98	59	157	3.1	Alag *)	—	20	20	—			
Kalocsa	552	210	762	4.4	Pilis	172	104	276	3.2	Csomád	29	20	49	3.7			
Miske	138	52	190	4.5	Üllő	254	116	370	4.8	Csövár	10	10	20	2.8			
Öregcsertő *)	—	8	8	—	Vasád	43	19	62	2.0	Dunakeszi *)	95	54	149	2.0			
Szalmár	201	92	293	6.7	Vecses	190	147	337	3.0	Felsőgöd *)	—	1	1	—			
Uszód	70	33	103	3.0	Összesen	1,771	965	2,736	3.4	Fót	109	88	197	3.5			
Összesen	1,899	795	2,694	4.1	14. Nagykúti j.					Kisnémedi	27	10	37	3.0			
9. Kiskőrösi járás.					Farmos	88	35	123	3.5	Órszentmiklós	31	17	48	3.5			
Akasztó	184	83	267	4.0	Kóka	157	71	228	3.4	Pestújhely *)	8	115	123	—			
Bajszentistván	95	44	139	2.6	Nagykúta	217	167	384	2.9	Püspökhatvan	41	28	69	3.4			
Bócsa *)	23	35	58	—	Pánd	161	50	211	7.4	Püspökszilágy	24	10	34	2.5			
Császártöltés	55	46	101	2.4	Szentlőrinczkáta	77	36	113	4.9	Rákospalota *)	531	474	1,005	2.0			
Érsekcsanak	80	17	97	3.0	Szentmártonkúta	165	63	228	4.6	Szód *)	115	53	168	3.1			
Hajós	63	35	98	1.5	Tápióbicske	439	76	515	9.0	Vácbotlyán	10	11	21	2.0			
Keczel	214	149	363	2.0	Tápiógyörgye	195	86	281	3.3	Vácduka	34	11	45	4.0			
Kiskőrös	433	236	669	4.2	Tápióság	284	60	344	10.0	Vácshartyán	26	9	35	2.7			
Nemesvárad	57	23	80	2.0	Tápiószele	95	65	160	3.8	Vácztó	42	21	63	3.7			
Prónayfalva *)	62	54	116	1.9	Tápiószek	206	110	316	3.2	Veresegyház	75	26	101	3.1			
Softvadkert	273	152	425	3.0	Tápiószentmárton	215	55	270	4.0	Zsidó	34	27	61	4.4			
Sükösd	248	64	312	5.0	Tóalmás	143	65	208	4.6	Összesen	1,352	1,038	2,390	2.8			
Szeremle	69	21	90	2.0	Összesen	2,502	948	3,450	4.4	Összesítés.							
Összesen	1,865	1,013	2,878	3.2	15. Pomázi járás.					Abonyi járás	1,896	869	2,765	4.4			
10. Kiskunfélegyházi járás.					Békásmegyér	63	32	95	1.8	Alsódabaszi járás	1,433	762	2,195	3.0			
Alpár	145	52	197	3.6	Budakalász	86	31	117	2.2	Aszódi járás	1,240	598	1,838	4.8			
Jászszentlászló	70	43	113	2.7	Csobánka	57	27	84	3.2	Biai járás	1,735	1,045	2,780	3.6			
Kiskunmajsa *)	602	308	910	3.8	Dunabogdány	117	74	191	3.8	Dunavecsei járás	1,289	555	1,844	3.1			
Ókéske	130	36	166	3.6	Kisoroszi	30	11	41	2.6	Gödöllői járás	2,339	1,396	3,735	3.8			
Pálmonostora	137	69	206	4.0	Nagykovácsi	71	60	131	3.9	Gyömri járás	693	310	1,003	3.0			
Pétermonostora	49	25	74	5.0	Pesthidegkút	105	58	163	5.1	Kalocsai járás	1,899	795	2,694	4.1			
Szank	105	75	180	3.1	Pilisborosjenő	44	38	82	3.5	Kiskőrösi járás	1,865	1,013	2,878	3.2			
Tiszaujfalu	48	15	63	2.0	Piliscsaba	61	50	111	3.2	Kiskunfélegyházi j.	1,586	703	2,289	3.5			
Újkéske	240	80	320	2.6	Piliszentiván	107	29	136	5.8	Kispesti járás	2,829	2,292	5,121	3.0			
Összesen	1,586	703	2,289	3.3	Piliszentlőrinc	58	40	98	2.0	Kunszentmiklós j.	1,705	791	2,496	3.8			
11. Kispesti járás.					Piliszentlőrinc	46	10	56	3.8	Monori járás	1,771	965	2,736	3.4			
Csepel	475	351	826	5.8	Piliszentlászló	12	17	29	2.4	Nagykúti járás	2,502	948	3,450	4.4			
Dunabaraszt	123	69	192	3.8	Pilisvörösvár	165	80	245	3.0	Pomázi járás	1,535	831	2,366	3.8			
Erzsébetfalva	1,066	863	1,929	4.2	Pócsmegyer	28	8	36	1.0	Ráckevei járás	1,376	636	2,012	3.8			
Kispest *)	755	593	1,348	2.6	Pomáz	102	90	252	3.0	Váci járás	1,352	1,038	2,390	2.8			
Pestszentlőrinc *)	12	121	133	—	Solymár	135	75	210	4.6	Czegléd rtv.	1,131	490	1,621	3.2			
Soroksár	418	292	710	3.0	Szigetmonostor	24	14	38	2.0	Kiskunfélegyháza							
Összesen	2,829	2,292	5,121	3.6	Tahitótfalu	71	27	98	2.9	rtv.	1,706	661	2,367	4.5			
12. Kunszentmiklői járás.					Útöm	42	20	62	3.1	Kiskunhalas rtv.	640	325	965	3.0			
Csongód *)	—	27	27	—	Visegrád	51	18	69	3.1	Nagykőrös rtv.	726	297	1,023	2.4			
Fülöpszállás	271	106	377	4.2	Összesen	1,535	821	2,356	3.3	Szentendre rtv.	168	114	282	3.8			
Izák	266	97	363	3.4	16. Ráckevei j.					Újpest rtv.	2,287	1,279	3,566	4.4			
Kerekegyháza	236	107	343	5.1	Áporka	26	10	36	2.6	Vác rtv.	962	441	1,403	4.9			
Kunszentmiklós	296	138	434	3.5	Kiskunlacháza	196	109	305	4.1	Vármegyei összeg	36,765	13,141	55,906	3.6			
					Lörév	31	7	38	3.7	Budapest székes-	32,126	16,825	48,951	3.7			
					Majosháza	22	11	33	3.0	főváros	2,280	1,115	3,394	3.8			
										Kecskemét tvj. *)	2,280	1,115	3,394	3.8			

*) Öregesertő 1901–1914. évi adatai Homokmégyenél vannak kimutatva. — *) Bócsa 1901–1908. évi adatai Prónayfalvánál vannak kimutatva. — *) Pusztamérges (Csongrád vm. Tiszáninneni j.) 1901–1910. évi adataival együtt. — *) Pestszentlőrinc 1901–1909. évi adatai Kispestnél vannak kimutatva. — *) Csongád 1901–1912. évi adatai Páhinál vannak kimutatva. — *) Alag 1901–1910. évi adatai Dunakeszinél vannak kimutatva. — *) Pestújhely 1901–1909. évi adatai Rákospalotánál vannak kimutatva. — *) Felsőgöd 1901–1914. évi adatai Szódánál vannak kimutatva. — *) A megszűnt Koharyszentlőrinc 1901–1912. évi adataival együtt.

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	években		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	években		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	években
	1	2	3	4		1	2	3	4		1	2	3	4
d) Tisza jobb partja.					Györgyi	5	2	7	2.3	4. Kassai járás.				
Abauj-Torna vármegye.					Győrke	18	7	25	2.4	Abaszeplak	39	12	51	3.9
1. Cserchéti járás.					Hernádsány	28	19	47	2.2	Abaujharaszti	4	2	6	1.5
Alsógagy	7	6	12	2.3	Hernádgönyű	7	7	14	2.7	Abaujzákaly	8	7	15	1.8
Alsóláncz	11	4	15	3.7	Hernádsaadány	31	14	45	3.1	Abaujszina	28	17	45	2.0
Bodoló	17	10	27	3.2	Hollóháza	22	9	31	3.0	Alsóolcsvár	8	2	10	2.7
Buzita	43	14	57	3.5	Kalsa	13	8	21	3.7	Alsótökés	3	2	5	0.7
Büttös	7	2	9	1.4	Kelecsenyborda	11	5	16	4.2	Apátka	5	2	7	4.0
Csés	33	10	43	3.6	Kisbózsza	7	1	8	3.8	Aranyida	59	20	79	6.0
Csenyete	13	12	25	3.2	Kishuta	5	2	7	2.0	Bárcza	67	40	107	4.0
Debrőd	21	10	31	3.4	Kisszaláncz	4	2	6	1.7	Baska	5	2	7	1.0
Fáj	17	6	23	3.7	Kovácsvágás	35	18	53	4.0	Benyék	10	13	23	5.3
Felsőagy	19	6	25	3.0	Magyarbód	15	7	22	2.2	Bernátfalva	14	5	19	5.3
Felsőláncz	20	9	29	6.3	Nagybózsza	4	—	4	1.1	Beszter	7	3	10	1.5
Felsőmecenzenzf	89	42	131	5.6	Nagyluta	8	1	9	3.4	Bocsárd	3	2	5	2.8
Fülökércs	12	9	21	3.0	Nagyszaláncz	42	18	60	4.7	Bölzse	7	3	10	3.4
Gagyapáti	—	4	4	2.2	Nyíri	19	15	34	4.0	Búzafalva	12	4	16	3.4
Gagyvendégi	13	4	17	3.1	Ósva	10	4	14	2.1	Buzinka	12	5	17	2.7
Hím	9	5	14	3.3	Ósvácsákány	12	3	15	2.8	Csontosfalva	12	7	19	4.9
Jászó	53	20	73	3.6	Pálháza	24	4	28	3.4	Enyiczke	34	16	50	3.1
Jászmindszent	88	18	106	5.0	Pányok	9	7	16	2.5	Felsőolcsvár	13	5	18	3.0
Jászóújfalu	9	2	11	1.8	Petőszinye	19	7	26	1.4	Felsőolcsvár	9	2	11	1.4
Jászóvár	7	2	9	2.5	Pusztafalu	24	3	27	3.8	Hatkőcs	1	2	3	0.9
Komaróc	13	7	20	3.0	Ránk	6	2	8	1.7	Hernádgöcs	19	9	28	3.7
Litka	9	3	12	4.8	Ránkfüred	8	4	12	5.0	Hernádszurdok	8	7	15	2.8
Makrancz	38	10	48	3.8	Regeteruszká	19	10	29	3.7	Hernádtihany	67	28	95	3.8
Mecenzenzf	141	41	182	4.6	Szalánchuta	7	3	10	2.7	Hidasnémeti	28	8	36	3.9
Pány	17	7	24	3.2	Szalánctújváros	18	4	22	2.8	Hilyő	9	2	11	1.8
Perény	35	15	50	2.7	Telkibánya	43	19	62	3.2	Idabukőcs	9	10	19	2.0
Pusztaradvány	11	5	16	4.2	Újszállás	9	3	12	4.1	Idoba	9	3	12	2.2
Reste	15	6	21	3.2	Vágáshuta	6	4	10	2.3	Kassabéla	33	15	48	3.6
Rudnok	17	5	22	2.8	Zsir	8	3	11	4.4	Kassahámor	20	14	34	3.7
Somodi	36	22	58	3.8	Zsujta	12	5	17	2.4	Kassamindszent	9	7	16	3.0
Stósz	84	32	116	7.6	Összesen	826	365	1.191	3.6	Kassaujfalu	32	11	43	2.4
Szemere	29	14	43	5.7	3. Gönczi járás.					Kenyhecz	9	5	14	2.0
Szepsi	89	31	120	3.6	Abaujalpár	3	—	3	0.8	Királynépe	10	6	16	2.4
Szeszta	31	5	36	3.8	Abaujkér	30	11	41	2.6	Kisida	15	5	20	3.1
Összesen	1.053	397	1.450	3.9	Abaujszántó	148	63	211	3.0	Koksóbaksa	7	4	11	3.9
2. Füzeri járás.					Alsóczéce	11	9	20	4.8	Lengyelfalva	10	9	19	2.2
Abaujnádasd	25	16	41	2.6	Arka	14	4	18	4.1	Miglécznémeti	11	4	15	2.4
Abaujrakos	9	3	12	4.0	Baskó	34	6	40	4.7	Miszlóka	51	23	74	4.0
Abaujvár	10	6	16	1.8	Boldogköűfalva	33	18	51	4.6	Nagyida	54	10	64	2.1
Alsócsáj	5	3	8	2.4	Boldogköűvár	53	21	74	4.8	Pólyi	20	15	35	5.8
Alsóhuta	4	9	13	2.6	Czekeháza	4	1	5	1.4	Rás	4	—	4	0.8
Alsókőked	4	2	6	1.1	Felsőczéce	7	2	9	2.4	Rozgony	37	16	53	3.6
Alsókemenze	12	7	19	2.7	Felsődobsza	47	19	66	3.6	Sacza	15	3	18	2.1
Alsómislye	20	13	33	2.8	Fony	29	10	39	3.2	Semse	15	3	18	2.0
Balogd	11	2	13	2.5	Gibárt	9	7	16	2.8	Szentlőrincze	7	2	9	4.4
Bátyok	10	6	16	2.8	Göncz	82	38	120	2.8	Széplakapáti	16	2	18	3.0
Eszkáros	16	5	21	3.8	Gönczruszka	58	25	83	4.4	Szilvásapáti	6	1	7	1.6
Felsőcsáj	5	3	8	1.8	Hejce	25	9	34	3.0	Tarcsavajkőcs	14	1	15	2.0
Felsőhuta	9	6	15	3.6	Hernádbüd	12	4	16	3.2	Tornyosnémeti	50	29	79	6.4
Felsőkőked	1	2	3	1.2	Hernádkércs	21	15	36	3.7	Zsebes	15	8	23	4.3
Felsőkemenze	11	5	16	3.2	Koriát	23	16	39	4.8	Összesen	924	433	1.407	3.1
Felsőmislye	32	25	57	5.0	Mogyoróska	9	5	14	3.2	5. Szikszói járás.				
Filkéháza	7	7	14	3.1	Nagykinizs	24	7	31	4.2	Abaujvecser	8	10	18	2.3
Füzer	30	12	42	3.0	Pere	30	19	49	3.9	Abaujlak	7	5	12	2.4
Füzerkajata	11	5	16	2.9	Regéc	10	3	13	2.9	Abaujsáp	3	—	3	1.1
Füzerkomlós	6	3	9	2.1	Sima	7	2	9	3.2	Abaujszolnok	10	4	14	2.3
Füzeránadaska	3	—	3	0.9	Szentistvánbaksa	23	16	39	4.5	Alsófűgöd	4	6	10	2.4
Füzerárvány	45	11	56	5.7	Vilmány	20	10	30	3.2	Alsókázmárk	12	5	17	4.2
Garbócsbogdány	10	1	11	2.3	Vilmánykislalu	12	2	14	4.7	Alsóméra	18	9	27	4.8
					Vízoly	42	12	54	3.8	Alsónovaj	7	2	9	1.8
					Összesen	829	352	1.181	3.4	Alsószend	8	3	11	3.1

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	1901- 1910	1911- 1915	összesen	1901- 1910		1911- 1915	összesen	1901- 1910	1911- 1915		összesen			
	években			években			években							
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Alsóvadász.....	60	18	78	3.0	Szadalmás.....	35	16	51	4.0	Vezérszállás.....	22	7	29	5.0
Aszaló.....	42	15	57	2.9	Szadelő.....	5	2	7	2.8	Volóc.....	29	17	46	2.6
Bakta.....	33	9	42	4.1	Szadudvarnok.....	18	7	25	3.8	Zúgó.....	31	14	45	1.0
Berel.....	12	5	17	3.0	Szászfá.....	20	17	37	4.1	Összesen.....	452	266	718	2.8
Csabad.....	28	9	37	3.6	Szin.....	25	7	32	3.0	2. Felvidéki járás.				
Detek.....	25	5	30	3.1	Szinpetri.....	14	6	20	3.7	Bábakút.....	10	8	18	1.8
Encs.....	61	15	76	4.6	Szögliget.....	34	8	42	3.2	Beregkisfalud.....	36	42	78	3.4
Fancsal.....	7	5	12	1.6	Szöllősdő.....	13	4	17	2.9	Beregkövesd.....	23	14	37	2.1
Felsőfügöd.....	6	6	12	3.0	Teresztenye.....	5	2	7	2.8	Beregpálfa.....	10	2	12	3.7
Felsőkázsmárk.....	10	4	14	2.4	Torna.....	61	18	79	3.1	Beregpapfalva.....	9	15	24	3.6
Felsőméra.....	48	19	67	5.3	Tornabarakony.....	13	4	17	4.3	Bilke.....	133	60	193	2.8
Felsőnovaj.....	10	1	11	2.4	Tornagörgő.....	51	18	69	4.4	Boród.....	31	8	39	2.0
Felsőszend.....	7	4	11	3.9	Tornahorvát.....	6	9	15	3.9	Cserhalom.....	21	6	27	2.4
Felsővadász.....	32	18	50	3.9	Tornakápolna.....	6	1	7	3.8	Deszkfalva.....	12	6	18	2.0
Forró.....	34	9	43	2.2	Tornanádaska.....	11	3	14	2.9	Dubi.....	2	2	4	1.8
Gadna.....	20	5	25	5.1	Tornaszentandrás.....	11	10	21	2.9	Falucska.....	10	—	10	1.2
Garadna.....	27	11	38	3.6	Tornaszentjakab.....	18	9	27	2.9	Füzemesző.....	23	11	34	2.7
Halmaj.....	23	9	32	3.4	Tornaújfalu.....	14	9	23	3.8	Gálfa.....	1	1	2	1.8
Hernádpetri.....	9	6	15	2.5	Varbóc.....	4	4	8	1.9	Gázló.....	4	6	10	1.3
Hernádszentandrás.....	17	5	22	2.8	Zsarnó.....	25	9	34	4.4	Hátmeg.....	35	12	47	1.0
Hernádvéce.....	31	11	42	2.6	Összesen.....	812	344	1.156	3.5	Iloneza.....	106	39	145	2.2
Homrogd.....	43	10	53	4.9	Összesítés.....	—	—	—	—	Ilosva.....	37	31	68	2.4
Idrány.....	8	6	14	1.9	Csereháti járás.....	1.053	397	1.450	3.9	Ivaskőfalva.....	15	11	26	5.0
Ináncs.....	20	9	29	2.1	Püzeri járás.....	826	365	1.191	3.0	Kenézpatak.....	16	10	26	2.9
Kiskinizs.....	18	11	29	3.9	Gönczi járás.....	829	352	1.181	3.4	Kisábránka.....	6	1	7	2.2
Kupa.....	19	6	25	2.6	Kassai járás.....	974	433	1.407	3.1	Kissarkad.....	27	5	32	3.1
Léh.....	20	7	27	6.8	Szikszói járás.....	1.087	422	1.509	3.2	Komlós.....	24	4	28	3.6
Monaj.....	15	6	21	3.1	Tornai járás.....	812	344	1.156	3.6	Lukova.....	29	9	38	2.8
Nyesta.....	10	—	10	3.1	Vármegyei összeg.....	5.581	2.313	7.894	3.3	Medence.....	22	8	30	2.7
Onga.....	55	24	79	2.0	Kassa t.j.v.....	1.526	686	2.212	3.8	Misztice.....	63	36	99	3.5
Rásony.....	8	2	10	2.2	Bereg vm.....	—	—	—	—	Nagyábránka.....	19	3	22	2.4
Selyeb.....	30	11	41	3.2	1. Alsóverecskéi járás.....	—	—	—	—	Oláhcsertész.....	34	10	44	3.8
Szala.....	13	4	17	3.0	Ábránka.....	10	7	17	3.8	Szajkófalva.....	80	26	106	3.9
Szárzaberecs.....	9	3	12	5.8	Alsóbatárszeg.....	9	5	14	3.4	Szombati.....	7	2	9	3.3
Szárzabek.....	12	5	17	3.6	Alsóverecské.....	55	34	89	3.1	Tökésfalva.....	15	6	21	1.8
Szikszó.....	173	78	251	3.0	Bagolyháza.....	2	4	6	3.8	Végmártonka.....	19	2	21	3.1
Tomor.....	22	1	23	2.0	Beregháza.....	22	4	26	3.1	Összesen.....	387	397	1.278	2.7
Összesen.....	1.057	422	1.509	3.2	Beregszék.....	5	7	12	2.1	3. Latorczai j.				
6. Tornai járás.					Borzfalva.....	3	3	6	3.6	Alsóviznicze.....	16	2	18	4.6
Áj.....	20	8	28	4.7	Csendes.....	4	6	10	2.4	Ballósfalva.....	8	9	17	4.1
Ájfalucska.....	29	11	40	4.0	Felsőgereben.....	14	12	26	3.0	Benedeki.....	22	8	30	3.1
Becskeháza.....	7	2	9	2.6	Felsőhatárszeg.....	8	—	8	1.7	Bereghalmos.....	10	3	13	4.5
Bódvalenke.....	7	6	13	2.8	Felsőverecské.....	41	35	76	3.6	Beregrákos.....	105	30	135	3.8
Bódvárakó.....	9	8	17	3.4	Hidegrét.....	2	2	4	2.9	Beregsárrét.....	28	20	48	3.0
Bódvaszilás.....	34	21	55	4.0	Izbonya.....	2	—	2	1.0	Beregszilvás.....	11	20	31	3.9
Bódvavendégi.....	7	7	14	2.2	Jávör.....	3	2	5	2.6	Beregszöllős.....	19	12	31	2.6
Derenk.....	23	17	40	7.1	Kanora.....	15	13	28	2.9	Borhalom.....	32	14	46	3.6
Dobódel.....	2	3	5	2.0	Katlafalu.....	10	8	18	5.2	Csapócs.....	9	10	19	2.7
Égerszög.....	23	4	27	4.9	Kisszolyva.....	21	16	37	2.3	Cserház.....	3	3	6	2.4
Gagybátor.....	14	11	25	2.5	Latorczafő.....	17	4	21	2.3	Cserlénő.....	23	9	32	2.6
Hidvégárdó.....	26	9	35	2.8	Medvefalva.....	6	1	7	4.1	Erdőpatak.....	4	8	12	3.8
Jabloneza.....	15	10	25	3.0	Miskafalva.....	3	1	4	2.1	Fagyalos.....	12	6	18	2.6
Jánok.....	23	14	37	3.8	Nagyserjás.....	6	4	10	1.8	Feddesfalva.....	3	3	6	1.8
Jósvafő.....	32	4	36	3.9	Pereháza.....	7	4	11	3.6	Felsőviznicze.....	25	18	43	3.1
Kány.....	15	1	16	4.0	Rákóciszállás.....	33	10	43	3.0	Frigyesfalva.....	13	5	17	3.4
Kereszttele.....	8	5	13	6.9	Rekesz.....	10	4	14	2.8	Gombás.....	11	8	17	2.7
Komját.....	24	6	30	3.8	Sebesfalva.....	2	3	5	1.9	Hegyrét.....	5	3	8	5.6
Körtvélyes.....	13	6	19	3.1	Szarvasháza.....	22	10	32	2.8	Ignéc.....	49	19	68	2.4
Krasznokvajda.....	13	3	16	1.7	Tímor.....	12	8	20	2.6	Ilkő.....	2	3	5	4.2
Méhész.....	5	1	6	3.2	Újroztoka.....	14	9	23	4.7	Iványi.....	25	22	47	3.7
Pamlény.....	13	6	19	3.3	Verebes.....	12	12	24	2.9	Kajdanó.....	46	21	67	3.3
Péder.....	20	5	25	4.3	—	—	—	—	—	Kiscserjés.....	5	3	8	0.8
Perece.....	22	1	23	6.8	—	—	—	—	—	Kismogyorós.....	2	5	7	1.5
Perkupa.....	20	12	32	2.5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	években					években					években			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901-1915	arány		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901-1915	arány		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901-1915	arány
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Klacsanó	39	16	55	3.3	Gorond	41	26	67	2.8	Beregardó	18	10	28	2.8
Klastromfalja	15	11	26	4.6	Izsnýete	52	22	74	3.8	Beregdaróc	35	13	48	3.0
Kölcsény	23	8	31	3.9	Kendereske	6	8	14	4.9	Beregdeda	35	15	50	3.7
Kustánfalva	10	7	17	2.2	Kislőczfalva	14	6	20	2.1	Beregsurány	38	17	55	3.9
Lakatosfalva	5	3	8	5.8	Kisrétfalu	4	1	5	1.8	Beregújfalu	38	30	68	3.5
Lóka	20	22	42	4.6	Makarja	44	8	52	2.5	Bulesu	25	11	36	3.3
Nádaspaták	10	8	18	9.0	Maszfárfalva	54	13	67	4.2	Csaroda	50	29	79	5.0
Nagymogyorós	17	10	27	3.8	Mezőterebes	64	26	90	3.0	Csetfalva	16	20	36	4.8
Nyárasdomb	21	10	31	4.1	Munkácsváralja	14	13	27	1.8	Fejérese	19	7	26	6.0
Ódavidháza	6	4	10	1.6	Nagylycska	107	88	255	3.8	Felsőremete	10	5	15	2.8
Oroszkucsova	4	10	14	5.4	Németkucsova	12	3	15	3.8	Gát	44	22	66	2.2
Orosztelek	25	8	33	2.8	Nyíresújfalu	11	10	21	2.7	Gergelyi	45	17	62	4.3
Oroszveg	71	40	101	3.2	Nyírhalm	4	—	4	2.6	Gulács	28	11	39	1.0
Órbegyfalja	44	25	69	3.3	Ormód	12	8	20	2.2	Halábor	12	8	20	2.6
Patakos	23	24	47	2.6	Pósháza	9	7	16	1.7	Hete	17	8	25	3.0
Rónafalu	6	5	11	3.7	Pósháza	9	7	16	1.7	Jánd	47	15	62	4.1
Szarvasrét	8	8	16	2.7	Repedc	34	10	44	3.0	Kigyós	12	6	18	2.7
Szélestő	30	18	48	5.0	Romocsafalva	8	6	14	2.4	Kisbégány	28	11	39	3.9
Szerencsfalva	5	4	9	2.7	Szánfalva	16	8	24	2.0	Kisgút	7	4	11	2.1
Szilorfalva	21	10	31	5.7	Újdavidháza	68	46	114	3.7	Kovács	23	20	43	4.3
Zauko	15	9	24	3.1	Várkulesa	27	16	43	2.4	Macsóla	12	9	21	3.0
Összesen	904	529	1.433	3.3	Várpálánka	57	24	81	4.2	Makkosjánosi	58	23	81	4.8
4. Mezőkasszonyi járás.					Zsófiafalva	5	4	9	1.7	Márok	24	18	42	4.6
					Összesen	1.052	517	1.569	2.9	Márokpapi	25	6	30	4.2
Barabás	44	29	73	3.2	6. Szolyvai járás.					Mezőegese	7	7	14	2.6
Barkász	49	21	70	4.1	Aklos	8	5	13	4.1	Mezőhomok	12	2	14	3.0
Bátyu	61	8	69	3.1	Alsógereben	12	6	18	2.4	Nagybégány	44	24	68	4.0
Beregson	47	11	58	3.6	Bányafalu	22	22	44	4.1	Alsógereben	84	49	133	4.9
Bótrágy	61	13	74	3.6	Beregforrás	5	2	7	0.9	Nagyborzsova	21	15	36	3.8
Csongor	40	40	80	3.6	Dombostelek	13	7	20	2.3	Nagygút	14	14	28	3.2
Csonkapapi	41	28	69	4.1	Dunkófalva	41	25	66	6.6	Nagymuzsaly	49	27	76	3.4
Gelénos	34	17	51	4.2	Forráshuta	5	3	8	1.4	Sárosoroszi	22	13	35	3.1
Hetyen	43	13	56	5.0	Galambos	45	35	80	4.0	Takos	34	14	48	3.7
Kisdobrony	14	17	31	3.2	Hársfalva	57	56	113	5.1	Tarpa	193	62	255	4.7
Kisharangláb	14	9	23	3.2	Havasfalja	24	11	35	4.0	Tiszacsoma	11	15	26	3.0
Kislőnya	26	5	31	3.1	Kékasfüred	2	2	4	1.6	Tivadar	10	1	11	2.3
Mátyus	17	8	25	2.8	Királytiszszállás	22	12	34	3.8	Ugornya	37	9	46	5.6
Mezőkasszony	65	39	104	2.8	Kisanna	17	7	24	3.1	Vári	75	55	128	3.8
Nagydobrony	86	27	113	2.6	Kishidvég	31	19	50	4.3	Vásárosnamény	80	29	109	3.2
Nagylőnya	54	41	95	3.1	Kispálos	9	5	14	1.6	Összesen	1.455	621	2.076	3.6
Rafajnaújfalu	20	8	28	2.8	Kisvadas	0	2	8	2.1	Összesítő.				
Szernye	38	14	52	2.8	Koczkaszállás	13	15	28	4.8	Alsóverecskéi járás	452	266	718	2.8
Tiszadony	42	21	63	4.0	Kopár	23	14	37	3.4	Felvidéki járás ...	881	397	1.278	2.7
Tiszakerecsény	46	24	70	3.8	Lombos	4	1	5	3.8	Latorczai járás...	904	529	1.433	3.3
Tiszaszalka	46	26	71	4.0	Malnos	32	23	55	3.0	Mezőkasszonyi j...	997	462	1.459	3.8
Tiszavid	34	18	52	5.6	Mártonka	7	8	15	3.0	Munkácsi járás...	1.052	517	1.569	2.9
Vámosalya	30	10	40	2.4	Pásztortlak	18	14	32	5.6	Szolyvai járás...	672	446	1.118	3.4
Zápszony	19	21	40	3.2	Polena	27	10	37	2.7	Tiszaháti járás ...	1.455	621	2.076	3.6
Összesen	997	462	1.459	3.3	Szarvaskút	4	5	9	1.6	Beregszász rtv. ...	507	187	694	3.6
5. Munkácsi járás.					Százszóka	18	6	24	2.7	Munkács rtv.	840	405	1.245	4.8
Alsóschönboru	10	9	19	2.4	Szentmiklós	47	30	77	3.1	Vármegyei őrszeg	1.760	3.830	11.590	3.3
Árdánháza	33	9	42	2.3	Szolyva	105	55	160	2.8	Borsod vm.				
Bárdháza	18	8	26	1.0	Szuszókújfalu	2	4	6	3.6	1. Edelényi járás.				
Beregbükkös	30	11	41	6.1	Újtővisfalva	8	6	14	3.1	Abod	16	12	28	1.8
Beregfogarás	13	7	20	3.8	Zajgó	28	25	53	4.5	Alsótelekes	8	2	10	2.8
Beregisalmás	15	6	21	1.9	Zsilip	17	8	25	3.8	Balajt	11	7	18	2.0
Bereglányfalva	19	11	30	2.0	Összesen	672	446	1.118	3.4	Boldva	61	24	85	3.8
Beregnagyalmás	19	14	33	3.9	7. Tiszaháti járás.					Borsod	16	7	23	2.9
Dávidfalva	37	11	48	2.2	Alsóremete	11	3	14	2.0	Borsodszirák	5	13	20	1.8
Derezen	40	28	68	2.3	Asztély	18	6	24	3.1	Damak	17	2	19	2.0
Drágabártfalva	40	20	60	2.6	Badaló	28	10	47	2.8	Debréte	3	6	9	2.8
Felsőkerepecz	11	4	15	2.3	Balazsér	27	13	40	4.1	Disznóshorvát	35	24	59	2.6
Fornos	28	12	40	3.0	Bene	14	10	24	2.3	Dövény	20	4	24	3.0

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községekenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	1901- 1910	1911- 1915	ÖSSZESEN 1901- 1915	Ezer főre eső száma az 1901-1915 évek átlagában		1901- 1910	1911- 1915	ÖSSZESEN 1901- 1915	Ezer főre eső száma az 1901-1915 évek átlagában		1901- 1910	1911- 1915	ÖSSZESEN 1901- 1915	Ezer főre eső száma az 1901-1915 évek átlagában
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Edelény.....	103	32	135	4.0	Borsodszemere.....	86	57	143	5.0	Borsodnádasd.....	66	30	96	2.9
Felsőkelecsény.....	17	8	25	4.3	Bükkzsércz.....	52	19	71	3.8	Bóta.....	30	8	38	3.6
Felsőnyárad.....	25	11	36	3.3	Cserépfalu.....	104	46	150	4.7	Bükkmogyorósd.....	8	1	9	1.0
Felsőtelekes.....	19	10	29	3.6	Cserépvárnya.....	25	10	35	3.4	Csernely.....	59	23	82	4.9
Finke.....	12	23	35	3.3	Egerfalu.....	69	15	84	5.0	Csokva.....	23	13	36	3.9
Galvács.....	10	14	24	3.1	Egerlővő.....	39	17	56	2.0	Czenter.....	9	9	18	4.8
Hangács.....	36	16	52	2.0	Felsőábrány.....	25	4	29	2.0	Disznód.....	29	35	64	4.8
Hegymeg.....	4	2	6	1.2	Kács.....	24	9	33	3.6	Domaháza.....	16	13	29	2.0
Irola.....	9	2	11	2.3	Keresztspüspöki.....	73	37	110	5.4	Hodossépany.....	48	20	68	2.7
Jákfalva.....	7	3	10	2.5	Kistálya.....	50	19	69	3.8	Járdánháza.....	30	27	57	3.6
Kurtyán.....	7	5	12	1.8	Mezőkeresztes.....	100	62	162	2.4	Királd.....	25	10	35	2.7
Ládbesenyő.....	8	3	11	1.6	Mezőkövesd.....	412	320	732	2.8	Kissikátor.....	6	9	15	2.4
Lak.....	15	2	17	1.4	Mezőnyárad.....	32	18	50	3.2	Lénárdaróc.....	13	2	15	2.4
Marlonyi.....	11	9	20	2.2	Négyes.....	35	18	53	4.6	Nekézseny.....	25	9	34	2.9
Meszes.....	14	2	16	3.1	Noszvaj.....	60	23	83	3.9	Ómány.....	26	13	39	4.1
Múcsosny.....	63	23	86	4.1	Novaj.....	40	13	53	2.9	Ózd.....	180	115	301	3.4
Nyomár.....	7	8	15	2.0	Ostoros.....	65	20	85	3.9	Sajómercse.....	30	7	37	4.8
Rakacza.....	9	10	19	1.6	Sály.....	74	29	103	3.0	Sajónémeti.....	32	14	46	4.4
Rakaczaszend.....	12	11	23	2.6	Szentistván.....	172	73	245	4.4	Sajóvárkony.....	148	100	248	4.4
Rudabánya.....	87	36	123	3.8	Szihalom.....	147	51	198	5.0	Sajóvelezd.....	23	17	40	2.7
Sajókaza.....	47	22	69	1.9	Szomolya.....	67	28	95	3.4	Sáta.....	43	16	59	3.6
Szakácsi.....	2	2	4	7.1	Tard.....	64	45	109	3.4	Uppony.....	16	5	21	2.3
Szalonna.....	24	10	34	3.0	Tibolddaróc.....	49	26	75	2.4	Összesen.....	1,040	632	1,672	3.5
Szendrőlád.....	71	26	97	2.3	Tiszavalk.....	16	11	27	2.7	6. Sajószentpéteri járás.				
Szendrőlád.....	19	6	25	2.2	Vatta.....	33	14	47	2.6	Alacska.....	20	15	35	3.0
Szuhakálló.....	4	9	13	1.7	Összesen.....	2,128	1,089	3,217	3.5	Bánfalva.....	40	13	53	4.8
Szuhogy.....	17	9	26	1.8						Bánhorvát.....	31	11	42	3.7
Viszló.....	4	1	5	1.0	4. Miskolci járás					Bántapolcsány.....	10	8	18	2.6
Ziliz.....	17	5	22	2.8	Alsószolca.....	86	25	111	3.8	Barczika.....	13	8	21	2.2
Összesen.....	872	429	1,301	2.6	Arnót.....	20	25	45	3.6	Bélapátfalva.....	55	37	92	3.8
2. Mezőcsati járás.					Belsőbócs.....	40	9	49	2.8	Berente.....	30	7	37	3.4
Ároktó.....	92	32	124	3.8	Bükkaranyos.....	29	18	47	2.7	Borsodszentmárton.....	20	12	32	5.1
Emőd.....	109	46	155	3.4	Diósgyőr.....	559	361	920	3.0	Décs.....	11	12	23	1.4
Gelej.....	62	24	86	4.2	Felsőszolca.....	67	25	92	3.1	Dubicsány.....	8	5	13	2.1
Hejőbába.....	29	19	48	3.4	Görömböly.....	99	37	136	4.9	Kondó.....	12	5	17	2.6
Hejőkeresztúr.....	16	9	25	2.6	Hámor.....	49	22	71	4.8	Mályinka.....	17	11	28	2.6
Hejőkürt.....	8	4	12	1.6	Harsány.....	104	32	136	5.0	Mónosbél.....	17	9	26	5.9
Hejőpapi.....	43	8	51	3.2	Hejőcsaba.....	139	68	207	4.3	Nagybárcza.....	24	14	38	3.7
Hejőszalonta.....	18	6	24	2.8	Kisgyőr.....	82	35	117	4.5	Nagyvisnyó.....	52	17	69	3.9
Igriczi.....	38	21	59	3.4	Kistokaj.....	21	12	33	3.1	Parasznya.....	24	19	43	3.2
Mezőcsát.....	242	60	302	3.7	Külsőbócs.....	29	12	41	4.0	Radostyán.....	30	15	45	5.2
Mezőnagymihály.....	67	23	90	3.4	Ládháza.....	12	9	21	2.9	Sajógalgóc.....	18	6	24	4.1
Nagycsécs.....	40	8	48	4.4	Mályi.....	31	13	44	3.9	Sajóivánka.....	17	4	21	3.4
Nemesbikk.....	26	8	34	2.0	Mezőnyék.....	34	25	59	4.3	Sajókápolna.....	15	8	23	3.1
Poga.....	13	3	16	2.4	Óbuda.....	24	9	33	3.7	Sajókazincz.....	63	35	98	3.6
Sajóőrös.....	18	14	32	3.8	Ónod.....	64	38	102	3.2	Sajólaszlófalva.....	15	4	19	3.8
Sajószöged.....	34	12	47	3.2	Répáshuta.....	9	2	11	1.7	Sajószentpéter.....	126	51	177	2.3
Szalkád.....	8	7	15	3.1	Sajóbábonny.....	42	11	53	4.9	Szilvásvárad.....	30	10	40	2.4
Tiszabábolna.....	25	1	26	1.9	Sajóbésenyő.....	16	2	18	2.2	Tardona.....	14	12	26	2.2
Tiszadorogma.....	41	19	60	3.2	Sajóecseg.....	14	7	21	2.3	Vadna.....	14	6	20	2.2
Tiszagyulaháza ¹⁾	6	6	12	—	Sajókeresztúr.....	38	19	57	5.1	Varbó.....	32	21	53	4.3
Tiszakeszi.....	88	32	120	2.9	Sajólad.....	21	18	39	2.0	Összesen.....	758	384	1,142	3.1
Tiszaoszlár.....	11	6	17	2.2	Sajópálfala.....	16	17	33	3.6	Összesítés.				
Tiszapalkonya.....	67	23	90	3.5	Sajópetri.....	7	19	26	1.1	Edelényi járás.....	872	429	1,301	2.6
Tiszaszederkény ¹⁾	81	38	119	4.2	Sajósénye.....	6	2	8	2.0	Mezőcsati járás.....	1,231	457	1,688	3.9
Tiszatárján.....	49	22	71	3.1	Sajóvámos.....	85	32	117	4.4	Mezőkövesdi járás.....	912	1,089	2,001	3.6
Összesen.....	1,231	457	1,688	3.3	Szirma.....	57	27	84	3.0	Miskolci járás.....	1,911	955	2,866	3.6
3. Mezőkövesdi j.					Szirmabesenyő.....	55	19	74	3.1	Ózdi járás.....	1,040	632	1,672	3.6
Alsóábrány.....	16	19	35	4.7	Újhuta.....	47	19	66	4.4	Sajószentpéteri j.....	758	384	1,142	3.1
Andornak.....	21	11	32	3.2	Összesen.....	1,911	955	2,866	3.6	Vármegyei összeg.....	7,940	3,351	11,291	3.3
Bogács.....	84	25	109	3.0	5. Ózdi járás.					Miskolcz tjv.....	1,906	997	2,903	3.9
Borsodgészti.....	44	22	66	6.0	Arló.....	40	54	94	3.4					
Borsodivánka.....	41	22	63	4.6	Balaton.....	20	28	48	3.8					
					Bolyok.....	74	53	127	3.8					

4) Tiszagyulaháza 1901–1906. évi adatai Tiszaszederkénynél vannak kimutatva.

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községekenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	aránya gümőkórban elhaltak arányában		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	aránya gümőkórban elhaltak arányában		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	aránya gümőkórban elhaltak arányában
	években					években					években			
1	2	3	4	5	I	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Gömör és Kis-Hont vm.														
1. Peledői járás.														
Ajánéskő	13	8	21	1.7	2. Garamvölgyi j.					Baradna	11	8	19	6.1
Almágy	33	8	41	4.0	Ágostonlak	34	22	56	2.5	Dobrapatak	8	3	11	4.1
Alsóbalog	14	16	30	3.0	Garamfő	37	31	68	3.0	Dombosmező	15	4	19	3.8
Alsóhangony	24	15	39	3.2	Garamszécs	107	43	150	3.2	Eszterécs	16	5	21	7.0
Balogfalva	39	19	58	4.0	Helpa	57	19	76	2.3	Fillér	6	5	11	1.4
Balogiványi	14	10	24	4.5	Királyhegyfalja	79	35	114	3.0	Gerlicze	12	2	14	2.9
Balogpádár	29	13	42	5.2	Koháryháza	115	46	161	3.8	Gömörhegyvág	4	2	6	2.0
Balogtamási	10	7	17	3.8	Vernár	12	4	16	1.6	Gömörispánmező	11	3	14	2.7
Balogújfalva	6	7	13	4.4	Összesen	441	200	641	3.0	Gömörpócs	19	7	26	5.9
Bátka	21	8	29	4.1	3. Nagyrőcei j.					Gömörpáras	22	12	34	9.1
Bellény	4	4	8	3.7	Baráttelke	15	5	20	3.3	Kishorosznok	1	—	1	0.8
Béna	8	7	15	2.4	Giczo	28	2	30	3.8	Kopárhely	6	3	9	2.1
Bugyikfalva	11	3	14	4.7	Gömöránás	5	6	11	3.2	Poloskó	3	2	5	2.1
Csomatelke	17	9	26	2.6	Gömörárkos	40	16	56	4.2	Ratkó	39	6	45	3.8
Czakó	25	11	36	6.0	Hizsnyó	22	11	33	3.6	Ratkócsécs	13	5	18	2.3
Darnya	10	6	16	2.6	Jolsvatapolca	14	2	16	3.5	Ratkószabadi	13	5	18	5.1
Derencsény	18	10	28	5.1	Kakasalja	18	11	29	3.2	Ratkószuha	9	5	14	2.7
Détér	17	4	21	2.5	Kisperlász	8	2	10	3.1	Rónapatak	2	1	3	1.1
Dobfenek	6	—	6	0.0	Kisrőce	22	10	32	4.5	Szásza	5	4	9	3.0
Dobóca	24	12	36	3.2	Korpás	1	2	3	1.2	Szeleste	10	6	16	4.7
Dülháza	6	6	12	3.8	Kövi	30	22	52	4.0	Szirk	41	16	57	2.8
Dúsa	9	2	11	4.0	Lehelfalva	24	4	28	4.1	Turcsok	23	11	34	2.7
Egyházasháza	31	15	46	5.0	Licze	31	15	46	4.7	Újvásár	4	3	7	2.2
Feled	32	19	51	3.9	Lubény	31	25	56	4.2	Összesen	299	123	422	3.3
Felsőbalog	56	24	80	5.8	Míglesszpataka	4	2	6	1.0	6. Rimaszombati járás.				
Felsőhangony	33	12	45	4.2	Mikolcsány	13	6	19	6.5	Alsópokorágy	14	1	15	2.7
Gesztes	16	0	22	4.3	Murányfalva	66	30	96	5.7	Alsósziklás	6	2	8	3.3
Geszte	34	22	56	5.2	Muránybósszűrű	61	16	77	6.1	Babart	11	3	14	4.8
Gortvakisfalud	17	8	25	4.1	Muránybuda	21	8	29	5.5	Bakostörék	17	3	20	3.3
Gömörpéterfalva	14	8	22	2.4	Murányszabadi	20	9	29	6.2	Cserencsény	7	11	18	4.0
Gömörsid	10	17	27	2.4	Nándrás	19	14	33	3.8	Csercepes	10	4	14	2.2
Guszona	40	18	58	4.5	Süvete	4	3	7	1.2	Eszterény	2	1	3	1.4
Harmac	24	18	42	4.0	Vizesrét	48	38	86	7.6	Fazekaszaluzsány	49	9	58	4.5
Jánosi	46	22	68	3.6	Összesen	544	239	783	4.5	Felsőpokorágy	6	2	8	2.8
Jéne	11	5	16	3.4	4. Putnoki járás.					Felsősziklás	8	1	9	1.5
Jeszte	12	2	14	4.3	Alsószuha	22	15	37	3.7	Forgácsfalva	55	16	71	2.8
Kerekgede	14	9	23	3.6	Bánréve	21	6	27	2.5	Hacsó	13	8	21	2.4
Kisgömöri	13	—	13	3.0	Csíz	42	22	64	6.2	Karaszko	10	1	11	6.2
Meleghegy	11	5	16	4.4	Gömörszőlős	22	7	29	6.0	Keczege	10	3	13	3.5
Mezőtelkes	11	6	17	3.8	Hanva	45	11	56	4.0	Kiető	4	—	4	2.1
Nemesmarionfalva	8	5	13	3.1	Hét	11	3	14	2.5	Klonóc	123	55	178	2.5
Nemesradnót	15	8	23	2.7	Imola	23	2	25	4.8	Kőhegy	6	2	9	1.8
Perjése	17	6	23	3.7	Kánó	16	1	17	3.6	Likér	33	20	53	3.8
Rakottvás	8	2	10	2.1	Kelemér	22	10	32	3.7	Magyarhegyemeg	14	3	17	4.1
Rimapálfalva	9	7	16	3.0	Málé	29	10	39	3.6	Nagyszuha	15	8	23	3.8
Rimasimonyi	18	10	28	3.2	Naprágy	15	8	23	2.8	Nyustya	66	27	93	3.1
Rimaszécs	68	32	100	4.0	Putnok	123	43	171	3.0	Orlajtörék	14	2	16	6.0
Serke	22	15	37	2.6	Ragály	17	10	27	2.8	Osgyán	67	19	86	4.0
Sőreg	45	21	66	5.6	Sajólenártfalva	25	6	31	3.7	Pápos	5	—	5	3.8
Susa	6	4	10	2.9	Sajópüspöki	35	16	51	5.4	Pribó	1	1	2	1.6
Szentsimon	32	24	46	3.2	Szuhafő	21	5	26	3.7	Rimabánya	12	9	21	2.0
Szutor	13	6	19	3.9	Trizs	23	12	35	7.0	Rimabrézó	19	7	26	3.4
Tajti	11	3	14	1.9	Velkenye	27	9	36	4.8	Rimafürész	45	12	57	5.5
Uraj	23	11	34	3.9	Zádorfalva	26	6	32	3.0	Rimakokova	213	78	291	4.2
Uzapanyit	47	18	65	4.8	Zubogy	26	10	36	4.0	Rimarábó	6	4	10	1.8
Várgede	50	25	75	3.9	Összesen	596	218	814	3.6	Rimaszabadi	5	3	8	1.8
Zabar	8	3	11	1.2	5. Rathói járás.					Rimamásfalva	52	25	77	4.9
Zádorháza	5	5	10	4.2	Balogér	1	2	3	1.5	Rimavarbóc	4	3	7	2.2
Zsíp	7	7	14	4.1	Balogrussó	5	3	8	2.8	Rimaszaluzsány	6	4	10	4.9
Összesen	1.185	608	1.793	3.7						Rimóca	10	7	17	4.8
										Susány	34	15	49	4.0

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901-1915	években		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901-1915	években		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901-1915	években
	1	2	3	4		1	2	3	4		1	2	3	4
Telep	8	5	13	2.7	8. Tornaljai járás.					Sáros vm.				
Tiszolc	218	79	297	5.1	Abafalva	38	16	54	4.0	1. Bártfai járás.				
Tóthegység	11	12	23	8.6	Aggtelek	30	16	46	5.5	Abrahámfalva	7	3	10	2.5
Újantalfalva	25	14	39	4.2	Alsófalva	13	2	15	3.6	Alsófricske	13	—	13	2.3
Vágó	16	3	19	3.6	Alsókálása	22	8	30	4.2	Alsópágy	9	6	15	3.9
Válykó	6	1	7	2.2	Alsóvály	11	4	15	3.3	Alsószabados	5	2	7	2.3
Zcherje	13	9	22	4.0	Baracsa	20	6	26	4.5	Alsótárcs	6	2	8	1.3
Összesen	1,269	493	1,762	3.7	Beje	13	13	26	3.2	Aranypataka	16	4	20	2.4
2. Rozsnyói járás.					Beretke	21	13	34	4.6	Bártfajfalu	14	9	23	2.9
Alsósajó	22	10	32	3.6	Csoltó	16	5	21	2.6	Bartosfalva	6	3	9	1.0
Andrási	33	11	44	5.0	Deresk	64	10	74	6.0	Bélavéze	21	15	36	4.2
Annafalva	3	3	6	1.6	Felsőfalva	2	4	6	2.0	Bérezalja	4	5	9	2.0
Barka	13	3	16	2.8	Felsőkálása	4	2	6	3.4	Berezóka	2	—	2	1.3
Berdárka	4	5	9	2.8	Felsőrás	6	5	11	2.0	Biharó	7	3	10	0.9
Borzéte	40	14	54	3.1	Felsővály	7	7	14	3.0	Boglárka	8	4	12	3.2
Borzétekrősi	10	6	16	2.6	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Borókás	1	—	1	0.4
Betlér	68	22	90	5.4	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Buczló	3	2	5	1.7
Csetnek	51	27	78	3.5	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Czigelka	17	8	25	3.8
Csucsom	7	11	18	3.1	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Endrevágása	6	3	9	1.5
Dénes	28	9	37	4.4	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Erdővágás	26	5	31	2.4
Dernő	27	11	38	3.6	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Felsőajó	13	6	19	2.2	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Gácsalk	15	1	16	4.6	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Gecsefalva	2	1	3	0.9	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Gócs	17	7	24	3.4	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Hámosfalva	8	5	13	2.6	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Hárskút	11	3	14	1.7	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Henczkő	15	5	20	3.8	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Henczlőfalva	8	1	9	2.0	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Jólesz	27	15	42	6.2	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Kisfeketepatak	4	5	9	1.7	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Kisgöncs	11	7	18	3.8	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Kiskovácsvágása	11	4	15	3.7	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Kisszabos	3	—	3	1.1	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Kisveszverés	21	8	29	3.0	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Krasznahorka- várja	43	24	67	4.8	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Kuntapolca	31	15	46	3.7	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Lueska	5	2	7	1.2	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Márkuska	2	—	2	0.7	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Martonháza	21	25	46	4.1	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Nagyszabos	24	14	38	2.7	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Nagyveszverés	20	8	28	3.3	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Nyilas	15	3	18	2.9	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Oláhpatak	35	12	47	3.7	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Páskaháza	16	11	27	4.4	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Pelsőcs	212	140	352	9.8	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Pétormány	2	1	3	1.0	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Rekenyőfalva	14	10	24	4.8	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Restér	6	4	10	1.9	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Rozsálya	15	8	23	3.4	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Rozsnyóudna	17	11	28	3.7	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Sajóháza	27	18	45	5.4	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Sajóréde	25	17	42	2.1	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Sebespatak	16	11	27	4.0	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Szabados	33	21	54	3.8	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Szadvárboros	11	2	13	2.1	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Szalóc	23	2	25	3.0	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Szilicze	32	13	45	3.0	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Várhosszúréti	7	2	9	1.8	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Vigtelke	3	3	6	1.9	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Összesen	1,134	593	1,727	3.8	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
7. Rozsnyói járás.					Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Alsósajó	22	10	32	3.6	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Andrási	33	11	44	5.0	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Annafalva	3	3	6	1.6	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Barka	13	3	16	2.8	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Berdárka	4	5	9	2.8	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Borzéte	40	14	54	3.1	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Borzétekrősi	10	6	16	2.6	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Betlér	68	22	90	5.4	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Csetnek	51	27	78	3.5	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Csucsom	7	11	18	3.1	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Dénes	28	9	37	4.4	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Dernő	27	11	38	3.6	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Felsőajó	13	6	19	2.2	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Gácsalk	15	1	16	4.6	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Gecsefalva	2	1	3	0.9	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Gócs	17	7	24	3.4	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Hámosfalva	8	5	13	2.6	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Hárskút	11	3	14	1.7	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Henczkő	15	5	20	3.8	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Henczlőfalva	8	1	9	2.0	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Jólesz	27	15	42	6.2	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Kisfeketepatak	4	5	9	1.7	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Kisgöncs	11	7	18	3.8	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Kiskovácsvágása	11	4	15	3.7	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Kisszabos	3	—	3	1.1	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Kisveszverés	21	8	29	3.0	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Krasznahorka- várja	43	24	67	4.8	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Kuntapolca	31	15	46	3.7	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Lueska	5	2	7	1.2	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Márkuska	2	—	2	0.7	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Martonháza	21	25	46	4.1	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Nagyszabos	24	14	38	2.7	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Nagyveszverés	20	8	28	3.3	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Nyilas	15	3	18	2.9	Gömörhosszúszó	20	9	29	4.5	Esztebnek	7	1	8	1.1
Oláhpatak	35	12	47	3.7	Gömörhosszúszó	20	9							

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya közsegenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	években		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	években		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	években
	1	2	3	4		5	1	2	3		4	5	1	2
Vaspataka	15	3	18	3.8	Jakabvágása	17	6	23	2.5	Sároskőszeg	15	5	20	2.7
Zsálmány	2	3	5	2.3	Jákórsze	12	3	15	3.7	Sárosfalva	10	1	11	2.8
Összesen.....	356	165	521	2.7	Jernye	20	7	27	2.6	Sonyék	—	—	—	—
5. Héthársi járás.					Kisszilva	2	4	6	1.7	Somos	21	3	24	1.1
Abronesos	3	—	3	1.0	Kisvölgy	8	2	10	2.4	Somosújfalva	6	6	12	2.5
Alsószalók	8	10	18	1.1	Lacsó	1	3	4	1.4	Tapolcsány	11	3	14	2.7
Bajorvágás	16	4	20	2.2	Litinye	13	11	24	2.7	Terebő	9	1	10	3.8
Balázsvágás	18	6	24	1.6	Magyarjakabfalva	13	6	19	2.6	Tizsite	3	—	3	0.7
Berzevice	29	8	37	2.0	Megye	14	15	29	4.0	Turina	13	2	15	2.8
Csendespatlak	16	6	22	2.4	Monyhád	9	5	14	2.5	Vargony	4	7	11	2.1
Csérca	7	4	11	0.9	Nagyszilva	4	—	4	1.1	Vörösvágás	17	4	21	2.4
Daróc	—	2	2	3.5	Nagyvitéz	8	7	15	1.3	Zsegye	10	—	10	2.3
Décső	10	3	13	2.0	Nyársárd	17	5	22	2.0	Összesen.....	371	142	513	2.1
Fazekasrét	7	6	13	4.1	Olajpatlak	15	4	19	2.9	Összesítés.				
Feketekút	24	8	32	3.8	Orkuta	6	3	9	1.2	Bártfai járás	833	268	1,101	2.6
Felsőkánya	18	4	22	1.5	Ostópatlak	13	4	17	3.0	Eperjesi járás	682	258	1,040	2.7
Hajlóká	10	2	12	3.9	Pécsőfalva	31	21	52	3.2	Felsővízközi járás	478	173	651	2.7
Hámbor	3	1	4	0.7	Pusztasalgó	7	2	9	2.3	Girálthi járás	356	105	461	2.1
Héthárs	53	13	66	3.1	Radoskő	7	2	9	2.1	Héthársi járás.....	763	307	1,070	2.8
Hosszúvágás	30	12	42	6.4	Ratvaj	—	—	—	—	Kisszebeni járás	487	240	726	2.5
Kijó	32	14	46	5.7	Singlér	7	3	10	1.7	Lemesi járás	371	142	513	2.1
Kishárs	22	14	36	3.6	Siroka	15	9	24	1.8	Bártfa rtv	243	102	345	3.6
Kormos	15	9	24	3.1	Szentkereszt	10	1	11	2.5	Eperjes rtv	516	236	752	3.1
Krivány	48	19	67	4.2	Szentmihályfalva	20	10	30	3.3	Kisszeben rtv.....	99	47	146	3.0
Lubotény.....	16	11	27	2.9	Szinyefő	4	2	6	1.3	Vármegyei összesen	4,300	2,027	6,327	2.6
Magas	6	6	12	2.5	Szinyelipőcz	5	4	9	1.2	Szepes vm.				
Máté	16	15	31	4.2	Szankahermány	32	11	43	4.3	1. Gölniczbányai j.				
Olysó	3	—	3	1.8	Ternye	15	3	18	2.7	Alsószalánk	39	43	82	3.1
Orló	33	27	60	5.2	Tótsolymos	8	7	15	3.1	Felsőszalánk	28	19	47	4.2
Palocsa	42	28	70	3.9	Úszfalva	4	5	9	2.2	Gyónfalva	4	1	5	1.3
Paloneza	67	19	86	5.4	Úszpeklény	3	1	4	0.9	Jókalfalva	25	11	36	2.2
Polony	2	3	5	0.7	Vörösalma	4	8	12	2.0	Kissolymár	9	2	11	3.9
Poprádófalva	29	2	31	5.8	Zsetek	1	3	4	1.8	Kluknó	15	16	31	2.0
Poprádokrös	3	—	3	1.0	Összesen.....	487	249	736	2.5	Kojsó	40	32	72	4.5
Pusztamező	7	8	15	2.8	7. Lemesi járás.					Korompa	143	60	203	2.2
Roskovány	14	8	22	2.5	Abos	7	2	9	1.2	Margittfalva	9	9	18	1.5
Sárosújfalva	32	3	35	4.8	Ábrány	8	1	9	2.0	Nagykuncfalva	40	32	72	3.8
Széprét	19	4	23	3.2	Alsómérk	2	4	6	2.0	Nagysolymár	13	6	19	1.0
Szulán	47	9	56	12.9	Bolyár	4	2	6	1.1	Oviz	17	6	23	4.6
Tarcsa	14	5	19	2.2	Boroszló	9	10	19	2.6	Prakfalva	31	11	42	4.4
Tarczadobó	9	11	20	1.9	Böki	8	1	9	2.2	Rihó	16	5	21	2.0
Tarkó	27	11	38	2.6	Budamér	13	1	14	1.6	Svedlér	37	19	56	2.0
Összesen.....	765	307	1,072	2.9	Bunyita	2	1	3	1.4	Szepesapátka	5	1	6	4.8
6. Kisszebeni járás.					Erdőske	16	—	16	4.0	Szepeskárolyfalva	4	4	8	1.8
Ádámföld	4	—	4	1.8	Felsőmérk	2	7	9	2.0	Szepesremete	50	17	67	2.6
Andrásvágás	6	—	6	2.9	Hernádszentistván	8	4	12	1.4	Szomolnok	145	57	202	5.7
Balpatlak	3	—	3	1.7	Hernádszokoly	10	8	18	2.5	Szomolnokhuta	52	22	74	4.2
Bertót	19	7	26	5.1	Hüvász	7	1	8	3.4	Zakárfalva	43	20	63	3.4
Bodonlaka	3	2	5	1.9	Jánoska	1	1	2	5.2	Összesen.....	766	406	1,172	3.0
Csergőzavod	1	—	1	0.8	Kavocsán	26	12	38	2.9	2. Iglói járás.				
Dele	3	1	4	1.9	Keczerkosztolány	6	—	6	1.4	Arnótfalva	14	5	19	7.2
Erdőmocsolya	7	14	21	3.4	Keczerlipőcz	2	2	4	0.9	Betlenfalva	12	5	17	2.7
Felsősom	9	7	16	2.2	Keczerpeklén	12	2	14	2.8	Dénesfalva	4	1	5	1.6
Frics	2	8	10	1.2	Kisladna	12	—	12	3.0	Edősfalva	4	1	5	2.8
Gellért	4	—	4	1.7	Lapispatlak	9	13	22	2.4	Modrafalva	4	1	5	2.8
Gergelylaka	11	10	21	2.9	Lemes	16	1	17	1.9	Nagyladna	7	5	12	2.9
Gombosszentgyörgy	6	7	13	3.0	Licsérd	13	10	23	3.2	Óruzsán	7	5	12	1.7
Herapók	23	8	31	3.7	Edősfalva	1	2	3	1.6	Patacskő	8	2	10	3.1
Hádr	7	1	8	2.4	Nagyladna	7	5	12	1.7	Sárosberettő	6	3	9	1.7
Hónig	19	10	29	2.9	Óruzsán	7	5	12	1.7	Sárosbogyán	10	6	16	1.6
Istvánvágás	7	3	10	3.1	Patacskő	8	2	10	3.1	Sároskislaka	18	4	22	3.0
Jakabföld	8	1	9	2.8	Sárosberettő	6	3	9	1.7					
					Sárosbogyán	10	6	16	1.6					
					Sároskislaka	18	4	22	3.0					

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya közsegenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	években					években					években			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	Összesen az 1901- 1915	Összesen az 1901-1915 évek átlagában		az 1901- 1910	az 1911- 1915	Összesen az 1901- 1915	Összesen az 1901-1915 évek átlagában		az 1901- 1910	az 1911- 1915	Összesen az 1901- 1915	Összesen az 1901-1915 évek átlagában
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Lassúpatak.....	14	8	22	5.0	Roskfalva.....	—	2	2	1.6	Tavas.....	3	1	4	1.2
Leszkovány.....	13	1	14	5.0	Ruszkín.....	16	8	24	2.7	Újbéla.....	8	2	10	1.6
Létánfalva.....	21	9	30	2.8	Szepesdaróc.....	2	1	3	5.3	Újterebes.....	11	2	13	1.6
Márkusfalva.....	63	36	99	3.8	Szepesjánosfalva..	1	5	6	1.4	Összesen.....	356	167	523	1.9
Merény.....	101	38	139	4.1	Szepesudvard.....	8	5	13	2.4	7. Szepesszombati járás.				
Ötösbánya.....	58	49	107	4.5	Tarcsa.....	29	8	37	2.8	Alsóerdőfalva.....	21	7	28	4.1
Pálmfalva.....	28	13	41	4.0	Összesen.....	135	83	218	2.0	Alsószépfalu.....	33	7	40	3.7
Szepesdelény.....	18	7	25	2.9	5. Óubtői járás.					Batizfalva.....	24	11	35	2.9
Szepespatlak.....	26	28	54	3.8	Alsózugló.....	47	25	72	6.7	Erzsébetháza.....	34	19	53	5.7
Szepessümeg.....	50	29	79	4.2	Berkenyéd.....	71	29	100	5.8	Felka.....	41	12	53	2.0
Szepesamásfalva..	20	11	31	5.8	Felsőzugló.....	36	9	45	4.1	Felsőszépfalu.....	26	7	33	3.3
Sztraczena.....	15	6	21	4.5	Gnédza.....	29	13	42	2.0	Felsőszépfalu.....	12	1	13	4.3
Védőfal.....	6	4	10	1.8	Hársád.....	38	18	56	4.8	Gánóc.....	10	7	17	4.9
Vereshegy.....	22	33	55	3.7	Határhely.....	13	9	22	3.4	Gerlábfalva.....	28	10	38	4.4
Összesen.....	610	344	954	3.8	Kálás.....	11	10	21	2.5	Hernádfalu.....	46	34	80	3.1
3. Késmárki járás.					Kislonnics.....	31	19	50	4.8	Hernádfő.....	36	43	79	3.7
Busóc.....	13	10	23	3.6	Komlóskert.....	22	13	35	3.0	Lándzsásötösfalu..	9	7	16	2.9
Duránd.....	20	11	31	3.2	Kövesfalva.....	73	37	110	6.0	Lúcsfalva.....	17	9	26	3.9
Felsőerdőfalva.....	11	6	17	2.0	Laczkvágása.....	10	7	17	3.1	Malompatak.....	14	4	18	2.0
Hollólonnics.....	15	12	27	3.4	Lublókorompa.....	7	3	10	3.2	Mateóc.....	57	37	94	3.9
Hunfalva.....	30	15	45	2.4	Lublóvárfa.....	8	5	13	3.7	Menguszfalva.....	8	5	13	2.0
Izsákfalva.....	15	5	20	2.2	Nagyszulán.....	19	12	31	3.4	Nagyszalók.....	51	34	85	6.1
Javorina.....	5	1	6	1.0	Ólubló.....	66	35	101	3.7	Ószlecz.....	2	3	5	1.7
Kakasslonnics.....	24	12	36	1.8	Pilbó.....	23	15	38	5.3	Savnik.....	54	21	75	5.5
Keresztfalu.....	9	6	15	1.7	Podolin.....	80	33	113	5.0	Stóla.....	6	—	6	1.4
Kisszalók.....	8	5	13	1.9	Poprád.....	24	6	30	6.4	Stráza.....	24	19	43	4.8
Krig.....	11	3	14	5.2	Poprádremete.....	14	8	22	3.3	Svábfa.....	6	1	7	1.4
Lándok.....	45	12	57	3.6	Szepesjakabfalva..	79	30	109	3.8	Szepesszombat.....	60	34	94	6.4
Majorka.....	16	5	21	3.6	Újlubló.....	29	13	42	3.5	Szepesatapleza.....	34	9	43	2.9
Maldur.....	15	4	19	2.1	Összesen.....	730	354	1,084	4.3	Szepesvéghegy.....	49	39	88	4.7
Ménhárd.....	21	8	29	2.4	6. Szepesőfalui j.					Összesen.....	702	330	1,032	3.9
Nagyőr.....	19	11	30	4.1	Alsólapos.....	12	5	17	1.8	8. Szepesváraljai járás.				
Rókus.....	40	12	52	5.2	Alsólehnicz.....	7	3	10	3.4	Agostháza.....	25	12	37	3.9
Sörkút.....	13	4	17	3.2	Béla korompa.....	8	1	9	0.9	Baldóc.....	5	3	8	3.4
Száztelek.....	19	10	29	3.2	Dorcsény.....	—	—	—	—	Beharóc.....	4	3	7	2.2
Szepesszentgyörgy..	7	7	14	3.0	Erdős.....	7	7	14	2.1	Detrefalva.....	15	11	26	4.7
Szepesötösfalu.....	28	7	35	2.5	Feketebérc.....	6	2	8	0.8	Felsőszalók.....	14	9	23	2.9
Tátraalja.....	10	1	11	2.5	Felsőlapos.....	6	4	10	0.9	Garancs petrócz.....	7	—	7	2.3
Toporez.....	38	10	48	3.9	Frigyesvágása.....	3	4	7	3.8	Göbőfalva.....	2	1	3	1.2
Zár.....	47	7	54	3.2	Gibely.....	6	1	7	2.8	Harakóc.....	3	—	3	2.8
Összesen.....	484	184	668	2.9	Hági.....	1	—	1	3.6	Hidegpatak.....	12	4	16	2.7
4. Lőcsei járás.					Hanusfalva.....	12	7	19	2.7	Kattony.....	1	2	3	2.4
Ábrahámkífalva.....	3	1	4	1.2	Helivágása.....	13	9	22	2.6	Kisolsva.....	4	1	5	2.1
Alsórépás.....	12	2	14	1.8	Hóka.....	6	1	7	4.0	Kolinfalva.....	9	3	12	2.1
Csütörtökhely.....	7	5	12	1.1	Kaczin.....	22	10	32	2.8	Korotnok.....	2	—	2	1.4
Dolyán.....	3	1	4	2.3	Kisfrankvágása.....	11	1	12	2.7	Lazonpatak.....	1	—	1	0.7
Dománfalva.....	18	2	20	2.5	Kislapos.....	3	1	4	0.8	Nagyolsva.....	12	2	14	1.8
Farkasfalva.....	7	2	9	1.8	Kristályfalva.....	23	14	37	4.3	Polyánfalva.....	11	9	20	6.3
Felsőrépás.....	8	5	13	2.2	Lehnicz.....	20	4	24	2.8	Pongráczfalva.....	1	3	4	1.9
Görgő.....	17	6	23	2.2	Nagyfrankvágása..	15	3	18	3.1	Ragyóc.....	11	3	14	3.2
Illésfalva.....	13	11	24	2.6	Nagyhársas.....	23	20	43	3.4	Szepesalmás.....	23	14	47	4.0
Kiskerény.....	5	3	8	2.7	Nagymajor.....	8	10	18	2.8	Szepesárki.....	10	9	19	2.9
Kiskunczfalva.....	3	1	4	1.6	Nedecz.....	14	12	26	1.7	Szepeshely.....	2	—	2	5.1
Kisvár.....	3	1	4	1.0	Ómajor.....	3	1	4	2.8	Szepeskörtvélyes..	11	8	19	2.1
Kolcsó.....	11	2	13	2.4	Osztornya.....	63	12	75	3.7	Szepesszent.....	9	4	13	1.5
Köperény.....	6	8	14	2.4	Relyő.....	4	4	8	1.4	Szepesnádásd.....	8	5	13	3.9
Lengvárt.....	1	1	2	5.8	Répásfalva.....	5	—	5	6.3	Szepesréti.....	10	2	12	4.6
Lőcseszentanna.....	7	8	15	3.4	Szepesgyörke.....	7	8	15	1.4	Szepesszentlőrincz.	11	—	11	1.4
Mahálfalva.....	—	2	2	0.7	Szepesmátyásfalva	11	7	18	1.6	Szepesszentpál.....	3	—	3	0.8
Nemessány.....	5	—	5	1.0	Szepesőfalva.....	12	9	21	1.1					
					Tarhegy.....	3	2	5	2.4					

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	1901- 1910	1911- 1915	Összesen 1901- 1915	Összesen 1901- 1915		1901- 1910	1911- 1915	Összesen 1901- 1915	Összesen 1901- 1915		1901- 1910	1911- 1915	Összesen 1901- 1915	Összesen 1901- 1915
	években					években					években			
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Szepesölgyes	7	2	9	18	Bés	19	18	37	37	4. Szerednyei járás.				
Szlatvin	5	2	7	14	Budaháza	2	4	6	6	Alsószlatina	9	7	16	19
Vitfalva	5	1	6	12	Csap	65	33	98	98	Andrásháza	15	8	23	34
Vojtkfalva	8	3	11	21	Csicser	52	25	77	77	Antalóc	42	10	52	48
Zsiga	12	5	17	34	Dobóruszka	18	16	34	37	Bacsó	8	9	17	26
Összesen....	273	121	394	266	Feketemező	6	1	7	7	Felsőszlatina	14	4	18	18
Összesítés.					Gálóc	21	6	27	27	Horlyó	25	13	38	38
Gölniczabányai j.	766	406	1.172	3.0	Győröcske	5	7	12	13	Korláthelmecz	42	12	54	42
Iglói járás	610	344	954	3.8	Iske	9	4	13	13	Köblér	24	21	45	3.9
Késmárki járás	484	184	668	2.9	Kisráti	27	12	39	4.9	Lehóc	14	8	22	3.4
Lőcsei járás	185	88	273	2.0	Kisszelmencz.	2	3	5	1.2	Mélyút	21	11	32	4.0
Óniodi járás	730	354	1.084	4.8	Kisszeretva	14	1	15	3.4	Nagyajdos	15	18	33	3.6
Szepesőfalui járás	356	167	523	1.9	Kistéglás	20	15	35	4.8	Nagygláz	21	17	38	3.2
Szepesszombati j.	702	380	1.082	3.9	Kraska	14	6	20	3.1	Ungskomoró	28	11	39	2.9
Szepesváraljai j.	273	121	394	2.6	Magasrév	45	18	63	3.6	Szerednye	46	45	91	3.2
Gölniczabánya rtv.	199	73	272	4.7	Magyarkelecsény	8	9	17	3.3	Ungcsertész	10	13	23	3.6
Igló rtv.	273	134	407	2.6	Magyarmocsár	5	4	9	1.8	Ungcsertényes	17	27	44	4.2
Késmárk rtv.	221	131	352	3.7	Mátyócs	21	14	35	4.6	Ungordas	17	10	27	3.0
Leibici rtv.	77	37	114	2.7	Mokcsakérész	16	12	28	9.1	Ungsaafalva	13	13	26	8.4
Lőcse rtv.	311	148	459	4.1	Nagykapos	54	21	75	4.1	Ungtölgyes	10	11	21	1.7
Poprád rtv.	65	37	102	3.0	Nagyráti	24	15	39	4.3	Összesen....	394	268	662	3.2
Szepesbela rtv.	85	39	124	2.9	Nagyszelmencz.	23	3	26	2.1	5. Szobránczi j.				
Szepesolaszi rtv.	128	52	180	5.0	Nagyszeretva	21	6	27	3.2	Alsóbaskócs	10	3	13	2.8
Szepesváraljai rtv.	128	35	163	3.6	Palágy	4	5	9	1.2	Alsóhalas	14	3	17	3.0
Vármegyei összeg	5.585	2.730	8.315	3.2	Palágykomorócs	9	2	11	2.1	Alsóbunkócs	20	11	31	2.8
Ung vm.					Palló	30	9	39	5.4	Alsókánya	14	8	22	2.8
1. Nagybereznai j.					Pálóc	77	40	117	3.6	Bölcsös	9	5	14	4.1
Alsópásztély	7	8	15	3.8	Pályin	36	23	59	3.6	Bunkós	11	5	16	2.9
Csillagfalva	6	1	7	1.0	Rebrény	39	18	57	5.8	Djóska	10	8	18	3.5
Csontos	32	28	60	3.8	Szárénfalva	21	6	27	2.5	Éles	12	7	19	2.8
Domafalva	4	7	11	1.9	Szürte	45	25	70	4.1	Fekesháza	13	16	29	4.7
Erdőudas	16	6	22	3.8	Tegenye	7	5	12	3.0	Felsőhalas	17	9	26	3.0
Esztérág	9	7	16	1.7	Tiszaásvány	7	3	10	1.7	Felsőöröcs	18	12	30	3.0
Felsőpásztély	12	21	33	6.1	Tiszasalamon	25	10	35	3.0	Fogas	12	4	16	2.9
Fényesvölgy	46	28	69	4.1	Ungmogyorós	7	2	9	1.6	Gézseny	10	11	21	2.1
Hajásd	65	19	84	3.5	Ungnyarád	3	8	11	3.5	Hajagos	24	18	42	4.3
Határhegy	9	6	15	1.7	Ungszenna	17	5	22	2.0	Hanajna	9	6	15	2.8
Határszög	25	15	40	3.4	Vaján	17	18	35	3.7	Harapás	7	7	14	2.8
Havasköz	75	41	116	2.0	Vajkócz	8	7	15	3.9	Hegygombás	13	4	17	2.0
Kiesvölgy	6	8	14	3.2	Veskócz	11	3	14	2.5	Jeszén	13	6	19	2.9
Kisberezna	37	16	53	3.6	Záhony	47	18	65	3.6	Jeszénöremete	15	9	24	3.0
Ligetes	10	7	17	4.1	Összesen....	921	463	1.384	3.2	Jósza	22	19	41	2.6
Mérese	22	10	32	5.1	3. Percsenyi j.					Kapás	18	8	26	3.3
Nagyberezna	84	30	114	2.7	Beresényifalva	35	24	59	2.6	Kallanos	29	10	39	4.0
Nagypásztély	17	15	32	4.6	Drugetháza	81	54	135	4.5	Kereszt	14	8	22	3.7
Oroszmocsár	5	4	9	3.0	Egreshát	18	9	27	2.8	Kisajdos	5	3	8	3.8
Patakófalva	17	6	23	2.7	Hárs	12	9	21	5.9	Kisverbőcs	8	6	13	3.0
Patakújfalva	14	3	17	2.6	Kapuszög	21	6	27	2.2	Laborecszög	76	32	108	4.9
Révhely	31	17	48	4.3	Kispásztély	10	6	16	3.8	Nagyzalacska	23	15	38	3.9
Sóbát	29	19	48	2.0	Kisturjaszög	—	10	10	1.0	Németvágy	26	15	41	4.4
Sóslak	6	12	18	2.3	Mokra	12	11	23	3.7	Ördöggyág	21	11	32	3.7
Szemerekő	3	0	3	1.2	Nagyturjaszög	17	14	31	2.8	Porosztó	19	2	21	2.9
Szénástelek	10	13	23	4.1	Ösemere	26	22	48	4.0	Remetevagyár	26	15	41	4.7
Szuhapatak	20	13	33	4.5	Percseny	84	40	124	3.8	Sárosmező	16	9	25	3.7
Tiha	23	24	47	2.9	Poroskó	68	34	102	3.4	Sárosremete	9	4	13	2.7
Ungbükös	18	9	27	2.6	Rákó	21	11	32	2.2	Sárosöröcs	15	18	33	4.0
Uzok	27	22	49	3.1	Turjamező	38	29	67	4.9	Solyos	26	13	39	3.8
Viharos	9	13	22	1.6	Turjaremete	74	33	107	3.5	Szobráncz	34	22	56	3.1
Összesen....	694	435	1.129	3.0	Turjasebes	18	22	40	2.0	Szobránczkomoró	3	4	7	1.9
2. Nagykaposi j.					Turjavágás	49	27	76	2.9	Tarna	14	18	32	3.9
Bajánháza	13	9	22	2.8	Újkemence	5	8	13	1.6	Tiba	32	9	41	3.0
Bátfa	7	6	13	4.1	Újszemere	20	15	35	2.6					
Összesen....	534	384	918	3.0	Összesen....	534	384	918	3.0					

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	években					években					években			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	Összesen az 1901- 1915	Éves átlaka évi gümőkórban elhaltak száma		az 1901- 1910	az 1911- 1915	Összesen az 1901- 1915	Éves átlaka évi gümőkórban elhaltak száma		az 1901- 1910	az 1911- 1915	Összesen az 1901- 1915	Éves átlaka évi gümőkórban elhaltak száma
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Tibaváralja	20	12	32	4,4	Zemplén vm.					Kozma	29	11	40	2,9
Törökruska	21	7	28	4,2	1. Bodrogközi j.					Magyarizsép	39	23	62	3,6
Ubresz	28	12	40	3,0	Ágcsenyő	15	13	28	3,9	Miglész	11	3	14	2,6
Unglovásd	13	15	28	3,1	Bacska	18	11	29	3,1	Nagyazar	28	7	35	3,8
Ungtavas	12	13	25	4,8	Battyán	40	10	50	3,1	Nagyruszka	52	7	59	4,0
Vadászfalva	11	2	13	2,1	Bély	38	11	49	3,2	Parnó	55	27	82	3,6
Vajna	16	8	24	3,4	Bodrogmező	32	19	51	4,4	Pelejte	27	13	40	3,9
Vámoslucska	22	11	33	4,4	Bodrogszentmária	13	4	17	3,8	Szécsesegres	17	3	20	3,9
Vinna	80	25	105	4,8	Bodrogszentmária	21	10	31	4,3	Szécseskeresztúr	48	8	56	3,6
Zalaeska	22	7	29	2,2	Bodrogyács	39	13	52	4,8	Szécsesmező	29	18	47	2,2
Zuhogó	26	9	35	3,7	Boly	13	7	20	6,6	Szécsudvar	21	8	29	4,1
Összesen	985	511	1.496	3,4	Cseke	40	11	51	5,9	Szilvásújfalva	19	0	25	2,6
6. Ungvári járás.					Dámóc	10	4	14	5,7	Sztlankőcs	5	9	14	3,8
Alsódomonya	51	21	72	4,6	Kaponya	26	20	46	2,0	Tarnóka	8	5	13	4,5
Alsónómeti	8	5	13	2,0	Karcza	17	9	26	2,1	Töketeres	163	66	229	3,2
Árok	21	17	38	3,7	Karos	136	46	182	4,4	Tusa	14	7	21	2,2
Baranya	30	10	40	4,0	Királyhelme	65	41	106	3,6	Tusajfalva	10	5	15	2,3
Bező	73	48	121	4,7	Kiszigánd	17	9	26	3,6	Upor	20	7	27	3,2
Botfalva	20	9	29	4,2	Kisdobra	14	10	24	2,7	Vécse	19	12	31	1,7
Császólóc	21	7	28	3,8	Kisgér	94	40	134	7,3	Visnyó	4	10	14	2,7
Czigányos	4	2	6	1,6	Kiskövesd	22	12	34	3,9	Zebegnyő	12	5	17	2,3
Felsődomonya	10	15	25	2,4	Kisrosvág	41	19	60	3,8	Zemplénkelecsény	12	5	17	4,2
Felsőnémeti	13	5	18	4,1	Kistárkány	6	4	10	3,4	Összesen	956	416	1.372	3,7
Gerény	23	12	35	2,8	Kisújlak	44	22	66	3,1	3. Homonnai járás.				
Hegyfark	4	3	7	3,0	Lácza	83	35	118	4,8	Agyidőcs	6	1	7	1,8
Homok	16	8	24	3,0	Lelesz	73	52	125	4,4	Alsóberék	11	5	16	3,8
Jenke	23	3	26	2,4	Nagyegyes	23	16	39	2,0	Alsócsernye	3	1	4	2,0
Karcava	23	5	28	4,9	Nagygyéres	40	21	61	3,7	Alsócsérvény	5	4	9	2,8
Kereknye	23	22	45	3,0	Nagykövesd	34	25	59	3,9	Alsószlólófalva	10	10	20	2,0
Kelergény	7	5	12	4,1	Nagyrosvág	29	17	46	2,7	Barkó	4	—	4	3,6
Kisgejőcs	25	17	42	3,7	Nagyvárkony	20	5	25	2,2	Dadafalva	4	—	4	3,6
Konczháza	14	13	27	3,4	Örs	68	22	90	3,8	Felsőbaskócs	2	4	6	1,5
Koromlak	17	7	24	2,6	Páczin	4	2	6	2,6	Felsőbaskócs	2	4	6	1,5
Lakárd	53	33	86	3,8	Pálfölde	68	34	102	5,0	Felsőbaskócs	9	6	15	2,4
Minaj	9	7	16	3,1	Perbenyik	15	6	21	3,2	Felsőbaskócs	9	6	15	2,4
Nagygejőcs	26	22	48	2,7	Rád	36	21	57	4,2	Felsőbaskócs	7	4	11	3,1
Nevezke	17	21	38	3,8	Révleányvár	72	43	121	4,1	Felsőbaskócs	1	—	1	0,2
Ókemenze	19	12	31	3,3	Rice	25	14	39	3,7	Görbény	1	1	2	1,2
Órdarma	42	23	64	3,8	Semjén	14	7	21	4,1	Görögyne	18	9	27	1,9
Radvány	35	26	61	3,0	Szinyér	14	10	24	4,6	Hegedűfalva	3	5	8	3,3
Rahoneza	25	11	36	4,4	Szolnocska	15	10	25	2,8	Helmezske	10	11	21	4,4
Sislőcs	11	3	14	2,8	Szomotor	26	7	33	3,7	Homonna	219	89	308	4,4
Székő	6	4	10	1,6	Véke	62	28	90	3,0	Homonnarokító	12	3	15	2,8
Sztrippa	5	2	7	2,8	Zemplénagárd	29	14	43	3,8	Homonnazavod	3	2	5	1,4
Tasolya	9	6	15	2,8	Zétény	1,538	764	2,352	3,8	Izbugyarokító	9	1	10	2,9
Ungdaróc	42	24	66	4,0	Összesen					Jánosvágása	4	4	8	1,4
Ungghosszmező	15	4	19	3,1	2. Gálszécsi járás.					Jánosvölgye	6	1	7	1,9
Ungluta	23	17	40	3,9	Bacsókó	21	12	33	3,0	Kisgezsény	12	6	18	2,8
Unglutas	11	4	15	2,6	Csábóc	15	12	27	4,1	Kiskárna	10	4	14	3,8
Ungpéteri	17	10	27	3,7	Cselej	27	15	42	3,9	Kiskemenche	19	7	26	3,8
Ungpinkóc	14	9	23	3,6	Dargó	10	4	14	2,3	Kisortovány	7	11	18	4,4
Ungtarnóc	10	7	17	2,7	Gálszécs	103	34	137	2,8	Kisókrós	3	1	4	1,2
Zahar	32	22	44	3,4	Gerenda	12	4	16	2,7	Kiskóc	8	7	15	2,1
Összesen	362	506	1.368	3,4	Hardicsa	36	33	69	3,7	Kuruczfalva	24	19	43	4,1
Összevett.					Hór	12	9	21	1,6	Laborcsmező	5	3	8	2,2
Nagybercznai j. ..	694	435	1.129	3,0	Istánc	18	10	28	4,2	Láczfalva	4	4	8	2,2
Nagykaposi járás.	921	468	1.389	3,2	Kazsó	5	1	6	1,4	Lukácsi	2	3	5	1,5
Perecsényi járás.	584	354	938	3,0	Kereplye	6	2	8	2,0	Maskóc	4	2	6	2,2
Szerednyei járás.	304	208	512	3,2	Kisazar	16	3	19	2,6	Mislye	18	2	20	3,3
Szobránczi járás.	985	511	1.496	3,4	Kisborsnya	6	2	8	2,0	Modra	21	7	28	4,0
Ungvári járás.	802	506	1.308	3,4	Kisruszka	14	2	16	6,6	Mogyorósfalu	7	2	9	2,4
Ungvár rtv.	841	402	1.243	4,9	Kohány	33	8	41	3,0	Nagykemenche	23	8	31	1,9
Vármegyei összeg	5.271	2.334	8.255	3,4						Petice	20	15	35	5,0
										Szélesmező	3	2	5	1,5

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma								
	években					években					években								
	1901- 1910	1911- 1915	Összesen 1901-1915	Arány 1901-1915		1901- 1910	1911- 1915	Összesen 1901-1915	Arány 1901-1915		1901- 1910	1911- 1915	Összesen 1901-1915	Arány 1901-1915					
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5					
Szerelmes.....	10	4	14	2.0	Bánóc.....	11	7	18	1.7	7. Sátoralfajhelyi járás.	Alsóbereczki.....	13	8	21	2.1				
Szopkócz.....	—	2	2	1.0	Berettő.....	20	5	25	2.2		Alsómihályi.....	90	17	37	3.5				
Topolóka.....	6	5	11	1.4	Butka.....	50	19	75	3.7		Alsóregmec.....	9	5	14	1.9				
Tóalmád.....	9	2	11	1.7	Dénestűfalva.....	17	9	26	2.9		Barancs.....	14	7	21	3.3				
Turczócz.....	4	1	5	1.0	Deregyő.....	37	20	57	4.5		Biste.....	4	1	5	1.6				
Udva.....	13	6	19	1.6	Dobróka.....	19	11	30	2.8		Bodrogszerdahely..	57	31	88	3.8				
Várjeszenő.....	16	11	27	3.1	Falkus.....	15	13	28	2.8		Bodrogszög.....	9	8	17	4.1				
Zemplénróna.....	8	5	13	2.2	Füzesér.....	11	3	14	2.7		Bodzásújlak.....	33	17	50	3.2				
Összesen.....	608	305	913	2.9	Gatály.....	22	8	30	2.7		Borsi.....	19	10	29	2.6				
4. Mezőlaborczi j.					Gödörös.....	14	4	18	3.6		Csarnahő.....	12	7	19	2.9				
Alsócebény.....	7	8	15	2.8	Hegyi.....	5	4	9	1.6	Csörgő.....	15	6	21	3.0					
Alsóladács.....	5	2	7	3.6	Izbugya.....	9	5	14	1.8	Czéke.....	45	24	69	4.6					
Boró.....	9	4	13	2.0	Kácsánd.....	11	3	14	3.2	Felsőbereczki.....	14	8	22	4.1					
Csabaháza.....	16	11	27	3.3	Karaszna.....	10	5	15	3.1	Felsőregmec.....	9	3	12	2.5					
Felsőcebény.....	7	3	10	1.4	Kisrácsa.....	11	4	15	3.2	Garany.....	20	27	53	2.8					
Felsőladács.....	2	1	3	2.2	Laborczi falva.....	19	6	25	4.0	Gercsely.....	9	7	16	2.0					
Gödöröslyka.....	3	4	7	3.7	Lask.....	11	5	16	3.9	Hosszútűz.....	17	4	21	5.0					
Havaj.....	10	2	12	2.9	Lasztomér.....	59	25	84	4.2	Imreg.....	19	13	32	3.8					
Hegyesbistra.....	3	3	6	2.9	Lazony.....	27	13	40	3.4	Kásó.....	17	10	27	4.1					
Hegyvég.....	6	11	17	6.8	Leszna.....	9	2	11	1.8	Kisbári.....	4	3	7	3.1					
Hegyzádó.....	9	8	17	4.8	Málcza.....	36	16	52	2.7	Kiskázmér.....	9	2	11	4.0					
Homonnaolyka.....	12	9	21	4.3	Márk.....	20	17	37	4.1	Kistoronya.....	11	13	24	2.8					
Izbugyabéla.....	11	5	16	2.2	Márksemernye.....	5	4	9	1.8	Kiszte.....	9	3	12	2.2					
Izbugyarabóc.....	6	5	11	1.8	Mészpest.....	5	2	7	3.2	Kolbása.....	32	5	37	3.6					
Izbugyaradvány.....	9	9	18	2.1	Mocsár.....	15	9	24	2.8	Ladamóc.....	17	12	29	2.7					
Jobbos.....	2	4	6	1.5	Morva.....	17	6	23	1.7	Lasztőcz.....	25	13	38	3.8					
Kalenő.....	10	10	20	3.3	Nagyceseb.....	22	13	35	2.8	Legenye.....	19	8	27	3.8					
Kisderencs.....	6	6	12	5.7	Nagyceh.....	274	150	424	4.0	Magyarsas.....	18	13	31	3.7					
Kispolány.....	10	6	16	4.0	Nagyimihály.....	11	5	16	2.3	Mátyásháza.....	3	—	3	1.6					
Kistavas.....	6	3	9	5.8	Nagyiráska.....	11	5	16	2.3	Mikóháza.....	21	8	29	3.3					
Laborczi bér.....	3	6	9	2.7	Nátafalva.....	30	14	44	2.8	Nagybári.....	11	7	18	3.1					
Laborczi fő.....	57	21	78	4.1	Ordasfalva.....	20	4	24	3.6	Nagykázmér.....	25	14	39	4.0					
Laborcziadvány.....	4	—	4	1.6	Órmező.....	20	14	34	2.0	Nagytoronya.....	28	19	38	3.3					
Laborczi rév.....	14	10	24	2.3	Pazdics.....	41	18	59	3.2	Rudabányácska.....	15	9	24	2.6					
Mákos.....	7	3	10	3.8	Petrik.....	13	4	17	2.8	Széphalom.....	13	8	21	4.8					
Meggyfalva.....	10	6	16	4.0	Petrőcz.....	15	4	19	1.9	Szőllőske.....	10	8	18	3.0					
Mezőlaborczi.....	41	10	51	2.2	Rákócz.....	27	11	38	2.7	Szürnyeg.....	19	15	34	4.2					
Mikó.....	9	9	18	2.9	Sámoggy.....	11	8	19	2.6	Valejte.....	25	4	29	2.7					
Nagycsertész.....	32	20	52	3.8	Szalók.....	9	10	19	2.3	Vily.....	25	13	38	5.0					
Nagyderencs.....	9	2	11	4.4	Sztára.....	41	10	51	3.6	Vitány.....	31	15	46	6.7					
Nagyfutas.....	10	1	11	4.2	Topolyán.....	19	11	30	3.3	Zemplén.....	38	14	52	4.9					
Nyágo.....	11	4	15	2.3	Vásárhely.....	24	22	46	2.0	Összesen.....	769	410	1.179	3.4					
Óbajna.....	8	—	8	2.7	Zemplénszuha.....	21	10	31	4.9	8. Szerencsi járás.									
Oroszkánya.....	2	6	8	3.0	Összesen.....	1.153	551	1.704	3.2	Alsódobsza.....	17	17	34	3.8					
Oroszvágás.....	9	10	19	4.2	6. Sárospataki járás.										Bekecs.....	46	20	72	3.6
Ókröske.....	11	3	14	3.1	Bodrogfalva.....	24	12	36	3.7	Berzék.....	21	6	27	3.0					
Palota.....	14	5	19	3.1	Bodrogfalasi.....	44	11	55	3.1	Gesztely.....	58	30	88	3.8					
Repejő.....	4	3	7	2.6	Bodrogzsádány.....	22	16	38	4.0	Girines.....	39	13	52	3.5					
Rokitócz.....	5	1	6	1.4	Erdőhorvát.....	91	23	114	5.8	Golop.....	43	15	58	5.1					
Roskócz.....	3	—	3	0.7	Háromhuta.....	37	32	69	5.4	Hernádka.....	36	19	55	4.0					
Rubó.....	7	6	13	2.2	Herczeghát.....	31	21	52	3.7	Hernádnémeti.....	106	26	134	3.7					
Sztropkóolyka.....	9	8	17	3.6	Károlyfalva.....	11	10	21	3.9	Kesznyéten.....	38	20	58	2.8					
Szukó.....	6	5	11	4.7	Komlóská.....	32	18	50	4.8	Kicsécs.....	6	9	9	2.6					
Újbajna.....	4	5	9	2.2	Luka.....	31	22	53	2.7	Köröm.....	32	13	45	3.7					
Váriháza.....	4	9	13	2.8	Makkoshotyka.....	19	7	26	3.6	Legyesbénye.....	36	33	69	2.6					
Vidrány.....	12	6	18	2.2	Sára.....	6	4	10	4.8	Mád.....	165	72	237	4.2					
Világ.....	32	8	40	3.7	Sárospatak.....	327	120	447	3.2	Megyaszó.....	118	51	169	3.7					
Virava.....	15	3	18	2.8	Tiszakarad.....	69	54	123	2.9	Mezőzombor.....	88	39	127	3.7					
Összesen.....	510	284	794	2.9	Tolcsa.....	140	55	195	4.2	Monok.....	116	74	190	4.8					
5. Nagymihályi j.					Vajdácska.....	48	15	63	3.2	Ónd.....	28	17	45	4.0					
Abara.....	12	6	18	1.7	Vámosújfalva.....	33	13	46	4.7	Rátka.....	37	11	48	3.1					
Alsókörtvélyes.....	34	9	43	2.7	Végardó.....	40	26	66	4.3	Összesen.....	1.005	459	1.464	3.6					
Összesen.....					Összesen.....	1.005	459	1.464	3.6										

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	években					években					években			
	1901- 1910	1911- 1915	Összesen 1901-1915	Arány 1901-1915		1901- 1910	1911- 1915	Összesen 1901-1915	Arány 1901-1915		1901- 1910	1911- 1915	Összesen 1901-1915	Arány 1901-1915
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Sajóhidvég.....	55	16	71	5.6	Barátlak.....	3	3	6	4.9	Csákyó.....	27	13	40	3.6
Sóstófalva.....	5	2	7	1.7	Bodzás.....	12	4	16	5.0	Csemernye.....	48	24	72	3.2
Szerencs.....	151	100	251	2.7	Boksa.....	7	2	9	2.0	Csicsoka.....	15	2	17	3.7
Taktaharkány.....	64	34	98	2.9	Borosnya.....	14	6	20	2.9	Dávidvágása.....	26	25	51	0.1
Taktaszada.....	49	25	74	2.9	Dér.....	—	1	1	1.1	Érczfalu.....	15	3	18	4.4
Tállya.....	158	70	228	4.2	Detre.....	4	3	7	3.0	Felsőfeketepatak.....	12	9	21	3.8
Tiszalúc.....	72	35	107	2.0	Érfalu.....	1	1	2	1.7	Felsőkázmer.....	6	2	8	3.0
Újcsanád.....	19	22	41	2.4	Felsőkrucsó.....	6	5	11	4.0	Felsőmihályi.....	18	10	28	3.2
Összesen.....	1.603	791	2.394	3.4	Felsőolvas.....	11	7	18	3.8	Henczfalu.....	34	5	39	3.0
9. Szinnai járás.					Felsőtokaj.....	3	2	5	2.6	Istvánfelteke.....	7	1	8	2.4
Alsóalmád.....	4	2	6	1.8	Felsővirányos.....	11	4	15	2.2	Jeszenőcz.....	7	4	11	2.0
Barkóczháza.....	20	18	38	5.1	Gerlefalu.....	5	3	8	4.0	Józsefvölgy.....	10	4	14	3.5
Berezócz.....	6	3	9	4.4	Giglőcz.....	4	3	7	3.0	Kisdomása.....	6	4	10	2.6
Csukabáza.....	8	4	12	2.0	Gyapár.....	9	1	10	2.2	Kisterebes.....	1	1	2	0.6
Czirókabéla.....	30	16	46	3.8	Hocsa.....	13	4	17	3.4	Klázán.....	18	9	27	4.7
Czirókahosszúmező.....	40	24	64	3.5	Holesik.....	8	4	12	3.4	Kolcsmező.....	47	10	57	4.0
Czirókafalu.....	20	10	30	3.4	Jakabvölgye.....	8	—	8	0.4	Kővágó.....	15	6	21	4.6
Dara.....	2	3	5	2.2	Kecse.....	7	8	15	2.0	Magyarkrucsó.....	2	3	5	1.9
Éralja.....	9	2	11	2.4	Királyhegy.....	6	3	9	3.9	Majoros.....	6	3	9	3.3
Felsőalmád.....	17	1	18	2.3	Kisberezsnye.....	1	2	3	1.3	Merésszpaták.....	11	10	21	3.5
Görbeszeg.....	14	8	22	3.0	Kisbüköcz.....	1	—	1	1.0	Nagydobra.....	13	2	15	1.6
Harczos.....	37	9	46	2.4	Kisgyertyános.....	7	4	11	2.4	Nagyköfűpatak.....	6	—	6	1.1
Jármos.....	3	1	4	3.1	Kispetőfalva.....	3	3	6	2.8	Opálhegy.....	17	10	27	3.8
Juhászlak.....	7	2	9	1.1	Kisvalkó.....	7	3	10	2.6	Pelkes.....	3	4	7	3.3
Jubos.....	3	—	3	0.9	Kisvölgy.....	1	1	2	1.0	Pósa.....	20	10	30	4.3
Kálnarosztoka.....	20	14	34	4.0	Kosárvágása.....	4	1	5	1.2	Sókút.....	23	11	34	3.0
Kelen.....	32	17	49	3.9	Köves.....	4	—	4	2.2	Szacsúr.....	53	35	88	5.1
Kisgereblyés.....	3	1	4	1.8	Lomna.....	11	7	18	4.2	Tapolybánya.....	11	9	20	4.0
Kiskolon.....	24	10	34	4.4	Máriakút.....	2	—	2	1.0	Tapolyizsép.....	19	9	28	4.0
Kismihályi.....	8	3	11	3.9	Minyevágása.....	7	6	13	3.8	Tapolymogyorós.....	18	8	26	4.4
Kispereszlő.....	2	1	3	1.3	Nagyberezsnye.....	17	12	29	4.7	Tavarna.....	14	11	25	3.0
Kistopolya.....	15	7	22	2.9	Nagybüköcz.....	6	6	12	3.0	Tavarnamező.....	7	5	12	6.9
Kistölgyes.....	4	4	8	1.8	Nagydomása.....	7	4	11	2.3	Telekháza.....	22	10	32	3.5
Ladomér.....	16	18	34	4.8	Pusztaháza.....	2	1	3	1.6	Újszomotor.....	17	12	29	3.6
Méhesfalva.....	28	6	34	2.6	Sándal.....	10	4	14	3.7	Varannó.....	62	26	88	2.7
Nagygereblyés.....	8	10	18	1.7	Sántó.....	6	3	9	4.0	Varannómező.....	21	14	35	4.2
Nagypolány.....	22	12	34	3.2	Szállok.....	2	3	5	2.7	Vehécz.....	23	30	53	5.6
Oroszpaták.....	8	2	10	1.0	Sztropkó.....	91	31	122	3.1	Zemplénmátys.....	7	11	18	2.8
Oroszsebes.....	4	2	6	1.3	Turány.....	8	7	15	3.6	Összesen.....	795	478	1.273	3.4
Papháza.....	24	5	29	2.4	Velkő.....	8	7	15	4.4	Összevett.				
Pásztorhegy.....	18	8	26	7.0	Vojtvágása.....	—	1	1	0.7	Boárogközi járás.....	1.588	764	2.352	3.6
Sugó.....	6	2	8	1.8	Zemplénpálhegy.....	6	—	6	2.6	Gálszécsi járás.....	956	416	1.372	3.1
Szedreske.....	7	5	12	4.6	Összesen.....	365	183	553	3.1	Homonnai járás.....	608	305	913	2.9
Szinna.....	63	23	86	1.9	11. Tokaji járás.					Mezőlaborci j.....	510	284	794	2.9
Szinnamező.....	4	1	5	0.8	Bodrogkeresztúr.....	89	40	129	4.1	Nagyimihályi j.....	1.153	551	1.704	3.2
Szirles.....	8	2	10	2.1	Bodrogkisfalud ¹⁾	42	24	66	3.0	Sárospatáki j.....	1.005	459	1.464	3.8
Takacsány.....	50	20	70	3.4	Erdőbenye.....	104	48	152	4.2	Sátoralfajti helyi j.....	769	410	1.179	3.4
Telepőcz.....	10	7	23	2.8	Olaszlizska.....	97	39	136	3.4	Szerencsi járás.....	1.603	791	2.394	3.4
Tölgyeshegy.....	2	4	6	1.2	Szegi ¹⁾	—	4	4	—	Szinai járás.....	761	385	1.146	2.7
Tűskés.....	6	1	7	1.0	Szegilong.....	12	5	17	3.1	Sztropkói járás.....	383	188	571	3.1
Ugar.....	20	22	42	2.9	Tarcsal.....	129	30	159	2.7	Tokaji járás.....	699	255	954	3.6
Újszék.....	13	7	20	1.9	Tokaj.....	220	68	291	3.8	Varannói járás.....	795	418	1.213	3.4
Újszomolnok.....	7	5	12	2.1	Összesen.....	699	255	954	3.6	Sátoralfajti helyi j.....	767	343	1.110	3.7
Útezs.....	24	15	39	2.6	12. Varannói j.					Vármegyei összesen.....	11.579	5.563	17.142	3.3
Végaszó.....	7	8	15	2.7	Agyagospatak.....	12	2	14	1.9	e) Tisza bal partja.				
Vendégi.....	29	8	37	3.3	Alsógyertyán.....	38	10	48	3.7	Békés vm.				
Zellő.....	7	5	12	1.8	Alsókomarócz.....	9	11	20	4.4	1. Békési járás.				
Zemplénoroszi.....	19	22	41	3.0	Alsókőcsény.....	4	2	6	1.6	Békés.....	1.092	391	1.483	3.7
Zuhatag.....	4	3	7	1.6	Alsónyírjes.....	4	—	4	0.7	Kőőstarcsa.....	233	70	303	3.0
Összesen.....	761	385	1.146	2.7	Aranyospatak.....	2	2	4	3.0	Mezőberény.....	457	176	633	3.2
10. Sztropkói j.					Bányapatak.....	27	17	44	5.2	Összesen.....	1.782	637	2.419	3.5
Alsóolvas.....	7	19	19	3.6	Benkfalu.....	6	9	15	2.0					
Alsóvirányos.....	15	4	19	4.8										

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Ezer főre eső haltak száma 1000-1000 főre átalálva	Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Ezer főre eső haltak száma 1000-1000 főre átalálva	Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Ezer főre eső haltak száma 1000-1000 főre átalálva
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	években			az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	években			az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	években	
	1	2	3	4			5	1	2	3			4	5	1	2	
2. Békéscsabai j.						Belényesforró.....	80	29	109	5.4	Bélegregy.....	5	7	12	2.8		
Békéscsaba.....	1.877	813	2.690	4.2		Belényesörvényes..	11	15	26	1.7	Bélhagymás.....	27	29	56	4.4		
Újkígyós.....	205	68	273	5.1		Belényessonkolyos..	18	9	27	2.0	Bélkalocsa.....	42	14	56	4.1		
Összesen....	2.142	881	3.023	4.3		Belényesszeleste...	12	—	12	1.9	Bélkaroly.....	13	0	13	3.1		
3. Gyomai járás.						Belényesszent- márton.....	12	—	12	1.9	Bélikirálymező.....	19	5	24	2.0		
Endrőd.....	727	356	1.083	5.3		Belényesszent- miklós.....	9	10	19	3.0	Bélkismaros.....	10	7	17	3.5		
Gyoma.....	388	108	496	2.8		Belényessüjlak.....	47	29	76	3.9	Bélmárcsok.....	15	6	21	2.4		
Összesen....	1.115	464	1.579	4.2		Belényesvalány.....	17	3	20	3.1	Bélmocsolya.....	28	11	39	2.7		
4. Gyulai járás						Biharkaba.....	37	15	52	2.9	Bélnagygyaros.....	16	4	20	2.7		
Doboz.....	197	98	295	2.9		Biharpoklos.....	5	4	9	1.2	Bélörvényes.....	7	0	7	3.1		
Gyulavári.....	110	83	193	2.7		Biharrósa.....	47	26	73	1.8	Béltörök.....	11	1	12	3.1		
Kétegyháza.....	221	100	321	4.9		Biharszenes.....	7	—	7	1.2	Bényefalva.....	15	1	16	3.5		
Összesen....	528	231	759	3.2		Bondoraszó.....	21	2	23	1.4	Boklya.....	15	4	19	3.6		
5. Orosházi járás.						Bontesd.....	17	13	30	3.1	Botfej.....	15	11	26	4.1		
Békéssámonson.....	140	76	216	3.8		Borda.....	7	2	9	1.2	Csontaháza.....	13	1	14	2.8		
Csorvás.....	270	91	361	4.2		Borz.....	17	15	32	5.0	Felsőszakács.....	13	4	17	3.7		
Gáboros.....	269	76	345	5.7		Dragánfalva.....	17	20	37	1.5	Havaspoklos.....	1	—	1	0.4		
Nagyszénás.....	202	61	263	8.6		Drágota.....	21	6	27	3.5	Hévízkáránd.....	19	9	28	2.3		
Orosháza.....	924	375	1.299	3.9		Fehérak.....	17	9	26	3.5	Kislaka.....	19	0	19	1.7		
Pusztaföldvár.....	82	26	108	2.7		Felsőpojány.....	14	6	20	1.7	Kománfalva.....	4	2	6	1.4		
Szentotonya.....	187	73	260	3.9		Fenyéres.....	10	2	12	0.9	Nermegye.....	5	5	10	1.7		
Tótkomlós.....	540	218	758	4.8		Ferice.....	5	6	11	0.8	Ócsa.....	42	11	53	4.7		
Összesen....	2.614	996	3.610	4.1		Füzeg.....	6	5	11	2.8	Ókrös.....	83	47	130	8.2		
6. Szarvasi járás.						Gorbolyfalva.....	27	11	38	2.6	Pusztahodos.....	8	2	10	1.2		
Békésszentandrás..	264	109	373	3.6		Gyalány.....	11	8	19	3.0	Pusztaszuszág.....	74	34	108	8.1		
Kondoros.....	236	84	320	4.1		Gyepűpataka.....	29	0	29	3.9	Sajád.....	12	0	12	2.3		
Öcsöd.....	357	117	474	3.9		Gyepűsolyos.....	20	11	31	2.8	Tagadomedyes.....	41	16	57	4.9		
Szarvas.....	922	341	1.263	3.8		Havasdombró.....	18	28	46	2.4	Tönkőd.....	33	24	57	3.4		
Összesen....	1.779	651	2.430	3.6		Hegyes.....	16	2	18	2.7	Összesen....	770	345	1.115	3.8		
7. Szeghalmi járás.						Keresztély.....	7	5	12	1.3	3. Berettyóújfalusi járás.						
Füzeggyarmat.....	518	190	708	4.8		Kisbelényes.....	30	16	46	3.9	Berettyószent- márton.....	52	13	65	2.8		
Körösladány.....	369	162	531	4.7		Kisnyégerfalva.....	10	0	10	2.4	Berettyóújfalva.....	297	113	410	3.2		
Szeghalom.....	411	155	566	3.9		Kosgyán.....	11	1	12	1.0	Csökmő ¹⁾	103	38	141	2.0		
Vésztő.....	331	117	448	3.4		Körösjánosfalva.....	15	10	25	3.0	Darvas.....	35	11	46	2.4		
Összesen....	1.629	624	2.253	4.2		Köröstárkány.....	37	20	57	2.0	Esztár.....	77	21	98	4.1		
Összevétel.						Lelesd.....	11	6	17	2.4	Furta.....	56	20	76	2.5		
Békési járás.....	1.782	637	2.419	3.6		Magyarremete.....	42	14	56	2.8	Gáborján.....	45	29	74	2.9		
Békéscsabai járás.	2.142	881	3.023	4.8		Mérág.....	6	4	10	1.9	Henecida.....	92	32	124	2.6		
Gyomai járás.....	1.115	464	1.579	4.9		Mézes.....	18	4	22	2.2	Pocsa.....	224	32	256	5.4		
Gyulai járás.....	528	231	759	3.4		Mézged.....	16	7	23	0.8	Szentpéterszeg.....	55	19	74	2.7		
Orosházi járás.....	2.614	996	3.610	4.1		Nyimesd.....	32	17	49	3.0	Újiráz ¹⁾	—	—	—	—		
Szarvasi járás.....	1.779	651	2.430	3.6		Papmezőseleste...	5	—	5	1.2	Váncsod.....	85	30	115	4.0		
Szeghalmi járás.....	1.629	624	2.253	4.2		Pócsafalva.....	17	1	18	2.1	Vekerd.....	23	14	37	6.5		
Gyula rty.....	1.472	642	2.114	5.8		Pontoskő.....	27	2	29	2.9	Zsáka.....	78	20	98	2.0		
Vármegyei összeg	13.061	5.132	18.193	4.1		Robogány.....	13	9	22	2.1	Összesen....	1.197	398	1.595	3.2		
Bihar vm.						Sólyom.....	15	10	25	3.4	4. Biharkeresztesi járás.						
1. Belényesi járás.						Száka.....	7	—	7	1.3	Ártánd.....	38	20	58	4.2		
Alsópojány.....	6	7	13	1.6		Szód.....	8	8	16	2.8	Bedő.....	32	11	43	4.9		
Aszóirtás.....	33	10	43	2.1		Szokány.....	9	4	13	1.9	Berekböszörmény..	101	31	132	2.7		
Belényes.....	102	108	210	4.7		Talp.....	13	1	14	2.6	Biharkeresztes.....	143	31	174	3.8		
						Tárkányka.....	24	9	33	3.6	Biharszentjános.....	51	21	72	3.6		
						Tatárfalva.....	9	7	16	2.9	Bojt.....	47	12	59	3.1		
						Telek.....	12	1	13	3.0	Bors.....	37	12	49	2.5		
						Tisztásfalva.....	36	11	47	4.2	Kisszántó.....	31	0	31	5.2		
						Urszád.....	13	12	25	3.0	Komádi.....	293	113	406	3.2		
						Várasfenes.....	41	33	74	2.6	Körösszakál.....	40	18	58	4.4		
						Összesen....	1.239	635	1.874	2.6	Körösszegapáti.....	48	47	95	3.0		
						2. Béli járás.					Magyarhomorog.....	65	43	108	4.3		
						Bántolmács.....	14	6	20	6.0	Mezőpéterd.....	49	22	71	5.6		
						Barzafalva.....	8	12	20	4.7							
						Bél.....	133	41	174	5.8							
						Bélárkos.....	17	11	28	3.4							

¹⁾ Újiráz újonnan alakult község adatai Csökmőnél vannak kimutatva.

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	években					években					években			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	az 1901-1915 évek átlagában		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	az 1901-1915 évek átlagában		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	az 1901-1915 évek átlagában
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Mezősas	59	35	124	5.0	Kisösi	6	9	15	1.6	Kegyek	12	1	13	1.4
Nagykeréki	45	21	67	2.6	Kőalja	7	3	10	1.6	Kisörög	21	2	23	2.0
Nagyszántó	34	7	41	4.1	Körösbánlaka	53	54	107	5.2	Körösgyérce	148	21	169	5.8
Told	20	4	24	2.6	Körösbarlang	2	3	5	0.7	Köröskisjénő	40	15	55	2.0
Összesen	1.164	460	1.624	3.4	Körösfekető	50	19	75	2.2	Köröskisújfalva	30	8	38	3.4
5. Cséffai járás.					Körösgégyény	2	2	4	2.0	Köröstarján	174	20	194	5.8
Átyás	24	5	29	3.0	Köröstopa	19	8	27	4.2	Mezőbottyan	39	7	46	6.0
Biharugra	78	34	112	3.4	Kövcsd	20	13	33	3.6	Mezőszakabcs	32	10	42	4.9
Cséffa	110	37	147	6.0	Krajnikfalva	18	5	23	2.7	Mezőszakadát	15	6	21	1.1
Felsőbarakony	19	7	26	3.1	Mezőtelki	33	18	51	4.8	Mezőtelegd	73	27	100	3.0
Geszt	64	27	91	3.8	Nagybárd	61	44	105	2.2	Nagyörög	60	20	80	3.8
Gyapju	58	30	88	3.5	Nagyfeketepatak	16	12	27	2.7	Nyárló	18	3	21	1.9
Inánd	22	8	30	2.9	Nagykakucs	30	15	45	6.2	Óláháti	39	8	47	5.4
Körösnagyharsány	42	24	66	3.1	Órvend	15	14	29	2.2	Pósalaka	23	18	41	4.7
Körösszeg	41	31	72	3.3	Remetelőr	96	50	146	3.1	Pusztaiújlak	24	13	37	3.3
Marciháza	27	0	27	3.7	Rév	63	39	102	2.2	Rontó	19	7	26	2.8
Mezőbikács	68	27	95	4.8	Rikod	6	5	11	2.1	Szaránd	10	12	22	1.0
Mezőgyán	89	38	127	3.8	Serges	23	10	33	2.8	Telkesd	16	8	24	1.8
Nyárszeg	21	43	64	4.6	Sólyomkőpestes	73	32	105	2.0	Újpalota	29	28	57	5.4
Ókány	133	83	216	3.0	Szászfalva	17	4	21	5.6	Váradalpar	28	19	47	3.6
Óláhászentmiklós	75	36	111	2.9	Tinód	16	21	37	3.8	Váradcehi	33	20	53	3.9
Rajt	38	19	57	3.8	Tötös	23	9	32	2.9	Váradles	37	25	62	4.6
Sarkadkeresztúr	88	35	123	3.0	Úrgetes	10	21	31	4.4	Váradpósa	17	11	28	2.9
Vizesgyán	20	6	26	1.6	Várfanetika	25	20	45	4.0	Váradszentmárton	11	5	16	3.7
Zsadány	64	29	93	2.4	Vársonkolyos	15	34	49	2.5	Váradszőlős	54	11	65	3.8
Összesen	1.074	527	1.601	3.3	Vércsorog	36	17	53	3.8	Váraduzsopa	10	10	20	1.6
6. Derecskei járás.					Összesen	1.366	776	2.142	2.8	Összesen	1.918	649	2.567	3.6
Derecske	300	114	414	5.0	8. Érmihályfalvi járás.					10. Magyarszéki járás.				
Hajdubagos	50	33	83	2.8	Bagamér	127	60	187	3.9	Alsópatak	4	1	5	1.6
Hosszúpályi	315	114	429	7.5	Éradony	27	13	40	2.8	Alsótópa	7	6	13	1.7
Konyár	75	24	99	2.4	Érkenéz	34	8	42	2.7	Bihardobrod	80	97	177	7.1
Monostorpályi	119	38	157	4.9	Érkesszerű	40	21	61	2.7	Biharszentelek	27	11	38	3.4
Saránd	39	21	60	2.4	Érmihályfalva	191	95	286	3.1	Bokorvány	24	15	39	4.3
Tépe	43	16	59	3.4	Érselénd	39	19	58	3.9	Csékéhdósa	11	18	29	6.8
Vértess	74	31	105	2.6	Érsemjén	86	25	111	2.8	Cseszvára	6	6	12	1.0
Összesen	1.105	391	1.496	3.9	Értarcsa	35	18	53	3.2	Dékányos	4	3	7	0.9
7. Élesdi járás.					Érvasad	57	28	85	3.6	Drágaséke	31	13	44	3.5
Alsólugos	28	21	49	3.1	Gálospetri	80	26	106	5.1	Dusafalva	19	4	23	2.0
Barátka	64	28	92	4.0	Ottomány	33	13	46	3.1	Farkaspatak	9	3	12	1.4
Bárdóbeznye	69	10	79	3.1	Piskolt	73	45	118	3.6	Felsőtópa	38	12	50	4.2
Bárdósomos	16	5	21	2.2	Szalacs	76	86	162	2.0	Forrószög	3	4	7	1.1
Bortény	5	7	12	1.8	Összesen	898	461	1.359	3.2	Hollószög	26	6	32	2.9
Csarnóháza	88	35	123	3.3	9. Központi járás.					Hosszúliget	12	5	17	3.4
Cséklye	21	7	28	2.9	Alkér	22	8	30	3.7	Isztrákos	27	3	30	3.5
Czécze	12	3	15	1.6	Almamező	10	4	14	2.1	Jancsófalva	9	6	15	1.9
Czigányfalva	13	5	18	2.2	Betfia	10	1	11	1.6	Kapocsnádos	2	5	10	1.7
Dobócsány	15	12	27	2.7	Bihar	204	51	255	5.6	Karácsfalva	10	8	18	2.6
Élesd	46	41	87	2.6	Biharpüspöki	160	44	204	3.7	Kerekesfalva	7	9	16	3.6
Élesdlok	44	15	59	2.0	Biharszentandrás	64	34	98	3.5	Kisdobró	3	1	4	0.7
Élesdszurdok	28	13	41	4.8	Borostelek	14	18	27	2.6	Kiskáránd	6	2	8	2.8
Erdődámos	15	14	29	1.6	Felkér	20	14	34	3.7	Kiskopács	16	18	34	3.0
Esküllő	7	2	9	0.8	Fugyi	39	8	47	4.0	Kispapmező	16	—	16	2.0
Felsőlugos	8	15	23	2.6	Fugyvársárhely	110	49	159	4.7	Kötliget	28	20	48	4.9
Felsőpatak	20	4	24	3.2	Hájó	7	3	10	1.8	Körösszáldobágy	21	9	30	1.9
Gálosháza	27	10	37	7.9	Hatangmező	21	11	32	2.2	Lankás	38	16	54	4.1
Izópallaga	15	7	22	1.4	Hegyközkovácsi	45	6	51	4.1	Magyarszéke	35	16	51	2.0
Kalota	13	6	19	1.1	Hegyközpályi	44	12	56	4.6	Magyargyepes	8	11	19	1.9
Keszteg	16	3	19	1.8	Hegyközszáldobágy	45	14	59	4.6	Méhelő	8	1	9	1.2
Királyhágó	21	10	31	2.2	Hegyközújlak	34	12	46	2.7	Miklórtás	17	6	23	3.5
Kisbárd	21	16	37	3.4	Kabaláspatak	26	18	44	3.2	Nagykaránd	9	7	16	3.8
Kiskakucs	2	4	6	1.1	Kardó	31	20	51	3.7	Nagykerpesd	17	5	22	2.9
										Nagyapmező	27	9	36	3.1

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma					
	években					években					években					
	1901- 1910	1911- 1915	1901- 1915	1901- 1915		1901- 1910	1911- 1915	1901- 1915	1901- 1915		1901- 1910	1911- 1915	1901- 1915	1901- 1915		
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5		
Nánchegyes	46	12	58	4.8	12. Nagyszalontai járás.					15. Székelyhídi járás.						
Papmezőváros	40	17	57	5.6												
Pusztakács	3	4	7	1.6												
Pusztahollód	32	12	44	4.8												
Szítány	21	8	29	2.8												
Szombatság	23	20	43	3.1												
Tasádfő	41	27	68	3.8												
Toposd	12	3	15	3.8												
Tőkefalva	17	8	25	4.1												
Törpefalva	10	4	14	2.2												
Tősfalva	20	3	23	3.6	13. Sárréti járás.					16. Tenkei járás.						
Venter	30	25	55	3.4												
Venterrogoz	22	15	37	4.1												
Veresfalva	38	17	55	5.8												
Összesen	975	540	1.515	3.2												
11. Margittai j.																
Albis	50	18	68	4.2												
Almaszeg	26	17	43	3.9												
Almaszeghuta	12	6	18	1.9												
Alsóderma	10	4	14	1.8												
Apátkeresztúr	8	6	14	1.7												
Bályok	35	11	46	2.8												
Baromlak	29	2	31	2.0												
Berettyódéda	9	8	17	3.8												
Berettyókirályi	43	14	57	8.8												
Berettyókohány	10	3	13	2.8												
Berettyószéplak	95	22	117	3.5												
Bisztráterebe	20	8	28	4.2												
Bodonos	48	20	68	4.1												
Bozsaly	10	5	15	2.0	14. Szalárdi járás.					17. Vaskohi járás.						
Cséhtelek	21	5	26	1.9												
Dizsér	8	15	23	2.8												
Érábrány	17	10	27	3.5												
Érbogyószló	37	10	47	3.4												
Érfancsika	32	—	32	5.4												
Felsőderma	26	15	41	2.8												
Forduló	6	1	7	1.7												
Füves	13	2	15	2.9												
Genyete	23	12	35	4.0												
Hőke	3	—	3	1.1	18. Alsófüves járás.					19. Alsófüves járás.						
Kozmaalmás	34	22	56	2.2												
Középes	84	8	92	4.4												
Lúki	39	11	50	4.6												
Magyarkécs	32	15	47	3.0												
Margitta	171	85	256	3.0												
Micske	92	20	112	3.9												
Monospetri	32	18	50	3.0												
Papfalva	31	11	42	3.8												
Poklostelek	24	12	36	3.1												
Sárszeg	18	9	27	8.6	19. Alsófüves járás.					20. Alsófüves járás.						
Sástelek	12	4	16	2.5												
Sebesújfalva	6	4	10	1.5												
Széltalló	19	8	27	2.8												
Szentlázár	13	12	25	3.0												
Szoldobágy	16	8	24	2.7												
Szanyogd	30	11	41	4.5												
Szörnye	12	6	18	1.4												
Tóti	43	20	63	2.7												
Újbátfalva	27	3	30	8.6												
Vámosláz	34	15	49	4.8	21. Alsófüves járás.					22. Alsófüves járás.						
Várvíz	12	2	14	1.8												
Vedresábrány	34	3	37	3.8												
Összesen	1.382	543	1.925	3.1												

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	Érkezési száma az 1901-1915 évek között		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	Érkezési száma az 1901-1915 évek között		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	Érkezési száma az 1901-1915 évek között
	években					években					években			
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Gyegyesény	16	13	29	1.8	Nádudvar	392	197	519	3.7	Glód	51	10	61	4.0
Határ	9	8	17	3.1	Püspökladány	538	160	698	3.7	Izakonyha	57	23	80	2.0
Henkeres	27	19	46	2.8	Tétlén	74	23	97	2.9	Izaspatakat	49	10	59	4.8
Herzafalva	7	1	8	1.7	Összesen	1.572	552	2.124	3.5	Izaspatakat	112	38	150	3.3
Kakucsány	2	4	6	2.2	3. Központi járás.					Jód	97	25	122	2.0
Kalugyer	25	11	36	2.1	Balmazújváros	506	159	665	3.0	Kisbocskó	23	4	27	1.7
Kerpenyéd	12	8	20	2.2	Egyek	205	75	280	3.0	Rozália	96	53	149	3.6
Kiskoh	45	35	80	3.0	Hajdusámson	242	101	343	4.8	Sajó	51	11	62	2.8
Kisszedres	6	13	19	2.3	Mikepércs	81	52	133	3.8	Sajómező	22	10	32	1.9
Kolafalva	6	11	17	1.9	Tiszacséze	171	63	234	3.8	Szurdok	133	72	205	4.2
Köszvényes	20	15	35	2.0	Vámpércs	132	83	215	3.7	Összesen	912	343	1.255	3.0
Lehencsény	17	10	27	3.2	Összesen	1.337	533	1.870	3.7	4. Örkényi j.				
Petrelény	4	9	13	0.9	Összesítés.					Alsóhidegpatak	39	20	59	3.4
Rény	14	12	26	3.1	Hajduböszörményi					Alsókálcsa	31	26	107	2.4
Rézbanja	47	14	61	5.9	járás.	1.130	513	1.643	4.2	Alsószinevér	75	28	103	2.4
Sud	8	6	14	2.1	Hajduszoboszlói j.	1.572	552	2.124	3.5	Bükköspatak	20	13	33	2.9
Szegyesd	13	4	17	2.0	Központi járás	1.337	533	1.870	3.7	Cserjés	55	11	66	3.9
Szerbcső	14	6	20	3.1	Hajduböszörmény					Csuszka	31	19	40	5.0
Vasaskőfalva	29	17	46	2.9	járás.	798	326	1.124	2.7	Felsőhidegpatak	20	9	29	1.9
Vaskoh	42	26	68	3.0	Hajdunánás rtv...	475	192	667	2.7	Felsőkalocsa	22	9	31	1.4
Vaskohaszd	36	18	54	3.2	Hajduszoboszlói rtv.	591	274	865	3.6	Felsőszinevér	47	7	54	3.3
Vaskohmező	24	14	38	2.1	Vármegyei összeg	5.906	2.330	8.236	3.4	Fülöpfalva	25	11	36	2.9
Vaskohseleste	7	10	17	1.7	Debreczen t.j.	3.445	1.573	5.018	3.6	Izka	31	9	40	2.9
Vaskohsziklás	9	7	16	2.1	Máramaros vm.					Kelecsény	30	19	42	3.7
Összesen	677	438	1.115	2.5	1. Dolhai járás.					Kispatak	26	17	43	3.1
Összesítés.					Bereznek	65	36	101	3.7	Lengyel szállás	13	8	21	2.7
Belényesi járás	1.289	635	1.924	2.0	Dolha	88	73	161	3.0	Majdánka	97	59	156	4.0
Béti járás	770	348	1.118	3.8	Kerecske	89	40	129	3.4	Örkénymező	202	80	282	5.2
Berettyóújfalusi j.	1.197	398	1.595	3.2	Kovácsrét	30	23	53	2.2	Pádóc	14	8	22	3.8
Biharherczegesi j.	1.104	460	1.564	3.4	Lipcese	109	64	173	3.7	Pereszlő	49	25	74	3.6
Cséffai járás	1.074	527	1.601	3.5	Lipcesmező	55	18	73	2.8	Rekettye	14	9	23	4.1
Derecskei járás	1.105	391	1.496	3.9	Rákamező	43	34	77	3.0	Róztoka	62	22	84	3.4
Élesdi járás	1.366	776	2.142	2.8	Szuhabaránka	20	15	35	1.9	Tarfa	16	11	27	3.4
Érmihályfalvi j.	898	461	1.359	3.2	Zárnya	55	20	75	3.1	Tarjafalu	43	13	57	4.9
Központi járás	1.918	649	2.567	3.0	Összesen	563	337	900	3.1	Torony	30	29	69	4.9
Magyarcsékei j.	973	540	1.513	3.2	2. Huszti járás.					Torony	48	31	79	4.4
Margittai járás	1.382	543	1.925	3.1	Alsóbisztra	39	22	61	1.9	Vizköz	22	14	36	4.4
Nagyszalontai j.	1.644	642	2.286	3.2	Alsószeliste	71	54	125	4.8	Vucskómező	36	6	42	4.9
Sárréti járás	941	307	1.248	3.5	Berezna	86	30	116	3.7	Összesen	1.147	507	1.654	3.5
Szalárdi járás	1.117	461	1.578	4.0	Gernyes	62	35	97	3.6	5. Sugatagi járás.				
Székelyhídi járás	1.212	487	1.699	3.4	Herince	114	81	195	3.2	Akna Sugatag	90	37	127	4.7
Tenkei járás	1.085	578	1.663	3.6	Huszt	392	218	610	4.0	Barcsánfalva	179	52	231	4.4
Vaskohi járás	677	438	1.115	2.5	Husztköz	57	31	88	4.1	Bárdfalva	118	58	176	5.0
Vármegyei összeg	12.812	8.641	21.453	3.3	Husztófalva	38	17	55	4.1	Bré	64	43	107	4.2
Nagyvárad t.j.	2.411	1.376	3.787	3.9	Iza	136	68	204	4.8	Budfalva	74	38	112	2.8
Hajdu vm.					Keselymező	68	58	126	3.8	Desze	44	29	73	4.3
1. Hajduböszörményi					Kövesliget	111	48	159	2.7	Felsőhidegpatak	16	6	22	6.0
járás.					Mihálka	13	17	30	2.0	Felső Sugatag	38	22	60	3.6
Alsójóza	45	13	58	3.7	Ósándorfalva	30	34	64	3.8	Parkasrév	46	43	89	3.0
Felsőjóza	123	52	175	5.4	Ótvösfalva	38	46	84	2.8	Fejérfalva	9	16	25	3.8
Hajdudorog	561	235	796	5.1	Száldobos	41	25	66	3.1	Felsőkálifalva	74	45	119	4.6
Hajduhadház	281	159	440	4.0	Szeklencze	70	28	98	2.0	Hernács	39	21	60	5.0
Téglás	120	60	180	4.0	Összesen	1.520	903	2.423	3.5	Hotinka	7	2	9	1.4
Összesen	1.130	513	1.643	4.2	3. Izavölgyi járás.					Krácsfalva	44	25	69	3.2
2. Hajduszoboszlói					Batiza	56	37	93	3.2	Máragyulafalva	70	35	105	4.2
járás.					Dragomérfalva	81	12	93	2.4	Mikolapatak	40	14	54	3.6
Földes	182	58	240	2.9	Felsőszeliste	84	58	142	2.6	Nánfalva	21	4	25	2.2
Hajduszováti	113	55	168	3.1						Szamosfalva	10	17	27	3.9
Kaba	273	120	393	3.9						Szerfalva	36	13	49	3.2
										Váncfalva	57	20	77	3.6
										Összesen	1.082	540	1.622	3.8

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Évek közötti eset száma 100-100 évek átlagában	Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Évek közötti eset száma 100-100 évek átlagában	Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Évek közötti eset száma 100-100 évek átlagában
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	az 1901- 1915	összesen			az 1901- 1910	az 1911- 1915	az 1901- 1915	összesen			az 1901- 1910	az 1911- 1915	az 1901- 1915	összesen	
	években						években						években				
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5			
6. Szigeti járás.																	
Aknaszlatina	138	65	203	5.8	Kaszómező	48	29	77	2.6	Rakamaz	117	58	175	2.8			
Alsóapá	147	83	230	2.7	Körösmező	223	98	321	2.2	Szabolcs	23	9	32	3.9			
Alsóróna	80	29	109	3.0	Lonka	76	48	124	3.5	Timár	52	10	62	2.9			
Faluszlátina	123	69	192	3.8	Nagybocskó	253	89	342	3.8	Tiszaberczel	89	32	121	3.6			
Felsőapá	71	9	80	1.1	Rahó	149	30	179	2.4	Tiszánagyfalu	34	22	56	2.9			
Felsőrona	80	83	163	3.5	Rászócseka	7	6	13	1.6	Vencsellő	81	45	126	2.8			
Hosszúmező	74	59	133	3.4	Terebesfejpatak	46	21	67	2.0	Viss	48	14	62	3.9			
Kabolapatak	73	53	126	3.7	Tiszabogdány	42	26	68	1.3	Zalkod	10	11	21	2.4			
Középpápa	133	110	243	4.4	Tiszaborkút	14	11	25	1.4	Összesen	964	415	1.377	3.1			
Rónaszék	74	34	108	4.8	Összesen	928	452	1.380	2.5	3. Kisvárdai j.							
Szaplonca	144	75	219	4.2	10. Visői járás.					Ajak	87	49	136	4.1			
Szarvaszó	33	29	62	3.0	Alsóvisó	108	65	173	3.0	Anarcs	98	19	117	5.1			
Szentmihálykört- vélyes	70	19	89	3.6	Borsa	118	107	225	1.6	Dombrád	141	72	213	2.8			
Tiszaféregyház	44	46	90	3.0	Felsővisó	231	79	310	1.9	Dőge	67	28	95	3.7			
Tiszakarcsony- falva	47	21	68	1.8	Havasmező	162	107	269	3.4	Fényeslitke	65	39	104	3.1			
Tiszaveresmart	17	10	27	2.9	Leordina	37	25	62	2.5	Gyulabáza	54	23	77	3.6			
Összesen	1.348	794	2.142	3.3	Majszin	64	50	114	1.9	Jéke	27	10	37	4.4			
7. Taracsvizi j.					Oroszkő	59	50	109	4.1	Kékese	34	16	50	2.7			
Alsókálfalva	48	20	68	2.4	Petrova	98	64	162	2.6	Kisvárd	598	228	826	5.5			
Bedőháza	90	46	136	3.8	Visóoroszi	138	42	180	4.2	Komoró	15	15	30	2.3			
Brusztura	45	53	101	4.1	Összesen	1.009	595	1.604	2.4	Nyírkáráz	84	36	120	3.6			
Dombó	77	34	111	1.9	Összesítés.					Nyírtass	80	40	120	3.1			
Gánya	73	39	112	3.0	Dolhai járás	563	337	900	3.1	Pap	56	23	79	5.1			
Irbócs	131	50	181	4.0	Husztai járás	1.520	903	2.423	3.5	Pátróba	64	35	99	2.6			
Kerekhegy	15	9	24	4.7	Izavölgyi járás	912	343	1.255	3.0	Rétközherencs	23	21	44	2.8			
Királymező	38	12	50	3.7	Örkényi járás	1.147	507	1.654	3.6	Szabolcsveresmart	44	14	58	2.8			
Kiskirva	39	12	51	4.7	Sugatagi járás	1.082	540	1.622	3.8	Tiszakanyár	45	16	61	3.4			
Kökényes	80	61	141	3.0	Szigeti járás	1.348	794	2.142	3.8	Összesen	1.577	684	2.261	3.9			
Nagykirva	58	22	80	5.0	Taracsvizi járás	1.140	593	1.733	3.4	4. Ligetfalvi j.							
Németmokra	31	13	44	4.0	Técsői járás	802	437	1.239	3.4	Nyírábrány	150	43	193	3.2			
Nyágyova	91	47	138	7.9	Tiszavölgyi járás	928	452	1.380	2.6	Nyírácsád	104	48	152	3.2			
Nyeresháza	45	20	65	3.0	Visői járás	1.009	595	1.604	2.4	Nyíradony	272	81	353	5.8			
Oroszmokra	37	19	56	3.9	Máramaros-sziget rtv.					Nyírbétek	53	33	86	2.8			
Pelesalja	20	5	25	2.8	Vármezei összeg	914	458	1.372	4.3	Nyírgelze	67	21	88	3.7			
Széleslonka	33	31	64	2.7	Vármezei összeg	11.305	5.557	17.322	3.2	Nyírlugos	91	74	165	4.2			
Taraczköz	47	27	74	3.1	Szabolcs vm.					Nyírmartonfalva	63	37	100	2.8			
Taraczkra	31	0	31	2.4	1. Dadai alsó j.					Nyírmihálydi	64	33	97	4.2			
Taraczfalu	75	37	112	4.2	Báj	20	18	38	2.8	Összesen	865	370	1.235	3.7			
Tereselpatak	37	12	49	2.7	Büdszentmihály	257	122	379	3.2	5. Nagykállói j.							
Összesen	1.140	593	1.733	3.4	Csoba	47	21	68	4.1	Balkány	207	62	269	3.1			
8. Técsői járás.					Polgár	411	217	628	3.7	Biri	38	22	60	3.6			
Bustyaháza	79	38	117	3.8	Prügy	44	18	62	2.4	Bőköny	117	42	159	4.0			
Csománfalva	64	14	78	2.8	Taktaköz	44	19	63	3.8	Érpatak	80	39	119	3.8			
Darva	34	17	51	4.7	Tiszabud	87	40	127	3.4	Geszleréd	60	17	77	3.1			
Dulfalu	23	33	56	2.9	Tiszadada	90	45	135	3.6	Kállósejmen	98	68	166	3.8			
Handalbustyaháza	21	11	32	3.0	Tiszadob	132	64	196	3.7	Kiskálló	30	16	46	5.9			
Kricsfalva	54	12	66	3.2	Tiszacsizár	100	42	142	2.8	Nagykálló	379	127	506	4.2			
Pálosremete	55	30	85	4.4	Tiszaladány	62	33	95	4.3	Napkor	118	60	178	4.2			
Talaborfalva	75	69	144	3.8	Tiszalók	154	71	225	3.0	Szakoly	51	22	73	2.2			
Técső	224	93	317	3.6	Tiszatardos	29	11	40	4.7	Újfehértó	415	154	569	3.0			
Uglya	82	47	129	2.7	Összesen	1.486	714	2.200	3.4	Összesen	1.593	613	2.206	3.7			
Újbárd	21	11	32	2.2	6. Nyírbaktai j.												
Úrmező	57	49	106	4.0	2. Dadai felső j.					Apagy	44	21	65	2.4			
Vajnág	13	13	26	1.5	Balsa	48	26	74	3.0	Besenyőd	35	21	56	4.7			
Összesen	802	437	1.239	3.9	Buj	114	37	151	3.2	Laskod	25	11	36	2.8			
9. Tiszavölgyi j.					Gáva	60	48	108	2.8	Levelek	70	28	98	4.1			
Bilin	16	7	23	1.9	Ibrány	182	67	249	3.6	Lórántháza	24	15	39	5.8			
Gyertyánliget	54	30	84	3.1	Kenéz	57	18	75	3.4	Magy	10	4	14	1.6			
					Paszab	40	10	50	2.7	Nyírbakta	47	23	70	3.9			

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	években					években					években			
	1901- 1910	1911- 1915	összesen	arány		1901- 1910	1911- 1915	összesen	arány		1901- 1910	1911- 1915	összesen	arány
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Nyíribrony	81	15	46	2.7	Tiszaszentmárton ..	17	15	32	2.1	Szamosassályi	35	12	47	3.7
Nyírbáki	34	15	49	3.0	Tornospálcza	26	33	64	2.0	Szamosatárfalva ...	9	7	16	3.7
Nyírkércs	19	0	23	3.4	Tuzsér	30	30	60	2.0	Szatmárökörítő ...	62	34	96	3.4
Nyírmada	120	43	163	3.9	Újkenéz	20	3	23	2.2	Tyukod	48	30	87	2.8
Ófehértó.....	84	35	119	3.9	Zsurk	28	18	46	3.0	Úra	41	6	47	3.4
Ór.....	27	9	36	2.0	Összesen.....	701	343	1.044	2.7	Vetés	51	32	83	3.1
Petneháza.....	59	21	80	4.1	Összesítés.....					Összesen....	1.000	469	1.469	3.4
Pusztadobos.....	47	20	67	4.0	Dadai alsó járás.....	1.486	714	2.200	3.4	3. Erdődi járás.				
Ramocsaháza.....	38	17	55	3.1	Dadai felső járás.....	904	413	1.377	3.1	Alsóbólydád	10	10	20	3.5
Robod.....	82	11	93	2.0	Kisvárdai járás ..	1.577	684	2.261	3.9	Alsóhomoród	25	11	36	2.6
Vaja.....	71	38	109	3.3	Ligetaljai járás ..	865	370	1.235	3.7	Bétekharos.....	18	13	31	3.9
Összesen.....	817	356	1.173	3.4	Nagykállói járás ..	1.593	613	2.206	3.7	Bükkszoldobágy ...	27	13	40	4.4
7. Nyírbátori j.					Nyírbaktai járás ..	817	356	1.173	3.4	Dobra	46	9	55	2.4
Encsencs.....	73	26	99	4.2	Nyírbátori járás ..	920	347	1.267	3.7	Erdőd	108	60	168	3.1
Kisléta.....	77	30	107	4.8	Nyírbogdányi j.	1.228	597	1.825	3.6	Felsőbólydád	27	22	49	4.0
Máriapócs.....	84	19	103	3.4	Tiszai járás	701	343	1.044	2.7	Felsőhomoród	8	15	23	3.2
Nyírbátor	296	148	444	3.8	Nyíregyháza rlv.	1.846	797	2.643	4.0	Géres	40	12	52	3.3
Nyírbogát	158	44	202	4.2	Vármezei összeg.....	11.397	5.524	17.321	3.6	Gyöngy	12	4	16	1.5
Nyírgyulaj	73	23	96	2.9	Szatmár vm.					Hirip.....	48	17	65	3.3
Nyírpuszt.....	41	9	50	2.6	1. Ávasi járás.					Ivácskó	20	5	25	3.1
Piricse.....	35	11	46	1.9	Ávasföldfalu	162	122	274	5.6	Királydaróc.....	102	33	135	3.4
Pöcspetri.....	83	37	120	4.6	Ávaslekenyő	39	11	50	5.7	Kisszokond	17	11	28	3.8
Összesen.....	920	347	1.267	3.7	Ávasújfalva.....	97	57	154	4.8	Középhomoród.....	26	24	50	4.8
8. Nyírbogdányi j.					Ávasújváros	93	50	143	4.6	Krasznabétek.....	49	27	76	2.8
Berkesz.....	27	22	49	3.9	Bikszád	86	70	156	6.1	Krasznasándorfalu ..	10	4	14	1.6
Beszterecz.....	47	9	56	3.8	Bujánbáza	50	28	78	6.8	Krasznalerebes	89	34	123	5.4
Demecser.....	68	42	110	2.6	Kányaháza	66	35	101	3.5	Laphegy	8	10	18	2.9
Gégyény.....	40	14	54	2.4	Komorján.....	112	17	129	4.8	Meddes.....	30	16	46	5.1
Kék.....	70	14	84	3.8	Közéghomoród.....	40	28	68	5.5	Nagymadarász	95	43	138	5.0
Kemecse.....	122	59	181	3.6	Lajosvölgy ¹⁾	—	2	2	—	Nagyszokond	10	3	13	1.8
Kótaj.....	156	62	218	3.6	Mózesfalva	34	19	53	4.4	Nántú	31	16	47	3.4
Nagyhalász	192	91	283	3.4	Ráksa	79	48	127	5.8	Óláhgyűrűs	35	18	53	4.2
Nyírbogdány	54	42	96	3.0	Rózsapallag.....	98	17	45	4.0	Oroszfalva	19	7	26	3.8
Nyírpá zony	85	33	118	4.8	Tartolcz.....	109	43	152	5.5	Pácza falva	7	12	19	2.7
Nyírtét	30	23	53	4.8	Terep	45	18	63	4.0	Piskárkos	88	19	107	6.8
Nyírtura	36	26	62	3.4	Túrvékonya.....	64	30	94	6.5	Rákosterebes	30	10	40	4.0
Oros	163	79	242	3.4	Vámfalva	84	50	134	4.1	Résztelek	40	23	63	4.1
Sényő	24	20	44	4.0	Összesen.....	1.178	645	1.823	5.0	Szakasz	32	14	46	3.9
Székely	35	16	51	3.8	2. Csengeri járás.					Színfalva	34	15	49	2.9
Tiszarád	27	19	46	4.8	Álya.....	26	8	34	3.4	Összesen.....	1.147	531	1.678	3.5
Vasmegyer.....	52	26	78	3.9	Csázló.....	13	2	15	1.8	4. Pehérgyarmati j.				
Összesen.....	1.228	597	1.825	3.5	Csegöld	48	20	68	4.0	Csaholcz	23	12	35	4.0
9. Tiszai járás.					Csenger	123	49	172	3.8	Czégénydányád ...	18	15	33	2.2
Benk	13	13	26	3.0	Csengerbagos.....	74	37	111	4.8	Darnó	7	2	9	2.7
Eperjeske	29	13	42	2.7	Csengersima	25	7	32	4.8	Fehérgyarmat.....	161	58	219	3.7
Eszény	44	15	59	2.0	Csengerútfalu.....	37	16	53	3.4	Füled	38	9	47	3.8
Gemze	18	17	35	2.9	Gacsály	17	9	26	1.7	Fülpös	13	4	17	2.7
Gyüre	24	8	32	2.3	Hermánszeg	11	7	18	2.9	Fülpösdaróc.....	12	7	19	4.6
Kisvarsány.....	27	10	37	2.4	Komlódtótfalu.....	23	11	34	3.5	Göberjén	14	12	26	3.3
Kopócsapáti.....	27	10	37	2.9	Nagygyéc.....	21	11	32	3.2	Gyógye	15	9	27	4.9
Lövöpetri.....	22	8	30	3.5	Óvári	44	39	83	3.7	Jánk	51	28	79	4.1
Mándok	137	56	193	4.1	Pátyod	57	13	70	6.7	Kérsemjén	27	13	40	5.8
Mezőladány	32	5	37	2.6	Pete.....	11	7	18	3.5	Kisar	41	20	61	4.0
Nagyvarsány.....	31	10	41	2.5	Porcsalma	33	46	129	4.0	Kisnamény	37	19	56	4.2
Nyírlövő	11	5	16	1.6	Rápolc	6	5	11	2.5	Kisszekeres	24	11	35	3.9
Révarányos	25	13	38	3.0	Rozsály	12	6	18	1.9	Kölcse	52	17	69	3.9
Szabolcsbáka	29	5	34	1.8	Szamosangyalos ...	22	13	35	3.9	Kömörő	22	17	39	3.8
Szalóka	19	5	24	2.0	Szamosbecs.....	10	5	15	3.0	Majús	19	9	28	3.9
Tiszaágtelek	22	7	29	2.9	Szamosdara.....	34	9	43	3.8	Mánd	19	10	29	5.4
Tisza bezdéd.....	35	27	62	3.8	Szamosdob	57	16	73	3.1	Matolcs	45	20	65	3.2
Tisza mogyorós	22	12	34	2.9						Milota	27	21	48	3.2
										Nábrád.....	24	21	45	3.8

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	években					években					években			
	1901- 1910	1911- 1915	összesen 1901-1915	aránya 100-1000 lakosra		1901- 1910	1911- 1915	összesen 1901-1915	aránya 100-1000 lakosra		1901- 1910	1911- 1915	összesen 1901-1915	aránya 100-1000 lakosra
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Nagyar	35	12	47	3.6	Laczfalu	40	35	75	4.2	Karuly	54	18	72	6.1
Nagyszekeres	16	4	20	2.2	Láposbánya	118	47	165	8.1	Kisbozinta	14	5	19	2.6
Nemesborzova	7	8	15	7.6	Láposhidegkút	27	12	39	3.1	Kisfentős	19	16	35	3.6
Panyola	77	43	120	5.2	Lénárdfalva	27	11	38	2.9	Kolczér	29	11	40	6.6
Penyige	40	12	52	4.8	Magyarkékes	14	8	22	3.7	Koltó	36	13	49	3.4
Sonkád	27	7	34	3.8	Mezőaranyos	2	1	3	0.7	Kovács	70	33	103	5.0
Szamosújfalv	15	3	18	3.8	Miszbánya	23	8	31	6.4	Kőváralja	22	19	41	3.9
Szalmárcseke	69	24	93	3.6	Miszmogyorós	17	16	33	4.8	Kővárgara	44	20	64	5.0
Tiszabecs	52	36	88	4.0	Misztótfalu	62	54	116	7.1	Kővárhosszúfalv	31	20	51	3.1
Tiszacsécsé	7	4	11	2.4	Nyegrefalva	8	10	18	2.8	Kővárkölcsé	22	26	48	5.6
Tiszaköröd	31	18	49	2.8	Oláhkecs	32	23	55	4.2	Kővármecse	62	22	84	4.7
Túristvándi	12	10	22	2.1	Oláhtótfalu	27	5	32	3.6	Magosfalv	13	4	17	2.0
Túriscse	28	5	33	3.8	Pusztatelek	14	10	24	6.6	Magyarberkesz	10	14	24	2.8
Uzka	21	17	38	5.6	Szakkállásdombó	21	19	40	2.8	Nagybozinta	39	9	48	6.8
Vámosoroszi	36	17	53	5.7	Szamosújfalv	17	9	26	3.7	Nagyfentős	29	13	42	3.8
Zsárolján	18	4	22	3.1	Tomány	38	7	45	3.8	Nagykörtvélyes	39	30	69	4.6
Összesen	1.172	558	1.730	3.7	Tökeshánya	31	21	52	3.8	Nagynyíres	39	23	62	3.2
5. Mátészalkai j.					Zázár	54	32	86	4.9	Nagysomkút	87	46	133	2.0
Fábiánháza	89	45	134	4.8	Összesen	1.243	738	1.981	4.3	Pribékfalva	28	15	43	4.1
Gebe	81	30	111	3.6	7. Nagykárolyi j.					Pusztafentős	19	5	24	6.0
Győrtelek	29	18	47	3.1	Bere	19	9	28	3.6	Pusztahidegkút	20	7	27	4.7
Hodász	59	28	87	3.2	Börvely	97	90	127	3.6	Somkútpataka	74	42	116	6.2
Ilk	57	20	77	5.1	Csanádos	61	96	87	3.8	Szakkállásfalva	26	14	40	3.1
Járm	23	19	42	4.0	Csomaköz	78	32	110	3.4	Szamosferice	23	19	42	5.6
Kántorjánosi	72	30	102	3.0	Domahida	27	24	51	2.8	Szamoslukácsi	16	5	21	3.8
Kocsord	66	40	106	3.1	Érdengeleg	46	16	62	2.9	Szamosölgyes	13	8	21	3.8
Mátészalka	215	99	317	3.0	Érendred	54	21	75	2.8	Szappanpatata	7	0	13	6.8
Nagydobos	56	28	84	2.8	Erkörtvélyes	90	57	147	4.4	Törökfalv	42	17	59	4.6
Nagyecsed	177	119	296	4.2	Esztró	11	8	19	2.7	Összesen	1.230	622	1.852	4.1
Nyíresaholy	44	26	70	2.8	Gencs	34	11	45	2.0	9. Szatmárnémeti j.				
Nyíresászári	27	13	40	3.9	Gilvác	17	5	22	2.2	Adorján	10	12	22	3.9
Nyírders	27	6	33	3.0	Irin	20	8	28	2.4	Amacz	23	15	38	2.7
Nyírlód	13	8	21	2.7	Kálmánd	30	14	44	2.7	Batiz	85	39	124	4.8
Nyírmegyes	56	27	83	2.8	Kaplony	85	36	121	4.2	Batizvasvári	34	12	46	4.1
Nyírpáraszná	36	13	49	3.8	Kismajlén	50	37	87	3.6	Berend	16	5	21	2.7
Nyírvasvári	38	25	63	2.8	Krasznaszentmiklós	33	25	58	3.8	Botpalád	25	9	34	2.4
Olcsva	27	19	46	3.0	Mérk	72	85	157	4.1	Dobrácsapáti	12	4	16	3.0
Olcsvapáti	36	9	45	3.0	Mezőfény	35	13	48	1.8	Egri	48	22	70	4.4
Ópályi	86	34	120	3.9	Mezőpetri	76	27	103	4.7	Garbolcz	5	4	9	1.6
Papos	29	11	40	4.8	Mezőterem	53	27	80	2.3	Kak	10	6	16	2.6
Szamoskér	59	19	78	5.0	Nagymajlén	81	29	110	3.9	Kakszenimárton	7	6	13	1.6
Szamoszeg	102	44	146	3.6	Penészlek	49	29	78	3.6	Kishódos	19	6	25	4.7
Tunyog	29	13	42	2.9	Portelek	21	9	30	4.1	Kisköles	19	12	31	3.0
Vilka	49	22	71	2.9	Reszege	22	3	25	2.1	Kispalád	16	19	35	2.8
Összesen	1.585	755	2.340	3.5	Szaniszló	142	65	207	2.9	Kispeleske	17	8	25	4.0
6. Nagybányai j.					Vállaj	70	61	137	3.6	Kissár	5	3	8	2.9
Alsófernezely	98	71	169	5.2	Vezend	44	17	61	4.1	Lázár	44	13	57	2.0
Alsóújfalv	23	18	41	3.6	Összesen	1.423	719	2.142	3.5	Magosliget	8	2	10	1.8
Bajfalv	12	9	21	3.6	8. Nagysomkúti j.					Mételek	18	10	28	3.4
Balotafalv	16	9	25	3.0	Berkeszpataka	24	19	43	4.0	Mikola	92	23	115	4.0
Dióshalom	22	21	43	3.1	Bucsonfalva	30	16	46	4.8	Nagyhódos	13	10	23	3.6
Erdőszáda	69	21	90	4.3	Csolt	26	8	34	4.0	Nagykolcs	35	13	48	4.0
Farkasaszo	42	9	51	3.2	Dánfalva	10	2	12	3.7	Nagypalád	59	11	70	3.1
Feketefalv	14	15	29	3.3	Durusa	0	3	3	3.0	Nagypeleske	48	32	80	5.3
Felsőfernezely	39	17	56	2.6	Erdőaranyos	8	8	16	2.0	Ombo	18	8	26	1.9
Felsőándorfalv	10	9	19	2.4	Fehérszék	19	6	25	3.0	Pettyén	29	8	37	4.8
Felsőújfalv	23	14	37	3.8	Gyökeros	15	9	24	2.4	Pusztadaróc	15	6	21	2.8
Giródtótfalv	44	23	67	4.6	Hagymásfalv	60	16	76	3.8	Sándorhomok	23	13	36	3.0
Györkefalva	21	9	30	4.0	Hávor	13	5	18	3.9	Sárköz	74	28	102	2.7
Kapnikbánya	203	144	347	6.6	Jávorfalv	10	1	11	4.1	Sárkőztölak	62	26	88	3.0
Kékesoroszfalv	22	11	33	3.4	Jeder	54	33	87	5.9	Szamoskóród	22	12	34	4.6
Kisbánya	13	10	23	1.8	Jóháza	28	11	39	3.7	Szamoskrassó	51	31	82	3.8
										Szamoslippó	41	8	49	3.6
										Százaberek	72	21	93	6.8

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	Község lakosságát számlálva az 1901-1915 évek átlagában		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	Község lakosságát számlálva az 1901-1915 évek átlagában		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	Község lakosságát számlálva az 1901-1915 évek átlagában
években					években					években				
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Szalmárpálfalva ...	6	3	9	1.8	Felsőszék ...	51	24	75	4.9	Szilágycseh ...	128	42	170	3.8
Szalmárvári ...	88	31	119	4.8	Felsővalkó ...	28	10	38	3.6	Szilágycsegerbég ...	44	26	70	5.9
Szalmársadány ...	42	29	71	3.0	Füzespátelek ...	13	10	23	2.6	Szilágylésfalva ...	39	20	59	4.0
Tiszlalaberek ...	23	19	42	4.9	Gyümölcsénes ...	48	38	86	4.0	Szilágylorond ...	35	27	62	8.6
Zajta ...	21	6	27	3.0	Kraszna ...	132	58	190	3.3	Szilágynádasd ...	41	13	54	5.6
Összesen ...	1.269	545	1.814	3.6	Krasznafüzes ...	35	12	47	4.7	Szilágynyires ...	15	5	20	3.5
10. Szinerváraljai járás.					Krasznahorvát ...	17	9	26	2.4	Szilágyszeg ...	18	1	19	2.8
Alsóbuda ...	12	13	25	3.0	Krasznahosszúaszó ...	6	7	13	2.7	Szilágylak ...	31	22	53	4.4
Apa ...	94	57	151	3.8	Krasznajáz ...	32	10	42	3.7	Vadafalva ...	28	17	45	4.1
Aranyosmegyes ...	83	81	164	3.4	Krasznaréce ...	50	17	67	4.0	Vicsa ...	16	7	23	5.0
Barlafalu ...	68	24	92	4.0	Krasznatótfalu ...	12	6	18	2.8	Völcsök ...	28	9	37	2.9
Borválasztó ...	18	12	30	2.8	Magyarkecsel ...	31	15	46	3.2	Összesen ...	1.636	794	2.430	3.8
Buság ...	13	9	22	3.0	Magyarpatak ...	17	21	38	1.6	3. Szilágysomlyói járás.				
Iloha ...	48	18	66	4.0	Máron ...	10	5	15	2.0	Alsókamacs ...	24	13	37	4.2
Józsefháza ...	55	35	90	4.2	Oláhkecsel ...	71	53	124	5.6	Bürgesz ...	18	13	31	3.7
Kisbesebáták ...	41	20	61	7.0	Paliczka ...	4	7	11	3.0	Detrehem ...	27	11	38	4.2
Kissikarló ...	12	5	17	4.7	Pecse ...	26	9	35	3.0	Doh ...	21	15	36	4.3
Mogyorós ...	24	10	34	3.0	Perje ...	25	31	56	3.0	Elyös ...	20	6	26	3.6
Nagysikarló ...	75	21	96	4.8	Pelenye ...	11	4	15	2.8	Felsőkamacs ...	17	8	25	3.5
Papbikó ...	11	11	22	1.0	Ráton ...	18	9	27	3.8	Halmosd ...	81	48	129	5.8
Patóháza ...	40	22	62	3.0	Sereden ...	23	20	43	2.8	Hármaspatak ...	11	10	21	1.4
Remetemező ...	72	19	91	3.7	Tusztelke ...	10	9	19	1.6	Ipp ...	35	40	75	3.4
Szamosberence ...	17	9	26	2.6	Újvágás ...	13	8	21	4.2	Kársztelek ...	70	30	100	3.7
Szamosborhid ...	34	15	49	2.0	Valkóváralja ...	23	18	41	6.0	Kémer ...	50	22	72	1.7
Szamosmonostor ...	8	6	14	3.1	Varsolcz ...	29	9	38	2.5	Kerestelek ...	30	20	50	3.7
Szamosstelek ...	16	19	35	4.7	Összesen ...	971	548	1.519	3.2	Krasznahidvég ...	37	24	61	4.4
Szamosveresmart ...	17	9	26	1.8	2. Szilágycsehi j.					Lecsmér ...	9	7	16	2.3
Szalmárgörbőd ...	11	2	13	1.8	Alsóberekcső ...	31	13	44	3.2	Maladé ...	21	12	33	3.8
Szelestyehuta ...	14	10	24	3.0	Alsószivágy ...	32	10	42	2.7	Márkaszék ...	39	8	47	3.0
Szinerváralja ...	144	65	212	2.8	Alsóvárcza ...	32	25	57	4.6	Nagyderzsida ...	54	34	88	4.2
Összesen ...	927	484	1.411	3.5	Bábcza ...	33	13	46	2.8	Porc ...	0	18	24	4.1
Összesítés.					Benedekfalva ...	5	14	19	2.3	Selymesilósva ...	21	9	30	2.4
Avasi járás ...	1.178	648	1.826	5.0	Bikácsfalva ...	38	29	67	5.2	Somály ...	32	22	54	4.5
Csengeri járás ...	1.000	469	1.469	3.4	Bogdán ...	83	21	104	7.1	Somlyócschi ...	31	8	39	2.6
Erdődi járás ...	1.147	531	1.678	3.6	Bősbáza ...	22	16	38	3.6	Somlyógyörtelek ...	46	24	70	3.6
Fehérgyarmati j.	1.172	558	1.730	3.7	Bükkörményes ...	13	10	23	2.8	Somlyómező ...	10	10	20	3.6
Mátészalkai járás.	1.585	759	2.344	3.6	Bükkötőfalva ...	25	13	38	3.9	Somlyószécs ...	36	10	46	3.9
Nagybányai járás	1.243	738	1.981	4.3	Désháza ...	16	5	21	1.9	Somlyóútlak ...	13	6	19	1.9
Nagykárolyi járás	1.423	719	2.142	3.8	Égerhát ...	21	12	33	2.9	Szilágypadacsöny ...	28	10	38	3.0
Nagysomlúti járás	1.930	622	1.852	4.1	Felsőberekcső ...	80	28	108	4.6	Szilágylak ...	92	26	48	2.4
Szalmárnémeti j.	1.269	545	1.814	3.6	Felsőszivágy ...	62	8	70	2.9	Szilágylorond ...	22	7	29	3.6
Szinerváraljai j.	927	484	1.411	3.5	Felsővárcza ...	9	2	11	1.0	Szilágycseres ...	16	11	27	4.0
Felsőbánya rtv.	274	118	392	5.9	Gárdánfalva ...	30	24	54	3.8	Szilágymomosd ...	5	5	10	2.2
Nagybánya rtv.	593	345	938	4.9	Hadad ...	111	41	152	4.5	Szilágylompért ...	90	17	37	3.2
Nagykároly rtv.	661	333	994	4.1	Hadadgyörtelek ...	50	35	85	4.4	Szilágynagyfalva ...	48	37	85	2.8
Vármegyei összeg	13.702	6.882	20.584	3.8	Hadadnádasd ...	32	11	43	3.4	Szilágyperecsen ...	90	43	133	3.6
Szalmárnémeti tjv.	1.073	557	1.630	3.1	Kecskefalva ...	22	12	34	7.6	Szilágyszivány ...	20	15	35	2.1
Szilágym.					Kelenze ...	28	22	50	4.2	Zálnok ...	34	17	51	3.3
1. Krasznai járás.					Középvárcza ...	5	3	8	1.6	Összesen ...	1.067	616	1.683	3.2
Alsóbán ...	31	11	42	2.8	Lele ...	24	20	44	5.7	4. Tasnádi járás.				
Alsóvalkó ...	30	17	47	3.5	Menyő ...	34	20	54	3.6	Ákos ...	42	22	64	2.6
Bagolyfalva ...	8	3	11	2.2	Monó ...	22	26	48	3.1	Alsószopor ...	42	17	59	2.7
Ballabáza ...	10	10	20	2.4	Mosóbánya ...	69	90	159	5.2	Csekenye ...	5	4	9	3.0
Bogdánháza ...	25	4	29	1.8	Mutos ...	30	12	42	4.8	Csög ...	25	6	31	2.8
Boján ...	20	13	33	3.1	Nagyszeg ...	9	3	12	0.8	Érgrólt ...	15	8	23	3.0
Boronamező ...	4	6	10	1.1	Nyírfalva ...	13	1	14	2.4	Érhalván ...	43	16	59	5.0
Császér ...	74	45	119	5.8	Somfalva ...	44	17	61	5.1	Érkásván ...	63	25	91	6.7
Felsőbán ...	13	8	21	1.9	Sülelmed ...	33	21	54	4.0	Érkásván ...	20	7	27	3.2
					Szamosardó ...	17	11	28	3.0	Érkisszőlős ...	11	6	17	3.8
					Szamoscsizkó ...	17	9	26	3.6	Érkörös ...	15	5	20	2.2
					Szamoslőhát ...	11	7	18	3.7	Érmindszent ...	26	18	44	3.7
					Szélcszeg ...	41	18	59	2.8					
					Szér ...	63	18	81	5.6					

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya közösen az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				
	1901- 1910	1911- 1915	1901- 1915	Összesen		1901- 1910	1911- 1915	1901- 1915	Összesen		1901- 1910	1911- 1915	1901- 1915	Összesen	
	években					években					években				
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
Érszakácsi.....	63	34	97	3-7	Szilágykered.....	16	7	23	2-6	Ugoosa vm.					
Érszentkirály.....	62	32	94	5-2	Szilágyfőkeresztúr.....	37	19	56	6-1	1. Tiszántúli j.					
Érszodoró.....	36	10	46	5-1	Szilágygöresön.....	39	20	59	4-2	Alsókaraszló.....	47	19	66	2-6	
Érszöllős.....	60	29	89	6-1	Szilágykígyó.....	19	17	36	3-2	Alsósárad.....	39	18	57	6-0	
Felsőszopor.....	20	25	45	2-8	Szilágykővesd.....	60	34	94	4-2	Alsóveresmart.....	24	19	43	3-8	
Girókuta.....	25	9	34	3-1	Szilágypanit.....	19	10	29	4-0	Fancsika.....	26	16	42	3-0	
Kegye.....	44	16	59	4-0	Szilágyrákos.....	29	24	53	2-7	Feketeapatak.....	37	12	49	6-5	
Keszi.....	11	6	17	4-2	Szilágyrév.....	5	8	13	3-6	Felsőkaraszló.....	17	10	27	3-5	
Kisderzsida.....	10	5	15	1-2	Szilágyrév.....	10	11	21	2-6	Felsősárad.....	33	13	46	2-9	
Krasznacsegény.....	10	2	12	2-4	Vármező.....	84	34	118	3-7	Felsőveresmart.....	78	52	130	4-3	
Krasznaháza.....	8	2	10	4-1	Várttelek.....	35	22	57	2-9	Ilonokújfalva.....	56	16	72	3-8	
Krasznamihályfalva.....	63	80	93	8-2	Vaskapu.....	2	5	7	1-4	Karácsfalva.....	26	11	37	5-8	
Magyarcsaholy.....	47	19	66	5-1	Összesen.....	1.070	605	1.675	3-0	Kiscsongova.....	7	5	12	1-9	
Oláhcsaholy.....	55	45	100	4-7	6. Zsibói járás.					Kisrákócz.....	47	9	56	2-2	
Pole.....	47	15	62	5-9	Almásbalázsháza.....	26	14	40	1-8	Magyarkomját.....	105	50	155	3-4	
Peleszardva.....	6	6	12	2-1	Almásfalva.....	56	38	94	5-3	Mátyfalva.....	15	5	20	2-4	
Szilágybör.....	70	41	111	3-1	Almásrákos.....	32	17	49	3-6	Nagycsongova.....	52	19	71	3-3	
Szolnokháza.....	21	6	27	3-9	Csigen.....	27	3	30	4-9	Nagyrákócz.....	113	22	135	2-8	
Szódemet.....	34	10	44	3-9	Dabjon.....	28	12	40	2-7	Nagyszőlős.....	385	260	645	5-6	
Tasnád.....	160	73	233	3-1	Dabjonújfalva.....	9	2	11	2-1	Ólyvós.....	36	16	52	2-8	
Tasnádbajom.....	65	24	89	4-2	Egryborzova.....	6	8	14	2-3	Rakasz.....	89	52	141	3-2	
Tasnádbalázsháza.....	10	6	16	3-8	Farkasmező.....	10	8	18	3-1	Salánk.....	81	28	109	3-1	
Tasnádsány.....	15	13	28	3-4	Fürményes.....	20	3	23	2-0	Szöllősegyes.....	66	25	91	3-6	
Tasnádorbo.....	22	11	33	5-9	Galponya.....	14	14	28	2-2	Szöllősszótka.....	3	7	10	2-9	
Tasnádszántó.....	88	36	124	3-4	Hosszúújfalva.....	3	—	3	0-6	Szöllősvégárdó.....	42	10	52	3-4	
Tasnádszardva.....	22	11	33	1-6	Inó.....	24	8	32	2-6	Tiszakeresztúr.....	17	7	24	3-1	
Tasnádszilvás.....	13	5	18	3-9	Karika.....	29	13	42	4-2	Tiszassárvár.....	41	15	56	3-9	
Újnémet.....	35	6	41	2-6	Kendermező.....	8	14	22	1-8	Tiszaszirma.....	13	10	23	2-6	
Usztató.....	30	15	45	6-0	Kettősmező.....	72	50	122	5-5	Tiszaújfalva.....	20	10	30	2-7	
Összesen.....	1.459	679	2.138	3-2	Kisgoroszló.....	7	14	21	2-3	Tiszaújfalva.....	109	40	149	2-9	
5. Zilahai járás.					Kód.....	33	35	68	4-1	Verbőcz.....	19	4	23	2-0	
Alsóegregy.....	9	10	19	1-6	Kucsó.....	29	3	32	2-0	Összesen.....	1.638	803	2.441	3-6	
Alsónyárló.....	8	6	14	2-6	Nagygoroszló.....	12	5	17	1-6	2. Tiszántúli j.					
Bádon.....	11	9	20	2-3	Nagymon.....	12	5	17	5-9	Akli.....	22	9	31	4-5	
Beréd.....	31	8	39	2-1	Nagymonújfalva.....	8	9	17	3-8	Avaspatak.....	69	14	83	5-9	
Csömörölő.....	16	9	25	2-1	Náprád.....	20	38	58	3-1	Batár.....	83	12	95	5-0	
Czigányi.....	11	10	21	2-1	Prodánfalva.....	21	8	29	5-5	Batares.....	60	31	91	3-8	
Debren.....	11	19	30	2-0	Romlott.....	9	3	12	2-0	Boesko.....	20	3	23	3-3	
Diószád.....	63	30	93	3-6	Szamosújfalva.....	12	4	16	2-5	Csarnatő.....	19	10	29	3-0	
Egrygyősa.....	6	2	8	0-8	Szamosdebrecezen.....	5	9	14	3-1	Csedreg.....	26	5	31	2-8	
Egrespatak.....	33	22	55	3-3	Szamosörmező.....	17	17	34	4-6	Csepe.....	31	13	44	3-0	
Felsőegregy.....	35	13	48	3-1	Szamosrév.....	9	8	17	1-8	Csomafalva.....	4	2	6	1-0	
Felsőnyárló.....	8	5	13	1-1	Szamosudvarhely.....	47	37	84	3-7	Dabolcz.....	40	7	47	6-8	
Gurzófalva.....	8	2	10	2-0	Szilágyaptelek.....	22	5	27	1-9	Feketeárdó.....	65	30	95	3-8	
Haraklány.....	9	16	25	3-1	Szilágyrákos.....	7	9	16	2-6	Fertőszalmás.....	45	14	59	4-8	
Kásapatak.....	6	7	13	0-8	Szilágyrév.....	50	17	67	4-6	Forgolány.....	41	14	55	5-5	
Kisdoba.....	25	6	31	3-7	Tibó.....	27	15	42	3-6	Gödényháza.....	35	5	40	3-2	
Kusaly.....	56	23	79	0-6	Turbóca.....	15	10	25	3-8	Halmi.....	145	55	200	3-9	
Magyarbaksa.....	10	8	18	3-6	Vérvölgy.....	29	12	41	4-6	Hömlőc.....	15	8	23	4-9	
Magyargoroszló.....	28	18	46	3-8	Zsákfalva.....	11	15	26	2-0	Királyháza.....	104	37	141	3-0	
Meszeszentgyörgy.....	18	8	26	2-0	Zsibó.....	82	44	126	2-8	Kisbábony.....	14	8	22	2-6	
Mocsolya.....	28	18	46	4-3	Összesen.....	848	532	1.380	3-1	Kisgerce.....	81	32	113	4-8	
Mojgrád.....	31	13	44	3-7	Összesítés.					Kistarna.....	41	17	58	4-1	
Nagydoba.....	9	3	12	2-1	Krasznai járás.....	971	548	1.519	3-2	Kökényesd.....	29	17	46	2-2	
Nagyrajtoz.....	24	6	30	2-6	Szilágyecsei járás.....	1.036	794	2.430	3-8	Nagygerce.....	62	27	89	5-9	
Nyírsid.....	17	15	32	3-7	Szilágygyomai járás.....	1.067	610	1.633	3-2	Nagytarna.....	87	21	108	3-7	
Oláhbaksa.....	21	17	38	2-4	Tasnádi járás.....	1.459	679	2.138	3-7	Neveltenfalva.....	22	11	33	4-1	
Ökörítő.....	18	9	27	2-8	Zilahai járás.....	1.070	605	1.675	3-0	Rákospatak.....	12	6	18	3-8	
Ördögkút.....	35	19	54	2-1	Zsibói járás.....	848	532	1.380	3-1	Sósfalva.....	19	11	30	3-6	
Pusztarajtoz.....	8	1	9	1-1	Szilágygyomai rtv.....	198	85	283	2-7	Szöllősgyula.....	39	23	62	5-5	
Sarmaság.....	59	27	86	3-1	Zilahai rtv.....	414	225	639	5-8	Tamásváralka.....	23	19	42	4-4	
Szentpéterfalva.....	10	5	15	1-0	Vármegyei összeg.....	7.663	4.084	11.747	3-4	Tekeháza.....	45	30	75	4-2	
Szilágybálla.....	40	19	59	3-4						Tiszabökény.....	42	24	66	5-1	
Szilágybogy.....	13	9	22	3-1											

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya közösen az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	1901- 1910	1911- 1915	összesen 1901- 1915	összesen 1901-1915 évek		1901- 1910	1911- 1915	összesen 1901- 1915	összesen 1901-1915 évek		1901- 1910	1911- 1915	összesen 1901- 1915	összesen 1901-1915 évek
	1	2	3	4		1	2	3	4		1	2	3	4
1	2	3	4	5	1	2	3	4	6	1	2	3	4	6
Tiszafarkasfalva ...	2	2	4	1-4	borosberend	8	5	13	2-8	Feketegyarmat	58	33	91	3-0
Tiszahetény	21	10	31	4-6	Borosroza	42	25	67	7-1	Felsősimánd ¹⁾	73	41	114	—
Tiszakirva	25	10	35	4-1	Borossebes	94	40	134	3-4	Kerülő	152	94	246	7-6
Tiszapéterfalva	33	22	55	4-4	Borosztok	7	2	9	3-4	Kisjenő	129	39	168	4-0
Tiszasszászfalu	62	29	91	3-8	Bozód	42	10	52	4-4	Köröscsente	95	50	145	5-4
Tivadarfalva	12	13	25	3-9	Dancsfalva	13	13	26	5-0	Nadab	103	33	136	5-6
Turcs	218	99	317	5-7	Décs	108	50	158	8-1	Nagyzerénd	79	35	114	2-7
Túrterebes	92	50	142	2-6	Dézna	43	16	59	3-6	Seprős	208	118	326	5-5
Ugoesakomlós	46	22	68	4-8	Déznaláz	20	4	24	2-8	Simonyifalva	69	29	98	2-6
Veléte	133	43	176	4-0	Édeslak	9	—	9	2-2	Szapáryliget	96	58	154	3-7
Veréce	24	17	41	2-8	Gód	12	13	25	3-8	Székkudvar	268	83	351	4-2
Összesen....	1.958	847	2.805	4-0	Háromalmás	77	12	89	2-9	Szineke	54	15	69	5-4
Összesítés.					Holdmészes	14	12	26	2-9	Szinte	91	47	138	4-0
Tiszántúli j. ...	1.638	803	2.441	3-6	Honeczér	52	21	73	8-6	Talpas	152	93	245	7-9
Tiszántúli járás ..	1.958	847	2.805	4-0	Honczó	35	17	52	3-6	Tózmiske	106	32	138	5-2
Vármegyei összeg	3.596	1.650	5.246	3-8	Ignafalva	26	25	51	8-0	Vadász	105	23	128	3-0
f) Tisza-Maros szöge					Jószás	25	14	39	5-9	Zaránd	160	49	209	4-0
Arad vm.					Jószáshely	27	4	31	3-3	Összesen....	2.538	1.040	3.578	4-5
1. Aradi járás.					Kertes	22	20	42	3-1	6. Magyarapécskai járás.				
Aradkövi	76	26	102	3-4	Keszend	66	40	106	3-7	Kispereg	74	25	99	3-6
Fakert	70	11	81	2-5	Kisfeketefalu	13	5	18	2-9	Magyarapécska	339	108	447	3-7
Györök	109	33	142	4-0	Kisróna	19	7	26	3-3	Nagyiratos	68	24	92	3-8
Kürtös	462	134	596	4-8	Köröskény	239	118	357	6-0	Nagyvarjas	76	33	109	4-1
Mácsa	217	112	329	5-2	Körösfényes	19	15	34	5-0	Németpereg	32	19	51	2-6
Maroscsicsér	24	11	35	2-4	Köröskocsoba	7	1	8	4-8	Óbudor	12	3	15	2-6
Mikolaka	99	65	164	2-6	Madarsák	20	22	51	5-6	Ópécska	423	199	622	4-8
Mondorlak	45	25	70	2-9	Menyéd	15	8	23	5-8	Szemlak	222	94	316	3-7
Óthalom	109	58	167	2-4	Menyháza	18	17	35	3-0	Összesen....	1.246	505	1.751	3-9
Szabadhely	78	40	118	3-6	Mikószalatna	16	2	18	3-0	7. Máriaradnai járás.				
Szentléányfalva	36	7	43	2-3	Moszfalu	12	6	18	3-0	Áldásos	11	7	18	3-2
Újpanád	48	20	68	2-2	Nádalmás	22	11	33	6-1	Alsódombó	47	16	63	3-7
Zimándköz	40	6	52	3-3	Pajzs	39	27	66	3-7	Alsóköves	22	13	35	3-8
Zimándújfalva	45	4	49	3-2	Parázs	23	8	31	4-7	Bátyfalva	7	5	12	1-9
Zsigmondháza	37	14	51	2-9	Raj	12	9	21	5-1	Farkasháza	41	29	70	5-8
Összesen....	1.501	566	2.067	3-5	Rékes	30	12	48	5-6	Felsőköves	6	—	6	1-9
2. Borosjenői j.					Solymosbucsa	27	18	45	6-2	Garassa	23	17	40	3-1
Áldófalva	71	16	87	6-9	Susánfalva	25	11	36	4-7	Gyulató	40	20	60	3-6
Alsóbarakony	62	62	124	4-3	Szelezsény	22	16	38	4-8	Ilő	12	5	17	1-4
Apatelek	72	18	90	4-7	Vészajla	21	12	33	2-6	Kalodva	32	14	46	3-7
Apóti	292	130	422	9-8	Zarándpatak	19	4	23	3-7	Kisbaja	26	17	43	4-6
Barza	83	31	114	5-2	Zombrád	30	8	38	3-9	Konop	26	11	37	2-2
Bokszeg	136	56	192	4-8	Zöldes	43	18	61	6-6	Máriaradna	95	20	124	2-0
Borosjenő	358	170	528	5-3	Összesen....	1.698	807	2.505	4-6	Marosborsa	44	30	74	2-2
Csermő	165	87	252	4-1	4. Eleki járás.					Maroshollód	27	18	45	4-4
Csigérgyarmat	38	14	52	4-2	Almás-kamarás	197	31	228	7-2	Maroskaproncza	28	5	33	2-6
Csigérszőlős	111	51	162	4-2	Elek	268	32	350	3-9	Marosmonyóró	10	7	17	2-2
Garba	116	50	166	4-7	Gyulayarsánd	134	62	196	4-7	Marospetres ¹⁾	45	11	56	2-2
Körösvajda	20	6	26	6-4	Medgyesbodzás	170	39	215	5-9	Marosszalatna	18	1	19	2-2
Marót	63	23	86	3-6	Medgyesegyháza	130	53	183	3-4	Marosszeleste	7	—	7	1-1
Monró	52	16	68	5-0	Nagykamarás	217	91	308	5-7	Ménés	43	22	65	3-2
Repszeg	57	20	77	3-7	Nagypél	132	40	172	5-9	Milova	19	5	24	2-2
Sikula	127	34	161	3-9	Ótlaka	255	73	328	5-1	Óborsa	9	5	14	2-1
Somoskeszi	118	52	176	5-6	Sikló	161	26	187	3-7	Ódvas	70	10	80	1-6
Összesen....	1.947	842	2.789	5-6	Szentmárton	131	56	187	4-6	Ópálos	28	30	108	2-2
3. Borossebesi j.					Összesen....	1.801	553	2.354	4-6	Pernyefalva	23	—	23	2-2
Alsóil	33	9	42	3-0	5. Kisjenői járás.					Rósa	23	17	40	1-6
Alsószakács	33	16	49	5-4	Ágya	65	20	85	2-7	Soborsin	60	30	90	3-4
Bajnokfalva	36	19	55	7-7	Alsósimánd ¹⁾	214	79	293	5-2	Solymosvár	47	20	67	2-2
Bátfalva	7	1	8	4-8	Bélzerénd	16	6	22	2-8	Szarvaság	14	9	23	3-3
Bonezfalva	58	23	81	5-7	Erdőhegy	128	65	193	5-4	Temesd	6	1	7	1-1

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	az 1901- 1915 között évek		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	az 1901- 1915 között évek		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	az 1901- 1915 között évek
	években					években					években			
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Tok	21	7	28	2.1	10. Világosi j.					4. Nagylaki járás.				
Torjás	21	2	23	1.8	Erdőkerek	47	11	58	1.9	Csanádpalota	273	119	392	4.8
Tótvárád	53	30	83	5.0	Galsa	76	42	118	3.1	Kővegy	51	15	66	5.3
Újpálos	12	4	16	2.2	Kovácsi	159	65	224	3.9	Nagylak	534	196	730	3.6
Vám	18	12	30	4.7	Magyarád	63	43	106	2.9	Sajtény	135	50	185	2.6
Összesen	1,034	459	1,493	2.9	Muszka	37	24	61	3.4	Összesen	993	380	1,373	3.5
8. Nagyhalmágyi járás.					Ózsztanna	222	97	319	4.2	Összesítés.				
Ácsfalva	21	4	25	3.1	Óvarsánd	41	19	60	4.0	Battanyai járás	1,033	602	2,234	4.4
Ácsa	20	10	30	1.8	Pankota	245	89	334	4.0	Központi járás	896	432	1,328	3.7
Bogyafalva	10	3	13	2.0	Újszentanna	206	60	266	3.0	Mezőkovácskői j.	1,403	526	1,929	4.8
Bugyfalva	4	3	7	1.6	Óvarsánd	51	25	76	4.1	Nagylaki járás	993	380	1,373	3.6
Csohosd	7	3	10	1.8	Világos	274	107	381	3.6	Makó rtv.	1,269	505	1,774	3.4
Csúcsmező	15	2	17	2.6	Összesen	1,421	582	2,003	3.6	Vármegyét összeg	6,193	2,445	8,638	4.0
Fazekaslarnó	10	4	14	3.2	Összesítés.					Krassó-Szőrény vm.				
Halmágyesűcs	23	14	42	2.8	Aradi járás	1,501	500	2,067	3.6	1. Bégai járás.				
Halmágygőzös	7	8	15	3.8	Borosjenői járás	1,947	842	2,789	5.0	Bálint	44	18	62	3.1
Halmágymező	22	7	29	4.1	Borosbesi járás	1,698	807	2,505	4.6	Barafalva	43	26	69	4.2
Hosszúvár	43	21	64	3.8	Elek járás	1,801	553	2,354	4.6	Bégahosszópatak	25	6	31	3.7
Irtásfalva	18	14	32	2.0	Kisjenői járás	2,538	1,040	3,578	4.6	Bégakálodva	42	14	56	4.8
Keresztespatak	7	3	10	2.7	Magyarpecskai j.	1,240	505	1,751	3.9	Bégakörtés	16	9	25	2.7
Kishalmágy	29	14	43	2.0	Máriaradnai j.	1,034	459	1,493	2.9	Bégapallosnok	15	13	28	3.4
Kisles	7	4	11	2.9	Nagyhalmágyi j.	588	261	849	2.7	Bégamonostor	8	15	23	2.0
Kismagló	17	5	22	2.8	Tornovai járás	867	395	1,265	3.1	Bégapata	14	16	30	4.7
Körösdombó	9	11	20	3.0	Világosi járás	1,421	582	2,003	3.6	Bégaszederjes	15	3	18	1.9
Körösvánd	13	3	16	2.8	Vármegyét összeg	14,641	6,013	20,654	3.9	Bégaszuszány	24	13	37	2.0
Marifalva	5	2	7	1.1	Arad tv.	2,712	1,416	4,128	4.4	Bethlenháza	17	10	27	1.8
Mercesd	8	6	14	2.8	Csanád tv.					Dobrosd	24	14	38	4.1
Nagyhalmágy	40	6	46	2.0	1. Battanyai j.					Fagyfű	44	14	58	4.1
csisör	9	7	16	2.0	Battanya	648	238	886	4.0	Gutonya	20	9	29	2.0
Olas	14	4	18	2.3	Dombegyház	140	66	212	3.0	Hosszúremete	39	18	57	5.8
Páfrányos	50	28	78	5.2	Kevermes	166	88	254	4.7	Hosszúszabadi	14	9	23	2.6
Peleskefalva	24	1	25	3.8	Kisrákos	144	36	180	5.4	Jerce	25	19	44	5.1
Rosztócs	11	8	19	3.6	Magyardombegyház	24	7	31	4.2	Klics	41	28	69	4.4
Sövényes	11	6	17	2.0	Mezőhegyes	355	110	465	3.9	Lőkőfalva	16	7	23	2.0
Szerb	29	11	40	3.7	Tornya	149	57	206	5.4	Lugosgyes	10	7	17	2.0
Talács	6	6	12	0.7	Összesen	1,632	602	2,234	4.4	Nagybodófalva	45	19	64	2.7
Tiszafalva	25	6	31	2.9	2. Központi járás.					Nórinse	8	11	19	1.6
Vidra	21	13	34	2.9	Ambrózfalva	42	19	61	3.9	Radmanócs	24	15	39	3.7
Vojkaháza	8	1	9	1.5	Apátfalva	209	103	312	3.7	Rekettyő	51	23	74	3.0
Zarándbánya	34	13	47	5.0	Csanádabertti	20	35	55	3.0	Szappárfalva	71	17	88	3.4
Összesen	538	261	799	2.7	Földeák	192	73	265	3.4	Vásáros	16	16	32	2.1
9. Tornovai járás.					Királyhegyes	46	32	78	4.8	Zsuppány	17	11	28	2.7
Almásgrés	93	35	128	2.8	Magyarcsanak	148	70	218	4.7	Összesen	729	380	1,109	3.1
Almés	3	8	11	0.9	Nagyamajláth	43	18	61	4.4	2. Boksánbányai j.				
Dezsőháza	31	15	46	4.3	Pitvaros	123	59	182	4.1	Barbos	30	14	44	3.4
Doroszólófalva	42	23	65	2.0	Püspöktele	62	23	85	2.8	Bényes	23	14	37	1.6
Dúd	24	5	29	1.1	Összesen	896	432	1,328	3.7	Boksánbánya	167	123	290	5.7
Felmén	15	13	28	1.6	3. Mezőkovácskői járás.					Dezsed	18	16	34	2.6
Feltót	85	35	120	2.7	Csanádpácz	230	97	327	5.7	Dognácska	137	63	200	3.9
Kávna	13	9	22	3.1	Dombiratos	67	27	94	5.1	Doklány	46	15	61	3.4
Köved	119	46	165	6.4	Kunágota	303	117	420	4.9	Dulló	38	20	58	4.4
Kurtaker	40	40	80	2.4	Magyarbányhegyes	156	47	203	3.7	Érszeg	31	12	43	3.0
Lugozó	5	5	10	1.1	Mezőkovácskői j.	251	93	344	5.2	Furuk	63	19	82	2.1
Selénd	52	21	73	3.2	Nagybányhegyes	252	91	343	4.4	Izgár	58	29	87	4.6
Székesaranyág	32	10	42	2.3	Reformátuskövácsháza	68	25	93	5.9	Királykegye	53	23	76	3.6
Tornova	214	66	280	6.1	Végegyháza	76	29	105	4.6	Krassófüzes	61	22	83	2.8
Újárd	14	6	20	2.2	Összesen	1,403	526	1,929	4.8	Krassóvermes	69	64	133	3.8
Zarándhodos	56	20	76	6.4						Nagyszurdok	13	6	19	1.1
Zarándnádás	29	41	70	1.7						Pogányosvölgy	36	12	48	4.7
Összesen	867	393	1,265	3.1										

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma					Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma					Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				
	években						években						években				
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	az 1901- 1915	összesen	arány		az 1901- 1910	az 1911- 1915	az 1901- 1915	összesen	arány		az 1901- 1910	az 1911- 1915	az 1901- 1915	összesen	arány
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5			
Rafna	121	47	168	4.5	Tamásd	23	11	34	3.2	Sebesmező	41	34	75	3.6			
Valeapáj	35	14	49	2.7	Vadpatak	24	15	39	4.9	Sebesrom	14	10	24	2.2			
Várkonyán	124	56	180	3.8	Zold	8	12	20	3.2	Sebestorony	18	11	29	3.9			
Vaskó	27	30	57	2.9	Zorány	14	7	21	4.9	Szalakna	11	0	11	2.1			
Vassafalva	73	30	103	4.8	Zsupánfalva	11	3	14	2.8	Szervesd	19	19	38	3.4			
Zsidovin	46	26	72	2.7	Összesen	1.013	473	1.486	4.0	Szőrénybalázsd	14	10	24	2.6			
Összesen	1.274	658	1.932	3.3	5. Jámi járás.					Temesvölgye	20	12	32	1.9			
3. Bozovicsi járás.					Alsóvárány	32	21	53	3.7	Újkaránsebes	24	22	46	4.1			
Almásróna	8	3	11	2.1	Berlistye	53	29	82	4.8	Városmárga	1	—	1	0.7			
Bánya	75	65	140	3.9	Bogorfalva	5	6	11	0.9	Vár	24	13	37	2.2			
Bozovics	127	73	200	3.1	Csorda	28	17	45	4.4	Varcsaró	24	24	48	2.4			
Cseherdős	8	4	12	1.4	Felsővárány	57	20	77	3.8	Závoly	19	11	30	4.0			
Dalbosfalva	74	40	114	3.2	Harampatak	23	10	33	1.0	Összesen	916	527	1.443	2.7			
Gerbőcs	47	51	98	3.8	Hévír	38	8	46	4.9	7. Lugosi járás.							
Kislaposnok	25	12	37	2.6	Illyéd	55	30	84	2.7	Barnafalva	22	17	39	5.9			
Mocsáros	41	21	62	3.1	Jám	51	24	75	4.3	Bojtorjános	33	35	68	2.8			
Nagylaposnok	71	59	130	3.9	Krassószombat	30	20	50	5.5	Boldor	49	23	72	4.9			
Nérabalmos	74	47	121	4.6	Mákosfalva	21	16	37	3.6	Borzasfalva	6	2	8	2.8			
Nérapátas	40	21	61	3.0	Máriahavas	14	7	21	2.0	Darnuvár	34	17	51	2.3			
Óborlovény	39	10	49	3.2	Mercsény	58	18	76	3.0	Derenyő	12	4	16	2.7			
Ósopot	59	20	79	3.2	Miklósáza	45	19	64	3.5	Dragomér	21	12	33	3.0			
Perebő	61	25	86	3.8	Mirkócz	50	34	84	5.4	Grúny	23	22	45	3.3			
Porhó	41	13	54	2.9	Néramogyorós	26	29	55	3.3	Győrös	6	9	15	3.2			
Putna	9	11	20	3.3	Néranádas	116	73	189	4.6	Herés	17	30	47	2.2			
Újborlovény	21	13	34	3.1	Néraszfalva	9	8	17	0.8	Honoros	19	6	25	1.8			
Újsopot	20	21	41	2.1	Órszólcs	17	9	26	4.8	Istvánfalva	15	7	22	3.4			
Összesen	899	547	1.446	3.2	Petrilova	39	14	53	4.0	Kiskastély	11	9	20	3.8			
4. Pacsádi járás.					Rakasd	102	52	154	3.4	Krassóhodos	17	22	39	3.8			
Avasfalva	55	17	72	7.0	Szakkalár	25	15	40	1.9	Krassóviszák	32	17	49	1.0			
Bázsd	34	17	51	5.8	Szászka	14	8	22	1.0	Lugoskistély	32	10	42	2.4			
Bégabálázsd	8	2	10	2.7	Szászabánya	102	38	140	4.9	Nagykastély	51	27	78	4.0			
Bégalankás	20	13	33	4.2	Szenesfalva	33	16	49	2.3	Öllóság	37	16	53	4.0			
Béganyiresd	36	8	44	6.4	Tyukó	76	28	104	3.9	Pogányfalva	12	10	22	2.7			
Bottyánfalva	20	22	42	6.8	Údvasszállás	20	6	26	3.8	Pogányosremete	11	8	19	1.9			
Bozson	30	18	48	4.9	Újrszólcs	16	10	26	4.2	Szárarany	14	13	27	3.0			
Bukovecz	27	11	38	3.2	Összesen	1.214	584	1.798	3.4	Szilha	40	22	62	3.7			
Drágfalva	6	2	8	1.9	6. Karáncsesi járás.					Vecseháza	15	3	18	1.0			
Facsád	120	87	207	4.2	Almafa	60	23	83	2.7	Zsábár	37	14	51	3.0			
Felsőgörbőd	16	6	22	4.4	Bisztere	18	9	27	1.5	Összesen	572	345	917	2.9			
Felsőkastély	24	7	31	3.3	Bisztracseres	7	8	15	1.6	8. Marosi járás.							
Ferde	25	17	42	2.8	Bisztranyagvölgy	19	7	26	3.4	Bakamező	26	27	53	5.1			
Forrásfalva	24	6	30	3.8	Bisztranyires	58	13	71	2.2	Batta	61	33	94	3.8			
Galadna	23	16	39	3.5	Bokos	13	15	28	2.3	Bégaszentcs	28	18	46	3.8			
Galadnabánya	10	5	15	3.2	Bolvás	12	12	24	2.1	Bulcs	20	9	29	4.8			
Gócsfalva	11	1	12	4.4	Borló	30	39	69	2.8	Bulza	22	13	35	4.0			
Hegyeslak	7	7	14	2.7	Bökény	27	14	41	3.7	Bunya	41	24	65	5.5			
Homapatak	16	6	22	4.0	Csiklány	7	4	11	3.4	Bunyaszokszárd	0	2	2	2.1			
Igazfalva	58	10	68	2.9	Csuta	23	4	27	2.5	Czella	25	27	52	2.6			
Kisbékés	50	17	67	5.0	Dáles	16	9	25	3.0	Dobosd	24	15	39	2.5			
Kiskosó	4	6	10	4.4	Galacs	18	6	24	2.0	Kápolnás	66	40	106	4.4			
Kismutnok	7	6	13	2.5	Jász	38	12	50	4.1	Kaprevár	44	15	59	4.0			
Kisszécsény	9	4	13	2.1	Karánberek	6	2	8	2.5	Laláncz	66	44	110	5.7			
Kisszurdok	54	21	75	6.3	Körcsóna	18	10	28	2.5	Marosberkes	82	35	117	5.2			
Kossó	29	13	42	4.0	Körpa	18	20	38	2.4	Marosborosznok	51	32	83	5.0			
Kőfalu	20	7	27	3.1	Mál	13	4	17	2.1	Maroserdőd	16	8	24	2.9			
Kurtya	68	33	101	4.3	Márja	54	23	77	2.7	Marosgörös	13	5	18	3.0			
Marzsina	30	10	40	3.9	Nándorhegy	53	27	80	3.8	Marosnagyvölgy	22	7	29	3.7			
Mecse	10	3	13	4.7	Novákfalva	63	28	91	2.7	Marossziget	28	16	44	4.9			
Porzson	24	6	30	4.5	Perestyén	9	6	15	2.0	Pozsga	15	4	19	1.5			
Rumunyes	33	18	51	4.8	Petresfalva	23	15	38	2.0	Rácszabadi	26	25	51	3.7			
Ruszkató	15	3	18	1.7	Ruszkabánya	84	45	129	3.8	Szabács	23	21	44	3.9			
										Szadvörösmart	11	9	20	4.0			

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Összesen elhaltak száma 1901-1915 években	Összesen elhaltak száma 1901-1915 években	Összesen elhaltak száma 1901-1915 években	Összesen elhaltak száma 1901-1915 években						
	1901- 1910	1911- 1915	1901- 1915	Összesen 1901-1915										
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5					
Szolesva	11	8	19	1.8	Ferenczfalva	104	38	142	4.8	Ószagyva	16	3	19	2.0
Temeres	38	18	56	4.2	Gerlistye	92	24	116	4.7	Ótményes	112	35	147	3.8
Topla	5	3	8	2.2	Gorony	44	8	52	4.3	Ruska	39	15	54	2.4
Összesen	770	458	1.228	3.9	Kemencseszék	68	20	88	4.6	Somfa	60	18	78	3.6
9. Oravicabányai járás.					Kengyelto	35	14	49	4.4	Somosróve	94	28	122	1.9
Agadics	25	16	41	3.2	Kiskrassó	37	12	49	3.8	Szörénykanizsa	9	3	12	1.6
Bársonyfalu ¹⁾	7	5	12	—	Kisszabadi	7	3	10	1.9	Szörényvadás	21	5	26	1.8
Csiklóbánya	61	49	110	3.7	Kölnök	56	30	86	2.6	Temesfő	16	7	23	1.6
Csiklófalu	53	41	94	2.0	Krassóalmás	10	6	16	3.7	Temesszalina	79	21	100	3.0
Csudafalu	20	11	31	3.2	Krassócsér	30	21	51	3.9	Teregova	85	17	102	1.9
Dicsény	21	6	27	3.0	Krassócsörgő	18	22	40	2.2	Újszagyva	19	8	27	3.3
Forotik ¹⁾	58	21	79	3.3	Krassóvár	108	69	177	3.7	Verend	52	14	66	2.2
Galonya	22	6	28	3.0	Monyó	37	5	42	5.0	Összesen	922	271	1.193	2.4
Gerőcz	62	29	91	3.5	Nemed	51	9	60	5.9	14. Újmoldovai j.				
Kákófalva	81	35	116	4.1	Perlő	74	28	102	5.1	Alsólupkó	34	25	59	2.3
Karasszentgyörgy	32	15	47	4.2	Resiczabánya	795	403	1.198	4.0	Alsópöszgás	14	5	19	1.4
Kernyecs	38	9	47	2.9	Szócán	21	5	26	1.6	Berszászka	44	33	77	2.1
Kistikvány	42	14	56	2.7	Tornó	95	49	144	2.7	Bigér	11	2	13	2.3
Komornok	73	14	87	3.7	Váldény	31	30	61	3.8	Dívács	7	5	12	1.1
Krassóborostyán	65	18	83	3.3	Vizes	15	0	15	2.9	Dunaszentilona	26	13	39	3.2
Krassószerék	64	28	92	4.1	Összesen	2.018	953	2.971	4.0	Fejérdomb	17	6	23	1.6
Majdán	40	17	57	3.1	12. Temesi járás.					Felsőlupkó	15	5	20	1.4
Nagyitkány	50	14	64	2.6	Alsógörbéd	16	9	25	3.8	Felsőpöszgás	19	9	28	2.8
Oravicabánya	167	53	220	3.0	Cserestemes	21	11	32	2.3	Kiskárolyfalva	4	2	6	1.0
Oravicafalu	74	41	115	2.7	Csukás	30	12	42	3.0	Lászlóvára	40	12	52	3.6
Rakító	14	5	19	1.3	Felsőzorlencz	18	13	31	3.6	Mátévolgye	32	5	37	3.1
Stájerlakánina	337	159	496	2.7	Gavosdia	61	21	82	3.7	Mátyásmező	23	17	40	3.0
Összesen	1.411	606	2.017	3.0	Gyepesfalu	23	18	41	3.8	Néaraaranyos	36	19	55	2.7
10. Orsovai járás.					Gyulatelep ²⁾	1	3	4	—	Nérasolymos	13	23	36	1.6
Bélajablancz	60	40	100	3.4	Harmad	17	5	22	3.7	Nérasolymos	26	24	50	1.7
Bolvásvölgy	40	15	55	2.8	Kavarán	26	14	40	2.3	Ómoldova	60	35	101	3.1
Börzény	20	3	23	2.8	Krassóbarlang	21	11	32	3.0	Petrómány	109	45	154	5.1
Csernabesenyő	28	11	39	3.7	Krassógombás ³⁾	79	48	127	4.6	Sisak	3	3	6	0.6
Csernahévíz	74	23	97	3.0	Kricsó	43	19	62	3.8	Szikésfalu	40	31	71	1.8
Dunaorhagy	18	10	28	1.6	Lugoshely	40	15	55	2.6	Szörénybuzás	32	8	40	2.6
Dunaföldgyes	8	2	10	1.3	Mácsóva	40	11	51	4.0	Újmoldova	154	58	212	4.2
Ekés	34	17	51	2.6	Mutnokszerbadja	60	23	83	4.9	Összesen	678	341	1.019	2.4
Golbor	25	6	31	3.0	Nadrág	95	43	138	4.8	Összesítés.				
Herkulesfürdő	16	8	24	2.8	Nagymutnok	37	18	55	3.8	Béga járás.	729	380	1.109	3.1
Kiskirálymező	20	7	27	2.1	Ökörpatak	38	17	55	4.1	Boksanbányai j.	1.274	653	1.932	3.5
Komornok	10	1	11	2.8	Rugyincz	21	11	32	5.6	Bozovicsi járás.	809	547	1.446	3.9
Mehádia	101	30	131	3.5	Ruzs	41	23	64	4.6	Pacsádi járás.	1.013	473	1.486	4.0
Nagyuszupány	48	16	64	2.6	Székul	49	24	73	3.6	Jánai járás.	1.214	584	1.798	3.4
Naszados	8	4	12	1.7	Szendelak	20	3	23	6.6	Karászsebesi járás.	916	527	1.443	2.7
Óasszonyrét	15	6	21	1.8	Szilváshely ⁴⁾	43	12	55	3.0	Lugosi járás.	579	345	924	2.9
Orsova	208	113	321	3.7	Tápiá	22	0	22	3.8	Marosi járás.	770	458	1.228	3.9
Petnek	60	19	79	3.7	Tinkova	17	10	27	2.3	Oravicabányai j.	1.411	600	2.017	3.0
Szinice	34	13	47	2.9	Zaguzsén	29	12	41	4.7	Orsovai járás.	876	363	1.241	2.9
Tiszafa	13	3	16	1.3	Zoltánfalva ⁵⁾	—	11	11	—	Resiczabányai j.	2.018	953	2.971	4.0
Tiszócza	11	7	18	4.0	Zsena	18	8	26	2.0	Temesi járás.	1.011	471	1.482	3.8
Tuffás	28	11	39	2.9	Zsidóvár	56	28	84	4.3	Teregovai járás.	922	271	1.193	2.4
Újasszonyrét	7	2	9	2.8	Zsuppa	29	12	41	5.0	Újmoldovai járás.	678	341	1.019	2.4
Összesen	876	363	1.241	2.9	Összesen	1.011	471	1.482	3.8	Karászsebes rtv.	302	129	431	3.0
11. Resiczabányai járás.					13. Teregovai j.					Lugosi rtv.	767	540	1.307	4.4
Alsózorlencz	119	64	183	4.1	Bogoltény	42	4	46	1.7	Vármegyei összeg	15.372	7.643	23.022	3.3
Apádia	21	19	40	2.8	Dománnya	108	24	132	4.1	Temes vm.				
Delényes	54	30	84	4.8	Fényes	17	6	23	1.6	1. Buziásfürdői járás.				
Domány	39	11	50	2.8	Illópaták	43	11	54	3.0	Bakóvár	32	14	46	1.6
Ezeres	51	17	68	2.9	Kismihály	33	24	57	1.7	Balázsd	9	5	14	1.8
					Körtvélypaták	19	7	26	2.5	Buziásfürdő	115	33	150	3.4
					Kuptorja	18	9	27	1.8					
					Nagybankás	40	12	52	2.7					

¹⁾ Bársonyfalu 1901–1903. évi adatai Forotiknál vannak kimutatva. — ²⁾ Gyulatelep 1901–1906. évi adatai Szilváshelynél vannak kimutatva. — ³⁾ Zoltánfalva 1901–1913. évi adatai Krassógombásnál vannak kimutatva.

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	években					években					években			
	1901- 1910	1911- 1915	1901- 1915	összesen		1901- 1910	1911- 1915	1901- 1915	összesen		1901- 1910	1911- 1915	1901- 1915	összesen
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Drágonfalva	24	21	45	3.2	4. Fehértemplomi járás.					Dorgos	29	7	36	3.6
Feketeér	27	14	41	2.9	Csehfalva	2	—	2	0.6	Kisgye	80	19	99	3.7
Hattyas	101	34	135	5.1	Fürjes	41	27	68	3.6	Kisrékas	1	1	2	0.7
Iklód	0	1	10	0.9	Gajtas	5	—	5	0.7	Krimárvára	18	3	21	2.8
Kádár	19	6	25	2.2	Gerebenec	17	6	23	0.8	Lábás	14	—	14	1.3
Keped	32	13	45	4.0	Homokdiód	33	22	55	4.7	Lippa	369	185	554	4.4
Magyarszázok	117	60	177	3.6	Homokszil	178	98	276	4.7	Lippakékes	24	12	36	3.2
Nagykövérés	76	41	117	4.0	Izbiste	109	89	198	3.8	Lippakeszi	94	47	141	4.2
Nagyszilas	116	44	160	4.9	Karaszjeszenő	103	43	146	4.5	Marosaszó	48	1	49	2.8
Niczkyfalva	41	24	65	2.0	Körtéd	109	43	152	4.4	Maroseperjes	20	7	27	1.7
Ötvös	22	2	24	2.0	Kusics	89	42	131	3.1	Máslak	32	0	32	1.8
Rakovicza	110	42	152	5.9	Nagykárolyfalva	153	69	222	3.9	Mészdorgos	7	1	8	3.3
Szinérszeg	44	27	71	4.9	Palánk	23	11	34	3.0	Németremete	9	2	11	1.0
Szibó	34	5	39	2.9	Szöllőshagy	26	15	41	3.8	Peterce	18	1	19	3.8
Temesdoboz	11	6	17	1.6	Temesfalu	22	18	40	2.6	Rigósfürdő	15	1	16	2.8
Temesfalva	22	18	40	2.6	Temesfalgács	45	20	65	2.6	Saroltavár	1	1	2	0.4
Temesfalgács	45	20	65	2.6	Temesfalu	22	18	40	2.6	Sistaróc	50	20	70	3.8
Temesújlak	20	6	26	1.8	Temesfalu	22	18	40	2.6	Temeshidegkut	46	29	75	1.7
Temesújnép	10	10	20	1.9	Temesfalu	22	18	40	2.6	Temesillésd	88	23	109	3.9
Temesvukovár	35	5	40	2.3	Temesfalu	22	18	40	2.6	Temeskomját	9	0	15	1.9
Törökszázok	40	9	49	2.0	Temesfalu	22	18	40	2.6	Temeskövcsd	69	22	91	4.2
Végvár	92	30	122	2.8	Temesfalu	22	18	40	2.6	Temesszékás	26	6	32	2.8
Összesen	1.203	492	1.695	3.2	Összesen	1.286	733	2.018	3.7	Temesszékás	26	6	32	2.8
2. Csáki járás.					5. Kevevárai járás.					Temesszékás	26	6	32	2.8
Csák	206	82	290	4.4	Delibálat	302	111	413	5.8	Temesszékás	26	6	32	2.8
Felsősztamora	23	10	33	2.0	Dunadombó	37	19	56	2.6	Temesszékás	26	6	32	2.8
Főlya	65	17	82	4.2	Gálya	190	33	223	4.4	Temesszékás	26	6	32	2.8
Gilád	183	79	263	4.6	Homokbálványos	369	134	503	4.9	Temesszékás	26	6	32	2.8
Liebling	76	48	123	1.9	Homokos	200	104	304	4.8	Temesszékás	26	6	32	2.8
Obád	31	15	46	3.1	Kevepallós	51	14	65	2.1	Temesszékás	26	6	32	2.8
Petromány	109	45	154	5.1	Kevevára	261	90	351	3.2	Temesszékás	26	6	32	2.8
Sebed	70	38	108	2.8	Székelykeve	139	62	201	2.9	Temesszékás	26	6	32	2.8
Széphely	166	65	231	3.7	Temesszékát	62	20	82	4.2	Temesszékás	26	6	32	2.8
Temesberény	32	21	53	3.0	Összesen	1.341	596	2.137	4.0	Temesszékás	26	6	32	2.8
Temescserna	21	4	25	2.0	6. Központi járás.					Temesszékás	26	6	32	2.8
Temesliget	52	22	74	2.7	Bégaszentmihály	86	24	110	3.6	Temesszékás	26	6	32	2.8
Vejte	48	32	80	2.8	Berekszó	103	32	135	4.0	Temesszékás	26	6	32	2.8
Összesen	1.086	478	1.564	3.2	Csernegyház	69	37	106	5.8	Temesszékás	26	6	32	2.8
3. Dettai járás.					Győröd	59	10	69	3.6	Temesszékás	26	6	32	2.8
Berekuteza	9	2	11	2.4	Gyűreg	95	31	126	3.6	Temesszékás	26	6	32	2.8
Berestyé	30	12	42	3.4	Kisbecskerek	147	37	184	3.3	Temesszékás	26	6	32	2.8
Berekszfalu	20	6	26	1.7	Magyarmedves	58	26	84	4.4	Temesszékás	26	6	32	2.8
Birda	36	7	43	2.2	Mosnica	62	39	101	3.2	Temesszékás	26	6	32	2.8
Denta	140	60	200	3.8	Németszentmihály	35	11	46	2.6	Temesszékás	26	6	32	2.8
Detta	112	59	171	2.7	Ötvény	39	10	49	2.9	Temesszékás	26	6	32	2.8
Gátalja	136	56	192	3.7	Parász	102	45	147	5.0	Temesszékás	26	6	32	2.8
Gertenyes	71	28	99	4.3	Szabadfalu	41	21	62	2.9	Temesszékás	26	6	32	2.8
Gézafalva ¹⁾	—	4	4	—	Szakálháza	127	32	159	2.9	Temesszékás	26	6	32	2.8
Magyarapáca	43	26	69	4.9	Szentandrás	110	31	141	3.4	Temesszékás	26	6	32	2.8
Mezősomlyó	46	18	64	3.8	Temesgyarmat	170	79	249	3.2	Temesszékás	26	6	32	2.8
Monostorszent- györgy	9	4	13	2.0	Temeskovács	29	16	45	3.2	Temesszékás	26	6	32	2.8
Móriczföld	63	19	82	2.2	Temesremete	52	9	61	2.9	Temesszékás	26	6	32	2.8
Omor ¹⁾	33	13	46	2.2	Temesság	91	21	112	3.1	Temesszékás	26	6	32	2.8
Sós	59	20	79	2.9	Tesöld	57	45	102	2.8	Temesszékás	26	6	32	2.8
Szigetfalu	63	27	90	4.1	Újbesenyő	70	25	95	2.6	Temesszékás	26	6	32	2.8
Tárnokszentgyörgy	22	8	30	3.8	Újszent	22	12	34	1.8	Temesszékás	26	6	32	2.8
Temesbökény	39	7	46	2.9	Összesen	1.676	599	2.275	3.3	Temesszékás	26	6	32	2.8
Vársomlyó	20	3	23	2.2	7. Lippai járás.					Temesszékás	26	6	32	2.8
Összesen	960	379	1.339	3.1	Beletháza	25	10	35	2.0	Temesszékás	26	6	32	2.8
					Bükkhegy	4	4	8	1.6	Temesszékás	26	6	32	2.8
					Cseralja	40	22	62	3.8	Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2.8
										Temesszékás	26	6	32	2

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községeink az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	években		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	években		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	években
	1	2	3	4		1	2	3	4		1	2	3	4
Kisszentmiklós	01	34	95	2.2	Összesítés.					Torontálújfaló	20	14	34	3.4
Munár	14	12	26	2.7	Buzsádfürdői f.	1.203	492	1.695	3.2	Úrményháza	58	14	72	3.0
Németség	38	18	56	1.8	Csáki járás	1.036	478	1.514	3.4	Zichyfalva	85	23	108	2.6
Németszentpéter ...	152	48	200	5.1	Deltai járás	960	379	1.339	3.1	Összesen	1.010	432	1.442	3.5
Réthát	18	9	27	1.8	Fehértemplomi f.	1.236	732	2.018	3.7	4. Cseni járás.				
Székesút	155	51	206	5.0	Kevevárai járás	1.541	596	2.137	4.0	Auréliháza	42	19	61	3.0
Szépfa	60	35	95	2.8	Központi járás	1.076	599	2.275	3.3	Berekszőnemeti ...	58	24	82	4.0
Temesfűves	80	53	133	3.8	Lippai járás	1.159	422	1.611	3.1	Billéd	141	67	208	3.6
Temesfűzfűt	48	12	60	4.3	Temesrékasi járás ...	1.470	410	1.880	3.5	Csatád	70	27	97	2.6
Temeskeresztes	21	8	29	1.7	Újvárad járás	1.139	437	1.020	3.2	Csenc	84	55	139	3.4
Temesnagyfalva	52	10	62	2.8	Verseczi járás	1.430	472	1.928	3.5	Gyertyámos	117	39	156	3.7
Újvárad	167	53	219	2.4	Vingai járás	1.398	478	1.876	3.7	Horvátklári(1)	—	1	1	—
Újbodrog	11	2	13	3.2	Pehértemplom rtv.	570	227	797	4.0	Kisjécsa	39	12	51	2.0
Zádorlak	58	32	90	2.8	Vármegyei összeg	14.374	5.772	20.746	3.3	Köcske	138	50	194	4.1
Összesen	1.139	487	1.626	3.2	Temesvár t.j.v.	3.292	1.555	4.847	4.0	Nagyjécsa	70	8	105	2.8
10. Verseczi járás.					Versecz t.j.v.	1.126	358	1.479	3.0	Nagyköcske	129	45	174	4.7
Almád	20	10	30	2.0	Torontál vm.					Óregfalva	79	27	106	5.2
Alsószlamora	35	23	58	2.7	1. Alibunári járás.					Papd	53	20	73	4.1
Dézsánfalva	31	10	41	2.8	Alibunár	188	90	278	4.1	Tamásfalva	63	27	90	3.8
Ermény	29	11	40	4.0	Ferdinándfalva	85	46	131	6.2	Újvár	51	25	76	3.1
Ferend	56	15	73	2.0	Iloncz	251	79	333	7.0	Összesen	1.158	490	1.648	3.6
Kisgáj	12	6	18	1.0	Kevedobra	201	85	289	6.5	5. Módosi járás.				
Kisszered	19	12	31	3.2	Keviszöllős	126	78	204	5.1	Bóka	157	71	228	5.1
Kiszám	44	5	49	3.0	Kismargita	40	25	71	4.1	Csávos	40	20	72	4.0
Klopódia	03	20	23	2.7	Petre	250	94	344	3.9	Fodorház	12	4	16	0.1
Lacsnás	45	13	58	3.7	Szamos	116	63	179	4.8	Gád	37	19	56	3.8
Márktelke	85	16	101	4.7	Újsándorfalva	33	10	43	2.9	Gyér	40	27	67	3.5
Mélykastély	77	28	105	3.2	Végszentmihály	94	28	122	2.0	Istvánföld.	37	21	58	1.0
Meszesfalva	41	8	49	4.0	Összesen	1.396	601	1.997	4.5	Káptalanfalva	12	6	18	4.6
Nagyszerep	96	10	106	3.1	2. Antalfalvi f.					Kisnezsény	18	5	26	3.0
Nagyszám	93	42	135	3.0	Antalfalva	169	75	244	3.3	Macedónia	40	18	64	3.9
Porány	14	14	28	3.8	Árkod	196	76	272	6.0	Módos	209	109	378	5.8
Réthely	50	21	71	4.4	Baranda	135	71	212	7.4	Nagynezsény	130	49	185	5.0
Temeskutas	41	25	66	2.2	Csenla	137	70	207	4.8	Rudna	85	28	113	4.4
Temesmóra	50	14	64	2.0	Cserépalja	418	185	603	8.1	Surján	20	13	39	4.0
Temespaulis	158	48	206	5.4	Farkasd	95	34	129	4.8	Szárcsa	37	20	57	3.1
Temeszöllős	30	9	39	3.6	Nagyajosfalva	52	48	140	2.2	Szárcsatelek	80	29	109	5.4
Temesvajaköz	82	15	100	4.0	Opáva	200	100	300	4.7	Tögyér	59	28	67	3.9
Vajdálak	103	24	127	5.0	Tamásfalva	182	65	247	6.0	Torontálkeresztes ..	52	22	74	5.1
Varadia	140	55	195	4.2	Torontálsziget	182	66	248	5.7	Torontálszécsány ..	60	23	89	2.7
Verseczvát	16	9	25	2.0	Torontáludvar	106	50	162	5.0	Összesen	1.195	521	1.716	4.2
Összesen	1.456	472	1.928	3.5	Torontálvásárhely ..	192	70	265	3.4	6. Nagybecskereki járás.				
11. Vingai járás.					Ujözora	275	75	350	4.2	Alsóaradi	130	50	180	5.0
Baracsháza	20	12	32	2.0	Összesen	2.381	1.002	3.383	4.8	Alsóelemér	43	10	53	3.5
Hidasliget	53	20	73	3.7	3. Bántaki járás.					Bégafő	37	27	64	3.3
Hodony	72	24	96	4.8	Bántak	134	44	178	4.2	Bégaszentgyörgy ..	163	68	231	5.5
Kétfél	71	30	101	4.0	Dócs	35	17	52	2.9	Bótos	179	65	244	5.1
Kisszentpéter	22	3	25	2.0	Györgyháza	25	7	32	1.9	Écska	39	20	59	2.8
Kistelep	9	4	13	3.4	Istvánvölgy	56	24	80	3.1	Erőháza	47	18	65	2.0
Majlátfalva	89	33	122	3.0	Kanak	83	39	110	4.2	Felsőaradi	94	61	155	4.8
Merczyfalva	84	10	100	4.0	Karátsonyfalva	32	10	42	2.7	Felsőelemér	266	112	378	7.8
Mezősadány	45	16	61	4.0	Karátsonyiliget	61	21	82	5.1	Felsőmuzslya(2) ..	70	46	116	—
Monostor	82	21	103	3.9	Nagyaj	58	57	115	2.0	Jankahid	54	24	78	4.8
Orczyfalva	98	23	120	3.4	Nagyargita	123	37	160	5.8	Katalinfalva	48	27	75	2.8
Temeskalácsa	66	12	78	4.7	Olécs	8	23	31	1.8	Kistárnok	154	85	239	5.0
Temeskenéz	139	51	190	4.2	Partos	42	27	69	2.8	Lázárföld	69	36	105	3.7
Temesmurány	93	31	124	5.1	Szécsenfalva	20	10	30	3.0	Lukácsfalva	32	7	39	2.7
Temesszécsény	145	47	190	6.7	Szentjános	71	19	90	3.8	Magyarszentmihály ..	45	37	82	5.9
Varjas	150	62	212	3.2	Tolvád	90	52	151	5.1	Nagyverzsébetlak ..	40	23	72	2.9
Vinga	160	61	221	3.1										
Összesen	1.398	478	1.876	3.7										

1) Horvátklári 1901–1912. évi adatai Klárinál. — 2) Felsőmuzslya 1901–1905. évi adatai Nagybecskerek rtv.-nél vannak kimutatva.

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községeink az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	években					években					években			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen	arány 1901-1915 1000 évk.		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen	arány 1901-1915 1000 évk.		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen	arány 1901-1915 1000 évk.
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Nagytárnok	166	93	261	5.2	Jánosföld	34	20	54	2.1	Kiskomlós	37	24	61	2.2
Ócska	141	37	178	3.9	Magyarszentmárton ..	39	6	45	3.8	Kistószeg	25	8	33	2.0
Orlód	164	67	231	7.2	Ótelek	87	28	115	4.0	Kunszöllős	38	7	45	2.8
Perlasz	301	124	425	5.7	Párdány	107	38	145	3.0	Magyarszernye	183	70	253	4.1
Rezsőháza	95	34	129	2.7	Szerbszentmárton ..	90	33	123	4.7	Molyfalva	43	20	63	4.0
Szöllősdvornok	33	12	45	3.7	Torontáldinnyes	71	31	102	4.1	Nagykomlós	167	87	254	3.0
Törzsudvornok	23	13	36	2.8	Torontálgyűlvész ..	50	24	83	3.8	Nagyítószeg	35	12	47	2.8
Zsigmondfalva	33	21	54	3.9	Újpécs	71	10	87	2.4	Németszernye	74	36	110	2.2
Összesen	2.475	1.119	3.594	4.3	Összesen	1.101	393	1.494	3.7	Szentborbála	39	15	54	3.7
7. Nagykikindai j.					11. Perjámosi j.					Szenthubert	45	24	69	3.1
Basahid	220	128	418	6.4	Bogáros	67	23	90	2.9	Tóba	45	40	85	3.8
Bocsár	109	45	154	4.0	Egres	208	73	281	5.4	Torontáloroszi	133	43	176	3.8
Magyarpadé	99	38	137	4.0	Kisösz	31	14	45	1.6	Vized	16	5	21	1.0
Máriaiföld	101	41	142	3.4	Lovrin	81	55	133	2.3	Zombolya	401	223	719	4.4
Mokria	499	205	704	5.2	Nagyszentpéter	195	103	298	7.0	Összesen	1.756	778	2.534	3.6
Nagybikács	20	6	26	4.3	Perjámos	131	44	175	2.2	Összesítés.				
Nákófalva	65	23	88	2.9	Pécs	136	48	184	4.1	Alibunári járás ..	1.396	601	1.997	4.5
Padé	119	53	165	6.2	Sándorháza	39	14	53	2.0	Antalfalvi járás ..	2.381	1.002	3.383	4.8
Szaján	48	39	87	2.5	Sárafalva	204	55	259	4.4	Bántaki járás	1.010	432	1.442	3.6
Terem	38	5	43	2.3	Újhely	11	7	18	1.8	Cseni járás	1.158	490	1.648	3.6
Tiszahegyes	132	74	206	4.2	Újszentpéter	16	8	24	2.1	Módosi járás	1.195	521	1.716	4.2
Töröktopolya	24	5	29	1.7	Összesen	1.119	424	1.563	3.4	Nagybecskereki j.	2.475	1.119	3.594	4.3
Összesen	1.537	662	2.199	4.4	12. Törökbecsei j.					Nagykikindai j.	1.537	602	2.199	4.4
8. Nagyszentmiklósi járás.					Aracs	374	189	563	4.1	Nagyszentmiklósi j.	1.696	701	2.397	3.7
Bolgártelep	14	10	24	2.2	Beodra	303	106	409	5.8	Pancsovai járás ..	3.193	850	3.043	4.2
Ferencszállás	25	10	35	5.8	Karlova	316	118	434	5.8	Párdányi járás ..	1.101	393	1.494	3.7
Keglevichháza	29	9	29	1.0	Kumán	418	169	587	6.4	Perjámosi járás ..	1.119	444	1.563	3.4
Kiszombor	149	76	225	3.7	Melenche	571	209	779	5.8	Törökbecsei járás ..	2.459	970	3.429	4.7
Nagyesanád	204	110	374	4.4	Tiszatartós	127	45	172	5.4	Törökkanizsai j.	2.111	905	3.016	4.2
Nagyösz	125	49	174	3.2	Torontáltorda	175	41	216	3.4	Zombolyai járás ..	1.756	778	2.534	3.6
Nagyszentmiklós ..	506	231	737	4.6	Törökbecse	175	94	269	2.8	Nagybecskerekrtv.)	1.458	615	2.073	5.6
Németszentmiklós ..	34	19	53	2.0	Összesen	2.459	970	3.429	4.7	Nagykikinda rtv.	1.557	727	2.284	5.7
Nyerő	47	18	65	3.0	13. Törökkanizsai járás.					Fármegyei összeg	25.002	11.210	37.812	4.2
Nemesnyó	153	59	212	2.4	Csöka	160	57	217	3.4	Pancsova t.jv.	973	454	1.427	4.6
Ócsanád	41	11	52	2.8	Deszk	174	60	234	5.3	g) Királyhágontúl.				
Forgány	34	17	51	3.6	Egyházaskér	30	11	41	3.2	Alsó-Fehér vm.				
Pusztakeresztúr ..	27	14	41	4.0	Feketető	34	15	49	3.0	1. Alvinczi járás				
Valkány	257	68	325	4.5	Gyála	103	33	139	3.8	Akmár	8	6	14	0.8
Összesen	1.696	701	2.397	3.7	Hódegyháza	58	51	109	3.9	Alsócsőra	63	14	77	2.6
9. Pancsovai j.					Józseffalva	108	40	148	3.3	Alsótárlaka	29	3	32	2.4
Bárányos	33	20	59	2.4	Kanizsamonostor ..	13	3	16	3.2	Alsóvárda	13	2	15	1.0
Beresztőcz	153	80	233	4.1	Klárafalva	32	13	45	5.8	Alvincz	67	25	92	1.6
Borcsa	70	29	99	4.8	Kübekháza	63	31	90	3.0	Berve	51	31	82	3.4
Dolova	361	137	498	4.8	Magyarmajdány ..	58	9	47	4.1	Borbánd	23	13	36	1.4
Ferenczhalom	121	63	189	3.8	Obéb	152	43	195	5.2	Borsómező	31	11	42	2.2
Galagonyás	105	40	145	3.0	Ókeresztúr	173	45	218	4.8	Demeterpataka ..	8	4	12	1.5
Hertelendyfalva ..	113	39	152	3.5	Óroszlámos	189	108	297	5.0	Dombár	20	7	27	1.8
Omlód	199	62	261	3.8	Óscentiván	58	23	81	3.7	Felsővárda	18	12	30	1.8
Revárfalu	337	148	533	5.4	Rábé	17	10	27	3.8	Henningfalva	42	14	56	3.3
Sándoregyháza	86	24	110	2.9	Szanád	117	58	173	5.0	Lombfalva	7	6	13	2.4
Szekerény	232	64	296	6.0	Szőreg	157	82	239	3.9	Maroscsüged	21	11	32	3.5
Tárcsó	177	61	238	4.2	Tiszaszentmiklós ..	110	103	213	4.0	Maroskarna	18	7	25	1.9
Torontálalmás	156	72	228	4.6	Törökkanizsa	250	97	347	4.7	Oláhdálya	24	20	44	1.3
Összesen	2.193	850	3.043	4.2	Újszentiván	67	15	82	3.9	Oláhherepe	11	12	23	1.4
10. Párdányi j.					Összesen	2.111	905	3.016	4.2	Ompolykisfalud ..	9	2	11	0.7
Alsóttebe	93	49	142	4.2	14. Zombolyai j.					Óregyház	20	9	29	1.7
Csebe	83	33	118	4.8	Csernye	241	84	325	5.5	Poklos	17	—	17	1.2
Felsőttebe	225	53	280	2.0	Csőstelek	70	45	115	2.6	Rakató	7	4	11	1.3
Fény	77	37	114	3.7	Garabos	48	19	67	2.0	Sőspatak	9	4	13	1.1
Ivány	63	23	86	3.9	Károlyliget	23	11	34	3.0	Szarakszó	6	9	15	2.3
										Táté	16	10	26	1.7
										Összesen	538	239	777	1.8

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	években					években					években			
	1901- 1910	1911- 1915	Összesen	arány		1901- 1910	1911- 1915	Összesen	arány		1901- 1910	1911- 1915	Összesen	arány
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
2. Balázsfalvi járás.														
Alsókarácsonfalva ..	54	32	86	4.1	Ompolyszáda.....	3	1	4	0.2	Marosbél.....	4	7	11	2.0
Balázsfalva ..	39	22	61	1.7	Sárd.....	44	20	64	2.4	Marosgombás ..	7	8	15	2.0
Bolgárcserged ..	24	10	34	3.2	Tibor.....	14	3	17	1.4	Meggykerék.....	18	1	19	2.6
Buzásbocsárd ..	58	34	92	3.4	Tótfalud.....	6	5	11	1.1	Mirviszló.....	27	13	40	2.8
Csicsóholdvilág ..	17	7	24	1.5	Zalatna.....	155	56	211	3.3	Muzsnabáza ..	28	12	40	3.2
Csufud ..	23	8	31	2.0	Összesen.....	551	277	828	2.4	Nagyponor ..	19	13	32	1.9
Farkastelke ..	19	25	44	2.8	5. Marosújvári járás.									
Kisbalázsfalva ..	24	16	40	1.9	Batizháza ..	15	8	23	4.0	Nyírmező.....	20	12	32	2.7
Kiskerek ..	11	8	19	1.9	Csekelaka ..	30	9	39	3.0	Oláhlapád ..	39	17	56	5.3
Magyarcserged ..	32	11	43	2.6	Csongva ..	65	33	98	5.9	Oláhrákos.....	6	1	7	2.3
Monora ..	27	11	38	2.4	Czintos.....	59	20	79	6.8	Remete.....	87	52	139	4.6
Oláhcsesztve ..	24	13	37	3.5	Elekes.....	24	19	43	3.0	Tompaháza ..	41	25	66	4.7
Sorostély.....	22	—	22	1.0	Felsőmarosújvár ..	58	13	71	4.6	Úrháza ..	37	14	51	9.8
Szászcsanád ..	30	20	50	1.0	Gábod.....	35	5	40	3.7	Vadverem.....	22	9	31	3.9
Szászpatak ..	14	8	22	2.8	Gombostelke ..	32	27	59	5.5	Összesen.....	774	410	1.184	3.4
Székás ..	8	5	13	2.8	Hari ..	29	23	52	5.0	7. Tövisi járás.				
Székásbesenyő ..	12	14	26	2.4	Ispánlaka ..	37	13	50	3.0	Alsógárd ..	31	33	64	2.9
Székásszabadjá ..	40	37	77	3.9	Istvánháza ..	13	13	26	3.7	Borosbenedek ..	17	17	34	3.5
Székástóhat ..	14	13	27	1.8	Kutyafalva ..	22	17	39	3.5	Csáky ..	47	10	57	2.7
Székásveresegyháza ..	43	24	67	3.9	Lándor ..	2	2	4	0.8	Diód ..	43	22	65	2.8
Túr ..	22	31	53	2.1	Magyarbükös ..	30	19	49	3.9	Dömöl ..	20	5	25	1.7
Véza ..	22	17	39	4.4	Magyacsosztve ..	39	21	60	5.4	Felgyógy ..	11	16	27	1.1
Összesen.....	572	366	938	2.8	Magyarforró ..	53	20	73	4.7	Felsőgárd.....	27	10	37	2.2
3. Kisenyedí j.					Magyarberépe ..	9	8	17	2.1	Gáldtő ..	16	7	23	3.2
Alamor.....	39	16	55	2.0	Magyarózd ..	37	16	53	3.7	Havaszgárd ..	6	4	10	0.4
Buzd ..	42	12	54	3.4	Magyarsülye ..	30	8	38	2.7	Havasyógy ..	6	3	9	1.1
Drassó ..	60	20	80	5.4	Magyarszentbene-	43	23	66	4.6	Kismindszent ..	11	1	12	3.1
Gergelyfája ..	25	8	33	1.5	Magyarszentimre ..	21	9	30	3.4	Koslárd ..	2	3	5	0.8
Hosszútelke ..	41	15	56	3.0	Mihálczfalva ..	75	67	142	4.1	Magyarkapud ..	10	11	21	2.7
Kisenyed ..	30	10	40	3.3	Óbráza ..	16	12	28	3.2	Marosszentimre ..	21	9	30	3.4
Kisludas.....	21	17	38	2.7	Paczalka ..	22	10	32	4.2	Mihálczfalva ..	75	67	142	4.1
Konca ..	31	14	45	5.9	Tövis ..	104	61	165	3.1	Óbráza ..	16	12	28	3.2
Kútálva ..	47	17	64	2.8	Vajasad ..	28	14	42	3.2	Paczalka ..	22	10	32	4.2
Ladamos ..	6	1	7	1.1	Összesen.....	513	321	834	2.6	Tövis ..	104	61	165	3.1
Oláhbogát.....	22	20	42	2.4	8. Verespataki járás.					Vajasad ..	28	14	42	3.2
Oláhgorbó.....	10	7	17	1.2	Abrudfalva.....	209	88	297	4.1	Összesen.....	770	347	1.117	3.2
Órményszékes ..	57	29	86	3.5	Abrudkerpenyes ..	47	16	63	2.9	Összeállítás.				
Pókafalva ..	14	12	26	1.2	Aranyoszhodol ..	98	48	146	2.0	Alvinczi járás	538	239	777	1.8
Spring ..	112	58	170	0.8	Bucsony.....	138	70	208	3.4	Balázsfalvi járás..	572	366	938	2.8
Székásgyepű ..	14	15	29	2.5	Mogos ..	77	33	110	2.8	Kisenyedí járás ..	624	296	920	2.9
Széptelep ..	5	—	5	1.6	Muska.....	37	25	62	2.8	Magyarigényi járás	551	277	828	2.4
Vingárd ..	30	19	49	1.0	Szarvaspatak ..	30	21	51	4.8	Marosújvári járás	1.127	560	1.687	3.9
Összesen.....	624	296	920	2.9	Verespatak ..	138	46	184	4.2	Nagyenyedi járás	774	410	1.184	3.4
4. Magyarigényi járás.					Összesen.....	770	347	1.117	3.2	Tövisi járás ..	513	321	834	2.6
Borosbocsárd ..	29	19	48	2.6	Verespataki járás									
Boroskrakkó ..	29	11	40	1.9	Abrudbánya rtv... Gyulafehérvár rtv... Nagyenyed rtv... Vizakna rtv.....	126 330 395 125	47 101 219 58	173 431 614 183	3.9 2.6 4.7 3.0	Vármegyei összesen				
Czelna ..	11	20	31	2.2					6.46	3.21	9.67	2.9		
Fenes ..	35	25	60	3.6										
Igenpataka ..	12	16	28	2.3										
Kénésd ..	27	16	43	2.0										
Királypataka ..	3	2	5	0.7										
Kisompoly ..	10	13	23	1.0										
Magyarigény ..	48	7	55	2.4										
Metesd ..	17	9	26	1.8										
Nagyompoly ..	35	9	44	2.3										
Ompolygalacz ..	16	9	25	2.2										
Ompolygyepű ..	15	13	28	2.8										
Ompolykövesd ..	34	17	51	3.0										
Ompolymező ..	8	—	8	1.0										

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	Összesen az 1901- 1915	Ezer lakosra esett gümőkórban elhalt száma 1901-1915 átlagban		az 1901- 1910	az 1911- 1915	Összesen az 1901- 1915	Ezer lakosra esett gümőkórban elhalt száma 1901-1915 átlagban		az 1901- 1910	az 1911- 1915	Összesen az 1901- 1915	Ezer lakosra esett gümőkórban elhalt száma 1901-1915 átlagban
	években					években					években			
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Beszterce- Naszód vm.					Szásztörpény.....	22	16	38	2.2	Szászhermány.....	59	18	68	1.9
1. Besenyői járás.					Szépnay.....	19	14	33	3.7	Szászmagyaros.....	37	17	54	2.2
Alsóbudak.....	30	18	48	4.4	Vinda.....	10	7	17	2.8	Szászveresmart.....	18	7	25	1.7
Ardány.....	16	21	37	2.5	Összesen.....	633	411	1.044	2.2	Összesen.....	538	221	759	2.6
Berlód.....	19	8	27	4.1	3. Naszodi járás.					2. Felvidéki járás.				
Besenyő.....	11	9	20	1.9	Bükkös.....	24	9	33	1.9	Barcazozsnyó.....	92	42	134	1.8
Bilak.....	39	15	54	4.8	Cziblesfalva.....	13	12	25	2.0	Barcazújfalu.....	51	27	78	4.9
Dipső.....	25	6	31	3.0	Entrád.....	9	5	14	3.2	Feketehalom.....	164	72	236	3.6
Friss.....	15	5	20	2.8	Gaurény.....	8	9	17	2.5	Holtövény.....	90	27	117	2.8
Galaczfalva.....	47	23	70	4.0	Hordó.....	11	19	30	2.0	Keresztényfalva.....	65	17	82	1.8
Gledény.....	10	7	17	1.2	Kisrebra.....	134	52	186	3.6	Szászvolkány.....	28	8	36	1.4
Harina.....	36	7	43	2.9	Magyarnemegye.....	44	34	78	3.8	Vidombák.....	46	13	59	2.4
Királynémeti.....	18	7	25	3.2	Mitnye.....	16	12	28	2.6	Összesen.....	536	206	742	2.5
Kisfegyőrgyáz.....	12	6	18	3.4	Nagyrebra.....	30	18	48	2.4	3. Hétfalusi járás.				
Kissajó.....	13	13	26	1.9	Naszód.....	72	25	97	1.9	Bácsfalva.....	51	26	77	2.6
Malomárka.....	21	8	29	5.0	Oláhnemegye.....	12	12	24	3.1	Csernátfalu.....	78	32	110	2.9
Monorfalva.....	44	16	60	2.9	Oláhnémeti.....	38	19	57	3.6	Hosszúfalva.....	175	77	252	2.8
Nagysajó.....	60	24	84	3.3	Párva.....	16	14	30	1.8	Pütkörcs.....	92	23	115	3.8
Necz.....	24	1	25	6.5	Pojény.....	16	11	27	2.9	Tatrag.....	175	44	219	4.1
Sajófelsősebes.....	24	4	28	1.9	Priszló.....	4	7	11	1.3	Türkös.....	100	47	147	3.0
Sajónagyfalva.....	19	17	36	3.2	Romoly.....	12	21	33	1.2	Zajzon.....	73	11	84	4.6
Sajósebes.....	11	5	16	1.9	Runk.....	23	8	31	1.7	Összesen.....	744	265	1.009	3.3
Sajósolyos.....	4	3	7	1.5	Szálva.....	51	13	64	2.2	Összeállítás.				
Sajószentiván.....	25	7	32	3.8	Szamosmakód.....	28	15	43	3.1	Alvidéki járás.....	538	221	759	2.6
Serling.....	6	9	15	2.9	Szamospart.....	11	8	19	2.2	Felvidéki járás.....	536	206	742	2.5
Simontelke.....	25	3	28	4.6	Telcs.....	72	34	106	2.2	Hétfalusi járás.....	744	265	1.009	3.3
Sófalva.....	30	17	47	3.9	Tóhat.....	25	11	36	3.1	Brassó rtv.....	1.278	588	1.866	3.0
Szászbongárd.....	18	8	26	4.0	Zágra.....	36	31	67	3.2	Vármegyei átlag	3.086	1.230	4.316	2.9
Szászbudak.....	15	12	27	4.0	Összesen.....	714	402	1.116	2.5	Csik vm.				
Szászlekenyeze.....	65	25	90	2.8	4. Óradnai járás.					1. Felcsiki járás.				
Szászszentgyörgy.....	25	12	37	2.3	Földra.....	91	45	136	3.0	Csikcsicső.....	106	36	142	4.5
Szeretfalva.....	8	9	17	2.8	Kisilva.....	16	12	28	1.1	Csikcsomortán.....	28	8	36	3.4
Tacs.....	25	7	32	5.0	Kosna.....	2	2	4	0.7	Csikdánfalva.....	144	63	207	5.1
Vermes.....	43	5	48	4.0	Les.....	32	14	46	1.8	Csikjenőfalva.....	83	41	124	3.7
Zselyk.....	22	12	34	3.4	Magura.....	14	8	22	1.0	Csikmadaras.....	149	68	217	6.4
Összesen.....	805	349	1.154	3.1	Major.....	97	32	129	2.8	Csikmindszent.....	33	19	52	2.9
2. Jádi járás.					Nagyilva.....	86	47	133	2.3	Csikrákos.....	99	44	143	5.9
Aldorf.....	15	9	24	2.4	Oláhszentgyörgy.....	123	50	173	3.4	Csikszentdomokos.....	118	75	193	2.4
Alsóbalázsfalva.....	15	11	26	3.3	Óradna.....	105	68	173	2.6	Csikszentimre.....	89	66	155	5.8
Alsóbörgő.....	16	12	28	1.0	Radnalajosfalva.....	1	4	5	0.5	Csikszentkirály.....	57	28	85	3.5
Aszubesztercze.....	15	7	22	1.8	Szentjózsef.....	9	12	21	1.0	Csikszentlélek.....	27	9	36	3.6
Borgóbesztercze.....	33	23	56	1.9	Újradna.....	36	10	46	1.4	Csikszenttamás.....	137	45	182	4.4
Borgóprond.....	43	20	63	1.7	Várorja.....	46	15	61	3.1	Csikstaplocza.....	85	21	106	4.0
Borgótiha.....	10	24	34	0.9	Összesen.....	663	319	982	2.3	Csobotfalva.....	5	10	15	2.4
Csepán.....	22	10	32	2.6	Összeállítás.					Göröcsfalva.....	34	18	52	7.3
Felsőbalázsfalva.....	18	15	33	3.7	Besenyői járás.....	805	349	1.154	3.1	Karczfalva.....	46	21	67	8.6
Felsőborgó.....	15	17	32	2.2	Jádi járás.....	633	411	1.044	2.2	Madéfalva.....	51	24	75	2.6
Felsőbudak.....	50	12	62	3.8	Naszodi járás.....	714	402	1.116	2.6	Vacsárcsi.....	38	20	58	5.0
Felsőszászújfalu.....	26	17	43	3.5	Óradnai járás.....	663	319	982	2.3	Várdotfalva.....	21	23	44	3.1
Jád.....	46	34	80	3.5	Besztercze rtv.....	406	232	638	3.2	Zsögöd.....	55	24	79	4.3
Kajla.....	18	12	30	3.1	Vármegyei átlag	3.221	1.713	4.934	2.6	Összesen.....	1.405	663	2.068	4.1
Kisdemeter.....	40	13	53	3.8	Brassó vm.					2. Gyergyószent- miklósi járás.				
Kiszolna.....	17	5	22	2.4	1. Alvidéki járás.					Ditrő.....	233	134	367	8.5
Középbörgő.....	8	33	41	2.2	Apáczs.....	102	55	157	5.4	Gyergyóalfalu.....	171	75	246	2.6
Kusma.....	8	4	12	1.2	Barcazaszentpéter.....	70	39	109	3.8	Gyergyócsomafalva.....	132	66	198	3.4
Marosborgó.....	10	5	15	0.9	Botfalva.....	59	33	92	2.0	Gyergyóremete.....	182	136	318	3.4
Nagydemeter.....	35	20	55	2.2	Földvár.....	39	11	50	1.3	Gyergyóújfalu.....	116	66	181	3.9
Oroszbörgő.....	18	4	22	1.6	Krizba.....	78	11	89	3.1	Gyergyóvárhegy.....	227	94	321	7.8
Óvárhely.....	16	16	32	3.1	Prázmár.....	82	33	115	2.0	Kilyénfalva.....	12	9	21	1.0
Petres.....	47	24	71	4.1						Salamás.....	137	48	185	7.7
Pinták.....	21	14	35	3.2										
Rágla.....	18	7	25	3.3										

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	az 1901- 1915	összesen		az 1901- 1910	az 1911- 1915	az 1901- 1915	összesen		az 1901- 1910	az 1911- 1915	az 1901- 1915	összesen
	években					években					években			
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Szárhegy.....	155	73	228	3.2	Alsóvíst.....	12	6	18	1.0	Párv.....	41	11	52	3.0
Tekerőpatak.....	62	19	81	2.0	Besimbák.....	5	4	9	1.1	Persány.....	21	12	33	2.1
Vasláb.....	47	32	79	5.6	Dragus.....	20	15	35	1.7	Sarkaicza.....	34	6	40	2.2
Összesen.....	1.469	751	2.220	3.6	Felsőárpás.....	55	21	76	2.9	Sarkány.....	60	18	78	2.7
3. Gyergyótölgyesi járás.					Felsőporumbák.....	48	2	50	1.7	Szanyogszék.....	93	14	107	3.1
Bélbor.....	14	14	28	1.4	Felsőszombatfalva.....	38	11	49	1.9	Todoricza.....	35	12	47	3.0
Borszék.....	43	30	73	2.6	Felsőúcsa.....	25	6	31	1.6	Újsinka.....	33	9	42	1.0
Gyergyóbékás.....	174	107	281	2.6	Felsővíst.....	37	5	42	2.0	Vád.....	38	9	47	2.0
Gyergyóholló.....	62	40	102	4.9	Földvár.....	15	6	21	2.5	Vledény.....	73	10	83	4.4
Gyergyótölgyes.....	57	54	111	1.9	Gainár.....	8	7	15	3.4	Összesen.....	745	246	991	2.8
Összesen.....	350	243	593	2.5	Kercz.....	27	8	35	2.5	4. Törösvári járás.				
4. Kászonalsíki j.					Kolun.....	4	2	6	0.8	Almásmező.....	45	17	62	1.7
Csatószeg.....	30	16	46	3.1	Korb.....	14	2	16	2.4	Alsómoés.....	38	10	48	2.0
Csikbánkfalva ¹⁾	—	17	17	—	Oláhújfalva.....	26	10	36	2.0	Felsőmoés.....	9	1	10	1.8
Csikceskefalva.....	34	11	45	2.4	Oprakezsisóra.....	35	10	45	3.0	Fundáta.....	10	6	16	1.4
Csikmenáság.....	7	5	12	0.4	Rukkor.....	20	10	30	3.1	Holbák.....	35	10	45	2.3
Csikszentgyörgy ¹⁾	117	27	144	3.0	Skorai.....	13	9	22	1.2	Magura.....	9	3	12	1.4
Csikszentmárton.....	18	11	29	1.9	Strezakerzsisóra.....	56	8	64	3.5	Otótán.....	80	22	102	4.1
Csikszentsimon.....	14	20	34	1.9	Szarata.....	30	8	38	2.6	Bestera.....	10	5	15	1.1
Csikverebes.....	17	6	23	4.0	Összesen.....	530	170	700	2.0	Predeal.....	10	4	14	1.9
Kászonaltíz.....	10	21	31	2.5	2. Fogarasi járás.					Simon.....	23	13	36	2.1
Kászonfelfű.....	32	38	70	3.5	Alsószombatfalva.....	16	13	29	2.0	Sirnea.....	13	2	15	1.1
Kászonimpér.....	35	25	60	3.7	Betlen.....	34	22	56	3.5	Szohodol.....	23	9	32	2.1
Kászonjakabfalva.....	84	48	132	7.1	Breáza.....	20	9	29	1.6	Törösvár.....	18	6	24	1.4
Kászonújfalva.....	56	20	76	2.9	Dezsán.....	19	15	34	3.5	Újtohán.....	26	9	35	2.6
Kozmás.....	89	31	120	5.8	Dridif.....	17	6	23	2.1	Zernest.....	97	49	146	2.3
Lázárfalva.....	17	10	27	2.3	Galacz.....	26	21	47	3.0	Összesen.....	456	180	636	2.1
Tusnád.....	53	21	74	2.2	Hersény.....	17	8	25	2.2	Összesítés.				
Összesen.....	619	339	958	2.9	Huréz.....	18	5	23	2.0	Alsóárpási járás.....	530	170	700	2.0
5. Szépvízi járás.					Ilén.....	34	10	44	2.6	Fogarasi járás.....	468	240	708	2.3
Csikborzsova.....	5	2	7	0.7	Jás.....	10	5	15	1.5	Sarkányi járás.....	745	248	993	2.8
Csikdelne.....	34	13	47	4.5	Kisberivoj.....	10	14	24	1.9	Törösvári járás.....	456	180	636	2.1
Csikpálfa.....	26	17	43	5.4	Kisvajdalfalva.....	12	8	20	3.1	Fogarasi rtv.....	232	136	368	3.7
Csikszentmihály.....	56	52	108	2.8	Kopacs.....	27	8	35	2.1	Vármegyei összeg	2.431	981	3.411	2.4
Csikszentmiklós.....	27	10	37	2.0	Lisza.....	26	17	43	1.9	Háromszék vármegye.				
Gyimesbük.....	70	31	101	1.2	Lucza.....	7	2	9	2.1	1. Kézdi járás.				
Gyimesfelsőlok.....	15	2	17	0.6	Ludisor.....	20	7	27	3.2	Alsócsernáton.....	47	19	66	2.3
Gyimesközéplak.....	21	18	39	0.8	Marginen.....	20	5	25	2.0	Bélaforva.....	30	10	40	3.7
Szépvíz.....	90	32	122	2.6	Nagyberivoj.....	16	6	22	2.2	Bereczk.....	59	22	81	1.7
Összesen.....	363	183	546	1.8	Nagyvajdalfalva.....	11	8	19	1.9	Csomortán.....	28	15	43	5.9
Összesítés.					Netot.....	8	7	15	1.3	Dálnok.....	24	9	33	1.6
Felcsiki járás.....	1.405	663	2.068	4.1	Posorta.....	10	1	11	1.9	Esztelnek.....	43	13	56	3.8
Gyergyószent- miklós járás.....	1.469	751	2.220	3.6	Reusor.....	11	9	20	2.1	Felsőcsernáton.....	35	12	47	2.0
Gyergyótölgyesi j.....	350	243	593	2.5	Sebes.....	21	9	30	2.2	Futásfalva.....	24	5	29	2.0
Kászonalsíki j.....	619	331	950	2.9	Szeszcsor.....	5	2	7	1.1	Hatolyka.....	16	4	20	2.8
Szépvízi járás.....	363	183	546	1.8	Szevesztrény.....	3	3	6	1.0	Ikafalva.....	19	10	29	3.1
Csikszereda rtv.....	142	38	180	3.2	Telekírcse.....	24	13	37	3.2	Karatnavolál.....	58	22	80	3.9
Gyergyószentmiklós rtv.....	317	114	431	3.2	Vajdarese.....	14	13	27	2.2	Kézdialbis.....	20	5	25	2.4
Vármegyei összeg	4.665	2.328	6.993	3.2	Voila.....	12	5	17	1.2	Kézdialmás.....	55	20	75	3.8
Fogarasi vm.					Összesen.....	468	240	708	2.2	Kézdikővár.....	21	5	26	1.4
1. Alsóárpási j.					3. Sarkányi járás.					Kézdimárkosfalva.....	19	5	24	1.9
Alsóárpás.....	25	5	30	1.0	Alsókomána.....	25	28	53	3.3	Kézdimartonfalva.....	8	6	14	1.8
Alsóporumbák.....	18	2	20	0.9	Alsóvenice.....	57	17	74	3.8	Kézdimartonos.....	25	16	41	2.1
Alsóúcsa.....	19	12	31	2.0	Bucsum.....	13	6	19	2.9	Kézdioszfalu.....	22	5	27	4.2
					Felsőkomána.....	16	7	23	1.9	Kézdioszfalu.....	53	6	59	5.4
					Felsővenice.....	17	7	24	2.4	Kézdizsárfalva.....	18	11	29	2.2
					Grid.....	26	17	43	2.4	Kézdizsárfalva.....	8	2	10	2.0
					Kucsuláta.....	45	23	68	3.1	Kézdizsárfalva.....	59	23	82	3.2
					Lupsa.....	11	—	11	3.0	Kézdizsárfalva.....	142	49	191	4.2
					Mundra.....	20	8	28	2.0					
					Ohába.....	21	9	30	3.1					
					Ósinka.....	47	24	71	3.4					

1) Csikbánkfalva 1901–1910. évi adatai Csikszentgyörgynél vannak kimutatva.

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma					Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma					Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				
	években						években						években				
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	az 1901- 1910	az 1911- 1915		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	az 1901- 1910	az 1911- 1915		összesen az 1901- 1915	az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen az 1901- 1915	
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5			
Kurtapatak.....	19	9	28	3.4	Kisborosnyó.....	57	11	68	2.8	Ordasmező.....	25	23	48	2.7			
Lemhény.....	97	27	124	2.8	Komolló.....	10	4	14	1.9	Porkura.....	10	6	16	2.2			
Nyújtód.....	35	19	54	3.8	Kökös.....	50	20	70	3.9	Rengel.....	38	1	39	2.6			
Ozdola.....	113	42	155	3.9	Lécsfalva.....	26	7	33	2.2	Tekerő.....	5	4	9	1.4			
Sósmező.....	23	20	43	1.7	Lisznyó.....	47	17	64	4.6	Valeamére.....	17	11	28	3.8			
Szentkatolna.....	57	19	76	5.1	Magyarbodza.....	89	61	150	1.9	Voja.....	11	10	21	2.6			
Torja.....	74	37	111	2.9	Maksa.....	18	7	25	2.2	Összesen.....	641	299	940	2.6			
Összesen.....	1.245	462	1.707	2.9	Málnás.....	14	10	24	1.9	2. Brádi járás.							
2. Miklósvári j.					Márkos.....	3	8	11	1.0	Alsólunkoj.....	23	5	28	2.6			
Árapatak.....	53	11	64	2.8	Mikóújfalva.....	25	26	51	2.2	Blezeny.....	114	71	185	3.7			
Barót.....	72	34	106	2.8	Nagyborosnyó.....	12	7	19	0.6	Boicza.....	62	30	92	5.0			
Bodos.....	12	6	18	2.1	Olkszem.....	14	13	27	2.8	Brád.....	122	111	233	3.6			
Bölon.....	139	53	192	5.4	Réty.....	17	10	27	2.0	Bucsesd.....	13	5	18	1.6			
Előpatak.....	25	10	35	3.1	Sepsibesenő.....	10	1	11	1.6	Bukuresd.....	2	2	4	0.4			
Erősd.....	5	2	7	1.0	Sepsibodok.....	35	15	50	3.5	Czereczel.....	44	31	75	4.6			
Hidvég.....	70	45	115	8.4	Sepsibüksád.....	45	10	55	1.9	Dupapiátara.....	20	14	34	1.0			
Köpecz.....	74	27	101	5.2	Sepsikőröspatak.....	36	26	62	3.5	Felsőkajanel.....	12	1	13	1.6			
Közepajta.....	73	45	118	5.2	Sepsimagyaros.....	12	2	14	2.2	Felsőlunkoj.....	27	4	31	2.8			
Miklósvár.....	28	15	43	4.1	Sepsiszentkirály.....	16	2	18	2.8	Herczegány.....	27	8	35	1.3			
Nagyajta.....	43	19	62	2.9	Szacska.....	14	3	17	3.6	Krecsunesd.....	22	6	28	3.2			
Nagybaczon.....	98	23	121	3.8	Szentivánlaborfalva.....	30	14	44	3.3	Kristyor.....	40	37	77	2.8			
Százajta.....	74	36	110	4.1	Szolyor.....	24	10	34	5.4	Kurety.....	6	8	14	1.0			
Zalánpatak.....	9	1	10	1.9	Uzon.....	51	22	73	2.7	Miheleny.....	18	8	26	2.0			
Összesen.....	775	330	1.105	3.7	Zalán.....	24	9	33	3.6	Ormingya.....	27	8	35	1.7			
3. Orbai járás.					Összesen.....	1.212	544	1.756	3.6	Pestyere.....	12	2	14	1.6			
Baráros.....	17	6	23	1.1	Összesítés.					Podele.....	16	10	26	3.2			
Csomakörös.....	27	9	36	3.9	Kézdi járás.....	1.945	462	1.707	2.9	Pottingány.....	3	4	7	2.1			
Czófalva.....	8	5	13	3.0	Miklósvári járás.....	775	330	1.105	3.7	Rovina.....	6	—	6	0.0			
Galencze.....	134	34	168	3.1	Orbai járás.....	902	377	1.279	2.9	Ruda.....	19	2	21	1.6			
Haraly.....	10	5	15	2.6	Sepsi járás.....	1.312	544	1.756	2.6	Seszur.....	16	7	23	1.7			
Hilib.....	30	14	43	5.0	Kézdivásárhelyi rlv. Sepsiszentgyörgy rtv.	217	80	297	3.3	Szelistye.....	10	1	11	1.1			
Imecsfalva.....	18	3	21	3.3		290	125	421	3.2	Szkrófa.....	8	2	10	1.4			
Kovácsna.....	157	63	220	2.7	Vármegyei összeg	4.617	1.918	6.535	3.0	Sztanizsa.....	11	6	17	1.0			
Orbaitelek.....	27	8	35	3.0	Hanyad vm.					Tresztia.....	7	2	9	1.0			
Páké.....	24	2	26	3.0	1. Algyógyi járás.					Váka.....	28	32	60	4.8			
Papolecz.....	113	53	158	2.4	Algyógy.....	60	63	123	2.8	Vályabrád.....	40	29	78	5.1			
Páva.....	27	11	38	2.3	Arany.....	17	4	21	2.7	Zdrápcz.....	12	6	18	1.2			
Székelypetőfalva.....	23	4	27	5.8	Bábolna.....	15	10	25	1.7	Összesen.....	776	452	1.228	2.5			
Székelytamásfalva.....	19	13	32	3.6	Bakonya.....	1	—	1	0.2	3. Dévai járás.							
Szörce.....	9	10	25	2.7	Balsa.....	34	17	51	2.6	Alpestes.....	25	16	43	3.8			
Zabola.....	97	44	141	3.0	Boj.....	9	4	13	1.6	Aisólkajanel.....	1	1	2	0.4			
Zágon.....	153	92	245	3.2	Bokajalfalu.....	38	9	47	3.0	Arki.....	4	2	6	2.0			
Összesen.....	902	377	1.279	2.9	Bokajfalfalu.....	19	6	25	2.9	Bácsi.....	15	7	22	2.0			
4. Sepsi járás.					Bózes.....	7	2	9	0.8	Bánpatak.....	6	12	18	1.6			
Aldoboly.....	47	9	56	2.6	Bulbuk.....	9	—	9	1.6	Bárbura.....	29	6	37	6.0			
Angyalos.....	9	1	10	1.2	Cseb.....	46	8	54	4.1	Bereksző.....	31	6	37	2.9			
Árkos.....	63	32	95	3.7	Csigmó.....	5	1	6	0.7	Bezsán.....	6	5	11	1.7			
Bikfalva.....	88	14	92	1.9	Erdőfalva.....	4	—	4	0.8	Bobolt.....	28	11	39	4.0			
Bitá.....	20	7	27	3.9	Folt.....	3	4	7	1.6	Bojabirz.....	11	5	16	3.8			
Bodola.....	77	25	102	3.8	Glod.....	17	1	18	2.7	Brettjeflin.....	7	7	14	3.4			
Dobolló.....	43	12	55	2.3	Gyertyános.....	9	—	9	2.0	Burjánfalva.....	12	4	16	2.4			
Egerpatak.....	10	11	21	2.8	Homoród.....	23	8	30	2.1	Csornakeresztúr.....	7	24	31	3.7			
Eresztvény.....	5	2	7	2.1	Kisalmás.....	16	1	17	2.2	Éddács.....	15	8	23	1.2			
Étfalvazoltán.....	12	2	14	2.0	Kisrápolt.....	16	3	19	3.3	Dévatapolca.....	34	12	46	4.2			
Feldoboly.....	23	2	25	3.8	Középpalmás.....	6	10	16	2.2	Felsőcsertés.....	27	9	36	3.1			
Fotomartonos.....	16	1	17	2.8	Kurpény.....	11	7	18	2.8	Fornadia.....	—	3	3	0.8			
Gidőfalva.....	33	22	55	4.0	Máda.....	42	20	62	4.2	Füzes.....	33	8	41	6.0			
Illyefalva.....	25	12	37	1.8	Nádasdia.....	9	—	9	2.2	Gujelács.....	9	3	12	4.2			
Kálnok.....	12	6	18	1.8	Nagyalmás.....	53	32	85	4.2	Gyulamare.....	17	6	23	3.5			
Keresztvár.....	84	68	152	3.6	Nagyrapolt.....	35	17	52	3.1	Haró.....	21	6	27	2.1			
Kilyén.....	14	1	15	2.0	Nyírmező.....	20	17	37	3.6	Herepe.....	9	2	11	3.3			
										Hondol.....	27	7	34	2.0			

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	Ezer lakosra eső gümőkórban elhaltak száma a 100-1000 évek között		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	Ezer lakosra eső gümőkórban elhaltak száma a 100-1000 évek között		az 1901- 1910	az 1911- 1915	összesen 1901- 1915	Ezer lakosra eső gümőkórban elhaltak száma a 100-1000 évek között
	években					években					években			
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Bázna.....	23	13	36	1.8	3. Hosszúaszi j.					Kolozs vm.				
Bernád.....	14	9	23	4.7	Alsókápolna.....	21	9	30	2.8	1. Bánffyújnyádi j.				
Bonyha.....	49	14	63	3.2	Bellenszentmiklós.....	38	21	59	2.0	Alsófüld.....	16	5	21	2.8
Borzás.....	33	5	38	4.1	Boldogfalva.....	8	2	10	1.6	Bánffyújnyád.....	139	50	189	2.5
Csávás.....	41	25	66	5.8	Bolkács.....	44	21	65	2.9	Bedecs.....	44	18	62	3.7
Csüdötelke.....	12	19	31	2.0	Felsőkarácsonfalva.....	16	8	24	2.6	Bocs.....	27	20	47	3.9
Dányán.....	19	10	29	3.9	Felsőtátrálaka.....	39	37	76	4.8	Börvény.....	19	10	29	2.0
Désfalva.....	34	14	48	3.8	Hosszúaszi.....	37	10	47	2.2	Csucs.....	47	44	91	3.0
Felsőkápolna.....	8	2	10	2.9	Hosszúpaták.....	87	10	97	7.8	Deréte.....	24	5	29	3.2
Harangláb.....	88	10	98	3.8	Keszler.....	50	10	60	4.2	Erdőfalva.....	5	5	10	2.1
Héderfája.....	29	24	53	3.2	Kiskemező.....	14	6	20	2.7	Farnas.....	12	2	14	2.1
Küküllődombó.....	53	15	68	4.7	Kisgalgóc.....	15	4	19	2.6	Felsőfüld.....	10	3	13	1.2
Küküllőpöcsfalva.....	2	6	8	1.1	Kistóvis.....	18	6	24	3.8	Felsőgyerőmonostor.....	53	32	85	4.2
Küküllőszéplak.....	36	30	66	4.7	Küküllőfajsz.....	32	17	49	3.7	Havaskecskő.....	187	96	283	1.1
Küküllővár.....	37	35	72	2.8	Küküllőlónka.....	42	10	52	6.4	Havasrogoz.....	38	10	48	2.0
Leppend.....	11	4	15	1.7	Lodormány.....	34	12	46	4.0	Hodosfalva.....	10	7	17	1.8
Magyarkirályfalva.....	27	7	34	1.7	Magyarábénye.....	50	17	67	3.8	Incsel.....	12	19	31	4.0
Magyarsáros.....	88	30	118	3.6	Magyarpéterfalva.....	19	9	27	3.9	Jákótelke.....	8	3	11	3.1
Mikefalva.....	10	11	21	3.8	Mikeszása.....	40	27	67	2.9	Jókafalva ¹⁾	—	27	27	—
Pöcselke.....	34	4	38	4.1	Nagykemező.....	69	25	94	3.9	Kalotabikál.....	10	10	20	2.1
Sövényfalva.....	22	11	33	1.0	Oláhbükös.....	37	4	41	5.4	Kalotabökény.....	18	17	35	4.8
Szászbogács.....	20	15	35	2.0	Pánád.....	39	10	49	3.8	Kalotadános.....	12	17	29	4.8
Székfalva.....	12	11	23	1.6	Szanesal.....	79	23	102	3.8	Kalotánadas.....	87	17	104	5.0
Vámosgálfalva.....	23	29	52	2.2	Szásznagyvesszős.....	31	14	45	2.9	Kalotaszentkirály.....	40	17	57	3.1
Velcz.....	53	47	100	5.7	Szászvölgy.....	10	5	15	2.8	Kalotafalu.....	15	8	23	3.9
Összesen.....	904	521	1,425	3.2	Szépmező.....	37	5	42	2.0	Ketesd.....	19	6	25	4.0
2. Erzsébetvárosi j.					Zsidve.....	38	11	49	2.4	Kiskalota.....	22	10	32	2.7
Balavásár.....	18	15	33	2.2	Összesen.....	960	356	1,316	3.4	Kisbékés.....	20	17	37	2.0
Bún.....	80	24	104	3.4	4. Radnóti járás.					Körösfő.....	22	17	39	2.4
Csatófalva.....	40	25	65	5.1	Bábalma.....	37	20	57	3.2	Középföld.....	15	5	20	1.7
Czikmántor.....	26	4	30	1.5	Bord.....	11	15	26	2.7	Magyarbikál.....	45	12	57	4.2
Darjacz.....	103	31	134	4.9	Búzásbesenyő.....	25	17	42	2.0	Magyargyerő- monostor.....	71	41	112	3.4
Domáld.....	31	15	46	4.1	Erdőfalja.....	8	18	26	2.0	Magyarókeréke.....	22	9	31	3.5
Egrestő.....	35	16	51	4.5	Gyulas.....	24	25	49	5.9	Magyarvaskő ¹⁾	80	10	90	4.0
Ernye.....	62	22	84	6.0	Kercső.....	27	38	65	7.0	Malomszeg.....	7	4	11	1.6
Fütelke.....	16	9	25	2.9	Kercőszentpál.....	66	47	113	8.6	Marótlaka.....	34	11	45	2.0
Gógán.....	5	18	23	2.9	Kincses.....	11	8	19	2.1	Merény.....	74	28	102	3.8
Gógánváralja.....	24	8	32	2.6	Kiscserged.....	5	10	15	2.2	Nagykalota.....	46	40	86	5.8
Gyákos.....	15	5	20	3.0	Kisteremi.....	12	3	15	5.8	Nagysebes.....	45	35	80	2.5
Hétúr.....	25	15	40	2.2	Laczkod.....	30	4	34	3.9	Nyárszó.....	11	9	20	3.0
Jóvedics.....	28	13	41	4.1	Marosapó.....	45	26	71	4.8	Sárvásár.....	8	5	13	2.6
Kiskend.....	14	5	19	3.2	Marosdég.....	68	52	120	6.2	Sebesvár.....	25	9	34	2.2
Kisszenlászó.....	31	11	42	3.9	Marosugra.....	20	7	27	2.1	Székelyjő.....	23	4	27	2.0
Köröd.....	24	23	47	8.1	Nagyterem.....	82	30	112	6.2	Sztána.....	18	10	28	3.4
Köröszentmárton.....	32	17	49	4.0	Oláhkoocsárd.....	60	20	80	5.1	Tarányos.....	12	8	20	1.2
Kund.....	14	6	20	2.4	Oláhsálya.....	43	28	71	6.3	Viság.....	23	9	32	1.7
Küküllőalmás.....	24	10	34	2.7	Radnóti.....	57	40	97	3.1	Zentelke.....	41	15	56	4.7
Küküllőkörös.....	55	39	94	5.3	Somostelke.....	31	21	52	5.6	Zsobok.....	19	13	32	3.2
Küküllőmagyaros.....	9	4	13	1.8	Székút.....	89	28	117	7.7	Összesen.....	1,498	784	2,282	3.2
Küküllőszárd.....	24	10	34	4.0	Teremtyűfalva.....	49	16	65	5.6	2. Gyulai járás.				
Küküllősolymos.....	11	7	18	1.7	Vajdakuta.....	19	12	31	4.1	Bánffydonó.....	17	5	22	2.4
Nagykend.....	18	7	25	2.1	Vidrátszeg.....	22	20	42	4.0	Egerbegy.....	42	28	70	5.8
Oláhszentlászó.....	26	34	60	5.1	Összesen.....	805	549	1,354	4.6	Felsőszamos.....	16	11	27	5.2
Oláhszékod.....	7	6	13	2.1	Összesítés.					Gesztrágy.....	8	4	12	3.1
Pipe.....	15	14	29	5.8	Dicsőszentmártoni j.	904	521	1,425	3.2	Gyalu.....	94	23	117	2.6
Somogyom.....	42	11	53	3.6	Erzsébetvárosi j.	1,109	558	1,667	3.7	Gyerőfalva.....	21	13	34	3.6
Szásznádas.....	40	35	75	3.2	Hosszúaszi j.	960	356	1,316	3.4	Gyerőföldönő.....	10	3	13	2.4
Szászörményes.....	21	18	39	3.2	Radnóti járás.....	805	549	1,354	4.6	Havasnagyfalva.....	39	16	55	1.7
Szászentiván.....	22	32	54	4.6	Dicsőszentmárton					Hideghavas.....	11	34	45	2.9
Szászszőlős.....	40	7	47	4.4	Erzsébetvárosi j.	83	72	155	2.4	Hidegizamos.....	41	12	53	3.2
Szénáverős.....	62	27	89	4.6	Vármegyeyi összesen	4,107	2,209	6,316	3.7	Isztolna.....	14	8	22	3.1
Vámosudvarhely.....	16	12	28	3.0						Kolozstótfalu.....	18	6	24	3.7
Zágor.....	50	18	68	3.3										
Összesen.....	1,109	558	1,667	3.7										

¹⁾ Jókafalva 1901–1910. évi adatai Magyarvaskőnél vannak kimutatva.

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	1901- 1910	1911- 1915	összesen	A gümőkórban elhaltak aránya a 100-1000 évek között		1901- 1910	1911- 1915	összesen	A gümőkórban elhaltak aránya a 100-1000 évek között		1901- 1910	1911- 1915	összesen	A gümőkórban elhaltak aránya a 100-1000 évek között
	1	2	3			4	1	2			3	4	1	
Magyarfenes.....	40	10	50	2.6	Kide.....	20	21	47	3.9	7. Nádassenti j.				
Magyarkapus.....	27	9	36	2.3	Kolozsborsa.....	142	40	182	5.2	Bogárdtelke.....	12	9	21	2.8
Magyarkiskapus.....	42	13	55	2.9	Kolozsbős.....	34	24	58	4.1	Egeres.....	23	7	30	1.8
Magyarlóna.....	59	38	97	3.9	Kolozsgyula.....	17	7	24	2.0	Inaktelke.....	11	5	16	1.5
Melegszamos.....	21	16	37	4.2	Kolozskara.....	42	28	70	4.1	Jegenye.....	24	9	33	3.9
Szamosfő.....	52	33	85	3.0	Kolozskorpád.....	26	15	41	3.9	Kisbács.....	57	32	89	4.2
Szászfenes.....	77	27	104	2.7	Kolozskovácsi.....	19	9	28	3.2	Magyargorbó.....	20	14	34	3.8
Összesen.....	669	329	998	3.0	Kolozspata.....	27	16	43	3.7	Magyarnádas.....	21	9	30	2.8
3. Hidalmási j.					Magyarfodorház.....	37	11	48	4.7	Magyarsárd.....	46	29	75	6.3
Adalín.....	41	4	45	5.4	Magyarmacska.....	29	8	37	4.0	Magyarszentpál.....	22	14	36	3.9
Almásdál.....	12	11	23	2.8	Nemeszsuk.....	54	58	112	9.3	Magyarvita.....	56	41	97	4.6
Almásköblös.....	9	5	14	2.7	Ród.....	85	45	130	5.0	Mákfalva.....	48	11	59	2.8
Almasnyires.....	27	10	37	2.5	Solyomkő.....	42	0	42	3.7	Méra.....	61	26	87	4.2
Almásszentmária.....	0	2	2	1.1	Szamosfalva.....	48	29	77	2.6	Nádasberend.....	29	6	35	2.0
Almásszentmihály.....	11	11	22	1.0	Szamosasszentmiklós.....	11	2	13	2.3	Nádasdaróc.....	5	2	7	2.0
Almástamási.....	42	14	56	6.2	Szenlmárton- macskás.....	11	6	17	4.4	Nádasköröd.....	52	13	65	6.3
Argyas.....	8	3	11	2.3	Választó.....	84	44	128	5.9	Nádasapfalva.....	43	11	54	5.4
Bábony.....	8	5	13	2.8	Összesen.....	1,509	772	2,281	4.7	Nádasasszentmihály.....	14	10	24	3.0
Bányka.....	15	5	20	3.5	5. Mezőörményesi járás.					Pusztatoppa.....	8	3	11	1.4
Berece.....	20	9	29	3.7	Fűzkút.....	24	22	47	4.8	Solyomtelke.....	8	5	13	3.0
Czold.....	32	12	44	6.1	Komlód.....	23	2	25	3.8	Szomordok.....	3	2	5	1.2
Dank.....	13	5	18	3.7	Lompérd.....	27	5	32	3.8	Szucság.....	65	16	81	4.5
Drág.....	25	35	60	3.1	Mezőkecsed.....	31	17	48	4.2	Összesen.....	653	284	937	3.5
Forgácskút.....	32	4	36	3.6	Mezőkirályfalva.....	22	14	36	3.7	8. Nagysármási j.				
Hidalmás.....	40	17	57	2.6	Mezőkőbölkút.....	40	28	68	4.8	Báld.....	34	23	57	5.8
Kendermál.....	4	2	6	1.4	Mezőörményes.....	40	19	59	2.8	Budatelke.....	55	21	76	4.1
Kiskölküllő.....	30	15	45	4.2	Mezőasszentmihály.....	52	30	82	5.8	Csatelke.....	34	29	62	6.1
Kiskökenyes.....	1	4	5	1.4	Mezőszilvás.....	40	30	70	3.1	Gyeken.....	44	7	51	4.1
Kispetri.....	36	31	67	6.9	Mezőújlak.....	34	22	56	3.0	Katona.....	106	38	144	5.1
Középlak.....	36	14	50	3.7	Mezőviszolya.....	34	15	49	3.8	Kisczég.....	19	14	33	4.0
Lapupatak.....	28	12	40	5.8	Megynyulas.....	07	14	21	3.0	Kissármás.....	22	14	36	2.7
Magyarassombor.....	18	1	19	1.8	Oroszlája.....	40	14	54	4.1	Meződoromb.....	40	19	59	4.0
Milvány.....	19	11	30	2.8	Septér.....	14	17	31	1.9	Mezőszombattelke.....	22	14	36	3.1
Nagyesküllő.....	53	10	63	4.6	Összesen.....	488	354	842	3.7	Nagyczég.....	10	26	36	3.0
Nagypetri.....	34	21	55	4.9	6. Mocsai járás.					Nagysármás.....	54	23	77	2.4
Nyerce.....	10	5	15	2.2	Aranykút.....	28	31	59	3.8	Novoly.....	29	14	43	3.9
Ördögkeresztúr.....	28	5	33	3.8	Báré.....	28	16	44	3.6	Pusztakamarás.....	42	8	50	3.9
Topasszentkirály.....	24	5	29	2.2	Berkenyes.....	48	17	65	6.0	Tuson.....	32	17	49	4.0
Tóttelke.....	28	8	36	5.1	Botháza.....	20	1	21	2.6	Uzdiszentgyörgy.....	19	19	38	4.7
Ugróc.....	19	13	32	3.0	Gyulatelke.....	35	10	45	5.7	Uzdiszentpéter.....	25	30	55	2.4
Váralmás.....	78	35	113	4.2	Kisbögács.....	11	5	16	4.4	Összesen.....	593	315	908	3.8
Vásártelke.....	13	3	16	3.3	Kötelend.....	28	22	45	3.8	9. Teker járás.				
Zator.....	3	0	3	1.8	Légen.....	18	13	31	4.6	Bátos.....	80	22	102	4.2
Összesen.....	893	359	1,252	3.4	Magyarfráta.....	98	51	149	3.4	Budurló.....	32	4	36	4.0
4. Kolozsvári j.					Magyarkályán.....	42	33	74	3.9	Dedrád.....	106	25	134	4.4
Ajton.....	74	34	108	3.8	Magyarpalatka.....	42	24	67	3.6	Dedrádszéplak.....	25	9	34	3.8
Alsózsuk.....	43	32	75	5.2	Magyarpete.....	14	4	18	4.4	Faragó.....	43	21	64	4.4
Apahida.....	60	37	97	4.8	Magyarszováti.....	104	27	131	3.9	Kisfűlpös.....	24	12	36	3.8
Báboez.....	18	5	23	4.8	Marokháza.....	28	17	45	6.8	Kolozsnagyida.....	52	25	77	4.7
Bádok.....	39	13	52	6.6	Mezőgyéres.....	24	4	28	4.0	Kozmatelke.....	53	18	71	4.2
Bodonkút.....	29	0	29	3.2	Mezőkeszű.....	33	17	50	4.9	Ludvég.....	42	27	69	4.7
Bonczhida.....	78	53	131	3.7	Mezősáza.....	61	41	102	6.8	Mezőakna.....	49	23	72	3.9
Borsajfalu.....	71	26	97	6.9	Mezősopor.....	27	20	47	6.1	Mezőbanyicza.....	31	21	52	3.5
Csomafája.....	15	3	18	2.5	Mezősáza.....	52	42	94	6.9	Mezőbarátfalva.....	8	1	9	1.8
Dezmér.....	24	10	34	2.2	Mocs.....	74	50	124	3.7	Mezőberked.....	49	13	62	3.5
Diós.....	20	13	33	4.7	Ómbottelke.....	14	18	32	5.2	Mezőharasztos.....	9	1	10	1.1
Erdőfelek.....	64	40	104	3.1	Tóháza.....	29	8	37	5.8	Mezősolyom.....	15	0	21	1.8
Fejérd.....	92	59	151	4.1	Vajdakamarás.....	31	22	53	3.1	Mezősszentandrás.....	16	5	21	2.2
Felsőzsuk.....	61	19	80	6.4	Visa.....	34	9	43	4.7	Mezőszokol.....	36	43	79	6.5
Györgyfalu.....	31	25	56	2.8	Összesen.....	919	501	1,420	4.4	Paszmos.....	20	18	38	3.6
Hosszúmacskás.....	14	0	14	2.4						Szászpéntek.....	35	25	60	3.9
Kajántó.....	41	22	63	3.5										

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	Összesen az 1901- 1915	Években		az 1901- 1910	az 1911- 1915	Összesen az 1901- 1915	Években		az 1901- 1910	az 1911- 1915	Összesen az 1901- 1915	Években
	években					években					években			
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Tancs	37	23	60	5.3	2. Marosi felső j.					Buzaháza	21	0	27	3.8
Teke	122	50	172	4.8	Bala	50	14	64	3.2	Csikfalva	27	9	36	3.0
Tekeújfalva	22	7	29	2.9	Csejé	15	3	18	2.8	Csókfalva	23	16	44	3.7
Vajola	31	14	45	3.3	Galamod	25	10	35	4.8	Deményháza	38	19	57	5.7
Összesen.....	947	425	1.372	4.0	Ikland	12	8	20	3.8	Demeterfalva	5	2	7	3.1
Összevétel.					Jedd	37	28	65	6.1	Ehéd	26	6	32	5.1
Bánffyújvári j.	1.408	784	2.292	3.2	Kebele	9	3	12	3.7	Erdőszentgyörgy	84	62	146	3.8
Gyalui járás	669	329	998	3.0	Kebeleszentivány	11	10	21	6.2	Geges	44	11	55	5.5
Hidalmási járás	804	359	1.163	3.4	Kisadorján	4	—	4	1.8	Havad	11	5	16	2.2
Kolozsvári járás	1.509	772	2.281	4.1	Kisnyulas	17	18	35	3.3	Illyésmező	21	4	25	6.4
Mezőörményesi j.	488	254	742	3.7	Koronka	18	19	37	2.7	Iszáló	14	10	24	3.6
Mocsi járás	919	501	1.420	4.4	Marosagárd	13	6	19	3.0	Jobbágyfalva	38	19	57	5.2
Nádasmenti járás	663	284	947	3.6	Marosbárdos	36	10	46	3.8	Jobbágytelke	65	28	93	5.7
Nagysármási j.	593	318	911	3.8	Marossárpatak	63	43	106	4.2	Kendő	11	4	15	3.6
Tekői járás	947	425	1.372	4.0	Marosszentanna	28	30	58	3.1	Kibéd	108	64	172	4.4
Kolozs rty.	186	78	264	4.3	Marosszentgyörgy	75	42	117	4.0	Kisszentlőrinc	6	10	16	3.8
Vármegyei összeg	8.268	4.101	12.367	3.7	Mezőcsávás	71	32	103	6.2	Mája	15	15	30	4.2
Kolozsvár tjt.	2.254	1.177	3.431	3.8	Mezőfele	35	16	51	5.1	Makfalva	65	39	104	3.8
Maros-Torda vármegye.					Mezőmájós	24	11	35	4.9	Márkod	18	11	29	3.0
1. Marosi alsó j.					Mezőménés	12	4	16	2.7	Mikháza	28	15	43	4.3
Akosfalva	41	15	56	4.2	Mezőszabad	42	28	70	5.2	Nyáradandrásfalva	38	16	54	4.6
Baczkamadaras	39	23	62	3.7	Nagyadorján	9	5	14	3.0	Nyáradkőszvényes	35	17	52	3.2
Bede	7	3	10	2.2	Nagyernye	62	21	83	3.4	Nyáradmagyaros	52	26	77	3.5
Cserefalva	18	8	26	4.5	Nyáradgálfalva	49	8	57	4.6	Nyáradremete	75	51	126	4.3
Csiba	13	2	15	3.1	Nyáradszentlászló	23	10	33	3.0	Nyáradhelye	32	26	58	3.7
Egerszeg	12	3	15	5.7	Nyomát	24	22	46	4.6	Nyáradszentanna	6	14	20	2.9
Fintaháza	25	12	37	5.1	Póka	20	20	40	3.8	Nyáradszentimre	31	8	39	4.1
Folyfalva	21	4	25	3.9	Pókakeresztúr	12	8	20	3.6	Nyáradszentmárton	15	14	29	3.6
Gócs	13	8	21	3.7	Pusztasalmás	16	9	25	4.7	Nyáradszentsimon	4	8	12	3.4
Gyulakuta	30	34	64	3.7	Sáromberke	50	19	69	4.5	Nyáradszereda	36	27	63	2.8
Hagymásbodon	16	5	21	4.1	Székelybős	14	4	18	4.8	Rigmány	16	11	27	4.3
Harasztkerék	25	15	40	2.7	Székelykál	22	23	45	3.2	Sopród	6	2	8	3.7
Havadtó	21	7	28	2.4	Székelykál	19	8	27	2.6	Sóvárad	77	48	125	4.3
Káposztásközség	23	12	35	3.0	Székelykál	19	8	27	2.6	Sóvárad	1	5	6	3.0
Kölemtelke	26	8	34	3.1	Székelykál	19	8	27	2.6	Székelyfalva	18	14	32	4.1
Kisgörgény	20	18	38	5.1	Székelykál	19	8	27	2.6	Székelybereg	6	7	13	1.9
Lőrincfalva	12	14	26	3.4	Székelykál	19	8	27	2.6	Székelybereg	5	3	8	2.2
Lukafalva	34	10	44	4.1	Székelykál	19	8	27	2.6	Székelybereg	43	26	69	7.9
Lukailencfalva	14	4	18	2.8	Székelykál	19	8	27	2.6	Székelymoson	27	15	42	6.0
Maroskeresztúr	32	13	45	3.4	Székelykál	19	8	27	2.6	Székelysárd	17	13	30	4.8
Maroskisfalud	44	15	59	7.0	Székelykál	19	8	27	2.6	Székelyszentistván	24	9	33	4.8
Marosszentkirály	50	26	76	6.8	Székelykál	19	8	27	2.6	Székelytompá	19	13	32	5.7
Meggyesfalva	28	20	48	2.8	Székelykál	19	8	27	2.6	Szováta	170	60	230	5.4
Náznánfalva	37	24	61	7.3	Székelykál	19	8	27	2.6	Torboszló	13	6	19	3.0
Nyárádbálintfalva	8	—	8	9.4	Székelykál	19	8	27	2.6	Vadad	15	11	26	3.8
Nyárádkarácson	21	11	32	3.8	Székelykál	19	8	27	2.6	Vecse	9	10	19	5.4
Nyárádszent- benedek	13	15	28	3.4	Székelykál	19	8	27	2.6	Összesen.....	1.471	823	2.294	4.2
Nyárádtó	28	13	41	2.8	Székelykál	19	8	27	2.6	5. Régeni alsó j.				
Somosd	48	12	60	4.0	Székelykál	19	8	27	2.6	Abafája	42	24	66	3.0
Székelycsőka	21	12	33	4.8	Székelykál	19	8	27	2.6	Alsóbölkény	33	17	50	3.2
Székelykás	8	2	10	1.2	Székelykál	19	8	27	2.6	Alsókőhér	22	14	36	3.0
Székelykál	33	13	46	3.0	Székelykál	19	8	27	2.6	Alsóoroszi	12	10	22	2.4
Szentgerice	46	15	61	3.0	Székelykál	19	8	27	2.6	Beresztelke	40	24	64	3.0
Szentháromság	57	34	91	4.9	Székelykál	19	8	27	2.6	Erdőcsinád	25	21	46	3.9
Szövérd	23	9	32	3.5	Székelykál	19	8	27	2.6	Erdőszengyel	18	9	27	4.0
Vadasd	11	14	25	3.1	Székelykál	19	8	27	2.6	Felsőbölkény	21	10	31	2.0
Összesen.....	927	459	1.386	3.7	Székelykál	19	8	27	2.6	Felsőbölkény	14	18	32	2.6
					Székelykál	19	8	27	2.6	Felsőbörösi	17	8	25	1.8
					Székelykál	19	8	27	2.6	Gernyeszeg	57	28	85	3.7
					Székelykál	19	8	27	2.6	Görgényadorján	22	7	29	5.0
					Székelykál	19	8	27	2.6	Görgényhadák	33	38	71	2.0
					Székelykál	19	8	27	2.6	Görgénykakucs	8	2	10	2.0
					Székelykál	19	8	27	2.6	Görgény nádás	20	16	36	5.0
					Székelykál	19	8	27	2.6	Görgényoroszfalu	62	22	84	5.1

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	években					években					években			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	Összesen 1901- 1915	Arány 1901-1915 években		az 1901- 1910	az 1911- 1915	Összesen 1901- 1915	Arány 1901-1915 években		az 1901- 1910	az 1911- 1915	Összesen 1901- 1915	Arány 1901-1915 években
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Görgényoroszfa.....	29	24	53	3.8	Nagy-Küküllő vm.					Boldogváros.....	14	6	20	2.0
Görgényoroszfa.....	62	23	85	5.0	1. Köhalmi járás.					Brulya.....	51	16	67	4.4
Görgényzentimre.....	48	31	79	2.9	Agostonfalva.....	32	20	52	3.6	Dombos.....	20	2	22	2.7
Görgényüvegesúr.....	24	15	39	2.1	Alsórákos.....	81	23	110	3.7	Felmér.....	43	14	57	3.1
Héblük.....	22	16	38	3.8	Datk.....	14	17	31	3.0	Gerdály.....	7	3	10	1.9
Kásza.....	54	24	78	4.4	Felsőtyukos.....	25	7	32	2.8	Kálbor.....	14	24	38	3.1
Kincsesfő.....	12	3	15	1.9	Garat.....	71	14	85	4.1	Kisprázmár.....	19	8	27	2.1
Kisilley.....	14	5	19	4.0	Halmagy.....	33	19	52	3.1	Kissink.....	37	11	48	3.4
Kisszederjes.....	8	4	12	3.8	Homoród.....	54	25	79	3.5	Mártonhegy.....	21	22	43	2.8
Körtökapu.....	19	20	39	4.7	Kacsa.....	68	13	81	3.6	Morgonda.....	41	15	56	3.1
Körtvélyfája.....	33	15	48	2.0	Királyhalma.....	33	12	45	3.2	Nádpatak.....	14	4	18	2.0
Libánfalva.....	124	73	197	3.7	Kőbor.....	33	17	50	3.8	Nagymoha.....	60	32	92	1.1
Magyarfülpös.....	30	24	54	5.0	Kőhalom.....	116	35	151	3.4	Nagysink.....	55	22	77	2.0
Magyarpéterlaka.....	41	23	64	5.2	Lemnek.....	23	9	32	2.6	Pusztaczelina.....	19	6	25	3.0
Marosjára.....	20	4	24	2.1	Longodár.....	27	11	38	2.4	Réten.....	50	12	62	4.9
Marostelek.....	33	32	64	6.3	Mátéfalva.....	13	7	20	1.8	Sáros.....	30	16	46	2.7
Nagyercse.....	22	14	36	3.8	Mérkvasár.....	37	25	62	3.0	Sona.....	38	31	69	5.1
Nagyszederjes.....	16	3	19	4.7	Mihály.....	8	8	16	2.6	Százhalom.....	29	17	46	4.1
Petele.....	42	20	62	2.1	Mihály.....	8	8	16	2.6	Összesen.....	605	296	901	3.1
Radnótfája.....	31	17	48	2.1	Mihály.....	8	8	16	2.6	4. Segesvári j.				
Soropháza.....	13	8	20	2.0	Mihály.....	8	8	16	2.6	Almákerék.....	51	13	64	3.3
Szentmihály.....	16	4	20	2.6	Mihály.....	8	8	16	2.6	Apátfalu.....	29	12	41	2.8
Toldalag.....	28	24	52	5.4	Mihály.....	8	8	16	2.6	Apold.....	25	21	46	2.5
Unoka.....	7	5	12	3.0	Mihály.....	8	8	16	2.6	Bese.....	17	12	29	2.4
Vajdaszentivány.....	82	40	122	4.7	Mihály.....	8	8	16	2.6	Dános.....	52	33	85	3.6
Összesen.....	1,339	739	2,078	3.4	Mihály.....	8	8	16	2.6	Fehéregyháza.....	74	40	114	4.0
5. Régeni felső j.					Mihály.....	8	8	16	2.6	Földszin.....	5	2	7	1.3
Alsóidecs.....	17	12	29	1.9	Mihály.....	8	8	16	2.6	Héjjasfalva.....	81	38	119	5.2
Alsórépa.....	16	13	29	2.1	Mihály.....	8	8	16	2.6	Holdvilág.....	34	16	50	3.9
Déda.....	63	32	95	2.5	Mihály.....	8	8	16	2.6	Keménynagyszőlős.....	37	17	54	2.5
Disznajó.....	43	29	72	3.3	Mihály.....	8	8	16	2.6	Keresd.....	46	13	59	2.9
Erdőszakál.....	30	30	60	4.4	Mihály.....	8	8	16	2.6	Mese.....	29	15	44	3.6
Felsőidecs.....	27	27	54	3.9	Mihály.....	8	8	16	2.6	Miklóstelke.....	14	7	21	4.0
Felsőrépa.....	33	13	46	2.6	Mihály.....	8	8	16	2.6	Nagykapus.....	42	19	61	3.8
Füleháza.....	32	23	55	2.4	Mihály.....	8	8	16	2.6	Prod.....	18	8	26	3.0
Gödemesterháza.....	145	59	204	6.4	Mihály.....	8	8	16	2.6	Rudály.....	20	8	28	3.1
Holtmaros.....	23	8	31	2.6	Mihály.....	8	8	16	2.6	Sárpatak.....	21	5	26	3.2
Idecspatak.....	32	14	46	1.8	Mihály.....	8	8	16	2.6	Segesd.....	31	28	59	3.1
Lövé.....	27	17	44	3.6	Mihály.....	8	8	16	2.6	Szászdálya.....	35	15	50	2.8
Magyaró.....	83	44	127	3.4	Mihály.....	8	8	16	2.6	Szászkeresztúr.....	34	8	42	3.0
Magyarrégen.....	68	21	89	3.5	Mihály.....	8	8	16	2.6	Szászkezd.....	60	32	92	3.1
Marosfőfalva.....	34	17	51	2.8	Mihály.....	8	8	16	2.6	Szászszentlászló.....	46	14	60	3.2
Marosbévíz.....	560	273	833	7.5	Mihály.....	8	8	16	2.6	Váldhid.....	48	21	69	4.7
Maroskövesd.....	18	5	23	3.2	Mihály.....	8	8	16	2.6	Volkány.....	2	2	4	1.1
Maroslaka.....	7	4	11	2.0	Mihály.....	8	8	16	2.6	Zoltán.....	25	8	33	4.6
Marosliget.....	37	5	42	2.7	Mihály.....	8	8	16	2.6	Összesen.....	376	416	1,292	3.3
Marosoroszfalu.....	70	30	100	4.2	Mihály.....	8	8	16	2.6	5. Szentágotai járás.				
Marosvécs.....	24	23	47	2.0	Mihály.....	8	8	16	2.6	Ágotakövesd.....	21	15	36	3.4
Monosfalva.....	12	3	15	1.7	Mihály.....	8	8	16	2.6	Alsógezés.....	21	10	31	2.9
Oroszidecs.....	17	8	25	2.0	Mihály.....	8	8	16	2.6	Bürkös.....	23	25	48	2.7
Palotailva.....	71	29	100	4.3	Mihály.....	8	8	16	2.6	Felsőgezés.....	21	21	42	3.4
Rátosnya.....	11	8	19	1.4	Mihály.....	8	8	16	2.6	Hágen.....	24	11	35	2.3
Összesen.....	1,495	747	2,242	4.0	Mihály.....	8	8	16	2.6	Jakabfalva.....	36	12	48	2.9
Összevétel.					Mihály.....	8	8	16	2.6	Lesses.....	39	13	52	2.8
Marosi alsó járás.....	927	459	1,386	3.7	Mihály.....	8	8	16	2.6	Magaré.....	57	20	77	5.0
Marosi felső járás.....	932	514	1,446	4.0	Mihály.....	8	8	16	2.6	Mardos.....	24	17	41	4.0
Mezőbándi járás.....	921	496	1,417	4.0	Mihály.....	8	8	16	2.6	Martonfalva.....	21	5	26	2.5
Nyárádszeredai j.....	1,471	823	2,294	4.2	Mihály.....	8	8	16	2.6	Netus.....	15	6	21	2.6
Régeni alsó járás.....	1,339	739	2,078	3.4	Mihály.....	8	8	16	2.6	Oláhivánfalva.....	22	21	43	3.2
Régeni felső járás.....	1,495	747	2,242	4.0	Mihály.....	8	8	16	2.6	Prépostfalva.....	14	11	25	1.9
Szászrégen rtv.....	212	75	287	2.8	Mihály.....	8	8	16	2.6	Rovás.....	23	10	33	4.6
Vármegyei összeg.....	7,207	3,853	11,060	3.8	Mihály.....	8	8	16	2.6	Rozsonda.....	48	26	74	4.6
Marosvásárhely tvj.....	794	403	1,197	3.1	Mihály.....	8	8	16	2.6					

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	Összesen 1901- 1915	Arány 1901-1915		az 1901- 1910	az 1911- 1915	Összesen 1901- 1915	Arány 1901-1915		az 1901- 1910	az 1911- 1915	Összesen 1901- 1915	Arány 1901-1915
	években					években					években			
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Sálfalva.....	24	8	32	3.6	Felsőpán.....	69	27	96	3.1	Szentjánoshely.....	7	4	11	1.6
Salkó.....	6	4	10	1.0	Kelnek.....	32	17	49	1.9	Újgyház.....	44	10	54	2.9
Szászapátfalva.....	28	11	39	4.4	Lámkerék.....	50	20	70	3.3	Vurpód.....	126	18	144	4.3
Szászsalatna.....	14	12	26	2.6	Lomány.....	24	19	43	2.1	Összesen.....	513	131	644	2.6
Szentágota.....	110	32	142	2.6	Péterfalva.....	47	23	70	2.2	Összevétel.....				
Újváros.....	8	7	15	1.5	Rehó.....	60	20	80	2.6	Nagydisznói j.....	719	307	1,026	2.9
Vecsérd.....	28	7	35	3.6	Rékitta ¹⁾	32	8	40	2.0	Nagyszebeni járás.....	577	223	800	2.1
Vérd.....	31	7	38	3.9	Sebeshely.....	17	20	37	2.8	Szászsebesi járás.....	579	314	893	2.8
Vessződ.....	14	7	21	2.4	Sebeskákova.....	14	25	39	7.7	Szelistyei járás.....	320	165	485	2.0
Összesen.....	672	318	990	3.0	Sebeskápola.....	29	22	51	4.1	Szerdahelyi járás.....	681	234	915	2.4
Összevétel.....					Sebesláz.....	27	12	39	3.7	Újgyházi járás.....	513	131	644	2.6
Kőhalmi járás.....	984	419	1,403	3.0	Sebespukercz ¹⁾	—	4	4	—	Nagyszeben rtv.....	1,073	438	1,511	3.1
Medgyesi járás.....	994	405	1,402	3.2	Sugág.....	49	12	61	1.8	Szászsebes rtv.....	167	137	304	2.4
Nagyszebeni járás.....	605	298	903	3.1	Szászcsör.....	40	23	63	3.5	Tármegyei összeg.....	4,632	2,034	6,666	2.8
Segesvári járás.....	870	410	1,280	3.3	Sztrugár.....	3	1	4	1.3	Szolaok- Doboka vm.				
Szentágotai járás.....	672	318	990	3.9	Összesen.....	379	314	693	2.8	1. Bethleni járás.....				
Medgyes rtv.....	347	175	522	4.0	4. Szelistyei járás.....					Almásmalom.....	40	14	54	3.6
Segesvár rtv.....	611	310	921	5.2	Ecsellő.....	27	11	38	2.5	Alsóilosva.....	26	15	41	3.9
Tármegyei összeg.....	5,039	2,432	7,471	3.4	Guráró.....	45	41	86	2.2	Alsóoroszfalu.....	8	3	11	2.1
Szeben vm.					Mág.....	7	7	14	1.0	Apanagyfalva.....	69	20	89	6.2
1. Nagyszebeni j.....					Orlát.....	25	17	42	1.0	Árokajla.....	13	19	32	2.4
Bojca.....	32	8	40	1.0	Szabengálos.....	21	5	26	2.8	Árpástó.....	67	20	87	5.1
Czód.....	83	30	113	3.7	Szabencákova.....	7	7	14	1.0	Bethlen.....	114	42	156	3.4
Felek.....	67	42	109	2.1	Szeccs.....	11	9	20	1.7	Bethlenegres.....	9	4	13	2.4
Fenyőfalva.....	23	9	32	1.6	Szelistye.....	83	29	112	2.2	Bethlenkeresztúr.....	27	12	39	3.6
Kisdizsnód.....	33	16	49	3.5	Szibiel.....	14	13	27	1.8	Bethlenkörtvélyes.....	19	—	19	1.6
Kistalmács.....	56	38	94	3.9	Tilicske.....	37	10	47	1.8	Csicsókeresztúr.....	20	7	27	2.2
Nagydisznód.....	110	33	143	3.1	Vále.....	27	10	37	2.8	Czegőtelke.....	22	9	31	3.8
Nagyalmács.....	19	10	29	1.6	Összesen.....	320	165	485	2.0	Diófás.....	2	—	2	0.5
Oltsósebes.....	23	3	26	1.3	5. Szerdahelyi járás.....					Dögmező.....	13	11	24	2.1
Oltsósebes.....	19	9	28	1.9	Doborka.....	32	24	56	1.9	Egreshely.....	38	4	42	1.6
Oltrákovicza.....	35	21	56	2.4	Kerpenyes.....	19	13	32	2.1	Fellak.....	15	12	27	2.8
Porcsod.....	33	11	44	1.7	Kisapold.....	79	28	107	3.1	Felsőilosva.....	43	11	54	2.4
Resinár.....	101	60	161	1.9	Nagyapold.....	59	27	86	2.3	Felsőoroszfalu.....	21	19	40	6.5
Sellenberk.....	21	6	27	1.3	Nagybudas.....	83	29	112	3.6	Füga.....	13	15	28	4.1
Vesztény.....	56	17	73	2.7	Omlás.....	61	19	80	2.9	Ispánmező.....	20	22	42	1.9
Összesen.....	719	307	1,026	2.3	Polyán.....	70	35	105	1.7	Jávornó.....	3	—	3	1.4
2. Nagyszebeni j.....					Ród.....	13	20	33	1.7	Kentelke.....	34	18	52	3.8
Bongárd.....	23	1	24	2.0	Szászorbó.....	56	17	73	2.6	Kerlés.....	26	10	36	2.3
Dolmány.....	8	4	12	1.6	Szebenrécs.....	22	15	37	3.6	Kisdebrek.....	9	11	20	2.4
Hermány.....	20	4	24	2.2	Szerdahely.....	57	32	89	2.9	Kiskaján.....	30	17	47	3.4
Kakasfalva.....	35	12	47	3.4	Toporeca.....	39	7	46	2.0	Kőfarka.....	15	—	15	1.8
Kereszténysziget.....	67	31	98	2.2	Zsinna.....	86	18	104	2.0	Középfalva.....	23	0	23	1.2
Kiscsűr.....	31	12	43	2.1	Összesen.....	681	234	915	2.4	Lontafalva.....	6	1	7	0.9
Kistorony.....	54	24	78	1.8	6. Újgyházi járás.....					Magyarberéte.....	12	4	16	2.6
Móh.....	13	2	15	1.0	Alezina.....	60	35	95	3.0	Magyardécs.....	86	40	126	5.0
Nagycsűr.....	63	25	88	2.9	Bendorf.....	32	5	37	3.9	Nagydebrek.....	20	7	27	3.5
Óroszcsűr.....	21	12	33	2.0	Czikendál.....	21	2	23	2.6	Nagykaján.....	24	12	36	3.1
Poplaka.....	54	18	72	1.8	Glimboka.....	7	2	9	1.3	Omlásfalja.....	22	23	45	5.1
Rúsz.....	45	19	64	3.8	Hőföld.....	24	3	27	1.8	Sajómagyaros.....	36	29	65	3.7
Szászfalu.....	20	5	25	1.5	Holczmány.....	23	5	28	2.0	Sajósárvár.....	17	5	22	2.8
Szelindek.....	62	41	103	2.2	Hortobágyfalva.....	23	6	29	3.0	Sajószentandrás.....	17	13	30	3.6
Szenterzsébat.....	25	11	36	1.5	Illenbák.....	8	—	8	1.0	Sajóudvarhely.....	24	22	46	3.6
Veresmarl.....	31	7	38	2.3	Kürpöd.....	28	14	42	1.8	Somkerék.....	20	14	34	2.6
Összesen.....	577	228	805	2.1	Márpód.....	40	6	46	2.2	Szamoskőcs.....	27	23	50	3.9
3. Szászsebesi j.....					Óltzakadát.....	31	6	37	1.9	Szamosmagasmart.....	4	7	11	2.4
Alsópán.....	50	22	72	3.0	Szászház.....	36	9	45	3.5	Szászszentjakab.....	12	4	16	1.7
Dál.....	30	23	53	3.2						Szászszalma.....	23	13	36	2.6
										Szita.....	6	3	9	1.6

1) Sebespukercz 1901–1913. évi adatai Rekittánál vannak kimutatva.

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	1901- 1910	1911- 1915	Összesen 1901- 1915	Ezer lakosra esve az 1901-1915 évek közélmé- nyében		1901- 1910	1911- 1915	Összesen 1901- 1915	Ezer lakosra esve az 1901-1915 évek közélmé- nyében		1901- 1910	1911- 1915	Összesen 1901- 1915	Ezer lakosra esve az 1901-1915 évek közélmé- nyében
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Várkudu	20	13	33	3.8	Csicsóújfalva	32	11	43	4.3	5. Kékesi járás.				
Virágosberek	30	11	41	5.3	Désakna	92	56	148	3.7	Aranysmóricz.....	35	15	50	6.3
Összesen.....	1,159	580	1,739	3.1	Déskörtvélyes.....	28	13	41	4.4	Aranyszentmiklós.....	15	1	16	2.7
2. Csákvári járás.					Désorbó	47	22	69	4.5	Bárványoscsaba.....	16	5	21	2.6
Almáscsáka	29	18	47	4.4	Emberfő	23	12	35	2.5	Bátöny	46	26	72	4.7
Alparét	5	14	19	1.0	Felőr	25	24	49	2.7	Böd	50	21	71	6.2
Alsócsobánka	19	13	32	4.8	Felsőbogáta	20	12	32	5.5	Bödön.....	25	11	36	4.1
Alsóhagymás	13	19	32	2.6	Felsőgyékényes.....	14	7	21	3.0	Buza	134	23	157	5.0
Antos	2	2	4	0.9	Felsőkosály.....	24	21	45	4.1	Csabaújfalva	5	5	10	2.0
Aranymező	34	10	44	2.8	Gáncs	44	27	71	4.7	Császár.....	8	4	12	2.0
Aszó	19	6	25	2.9	Guga	10	17	27	4.1	Czege	13	9	22	2.3
Bezdételek	58	31	89	6.4	Hollómező.....	22	6	28	1.9	Czente.....	10	1	11	1.0
Bujdos	4	7	11	1.4	Horgospataka.....	22	13	35	2.7	Dellőpáti.....	15	9	24	5.4
Csákvárbó	30	25	55	2.9	Kaczkó	60	28	88	3.7	Erdőszombattelek.....	17	14	31	5.3
Csernek	19	14	33	3.6	Kálna	22	10	32	5.0	Feketelek	29	27	56	4.6
Csokmány	58	18	76	5.1	Kapjon	15	9	24	2.9	Göcs	17	9	26	2.2
Csűrűfalva	21	3	24	7.2	Keménye.....	3	5	8	3.4	Kapor	31	1	32	7.1
Erdvásárhely	2	1	3	0.8	Kishavas	8	5	13	2.6	Kékes	43	24	67	4.1
Felsőcsobánka	11	9	20	3.6	Kismonostorszög.....	20	8	28	4.2	Kékestűfalva.....	52	21	73	5.6
Füzes.....	34	20	54	3.1	Kissomkút.....	32	14	46	5.4	Kékesvásárhely.....	13	2	15	4.6
Füzesszentpéter	50	20	70	3.6	Kodor	6	5	11	1.5	Ketel	18	9	27	5.6
Gorbómező.....	23	13	36	4.3	Kozárvár.....	73	31	104	4.0	Kisdevecser.....	11	—	11	2.7
Gorbósalmon.....	25	19	44	4.0	Lábfalva	15	13	28	5.1	Kispályon.....	19	10	29	4.3
Gyurkapataka	5	6	11	4.6	Mánya	12	7	19	3.0	Kötké	17	8	25	5.0
Hegyköz	17	12	29	5.8	Mikéháza.....	5	11	16	1.9	Magyarborzsa.....	54	11	65	5.3
Kecskéháza	5	6	11	4.0	Négyfalva.....	83	40	123	4.3	Mányik.....	20	22	42	5.0
Kiskalocsa	18	14	32	2.2	Nyíres	67	42	109	5.4	Melegföldvár.....	50	19	69	4.8
Kiskeresztcs	18	8	26	2.9	Oláhpátek.....	15	8	23	1.8	Mezőveresegyháza.....	32	7	39	4.6
Komlóútfalva	17	5	22	4.0	Pecsétszeg.....	54	35	89	2.9	Mohály.....	6	—	6	1.0
Kölözna	27	22	49	3.6	Pestcs	18	6	24	6.4	Nagydevecser.....	19	6	25	2.6
Nagykeresztcs	55	31	86	3.6	Radákszinye	14	11	25	4.1	Noszoly	49	18	67	4.9
Nagylózsa	45	26	71	5.0	Retteg	80	32	112	3.2	Szászencs	30	14	44	5.0
Nagymező	7	—	7	1.8	Révkolostor	28	10	38	3.8	Szászsombor	42	20	62	5.9
Pánczélcseh	92	48	140	6.8	Sajgó	2	7	9	2.1	Szentmáté.....	36	24	60	4.9
Paptelke	23	15	38	3.4	Szekerestörpény	3	4	7	1.7	Szépenyerűszent- márton	28	25	53	4.4
Pusztaiútfalva	10	6	16	5.0	Szelecske	20	10	30	4.9	Újos	43	16	59	4.2
Réczekeresztúr	41	22	63	5.3	Szentbenedek.....	15	15	30	3.1	Vasasszentgyed	25	20	45	3.6
Semesnye	43	26	69	3.4	Szentmargita.....	103	54	157	7.3	Vasasszentgothárd	21	19	40	3.7
Szalonnapatak	9	2	11	1.4	Szövőáros.....	11	13	24	3.9	Vasasszentiván	16	9	25	3.4
Szentkatolnadorna.....	38	15	53	9.4	Zápróc	24	32	56	4.5	Vicze	63	20	83	5.1
Szótelke	45	20	65	5.2	Összesen.....	1,604	987	2,591	4.6	Összesen.....	1,182	501	1,683	4.4
Szurduk	34	10	44	3.6	4. Kápolnok- monostori járás.					6. Magyarláposi j.				
Tálosfalva	5	2	7	2.5	Balázsszeg	1	1	2	1.6	Alsószöcs	22	24	46	2.6
Tormapataka	7	6	13	2.7	Brébfalva	5	2	7	1.3	Bába	37	10	47	5.3
Tótszállás	20	5	25	3.9	Csernefalva	58	14	72	3.0	Boérfalva	23	17	40	2.9
Vajdaháza	52	28	80	4.7	Csókás	28	10	38	2.9	Borkút	10	2	12	2.3
Veczk	12	4	16	2.1	Haragos	13	15	28	1.5	Dánpataka	29	12	41	3.2
Völcs	50	4	54	7.7	Kápolnokmonostor.....	48	22	70	3.0	Domokos	22	5	27	2.0
Zálha	11	15	26	2.2	Kiskörtvélyes.....	13	9	22	3.9	Drágavilma	33	5	38	3.0
Összesen.....	1,167	643	1,810	3.5	Kováskápolnok	39	15	54	4.1	Erzsébetbánya	11	6	17	3.6
3. Dési járás.					Kőtelemező	36	11	47	5.8	Felsőszöcs	14	10	24	2.7
Alór	39	31	70	6.9	Kővárberencze.....	41	13	54	4.0	Haragosfalva	64	20	84	4.3
Alsóbogáta	19	8	27	2.5	Kővárforrás.....	18	8	26	2.2	Károlyfalva.....	15	8	23	3.1
Alsógyékényes.....	11	10	21	2.5	Kővárfürdő	31	14	45	3.8	Kisdebrecezen	5	1	6	1.6
Alsókosály	43	21	64	3.9	Kővárgyertyános.....	16	6	22	4.6	Kohópatak	10	6	16	2.6
Bacza	39	15	54	3.0	Laczház	22	14	36	4.0	Kohóvölgy	26	12	38	4.4
Bárványosváralja	113	64	177	7.1	Nagyhegy	7	12	19	3.2	Kosztafalva	21	34	55	5.1
Csalány	42	29	71	5.4	Nyárfás	22	6	28	6.0	Kupsafalva	24	28	52	4.0
Csicsógyörgyfalva	64	35	99	4.7	Révákápolnok.....	32	10	42	5.7	Láposdebrek	20	6	26	3.2
Csicsóhagymás	5	8	13	1.7	Rózsapatak.....	27	4	31	4.9					
Csicsómező	34	23	57	5.4	Szurdukkápolnok	29	20	49	2.9					
Csicsóminátfalva	23	15	38	3.7	Összesen.....	459	215	674	3.5					

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	az 1901- 1910	az 1911- 1915	Összesen az 1901- 1915	Összesen az 1901- 1915		az 1901- 1910	az 1911- 1915	Összesen az 1901- 1915	Összesen az 1901- 1915		az 1901- 1910	az 1911- 1915	Összesen az 1901- 1915	Összesen az 1901- 1915
	években					években					években			
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Lápospataka	20	10	30	3.0	8. Szamosújvári j.					Hasadát	54	15	69	3.6
Libaton	38	11	49	2.9	Alsótök	19	17	36	4.2	Havasasszonyfalva	60	19	79	7.2
Macskamező	20	8	28	3.2	Bánffyótfalu	14	5	19	3.0	Járábánya	51	42	93	7.4
Magyarlápos	69	25	92	2.9	Boncznyires	8	11	19	1.9	Járamagura	16	3	19	4.9
Nemesbudafalva	33	33	66	2.8	Czoptelke	16	10	26	3.6	Járákos	19	12	31	5.4
Oláhlápos	88	22	110	2.8	Dengeleg	17	13	30	2.9	Járaszurdok	42	7	49	6.8
Petőréti	21	3	24	3.1	Doboka	48	39	87	4.7	Kisfenes	40	35	75	4.7
Rákospataka	10	5	15	3.2	Eszterén	17	15	32	4.1	Magyarléta	21	12	33	4.6
Rogoz	34	9	43	2.6	Felsőtök	23	12	35	4.4	Magyarország	14	1	15	2.6
Rohi	33	16	49	3.8	Füzesmikola	30	14	44	4.1	Oláhléta	22	14	36	3.8
Sztojka-falva	19	5	24	3.4	Gyólt	35	18	53	3.9	Ruhaegres	12	18	30	2.7
Tátfalva	10	—	10	1.8	Kecsed	23	16	39	3.1	Sütmeg	11	5	16	2.6
Tordavilma	24	9	33	2.4	Kecsedszilvás	11	2	13	3.4	Tordaegres	44	18	62	6.2
Tökés	50	20	70	2.8	Kendilóna	55	28	83	5.1	Tordahagymás	10	10	20	2.6
Ünőmező	13	3	16	1.8	Kérő	21	10	31	4.4	Tordaszenőszőlő	38	21	59	2.6
Összesen	953	449	1.402	3.0	Kisigricze	8	4	12	2.0	Összesen	727	361	1.088	4.2
7. Nagylondai járás.					Kisklód	12	8	20	2.9	2. Felvinczi járás.				
Blenkemező	37	15	52	4.2	Kisszék	7	5	12	1.5	Alfűged	17	12	29	3.8
Buzamező	11	5	16	3.6	Lónapoklostelke	13	11	24	2.9	Aranyosgerend	36	21	57	3.0
Csiesőgombás	25	10	35	3.1	Lózsárd	38	34	72	5.6	Aranyoslóna	46	47	93	4.0
Csiesőkápolna	21	7	28	3.2	Magyarderzse	31	19	50	3.6	Aranyosmohács	48	19	67	4.7
Csömény	8	3	11	2.7	Magyarszarvaskend	24	13	37	5.8	Csáko	21	15	36	3.7
Diospataka	5	1	6	1.0	Moró	8	6	14	2.6	Dombó	29	17	46	3.7
Döböröcsény	12	8	20	3.0	Nagyiklód	58	25	83	3.6	Felfűged	21	21	42	4.7
Erdőszállás	23	10	33	2.6	Néma	40	16	56	4.6	Felvincz	72	43	115	3.7
Falkosány	12	3	15	3.1	Ónok	25	17	42	5.7	Harasztos	89	44	133	4.8
Frinkfalva	9	6	15	4.9	Ormány	29	8	37	4.1	Inakfalva	2	4	6	1.1
Galgó	25	10	35	2.6	Órdöngősfűzes	87	44	131	5.8	Kercsed	34	5	39	2.8
Gyulazeg	12	4	16	3.0	Péterháza	8	10	18	3.1	Marosdésce	17	3	20	1.6
Hosszúrév	12	4	16	2.7	Szamoshesdát	3	3	6	1.4	Marosörvényes	13	9	22	3.7
Ilondapatak	12	1	13	2.6	Szamosjenő	37	25	62	4.7	Marosveresmart	37	23	60	5.2
Kabalapatak	13	11	24	2.8	Szamosújvárnemeli	56	36	92	4.0	Sósszentmárton	22	16	38	4.6
Kecskés	16	7	23	2.9	Szék	152	92	244	4.4	Székelyföldvár	30	9	39	2.3
Kisborszók	8	1	9	2.9	Széplak	37	17	54	4.2	Székelyhidás	76	40	116	4.8
Kisdoboka	7	5	12	3.0	Szilágytő	12	14	26	6.2	Székelykocsárd	73	25	98	3.9
Kisbogyó	1	4	5	1.8	Szilkerék	4	7	11	1.8	Vajdaszeg	8	5	13	1.4
Kismező	6	4	10	1.0	Tötör	32	15	47	4.8	Összesen	691	354	1.045	3.7
Kisnyíres	27	12	39	4.0	Vízszilvás	9	11	20	2.7	3. Marosludasi j.				
Kocsoládfalva	7	7	14	2.8	Összesen	1.119	682	1.801	4.1	Gerendkeresztúr	23	11	34	1.7
Konkolófalva	5	7	12	2.8	Összesítés.					Hadrév	20	10	30	2.1
Kornislaka	8	6	14	2.9	Bethleni járás	1.159	580	1.739	3.1	Keménytelke	12	6	18	0.8
Ködmönös	7	7	14	2.6	Csákgörbői járás	1.167	643	1.810	3.8	Kerelőspatak	7	10	17	2.9
Kőfrinkfalva	3	8	11	3.1	Dési járás	1.604	981	2.585	4.0	Kisklód	30	14	44	4.4
Kővársolymos	8	4	12	3.2	Kápolnahomostori járás	459	215	674	3.6	Magyardellő	11	12	23	4.1
Közfalu	5	7	12	3.4	Kékesti járás	1.182	501	1.683	4.4	Marosbogat	197	83	280	7.8
Lemény	42	16	58	6.6	Magyarlápási j.	953	449	1.402	3.0	Marosdátos	33	12	45	4.7
Létka	23	10	33	2.9	Nagylondai járás	701	338	1.039	3.9	Maroskecze	41	14	55	3.4
Nagyborszók	20	17	37	5.7	Szamosújvári j.	1.110	682	1.801	4.1	Maroslekencze	43	23	66	3.0
Nagybúny	20	15	35	2.7	Dés rtv.	475	204	679	4.0	Marosludas	65	49	114	1.6
Nagylonda	38	14	52	3.0	Szamosújvártv.	999	551	1.550	4.4	Marosorbo	32	24	56	5.8
Oláhfordorháza	40	8	48	4.8	Vármegyei összeg	9.178	4.740	13.918	3.7	Mezőbodon	5	7	12	0.6
Oroszmező	25	19	44	2.5	Torda-Aranyos vm.					Mezőcséked	19	2	21	0.6
Pirosd	9	4	13	4.2	1. Alsójárai járás					Mezőgerébenes	34	19	53	2.8
Pörkercz	6	6	12	1.8	Alsófüle	30	17	47	4.7	Mezőkapus	66	31	97	4.8
Révkörtvélyes	18	3	21	4.4	Alsójára	60	22	82	3.0	Mezőmehes	55	34	89	4.6
Sasfalva	11	4	15	3.4	Aranyosivánfalva	37	13	50	3.1	Mezőpete	46	1	47	0.0
Szakadás	9	2	11	2.3	Bánahavas	64	29	93	5.4	Mezősályi	41	17	58	2.4
Szalmapatak	6	3	9	3.8	Borkes	35	11	46	4.8	Mezőszakál	6	23	29	1.6
Szamoshévíz	25	6	31	7.6	Bikalat	18	16	34	4.1	Mezőszengyel	2	31	33	1.8
Szamosossómező	30	23	53	5.0	Felsőaklos	10	4	14	2.8	Mezőszentmargita	3	5	8	1.8
Tőkepataka	17	11	28	3.4	Felsőfüle	21	17	38	6.0	Mezőtőháti	11	4	15	0.9
Összesen	701	338	1.039	3.3						Mezőtőfalva	26	1	27	4.1
										Mezőurály	6	8	14	2.9

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma			
	években					években					években			
	1901- 1910	1911- 1915	összesen 1901- 1915	éves átlagban		1901- 1910	1911- 1915	összesen 1901- 1915	éves átlagban		1901- 1910	1911- 1915	összesen 1901- 1915	éves átlagban
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Mezővelkér	40	31	80	3.6	Bedellő	40	15	55	4.4	2. Parajdi járás.				
Mezőzáh	28	9	37	1.8	Berzsed	11	6	17	2.8	Alsósfalva	74	36	110	3.7
Nagyikland	36	21	57	3.2	Borrév	24	8	32	6.1	Atyha	109	39	148	6.1
Oláhdellő	43	20	63	5.8	Csegez	17	2	19	2.2	Felsősfalva	89	42	131	4.6
Összesen	999	522	1.521	2.8	Felsőcsőre	8	4	12	2.1	Korond	157	65	222	3.9
4. Topánfalvi j.					Felsőpodsága	17	6	23	1.1	Parajd	90	45	135	3.1
Alsóvidra	45	21	66	1.7	Felsőszőlőcsva	30	20	50	2.7	Siklód	52	29	81	3.8
Aranyosfő	87	23	110	1.2	Muncsal	17	4	21	2.9	Székelyvárság ¹⁾	21	17	38	—
Aranyosponor	52	9	61	2.2	Nagylyupa	140	31	171	3.9	Szolokma	23	11	34	3.8
Aranyosvágás	25	14	39	1.3	Szárto	16	4	20	2.5	Összesen	615	284	899	4.1
Bisztra	85	34	119	1.9	Szászavincz	48	32	80	4.2	3. Székelykeresz-				
Csertés	32	14	46	2.8	Toroczkó	45	15	60	2.7	túri járás.				
Fehérvölgy	131	137	268	2.7	Toroczkógyertyános	20	14	34	5.2	Alsóbaldogfalva	26	17	43	4.6
Feketevölgy	17	12	29	0.6	Toroczkósztygyörgy	25	14	39	2.6	Benczéd	16	5	21	4.1
Felsővidra	61	31	92	1.7	Várfalva	52	13	65	3.8	Betfalva	42	16	58	7.2
Topánfalva	57	26	83	1.4	Vidaly	8	1	9	2.0	Bordos	22	7	29	4.0
Összesen	572	321	893	1.7	Összesen	621	250	871	3.0	Bözöd	39	20	59	3.1
5. Tordai járás.					Összesítés.					Bözödújfalva	30	11	41	4.0
Alsódetrehem	75	29	104	5.6	Alsójárás járás	737	361	1.098	4.2	Csehótfalva	7	5	12	1.9
Alsószentmihály	33	13	46	2.7	Felvinczi járás	691	334	1.025	3.7	Csekefalva	34	14	48	5.0
Aranyosgerbég	101	35	136	3.8	Marosludasi járás	999	522	1.521	2.8	Csöb	7	3	10	2.1
Aranyosgyéres	42	45	87	3.2	Topánfalvi járás	572	331	893	1.7	Énlaka	30	7	37	3.8
Aranyospolyán	60	23	83	4.8	Tordai járás	1.280	551	1.831	3.6	Erked	35	12	47	2.0
Bágyon	62	18	80	3.8	Toroczkói járás	671	350	921	3.6	Etéd	60	17	77	3.4
Bányabükk	42	8	50	2.6	Torda rtv.	608	277	885	4.4	Fiatfalva	38	21	59	3.9
Csűrlye	11	8	19	2.0	Vármegyei összeg	5.548	2.883	8.431	3.1	Firtosmartonos	17	14	31	3.4
Felsődetrehem	46	21	67	4.3	Udvarhely vm.					Gagy	25	18	43	4.4
Felsőpéterd	16	3	19	2.4	1. Homoródi j.					Kadács	16	7	23	3.6
Felsőszentmihály	24	15	39	3.8	Abásfalva	18	9	27	3.7	Kisgalambfalva	14	10	24	2.4
Győröszentkirály	18	14	32	5.0	Bágy	10	6	16	1.9	Kiskede	7	1	8	2.6
Indal	37	12	49	4.3	Bárdocz	29	10	39	3.4	Kissolyos	35	23	58	3.6
Keresztes	19	10	29	3.6	Bibarczfalva	24	16	40	3.0	Kobátfalva	15	4	19	2.4
Komjánszeg	19	10	29	3.6	Ége	3	2	5	1.0	Kőrispatak	56	34	90	4.6
Koppánd	20	11	31	3.8	Erdőfüle	29	18	47	2.6	Küsmöd	10	1	11	1.6
Kövend	37	8	45	3.6	Felsőrákos	60	20	80	4.2	Magyarandrásfalva	7	6	13	5.4
Középpéterd	25	2	27	3.9	Gyepes	9	7	16	1.9	Magyarfelek	22	7	29	3.9
Magyarpéterd	53	16	69	5.2	Homoródalmás	75	44	119	3.8	Magyarbidegkút	15	4	19	2.9
Magyarszilvás	2	7	9	1.8	Homoróddaróc	29	13	42	2.7	Magyarszákod	40	12	52	4.5
Mészko	31	19	50	3.9	Homoróddaróc	29	13	42	2.7	Medesér	31	15	46	4.8
Mezőbő	33	16	49	4.7	Homoróddaróc	29	13	42	2.7	Kisgalambfalva	35	21	56	2.6
Mezőcsán	97	61	158	3.9	Homoródkemény- falva	2	5	7	1.1	Nagykede	10	3	13	4.8
Mezőkók	51	11	62	4.3	Homoródkemény- falva	2	5	7	1.1	Nagysolyos	21	16	37	2.0
Mezőörke	57	31	88	5.6	Homoródkemény- falva	2	5	7	1.1	Rava	28	20	48	3.7
Mezőszentjakab	47	16	63	5.2	Homoródkemény- falva	2	5	7	1.1	Rugonfalva	39	16	55	5.5
Mikes	68	8	76	3.8	Homoródkemény- falva	2	5	7	1.1	Siménfalva	47	17	64	4.7
Pusztacsán	38	11	49	3.6	Homoródkemény- falva	2	5	7	1.1	Szederjes	32	6	38	4.6
Pusztaszentkirály	7	3	10	2.4	Homoródkemény- falva	2	5	7	1.1	Székelyandrásfalva	23	4	27	4.6
Pusztaszentmárton	10	5	15	3.6	Homoródkemény- falva	2	5	7	1.1	Székelybidegkút	15	9	24	3.8
Sinfalva	15	22	37	3.6	Homoródkemény- falva	2	5	7	1.1	Székelykeresztúr	120	56	176	3.0
Szelice	12	7	19	2.2	Homoródkemény- falva	2	5	7	1.1	Székelyszállás	18	4	22	5.8
Szind	20	7	27	2.8	Homoródkemény- falva	2	5	7	1.1	Székelyszent- erzsébet	68	15	83	4.8
Tordaszéleste	7	12	19	3.1	Homoródkemény- falva	2	5	7	1.1	Székelyszent- mihály	3	5	8	1.2
Tordatúr	45	14	59	3.2	Homoródkemény- falva	2	5	7	1.1	Székelyszent- miklós	7	1	8	3.4
Összesen	1.280	551	1.831	3.6	Homoródkemény- falva	2	5	7	1.1	Székelyvécze	70	16	86	6.8
6. Toroczkói j.					Homoródkemény- falva	2	5	7	1.1	Szentábrahám	33	12	44	4.7
Alsóaklos	14	5	19	1.6	Homoródkemény- falva	2	5	7	1.1	Szentdemeter	12	13	25	2.3
Alsópodsága	13	5	18	1.8	Homoródkemény- falva	2	5	7	1.1	Tarcsafalva	10	18	28	4.9
Alsószőlőcsva	24	14	38	2.1	Homoródkemény- falva	2	5	7	1.1	Tordátfalva	25	12	37	5.8
Aranyosbánya	31	9	40	2.8	Homoródkemény- falva	2	5	7	1.1	Újszékely	22	14	36	2.9
Aranyoslonka	20	8	28	4.9	Homoródkemény- falva	2	5	7	1.1	Összesen	1.342	539	1.931	3.7
Aranyosrákos	27	9	36	2.9	Homoródkemény- falva	2	5	7	1.1					
Aranyosronk	15	11	26	2.9	Homoródkemény- falva	2	5	7	1.1					
					Összesen	777	411	1.188	2.9					

(16) A gümőkórban elhaltak száma és aránya községenként az 1901–1915. években.

Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Összesen gümőkórban elhalt sz. 1901-1915 évek 1000-ára jutó évente	Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Összesen gümőkórban elhalt sz. 1901-1915 évek 1000-ára jutó évente	Országgrész, vármegye, járás, község	A gümőkórban elhaltak száma				Összesen gümőkórban elhalt sz. 1901-1915 évek 1000-ára jutó évente
	1901- 1910	1911- 1915	1901- 1915	1915			1901- 1910	1911- 1915	1901- 1915	1915			1901- 1910	1911- 1915	1901- 1915	1915	
években				években				években									
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5			
4. Udvarhelyi j.																	
Ábránfalva.....	4	—	4	2.0	Kecsetkisfalud.....	30	19	49	4.4	Székelyszentkirály..	20	15	35	2.3			
Agyagfalva.....	37	24	61	4.3	Küküllőkemény- falva.....	37	23	60	6.8	Székelyszenttamás..	9	5	14	3.7			
Árvátfalva.....	5	3	8	2.5	Márfalva.....	54	36	90	4.2	Szentgyházassz.falu..	82	64	146	4.3			
Béta.....	12	6	18	3.2	Mátisfalva.....	13	6	19	4.1	Szentlélek.....	22	10	32	3.6			
Bikafalva.....	12	8	20	3.2	Miklósfalva.....	11	5	16	3.7	Telekfalva.....	5	8	13	2.6			
Bogárfalva.....	17	4	21	3.2	Nyikómalomfalva..	35	14	49	4.2	Tibód.....	5	2	7	3.3			
Bögöz.....	18	17	35	2.1	Oczfalva.....	15	3	18	4.3	Ülke.....	23	25	48	5.1			
Décsfalva.....	7	4	11	5.2	Oroszhegy ¹⁾	88	28	116	3.1	Vágás.....	20	9	29	3.9			
Farczád.....	18	13	31	4.0	Patakfalva.....	8	5	13	2.4	Zetelaka.....	176	55	231	3.8			
Farkaslaka.....	42	27	69	3.6	Petek.....	32	13	45	3.6	Összesen.....	1.334	662	1.996	3.6			
Felsőboldogfalva..	14	5	19	2.9	Sándortelke.....	5	1	6	3.2	Összesítés.							
Fenyéd.....	30	28	58	5.0	Sükő.....	6	2	8	2.0	Homoródi járás..	777	411	1.188	2.9			
Firtosváralja.....	25	4	29	5.6	Székelybetlenfalva.	47	33	80	5.9	Parajdi járás.....	625	284	909	4.1			
Hodgya.....	18	2	20	3.0	Székelyderzs.....	39	7	46	2.2	Székelykeresztúri j.	1.332	589	1.931	3.7			
Homoródbene.....	14	4	18	1.8	Székelydobó.....	17	6	23	2.0	Udvarhelyi járás..	1.334	662	1.996	3.6			
Homoródszentlászló	6	4	10	3.2	Székelyfancsal.....	8	5	13	4.4	Székelyudvarhely							
Jásfalva.....	5	—	5	3.1	Székelylengyelfalva	28	22	50	6.0	rtv.....	389	181	570	3.7			
Kadicsfalva.....	27	5	32	4.2	Székelymagyaros..	12	4	16	5.0	Vármegyei összeg	4.457	2.127	6.584	3.5			
Kányád.....	14	11	25	3.8	Székelymuzsna....	21	5	26	1.7	Fiume város és							
Kápolnásfalu.....	101	48	149	5.3	Székelypálfalva....	34	15	49	5.7	kerülete.....	3.072	1.637	4.709	6.3			

¹⁾ Székelyvárság (Parajdi j.) 1901–1908. évi adatai Oroszló egyenlő vannak kimutatva.

Publications récentes de l'Office central royal hongrois de Statistique.

Publications statistiques hongroises.

N. c. = Nouveau cours. (Les publications du nouveau cours ont paru en éditions hongroise et hongroise-allemande).
N. s. = Nouvelle série. (Ces publications paraissent en éditions hongroise, hongroise-allemande et hongroise-française).

Dénombrement de la population.

Population de la Hongrie à l'époque de la sanction pragmatique (1720–1721). Nouv. cours XII volume *) — P
Dénombrement de la population de 1890 (en 3 volumes):
N. s. *) vol. I. Démographie générale *) —
II. Profession de la population *) —
III. Statistique de la propriété bâtie *) —

Dénombrement des Tsiganes de 1893. N. c. IX. vol. *) —
Dénombrement de la population de 1900 (en 10 volumes):
N. s. *) vol. 1. Démographie générale suivant les communes* —
2. Profession de la population suivant les communes* —
3. Démographie détaillée —
4. Statistique professionnelle détaillée —
5. Idem et statistique des entreprises —
6. Heures de travail et salaires des employés industriels —
7. Profession de la population combinée avec les principales données démographiques —
8. Catégories du service public et des professions libérales —
9. Conditions des propriétés bâties et non bâties —
10. Résumé des résultats (avec 24 cartes graphiques) —

Dénombrement de la population de 1910 (en 6 volumes):
N. s. vol. 42. Démographie générale suivant les communes —
43. Profession de la population et les grandes entreprises industrielles, par communes —
44. Spécification de la profession de la population et statistique des entreprises —
45. Profession de la population combinée avec les principales données démographiques; conditions des propriétés bâties et non bâties —
46. Démographie détaillée —
47. Résumé des résultats. (Cartes graphiques.)

Recensement général de la population de 1920. (en 8 volumes):
N. s. vol. 69. Données principales démographiques de la population par communes, par hameaux et établissements plus peuplés *) —
N. s. vol. 71. Profession de la population, grandes entreprises industrielles et commerciales, par communes..... —

Mouvement de la population.

Mouvement de la population en 1890 et 1891: N. c. vol. V* —
1892, 1893 — VIII* —
1897 — XXII *) —
de 1900 à 1902 (Avec 4 cartes graphiques) N. s. vol. 7. —
1903 à 1905: N. s. vol. 22. —

Mouvement de la population de 1906 à 1908: (Avec 3 cartes graphiques) N. s. vol. 82. —
1901, 1910, par communes. N. s. vol. 46 —
1909, 1912 N. s. vol. 50 —
1913, 1918 N. s. vol. 70 —
Table de mortalité de 1900. N. s. vol. 11. *) —
Emigration et retour des émigrés de 1899 à 1913 (avec cartes graphiques). N. s. vol. 67. —

Hygiène publique.
Statistique des personnes atteintes de cancer N. s. vol. 19. —
Statistique de la cécité de 1912. N. s. vol. 55. —
Mortalité causée par la tuberculose de 1901–1915. N. s. vol. 62. —
Mortalité infantile et maladies infectieuses des enfants pendant les années de 1901 à 1915. N. s. vol. 63. —

Production du sol.
Production agricole en 1891 et 1892. N. c. vol. VI* —
1893, 1894. — XI* —
1895, 1896. — XVIII* —
1901 (Avec cartes graphiques) N. s. vol. 4. —
de 1901 à 1915. N. s. vol. 68. —
Statistique agricole 1895 (en 4 volumes):
N. c. vol. XV. Développement de la statistique hongroise agricole et principaux résultats du recensement agricole, par communes* —
XXIV. Répartition des exploitations —
XXVII. Résultats généraux (avec 17 cartes graphiques) —

Résultats du dénombrement des animaux de 1911. N. s. vol. 41. Effectif des animaux —
Résultats du dénombrement des animaux de 1911: N. s. vol. 51. Effectif des animaux selon importance des exploitations agricoles —

Industrie.
Industrie de minoterie en 1894. N. c. vol. XIII* —
1906. N. s. — 28. —

Commerce extérieur.
Commerce extérieur en 1892 N. c. vol. IV* —
1893 — VII* —
1894 — X* —
1895 — XIV* —
1896 — XVII* —
1897 — XX *) —
1898 — XXIII *) —
1899 — XXVI *) —
1900 — XXIX *) —
1901 N. s. vol. 3 *) —
1902 — 6 *) —
1903 — 8 —
1904 — 13 *) —

*) Épuisé.

**) Seulement en édition hongroise.

*) Edition française épuisée. Seulement en édition hongroise et allemande.

*) Edition française épuisée. Seulement en édition allemande.

	Pengoe		Pengoe
Commerce extérieur en 1905 N. s. vol. 17 *	— P	Publications statistiques mensuelles. ** 12 brochures. Années I—XXI. (1897—1917). Les brochures XXII (1918) en cours jusqu'à septembre 1918, à partir du septembre 1918 jusqu'à la fin de 1919 elles ont cessé de paraître.	
de 1901 à 5 I ^e partie N. s. vol. 20	8	Année XXIII (1920) a paru par semestre; années XXIV—XXVI (1921—1923) paraît chaque trimestre et contient également les résultats du commerce extérieur de la Hongrie actuelle.	
1901 5 II ^e	21	Par brochure	1 P
en 1908 N. s. vol. 23	10	Année XVI par brochure	1
1907	25	XXVII: II ^e III ^e IV ^e trimestre par brochure	2
1908	28	XXVIII: I ^e II ^e III ^e IV ^e trimestre par brochure	4
1909	38	XIX: I ^e II ^e III ^e trimestre par brochure	4
1910	37*	L'année I (de 1897) tout à fait épuisée, quelques brochures des années 1908—1911 et 1914—1915 sont épuisées, ainsi que les brochures du trimestre III ^e 1921, celles du I—IV ^e trimestre 1922 et des I—II ^e trimestre 1923 et le I ^e trimestre de 1924. A partir du IV ^e trimestre de la même année les publications paraissent aussi en français sous le titre: Bulletin Statistique Mensuel Hongrois.	
1911	48*	Résultats mensuels du commerce extérieur des pays de la sainte Couronne hongroise. ** 12 brochures. I—XIV ^e années (1901—1914). L'année XIV depuis le mois d'août 1914 et l'année XV (parues jusqu'au mois de novembre 1915) ne contiennent que du texte. A partir de 1915 cette publication a cessé de paraître; depuis 1920 les résultats du commerce extérieur sont publiés dans la brochure „Publications statistiques mensuelles“ (voir ci-dessus).	
1912	47	Par brochure	1
1918	53	L'année XI (1911) tout à fait et quelques brochures de l'année XII (1912) épuisées.	
1914	57	Statistique de la Hongrie par M. le dr. Zoltán Ráth. 1896. **	—
de 1892 à 1913 N. s. vol. 63.	12	Histoire et organisation de la statistique officielle en Hongrie par M. Gustave Bokor. Edition hongroise et allemande. 1896*	
en 1915 et 1918 N. s. vol. 65. **	12	Catalogue de la bibliothèque publique et de la collection des cartes géographiques de l'Office central de statistique. (1898)	10
Mouvement de la navigation et des marchandises à Fiume en 1906 et 1907 N. s. vol. 24	4	Le même en édition nouvelle (1915) vol. I	4
1908 N. s. vol. 29	1	Volume II (1919)	14
1909	34*	I ^{re} brochure supplémentaire (1920)	4
1910	38	Dictionnaire des communes de la Hongrie. Paraît dans chaque 4—5 années; la dernière édition est de 1923 **	9
1911	45	Dictionnaire officiel de la Hongrie. ** Paraît tous les ans. (La dernière édition a paru en 1918*) Prix variant de 8 à 15 pengős)	
1912	49	Données statistiques sur la ville de Fiume et sur son mouvement commercial et maritime. 1899. (Edition hongroise-italienne)	4
1913	51	Rapport de la commission permanente hongroise des valeurs de la statistique du commerce extérieur sur le mouvement commercial des marchandises des Pays de la sainte Couronne hongroise. ** (Années 1903—1911/12.) Par année	6
1914 et 1915 N. s. vol. 60. **	4	Année 1911/12 épuisée.	
Monnaie et crédit.		Propriétaires fonciers et fermiers de la Hongrie (Livre d'adresses des agriculteurs) en 1925. Broché	20
Statistique des institutions de crédit de 1894 N. c. vol. XVI*	—	Relié	23
1894 à 1909 N. s. vol. 35	6	Revue Hongroise de Statistique. 1923. N ^o 1—2, 3—4, 5—6 et 7—8.	
Finances autonomes.		9—12. Année 1924. Périodique mensuel hongro-français: 1, 2*, 3—4, 5—8, 7—8, 9—10, 11—12; année 1925: 1—4, 5—8, 7, 8, 9, 10, 11—12 par brochure	1
Statistique des finances des communes de 1903 N. s. vol. 39	14	Année: 1926 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 par brochure	1
Dont édition particulière **)	2		
Finances des comitats en 1909. N. s. vol. 40	4		
Finances des villes en 1910. N. s. vol. 58	6		
Communication.			
Statistique des chemins de fer de 1894 à 1896 N. c. vol. XXI*	—		
1897, 1899	XXVIII*)		
1900, 1902 N. s. vol. 10*	—		
Instruction publique.			
Instruction primaire de 1901 à 1907 N. s. vol. 31	8		
Matières pénales.			
Statistique des années 1904—1908 (avec 4 cartes graphiques) N. s. vol. 30	4		
Statistique des années 1909—1913 N. s. vol. 59.	6		
Autres éditions.			
Sinistres causés par les incendies en 1895 et 1896. N. c. vol. XIX**	4		
Cas de secours en cas de maladie en 1893 N. c. vol. XXV**	6		
Activité et travaux de l'Office Central de Statistique du Royaume de Hongrie (de 1871 à 1911). N. s. vol. 36	6		
Statistique des prix de 1867 à 1911. N. s. vol. 44*)	6		
Annuaire statistique hongrois. Nouveau cours. Années I—XXVI. (1893—1918). Années XXIV, XXV, XXVI (1916, 1917, 1918) en une édition. Edition hongroise, croate (jusqu'à 1905), allemande et à partir de 1901 aussi française.	10		
Prix par année	5		
Prix des années 1901—1914	10		
Edition des années 1916, 1917, 1918	10		
Les années 1893—1900 et 1904, 1905, 1907, 1910 sont épuisées.			

Note: „Revue Hongroise de Statistique“, prix d'abonnement (y compris les frais postaux) pour l'année 1926, en Hongrie:
1 an 10 pengoes — le semestre 5 pengoes.
Pour fonctionnaires et offices publics:
1 an 8 pengoes — le semestre 3 pengoes.
„Bulletin Statistique Mensuel Hongrois“ prix d'abonnement (y compris les frais postaux) pour l'année 1926, en Hongrie, (également pour fonctionnaires et offices publics):
1 an 12 pengoes.
Un abonnement réuni peut être fait à la „Revue Hongroise de Statistique“ et au „Bulletin Statistique Mensuel Hongrois“
Le prix d'abonnement réuni (combiné) de ces deux publications (y compris les frais postaux) est en Hongrie:
1 an 20 pengoes — le semestre 10 pengoes.
Pour fonctionnaires et offices publics:
1 an 16 pengoes — le semestre 8 pengoes.

*) Epuisé. — **) Seulement en édition hongroise. — *) Edition française épuisée. Seulement en édition allemande. — *) Edition française épuisée. Seulement en édition hongroise et allemande.